H901 Cluj 1926 IIII 2014 22
Onor „Astra" Societate Culturală Sibiu

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și vei fi! — Voește și vei putea! C. A. Rosetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: STR. NICOLAE IORGA Nrul 6. TELEFON No. 10-70 | Cluj, Anul Nou, 1926 | ADMINISTRAȚIA: STR. ... TELEFON No. 10-70 | ANUL VI. Nrul 142 Apare în fiecare Duminecă

O nouă putere: opinia publică

Zilele acestea s'a petrecut un fapt cu totul deosebit: Sindicatul ziariștilor din București a esclus din sânul său un gazetar.

D. C. Costa-Foru cu atitudinile de pân'acum a justificat pe deplin această sentință. D-sa, se știe, de ani de zile e un fel de receptacol al tuturor mișcărilor subversive. Prin te miri ce complicații sufletești bătrânul publicist, împins, poate, de nelămurite instincte atavice, a devenit un fel de tutore al svârcolirilor ostile țării. Oriunde se înfățișa o tendință de dărâmare, vechiul colaborator al „Adevărului" era prezent. Bolșevismul dela Moscova sau iredentismul dela Budapesta, agentul provocator dela Paris, toți aveau agrementul d-lui Costa-Foru. C'un condei mălăieț muiat în banalitate, D-sa în numele unui fals umanitarism, necinstea obrazul țării.

Rezultatul acestor tribulații e escluderea din Sindicat.

Ce e de reținut însă în povestea neastâmpăratului delicvent, e adevăratul tribunal dela care i-se trage pedeapsa. La drept vorbind nu e societatea ziariștilor din București, e țara însăși. Protestarea unanimă crescută ca o avalanșă și manifestată în toate părțile a bătut la poarta sindicatului și-a pretins în mod categoric o sancțiune.

D-l Costa-Foru e un ostracizat al sentimentului național. Trebuie fixat deci pentru conștiința noastră acest element nou: se anunță opinia publică. O putere proaspătă descinde pe arenă. Să ne descoperim în fața ei. Vine adevăratul judecător, implacabil și fără tranzacții.

Fie bine-venit: Sunt mulți Costa-Fori încă, mulți cari-și așteaptă verdictul.

Octavian Goga

AMINTIRE

de REGINA MARIA

Câte amintiri adună fiecare pe drumul vieții, amintiri bune și rele, dulci și triste, patetice sau comice. Pricep foarte bine tentația celor care trăiesc o viață deplină și care-și scriu memorii sau amintiri ca să nu le uite și ca să le retrăiască încă odată recitindu-le.

Astăzi vreau să schițez o impresie, un mic episod care avu loc pe când mă aflam printre țăranii mei.

Era puțin timp după război, în primăvara anului 1919. Mă duceam dintr'un loc într'altul ajutând pe săraci cât puteam pentrucă mizeria era mare. Crucea Roșie Americană, să pusese foarte generos la dispoziția mea și lucram împreună, mână în mână ca buni prieteni. Pomii înflorise și ramurile însemnau arabescuri alb și roș pe albastrul luminos al cerului.

O mare distribuție de lucruri fusese organizată de către Crucea Roșie Americană într'un sat mic din apropiere de Curtea de Argeș, care suferise mult de pe urma războiului. Intr'o livadă pe niște mese mari să îngrămădeau darurile pe care trebuia să le împart la cei mai nenorociți. Dimineața era strălucitoare și sufletul meu iubitor de frumusețe se bucura la vederea pomilor albi în floare care păreau gătiți par'că înadins ca să mă primească într'un chip împărătesc. In toată această glorioasă înflorire un scaun mare fusese așezat, acoperit cu o scoarță țărănească, roșie.

Tot satul îmi eși înainte și mă duse până la locul de onoare. Străinii care mă însoțeau, să uitau uimiți la pitorescul țăranilor noștri și păreau foarte impresionați și bucuria aproape religioasă cu care ei întâmpinau pe Regina lor — bucuria de-a o primi era par'că mai mare decât speranța lor de a fi ajutați. Ce mă miră și pe mine fu liniștita demnitate a oamenilor — fără să se plângă, fără să cerșească, așteptau cu răbdare într'o atitudine de blândă resemnare și suferința lor li-se citea mai mult în ochi decât în mișcări. Printre țărăncile care ședeau pe lângă mine observai una a cărei față era chipul durerei. Mă privea lung, cu ochii înfundați în care plutea un ocean de suferințe. Văzând că mă uit și eu la ea, înainta spre mine, mă apucă de mână, o sărută și zise: „Ești Mama noastră, Mama țărei, Mama noastră a tuturor. Să ne ierte Dumnezeu păcatele", și-și lăsă capul pe umărul meu. Părea să-și fi găsit un loc de odihnă unde să-și uite supărarea.

Cei care să grăbesc întotdeauna să apere pe Suverană și să impue respectul cuvenit, vrură să înlăture pe femee, dar mă opusei. Dacă biata ființă își potolea dorul lângă mine, nu era pentru o regină cea mai dulce răsplată? „Dar e țăcnită" protestă cineva „din cauza necazurilor este cam nebună". — „Cu atât mai mult doresc să se rezeme pe mine", și în tot timpul împărțirei rămase lângă mine. Din când în când îmi strângea mâna. Mărturisesc că nu pricepeam tot ce îmi spunea. Imi dădeam seamă însă că aiurea. Dar de câteori mă privea și mă chema „Mama noastră a tuturor", știam că i-se liniștea sufletul. Era mai în vârstă decât mine dar când e omul prea bătrân ca să se lipsească de dragostea mamei?

Când să mă scol de pe scaun ca să împart lucrurile dela altă masă, fusei despărțită de femeia cu ochii în cearcăn și stranie la vorbă. Dar când mă întorsei la locul meu, era acolo și ținea în brațe o bucceа înfășurată într'o cârpă. Mă așezai și-i făcui semn. Cât oi trăi n'am să uit ce s'a petrecut atunci. Femeia înainta încet spre mine cu demnitatea unei regine cerșetoare. Fața ei care odată să fi fost frumoasă era învăluită cu un tulpan alb. Când fu aproape de mine, cu o mișcare plină de o extraordinară tragedie, desfăcu bucceaua și o răspândi pe genunchii mei. Nici o mare actriță nu ar fi putut face aceasta cu o grație mai uimitoare. Era de nedescris!

Și ce dăruia Reginei „Mamei tuturor", acelei [illegible] să simte? Sapca militărească, haina și centuronul fiului ei care fusese ucis!! Incremenisem cu aceste amintiri patetice, tragice și dureroase în poalele mele, amintiri ale celui ce fusese mândria sufletului ei. Venisem să dau, dar această sărmană femee cu mintea turburată, îmi dăruise tot ce-i era mai drag, le dăruise „Mamei tuturor" celei care putea să-i înțeleagă mâhnirea.

Oare nu e de mirare că nu mai pot uita?

Marie

PRINOS DE RECUNOȘTINȚĂ

Când un an se duce și altul nou ne înfrățișază cu farmecul dorințelor noastre spre mai bine, fără să vrem ne uităm în urmă la rodul vieții. Și dela acesta atârnă înțelegerea cît am contribuit la fericirea mulțimii. Trecutul înfăptuirilor sănătoase, ne împuternicește în viitor.

Demult trecem printr'o criză a presei isvorîtă din sufletul neprihănit românesc. Idealul a fost înlocuit cu moneda materialistă iar adevărul cu minciuna. Buruiana patimii înăbușea florile conștiinții cinstite. Un val de imoralitate cuprinsese tiparul cotidian. Și în vremea aceasta ca o luminiță, la început, a apărut „Cultura Poporului". Era o chemare modestă la însănătoșirea scrisului gazetăresc. Prea se încuibase un duh străin în tiparnițele care altă dată purtau sub teascurile lor toate năzuințele poporului latin din răsărit.

Și acest duh trebuia împrăștiat, altfel se sufocau aspirațiunile bune ale unui neam sănătos. „Cultura Poporului" se născuse din o necesitate socială, fără pretenție de a creia ea însăși curentul nou al redeșteptării scrisului românesc, ci părtașa la alte luminiți — puține câte mai sunt — cari în totalitatea lor să dea acea lumină puternică, împrăștietoare a microbilor presei dăunătoare progresului, culturii și ființei etnice românești. „Cultura Poprului" a contribuit și ea cât de puțin la „bătălia" ce s'a ivit și va urma mai puternică, pornită dela conștiința națională împotriva minării sufletului băștinaș.

Și în jurul scrisului cinstit al acestei foi, zi cu zi, s'a adunat sănătatea gândirii a intelectualilor modești dela sate la un loc cu talentele de samă, reprezentative, ale științii și literaturii românești

Deasupra acestora, ca un Luceafăr, ne-a împuternicit mereu și ne-a călăuzit bunătatea, dragostea de progres și de înălțare a poporului Ei, pornite dela iubita noastră Regina Maria.

Gândirea Majestății Sale, trimisă „Culturei Poporului" a avut darul împărtășaniei asupra noastră. Cuvântul Ei sublim a deschis porțile sufletelor noastre și ne-a înviorat și ne-a adus toată revărsarea puternică a iubirii Măriei Sale, către poporu-I una și nedeslipit de viața și năzuințele Ei, într'un viitor din ce în ce mai fericit țării.

In fruntea mișcării noastre, ne îngăduim a crede, că scrisul Majestății Sale, venit totdeauna la sărbătorile cele mai mari creștinești, este îndrumarea, curajul și credința ce ne-o dă să pășim tot mai departe și mai puternici.

Nu ne rămâne de cât să aducem, cititori și colaboratori ai acestei foi, prinosul nostru de recunoștință și de înțelegere a tot ce scrie prin slova Ei înțeleaptă, și să urăm odată cu anul nou: fericire și viață lungă scumpei Regine Maria, Majestăței Sale Regelui Ferdinand și Familiei Regale.

„Cultura Poporului"

Cooperația școlară

Cooperația, mișcare tânără și frumoasă de înfrățire și ajutorare în eftenirea traiului, își îndreaptă pașii în toate direcțiile economice, încercând să răzbată drumuri noui.

Au trebuit să treacă mulți ani, pânăce un Fourier a descoperit cauza scumpirii lucrurilor în drumul lor dela producător și până la consumator, formulând-o în cuvintele: „mijlocitorul, intermediarul."

Astăzi însă, realizările sunt mari.

Pentru a răspândi și în țara noastră mai repede și mai temeinic cunoștințele și principiile cooperației, trebue să începem și cu școlarii din clasele primare să le vorbim de frumoasele rezultate ale cooperației și să-i învățăm să puie în practică economia și consumul. Aceasta se va putea face prin introducerea în programul de învățământ predarea acestor cunoștințe și realizarea practică prin cooperative școlare.

In toate celelalte țări cu o mișcare cooperatistă superioară s'a introdus în programul de învățământ de toate gradele, cooperația ca obiect de studiu, pe lângă școlile de specialitate. Pe de altă parte, s'au înființat cooperative școlare, care au ca scop deprinderea elevilor cu economia, adunându-le treptat, treptat banii de prisos și de a le procura cărțile și requisitele necesare direct dela autori și mari angrosiști.

Cooperativele școlare strâng și fructifică economiile micilor cooperatori. Elevii unei școli constituiți într'o astfel de societate, după toate regulele și legile cooperativelor sătești, cu statute și act constitutiv tip, închează de mici, un smoc de forțe, care crește pe măsură ce înaintează în viață.

Capitalul pe care-l varsă, mic la început, după un număr oarecare de ani, reprezintă o avere în bani destul de mare. Să zicem că fiecare ar vărsa 100 lei anual, ceiace e foarte puțin astăzi, în timp de 5—6 ani, cât urmează școala, ajunge să aibă un capital de 2 mii lei cu dividenda, care lăsat la cooperativă și după ce termină școala, în 10—15 ani se ridică la capitalul de 10 mii lei. Unde mai pui avantajele că se pot împrumuta cu o dobândă mică în diferite împrejurări ale vieții.

Aceste cooperative sunt un mijloc sigur de întărire național-economică. Ele deprind pe copil de mic să puie ceva de-o parte. La aceasta îl îndeamnă și faptul că poate să-și cumpere cele trebuitoare pentru școală cu prețuri reduse față de comerț.

Din inițiativa Centralei Cooperativelor Sătești din București, s'au format și tipărit, și la noi, statute tip, care se trimit la cerere.

S'au și înființat primele cooperative școlare, care deși în număr mic la început, tot vor dovedi că se poate face ceva când este suflet și bunăvoință din partea conducătorilor școalei.

In Ludoșul de Mureș, unde funcționează o școală cooperatistă, un gimnaziu și școala primară, s'au înființat astfel de instituții (cooperative șc.) pe lângă fiecare școală, care au și început procurarea de cărți și requisite școlare direct dela centrele mari.

Școala de contabilitate și educație cooperatistă a luat inițiativa de a răspândi ideia înființării de cooperative școlare în țara noastră.

Dăm mai jos scrisoarea pe care au adresat-o școalei de contabilitate elevii acelei școale, ca răspuns la îndemnul ce l-au primit.

Onorată direcțiune,

Intr'un revărsat de zori, când lumina purpurie a zilei se desvăluia ușor asupra naturii, în aceste momente am găsit de cuviință să făurim și să așternem pe hârtie, câteva cuvinte de mulțumire la adresa Dv. Pentru ce?

Pentru lumina vie, pe care ați avut bunavoință a ne-o insufla, a cărei raze au străbătut cu ușurință în sufletele noastre dornice de muncă pentru realizarea unui fapt nobil.

Din inițiativa d-lui P. Popa, profesor de contabilitate al nostru și în urma concursului dat de Dv. cu sfatul, noi am realizat înființarea unei cooperative școlărești, a cărei scop măreț îl recunoaștem, în unanimitate.

In acest oraș plin de evrei mulți, hrăpăreți, ce nu se mulțumesc numai cu stoarcerea avutului bietului țăran, ci caută a ne atrage în mrejele lor și pe noi elevii, a fost necesară înființarea unei astfel de cooperative, care în curând sau mai târziu, cu ajutorul Domnului și voința noastră, sperăm că va da roadele necesare.

Meritați cu drept cuvânt multa noastră recunoștință pentru îndrumările, broșurile și pentru tot materialul psihic dat nouă, prin scris.

Primiți dar, viile noastre mulțumiri, rămânând veșnic recunoscători, depunem cuvenitul respect.

Consiliul de administrație al Cooperativei școlare „România-Nouă".

De aci se vede că elementele tinere care au să devie factorii de conducere și bună îndrumare a poporului, își înțeleg rostul și prin mijlocul acestei cooperative școlare, vor eși formați și în direcția aceasta și vor ști să unească: învățătura cu buna gospodărie economică a țăranului, pentru a contribui la ridicarea noastră, la înălțimea celorlalte popoare.

S. Bărgoanu

Școli complimentare

După legea nouă a învățământului primar, votată de parlament, pe lângă cele 4 clase primare, s'au mai adăugat încă trei ani de școală. Nu pentru toată lumea, ci pentru acei copii cari nu pot sau nu vor să meargă mai departe la învățătură. Dar tot pe lângă școlile primare mai funcționează și școlile de adulți. Mulți nu sunt dumeriți ce deosebire este între cursurile pentru adulți și cursul complimentar.

Copiii dela 7 ani, trebue să treacă prin școala primară. Părinții sunt datori, obligați, să înscrie la școală, tot copilul care a împlinit vârsta cerută. Altfel sunt amendați și chiar închiși. Măsurile cam grele luate împotriva părinților, sunt spre binele copiiilor lor. Azi, fără știința de carte, trăești ca mort între vii. Numai așa, la început cu sila, s'a ajuns să nu mai fie neștiutori de carte.

După împlinirea celor patru ani de învățătură, copiii pot păși mai departe la gimnazii, la școli de meserii, de comerț, ș. a. Cei cărora nu le dă mâna să treacă la alte școli, pot să-și împlinească știința de carte, deprinzând și un meșteșug, chiar la școala din satul lor, urmând, până la vârsta de 16 ani, cursurile complimentare, adecă de împlinire. In cele patru clase primare abea ajunge copilul să se deprindă cu scrisul, cetitul și socoteala. Pentru viață îi mai trebue și alte cunoștinți folositoare în gospodărie, plugărie și celelalte îndeletniciri. Pe acestea le capătă în cursul complimentar. Altfel uită și ce a învățat în clasele primare.

Cursurile de adulți sunt pentru oamenii în vârstă, care n'au avut norocul, în copilăria lor, să învețe carte. Pentru ei se fac anume lecții, deprinzându-i să cetească, spre a putea folosi o carte, un jurnal, ș. a. Dacă se adună mai mulți, ca învățătorul să nu muncească pentru doi-trei, e gata o școală de adulți. Aiurea, în țări străine, vin și oamenii cărunți, ca să se deprindă cu deslușirea slovelor. Nu e rușine. Omul învață până ce închide ochii și chiar cărturarul cât e el de cărturar și tot moare cu cartea în mână. „Cel ce știe carte, nu se poate să fie sărac" spune o vorbă bătrânească. Cartea și școala nu deșteaptă mintea numai pentru adunat avere, ci mai ales pentru înțelegerea mai deplină a vieții. Și Doamne! Câți bogătași nu sunt, cu cârduri de vite, cu hambare pline, dar care nu știu cum să-și ducă zilele, ca să fie mulțumiți. Dinpotrivă, sunt alții, mai săraci în ale bunurilor pământești, dar care trec mai mulțumiți prin lume, știind să găsească în înțelepciunea cărților toiag de sprijin în vremurile de grea cumpănă.

I. Simionescu
Prof. la univ. din Iași

IN PRAGUL NOULUI AN

In ziua de întâi Ianuarie, începem un an nou, dupăce cu o zi mai 'nainte am îngropat anul trecut în mormântul veciniciei. Privirile noastre le îndreptăm în această zi spre viitorul necunoscut. După obiceiul rămas din bătrâni ne dorim unul altuia anul nou cu bine, cu noroc și fericire.

Să nu uităm însă frați creștini, a ne mai îndrepta odată privirea și către anul trecut, aducându-ne aminte de toate întâmplările lui, cari pot să fie învățătură pentru anul ce îl începem acuma.

Inceputul anului nou să fie prilej, de cercetare a sufletului nostru. Viața omului este o călătorie, iar începuturile anilor sunt popasuri. Gândul la întâmplările anului trecut ne va deschide ochii și ne va da puteri noui, ca să facem și drumul, deschis nouă, al anului ce vine.

Inainte de toate să ne gândim la felul cum ne-am împlinit datorințele față de Dumnezeu. Avut-am oare încredere întrânsul și păzit-am poruncile lui? Dela Dumnezeu așteptăm doar tot binele și tot ajutorul, să ne gândim așadar: în ce măsură ne-am făcut vrednici de mila și darul lui Dumnezeu?

Să ne gândim apoi la felul cum ne-am împlinit datorințele față de noi înșine și familia noastră. Am petrecut anul muncind cu cinste, ori doar, lenevind? Ingrijitu-ne-am de viitorul copiilor pe cari ni i-a dat Dumnezeu? Ingrijitu-ne-am îndeajuns de hrana lor sufletească și trupească?

In sfârșit, să ne mai gândim și la felul cum ne-am împlinit datorințele față de-aproapele. Nu cumva am fost nedrepți, nemiloși, nu cumva am nutrit dușmănie față de semenii noștri?

Gândindu-ne la toate acestea, să mulțumim lui Dumnezeu pentru tot ajutorul ce ne-a dat în anul trecut, cerând acest ajutor și pentru anul ce îl începem. Mai ales să-l rugăm, ca să aprindă în sufletele noastre flacăra credinței și să ne lumineze cărările. De cumva în anul trecut am fost buni să ne întărească în bunătate, iar de cumva am fost răi, să ne ajute ca să ne facem buni. De cumva în anul trecut am umblat pe căile întunerecului și ale răutății, să ne îndrepteze în anul viitor pe cărările luminii și ale adevărului.

Zilele omului sunt doar în mâna lui Dumnezeu, frați creștini. După cuvintele sfintei Scripturi, sunt numărați chiar și perii capului nostru. Iisus Hristos ne-a spus lămurit, că nici un fir de păr în capul nostru nu se clătește fără știrea Tatălui ceresc. Cine știe, nu va fi oare anul, acesta, cel din urmă în viața lui? Să ne aducem numai aminte, câți dintre aceia, cari altădată au sărbătorit cu noi împreună anul nou, acum își dorm somnul veșniciei? Da, fraților, fiecare clipă, fiecare ceas, fiecare zi, ne apropie de mormânt. Unii dintre noi, peste un an poate, nu vom mai dori nimănui an nou fericit! Acest an, poate să fie cel din urmă al vieții noastre, frați creștini. Să fie așadar și un an de pregătire a sufletului pentru veșnicie. Dacă în viața pământească nu putem ajunge la fericirea adevărată, să pregătim măcar sufletului fericirea în viața de dincolo de mormânt.

Incepem un an nou, frați creștini, să-l începem cu deplină încredere în Dumnezeu. Nu putem ști înainte, dacă acest an ne va fi bun, ori rău. Știm însă, că viața este o luptă pe care noi suntem datori să o purtăm. Ori cât de grea va fi lupta, dacă Dumnezeu va fi cu noi, vom birui. Știm, că viața este și o călătorie, iar călătorul care are buni tovarăși de drum, nu poate rătăci. Nu vom rătăci nici noi dacă în călătoria anului ce vine vom avea de tovarăș pe Dumnezeu.

La anul nou ne dorim fericire, dar să nu uităm, că fericirea pământească e trecătoare. Unii oameni ar dori să aibă bogății mari. Să le dea Dumnezeu, ca să se încredințeze, că nu în bogățiile lumii se găsește fericirea. Alții doresc plăceri, cinste și mărire. Să le dea Dumnezeu și acestora ceeace doresc, ca să vadă și ei cu ochii, că nici aceastea nu duc la adevărata fericire. Să ne dorim însă mai presus de toate mulțumirea cu noi înșine, frați creștini. De vom fi bogați, de vom fi săraci, aceasta la toată întâmplarea ne va pregăti calea fericirei viitoare.

Să nu uităm însă, că mulțumit cu sine însuși nu poate fi decât acela, al cărui suflet este curat. In zilele mărețelor sărbători ale Crăciunului ne-am silit a ne curăți sufletul, ca să se nască Hristos întrânsul. Să rugăm pe Dumnezeu, ca sufletul nostru să-l păstreze curat în cursul anului viitor. Inimă curată să zidească Dumnezeu întru noi și duh drept să înoiască întru cele dinlăuntru ale noastre. Atunci, ne vom putea împlini toate datorințele, iar la sfârșitul anului vom putea să zicem ca și Sf. Apostol Pavel: luptă bună am luptat!

In ziua de Anul nou apoi, să ne aducem aminte fraților și de aceia, cari în cursul anului trecut au răposat în Domnul. Ei și-au împlinit numărul anilor, iar sufletul lor a trecut prin judecata lui Dumnezeu. Când noi trecem pragul anului nou, să cerem odihnă și iertare de păcate tuturor acelora, cari s'au mutat dela noi în cursul anului trecut. Celor morți să le cerem odihnă, iar celor vii darul lui Dumnezeu, căci numai acest dar al lui Dumnezeu poate face, ca anul ce-l începem acum să fie un **an bun și fericit.**

Septimiu Popa

SĂMĂNATUL

Să trăiți
Să 'nfloriți
Ca merii
Ca perii
In mijlocul Primăverei
Ca toamna cea bogată
De toate 'mbelșugată
Tare ca piatra
Iute ca săgeata
Tare ca fierul
Iute ca oțelul
La anul și la mulți ani.

LA FURCĂRIE

E mare zarvă în casa bătrânească a lui Moș Ieftimie. Ileana, singura fată, din [illegible] trei câte avusese, care-i mai rămăsese la vatră, a strâns flăcăii și fetele din vecini la furcărie. Fetele au venit cu furcile în brâu, cu gând de tors, iar flăcăii iaca-așa de dor de a mai sta de vorbă și de a asculta poveștile lui Moș Iftimie.

In ungher moșul pufăie alene din lulea, privind cu drag și zâmbind pe sub mustață sburdălniciile tinereții, amintindu-și de zilele când era și el flăcău tânăr și voinic.

— Ei! Moș Iftimie, ia spune-ne o poveste că multe mai știi bată-te norocul să te bată, zise deodată o codană de fată.

— Hai! moșule, hai! desleagă-ți traista cu povești, zise și Bujor al Inculesi, flăcău din vecini, călcând ca din nebăgare de seamă pe Ileana pe picior.

— Uf! bădie, arde-te-ar focu, m'ai călcat, suspină Ileana, ducându-și repede mâna la picior.

— Măi ștrengarule, lasă-mi fata 'npace, mormăi Moș Iftimie din ungher.

— Ți-o las moșule, ți-o las, că nu ți-o iau acuma ci la toamnă, răspunse, zâmbind cu înțeles flăcăul.

— Hm! să ca vedem pân'atunci! mormăi iar moșul.

— Mâine unde ne strângem la furcărie, suratelor? zise Florica lui Măgură, codană care în anul acela eșise întâi la horă.

— Mâine nu se lucrează că-i Sânpietru de iarnă! spune moșul, îndopându-și luleaua cu tutun.

— Și ce-i dacă-i Sânpietru? întrebă Bujor.

— Păi mâine noapte strânge Sf. Pătru lupi din toate colțurile pădurilor și-i urseşte ce-au să mânce în anul acela, răspunse Ileana, care auzise pe maică-sa, Dumnezeu s'o ierte și care n'ar fi lucrat în ziua aceia chiar s'o fi picat cu ceară fierbinte.

— Și lupul nu poate mânca nimic 'nafară de ce-i ursat? se amestecă în vorbă un flăcăiandru.

— Doamne ferește! Dacă nu ești ursat, chiar dacă treci pe lângă lup și el nu te mănâncă, răspunse Moș Iftimie.

— Păi de ce? întrebă iar flăcăiandru, care devenea din ce în ce mai curios.

— Păi să vezi de ce. Imi spunea un om din Firijla, pe când eram și eu flăcău, că avea drăguță o fată din Meeni, începu să spună Moș Iftimie, trăgând din lulea, că într'o Duminecă, era prin postul Crăciunului, l-a apucat noaptea la fată. Ce să facă el? Acolo nu putea rămâne, că de! îl vedea satul; de dus acasă n'avea cum să se ducă, căci era întuneric să-ți dai cu deștele'n ochi. S'a gândit, s'a mai sucit și odată și-a luat inima în dința și-a pornit-o ca să treacă Delușelul. Când să coboare hăt că vede deodată în vale un lup mare cât un bou. Aoleo! ce să se facă el? Inapoi nu se putea întoarce, înainte dacă mergea da peste lup. I-se făcuse părul măciucă în cap. A stat puțin pe gânduri și-apoi a pornit-o înainte la noroc și a trecut pe lângă lup, ca pe lângă un om. Lupul se căznea mereu ca să-și descleșteze gura și nu putea, căci, pesemne, Sf. Pătru, nu-i ursase ca să mânânce în anul acela carne de om . . .

— Și a scăpat flăcăul? întrerupse Bujor.

— A scăpat și se duse acasă; dar din întâmplarea aceasta a tras o spaimă, din care a zăcut trei luni de friguri.

— Eu am auzit pe mama spunând că dacă lucrezi mâine, lupul vine și-ți fură o vită noaptea, zise o fetiță, care venea și ea, așa, ca să se învețe, pe la furcărie.

— Da, e adevărat ce spune Iluncuța Safti. Eu, spuse Moș Ieftimie, când mă însurasem nu prea țineam seama de sărbătorile acestea, spunând nevestei că sunt sărbători băbești; dar, lucrând în ziua de Sânpietru, mi-se pare că la un jug de boi, peste noapte lupul a intrat în curte și mi-a luat o oaie. D'atuncea nu mai pun mâna pe lucru [illegible] că mor de foame.

In acest timp Ileana se suise în podul casei și adusese flăcăilor și fetelor un coș de mere. Când au văzut-o, toți sau repezit asupra ei și au început să care merele din coș.

— Ho! ho! mai încet flăcăi! zise Moș Iftimie, că lăsa-ți pe fete fără mere.

— Mai are moșu'n pod, mai are! răspunse Bujor, care cuprinsese pe Ileana de mijloc.

— De! Ileană, dute tu în buduroi și mai adu și câteva nuci, mai zise Moș Iftimie, că poate de! s'o mai sătura alde Bujor ăsta!

— O! o! moșule, de mi-ar da nuci cât să umplu un pod de casă și tot n'am să mă satur; dar dacă-mi dai pe Ileana, nu-mi mai trebue nimic.

— Ce Ileana? Ți-o dau flăcăule, ți-o dau; dar ea vrea ca să te ia?

— De, eu știu! răspunse Ileana; l'a-și lua poate dac'ar fi mai puțin obraznic.

— De leliță, ce să zic, glumi Bujor, tu nu știi că obraznicul mănâncă praznicul?

Dar Ileana se smulse din mijlocul lor și urcându-se iar în pod mai aduse un coș cu nuci. Când Bujor voi ca să vâre iar mâna în coș, ea îi dete peste mână zicând:

— Ți-oi da bădie dacă-mi răspunzi la ghicitoarea asta:

Patru frați la un loc
Inveliți într'un cojoc.
Ghci ce e?

— Ei par'că-i mare nevoie de a ghici cimilitura asta! E nuca, ce vrei să fie? Ei, acuma-mi dai?

— Stai că mai am una:

Ce-i 'nalt ca casa
Verde ca mătasa
Dulce ca mierea
Și-amar ca fierea?

— Nici asta nu-i grea! E nucul, fa Ileană, bată-te norocul să te bată! Dar dă-mi nuci mai repede, că nu mai pot de dorul lor. Mă uit la ele și-mi lasă gura apă, zise Bujor, întinzând mâna.

Din glumă 'n glumă, din vorbă 'n vorbă, noaptea era pe ducă și fusul fetelor plin cu tort. Iată că și cocoșii cântară de miezul nopții, spunându-le că a venit timpul de dus la culcare.

Toți, ca unu se ridicară 'n sus, dete bună-seara și eșind se îndreptară spre casă, mulțumiți că petrecuseră o seară destul de plăcută.

Cu toți au dormit liniștiți, poate numai Bujor n'a putut dormi de focul ochilor Ileanei, că mult Doamne, mai era până la toamnă!

D. Diaconescu-Dăești

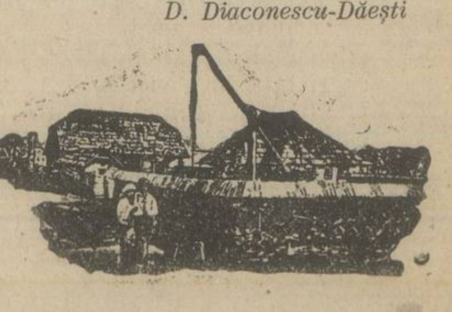

75055

PLUGUȘORUL

Bună vremea
bună vremea!
Bade gazdă odihnești
ori numai ne amăgești,
ori plugărași nu dorești;
căci te cam posomorăști.
Noi cu plugul ne-am luat,
de cu seara ce-a 'nserat
și-am fi venit mai de mult,
dar noi nu ne-am priceput:
ca copiii am făcut;
dară și d'acuma-i bine,
căci mâine 'i Sfântul Vasile.
Mânați, băieței!
— Hăi! hăi!
Intr'o Joi de dimineață,
s'a sculat badea din față;
dimineața s'a sculat,
pe ochi negri s'a spălat;
iar soția dumi-sale,
prea cinstita gazdă mare,
un ștergar în mâini i-a dat
și s'a șters pe mâni curat,
apoi iară s'a 'nturnat,
un peptene și-a luat,
chica neagră a păptănat,
în strai nou s'a îmbrăcat,
la icoane s'a 'nchinat,
și, ieșind afară 'ndat,
din bucium a bucinat,
slugile și-a adunat,
slugilor porunc'a dat,
la ocol de-au alergat,
s'au scos doi-spre-zece boi
dintre cei mai buni, de soi,
boi bourei,
în coadă codâlbei,
în frunte țintătei,
mici de statură,
buni de trăsură,
cu coarnele belciugate,
cu aur suflate,
Mânați, băeți!
— Hăi! hăi!
Și-și luase bădișorul
Tăvala și plugușorul,
Cei doisprezece bourei,
și doisprezece plugărei,
s'apoi mi-a plecat
s'a dus la arat,
la câmpul durat,
la mărul rotat,
pe un deluț ascuțit,
ca o dungă de cuțit.
Ajungând,
și 'ncepând,
a brăzdat,
și-a arat,
în lungiș
și'n curmeziș:
brazdă neagră-a răsturnat,
grâu de vară-a revărsat,
grâu de vară,
cu secară,
să răsară,
până'n seară,
s'alunge foamea din țară,
pe păgâni de pe hotară;
grâu mărunt,
arnăut...
și-a dat Domnul s'a făcut
pe la vară și mai mult.
La ureche clopoței
la mai îndemnați flăcăi
— Hăi! hăi!
Și-a arat cât a arat,
de lumea s'a minunat;
iară dac'a înserat,
badea acasă s'a 'nturnat,
bucuros,
veselos,
c'a ieșit grâul frumos.
lar după ce-a 'noptat,
atunci mări s'a culcat,
și vis mândru-a visat.
Dimineața s'a sculat,
față albă și-a spălat,
chică neagră-a pieptănat,
cu strai nou s'a îmbrăcat,
la icoane s'a 'nchinat,
Domnului mi-s'a rugat,
visul să i-se 'mplinească
și mulți ani să-i dăruiască
la mai mânați, fecioraș!
— Hăi! hăi!
Apoi badea s'a 'nturnat
și din bucium a sunat;
slugile s'au adunat,
slugilor porunc'a dat:
ei la grajd au alergat
și din grajd ei mi-au luat
un cal graur,
cu șeaua de aur,
negru ca corbul,
iute ca focul,
cu potcoavele de-argint,
cu ciucuri până'n pământ
și cu frâul de mătasă,
cu copiți de iarbă grasă.
Mânați, fecioraș!
— Hăi! hăi!
Ei în fugă mi-s'au dus
s' îndată i-l'au adus.
Bade-atunci s'a bucurat,
sulița și-a rezemat,
de pe dâns'a 'ncălicat
pământul a tremurat,
văile au răsunat,
frunza'n codru a picat.
Sân Văsii s'a bucurat.
Mânați, băieței!
— Hăi! hăi!
Dupăce a 'ncălicat
pe acel cal neînvățat,
badea 'n grabă a plecat
sus la munte la vânat.
De vânat el n'a vânat,
ori și cât s'a sbuciumat
de sbieretul oilor,
de răgitul vacilor,
de cântecul mierlelor,
de țipetul ulilor,
de vuetul văilor,
de șoșetul frunzelor.
De vânat el n'a vânat,
dar degeaba n'a umblat,
căci în sine a cugetat
și îndată mi-a plecat
la grâul cel negrăpat.
Și cum a sosit,
îndată-a zărit
că grâul cel negrăpat
era mândru și curat,
era mândru și frumos
ca și fața lui Hristos,
nici prea mare, nici prea mic
cum îi mai frumos la spic.
Mânați, băeței:
— Hăi! hăi!
Atunci singur dumnealui,
peste coama calului,
lângă grâu, mi-s'a plecat,
trei spice 'n mâni a luat
în basma mi le-a legat,
în curea că le-a băgat
și spre casă s'a 'nturnat,
lelichii că mi le-a dat.
Lelica le-a dus în casă,
s'a pus spicele pe masă,
casa mi s'a luminat
copiii s'au bucurat.
Lelica frumoasă,
stăpâna de casă,
pe masă le-a despicat
și din gură'a cuvântat,
că nu-i verde, nici uscat,
numai bun de secerat
Ia mai mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Bădica s'a bucurat
la Tighina a plecat,
auzind c'acolo-i fer
și mulțime de oțel.
S'a dus pe ulița mare,
n'află fer de trei parale:
s'a dus pe ulița mică,
și n'a găsit, zău! nimică;
iar pe ulița din dos,
tot fuse mai norocos.
Și-a luat opt oci de fier
și pe atâta de oțel,
le-a luat
și s'a 'nturnat
și le-a dat
la Lionte țiganul
ce lucrează cu ciocanul,
să gătească seceruici,
seceri mari și seceri mici,
cum mai bune de voinici,
de neveste ochișele,
de copile tinerele,
de seama puicuței mele.
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Seceruica cea mai bună
pentru baba cea bătrână;
Seceruica cea mai mică
pentru o zînă tinerică;
secerile mărunțele,
cu dinții de floricele,
cu mănunchi de viorele,
la nepoți și nepoțele,
copilelor frumușele,
nevestelor ochișele,
cu garoafe prin cosițe,
cu flori roșii pe guriță,
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Secerile s'au grăbit,
pe-la toți le-a împărțit
și la lucru s'a pornit,
și la lucru mi-s'au dat,
mi-s'au dat la secerat:
cu dreapta îmi secera,
cu stânga mănunchi făcea,
cu-amândouă snopi lega
și în clăi îi așeza.
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
și mări îmi săcerară
într'o zi de Primăvară
răsturnând un colț de țară
Iar după ce-a 'nserat
Inapoi când s'a uitat
au stat sonpii
ca și drobii
clăile
ca stelele
la urechi clopoței
Ia mai îndemnați flăcăi!
— Hăi! hăi!
Apoi carele 'ncărcară
și pe toate le cărară
și girezi mari că durară
în capul pământului,
în bătaia vântului.
Iar badea de bucurie,
s'a dat cu lelea 'n sfeție
unde aria să fie:
în capul pământului,
în bătaia vântului,
o arie de aramă,
puțintel băgată 'n samă,
cu otgon de ibrișin,
ca să mergă treaba 'n plin.
Mânați, băieței!
— Hăi! hăi!
Și prin vorbe, prin cuvinte
badea și-a adus aminte,
cum că are-o herghelie
la păscut la suhăție
și nici c'a stat mult la sfat
pe un murg a'ncălicat,
la herghelie-a plecat
și-a ales cinsprezece iepe,
tot sirepe,
câte de zece ani sterpe,
cu potcoave de argint,
ce prind bine la pământ
care se duceau ca vântul
și nu atingeau pământul:
unde călca,
scântei ieșia
și colb săria
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Cum mi le-a apropiat,
în arie le-a băgat,
nouă zile le-a mânat,
girezile-a treerat
și după ce le-au gătit
la măsură a eșit:
dintr'o claie
o odobaie
dintr'un snop
un oboroc
dintr'un spic
un mertic.
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Bade-atunci de bucurie,
ca săracul de-avuție,
cu pala sumanului,
turna'n cașul carului,
umplea pumnii, umplea poale
și turna în harabale,
harabale 'mpărătești
cu boi de cei munteneșt,
nouă cară
cu povară
și porni apoi la moară
la morișca cea tărcată
unde dă făina curată
Mânați, voinicei!
— Hăi! hăi!
Iară moara când
a văzut venind
cară scărțâind
boii rumegând
șerbii biciuind
Și-a făcut coada bârzoi,
Și-a fugit prin cele văi
Și-a pus coada pe spinare
Și-a fugit la lunca mare,
luncă mare,
frunză n'are,
luncă mică,
frunza pică.
Mânați, fecioraș!
— Hăi! hăi!
Morișca cea frumușică
paște frunza de urzică,
paște frunza de căpșună
adevăr, că nu-i minciună.
Iar morarul, meșter mare
Crișu lui și-a cui îl are
a sărit îndata-i mare
cu barosul pe spinare
cu brâul de lână
cu ciocan în mână
s'a strigat: ptrrru, ptrrru și
na na na...!
stăi morișcă nu mișca
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Ș'apucat-o la cercat
la cercat și la mustrat,
din gură i-a cuvântat:
— tinerică când erai,
zici că năravu nu aveai
dar acum te-ai bârzoiat
cu năravu te-ai învățat!
Ș'apoi, cum i-a cuvântat,
i-a și dat un pumn în cap
s'așezat-o pe dulap,
și i-a dat un pumn în șele
și a pus-o pe măsele;
i-a mai dat un pumn în splină
și-a tocmit-o pe făină
Mânați, voinicei!
— Hăi! hăi!
Apa se isbi,
moara se porni
și venia apa, venia
umbla moara de pocnea;
apoi a turnat în coș
grâu mărunțel de cel roș.
Grâul s'așeza îndată
și din coș cădea sub piatră,
de sub piatră în covată
curgea făină curată.
Mânați, băieței!
— Hăi! hăi!
Badea mult se bucura
zeciuială morii da,
pe morar îl dăruia;
pe un murg se arunca
și spre casă se'nturna
cu flăcăii alăturea;
care carele mâna.
Badea venea tot răzând
feciorii veneau cântând
și din bice tot pocnind,
văile de răsunau,
munții se cutremurau.
Mânați, feciorei
— Hăi! hăi!
Iar lelica cea frumoasă,
învârtindu-se prin casă
auzind larma cea mare,
le-a ieșit spre 'ntâmpinare
cu mânicele 'nvârtite
cu mânile rumenite,
ca garoafele 'nflorite;
a ieșit pe prag afară
și se uita la povară,
se uita la soțul său
Și-i făcea din ochi mereu.
Mânați, băeței!
— Hăi! hăi!
Iară badea cum sosi,
carele hălădui,
Dar lelica cea frumoasă
ca o garoafă aleasă,
se tot preumbla prin casă
și zicea că nici nu-i pasă,
că avea față frumoasă.
Iară fata dumnealor
ca ș'o zîn'a codrilor,
cu cămeșă cu altiță
cu flori roșii pe guriță
cu garoafe în cosiță,
tinerică,
ochieșică,
tinerică, sprinteioară
ca un pui de căprioară,
cu ochii ca murele,
obrajii ca rujele,
ș'ori-ce fecior o vedea
pe dată o și 'ndrăgia.
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Lelea o chemă de-afară
ș'o trimise în cămară
după o sită rară
de năgară,
Ca să cearnă până'n seară
să scoată răul din țară,
pe păgâni de pe hotară;
și copila frumușea
ascultând de maică-sa
se și duse
și aduse
sită rară
de negară,
pentru noi plugari de-afară,
s'alungăm răul din țară,
pe păgâni de pe hotară.
Mânați, măi!
— Hăi! hăi!
Dar lelichii i-a părut
că-i prea rară la cernut;
i-a părut sita prea rară
ș'a dat-o pe uș'afară
și s'a dus singură iară
din papuci tot pleoscăind
din rochie vânt făcând,
ș'a intrat din casă'n casă
și dădu de- sită deasă,
sită deasă de mătasă,
și a pus fata la cernut
la cernut și la bătut.
Din sită fata cernea
din sus dobele bătea
din jos negură cădea
la plugari din ochi făcea...
Mânați, fecioraș!
— Hăi! hăi!
Și era o babă
bătrână și slabă,
babă din cele bătrâne
care știu rândul la pâne.
Baba aceia a plămădit,
aluatul a dospit;
după ce a pregătit,
a făcut la colăcei
și mai mari și mititei,
ș'a făcut un colăcel
rumenel și 'mpleticel,
ș'a făcut unul frumos
ca și fața lui Hristos
nici mai mare, nici mai mic
dintr'o merță ș'un mertic;
și cu miere mi-l ungea,
cu zahar îl zăhărea,
în cuptor că mi-l punea,
și el mândru se cocea,
pentru plugari mi-l gătia.
Mânați, băieței!
— Hăi! hăi!
Din cuptor că mi-l scotea
și nouă că ni-l menia,
ș'apoi mi-l'a pus pe masă
și s'a luminat în casă;
și l-a rupt în două
și ne-a dat și nouă,
și l-a rupt în trii
și-a dat și la copii
și l-a rupt în patru
ș'a hrănit tot satu
și l-a rupt în cinci
ș'a dat și la voinici,
la feciorii cu opinci;
iară cât a mai rămas
înapoi că mi l-a tras
și l-a pus în cui din dos,
ca să fie 'ndemânos,
pentru alți plugari de scos
Mânați! băieței!
— Hăi! hăi!
De urat am mai ura,
dar ni-i că vom însera,
și-i de mult de când urăm,
de când cu plugul umblăm,
și mai avem înc'un sat
la o casă de urat.
N'om lăsa-o neurată
căci lelica are o fată
și n'ar vrea cu capu odată
să steie nesărutată.
L'alta într'un colț de sat,
stricățică de vărsat,
de-am ura cât am ura,
dar de noi tot n'a scăpa
Mânați, feciorei!
— Hăi! hăi!
Și-apoi hopuri hopurate
La mulți ani cu sănătate
Hopuri, hopuri, hopurele
La mulți ani cu viorele
Busuioc verde pe masă
Rămâi gazdă sănătoasă
Cu juncani de înjugat
Cu fete de măritat
Coșăre cu popușoi
Ca s'aveți și pentru noi.
Câte petre la fântână
Atâtea oale cu smântână!
Câte paie pe bordeele noastre
Atâtea galbeni pe mesele
voastre
Câți cărbuni în cuptor
Atâția boi gonitori
Câtă spuză pe vatră
Atâția peținori la fată!
Șomultoc de busuioc
Vă poftesc la toți noroc.
Șomultoc de nintă creață
Vă poftesc dulce viață
Ani mănoși
Să vă găsim ș'altădată
sănătoși
Aho-hooo ! ! !

Să se facă dreptate

Pentru acelaș țel: dreptatea și cam în acelaș timp au descălecat în Capitală, pe-o vreme tare mânioasă: cer de plumb, geruială și falduri grei de ceață, cele două delegații: a Moților și a Invalizilor.

Moții n'au mai putut răbda junghiurile foamei, făgăduelile des repetate dar neîmplinite, precum și nedreptatea care se iețește din nou, moșită cu grijă de dibacii mamoși bucureșteni. Pentru fărâma de străveche dreptate, cetluită în memoriul întocmit la 48 de căpitanul Avram Iancu, delegația Moților a bătut pe rând la toate porțile, și n'a părăsit Capitala, fără să-și spună păsul și căpitanului de astăzi, Ferdinand I.

Cei schiloditi pentru țară, s'au adunat să amintească cârmuitorilor, că nici până azi nu li-s'a făcut dreptate, că nici până astăzi nu ne-am desmeticit și n'am găsit clipa de răgaz, ca să ne întoarcem cu fața către cei ciuntiți pentru luminoasa izbândire a visului ce ne-a călăuzit și încălzit decenii!

Dacă Moților le-a fost mai greu să biruie, nu tot așa le-ar fi fost și celor ce s'au jertfit pentru întregirea neamului. Rolul pe care l-au jucat foștii luptători în toate țările și'n cele învinse și'n cele învingătoare, rol care-a culminat în reacțiunea lui Mussolini de diguire a talazurilor roșii, nu l'au jucat nici pe departe foștii noștri luptători. Asociațiile lor ar fi silit pe cei ce ne-au condus dela încheierea păcii, să împlinească fără știrbire datoria țării față de invalizi, văduve și orfani, și ar fi izbutit chiar, printr'o reacțiune cumpănită și luminată, să limpezească în bună parte atmosfera din lăuntru hotarelor, îmboldind unele personalități marcante și canalizând prin captare unele curente răzlețe și răzlețite.

E drept și cuminte să li-se facă dreptate, fără zăbavă și fără precupețiri, atât muntenilor dela granița apuseană, cât și invalizilor. Paharul tuturor amărăciunilor e plin ochi, și-apoi nu trebue pusă la prea grea încercare răbdarea celor deprinși să-și fulgere mânia din cuibare de stâncă golașă, ori a celor ce-și port cu greu otreapa de trup, după ce-au adulmecat cândva jilăveală de pulbere, și-au mușcat poate din țărână în toiul iureșilor. Avem destule ițe de descurcat; să ne ferim deci ca nepăsarea ori obtuza noastră înțelegere, să le încâlcească și pe acestea!

Să nu se uite că sunt atâțea pescuitori în apă tulbure, care și pentru mărunte calcule personale ori de politicărie balcanică, ar încerca marea cu degetul și mai ales să nu se uite, că sărăcia și dreptatea gâtuită, sunt sfetnici răi și stăruitori!

Ion Dongorozi

Legenda bisericii Bălinești

(Vâlcea)

La vre-o opt sute metri, sus pe deal, către apus de Mănăstirea Horezu, se află biserica Bălinești, cu ziduri groase, solide, cu ferestrele largi în afară și strâmte înlăuntru, având înfățișarea unei cetăți medievale, uitată de lume, așteptând încă voevodul plecat în bătălie.

Sânii pronunțați sunt găuriți, sfredeliți pe alocurea de aceia care în imaginația lor bolnavă ș'au închipuit că vor găsi în bătrânele ziduri, bani.

Bătrână ca și locurile de pe aici, cu trupul găurit de nemiloasa vreme, ea răscolește deopotrivă și credinciosului care i-a sărutat o viață întreagă icoanele, ca și celui nou sosit, un noian de amintiri neînțelese, care îi furnică corpul și-l poartă fără să vrea în negurile necunoscutului, în fața pânzelor acelea dese și fine ce alcătuiesc sufletul trecutului în fața căruia credinciosul și vizitatorul de azi rămâne mort cu ochii scăldați în lacrimi și fără să-și dea seama, când pleacă, face o cruce largă, se simte cu corpul și sufletul sleit de puteri din cauza luptei de apropiere, de împrietenire ce se dă între sufletul lui și sufletul trecutului.

Ce ușor se simte când se vede scos de pe acest front de luptă sufletească și redat din nou lumei.

E însăși regretul de a nu fi putut pătrunde tainele trecutului împletit cu dorul de viață.

Aceasta fiind impresia ce o ai fiind în fața ei, era natural ca în jurul acestui sfânt locaș să se creeze legende legate de însăși ființa lui.

Și dacă este așa să-mi fie îngăduit a o spune așa cum am auzit-o.

Se zice că pe vremea când această blagoslovită țară era sub ascutarea turcilor, a venit pe aceste meleaguri un pașă de al lor, putred de bogat, care a dat unuia Ștefan, credincios al lui Dumnezeu, o pereche de desage pline au aur, ca să facă în timp de un an o biserică pe acest loc. Zis și făcut. Pașa a lăsat banii și s'a dus în Țarigrad, capitala țării lor, iar Ștefan al nostru a rămas cu banii să se apuce de lucru.

După un an pașa din Țarigrad a chemat câțiva oșteni de ai lui și le-a spus să vină pe aici să vadă ce a făcut Ștefan cu banii și să-l aducă pe el, „capul lui“ la Țarigrad.

Oștenii au sosit chiar în ziua Paștilor aici. Ștefan terminase biserica și făcea prima leturghie când, oștenii îl vestiră că trebue să termine mai repede că au ordin să-i ia capul.

Abia a terminat Ștefan slujba și turcii fără multă tocmeală i-au tăiat capul să-l aducă la Țarigrad fiindcă așa pricepuseră ei ordinul. In zadar este, să mai amintesc părerea de rău a pașei când a auzit de nenorocirea prietenului său.

Credincioșii au răsbunat pierderea iubitului lor preot prin uciderea celor două posturi turcești din Aluniș și dealul Ulmetului, despre care cântecul popular zice așa:

Capul lui Mutiș
Zace'n Aluniș
Și al lui Omet
Zace în Ulmet.

Sub lespedea cea mare cu slovele șterse de vreme ce se află în biserică, va fi poate corpul fără cap al lui Ștefan. Ce folos că nu știm precis, neștiind deslega înțelesul slovelor vechi!

Urmele care ne-ar duce la aflarea trecutului acestor biserici, s'au dus, nu mai sunt.

Le-au dat, tremurând de frică, simpli cântăreți ai bisericii, domnilor îmbrăcați în straie nemțești, când aceștia cu zâmbetul pe buze ș'au manifestat dorința de a avea o amintire de aci, o iconiță cu pictura înnegrită de fum, o carte, fără a se gândi că prin luarea diferitelor obiecte îngroapă întreg trecutul bisericii, zidită în anul 7006 dela facerea lumii, veche de 428 de ani.

Inainte de război, M. S. Regina cu d. ministru Duca, a vizitat această biserică și am aflat că se luase măsuri pentru a se cerceta mormântul din biserică și inscripția de pe lespede. Ce bine ar fi fost.

Invățații Angliei după ce au aflat tot trecutul țării lor din fir a păr, s'au dus să cerceteze în Egipt, mormintele Faraonilor. Unde sunt egiptologii noștri? ...

I. D. Simionescu, înv.

ÎNCHINARE LA ANUL NOU

După datina din bătrâni cum este la noi sălăgenii vă poftim să trăiți cu toții la mulți ani buni!

Anul vechi s'a isprăvit
Anul nou ne-a sosit
Țara să înflorească
Și românul să trăiască,
Să aibă cu îmbleșugare
Din tot ce el lipsă are,
Holde frumoase să-i crească
Spice grase să-i rodească,
Cucuruz și păpușoaie
Câte țiță are o oaie
Și când îți merge la plug,
Șase boi să aveț la jug;
Cai frumoși ca niște lei
Să zbori ca gândul cu ei;
Vaci a făta și cu lapte
Baremi douăzeci și șapte;
Porci și galițe prin curte
Să aveți mai multe sute.
Să aveți coșnițe pline
Indesate cu albine.
Ani mulți buni și fericiți
De Dumnezeu să fiți alduiți
Să trăești bade Vasalică
Tot cu pită și cu clisă.
Amin
Și o cupă de vin.

Auzită dela grăitorul de nunți Torțian Mitru. El o zice la Anul nou. Din monografia satului Zalnoc de preotul I. D. Buteanu.

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

DIN DOROHOI

Șezătorile Seminarului prin satele Hotinului

Mare și frumoasă este misiunea păstorilor de suflete, mai ales acum, când ei trebue să lucreze pentru unificarea noastră sufletească din toate provinciile, după cum, odinioară, prin opera culturală a bisericii, s'a cultivat sufletul românesc și s'a pregătit pentru unirea de astăzi.

In timpul de față avem și seminariile trebuitoare pentru pregătirea viitorilor păstori de suflete.

Seminarul teologic-ortodox din orașul Dorohoi, așezat chiar la răscrucea românismului, având elevi din vechiul regat, din Bucovina și mai cu seamă din Basarabia, are însă un rol, o menire specială național-religioasă.

Următori acestui îndoit și prea frumos scop, acest seminariu și-a întocmit un program de lucru în sânul poporului din satele județului Dorohoi, Botoșani și mai ales cu deosebire din județul Hotin.

In fiecare Duminecă și sărbătoare creștinească, tinerii seminariști nu cruță nici o oboseală și sunt în mijlocul satelor, cu vădită dragoste, luând parte la slujba religioasă cu minunatul lor cor și cu predici potrivite, iar mai apoi cu șezători în spiritul poporului urmărind cu aceasta întărirea sentimentului religios, și ferirea de erezii dăunătoare neamului și sfintei biserici.

In sara zilei de 20 Noem., 1925, am sosit în satul Mitoc, așezat în colțul cel mai îndepărtat al județului Dorohoi, la o distanță de trei poște de orașul nostru.

Eram 45 de elevi și nu puteam exprima îndeajuns ce înseamnă pentru prima dată, apa, care până mai dăunăzi era despărțitoare de frați. Indată ne-am amintit versurile răsărite dintr'un suflet basarabean cinstit:

„Prutu ista ne desparte
Apa asta n'are moarte;
Dar ne-om pune noi cândva
Șu cu gura l'om seca.“

Părintele Tătărășanu, parohul Mitocului, în fruntea sătenilor a dat o vie dovadă de felul cum știe să primească românul, primindu-ne cu drag. A doua zi dimineața un sobor de preoți, între care și părintele econom D. Furtună, directorul seminarului, au săvârșit sfânta slujbă la frumoasa biserică din Mitoc, zidită în anul 1915 și frumos pictată de către d. N. Popovici, profesor la seminarul nostru. Elevii au ținut stranele până la Liturghie, în admirația sătenilor cari iubesc foarte mult muzica veche.

La liturghie a cântat corul seminariștilor condus de elevul Popescu I. Const. din clasa VII-a. Elevul Cosma N. din cl. VI-a a cântat, cu o frumoasă voce de bas „Tatăl Nostru“.

După sfânta Evanghelie, elevul Gavriluță N. din cl. VII-a, a ținut o predică în duh popular foarte gustată, deasemenea a rostit o predică în graiul cel mai popular, părintele director; sătenii din Mitoc fiind foarte satisfăcuți că-l văd între dânșii pentru cea dintâi dată, căci îl cunoșteau din lucrările populare-folkloristice ale P. C. Sale mai de mult.

Vădit mișcat, d. învățător-diriginte Al. Cristescu, a arătat marea mulțumire ce o simte satul Mitoc, azi, văzând o astfel de slujbă și având între dânșii o asemenea școală; căci de 25 de ani de când este aici n'a văzut prezența vreunei școli și asemenea slujbă în mijlocul sătenilor săi.

Părintele N. Tătărășanu a mulțumit părintelui director, pentrucă a ales acest sat pentru începerea șezătorilor religioase-culturale.

La sobor au luat parte preoții: Mihai Mironescu și Vasile Gheorghiu cu săteni din Crasna-Leuca și Livenii-noi, sate așezate deasemenea pe malul Prutului. Nu putem uita concursul dat de d. învățător Al. Cristescu și d. perceptor Gh. Tătărășanu.

După amiază, în frunte cu părintele director, cu preoții și învățătorii din împrejurimi și cu părintele C. Zamfirescu, venerabil preot din Săveni-Dorohoi și cântăreții mai de seamă din partea locului, dintre care citâm pe d. Gh. Irofte, însoțiți de numeroși săteni, am trecut, pe un pod de bărci în Basarabia, cântând „Pe-al nostru steag“. Pe celălat țărm ne așteptau sute de săteni din Viișoara, în frunte cu părintele I. Teodoru, d. primar Iulian Popovici, d. învățător Topală și celelalte notabilități comunale.

Ajunși la malul unde ne așteptau cu nerăbdare frații basarabeni, din piepturile tuturor au isbucnit puternice urale și strigăte de sinceră bucurie, iar părintele Teodoru și d. primar ne-au oferit tradiționala pâne cu sare pe când un flăcău a vărsat două căldări cu apă în calea noastră, în semn de bun sosit și belșug.

S'a format un frumos cortegiu în frunte cu vre-o cincizeci de călăreți; urcând drumul ce șerpuiește pe sub malul Prutului către Viișoara.

Infățișarea satului ne vorbește îndată de viața și obiceiurile speciale ale locuitorilor: garduri de zid, casele acoperite cu paie de secară, artistic așezate și trainice. Am parcurs satul în cântece naționale până în centru, de unde am fost plasați pe la gazde. A doua zi, Duminecă, 22 Noembrie, s'a făcut iarăși sobor de preoți dela noi și din Basarabia, în frunte cu păr. Director al seminarului nostru și părintele Zamfirescu-Săveni și Grâu-Bădragi.

Sătenii basarabeni au gustat și mai mult cântările Utreniei cântate la strane de către seminariști pe muzica bisericească.

La Liturghie a răspuns corul seminarului dirijat de către elevul Popescu I. Const. din cl. VII-a, datorită căruia corul a avut un succes rar.

Au mișcat inimile, atât predica elevului Popovici N. din cl. VII-a, cât și aceea a părintelui C. Zamfirescu.

Predica păr. econ. D. Furtună, a arătat lămurit tuturor spiritul frățesc cu care vine seminarul din Dorohoi, lucrând astfel pentru înălțarea și înfrățirea sufletelor, promițând că vom veni adesea prin aceste locuri și sate basarabene.

Păr. Ion Teodoru și d-l primar au mulțumit în numele poporului. Cu acest prilej păr. director a obținut, dela sătenii din Viișoara, ca să doneze toate materialele, sfintele vase, veșminte, icoane, ș. a., dintr'o bisericuță dărâmată, pentru a fi reconstruită în satul Aurel Vlaicu din comuna Săveni, jud. Dorohoi, sat format acum câțiva ani din coloniști săraci, cari fiind lipsiți de biserică, erau amenințați a cădea pradă adventiștilor. Acest dar basarabean pentru un sat dela noi ne-a impresionat foarte mult; iar a doua zi, când parcurgeam drumul înapoi spre Săveni, am cetit bucuria pe fața d-lui învățător Halunga din satul Aurel Vlaicu, învățător care muncește din răsputeri pentru ridicarea sfântului lăcaș, Dumnezeesc în acest sat, unde nici măcar preot n'au, având a lupta singur cu ereticii din el.

Biserica din Viișoara este frumoasă, catapeteasma aurită, dar arată la orice pas, inscripții, etc., urmele înrădăcinatului slavonism. Un amănunt din sfântul Altar: preotul, în loc să săvârșească sfânta Proscomidie în colțul acela din altar care preînchipuește peștera unde s'a născut Mântuitorul, o săvârșește pe o masă în partea de răsărit a Sf. mese, lucru care nu-i bun și pe care nici preoții lor nu-l pot explica.

După amiază, la școală a avut loc desfășurarea unei șezători organizată de seminariști.

D-l înv.-diriginte Vasile Carcea, a arătat un viu interes pentru noi.

La ora 3 noaptea, ne-am adunat toți la casa părintelui din sat, de unde am luat căruțele spre Dorohoi. Noaptea am trecut Prutul iarăși, cântând imnuri naționale. Totul ni-s'a părut o clipă, când a doua zi, 23 Noembrie, ne-am văzut în Dorohoi, unde, cu nerăbdare așteptăm să vie și alte sărbători pentru a merge la rând în alte sate, ducând la îndeplinire frumosul și înaltul nostru ideal.

A Frăsinei N. D. cl. 8-a

Din Buhalnița (Neamț)

Duminecă, 8 Decembrie 1925 a avut loc, la școala primară din acest sat, prima ședință a cercului cultural învățătoresc „Bicaz“ de sub președinția neobositului păstor și apostol, Pr. Th. Borș.

In această ședință s'a alcătuit programa de activitate a cercului, pentru anul școlar 1925—26.

S'a procedat la împărțirea subiectelor de către părintele președinte, împreună cu de secretar V. Nistor (Secu).

Invățătorii prezenți — afară de cei de mai sus — au fost: d-nii C. Baltă, H, Nistor, V. Sandulescu, Gh. Trifan, Gh. Cădere și d-șoarele: M. Gheorghieș și Lyly Borș.

V. S. Topolitza.

Din Tg. Pueșii (Tutova)

Ședința cercului nostru cultural s'a ținut în satul Strâmba-Puești. Lecția de probă a ținut-o înv. N. Andronache, tratând punctele cardinale la cl. II. Tot d-sa a vorbit și despre metodica geografiei în general.

In ședința intimă d-l C. Botezatu, a vorbit despre: Activitatea și rolul învățătorului în școală și înafară de școală, din punct de vedere economic, social și cultural.

După masă, ședința publică, cu un program bogat. La deschidere a vorbit câteva cuvinte d. St. Efotate. Lume foarte multă, cu toată vremea rea. Asculta cu mult nesaț producțiile elevilor, cari se întreceau în a fi cât mai bine, mai ales că de doi ani nu mai fusese serbare în acest sat. Tocmai către seară s'a sfârșit petrecerea, ducând fiecare amintiri plăcute.

Profit de această ocazie de a încunoștiința pe cei în drept, că în acest sat, biserica, care are o vechime de aproape 300 de ani, fostă mănăstire de călugări ce depindea de Mănăstirea Neamțului, astăzi se află în ruină. Este chiar a broșură relativă la „Biserica, moșia și satul Strâmba“ scrisă de reposatul T. Paufile și d. V. C. Nicolau, în 1914 și, dacă atunci biserica era pornită spre mină, își poate oricine închipui cum se găsește astăzi. Exista un mic fond strâns dela enoriași, dar ceia ce e, este prea neînsemnat față de necesitățile acestui sfânt locaș, trecut chiar între monumentele istorice, după cum mi-a spus preotul paroh.

C. B.

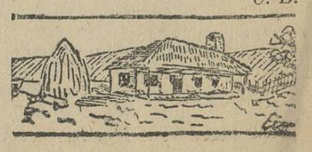

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Bistrița

Istorica zi de 1 Decembrie, a fost serbată în orașul nostru, prin o prea frumoasă producție literară, aranjată de elevii liceului „Al. Odobescu" din localitate. Și de astădată liceul s'a achitat bine, producând publicului câteva ore de plăcere, mulțumită distinsului profesor, d-l Ștefan Lupu, care și-a dat toată osteneala pentru reușita acestei serbări. Programul a fost bogat. S'a început cu „Trăiască România Mare" de Ivela, cântată de corul elevilor. S'a mai cântat „Păstorii și plugarii" tot de Ivela, au urmat apoi mai multe declamări între cari poezia „Furtuna" de Z. Bârsan, spusă de elevul I. Buta, cl. V. a mișcat într'adevăr publicul. Sâmburele acestei producții a fost însă hrama istorică „Zorile" de Șt. O. Iosif, în care s'au distins elevii T. Mihăilescu, cl. VII, Gh. Zagrai, cl. VII, T. Bejan, cl. VI, Gh. Spânu, cl. VI și Alex. Pop, cl. VII. A urmat un concert de vioară bine executat de elevul I. Petruca, cl. VI, apoi comedia „Liniștea casei" jucată de elevul O. Ciugudean, cl. VII și eleva E. Gașpar, cl. VI. Producția s'a încheiat cu „Revoluția dela 1848" chip viu. Publicul a fost foarte satisfăcut văzând că liceul de sub conducerea bătrânului dar activului director d-l E. Domide, își îndeplinește așa de frumos misiunea.

— In seara zilei de 6 Decembrie, cu ocazia sărbătoarei Sf. Niculae, școala civilă de fete din localitate a aranjat deasemenea o ședătoare literară cu un frumos program. S'a produs bine corul sub conducerea d-lui profesor de muzică Longin Bucur, declamații și comedia „Pentru ochii lumii" de Cehow, frumos jucată de către eleve.

Apoi au urmat frumoasele noastre jocuri naționale, jucate cu multă gingășie și care au produs o furtună de aplauze precum și un tablou viu.

Atât producția liceului cât și școalei civile de fete, sala a fost plină de public, ceeace ne dovedește că se interesează de astfel de lucruri frumoase care n'au alt scop decât propășirea culturală a neamului nostru.

Mil.

Din Săliște (Sibiu)

La școala superioară de comerț, a fost încredințat cu girarea actelor de director d. prof. N. Borcea, dela școala normală din Sibiu. Au fost numiți profesori suplinitori: d-nii N. Mărtin, Ionescu și d-ra Oloioș.

— D-l D. Peligrad și soția sa Olimpia, a dăruit pentru clădirea școalei comerciale suma de zece mii de lei. Așteptam acest gest frumos al familiei Peligrad, dela toți sălișteni împrăștiați ca să-și arete dragostea față de cuibul lor părintesc, jertfind ceva pentru locașul de cultură care se va ridica.

— Invățătorii plasei au ținut conferințe în comuna Aciliu. Disertațiile frumoase, programul bogat a dovedit munca neobositoare care o depun pentru luminarea poporului.

A.

Din Timișoara

Nevoia unei trupe de teatru, permanentă în capitala Banatului e adânc simțită.

De unde la întregirea României, reprezentațiile teatrale erau considerate ca lux, acum ele au devenit de o însemnătate covârșitoare în desvoltarea culturală. Puținele reprezentații ale trupelor din București, sunt ascultate de un public imens. Faptul acesta denotă că populația s'a obișnuit cu teatrul, mai mult, reprezentațiile sunt considerate ca ceva indispensabil pentru îmbogățirea cunoștințelor sociale. Avem speranța că cei chemați să dea o îndrumare teatrală Banatului, vor grăbi cu terminarea lucrărilor de reclădire a Teatrului comunal și în acelaș timp vor face tot posibilul ca pe lângă Conservatorul de muzică, să ia ființă și o secție de artă dramatică, care să formeze elemente bune pentru noul teatru.

— Ateneul timișorean, și-a început activitatea printr'un ciclu de conferințe culturale. Conferințele se țin regulat în fiecare Duminecă, în sala Casinoului Militaro-Civil. La 6 Decembrie a vorbit d. dr. Valeriu Branisce, distins fruntaș al vieții culturale, despre „Începuturile gazetăriei românești în Banat". Conferința a fost ascultată cu mult interes, mai ales că din ea s'au putut extrage date prețioase referitoare la primii gazetari români în această provincie.

Intre primii gazetari din secolul trecut, au fost amintiți Paul Iorgovici, Eftimie Murgu și Damaschin Bojincă.

— La 13 Decembrie, 1925, a ținut conferință d. Virgil Bărbat, profesor universitar din Cluj, care a vorbit despre „Instituțiile care trăesc".

I. Damșescu

Din Rușii-Munți (j. Mureș)

In ziua de 22 Noembrie, 1925, elevii școalei primare de stat din localitate, au dat răspunsurile la Sf. Leturghie sub conducerea d-lui învățător Nicolae Cotta. Venit de puțin timp în mijlocul nostru, a făcut atât cât nici n'am fi putut aștepta dela un tânăr educator al poporului.

Datorită acestuia am organizat la intervale regulate de două săptămâni, ședători populare în localul școalei, cu intenția de a arunca în mijlocul poporului din comuna noastră sfaturi și cunoștinți în legătură cu îndeletnicirile practice ale vieții, datinele și obiceiurile strămoșești moștenite, sfaturi contra: beției, concubinajului, ereziilor religioase, în urma pregătirii sufletelor prin muzică.

Să nu precupețim niciodată untdelemnul care arde în candela care luminează icoana științei și credinței!

Urez noului meu tovarăș, spor la lucru și dacă a trecut peste spusele proverbului românesc că „tot începutul este greu", cred că succesul nu va întârzia să-i întindă mâna!

P. D. Delaindependența

Din Luna de Arieș (Turda-Arieș)

O zi însemnată a fost ziua de Duminecă 29 Noembrie, 1925, pentru locuitorii din comuna noastră, toți români, de oarece a avut loc cercul celor 22 învățători și învățătoare, ai cercului „Cucerdea".

Dimineața s'a ținut ședința intimă sub președenția d-lui Simion Lazăr, neobositul dascăl din Cucerdea, unul din cei mai destoinici învățători ai județului, precum și în prezența d-lui revizor Leonte Canja.

Invățătorul local Arieșanu, a ținut lecția practică din scris-cetit. D-ra Andrei, a ținut conferința: „Desemnul și modelajul la copii", iar d-ra Elis. Baciu, despre „Metodica scris-cetitului".

După masă s'a început ședința publică. A vorbit d. Lazăr, arătând importanța școalei, a cursurilor de adulți și complimentare. Despre creșterea copiiilor, ș. a.

Au mai vorbit d. Leonte Canja și alții, fiind ascultați cu mare băgare de seamă de locuitori.

Delafrunteși

Din Ungheni (Mureș-Turda)

In ziua de 29 Noembrie, 1925, cercul cultural „Ungheni", sub președenția vrednicului învățător Teofil Moldovan, care de treizeci și nouă de ani muncește pentru răspândirea culturei românești, a ținut una din adunările obișnuite în comuna noastră.

D-l președinte Moldovan, printr'un frumos cuvânt de deschidere a salutat în mijlocul învățătorilor, pe d. revizor școlar Puia, al acestui județ.

Marele merit al acestui revizor școlar, e munca pe care o depune, pentru a afla trecutul acestui județ, umblând zilnic din sat în sat și cercetând inscripțiile vechi de pe la biserici și cimitire.

Deci învățătorii simt o deosebită plăcere de-al avea în mijlocul lor la asemenea întruniri, povestindu-le din trecutul acestui județ.

După cuvântul rostit de d. T. Moldovan, a urmat lecția practică ținută de d-ra Elena Gurgui, care face cinste învățământului primar, prin progresul ce l-a făcut la această școală, timp de un an și jumătate de când funcționează ca învățătoare în acestă comună.

Prin muncă și exemplul dat, d-ra E. Gurgui, a putut face ca astăzi toate fetițele de școală să poarte ie românească și nu numai fetițele de școală, ci, chiar și fetele mari au luat exemplul dela învățătoarea lor.

A urmat apoi dizertația pedagogică ținută de d. înv. Dumitru Ifichi, despre „Metoda și arta de a trezi iubirea de muncă în școala primară".

La ora zece toți învățătorii au mers la biserică, luând parte la serviciul divin oficiat de preotul Victor Trufan.

După masă a urmat ședința publică asistând și doi membri ai societății „Astra", d. Dr. Lechințan și d. prof. I. Ceortea, pentru a da sfaturi poporului. Mai întâi prin câteva cuvinte d. președinte T. Moldovan, a salutat pe d-nii membrii ai „Astrei", cari au avut plăcerea de a lua parte la această adunare.

D-l învățător Teodor Libeg, a îndemnat pe săteni să-și dea copiii la școală, arătând foloasele școalei. După terminarea cuvântului rostit de d. Libeg, copiii a udeclamat mai multe poezii.

D-l Dr. Lechințan, a arătat sătenilor care sunt boalele venerice și pagubele pricinuite de aceste boale, îndemnând poporul cum să se ferească de boalele venerice.

D-l prof. I. Ceortea, a vorbit sătenilor despre originea poporului român.

Ședința s'a terminat printr'un cuvânt de mulțumire rostit de d. revizor școlar.

D. S.

Este imposibil să nu știți D-voastră, că ciorapi și mănuși mai ieftin numai la firma
SIPOS
Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.
51—8—8

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA SOCIETATEA CULTURA POPORULUI

Fraților IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografi artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 49—26—8

DIN CAPITALA ȚĂRII

Dela redacția noastră bucureșteană

La 9 Decembrie, 1925, a avut loc în sala Fundației „Carol I." a 5-a ședătoare din ciclul de toamnă. La această ședătoare a luat parte un public numeros.

Ședătoarea s'a început printr'o scurtă cuvântare rostită de d. profesor universitar Gh. Țițeica, care a spus în esență următoarele:

Astă-seară avem un program încărcat cu subiecte științifice în prima parte și cu coruri religioase și colinde de Crăciun în cea de-a doua.

Vă voi spune câteva cuvinte cu privire la evenimentul însemnat care s'a petrecut în ziua de 6 Decembrie (23 Noembrie) 1916, și anume: au intrat în Capitala Țării germanii, austro-ungarii, bulgarii și turcii. După nouă ani de zile putem spune că durerile dau exemple mai edificătoare decât lucrurile vesele.

In legătură cu aceasta, am să vă citez următorul fapt: La Paris a fost un pelerinaj pentru cei morți pentru patrie. Am făcut și eu parte din acest pelerinaj.

Era o ordine peste tot și în această ordine toată lumea defila prin fața tuturor mormintelor. Era deci acel cult special pentru morți. Pe urmă mai pot cita și următoarele exemple: Pelerinajul dela mormântul eroului necunoscut; la mormântul unui copilaș, mort de 15 ani, totuși avea la troiță candela nestinsă. Semn că părinții aveau și acum aceiași vie dorință arzătoare de a-și iubi copilul. Trebue să ne aducem aminte de vremurile de restriște ale neamului.

Vedem că unii s'au folosit în timpul ocupației străine ca să-și facă afacerile, să-și satisfacă unele dorinți și ambiții politice. Trebue să luăm seama că toate acestea au avut origini de ponegrire. Desigur că au fost greșeli de educație făcută în școală. Ei bine să se cunoască și urmărească deaproape toate întâmplările. Ar trebui o opinie publică solidară ca să controleze faptele tuturor și ale tuturor, iar ciurul să fie des ca nimeni să nu scape ușor. Dar pe zi ce trece vedem că opinia publică se organizează în văzul nostru al tuturor. Opinia publică românească creștină se trezește și ea se realizează. Procesele s'ar desbate numai în fața opiniei publice. La trezirea acestei opinii publice a contribuit și „Casele Naționale" cătuș de puțin.

D-l general Ion Manolescu, a prezentat corul bisericei Sf. Silivestru și a adus mulțumiri harnicilor și neobositilor lor preoți: Chiriac Bidoianul care are 52 ani de preoție, Gh. Georgescu-Silivestru, care are 22 ani de preoție și tânărul preot Eugen Bărbulescu, pentru activitatea model pe care o desfășoară în cartierul, atât de curat sufletește, cum este Silivestru. Acești preoți, și-au propus următoarea deviză: Crucea, credința și apoi instituția culturală.

A terminat prezentând pe d-nii ingineri Zissu și Pătrașcu. Filmul „Din lumea nevăzută a undelor" explicațiile fiind date de d. inginer Pătrașcu. Deasemenea explicații a dat și d. inginer Zissu.

Corul bisericei „Sf. Silivestru", sub conducerea maestrului George Seinescu și cu concursul soliștilor săi permanenți: d-nele Dumitrescu (soprană), Seinescu (contra-altă), Demetrie Ionescu (tenor) Sterian Mandy (bariton) și M. Dumitrescu (bass) a cântat foarte bine mai multe concerte religioase, cântece de stea, colinde de Crăciun, culegând numeroase și meritate aplauze.

La urmă s'a ascultat concerte prin ajutorul radiofoniei dela Roma, Berlin, Viena, Londra.

Radu S. Niculescu-Mislea

MARE TÂRGDE CRĂCIUN ȘI ANUL NOU!
In atențiunea marelui public!
Inainte de a vă face cumpărăturile de lipsă, vă rugăm să vă convingeți despre prețurile noastre ocazionale la magazinul nou de mode bărbătești
„L L O Y D"
STRADA REGINA MARIA NO. 20
Pălării, șepci, cravate, albituri, paltoane etc. In croitoria magazinului „LLOYD" se pregătesc după măsură totfelul de costume bărbătești, după ultima modă cu prețuri foarte ieftine
Fasonul unui costum complect 1000 lei.
74—4—4

Mergem La:
Magazin Hajnal
Ciuj, Calea Regele Ferdinand I.
Unde se poate cumpăra:
Stofe de flanel | Ciorapi
Cămăși | Plapome
Tricotage | Saltele etc.
Cu prețuri foarte reduse

Articole de voiaj
Ludovic Farmati
Cluj, Str. Memorandului 16
Cele mai bune și cele mai fine articole de piele, giamantane și alte articole de voiaj; genți și serviete și totfelul de articole de lux. Executate modern în atelierele proprii.
Prețuri ieftine!!
Rog sprijinul publicului românesc!
54—10—9

Știrile Săptămânii

Dragostea față de „Cultura Poporului" se arată dacă fiecare cititor al ei, mai aduce încă un abonat nou. Prin felul acesta foaea poate aduce îmbunătățiri tot mai folositoare în interesul obștei.

CU PRILEJUL Anului Nou, „Cultura Poporului" urează cititorilor și colaboratorilor ei; belșug în viață, ani mulți și fericiți și cât mai multă dragoste față de cartea bună românească.

SE știe că o delegație a moților în frunte cu d. Dr. Amos Frâncu, a fost primită în audiență de M. S. Regele. Cercul studențesc „Valea Arieșului" a trimis M. S. Regelui, următoarea telegramă:

„Studențimea universitară din țara Moților, grupată în jurul cercului studențesc „Valea Arieșului", aduce Majestății Voastre, omagiile ei de recunoștință pentru binevoitoarea atenție ce a-Ți arătat ascultând doleanțele expuse de capii delegației Moților și vă imploră grația regească pentru făgăduința dată că „Moții nu vor fi lăsați să piară și că dreptate li-se va face".

IN ZIUA de 3 Ianuarie 926, va avea loc căsătoria colaboratorului nostru d. dr. Od. Apostol, medic căpitan cu d-șoara Mioara Od. Brașoveanu, profesoară și artistă la Teatrul Național din Cluj. Felicitările noastre din inimă.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

Fiecare cumpărător dacă face cumpărături de 100 Lei primește GRATUIT
sau o cutie de pomadă,
sau o bucată săpun Borax
sau o sticlă apă de colonie
sau un tub pastă de dinți
sau un mosorel de ață etc. la
ALBISY
magazin de mărunțișuri, :: ciorapi și tricotaje. ::
CLUj, Calea Victoriei 10
56—28—8

O BANDĂ de hoți au pătruns în interiorul Mănăstirei Cozancea din jud. Botoșani.

O încăerare s'a produs între călugări și bandiți. Ieromonahul Calmic Șasula a fost grav rănit. Banditii n'au reușit să pătrundă în biserică, însă din chiliile călugurilor au furat numeroase lucruri.

ADUNAREA generală extraordinară a Societății academice „România Jună" din Viena și-a ales următorul comitet: Al. Paraschivescu, stud, politehnică, președinte; Gh. Bungescu, stud. agricultură, vice-președinte; A. Precup, stud. Academia de Comerț, secretar general; I. Kirilovici, stud. Academia de Comerț, casier: Gh. Băicoianu, student agricultură, controlor și I. Dinteanu, stud. silvicultură, bibliotecar.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal și Banat. Cereți dela administrația foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite adesarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

Cărți și reviste primite

Au apărut în Biblioteca **„Sămănătorul"** din Arad, următoarele volume: No. 132—133, **Fabule** de Gr. **M. Alexandrescu,** prețul 10 lei;

No. 107—108 **Ifigenia în Taurida,** dramă în românește de Virgil Tempeanu, prețul 10 lei; No. 98—99 **La melul alb,** patru acte în versuri de Charles Lebrun și D. Nanu, prețul 10 lei; No. 114—115, **Lumini suflate de vânt** de Teodor Murășanu, prețul 10 lei; No. 120—122 **Repertoriu critic** de Perpessicius, Prețul 15 lei și No. 109—110 **Tudor Dragomir** de Al. Manciulescu, prețul 10 lei. Indemnăm pe cititorii noștri să-și comande volume de citit, dintre acestea care le tipărește biblioteca „Sămănătorul" din Arad.

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din R.-Sărat

Unitățile cooperatiste din județul Rămnicul-Sărat, în urma propunerii și îndrumărilor date de d. inspector general Constantinescu dela Băncile Populare, un cooperator de frunte, s'au împărțit în șapte cercuri cooperatiste. Aceste cercuri sunt asemenea cercurilor culturale ale învățătorilor, adică, în ședință publică, se convoacă câte 2—3 delegați dela fiacare societate cooperativă, membre ale cercurilor respective și se țin conferințe cu subiecte cooperatiste și se discută și se iau hotărîri asupra diferitelor chestiuni ce privesc buna organizare și conducere a acestor instituțiuni economice și în general se tinde spre o desăvârșire în unitatea de acțiune pentru toate societățile, bazată pe principii și doctrina cooperatistă.

Cum însă în conducerea societăților cooperative sunt în cea mai mare parte chiar învățătorii și preoții, în înțelegere cu d. Alexandru Serescu, revizorul școlar al județului și președinte al Federalei cooperatiste județene precum și președinte al Băncii Populare „Nădejdea" din comuna Bogza, un inimos cooperator cu experiențe îndelungate în mișcare, s'a hotărît ca cercurile cooperatiste să se țină în aceeași zi și în aceeaș localitate cu cercurile culturale învățătorești. Astfel se dă un aspect de sărbătoare localității în care se țin cercurile, se trăesc clipe de înălțare sufletească, producând curaj și speranțe pentru un viitor frumos.

Astfel de cercuri s'au și ținut în ziua de 22 Noembrie 1925, în comuna Bogza, la reședința băncii populare de sub conducerea d-lui Al. Serescu.

Au luat parte la cerc și d-nii subinspector N. Lăzărescu și director al Federalei N. Iliescu.

După masă au avut loc producțiunele școlare, cântece, poezii, etc., cu ocazia căreia am avut de remarcat foloasele reale ce dau grădinile de copii.

Copilașii grădinei din Bogza prin poeziile lor spuse cu atâta gingășie și nevinovăție au fost la înălțime.

Sperăm că va fi un început bun pentru școală și cooperație și va fi imitat și în altă parte. **F.**

Din Grădiștea (R.-Sărat)

In ziua de 29 Noembrie, 1925, în localul școalei din localitate unde se află sediul Băncii Populare „Sf. Gheorghe", s'a ținut ședința cercului cooperatist din această regiune. Au luat parte delegații a șapte societăți de pe raza acestui cerc. S'a mai vorbit că cercurile cooperatiste corespund cercurilor culturale învățătorești, numai cu singura deosebire că aci se discută chestiuni cooperatiste, de propagandă, organizație și în general tot ce este de trebuință pentru binele obștesc.

Cu ocazia primului cerc ținut în această localitate s'a ales și președintele cercului în persoana d-lui Pavel Popescu, învățător, casierul băncii populare „Sf. Gheorghe", membru în consiliul de administrație al federalei cooperației din R.-Sărat.

Ședința a desbătut chestiuni frumoase și a luat hotărîri ca pe viitor ședințele cercurilor să fie publice, dându-se astfel un aspect de sărbătoare întregii localități.

Au luat parte delegații Centralei Băncilor Populare și Federalei Râmnic.

George Filipescu

Din Husnicioara (Mehedinți)

In ziua de 15 Noembrie, 1925, s'a ținut conferința învățătorilor din cercu cultural „Zegaia". In mijlocul învățătorilor, cari au venit să încuibeze cultura și aici, se afla și d. revizor Gh. Topală.

In conferința intimă ce s'a ținut de dimineață d. I. Goșa a vorbit despre metodica scris-cititului iar ca critici putem număra pe d-nii: V. Presură și I. Erceanu.

Apoi d. Clement Popescu înv. local a ținut o lecție practică din scris citit la clasa I-a.

Cu toate că n'a fost lume adunată aproape deloc copiii au cântat mai multe cântece și-au recitat poezii frumoase. Insă am fost cu toții mulțumiți de cuvintele spuse de d. primar Sălișteanu, un om harnic și făptuitor de lucruri bune și mai ales sprijinul dat școalei.

Iosif N. Dumitrescu

Confor special de oame. Salon de manicure. Văpsele pentru păr „Hennogalol" în 36 nuanțe. Singurul depozitar în România al firmei *H. Chabrier*, Paris
IULIU MUȘȘA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-52-4

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE

Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice, abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilagyi
Piața Unirii Cluj
41—26—11

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI"

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă; Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Numai 4 săptămâni
MARE ASORTIMENT IN MĂRFURI TRICOTATE
MARE ASORTIMENT IN MĂRFURI TRICOTATE
Mare târg de ciorapi cu prețuri reduse

Ciorapi tricotați în toate colorile	Lei	25
Ciorapi Flohr în diferite colori	Lei	53
Ciorapi Muslin în colori moderne	Lei	69
Ciorapi de ață Muslin în toate colorile	Lei	98
Ciorapi de mătasă extrafin în toate colorile	Lei	125

La firma
BLATT
CLUJ, PIAȚA UNIRII 13.
CITITORII CULTURII POPORULUI IN BAZA BONULUI DIN GAZETA PRIMESC 10% REDUCERE
Mănuși fine și alte tricotaje numai la firma BLATT sunt de vânzare
No. 45 perm.

Mare asortiment
Fiul lui Matia Kun
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.
Nichelare și ascuțitul se execută promt.

UIMITOR!
Cum, D-voastră nu știți că la noi se pot face cumpărări cu prețuri
IEFTINE
Avem în depozit totfelul de vase de bucătărie, obiecte pentru cadouri, tacâmuri, etc.
Vase emailate
Vă rog să vă convingeți despre prețurile noastre:
pentru 6
pahar pentru apă dublu tare . . . . . dela 4.50
farfurie de porcelan dublu tare . . . . . „ 18.—
Garnitură persoane complectă, veritabilă de Karlsbad 156.—
persoane pentru fructe și prăjituri din porcelan veritabil 150.—
persoane, pentru ceai sau mocca din porcelan veritabil 280.—
pentru mâncare, porcelan veritabil de Karlsbad 26 bucăți 1250.—
perechi farfurii cu cești din porcelan colorat 150.—
1 pereche ceașcă cu farfurie jumătate tari 20.—
Prețurile de mai sus sunt valabile numai 14 zile
Moskovits & Comp.
Calea Regele Ferdinand (fosta Veselényi) 23
55—8—11 In față cu poșta principală.

3 cadouri
practice și utile de Anul nou și Bobotează, bucuria doamnelor, d-șoarelor și copilelor.
Noutate între noutăți. Puteți avea păr scurt fără a vă tăia părul! Doamnele, domnișoarele și copilele cari vor să aibă părul scurt cum e acum modern, nu au nevoie să-și taie frumosul lor păr ci întrebuințând noua și ingenioasa bareță „CHIC" pot păstra părul lor lung și totuși să-l aibă scurt! Astfel ca ieșind din modă părul scurt, pot avea imediat păr lung fără a avea nevoie să aștepte ca acesta să crească, și totuși azi să fie la modă având păr scurt cu bareta „CHIC" (patentată). E o noutate uimitoare! Buc. cu agrafa de metal lei 100, cu agrafa de imitație baga lei 120.

Pieptenele automat „BABY" intră în părul cel mai scurt. Nu poate fi pierdut niciodată ca pieptenii obișnuiți. Bucata lei 100, de lux lei 125, (susține părul fals, postișele etc.)
Unde nu se găsește trimite contra cost:
"REDUCTOR"
Cutia poștală (fach) 208. — CLUJ

Pentru sărbători, cititorii admirabilului ziar de cultură „CULTURA POPORULUI„ capătă, referindu-se la acest ziar, la toate comenzile adresate până în 8 Ianuarie reducere de 10%.

75055

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Din viața culturală a Basarabiei

Ocnița. (Soroca). — Cea mai mare parte a locuitorilor acestui târguşor sorocan este formată din locuitori şi funcţionari ai C. F. R.

Ruşii înfiinţaseră aici, odinioară, ateliere pentru reparaţia de maşini, în care lucrau peste patru mii de lucrători. Pentru funcţionarii acestor ateliere s'au construit frumoasele pavilioane ce se înşiruie în apropierea gării. Pentru luminarea acelei mulţimi de lucrători se ridicase din scânduri şi paiantă o încăpătoare sală de teatru, cu camere de bibliotecă. Acolo îşi avea sediul soc. culturală a funcţionarilor ceferişti. Şi tot în acest loc s'a înfiinţat în 1919 societatea culturală „Unirea", a funcţionarilor ceferişti români, societate care anul acesta s'a transformat în Cămin al Fundaţiei culturale „Pricipele Carol".

Preşedintele acestui cămin, este înimosul şi harnicul român, de origină ardeleană, d. inginer Aurel Schiopu, inspector al tracţiunei C. F. R. Comitetul căminului şi-a început activitaate nouei societăţi transformate, printr'o foarte frumoasă serbare culturală, care a avut loc la 5 Decembrie, seara.

De jurîmprejurul sălii ce serveşte drept sediu al căminului, se întinde un frumos parc. Alături pe o mică colină ce ar urma să fie expropriată, se înalţă un mormânt al eroilor, ridicat în 1922, prin iniţiativa comitetului în frunte cu d. ing. Şchiopu. Acolo dedesubtul acelui monument, odihnesc osemintele căpitanului Mavrocordat, ucis mişeleşte de o bandă de bolşevici.

In faţa gării Ocniţa, se înalţă zidurile catedralei, începută de ruşi cu 20 de ani în urmă şi neterminată încă.

Pentru terminarea ei Casa Muncii C. F. R. a înscris un milion de lei. Ar fi mare păcat ca terminarea acestui monument religios să mai zăbovească. Astăzi o magazie de scânduri, altădată baracă de soldaţi, serveşte drept biserică. Printre inimoşii membri ai căminului, luptători pentru înfrăţire prin cultură, citäm pe d-nii: C. Rusu, directorul şcoalei primare, Nistor Sähleanu, directorul gimnaziului, Dr. Al. Pârvulescu, medic C. F. R. precum şi părintele protopop Volovei.

Acţiunea culturală începută de căminul „Unirea", nădăjduim că va aduce un spirit nou în populaţia de aproape 6 mii de locuitori ai acestui târguşor, alcătuită în marea ei majoritate din ruşi.

Târnova. (Soroca). — O frumoasă şi înălţătoare de suflete, sărbătoare, a avut loc în comuna Târnova, în după amiaza zilei de 30 Noembrie.

Ea a fost închinată constituirei şi inaugurărei Căminului cultural „E. Negruzzi", preşedinte al acestui cămin a fost ales inimosul român, d. Tibacu. In comitet alături de d-sa au fost aleşi d-nii Munteanu, judecător, d. Mihailow, directorul şcoalei primare şi alţi gospodari de inimă. Serbarea a avut loc după amiază, într'o mare magazie ce serveşte de remiză a gării. Marea sală era plină de gospodarii adunaţi, Târnova având o populaţie de aproape 4 mii de suflete, toţi moldoveni, proveniţi din ucrainieni desnaţionalizaţi. Serbarea a început prin producţia şcoalei primare din localitate.

Un număr de elevi au recitat versuri din Coşbuc, Alecsandri, Speranţia şi alţii.

S'a reprezentat de elevi piesa „La noi în sat". Fetiţele fiind îmbrăcate toate în port naţional. S'au jucat frumoase jocuri româneşti. A plăcut îndeosebi corul de adulţi, pregătit şi condus de d. Sumnievici, grefier la judecătorie.

După serbare a urmat conferinţa ţinută de d. C. N. Ifrim, inspector general al Fundaţiei, asupra însemnătăţii şi rostului Căminelor Culturale.

Mulţimea a ascultat şi a urmărit cu deosebită mulţumire toate lămuririle date.

Au vorbit apoi în acelaş scop d-nii N. Popovici-Podaşcă, inspector şcolar şi Grigore Climescu, revizor şcolar al ţinutului Soroca. După care s'a purces la alegearea sfatului cultural compus din 7 membri şi la semnarea proceselor verbale de constituire a noului cămin.

Comuna Sudarea (Soroca). — In ziua de 1 Decembrie a avut loc marea sărbătoare a întemeierei căminului cultural. Ea a început printr'un tedeum oficiat în biserica satului, de către inimosul paroh şi protopop circumscripţial Mintiei. Răspunsurile au fost date de corul elevilor şcoalei condus de harnicul director al şcoalei, d. Spiridon Pătraşcu.

Din cei 324 de gospodari ai satului, toţi moldoveni, iau parte majoritatea.

Cucernicia Sa părintele protopop, paroh de 20 de ani în acelaş sat şi întemeetor al Şcoalei bisericeşti moldoveneşti, a ţinut o frumoasă predică.

Autoritatea sa morală asupra păstoriţilor săi se cunoaşte şi după impunătoarea biserică zidită de oameni în 1913, ca şi după faptul că gospodarii acestui sat au primit fără împotrivire noul calendar.

După tedeum a urmat în localul şcoalei, o foarte reuşită producţie şcolară, constând din recitări, coruri, danţuri naţionale şi o scurtă cuvântare ţinută de dirigintele şcoalei.

In faţa numeroşilor gospodari îngrămădiţi în sală, a vorbit d. Ifrim, inspectorul general al Fundaţiei „Pricipele Carol" arătând, iubirea Pricipelui Moştenitor pentru ţărănimea basarabeană şi nevoia ca această cuminte ţărănime să fie înfrăţită şi luminată prin cultură.

Cu adâncă mulţumire primeşte adunarea sătenilor ideea întemeerei acestei frăţii de luminarea minţilor şi strigăte de Trăiască Măria Sa Prinţul, se aud din toate părţile.

A vorbit deasemeni d. inspector şcolar Popovici-Podaşcă şi d. revizor şcolar Climescu. Sătenii aleg în fruntea sfatului cultural pe părintele protoereu Alexe Mintiei şi pe d. diriginte Spiridon Patraşcu. Se boteazâ căminul cu numele neuitatului mitropolit basarabean „Gavril Bănulescu".

Sudarea, e un sat de buni şi cuminţi gospodari moldoveni. Aici nu s'au aplicat amenzi şcolare, oamenii înţelegând singuri că trebue să-şi trimită copiii la şcoală.

Aici nu s'au răsvrătit oamenii pe chestia calendarului, deşi îndemnuri le vin necontenit din satele de pe malul celălalt al Nistrului. De acolo, la sărbătorile vechiului calendar s'aud mereu dangăte de clopote şi totuşi oamenii nu se lasă ispitiţi. Este aceasta însă datorită şi faptului că satul acesta are şi preot bun şi învăţători buni. Şi Dumnezeu a dat ca nicăeri aiurea roadă bogată pământului.

Păr. protopop Mintiei, ne spune că există şi în eparhia Bălţilor o chestiune a calendarului, sunt şi în această parte a Basarabiei nemulţămiri şi răsvrătiri împotriva noului calendar, dar nu în măsura în care se petrec lucrurile în eparhia Chişinăului. Aceasta datorită în primul loc neşovăirei P. S. Episcopului Visarion.

C.

Din Chiţcani (Tighina)

Secţia culturală din Chiţcani, aduce căldurease mulţumiri d-lor general Rosetti, Gh. Ciuchegea, ministerului de interne secţia de propagandă, d-lor Misirliu, Gh. Maxim şi d. Niţianu, pentru broşurile şi cărţile trimise în dar bibliotecii noastre.

Dumnezeu să le răsplătească dragostea şi fapta lor.

In numele secţiei, preşedinte

I. Miron

Din Chişinău

In urma vizitei parlamentarilor polonezi, în cercurile cooperatorilor basarabeni s'a născut ideia legării de raporturi mai strânse cu cooperativele poloneze în vederea unui schimb de mărfuri şi mai ales în vederea intensificării exportului de fructe basarabene în Polonia. Se ştie că mişcarea cooperatistă din Polonia e într'o stare înfloritoare, în afară de orice influenţe politice şi activând în cadrul strict al principiilor cooperatiste, fără amestecul factorilor străini. Ideia cercurilor basarabene cooperatiste vine deci la timp şi este una din cele mai fericite combinaţiuni economice din ultimii ani.

Intr'adevăr, dacă luăm în considerare numai exportul de struguri şi de fructe industrializate, stânjenit până acum de taxele prohibitive, ce guvernul polonez le stabilise pentru intrarea acestor produse în ţara vevină, e de ajuns ca să înţelegem că această măsură era de natură să prejudicieze economia noastră naţională. Oficialitatea superioară poloneză a revenit însă asupra acestei dispoziţii, arătându-se dispusă să acorde un sprijin larg comerţului românesc de fructe cu statul vecin şi amic. Iată dar un prilej binevenit pentru punerea în valoare a grădinilor de fructe şi strugurilor, a îmbelşugatei producţiuni din Basarabia.

In prezent se năzueşte o conferinţă a reprezentanţilor celor două organizaţiuni cooperatiste pentru stabilirea unei înţelegeri depline şi definitive între cooperatorii celor două ţări.

— La Camera de Comerţ din Chişinău, s'a ţinut o şedinţă, unde s'au discutat diferite chestiuni ce au fost la ordinea zilei.

D-l preşedinte Gh. Pântea, a adus la cunoştinţa Camerei, că Camera de Comerţi din Iaşi, propune încheerea unie legături de acţiune a ambelor Camere. S'a primit în principiu colaborarea cu alte Camere de Comerţ.

S'a luat în discuţie chestia pavilionului Societăţii comercianţilor construit la Expoziţie şi pentru care Camera a dat 50 mii de lei. S'a decis să se renunţe la aceste 50 de mii în folosul societăţii comercianţilor.

Comisia vamală a Camerei, a raportat că vama din Chişinău, n'are depozite pentru mărfurile sosite şi acestea, după 48 de ore, se predau societăţii de camionaj. Păstrarea şi transportul mărfurilor prin camionaj costă foarte scump. S'a hotărît să se trimită delegaţi la ministerul de finanţe şi Căi ferate, pentru a cere ca să se puie a dispoziţia vămii, depozite pentru păstrarea mărfurilor.

D-l Baranuvici, a fost ales ca delegat în comisia vamală.

— Un grup de cerealişti din Cernăuţi, au vizitat judeţul Hotin, unde recolta cerealelor anul acesta, a fost bunicică, încheind tranzacţii cu cereale, plătind: grâul cu 130 lei pudul (16 kgr.), secara cu 120 lei pudul, porumb, grăunţe, cu 55—60 lei pudul, porumb ciucalăi cu 35 lei pudul, floarea soarelui cu 117 lei pudul, seminţe de cânepă cu 82 lei pudul, fasole cu lei 115—118 pudul şi cartofii cu 20—25 lei pudul.

C. U.

Din Târnava (Soroca)

In ziua de 30 Noiemb., în comuna noastră, datorită entuziasmului şi dragostei mari de neam şi cultură ce caracterizează sufletul ieşanului, prin excelenţă, d. C. Ifrim, s'a pus temelia unui mic cuib de înfrăţire cu fraţii moldoveni. In prezenţa d-lui Ifrim, inspector general al Fundaţiei „Principele Carol" şi a d-lor Popovici-Podaşcă, inspector al învăţământului primar şi a d-lui Climescu, revizor şcolar al judeţului, gospodarii şi-au ales sfatul cultural din oameni, cari s'au oferit să lucreze neobosit pentru promovarea culturei noastre naţionale sub forma scrisului şi a graiului nostru. Serbarea de mai sus a fost un prilej de duioşie, când corul satului compus din oameni în vârstă, sub conducerea unui tânăr inimos, d. L. Sumneievici, ei au cântat din cântecele vechi moldoveneşti, ce le aveau mai aproape de inimă şi ceeace au găsit mai ales şi când fetiţele dela şcoala din sat au jucat Ana Lugojana, Banul Măräcine şi alte jocuri naţionale.

Ţăranii singuri ca un respect faţă de memoria bătrânului boer moldovean, care a trăit aci şi le-a înţeles nevoia, Emanoil Negruzzi, dându-le loturi pe la anul 1870 (nădeluri 8 hectare) au botezat cu mândrie căminul lor cultural „Emanoil Negruzzi". Noi, care am văzut acestea nu putem spune decât vorba Evanghelistului, „unde doi veţi fi adunaţi în numele meu, acolo voi fi şi eu" Dumnezeu să ne ajute!

V. V. Silvestru, avocat

Din Străşeni (Lăpuşna)

In comuna noastră se află două biserici, mai ales cea mai nouă este o podoabă minuată a satului; şapte şcoli primare cu 16 învăţtori; biblioteca „A. C. Cuza"; Uniunea creştinilor şi casa de sfat a ţăranilor şi cooperativă de consum. Toate acestea s'au înfăptuit prin sfatul şi ajutorarea bunilor români: Gh. Bâlcă, T. Părău, fost senator, D. Dobrov, V. Istrati, Gh. Sulucianu, C. Soruianu şi E. Cernit.

Laudă se cuvine unor astfel de oameni.

— La ocolul silvic Străşeni, în zilele de 21, 22 şi 23 Octombrie 925, agenţii silvici inferiori din Basarabia, au dat examenul definitiv după mai bine de cinci ani de practică. Au luat parte peste 50 de funcţionari. Comisiunea examenului a fost formată din d-nii D. Petrescu director, inspectorii silvici Z. Prşmetchi şi Constantinescu. Agenţii au ţinut apoi o consfătuire dorind să înfiinţeze o Uniune a personalului silvic inferior din Basarabia. Ca delegat pentru a interveni pentru înfiinţarea Uniunei, a fost ales d. Brigadier al Brigăzii No. 5 din ocolul silvic Tighina. **D.**

Mănăstirea Căpriana (Lăpuşna)

O minunată frumuseţă din judeţul Lăpuşna este şi mănăstirea Căpriana, zidită de către voevodul Petru-Rareş. Hramul bisericii e sf. Nicolae. Primul stareţ a fost arhimandritul Nicodim. Lângă zidurile bisericii Adormirea Maicii Domnului, se află rămăşiţele pământeşti ale mitropolitului Gavril Bănulescu, care este şi ctitor. Acesta împreună cu arhimandritul Chirilă, la 1819, au prefăcut şi reparat această biserică. Mai este şi frumoasa biserică Sf. Gheorghe, zidită prin osteneala arhimandritului Bulgaru. Afară de aceste trei biserici, mănăstirea este înzestrată cu ateliere, fabrică de oloi, uzină electrică, moară de măcinat, şi altele, sunt înfiinţate de arhimandritul Naftanail, împreună cu fraţii. In prezent P. S. Sa Naftanail e stareţul acestei mănăstiri.

Legenda acestei mănăstiri e următoarea: Voevodul Ştefan-cel-Mare şi Sfânt, mergând cu oştire numeroasă pe aceste frumoase văi, se vede că împotriva tătarilor, iată că în acea vreme în calea lui a svâcnit o căprioară. Atunci Voevodul a întins arcul şi săgeata a nimerit căprioara care a căzut pe loc. Căprioara a fost friptă; s'a întins masa, iar Voevodul ca veşnică amintire a pus temelia unei sfinte mănăstiri, ceeace a şi făcut după întoarcerea din luptă. Insă mănăstirea nu s'a terminat căci Ştefan a răposat şi rămânând pe tron fiul său Petru Rareş, el a isprăvit-o, dându-i şi frumosul nume, ca amintire, unde a stat Ştefan Vodă la masă, Căpriana adică Căprioara.

— Vizitând această comună am văzut o frumoasă mişcare culturală. precum şi o frumoasă gospodărie. Aici, sunt: două şcoli cu cinci învăţători, o bancă ţărănească; cercul cultural „Ştefan Vodă" al cărei preşedinte este d. înv. Caracicovschi, invalid de războiu. Acestea toate s'au înfăptuit prin ajutorul preotului comunei, a d-lui Const. Iurcu, I. Struţ, I. Straşineanu, I. Stratulat şi alţii. Afară de acestea domnii învăţători ţin şezători culturale.

I. Miron

Din Volontirovca (Cetatea Albă)

Deşi învăţătorul basarabean este slab apreciat în activitatea sa de luminător al poporului, atât de colegii săi regăţeni, cât şi de autorităţi; totuşi el nu uită misiunea sa de dascăl ci într'un mod foarte apropiat de sufletul ţăranului basarabean, caută în primul rând să atragă lumea neştiutoare de carte la lumină şi apoi cucerind inimile se orientează cum e mai bine ca să insufle ştiinţa de carte.

Am rămas foarte mulţumit în urma şedinţei Cercului cultural, care a avut loc în comuna noastră în ziua de 8 Noembrie, 1925, prin faptul cum învăţătorii noştri cari sunt aproape toţi localnici, crescuţi în mijlocul nostru, au putut să ne atragă la lumină, totodată desvoltând în noi sentimente bune pentru tot ce este folositor şi combătând indirect tot ce este nefolositor.

Am de remarcat cântecele şi poeziile patriotice spuse de către elevii şcoalelor primare la acea serbare publică la care au luat parte un mare număr de săteni din localitate şi cari poezii au mişcat inima oricărui din cei de faţă.

Deosebit însă de toate mi-a plăcut piesa „Mana vacilor", jucată cu elevii cl. IV-a, conduşi de învăţătorul Simion Stepanov şi în care piesă se combate patima beţiei şi credinţa în descântece şi vorbe goale, atât de dăunătoare ţăranului nostru.

In genere pot spune că această serbare a cercului cultural a fost una din facliile cari au reuşit să sădească în noi, prin munca lor, dragostea de şcoală şi iubirea de neam, pentru care muncă rog pe Atotputernicul că să-i răsplătească cu toate cele bune. Iar pe prietenii mei dela sate îi sfătuesc ca de câte ori vor auzi că se fac astfel de serbări culturale să se grăbească a le vizita asigurându-le că ele vor aduce tot binele.

M. Stepanov
agricultor

PLUGUŞORUL

S'a sculat mai an
Nepoţii lui moş Traian
Şi-au lăsat şi plug şi boi,
Şi averi şi stâni de oi,
Şi tot jale înapoi,
Şi-au plecat la greu războiu.
Fraţi erau şi peste hotară
Mâncau pânea cea amară;
Pâne dată de străini
Cu otravă şi cu spini.
Ca să-i scoată dela hoţi.
Intr'o Joi, dar cătră sară
Intr'o Joi de caldă vară
Jiul, Oltul şi Buzăul,
Bistriţa cu tot părăul.
Au secat şi s'au făcut
Tot cărări şi drum bătut.
Inspre Apus şi Miază-noapte
Obştit, una zi şi noapte
Munţii goi pe creste suri
Răsunau de mii de guri.
Tot nepoţii lui Traian,
Ai lui Mihaiu şi-ai lui Ştefan
Jucau hora spre Carpaţi
Chiuind la ceilalţi fraţi.
Ei jucau hora cea lată
Ca străbunii altă-dată.
Când luau măciuca'n mâni
Şi-o'nvâteau printre păgâni
Făceau locul drept, curat
Ca atunci la joc în sat.
Poate mai stetea vreunul
Da'ncepea bădica tunul.
Tot astfel, nu ştiu cum
Că ieşia din gură fum,
De-i săreau măselele
Frate ca ulcelele.
Când o leacă şi el sta
Tot văzduhul şuera
Şi foc pe pământ lăsa.
Dară hora ţinu una
Căci avea scripcari cu luna.
Şi aveau de joc cu toţii
Şi scripcarii şi nepoţii;
Ei cu chef de se'ntâmplau
Toate văile urlau.
Copacii în două se despicau
Pe morţi din gropă-i sculau.
Pietrele încă crăpau
Iac' aşa horă au jucat
Şi-au jucat la Pietroşani
Prin cărbuni şi bolovani
Iar prin sus pe la Sibii
Jucau hora şi chindii
Doar prin târguri şi prin sate
Inchinau de sănătate,
De isbândă şi noroc
Să trăiască la un loc.

Culeasă de Gh. Durlan, agricultor Maxut-Deleni (jud. Botoşani).

O reclamă bună se face prin „Cultura Poporului"

Mare târg de Anul nou!
Preţuri extraordinar reduse!
la firma:
DICK
CLUJ
Calea Regele Ferdinand No. 3.
87—2—2

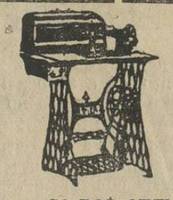
Cel mai frumos cadou de Crăciun este o MAŞINĂ de CUSUT se pot cumpăra la A. ASZTALOS mecanic special Cluj, Str. N. Jorga 2.
Pentru maşini răspunde 5 ani, învaţă gratuit brodatul cu maşina. Maşinile se repară sub răspundere.
IN DEPOZIT: Accesorii, ace, uleinri pentru maşine, etc. etc.
Se poate plăti şi în rate

Bon No. 142
care dă dreptul cititorilor noştri dela „Cultura Poporului" la o reducere de 10% la cumpărăturile dela firma
BLATT
OLUJ, PIAŢA UNIRII 13
Acest cupon se va taia şi se va prezenta firmei BLATT. Cuponul e valabil o singură dată.

Staţe varitabile englezeşti în depozit
A. KLEPNER croitorie franceză şi engleză pentru domni
CLUJ, Calea Victoriei 2.
(Fosta prăvălie de blănuri Eisenstädter.)

Iuliu Müller
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
Fabrică de perii şi bidinele, fondată la 1852. Cele mai ieftine şi durabile articole din breasla aceasta
!
Comenzile se execută prompt.
57—6—8

RAGLAN
costume pentru domni şi băeţi au sosit la firma
M. NEUMANN
C L U J
Piaţa Unirii Nr. 14
Telefon: Nr. 4—31
No. 36 14—11

BLĂNĂRIA
Ludovic Janky
Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 17
Confecţionează la comandă în atelierul propriu tot felul de lucrări de blănărie, după modelele cele mai noi şi gustul fiecăruia.
De vânzare din depozit blănuri moderne cu cele mai eftene preţuri.
EXPOZIŢIE PERMANENTA
Lucrările se pot privi fără obligaţie de cumpărare.
BLĂNARIA
40—12—11

Mai bine ca ori şi unde se serveşte la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duş, etc.
CLUJ,
Str. Călugăriţelor (pe Someş).

„SIMPLON"
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă şi ieftine, PRÂNZIŞOARE 6 LEI PORŢIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER."
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—8. ANTON JUDOVITS.

Pălării de domni
curăţă, vopseşte, calcă şi formează
56—26—8
Ştefan Fehér
Cluj, Strada Memorandului 21 (Reduta)

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenţilor Creştini
în Str. Gh. Barţiu (edificiul nou al oraşului) unde se serveşte tot felul de încălţăminte cu cele mai reduse preţuri şi se execută tot felul de reparaţii în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Iosif Breuer
Modă pentru domni şi specialităţi de pălării.
Mare asortiment în mănuşi pentru domni şi dame.
Cluj, Piaţa Unirii 8.
79—2—2

Cel mai ieftin izvor de cumpărare!!!
Sticlă, porcelan, cadre pentru tablouri, vase pentru bucătărie, totfelul de vase smălţuite sub preţurile de piaţă
Mare asortiment pentru târgul de Crăciun
RUDOLF AUSLÄNDER
Cluj, Calea Regele Ferdinand 37 (lângă palatul Urania)
80 2—2

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂŞTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malţ dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Mare târg de rămăşiţe la
VOITH & COMP
magazin de mode pentru dame
Cluj, Piaţa Unirii 14
Până la Crăciun vindem toate rămăşiţele din magazin cu preţuri sub costul de fabrică.
74—4—4

Vreţi să exportaţi în Cehoslovacia?
Oferiţi subsemnatului în limba română franco Cehoslovacia (exl. vama Cehoslovacă) deocamdată în pachete postale: miere, ciară, nuci desghiocate, prune, pere, mere uscate, brânză, slănină, carne afumată, salamă, maţe, linte, pene, blăni, lână, covoare şi altele.
Presupunând că aveţi lipsă de mărfuri cari se produc la noi, cereţi oferte de articolele necesare.
Cărturari şi cooperative dela sate încercaţi a găsi desfacerea produselor ţărănimii.
S. POLCAR
Brno, Vesela ulice 4 (Cehoslovacia)
86—3—2

„GLADYS" Regele cremelor de ghete
77—4—4

Tiparul Tipografiei „Viaţa", Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!
C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA Nrul 6. TELEFON No. 10-70 | **Cluj, Duminecă 10 Ianuarie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA 6. TELEFON No. 10-70. | ANUL VI. NR-UL 143 Apare în fiecare Duminecă

Renunţarea la tron a Principelui Carol

Un eveniment dureros s'a întâmplat în viaţa dinastiei noastre, atât de iubită de toată suflarea românească.

Principele Carol fiind trimis de M. S. Regele să-l reprezinte la înmormântarea Reginei Angliei, în loc de a se întoarce la data hotărîtă, el a renunţat după propria sa voinţă, prin o scrisoare, la succesiunea tronului şi la aceea de a fi membru al Familiei Regale române.

Zădarnic s'a încercat să-l convingă pe Principe să renunţe la această hotărire, totul a fost imposibil şi atunci M. S. Regele, cel bun şi cel înţelept, care a dovedit cel mai înalt sentiment

A. S. R. PRINŢUL MOŞTENITOR MIHAI

al datoriei faţă de tron şi de ţară, a convocat consiliul de Coroană, la Sinaia, la care au luat parte toţi membrii guvernului: prim-ministrul Ion Brătianu Vintilă Brătianu, Al. Constantinescu, I. G. Duca, Gh. Mârzescu, g-ral Mărdărescu, I. Inculeţ, I. Nistor, Tancred Constantinescu, dr. C. Angelescu, Al. Lapedatu, N. N. Săveanu, N. D. Chirculescu, C. Tătărescu, G. Cipăianu, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea, N. Iorga, luliu Maniu, general Presan, general Coandă, Al. Vaida-Voevod, general Averescu, Ion Mihalache şi Mihail Orleanu.

M. S. Regele adânc emoţionat şi îndurerat pentru lovitura ce o primea ca Şef al Dinastiei şi ca părinte, a expus sfetnicilor săi cele petrecute; le-a citit scrisoarea de renunţare a Principelui şi le-a arătat hotărârea Sa nestrămutată şi definitivă, de a primi această renunţare la tron.

Toţi sfetnicii cu toată dragostea arătată faţă de A. S. R. Principele Carol, şi aflându-se înaintea unui eveniment prea dureros la renunţarea din parte-i la tron şi de a mai fi membru al Dinastiei, au judecat că nu se poate da tronul unui om care nu vrea să-şi ia greaua sarcină a domniei, şi s'a alipit la hotărîrea M. S. Regelui.

Parlamentul ţării convocat special pentru ziua de 4 Ianuarie a dat aprobarea sa, pecetluind deci cu voinţa ţării renunţarea la tron a Principelui Carol şi recunoaşterea de moştenitor al Principelui Mihai.

Ceeace a hotărît M. S. Regele, care este şi şef al Dinastiei şi Cap al Statului, în înalta Sa înţelepciune şi ceeace au întărit sfetnicii tronului şi parlamentul ţării, trebue să fie lege sfântă pentru toţi bunii români, oricare ar fi fost dragostea pe care au purtat-o Principelui Carol.

Cu adâncă durere în suflet că El ne-a părăsit urăm Principelui Mihai, Moştenitorul Tronului, ca toate nădejdiile de viitor ale ţării legate de Alteţa Sa Regală, să se realizeze.

„Cultura Poporului"

BRITANIA BALCANILOR

de WALTER LITTLEFIELD Publicist şi editorul ziarului „New-York Times."

Ţara Românească, atât pentru Europa apuseană cât şi pentru Statele-Unite ale Americei, apare curios de îndepărtată şi de izolată. Acestei neprielnice îndepărtări se datoreşte o mare parte din ceiace ne apare nedesluşit şi chiar greşit în aspiraţiile naţionale ale României, cât şi în căile ce ea le urmează spre a şi le împlini. Izolarea, dimpotrivă, ar putea deveni izvorul salvării sale, ţăria şi demnitatea neclintită a viitorului ţării, dacă va fi cât de puţin folosită şi cârmuită pe calea cea dreaptă. In mâinile românilor aşezaţi în străinătate stă puterea de a nimici bariera îndepărtării, iar în mâinile celor de acasă, aceia de a schimba izolarea lor în mărire.

Dacă am presupune mările înlocuite cu pământ, izolarea României n'ar fi deosebită mult de cea a Marei Britanii. Până la un punct oarecare România a jucat cu perseverenţă — conştient sau nu — rolul Angliei. Din nenorocire însă, războiul mondial a ridicat îndoieli asupra avantagiilor acestui rol, îndoieli care n'ar trebui să existe.

România se aseamănă cu Marea Britanie şi în senzivitatea şi simpatia ei faţă de cultura franceză, deşi această senzivitate şi simpatie în cazul Marei Britanii n'a fost lăsată să întunece avantagiile politice ale izolării sale. Relaţiile internaţionale ale României prezintă două aspecte: unul priveşte atitudinea ei faţă de vecinii balcanici, cellalt atitudinea ei faţă de naţiunile Europei centrale şi apusene. In atitudinea ei faţă de vecinii apropiaţi, România a arătat o caracteristică desinteresare vrednică de Downing Street, datorită probabil originei şi desvoltării sale non-slavice, cât şi influenţiei latine a cârmuitorilor săi. Şi totuşi, când vorbim astăzi despre viitoarea dominaţie asupra Peninsulei Balcanice, pronunţăm numele României tot atât de des ca şi pe al Bulgariei ori al Serbiei, deşi aspiraţiile ori al Serbiei, deşi aspiraţiile în această direcţie sunt contrare atât trecutului politic cât şi istoriei etnice româneşti. Pe de altă parte în atitudinea Ţării Româneşti, faţă de cancelariile Europei Centrale şi apusene, puţin găsim în trecut care să ne amintească de sagacitatea răbdătoare a politicei engleze, deşi poziţia României după războiul mondial, cu deosebirea unei nuanţe în prestigiu, nu a fost atât de departe de cea a Angliei după războaele napoleonice. Dacă o ocupaţie inamică a fost atunci cruţată Angliei şi n'a putut fi evitată României în trecutul apropiat, trebue să nu uităm că continua spaimă, a „marei umbre", a fost acum o sută şi mai bine de ani tot atât de dăunătoare comerţului, industriei şi finanţelor ei ca şi cum ar fi existat de fapt.

Britania, ca şi România, a purtat sarcina problemelor minorităţilor ei, în trecut tot atât de numeroase ca şi provinciile engleze: invaziile scandinave, daneze şi normande; mai apoi usurpările prerogativelor regale din partea francezilor, olandezilor şi germanilor şi mai târziu încă acele ale scoţienilor şi irlandezilor. Izolarea britanică şi timpul îndelungat în cursul secolelor care i-a permis să lucreze nestingherită de intervenţii străine, s'a dovedit a fi cheia soluţionării problemelor minorităţilor engleze. Această izolare continuă să dea şi astăzi Angliei puterea morală ce-i este necesară pentru ca să mânuiască şi rezolve probleme similare în coloniile sale.

Protestările minorităţilor engleze n'au fost niciodată ridicate dela tribuna vreunei conferinţe imperiale britanice. In faza cea mai acută a problemei irlandeze, Anglia a spus: „Irlanda e o chestiune naţională, nu internaţională". Nu mai încape îndoială că Anglia ar fi dat acelaş răspuns dacă, în locul României, ar fi fost obligată să semneze tratatul minorităţilor româneşti din 20 Decembrie, 1919. Tratatul acesta al minorităţilor ne arată însă din primele fraze o neîncredere în motive, o bănuială în acţiune, pe care cu certitudine Marea Britanie le-ar fi resimţit. Să presupunem totuşi că România s'ar fi revelat artistă în stilul politicei din Downing Street, şi că ar fi refuzat să semneze acest tratat. Mă întreb, ar fi înapoiat aliaţii Transilvania Ungariei, Bucovina Austriei, ori Basarabia Rusiei Sovietice? Ori, ar fi pus ei aceste teritorii sub tutela Ligei Naţiunilor?

Prima alternativă este cu totul de neadmis. Cealaltă ar fi putut fi discutată, probabil, numai dacă acţiunea României s'ar fi terminat cu refuzul semnării tratatului, iar nici decum dacă România s'ar fi prezentat la conferinţa aliaţilor cu faptul împlinit al unei depline administraţii unificate civile şi militare asupra teritoriilor amintite şi armată cu sugestia, că şi Franţa să semneze un tratat pentru minorităţile Alsaciei-Lorenei, iar Italia pentru acelea ale teritoriilor sale iridente.

Mă întreb de asemenea de ce România s'a hotărît să renunţe la izolare intrând în „Mica Înţelegere", urmând apoi îndrumările talentatului ministru ceho-slovac? Intrucât Mica Înţelegere a luat fiinţă în Paris cu scopul dea preveni o hegemonie teutonică ori maghiaro-italică, şi mai apoi cu scopul de a sprijini Polonia ca stat-tampon între Germania şi Rusia, ne este greu să găsim avantagii în adeziunea României la Mica Înţelegere, atâta timp cât România nu va încerca să domineze această coaliţiune şi să o transforme ori folosească ca factor protector pentru Basarabia. La recenta întrunire a Micei Înţelegeri în Bucureşti, Doctorul Beneş, contrar faptelor bine cunoscute, a micşorat pericolul rusesc pentru simplul motiv că Ceho-slovacia nu are nimic de temut în această direcţie. Deşi suntem departe de a putea spune acelaş lucru despre pericolul rusesc faţă de România şi celelalte ţări participante la conferinţă, am fost surprinşi de faptul că delegaţii acestor ţări au adoptat punctul de vedere ceho-slovac. Deasemenea, nu văd, cum putem considera ca o măsură de prevedere, comunicarea Micei Înţelegeri către ambasadorii din Paris, desaprobând menţinerea în cadrele active ale armatei bulgare a celor 10 mii voluntari şi protestând contra readoptării în acea ţară a vechiului sistem de recrutare dinainte de război, dacă ne amintim de pericolul sovietic prin care Bulgaria a trecut în Aprilie 1925. Concretizarea acestui pericol, care a fost de data aceasta evitat din pură întâmplare, ar fi creat fără îndoială atât României cât şi Jugo-Slaviei complicaţiuni din care făuritorul Micei Înţelegeri cu greu le-ar fi putut scoate. In loc de acest protest contra măsurilor de apărare ale Bulgariei, mult mai nemerită credem că ar fi fost o cerere formală pentru garantarea autorităţii româneşti asupra Basarabiei, căci faptul că Moscova, în loc să ameninţe cu o invazie, lucrează tăcut prin intermediul Republicei Moldoveneşti, cere imperios o asemenea garanţie.

Cele de mai sus ilustrează suficient avantagiile Micei Înţelegeri pentru România. Atât timp cât această Înţelegere va rămânea o societate de desbateri platonice credem că o protecţie eficace a Basarabiei româneşti nu poate fi găsită decât în obţinerea unei garanţii formale a stăpânirii româneşti asupra Basarabiei din partea Italiei cât şi a celorlalte state semnatare ale tratatului dela Trianon, St. Germain şi Neuilly.

Am indicat aci numai în linii generale cererile pe care România ar fi fost nemerit să le facă în termeni hotăriţi, dacă ar fi fost pătrunsă de însemnătatea istorică a izolării britanice.

Necultivarea acestei „splendide izolări", atât de preţuită în Anglia, va avea ca rezultat atât întărirea credinţei în precedente umilitoare cât şi accentuarea neînsemnătăţii ţării în concertul naţiunilor.

Pentru înlăturarea acestor rezultate, urez României să se glorifice în izolarea ei îndrumată în felul britanic şi să se desvolte cu ajutorul românilor şi prietenilor lor de pretutindeni prin răspândirea culturii româneşti, pentruca adevăratul progres, odată înfăptuit, să fie deplin apreciat de celelalte naţiuni ale lumii.

Walter Littlefield

CONSILIU DE COROANĂ.

Adunarea Reprezentanţii Naţionale. Regenţa

Un Consiliu de Coroană, s'a ţinut în vremea sărbătorilor, la Sinaia. O durere mare primia ţara şi Familia Regală. Toţi sfetnicii tronului şi şefii tuturor partidelor au fost chemaţi de M. S. Regele şi le-a arătat că A. S. Regală Principele Carol, — din străinătate unde era, nu se va mai întoarce, — de bună voia sa a renunţat la Tronul ţării şi la toate drepturile ce le avea ca Principe de Coroană. Această renunţare nu era întâia, ci ea s'a repetase a treia oară. Şi cu inima frântă de părinte — frântă ca şi a ţării care a iubit aşa de mult pe A. S. Principele Carol, — Înţeleptul nostru Rege Ferdinand şi-a pus stavilă la orice zbuciumări sufleteşti şi a hotărît să se primească această renunţare, venind la Tron ca Moştenitor A. S. R. Regală Principele Mihai.

Ca hotărîrea M. S. Regelui să fie constituţional consfinţită, în ziua de 4 Ianuarie, a fost convocată Adunarea Reprezentanţii Naţionale. Atât la Cameră cât şi la Senat, d. prim-ministru d. Brătianu, a citit mesajul M. S. Regelui, prin care arată ca Reprezentanţa Naţională sa primească hotărîrea Sa şi legile propuse în acest senz. Guvernul a întocmit trei proecte de legi: Unul prin care se recunoaşte şi se primeşte renunţarea la Tron a Principelui Carol şi se proclamă A. S. Regală Principele Mihai ca Moştenitor al Tronului; al doilea e pentru modificarea statului familiei noastre regale şi al treilea proectul de instituirea Regenţei.

Tot în această zi după amiază M. S. Regele a chemat pe cei patru şefi de partide: d-nii Iuliu Maniu, N. Iorga, I. Mihalache şi general Averescu şi le-a comunicat că M. Sa a hotărât să institue de pe acum Regenţa în persoana Sanctităţii Sale Patriahul, a d-lui Buzdugan, prim-preşedinte al Casaţiei şi A. S. Regală Principele Nicolae.

Corpurile Legiuitoare, au votat tustrele proectele de legi. S'au abţinut dela vot deputaţii şi senatorii din partidul naţional şi ţărănesc.

Clujul sub administraţia românească

Câteva constatări generale cu privire la activitatea consiliului oraşului în ultimii ani, şi a lucrurilor bune ce s'au înfăptuit

Clujul, capitala Ardealului, altădată citadela magnaţilor, care răsfrângea între Tisa şi Carpaţi puterea vitregă a dominaţiei trecute, este astăzi oraşul menit să simbolizeze în chip viu românismul eliberat de sub apărarea milenară în care a zăcut.

Intre alţi factori cari au contribuit la repedea redeşteptare la viaţa românească a acestui oraş, conducerea administrativă, a avut, fără îndoială, un rol precumpănitor.

Luptând cu greutăţile începutului şi hărţuită de nevoile materiale a stărei de după războiu, administraţia românească, prin conducătorii ei inimoşi, a învins totuşi dovedind o capacitate surprinzătoare, mai ales pentru acei cari, din motive explicabile, ar fi vrut să ne vadă incapabili.

Pentru încheerea anului care a trecut ne-am propus să facem un mic bilanţ, în care să relevăm, în linii generale, lucrurile bune care s'au înfăptuit în acest oraş, prin elementele româneşti care compun consiliul administrativ de astăzi.

D-l Dr. N. Cărpinişanu, primul notar al oraşului, care conduce şi secţiunea culturală, ne-a dat lămuriri şi ne-a precizat date asupra celor realizate pe teren cultural. Numai în anul trecut s'a creat următoarele şcoli: O şcoală la marginea oraşului donată comunei Feleac cu un teren de 2 şi jum. jugăre. O altă şcoală cu 4 săli şi locuinţă pentru director în Fântânele No. 7. O şcoală de copii mici (grădină de copii) în str. Berzei, şcoală condusă de d-na Constanţa Bogdan-Duică. S'au făcut reparaţiuni fundamentale la 13 şcoli. Toate şcoalele sunt bine întreţinute cu combustibil şi lumină, iar copiilor s'au dat ajutoare simţite, în cărţi, bani şi haine. S'a creat un nou cămin de ucenici. In Cluj sunt 2500 de elevi ucenici a căror instrucţiune este plătită de oraş. Intr'o măsură largă oraşul încurajează toate acţiunile culturale şi de binefacere. Pentru anul acesta s'a votat societăţii „Astra" 100 mii lei.

Din punct de vedere economic Clujul este în plină desvoltare. D-l consilier Aurel Moga, conducătorul secţiunei industriale şi comerciale, ne-a dat următoarele lămuriri:

„Contribuţia noastră la desvoltarea economică a oraşului, ne-a impus sarcini grele. Dela Unire încoace Clujul s'a desvoltat economiceşte cu 300 la sută faţă de trecut. Puterea de producţie a forţei motrice, a uzinei noastre electrice, în starea în care am preluat-o dela societatea „Gantz", este desigur insuficientă. Ar trebui cel puţin dublată. Aceasta cere o amplificare a uzinei care implică o cheltuială de 80—100 de milioane. Dar nu avem bani şi împrumut nu putem obţine. Cu preţul mărit al curentului pe care l'am fixat întâmpinând unele nemulţumiri, în cinci ani vom aduna capitalul necesar şi atunci vom fi în posibiltatea de a amplifica uzina pentru a obţine puterea motrică reclamată de nouile cerinţi. Deocamdată am făcut licitaţie pentru cumpărarea a două motoare Diesel. In 6—7 luni le vom instala şi cu chipul acesta, până la amplificare vom putea mulţumi cele mai urgente nevoi".

O altă chestuine de o mare importanţă pentru oraş este aceia a alimentării cu apă, care datorită muncii depuse de directorul uzinei apaductului d. ing. I. Savu, a captat o soluţiune satisfăcătoare pentru un timp.

Şi în această privinţă, administraţia românească a avut o moştenire tristă. Uzina de apă construită sub vechiul regim, nu mai corespundea necesităţilor de mult şi insuficienţa ei s'a simţit încă de prin anul 1912. Faţă mai ales cu sporirea populaţiunei oarşului, era absolut necesară o mare lucrare de amplificare a acestei uzine. Aceasta cerea însă sume enorme de care oraşul nu dispunea. Datorită energiei directorului uzinei, s'au instalat însă noui conducte de o capacitate mai mare şi s'a sporit debitul de apă cu 70 la sută. Astfel astăzi nu se mai face nici o restricţiune în servirea apei, atât ziua cât şi noaptea.

Toate aceste lucrări s'au făcut investindu-se sume care se cifrează la 4.600.000 lei.

D-l consilier Gh. Peptea, şeful secţiunei financiare, ne-a dat deasemenea o serie de lămuriri interesante asupra operaţiunilor financiare ale oraşului dela Unire încoace.

„Dela vechiul regim, — zice d. Peptea — am moştenit o datorie de 43 de milione coroane. Casa am găsit-o complect goală iar valorile transportate la Budapesta.

In primii ani am lucrat cu un buget foarte redus, abea făcând faţă nevoilor, din cauză că încasările mergeau foarte greu. Din 1923 am intrat într'o nouă stare de lucruri fiind constrânşi la un buget limitat, prin sistarea dărilor suplimentare. Totuşi am făcut faţă nevoilor realizând şi unele îmbunătăţiri însemnate. Astfel oraşul este astăzi alimentat îndeajuns cu apă; am edificat noui clădiri care constitue un isvor de venituri pentru oraş. Am întreţinut cu reparaţiile necesare cele peste 50 de corpuri de clădiri ale primăriei; am creat şcoli noui şi am ajutat la toate acţiunile artistice şi culturale; am întreţinut străzile în bună stare, iar vre'o zece străzi le-am pavat din nou."

Ne-am propus dela început să ilustrăm numai în câteva trăsături generale activitatea actualului cosiliu a oraşului Cluj, de aceia ne oprim aici, renunţând la alte chestiuni de amănunt. Din cele relatate mai sus, reese, desigur, pe deoparte greutăţile cu care au avut de luptat conducătorii oraşului si în acelaş timp calităţile lor de buni gospodari, cari au făcut şi fac cinste administraţiei româneşti.

C. Humureanu

MEMBRII CONSILIULUI LA LUCRU: Dr. Octavian Utalea, primarul oraşului; Gh. Peptea consilier financiar; Dr. A. Fodor medic şef al oraşului; Dr. D. Pop prim jurist consult. al oraşului; Ing. I. Sava directorul Apaductului; S. Popovici secretarul consiliului; S. Rusu şeful contabilităţei; Dr. A. Bolfa consilier; A. Moga consilier industrial şi comercial şi Dr. E. Cărpinişanu prim-notarul oraşului.

Încă o isbândă a noastră

Din zi în zi ne afirmăm tot mai mult însemnătatea scrisului nostru. Din revărsarea publicisticei care voia să înăbuşe sufletul curat băştinaş românesc şi care presă părea a fi stăpână pe opinia publică dela noi, deoarece avea ca sprijinitor finanţa tuturor intereselor numai a acestei ţări nu, se desprinde, ca o însănătoşire a tiparului, presa cinstită cu însuşirile minunate ale poporului român.

Un curent nou se înţelenește cu glia strămoşască şi din acest curent purtător de cultură naţională şi progres, face parte şi foaea de faţă.

Străduinţa noastră a început a fi înţeleasă şi susţinută, deoarece cei mai distinşi scriitori ai noştri întăresc rândurile la „Cultura Poporului".

Răsunetul scrisului nostru a pătruns şi peste hotare: în America, în Jugoslavia, în Macedonia şi în alte părţi.

Efectul bun se vede căci scriitori reprezentativi ai altor popoare, îşi dau părerile sănătoase despre România, chiar în „Cultura Poporului".

Suntem cel dintâi ziar românesc care deschide acest drum de colaborare a publiciştilor recunoscuţi din străinătate, ca ei să contribue şi să arate că ne sunt prieteni; şi din ei s'ar găsi şi mai mulţi dacă propaganda noastră ziaristică în străinătate ar fi făcută cum trebue şi statul nu s'ar sgârci unde nu trebue.

„Cultura Poporului" a reuşit să aibă scrisul din când în când al unui valoros ziarist ca d.**Edouard Chapuisat**, directorul ziarului „Journal de Génève".

In numărul acesta publicăm articolul „Britania Balcanilor" scris de o personalitate recunoscută ca autoritate asupra politicei europene, de unul din marii ziarişti ai Americii d. Walter Littlefield, editor al ziarului „New-Jork Times".

Articolul d-sale de o deosebită însemnătate pentru noi românii, a fost trimis special pentru „Cultura. Poporului".

E o isbândă a noastră, când renumiţi publicişti, recunoscuţi în lumea întreagă, ca d. Walter Littlefied, ne făgăduieşte din când în când scrisul d-sale.

In viitor, putem anunţa, că şi alţi savanţi din străinătate, vor scrie în această foae; rămâne ca cititorii noştri să ne înţeleagă şi să sprijine cu fapta „Cultura Poporului" în răspândirea ei, ca munca noastră, să fie înadevăr înţeleasă îndeaproape.

„Cultura Poporului"

Urarea de binevenire

coloniştilor macedoneni în portul Silistra

Fraţi români macedoneni!

O împrejurare istorică cu caracter naţional, vă face pe voi fraţi macedoneni fii ai patriei române, ca dintr'o ramură depărtată să vă părăsiţi locurile, glia strămoşască, şi să veniţi aici în ţara-mumă, România. Datorită unor cruzimi, unor sălbătăcii greceşti, voi mai zilele trecute plecandu-vă genuchii pe mormintele părinţilor din Meglenia, voi cari v'aţi picurat lacrimile pe lespezile crucilor de piatră din cimitirele Megleniei, veniţi astăzi fraţi de suferinţa să vedeţi cum ţara-mumă vă dăruieşte căminuri noui aci în Cadrilater, în cetatea lui Mircea-cel-Bătrân.

Goniţi de pe feţele voastre întristarea că acolo aţi părăsit comori sfinte, locuri ce vouă v'au vorbit din negura vremurilor; însă să fiţi voioşi că firul istoric naţional ce atât de măestru se desprinde din jurul energiei româneşti nu l'aţi părăsit, nu l'aţi întrerupt.

Veţi fi aici o pârghie cu resort puternic de naţionalitate adâncă românească. Veţi fi o sentinelă credincioasă românismului, aici la miază-zi. Din aceste momente pe umerii voştri apasă o mare răspundere naţională. Ţara vă spune ca să fiţi ca la voi acasă pe aceste meleaguri şi să păziţi strămoşeşte aceste locuri, cu sângele copiiilor voştri; vă veţi da seamă în faţa chemării naţionale de trăinicia românismului aici. Sunteţi colonişti, dar nu numai pentru pământ, ci sunteţi colonişti reprezentativi ai celor mai puternice fibre române.

România e o ţară frumoasă şi mare astăzi, voi alături de noi şi toţi fiii ei sunteţi chemaţi să o faceţi bogată, tare, şi armonizată dela Nistru până la Tisa şi dela Dunăre până la Mare. Voi colonişti macedoneni, sunteţi de astăzi înainte colonişti istorici, căci dintr'o împrejurare istorică aţi plecat ca să înfăptuiţi o misiune istorică, să dea Dumnezeu să o păstraţi în veci, fraţi macedoneni.

Un lucru sfânt trebuie să ştiţi: să fiţi întotdeauna iubitori de ţară şi tron şi să iubiţi pe gloriosul şi viteazul Ferdinand I Regele tuturor românilor.

D. Ciotti

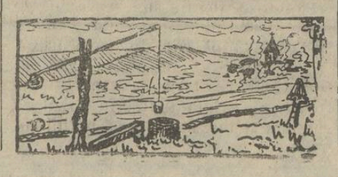

Un mare prieten al nostru

Mareşalul Foch, făuritorul, victoriei, a adresat poporuli român următorul mesaj, care a fost publicat în „La Roumanie nouvelle":

De România mă leagă sufletește multe amintiri. Tot gândul meu e preocupat de viitorul ei. Iată ce se desprinde în ochii mei din situaţia actuală, pe care o rezum astfel:

După încercările războiului şi pentru consolidarea rezultatelor victoriei liberatoare, popoarele noastre cer înainte de toate şi mai presus de orice, să muncească în unire şi în pace. Prin aceasta ele doresc totdeodată să înlăture crizele economice, care sunt urmările războiului.

Guvernelor, ele le cer să practice cu o sinceritate reală o polititcă de ordine, de unire şi de activitate metodică şi înfăptuitoare, prin urmare, fără zguduire.

România nouă, se va desvolta puternică, prosperă şi respectată, în măsura în care, partidele dându-se în lături, românii se vor uni, sub conducerea Regelui, spre a se consacra, în ordine şi prin muncă, la fericirea poporului pentru prosperitate şi siguranţa „Ţării".

Un dar al M. S. Regina

M. S. Regina a donat cu prilejul Anului Nou, pentru biserica Patriarhiei şase pânze de mătase brodate în fir şi anume:

O poală pentru iconostas, o perdea pentru altar, o pânză pentru acoperirea moaştelor Sf. Dumitru, o faţă de masă pentru a servi la Tedeumuri, o altă faţă de masă pentru sfeştnicele împărăteşti şi un analog.

ANIVERSAREA PRINCIPESEI ILEANA

Poporul românesc s'a împărtăşit de o deosebită dragoste faţă de A. S. Regală Principesa Ileana, căci în ziua de 6 Ianuarie, a împlinit 17 primăveri şi-I doreşte fericire din belşug până la adâncă bătrâneţe.

Iisus în casa lui Zachei

Duminecă în 17 Ianuarie

Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune despre Iisus, că trecea odată prin oraşul Ierichon, însoţit fiind de mulţime de popor. In Ierichon era un om cu numele Zachei, mai marele vameşilor, un om urgisit de popor, bănuit că strângea dări nedrepte. Auzind că marele Învăţător trecea prin Ierusalim, în sufletul lui Zachei s'a născut dorinţa să-l vadă şi să-i asculte dumnezeiasca învăţătură.

Dar, era mic de stat. Pe Iisus nu putea să-l vadă din pricina mulţimei de oameni ce-l însoţia, înconjurându-l de toate părţile. Deaceea, s'a suit într'un smochin ce era lângă cale. Din acel smochin el privea pe Iisus şi era fericit. El ştia că e păcătos şi că nu e vrednic să se apropie de Iisus. Dar, mulţumia lui Dumnezeu că l-a învrednicit să-l vadă măcar de departe.

Iisus, uitându-se spre smochin, a văzut pe Zachei. L-a văzut, şi oprindu-se în dreptul lui, i-a zis:

— Zachei, grăbeşte de te pogoară, căci astăzi în casa ta mi-se cade să fiu!

Işi poate închipui oricine bucuria de care Zachei a fost cuprins la auzul acestor cuvinte. O turburare dulce s'a făcut în sufletul lui văzând că Iisus stă de vorbă şi cu el, cel batjocurit şi huiduit de toţi oamenii.

S'a pogorît în grabă şi s'a dus la locuinţa sa. Cu nespusă bucurie şi-a curăţit casa, ca să poată primi într'însa pe neaşteptatul, şi totuşi, mult doritul oaspe.

Iisus a intrat în casa lui Zachei, fără să-şi bată capul cu bârfelile duşmnailor săi. Aceştia clătinau cu capetele şi ziceau, că la un om păcătos a întrat să găzduiască. Iisus însă a dovedit adeseori, că el iubeşte şi pe cei păcătoşi, dorind ca ei să se întoarcă la calea dreptăţii.

Zachei la ospătat cât se poate de bine, nutrindu-şi sufletul cu nutremântul cel dătător de viaţă al învăţăturilor lui Iisus. Sfânta Evanghelie nu ne spune tot ce a vorbit Iisus cu Zachei. Ne spune numai, că încă înainte de ridicarea mesei Zachei îndreptându-se spre Iisus, i-a zis:

— Doamne, iată, jumătate din averea mea o dau săracilor. Şi de-am păgubit pe cineva cu ceva, îi întorc împătrit.

Iar Iisus îi răspunde:

— Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia, pentrucă şi acesta fiul lui Avraam este. Că a venit Fiul omului să caute şi să mântuiască pe celce era perdut.

Din cuprinsul sfintei Evangheliii de astăzi să învăţăm şi noi, fraţilor, a căuta pe Iisus şi a-l dori, ca şi Zachei. Pe Iisus şi astăzi îl putem afla, căci El ne-a spus doar după dumnezeiasca sa înviere: Iată, eu cu voi sunt în toate zilele, până la capătul veacurilor. El este mereu în mijlocul nostru prin darurile ce le revarsă asupra noastră, prin învăţăturile sale dumnezeeşti, ce şi acum se propovăduesc şi însfârşit, prin trupul şi sângele său cel prea scump, ce ni l-a lăsat în taina sfintei cumineăături spre nutrirea sufletelor şi trupurilor noastre.

Iisus este mereu în mijlocul nostru şi cu toate acestea, vai, de câte ori se întâmplă să fie totuşi, foarte departe de noi. Il îndepărtăm doar noi înşine prin păcatele cu cari murdărim casa sufletului nostru. Prin aceste păcate apropiem de noi pe diavolul, care ne face să uităm cu totul pe Iisus. Ajungând în această stare, nu ne mai batem capul cu dumnezeeştile sale învăţături, iar de masa lui cea sfântă nu ne apropiem, căci sufletul nostru înveninat cu răutatea păcatelor nu mai doreşte să se nutrească cu mâncarea vieţii de veci.

Ca o învăţătură a sfintei Evangheliii de astăzi, aşadar, să rugăm pe Dumnezeu, ca şi în sufletul nostru să se nască dorul de-a ne apropia de Iisus, ca şi în sufletul lui Zachei.

Ca şi Zachei, în drumul către Iisus întâmpinăm şi noi adeseori multe piedici. Zachei nu putea să vadă pe Iisus de mulţimea oamenilor. Tot astfel şi pe noi, adeseori tocmai oamenii ne pun piedici, ca să nu ne apropiem de Iisus. Noi iubim adeseori mai mult învăţăturile omeneşti decât pe cele dumnezeeşti. Ne place să ascultăm vorbe potrivnice credinţei, uneori chiar vorbe de ocară, despre legea cea sfântă a lui Iisus Hristos. Să învăţăm însă dela Zachei, a înlătura aceste piedici. Intocmai cum Zachei s'a ştiut ridica pe un smochin, deasupra oamenilor, să ne ridicăm şi noi deasupra răutăţilor omeneşti, ca să vedem dumnezeescul Mântuitor.

Iisus doreşte mereu, ca noi să fim în apropierea lui. El doar, de dragul nostru s'a coborît din sinurile Tatălui, de dragul nostru a venit în lume. Să nu zică nimeni, că el e păcătos şi prin urmare nu este vrednic să se apropie de Iisus. Păcătos a fost şi Zacehi, şi Iisus, cu toate acestea l-a văzut, ba, a dorit să intre în casa lui. Aceasta este şi dorinţa lui Iisus, să între în casa sufletului nostru şi să o sfinţească. In casa sufletului fiecărui din noi Iisus doreşte să petreacă de-apururi.

Zachei, auzind cuvintele lui Iisus, s'a coborît repede din smochin şi s'a dus la casa sa, ca să se pregătească pentru primirea lui Iisus. Aceasta vă o facem şi noi. Să nu amânăm primirea lui Iisus în sufletul nostru de pe-o zi pe alta. Cu cât mai repede va coborî Iisus în sufletul nostru, cu atât va fi mai bine de noi, cu atât va fi mai aproape mântuirea.

Ii zilele măreţelor sărbători ale Naşterii lui Iisus am arătat, că pentru primirea lui Iisus sufletul nostru îl pregătim prin curăţirea de păcate. Aceasta a făcut-o şi Zachei. El a cunoscut, că e păcătos, a cunoscut răutatea păcatului. Şi-a spălat păcatele cu lacrimile pocăinţei, făgăduind că-şi va îndrepta viaţa. Ca vameş, el a făcut multe înşelăciuni în viaţă, păgubind pe de-aproapele său. Inşelăciunile le-a spălat cu ajutorarea săracilor, aşadar prin fapte bune, iar pagubele le-a întors împătrit.

Să o facem şi noi aceasta, fraţi creştini. Să ne spălăm şi noi păcatele prin lacrimele pocăinţei. Iar dacă sufletul nostru este întinat şi cu păcatele furtului şi a înşelăciunii, să întoarcem pagubele făcute, căci astfel vom putea să-l spălăm şi de acest păcat. Zachei a întors pagubele împătrit, iar jumătate din averea sa a împărţit-o săracilor. Din dragoste faţă de Iisus el a făcut mai mult decât se cerea dela dânsul. Dela noi însă nu o poftеşte Iisus aceasta. E destul dacă despăgubim pe cei păgubiţi, întorcându-ne la calea dreptăţii, ca să putem căpăta deplină iertare dela Dumnezeu.

Atunci, ca şi lui Zachei ne va spune şi nouă Domnul: Astăzi s'a făcut mântuire casei acesteia! Da, atunci se va face mântuire casei sufletului nostru.

Să rugăm întru această zi pe Iisus ca să intre şi în casele noastre, ca şi în cea a lui Zachei. Fericit omul acela, în casa căruia stăpâneşte Iisus, petrecând într'însa de-apururi. Atunci, ca şi creştinii din vremile de demult, vom putea să zicem şi noi în toată ziua şi în tot ceasul: Hristos în mijlocul nostru este şi va fi!

Septimiu Popa

Pentru obijduiţii noştri moţi

Infăptuirea Spitalului pentru Moţi în Abrud, fiind o necesitate arzătoare naţională, comitetul secţiei feminine din liga „Frăţia de Cruce", s'a pus cu însufleţire în serviciul operei caritabile, obţinând următorul rezultat:

Pe listele prezidentei Anna A. Popp (Nr. 1511 şi 1530) au contribuit: Primăria oraşului Cluj 5000 lei, Prefectura judeţului Cluj 4800, Banca şi antrepozitele „Albina" 800, banca Chrisoveloni, banca „Agrară", banca „Românească" şi b. „Marmorosch", d-nii şi d-nele Daniil I. Monasteria, Elisa cavaler de Botta, Anna A. Popp, câte 500 lei; Dr. T. Popescu, Vera Dr. L. Bohăţel, Aurelia P. Pipoş şi banca „Cetatea" câte 200; d-nele văd. Susana Truţa, Maria de Lemeny şi Paulina Pop, apoi d-nii Dr. O. Utalea, Dr. A. Millea, Dr. Ion Orăştean, V. Serb şi „Cultura Poporului" (toţi din Cluj), câte 100 lei; Dr. F. Tămaş, (Careiimari); d-nele Gizela Hossu şi Elena V. Cosma (Ileanda-mare) câte 100 lei, d-nele Berta Rusu şi Poj câte 50 lei; suma 16.100 lei.

Pe lista secretarei gen. Victoria Dr. Vilt (Nr. 1512): P. S. S. episcopul Nic. Ivan 100; d-na Valeria general Herbay 500; George şi Victoria Dr. Vilt n. Frâncu 500 şi Dr. Simeon Tămas 200. Suma 2200 lei.

Pe lista membrei în comitet Pia prof. Dr. Drăgan (Nr. 1518): Elena Ştefănescu-Goangă şi Dr. T. Moisil, câte 100; d-nii N. Drăgan, indiscifrabil, Iosif Popovici, Gavril Onişor şi d-nele Maria V. Onişor şi Pia Drăgan, câte 50 lei. Suna 500 lei.

Pe lista membrei în comitet Livia Dr. Deciu (Nr. 1423): Livia Dr. Deciu 110, d-nele R. Boila şi I. M. câte 100, mai mulţi împreună 90. Suma 400 lei.

Pe lista d-nei Ancuţa S. Simu (Nr. 1514) Dr. Iuliu Florian, Octavian Miron şi Ancuţa S. Simu câte 100. Suma 300 lei.

Pe lista d-nei Lucia Dr. Lupan, (Nr. 1517) Dr. Alex. şi Lucia Lupan, 100, Amalia Lupan şi Gusti Lupan, câte 50 lei. Suma 200 lei.

Pe lista membrei în comitet Tily Pop (Nr. 1522): I. Căciulă, N. N., câte 40, Dr. Deciu, N. N. câte 20. Suma 120 lei.

Pe lista membrei în comitet Iustina Dr. Gherasim (Nr. 1520): mai mulţi împreună 100. Suma 100 lei.

Pe lista Nr. 1515: Letiţia Dr. Minea membră în com. 100. Suma 100 lei. **Total 20.020 lei.**

Se aduce cea mai caldă mulţumită atât generoşilor donatori, cât şi doamnelor din „Cununa surorilor de Cruce" şi îndeosebi neobositei prezidente a acestei societăţi.

A.

Cinstirea Universităţii din Cluj la Geneva

Profesorul **Pierre Thomas,** directorul institutului de chimie biologică dela facultatea de medicină din Cluj, a fost invitat să ţină mai multe conferinţe la universitatea din Geneva, obţinând mare succes.

Inainte de a părăsi Geneva profesorul Thomas, a explicat, profesorilor de acolo, organizarea universităţilor noastre şi orientarea cercetărilor ştiinţifice dela noi.

D-sa a fost invitat şi la serbarea cincentenarului societăţii botanice din Geneva organizată de profesorul Chodat. Profesorul Thomas a fost obiectul semnelor de simpatie foarte vie din partea personalităţilor de seamă din Geneva.

DELA SĂTENI

Alegerile comunale

Aceste alegeri au o mare însemnătate pentru gospodăriile satelor noastre, fiindcă mai în toate comunele s'au făcut fapte nu prea de laudă din partea primarilor, cu toate protestările oamenilor cinstiţi şi cu iubire de neam.

De şapte ani ţara e ţinută cu aceste consilii comunale alese la repezeală, între care rar câte un om de treabă şi cu pricepere în administraţie — şi cu toate protestările acestora mai în toate locurile s'au făcut cheltuieli mai mari decât venituri aşa că abuzurile şi greşelile acestea neertate au băgat în sufletele tuturor otrava nemulţumirii — şi măcar că în fiecare sat s'a dat afară câte unul şi doi primari, totuşi şi în acest caz lucrurile au rămas tot încurcate, pentrucă nu s'a dat ascultare cererilor înaintate la cei mai mari ca să facă anchete drepte şi cei vinovaţi să fi fost aspru pedepsiţi şi scoşi afară din rândurile oamenilor cinstiţi.

Deaceia nu e mirare în astfel de împrejurări şi pe urma acestor abuzuri nemaipomenite moralul celor mai cinstiţi consilieri comunali a scăzut, iar satele au rămas înapoi în toate privinţele, aşa că bucuria dela unire este în scădere şi o descurajare sufletească a cuprins pe orice om cu iubire şi durere de neam.

Da aşa este, căci lucrările săvârşite de administraţia noastră „curat", românească, îţi aduc aminte de povestea zilerului care trimes de un creştin la prăşitul porumbului, tot căutând la soare, nerăbdător de a vedea cât mai curând trecută ziua, nu şi-a dat seama că întreaga zi a prăşit numai un şir de porumb şi seara întorcându-se la casa stăpânului i-a spus că holda e gata şi păpuşoiul prăşit, iar după încasarea plăţii, a plecat spre casă fără a-şi mai sparge capul că oare în urma muncei lui, stăpânul holdei are ceva folos sau nu.

Această stare domneşte în întregul nostru aparat administrativ, necunoaşterea şi neexecutarea legilor, în prima linie de primari apoi notari, pretori, perceptori, ş. a. Toţi aceştia sunt ca muncitorul ziler. Ziua să treacă plata să meargă, încolo halal de tine, ţară românească! (Onoare celor ce fac excepţie). Aşa că şi cel mai de pe urmă ţăran fără carte se întreabă mirat: oare în ţara românească, nu se poate face puţină regulă, puţin respect de lege, ceva cinste şi un dram din frica de Dumnezeu ?

Să o spunem fără încunjur: Aceasta e aparatul tău administrativ mărită naţie românească! . . .

Aceştia sunt copiii tăi cari îţi cârmuiesc corabia de 7 ani de zile!

Mă opresc însă aci.

Venind, însă, vremea să alegem iarăşi consiliile comunale, cel puţin acum să ne dăm bine seama ce facem, căci n'avem datoria numai faţă de noi ca oameni singuratici, ci o mare răspundere faţă de neam şi ţară.

Iar pentru îndreptarea relelor trebuie să aducem în fruntea comunelor oameni de ispravă fără a ţine seama din ce partid fac parte; dar să nu fie de aceia cari vreau să ajungă la putere numai pentru interesul lor. Deaceia să facem ca ciobanul, să punem căciula la o parte şi să ne uităm bine la ea de nu are vreun cusur.

Numai acelora să dăm votul pe care îi cunoştem de oameni cinstiţi, drepţi şi cu tragere de inimă pentru cei mulţi, cu acela să votăm chiar dacă ne este duşman. Pentru că mai mult bine îţi face un duşman drept, decât un priten fals care caută în tot locul câştigul lui.

Iar acela care vrea să fie ales în consiliul comunal întâi şi întâi să se întrebe: „Oare e bun de primar"? Şi întrebarea aceasta să şi-o pună fiecare „Că nu-i glumă". Adică înainte de toate fiecare să-şi facă spovedania în faţa cugetului său ca în faţa duhovnicului căci ca să fii ales trebue din capul, locului să simţi că lumea te vrea.

Dacă eşti între gospodarii cei buni ai comunei, apoi belşugul gospodăriei tale este rodul muncii şi chibzuinţei tale? Sau nu cumva acest belşug e făcut prin nedreptăţirea altora? Ai dormţa cea mai ferbinte ca învăţăturile bune şi respectul autorităţii cinstite să răzbată până în cea mai de pe urmă colibă? Dar mai cu seamă să se întrebe fiecare dacă are tragere de inimă să jertfească o parte din munca şi strădania sa pentru binele şi fericirea obştească. Aceste întrebări să şi-le pună care voeşte să ajungă în consiliul comunal şi dacă găseşte destulă tărie sufletească numai atunci să se înhame la muncă pentru binele obştesc şi să-şi pună candidatura la comună. Dacă însă se va pune cu gânduri meschine de câştig, blăstămul neamului şi al obştei satului mai târziu ori mai curând îl va ajunge, — pilde avem destule.

Aureliu Novac, econom
membru în cons. com.
din Vasiova (B a n a t)

Săteni, dintre dv. sunt cei mai mulţi, cari ştiţi să puneţi pe hârtie gândul vostru, aşa cum trebue; de aceea vă rugăm, cari vă bizuiţi a spune lucruri bune — ca să învăţăm şi noi cărturarii dela dv. — să ne scrieţi pentru a se tipări în foae. Vrem să auzim sfaturile voastre, vrem să ne cunoaştem deaproape, vrem să vă spuneţi şi voi păsurile voastre, cum mai este prin sate şi cum aţi dori să fie.

ALEXANDRU ODOBESCU

1834—1895

(Cu fragmente din corespondenţa sa inedită.)

A treizecea aniversare a morţii lui Alexandru Odobescu (în Nov. 1925) a trecut aproape neobservată.

Un număr din „Universul Literar" a fost închinat memoriei marelui dispărut dar, fiind alcătuit în grabă, ne-a adus prea puţin din ceeace se putea spune despre Odobescu.

In istoria literaturii noastre Odobescu are locul de cinste şi în mod obişnuit este socotit drept fruntaşul presei române. Totuşi opera sa nu este răspândită în măsură egală cu valoarea sa literară. Marea masă a cititorilor ignorează — spre paguba lor — darurile cu care Odobescu a înzestrat literatura noastră, — daruri bogate în conţinut şi maestre în formă, — mai scumpe astăzi decât atunci când au fost create, cărora timpul departe de a le fi atins strălucirea, le-a sporit-o, adânc adăugându-le „un nu ştiu ce" plin de farmec, asemănător farmecului pe care-l răspândesc vechile noastre odoare. In schimb pentru ceice caută literatură aleasă, Odobescu cu al său „Pseudokinegeticos", cu nuvelele istorice şi cu povestirile sale, este tovarăşul care cu grai vrăjit te poartă în lumea celor mai alese desfătări sufleteşti, acolo unde imaginele cele mai variate şi mai frumoase împrumută puterea vieţii, iar vorbele se îmbină în armonii divine.

Operele lui Odobescu nu se citesc cu grabă. Pe marginele „Falşului tratat de vânătoare", sufletul cititorului întârzie nesăturat de bogăţia cunoştinţelor împărtăşite, care se revarsă ca dintr'un corn al belşugului, — nesăturat mai ales de eleganţa stilului şi de acea puternică evocare a lucrurilor si a locurilor, care face din fiecare pagină un mărgăritar literar.

Astăzi, când e nevoie de atâta literatură bună, — şi se află cu greu — lucrările lui Odobescu aşteaptă să fie deschise de cei doritori de frumos şi cu deosebire de ardeleni, cărora Odobescu le-a arătat o caldă şi devotată prietenie. Odobescu i-a cunoscut pe Ardeleni la Academie şi aici în Ardeal — unde i-a vizitat în multe rânduri si sentimentele sale de adâncă prietenie, treceau cu mult peste disputele filologice care se încinseseră pentru a se afirma pe deoparte curentul latinist, de altă parte geniul limbei române.

Ardealul, locurile şi oamenii, au prezintat pentru Odobescu o atracţie dintre cele mai mari. Am dinainte câteva din scrisorile sale, în parte inedite, care vădesc din partea sa o adevărată pasiune pentru locurile noastre, dorite de Odobescu ca un adevărat liman de liniste sufletească.

„Deocamdată, — scrie el, — mă simt bolnav nu numai fiziceşte dar mai ales supărat de a mă simţi pironit aici şi în neputinţă materială de a realiza vre-una din aspiraţiunile mele alpestre, sau Sf. Georgiul cel ce mi-a rămas aşa tare simpatic cu toţi locuitorii lui pe care te rog să-i saluţi cordial din partea mea! S'au Stâna din Vale, la care aspiram pentru câtva timp, ca să aflu cum sunt munţii Apuseni ai Ardealului şi Gimnaziul Beiuşului precum acum un an am văzut Carpaţii răsăriteni şi Gimnaziul Nasăudului . . .

Despre acea dorită Stână din Vale scrie:

„Intr'o chartă de tot amănunţită ce se află într'un foarte nou itinerar francez, în Ungaria meridională, găsesc că pe calea ferată dintre Cluj şi Oradea-Mare se desprinde dintr'o localitate numită acolo, Czernohâza, o altă mică linie ferată care apucă drept spre miază-zi printr'o vale numită Iad. Acea linie trece pe la Ponor, pe la Remec, şi ajunge la o localitate numită Stâna. Râuleţul Iad continuă mai departe spre Sud până la un munte, Vârful Poienii. Ore nu este acea Stână, chiar Stâna din Vale a noastră, la care ar putea cineva merge acum cu drumul de fer fără ca să mai treacă nici prin Oradea-Mare nici prin Beiuş? . . . Dar, atât mai rău! pentru cei cărora le plac călătoriile cu trăsura prin munţi, călătorii ce au fost aşa frumoase în anul trecut: dela Bistriţa la Sângiorgiu, de aici la Valea Jiului, la Năsăud, la Măgura, pe valea Bârgăului, şi apoi până la Dorna şi Câmpulung."

Şi pentru toate bucuriile acestea pe cari i-le dădea Ardealul, Odobescu s'a achitat cu anticipaţie, cultivând dincolo de munţi iubirea pentru fraţii robiţi, interesând lumea şi prin scris şi prin grai pentru „ţara munţilor . . . mândrul Ardeal al Românilor" unde trăesc Moţii cei cu cugete simple şi drepte şi tari la simţire, ale căror drepturi el le apără cu îndrăsneală în faţa unui public numeros în cunoscuta-i conferinţă: „Moţii" (1878)

Dimitrie Goga.

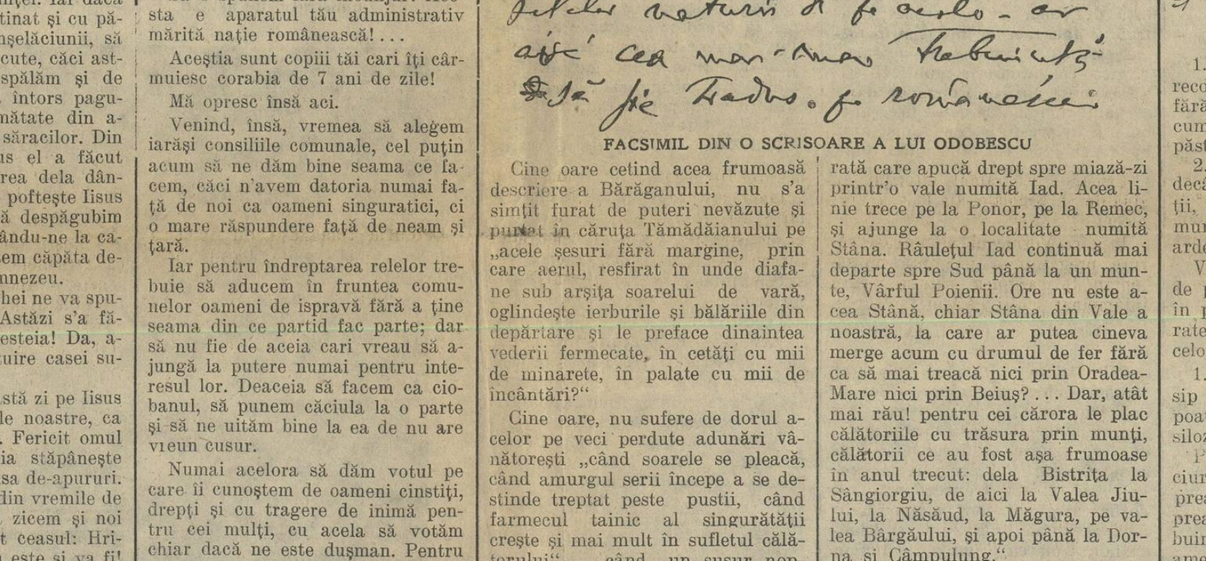

FACSIMIL DIN O SCRISOARE A LUI ODOBESCU

Din Cârligi (Roman)

In ziua de 13 Decembrie, la noi, a avut loc: redeschiderea bisericii „Sf. Ilie", instalarea noului preot Gh. Neica; cercul pastoral preoţesc şi cercul cultural învăţătoresc.

Dimineaţa s'a ţinut la biserică, slujba soborului format din sf. sa protoereu G. Butnariu şi preoţii Chiriac Neica, Vlad şi Lungu. Sf. sa protoereul a explicat Evanghelia zilei şi a cetit decretul prin care preotul Gh. Neica, a fost numit paroh la noi, urându-i viaţă lungă şi înfloritoare în via Domnului. A mulţămit preotul Neica. După amiază preoţii şi învăţătorii au ţinut şedinţă publică.

Satul nostru cu două luni în urmă a avut o mare durere prin pierderea bătrânului preot I. Mircea, trecut la cele veşnice. Astăzi această pierdere vine să o înlocuiască tânărul preot Gh. Neica, către care sunt îndreptate năzuinţele noastre. Ii dorim şi noi păstorire lungă, rodnică şi fericită.

Gh. Ruptureanu

UN PARASTAS

Lângă bisericuţa ortodoxă din Cluj — timidă par'că de prigonirile neprietenilor până la unire — e un mormânt scump.

In el se odihneşte: Rosette general N. Petala. Implinindu-se cinci ani dela moartea ei, Dumineca trecută, Societatea femeilor române din Cluj, a ţinut să împrospăteze memoria tuturora, prin ţinerea unui parastas. Inimile nobile, sufletele altruiste şi caracterele, nu se uit, ba mai mult sunt înţelese şi apreciate după moarte.

De abia Ardealul îşi sărbătorea unirea şi o descălicătoare d-na Rosette Petala, plină de iubire de neam şi biserică, se acioa în Cluj. Năzuinţi mari o aduseră aici. Nu era o întâmplare, era o datorie de a contribui la unitatea sufletească de care se simţi atâta nevoie. Coboritoare din o veche familie boerească, din Moldova, familia Pilat — care a jucat un mare rol şi în redeşteptarea naţională a Unirii Principatelor — şi crescută în credinţa de Dumnezeu şi datinele scumpe strămoşeşti, cel întâi gând al defunctei a fost să se îngrijească pe lângă multe fapte bune, în special de biserică.

O biserică veche, pe o uliţă dosnică, arată că aici în vremuri de veacuri, românii s'au rugat şi au putut învinge. D-na Rosette Petala, s'a pus pe muncă şi a adunat rândurile femeilor creştine înfiinţând societatea din Cluj, şi a împodobit altarul bisericuţii cu icoane şi podoabe dăruite de ea. Dar afară de aceasta nu era o manifestare culturală, artistică sau de binefacere, ca sufletul ei bun să nu se înflăcăreze şi să nu contribue cât mai mult. Pentru aceste fapte neuitate, Societatea Femeilor Române din Cluj, a ţinut să se roage la mormântul ei.

Persoanele cele mai selecte din Cluj au luat parte, ţinând să afirme că memoria defunctei va rămânea mereu vie.

A.

Lămuriri şi sfaturi asupra păstrării legumelor

Una din preocupările bunului gospodar e şi modul de păstrare a legumilor pe timpul iernii şi primăverii până la eşirea celor noui.

Din toamnă fiecare gospodar care ştie ce însemnătate au legumile în pregătirea mâncărilor nu să lasă la voia întâmplării şi să aprovizionează fie de pe piaţă, fie că

Figura 1.

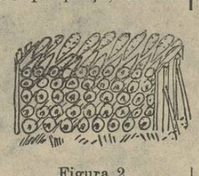

Figura 2.

şi-le produce singur în grădină, le pune la păstrare pe cât posibil în o bună rânduială.

Cei mai mulţi putem spune că au destulă îndemânare la păstrarea legumelor, fie într'un fel, sau în altul, fie că le prepară prin fierbere, uscare ş. a. sau fie nepreparate, totuşi cred de trebuinţă a da sfaturi prin această gazetă, citită pentru unii lămuriri, pentru alţii cu mult gust şi de sătenii noştri.

După modul de păstrare am putea spne că sunt două feluri de legume şi anume:

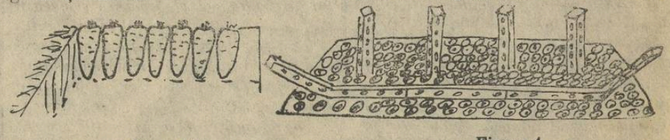

Figura 3.

Figura 4.

1. Legume ce se pot păstra dela recoltare şi până primăvara târziu fără nici o preparare artificială cum ar fi: Morcovul, pătrunjelul, păstârnacul.

2. Legume ce nu se pot păstra decât numai în stare de preparaţii, adică prin fierbere, uscare sau murături, cum ar fi: pătlăgelele, ardeii, conopida (carfiol).

Voi începe întâi a arăta modul de păstrare pentru fiecare legumă în parte din grupa celor nepreparate şi apoi voi continua cu grupa celor ce trebuesc preparate.

1. *Morcovul.* Să păstrează la nisip în beciuri sau pivniţe; însă să poate păstra şi în pământ sau în silozuri afară.

Pentru păstrarea în pivniţe (beciuri) să cere ca pivniţa să nu fie prea umedoasă, prea uscată sau prea călduroasă. Nisipul ce întrebuinţăm să fie potrivit de uscat şi amestecat puţin cu pământ, deasemenea morcovii ce-i punem la păstrare să fie sănătoşi şi svântaţi. Din aceştia să ia unul câte unul şi

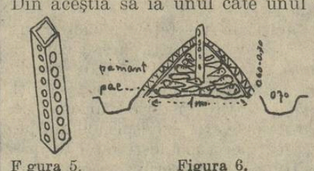

Figura 5.

Figura 6.

să aşază culcaţi pe două rânduri, adică aşa fel ca morcovii să fie cu coletul în afară; iar vârfurile să se întâlnească la mijloc (Vezi fig. 1). Dupăce rândul întâi s'a complectat se umple locul gol dintre ei cu nisip, presărându-se pe deasupra un strat subţire cam de 1 c. m. după care apoi să începe clădirea rândului al doilea peste care se pune nisip şi la fel continuăm cu cele lalte rânduri până când seva ajunge la înălţimea de 60—70 c. m. Pentru ca stiva să nu se dărâme se va bate chiar dela început în o parte şi alta ţărueşi şi nişte scânduri (Vezi fig. 2).

Când cantitatea de morcovi ce ne trebueşte pentru iarnă e prea mare încât spaţiul pivniţei nu ne permite aşezarea lor acolo, atunci îi vom pune la pământ sau în siloz afară. In acest scop vom alege un loc în curte sau grădină, teren ceva mai ridicat spre a nu să strânge apă.

Pentru aşezarea în pământ să ia o suprafaţă de teren cam de 4 m. pătraţi din care să scoate pământul la un hârleţ adâncime să curăţă ţărâna după care apoi începem dela o margine aşezatul morcovilor în picioare aşa fel ca coletul să fie în sus şi vârful în jos, (vezi fig. 3) se dă pământ lângă ei după care începem aşezatul rândului al doilea şi tot aşa până când se termină aşezatul pe toată suprafaţa luată, în cazul că ne mai trebue loc se sapă o altă suprafaţă în prelungirea celei începute. Terminată această operaţie vom învăli suprafaţa cu pae, punându-se un strat destul de gros mai ales când începe frigul pentru ai feri de îngheţ.

Aşezarea în siloz se face astfel: să ia un ţăruş cu care descriem pe teren un dreptunghiu cu lăţimea de 0.80—1 m. şi lungimea după trebuinţă, după care apoi începem aşezatul morcovilor mai întâi pe margini unul lângă altul aşa fel ca coletul să fie în dreptul liniei descrise; iar vârful înăuntru (vezi fig. 4) cât priveşte mijlocul se complectează cu morcovi puşi la întâmplare, peste morcovi nu se mai pune nisip sau pământ ci vine aşezat rândul al doilea aşa fel ca coletele acestui rând să fie ceva mai înăuntru figurei decât la rândul întâi (vezi fig. 4) şi tot aşa se va continua cu clădirul până când pe creastă nu încape decât un singur rând de morcovi ceiace face să corespundă înălţimei de aproximativ 60—70 c. m. Grămada astfel aşezată are forma unei prisme triunghiulare culcată.

Pentru ca morcovii să nu se înferbinte ca apoi să putrezească vom avea grija de a ne procura chiar dela început nişte burlane de scânduri (vezi fig. 5) largi dela 15—20 c. m. şi lungi de 1 m. pe care le aşezăm odată cu clădirul aşa fel ca o parte să se pună la mijloc dealungul silozului aşezate cap la cap; iar o parte se aşează vertical la depărtare de 1 m. unul de altul. (Vezi fig. 6) Burlanele vor fi găurite pentru a se face mai uşor premenirea aerului. Peste silozul astfel pregătit vom aşeza pae uscate grosime cam de 10 cm.; iar peste pae se pune pământ din apropierea silozului aşa ca locul de unde se ia pământ să rămâe şanţ de scurgere a apelor din ploi sau zăpadă. (Vezi fig. 6).

Vom avea în vedere dacă vremea se menţine călduroasă, la început vom pune mai puţin pământ şi treptat cu răcirea timpului se va pune mai gros.

V. Enache, agronom

Taxele postale

Cu începutul anului 1926 a intrat în vigoare noi taxe postale, pe cari le publicăm aici:

O scrisoare simplă până la 20 gr.	3.—
Iar de fiecare 20 gr. sau fract.	1.—
O carte postală simplă	1.—
Carte postală ilustrată	2.—
Jurnale, publicaţiunile periodice, cărţile didactice, literare pentru fiecare 50 gr.	—.10
Celelalte imprimate pentru 50 gr.	—.50
Probele de mărfuri până la 100 gr.	2.—
Iar de fiecare 50 gr.	—.50
Cărţile de afaceri până la 250 gr.	3.—
Iar de fiecare 50 gr.	—.50
Taxa de recomandare	6.—
Taxa adeverinţei de primire	6.—
Taxa de reclamaţiuni	6.—
Taxa de ramburs până la 500 lei	1.—
Taxa de ramburs până la 1000 lei	2.—
Taxa de romburs până la 10.000 lei	5.—
Taxa pe valoarea la mandat rămâne neschimbată	
Taxa telegrafică a mandatelor	20.—
Pentru cele urgente	60.—
Taxa pe greutate la mesagerii pe kgr.	8.—
Celelalte cu cărţi didactice, literare	4.—
Taxa de valoare rămâne neschimbată.	

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Pitești

In ziua de 7 Decembrie, Regt. 4 Argeș din localitate și-a sărbătorit patroana „Sfânta Filofetia“ protectoarea regimentului în decursul vremurilor grele, prin care acest regiment a trecut și s'a relevat prin devotament către țară și o bravură demnă de toată lauda.

In sala de teatru a regimentului s'a oficiat de către confesorul Div. 3-a preotul Mateescu, un serviciu religios, în prezența d-lui general Stambulescu, Comnadantul Div. 3-a d. general Ștefănescu, com. Brig. de Artilerie, d. colonel Spiroiu, com. regimentului 6 Art., d. lt.-col. Boițeanu d-lui colonel Părăianu Barbu, com. Regt. 4 Argeș, ofițerii și soldații strânși în jurul drapelului Regt. 4 Argeș și Regt. 44.

După terminarea serviciului religios, preotul Mateescu într'o cuvântare pioasă a descris viața cuvioasei Filofteia, credința ei nemărginită în Dumnezeu, dragostea ce o avea întotdeauna pentru cei săraci și cărora, împărțindu-le mâncarea și-a găsit sfârșitul de martiră.

A vorbit d. colonel Părăianu Barbu, făcând istoricul regimentului dela data înființării în anul 1877 și până în prezent.

Isprăvile de vitejie ale dorobanților din a 4 linie la 1877 când prin jertfe s'a obținut neatârnarea neamului, luptele la cari au luat parte bravi ostași ai acestui regiment în răsboiul pentru întregirea neamului 1916—1918, au fost descrise la înălțimea isprăvilor cu cari se poate mândri, toți acei cari aparțin Regimentului 4.

Au fost citate nume de ofițeri, nume de soldați eroi, care au știut să-și facă datoria către țară, în grelele lupte date în Transilvania, trecătorile Carpaților și la Mărășți, unde trufia teutonică a fost călcată în picioare, unde s'a început cea mai glorioasă epopee a tuturor românilor și care s'a continuat la Mărășești altar sacru al întregului românism.

Mihail Traian

Din Izvoarele (Mehedinți)

Obișnuit tuturor cercurilor învățătorești, de a se întruni și a discuta împreună diferite chestii sociale, în legătură cu misiunea lor, în comuna noastră s'a întrunit și membri învățători ai cercului cultural „Principele Mihai“. A fost o întrunire caldă, cu porniri frățești din partea apostolilor culturei și aceea a sătenilor foarte comunicativi și primitori. Primul care a vorbit în ședința generală, a fost d. învățător iscruiescu, directorul școalei din comuna Isvoarele.

D-sa într'o conferință bine susținută a vorbit despre „Obiceiurile noastre în viața casnică.

A urmat colegul Al. Păunescu, învățător în com. Pristol, vorbind despre obligativitatea învățământului, îndemnând pe săteni să dea copiii la școală. După d-sa, președintele cercului d. C. Păunescu-Cozia, a încheiat mulțumind sătenilor binevoitori.

La ședința intimă au ținut două lecții model: una de desemn de către scriitorul acestor rânduri, cealaltă de lucru manual de d. învăț. Firulescu-Isvoarele.

In urma unei mese intime la colegul Firulescu, s'a făcut intinerariul ședințelor viitoare și în urma unui rămas bun, românesc, în urarea de bine a sătenilor întrunirea a luat un sfârșit bun.

Gh. Văduva, înv.

Din Rucăr (Muscel)

Cea de a doua ședință a cercului preoțesc Rucăr, a avut loc în parohia Rucăru de jos, în ziua de Duminecă 13 Decembrie. Tot în această zi a fost orânduită și ședința cercului învățătoresc, deoarece preoții și învățătorii cercului, trăesc în cea mai desăvârșită unire și frățietate, silindu-se și unii și alții la munca ce depun, pentru luminarea poporului.

Activitatea acestui cerc e foarte rodnică. Se țin ședințe comune, regulat în fiecare lună și sătenii le așteaptă cu drag, prețuindu-le așa cum merită.

In dimineața zilei de Duminecă 3 Decembrie, biserica falnică din parohia Rucăru de jos, se umplea de lume. La serviciul divin oficiat în sobor de 7 preoți au luat parte pe lângă d-nii învățători, un mare număr de săteni, în frunte cu autoritatea comunală. Au fost de față d-nii C. Teodorescu primar și mare industriaș în comună, Comănescu notar, Iana șeful secției de jandarmi, inginer silvic Buzechi, Dumitrescu dirigintele oficiului poștal, d-rele Simionescu cu elevele școalei de țesătorie. Gh. Pr. Anastase mare proprietar și un foarte mare număr de săteni.

Răspunsurile liturgice au fost date de un cor format din învățătoarele comunei, sub conducerea d-lui învățător Daniil Rădescu.

Predica a fost ținută de preotul Ioan Răuțescu-Dragoslavele, președintele cercului preoțesc. A vorbit cu deosebită îndemânare, despre clevetire sau defăimare și a fost ascultat cu multă luare aminte de popor.

După terminarea sfintei liturghii, s'au înnălțat rugăciuni pentru odihna sufletelor celor peste 200 eroi din comună, căzuți pe câmpul de luptă.

In timpul mirului păr. I. Răuțescu a împărțit gratuit sătenilor, cari au luat parte la slujbă, un număr de 130 broșuri religioase (Urmarea lui Iisus Hristos, Catehismul creștinului ortodox și Ce să crezi și cum să trăești).

După aceea, d-nii învățători au pornit spre școală, unde d-ra Avramescu a ținut o lecție practică, bine reușită. In urmă au avut loc diferite discuțiuni pedagogice, sub conducerea d-lui Iosif Catrinescu, președintele cercului învățătoresc.

In timpul acesta, preoții au vorbit deasemenea despre mai multe chestiuni de ordin profesional. Masa s'a luat în comun, luând parte peste 40 de persoane.

După amiază, a avut loc ședința publică.

D-l Aurel Băjan, învățător local, a vorbit despre: iubirea de biserică și de școală.

Sfârșindu-se ședința preoții și învățătorii cercului, au părăsit satul, mulțămiți fiind că sfaturile lor au fost cu drag ascultate de sătenii rucăreni.

R.

Din Ghercești (Dolj)

In ziua de 14 Noembrie 925 la noi a avut loc cu un fast deosebit sfințirea bisericei „Cuv. Paraschiva“, de către protopopul județului împreună cu o mulțime de preoți din Craiova și comunele vecine. Acest sfânt locaș a fost complect renovat din inițiativa unui comitet compus din: preotul I. Constantinescu din Ghercești, Constantiniu E. Cârstea, dascălul bisericii, Ciucă, M. R. Barnea, I. Mitrache, Niță D. Trică, Marin P. Sandu, Stoica, Stan Stoica și Niță Anghel. Munca depusă de acest comitet este demnă de laudă fiindcă nu s'au descurajat un moment, în fața atâtor piedici ce au avut de înfruntat din partea publicului neînțelegător. Dar toată cinstea i-se poate atribui locuitorului Nicolae Ciucă. D-sa a donat pentru înfrumusețarea și repararea bisericii, frumoasa sumă de 40 mii de lei, faptă care va servi ca exemplu tuturor, iar sufletul caritabil al acestui bun român va fi și va rămâne în mintea noastră ca o pioasă amintire.

In comuna noastră au început să se aducă la bun sfârșit, inițiativele luate de oamenii cari s'au convins că nu se poate merge niciodată pe calea progresului fără „știință de carte“; vom avea însfârșit și școală proprie care va funcționa mai întâiu într'o casă a locuitorului N. Mitrache și pentru care d. colonel Săvoiu, proprietarul moșiei din acest sat, a dăruit pentru construirea noului local de școală, o jumătate hectar, peste drum de conacul d-sale și alături de proprietatea d-lui Gheorghe Stoica.

— Duminecă 15 Noembrie, a avut loc cununia civilă și religioasă a d-rei Lica Gh. Chirea, fica locuitorului Gh. Chirea cu d. Costică Rotaru din comuna Pielești.

— Se aude, că încurând se va înființa în Gârleşti o bibliotecă populară. Nu știu dacă este adevărat, dar cu toate acestea urez succes acestei frumoase inițiative, care este venită tocmai la timp.

— Desvelirea monumentului din Ghercești, ridicat întru proslăvirea memoriei eroilor morți pe câmpul de onoare, din inițiativa unui comitet în frunte cu d. Luca P. Marinescu primarul comunei și a d-lui Tudor Munteanu fost primar, s'a amânat pentru mai târziu.

I. M. Z.

Din Râmnicul-Sărat

In urma unui program întocmit, s'a ținut cercurile cooperatiste în diferite regiuni ale județului. Astfel în ziua de 3 Decembrie, s'a ținut ședință la cercul Cotești unde a luat parte d. Subinspector Lăzărescu de la Băncile Populare; în ziua de 5 Decembrie s'a ținut în comuna Jirlau în prezența subsemnatului și în ziua de 10 Decembrie, s'a ținut în comuna Dumitrești de față fiind dd. N. Lăzărescu, subinspector, N. Iliescu, director al Federalei R.-Sărat și subsemnatul. S'a mai ținut ședință și la cercul cooperatist R.-Sărat în localurile Federalei în ziua de 11 Decembrie la care a mai asistat și parte d. subinspector Lăzărescu de Centrala Băncilor Populare, precum și d. P. Bucur, membru în consiliul de administrație al Centralei B. P. și președinte al Băncii Populare „Farul Țărănimii“ din com. Câineni. La toate ședințele s'au luat frumoase hotăriri pentru buna îndrumare a mișcării cooperatiste și buna conducere a Băncilor Populare. Toate desbaterile au fost conduse după o ordine de zi stabilită de mai înainte. Este un început bun și sperăm să dea foloase reale în domeniul economic sătesc.

Am avut de remarcat la cercul cooperatist Dumitrești, frumoase inițiative luate de d. I. Lungu, învățător și un inimos cooperator unde prin cuvinte simțite a arătat bunele și idealele sale intenții pentru mișcarea cooperatistă.

Notăm că acea comună a fost onorată cu prezența d-lui pretor al plășii Dumitrești, care a dat totdeauna sprijinul său moral pentru înființare de bănci populare și cooperative.

Am dori să vedem în toate județele luate asemenea hotărîri de a se ține cercuri cooperatiste prin care se poate strânge rândurile cooperatorilor și deci la o izbândă sigură, în lupta cu scumpirea traiului.

George Filipescu

Este imposibil să nu știți D-voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—8

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Aiud

Societatea ocrotirei orfanilor din localitate și în anul acesta și-a ținut de datoria sa obișnuită, de a îndulci întrucâtva Crăciunul acelor mici orfani lipsiți nu numai de părinți ci și de **„pâinea cea de toate zilele“.**

Această societate împreună cu comitetul școalei primare locale, în Dumineca din săptămâna Crăciunului, au dat un mic festival în sala de gimnastică a liceului „Titu Maiorescu“ din acest oraș, unde micuții elevi au colindat, au jucat o piesă de teatru cu subiect din sărbătorile Crăciunului. Inainte de împărțirea darurilor d-na Dr. Țiți Marcu, secretara Soc. ocrot. orfanilor, a rostit o frumoasă cuvântare.

Apoi s'au împărțit, ghete, svetere, ciorapi și stofă de haine în valoare de 20 mii de lei, dăruindu-se la peste 50 orfani săraci.

P. F.

Din Mădărași (Mureș)

Cu prilejul Crăciunului, biserica noastră gr.-cat., a primit ca donație 5 cărți bisericești în valoare de peste 2 mii de lei dela inimosul român Sandu Roman și soția sa. Fapta este demnă de toată lauda mai ales azi când toți sunt preocupați de interese personale și uită ce spune parabola Mântuitorului „Nu vă adunați vouă comori pe pământ unde molii și rugina le strică și furi le răpesc, ci adunați-vă comori în cer unde nici molii nici rugina nu le strică și nici furi nu le răpesc“.

N. Delacorabia

Din Brașov

Intr'un cerc restrâns de preoți, doctori și profesori din Brașov, o inspirație sănătoasă avu loc, să se înceapă o muncă sănătoasă pe tărâmul cultural, educativ și religios pentru poporul român din Scheiu.

Frumoasa idee fu tradusă în fapt și Duminecă, 6 Decembrie, avu loc o ședătoare religioasă în chiar însăși locașul Domnului „Biserica Sf. Nicolai“.

Femei, fete, flăcăi și copii au luat parte. Ședătoarea a fost deschisă prin un cuvânt din partea prea inimosului protopop al Brașovului, Dr. I. Blaga, fiind cu totul pe înțelesul poporului.

Sufletele acestea ce au alergat cu sete la cuvântul binelui au fost cu prisosință satisfăcute de corul bisericesc condus de harnicul profesor, Niculai Oancea.

A doua ședătoare a urmat Duminecă, 13 Decembrie, în sala festivă a liceului „Șaguna“.

Aici a avut loc conferința d-lui Dr. Suciu-Sibianu, arătând: relele alcoolismului, primejdia ce ne amenință, măsurile ce le putem lua, pentru a stârpi acest flagel.

Și de data aceasta, frumos s'au produs, cu diferite recitări și cântece, potrivite scopului, elevele adulte ale școalei No. 2 de fete, sub îndrumarea tinerii și muncitoarei directoare, d-na Rotaru.

Duminecă, 20 Decembrie a vorbit un prea bun român, părintele Prișcu, unul din păstorii turmei din Scheiul Brașovului și programul tot cu coruri și recitări produse de elevele școalei normale de conducătoare.

Aducem laude acestei mișcări folositoare neamului și-i îndemnăm la muncă mai departe pe acești oameni de acțiune, dorindu-le ca munca lor să fie un exemplu viu și în alte locuri unde s'ar putea împlini astfel de fapte de cari neamul nostru are nevoie.

I. S.

Din Mercurea-Ciuc

Din inițiativa unui comitet de doamne, compus din d-nele colonel Rădulescu, maior Borsaru, căpitan Goga, maior Periteanu, a avut loc a doua zi de Crăciun, în sala Cercului Militar din localitate, o frumoasă serbare cu scop de binefacere.

Comitetul de inițiativă a strâns frumoasa sumă de 27.500 lei din care sumă s'au distribuit îmbrăcăminte și diferite lucruri pentru 21 băeți și 14 fetițe, toți orfani din răsboi.

Aducem laude comitetului pentru frumoasa și lăudabila faptă care trebue imitată.

C. Ghiață

REPERTORIUL TEATRULUI NAȚIONAL

Duminecă, 10 Ian.: **Prietenii.**

Marți, 12 Ian.: Se va juca pentru prima oară în această stagiune **„Plicul“,** comedie în trei acte de Liviu Rebreanu, cu d-nii N. Neamțu-Ottonel, Virgil Vasilescu, Mișu Ștefănescu, Al. Ghibericon, N. Dimitriu, etc, și d-nele Sylvia Jipescu-Hodoș, Lelica Bănuțiu, etc.

Joi 14 Ian.: **Controlorul vagoanelor de dormit.**

Sâmbătă 16 Ian.: **Plicul.**

Duminecă 17 Ian. (seara) **Controlorul vagoanelor de dormit.**

Marți 19 Ian.: Pentru prima oară **„Ruy-Blas“** de Victor Hugo cu d-nii Zaharia Bârsan, N. Neamțu-Ottonel, Dem. Psatta etc și d-nele Jeana Popovici-Voina, Aura Fotino, Sylvia Jipescu-Hodoș, etc. Piesa este pusă în scenă de d. Zaharia Bârsan.

In foayerele Teatrului se repetă: **„Nunta lui Figaro“** de Beaumarchais și **„Poveste de Iarnă“** de Shakespeare.

Ședătorile seminarului din Dorohoi

Urmând programul întocmit, în ziua de Sf. Nicolaie, am fost la Vorniceni.

In gara Vorniceni, numeroase care, pregătite ca de nuntă, ne așteptau. In marginea satului ne-au întâmpinat mulți călăreți și săteni cu steagul, iar d. primar Alex. Căzănescu, ne-a înmânat, în numele tuturor, o frumoasă adresă oficială, prin care arăta bucuria ce o simțeau văzând că au oaspeți și învățători, pentru o zi, pe viitorii păstori ai sufletelor.

Căruțele ne-au dus întins la biserica cea nouă, de pe locul cel mai ridicat din mijlocul satului, unde eram așteptați de un norod care nu mai încăpea în biserică. Unii seminariști au luat loc la strane, cântând pe muzica bisericească — aici de notat elevul Enache Mihai, cl. V-a, a cărei voce este o podoabă dintre cele mai frumoase — restul au ocupat cafasul, iar păr. econ. D. Furtună, directorul seminarului, a început să slujească mai departe între păr. I. Ionescu, parohul satului și păr. I. Axinte (Tătărășeni).

Răspunsurile la Sf. Liturghie le-au dat corul nostru, iar „Tatăl nostru“ l'a cântat frumos Cozma N. din cl. VI-a.

La sfârșitul slujbei, păr. I. Ionescu preot venerabil și iubit de poporenii săi, a arătat atât prin vorbe moldovenești și bătrânești; cât și prin expresia întregei Sf. sale ființe, adânca și adevărata mulțămire când vede în biserica Sf. sale o asemenea școală și s'a folosit de împrejurarea pentru a ține seminariștilor o folositoare lecție, începând și încheind cu vorbele Mântuitorului: „Secerișul este mult dar lucrătorii sunt puțini“ — (Mateiu 9, 37).

La amiază am fost bine primiți, iar la ora trei d. a. a avut loc, la școala primară, într'o sală pregătită cu steaguri și covoare, pe o scenă potrivită, ședătoarea noastră cu program bogat în cântece populare, recitări și soluri plăcute poporului.

După aceasta, am vizitat satul și vechea bisericuță, care până mai ieri era locașul de închinare a vornicenilor; aici am căpătat știri asupra satului și a bisericuței.

Satul, spun bătârnii a fost așezat în altă parte, care se chema „Săliște“ (Siliște). Moșia a fost a mănăstirei Humorului (Bucovina), apoi a familiei Roznovanu și în urmă a lui Scarlat Ferechide care a ajutat la construcția bisericei celei noui din acest sat; iar acum, datorită vestitului primar Th. Fasolă și actualului primar Alex. Căzănescu, nu există sat în jud. Dorohoi mai bine înzestrat cu pământ ca vornicenii.

Oamenii din Vorniceni sunt înstăriți foarte bine, vioi și dornici de cultură. Nu se depărtează de curatul port românesc și nici de graiul strămoșesc.

Bisericuța, durată din lemn — bârne (amnare, după expresia din jud. Dorohoi) păstrată într'o stare foarte bună, încât și azi, în timp de vară se slujește în ea. Una la fel avem în Dorohoi (Grigore Ghica V. V., 1775), iar în Basarabia de Nord ca și în tot județul Dorohoi avem încă alte zeci la fel. Meșterii ce le-au lucrat sunt bucovinenii; iată cum unitatea noastră națională era statornicită prin acești umili meșteri dela sate, nouă, celor de azi, ne rămâne să statornicim unitatea măcar prin suflet, dacă nu prin opere trainice ca ale lor.

Vechea mitrop. din Cernăuți, era exact după acest model, după cum se vede chipul tipărit în „Ist. bis. din Bucovina“ de I. Nistor.

Toate sunt simple, purtând pecetea unui lucru în locuri deschise și pe vremuri de restriște; pe când surorile lor din Maramureș au înfloriturii și mici turnulețe, deoarece aici arta populară a ajuns la o mare desvoltare în secolul al 18-lea.

Ele nu sunt decât niște căsuțe de țară, cu singura deosebire că, atunci când căsuța fruntașului din sat era făcută din vălătuci și acoperită cu stuh sau paie, „Căsuța Domnului“ era din lemn, material mai ales.

Am admirat și ne-a rămas vrednică pildă părintele I. Ionescu, care a păstrat în așa chip de nestricăciune acest sfânt lăcaș, de care îi este legată amintirea anului 1882, când a început cariera de ostaș al Domnului aici.

Datorită Sf. Sale azi nu mai este nici urmă de adventist în Vorniceni, altă dată amenințați de această nenorocire.

A Frăsinei D-tru

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicure

Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.

Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Fraților IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziția permanentă. 48—26—9

Știrile Săptămânii

Dragostea față de „Cultura Poporului“ se arată dacă fiecare cititor al ei, mai aduce încă un abonat nou. Prin felul acesta foaea poate aduce îmbunătățiri tot mai folositoare în interesul obștei.

SÂMBĂTĂ, 9 Ianuarie, a sosit în Capitala, țării A. S. Regală Principele Nicolae, întorcându-se din Londra. Pe ziua de 15 Ianuarie A. S. Regală va fi avansat la gradul de căpitan.

GUVERNUL român a achitat Elveției suma de 3 milioane franci elvețieni datorită în urma împrumutului contractat de d. Titulescu în 1920. Faptul acesta a produs o impresiune din cele mai bune asupra pieței elvețiene.

IN ANUL 1862, când a venit fostul Rege Carol în țară, România avea 4.200.000 locuitori. In anul 1887 numărul locuitorilor a crescut la 4,479.318. In anul 1881, când s'a proclamat neatârnarea, erau 4,662.614 locuitori. In anul când a intrat în război, România avea 7,900.000 locuitori. Prin întregirea țării România în 1919 a ajuns la un număr de 15,900.000 locuitori. In anul 1925 numărul locuitorilor s'a ridicat la 18,000.000. Așadar în vreme de șapte ani numărul locuitorilor țării noastre s'a înmulțit cu trei milioane.

ARTICOLUL **„Britania Balcanilor“** a fost scris special pentru „Cultura Poporului“ de către renumitul publicist american, **W. Littlefield,** editorul ziarului „New-York Times“.

Reproducerea acestui articol în alte publicațiuni se poate face, arătându-se numai cu mențiunea notei de mai sus; în caz contrar vom da în judecată foile cari se vor abate dela această încunoștiințare, pentru călcarea dreptului de proprietate

IN urma potopului ce s'a abătut mai cu seamă asupra Ardealului, drumurile de fier, fiind întrerupte, aproape toate ziarele au rămas fără hârtie.

Tocmai în vremea aceasta vagonul nostru de hârtie s'a terminat, iar pe piață nu se găsește. De aceia suntem nevoiți să apărem pe o asemenea hârtie, găsită și ea cu mare greutate și costându-ne și mai scump.

Fiecare cumpărător dacă face cumpărături de 100 Lei primește GRATUIT

sau o cutie de pomadă
sau o bucată săpun Borax
sau o sticlă apă de colonie
sau un tub pastă de dinți
sau un mosorel de ață etc. la

ALBISY

magazin de mărunțișuri, :: ciorapi și trioteje. :: CLUJ, Calea Victoriei 10

56—28—9

ZIARUL „Românul“ din America a făcut propunerea ca românii stabiliți acolo să ia asupra lor plata datoriilor noastre către Statele Unite.

Cercurile românești din America sunt cu bună voință acestei propuneri.

O inițiativă asemănătoare au luat-o italienii stabiliți în noul continent.

Ziarul calculează că dacă cei 50 de mii de români din America ar plăti numai patru dolari pe an, s'ar strânge suma de 200.000 dolari, cari reprezintă rata anuală de acoperire.

Ziarul face apel la patriotismul românilor din America și nădăjduește că mulți din ei vor consimți să contribue la acoperirea datoriei, aducând un mare bine României.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal și Banat. Cereți dela administrația foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite adesarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

IN anul 1924, s'au scos următoarele cantități de metale: aur 1311 kg., în valoare de 178.572.000 lei; argint 2246 kg., în valoare de 10.104.934 lei; aramă 89. 633 kg., în valoare de 4.658.048 lei; plumb și antimoniu 433.118 kg. în valoare de 14.397.781 lei; glasură din plumb 150.853 kg., în valoare de 6.144.934 lei și fontă 4.081 kg. în valoare de 204.250.340 lei. Câte bogății! Și câte altele s'ar mai putea scoate, dacă s'ar lucra mai cu multă socoteală.

IN apropiere de com. Ghibriceni, s'a găsit un schelet omenesc. In urma cercetărilor făcute și după niște decorații găsite în apropierea scheletului, s'a putut stabili că mortul e căpitan Ioan Ignat, care fusese ucis de bolșevici în anul 1918, la intrarea trupelor române în Basarabia.

Din ordinul autorităților s'a îngropat scheletul cu toate onorurile.

IN localitatea Bordighera din Italia, a murit regina mamă. Poporul italian e adânc îndurerat.

COLABORATORUL nostru părintele econom Petre Chirica, misionarul Mitropoliei Moldovei, pe ziua de 1 Ianuarie, a fost numit secretar al cancelariei mitropolitane. Ne bucură recunoașterea faptelor acestui adevărat preot al bisericii lui Isus.

IN apropiere de Soroca grănicerii au descoperit o mare contrabandă de bunbac, care urma să fie transportată în Ucraina. In urma cercetărilor făcute, autoritățile au arestat pe Neculae Bazof proprietarul unui magazin și pe doi funcționari comerciali.

Autoritățile vamale au aplicat o amendă fiscală de 2 milione lei vinovaților.

REAMINTIM publicului clujan, că Duminecă, 10 Ianuarie, va avea loc în saloanele restaurantului „New-York“, marele bal mascat și costumat al Teatrului Național.

Prin organizarea din acest an, el va fi fără îndoială cel mai însemnat eveniment al carnavalului din acest an. Tombolă cu nenumărate numere câștigătoare, surprize și atracții senzaționale.

Venitul curat al balului va servi ca fond de retragere al artiștilor noștri.

Comitetul Balului

O MARE nenorocire s'a întimplat în ziua de 5 Ianuarie. Căpitanul de aviație V. Protopopescu, împreună cu Locot. D. Stăncescu, au plecat dela grupul de aviație din Iași, spre Galați, c'un aparat „Potez.“

In dreptul gării Grajduri, aeroplanul s'a prăbușit, omorând pe amândoi aviatori. Dumnezeu să-i ierte pe acești doi eroi ai aerului.

SĂTEANUL Ion Manechi, din Adachi (Soroca) și-a ucis propriul copil, în vârstă de 10 ani, spânzurându-l de un copac din curtea caselor. La judecător, părintele ucigaș a declarat c'a ucis copilul din cauză că acesta s'ar fi plâns jandarmilor că l'ar fi bătut.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

IN împrejurimile orașului Allchabad (India) s'a organizat o mare vânătoare împotriva unui leopard, care a făcut până azi 114 victime omenești.

DE LA Fiume până la Zara, în întreg teritoriul de coastă jugoslav, în sara de 1 Ianuarie, s'a simțit un puternic cutremur de pământ, care a pricinuit pagube mari în diferite localități.

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUȘSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

73-53-5

Loteria „Reuniunei Sf. Maria“ a femeilor române gr. catolice din Cluj pentru înzestrarea Bisericei Calvaria

Tragerea garantată la 31 Martie 1926.

Lei 50 Biletul

Câștigurile sunt:

1) Un automobil Ford, nou luxos
2) Un tractor Fordson, nou
3) O mașină de cusut Singer, nouă
4—6) Trei tablouri ale maiestrilor P. Capidan, A. Demian, Al. Popp.
7—8) Două covoare persane.
9—10) Două scoarțe românești

Lei 50 Biletul

Comenzile pentru aceste lozuri se adresează Societății an. **RUDOLF MOSSE,** Agenție de publicitate Cluj, Str. Regina Maria 37, unde se trimet prin mandat postal costul lozurilor plus cheltuielile de poștă pentru expedițiа lozurilor și listelor de tragere a câștigurilor.

Omul trebue să rîză în fiecare lună câți-va Lei, ca să-și încerce norocul. In chipul acesta mulți au câștigat în ultimele luni, case, automobile și sute de mii de Lei în bani gata. 91—1

Articole de voiaj

Ludovic Farmati

Cluj, Str. Memorandului 16

Cele mai bune și cele mai fine articole de piele, giamantane și alte articole de voiaj; genți și servicte și totfelul de articole de lux. Executate modern în atelierele proprii.

Prețuri ieftine!! Rog sprijinul publicului românesc!

54—10—10

Mergem La:

Magazin Hajnal

Cluj, Calea Regele Ferdinand I.

Unde se poate cumpăra:

Stofe de flanel	Ciorapi
Cămăși	Plapome
Tricotage	Saltele etc.

Cu prețuri foarte reduse

Restaurantul și Bufetul CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu și Bela Szilagyi

Piața Unirii Cluj

41—26—12

FABRICA DE ARTICOLE ARGINT

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

Pieptenele automat **„BABY“ intră în părul cel mai scurt.** ***Nu poate fi pierdut niciodată ca pieptenii obișnuiți.*** **Bucata lei 100, de lux lei 125, (susține părul fals, postișele etc.)**

Unde nu se găsește trimite contra cost:

"REDUCTOR"

Cutia poștală (fach) 208. — CLUJ

Numai

4

săptămâni

MARE ASORTIMENT IN MĂRFURI TRICOTATE

MARE ASORTIMENT IN MĂRFURI TRICOTATE

Mare târg de ciorapi cu prețuri reduse

Ciorapi tricotați în toate colorile	Lei 25
Ciorapi Flohr în diferite colori	Lei 53
Ciorapi Muslin în colori moderne . . .	Lei 69
Ciorapi de ață Muslin în toate colorile .	Lei 98
Ciorapi de mătasă extrafin în toate colorile	Lei 125

La firma

BLATT

CLUJ, PIAȚA UNIRII 13.

CITITORII CULTURII POPORULUI IN BAZA BONULUI DIN GAZETA PRIMESC 10% REDUCERE

Mănuși fine și alte tricotaje numai la firma BLATT sunt de vânzare

No. 45 perm.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Criza financiară din Basarabia.

Nu de mult la Camera de Comerț din Chișinău, discutându-se lipsa de numerar, de care suferă comerțul și industria din Basarabia, s'a constatat și faptul că Banca Națională ăcordă foarte puține credite industriei și comerțului basarabean.

Directorul Băncei Naționale locale, d. Lungu, a arătat că dacă Banca Națională nu acordă credite, cauza este și lipsa de productive care se constată în Basarabia; se lucrează foarte puțin.

Această afirmare a provocat răspunsurile și celor interesați cari arată că dacă nu sunt productive cauza este tocmai lipsa de numerar. Căci în judecarea situației economice și financiare a Basarabiei nu trebue uitate cauzele locale care au creat-o și care diferă de cele din restul țării. Așa, nu trebue să se uite faptul că schimbarea rublelor în lei s'a făcut într'o vreme când mulți nu aveau încredere în leu și refuzau să schimbe rublele, ceeace a făcut că mai bine de un miliard de ruble să nu fie schimbate și ca urmare suma corespunzătoare în lei să lipsească de pe piața Basarabiei.

O altă cauză a lipsei de numerar este și aceia datorită faptului că plata pământului expropriat s'a făcut în Basarabia în condițiuni foarte reduse. Pe când în Regat s'a plătit hectarul în mijlociu cu 2000 de lei, în Basarabia s'a plătit cu maximum 700 de lei, ceeace face că în Basarabia n'a intrat mai bine de un miliard și jumătate de lei. Pădurile expropriate n'au fost cu nimic plătite ceeace iar face că în Basarabia n'au pătruns sumele care reprezentau valoarea acestor păduri și care ar fi contribuit la o mai mare cantitate de numerar. Lipsa acestui numerar punea bine înțeles Basarabia într'o situație mai rea decât celelalte provincii ale țării și în primul rând ea a împiedecat productivitatea. Negăsindu-se capitaluri, nu se putea lucra. Industria Basarabiei se reduce la mori, fabrici de ulei, câteva uzine și ateliere mari de fierărie, care toate sunt în legătură cu producția agricolă a provinciei. Anii de secetă cari au redus această producție, au oprit și activitatea întreprinderilor industriale. Iată de ce nevoia de credit s'a simțit mai mult ca aiurea.

Ori acest credit nefiind dat de bănci decât în condițiuni uzuare, iar de către acei ce dispuneau de capital în condițiuni cămătărești, cu procente extraordinare, se înțelege că nu putea să fie o productivitate serioasă, de aceea mai mult decât oriunde era nevoie în Basarabia de un credit mare și în condițiuni omenești, pe care numai Banca Națională îl putea da.

La această concluzie ajung toți aceia cari au o oarecare activitate comercială și industrială în Basarabia și cari cer creditul Băncei Naționale, ca singurul posibil a scoate provincia din criza grea prin care trece.

Se spune că d. Lungu, directorul Băncei Naționale din Chișinău a intervenit la centru pentru a obține autorizarea de a deschide un credit cât mai larg lumei comerciale, industriale și agricole din Basarabia.

C. U.

Din Congaz (jud. Cahul)

In comuna noastră, tâlhării, nu de mult au spart casa săteanului D. Al. Telpiz de unde au furat lucruri în valoare de 10 mii de lei. Datorită energiei depusă de d. primar V. Mițișor și a d-lui Gh. Bârlădeanu, șeful postului de jandarmi, au fost descoperiți răufăcătorii. Prin acest răvaș ținem să mulțumim acestor doi slujbași vrednici, cari muncesc pentru binele obștesc.

V. Sterpu și *I. Gârbu* săteni

Din Chițcani (jud. Tighina)

Umblând prin jud. Chișinău, am avut dorința de a vedea căminurile culturale de prin acel județ. In multe așezăminte culturale am găsit oameni de inimă, cari se gândesc la ridicarea poporului din întuneric la lumină, iar în multe, cu părere de rău, am găsit oameni adormiți, doar tabla de afară arată că e un așezământ cultural iar înlăuntru nu era decât o prăvălie murdară, cărțile și revistele aruncate, ziare rupte pe jos, mesele acoperite cu ziare și alte nereguli.

Zișii conducători ai luminii dacă și-ar da seamă sau ar ști greutățile prin care trece un ziar nu și'ar bate joc de el ci l'ar da să treacă din mână în mână.

Pentru încurajarea muncitorilor pentru cultură ar fi bine să se promită premii, bunăoară:

1) Celui mai vechi abonat al unui ziar folositor.

2) Celui ce a făcut mai mulți abonați unde locuește.

3) Celui ce posedă mai multe ziare și reviste folositoare din țară și altele.

Ar fi o încurajare și un imbold.

I. Miron

Din viața culturală a Basarabiei

Cernolenca (Soroca). — S'a înființat și în satul acesta un cămin cultural al Fundației „Principele Carol", el poartă numele răposatului boer pomenit și astăzi pentru bunătatea inimei lui „C. Cazimir".

El a zidit școala satului. El întemeiase pe vremea sa sub ruși un dispensar al satului, unde mamele și-aduceau dimineața pruncii și și-i luau seara când se întorceau dela muncă. Iar în timpul zilei micele odrasle erau hrănite și îmbrăcate de femei anume plătite.

Serbarea întemeierii acestui cămin a constat din tedeum oficiat de preotul Zaharia Popovici; răspunsurile fiind date de corul de elevi, condus de cântărețul bisericii. Producția școalei primare de sub direcția d-lui Burlescu, a fost îndeajuns de reușită. Au luat parte la această serbare închinată constituirii căminului d. C. N. Ifrim, inspector școlar Popovici-Podașcă, Climescu revizor școlar, sub-revizor Domiate și Zaiț, pretorii Vrânceanu și Dinculescu.

Distinșii oaspeți au fost întâmpinați de zece călăreți la distanță de doi km. de sat și au fost primiți la sosire în sunetele fanfarei de gospodari, condusă de dirigintele școalei, s'a rostit o conferință pe înțelesul țăranilor și'n grai curat românesc, de către d. Ifrim.

Au cuvântat și d. inspector Popovici și revizor Climescu. Bucuroși numeroșii gospodari au semnat procesele verbale de constituire și și-au ales sfatul cultural. Președinte al sfatului a fost proclamat inimosul pretor M. Vrânceanu.

Aici se pomenește și astăzi numele unui fost subprefect al plășei Climăuți, C. Miclescu, de loc din Botoșani. Om de cinste exemplară, plin de sinceră iubire față de țăranii basarabeni; el a lăsat cele mai bune amintiri. Tot aici însă am auzit vorbindu-se rău de maiorul Werner, de origină din Iași, comandant al Batalionului de jandarmi Târnova.

Printr'o ordonanță nechibzuită, care oprea orice locuitor din Târnova să iasă din casă după ora 8 seara, ca și prin alte excese de autoritate reușise acum trei luni să nemulțumească întreaga populație a Târnovei. Prin anumite ordine de sus, s'a pus capăt acestor porniri atât de lipsite de temei și de înțelegere pentru scopurile ce trebuesc urmărite de administrație ca și de poliție în Basarabia. In comuna aceasta însă, există din nenorocire răzvrătirea împotriva calendarului nou. Mi se spune că din cele 35 de sate ale plășei, numai două Sanca și Sudarca, au admis în totalitate calendarul nou. In toate celelalte lumea este împărțită.

Mi-se afirmă că lucrurile s'au agravat în urma alegerilor agricole, prin propaganda diferitelor partide în luptă. Răul cel mare în această privință este că organele administrative nu lucrează de acord. Se citează cazuri în care Divizia de Bălți a dat învoirea să cânte muzica la sărbătorile vechiului calendar.

Și atunci când sătenii lasă pustii bisericile la sărbătorile noului calendar, nici măcar învățătorii cu școalele și nici funcționarii sau celelalte organe administrative nu vin, ca prin prezența lor să dea o pildă sătenilor.

Credem că în privința aceasta s'ar impune urgente măsuri din partea autorităților respective.

Grivăuți (Soroca). — Sat frumos așezat, numără peste 500 de buni și înțelepți gospodari moldoveni. Din nepricepere însă și aici există aceiași împărțire între oameni cu privire la noul calendar. Și aici ca în toate satele Basarabiei stăpânește vițiul alcoolismului.

In Grivăuți, ca și în restul satelor basarabene să bea mult și din nenorocire se bea rachiu și numai rachiu. Noul cămin al Fundației „Principele Carol" întemeiat aici poartă numele acelui ce a fost un macena al românilor „Vasile Stroescu", președinte al acestui cămin a fost ales vrednicul învățător d. I. Bârbieru, dirigintele școalei mixte, iar în sfatul cultural, alături de el și de alți fruntași, a intrat inimosul învățător, conducător al unui bun cor sătesc N. Popovici.

Căminul a luat ființă în urma cuvântării lămuritoare de minți și înfrățitoare de suflete a d-lui Ifrim și a sfaturilor date de d-nii Popovici și Climescu însoțitorii săi.

Fapta aceasta culturală a fost precedată de oficierea unui tedeum, de către preotul paroh M. Donose, și de o reușită serbare școlară, constând din recitări, dănțuri naționale, înscenări.

Corul condus de învățătorul Popovici este unul din cele mai bune coruri sătești. El a cântat o serie de frumoase cântece populare. A fost o zi de mare sărbătoare pentru gospodărescul sat al Grivăuților.

H. C.

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Iași

Este cunoscută și îndeobște apreciată frumoasa și lăudabila acțiune pe care Ateneul Popular Tătărași, o desfășoară de șase ani de zile pentru reînvierea duioaselor datine de Crăciun.

Unele dintr'însele ca Irozii, Păpușile, etc., dispăruseră. Ele rămăseseră doar în cuteva colecții de folclor. Altele precum: Colinda, Cântecele de Stea, Plugușorul, începuseră a dispărea sub valul nepăsării obștești. Atâtea din casele creștinilor își zăvoreau porțile la asemenea imprejurări. Bieții copii, alungați de cuvintele: „nu primim", „nu-i acasă nimeni", pierdeau dragul de a mai umbla cu colinda, cu steaua, cu plugușorul.

Și iată că Ateneul din Tătărași s'a gândit că nu e mijloc mai potrivit de a educa tineretul în cultul trecutului, decât acela de a lucra pentru reînvierea și prețuirea acestor datine. Cine dintre noi nu-și simte ochii umezindu-se și inima bătând mai cu putere la auzul duiosului și atât de dulcelui cântec: „Sculați, sculați, boeri mari", sau la rostirea plugușorului, întovărășit de clinchetul clopoțelului. In adevăr prin stăruința așezământului ieșan, un curent de înviorare, de reanimare a strămbunelor datini s'a pornit. Și el se întinde mereu. A cuprins Iașul, a pătruns în satele din județ, s'a întins în Moldova. Iată orașe ca Botoșanii, Vasluiul, Romanul, imitând pilda Ateneului. Acelaș curent a trecut Prutul în satele basarabene. Iată cele 150 de cămine ale Fundației culturale Pricipele Carol, organizând după modele trimise de Ateneul ieșan, serbări închinate datinelor de Crăciun. Fapt mișcător: în unele sate basarabene, pentru prima oară în anul trecut, au răsunat după un veac de uitare, din nou colindele și cântecele de stea, la ferestrele gospodarilor moldoveni.

Iașul însuș, bătrâna capitală a Moldovei, nu era de recunoscut în anul trecut la sărbătorile Crăciunului. Ca niciodată el a fost cutreerat de echipele de colindători, stelari, plugurași. Patru sau cinci pluguri cu 4 și cu 6 boi, cu flăcăi în port românesc, poenind din bice și hăulind străbăteau orașul în lung și în lat. Și n'au lipsit nici nuntile țărănești, nici caprele, nici păpușile.

Ateneul tătărășan și-a anunțat și anul acesta pentru a șasea oară prețuitele sale manifestări în acest scop. La 20 Decembrie, a avut loc în sala Ateneului:

Concursul premierii datinelor de Crăciun. — Pentru pregătirea acestui concurs a imprimat muzica și versurile pentru colinde și cântece de stea, a tipărit unul din cele mai frumoase Plugușoare și toate acestea le-a trimis în mod gratuit tuturor școalelor din orașul și județul Iași, celor 150 de cămine culturale din Basarabia, tuturor societăților culturale din Moldova și Basarabia. Sute de echipe de copii — multe s'au anunțat din satele basarabene — au venit să se producă la acest concurs. Pentru strângerea fondului necesar unei acțiuni atât de frumoase, Ateneul a trimis un apel către toate instituțiile, societățile și către toți bunii români înțelegători. Oricine prețuiește însemnătatea unei atari manifestații are datoria să-și dea obolul său. Premiile distribuite au constat și anul acesta din diplome, medalii și bani.

In ziua de 30 Decembrie, Ateneul a dat pentru a cincea oară în sala Teatrului Național din Iași, marea serbare închinată datinelor de Crăciun, în matineu pentru copii și elevi, iar seara pentru marele public. Și anul acesta ca și în anii precedenți a apărut pe scena Teatrului ieșan bătrânul Moș Crăciun, citind textul evanghelic privitor la Nașterea Mântuitorului, au apărut la ferestrele căsuței de țară grupele de colindători și stelari, au apărut în vechea casă boerească, în fața boerului îmbrăcat în caftan și işlic tacâmul irozilor (Vicleimul), Păpușile, Vasilca, Capra, Calul, Ursul, Nunta țărănească. Și serbarea a fost încheiată cu aparițiia în scenă a plugului cu 4 boi, înconjurat de ceata de flăcăi; și ieșenii au putut auzi din nou acea minunată epopee a unui neam de plugari (Plugușorul) rostită în chip neîntrecut de artistul Ioan Profir.

Iar în seara de Anul Nou, potrivit obiceiului stabilit, din fața Ateneului Tătărași, în frunte cu comitetul general și cu președintele său mergând să ureze, potrivit unei datine vechi, pe căpiteniile orașului. Aceasta pentru ca prin proprie faptă ateneiștii ieșeni să dea pildă vie de prețuire și iubire a strămbunelor datini. Așa înțelege Ateneul din Tătărași Iașului să acționaze și să lupte pentru păstrarea celor ce am apucat dela strămoși.

Iată o pildă care trebue imitată și răspândită în tot cuprinsul pământului românesc.

H. Cogălniceanu, stud.

Din Galați

Seminarul Teologic și-a prăznuit patronul în ziua de sf. ap. Andrei. Incă dela înființarea acestei școli s'a stăruit, de către I. P. S. Mitropolit Pimen, al Moldovei — pe atunci episcop al Dunării de Jos — ca acest așezământ să poarte numele apostolului, care a răspândit creștinismul prin părțile Sciției minore (Dobrogea de astăzi).

In ziua mai sus amintită s'a făcut slujba sf. Liturghii și tedeum în catedrala Episcopiei de către Arhimandritul Neofit Codleanu și preoții Corneliu Grumăzescu și Șt. Chiorpec subdirectorii Seminarului ajutați de diaconul Nectarie. Erau de față P. S. Episcop Cosma al Dunării de Jos, păr. econ. C. Todicescu, directorul Seminarului, profesorii și elevii.

Predica zilei a fost rostită de către elevul Ghiuș din cl. VIII-a.

Slujba fiind isprăvită, cei de față au trecut la Seminar, unde într'o sală a decurs serbarea școlară.

Părintele director a ținut o cuvântare venind cu argumente scripturistice ca să releveze apostolatul creștin ce trebuește urmat de elevii seminariști. Cu un avânt apostolic și complect desinteresat de grija acestei lumi vremelnice, preotul poate deveni un cuceritor de suflete și dătător de o nouă viață. Frumos și închegat a vorbit părintele Todicescu pentrucă așa simte sf. sa de când se află mereu în slujba lui Hristos și mai ales acum când are o misiune așa de valoroasă pentru pregătirea ucenicilor.

După sf. sa a ținut o disertație elevul Golea Vasile, din cl. VIII-a, despre „Apostolatul Creștin", care a fost tratată în chip destoinic.

A urmat coruri cântate de elevi și recitări încheiate iar cu coruri.

La sfârșit P. S. Episcop Cosma a vorbit seminariștilor, îndemnându-i să fie la înălțimea chemării lor. Deasemeni, au mai vorbit d. avocat și deputat I. Măgură, președintele comitetului școlar al Seminarului, d. Gh. Onose, prefect de județ, d. M. Pacu, fost senator și profesor la seminar. Toți vorbitorii au îndemnat pe elevi la muncă și sacrificiu ca să fie cu adevărat „sarea pământului și lumina lumii".

După aceasta, s'a servit masa la care au luat parte cei de față și numeroși invitați. S'au ținut tosturi de păr. Ștef. Chirpec profesor și sub-director la seminar, d-nii prof. N. Munteanu și Cernicanu, d-nii prefect Onose și Pacu și păr. Todicescu. La ora 2, toată asistența s'a retras cu plăcute impresii despre această școală care, sub mâna energică a păr. Todicescu secondat de păr. C. Grumăzescu și Ștef. Chiorpec, merge cu pași repezi la ținta ideală demnă de o instituție clericală. Nu ne îndoim că frumosul început, constatat de cei cari au vizitat Seminarul nostru, va decurge în felul acesta înainte și nu vom avea de înregistrat de cât numai lucruri vrednice și sănătoase rezultate dintr'o muncă încordată și fără preget a personalului administrativ și cel didactic.

Ținem să adăugăm că d. prefect Gh. Onose a dat pentru seminar anul acesta, din fondurile județului, suma de 600.000 lei, iar pentru anul 1926 a înscris în buget alte patru sute mii de lei.

Omul acesta este cel mai strașnic ocoperator al bisericii, pentru care lucru va binemerita dela Dumnezeu mare răsplată.

Caius Spartacus

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice, abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

S'a stins un bun gospodar.

In comuna Ciurea, jud. Iași, cătunul Piciorul Lupului, a trecut în lumea de veci, unul din cei mai buni gospodari și om al datoriei, care făcea fala comunei și a întregului județ, preotul paroh, Haralambie Hanganu. Tot fastul înmormântării, săvârșit în prezența P. S. S. protoereul județului cu un număr de nouă preoți sosiți din Iași și dela mănăstirea Bârnova, nu au putut întru nimic micșora jalea și clipa despărțirii celei de pe urmă, nu numai rudele defunctului ci întreg cercul parohial, ce venise în corpore a da salutul cel de pe urmă celui mai harnic, mai drept și mai cinstit coleg al lor. Un sat întreg și mulți din cunoscuții comunelor vecine cu frunțile plecate și cu obrajii brăzdați de lacrimele durerii, petreceau la locașul de veci un bătrân cu adevărat nevinovat, căci o viață întreagă de 77 ani preotul Hanganu, nu știuse ce e hula, mânia, minciuna ori râvna după bunul altuia. In casa lui curată, în ograda lui bogată, în grădina lui frumoasă, făcută numai de mâinile și sub ochii săi, în prisaca lui aleasă, în tot locul, nu citeai de cât gustul și priceperea unui adevărat gospodar, cum ar trebui să fie dealtfel toți fruntașii satelor noastre și mai ales preoții și învățătorii, singurii de fapte cu adevărat făclieri ai mulțimii. Cu pașii rari, cu zâmbetul pe buzele-i evlavioase, când aurora dimineței făcea să strălucească ca niște diamante bobițele de rouă de pe pajiștea înverzită, pe cărăruia, ce sue din ograda și gospodăria sa spre bisericile din Slobozia și Piciorul Lupului, la aceeași oră în toate sărbătorile urca bătrânul preot acolo, unde o viață întreagă știuse să-și facă datoria, insufland poporenilor săi acel duh sacru, de care l-am cunostcut toți că a fost condus. El nu putea să-și lase poporul singur niciodată, oricât de mari ar fi fost interesele ce l-ar fi chemat, spunând adeseori: „Nu-mi las eu poporul".

† HARALABIE HANGANU

Dar acum ne părăsește și se duce în lumea dreptilor.

Marin Georgescu, înv.

O reclamă bună se face prin „Cultura Poporului"

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE

Telefon 10-25
Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

Perii
pentru { Armată / Uzine industriale / Gospodării / Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57—26—9

Engros! *En detail!*
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Gromen & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

RAGLAN
costume pentru domni și băeți au sosit la firma
M. NEUMANN
C L U J
Piața Unirii Nr. 14
Telefon: Nr. 4—31
No. 36 14—12

„SIMPLON"
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER."
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26 9. *ANTON JUDOVITS*

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Bon
No. 143
care dă dreptul cititorilor noștri dela „Cultura Poporului" la o reducere de 10% la cumpărăturile dela firma
BLATT
CLUJ, PIAȚA UNIRII 13
Acest cupon se va taia și se va prezenta firmei BLATT. Cuponul e valabil o singură dată.

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI"

BLĂNĂRIA
Ludovic Janky
Cluj,
Calea Regele Ferdinand No. 17
Confecționează la comandă în atelierul propriu tot felul de lucrări de blănărie, după modelele cele mai noi și gustul fiecăruia.
De vânzare din depozit blănuri moderne cu cele mai eftene prețuri.
EXPOZIȚIE PERMANENTĂ
Lucrările se pot privi fără obligație de cumpărare.
BLĂNĂRIA
40—12—12

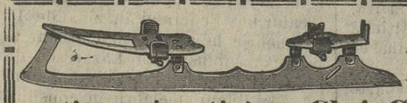

Mare asortiment
Fiul lui Matia Kun
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.
Nichelare și ascuțitul se execută promt.

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Vreți să exportați în Cehoslovacia?

Oferiți subsemnatului în limba română franco Cehoslovacia (exl. vama Cehoslovacă) deocamdată în pachete postale: miere, ciară, nuci desghiocate, prune, pere, mere uscate, brânză, slănină, carne afumată, salamă, mațe, linte, pene, blăni, lână, covoare și altele.

Presupunând că aveți lipsă de mărfuri cari se produc la noi, cereți oferte de articolele necesare.

Cărturari și cooperative dela sate încercați a găsi desfacerea produselor țărănimii.

S. POLCAR
Brno, Vesela ulice 4 (Cehoslovacia)
86—3—8

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului"

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului" a păsit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume. Societatea va înjgheba un Institut de arte grafice la Cluj, cu un capital de 3 milioane cu drept de emisiune până la 10 milioane de lei. Institutul acesta va edita Biblioteci eftine și bune pentru ridicarea culturală a satelor. Se vor tipări Biblia, cărți religioase creștine, cărți de agricultură și tot ce privește solul, cărți de igienă, folklor, povești, monografii, cărți pentru popularizarea științei, cărți cu îndemnuri la meșteșug, la negoț, la societăți cooperative, ș. a.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se face marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

Deocamdată primim înscrierile iar când vom publica statutele societății pe acțiuni „Cultura Poporului", fiecare va trebui să verse cotele înscrise. Numele subscriitorilor se va publica în fiecare număr.

	Suma din urmă	*Lei 135.600*
N. Ticău America	*20 acțiuni*	*4.000*
I. C. Stuparu, înv. Seoca, Dolj	*2 acțiuni*	*400*
	Total	*Lei 140 000*

Tiparul Tipografiei „Viața", Cluj, Strada Regina Maria 39.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!
C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA 6. TELEFON No. 10-70 | **Cluj, Duminecă 18 Ianuarie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA 6. TELEFON No. 10-70. | ANUL VI. NR. 144 Apare în fiecare Duminecă

Propaganda culturală şi minoritarii

Toţi ne dăm seamă că problema culturală este singura şi marea chestiune naţională a vremilor noui. E singura care se ridică deasupra preocupărilor de partid, singura care priveşte interesele permanente ale neamului.

Intâetatea politică şi economică a elementului de baştină românesc, cere numai decât întâetatea lui culturală, faţă de elementele minoritare.

Numai prin această întâetate, reală, simplă şi fără fanfaronadă, le vom putea cuceri sufletele, adică cu adevărat, şi le vom face viaţa din viaţa statului român.

Intâetatea politică o avem: votul universal. Cea economică rurală în mare parte o avem: exproprierea. Cea economică oraşenească o vom avea, pregătită prin comercializarea marilor intreprinderi de stat. In ce priveşte cultura însă apasă asupra noastră două mari greutăţi: una a trecutului, şi alta, actuală.

Greutatea trecutului stă în faptul că minoritarii se pot lăuda cu o tradiţiune culturală, cu o cultură clasică naţională. Germanii se pot lăuda cu un Luther, *un* Lessing, *un* Goethe, *un* Schiller *şi chiar cu un* Heine, *în literatură; cu un* Beethoven, *un* Mozart, *un* Wagner, *în muzică şi operă; cu un* Kant *în filosofie. Ruşii se pot lăuda cu un* Puşkine, *un* Krulov, *un* Gogoli, *un* Turghenief, *un* Tolstoi; *şi chiar Ungurii cu un* Petöfi, *un* Madach, *un Liszt... Iar noi faţă în faţă de aceste nume celebre, — ce putem opune?*

A doua greutate e actuală, şi e mult mai mare. Ea stă în faptul că mulţi majoritari de drept *sunt minoritari* de fapt: *sunt minoritarii din regat, care năzuesc şi caută să vorbească şi să scrie cât mai bine româneşte.*

Aceste elemente, neavând încă nici respect nici înţelegere pentru profunzimile sufletului românesc, se fac, conştient sau inconştient, vehiculul tuturor succedaneelor culturale streine, tuturor noutăţilor bolnave, tuturor curentelor noroioase de peste graniţă. Lucrând sub masca — sau chiar sub înfăţişarea sinceră a umanitarismului creştin, ei care nu sunt creştini, şi a democratismului popular, ei care sunt totuşi burghezi, — aceşti minoritari capătă un prestigiu, fals, e adevărat, dar mare şi contagios, cu atât mai stricăcios pentru elementele autochtone, cu cât este ajutat de atmosfera generală a subiectivismului desfrânat răspândit în toată lumea, de către bolşevism.

Căci trebue să constatăm, că greutatea ce ne-o pune în calea noastră culturală trecutul este mult mai uşoară decât aceea pe care ne-o oferă actualitatea minoritarilor ce se laudă cu „românismul" lor.

Marii reprezentanţi ai culturii, cu care se pot lăuda germanii, ruşii, ungurii minoritari, opunându-i culturii noastre, — nu ne sunt străini. Noi i-am adoptat de mult. Ei nu sunt ai unei naţionalităţi, ei sunt ai omenirii. Chiar dacă, în manifestările lor culturale au şi multe manifestări naţionale, noi uşor le putem lăsa la o parte, reţinând numai ceeace în manifestările lor este universal omenesc. Firește, nu putem face aceasta, dacă vom urma în cultura noastră, falsa cale a eruditisimului; dar urmând calea selecţiunii naţionale, noi avem dreptul şi chiar mândria de a putea transplanta în cultura noastră universalul omenesc din celelalte culturi. Şi nu e o cauză de inferioritate a naţiunii noastre, că fără să ni-le impună nimeni, noi învăţăm atâtea limbi străine, pe când minoritarilor de drept le e frică să înveţe limba română, care, în statul român, le poate fi atât de folositoare. De fapt cultura noastră e o fuziune a culturii universale omeneşti cu sufletul nostru naţional, lucru cu care manifestările actuale culturale ale minoritarilor noştri nu se pot lăuda.

Înlăturând prestigiul cultural al trecutului minorităţilor, de care cultura noastră, cum am văzut, nu e străină, rămâne să ne dobândim întâetate în lupta faţă cu ei, în ce priveşte producţiile actuale. Dar aci intervine greutatea cea de-a doua. Căci, cum mai poţi pune în valoare producţiile naţionale, cum le mai poţi pune în situaţiunea de a fi cunoscute, pătrunse, mistuite şi admirate, când presa umanităţii şi democratismului le trece sub tăcere, cu atât mai mult, cu cât sunt mai valoroase? Când mai toată presa care face atmosferă este minoritară şi cu ochii peste hotar, cum mai poţi să arăţi adevărul tău mare şi frumos, când sgomotele infernale îţi acopere glasul?

In această situaţiune singura soluţiune nu poate fi decât încurajarea presei cu suflet românesc, încurajarea intreprinderilor intelectuale, care să concureze cu succes presa minoritară fără suflet românesc, şi, mai presus de toate, o federalizare a tuturor forţelor culturale româneşti, care, întinzându-şi influenţa asupra tuturor straturilor neamului, să gătue, cu unitatea lor de spirit, toate manifestările vătămătoare ce pestiferează atmosfera culturală de azi.

Mihail Dragomirescu
prof. univ.

Şcoalele cu un singur învăţător

Legea învăţământului primar, adusă de actualul ministru al instrucţiunii, d. Dr. Anghelescu, a avut, între altele, menirea să unifice, pe întreg cuprinsul ţării şcoala poporului, înlăturând diferenţa nejustificată de „tip urban şi tip rural" ce exista înainte. Nivelarea s'a făcut în această privinţă, s'au adus şi alte reale îmbunătăţiri învăţământului primar, intensificându-se obligativitatea şcolară, ce era aproape inexistentă până aici. Dar toate aceste bune şi de seamă adăogiri, au venit împreună cu principala reformă, cerută de nevoia de a avea un singur fel de şcoală atât în vechiul regat, cât şi în provinciile alipite şi care să corespundă cerinţelor create după marele războiu. Era nevoie de reformă; reforma s'a făcut la timp, dar este nevoe să vedem acum dacă noua lege nu cuprinde şi oarecare lacune, ce ar aduce stânjeniri bunelor intenţii ale legiuitorului.

Dacă sistemul diviziilor, dinnainte de lege era detestabil din multe puncte de vedere pedagogice, prin faptul că se lucra pe jumătăţi de oră, călcându-se în picioare importante principii didactice, ca acestea: „învăţământul să fie temeinic, să fie durabil, să se predea cu plan şi cu metodă, respectând legile firești ale psihologiei copilului", şi într'o jumătate de oră cu greu şi aproape niciodată nu te puteai conforma acestor principii pentru a face o lecţie bună, apoi cu cât mai discutabilă şi de neiertat este prezenta stare de lucruri ce-a luat naştere la şcoalele cu un singur învăţător, unde bietul dascăl trebue să-şi împartă activitatea intra-şcolară în 4 părţi, la patru divizii ce corespund celor patru clase, ce i-s'au lăsat în spinare. Până acum mergea în trei părţi — la trei divizii — acum merge în patru — la patru clase. Desigur că face tot pe jumătate de oră. Mai adăogaţi că la o şcoală primară dinainte — şcoale rurale — erau 5 ani de studiu, ca să echivaleze învăţătura celor 4 ani dela şcoalele cu tip urban. Era un an în plus, pentruca învăţătorul să aibă răgaz să treacă aceeaş programă pe care o treceau 4 colegi dela o şcoală tip urban, în 4 ani: era adică o păsuire de vreme.

Astăzi lucrurile s'au agravat: timpul s'a unificat, programa iarăş s'a unificat, numai forţele muncitorilor pe ogorul înţelenit al culturii celor mulţi, nu s'au unificat; a rămas tot un singur învăţător la unele şcoale, însă la 4 clase, nu la 3 cum fusese, pe 4 ani, nu pe 5 şi să treacă aceeaş materie din programă, în acelaş timp, ca şi învăţătorii cari se ocupă cu o singură clasă.

Să mai punem şi faptul că la şcoalele cu un singur învăţător se fac şi cursuri de adulţi şi de cele complimentare — cu un neînsemnat supliment de răsplată — complectaţiile cu împrejurarea că ar funcţiona toate acestea într'un local impropriu, ce te obligă să iei copiii în 3 şi 4 serii pe zi — ceeace revine 1-2 oră de clasă pe zi în loc de 5 ore cum ar trebui — şi veţi vedea pe modestul învăţător dela şcoalele cu un singur post cum se luptă ca un Don Quijotte cu adevăraţi uriaşi, ce nu sunt ficţiuni imaginative, ci se confundă cu însăşi realitatea, mai ales unde învăţătorii sunt conştiincioşi, iar organele de control ignorând realitatea, cer trecerea programei fără greş, plus temeinicia ce trebue să aibă cunoştinţele predate; altfel nu eşti bine notat.

Nu suntem pentru revenirea la divizii, căci vrem să evoluăm spre forme mai bune, dar vrem să dispară anomalia muncii istovitoare a învăţătorului în chestiune, ce-şi împarte energia în multe direcţii, fără a i-se da putinţa să culeagă roade adevărate, cum adevărată şi cinstită îi este munca.

Să fie pus învăţătorul în condiţii de muncă şi de trai potrivit culturii şi demnităţii sale de om potrivit greu tăţilor familiare şi timpului în care se găseşte, când alături de preot îşi află cea mai înnaltă şi sfântă chemare, în acţiunea de purificare morală, ce le incumbă, mai ales în haosul de imoralităţi şi încăpăţinare de după războiu.

Vrem să nu mai fie şcoale cu un singur învăţător, înfiinţându-se al doilea post, chiar unde nu este numărul reglementar de copii, aceasta fiind de un real folos şcoalei primare dela sate, unde se găseşte de multeori numai un singur învăţător din cauză că lipseşte şi preotul. Acest învăţător, singur, îşi pierde lesne entuziasmul ce-l înflăcărează la luptă, fiind puţin înţeles, sau de loc, de consătenii săi, cari îl absorb, îl asimilează pe nesimţite — având în vedere numărul — în massa lor, care se ştie cum este.

Daţi deci învăţătorului tovarăşi de muncă şi nu-l privaţi de o convorbire prietenească şi sinceră a unui camarad, el fiind lipsit de prilejuri de recreeare şi reculegere sufletească.

Al. Armăşescu înv.

Amintiri şi actualităţi

In spitalul instalat în mănăstirea din Strahov-Praga, la abatele Zavoral, mulţi români bucovineni şi ardeleni au aflat alinarea durerilor lor, dureri ce au trebuit să le îndure pe urma rănilor primite pe câmpul de luptă. Au avut aceşti bieţi oameni dureri, dureri trupeşti, dar mai mari li erau durerile sufleteşti, căci România declarase războiu puterilor centrale şi acestea s'au năpustit cu cea mai barbară furie asupra Ţării Româneşti şi nu era suflet de român să nu-i plângă inima la orice nouă victorie, la orice înaintare a nemţilor pe pământul românesc. Erau aceste dureri, pe cari nu te încumetai să le spui nimănui. N'ai fi putut cuteza să-ţi dai pe faţă durerea aceasta asupra sfâşierii pământului românesc, căci altfel te puteai aştepta la urmările cele mai strașnice. Şi cui ai fi putut să te încrezi: nemţilor, ungurilor sau polonilor? Nici un prieten!

Dar iată că dintr'atâţia cari ne duşmăneau, iată un prieten adevărat şi bun şi un prieten înţelegător: abatele Zavoral din mănăstirea Strahov. Câtă trudă şi-a dat acest nobil prelat ca să alineze nu numai durerile trupeşti ale răniţilor români, dar şi durerile lor sufleteşti, pe cari le înţelegea pe deplin şi le şi simţea el însuşi! A învăţat româneşte ca să poată alina cu atât mai uşor pe acei, pe cari cu atâta dragoste părintească i-a primit sub scutul său.

ABATELE METHOD ZAVORAL

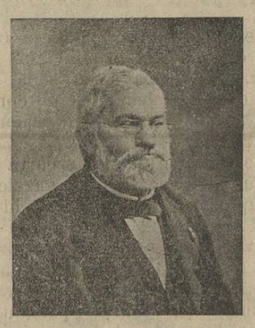

DR. I. URBAN JARNIK

In toată Joia era şezătoare pentru răniţii săi. In fiecare lună dădea câte un concert. Primul între colaboratori la aceste şezători şi concerte era însuşi abatele Zavoral, ţinând felurite conferinţe sau citind proză sau poezii. Cu aceeaşi dragoste s'a ostenit şi prof. univ. Dr. Ioan Urban Iarnik. La concerte au colaborat în mai multe rânduri maestrul Dr. B. Frida, cântând la vioară doinele româneşti şi reamintind bieţilor răniţi jalea ţării lor, apoi maestrul Vladislav Sak, d-na Bozena Şesan, cu diferite piese româneşti şi cehești, d-nii Bancea, Dr. Iarnik junior cu vioara şi scriitorul Horia Petra-Petrescu cu diferite conferinţe.

Cea mai frumoasă serbare însă a fost cea din 5 Ianuarie 1917, de ajunul Crăciunului, dată în Praga pentru toţi soldaţii români răniţi aflători pe timpul acela în Praga. Această serbare s'a făcut în urma propunerii, propagandei şi muncii depuse de d. Dr. Valerian Şesan, actual profesor la univ. din Cernăuţi.

Datorită legăturilor d-sale familiare — soţia d-sale e originară din Praga — d-sa a fost în plăcuta situaţie să poată aduce prin faptul acesta cele mai bune şi mai plăcute servicii conaţionalilor săi. D-sa a intervenit în toate locurile numai ca să asigure o reuşită cât de bună a acestei manifestări culturale româneşti, într'o ţară străină, azi prietenă nouă şi religioase dar şi umane. Pentru această serbare a fost pusă la îndămâna românilor marea sală a Academiei Tehnice din Praga, prin bunăvoinţa Contelui de Wladstein, ceh şi d-sa şi care cu multă tragere de inimă s'a îngrijit de cele necesare pentru această serbare. După săvârşirea unui serviciu divin oficiat de către preotul militar Sosdeanu şi ajutat de cantorul Lincu, corul românesc alcătuit tot la îndemnul d-lui Dr. V. Şesan, a cântat sub conducerea preotului militar Dr. Virgil Ciobanu, mai multe cântece, urmând apoi un cvartet executat de răniţii orbi, apoi a urmat un solo cântat de d-na Bozena Şesan, soţia d-lui Dr. V. Şesan. Ca încheiere a şezătorii au urmat darurile pentru toţi soldaţii români.

Corul înjghebat de părintele Dr. V. Ciobanu şi care era compus din români refugiaţi şi răniţi, a urmat apoi să cânte şi la liturgiile ortodoxe.

•

Multă dragoste pentru ai săi şi multă abnegaţiune a dovedit d. profesor univ. Dr. V. Şesan în Praga şi aceasta pe timpul când în Austria era periculos chiar numai să afirmi că eşti român, însă aceeaşi înaltă pricepere şi aceeaşi profundă dragoste o dovedeşte acest nobil suflet şi acum când o lume întregă se zbate şi vânează numai afaceri şi iar afaceri .. .

„Academia Populară" în modestia ei, s'a apucat să se acupe de vechile datini dela sărbătorile Crăciunului şi Anului Nou, dorind pe de o parte să adune tot materialul folkloristic de acest gen, iar pe de altă parte având intenţia de a întări prin micii colindători şi cântători aceste prea frumoase obiceiuri, prin cari se poate împlânta şi în inimile celor vârstnici acea profundă iubire pentru credinţa strămoşască, acea credinţă care ne-a dat puterea de rezistenţă în atâtea grele şi multe lupte cât şi puterea de perzistenţă pe acest pământ pe care ni-l'a dăruit Bădica T r a i a n ! Şi suntem convinşi că tot această credinţă strămoşască şi o cultură cât de profund popularizată, numai acestea vor fi în stare să ne dea puterea ca să şi păstrăm acest pământ aşa precum îl avem azi! Dar această societate, care nu dispune de **nici un ban** al ei, cu toate bunele ei intenţii, deloc n'ar fi fost în stare să facă ceva, dacă nu i-ar fi venit în ajutor acelaş bun român d. Dr. V. Şesan, de astădată şi cu sfatul şi cu fapta. D-sa a fost acela care ne-a sugerat ideea să colectăm materialul dela concursurile noastre, oferindu-ne totodată şi ajutoare băneşti din fondurile Inspectoratului de Culte. De atunci fiecare concurs organizat de „Academia Populară", se bucură de cel mai mare darnic sprijin din partea acestui nobil suflet.

Iată adevărata iubire de ţară, neam şi credinţă!

A. B.

MISKI CUREA DR. CIOBAN

CORUL ROMÂN DIN PRAGA *1916/1917*

Sărmanul şi folositorul învăţător

Îi zic sărman, pentrucă 'mi cunosc colegii, făcând experienţă cu propria-mi piele, şi-i zic folositor, pentrucă el s'a numit întotdeauna apostolul neamului sau luminătorul poporului. Şi a fost chiar aşa, cu toate că aceste numiri i-se dau mai mult drept măgulire bietului învăţător. Căci, iată ce se mai spune despre el: „Născut din ţărani, învăţătorul este un ţăran trăit câtva timp în oraş, pentruca apoi să se întoarcă iar între ţărani şi să-i lumineze cu ce bruma a dobândit el acolo, cu slabele lui cunoştinţe". Nu zic ba, el este născut din ţărani şi chiar menit să se întoarcă îndărăt în satul lui cu slabe cunoştinţe, căci nu-i e dat unui ţăran să se îndoape din cele mai adânci amănunte, cari se predică de pe catedrele Universităţilor. Acolo el nu poate sfărma zăbrelele de fier unde stă închisă sfânta instrucţiune în toată intensitatea ei.

Doamne! suciţi mai sunt oamenii! Câtă deosebire între o gândire şi altă gândire. Când pui faţă în faţă: „Apostolul neamului, luminătorul poporului, izvorul nesecat de bine şi adevăr şi altele cu: „El este un ţăran cu slabe cunoştinţi dobândite în oraş, etc, etc,", îţi dai pe deplin sama, că oamenii sunt în adevăr suciţi.

Cel mai potrivit nume care i-se poate atribui, azi învăţătorului dela sate, ar fi după părerea mea „biet dăscălaş", căci toată ziua dăscăleşte micii copilaşi, iar când vine acasă roade o felie de pâne, uscată, cu apă. Nici învăţător nu-l poţi numinecum mare apostol şi luminător. E drept că are el o mică luminiţă în sufletul lui curat, dar nevoia în care trăeşte o înăbuşe din toate părţile, tinzând s'o stingă. Ca să-i zici învăţător ar urma să-l faci urmaşul celui mai bun, celui mai blând şi celui mai mare învăţător al lumii, Iisus Hristos.

Şi un urmaş de aşa natură, trebue să fie făcut demn de numele său. Iar pentru aceasta, trebue să-l sustragi dela alte ocupaţiuni dându-i mijloacele trebuitoare pentru trai, căci, pe când împărăţia Celui mai mare Invăţător făcea parte din ceruri, a noastră face parte de pe pământ, din mijlocul celor mai avari şi mai nemiloşi oameni. „Ai cu ce trăi eşti învăţător. N'ai, eşti un calic". Aşa zice badea Ion, şi are dreptate.

Sătenii în general şi copiii, chiar, dau o stimă deosebită lui „Domnu", dacă-i bine îmbrăcat şi-i refuză oul de găină, când vine la şcoală, întinzându-i-l, ca şi cum i-ar da o comoară. Unde nu-i stimă, nu-i progres şi atunci zadarnică orice sforţare. Cauza se cunoaşte de toţi şi au spus-o mulţi şi de nenumărate ori, deaceea eu nu caut s'o mai dovedesc, decât prin cele arătate mai sus. Nădăjduesc într'o soartă mai bună.

S'a început noul an. Fie, ca să păşim cu sufletele mai calde şi mai tinere, spre folosul generaţiei de mâine.

Teodor Mironică, înv.

SOLDAŢII ROMÂNI DIN MĂNĂSTIREA STRAHOV (PRAGA) CU ABATELE

Societatea Ocrotirea orfanilor din războiu

Opt ani de activitate

Societatea Ocrot. Orfanilor din războiu, a încheiat în anul 1925, opt ani de activitate.

Odată cu declaraţiunea războiului în România, s'a trezit în inimile femeilor române, un imbold de jertfire şi în zilele de grea osândă am văzut cum din rândurile lor, o inimă nobilă ia asupra sa, marea misiune a Ocrotirei orfanilor din războiu.

PRINCIPESA OLGA M. STURDZA
Prezidenta generală a Societăţii Ocrotirea Orfanilor din Războiu

Acest nobil suflet este Principesa Olga Sturdza, care deatunci şi-a consacrat viaţa fără repaos, pentru această operă naţională, fiind prezidenta „Societăţii Ocrot. Orfanilor din războiu", care stă sub patronajul înalt al M. S. Reginei Maria, precum şi sub controlul guvernului şi a Oficiului Naţional I. O. V.

Lucrările, care s'au săvârşit dela acest timp, când în anul 1916, s'au instituit cel dintâiu orfelinat pentru ocrotirea copiiilor în Iaşi, sunt de mare însemnătate.

Un rezumat al acestei activităţi a fost publicat de către Consiliul central al acestei societăţi, din care se vede, ce s'a lucrat în aceste 9 regiuni ale ţării.

Astăzi, 9214 orfani, sunt adăpostiţi şi ocrotiţi în 96 de orfelinate, iar 2833 de orfani, au fost plasaţi ca bursieri ai societăţii în diferite şcoli şi ateliere, toţi orfanii de ambii părinţi, fără alte mijloace de existenţă.

Societatea asistă mai mult de 16991 orfani la domiciliu, cu alimente, îmbrăcăminte, lemne şi cărţi de şcoală.

Stăpânită de ideia, de a păstra orfanilor legăturile cu originea lor, cea mai mare parte fiind copiii de ţărani, societatea a crezut de datoria sa a-i îndrepta spre şcolile practice de agricultură şi profesionale create în mare parte în Orfelinatele sale.

Actual sunt în funcţiune: 3 şcoli de agricultură, 9 şcoli de meserii, 2 normale şi 9 complementare, cu ateliere profesionale, un seminar teologic şi o şcoală comercială. Toate aceste instituţiuni sunt conduse de persoane competente şi sunt autorizate a elibera diplome.

Rezultatele obţinute în această direcţiune sunt satisfăcătoare.

Graţie acestei activităţi societatea a putut lua parte la toate expoziţiile şi concursurile agricole şi industriale din diferitele regiuni ale ţării, primind astfel mai mult de 36 de distincţiuni şi medalii pentru produsele orfelinatelor.

Afară de această ocrotire, pentru viitorul ce se prepară orfanilor, comitetele depun o activitate foarte lăudabilă pentru a face din aceşti copii, cetăţeni bravi devotaţi patriei lor, sănătoşi la trup şi la suflet, găsind fericirea lor în muncă şi în îndeplinirea datoriilor lor.

Astfel, că din vreme sunt instruiţi în cunoştinţele istoriei naţionale a cântecelor, jocurilor şi obiceiurilor naţionale, păstrând respectul religiei şi veneraţiunea eroilor şi cea mai loială iubire de tron şi de ţară.

Aportul acestor 12 mii de suflete, din punct de vedere naţional şi social, va fi destul de însemnat pentru patria noastră.

Datorită concursului material obţinut de stat, precum şi dela marele public, societatea a putut să lupte cu toate greutăţile ce le-a întâmpinat.

Totuşi astăzi societatea posedă 42 de imobile în valoare de 63 milioane lei, cu un inventar de 36 milioane, iar mare parte din orfelinate, sanatorii şi şcoli, sunt adăpostite în propriile imobile.

In sfârşit se cade a menţiona între donaţiile făcute societătii, cele 100 hectare de teren de agricultură, dăruite de un brav ţăran, cu destinaţiunea să se înzestreze la timpul său 30 de orfani, care vor fi mai sârguitori în şcolile de agricultură.

Societatea a şi început să clădească case pe acest teren, cu scopul de a forma un sat model pentru orfani. Satul acesta va purta numele donatorului.

Maria Baiulescu
membră fondatoare

Hrisoave vechi bisericeşti

Intre hârtiile prăfuite şi mâncate de molii ale bătrânului răzeş Vasile Caraman fost căpitan de mazili, de fel din satul Isvoare (jud. Orhei), am găsit următoarele acte bisericeşti, din secolul XVIII-lea şi XIX, pe care descifrându-le din slovele chirilice, socot că vor fi interesante contribuţiuni pentru o mare viitoare istorie bisericească.

O păucenie a P. S. Iacob, Episcop al Huşului pentru un preot Andrei din Hristici (Soroca) 1791.

„Iacov, cu mila lui Dumnezeu Episcop Huşului.

Prin darul şi puterea a Preasfântului şi de viaţă începătorului duh ce s'au dat smereniei noastre dela Preaînaltul Arhiereu Domnul nostru Iisus Hristos, viind înaintea noastră acest de Dumnezeu temător bărbat, anume Andrei cu adâncă cucernicie au cerut darul proeţiei, pre care noi cercetându-l după porunca sfintelor canoane şi prin mărturia duhovnicescului părinte ieromonah Teofan, vrednic aflându-l spovedindu-l, întâi l-am învrednicit stepenii olteţului şi a ipochiacinului, pe urmă l'am hirotonisit diacon şi preut desăvârşit pre care l-am şi rânduit la popor, la biserica din satul Hristici din ţinutul Sorocii, unde se găseşte şi se prăznueşte hramul sf. voevozi Mihail şi Gavriil, căruia i-am dat voe a săvârşi toate cele preoţeşti, adecă a boteza, a cununa, a sluji sfântul maslu şi Dumnezeiasca Liturghie, numai la numitul sat Hristici.

Iar de să va muta la alt popor fără ştirea şi blagoslovenia noastră; să fie oprit de toate cele preoţeşti. Deci dar toţi să-l aveţi ca pre un vas ales al sfintei biserici şi slujitoriu celor sfinte supunându-vă folositoarelor sale învăţături, căruia pentru a se încredinţa i-s'au dat această „păucie" de noi iscălită şi cu pecetea sfintei episcopii pecetluită.

Anul 1791 Septembrie 29.

Pecetia Episcopului Huşilor 1782 de 18 Iacov Episcopul Huşilor.

Descifrat de
Cezar Stoica, avocat

O invenţie preţioasă în arta tiparului

Ziarele ne aduc ştirea că în Anglia s'a inventat un nou mijloc de tipărire. Arta lui Gutemberg a ajuns în cel mai înalt grad al perfecţiunii.

In general se ştie că actualul sistem de tipărit, folosit de toate ziarele constă în turnarea unui rând întreg (la linotyp) şi apoi în imprimarea „paginei" întregi pe un carton de asbest şi de mătase, numit matriţă. Acestui carton i-se dă forma de sul şi se toarnă pe el plumbul fierbinte care ia forma cartonului, păstrând „în relief" literile cari pe carton sunt în adâncitură. Cu pagina astfel turnată, rotativa isbuteşte să scoată până la 70—80 de mii de foi într'o oră.

Munca cea mai grea consta până acum, în tipărirea propriul zisă, adică în turnarea „rândurilor" de tipar. Odată pagina imprimată pe carton, tot produsul migălos al linotypului se topeşte din nou.

Noua invenţie înlătură munca linotypului.

S'a inventat un aparat asemănător maşinelor de scris, care imprimă literile nu în plumb, ci deadreptul pe matriţă.

Două foloase mari are: se desfiinţează linotypul (a cărui întreţinere costă cam trei sferturi din cheltuelile unei gazete), şi se desfiinţează în acelaş timp şi migăleala paginaţiei.

Greşelile de tipar (cari vor fi negreşit, mai puţine, lucrul ne mai necesitând atâta grabă) se îndreaptă cu o soluţie de celuloză şi asbest.

Civilizaţia tinde către mai simplu, către tot mai simplu.

Se ştie deasemenea că în Franţa şi Anglia reporterii nu mai scriu ci, cunoscând toţi linotypul îşi fac singuri „zaţul" reportajului.

Noua invenţie surprimă deci şi redacţia.

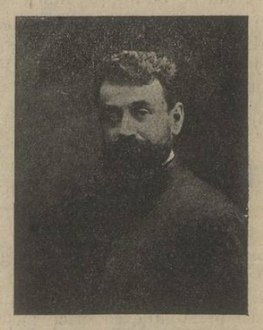

DR. VALERIAN ŞESAN
prof. univ.; sufletul serbărilor pentru soldaţii români din Praga

Ziarul va avea doar o sală cu maşini de scris, în care fiecare redactor va veni să-şi imprime articolul direct pe matriţe.

Turnarea în plumb a paginei necesită cinci minute, iar tipărirea un sfert de oră.

Şi cu această miraculoasă invenţie intrăm în era ediţiilor speciale.

Când ar şti linotypul care culege aceste rânduri ce cruntă lovitură i-se pregăteşte! . . .

Subscrieţi acţiuni la „CULTURA POPORULUI"

DESPRE RUGĂCIUNE

Dumineca Vameşului şi Fariseului

Doi oameni s'au dus la biserică să se roage: unul fariseu şi altul vameş. Fariseul, s'a rugat în gura mare, aşa ca să-l audă toţi oamenii.

— Doamne, mulţumescu-ţi, — zice el, — că nu sunt ca alţi oameni, răpitor, curvar, nedrept, rău ca şi acest vameş. Postesc de două-ori pe săptămână şi dau zeciuială din tot ce am!

Vameşul, neîndrăsnind să-şi ridice ochii spre cer, într'un colţ lăturalnic al bisericii îşi bătea pieptul şi zicea:

— Doamne, fii milostiv mie, păcătosului!

După rugăciune, aceşti doi oameni s'au întors la casa lor. Vameşul însă, s'a întors la casa sa, mai îndreptat decât fariseul, pentrucă: tot celce se înalţă umili-se-va, iar celce se umileşte, înălţa-se-va.

Cele povestite mai sus sunt o pildă a Domnului nostru Iisus Hristos, care se citeşte în sfânta Evanghelie de astăzi şi prin care Fiul lui Dumnezeu vrea să ne înveţe cum trebue să fie rugăciunea ca să fie bine primită înaintea lui Dumnezeu.

Ca să putem pătrunde înţelesul adânc al pildei din sfânta evanghelie de astăzi, să vedem, fraţi creştini, ce este rugăciunea? După învăţătura sfintei biserici, rugăciunea este înălţarea minţii şi a voinţei noastre la Dumnezeu. Când noi ne rugăm, vorbim cu însuşi Dumnezeu, ajungând în cea mai strânsă legătură cu Tatăl nostru cel ceresc.

Rugăciunea este de mai multe feluri. Când noi, înălţându-ne sufletul la Dumnezeu îl lăudăm şi prea-mărim pentru nemărginita lui bunătate, atunci rugăciunea noastră este de laudă. Incă sfânta Scriptură a legii celei vechi ne îndeamnă să lăudăm pe Dumnezeu în rugăciunile noastre. Proorocul şi psalmistul David zice: Lăudaţi pe Domnul toate limbile, lăudaţi-l pe el toate popoarele. Iar în alt loc îndeamnă toată suflarea să laude pe Domnul.

Când mulţumim lui Dumnezeu pentru binefacerile trupeşti şi sufleteşti ce le revarsă asupra noastră, rugăciunea noastră este de mulţumită. La acesta ne îndeamnă şi Iisus de nenumărate ori. Când el a vindecat pe cei zece leproşi de boala leprei, a întrebat pe acela care s'a întors să-i mulţumească: oare nu zece v'aţi vindecat? Dar ceilalţi nouă, unde sunt? Numai unul s'a aflat, ca să dea mărire lui Dumnezeu? El însuşi a adus rugăciunea de mulţumită Tatălui ceresc. Când a înviat pe Lazar din morţi, s'a rugat, zicând: Părinte, mulţumescu-ţi că m'ai ascultat!

Când prin rugăciune cerem dela Dumnezeu bunătăţi sufleteşti şi trupeşti, rugăciunea este de cerere, iar când cerem iertarea de păcate, rugăciunea este de iertare şi împăcare cu Dumnezeu.

Prin rugăciunea de laudă arătăm cinstea faţă de Dumnezeu, cel atotputernic. Prin cea de mulţumită, arătăm recunoştinţa noastră, prin cea de cerere credinţa noastră în atotputernicia lui Dumnezeu, iar prin cea de iertare dorinţa de-a ne curăţi sufletul.

Creştinul bun şi adevărat trebue să se roage cât se poate de des, după cuvintele Domnului Iisus, care ne zise: Neîncetat vă rugaţi. Rugăciunea este chiar şi o armă împotriva ispitelor diavoleşti. Priveghiaţi şi vă rugaţi, — zice Iisus Apostolilor săi, — ca să nu cădeţi în ispită. Acela care nu vrea să se roage nu poate fi creştin bun. Nu poţi spune că eşti prieten aceluia, cu care nu vreai să vorbeşti. Acela care nu vrea să se roage, nu vrea să vorbească cu Dumnezeu.

Puterea rugăciunii este mare. Iisus Hristos a zis de repeţite ori: Cereţi, şi vi-se va da vouă, căutaţi şi veţi afla, bateţi, şi vi-se va deschide. Iar. altădată, vorbind tot despre puterea rugăciunii, zice apostolilor: De veţi rămânea întru mine şi cuvintele mele de vor rămânea întru voi, orice veţi vrea, veţi cere şi se va face vouă.

Dela Dumnezeu se cade însă să cerem numai bunuri bune şi folositoare, atât pentru noi, cât şi pentru deaproapele nostru, căci numai acestea sunt potrivite cu mărirea lui Dumnezeu. Acela care cere dela Dumnezeu lucruri rele, îşi bate joc de cel Atotputernic, poftind, ca cel prea-bun să se facă rău. Când noi cere mca Dumnezeu să facă vr'un rău deaproapelui nostru, nu facem rugăciune, ci blăstem. Inainte de toate trebue să cerem dela Dumnezeu binele sufletesc, apoi cele trupeşti, căci cele ale sufletului sunt neperitoare, iar cele trupeşti sunt supuse periciunii.

Cum trebue să fie rugăciunea noastră? Inainte de toate trebue să fie umilită. Noi trebue să cunoaştem nevrednicia noastră, aşa cum şi-a cunoscut-o vameşul din sfânta Evanghelie de astăzi. Fariseul însă a fost îngâmfat, căci el şi-a bătut capul cu păcatele şi nevrednicia altora. El în loc să laude pe Dumnezeu, s'a lăudat pe sine însuşi. Ca să ne arate, că rugăciunea făcută cu umilinţă are putere mare, Iisus ne spune în sfânta Evanghelie de astăzi că vameşul s'a întors îndreptat la casa sa. Fariseul însă nu s'a întors îndreptat tocmai din pricină că nu s'a rugat cu umilinţă.

Trebue să avem apoi încredere în Dumnezeu şi nădejde deplină. Amin, Amin grăesc vouă, — ne zice Iisus, — de veţi cere ceva dela Tatăl întru numele meu, va da vouă. Insfârşit, în rugăciune trebue să fim statornici. Să nu ne pierdem nădejdea văzând că Dumnezeu nu ne împlineşte cererea atunci îndată, ci să ne rugăm şi pe mai departe, căci ştie Tatăl nostru cel ceresc, când este spre folosul nostru sufletesc împlinirea rugăciunii. Cerul şi pământul vor trece, — zice Iisus Hristos, — dar cuvintele mele nu vor trece.

Lui Dumnezeu putem să ne rugăm în cel dinlăuntru ale sufletului nostru şi atunci rugăciunea noastră este lăuntrică. Dacă însă rugăciunea noastră o spunem şi cu graiu viu, atunci e şi în afară. Iisus Hristos ne-a lămuirt, că noi să ne rugăm şi cu sufletul şi cu buzele, arătându-ne-o aceasta şi cu pilda vieţii sale. Rugăciunea cea dela buze însă numai atunci e rugăciune adevărată, când e împreunată cu rugăciunea cea lăuntrică. Rugăciunea cea dela buze este doar numai un semn al rugăciunii lăuntrice. Rugăciunea Fariseului n'a fost primită tocmai din pricina, că a fost numai dela buze, fără să-şi aibă isvorul în adâncul sufletului său.

Rugăciunea este de mare folos oamenilor. Creştinul adevărat are chiar datoria să se roage, după cuvintele Domnului nostru Iisus Hristos care zice: Se cade pururea a se ruga, şi a nu înceta. Ceace este hrana pentru trup, aceea este rugăciunea pentru suflet. Omul care nu se roagă, nu poate să trăiască după voinţa lui Dumnezeu.

Să fim aşadar, fraţi creştini, statornici în rugăciune, căci atunci vom avea pururea la noi cheia împărăţiei cerurilor. Rugăciunea noastră să nu fie ca a fariseului, căci atunci nu e adevărată rugăciune. Cunoscând, ca şi vameşul, nevrednicia noastră, cunoscând că suntem păcătoşi şi depărtaţi de Dumnezeu, să-i cerem iertarea păcatelor, căci atunci, ca şi vameşul, vom avea parte de mila cea nemărginită a celui Prea-milostiv.

Septimiu Popa

Ce ştii ca să poţi răspunde?

1) Care e lucrul cel mai rece din lume?

2) Câtă apă este în toate mările?

3) Eterul există în realitate?

4) Cum ajută săpunul să scoată murdăria?

5) Toate plantele sunt solide?

6) Prin ce diferă arterele de vine?

7) Rasa albă se apropie mai mult de rasa neagră sau de rasa galbenă?

8) Care metale rare se întrebuinţează la vârful peniţelor de aur din tocurile cu resort?

9) Când se odihneşte inima?

10) De unde vine nisipul de pe malul mărei?

11) Care e arborele cel mai înalt din lume?

12) De ce devine faţa albă de frică?

Răspunsuri corecte

1) Temperatura cea mai joasă e a gazului numit heliul, când este solidificat. Ea este aproape de 272 grade sub zero. Mai lipseşte un grad ca să ajungă la temperatura de 273 grade sub zero, sau feroabsolut la care se presupune că orice mişcare vibratoare atomică încetează.

2) Aproape 1.300 milioane de kilometri cubi.

3) Nu suntem siguri. Ştim că e un mediu, prin care se transmite valurile telegrafiei fără fir, precum şi valurile razelor de lumină, din un punct la altul din spaţiu, fără ajutorul materiei.

4) Săpunul conţine o materie care are proprietatea de a se lipi tare de lucruri. El pătrunde cu o pieliţă foarte subţire sub murdăria lipită de corp şi face ca apa să ia murdăria astfel deslipită.

5) Nu. Unele sunt lichide. Ele sunt prea uşoare în comparaţie cu volumul lor, ca să poată fi solide. Jupiter, Neptun şi Uran sunt numai odată şi ceva mai grele ca apa. Saturn e mai uşor ca apa.

6) Arterele duc sângele proaspăt dela inimă la muschi şi alte părţi ale corpului. Vinele duc sângele întrebuinţat, înapoi la inimă şi plămâni.

7) Ştiinţific, rasa albă se apropie mai mult de rasa galbenă. E probabil că rasa neagră s'a despărţit de primele generaţii ale omenirii, cu multe mii de ani înainte de ramificarea raselor albă şi galbenă.

8) Iridium, care seamănă cu platina, dar e mai tare. Deaceia se întrebuinţează ca vârf la peniţe. Punctul alb care se vede sub peniţa de aur, la vârf, este iridium. E mai reziztent decât aurul şi nu-l atacă cerneala la fel ca şi pe aur.

9) Se odihneşte între bătăi. Fiecare bătaie durează o zecime din o secundă. Inima se odihneşte cam 8 zecimi din o secundă şi pe urmă urmează bătaia următoare.

10) Valurile rup din stâncile de pe maluri, praful cel fin e luat de valuri şi dus la fund mai departe, particelele mai grele cad lângă ţărm şi sunt mişcate de valuri pe plajele coastelor.

11) Un fel de enealiptus din Australia, ajungând până la 130 m. înălţime.

12) Glanda adrenală, se descarcă ceeace face ca vasele sangvine să se contracte şi să nu vină sânge în ele câtva timp, deci faţa să pară albă. (Din englezeşte)

B.

Ştiinţă

Ipoteza formării mărilor şi începutul vieţii

Invăţatul francez La Place,a făcut următoarea ipoteză asupra formării pământului:

La început, pământul în stare nebuloasă, cu elementele din care se compunea, alcătuit astfel, că cele mai grele, ca metalele, aur, mercur, radium, uranim, se găseau spre centru, iar cele mai uşoare, ca azotul, oxigenul, hidrogenul, la suprafaţă.

Prin mişcarea materiilor în fuziune (topire) acestea au putut trece în mod accidental din o regiune în alta, aducând astfel apariţia la suprafaţă a corpurilor rare (aurul, radiumul, etc.) cari, probabil că spre centrul pământului sunt comune, adică se găsesc în mari cantităţi. Cu încetul, nebuloasa a început să se condenseze şi când condensarea s'a făcut complect şi prin radierea calorifică în spaţiu s'a ajuns la o temperatură mai coborâtă, straturile de la suprafaţa globului au devenit solide.

Această scoarţă solidă era compusă din elementele: silicium, aluminiu, potasă, magneziu, sodă, calciu, adică din elementele ce constituesc azi majoritatea corpurilor ce ne înconjoară.

Răcirea continuând, scoarţa pământului s'a îngroşat iar gazele de deasupra s'au combinat şi din hidrogenul şi oxigenul aflat aci s'au format vapori de apă. Toată apa formată sub forma de vapori era amestecată cu atmosfera şi presiunea ce o exercita pe scoarţa pământului era de 3 sau 4 sute ori mai mare ca presiunea pe care o face acum atmosfera noastr.ă

Temperatura urmând să se scoboare, vaporii de apă s'au condensat şi prima ploae a căzut pe pământ sub forma de apă fierbinte.

Căderea acestei ploi a scoborât mult presiunea pe scoarţa pămâtului. Trebue să admitem că în atmosfera de atunci se găsea şi anhidrida carbonică şi clor sub formă de acid clorhidric, care au fost antrenate de apa condensată din prima ploae. Sodiul aflat pe pământ, sub acţiunea acidului clorhidric a format sarea. Aceasta s'a dizolvat în apă cu atât mai uşor cu cât apa era caldă, aşa încât prima apă răspândită pe faţa pământului a fost apă sărată. Din anhidrita carbonică s'a fixat mai târziu cărbunele în diferitele combinaţiuni ce au apărut pe faţa pământului.

Viaţa n'a putut apare înaintea condesării apei sau formării oceanului şi coborârii temperaturii sub 50 grade, căci fiinţele formate, albuminoide, nu suportă o temperatură superioară. Numai în aceste din urmă condiţiuni, albuminoidele au putut apare în primele manifestări vitale.

In această apă sărată şi călduţă a apărut, probabil prima coagulare albuminoidă, neorganizată încă. Din această materie gelatinoasă lipsea însă viaţa.

Acest rudiment de carne primitivă, această albumină gelatinoasă, s'a reprodus prin fragmentare. Printr'un progres evolutiv, pe care nu-l cunoaştem, albumina a ajuns la formele de viermi, moluşce, crinoide, foraminifere, meduse, brachiopode, şi mai târziu animalele.

Azi se caută să se demostreze (părere emisă de N. Quinton) că toate animalele prezintă caractele arătând originea lor marină. Caracterul lor principal este că orice fiinţă a conservat în corpul său un lichid, în care se află organele sale, formând un mediu interior, un fel de aquarium, în care trăesc elementele celulare. Toate animalele superioare au acest mediu salin. Sângele unui animal, poate fi înlocuit cu apă apa de mare diluată (subţiată), iar înlocuirea cu apă dulce aduce moartea imediată a animalului. Lucrul se explică prin ipoteza că primele celule apărute în apa mărilor s'au format când salinitatea era numai de 8 gr. la un litru de apă şi temperatura era 40 grade. Mai târziu apele scăzând prin evaporare, salinitatea s'a mărit, iar nivelul mării s'a scoborît şi au apărut primele uscături din scoarţa pământului. Prin ploile ce-au urmat s'au format primele ape dulci. La gurile fluviilor au apărut vieţuitoarele ce fac transiţia între animalele marine şi cele de apă dulce şi uscat.

Apariţia omului pe pământ.

Ea s'a produs mult timp după retragerea mărilor şi apariţia uscatului. Timpul de 5000 de ani trecuţi dela apariţia omului — timp arătat de religia mosaică — este o fabulă.

Se crede că umanitatea are o vechime mai mare un milion de ani.

In ceeace priveşte vârsta pământului, se crede că ea este de 16 milicane de ani. Şi anume, acest timp a trecut până azi, de când pământul s'a transformat din nebuloasă în solid. Pământul mai are de trăit, în starea lui de azi, scăldat în lumina solară, încă 9 milioane de ani, cari vor termina cu căderea pământului pe globul stins al soarelui. Pământul s'a născut, deci va muri. El va muri în vârstă de 100 milione de ani. Toate acestea sunt bazate pe ipoteze, cifrele de mai sus putând fi şi altele.

Comandor Buchholtzer

Planuri pentru munca viitoare

Timpul odihnei va trece în curând şi gospodarul harnic va ieşi iarăşi la câmp să-şi muncească ogorul pentru a-i aduce lui şi familiei hrana de toate zilele. In mai multe rânduri am arătat în coloanele acestei gazete rolul ce trebue să-şi ia pentru viitor fiecare agricultor în interesul economiei naţionale. Fiecare trebue să fie pătruns de o sfântă datorie ce are faţă de bunul mers al trebilor în ţară. Dacă fiecare va fi pătruns de răspunderea ce are în munca la care a fost pus de împrejurări, fie ţăran sau nădrăgar, binele ne va aştepta pe toţi deopotrivă. Dascălul mai mulţumit îşi va face datoria în şcoală, judecătorul în scaunul de judecată, plugarul la coarnele plugului ş. a. m. d. căci îşi va avea asigurată bucăţica de pâine copiilor pentru zilele ce urmează, cărticica sau revista pentru clipele de repaos, drept hrană sufletească.

Dar pentru toate ce avem de făcut ne trebue chibzuială, adică ştiinţă adâncă, căci altfel degeaba vom munci cât de mult, roadele muncii noastre nu vor fi destule, iar cei din jurul nostru, aici în ţară, ori în alte părţi, ne vor întrece.

Datoria noastră, acelora cari nis'au hărăzit să muncim prin puterea condeiului şi a slovei tipărită, este în aceste zile, la începutul unui nou an, să răspândim unele învăţături, să dăm unele sfaturi bune, în urma cărora prea iubitul nostru popor să progreseze din zi în zi spre binele tuturora.

Mi-am pus întrebarea şi de astădată ca întotdeauna: ce anume ar fi mai potrivit să se ştie din partea celor interesaţi, în aceste zile? Cu lucrul din anul trecut nu mai avem treabă, munca pentru anul gospodăresc ce urmează nu s'a început. Ne rămâne deci un lucru: să ne gândim asupra muncii ce va urma. Să ne facem deci planurile de muncă.

Cred că oricare din noi, înainte de a pleca la un drum, îşi face mai întâi socoteala asupra scopului, care-l îndeamnă la drum. Işi vede drumul înaintea ochilor, cu toate ce-l vor întâmpina; să simte la un moment ajuns şi pus la ispravă, ca apoi terminându-şi lucrul cu bine să se întoarcă iarăşi la familia-i, care-l aşteaptă. Dureros ar fi deci să se poată spune, că ţăranul nostru, stând în pragul noului an de muncă nu s'ar gândi la fel. Munca istovitoare ce va urma cere instrumente. Pe unde sunt acestea? Doar nu le-a mâncat rugina? Şi oare mai fi-vor ele potrivite pntru ceeace avem de făcut cu ele? Nu s'a găsit oare vreo modalitate, ca să uşureze munca, dar tot atunci să mărească belşugul? Ce, unde şi când ar trebui să sămănăm, ca să fim siguri de roadă? Dar, bun e Dumnezeu, ... se prea poate că vre-un potop, ca zilele trecute sau vre-o grindină să ne cureţe tot ce am nădăjduit, şi ce este de făcut pentru a preveni? Oare n'ar fi bine să începem ceva de pe acum, nu cumva zilele de primăvară să ne apuce nepregătiţi? Şi câte întrebări de acestea nu s'ar mai putea spune?

Dar m'aş putea opri cam deodată aci, adăugând proverbul cunoscut: **ce poţi face astăzi, nu lăsa pe mâne.** Fie-vă însă munca bine chibzuită, căci altfel totul va fi zadarnic. Gândiţi-vă la ce aţi văzut unii cu ocazia războiului prin ţările străine; lucruri bune şi cari s'ar putea introduce şi la noi. Intrebaţi-vă unii pe alţii şi vă sfătuiţi asupra vreunui lucru ce s'ar putea face în comun: cum s'ar putea cumpăra vre-o maşină de sămănat? un plug cu motor ca să întoarcă brazda mai din adâncime? cum s'ar putea drena (scurge apa) vre-o mocirlă; cum s'ar putea sădi pomi în comun lângă vre-un drum şi altele.

Apoi mai rămâne fiecăruia şi pentru casa lui câte ceva de făcut: aprovizionarea cu lemne şi pentru timpul verii, nu cumva atunci, având altă treabă să ne apuce de garduri; întocmirea unui plan pentru o grădină de legume; alta pentru flori; aşezarea unei mese sau laviţe sub viitoarea umbră a unui pom de lângă casă spre a sta la sfat în clipe de răgaz şi a ocoli crâşma; înlocuirea unui pom îmbătrânit cu altul; hrănirea şi îngrijirea vitelor mai dinadins ca să devie bune la plug; repararea plugului, rotiţelor, greblelor şi altor instrumente de lipsă gospodăriei, nu cumva să trebuiască să le ceară la adeca din vecini, iată câteva lucruri, cari negreşit trebue să se ia în vedere. Şi când toate acestea şi încă altele scăpate aci din vedere vor fi în bună ordine, bunul Dumnezeu o să ne ajute să ne îndeplinim munca noastră bine şi la timp, ca să ne putem îngriji mai târziu de hambare şi cămară pentru tot ce va rodi, mulţumind Celui de Sus că ne-a învrednicit munca, dupăcum am dorit.

T. Florian

Din lipsurile dela sate

Răsboiul cel mare a fost pentru noi puntea de trecere către alte ţinuturi mai înălţătoare, mai cu renume, deschizându-ne drum spre limanuri noui, dar creindu-ne în acelaş timp şi mai multă răspundere şi prevedere pentru viitor. Moştenim o ţară întregită prin jertfa atâtor suflete. Trăim în zile de noui prefaceri, când şi felul de gândire pare schimbat, când fiecare se grăbeşte să pătrundă cu mintea ţinuturi necunoscute şi să descopere idei cât mai înalte, care, potrivit cu gradul nostru de înaintare, să fie puse în practică, pentru a conduce la propăşire pe orice teren. Şcolile se înmulţesc simţitor, se crează instituţii culturale în toate oraşele. La sate se înfiinţează biblioteci şi case de cetire, muzee şi farmacii populare, se măreşte luminarea săteanului nostru şi asigurarea sănătăţii lui pe orice cale.

Totuşi, în goana aceasta după năzuinţi înalte, ne ridicăm ochii prea sus şi nu băgăm de seamă că trecem peste grămezi de spini care trebuesc date la o parte şi arse, trecem peste stări rele, care au nevoie de îndreptare, încă înainte de a căuta ceva mai bun în câmpul întins al cugetărilor înalte. Se trec cu vederea obiceiuri rele, înrădăcinate în popor, care puteau fi înlăturate de mult, aproape independent de condiţiunile sociale şi culturale în care ne aflăm, obiceiuri cari au urmări atât de rele în viaţa de toate zilele, mai ales a ţăranului, în gospodăria lui. Şi spunem „în gospodăria lui" fiindcă nu este momentul să ne ocupăm de obiceiurile dăunătoare fiinţei morale a omului, de superstiţii sau imoralităţi moştenite, ci acum este vorba de lucruri mai aproape de simţurile noastre, este vorba de obiceiuri cari pun în pericol sănătatea şi chiar şi viaţa animalelor din curtea omului.

Se ştie bine că la ţară când moare un animal, numai dacă este mai mare se îngroapă; în celelalte cazuri se aruncă pe albia râurilor şi chiar pe marginea drumurilor, afară din, sau chiar în sat. Şi de cele mai multeori, bietele dobitoace mor de boale molipsitoare. Animalele moarte, odată aruncate, încep să putrezească, răspândind mirosuri grele, sau împărţite de câini şi răspândite împrejur, de unde vin în contact cu dobitoacele rudă, obţinându-se ca rezultat îmbolnăvirea şi moartea animalelor şi molima. Ca să se învedereze mai bine cum circulă şi se înmulţeşte răul pe această cale, aduc un exemplu:

Vara trecută am întâlnit un consătean, care după înfăţişare părea supărat. Intrebându-l de ce este supărat, mi-a răspuns posomorât şi cu speranţa de a primi un sfat bun, că supărarea îi provine din aceea că porcii îi sunt bolnavi de moarte, din cauză că se atinseseră de o căpăţână de porc pe care i-o adusese câinele în curte, nu ştie de unde, cu vre-o câteva zile înainte.

Iată deci cum circulă microbii pe uscat şi fac atâta rău, lăsând la o parte nedorita ocazie pe care o ai ca, întâmplător, tocmai dupăce ai ieşit dela masă să admiri florile din livezi şi să le miroşi parfumul, să te izbeşti de duhoarea nesuferită a unui „câine mort", de multeori prezentându-ţi-se şi spectacolul.

Vorbind despre înmulţirea boalelor pe apă, este destul să amintesc că pneumo-enterita infecţioasă a porcului a venit în vechiul regat pe ape, pe Olt, din Ungaria, acum câteva zeci de ani, îmbolnăvindu-se mai întâi porci de pe valea Oltului. Pneumo-enterita infecţioasă a porcului a fost studiată de aproape de medicii veterinari Irimia Popescu şi D. Alexandrescu, cari au stabilit printre mijloacele de combatere a acestei boale şi facerea de cimitire pentru animale, trecându-se acest mijloc ca articol de lege. Dar de atunci au trecut ani şi nu ştiu câte cimitire din acestea avem la sate.

Ce ne rămâne să facem în faţa acestei nenorociri economice pentru săteni, pentru ţara noastră? N'ar fi bine să se reînvieze proectul de lege de atunci şi să se facă cimitir în fiecare sat, în care să fie îngropate şi cele mai mici mortăciuni, pentru a se înlătura un neajuns provenit din nechibzuinţa noastră?

Ar trebui ca autorităţile în drept să ia măsuri ca să se facă aceste cimitire chiar prin o lege, căci aceste măsuri nu sunt prea costisitoare, dar sunt îndreptătoare, dacă se fac pe proprietatea satelor, afară din sate. In vechime se socotea o călcare de cele sfinte, dacă un animal folositor nu se îngropa; dar noi trăim în veacul luminii şi cel puţin să facem aceasta din motivele arătate mai sus.

Să sperăm că se vor îndrepta toate şi că vom ajunge spre alte limanuri, spre cari ne este îndreptată misiunea noastră sfântă.

David C. Popescu, semin.

Legenda busuiocului

Se zice, că dupăce Iisus a fost pus în mormânt, crucea Mântuitorului, împreună cu celelalte două cruci ale tâlharilor, au fost ascunse în pământ. Mama sfântului Constantin, a pus să caute crucea Mântuitorului. In zadar au căutat trimişii, căci n'au găsit nimic. Mai târziu, s'a dus chiar mama sfântului, să caute sfânta cruce. Intr'o zi a dat peste un loc acoperit cu busuioc verde.

Aci, zise mama sfântului, trebue să fie crucea Mântuitorului şi puse îndată să sape. Sapă cât sapă şi iată găsi trei cruci. Acu malt năcaz şi mai mare, căci nu se ştia care este crucea Mântuitorului. Mama sfântului Constantin puse, câte un buchet de busuioc, pe fiecare cruce, apoi se rugă Domnului să-i arate, care este adevărata cruce a Mântuitorului.

Buchetele de busuioc puse pe crucile tâlharilor sau uscat, iar buchetul de pe crucea Mântuitorului a stat verde De atunci şi până astăzi, când se cufundă în apă la botez, crucea este nedespăţită de busuioc.

D. Iliescu-Prahova

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Cergăul-Mare (Alba de jos)

Duminecă, 10 Ianuarie, a. c., comuna Cergăul-Mare, a avut o zi de adevărată sărbătoare. In această zi s'a făcut instalarea noului preot Aurel Peculea, un preot vrednic, de care întreaga comună leagă mari nădejdi.

Incă în dimineaţa acestei zile sătenii erau îmbrăcaţi în haine de sărbătoare. Cu mic cu mare, au alergat cu toţii la sf. biserică, unde avea să se facă instalarea prin d. preot Teodor Abrudan, parohul Cisteului şi delegatul protopopesc.

S'a slujit sf. Liturghie cu toată evlavia din partea delegatului protopopesc, împreună cu nou numitul preot. La sfârşitul sf. liturghii, delegatul protopopesc a rostit o înălţătoare cuvântare, vorbind despre chemarea înaltă a unui preot şi citind decretul sf. Mitropolii din Blaj, prin care preotul Aurel Peculea este numit paroh al parohiei Cergăul Mare. Cuvintele delegatului au fost primite cu nespusă însufleţire din partea credincioşilor de faţă, cari au strigat într'un glas: Să trăiască.

A luat apoi cuvântul noul preot, salutând pe fiii săi sufleteşti şi făgăduind, că va vesti cuvântul Evangheliei, că va înălţa rugăciuni pentru popor, aducând jertfă Domnului şi păstorind poporul încredinţat dânsului cu dreptate şi cinste. Va lucra pentru întărirea şi ridicarea în toate privinţele a comunei, împreună cu ceilalţi fruntaşi.

Cuvintele noului preot au fost ascultate cu nespusă luare aminte, fiind viu sărbătorit din partea tuturor celor de faţă.

După sf. slujbă, membrii epitropiei bisericeşti şi a primăriei, împreună cu alţi fruntaşi, s'au întrunit la prânz în casa parohială. S'au rostit şi aici cuvântări, arătându-se dragostea creştinească de care trebue să fie conduşi întru toate conducătorii unei comune. O frumoasă cuvântare a rostit şi d. Marius Peculea directorul din Cluj, al băncii „Albina", fratele noului preot, arătând cărările ce trebue să le urmeze aceia, a căror datorinţă este să lucreze pentru ridicarea neamului şi a ţării.

C.

Dela cercul cultural „Bohotă" (Sălaj)

Cercurile culturale — o inovaţie pentru ardeleni — sunt menite a sădi în popor o cultură românească deci ideia de a cerceta satele este foarte lăudabilă. Invăţătorii cercului cultural Bohota, a ţinut adunare în ziua de 22 Neomb. In această comună din vremea statului maghiar a fost înfiinţată o şcoală de stat cu 2 posturi de învăţători. Limba de propunere era maghiară deşi comuna e curat românească. La Unire, învăţătorii au refuzat a servi şi în locul lor au fost numite învăţătoare două surori şi un învăţător ca director, cari şi azi servesc şi sunt la înălţimea chemării lor. Corpul didactic a mers la biserica unde a slujit părintele Valentin Copos, şi a ţinut o predică frumoasă. Apoi s'a ţinut şedinţa. Preşedintele cercului d. A. Buhai, a vorbit frumos iar elevii au cântat. D-l înv. director G. Vişian din Zalnoc a conferenţiat. La şedinţă au luat parte funcţionarii comunei, părintele Valentin şi soţia; d-ra Ilenuţa Bărnuţ, o strănepoată a marelui luptător naţionalist din 1848, Simeon Bărnuţ din Bocşa Română şi multă lume, După şedinţă d. înv. A. Buhai a dat colegilor şi oaspeţilor o masă bogată.

— In ziua de 6 Decembrie, 1925, s'a ţinut întrunirea în satul Zalnoc, Corpul didactic în frunte cu revizorul E. Pocola au luat parte la slujba bisericească oficiată de preotul I. Butean, (cunoscut ca scriitor folclorist), care la sfârşit a ţinut o frumoasă cuvântare.

Până s'a adunat poporul preotul Buteanu, a făcut feştania: preşedintele Buhai, a deschis sedinţa. Şcolarii au cântat. Revizorul E. Pocola, în o vorbire mişcătoare a arătat suferinţelor românilor, figuri mari ale judeţului Sălaj, ca episcopul Şuluţ, Darabanth, P. Maior, Simeon Bărnuţ, Gheorghe Pop de Băseşti, Andrei Cosma, Petru Dulfu, ş. a.

Această a doua întrunire în această şcoală, care odinioară servea planului de maghiarizare, cât a trebuit să suferim! Aşa în 1903 evreul Weintreb a propus aplicarea planului. Preotul Buteanu, ca membru român al reprezentanţiei comunale s'a opus, atunci notarul, Osanadi, scos din firi, a zis preotului: „dacă nu-ţi place eşi din sală şi pleacă în România, că noi nu putem tolera atari oameni în ţara ungurească"; iar în 1916 notarul Osinczki, un slovac renegat, tot în casa comunală s'a pronunţat preotului: „avem ordonanţă secretă ca pe preoţi şi învăţătorii români să-i propunem la spânzurătoare, care se va ridica în mijlocul satului lângă răstegnire". Tatăl cel ceresc care ţine în mânile sale destinele popoarelor şi celor trufaşi le stă împotrivă şi ceice vor suferi până în capăt se vor mângăia, zice sf. scriptură şi iată aşa s'a întâmplat, cei huliţi au devenit liberi şi încă stăpâni pe pământul lor, iar evreii cei patriotici şi azi îşi sustrag băeţii dela şcoala română. Ungurii din comună abea au 3—4 băeţi de şcoală.

După şedinţă d. înv. G. Vişan şi soţia sa, a poftit corpul didactic în frunte cu revizorul E. Pocola, la o masă bogată. Au luat parte preotul Buteanu, primarul Tiberiu Pop şi familia, d-rele Gisela Pop şi Ilenuţa Nagy şi alţii.

I. B.

Din Chiraleş (Năsăud)

In ziua de 1 Ianuarie, tinerimea română dela noi sub conducerea distinsului cantor Vasile Drăgan, a dat o serbare teatrală, după obiceiul vechi al acestei comuni. Acest obicei din bătrâni, ţăranii noştri nu l'au părăsit nici chiar sub regimul unguresc, ci fiind întăriţi în credinţă de bunul lor păstor sufletesc d. Anca de Ciolt.

Programul a fost foarte bogat.

S'au jucat piesele de teatru: „Nunta ţigănească" de E. Suciu în roluri cu G. Marţian, T. Morariu şi d-ra A. Morariu; „Hora Dobrogei", cu tinerii: I. Pop, G. Bretfelean, T. Raţiu, M. Mărţian, G. Someşan şi d-rele Mărioara Morariu, A. Mândru, E. Encianu, M. Lechinţan M. Marţian şi „Ruga dela Chizătău" cu I. Mândru, T. Drăgan şi d-rele M. Morariu şi M. Marţian.

V. M. P.

PATIMA BEŢIEI

(Scrisoarea unui tată către fiul său)

Dragul meu copil,

Imi pare nespus de bine, că mi-ai răspuns aşa de repede la scrisoarea mea. Mă bucur, că ai ascultat cu atenţie vorbirea, care v'a ţinut-o d-l. învăţător despre neajunsurile beţiei, deaceea am să-ţi spun şi eu câte ceva despre băuturile spirtoase.

Acum cred, că înţelegi mai bine sfaturile, cari ţi-le dam, când îţi spuneam, că băutura este cea mai mare nenorocire pe capul poporului nostru. Cârciumele sunt lăcaşurile unde se plămădeşte ruina familiei şi distrugerea gospodăriei. In cârciumă se vâră în mintea celui mai aşezat om sâmburele, care încolţeşte şi duce la crimă şi la nebunie. Să nu uiţi niciodată, dragul meu, vizita pe care am făcut-o în vacanţa trecută la casa de nebuni. Atuncea ai văzut cum se târăsc pe pământ ca nişte reptile fără ştiinţă, atâţea nenorociţi, cari şi-au înecat limpezimea minţii în otrava paharului cu rachiu. Iţi mai aduci aminte cum urlau nebunii, de te apucau fiorii şi nu ştiai cum să ieşi mai repede de acolo? Era strigătul desnădăjduit al beţivului adunat din noroiul şanţului unde căzuse îngheţat şi murdar, doborât de puterea otrăvii din rachiul, care-i ologise picioarele şi-i împăienjenise creerul. Erau atâţia nenorociţi neştiutori de carte, cari n'au apucat ca tine vremile mai bune de astăzi, când învăţătorul vă vorbeşte cu atâta convingere despre primejdia băuturilor spirtoase pentru sănătatea minţii şi a trupului. Dacă te vei purta bine, în vacanţa din vara viitoare te voi duce să vezi închisoarea din Ocnele Mari a condamnaţilor la munca silnică pe viaţă ori pe mulţi ani de zile. Să vezi acolo atâţia nenorociţi, cari au ucis pe semenii lor orbiţi de băutura necurată şi acum îşi târăsc zilele în fundul pământului umed, săpând la sare şi uscându-se de suferinţă şi de dorul familiei pe care au lăsat-o acasă copleşită de durere şi de ruşine. Dacă directorul închisorii ne va permite să stăm de vorbă cu câţiva puşcăriaşi vei vedea, că într'adevăr e aşa cum spui şi tu că aţi învăţat la şcoală, adică cele mai multe crime se comit în zilele când se bea mai mult.

Vei mai vedea acolo nenorociţi cari erau gata să ucidă, dar când să săvârşească fapta vedeau, că le lipseau curajul şi ca să prindă curaj, cum zic ei, îşi învăluiau mai întâi judecata în norul de întunecime, produs de băutura ucigaşe. Şi numai după aceea săvârşeau crima.

Imi spui, că ai citit într'o carte, că unele băuturi cum este berea, sunt hrănitoare. Dragul meu, nu te lăsa înşelat de cine ştie ce tipăritură vicleană, scoasă cu scopul ca să facă reclamă vreunui fabricant de băuturi spirtoase. In oarecare măsură ar fi adevărat că berea pe lângă alcoolul pe care îl conţine cuprinde şi unele substanţe hrănitoare, dar să-ţi fac socoteala să vezi cât costă aceste substanţe hrănitoare, cari ţi-se dau învelite în otrava spirtului. Un pahar de bere costă zece lei. Materiile hrănitoare din ea echivalează cu 6 gr. de grăsime, sau cu 25 gr. de pâine sau 13 gr. (adică 2 bucăţele) de zahăr sau cu o ceşcuţă mică (80 de gr.) de lapte. Nu uita însă, că pentru cei 10 lei poţi cumpăra aproape 200 gr. de grăsime sau 1 kg. de pâine sau peste 300 gr. de zahăr sau 1 kg. de lapte. Berea deci nu este pâine lichidă cum zic cei cari au interes să-i facă reclamă, ci este tot o otravă mai puţin puternică decât celelalte băuturi spirtoase, dar la urma urmii tot otravă este, pentrucă într'o sticlă de bere se găseşte un păhăruţ plin cu spirt curat.

Deaceea îţi scriu, dragul meu, şi te sfătuesc să asculţi poveţile domnului învăţător şi să nu pui niciodată gura pe vre-o băutură spirtoasă, căci ai văzut la câte nenorociri sunt expuşi alcoolicii.

Tatăl tău.

Pentru conformitate *Dr. Aurel Voina*

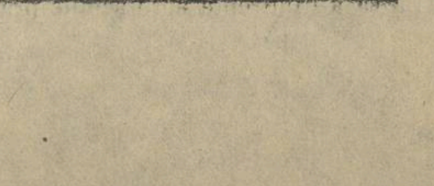

INTR'O FABRICĂ

Vara o iau razna ca să-mi cunosc ţara. M'am oprit şi la Timişoara. Nu mă ademeneşte frumuseţea oraşelor, ci mai mult viaţa socială sub înfăţişerile ei şi desvoltarea economică. Timişoara e plină de bogăţii; centrul cel mai industrial al ţării. Ce păcat că aurul ce produc fabricele multe nu este al nostu. Alţii îl adună, iar românul mereu frate cu sărăcia. Oraşele sunt ale străinilor şi numai ţărna satelor întunecate e a poporului bun şi muncitor. De aceea m'a lăsat rece aspectul apusan al clădirilor şi m'am îndreptat spre mahalale. Fumul hoarnelor mi să părea un văl cernit peste sufletul băştinaş. Energia naţională să o întrebuinţăm a fi stăpâni pe oraşe. Căsuţele scunde şi ochii plini de trudă nerăsplătită îmi sădeau în minte nenorocul de până acum al neamului meu. Să-l înlăturăm, — avem putinţa.

M'am trezit într'o fabrică. Alături cu activitatea maşinelor, munca intensă ca de albine a femeilor. Un aer înnecăcios mă făcu să 'nţeleg cu câtă jertfă plătesc firile plăpânde, pâinea de toate zilele. Zimbiri melancolice şi obrazi palizi. Inginerul, directorul fabricei, îmi prinse firul gândirii şi ca să alunec căuta să-mi explice mersul uzinii şi productivitatea. El cunoştea mai bine de cât mine lupta pentru viaţă în pereţii trişti ai fabricii. El era omul care înfiecare zi împărtăşea cu uvrierile tot ce se petrecea în sufletele lor simple dar pline de simţire.

Imi spuse în treacăt:

— Lucrătorii nu au vară.

Inginerul era un frate mai mare şi bun al acestor mucenici ai muncii. Munca lor era binecuvântarea vieţii. Doar cultura îl deosebea de ei; altfel mereu aproape de truda lor. Sufletul complex şi de artist; poţi fi un mare artist înţelegând uruitul maşinelor. Uruitul pare o mustrare împotriva trâtorilor şi a nedreptăţilor sociale. Civilizaţia răsare şi din perfecţiunea monştrilor de fier şi de oţel cari înlocuesc braţele oamenilor.

Inginerul meu era un om în adevăr civilizat care trăia în cântecul roţilor dinţate. Adâncul vieţii e alăturea de cei mici şi harnici. El le dădea masă comună, în fiecare zi, pentru bani puţini; el le procura îmbrăcăminte dela consumul lucrătorilor; el înjghebase grădină de copii, ca aceste energii crescânde să se bucure de mai sult soare ca părinţii lor; el le înfiinţase dispensar, sală de cinematograf, de teatru, bibliotecă şi sală pentru sugaci. O familie mare la un loc, a căror membri, împărtăşeau împreună bucuriile şi supărările. In fabrică nu mai era viaţa întunecată de altă vreme, ci spiritul nou de înţelegere socială pătrunsă şi aici, datorită unui om superior, călăuzit după cele mai înaintate principii ale societăţii de astăzi. Din clipa aceasta am văzut în acest inginer un prieten. Şi prietenii mei sunt prea puţini.

Am căpătat dela el o poftire pentru serbarea pomului de Crăciun, a grădinii de copii. Imi pare rău că nu am putut fi între aceşti copii, parte mai înţelepţi de cât acei crescuţi între pereţii tapisaţi.

Il văd pe inginer cu cravata lui lavalier, cu haina modestă, cu luleaua în colţul gurii, ca un lucrător din operile lui Ibsen. O văpaie plină de suflet întruchipată în inginerul Mardan, directorul fabr. de tutun.

Const. Cehan-Racoviţă

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Bucureşti

In ziua de 5 Decembrie 1925, societatea elevilor secţiei silvice dela Şcoala Politehnică din Bucureşti, a ţinut prima şedinţă publică din seria pe care şi-a propus a îndeplini.

D-l Nichifor Crainic, a ţinut o valoroasă conferinţă intitulată „Moştenitorii victoriei".

A urmat apoi partea artistică. Corul societăţii condus de d. Marinescu din anul II silvică, a cântat foarte bine. D-l Al. Popescu din an. I silvică a recitat poezii de d. Nichifor Crainic. D-l Vlad S. din anul IV al secţiei silvice a cântat câteva solo din vioară, iar d. Ionescu din anul II solo voce. S'au cântat şi două „Quartete" la vioară de d-nii: Misso Leonida din anul III secţia electro-mecanică, Vlad S. Voinescu Horia din anul II construcţii şi Munteanu, anul I silvică.

Corul popular „Ciobănaşul" de B. Anastasescu şi „Corul vânătorilor", au fost ultimele puncte din programul artistic.

D-l Const. Chiriţă din anul IV silvică, preşedinte al societăţii, a încheiat şedinţa, relevând necesara muncă spre victorie, recomandată de d. Nichifor Crainic în conferinţa d-sale; căci, lângă satul plin de eroi şi de nevoi, stă codrul care pe zi ce trece lasă în urma lui creasta stearpă a muntelui şi faţa goală a dealului şi a câmpiei sub povara a mai mult de 90 la sută exploatatoare societăţi, vipere străine.

Deaceea această şedinţă a prins şi iniţiatorii ei ca şi ceice au contribuit la reuşită, au fost viu aplaudaţi şi simpatizaţi.

Ion C. Georgescu, student

— Intre puţinele licee unde se munceşte intens este liceul „Spiru Haret". Şi aceasta datorită numai muncei pe care o depune distinsul conducător al liceului, d. Dimitrie Papadopol.

In ziua de sf. Spiridon, fiind hramul liceului, a avut loc o frumoasă serbare în sala teatrului „Carol cel Mare". A cântat fanfara sub energica conducere a d. Bongard Leu.

D. avocat Bosnieff Paraschivescu membru în com. şcolar, a evocat marea figură a lui Spiru C. Haret în lumina evenimentelor de astăzi. D-sa arată cum marele Spiru Haret, a contribuit la înălţarea României.

Spiru Haret un mare iubitor al ţărănimii, a căutat ca prin activitatea extraşcolară a preoţilor şi a învăţătorilor să ridice clasa ţărănească.

Corul liceului sub conducerea profesorului V. Soloveanu a cântat frumos, deasemenea orhestra liceului, sub conducerea d-lui Bădău.

Partea de gimnastică a fost foarte reuşită datorită destoinicilor profesori Gh. Boian şi D. Florian.

Am remarcat în numeroasa asistenţă familiile: D. Papadopol, Pr. Gh. Georgescu-Silvestru, ing. Traian Meţianu, Niculescu, Soloveanu, Dobrescu, Manolescu, ş. a. şi pe d-nii Voitinovici, N. Crainic, Zamfiropol, Gherghel, I. Marinescu, D. Constantinescu, V. Şuteu, N. Locusteanu, D. Focşa, P. V. Haneş, V. V. Haneş, T. Greceanu, A. Măţulescu, N. Anastasescu, Miloianu, E. Farra.

Radu S. Niculescu-Mislea.

Din Strehaia (Mehedinţi)

Mănăstirea Strehaia, ridicată de câteva sute de ani, n'a suferit nici o stricăciune, din cauza făcătorilor de rele, până mai dăunăzi, când tâlharii au jefuit-o de sf. odoare. Deci sf. slujbă nu se mai putea oficia. Acest fapt adus la cunoştinţa strehăenilor, de către cucernicul protoereu I. Bălăceanu, a impresionat adânc şi după oarecari consfătuiri s'a hotărît ca doamnele din localitate să procure vestmintele furate iar protoereul sf. ornate, lucru ce s'a îndeplinit până în ziua de 20 Decembrie, 1925 când s'a hotărît sfinţirea şi redeschiderea bisericii. Privigherea s'a săvârşit de către preoţii I. Bălăceanu, Lupescu şi V. Briceag.

A doua zi s'a oficiat restul slujbei, mai adăugându-se şi preoţii Milotinescu şi Mogoşeanu; răspunsurile fiind date de către corul cântăreţilor locali şi ai bisericilor Comanda şi Şuşiţa.

După terminarea slujbei, în faţa autorităţilor comunale, a consilierilor parohiali şi a numeroşilor credincioşi, adunaţi pentru scopul de mai sus, s'au luat jurământul de către cucernicul protoereu, nouilor epitropi N. Vitcu, Maior Stoianovici şi I. Mitroi, aleşi conform nouei legi bisericeşti.

Toţi credincioşii au plecat mulţumiţi sufleteşte de sf. slujbă şi de redeschiderea bisericii, aducând respectuoase mulţumiri neobositului protoereu I. Bălăceanu, urându-i mulţi ani cu sănătate, pentru buna conducere a bisericii; pe care l-a dăruit Dumnezeu locuitorilor strehăeni.

M. Gemescu

Din Şerbăneşti (Vâlcea)

Nu de mult cercul cultural „Otăşău" a ţinut prima conferinţă în comuna noastră.

In drumul către şcoala satului, unii învăţători au întâlnit în cale o mică bisericuţă, ce abia răsuna de vocea stinsă a unui bătrân preot; şi au intrat să asculte sf. slujbă. O mare întristare a cuprins sufletele lor, văzând că biserica n'avea decât 3—4 săteni întrânsa.

Oaspeţii apostoli au mers apoi la şcoală, aici a avut loc o şedinţă intimă, unde după o lecţie de scris-cetit a d-lui I. Pietreanu, a urmat conferinţa d-lui G. Fierăscu, care a vorbit despre „Cei doi cântăreţi ai neamului St. O. Iosif şi D. Anghel", arătând zbuciumările şi sfârşitul vieţii lor. Trecând apoi la şedinţa publică d. învăţător C. Constantinescu, preşedintele cercului, a deschis şedinţa printr'o conferinţă, arătând sătenilor scopul adunării cercului cultural. Corul învăţătorilor a cântat frumos. Au urmat recitări. A vorbit d-na Eufrosina Sorean, arătând însemnătatea portului nostru naţional.

D-na Elena Constantinescu a arătat obiceiurile rele moştenite din strămoşi, d. C. Dinculescu a arătat răul ce-l avem de pe urma diferitelor judecăţi şi procese.

D-l preşedinte a vorbit în câteva cuvinte despre „Roadele învăţătoreşti", mulţumind totdeodată şi sătenilor pentru ascultare.

A răspuns d. primar al comunei, mulţumind d-lor învăţători pentru munca depusă.

V. I.

Din Bujoreni (Vâlcea)

In comuna noastră a avut loc conferinţa lunară a preoţilor din cercul Călimăneşti.

Sf. Liturghie s'a oficiat în mica dar frumoasa şi istorica biserică de lângă Olt, lăcaş care pe vremuri a fost şi mai mic, însă avea rangul de Mitropolie. La înfiinţarea episcopiei Noul-Severin, a fost primul scaun. Tot aici ar fi fost omorât şi Radu Negru, iar nu la Cetăţuia, cum se susţine de unii istorici.

Predica zilei a ţinut-o preotul Gh. Popescu-Căineni, apoi a urmat parastasul pentru eroii din localitate. Părintele N. N. Ionescu, întâiul stătător a ţinut o cuvântare pentru memoria eroilor. După masă, care a fost dată cu dragoste frăţească de către păr. Popescu-Bujoreni, deşi are opt copii şi mari cheltueli cu şcolile, s'a ţinut conferinţa intimă. După amiază a urmat cea publică. Părintele Popescu-Bujoreni a deschis şedinţa.

Preotul N. N. Ionescu, a vorbit despre un prieten nebăgat în seamă: Cartea; iar preotul Popescu-Bujoreni despre: Ocupaţiunile trebuincioase şi folositoare sătenilor cu sfaturi pentru stupărie, vite, gândaci de mătase ş. a. D-l P. Droc-Voineasa a citit despre „Banii proştilor" de P. S. Sa Episcopul Nicodim. Nu trebue uitată nici vorbirea înălţătoare ţinută la biserică de săteanul Mitrea Gândac, care a sfătuit pe sătenii să se gândească mai mult la Dumnezeu.

De către preotul N. N. Ionescu, se împart premii de virtute: întâi săteanului Ştefan Popa, o biblie, al doilea săteanului N. Sima, o icoană, sf. Cuvioasa Paraschiva şi al treilea elevului Teodorescu Cristea, harta României. Corul a cântat. D-l P. Droc-Voineasa, a împărţit numere din „Cultura Poporului".

Kiffa

Dela redacţia noastră

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăiesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite adesarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal şi Banat. Cereţi dela administraţia foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obişnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, că **ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—8

PROBLEMA ZILEI

IGIENA NAŢIUNEI

„Astra" asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român, pentru a ridica şi nivelul sănătăţii rizice şi morale a poporului nostru, a înfiinţat o subsecţie eugenică şi biopolitică .

Această subsecţie în felul cum şi-a format programul de activitate, o să uşureze foarte mult sarcina statului. Munca pe care trebue s'o depuie toţi cei adunaţi în jurul „Astrei" şi indeosebi membrii acestei subsecţii, începe cu pregătirea terenului printre intelectuali. Pentru pregătirea grosului publicului intelectual, s'a simţit nevoia redactării unei biblioteci portative, practice din punct de vedere tehnic, care indirect va răspândi în popor „cunoştinţele elementare despre legile biologice, cari conduc viaţa, despre urmările nerespectării şi despre măsurile necesare pentru a garanta prosperitatea „Naţiunei şi a patriei".

Zilele acestea a apărut primul număr din această bibliotecă, editată şi de Institutul de Igienă şi Igienă socială al Universităţii din Cluj. Biblioteca apare sub îngrijirea profesorului universitar Dr. Iuliu Moldovan, a cărui activitate şi ale cărui cunoştinţe vaste şi solide în domeniul igienei sociale sunt prea cunoscute în această ţară îndeosebi, dar şi peste hotare, ca să ne ocupăm de ea acum şi aci.

Primul număr al bibliotecii poartă titlul: „Higiena Naţiunei" (Eugenia) şi e scris de profesorul Dr. I. Moldovan. (Cluj 1925, format 12/16, legat, 72 pag, 4 fig.)

Lucrarea este considerată ca introductivă, un plan de desvoltare a atâtor probleme interesante şi capitale în legătură cu Igiena Naţiunei, ramură de activitate omenească ce „se ocupă cu factorii şi măsurile cari determină prosperitatea biologică a naţiunei."

Fundamentul acestei Igieni, imperios trebue să fie conştiinţa de rasă, răspunderea biologică, ce va dirija gândul acţiunei în individ, familiei şi naţiunea.

Pentru a se putea da seama de însemnătatea acestei lucrări a d-lui profesor Dr. I. Moldovan, vom subînnia, titlurile capitolelor cari formează nucleul desvoltării programului de activitate în domeniul Igienei Naţiunei.

Lăsând la o parte întroducerea autorului care ea în sine prezintă o importanţă deosebită, să trecem la cele ce urmează:

Cap. 1. Eugenia, ereditatea şi selecţiunea.

Cap. 2. Problema populaţiei. — Iată o problemă de o importanţă cardinală pentru viitorul neamului nostru, mai cu seamă acum când duşmani de tot soiul aşteaptă momentul prielnic să ne sugrume.

Forţa numerică a poporului nostru trebue susţinută pentru acest motiv de calităţi biologice remarcabile.

După înşirarea unor noţiuni de ordin teoretic, autorul se ocupă în

Cap. 3. de **Aplicarea practică a Igienei naţiunei.** — Autorul nu poate separa întotdeauna la enumărarea măsurilor practice recomandate de ştiinţa actuală, eugenia calitativă de dispoziţiile cu efect cantitativ. La baza măsurilor igienei naţiunei stă familia.

a) **Igiena generală a căsătoriei şi a vieţei conjugale.**

b) **Scutirea familiei de infecţiuni ori intoxicaţiuni** (Blenoragie, Sifilis şi Alcoolism) dăunătoare generaţiei viitoare.

c) **Eliminarea dela procreaţie a indivizilor cu defect egrave, ereditare cari produc o deteriorare calitativă a urmaşilor.**

d) **Selecţionarea spre procreare a elementelor cu calităţi superioare; uşurarea procreărei lor.**

e) **Combaterea mortalităţii infantile, problemă de un interes întradevăr vital, cantitativ pentru vlitorul Naţiunei noastre, atât de încercată.**

f) **Evitarea severă a unui amestec nedorit de rase sau a unei concurenţe tot nepoftite de rasă.** (Problema i- şi e-migrării şi colonizării interne.)

g) **Asigurarea celei mai bune validităţi a capitalului biologic naţional.**

h) **Inregistrarea şi urmărirea stării şi evoluţiei acestui capitol.**

i) **Educaţia eugenică.**

Educaţiunea aceasta integrală, acomodată cu foarte mare prudenţă stadrilor de evoluţie fiziologică, va trebui întâi să respecte legile şi postulatele biologice în aşa fel, ca individul să le respecte în viaţă. Toate ştiinţele ce se vor preda omului, încă din frageda copilărie, vor fi astfel grupate, ca să lumineze problema unică centrală, capitolul biologic uman şi prosperitatea lui. Şi părinţii şi şcoala şi biserica trebue să-şi îndrepteze educaţia în sensul acesta. Un institut pentru biologie şi higienă naţiunei trebue creiat de urgenţă.

Acest institut trebue înzestrat cu tot ce trebue, în vederea studiului trecutului nostru biologic şi dictarea felului şi mijloacelor acţiunei noastre biopolitice naţionale.

Broşura aceasta, scrisă concis, dar bogată în noţiuni şi sfaturi de higienă socială de unul din cei mai chemaţi îndrumători, d. prof. Dr. I. Moldovan, trebue cercetată cu deamănuntul, nu numai de medici, dar şi de cei chemaţi a conduce destinele acestei ţări mărite, cu un popor viguros, vrednic a trăi la un nivel superior din punct de vedere fizic, moral şi intelectual.

Dr. O. Apostol

CÂNTEC

Pasări vin şi pasări trec,
Eu tot singur îmi petrec,
Pasări vin şi iar se duc,
Eu tot singur ca un cuc,
In apusul trist de soare
Trec pribegele cocoare:
Tot ţipând prelung şi greu
Iau cu ele dorul meu,
Dor nebun, neastâmpărat
In amurguri fermecat,
Să mi-l poarte pe sub stele
Infrăţindu-mi-l cu ele.
Şi rămâne codrul gol
Părăsindu-l stol cu stol
Cum cântările-i s'au stins
Stă bătrânul trist şi'nvins,
Să-şi aline el nu poate
Cruda lui pustietate.
Mohorîte-s zările,
Pustii sunt cărările . . .
Şi de doine şi de flori
Şi de chiot de feciori.
Frunza crângului e moartă,
Vântu'n sure văi o poartă.
Frunză bătută de vânt
Eu alerg, suspin şi cânt,
Ca şi ne-ostenitu-mi dor
Tot un veşnic călător:
Aşteptând pe căi răslete
Vraja altor dimineţe.

G. Bobei

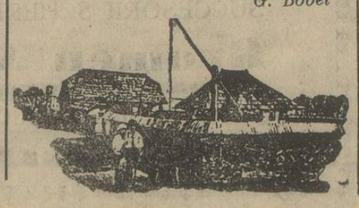

ŞTIRILE SĂPTĂMÂNII

Dragostea faţă de „Cultura Poporului" se arată dacă fiecare cititor al ei, mai aduce încă un abonat nou. Prin felul acesta foaea poate aduce îmbunătăţiri tot mai folositoare în interesul obştei.

CU prilejul sărbătorilor Crăciunului, atât M. S. Regele cât şi M. S. Regina Maria şi ceilalţi membri ai familiei regale au împărţit daruri în valoare de 225 mii de lei. Darurile s'au împărţit prin prefecţi săracilor din toate oraşele României.

IN ziua de 9 Ianuarie, în toată Jugoslavia s'a serbat cu mare însufleţire ziua naşterii Reginei Maria a Jugoslaviei.

M. S. Regina, fiind o ramură scumpă a Dinastiei noastre şi o fiică a României, suflarea românească urează M. Sale Reginei Maria a Jugoslaviei ani muţi şi fericiţi.

ZIARELE Franceze anunţă că doi consilieri comunali ai Parisului, au depus o propunere pentru ca pe viitor un bulevard al acestui oraş să poarte numele M. S. Regelui Ferdinand al României.

IN urma renunţării principelui Carol, a rămas vacant locul de inspector general al aeronauticei. D. general Rudeanu, a fost numit în acest post, iar în locul d-sale, comandant al corpului de vânători de munte, a fost numit d. general Găvănescu, comandantul Div. 19.

S'A hotărît ca „Fundaţia culturală principele Carol" să fie trecută la ministerul instrucţiunii publice spre a fi reorganizată.

D-l ministru Dr. Angelescu va numi trei persoane cari s'o reorganizeze şi s'o conducă de aci înainte.

INCORPORAREA recruţilor contingentului 1926 se face pe ziua de 5 Februaria 1926, iar a călăraşilor cu schimbul pe ziua de 15 Martie.

SE cunoaşte de toată lumea nenorocirea adusă în special ţăranilor din Ardeal, potopul de mai dăunăzi. Pentru ajutorarea lor Crucea Roşie strânge fonduri. Toţi acei cari simt româneşte, au datoria să contribue cu obolul lor cât de mic pentru îndulcirea populaţiei rămase pe drumuri.

SFÂNTUL Sinod a luat hotărîrea de a împuternici de I. P. S. Sa Mitropolitul Nectarie al Bucovinei să îndrumeze înfiinţarea unei biserici ortodoxe române la Varşovia, capitala Poloniei, în schimbul bisericii din Liov, care stă sub ascultarea încă de pe vremea stăpânirii austriace.

IN urma ordinului Ministerului Muncii, vor fi închise toată ziua cârciumele în Duminici şi sărbători.

IN piaţă Regele Ferdinand din Tg.-Mureş se va ridica în curând un monument întru pomenirea lui Avram Iancu. Monumentul va fi lucrat de cunoscutul sculptor român Dimitriu-Bârlad şi va fi unul dintre cele mai frumoase monumente ridicate în cinstea marelui erou.

IN primele zile ale Sf. Sărbători, I. P. S. S. Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei a întreprins o serie de vizite canonice la mai multe biserici şi mănăstiri, unde a ţinut predici poporului în chestia calendarului nou bisericesc, lămurind necesitatea introducerii noului stil.

Fiecare cumpărător dacă face cumpărături de **100 Lei** primeşte **GRATUIT** sau o cutie de pomadă sau o bucată săpun Borax sau o sticlă apă de odolnie sau un tub pastă de dinţi sau un mosorel de aţă etc. la **ALBISY** magazin de mărunţişuri, :: ciorapi şi tricotaje. :: CLUJ, Calea Victoriei 10 56—26—9

STATUL venind în ajutorul basarabenilor a împărţit 1015 vagoane porumb de hrană, 1138 vagoane grâu de sământă şi 19 vogoane secară. Pentru sămănăturile de primăvară este nevoie de 175 vagoane porumb, 1600 vagoane orz, 265 vagoane ovăs, 300 vagoane grâu de primăvară. Pentru hrană pe lunile Martie şi Aprilie se vor împărţi 750 vagoane porumb. Pentru ţinuturile bântuite de secetă şi grindină din România veche şi Ardeal se vor împărţi 1200 vagoane de bucate.

IN ziua de Bobotează în mijlocul bisericei tixite de credincioşi în comuna Mireşul Aurit, (Ardeal) tocmai când oficia serviciul religios, cu crucea în mână, s'a prăbuşit la pământ şi a murit, într'o clipă, protopopul Stanciu. Mare uimire a produs această moarte fulgerătoare printre locuitorii comunei şi mai ales printrei ceice erau de faţă.

REGELE Bulgariei a primit demisia guvernului Tzankoff şi a numit la putere pe preşedintele grupului majoritar din parlament, pe Liapceff.

PE vârful Caraimanului se va înălţa o măreaţă cruce dela a cărei înălţime o lumină aprinsă totdeauna va veşnici amintirea celor morţi pentru fericirea şi neatârnarea patriei lor iubite.

DUPĂ socotelile făcute la sfârşitul anului, în ţară sunt cu totul 939 bănci şi anume în vechiul regat 418, în Transilvania 346, în Banat 134, în Bucovina 11 şi în Basarabia 30. Toate au un capital de cinci miliarde optsute trei zeci şi una de mii şapte sute şapte zeci şi trei de lei, şi 28 bani.

IN Macedonia, un ţinut din partea Greciei, unde trăesc mulţi români fraţi de-ai noştri, haite numeroase de lupi, fac mari prăpăduri. Numai în cuprinsul a trei sate, în o săptămână, fiarele au sfăşiat 9 oameni.

Mai zilele trecut, trenul de călători, care trece prin Macedonia spre oraşul Monastir, s'a înzăpezit în mijlocul câmpului şi a pădurilor. Peste noapte o numeroasă haită de lupi, mirosind că pe aproape se află oameni, s'au năpustit urlând asupra trenului. O femeie care se afla din întâmplare afară dintr'un vagon, a fost sfăşiată pe loc.

PE pordoseala bisericii dela Roma sunt săpate numele celor mai mari biserici din lume, arătându-se lungimea lor. Ordinea este următoarea: Sf. Petru cu 186 metri; Sf. Paul din Londra cu 158.; catedrala din Florenţa cu 149 m.; catedrala din Reims cu 138 m.; catedrala din Colonia şi Milan cu 134 m.; catedrala din Sevila şi Sf. Petroniu din Bolognia cu 132 m.; Sf. Paul din afară de ziduri (din Roma) cu 127 m.; Sf. Ioan de Latran cu 121 m.; Sf. Maria a îngerilor cu 114 m.; catedrala din Westminster cu 110 metri; Sf. Sofia din Constantinopole cu 109 metri.

IN TR'UN raport al preotului G. Bogoevici, dela capela română din Budapesta, către episcopia Aradului, rezultă că situaţiunea bisericilor şi şcoalelor româneşti din Ungaria este grea. Preoţii şi învăţătorii au părăsit posturile. Astfel, din 20 preoţi, numai 3 au rămas la postul lor, iar învăţătorii nu au unde să înveţe copiii.

Şcoalele au fost transformate în adăposturi pentru refugiaţii unguri din Ardeal, iar bisericile închise.

Prin acest raport se cere înfiinţarea unui episcopat român ortodox pe teritoriul ungar, unde se află peste 50 mii de români, având 18 parohii şi 35 biserici filiale.

Sârbii cu o populaţiune de numai 20 mii de suflete îşi au episcopul lor.

UNIVERSITATEA din Columbia (America) a dat un ospăţ în cinstea ministrului României, d. N. Titulescu şi a delegaţiei române. Ospăţul a fost prezidat de către savantul economist Seligman.

ŞAIZECI şi unu de mineri şi-au pierdut viaţa în urma unei explozii produse la mina de cărbuni a firmei Alabama Fuel şi Iron Co. din Overton în apropierea oraşului Birmingham (America).

AUTOMOBILELE poliţiei din America, vor avea instalate la ele aparate de radiofonie, cari vor ajuta mult la prinderea criminalilor.

IN comuna Varniţa din Basarabia, s'a ridicat un monument Regelui Suedez, Carol al XII, care a trăit în ţara noastră timp de patru ani, dela 1709—1713. Acest rege a fost unul din cei mai mari duşmani ai ruşilor şi în multe lupte i-a bătut. Dar s'a întâmplat că în lupta cea de pe urmă să fie grozav bătut de ruşi şi a scăpat cu viaţă trecând Nistrul în Basarabia la Tighina. Cât a stat aci a căutat mereu să aţâţe războaie între ruşi şi turci cu gândul că în felul acesta va putea sdrobi puterea ruşilor şi era chiar să i-se împlinească gândul dacă paşa turcesc, care conducea lupta nu s'ar fi lăsat cumpărat de împărăteasa ruşilor. In cele din urmă turci, cari erau stăpâni în ţară la noi au căutat să-l alunge pe Carol, dar el deşi avea numai vre-o 50 de soldaţi, s'a luptat cu sabia omorând singur zeci de turci. Pe locul acela i-s'a ridicat monumentul.

UNGARIA a făcut totdeauna o politică deşanţată iar dela războiu încoace una de aventură. In ultimul timp, oamenii de seamă politici şi cu răspundere de ţară, s'au apucat să falşifice bancnote de ale Franţei, României, Jugoslaviei şi Cehoslovaciei. Propaganda ungurilor cari se deşteaptă o făceau cu aceşti bani falşificaţi, bani cari se ridică la foarte mari sume în dauna ţărilor de mai sus. Arestările curg zilnic. Se crede că Horty va fi înlăturat dela Regenţă. Episcopul militar Zabrovek a fost prins că el însuşi a primit jurământul falşificatorilor de bancnote că nu va trăda secretul falşificării. Ungaria va plăti scump această excrocherie care nici nu s'a mai auzit de când e lumea.

IN Londra s'a clădit o casă de oţel în vreme de un ceas şi jumătate zidurile casei erau ridicate, iar în alte trei ceasuri şi jumătate a fost ridicat şi acoperişul. Incă în noaptea acelei zile stăpânii nouei case au dormit în casa lor, după cinci ceasuri de lucru.

SE ştie că turburările din China au fost puse la cale de bolşevicii ruşi. Impotriva lor s'a format un regiment de femei luptătoare, care se numeşte regimentul morţii. Intre bolşevici şi regimentul femeilor s'au dat lupte nespus de grele. Se spun adevărate poveşti despre vitejia fără seamăn a regimentului de femei chineze.

UNITED DICK

în magazinul United **Cluj,** Cale Reg. Ferd. **3**

1 metru Carton, Delin, Zephir sau pânză numai **35·—**

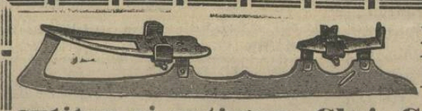

Mare asortiment Fiul lui Matia Kun

cuţitar şi optician, Cluj, Calea Victoriei 2.

Nichelare şi ascuţitul se execută promt.

CUNOAŞTEŢI ACESTE NOUTĂŢI?
ELE VĂ INTERESEAZĂ ŞI PE D-VOASTRĂ!

Lăsaţi la oparte ondulaţiile artificiale! Ondulaţiuni naturale!

Fie că aveţi păr ***scurt*** sau ***lung*** noul pieptene ondulator ***„La Garcone"*** (brevetat) vă face cu timpul ondulaţiuni splendide NATURALE. Deprinde cu timpul părul cel mai recalcitrant să fie în permanenţă ondulat, frumos, fără fier, ace, papilote, loţiuni, etc. Se întrebuinţează ca un pieptene obicinuit ***cu cât pieptănaţi părul mai mult cu atât se ondulează mai tare! Bucata Lei 120.*** Acelaşi de ***lux*** în ecail colorat franţuzesc transparent lei 200. Pieptene ondulator de buzunar, poşetă, etc. lei 80. (Ramburs lei 10 în plus).

Noutate între noutăţi. Puteţi avea ***păr scurt*** fără a vă ***tăia părul!*** Doamnele, domnişoarele şi copilele cari vor să aibă părul ***scurt*** cum e acum modern nu au nevoie să-şi ***taie*** frumosul lor ***păr*** ci întrebuinţând noua şi ingenioasa ***bareţă*** „CHIC" pot păstra părul lor ***lung*** şi totuşi să-l aibă ***scurt!*** Astfel ca ieşind din modă părul scurt, pot avea imediat păr lung fără a avea nevoie să aştepte ca acesta să crească, şi totuşi azi să fie la modă având păr ***scurt*** cu bareta „CHIC" (patentat). E o noutate uimitoare! Buc. lei 100.

O NOUTATE INTERESANTĂ „BABY"

PIEPTENELE AUTOMAT DE CAP

Inlocueşte complect vechii piepteni aflători în comerţ demodaţi „BABY" (Păpuşa) este un pieptene modern elegant, intră în părul cel mai scurt sau lung ***nu poate fi niciodată pierdut,*** susţine invizibil: păr fals, poştişe, cozi, etc. ***Mii de femei îl întrebuinţează spre deplina lor satisfacţie*** înlocuind complect vechii piepteni de cap cari se pierd şi rup lesne, fiind şi uzaţi şi inestetici. Observaţi pe flecare pieptene imprimat cuvântul „BABY" (Dep. patent. No. 12328) dă capului femeiesc ***eleganţă şi distincţie.*** Se găseşte în toate culorile la toate: droguerile, parfumeriile, mag. cu galanterii, coaforii. etc. Pieptenul mare orice culoare lei 100, mic lei 65.

PĂRUL SUPĂRĂTOR

şi de prisos de pe ***faţă, mâini, picioare, piept, braţe,*** atât de urât la BĂRBAŢI şi FEMEI îl face să dispară ca prin magie noul praf patentat englezesc „RADIUM". Curăţă la frizurile cu ***părul scurt*** (la femei) părul de pe ceafă nelăsând urmele urâte pe cari le lasă briciul. Catifelează şi albeşte pielea.

Pachetul lei 85, două pachete lei 150.

Trimite oriunde: „REDUCTOR" (fach 208) CLUJ.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—36

VIAȚA DIN BASARABIA

Din viața culturală a Basarabiei

Ruseni (Soroca). — Unul din frumoasele sate din partea de miazănoapte a ținutului Soroca, așezat la granița jud. Hotin. Numără peste 800 de gospodari; cea mai mare parte mazili și răzeși, păstrători mândri ai originei lor și neamestecându-se nici până azi cu urmașii foștilor clăcași boerești. Această dârză răzășime basarabeană, păstrează conștiința că ei se trag din trupele de voinici și viteji, apărători de cetăți și de hotar, ale marelui străbun Ștefan-cel-Mare.

In fața locuitorilor adunați în număr mare la sediul frumoasei școli primare cu două rânduri, a vorbit reprezentantul Fundației, d. Ifrim; arătându-le în chip luminos măreția zilelor de întregire într'un singur trup, pe care neamul românesc le trăește și îndemnându-i la frăție și iubire, nebiruitele puteri care, singure pot da tăria unui neam. Cine n'a luat parte vre'o dată la una din aceste adunări ale țăranilor basarabeni, nu-și poate da seamă câtă cumințenie, câtă sete de cuvânt bun și luminător manifestă această țărănime.

Țăranul român de pretutindeni, este bun, înțelept și îngăduitor, dar nicăeri mai bun, mai cuminte și mai îngăduitor decât în Basarabia. Ce nu s'ar face din acest minunat țăran basarabean, dacă s'ar lucra asupra sufletului său cu iubire și pricepere, pe când de fapt el este lăsat pradă nemulțumirilor și amăgirilor de tot soiul. Iar vrăjmășiile politice care se manifestă în cuprinsul Basarabiei și mai lipsite de scrupul, decât în vechiul regat, fac un nesfârșit rău țăranului basarabean. In sufletul lui, pe cât crește, amărăciunea și revolta, pe atât scade încrederea în dreptate, lege și cârmuire. Și aici în acest mare sat sorocian, nu se recunoaște de nimeni noul calendar. La sărbătorile noului stil biserica stă pustie, iar la sărbătorile vechiului calendar gospodarii nu muncesc, ci petrec sărbătorile cu rachiul otrăvit, la cârciumă. Ce plagă sunt și în Basarabia cârciumile. Ținute aproape numai de străini, nu-i sat care să nu aibă 3—4 cârciumi. In jud. Soroca, se află două fabrici de alcool, iar alcoolul consumat de populația soroceană în decursul anului trecut — ni-se afirmă de organele administrative — s'a ridicat la înspăimântătoarea sumă de 80 milioane lei.

Ce înălțătoare misiune au căminele culturale în viața Basarabiei. Cel înființat în acest sat, poartă numele marelui povestitor „I. Creangă". El este condus de dirigintele școalei primare, Vasile Andronic, ajutat de preotul Leonid Grimalsch.

Lipnic (Soroca). — Inaugurarea căminului cultural „Ștefan-cel-Mare", a prilejit în acest mare și frumos sat sorocean, cea mai frumoasă sărbătoare culturală și creștinească, ce s'a văzut până astăzi. Ea a avut loc în dimineața și după ameaza zilei de 5 Dec. Pentru această inaugurare au sosit d. Ifrim, însoțit de d. inspector școlar Popovici Podașcă, de d. subrevizor Zaiț și de d. pretor al plășei Târnova, Th. Vrânceanu. Autoritățile și gospodarii din Lipnic au făcut d-lui Ifrim, una din cele mai frumoase primiri. La câțiva km. de satul istoric al luptei lui Ștefan-cel-Mare, a ieșit întru întâmpinarea d-lui Ifrim, și a însoțitorilor săi primarul comunei înconjurat de peste 40 de călăreți. In cuvinte calde primarul a salutat pe d. Ifrim, amintind de frumoasa primire pe care Iașul a făcut-o celor 800 de soroceni, în primăvara anului trecut.

Inconjurați de mulțimea călăreților, cari reaminteau viteaza călărime soroceană de odinioară, au pornit cele 4 sănii spre sat. Aici în fața frumoasei biserici, așteptau mulțimea gospodarilor din Lipnic în frunte cu inimosul pretor al plășei Otaci d. Toma Dinulescu. D-l ajutor de primar, Atanasie Orlowschi, în numele obștei satului a rostit un frumos cuvânt de preamărire a acțiunei de lumină și înfrățire întreprinsă de Fundație. A răspuns mișcat de marea și frumoasa manifestare d. Ifrim.

Intreaga mulțime a intrat în biserică, unde s'a oficiat un impresionant Te-Deum, de către preoții, Volovei-Ocnița, Spoială-Bârnavo, și Deschievici-Lipnic. Răspunsurile au fost date, de un frumos cor, condus de cântărețul Camenceanu. Păr. Volovei a ținut o frumoasă predică. D-l inspector Popovici-Podașcă a vorbit oamenilor despre credință, despre datoriile față de Dumnezeu și de neam.

Mulțimea țăranilor s'a adunat apoi la școală, unde timp de o oră, le-a vorbit d. Ifrim în graiul lor, despre neamul nostru și însușirile cu care l'a înzestrat Dumnezeu, despre țara noastră și bogățiile cuprinse în ea, despre credința în Dumnezeu, despre însemnătatea și rostul căminului cultural, tovărășie de suflete cu darul de a se lumina și înfrăți prin cultură.

Iar oamenii ascultau, ca pironiți, soi bind sfaturile și îndrumările care poate pentru întâiași dată li-se dădeau cu atâta inimă curată, cu atâta iubire desinteresată.

A urmat o bine organizată producție școlară, cu versuri, cu coruri, cu jocuri, cu înscenări. Ce mult plac țăranilor micile înscenări, cu caracter moral și patriotic.

D-l Ifrim, a adunat în urmă la o consfătuire pe membrii sfatului căminului, ca și pe preoții și învățătorii adunați în mare număr din Ocnița și comunele împrejmuitoare, dându-le luminoase lămuriri și calde îndemnuri.

A urmat o masă la care s'au adunat alături de distinșii oaspeți, preoții, pretorii, autoritățile din comună, cum și învățătorii și învățătoarele în total 60 de persoane. S'a petrecut câteva clipe într'o caldă și frățească atmosferă. Pentru Lipnic ziua aceasta rămâne neuitată.

Horea Cogălniceanu, stud.

Din Chișinău

D-l prof. Obreja,-Iași, fostul director al Teatrului Național și fruntaș al tuturor mișcărilor locale culturale, a avut o ideie frumoasă, de a înființa în cartierele mărginașe ale orașului Chișinău, populate în mare parte de către bunii noștri moldoveni, căminuri culturale.

Se înțelege că pentru locuitorii din cartierele orașului dornici de îndemnuri bune, de slovă românească, de cultură românească, s'a făcut prea puțin. Căminurile culturale corespund unei nevoi reale, erau demult trebuitoare și bine a făcut d. profesor Obreja-Iași că s'a gândit la înfăptuirea lor. In calitate de fost conducător al secției școlare și de actual conducător al secției culturale, nimenea altul ca d-sa nu a putut cunoaște starea culturală a moldovenilor ce locuesc în mahalalele orașului.

Consiliul comunal a aprobat în întregime, expunerea d-lui profesor Obreja-Iași cât și întreg planul întocmit de d-sa și dela 1 Ianuarie, 1926 se vor înființa în localitate două căminuri.

Cum în timpurile de față adie curente nenorocite prin mulțime, căminurile culturale vor avea menirea să lumineze poporul asupra tuturor problemelor culturale și naționale.

Felicităm pe d-l prof. Obreja-Iași, pentru ideia frumoasă ce a avut, o ideie care va avea sprijinul tuturor oamenilor locali.

Iar consiliul comunal aprobând expunerile d-lui Obreja-Iași, merită să fie de asemenea felicitat pentru concursul care înțelege să-l dea acestei opere frumoase și utile.

* * *

Zilele trecute pentru corpul didactic primar din jud. Tighina, a fost o adevărată sărbătoare.

Avansarea la gradul de inspector general al fostului inspector școlar P. Cumpănici, din Chișinău, a dat prilej învățătorimii tighinene să se manifeste în chip larg, sărbătorindu-l pentru rezultatele izvorâte din acea muncă temeinică pe ogorul învățământului național din provincia de peste Prut și Nistru. Sala de festivități a Zemstvei jud. Tighina, frumos împodobită, a fost neîncăpătoare pentru cei două mii și mai bine de învățători, veniți să sărbătorească pe noul inspector general.

Cel dintâi care a luat cuvântul a fost revizorul școlar al jud. Tighina, d. Nadă.

A urmat d. Gliginschi, care a vorbit din partea învățătorilor din Tighina, scoțând în lumină activitatea desfășurată de d. inspector P. Cumpănici, pe tărâmul școlar basarabean.

D-l G. Procop, președintele asociației din Tighina, a vorbit despre meritele sărbătoritului.

Din partea asociației corpului didactic din Chișinău, a luat cuvântul d-l P. N. Crihan, vicepreședinte.

D-l Al. Chiriță, institutor în Chișinău și fost revizor școlar cl. II al jud. Tighina, a vorbit tot în cinstea d-lui Cumpănici.

D-l Nadă, revizor școlar Tighina, a citit câteva telegrame din partea unor învățători din județ și o scrisoare din partea inspectorului șef, d. C. Holban, care felicită pe inițiatorii serbării.

Seria cuvântărilor a fost încheiată de sărbătorit, d. inspector general, P. Cumpănici.

După ospăț a urmat danț, la care a luat parte și mult public străin de învățământ.

C. V. U.

Din Șapte-Sate (Chișinău)

In ziua de 13 Decemb., 1925, la noi s'a ținut cercul cultural al învățătorilor, sub președenția d-lui D. Nichifor și a secretarului Cezar Caliu, învățători la școala din Bujor.

In ședința intimă s'a discutat despre „Formarea noțiunilor și educația voinței".

După amiază a avut loc ședința publică. D. Nichifor a vorbit despre plantele de nutreț. D. Lupu a cântat cu elevii cântece și poezii patriotice. Primarul C. Lisac fiind sub impresia băuturii a făcut scandal. Atitudinea d-sale trebue pedepsită de autorități.

C. C.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice. abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

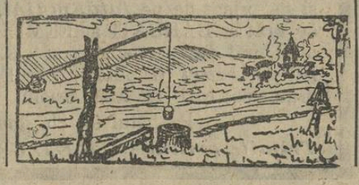

VIAȚA DIN MOLDOVA

Din Iași

Duminecă, 20 Decembrie, 1925, a avut loc la Ateneul din Tătărași, serbarea premierei datinelor de Crăciun.

De dimineața și până seara sute de copii, organizați în echipe cu frumoase stele, se îndreptau spre Ateneu, pentru a fi examinați de juriul apreciator al acestei instituții, compus din d-nii C. N. Ifrim președintele Ateneului, A. Ciolan, președintele secțiunii artistice, Henrico Mezette, D. Dimitriu, V. Popovici, M. Barbu, Atanasiu, V. Mironescu, ș. a.

Au trecut prin fața acestui juriu 50 de echipe cu diferite cântece de colindă și stea cu Plugușoare frumoase, Irozi, Capra, Căluț, Nuntă țărănească, etc.

Inainte de a începe ascultarea concurenților, d. Ifrim, s'a adresat numeroasei mulțimi din sală arătând pe toți acei buni români, ce cu inimă caldă au binevoit să subscrie o sumă oricât de mare ori mică pentru fondul premierii datinelor de Crăciun.

Ascultându-se toți concurenții, au fost clasați în trei categorii, ținându-se seama de originalitate, de intrepretare, etc. Cântecele care au fost găsite ca fiind cele adevărate au fost scrise și se vor publica în anul viitor, pentru a fi învățate și de alți copii.

Fondul strâns pentru premierea acestor datine, a fost de 50 mii de lei, din care 30 mii se vor împărți celor premiați, cărora li-se va acorda și câte o diplomă sau medalie, iar restul de 20 mii de lei vor servi pentru scoaterea unei broșuri, care va cuprinde toate obiceiurile dela Crăciun, ca fiind cele mai adevărate și care vor fi împărțite de către Ateneu.

Cu chipul acesta în anii viitori, nu se vor mai auzi și reprezenta datini corupte, amestecuri de Irozi și Purim, cel puțin în orașul Iași, și cu încetul credem în întreaga țară.

La anaforă, elevii seminariști au împărțit sătenilor cărți morale și patriotice și foaia „Cultura Poporului".

Mare și frumos este rostul acestor excursii duminecale! Pe lângă folosul sufletesc ce se aduce poporului, ele sunt folositoare chiar pentru noi seminariștii.

Deși suntem toți fii de săteni, totuși, mergând cu scopul de a cerceta și înrâuri sufletul poporului, conduși în chip înțelept de un maestru și vestit cunoscător al poporului nostru, avem prilejuri de a ne cunoaște viitorii păstoriți de mâne.

Cercetând sate noi, cu biserici mai frumoase și mai îngrijite, iar altele mai puțin frumoase și poate și neîngrijite, noi tragem învățături pe care să le avem de călăuze în activitatea noastră păstorească!

A Frăsinei D-tru

Din Onceşti (Tecuci)

In ziua de 13 Decembrie, 1925, la noi, a avut loc ședința cercului cultural învățătoresc. Sătenii au ascultat sfaturi folositoare. Inv. N. Brăescu a vorbit despre însemnătatea școalei; deasemenea au vorbit d-nii înv. C. Ifrim, C. Țarălungă, I. Neculau, G. I. Țarălungă, V. Munteanu, I. Tiron, I. Huștin, C. Bărgăoanu, V. Grosu și d-rele M. Țarălungă, A. Vâslan și M. Zaneț.

D-l C. Ifrim, a organizat o frumoasă serbare cu elevii școalei; s'au spus poezii și s'a jucat teatru sătesc.

Tot satul a rămas prea mulțămit; gospodarii mulțumind învățătorilor.

I. Dimitrescu

Din Carol I. (Roman)

In seara de 4 Decembrie, 1925, o mare nenorocire s'a năpustit asupra comunei noastre. Focul a mistuit în flacări școala primară mixtă și locuința învățătorului. A ars toată agoniseala lui ca: grâu, porumb, fasole, ovăs, scăpându-și numai lucrurile din casă. Invățătorul V. Apostol, care muncește de 20 de ani în învățământ și are 9 copiii a rămas pe drumuri în vremea aceasta de iarnă.

Pentru ca elevii să nu sufere s'au luat măsuri de închirierea unei case alături cu școala.

Comitetul pentru construirea bisericii a luat inițiativa, apelând la gospodarii satului, să dăruiască cereale și bani pentru școală.

Gh. Panaiti

Din Bucşeşti-Cernu (Bacău)

Duminecă, 20 Decembrie 1925, a avut loc la școala noastră o frumoasă ședătoare culturală, întâia ședătoare de felul acesta în satul nostru, pregătită de harnicul învățător și demn de toată lauda d. Ioan I. Bibiri, directorul școalei.

Ședința s'a deschis în fața unui public numeros și a altor dd. învățători. D-l Ioan I. Bibiri, a vorbit despre „Insemnătatea șezătorilor culturale la sate", apoi d-sa a cântat cu elevii mai multe cântece și s'au recitat poezii. D-sa ne-a vorbit și despre sfaturile și cunostințele folositoare ce le putem căpăta dela foile bune cum este „Cultura Poporului"; d-sa a împărțit la public numere din „Cultura Poporului".

Mulțumim d-lui învățător I. Bibiri pentru munca neobosită ce o depune atât în școală cât și în afară de școală pentru binele și înflorirea satului nostru.

Dorim d-lui învățător multă sănătate și spor la muncă.

V. T.

Din Bălușeni (Botoșani)

In ziua de 13 Decembrie, a avut loc sfințirea bisericei din Stânceni, cu hramul Adormirea Maicei Domnului, care fusese câtva timp închisă din cauza reparațiunilor ce a trebuit să i-se facă, reparațiuni care au atins suma de 100 mii de lei.

Serviciul religios a fost oficiat de sf. sa preotul Alex. Simionescu, protoereul județului, ajutat fiind de mai mulți preoți.

— Se știe că Ministerul de Agricultură, a hotărît o revizuire a tuturor împroprietăriților. In acest scop s'a alcătuit o comisie în frunte cu d. Cerchez, consilierul agricol al județului, care lucrează în acest senz.

In ziua de 29 Decembrie, s'au revizuit locuitorii acestei comune.

— In satul Zăiești, a încetat din viață femeia Aglaia Gh. Hagiu, în urma unei lovituri primite dela un cal.

N. Gh. Bălan.

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI"

SERBAREA DE CRĂCIUN PENTRU SOLDAȚII ROMÂNI RĂNIȚI (PRAGA)

Concursul de colinde, cântece de stea al societății culturale „Academia populară" la Rădăuți

In 20 Dec., 1925, societatea culturală „Academia Populară" din Cernăuți, a organizat un concurs de colinde, cântece de stea, și altele în orașul nostru. Juriul de arbitri s'a constituit din următorii domni:

Octavian Scalat, avocat, ca președinte, Iosif Șindilariu, director școlar, ca secretar, membrii juriului: Cornel Hahon, profesor, Eudoxiu Scalat, profesor, Dr. Ilie Huțuleac, avocat, Ilie Vișan, profesor, Ioan Dan, profesor, Gh. Cârsteanu, profesor, Ilarie Larionescu, institutor și consilier comunal, D. Hâncul, institutor, V. Iasinschi, farmacist.

La concursul acesta s'au prezentat următoarele persoane și echipe de colindători, primind ca premiu sumele notate alături ea. Corul liceului de fete din Rădăuți, constând din 30 de eleve (600 lei), corul liceului de băeți „Eudoxiu Hurmuzachi" din Rădăuți constând din 8 elevi (400 lei), Hapău Ilie cu 3 persoane toți din clasa 3-a primară (150 lei), Velnicer Petru cu 3 persoane toți din cursul complimentar de adulți (100 lei), Rusu Petru cu 2 persoane toți din clasa 4-a primară (40lei), Halus Grigorie cu 2 persoane toți din clasa 4-a primară (40 lei), Halus V. cu 3 persoane toți din clasa 5-a primară (40 lei), Moroșan Dimitrie a Gheorghe cu 2 persoane toți din clasa 4-a primară (40 lei), Russindilaru Mihai cu 2 persoane toți din cl. 4-a primară (40 lei), Ionesi Gh. cu 2 persoane toți din cl. 4-a primară (40 lei), Colibaba Ambrozie cu 7 persoane (irozi) flăcăi din Rădăuți (300 lei), Balțăi Filimon cu 7 persoane (irozi) flăcăi din Rădăuți (300 lei), Bancescu Dragoș din cl. 3 de liceu (20 lei), Ursachi cu 2 persoane elevi de liceu din clasa 3-a (150 lei), Maloș cu 3 persoane elevi de liceu din cl. 3-a (60 de lei), Teleagu Ifrim cu 4 persoane elevi din clasa 3-a (200 lei), Popescu Dimitrie cu 4 persoane elevi de liceu din cl. 4-a (120 lei), Russindilaru I. cu 7 persoane toți ucenici (100 lei), Moloce Gh. cu 3 feciori din Frătăuții vechi (100 lei), Smereciune cu 5 persoane elevi de liceu cl. 4-a (200 lei), Dănilă Ștefan cu 2 persoane elevi din cl. 4-a primară (20 lei), Halus Grigorie elev cl. 4-a primară (20 lei), Halus V. cu 3 persoane elevi din cl. 5-a primară (60 lei), Russindilariu M. 3 persoane elevi din cl. 4-a primară (40 lei), Colibaba I., 4 persoane elevi din cl. 6-a primară (60 lei), Hâncul C. 3 persoane elevi din cl. 6-a primară (60 lei), Colibaba P. 2 persoane elevi din clasa 5-a primară (40 lei), Crițac Radu elev din clasa 2-a primară (20 lei), Russindilariu Emilian ucenic (40 lei), Cuciurean Șt. elev de liceu (50 lei), Dobroviceanu V. elev din clasa 3-a liceu (40 lei).

In total s'au distribuit premii în bani 3580 lei. Concurenți în total 33 persoane, singuri sau grupuri.

Au contribut cu bani: Primăria orașului Rădăuți, prin bunăvoința d. primar al orașului Gh. Popadnic, cu 1000 lei, Banca Rădăuților cu 500 lei, banca de Est cu 200 lei, Clubul Român cu 1000 lei, prof. N. Bucaciuc ,cu 100 lei, profesor-catihet, Dr. I. Zugrav cu 100 lei, medicul orașului Dr. Gh. Vasiliu cu 100 lei, profesor Cornel Hahon cu 100 lei, Maior Pompiliu Subotin cu o colectă de 230 lei, Societatea Meseriașilor români cu 250 lei, Banca Meseriașilor Români cu 250 lei, farmacist V. Iasinschi cu 200 lei, societatea culturală „Academia Populară" cu 500 lei, institutor D. Hâncul cu 40 lei, rest rămas dela concursul din anul trecut 1800 lei, în total suma de 6870 lei.

Afară de aceasta au contribuit cu cărți Institutul de arte grafice „Glasul Bucovinei" cu 45 de volume în valoare de 790 lei, societatea culturală „Academia Populară" cu 79 volume, ziarul „Universul" cu 25 volume, liceul de băeți „Eudoxiu Hurmuzachi" cu 10 volume; în total 159 volume. Din suma arătată mai sus s'au mai cumpărat cărți pentru suma de 1430 lei, rechizite școlare în suma de 210 lei, iar pentru serviciul în sală s'a plătit suma de 240 lei, distribuindu-se suma de 3580 lei ca premii în numerar, s'a cheltuit deci în întregime suma de 6070 lei, rămânând un plus de 800 lei, cari s'au depus la banca pe seama concursului din anul viitor.

Și cu acest prilej ținem să mulțămim din tot sufetul tuturor persoanelor cât și instituțiunilor culturale și financiare, cari cu obolul lor benevol au contribuit atât de mult la această reușită a concursului „Academiei populare" din Rădăuți; mulțămim însă în special și acelor domni neobosiți cari au jertfit atât de mult din munca și timpul lor pentru a asigura această reușită în fruntea cărora sunt domnii Gh. Cârsteanu, profesor, Iosif Șindilariu, director școlar, Ilie Vișan, profesor, Vasile Iasinschi, farmacist, Ioan Dan profesor și Dr. Ioan Zugrav, profesor-catihet. Acești domni într'adevăr au tot meritul că aceste concursuri au devenit în adevăratul sens al cuvântului populare la Rădăuți.

Constatăm în sfârșit cu cea mai deosebită satisfacție că la Rădăuți, au luat parte la concurs tinerimea romănc din toate școalele de acolo, afară de școalele de fete din strada Iancu Flondor, cărcra li s'a interzis orice participare. Care va fi fiind motivul, cred că nimeni nu-l va putea înțelege.

A. B.

Loteria „Reuniunei Sf. Maria a femeilor române gr. catolice din Cluj pentru înzestrarea Bisericei Calvaria

Tragerea garantată la **31 Martie 1926.**

Lei 50 Biletul

Câștigurile sunt:

1) **Un automobil Ford,** nou luxos
2) **Un tractor Fordson,** nou
3) **O mașină de cusut Singer,** nouă
4—6) **Trei tablouri ale** maiestrilor P. Capidan, A Demian, Al Popp.
7—8) **Două covoare persane.**
9—10) **Două scoarțe românești**

Lei 50 Biletul

Comenzile pentru aceste lozuri se adresează Societății an **RUDOLF MOSSE,** Agențe de publicitate Cluj. Str. Regina Maria 37, unde se trimet prin mandat postal costul lozurilor plus cheltuielile de poștă pentru expedițiia lozurilor și listelor de tragere a câștigurilor.

Omul trebue să riște în fiecare lună câți-va Lei, ca să-și încerce norocul. In chipul acesta mulți au câștigat în ultimele luni, case, automobile și sute de mii de Lei în bani gata. 91—2

S'a deschis

Noua farmacie românească

Dr. Dimitrie A. Olariu

CLUJ

Strada Regina Maria No. 9

Se fac analize medicale

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUSSA

Cluj, Str Memorandului 10. 73-52-7

Mergem La:

Magazin Hajnal

Cluj, Calea Regele Ferdinand I.

Unde se poate cumpăra:

Stofe de flanel	Ciorapi
Camăși	Plapome
Tricotage	Saltele etc.

Cu prețuri foarte reduse

RAGLAN

costume pentru domni și băeți au sosit la firma

M. NEUMANN

C L U J

Piața Unirii Nr. 14

Telefon: Nr. 4—31

No. 86 14—13

Restaurantul și Bufetul

CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu și Bela Szilas-y

Piața Unirii Cluj

41—26—13

O reclamă bună se face prin „Cultura Poporului"

RADIO

BROADCASTING

PENTRU APARATE TECNICE

Telefon 10-26

Reprezentanța generală:

BROADCASTING

CLUJ, STR. N. IORGA 3

Perii

pentru { Armată, Uzine industriale, Gospodării, Ferme

numai la firma

IULIU MÜLLER

Fabrică de perii, fondată la 1852.

Cluj, Str. Nic. Iorga 14

57— 6—10

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

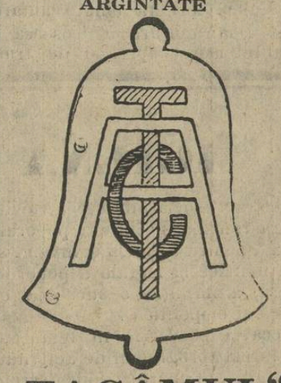

„TACÂMUL"

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

S'a deschis

PANTOFĂRIA Studenților Creștini

în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

„SIMPLON"

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente. în fiecare seară supă de fasole „KLECKER."

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26 10 *ANTON JUDOVITS*

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duș, etc.

CLUJ,

Str. Călugărițelor (pe Someș).

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicure

Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.

Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR

berea albă Ursus

berea albă specială Ursus-Extra

berea neagră din malț dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

Engros! *En detail!*

MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE

Noutăți de primăvară a sosit:

Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL

Gromen & Herbert

SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU

Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

Tiparul Tipografiei „Viața", Cluj, Strada Regina Maria 38.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!
C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA Nrul 6. TELEFON No. 10-70 | Cluj, Duminecă 24 Ianuarie 1926 | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA 6 TELEFON No. 10-70. | ANUL VI. N-RUL 145 Apare în fiecare Duminecă

SPRE LUMEA SATELOR

Popor, — vorba cea mai întrebuinţată, elastică şi plină de efect, în vocabularul politic. E o scară care coboară uşor înspre o lume bună, de unde se poate căra în sus, dela norod, la diferite trepte, în special la speculatorii ideilor sociale, toate avuţiile pământului. Şi atunci de ce să nu se exploateze cu cât mai mult câştig această lume harnică? Mai ales după trecerea ei prin calvarul războiului — unde prin moarte a înviat neamul, — o manifestare de luare-aminte se îndreaptă către plugari. Cea sinceră e chemarea vremii. Dăunătoare însă e cea nesinceră şi o găseşti la toate răscruciile drumurilor politice, ca o fantomă nefastă. Demagogia, se plimbă, lăfăită şi nesupărată de nimeni ca în Ţara lui Cremene, încotr'o îţi întorci ochii în România.

Poporul ca să fie iubit şi înţeles trebuie să fie cunoscut de aproape; mai mult afinitatea aceluiaş sânge; corcitura — ne învaţă istoria — a adus impilarea. De aceea ţărănimea română e înapoiată şi săracă.

Democraţia, mai totdeauna, a fost o sarmală naţională svârlită poporului. Când el era mai flămând şi i-se vedea faţa străvezie în borşul limpede din strachină, atunci i-se aducea câte-o frântură de lege democrată. Legile bune, oricât de multe ar fi ele, nu folosesc, dacă moravurile răstorn dreptatea şi adevărul. Căci o păclă năbuşitoare se lăsa tocmai dela acei cari trebuiau să împrăştie lumina cinstită a zilei peste satele cuminţi.

Poporul se fericeşte evolutiv; şi pentru aceasta se cere: o îndrumare de fapte şi de progres economic autohton şi cultural. Ori lumea satelor a fost cercetată la suprafaţă, dintr'un spirit ciocoesc. De aici analfabetismul care ne-a dus renumele în Europa, mortalitatea înspăimântătoare şi robia economică a ţăranilor. Un desechilibru între lumea satelor şi a oraşelor. Şi acest desechilibru slăbeşte organismul naţiunii. Ce folos de minte dacă braţele şi picioarele sunt reumatice.

Insănătoşirea?

Clădirea socială zidită de jos în sus. Nu prin legi importate din alte ţări, nici prin muzicuţi sociale, nouă, ce gâdilă urechea, ci prin aşezăminte trainice, prin orânduiri bune, drepte izvorâte din mersul treburilor româneşti. Avem un trecut plin de învăţăminte; viitorul să-l croim singuri după structura noastră sufletească, însuşirile şi aspiraţiunile poporului acelaş cu pământul, cu cerul acestei ţări. Stavila se va nimici numai prin iubire. Şi iubirea, razimul şi progresul nu se pot căuta în altă parte decât acolo unde e seva, unde sunt împlântate în pământ tot mai adânc rădăcinile neamului nostru. Roadele cresc din pământ de ce atunci să lăsăm energiile din popor să se înăbuşe?

Cele patru vânturi pot să împrăştie ce-a mai rămas din bizantinism. Rândurile de sus să se împrospăteze cu vlăstarele satelor, vlăstare cari prin cultură adevărată să aducă însănătoşirea moravurilor şi soarele de pe câmpii. Pentru aceasta se cere ca opusturile de până azi să fie înlăturate, ca apa mare a energiilor ţărăneşti să reverse ca Nilul, care aduce bob de aur.

Nu progres calculat, nici îmbunătăţiri sociale drămăluite prin anume interese de clasă protipepandă, ci chemarea la viaţă nouă a unui neam întreg şi mai ales a lumei satelor. Căci aici e mana, aici sunt doinile noastre, mormintele străbunilor şi altarele bisericuţilor cari ne-au mântuit în orice vremuri.

Satele să nu mai fie nişte opaiţe ce de abia luminează şi se sting din cauza răutăţii fratelui mare pierdut. Satele să fie oazele noastre pline de ozon din care să se ridice toată sănătatea neamului român.

O premenire care să ajungă mai cu samă în cetăţuia zăvorită a politicianismului. Duhul rău să se ridice pe calea tuturor machiavelilor a intereselor de guvernare strâmbă şi să rămâie conştiinţa nealterată de nici un gând atavic al fanariotismului, ci gândul curat spre plugarii, spre cărturarii lor din casele cu prispă şi cu răgoz acoperite.

Pentru aceasta se cere chemarea satelor la şcoală. Dar nu o şcoală clădită numai din zid, ci în ea suflet bun şi spirit nou. Mai întâi o şcoală rurală nu didactică, ci o şcoală de iubire şi învăţătură creştinească, unde să se pregătească valorile reale spre porţile şcoalelor înalte ale oraşelor şi alte valuri-valuri, tot mai mult spre meşteşug şi comerţ.

Chemarea satelor la viaţa civică nici de cum prin procedeele luptelor politice de până acum, ci prin o cuminţenie şi statornicie, ca prin legi adevărat democratice să se îndepărteze nedreptăţile sociale.

La această cultivare a satelor, un mare rol îl are presa. Şi aşa cum este astăzi ne îndurerează. Dihonia strecurată pe hârtia tipărită, pentru a ajunge în casele cinstite dela ţară, e una din cea mai gravă distrugere naţională.

Slova e o armă periculoasă atunci când în ea nu e pus sufletul naţiunii. Glontele nu aduce atâta ravagiu, cât aduce cuvântul tipărit plin de venin.

Lumea satelor noastre e inundată de o presă vinovată de douăori: întâi că e oglinda pătimaşă a politicianilor dornici de interese proprii, şi al doilea că la ea contribue spiritul acelora cari ne duşmănesc mereu. Alături cu boalele cari decimează norodul, o altă boală mult mai înspăimântătoare, presa pătimaşă, distruge unitatea etnică, sufletească.

Burueni avem prea multe în cale pentru a le înlătura pentru fericirea lumei dela sate; o datorie imperioasă ne impune şi aceasta de a plivi cucuta presei şi a netezi calea spre democraţia adevărată.

Const. Cehan Racoviţă

De ce nu ne place gramatica?

Pornim dela un fapt definitiv stabilit: lipsa unei gramatici româneşti complete, actuale şi ştiinţifice. Am explicat acest lucru prin lipsa unui public amator.

Vinovatul? Poate publicul care nu se pasionează pentru astfel de studii. In realitate însă — toţi aceia cari l-au adus în acestă stare de inaniţie spirituală dispreţ linguistic şi pe cari, cu un termen cunoscut, îi vom numi factorii şcolari. Cred — prin urmare — că, dacă poate fi învinuit cineva de aceste lipsuri sufleteşti, apoi şcoala românească e adevăratul ţap ispăşitor. Şi aceasta iată pentruce: felul dureros de neglijent, ştiinţificeşte şi pedagogiceşte, în care a fost tratată, în faţa copiilor gramatica românească, reuşind să le-o alunge cu totul din suflete şi făcând din ei acele exemplare a cărora corectare merge astăzi atât de greu.

Intr'adevăr, într'o succintă ochire istorică, vom deosebi 3 etape în învăţământul gramatical românesc:

Prima aceia a paralelismului cu limba latină care, predat de specialişti în această ultimă materie, ducea sau nimic (când aceşti specialişti iscăleau numai în condică lecţiuni pe care nu se pricepeau să le facă) sau la babilonica unei terminologii inexistente, cu capitole, subcapitole şi paragrafe, cu reguli şi excepţii care făceau din gramatica limbii noastre o adevărată copie a aceluia a marilor noştri înnaintaşi.

A doua etapă aceia a învăţământului gramatical papagalizat. In „Amintirile" lui Ioan Creangă găsim un caz: Trăsnea care era silit să memoreze un întreg manual, fără să-i fi explicat cineva inpreala-bil terminologiea în întregime nouă şi necunoscută. In câte locuri nu s'ar fi făcând oare şi astăzi lucrurile cam tot aşa?

In fine a treia etapă — aceia care reduce învăţământul gramaticii româneşti la întâmplător, care izolează chestiunile în capitole mici pe care le predă cu atâta pereală şi delicateţe, încât în mintea tinerelor vlăstare — dacă nu rămâne chiar nimic, desigur foarte puţin — momentan.

De, aici două urmări egal de dureroase: cele câteva sisteme de predare au dus fie la dispreţuirea fie la neglijarea, la desconsiderarea gramaticii româneşti. Ca instrument de tortură, gramatica şi-a gonit închinătorii, a rămas ştiinţă de cabinet, carte închisă, camera lăcătuită în care sălăşlueşte balaurul închipuirii poporului. Când a căutat să se acomodeze, a căzut în cealaltă extremă: pedagogii moderni au subtilizat-o până la nimic. Au răspândit ideea greşită a inexistenţei regulelor grammaticale în limba română şi au dus-o la această neglijare nevinovată: copiii deprinşi cu inexistenţa au rămas în debandada, consecvenţă a acestei afirmaţiuni.

De aici o obligaţiune: aceia de a schimba aceste metoade de predare pe acolo pe unde au mai rămas, printr'un învăţământ ponderat, serios şi temeinic, singurul în stare să ne ducă la perfecta cunoaştere a limbii scrise. Aceasta pentru generaţiile ce vor veni.

Ce ne facem însă cu actualii intelectuali ai satelor şi comunelor de însemnătate secundară? Ce ne facem cu aceste generaţiuni care, fără voiea lor, au rămas în această neglijare gramaticală?

Un singur răspuns: îi îndreptăm pe căile adevărului, prin ajutorul unor stăruitoare studii şi cercetări de vulgarizare, le atragem atenţiunea, azi asupra unui cusur, mâine asupra altuia, până când — în cele din urmă, reuşim să împlinim una din cele mai dureroase lipsuri ale sufletului românesc.

Paul I. Papadopol

O democraţie cu două feţe

Cine a avut prilejul să cunoască mai de aproape democraţia daneză, şi-a putut da seama că ea are două înfăţişeri deosebite: pe deoparte democraţia creiată de mentalitatea orăşenească — în special de mentalitatea locuitorilor Capitalei —, pe de altă parte democraţia dela ţară, cu totul deosebită de cea dintâi, şi creiată de acea serie de luptători cari şi-au închinat toată activitatea lor pentru a ridica la un nivel mai înalt păturile largi ţărăneşti.

Spiritul, care stăpâneşte în cea dintâi, a pornit dela marele critic Georg Brandes, fost profesor la Universitatea din Copenhaga. Acesta, încă din anul 1871, cu vestitele lui prelegeri despre „Curente principale în literatura daneză a secolului al XIX" a pus temeliile unei societăţi liber cugetătoare, ce a grupat în jurul ei tot ce avea Danemarca mai de seamă în domeniul literaturii şi al ştiinţei. Lozinca acestei noui direcţii era: liberă cugetare, liberă cercetare, şi scopul ei era să birue şi să îndepărteze toate urmele de reacţionarism din viaţa şi politica poporului danez.

Această cultură — căci Brandes a fost iniţiatorul unei noui direcţii culturale — avea un caracter anticreştin (Brandes e evreu) şi tindea spre o transformare cât mai radical-democratică, de nuanţă socialistă, fără să ţină seamă de tradiţia istorică şi de factorul etnic. El avea ambiţia să schimbe spiritele, să le umanizeze, prin acea atingere şi înţelegere cât mai largă a frumosului.

Deşi această mişcare a avut un mare răsunet, mai ales în străinătate — căci tot ce se ştie în străinătate despre Danezi se reduce la manifestările pornite din şi prin acest cerc — ea însă, n'a putut să-şi exerciteze influenţa ei dincolo de zidurile Capitalei. Şi pricina acestui lucru trebue căutată în faptul că Brandes a ignorat marea mişcare democratică ţărănească inaugurată de Grundtvig.

Lucru foarte curios. Marele critic, care a înrâurit aşa de profund viaţa urbană, şi de al cărui nume e legată desvoltarea artei şi literaturii daneze în cele două generaţii din urmă, n'a cerut să ia cunoştinţă de mişcarea culturală dela sate ce avea să schimbe atât de adânc fizionomia vieţii rurale daneze. Lucrul se explică prin aceia că contrastul dintre cei doi fruntaşi ale celor două direcţii, era prea accentuat, şi dacă programul lor ar fi putut avea multe puncte comune, era însă ceva care-i despărţia ca o barieră de netrecut: creştinismul. Căci pe când concepţia lui Brandes despre cultură, se dispensează de creştinism şi în unele puncte e chiar duşmană acestei religii, Grundtvig, pune la temelia întregului său plan de reformă culturală, creştinismul.

Apoi în opera acestuia, factorul tradiţional istoric joacă un rol de căpetenie, ba chiar fundamental, spre deosebire de mişcarea preconizată de Brandes, care ignora acest factor istoric în desvoltarea poporului.

Am văzut în articolele precedente, că şcoala superioară populară daneză, această minunată creaţie a geniului lui Gruntvig, punea temei în primul rând pe o educaţie religioaniului lui Grundtvig, punea temei în să, morală, naţională, pe câtă vreme formă al lui Brandes era elementul frumosului, şi idealul vag al unei umanităţi ce nu se sprijină pe terenul solid şi concret al unei patrii definitive, cu idealurile şi aspiraţiile ei particulare.

Brandes a dărâmat, pe când Grundtvig a clădit. Şi rolul celui de al doilea în istoria şi viaţa poporului danez se poate asemăna până la un punct cu importanţa pe care a avut-o la noi activitatea d-lui N. Iorga, pentru a trezi la viaţa naţională păturile mari ale poporului. Desrobirea între unul şi celălalt ar fi că pe când profetul Nordului pornea dela elementul religios, în mişcarea culturală trezită de marele nostru învăţat, precumpănea punctul de vedere naţional. Insă asemănarea cea mai mare ar consta în aceia că amândouă aceste revoluţii culturale se întemeiază pe factorul tradiţional istoric, căutând să pună cultura zilelor de azi în armonie cu fiinţa etnică a neamului aşa cum ea s'a desvoltat după legile ei proprii dealungul veacurilor.

Iată în câteva cuvinte cum se înfăţişează cele două aspecte ale democraţiei daneze, creiate — după cum am văzut — de cele două mari personalităţi Grundtvig şi Brandes, aşa de profund deosebite una de alta.

St. Bezdechi
prof. la Univ. din Cluj

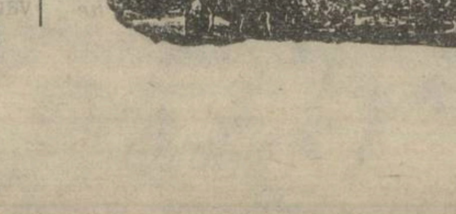

SCRISORI DIN AMERICA

— Dela redactorul nostru —

Inceputuri de viaţă culturală la românii din America

Cleveland, O. 5 Decemvre 1925.

Câteva rânduri de critică, judicioasă şi la locul ei, apărute de curând în coloanele ospitaliere ale „Culturei Poporului", asupra vieţii culturale a românilor din America, ori, mai propriu zis, asupra lipsei unei astfel de vieţi, a prilejuit, ca o ploaie de mult aşteptată, încolţirea unor seminţe, în coajele cărora zăcea, forţa vitalităţii poporului nostru de a se ridica în rândul celorlalte naţiuni culte, încredinţată însă spre însămânţare, aici, unor mâini indiferente şi, în cele mai multe cazuri, neîndemnatice.

Intreaga viaţă a românilor din America, economică, financiară, socială ş. a., manifestându-se, timid, prin societăţi de ajutor mutual, agenţii de tot felul, case de schimb şi economii, etc., stagnează, şi adese ori, cum e cazul societăţilor de ajutor, regresează, după ce a ajuns, într'un anumit timp, la o stare destul de înfloritoare, din lipsa şi a unor preocupări culturale.

Insăşi publicaţiunile româneşti de aici, susţinute cu mari jertfe băneşti, trec, în prezent, ca şi societăţile de ajutor, prin o grozavă criză financiară, prilejuită de lipsă de cititori şi aderenţi. Neputându-se smulge din înţelenirea unor mediocre preocupări interesate, limitate la un anumit grup sau grupuleţ, rămas în forma-i primitivă de organizare, — avându-şi, se înţelege, rostul în anumite împrejurări, pe care, însă, nu-l mai are în prezent, — aceste publicaţiuni, inadaptabile, sunt condamnate la o viaţă anemică şi sterilă.

Iredentismul, raţional şi lipsit de exageraţiunile resimţite în mişcări similare la alte naţionalităţi moştenite din părinţi în părinţi, de românul din ţinuturile subjugate în trecut, forma, şi la românul-american, acea forţă animatoare ce dă din când în când, formaţiuni solide şi în aparenţă trainice. Dar solidaritatea aceasta, condiţionată cum este, în multe cazuri, efemeră: elimineaza cauza, această piatră de temelie, şi întregul edificiu se prăbuşeşte. Aşa dar, prin consumarea înălţătorului act al unirei, şi forţa coeziunii din organizaţiunile româneşti din America — ca şi la alte grupări similare — a fost anihilată, urmându-i dezorientarea de acum cu primejdia unei complete descompuneri, — dacă fruntaşii acestor organizaţiuni, atât de utile românului american, nu vor grăbi să găsiască un substitut.

Până acum, însă, nu s'a făcut nimic în această direcţie. Fruntaşii organizaţiunilor noastre de aici, desorientaţi şi . . . nefiind în stare de a ceti semnele timpurilor noui, perzistă a îmbrăca şi mai departe viaţa românească de aici în haina veche şi nepotrivită după un tipic ce şia- trăit veleatul.

E de prisos a spune că impasul în care să află organizaţiunile noastre din America se datoreşte faptului că lipsea — şi lipseşte încă — acel mediu cultural prin care se cern valorile intelectuale, — puţine câte sunt şi chiar mediocre cum sunt, — şi dau acele directive bine chibzuite, pe care minţi înguste şi sectare nu le pot înţelege, şi deci, pornesc tocmai spre polul opus lor.

Un început de viaţă culturală s'a făcut însă şi la românii din America. Târziu; dar mai bine odată decât niciodată. Câteva cluburi „de cultură şi educaţie" au luat fiinţă în mai multe din coloniile noastre de aici. S'au ţinut şi câteva conferinţe educative, cercetate de un număr surprinzător de mare, şi, din observaţiunile făcute, pot spune că împrospătatea vieţii româneşti din această ţară, numai prin aceste cluburi culturale se va face, — şi începutul s'a făcut.

E curioasă însă atitudinea ziarelor româneşti faţă de această mişcare culturală: unele o ignorează în întregime; altele încearcă să producă confuzie, confundându-le cu unele secţii comuniste camuflate în cluburi „pentru educaţiunea muncitorească", cu toate că în programul acestor cluburi culturale şi româneşti este şi un punct care glăsuieşte astfel: „combaterea cu înverşunare a ideilor bolşevice".

Pentru cartea românească, aceste cluburi vor deveni pârghia unor noui debuşeuri.

I. J. Bănăţanu

Să se ajute fraţii oropsiţi

După cum se ştie, în timpul sărbătorilor Crăciunului, mari întinderi ale ţinuturilor din Ardeal au avut nenorocirea să fie inundate. Din cauza ploilor, cari au topit zăpezile, apele s'au umflat şi s'au revărsat acoperind nesfârşite câmpuri. Gospodării durate cu multă trudă, agoniseala unei vieţi întregi de muncă şi de jertfe, semănături bogate au fost rase de pe faţa pământului. Mulţi au fost cuprinşi în timpul somnului şi au pierit cu tot avutul înnecaţi de şuvoiul apelor. Alţii, cu copiii desbrăcaţi, ţinându-i de mână şi în braţe, au fugit pe dealuri, privind cu ochii rătăciţi şi cu sufletul sdrobit cum li-se înneacă avutul şi cum rămân pe drumuri.

Atâta jale de mult n'a mai fost aruncată în sufletul fraţilor din Ardeal. Dar faţă de durerile lor nu putem rămânea nepăsători; suferinţele lor, trebuie să fie şi suferinţele noastre, de aceia avem îndatorirea morală să-i ajutăm.

Statul a dat ce-a putut şi va mai da. Pe lângă lemne din pădurile sale şi alte materiale de construcţie a ajutat — şi de bunăseamă va mai ajuta — şi băneşte. Dar nu numai statul e dator să ajute, suntem datori toţi ceice le înţelegem nenorocirea şi simţim româneşte. Durerea lor, e durerea neamului întreg.

Fratele bun, — ca şi prietenul bun, — la nevoie se cunoaşte, zice înţelepciunea din bătrâni. Avem, deci, cu această tristă ocazie, prilejul să ne arătăm aceste sentimente de buni fraţi.

Iniţiativa particulară — care poate chiar mai mult decât Statul, când e condusă de oameni de inimă, — are cuvântul. Oameni cu suflet mare se găsesc mulţi în ţara noastră, bogaţi şi mai mulţi, dar despre faptele bune ale multora dintre aceştia nu se poate vorbi. Sunt mulţi cari aruncă zeci de mii de lei pe un cal care le place, pe o haină de lux ori pe alte plăceri, dar dacă li s'ar cere măcar o sută lei pentru o binefacere, ar rămânea surzi. Dar nu în oameni ca aceştia ne este nădejdea, ci mai cu osebire în cei săraci în cele lumeşti, dar bogaţi în sentimente de iubire de patrie şi de dragoste frăţească.

Şi când zic fraţi, nu înţeleg numai pe români, ci pe toţi locuitorii cari au suferit de pe urma revărsărilor de ape, indiferent de naţionalitate. Ştiu că sunt printre aceştia mulţi cari ne duşmănesc, dar răspunzând urii lor prin dragoste, facem întâi o faptă creştinească şi apoi le dovedim că suntem mai buni decât ei şi deci vrednici să stăpânim o ţară ca a noastră. Pe lângă aceste, — mai mult decât prin oricari alte mijloace — vom reuşi a ni-i apropia sufleteşte.

Tot aşa de oropsiţi sunt şi fraţii basarabeni. Seceta din anul trecut i-a adus în sapă de lemn, iar lipsa de ploaie, care în multe părţi s'a resimţit şi pe timpul arăturilor de toamnă, ne face să credem că jalea este încă mare peste Prut. De curând am avut prilej să citesc scrisoarea unui basarabean — Neculai Cujbă — trimisă unui fecior, militar. Erau în slovele acelea, scrise tremurat şi mare, accente cari m'au înduioşat. Astfel, scria bătrânul, că n'au ce mânca şi că din cauza lipsei a vândut şi „şeli două diseatâni din vali" să-şi cumpere porumb. Aşa dar, basarabenii duc încă mare lipsă. Seceta i-a sărăcit. Acest neajuns — al secetii, — cât şi altele, au fost speculate de duşmanii lăuntrici, cari mişună prin Basarabia, arătându-le sătenilor ca pe nişte pedepse dumnezeeşti din cauza îndreptării calendarului. Cum basarabenii sunt foarte credincioşi, e uşor de înţeles că se lăsau ademeniţi şi se opuneau — precum se opun şi acum pe multe părţi — acestei îndreptări. Fraţii de peste Prut au suflet bun, dar trebuie să-i câştigăm cu totul. Statul a trimis şi trimite acolo multe cereale. Şi apoi lor nu le trebuie numai pâine. Au nevoie şi de hrană sufletească. E adevărat că pentru început s'a făcut mult în această privinţă. Cămine culturale există în foarte multe părţi şi multe desfăşură o însemnată activitate culturală.

Nu ştiu din ce cauză, dar în ţara noastră se lasă — cu puţine excepţii — aproape totul în sarcina statului.

O cauză poate să fie şi aceea că nimeni nu încurajează iniţiativele particulare când se ivesc pe alocuri.

Cu câteva săptămâni în urmă, câţiva profesori secundari, buni şi inimoşi români au luat — după pilda prim-ministrului italian — iniţiativa pentru plata datoriilor noastre de răsboi. Am urmărit ziarele, dar am văzut că nimeni nu s'a mişcat. Nici măcar oficialitatea. Din cauza aceasta nu ne putem bucura de şi mai repezi progrese.

Măcar în momentele acestea — când fraţii cari au suferit de pe urma inundaţiilor stau goi şi flămânzi aruncaţi pe drumuri, când basarabenii ne cer pâine şi lumină pentru suflet — măcar acum, să ne desmetecim.

Să se ia iniţiative de ajutoare şi sunt convins că se vor găsi foarte mulţi buni români, în toate straturile, cari să dea din tot sufletul ceeace pot da.

C. N. Dărvărescu

Cooperaţia de consum din Basarabia

Cooperaţiei d consum, care după părerea unora este adevărată cooperaţie şi care trebuie să fie baza, centrul mişcării cooperatiste, la noi nu-i pea merge. Desvoltarea ei se face cu sărituri, prin hopuri adânci şi alături de vre-o câteva societăţi în continuă creştere, avem sate în decădere şi dispărute.

Dezvoltarea aceasta convulsivă a cooperaţiei de consum, bineînţeles, are explicaţiile sale, ea corespunde mersului vieţei noastre atât de anormale, atât de zdruncinate; ea corespunde şi crizei caracterelor prin care trece astăzi populaţia noastră, ca în toată lumea; în sfârşit ea este în legătură şi cu caracterul poporului nostru care, ca toate neamurile latine e prea individualist, greu adoptă principiile de activitate comună şi recurge la acestea numai în caz de mare trebuinţă.

Aceasta din urmă afirmaţie o putem verifica chiar la noi în Basarabia. Creşterea cooperaţiei de consum cade aici tocmai în perioadele de criză, în timpurile de desorganizare a pieţei comerciale, şi de lipsă în piaţă a mărfurilor de prima necesitate. Anii 1906—1908 şi 1916—1918 sunt perioadele când populaţia uşor adera la cooperativele de consum, în măsură largă recurgea la serviciile cooperaţiei, se făcea „cooperatoare". Şi prima ameliorare a pieţei, începuturile de normalizare, imediat spulbera spiritul cooperatist al mulţimei, majoritatea covârşitoare a societarilor pierdea interesul faţă de organizaţia lor şi instituţia ca de obicei rămânea cu 10—20 oameni cari mai menţineau legătura cu dânsa.

Şi fiecare val de cădere în mişcarea cooperatistă lăsa după sine multe rele. Neizbânda generală, fatală în cazurile acestea, produce o deziluzie generală, deprecierea ideilor cooperatiste, revalorizare, care se face în mod cu totul subiectiv, sub impresia imediată a dezamăgirilor personale; insuccesele şi greşelile inevitabile în orice domeniu de activitate iau proporţii exagerate în judecata mulţimii şi aduc la pierderea încrederei în foloasele şi chiar posibilităţile muncii colective.

Tocmai prin perioada aceasta trece cooperaţia noastră de consum în genere şi în Basarabia în special.

Incepând dela 1919—1920 se porneşte valul de scădere în cooperaţia noastră de consum. In anul 1920—1921 numărul cooperativelor de consum ajunge cifra de peste una mie de cooperative, ceeace însemnează, că în două din trei sate erau societăţi cooperatiste. Şi cu toate că nu erau organizaţii consolidate, bine create, ele şi-au făcut datoria, astfel că schimbările economice le impuneau o oarecare reorganizare şi absolut nu lichidarea. In realitate însă s'a început tocmai lichidarea lor în masă. Astfel că astăzi situaţia societăţilor se prezintă în felul următor. Toate datele sunt luate pe ziua de 30 Iunie 1925.

Numărul societăţilor pe judeţe: Bălţi 39; Cahul 15; Cetatea-Albă 59; Chişinău 60; Hotin 56; Izmail 34; Orhei 47; Soroca 41 şi Tighina 43.

Total 394 cooperative faţă de 450 din anul precedent şi 1093 în anul 1922. (Vezi bilanţul).

Media pentru o societate: Lei 135.000. Insă, marea majoritate din societăţile noastre au un bilanţ de 50—70 mii de lei, deci acestea sunt societăţi cu perspective nu prea frumoase şi nu putem încă şti ce parte din ele se va lichida.

Deci, valul de scădere pare a nu fi ajuns la punctul său culminant.

Trebuie însă de recunoscut un lucru: n'a fost obligatoriu să ajungem unde am ajuns, nu este obligatoriu să mergem mai departe cu lichidările.

In alte ţări desvoltarea cooperaţiei de consum a mers cu totul liber. Incepând cu organizaţiile de primul grad se ajungea la organizaţiile de-al 2-lea grad dupăce cooperativele ca număr şi ca posibilităţi de cumpărare prezentau ceva însemnat, putând servi ca baza pentru instituţie de al 2-lea grad.

Aici jocul era liber şi ce putea rezista, trăia, ce nu, murea. Insă nivelul de cultură al massei, tradiţiile vieţei obşteşti, în unele locuri şi adaptarea mai uşoară la principiile acţiunei colective — a făcut, ca procesul de dezvoltare să meargă mai lin, numărul lichidărilor proporţional să fie mai mic, consolidarea mişcării să se facă mai curând. Şi astăzi în majoritatea ţărilor din Europa avem o mişcare bine organizată cu toate crizele numeroase prin care au trecut ţările acestea.

La noi lucrurile în genere stau mai prost decât în ţările din Europa. Suntem în direcţia aceasta inferiori acelor, cu totul, că cooperaţia din regatul vechi a fost ajutată şi de stat, prin instituţia creată, prin lege şi finanţată de Banca noastră de emisiune, iar de vre-o câţiva ani se dă oarecare ajutorul şi cooperaţiei dela noi.

Insă, cu tot ajutorul ce se dă, mişcarea nu numai că nu progresează, ci, după cum am arătat mai sus, mereu merge spre scădere.

Şi pentru viitor noi vedem două căi care pot fi urmate de cooperaţia noastră, cooperaţia va cădea şi mai departe, până va ajunge la punctul cel mai inferior, la punctul care va corespunde interesului de fapt ce îl are societatea faţă de cooperativele de consum. Şi odată cu creşterea interesului din nou al masselor faţă de cooperaţie, vor începe a se dezvolta şi societăţile cooperatiste. Aceasta este prima cale. A doua este: Instituţia destinată a sprijini, organiza şi conduce mişcarea cooperatistă va face datoria sa, va opri pe loc mersul îndărăt, va da mâna de ajutor în momentul, în forma şi în mărimea cerută de împrejurări. Sarcina Centralei cooperativelor în împrejurările acestea este foarte grea; pentru a face faţă datoriilor reclamate de împrejurări se cere o muncă mare, o vedere clară, un program de activitate bine chibzuit şi întrodus în viaţă cu tenacitate, poate chiar cam sever.

Altfel, cooperaţia va apuca pe prima cale şi atunci pe cine va servi Instituţia Centrală?

La aceste concluzii ne aduce cercetarea stării de fapt a cooperaţiei de consum din Basarabia, şi nu vedem, pe cât cunoaştem situaţia în celelalte părţi ale ţării, că în alte locuri să se poată face constatări mai mulţumitoare, mai optimiste.

Deci, sau drumul pur biologic de selecţiune naturală, sau drumul muncei organizate, bine plănuite pentru corectarea şi accelerarea procesului lung, evolutiv.

V. Ghensul

Bilanţul acestor cooperative

ACTIV		PASIV	
Cassa	2.992.419 91	Capital varsat	4.580.299 10
Mărfuri g-le	29.577.880 50	Fonde de rezerve	2.323 255 95
Atelier şi edec	2.788.047 06	Diverse fonduri	9.899.128 85
Capital c. c. s.	209.500 -	Fond pe amortizări	75.252 32
Diverse debitori	4.821.723 42	Centrale C. S.	3.863 640 44
Diverse conturi	12.768.414 57	Diverse asociaţii	7.506.480 44
		Centrala C. S. at mărfuri	503.112 39
		Diverse conturi	2.377.400 71
		Profit şi pierderi	6 031.415 20

Balanţa Lei 83 157.985·46

Chemarea Uniunii Femeilor Române
— pentru ajutorarea sinistraţiior

Doamnelor prezidente,

Un dezastru cumplit s'a deslănţuit asupra Ardealului, Banatului, Maramurăşului, Crişanei şi Bucovinei. Râurile s'au revărsat asupra mănoaselor câmpii şi înfloritoarelor comune şi au potopit toată munca, tot avutul a sute şi mii de familii, care stau fără adăpost, pe drumuri în miez de earnă.

Cu toate că statul a luat măsuri de ajutorare, mizeria este atât de mare, încât şi iniţiativa particulară trebue să colaboreze.

Noi, femeile, suntem chemate să alinăm durerile, noi suntem chemate a îndemna inimile caritabile să dea obolul lor pentru ceice sunt în nenorocire.

Apelaţi deci la toţi, ceice au fost scutiţi de asemenea năpaste şi vor da cu drag acest mic tribut de umanitarism, ca să putem săvârşi cu toatele participarea la această operă caritativă.

Maria B. Baiulescu.
preşedinta U. F. R.

24 Ianuarie

Cel mai desăvârşit simbol e în această zi. Se prăznuesc toate unirile: a Principatelor, a Basarabiei, a Bucovinei şi a Ardealului. Prin urmare trebue să fie înţeleasă adânc însemnătatea istorică a evenimentelor ce s'au strâns pentru a fi sărbătorite în o singură zi.

Bucuria zilei să nu ne înfumureze prin un entuziasm care ar duce după sine: o încredere a trăi în o satisfacţie a împlinirii idealului naţional, ci dinpotrivă o muncă tot mai intensă.

Poporul român a învins în lupta armelor, mai avem o luptă încă tot aşa de grea dacă nu şi mai mare: să învingem în bătălia culturală şi economică.

Idealul acesta trebue înfăptuit.

Pentru aceasta se cere iubire desăvârşită între aceiaşi fraţi şi unitate sufletească. Să înceteze luptele politice urîte şi veninoase şi toţi să se gândească: avem duşmani mulţi peste hotară şi 'n mijlocul nostru,

DESPRE POCĂINȚĂ

Dumineca fiului rătăcit

Sfânta Evanghelie de astăzi ne spune pilda fiului rătăcit, care şi-a primit partea de avere dela Tatăl său şi s'a dus într'o ţară depărtată. Aici, petrecându-şi viaţa în desfrânări, şi-a cheltuit întreagă averea, ajungând peritor de foame. A fost nevoit să intre în slujba unui om, care l-a pus să-i păstorească turma de porci. Nici aici nu prea avea ce să mănânce, căci era foamete mare în ţara aceea.

De multe-ori ar fi mâncat chiar şi rădăcinile cari le scurmau porcii, dar nu putea s'ajungă la ele. In năcazul lui, şi-a adus aminte de casa părintească şi s'a hotărît să se întoarcă iarăşi la tatăl său.

Aţi auzit în sfânta Evanghelie, fraţi creştini, cum a fost primit acest fiu rătăcit de tatăl său. Aţi auzit, cum a pus inel în degeul lui, cum, în cinstea lui a tăiat viţelul cel mai gras, veselindu-se pentru întoarcerea nevrednicului său fiu. Iar fiului său celui mai mare, care nici-odată nu i-a călcat voia, îi spune cât se poate de lămurit: Nu te întrista, fiul meu. Se cădea doar să ne veselim, căci fratele tău acesta mort a fost şi a înviat, perdut a fost şi s'a aflat.

Inţelegeţi, aşa cred, — fraţi creştini, că prin pilda Sfintei Evangheliii de astăzi Iisus Hristos ne îndeamnă la pocăinţă. Ne îndeamnă să părăsim rătăcirea păcatelor şi să ne întoarcem la Tatăl nostru cel ceresc, ca astfel, din moartea sufletească să înviem spre adevărată viaţă, ca şi Fiul cel rătăcit din sfânta Evanghelie de astăzi.

In timpul cât a stat pe pământ, Iisus a propovăduit mereu pocăinţa şi iertarea păcatelor. Chiar şi Ioan Botezătorul, marele prooroc pregătind pe oameni pentru primirea lui Iisus, i-a îndemnat mereu să se întoarcă la calea dreptăţii, spunându-le: Pocăiţi-vă că s'a apropiat împărăţia cerurilor! Cu aceste cuvinte şi-a început şi Iisus propovedania. Celor păcătoşi le-a dat el însuşi iertare, după cum ştim şi din Evangheliile celorlalte Dumineci. El a vindecat şi boalele trupeşti ale oamenilor, dar, le-a vindecat înainte de toate boalele sufleteşti. Le-a curăţit mai întâi sufletul de păcate, apoi, trupul de boale.

Iisus ne-a arătat că Dumnezeu este bun şi milostiv, care nu voieşte moartea păcătosului, ci ca să se întoarcă şi să fie viu. Zacheiu a fost un om cât se poate de păcătos, dar Dumnezeu i-a dat iertare.

Maria Magdalina deasemenea a fost o femeie păcătoasă, dar a primit şi ea curăţire de păcatele ei. Evanghelia lui Iisus Hristos, o carte sfântă, în care pe fiecare pagină citim despre nemărginita milă alui Dumnezeu.

Cu drept cuvânt o putem numi cartea dragostei lui Dumnezeu faţă de oameni. Pilda sfintei Evangheliii de astăzi ne înfăţişează pe Dumnezeu ca pe un tată bun, care cu multă răbdare aşteaptă întoarcerea fiilor săi.

Drept-aceea, fraţi creştini, de cumva şi noi suntem rătăciţi, ca şi fiul sfintei Evangheliii de astăzi, să ne aducem aminte de Tatăl nostru cel ceresc şi să ne întoarcem la el cu toată încrederea. Nu sunt atât de mari păcatele noastre, pe cât este de mare mila lui Dumnezeu. Dacă păcatele noastre ar fi ca nisipul mării, mila lui Dumnezeu e şi mai mare.

Ca să ne putem întoarce la calea dreptăţii, Iisus ne-a lăsat sfânta taină a pocăinţei. Apostolilor săi, şi urmaşilor acestora, episcopilor şi preoţilor, le-a dat puterea să ierte păcatele pe pământ şi să împace pe oameni cu Dumnezeu. Când le-a dat puterea cheilor, le-a zis: Oricâte veţi lega pe pământ, vor fi legate şi în cer şi ori câte veţi deslega pe pământ vor fi deslegate şi în cer. După înviere s'a arătat sfinţilor săi apostoli şi le-a zis lor: Pace vouă! Cărora le veţi ierta păcatele, iertate vor fi, şi cărora le veţi ţinea, vor fi ţinute. Aceasta a făcut-o Iisus pentru uşurinţa noastră, ca noi să putem face adevărată pocăinţă.

Pocăinţa este o taină a legii noui, prin care omul botezat, prin părere de rău şi înfrângerea inimii dobândeşte iertare de toate păcatele săvârşite după botez, făcându-se iarăşi fiu al lui Dumnezeu şi moştean al vieţii de veci. Pocăinţa este aşadar o comoară a bisericei creştine, din care se împărtăşesc cei păcătoşi, este o stea luminoasă, care din întunericul răutăţii duce pe om la lumina vieţii.

Ca să putem dobândi iertarea păcatelor, trebue să ne pară rău de ele. Iisus ne-a învăţat să iubim. Singurul lucru, pe care şi Iisus ne-a spus să-l urâm, este păcatul. El însuşi, a iubit pe oamenii păcătoşi, dar a urât păcatul, stârpindu-l din sufletele păcătoşilor. Fără părere de rău nu se poate închipui iertarea păcatelor. Inchipuieşte-ţi, frate creştine, că vre-un om care te-a vătămat vine la tine şi-ţi zice: Frate eu te-am vătămat, dar îmi pare rău. Te rog, iartă-mă? Aşa-i, că ar fi greu, nespus de greu, să dai unui astfel de om iertare? Dacă nouă trebue să ne pară rău chiar şi de vătămările aduse unor oameni, cu atât mai vârtos trebue să ne pară rău de vătămarea adusă lui Dumnezeu. Oamenii doar, une-ori ne iubesc, iar alteori ne urăsc, precând Dumnezeu ne iubeşte de-apururi. Oamenii ne face bine şi rău, Dumnezeu însă ne face numai binele.

Părându-ne rău de păcatele făcute, trebue să mai luăm şi hotărîrea de-a ne îndrepta viaţa şi de-a nu mai păcătui, Iisus Hristos a spus slăbănogului dela fântâna oii: Vezi, să nu mai păcătueşti, ca să nu ţi-se întâmple ţie ceva mai rău! Precum noi, n'am putea să iertăm pe ceice ne-au vătămat, dacă ne-ar spune că ne vor vătăma şi în viitor, aşa nu putem aştepta să ne ierte Dumnezeu, dacă nu ne-am hotări să ne îndreptăm viaţa şi să nu mai vătămăm pe Dătătorul bunătăţilor.

Vor zice unii: acesta e un lucru foarte greu. Adevărat. Omul e supus ispitelor de multe feluri. Sfânta Scriptură ne spune, că chiar şi dreptul greşeşte de şapte ori la zi. Dacă însă omul se sileşte a lupta împotriva acestor ispite, păcatele lui se vor împuţina încetul cu încetul, el nu va mai săvârşi păcatele grele, cari îl duc la osândă, ba, chiar şi numărul păcatelor uşoare ale unui astfel de om se vor împuţina din zi în zi.

Având părere de rău, să ne gândim la păcatele ce le-am săvârşit şi să le mărturisim înaintea preotului, căci preotul este rânduit să ne dea iertarea păcatelor. Mai ales păcatele cele grele trebue să le mărturisim, căci acestea nu se iartă, decât prin mărturisire. De păcatele uşoare ne putem curăţi şi numai prin rugăciuni şi fapte bune, păcatele grele trebue nesmintit să le spălăm cu lacrimile pocăinţei.

Vor întreba unii: ce va fi de mine, dacă în mărturisire, din nebăgare de seamă, ori din uitare, am uitat să spun vre-un păcat? Acestora le răspundem: dacă din nebăgare de seamă ori uitare ai uitat să spui vre-un păcat, din curată milă Dumnezeu te iartă. Atunci însă, păcatul uitat trebue să-l mărturiseşti la cea mai apropiată mărturisire. Dacă însă cu voia n'ai spus vre-un păcat greu, nici mărturisirea celorlalte păcate nu are vre-un preţ. Atunci tu faci un nou păcat, căci ai încercat să minteşti înaintea lui Dumnezeu.

După mărturisirea păcatelor spunem preotului, că ne pare rău de vătămarea adusă lui Dumnezeu, iar preotul rosteşte cuvintele iertării şi deslegării. Preotul este om, ca şi noi, uneori, poate, chiar mai păcătos decât noi. El rosteşte cuvintele deslegării şi iertării, dar iertarea o dă însuşi Dumnezeu, din comoara iubirei sale de oameni. Domnul nostru Iisus Hristos a dat preoţilor această putere spre binele nostru şi spre uşurinţa noastră. Preoţii n'au nici un folos din mărturisirea credincioşilor, căci mărturisirea păcatelor este lucru greu şi ostenitor. Priviţi vreodată pe un preot care a mărturisit câteva zeci de oameni, vedeţi faţa lui galbenă şi ochii lui tulburi. Da, fraţilor, preoţii nu au alt folos din mărturisirea credincioşilor decât dulcea mângâiere, că prin cuvintele deslegării ai îndreptat câteva suflete pe calea lui Dumnezeu. De cumva avem ceva nedumeriri, să întrebăm pe preot cu prilejul mărturisirii, căci el cu dragoste părintească ne va da lămuririle trebuincioase.

Iată, fraţi creştini, aşa trebue să facem adevărata pocăinţă. Iată, în acest chip ne vom face şi noi vrednici, ca Tatăl cel ceresc să ne primească la sânul său, ca şi tatăl din Sfânta Evanghelie de astăzi pe fiul cel rătăcit. Dacă noi vom face această pocăinţă, Tatăl nostru cel ceresc se va bucura, căci, bucurie se face în cer pentru orice păcătos care se întoarce. Se va bucura şi sufletul nostru, căci nu poate să fie o bucurie mai mare pentru un suflet decât împăcarea cu Dumnezeu. Fiind omul împăcat cu Dumnezeu, va fi împăcat şi cu sine însuşi. Atunci, el va fi pururea la ospăţul pe care Tatăl cel ceresc l-a gătit fiilor săi.

Septimiu Popa

Cercul cultural din Vânjuleţ

In ziua de 20 Decembrie 1925, în sala şcoalei din această comună, s'a ţinut conferinţa cercului Vânjuleţ, sub preşedenţia d-lui George Roiban, autorul poeziei „La Turda".

De dimineaţă, au fost cu toţii la biserică. Slujba s'a oficiat de către preoţii: I. Ştefănescu, C. Popescu şi C. Florescu-Orevita.

In şedinţa intimă, d-ra Domnica G. a ţinut o lecţie de cânt.

Critica s'a făcut de Păr. Florescu, I. Taloi, G. Roiban şi B. Dumitrescu. trescu.

Masa s'a luat la locuinţa d-lui director al şcoalei B. Dumitrescu.

După masă, în conferinţa publică, sala era plină. Veniseră mulţi săteni să audă cuvinte bune spuse de învăţătorii şi copiii lor.

D-l preşedinte G. Roiban, a ţinut cuvântul de deschidere. Copiii au recitat poezii populare, patriotice şi şcolare. Corurile pe două voci au mulţumit foarte mult poporul.

Invăţătorul I. Olteanu, a vorbit cu multă însufleţire despre obiceiurile strămoşeşti.

In urmă Păr. C. Popescu, preot paroh, a adus mulţumiri sătenilor cât şi colegilor că au luat parte la această conferinţă în număr cât mai mare.

I. N. Dumitrescu-Bistriţa

Falsificatorii din Ungaria

De ani de zile guvernul dela Budapseta poartă o adevărată luptă în străinătate, ponegrind ţara noastră şi celelalte ţări, cari s'au format ori întregit prin împărţirea Ungariei. La Societatea Naţiunilor, la adunările de tot felul din Europa, ei şi-au trimis oameni, cari răspândeau despre România fel de fel de neadevăruri, şi tot astfel şi despre Jugoslavia şi Cehoslovacia. Prin aceste uneltiri ei au încercat să convingă pe bărbaţii de stat ai ţărilor europene că prin contractul de pace dela Trianon s'a făcut o mare nedreptate şi că Ungaria ar trebui să primească înapoi ţinuturile trecute la cele trei ţări. Aceste neadevăruri le-au răspândit şi prin gazetele din străinătate.

Lumea se întreba: de unde are Ungaria atâţia bani, ca să poată face aceste lucruri? E ştiut doar, că atâtea călătorii, mese întinse, date gazetarilor prin Paris şi Londra, precum şi publicarea de articole în gazete străine costa parale foarte multe. In acelaş timp guvernul Unguriei, cu Horty în frunte, se plângeau mereu de cea mai mare sărăcie.

Săptămânile trecute, apoi s'a desvălit marea taină. La Paris, Londra şi alte oraşe mari europene s'au găsit o mulţime de bani franczi mincinoşi, falsificaţi. La Hamburg a fost prins şi arestat ungurul Jankovicii, tocmai când voia să schimbe astfel de bani. Pornindu-se cercetare să dovedit, că banii aceştia au fost falsificaţi la Budapesta. Prin falsificarea francilor francezi s'au pricinuit Franţei pagube neînchipuite.

De-aceea Franţa, şi-a trims poliţia la Budapesta, ca să găsească pe cei vinovaţi. Maşinile de falsificare a banilor s'au găsit într'un institut al statului unguresc. Câţiva falsificatori de bani, oameni de mai puţină însemnătate, fiind arestaţi, au mărturisit că falsificarea a fost condusă de prinţul Windischgraetz, un bărbat fruntaş al Ungariei, deputat şi fost ministru. Acesta s'a întovărăşit cu alţi bărbaţi fruntaşi, foşti miniştri, conducători de partid şi deputaţi, ca vă falsifice bani francezi, pe cari să-i schimbe în străinătate.

Falsificarea au făcut-o cu mult meşteşug şi astfel, au reuşit să schimbe o mulţime de franci francezi, ajungând la averi neînchipuite. Cu banii câştigaţi în acest chip ei au cutreerat Europa şi au plătit pe gazetarii streini ca să scrie neadevăruri împotriva ţărilor Micei Inţelegeri. Poliţia franceză a arestat pe toţi cei vinovaţi, în frunte cu prinţul Windischgraetz. Intre ei se află şi un băiat al lui Horty, guvernatorul Ungariei, precum şi episcopul militar Zadrawecz.

Acest episcop a jurat pe toţi tovarăşii să nu se spună unul pe altul.

Guvernul Ungariei a fost nevoit să lase poliţiei franceze mână liberă la arestarea celor vinovaţi, lăpădându-se, firește, de ei. Cei arestaţi fac parte din aşa numita tovărăşie a Ungurilor cari se deşteaptă. Aceşti unguri luptă pe toate căile şi cu toate mijloacele pentru întregirea Unguriei în vechile ei hotare. Intrebaţi asupra pricinilor ce i-a îndemnat să facă această faptă josnică, ei au răspuns, că au făcut-o din dragoste pentru poporul unguresc.

Cu toate că guvernul Ungariei se lapădă de aceşti falsificatori, partidele de opoziţie din parlamentul unguresc cer depărtarea lui, fiind de convingerea, că falsificarea s'a făcut cu ştirea şi învoirea guvernului şi chiar a guvernatorului Horty. Se crede, că atât Franţa, cât şi celelalte ţări ale Europei, precum şi ţările micei înţelegeri vor lua faţă de Ungaria măsurile cuvenite. Gazetele străine scriu articole lungi despre fapta josnică a ungurilor, cu atât mai josnică, cu cât e săvârşită de oameni cu răspundere. Intre altele, gazetele spun că Ungaria nu este vrednică să mai trăiască şi ar trebui împărţită între ţările vecine. Atât la conferinţa Micei Inţelegeri, cât şi la adunarea Societăţii Naţiunilor delegaţii ţărilor europene se vor sfătui, asupra mănuilor ce sunt de luat faţă de Ungaria. Nu putem şti, cari vor fi aceste masuri. Credem însă, că nu se va face împărţirea Ungariei. Poporul unguresc nu poate fi învinuit pentru josnicia conducătorilor săi. La toată întîmplarea însă, Mica Inţelegere şi Societatea Naţiunilor se vor îngriji, ca în fruntea Ungariei să ajungă oameni cinstiţi, cari să n'o mai facă de ruşine în faţa străinătăţii. Se vor lua măsuri, ca Ungaria să se desmaticească şi să înţeleagă, că întregirea în vechile ei hotare e un vis ce nu se mai poate împlini. Inţelegând acestea, conducătorii Ungariei se vor pune pe muncă cinstită şi nu vor mai primejdui prin uneltirile lor pacea Europei.

Ţăranii în faţa unirii dela 1859

Pentru a afla durerile neamului românesc, Europa a hotărît, — în ajunul unirii, — constituirea unor adunări naţionale, care să exprime dorinţele poporului.

Aceste adunări sunt cunoscute în istorie sub numele de „divanurile ad-hoc", şi s'au deschis în ambele principate în anul 1857.

Divanurile ad-hoc, întrunind la un loc pentru prima dată pe reprezentanţii tuturor claselor sociale, atât prin constituirea cât şi prin activitatea lor, care s'a desfăşurat într'o atmosferă de înţelegere şi de dragoste dela frate la frate, au dat cea mai strălucită dovadă că poporul românesc merită o soartă mai bună.

Intreaga populaţie a urmărit cu un viu interes lucrările acestor adunări naţionale, iar în ziua de deschidere a divanului din Moldova (4 Oct. 1857), au avut loc în toată ţara manifestaţii mărețe.

Iată după foaia „Steaua Dunării" [1]) din 15 Oct. 1857 cum a decurs manifestaţia la Iaşi.

„Biserica Sf. Nicolae, înnălţată sub domnia eroului moldovean Ştefan cel Mare, cu trei altare în care leturghia se face deodată: românească, grecească şi slavonească . . . era împodobită pentru această ocaziune ca pentru o solemnitate sfântă . . .

Puterile garante au fost reprezentate prin consulii lor . . .

După „Te-Deum" deputaţii, eşind din biserică, au pornit pe jos, printre două şiruri de soldaţi, înapoia cărora se îngrămădea o mulţime nenumărată, dela uşa catedralei până la intrarea în palatul domnesc. Clopotele sunau în toată voia; artileria trăgea salve; mai puternice însă răsunau aclamaţiile populaţiei. Astfel au fost conduşi aleşii naţiunei la sala de şedinţă.

Deputaţii ţăranilor, element nou în adunările noastre moderne, dar pe care viitorul îi destină să constitue forţa vitală a acestei ţări, au fost salutaţi prin aclamaţiile cele mai entusiaste şi cele mai semnificative. Insuşi soldaţii cari formau garda, recunoscând în grupurile pe care le formau cei cincisprezece deputaţi ţărani o rudă sau un amic, au uitat pentru o clipă ordinile primite şi strigau ridicând armele:

„Trăiască deputaţii noştri!"

Relativ la organizarea Principatelor adunarea a admis (cu două voturi contra: a logofătului Balş şi a episcopului de Roman), următoarele puncte:

1. Unirea Principatelor.
2. Principe străin cu drept de moştenire.
3. Autonomia.
4. Guvernământ constituţional reprezentativ.

Votarea acestor puncte s'a făcut cu o mare însufleţire.

Mitropolitul Sofronie, dându-şi votul, a exclamat:

„Unde este turma şi păstorul!" [2])

Boerul Gheorghe Sturza a zis: „Mulţumesc lui Dumnezeu că am trăit până într'aceste zile, cele mai frumoase ale naţiunei române!"

Protopopul de Roman a declarat că toată preoţimea judeţului Roman l'a rugat, cu lacrămi în ochi „să votez pentru unirea Principatelor . . ."

Şi când boerii se felicitau reciproc pentru atitudinea românească a fiecăruia în clipa semnării actului, moş Ion Roată a spus: „Noi nu ştim să felicităm dar Dumnezeu ne va împlini rugăciunea".

Cea mai mare parte a deputaţilor ţărani punându-şi pecetea . . . în locul semnăturii, ziceau: „Noroc bun!" ori: „Să fie spre veşnica pomenire!".

Nu se putea o palmă mai usturătoare pe obrazul logofătului Balş şi a episcopului Hermeziu, cei doi cari luptau împotriva unirii, decât această atitudine frumoasă a ţăranilor moldoveni, cărora instinctul conservării naţionale le indica singura cale de mântuire a neamului: Unirea.

Insufleţit de rezultatul general al votării şi mai ales de nobila atitudine a deputaţilor ţărani şi pentru a mustra pe cei doi adversari ai unirii, Kogălniceanu exclamă: „Să ascultăm fraţilor inima poporului nostru; să ascultăm glasul şi interesul naţiunii noastre care ne strigă neîncetat: Unire şi unire!"

Unirea trebuia să aducă şi întărirea fiecărui român în drepturile sale şi ţărănimea ştia că dreptatea nu e de partea unuia ca boerul Balş, stăpân peste 80.000 de fălci de pământ, ci dreptatea este cu cei mulţi şi slabi, deposedaţi în timpul fanarioţilor de toate drepturile.

La 7 Nov. 1857, divanul se găsi în faţa unei moţiuni din partea deputaţilor ţărani „exprimată cu energie şi moderaţiune în acelaş timp", prin care cereau înlăturarea „boerescului", cu tot cortegiul de impilări, de jafuri şi de bătăi din partea proprietarilor fără inimă.

Intr'o adunare pe deasupra căreia plutea duhul cel nou al înfrăţirii şi al bunei înţelegeri, cererea ţăranilor avu un ecou puternic şi cei mai de seamă deputaţi, în frunte cu Kogălniceanu, îşi făcură o cinste ca să le-o susţină, astfel încât se votă cu o mare majoritate: ştergerea şerbiei şi împroprietărirea ţăranilor pe moşiile boereşti (în principiu).

Opera divanului ad-hoc fu desăvârşită de adunarea electivă, care, la 5 Ianuarie 1859, alese în unanimitate pe colonelul Alexandru Cuza ca domn al Moldovei. Acelaş domn fu ales şi de către Munteni la 24 Ianuarie 1859. In felul acesta unirea se realiza peste voinţa duşmanilor noştri, dar cu voia întregei naţiuni. Şi dacă boerimea s'a arătat atât de energică şi de însufleţită pentru ideia unirii, fără îndoială că la aceasta a contribuit în cea mai mare măsură ţărănimea, care i-a urmat cu sufletul deschis.

E bine şi frumos ca ţărănimea ardeleană, mândră şi conştientă totdeauna de datoriile şi drepturile sale să ştie că şi dincolo de munţi, sub cămăşile albe, bat inimi mari la ceasuri mari.

Dimitrie Goga

[1]) M. A. Ubicini: La question des principautés. p. 223 şi următoarele.
[2]) Ilid, p. 230 ş. u.

Poezii populare din Bihor

Ţine maică uşa bine
Că urâtu' la noi vine,
Ţine-o maică şi-o apasă
Şi spune că nu-'s acasă;
Dar de-o veni dragostea
Deschide maică uşea
Şi spune-i că-s aicea.

Câtă neauă pe deal sus
Până amu toată s'a dus;
Da dela inima mea
Ce s'a pus, nu se mai ia.

Urâtu şi om urât
De viu mă bagă'n pământ,
Dragostea şi om frumos
Din pământ iară m'a scos.

Frunză verde amu se face
Ce-am iubit maichi nu-i place,
Că s'a pus în pat şi zace.
Scoală-te maică din pat
Că ce-am iubit am lăsat;
Că de cât fără măicuţă;
Mai bine fără drăguţă;
Că drăguţă-oi mai găsi
Da maică pân'oi trăi.
Drăguţă mi-oi căpăta
Da maică până-i lumea.

Drag îmi eşti tu bade mie
Ca strugurul cel din vie.
Strugurii-mi plac ai mânca
Pe tine-a te săruta.
Nu te uit, nu mă uita.

Păsărică mititică
Du această cărticică
Du-o, du-o 'ndepărtare
Şi-o pune la badea'n cale
De-o zice: „De unde vii?"
Spune-i că nici tu nu ştii.
Cărticica s'o citească
Că ea ştie să-i vorbească.
Cărticică scrisă bine
Cine te-a ceti pe tine
Să-l ajungă dor de mine.
Când a'ncepe să citească
Lacrămile să-l pornească
Cum mi-s'a pornit şi mie
Când am început a scrie.

Auzite de:
Mihai Pantea
dela tinerimea din satele
din jurul Tincei.

Lămuriri şi sfaturi asupra păstrării legumelor

II.

Pătrunjelul, păstârnacul şi ţelina. Să păstrează la fel ca morcovul, atât în pivniţe (beciuri) cât şi afară în pământ, cu singura deosebire că nu se pot păstra în silozuri.

Cartofii. In cele mai multe cazuri micii gospodari păstrează cartofii în pivniţe (beciuri) aşezaţi în un colţ, şi numai în cazul că locul nu permite îi pun la siloz. Acolo unde pivniţa este prea călduroasă, e cu mult mai bine a se păstra în silozuri afară, adânci de 50—60 cm. late de 1 m. şi lungi după trebuinţă. Aşezatul cartofilor şi al răsuflătorilor va fi la fel ca la silozul de morcovi.

Varza. Pentru ca să putem păstra varza în stare nepreparată, vom avea grijă ca la recoltat s'o smulgem cu rădăcină aşa fel ca să aibă ceva pământ. Vom alege căpăţinele cele mai frumoase şi sănătoase pe care le aşezăm în pivniţe (beciuri) cu rădăcinile în nisip unele lângă altele despărţite între ele prin nişte leaţuri sau punem pae pentru a nu se atinge una de alta.

In pământ afară le păstrăm astfel: se fac şănţuleţe adânci de 30 cm. late de 30 cm. şi lungi după trebuinţă. Apoi să iau verzile şi se aşază una lângă alta aşa fel ca căpăţinele să fie în jos şi rădăcinele în sus. Complectându-se astfel aşezatul se aşterne deasupra lui strat de pae gros de 4—5 cm. acoperind în urmă restul şanţului cu pământ scos din şănţuleţ, ridicând puţin pământul în formă de coamă, însă aşa fel ca rădăcina să rămână desvelită. Mai târziu când timpul se răceşte se va pune peste aceste şanţuri câte un strat gros de pae (gunoi) spre a nu îngheţa pământul.

Depărtare între şănţuleţe poate fi de 40—50 cm.

Ceapa şi usturoiul (aiul). Se împletesc în cununi şi se pun pe leaţuri orizontale la beciuri sau atârnate în cue bătute la părete.

Se poate păstra şi în podurile locuinţelor aşezate în gropine de 25—30 cm. şi acoperite cu un strat gros de pae spre a fi ferite de îngheţ.

V. Enache

Despre descântece şi farmece

Medicina şi ştiinţa în genere a progresat lumea, chiar şi la ţară s'a mai cuminţit, se caută pentru boale mai mult cu doctorii decât cu „babele", ca mai de mult. Se spunea când-va că civilizaţia şi noile descoperiri alungă poezia şi naivitatea „timpului patriarhal".

„Şi cum vin cu drum de fer
Toate cântecele pier"...

Cântecele nu pier, dar descântecele devin tot mai rare.

Cei cari au iubit trecutul şi au răscolit comorile populare de cântece şi descântece, le-au cules mai ales dela ţară, îmbogăţind colecţiile folklorului românesc.

Acum vre-o 25 de ani revista „Sănătatea" a publicat serii frumoase de descântece, culese cu îngrijire şi multă răbdare de regretatul G. Rigo (Gr. Grigoriu) iar Academia română a încurajat şi tipărit în volum din aceste culegeri.

Şi medicina, în timpurile vechi, cu mult înainte de Hristos, folosea descântecele şi rugăciunele ce însoţeau leacurile pentru diferite dureri şi boale.

Şi astăzi popoarele primitive, şi populaţia naivă în ţările civilizate mai cred în diferite „fetişuri" sau „omulete" ce apără de rele, de „deochi" sau poartă noroc.

Descântecul îşi are partea lui de sugestie şi nimeni nu se îndoeşte, în diferite boale uşoare sau turburări nervoase de efectul terapeutic al sugestiei.

Ne aducem aminte şi cred că vor fi mulţi astfel, de câte ori ne-a trecut o uşoară durere de cap sau migrenă, în urma descântecului „de deochi" sau „de aplecate", pe care mama, în copilăria noastră, îl însoţea de o uşoară atingere pe frunte.

Şi astăzi, la diferite representaţii de hipnotism, etc. — multora le trece durerea de cap, pe cale sugestivă.

Dr. Monsson-Lavranze („Paris-medical, 10 Oct. 1925) ne dă câteva indicaţiuni interesante din trecutul medicinei antice.

Homer spunea că în Egipt erau mulţi medici care tratau boalele cu formule magice, ce aveau mai mult efect decât însăşi medicamentele.

Un tratat de medicină egipteană din timpul faraonului Ramses, spune: „am eşit din şcoala de medicină din Heliopolis, unde bătrânii din marele Templu m'au învăţat leacurile, şi din şcoala de boale de femei din Sais, unde Sfintele mame mi-au dat reţetele lor.

„Am descântece compuse chiar de Osiris în persoană.

„Călăuza mi-a fost întotdeauna zeul Toth, care a născocit vorbirea şi scrisul, meşter scriitor de reţete neîntrecute, care singur ştie să facă faima vrăjitorilor şi doftorilor care-i urmează preceptele.

„Descântecele sunt bune pentru leacuri şi leacurile sunt bune pentru descântece".

In papyrus-us renumit Ebers, se găsesc formule interesante.

„Cuvinte ce trebuesc spuse exact şi cât de mai multe ori cu putinţă — când se aplică leacuri pe orice mădular (membru) al cui-va dacă e bolnav, ca să-i vindece în el orice cauză de turburare: Isis a tămăduit. Osiris a tămăduit pe Horus de răutăţi, pe care i-le făcuse fratele său Set, ucigând pe tatăl său Osiris. O Isis, mare zeiţă a descântecelor, tămăduieşte-mă, scapă-mă, de orice răutate, răufăcătoare, crudă, scapă-mă de zeul durerilor, de zeiţa durerilor, de un Mort sau de o Moartă, de ce pătrunde în mine, după cum s'a tămăduit, s'a curăţat fiul tău Horus. Căci am intrat în foc, am eşit din apă, n'am căzut în cursa acestei zile.

Am spus că fusesem copil, că fusesem mic. O soare, vorbeşte cu limba ta. O Osiris, intervino! Soarele vorbeşte în limba lui şi Osiris intervine.

Iată, dar, că m'ai tămăduit de orice răutate, răufăcătoare, crudă, de zeul durerilor, de un Mort sau de o Moartă".

„Cum să beau leacurile. Veniţi leacuri, veniţi să isgoniţi relele din inima mea, din membrele mele. Descântecele sunt bune pentru leacuri şi leacurile sunt bune pentru descântece . . . etc."

Pentru oculişti, e alt descântec ce se spune pe teasta de broască ţestoasă, sdrobită cu miere, ce se pune apoi pe ochi.

Contra teniei („panglică" sau „cordeli") e specific alt descântec: „aceste cuvinte să alunge durerosul mers târâtor pe care îl face în pântecul meu Cel ce şerpueşte! Un zeu l'a făcut pe acest duşman.

Să-l fermece şi să alunge durerea pe care mi-a făcut-o în pântece!"

Şi Grecii, cari au moştenit multe dela Egipteni, foloseau descântecele. Iată o rugăciune pentru uşurarea naşterilor; „Mai vino, din nou, Hythye, la glasul Lyanis-ei ce te chiamă vino, de grabă, şi ajută-i, procură-i încă o facere fericită. „Ea îţi oferă azi, această închinare pentru o fată, dar pentru un băiat, acest templu înbălsămat va primi într'o zi cu totul altă ofrandă (jertfă)".

Dn superstiţiile romanilor, Virgil şi Horaţiu, citează două descântece rugăciuni lecuitoare — pe care Pliniu, marele enciclopedist, le recomanda contra colicilor.

„Trupul pândea pe drum, pe cărare; el mânca cărnuri crude, bea lucruri lichide" sau alta:

(Va urma)

Dr. D. Olaru

POVESTEA VÂSCULUI

Vîscul cu rădăcina fixată pe trunchiul copacilor mari (meri, peri, stejari, brazi, ş. a.) de unde suge cu lăcomie seva adunată cu multă trudă de sărmanele rădăcini ale plantei ospitaliere şi îngăduitoare şi nu rareori dintr'un copac verde şi falnic nu rămâne decât un lemn secătuit de viaţă, crengi uscate şi cu frunze ofelite.

A fost odată, în vremurile de demult un domn mare în ţara noastră, mare ca suflet şi cu gânduri frumoase pentru ţară şi popor. Şi'n ideia lui de a înfrumuseţa dealurile mănoase ale ţărişoarei noastre, a trimis oameni aleşi ca să cutreere lumea şi să găsiască pomi mândri şi roditori din cari să aducă sămânţă sau răsaduri pentru a fi sămănate şi răsădite şi la noi.

S'a nimerit ca între cei aleşi şi trimişi să nu fie tocmai buni cunoscători şi s'a mai nimerit ca şi călătoria lor să fie fost făcută atuncea când câmpiile erau triste şi pustii iar copacii desfrunziţi.

Nenorocire!... ce era de făcut?... Să vie în ţară cu mâna goală; se supără domnul; să pătrundă orizontul cu privirea lor, nu aveau obiceiul să privească prea departe, să mai aştepte, nu ştiau cât. După multă chibzuială s'au hotărît să meargă la oraşul cel mai apropiat. Au ajuns noaptea târziu în oraş şi cum era linişte pestetot străzile goale, casele cu luminile stinse... nu au putut poposi decât la otelul cel mai mare de acolo, otel în care se nimerise să fie mare veselie şi petrecere, căci doar sosise acolo nu ştiu ce om cu vază de prin Ţarigrad.

Era lume multă, mândră aleasă şi cu exterior măreţ, aşa cum se vede şi pe la noi prin saloane, hoteluri mari şi strada principală. Mesele erau încărcate cu bunătăţile pământului şi pentru frumuseţe erau şi pahare cu nişte crenguţe mândre, verzi, cu frunze simple şi cu nişte boabe ca mărgăritarele la subţioara lor.

Doamne, mult i-a mişcat pe aleşii trimişi această podoabă care era tocmai ceiace căutau şi „o plantă nouă". Să 'ntrebe ce buruiană e, le era ruşine, să ştie unde creşte şi cum creşte nu ştiau. Au putut au zică se chiamă *ghi* (gui)... şi atâta tot. Ce au făcut, ce au dres, au intrat şi ei în dansul alora de petreceau, iar la isprăvenie au luat şi ei câteva crenguţe şi le-au împachetat bine ca pe nişte moaşte sfinte şi s'au grăbit să vie cu ele 'n ţară.

Când au sosit în ţară, s'au dus aleşii trimişi cu mult alai la curtea domnească să prezinte procopseala. Lumea care aflase şi ea de marea ispravă, s'a dus buluc la curte să vadă şi ea minunea.

Domnul a dat învoire ca crenguţele să fie spânzurate afară ca să le vadă poporul. Fiind în timpul ernei, lumea a rămas mirată, văzând aşa frumuseţe de verdeaţă şi cu boabe albe ca nişte *mărgăritare.*

Piţigoii înfometaţi s'au repezit asupra boabelor şi isbindu-le cu ciocul, pe unele le-au scăpat pe jos, de unde poporul ridicându-le, le-a văzut că au un suc lipicios, vîscos şi aşa se face că i-a dat numele de *vîsc.*

Din pricina a sucului vîscos al fructelor plantei minunate, seminţele s'au lipit de pliscul lacomelor păsărele şi acestea ca să se scape de ele s'au căţărat pe sărmanii *pomi* ce le erau în cale şi au început să-şi cureţe pliscul. Seminţele ce le erau lipite de plisc, s'au lipit de scoarţa bieţilor pomi şi acolo au încolţit, şi au bagat rădăcinele pe sub scoarţa lor şi au început să crească şi să dea plante la fel cu cele aduse de trimişii aleşi.

Şi vîscul căruia îi priește aşa de mult clima noastră, a făcut şi el boabe şi piţigoii le-au ciugulit şi alte seminţe li-s'au lipit de plisc şi acestea au ajuns pe alţi copaci... şi aşa se vede cum de avem copaci cu mai multe crengi de vîsc decât crengi — odrasle — de-ale lor.

Când vine toamna şi apoi iarna, bieţii pomi în loc să ştie şi ei să se hodinească pentruca primăvara cu multă vlagă să 'nfrunzească şi 'nflorească, ei sunt sleiţi de nepoftitul oaspe cocoţat în vârful lor şi 'ncet, încet îl vedem ofilit şi la urmă uscat, ruinat.

Şi când bietele ramuri, vlăstar al copacului îndrăsnesc să ridice ochii spre îmbuibatul *vîsc*, pălesc de ciudă şi ruşine, văzând cât sunt ele de părăpădite şi 'şi aduc aminte ca prin vis de ce erau ele odată când nu erau săcătuite de vîsc. Şi 'ncep să se tânguiască la început şi la urmă să plângă cu hohote când văd că rând pe rând surorile lor cele altădată încărcate cu flori şi apoi fructe se usucă şi pier.

— Intr'o zi grădinarul priceput din grădina vecină, auzind jălania amarnică a pomilor încărcaţi de vîsc, a 'ntrebat ce s'a întâmpalt şi auzind ciudata poveste, le-a zis: „Şi ce e mai grozav, veţi peri toţi la fel, dacă nu s'a găsi un grădinar vrednic care să vă cureţe de vîscul care vă suge viaţa pe care moşi din strămoşii voştri v'au învăţat cu sudori de sânge s'o trageţi din pietrele şi pământul frământat şi pătruns de rădăcinele voastre".

Şi atunci bieţii pomi istoviţi au început să se roage lui Dumnezeu şi să'i zică:

— Dă-ne Doamne un grădinar bun şi scapă-ne de vîscul ce ne-a prăpădit...

Dr. Pamfil, prof. univ.

Ştiinţa cerului

Poveste din bătrâni

Bătrânii noştri multe celea ne pot spune din auzitele lor de zeci de ani: Ba pot să ne spună poveşti rămase dela moşi strămoşi de sute şi mii de ani. Poveştile vechi au început odată cu lumea şi se vor sfârşi odată cu ea. Credinţele ce ni-s'au păstrat de veacuri, s'au format în timpul când omul a început a căuta să pătrundă tainele acestei lumi. Şi azi dela copilul de 6, 10 până la 80—100 de ani fiecare se întreabă cum este lumea, cum s'a făcut, cum se conduce, cine-o conduce şi până când va mai fi lume?

Păstorii, ciobanii noştri cunosc mai bine semnele cerului, decât aceia cari n'au norocul să trăiască mai mult sub cerul liber decât în case şi ateliere. Privind lumea azi, mâine, zi de zi, mintea gânditoare caută să-şi dea seama de ceeace vede. Soarele răsare în fiecare zi, ne luminează, ne încălzeşte. Zilele nu sunt deopotrivă de lungi, semn că soarele nu răsare în fiecare zi din acelaş loc. De douăori pe an răsare şi apune aşa ca ziua să fie deopotrivă cu noaptea. Vara drumul dela răsărit spre apus este mai lung, Soarele se ridică mai sus pe cer, iarna este mai jos, drumul mai scurt. Ba, nici anotimpurile nu sunt deopotrivă de lungi. Vara este mai lungă cu câteva zile decât iarna, semn că nici soarele nu are o mişcare uniformă, iarna se grăbeşte, iar vara întârzie. Ba un ochi bun mai vede şi aceea că vara Soarele la amiază se vede mai mic decât iarna. Semn că vara ar fi mai departe decât iarna.

Mulţi din oamenii noştri cetitori de stele au putut cunoaşte timp de mai mulţi ani aceste fenomene cereşti şi caută să le tălmăcească, de ce ar fi oare aşa. De ce nu se schimbă, de ce în fiecare an lucrurile se repetesc şi nu se arată nici cea mai mică neregularitate de mişcare dintr'un an faţă de celălalt?

Dela Soare trecem la Lună. Toţi cred că este mai aproape de noi decât Soarele, prin urmare este şi mai mică decât Soarele, fiindcă văzându-se deopotrivă de mari, dar fiind Soarele mai îndepărtat, el trebue să se vadă să fie mai mare decât Luna, ca văzându-se cât deacolo, să ni-se pară la fel cât Luna.

E adevărat, că Soarele e mai mare decât Luna. Dar, cât e de mare? Cu mult mai mare? Cât e de departe, unde va fi, de ce se razimă, cine-l poartă şi din ce este oare Soarele? Soarele e cald, Luna rece; Soarele nu se vede niciodată noaptea numai ziua, Luna se vede mai mult noaptea, ziua cu greu o găseşti, albă spălătăcită şi fără viaţă. Se poate observa încă uşor, că lumina Lunei întotdeauna este înspre Soare, Soarele este luminat tot, Luna nu întotdeauna; din secere creşte până la lumina plină, scade pânăce dispare. La fel nu poate să fie mişcarea Lunei cu a Soarelui, Soarele îşi schimbă tăria din an în an iar Luna din lună 'n lună.

După Soare şi Lună vin apoi stelele. Sunt multe ca nisipul mării? Vor fi poate câţi oameni sunt pe pământ? Vor fi, ba şi mai multe. Dar nici ele nu sunt la fel. Nu le vedem pe toate într'una. Găinuşa o vedem toată iarna de cu seară, iar vara numai în zori. Multe dintre stele sunt albe, albastre, roşii, verzi, unele mari, frumoase, scânteindu cu foc, altele mici, unele mari le vedem numai seara, ori numai dimineaţa, altele se văd întotdeauna. Carul mare şi cel mic se pot vedea întotdeauna.

Luceafăr nu avem întotdeauna, şi când îl avem cât e de frumos, mai frumos decât orice pe lume: blând, mare, plin de raze şi de lumină şi te atrage cu frumuseţea lui.

Dar, Luceafărul nu se ţine de stelele celelalte, în drumul lui nu este întotdeauna printre aceleaşi stele ci-şi schimbă locul în cursul anului. Bine observat se va afla că se va vedea ori numai seara, ori numai dimineaţa şi niciodată la miezul nopţii. Semn că el se ţine legat mai mult de Soare decât de stele.

Zecile şi sutele de ani de observaţii vor aduce cu sine cunoştinţa unor legi, aşa încât se va putea ajunge să spună dinainte cum are să fie cerul în anul, luna şi ziua dintâi. Nu este lucru de trecut cu vederea la mare lucru a ajuns mintea omului: să înceapă să deslege tainele naturii.

Pentru lămurirea mişcării corpurilor cereşti, oamenii gânditori şi-au făcut un plan cum ar fi aranjate pe cer.

Pe toate bine înţeles nu le puteau pune la aceeaşi lege, fiindcă mişcarea uneia se deosebeşte de celelalte. Soarele, Luna, planetele nu au aceeaşi mişcare pe cer ca stelele, ci fiecare îşi are drumul său în jurul pământului.

De un lucru erau lămuriţi: că tot ce vedem în jurul nostru se învârte în jurul pământului, prin urmare pământul este centrul lumii întregi, al Universului.

Toate răsar la Răsărit, apun la Apus. A doua zi acelaş lucru.

Cerul ce ar putea fi altceva decât o boltă solidă, făcută din ceva tare pe care ar fi puse tot ce vedem pe cer. Soare, Lună, planete, stele, comete, stele căzătoare, boliri şi cine mai ştie câte lucruri însă.

Mulţi s'au frământat asupra formării unui plan de mişcare al tuturor de pe cer. Nu toate pot să fie fixate pe o singură boltă. Ba nici Soarele nu poate să fie pe una cu Luna, sau cu celelalte, nu se potriveşte cu celalalte.

Ba şi el însuşi are trei mişcări diferite. Unde mai vin mişcările deosebite între ele a planetelor cunoscute pe atunci Mercur, Venus (Luceafărul), Marte, Jupiter şi Saturn. Toate nici la un caz nu pot fi fixate pe aceeaşi boltă.

Grea problemă de deslegat. Mulţi învăţaţi din vremuri vechi au încercat s'o deslege, dar cu greu. O încercare de asta a făcut şi Eudoxius, învăţat din Grecia veche, un dicipol al filosofului Platon. A trăit înainte de Hristos cu 408 ani, a umblat mult, mai ales în Egipt, unde a dat de multă învăţătură. Egiptenii cunoşteau foarte bine stelele, au avut calendare destul de bune, preoţii lor puteau să citească şi să povestească din stele.

Dela ei a învăţat Eudoxius că lungimea anului nu face tocmai 365 zile ci cu un sfert de zi mai mult. Acest sfert în patru ani face 1 zi, aşa că tot al patrulea an va avea 366 zile. Sunt anii bisecţi.

Dupăce a putut el vedea şi învăţa, şi mai ales că era bine cunoscător al geometriei, el încerca să explice mişcarea corpurilor cereşti.

In jurul pământului nu este numai un cer ci mai multe. Fiecare cer, care înconjură de toate părţile pământului este făcut din cristal atât de curat încât prin el se vede aşa de curat par'că n'ar fi nimica. Cristal cum sunt unele pietri prin cari se vede ca şi prin sticlă. Cerul — sfera — de cristal este purtată de zei în jurul pământului şi pe ea nu este altceva decât numai corpul ceresc pentru care e făcută.

Şi-a închipuit Eudoxus 3 sfere pentru Soare, 3 pentru Lună, câte 4 pentru fiecare planet şi una pentru stele.

Cele mai aproape sunt ale Lunii, apoi ale Soarelui şi ale planetelor şi cea mai îndepărtată este a stelelor. Fiecare sferă este condusă de zeii: a Soarelui, Lunii, de Mercur, Venus, de Marte, Jupiter şi Saturn, iar a stelelor de un altul. Acolo era împărăţia lor şi de acolo privesc la lumea de jos, conducând-o prin semne din cerc.

Eudoxus a făcut un pas greu. Incercarea nu i-a reuşit pe deplin, sunt multe lucruri pe cari nu le putea explica. Dar totuşi a făcut o încercare foarte inteligentă, căutând să explice după ceeace vedem, ceeace este. Cei din urma lui au avut un lucru pornit aveau numai să întregească şi să schimbe ca să se potriveaească tot mai mult cu natura cerului.

Noi auzim dela bătrânii noştri că nu este numai un cer ci 7, iar Eudoxus ne spune că 27. Dar până când Eudoxus a putut da înţeles fiecărui cer, ai noştri nu se mai gândesc la asta, decât doar că 7 este număr sfânt şi nimic mai mult.

Acest fel de a vedea lumea nu ne dă indicaţii clare despre mărimea, natura şi depărtarea corpurilor de pe sfere. Nici cum trece Soarele de pe o sferă pe cealaltă. Ne dă numai o ideie cum ar fi aranjate corpurile cereşti.

Povestea nu s'a sfârşit, doar abia s'a început. Povestea se va sfârşi numai când vom ajunge să spunem ce ştim azi despre lucrurile din cer, în urma observaţiilor şi studiului corpurilor cereşti ca mişcare, natura (din ce sunt) şi depărtare. Vom vedea apoi că cei din bătrâni erau încă departe de adevăr, dar în drum spre el.

At. Popa

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—8

Dela redacţia noastră

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal şi Banat. Cereţi dela administraţia foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obişnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—20—9

Inaugurarea şcoalei de Arte frumoase din Cluj

Dumineca trecută, în 17 Ianuar, la ora 11 a. m., s'a inaugurat şcoala de Arte frumoase din Cluj în faţa d-lui ministru de Culte, Prof. A. Lapedatu şi a unui public ales.

Serbarea a început cu un serviciu divin, oficiat de S. S. episcopul Ivan, asistat de doi preoţi.

S'au rostit cuvântări din partea S. Sale Episcopului Ivan, d-l prof. universitar E. Racoviţă, delegat al comitetului de conducere a nouei şcoli, d-l A. Pop directorul şcolii surori de Arte frumoase din Bucureşti şi Iaşi, primarul oraşului Utalea, şi de d-l ministru A. Lapedatu.

Comitetul de conducere şi supraveghere este compus din d-nii: Prof. E. Racoviţă ca preşedinte, prof. Sextil Puşcariu, prof. G. Vâlsan, prof. C. Petran, E. Isac inspectorul artelor din Transilvania şi Alexandru Pop pictor, directorul şcolii. Profesorii sunt: Pericle Capidan, Demian, Ciupe, Catul Bogdan pictori, Pascu sculptor. prof. C. Petran pentru istoria artelor şi prof. Papilian pentru anatomie.

Din discursurile rostite am aflat, că acest focar de cultură şi artă, sălăşluit şi impus de nevoile timpului aici la Cluj, va avea menirea de a pregăti pe deoparte pictori şi desemnatori, cari ne vor reproduce prin talentul şi sufletul lor frumosul din natură pentru înălţarea noastră sufletească, pe de altă parte ne vor pregăti profesori de desemn pentru şcolile secundare.

Cred că este foarte actual să sfătuim şi de astădată asupra rezolvirii unei probleme, tocmai acum în ajunul reorganizării învăţământului şi să accentuăm necesitatea crearii unei secţiuni în sânul fiecărei şcoli de arte frumoasă din ţară, în care să se prepare şi pregătească viitorii profesori de arte frumoase pentru şcolile secundare. Deşi s'a amintit în treacăt acest lucru, trebue să observ deja de pe acuma, că la numirea corpului didactic la această şcoală s'a trecut cu vederea numirea unui profesor de pedagogie, care să dea îndrumările necesare acelor studenţi, cari se vor dedica carierii de dascăl. O spun aceasta fără să trag la îndoială un singur moment, capacitatea şi rutina dăscălească a profesorilor numiţi, îndeosebi veteranilor — cum i-a numit unul din oratori. — Arta pentru artă este una, şi arta pentru nevoile şcolare este alta.

Şi pe lângă toate acestea mai e absolută nevoe să se fiinţeze o a treia secţiune, pentru pregătirea profesorilor de lucru manual, ca profesorii cari se vor pregăti în această şcoală, excepţie artiştii (pictorii, desenatorii şi sculptorii) să îmbrăţişeze negreşit ambele specialităţi potrivit spiritului vremii şi nevoilor timpului, mai ales la noi în ţară, unde până azi nu există nici o şcoală specială pentru pregătirea profesorilor de această specialitate. Am spus, că înfiinţarea acestor secţiuni este dictată de concepţiile mai noui, şi ca să documenez aceasta trebue să atrag luarea aminte celor în drept asupra hotărârii congresului internaţional a profesorilor de desemn, ţinut în organizat de Federaţia Internaţio- 30. VII.—3. VIII. 1926 la Paris, nală pentru desemnul şi artele aplicate, care având în vedere cele anunţate mai sus a decis: „desemnul şi lucrul manual trebue să se ajute necontenit şi sub toate formele; desemnul trebue încorporat la învăţământul lucrului manual, procedându-l, urmărindu-l, controlându-l rând pe rând astfel, ca să-i ajungă un tovarăş credincios. Ar fi de dorit ca aceste două specialităţi să fie predate de acelaş profesor."

Dacă aceste două specialităţi se combină în felul acesta şi în viitor vor fi predate la cele mai multe şcoli, de acelaş profesor, evident că şi profesorii trebue pregătiţi în aceiaşi înaltă şcoală de specialitate, care nu poate fi alta, decât şcoala de arte frumoase.

O parte sau o ramură dintre cele ce ar forma programa acestei facultăţi noui a şcoalei de bele-arte, modelajul, face deja parte din programele şcoalelor deja existente şi care se predă în legătură cu sculptura. Acest studiu formează deci o oarecare punte de legătură între aceste două secţiuni. S'ar mai adăuga şi celelalte ramuri impuse de nevoile timpului până inclusiv cea mai înaltă artă aplicată, aşa dupăcum subsemnatul am schiţat-o în „Revista Generală a Învăţământului", într'un număr din anul trecut.

Ideea pornită spre realizare, pruncul născut şi botezat — dupăcum a cuvântat înţeleptul prof. E. Racoviţă, — trebue să pornească deja spre aceste orizonturi, arătându-i-se chiar acuma calea vieţii. Recomand cu toată căldura tuturor iniţiatorilor, sprijinitorilor şi făptuitorului acestei şcoli, să mediteze serios asupra acestei probleme înfiinţând această secţiune încă înaintea reorganizării scolilor de arte frumoase şi să se facă prin aceasta şi până atunci o experienţă pe acest teren.

T. Florian, profesor

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Timişoara

A treia zi de Crăciun a avut loc sfinţirea bisericii ortodoxă română din Comloş. Actul sfinţirii l-a celebrat P. S. Sa Grigore Gh. Comşa, Episcopul Aradului, însoţit de Dr. Ştefan Cioroianu, protopop în Comloş şi de un sobor de preoţi din comunele vecine.

Printr'o muncă ne încetată de câţiva ani, protopopul Dr. Şt. Cioroianu, ajutat de d. primar I. Draguescu şi aiţi fruntaşi ai vieţii culturale din comună, au reuşit să înjghebeze suma de peste un milion de lei, trebuitoare pentru acoperirea cheltuelilor făcute cu repararea aproape integrală a lăcaşului dumnezeesc.

Nu mai puţine laude se cuvin şi P. S. Sale Episcopului Grigore, care ştie să păstorească pe credincioşii săi aşa cum trebue, cu blândeţe, dând sfaturi bune şi fiind mereu în mijlocul lor.

— Şcoala de menaj din Timişoara a organizat „Festivitatea Pomului de Crăciun" Sâmbătă, în 19 Decemvrie 1925. Această şcoală, înfiinţată de Cercul Bunelor Gospodine, de sub conducerea d-nei Sofia Imbroane, într'un scurt timp de activitate intensă a dat roade îmbucurătoare.

Dacă activitatea Şcoalei de Menaj, pentru educarea casnică a femeii va continua cu aceeaş tărie ca acea de până acum într'un scurt timp vom constata, că Timişoara posedă o puternică şcoală pentru femei. Din partea noastră îi dorim mult spor la muncă iar pe ceice au datoria ca să-i dea concursul îi rugăm să aibă în vedere că o şcoală cu scopuri nobile nu se poate desvolta într'un local neîncăpător. Credem că fondurile primăriei vor putea face cu putinţă instalarea Şcoalei de Menaj într'un local mai corespunzător, în care să se desvolte aşa cum trebue.

I. Damşescu.

Din Archiud (Mureş)

In seara zilei de 2 Ianuarie a avut loc — ca şi anul trecut — producţia teatrală din acesta comună.

Pe tânărul student univ., care munceşte cu atâta zel în ogorul culturei neamului îl cunoaştem mai demult e: dl. Simeon Rusu. Fondul serbării a fost întrebuinţat pentru înfiinţarea unei biblioteci săteşti. Corul a cântat frumos în alte bucăţi „Măi bădiţă brăşovane" de dl. Nicorescu şi publicată în „Cultura Poporului" şi „Mamă dragă, soacră hăi", armonizată de dl. Alex. Voevidca.

Producţiunea a avut loc în localul şcoalei primare de stat. S'a jucat „Vrăjitoarea" comedie într'un act de dl. Simeon Rusu, reprezentată pentru întâia oară sub conducerea autorului.

Pline de succes au fost şi celelalte lucrări ale d-lui Simeon Rusu: „Ştefan şi Victoria", şi „Cântecul cocoşului", dialoguri.

La serbare a luat parte un public numeros. *I. F. Archiudean.*

Din Gurbediu (Bihor)

De anul nou a avut loc la noi o frumoasă serbare, urmată de dans, dată de tinerimea şcolară secundară şi corpul didactic din localitate, în scopul pentru strângerea unui fond al „Tovărăşii culturale", societate înfiinţată de curând din iniţiativa tânărului şi distinsului învăţător Radu Greceanu.

D-sa la începutul serbării a adus mulţumiri: d lui notar I. Ionescu, Pr. N. Costea şi d nei Angela Pop, pentru sprijinul ce l-au dat în organizarea serbării.

Corul format de tinerimea şcolară secundară a cântat frumos.

S'a jucat danţul „Marioara", de către d-ra Iuliana Stănciulaş (din Tinca) d-ra Emilia Pop, d-l. Alex. Bălaj şi M. Bertea.

Apoi a urmat reprezentarea piesei „Viişoara" de către: d-ra Sidonia Pop înv. d-ra Florica Boiţ, dl. Alex. Bălaj şi M. Bertea. Danţul a ţinut până dimineaţa.

Gore I. Olteana înv.

Din Cirişul de Criş (Bihor)

Studenţii şi elevii din această comună, au luat frumoasa iniţiativă de a înfiinţa societatea culturală „Cirişana".

Aceşti tineri muncitori când au vacanţe nu stau să se odihnească, ci depun o mare activitate pentru ca să ridice pe sătenii lor din întuneric la lumină.

Mulţumesc din suflet pentru strădania acestor entuziaşti purtători de cultură şi fapta lor să fie imitată cât mai mult în diferite sate.

Filip Petre, înv.

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Buneşti (Vâlcea)

Învăţătorii cercului cultural „Stoenesti" care îşi încetase activitatea, nemai ţinând nici o conferinţă în anul şcolar 1924 1925, şi a reînceput-o în ziua de 13 Decembrie, prin conferinţa ce au ţinut la noi.

După ce s'a luat parte la biserică, s'a ţinut şedinţa intimă. D-l I. Alexandru înv. Cacova, a făcut expunerea metodei Limbei Române, iar d-l. C. Popescu înv. Dobriceni, a vorbit despre metoda compunerilor.

Critica a susţinut-o d-l N. Opriţoiu înv. Bucureşti.

După masă, în faţa sătenilor a avut loc şedinţa publică, unde a vorbit d-l înv. Marinescu despre şcoală şi folosele ei.

Sătenii au cerut ca cei în drept să ia măsuri ca fetele pe lângă carte şi lucru manual să mai înveţe la şcoală a şti să gătească şi mâncări mai bune, nu ca acum când săteanul are tot ce-i trebue însă nu ştie cum să se folosească de ce are.

D-l N. Opriţoiu a citit bucăţi din broşura „Suspinele Stejarului" de Apostol Culea, iar d-l D. Popescu, primarul com. a vorbit despre datoria ce o au părinţii de a da copiii la şcoală. D-l N. Grigorescu, preşedintele cercului a făcut încheierea, vorbind despre însemnătatea şi rostul comitetelor şcolare.

La urmă s'a închis o mândră horă între învăţători şi săteni, care a ţinut până seara.

D. Dogăroiu

Din Runcu-Brebu (Dâmboviţa)

Pentru construirea unui local de şcoală în comuna noastră, buna proprietăreasă a moşiei Runcu, a dăruit un sfert de hectar de pământ, iar iubitorii de cultură d-nii dr. Const. Albulescu, M. Albulescu voiajor comercial şi colonel Diaconescu, au donat din pădurea d-lor, lemnele trebuitoare pentru clădirea şcoalei.

Cu acest mare sprijin şi prin sârguinţa câtorva locuitori ai satului în frunte cu I. Zărnescu, Gh. Duţă Anghelescu şi alţii, lucrarea a început.

Fapta aceasta mare aduce multă laudă acestor suflete mari.

C. Florescu, înv.

Din Chelmegioaia (Mehedinţi)

In ziua de 20 Decemvrie, s'a ţinut conferinţa cercului cultural al învăţătorilor „Zegaja" în această comună. D-l N. Mănescu, directorul şcoalei, a împodobit şcoala frumos ca de sărbătoare.

De dimineaţă, în şedinţa intimă, d-l Traian Popescu a vorbit despre metodica gramaticii.

Apoi d-şoara Lenuţa Popescu, înv. în com. Erghevita, a predat metodic o lecţie de gramatică la clasa III-a.

Masa s'a luat în casa d-lui Mănescu.

După masă lume multă dela copii până la bătrâni au venit să asculte cuvintele frumoase ale învăţătorilor şi s'audă pe copiii lor ceeace-au învăţat.

Anecdotele au înveselit publicul.

Iar poeziile au fost recitate frumos.

Piesa de teatru a reuşit.

După aceea am plecat cu toţii la frumoasa serbare, ce s'a ţinut seara la şcoala din comna Erghevita.

Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa
învăţător

Din Cegani (Ialomiţa)

In saloanele şcoalei din comuna noastră a avut loc în seara a doua de Crăciun o mare serbare urmată de danţ, dată de d. Gh. Buzoianu cu elevii cursului primar. S'au jucat piesele: „Mana vacilor" şi „Pace vouă" şi dialogurile: „Rugămintea din urmă", „Tatăl lui Neacşu" şi a.

Incheerea s'a făcut cu corul „Marşul românesc" cântat de elevii cl. III şi IV-a sub conducerea d-rei Ecaterina Z. Radu înv. la acea şcoală. La miezul nopţii serbarea s'a închis de d. Buzoianu directorul şcoalei, după care a urmat danţ.

Regina balului a fost aleasă d-ra Maria D. Voiculescu.

La această serbare au luat parte toate autorităţile comunale dimpreună cu alte persoane însemnate.

Din Burduşani (jud. Ialomiţa)

A treia sară de Crăciun a avut loc la şcoala de băieţi din această comună, un frumos bal dat de comitetul şcolar, sub patronajul d-lui Marinache A. Dobre preşedinte.

Tot timpul orchestra a cântat distrând publicul numai şi numai cu cântece naţionale.

Regina balului a fost aleasă d-ra Stănescu C. Smaranda. *D. I.*

Din Ploştina (Mehedinţi)

Sătenii din această comună sunt amăriţi şi nemulţămiţi din cauză că au trecut şapte ani dela terminarea războiului şi încă nici până astăzi n'au fost împroprietăriţi.

De câtevaori s'a dat ordin de împroprietărire, însă mereu s'a amânat „revocându-se ordinul". Şi aceasta numai din pricină că fruntaşii acestei comune se ceartă cu autorităţile pe spinarea bieţilor săteni, cari aşeaptă să li-se facă dreptate.

Cei mai mulţi săteni se tem că vor fi turburări cu împărţirea pământului, întrucât chiar în tabloul de împroprietărire s'au comis multe abuzuri. Ar fi bine să se ştie aceasta de d. Ministru al Agriculturii.

— In ziua întâi de Crăciun, preotul I. Ciortan, a ţinut o frumoasă predică sătenilor, vorbindu-le despre învăţătura Mântuitorului Iisus.

— In satul Roşinţa, bătrânul, cinstitul şi harnicul învăţător d. D. Băcescu, care toată viaţa munceşte pentru şcoală, a căzut victima unei bănueli.

Două persoane rele, pe semne din ură personală, au răspândit zvonul că d-sa ar fi ucis ordonanţa fiului său, medic sublocotenent. Din cercetările făcute de d-l primprocuror T. Constantinescu, s'a văzut că e o simplă năpastă asupra unui om plin de fapte bune.

N. D. Udrescu

Ştirile Săptămânii

Sprijiniţi această foae, numai aşa veţi dovedi, fiecare în parte, că înţelegeţi să alegeţi ce-i bun de ce-i rău şi să aveţi o presă sănătoasă. Desvoltarea şi îmbunătăţirea „Culturii Poporului" cer jertfe băneşti şi pentru a li se putea ţine piept, e nevoie de contribuţia cititorului conştient. Contribuţia e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbânda urmează prin fapte. Indolenţa trebue să dispară din firea românului.

LA începutul lunii viitoare se va întruni congresul naţional bisericesc, având să se ocupe de aplicarea nouei legi de organizare unitară a bisericii ortodoxe.

Congresul va mai avea să aleagă un episcop la eparhia Tomisului. Se crede că va fi ales prea sf, sa dr. Stroc, episcop militar.

SPRE a veni în ajutorul înundaţilor din Ardeal, P. S. S. Episcopul Nicolae al Clujului a lansat mai multe liste de subscripţie. In Cluj, s'a subscris şi depus la casieria diecezană suma de peste 20.000 lei. Subscrierile continuă.

IN 1923 BANATUL a avut târg de mostre la Timişoara, în 1924 Transilvania a avut târg de mostre la Cluj, iar în 1925 Basarabia a avut expoziţie şi târg de mostre la Chişinău. Pentru anul acesta se pregăteşte şi Bucovina cu un târg de mostre şi o mare expoziţie, cari se vor ţinea în Cernăuţi. Lucrările s'au început încă de pe acum.

In chipul acesta toate ţinuturile alipite la ţara mamă şi-au arătat bogăţiile şi frumuseţile pe cari le stăpânesc.

PAGUBELE suferite de C. F. R. în urma inundaţiilor din ţară, se urcă la suma de 250 milioane de lei.

IN primăvara anului acesta vor începe lucrările pentru dublarea liniilor de cale ferată Buzău—Galaţi, Paşcani—Iaşi, Buzău—Mărăşeşti—Tecuci şi Braşov—Simeria.

LA Oradea Mare, societatea „Cele Trei Crişuri" a dat o serbarea în cinstea şi memoria defunctului Iosif Vulcan, directorul cunoscutei reviste „Familia". Cu prilejul acesta I. Octavian Goga, a rostit o frumoasă cuvântare despre meritele valorosului Iosif Vulcan.

DELA 15 Ianuarie s'au scumpit tarifele căilor ferate cu 15 la sută.

DL. GH. ŢIŢEICA, profesor de matematică la Univ. din Bucureşti, a fost chemat la Sorbona (Universitatea din Paris) să ţină cursuri despre Geometria superioară. Învăţaţii români duc faima neamului nostru în lume.

LA BUCUREŞTI a luat fiinţă societatea „Prieterii Statelor-Unite." Au luat parte I. W. S. Culberston ministrul Statelor Unite la Bucureşti, membrii Legaţiei americane, d-l ministru I. G. Duca.

DE LA 1 Ianuarie s'a înfiinţat în toată ţara 14 inspecţiuni de exploatare în locul direcţiunilor regionale C. F. R. cari au fost desfiinţele.

Fiecare cumpărător dacă face cumpărături de 100 Lei primeşte GRATUIT sau o cutie de pomadă sau o bucată săpun Borax sau o sticlă apă de colonie sau un tub pastă de dinţi sau un mosorel de aţă etc. la ALBISY megazin de mărunţişuri, :: ciorapi şi tricotaje. :: CLUJ, Calea Victoriei 10 56—26—9

IN COM. REDEA, jud. Hotin, au fost arestaţi câţiva ţigani, cari se îndeletniceau cu falsificarea monetelor de 1 şi 2 lei.

La locuinţa unuia, a fost găsită o maşină şi un tipar pentru fabricarea monetelor.

S'a găsit şi un stoc de peste 2000 lei, monete false.

Toată banda a fost arestată.

LA CARANSEBEŞ în zilele de 27, 28 şi 29 Ianuarie se va ţinea târgul de ţară.

LA întreprinderea „Grănicerul" care exploatează marile păduri din „Gura Hoiţii" din Bucovina, au fost aduşi lucrători pe sătenii maramureşeni. Ei au făcut cunoscut societăţii că pleacă de Crăciun acasă şi să li-se facă socoteala. Casierul care este şi primarul, Micu Otovanu din Şarul Dorna, a spus că nu are de unde să li-se plătească şi că li poate da atât, cât li trebue de drum, dar lucrătorii n'au vrut. Atunci primarul în tovărăşie cu M. Aniţii şi alţii au scos revolverul şi a somat pe lucrători să plece înapoi în pădure, fiindcă de plată nu-i vorna. Văzând că lucrătorii vor să plece la Dorna să reclame cazul, primarul a tras asupra lor, omorând pe unul şi rănind pe alţi câţiva.

Pe cel lovit de glonte şi căzut mort, l'a mai lovit apoi cu piciorul, întrebându-l de ce se face mort.

Primarul a fost arestat.

LA PUNCTUL Tighina, cinci contrabandişti din Ucraina, au fost surprinşi de grănicerii noştri pe când încercau să trecei Nistrul pe ghiaţă.

Văzându-se descoperiţi contrabandiştii au încercat să se înapoieze, dar ghiaţa s'a rupt şi toţi cinci s'au înecat.

MARŢI, 19 Ianuarie, la Teatrul Naţional din Cluj, s'a reprezentat premiera „Ruy-Blas" dramă de V. Hugo, cu creaţiunea artistului Zaharie Bârsan, care şi de data aceasta şi-a evidenţiat marele său talent.

La teatru se repetă „Nunta lui Figaro" sub conducerea d-lui Braborescu şi „Poveste de iarnă" sub direcţia de scenă a d-lui Gogu Mihăescu.

LUMEA e aşa de ticăloasă încât din zi în zi se petrec fapte mai urâte. E vorba de măcelarul Gh. Lucaci din Braşov, care vreme de doi ani a alimentat pe muncitorii dela tunelul Telin, în număr de trei mii, cu carne de mortăciuni.

Măcelarul cumpăra din cele şapte sate ale Săcelelor vite moarte cu preţul 11—150 de lei bucata pe care le tăia şi apoi vindea carnea la muncitori cu 20—40 lei kgr. Din porcii morţi acest criminal fabrica diferite mizeluri, pe cari le vindea la băcanii din Săcele. Cu felul acesta a câştigat câteva milioane. Acum fiind prins asupra crimei nemai auzite, a fost închis.

IN PIAŢA oraşului Făgăraş (Ardeal) prăbuşindu-se pământul s'a găsit o boltă în care erau trei sicrie cu oasele unui bărbat, ale unei femei şi ale unui copil. Rămăşiţele vestmintelor — mătase frumoasă şi catifea — dau dovadă că sunt osemintele unei familii nobile maghiare.

REFUGIAŢII din Rusia, spun că în întreagă Ucraina din cauza lipsei de alimente bântue cu furie tifusul aşa zis, al foametei. In oraşul Odesa mor zilnic câte 30—40 de persoane.

NOUA lege turcească opreşte pe turci să aibă mai multe femei. Şi ca să se răzbune pe această lege, un bey, anume Abram, care avea un harem cu 39 de cadâne, a dat într'o noapte un straşnic ospăţ. Când petrecerea era mai în toi, Abram găsi nimerit prilejul să amestece în pocalurile cu vin ale femeilor, un prat otrăvitor.

Cele 39 de cadâne cu toate şi-au găsit moartea în noaptea aceea.

LA Londra domnişoara Elena Verner ştie să scrie şi să vorbească trei sute de limbi. Ea a încercat să se sinucidă din pricină că nu are putinţa să călătorească în ţările ale căror limbi le cunoaşte, căci — a spus ea — nu înţelege să trăiască fără să stăpânească limbile tuturor popoarelor de pe pământ.

MAI dăunăzi în comuna Malaia din judeţul Vâlcea, au năvălit lupii în sat şi au răpit mai mulţi porci şi alte animale domestice chiar din curţile locuitorilor. Din pricină că oamenii nu au voe a purta arme, lupii nestânjeniţi de nimeni au mâncat în voia lor.

IN comuna Campineanca, judeţul Putna, s'a sfinţit de către preotul satului drapelul căminului „Cultura Poporului". Naş a fost săteanul V. Căiţun, care este şi preşedintele căminului.

IN AUSTRIA a fost ales din nou guvernul cancelarului Ramek.

IN CURSUL ANULUI s'a exportat un număr de 110.000 vagoane de lemne, faţă de 90.000 vagoane în 1924.

IN TURCIA s'a întrodus calendarul european şi ziua de 24 ore. Dupăce au oprit haremurile şi purtarea fesului.

IN PARTEA de către apus a oraşului Câmpulung s'a văzut o lumină mare pe cer. In scurtă vreme s'a auzit apoi o puternică explozie, care a făcut să se cutremure ferestile în tot oraşul. O piatră de mărime neobişnuit de mare (meteorit) a căzut din cer, dar nu se cunoaşte încă locul unde a căzut.

SĂPTĂMÂNA trecută focul a nimicit şcoala din satul Gheorgheşti din judeţul Bârlad.

IN ŢARA ELVEŢIEI UN MUNTE numit Şinberg a început să se miste, înaintând zilnic cu vre-un metru înspre satul Ittental. In crăpăturile terenului răscolit curg şiroaie de apă mocirloasă.

Locuitorii din satul Ittental vor trebui acuma să părăsească acest sat şi să-şi aşeze gospodăriile lor în alte părţi. Ei au început acuma să taie toţi pomii roditori, spre a scăpa măcar trunchiurile. Se spune că întreg satul va fi nimicit.

DE SĂRBĂTORI SĂTEANUL I. Nechita din Ciumaşi, (j. Iaşi) s'a îmbrăcat într'o piele de urs şi s'a dus pe la casele oamenilor. Gh. Rărnad, care avea o pisă mare pe el, ca să se răzbune a turnat peste blană o sticlă cu gaz şi i-a dat foc. Nechita a început şi alerge şi să ţepe, dar a ars şi a murit.

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI

coafor de dame şi manicure

Spală, ondulează şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.

Cluj, Piaţa Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Basarabia financiară

Moldova de peste Prut nu este îndeajuns de cunoscută de frații noștri, nici de cercurile străine.

Din o lucrare veche a unui fruntaș economist dispărut, de timpuriu, lucrare întitulată „Creditul în Basarabia“ dăm aceste date interesante:

Dacă cercetăm situația economică a Basarabiei până la alipire, observăm că această provincie era considerată ca una din regiunile cele mai producătoare; totuși din punct de vedere financiar ea nu s'a bucurat niciodată de un îndeajuns concurs.

Pentru a ne da seama de ajutorul ce i-se acordă vom cerceta pe scurt, care era organizația de credit sub dominația rusă. La 1 Martie 1919 existau în Basarabia un număr total de 23 bănci, 556 cooperative de consum, tovărășii de credit și păstrare, 428 Case de Credit mărunt și 25 Uniuni de credit și păstrare, Uniuni de consum și Case de Credit mărunt a Zemstvelor și în sfârșit Banca de stat rusă, care ajuta financiarmente, în special, cooperativele de credit mărunt și pe agricultori.

In afară de aceste instituțiuni funcționau două bănci cu caracter ipotecar: Banca țărănească și Banca agrară de stat a nobilimii; amândouă instituții aveau de scop a contribui la prosperesul agriculturii, câtă vreme însă Banca țărănească se ocupa în special cu împrumuturile la țărani pentru cumpărare de moșii dela proprietari. Banca nobilimii sprijinea marea proprietate, acordându-i împrumuturi pe termeni lungi dela 11—67 ani.

Cooperativele de credit mărunt, Uniunile de credit și păstrare acordau credite sătenilor până la 300 ruble pentru sămință și animale, iar celelalte cooperative le furniza mașini și unelte în natură, al căror cost urma să fie amortizat în timp mai îndelungat.

După cum vedem, din cele expuse, diversele instituțiuni de credit acordau o deosebită atenție creditului rural și mai ales creditului marii proprietăți, căci nu sunt rare cazurile, când tocmai instituțiunile, cari fuseseră create spre a veni în ajutorul țărănimii nu vedeau cu ochi răi un ajutor dat marii proprietăți.

Cooperativele se mai ocupau și cu cumpărare pe cont propriu de materii prime și fabricate. Pe lângă instituțiunile de credit menționate mai sus, se găseau în capitala de județ creditele reciproce, precum și trei bănci ale orașului Chișinău, Cetatea-Albă și Tighina.

Instituțiile de credit apar în Basarabia în special, după revoluția din 1905 și după terminarea războiului din extremul orient. Ele acordau o deosebită solicitudine creditului rural și comercial, lăsând aproape cu totul în părăsire creditul industrial. Aproape nici una din fabricele din Basarabia nu erau finanțate de către instituțiile de credit, afară de fabrica de zahăr din Zarojani (Hotin), căreia i-se acordase împrumuturi de către Banca statului rus din Petrograd.

Totalul general al activului tuturor băncilor la începutul anului 1918 era de 574,000,000, iar pasivul de 559,000,000 lei sume destul de apreciabile, având în vedere timpurile înainte de război, situațiunea monetară avantajoasă precum și traiul eftin și posibilitatea de aprovizionare ce exista atunci în Basarabia. Dacă pe lângă aceasta mai adăugăm și faptul că aceste bănci se bucurau de o cifră destul de apreciabilă de depuneri, observăm că nu putea fi chestiunea de o lipsă absolută de capital. Desvoltarea economică a Basarabiei a fost ținută pe loc nu din această cauză, ci din aceia a dezinteresării complecte a guvernului rus pentru un progres mai accentuat al acestei provincii din punct de vedere comercial și industrial, precum și a lipsei de inițiativă locală și de educație economică.

Produsele industriale se puteau avea cu ușurință în imensul imperiu rus, iar activitatea comercială în Basarabia era dependentă de celelalte centre comerciale ca Odesa, Kiev, etc. E drept că după 1914 capitalul a început să devie mai rar, mai ales în raport cu necesitățile mereu crescânde ale Basarabiei pe de o parte, iar pe de altă parte pentru că unele instituții de credit cum este de exemplu cazul de creditele mutuale și plasarea capitalului în diverse afaceri cari nu se putea lichida cu ușurință.

Odată cu alipirea Basarabiei la România, băncile ruse ne mai putând fi alimentate de instituțiile de credit din Rusia, au fost nevoite să-și restrângă operațiunile, iar încetul să se lichideze.

Ca consecințe situațiunea financiară a acestei provincii în 1918 se prezenta în condițiuni extrem de defavorabile.

Începând cu anul 1919, atunci când împrejurările sociale au permis și când o liniște relativă a început să se stabilească în Basarabia, diferite instituțiuni de credit românesc, sucursale ale marilor bănci din București.

Banca Iașilor, Banca Moldovei, Banca Comercială, Banca Românească, Banca Viticolă ș. a.

In anul 1920 din inițiativa locală și cu concursul Băncei Generale a Țării Românești, a luat ființă prima bancă provincială din această regiune, Banca Basarabiei.

In cursul anului 1921 și 1922 mai apar în provincia noastră și Banca Națională a României, Banca Marmorosch-Blank. Banca Comercială Italiană și Română, Banca Dacia ș. a.

Toate aceste bănci dela înființarea lor în Basarabia și până astăzi au fost puse în fața unor cereri din ce în ce mai numeroase de numerar. *C. U.*

Din Chișinău

Cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela întemeierea Societății Regale Române de geografie la Chișinău, membrii au ținut să serbeze cu o deosebită solemnitate acest eveniment cultural și științific.

In ziua jubileului membrii secțiunei, s'au întrunit în sala de festivități a liceului real din Chișinău.

Președintele secțiunei d. Scarlat Panaitescu, a făcut un amănunțit istoric al societății dela fondarea ei, accentuând asupra rolului jucat de societate în promovarea cercetărilor geografice, asupra activității secțiunii din Chișinău.

D-l Boga, membru al societății, a evidențiat rolul jucat de societatea geografică în pregătirea sufletului tineretului pentru dezrobirea întregului pământ, locuit de români.

A pomenit de sprijinul acordat de societate învățământului geografiei atât la universitate cât și la licee.

A adus laude activității pe terenul geografic, d-lui Simion Mehedinți, creatorul învățământului geografic la noi.

A schițat un plan de activitate al secțiunii atât pe terenul geografic, cât și etnografic.

D-l Ștefan Ciobanu a pomenit de Dicționarul geografic, tipărit de Societatea de geografie și și-a exprimat speranța că cercetările geografice vor găsi și în viitor un sprijin din partea societății.

D-l C. Georgescu, Ionescu-Darzău, N. Florof și alții, în cuvinte simțite au adus elogii celor ce timp de 50 de ani au sprijinit societatea de geografie.

— Cartierele mărginașe ale orașului Chișinău, populate în cea mai mare parte cu elemente moldovenești, fac de câtva timp preocupările tuturor iubitorilor de cultură românească.

Zilele trecute s'au inaugurat două noui școli primare prin străduința d-lor N. Bivol, primarul orașului, C. Georgescu-Vrancea și G. Obreja-Iași, ajutor de primar, iar zilele acestea s'a pus bazele unui cerc cultural în urma inițiativei luate de un grup compus din d-nii Țintă, T. Alexandrescu, Dimitriu, ș. a. Prima ședătoare a avut loc luând parte numeroși cetățeni din cartiere.

A vorbit d-l Țintă despre foloasele băncilor populare, s'au declamat poezii, s'au cântat diverse cântece naționale. Asemenea cercuri sunt foarte folositoare, întrucât în aceste cartiere locuește adevăratul moldovean, iubitor de îndemnuri bune și de slova românească.

— Se vorbește că editura „Cartea Românească“ din București voește să editeze un nou ziar românesc la Chișinău.

Știrea a produs pretutindeni o frumoasă impresie. In prezent pentru întreaga Basarabie apare un singur cotidian de nuanță politică, încât apariția unui nou ziar independent care să se ocupe de întreaga mișcare din Basarabia, va fi un adevărat eveniment cultural. *C.*

Din Slovoaia (Chișinău)

In ziua de 19 Decembrie 1925 s'a dat în sala societății culturale „Lumina“ din comuna noastră o serbare școlărească, sub conducerea d-lui înv. Dumitru A. Anitii. Fost elev al școlii normale „V. Lupu“ din Iași, energic și harnic luptător pentru scoaterea mai la lumină, a sufletului țărănesc basarabean, numitul învățător, își îndeplinește cu multă dragoste, datoria față de neam și datorită lui școala prosperează văzând cu ochii.

Dacă asemenea elemente pleacă dela Școala „Vasiliană“ și dacă asemenea oameni plini de vlagă ni-se trimit nouă, cum oare să nu-i iubim și cum să nu-i primim la sufletul nostru, când sunt croiți din același aluat ca și noi?

Să dea Dumnezeu ca școala dela Iași să trimită mereu asemenea suflete și să mai dea Dumnezeu ca fostul director V. Todicescu să aibă fericirea, a citi isprăvile fostului său elev.

Preot *Luca Gorceac.*

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice, abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI“

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Iași

In ziua de 30 Decemvrie, a avut loc în sala Teatrului Național din Iași, două mari serbări a Datinelor de Crăciun, organizate cu multă grijă de către Ateneul Popular Tătărași.

La matineu au luat parte în deosebi copiii, elevii și militarii, iar seara sala era neîncăpătoare pentru bunii creștini ce au ținut să fie de față la această românească manifestare, căci fiecare a retrăit câteva clipe de frumoase aduceri amintе ale timpurilor apuse, prin evocarea celor mai duioase și mai mișcătoare obiceiuri trăite de înaintașii lor.

Serbarea s'a început cu „Bună seara la Moș ajun“, după care ridicându-se cortina, ochii erau izbiți de un frumos decor, înfățișând un colț de sat, cu case mici și acoperite de zăpadă; la geamuri sclipeau mici luminițe ce atrăgeau pe drăgălașii colindători, cari cântau cântece de colindă și stea.

In fund, perdut în nouri, ca în vis, se zărea Moș Crăciun, cu barba-i albă, citind din Scriptură „Nașterea lui Hristos“.

Și el, bătrânul, ascultând pe colindători, este mișcat atunci când rostește cuvintele: „Sfinte datini strămoșești! In tot cuprinsul pământului românesc și pretutindeni unde este suflarea românească, voi răsunați rostind, nașterea Pruncului Dumnezeu. Voi înfrățiți în cântecele și urările voastre duioase, sufletele unui neam întreg! Voi le-ați înfrățit dealungul veacurilor.

Prin voi nepreținute datini străbune, sufletele noastre comunică cu sufletele strămoșilor.

Fericit românul care vă știe cinsti și prețui“.

Ninsoarea cădea agale pe coprinșul caselor, bătrânul Crăciun se perdea din ce în ce iar în depărtare se mai auzeau încă cântările pierdute ale micilor colindători.

A urmat apoi minunatul concert cântat de corul „Gavril Muzicescu“, a ateneului condus de maestrul Vasile Popovici.

O interpretare corectă și adevărată a Irozilor a fost dată de către actorii Teatrului Național, în frunte cu d. C. Sava (Irod).

Au urmat apoi datinele vesele Capra, Păpușica, Ursul, Căluțul — redate cât se poate de bine de elevii Orfelinatului din Miroslava Iași. Vasilca a fost interpretată de d-l C. Dimitriu.

Incheerea serbărei s'a făcut printr'un frumos plugușor spus măestrit de către d. Profir, artist al Teatrului Național.

In mijlocul scenei, stătea un plug cu patru boi, cu coarne poleite, înconjurat de fete și flăcăi în mândru port românesc, iar în fund pe colacul fântânei era așezat buhaiul, care făcea să răsune teatru.

Intreaga serbare a avut un succes desăvârșit și nu a fost unul măcar, care în seara aceia să nu fi vărsat o lacrimă la vederea și ascultarea acestor duioase și scumpe datini creștinești și românești.

Sperăm că pilda Ateneului din Tătărași va fi imitată și în alte părți Numai așa vor răsuna, curând sau mai târziu, peste tot întinsul pământului românesc, adevăratele noastre datini.

Horea Cogălniceanu stud.

Din Bârlad

Biblioteca populară „Avântul cultural“ dimpreună cu asociația studenților Totoveni „Alex. Vlahuță“ și „Academia Bârlădeană“ au dat a treia zi de Crăciun o frumoasă șezătoare culturală, la școala primară de băeți Nr. 2.

A conferențiat d. I. Gr. Oprișanu avocat și publicist din București despre *„Spre solidarismul social.“* Dintre membrii „Academiei Bârlădene“ — numai vre-o patru — cam puțin dealtfel, cari au luat parte la șezătoare și citit din lucrările lor, au fost dnii: G. Tutoveanu, V. Dinculescu, N. Bogescu și Mircea Pavelescu. Au mai fost în afară de acestea două coruri religioase cântate de elevii liceului „Codreanu“ sub conducerea d-lui I. Balmus cum și puțină muzică instrumentală.

Gh. N.

Din Prohuda (Vrancea)

In ziua de Anul nou a avut loc târnosirea bisericei din satul nostru. A luat parte un mare număr de săteni și sătence, și din comunele vecine.

Serviciul religios de redeschiderea acestei biserici s'a făcut de către sf. sa iconomul N. Mihail în unire c Pr. N. Bizon și personalul bisericei Prohuda, iar răspunsurile liturghiei au fost date de corul școlar. Sf. sa iconomul N. Mihail a ținut o predică despre însemnătatea acestei zile, aducând laude enoriașilor pentru râvna și dragostea cu care, — ei o mână de oameni, — au dat fără preget tot sprijinul și ajutorul material pentru renovarea sfântului locaș.

A vorbit apoi d. judecător aj Aurel Marinescu despre noul calendar. Până în prezent locuitorii de aici au fost dușmani nelmpăcați ai noului calendar, însă sunt încredințat că vorbele d-lui judecător Marinescu au avut deplin răsunet și în curând prahudenii se vor îndrepta pe calea cea adevărată.

A urmat apoi o masă comună unde s'au adus de asemenea laude și mulțumiri harnicilor săteni.

S. Hârnea.

Din Năruja (Vrâncea)

Secția Năruja a „Ligii Culturale“, a dat în seara de 3 Ianuarie a. c. o frumoasă serbare cu teatru și danț în localul școalei primare din satul Poenița.

Nu trebue trecut cu vederea că aceasta este singura serbare dată în Vrancea în preajma sărbătorilor de iarnă din acest an. De aceia au luat parte pe lângă sătenii nărujeni, și un însemnat număr de fruntași din celelalte sate ale Vrancei printre care: studenți, preoți, învățători etc.

Seara, după cuvântul de deschidere ținut de președintele secțiunei sf. sa iconomul N. Mihail, a început destășurarea programului artistic.

S'a jucat piesa „Dacia“ de către elevii școalei, bine pregătiți de d. înv. diriginte I. Raiteanu.

Apoi „Barbu Lăutaru“ jucat foarte bine de către d. avocat Mihail Nădejde.

Dl. S. Hârnea a jucat „Herșcu Borcegiu“ de V. Alecsandri iar la urmă s'a reprezentat piesa „Arvinte și Pepelea“, în roluri cu dl. avocat M. Nădejde și Ap. Bărbulescu.

Intre timp s'au recitat versuri de către d rele Vișinica Nădejde, Maria Panțuș, elevul C. Răiteanu și copiii Georgeta S. Hârnea și Ionică Șerban Chiciorea, aceștia în vârstă numai de 5 ani, cari au spus bine două poezioare; s'a cântat de corul pus sub conducerea d-lui M. Nădejde mai multe bucăți populare, bine reușite.

A urmat apoi seria cuvântărilor vorbind: d. student Dragomir Dantiș despre însemnătatea și rolul serbărilor culturale cum și a secției ligei înființată aici, — apoi d-l N. Jechian despre foloasele cooperației la sate. D-l jud. A. Marinescu vice-președintele secției și-a arătat mulțumirea sa sufletească pentru dragostea vrâncenilor de a lua parte în număr așa de mare la această manifestare culturală, mulțumind apoi tuturor celor ce au dat sprijin activ în reușita serbărei.

La urmă d-l înv. Răileanu a adus la cunoștința publicului că la 24 Ianuarie fiind sărbătoare națională, secția ligei va mai da un festival artistic.

Programul artistic fiind terminat, a urmat danțuri naționale cu muzică vrâncenească.

Bufetul bogat sub conducerea d nei Veza N. Nădejde.

N. I. H.

Uzinele Electrice ale Orașului Cluj.

128/1926.

AVIZ.

Direcțiunea uzinelor electrice ale orașului informează pe această cale onor. public clujan că întreruperile de curent petrecute în zilele de 12—13 și 14, sunt datorate unei stări anormale și de forță majoră și anume:

In zilele sus indicate a căzut la munte o zapadă a cărei înălțime a atins cca 40—50 centimetri.

Din cauza ambundenței acestei zăpezi care a căzut și peste râul Someș, s'a format în apă bulgări de zapadă ceiace remarcăm astăzi chiar și în Cluj.

Acești bulgări s'au întrepus la grebtele dela gura canalului de admisiune cari au o distanță între lamele de 3 centim. Și deși din ziua de 12 curent orele 7 dimineața, 12 oameni au lucrat în permanență pentru a putea înlătura dela greble acea zapadă și a lăsa liberă trecerea apei în canal, totuși nu s'a putut decât cu foarte mare greutate și numai prin oprirea periodică a funcționărei turbinelor cu apă.

Din lipsă de mașini de rezervă remânînd în funcțiune numai mașinele cu aburi și motoarele Diesel, energia produsă a fost insuficientă a satisface nevoile populației și deci am fost nevoiți a întrerupe curentul peste programul ce l'am stabilit și publicat cu data de 19 Decemvrie 1925.

Cu data de ieri 14 orele 2 după masă s'a revenit la starea normală și s'a distribuit curentul în tot orașul aplicându-se programul de întrerupere numai dela orele 8 seara și numai pe durata de 15—20 minute.

Acest program îl mai publicăm încă odată spre știrea populației pe care o rugăm a fi cât se poate de îngăduitoare, făcând cât mai mari restricțiuni pe perioade de iarnă și mai cu deosebire a fi cât mai obiectivă în atribuirea cauzelor.

Asigurăm pentru totdeauna onor. public că Direcțiunea uzinelor, știe să-și facă perfect datoria și din parte-ne ar fi cea mai mare crimă de a ne juca cu distribuirea curentului electric, ținând seamă că această energie este strict necesară tuturor atât pentru bogat cât și pentru sărac, fără deosebire de culoare politică, naționalitate, religie etc. etc.

Această stare de lucruri se petrece de 3 ani și credem că onor. consumenți cunoaște adevărata cauză care nu este alta decât lipsa de mașini de rezervă și care necesită cât mai urgent amplificarea uzinelor.

Orice alte critici, comentarii și învinuiri neobiective le considerăm tendențioase, deci nule și neavenite.

Cluj, la 15 Ianuarie 1926.

Directorul Uzinelor:
Inginer ROATĂ.

Legenda înființărei comunei Romani

Pe drumul ce vine din valea Streiului la Petroșani, Bumbești, Tg.-Jiu, Cărbunești, Hurez către R.-Vâlcea, Curtea-de-Argeș, venea, în amurgul unei seri de toamnă, un călăreț bine legat, cu mustața ca pana corbului ce părea ca tăiată în piatră pe șea, tiist, gândindu-se la necunoscutul, ce i-se așternea în față, bucuros că mai poate revedea o clipă pământul țării sale a cărei iubire caldă și adâncă îi schimbase soarta aruncându-l între zidurile reci ale Visegradului. Ca vântul îi fluturase înaintea ochilor luptele cu Hamza-Pașa, cu Mahomed și dorința nebună de a pune mâna pe cetatea Chiliei de pe malul Dunării.

Calul necheză ușor, capul îi tremură și este istovit de oboseală, puterile lui nu mai pot ajuta visurile călărețului care ar voi să fie dus ca vântul acolo, unde îl mână gândul.

Dar iată un călăreț cu un cal frumos ca o minune.

Printr'un bună seara cunoștința se face, vechiul călăreț privește înfrigurat calul celui nou sosit, mult mai voinic și mai frumos decât al lui și vede în el mijlocul sigur de a-și îndeplini visul ce-l frământa.

Fără mult înconjur întrebă pe călărețul ce cere pe cal. Acesta spune că nu-l are de vânzare fiindcă mai are un frate numit Petru și calul este moștenire dela tatăl lor mort de curând.

Roman, fiindcă așa se numea cel ce vorbea cu călărețul, fu rugat să cheme imediat pe fratele său.

Sosi și Petru: călărețul le spuse răspicat: — „Eu sunt Vlad Țepeș și voesc să cumpăr calul acesta“.

Când au aflat ei cu cine se tocmesc îndată au dat calul fără să mai lungească vorba.

Vlad Țepeș a răsplătit domnește pe cei doi frați.

A dat lui Petru toată partea de miazăzi a comunei Romani și lui Roman partea de mează-noapte cu plaiul și munții ce vin deasupra lui cu act și pecete domnească și cu călăuză ca să le fie lor și la toți urmașii lor de veci, să nu aibă voe să-l înstrăineze.

Roman a înstrăinat parte din moșia sa. Călugării dela schitul Hurezul, ce se mai numește și al „Ioanei“ au adus cazul la cunoștința stăpânirii. Stăpânirea a luat asupra sa partea înstrăinată pe care Constantin Brâncoveanu a zidit mai târziu mănăstirea Hurezului.

I. D. Simionescu

SĂ RÂDEM

Cei place mai mult

Pe acasă tot mai duce țiganul câine câinește, dar în armată 'i slut de tot mai ales cu gradații. Trai ca mâța cu câinele! Țigane încolo, țigane pe dincolo, de ii vine uneori, cât îi el de răbdător, s'apuce câmpii.

Câte odată o face lată de să te prăpădești de râs.

Așa se zice că un ofițer a întrebat pe un țigan, dupăce văzuse că nu știe nici cât e negru sub unghie.

— Măi baragladino!.. Ce-ți place ție mai mult în armată?

— Hapoi să trăiți don Licatinent ce să-mi placă mai mult? .. Masa și pe loc repoas!

Cum vine treaba asta?

Doi țigani mergea odată pe o bahnă și văd niște broaște. Unul din ei zice celuilalt:

— Măi, cât să-ți dau să înghiți un broscoi de ăsta?

— Dă măi, zice celalalt, după cât îs de amărât și calic și prăpădit, dacă mii da 10 franci, înghit care broască vrei.

Unul înghite broasca, celălalt dă 10 franci, iar celui care a dat 10 franci, începe să-i pară rău și zice:

— Măi, știi ceva?

— Ce? — zice celălalt.

— Inghit și eu o broască.

— Da cât să-ți dau?

— Tot 10 franci.

Și înghite și celălalt o broască, și ia înapoi cei 10 franci ce-i dăduse După cât se vede treaba, a înghițit fiecare câte o broască pe degeaba, cum înghit țăranii pela alegerile de primar și deputați.

D. Iliescu Palanca

Cărți și reviste primite:

Ludendorff de general Buat, traducere de maior M. Vorvoreanu și adm. căpitan D. C. Zavalide. Prețul pentru biblioteci 100 Lei, București.

Țara Voevozilor, revistă literară. Anul I. No. 12 și 13. Libăria Hațiegan, Făgăraș (Ardeal.)

Datina, revistă literară, anul 3 No. 9 și 10. str. Decebal 526. Turnu-Severin.

Sentinele Română, gazetă ilustrată, No.27—31, Vatra-Dornii (Bucovina.)

Salonul literar, director Al. T. Stametiad, str. Ioan Calvin 4, Arad Anul 1, No. 8.

Zorile Luminei, foae pentru popor, anul 1, No. 5 și 6. Căminul cultural, comuna Tomești, jud. Iași.

Biserica, școala și căminul, revistă a căminului cultural central „N. Iorga“, Bălți.

Graiul nostru, revistă literară, anul 1. No. 12, str. Rovine 3, Bârlad.

Țara-de-jos, revistă culturală anul 2. No. 11 și 12, str. Oltarului 18, București.

Crainicul, revistă, anul 1, No. 1, str. Craiovița 12, Craiova.

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental in loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume. Societatea va înjgheba un institut de arte grafice la Cluj, cu un capital de 3 milioane cu drept de emisiune până la 10 milioane de lei. Institutul acesta va edita Biblioteci eftine și bune pentru ridicarea culturală a satelor. Se vor tipări Biblia, cărți religioase creștine, cărți de agricultură și tot ce privește solul, cărți de igienă, folklor, povești, monografii, cărți pentru popularizarea științei, cărți cu îndemnuri la meșteșug, la negoț, la societăți cooperative, ș. a.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se face marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

Deocamdată primim înscrierile iar când vom publica statutele societății pe acțiuni „Cultura Poporului“, fiecare va trebui să verse cotele înscrise. Numele subscriitorilor se va publica în fiecare număr.

	Suma din urmă	*Lei 140.000*
Preot Dan Ionescu, Ialomița	*1 acțiuni*	*400*
George Filipescu rev. Cont. R.-Sărat	*2 acțiuni*	*200*
	Total	*Lei 140 600*

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-52-8

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szila
Piața Unirii Cluj
41—26—13

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
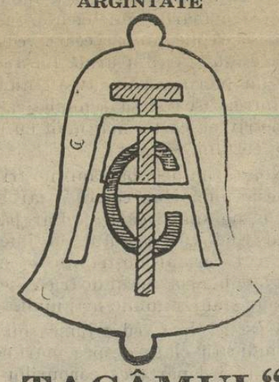
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—11 ANTON JUDOVITS.

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE
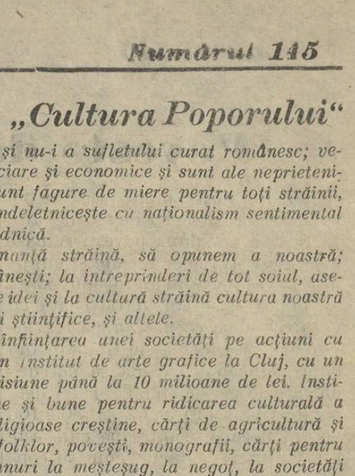
Telefon 10-25
Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Perii
pentru { Armată / Uzine industriale / Gospodării / Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57— 6—11

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Engros! *En detail!*
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Gromen & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA Nrul 6. TELEFON No. 10-70 | **Cluj, Duminecă 31 Ianuarie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA 6. TELEFON No. 10-70. | ANUL VI. E-RUL 146 Apare în fiecare Duminecă

Din istoricul reformei calendarului

Reforma calendarului, un lucru atât de necesar şi de bine-venit, şi pentru care n'avem decât să felicităm fruntaşii superioare bisericeşti pentrucă au avut însfârşit! — curajul să o impună, a întâlnit în unele locuri o împotrivire nereoadă, dacă nu deadreptul nelegiuită. Zic nelegiuită, pentrucă se pare că în unele părţi această luptă uneori pe faţă împotriva noului calendar a fost urzită de personagii politice sau chiar de persoane din cler, cari urmăreau scopuri străine şi direct vătămătoare liniştei şi sufletului credincioşilor.

La urma urmei calendarul n'a fost schimbat, căci el se păstrează neştirbit în întregimea lui, ci doar a fost mutat în timp, cu câteva zile, la locul lui adevărat, socotit după semnele cereşti, neschimbătoare şi veşnice făpturi ale lui Dumnezeu.

Şi dacă unul sau altul din credincioşi e speriat de gândul că ne-am apropiat de calendarul papistaşilor, apoi acela afle că nevoia de a muta calendarul şi de a pune sărbătorile la adevăratul lor timp în cursul anului, a fost simţită cu două veacuri şi jumătate mai înainte de schimbarea calendarului papistaşilor, de un creştin ortodox din Constantinopol, de marele învăţat Nichifor Gregoras, care a şi propus împăratului de pe atunci Andronic Paleologul, să introducă un calendar mai potrivit cu semnele corpurilor cereşti.

Intr'o scrisoare adresată unui prieten el povesteşte cum în anul 1324 s'a ţinut la Constantinopol o şedinţă sub prezidenţia împăratului, şedinţă în care a luat cuvântul şi învăţatul nostru şi a propus un plan de schimbarea calendarului, întrucât cel vechiu nu mai corespundea adevărului.

Intr'adevăr Gregoras arătă că din această pricină creştinii ajunsese să prăznuiască Paştele în timpul în care de fapt cădea săptămâna Patimilor, nelegiuire la care din neghiobia lor riscă să se expună şi aceia, care nevoind să respecte calendarul impus de Sf. nostru Sinod, se încăpăţânează să trăiască mai departe într'o greşală, care poate deveni o erezie.

Nichifor Gregoras, observase şi el că în calendarul timpului său era o greşală, căci echinocţiul de primăvară, după care se socotea data Paştelui, cădea de fapt la 18 Martie, când în realitate el trebuia să fie la 21 Martie.

Mai întâi el explică de unde provine această greşală, arătând că ea e datorită faptului că vechii astronomi socoteau anul alcătuit din 365 de zile şi un sfert, pe când anul adevărat e mai mic, cu vre-o 12 minute. Greşala aceasta mică la început, adăugându-se încetul cu încetul în cursul veacurilor, făcuse că chiar în timpul lui Gregoras, calendarul în vigoare să fie cu mai multe zile în urma adevăratului calendar, pe care ni-l scrie, nu voinţa omului, ci luna, soarele şi stelele, aceşti crainici luminoşi ai lui Dumnezeu.

El propune deci — pe vremea lui — ca să se sară câteva zile (3) pentru ca astfel calendarul religios să concorde cu cel astronomic, singurul îndreptăţit să existe.

Reforma lui avea în primul rând ca scop să stabilească sărbătoarea Paştelui la adevărata ei dată, care — după cum ştim — trebue să fie în prima Duminecă după luna plină ce urmează echinocţiului de primăvară. Insă dacă data acestui echinocţiu nu concordă în calendarul religios, cu data de 21 Martie, care ne e indicată de calendarul astronomic, urmează că se greşeşte fatal în calcularea dăţei atât a Paştelui, cât şi a tuturor celorlalte sărbători.

E inutil să mai spunem că Nichifor Gregoras, se înşelase în calculele sale şi că de fapt chiar pe vremea lui trebuiau să se sară mai mult decât 3 zile din calendar. Ştiinţa astronomică nu era atunci atât de desăvârşită ca azi.

Dar principiul dela care a pornit el era sănătos şi adevărul nu se putea găsi decât pe linia trasă de el. Impăratul a recunoscut că el avea dreptate, dar nu s'a putut hotărî să introducă în imperiul de Orient acest nou calendar, „pentru ca să nu facă încurcătură în mintea celor proşti şi să nu aducă zăzanii în biserică."

E adevărat că biserica ortodoxă de atunci era frământată de o mulţime de secte, şi ridicarea chestiei calendarului în momentul acela, ar fi însemnat ulei peste foc. Deci Andronic, n'a avut curajul să introducă un calendar mai bun, pentrucă momentul nu era potrivit. Cel puţin aşa era credinţa lui.

Dacă sfatul învăţatului ar fi fost ascultat şi s'ar fi introdus calendarul propus de el, Orientul ar fi fost cu două veacuri şi jumătate înaintea Occidentului pe calea cea adevărată în materie de calendar. Acum însă, din vitregia vremilor, am rămas cu 3 sute de ani în urma Apusului. Şi azi, când însfârşit am găsit curajul şi momentul să reparăm această greşală, suflete viclene sau minţi întunecate mai caută încă să stărue în greşala care a durat destul.

Nu găsim cuvinte destul de grele pentru aceia cari, fie din motive meschine, fie din mici calcule politice, fie din prostie, caută să împedice pe oameni de a recunoaşte adevărul şi de a trăi după calendarul pe care însuşi Creatorul, l'a scris în mersul stihiilor cereşti.

St. Bezdechi
prof. la univ. din Cluj.

Scrisori din Montreal (Canada)

Faptele bune ale unui român: V. Rotaru

Numai când stai departe peste ţări şi mări poţi cunoaşte emoţia şi fericirea când citeşti foile primite de acasă. Limba ta natală ţi-se pare mai dulce şi toate lucrurile capătă un farmec deosebit. Şi ce setoşi suntem noi românii de aici de carte românească, de carte venită din scumpa patrie.

Cu emoţie deschidem foile şi le citim până la ultimul rând. Ochii ne sunt umezi când dăm peste ştiri de prin locurile unde ne-am născut, unde am copilărit şi unde ne-am lăsat o parte din sufletul nostru şi rudele dragi. Dar bucuria nu ţine mult şi se schimbă în mâhnire, căci ne dor certurile politice de acasă şi tonul gazetelor, un ton ţigănesc, nedeprinşi să-l citim în presa americană de aici.

Dacă ar şti acei cari conduc partidele politice din România, cât de rău ne fac nouă românilor-americani, când citim insultele grele aruncate dela persoane la persoane, atunci nu ne-ar mai trimte asemenea foi şi ne-ar scuti să vedem tot veninul politic din ţara românească.

Ceeace scriu d-lor în foile politice distrug în loc să construiască; sunt orbiţi de patimi şi nu înţeleg indeajuns minunea ce s'a făcut prin unirea tuturor românilor în hotarele naturale, mulţumindu-se lui Dumnezeu şi punându-se fiecare român pe muncă serioasă.

Singura foae care vine cu suflet curat, cu inimă bună şi pe care noi românii de aici o aşteptăm cu nerăbdare, e „Cultura Poporului". Ea ne este alinarea şi în ea găsim numai lucruri de folos şi cu simţire adevărat românească.

Noi ştim să deosebim binele de rău; împrejurările de aici ne-au făcut conştienţi şi ştim să îmbrăţişăm şi să susţinem presa sănătoasă de acasă.

Un mare merit al „Culturii Poporului" e că ea a înţeles la timp să tragă trăsătura de unire puternică între fraţii de aici şi cei de acasă prin tipar. In felul acesta românii de acasă ne vor cunoaşte de aproape rosturile noastre de peste Ocean, cum o ducem aici, lupta noastră culturală românească şi economică naţională, în sfârşit toate manifestările sociale.

Pentru aceasta „Cultura Poporului" e mult apreciată la noi, şi m'a îndemnat şi pe mine să scriu ceeace se petrece în colonia românească din oraşul Montreal (Canada).

Faptele bune sunt rare în vremurile de acum, materialiste, şi când se ivesc ele trebuesc făcute cunoscute cât mai mult ca să se vadă oamenii cari se jertfesc pentru ţară şi neam.

Este vorba de d. Vasile Rotaru, preşedintele bisericii române din acest oraş; d-sa se trage dintr'o familie de gospodari cinstiţi din com. Udeşti ,jud. Suceava, Bucovina.

Incă din vârsta tânără d-sa a venit în Canada şi a fost cunoscut de lumea comercială. Astăzi este stimat de engleji, iubit de franceji şi căutat cu mult drag de români. Ca dovadă celor spuse, este că d. Vasile Rotaru, ocupă un loc însemnat în piaţa comercială, ocupă slujba de polisman la statul englez şi diregătoria de preşedinte al bisericii române, timp de 12 ani. Toate acestea nu dovedesc decât munca, cinstea şi cumpătenia unui om.

Cu opt ani în urmă d. V. Rotaru, împreună cu comitetele bisericii, a zidit o biserică română, măreaţă, cu hramul „Buna Vestire", în valoare de peste 35 mii de dolari, biserică ce face fală coloniei române din Montreal.

Lăsăm pe fiecare român să judece, câtă laudă merită faptele acestea. Nu scrisul meu îl laudă, ci fiecare se laudă prin faptele sale. Pentrucă valoarea unui om, atât în faţa oamenilor cât şi în faţa justiţiei divine, se face după faptele sale.

In viaţa aceasta nu e greu să fii şi să ajungi ceva, greutatea este, să te poţi menţine acolo unde eşti, cu cinste şi cu demnitate.

Colonia română din acest oraş se simte fericită că în mijlocul ei poate avea un suflet aşa de mare ca al d-lui V. Rotaru şi am dori faptele d-sale să fie de pildă tuturor fraţilor şi de aici şi de acasă.

I. B. preotul coloniei române din Montreal.

Sosirea A. S. R. Principelui Nicolae în ţară

Săptămâna trecută a sosit în Bucureşti, A. S. R. Principele Nicolae, venind din străinătate unde a terminat studiile şcoalei navale din Wembley (Anglia).

La Verona (Italia) A. S. Regală a fost întâmpinat de d. comandor Koslinsky, adjutant regal.

Pe peronul gării de Nord A. S. Regală a fost îmbrăţişat de M. M. L. L. Regele, Regina şi Principesa Ileana.

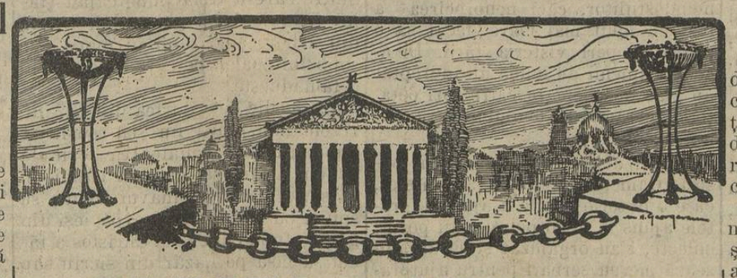

CLUJUL ARTISTIC

In Cluj e pulsaţiunea cea mai vie a două vieţi. Una minoritară manifestată în voe şi alta până mai dăunăzi ofilită de împrejurări. Cea dintâi superioară celei de a doua. Aşa a fost. Astăzi, însă, se schimbă împrejurările. Nu oropsind cultura minoritară, ci manifestată puternic a noastră. Pentru aceasta nu se cere un patriotism sentimental; dimpotrivă o muncă fără făgaz a românilor. Manifestările de artă şi pilastri împuterniciţi de secole pe pământul Ardealului de o cultură maghiară, trebuesc nu îndepărtate căci nu se pot, dar cu paşi repezi să jalonăm şi manifestarea culturii româneşti. Se înţelege eforturi grele şi o pătrundere adâncă a faptelor, ca în calitate de popor dominant cu drepturi istorice, să putem afirma şi cultura noastră de la care să se hrănească şi minoritarii.

Stăpânind numai pământul nu vom fi tari, ci toată grija românească să se îndrepte spre cultura, ştiinţa şi arta naţională, care în acelaş timp e şi umană. Vremurile de acum nu cer păsuire; asalturile se fac repezi şi ceia ce am pierdut prin vitregia soartei să complectăm prin o sforţare uriaşă. Privirile aţintite să ne fie îndreptate mai ales spre oraşe. Aici se fermentează cultura.

Clujul are o tradiţie culturală maghiară; să opunem şi să o încetăţenim pe a noastră ca să aibă întâietatea. Să nu ne lăsăm mai prejos; să nu invidiem pe cea maghiară; să-i cunoaştem izvoarele sănătoase, dar în acelaş timp să procedăm ca şi minoritarii să cunoască frumuseţile culturii şi ale artei noastre. Pentru aceasta se cere imperios sprijinul statului şi dacă el nu poate dovedi pe de-a'ntregul, atunci e de datoria românilor să complecteze golurile.

In Cluj avem izvorul cel mai puternic de cultură şi ştiinţă: universitatea românească. E de ajuns nu mai atât? Nu. Suntem inferiori — şi e un fapt condamnabil pentru care nu încape nici o desvinovăţire — că nu avem o presă pusă în faţa minorităţilor. Nu existăm ca presă. Suntem vinovaţi şi indolenţi cu toţii,— fără simţul realităţii şi al răspunderii.

Ca valuri mari de apă inundă presa maghiară, alături de cea săsească; a noastră un părău sec.

Şi la această revărsare de energie şi de luptă a cuvântului tipărit prin care se ridică o lume nouă, ne mărginim în fumul din cafenele sau în goana după căpătueli politice, să răspundem cu priviri de animale domestice: criza presei. Câtă inconştienţă!

O şcoală a vieţii de unde se birue: e teatrul naţional. Frumuseţea limbii româneşti; icoanele vii din zbuciumul strămoşilor; arta cu toate sclipirile ei; clasicismul cu strălucirea lui de luceafăr nestimat; problemele sociale cari se îngrămădesc la porţile gândirii noastre, toate-toate ademenesc şi sapă în sufletele mulţimii calea către cultură. Şi în şapte ani această instituţie tânără a adus mult folos românismului. Ne-am afirmat că avem o literatură naţională şi artişti valoroşi.

Desvoltarea acestui teatru s'a isbit şi ea de pojghiţa nepăsării şi a oficialităţii şi a publicului român, dar tenacitatea a înfruntat toate greutăţile.

Mulţumiţi, astăzi, putem privi la scena naţională, unde cu puţine mijloace monetare dar cu mult suflet, se pot reprezenta piesele de încercare şi de biruinţă ale teatrelor cu tradiţii. Teatrul shakespearean, al lui Ibsen, modern şi clasic, a fost întruchipat aici, de o mână de actori. Munca lor nu se poate aprecia în valoarea-i adevărată de cât de către cunoscători. O revărsare de talent.

Teatrul dela Cluj poate sta alături cu orice teatru desăvârşit.

Zilele acestea s'a scăldat în lumina rampei romantismul puternic şi covârşitor al lui Hugo din Ruy-Blas. Se poate un mai mare triumf pentru un teatru cu o durată de şapte ani? Ruy-Blas jucat în splendoarea şi în poezia sentimentelor, ca şi pe scena unui teatru de frunte din Apus. Minoritarii au înţeles adâncul fântânii cu tot izvorul talentului românesc. Un scriitor, un autor de dramă el însuş romantic în piesa-i „Trandafirii roşii", un temperament şi un actor mare a dat înţelegere deplină şi viaţă lui Ruy-Blas. D-l Z. Bârsan e consacrat artei.

De vreme multă urmăresc talentul şi complexitatea a unui alt actor: d. Neamţu-Otonel. Rolurile cari le întruchipează sunt studiate până în amănunţimile sufleteşti. D-l Neamţu e actor al psihologiei omeneşti şi un interpret plin de dar artistic. Sufletul lui, masca lui, întreaga fiinţă-i stăpâneşte viaţa, cu toate pasiunile, de la un om la altul, altfel. Cine l'a văzut în fraţii Kamarazov, în Schillok, în Don Cesar, nu va putea afirma altfel. Acest actor va sui culmile artei, să-i dăm posibilitatea să plece în străinătate.

O puternică dramaturgă, cunoscută în deajuns în ţara noastră, o artistă care ocupă un loc de frunte în teatrul românesc e d-na Olimpia Bârsan.

Plină de gingăşie şi de temperament e şi d-na Jeana Popovici-Voina, după cum s'a afirmat în Regina din Ruy-Blas.

Incărcată totdeauna de succes cu talentu-i înfloritor d-na Stanca Alexandrescu, apoi d-na Jipescu-Hodoş, Natalia Ştefănescu, Aura Fotino, Stănescu-Papa, Miriam-Apostol, V. Cronvald, L. Bănuţiu, Silvia Hodoş, M. Borza.

Progresul teatrului se datoreşte talentelor Stănescu-Papa, St. Braborescu, Ştefănescu, Psata, Dimitriu, Ghibericon, Vasilescu, Potcoavă, Şerban şi ceilalţi.

Remarcăm talentul puternic al d-lui Voicu pentru a i se da putinţa să se manifeste cât mai mult; şi un alt tânăr de viitor I. Vanciu, foarte bine în Don Guritan.

Nu putem trece cu vederea peste însuşirile de bun director de scenă ale d-lui Gogu Mihăescu, un cunoscător adânc al teatrului şi un îndrumător.

Acesta e Teatrul Naţional din Cluj în plină desvoltare în contribuţie largă la cultura românească.

*

Din când în când avem câte un eveniment pictural. Zilele acestea în sala prefecturii s'a deschis expoziţia d-nei Maria Dragan-Cabadief. M'am îndreptat să o vizitez şi eu cu o oarecare neîncredere, în faţa talentelor din pictură năzbâdioase din vreme de azi, de teama acelui „verde, verde şi iar verde" expresia maestrului Caragiale.

Pânzele m'au impresionat. Eram în faţa unui talent. In sfârşit am dat peste un talent în pictură şi la o femee. De obicei femeile care sunt gingaşe, unele au mania de a se crede pictoriţe. De vină e pe semne şi Baia-Mare, cu razele lunei şi cu împrejurimile fermecătoare ale munţilor. D-na Dragan nu se ocupă cu peisajul. Natura pe d-sa nu a ademenit-o; pe d-na Dragan o preocupă sufletul omenesc, adâncul lui. Şi a reuşit. Toate pânzele sunt numai chipuri. Din dosul culoarei abundă lumina tainică a firii omului. Şi astfel chipul trăeşte. In artă imaginaţiile trebue să trăiască, altfel avem o îngrămădeală de culori ale pensului.

Cea mai reuşită pânză: 11 Un ţăran, apoi bătrâne cu bunătatea în inimi, cu ochi plânşi, cu obrazi brăzdaţi de dureri. (19, 42, 21, 9). Tipuri de ţigani cu nostalgia în priviri şi cu chipurile mistuite de dorul vagabondajului. Foarte bine „Beţivul" (45). Şi plină de viaţă, frumoasă şi timidă e „Fetiţa din Ineu".

O compoziţie de care se deduce puterea talentului desăvârşit, plină de viaţă multă, de stări sufleteşti, e tabloul „Ne unim cu patria mumă" a d-lui Cabadief, pictor destul de cunoscut. Tabloul a fost cumpărat de Ministerul Artelor.

D-na Maria Dragan-Cabadief, e o pictoriţă care a păşit cu piciorul drept în artă. D-sale nu i se poate spune să înapoieze la gherghief ca la multe femei ce se amestică la pictură, cum s'ar amestica să cânte puţin la pian, să înveţe arta dantului şi a sportului. Pe d-na Maria Dragan-Cabadief o aşteaptă un viitor frumos în pictură,

Const. Cehan-Racoviţă

Populaţia oraşelor din România

După cele mai noui date statistice oraşele principale ale României au următoarea populaţie: Bucureşti 800 de mii, Chişinău 190 de mii, Iaşi 185 de mii, Galaţi 180 de mii, Cernăuţi 115 mii, Timişoara 100 de mii, Brăila 100 de mii, Ploeşti 98 de mii, Cluj 95 de mii, Oradea-Mare 90 de mii, Arad 79 de mii, Craiova 70 de mii, Constanţa 65 de mii, Sătmar 59 de mii, Braşov 53 de mii, Cetatea Albă 50 de mii, Ismail 50 de mii, Tighina 50 de mii, Bălţi 45 de mii, Buzău 45 de mii, Hotin 40 de mii, Sibiu 40.000, Botoşani 36 de mii, Soroca 36 de mii, Bazargic 35 de mii, Turnu-Severin 35 de mii Târgul-Mureş 34 de mii, Sighetul-Mar. 30 de mii, Bârlad 30 de mii, Bacău 28 de mii, Focşani 26 de mii, Piatra-Neamţ 25 de mii, Bolgrad 25 de mii, Orheiu 25 de mii, Roman 25 de mii, Lugoj 24 de mii, Giurgiu 23 de mii.

Cultura morală a învăţătorului

Subiectul prezintă însemnătate din întreit punct de vedere, căci, câte vorbe cuprinde titul, atâtea noţiuni adânci trebuiesc lămurite şi din legătura lor va reeşi cultura morală de acum a învăţătorului sau cum ar trebui ea să fie.

a) **Cultură** înseamnă, nu cum obişnuit se crede — un potop de cunoştinţe, chiar sistematizate, fie ele, — adică multă învăţătură; ci, mai ales o creştere a întregului bun sufletesc moştenit şi'n urmă desvoltat prin învăţătură, educaţie şi mai ales prin acţiune continuă de ordin făuritor.

b) **Morală.** O întreagă ştiinţă se munceşte cu limpezirea acestui termen de ordin etic, aplicat sufletului ca autor al acţiunilor unitare: morale, amorale şi imorale. Aşa, acţiunea morală se interpretează, prin o continuă săvârşire de fapte bune — de folos societăţii — adică, cu scopuri bine intenţionate, nu la întâmplare; fapte amorale, adică de ordin neutral; şi'n urmă vin faptele imorale, — din păcate cele mai multe — şi'n toate manifestările vieţii, nu scăpăm de efectele dăunătoare societăţii şi chiar individului.

a) **Invăţătorul.** Pentru unii, acesta este factorul culutral din lumea satelor; pentru alţii este un element de înrăurire generală a vieţii satelor sub toate formele ei. Eu mă opresc la această apreciere, care mi se pare cea adevărată şi pe temeiul ei va trebui să-mi desvolt subiectul.

Dupăce mi-am lămurit, oarecum, calea, trebue cugetat — dacă-i vorba de cultura morală a învăţătorului — la o întrebare: Are învăţătorul o cultură morală sau dorim s'o aibă mai altfel decât acum şi'n ce mod să şi-o însuşască?

Dacă şi-ar închipui cineva — din ceice nu-l cunosc pe învăţător — că acesta n'are o cultură morală, l-aşi trimite, cu toată modestia, să cerceteze activitatea corpului didactic, în mişcarea cooperatistă, social-politică, culturală şi naţională în special. Deaceea mă arunc cu gândul la cele mai frumoase pagini de eroism inscrise de învăţător în istoria neamului.

Martirajul, abnegaţiunea, înflăcărarea, jertfa sângelui pe glia strămoşească, ce sunt toate acestea şi de unde pot isvorî, decât dintr'un suflet moral şi cultivat în aceasta?!

Conclud, numai din aceasta, că învăţătorul este cineva cu moralul ridicat, fie că e prin firea lui aşa sau că aşa e atmosfera în rândurile învăţătorilor. Dorul de o lume mai acătării, o prefacere adâncă şi sinceră a satelor, frământă gândurile lui şi-o doreşti cu tot naţionalismul conştient de care e vrednic cineva.

Nu ştiu ce-or mai putea crede societatea străină de şcoală, când, învăţătorul face apostolat luptând cu mizeria personală — din nepăsul altora — cu întunericul gros al neştiinţei de carte din largul satelor. La dreptul vorbind, acesta-i asprul adevăr şi nu ne vom lăsa gândul îmbrobodit, cu manifestări locale şi prilejuite, când părem cu satele noastre mai altfel, lucru ce-ar trebui generalizat, însă trebue lucrat din adânc, în acest caz. Această luptă vajnică o duce învăţătorul şi ea nu-l îngenuche, ci rămâne pururea cerbicos, senin şi gata să'nceapă o nouă luptă, în izbânda căreia crede nestrămutat; crede în biruinţă, căci ce-a început el şi n'a sfârşit, continuă urmaşii şi desăvârşesc.

Pe învăţător îl caracterizează puterea firii lui; uşoară-i lupta între indivizi; ii foarte grea cea dusă cu valul apucăturei satelor, cari dacă pe alocuri, sunt bune, prea nu ştiu cum, să nu zic rele, sunt altele, cărora le trebue transformare. Aşa de vitreg îi e dat lui să lucreze şi din orice rămâne stăpân pe culmea gândului său limpede. Cine-i împlinesc toate acestea?

Cunoaşterea trecutului sbuciumat al neamului său, tradiţia, conştiinţa unei datorii de împlinit, iubirea pentru sătean, credinţa în izbândă, tovărăşia cărţii şi acţiunea pilduitoare. Acestea ridică şi pune în rândul oamenilor cu adevărat culturală morală.

Cum ar trebui să fie cultura morală a învăţătorului, este o afacere de viitor. O zidire a acesteia pe alte temelii decât cele morale naţionale culturale, etc. — enumărate mai sus — nu-mi imaginez. Altă faţă ar trebui acestei zidiri: intensificarea muncii în această arenă, în mai strân să legătură cu trebuinţele sociale, culturale şi naţionale se impune.

O cultură religioasă-morală îşi are locul aici. Evanghelia — cuvânt nou — glăsuieşte cel mai autorizat în domeniul moral; Biblia, izvor de înţelepciune, cu care sunt aşa de familiarizaţi englezii, etc; cultul oamenilor mari, filosofi, istorici, etc, biografiile lor, fie ei străini sau conaţionoli sunt pilde de sacrificiu, uitare de sine, spiritualizare.. Tot atâtea îndemnuri, câte personalităţi au lăsat dâră în vre-un domeniu de muncă.

Invăţătorul, deseori vizionar, în lumea lor ar trebui să trăiască; glasul lor să-i şoptească în taină; însă condiţiunea cea mai de seamă e ca să nu-şi nutrească viaţa numai cu utopii; să soarbă, din pilda vieţii lor, înflăcărarea, fără a uita că este elementul realizărilor în timp, aici, pe pământ.

Aş putea încheia, mărturisind că cultura morală a învăţătorului se capătă în şcoala normală, unde nu îmi pot închipui în corpul profesoral decât apostoli, misionari în înţelesul greu al cuvintelor, oameni superiori cu adevărat, căci numai aceia au ce căuta în şcoala naţională.

Această şcoală exprimă în manifestările ei, tot ce neamul e capabil să înfiripeze. Invăţătorul, fiu al naţiei şi aşa cultivat va fi exponentul ei cel mai chemat a-şi rosti cuvântul. După modul cum vor fi învăţătorii pregătiţi, în domeniul culturei morale, aşa vor fi satele, aşa naţiunea.

Deci, toată luarea aminte către şcoala naţională trebue să se îndrepte.

V. M. Lişman, înv.

Şcoala şi învăţământul

— O constatare tristă —

Nu cu vorbele se aruncă pietrele din drum, ci cu mâinile. Iată o axiomă, plină de înţelepciune rostită de marele poet şi pedagog rus, M. Gorchi. Şi intr'adevăr noi avem nevoie de fapte; nu de vorbe; căci în multă vorbărie nu e mântuire. Exemplul este factorul care sugestionează pe om, iar nu vorba. Cu toate acestea vedem că lucrurile se petrec invers.

E vroba de modul cum se predă învăţământul în şcoala primară.

Intr'o circulară a revizoratului şcolar Soroca, între altele avem şi următorul articol:

„Nevoile învăţământului ne-au silit să recomandăm Onor. Inspectoratului elemente cu mai puţine de 4 clase secundare. Intrucât aceste elemente nu sunt pregătite pentru funcţiunea de învăţător, domnii directori de şcoli sunt obligaţi să vegheze asupra lor, sfătuindu-i, îndrumându-i şi făcându-le lecţii model de obiecte, cel puţin odată pe săptămână, în cazul când s'ar găsi elemente nepotrivite chemării, să se cerceteze bine raportând revizoratului spre a se lua măsuri de înlocuire, ş. a." (Vezi circ. No. 12.333 din 4.IX.925 art. 4.)

Dar fapt trist circulara s'a trecut la dosar, iar d-nii directori umblă cu mâinele în buzunar.

Dacă nevoile învăţământului ne impun astfel de elemente atunci autorităţile şcolare superioare să recomande astfel de elemente dupăce mai întâi le-au dat instrucţiunile necesare şi dupăce le-au făcut o examinare sumară din ştiinţele pedagogice şi didactice, apoi chiar în timpul funcţionării lor să se intereseze mai deaproape de aceste elemente nepregătite; ca nu prin nepăsarea acestor elemente să sufere întregul învăţământ primar, — o întreagă generaţie — viitorii cetăţeni ai ţării ncastre.

Scopul învăţământului este formarea de caractere morale, formarea de cetăţeni luminaţi şi conştienţi. Ori ştiinţele pedagogice tocmai acest scop îl urmăresc; însă aceste ştiinţe fiind foarte delicate şi complicate se asimilează foarte anevoie chiar de către normalişti, cari studiază aceste ştiinţi şi fac aplicaţiuni practice şi criticei pedagogice în şcolile speciale câte 2 şi 3 ani.

Ce să zicem atunci de acele elemente, cari au abia 2—3 clase secundare, în cari clase despre asemenea ştiinţe, aplicaţiuni şi critici nici pomeneală. Dacă normaliştii adeseori sunt chineji în faţa problemelor educative şi pedagogice; atunci suplinitorii cu 2—3 clase secundare sunt chiar barbari.

E nevoie deci de o perfecţionare radicală a corpului didactic primar, mai ales a suplinitorilor, oricine ar fi ei, normalişti sau liceişti. Şi această perfecţionare să se facă cât mai curând, căci în caz contrar de pe urma acestor elemente necomplect pregătite şi poate adeseori ne la locul lor, sufere întregul corp didactic.

Roadele acestor elemente nepregătite se sparg în capul celor cari şi-au asimilat cunoştinţele necesare acestui apostolat cu multe sforţări intelectuale şi lipsuri materiale şi cari ar voi să muncească pentru şcoală.

Revizoratul şcolar a avut grijă să oblige pe d-nii directori a da sfaturi, îndrumări şi în special a le da lecţii model cel puţin odată pe săptămână. Insă cu părere de rău se constată că majoritatea dintre d-nii directori neglijază această datorie obligatorie şi nici nu pomenesc despre asemenea lecţiuni. Rezultatul îl suferim tot noi aşa zişii intelectuali, căci roadele acestor elemente sunt neştiinţa şi ignoranţa poporului şi destrăbălarea acestuia.

Cu ocazia vizitării cercurilor culturale am avut prilejul să aud cum un d. director, care era şi preşedintele cercului, făcea critică lecţiei unei suplinitoare cu 3 clase de liceu, care poate nici ideie n'avea de ştiinţe pedagogice şi principii didactice.

Ce contrast mare! Domnul preşedinte, care are şcoala normală complectă, mai mulţi ani de practică şi experienţă, face critica unei suplinitoare cu 3 clase de liceu, care după cum am spus, habar n'avea de pedagogie, didactică, ş. a.

In cazul de faţă s'ar putea mai bine aplica proverbul: „De unde nu-i nici Dumnezeu nu cere". Ar fi fost mai nimerit ca d. preşedinte să aibă în vedere pregătirea necomplectă a suplinitorilor şi în loc să bată apa în piuă ca să iasă unt, făcând critici zadarnice, să deie o lecţie model şi cu aceasta ar fi complectat întru câtva cunoştinţele didactice ale tuturor membrilor cercului.

Invăţătorul A. G.
din Gura Cerlinei Soroca

Soroca în trecut şi prezent

I.

Oraşul Soroca e aşezat lângă Nistru, într'o vale adâncă care face parte propriu zis, din malul drept al acestui râu.

Venind pe şoseaua dintre Bălţi şi Soroca dealungul văiei Râutului, întâlneşti pe amândouă părţile ale drumului, un pământ productiv, negru, numit cernoziom de către geografi.

Aproape de Soroca, peisagiile pitoreşti amintesc valea Rinului sau a Elbei; malurile Nistrului se înalţă trufaşe, îmbrăcate cu păduri şi stânci uriaşe de granit.

In tăcerea maestoasă nu se aude decât şoşotul păraelor, Racovăţul şi Valoviţa.

Oraşul Soroca are a clímă dulce. Partea veche a oraşului e locuită de evrei şi are o înfăţişare orientală.

In oraşul nou urci pe o stradă cu pantă mare; iar din oraşul vechi urcând o cărare, călătorul ajunge printre stânci uriaşe la nişte peşteri săpate în piatra calcaroasă a părelţilor muntoşi.

Aceste peşteri au păstrat până azi înfăţişarea mistică a unor temple antice.

In sec. V-lea, înainte de Hristos, era aşezată prin aceste locuri colonia grecească „Olhinia" după părerile lui Weltman, Stamati şi Cantemir.

Cu patru secole mai târziu a fost zidită de Daci o cetate numită Serghidava sau Sargus şi apoi a luat numele de Crachita.

In jurul cetăţii, stâncile au nişte subterane cu ganguri, în cari ca şi în catacombele Romei se ascundeau creştinii de urgia lumei păgâne.

Lângă satul Grădişte s'au păstrat. chiar şi rămăşiţele unei biserici antice.

Dacă s'ar face săpături, socot că s'ar găsi un însemnat material arheologic.

Sub domnia Genovezilor pe Marea Neagră, oraşul a fost o emporie. Aci aveau ei intrepozitele lor de marfă, aci se adunau bucatele, lâna, pieile, ş. a., ce ei aduceau din Podolia. Olchionia pe aceste vremuri era deci o staţiune întărită pe drumul dintre Monastro şi Suceava.

După cucerirea Constantinopolului de către Mahomed al II-lea, nimicindu-se coloniile italiene pe Marea Neagră, a dispărut şi Olchionia. Pela jumătatea sec. al III-lea după Hristos oraşul apare cu numele de Soroca.

In sec. al XV., Ştefan cel Mare, a reconstruit toate vechile întăriturí genoveze.

In alte vremuri locuitorii săraci prigoniţi de tătari se ascundeau prin codrii şi stâncile malului Nistrului. Aci s'au format apoi nişte schituri şi vechile ruine genoveze serveau de adăpost. Locuitorii le ziceau fugarilor săraci, de aci şi seliştea a fost numită Saraca (C. Chamatsmy).

Soroca, ca punctul cel mai expus spre răsărit, în trecutul său istoric a fost pururea arena celor mai groaznice invazii. Aci, la picioarele zidurilor sale, se desfăşurau războaiele cele crunte dintre polonezi şi turci, tătari, moldoveni şi cazaci. Solul Basarabiei e îmbibat de sânge maldovenesc.

In toate aceste lupte mazilii şi răzeşii moldoveni au avut roluri mari, după cum reese din următorul hrisov, tradus din limba slavonă: „Cu mila lui Dumnezeu, Noi, Ştefan-Voevod, Hospodar Ţării Moldove, dăm de ştire prin această carte, a Domniei-Mele, cui va vedea-o şi citind va auzi, că am binevoit noi, cu binevoinţa noastră şi inima luminată a dărui mazilelor noştri pentru credincioasa lor slujbă, cari ne-au servit drept credincios în contra duşmanilor ţării şi noi văzând a lor dreaptă şi credincioasă slujbă le-am miluit cu mila Domniei-Mele iş am dat şi am întărit în pământul nostru al Moldovei un loc deşert pe râul Nistru, ca să se aşeze un sat." Alăturea de iscălitura Domnitorului Ţării Moldovei, se mai găsesc iscăliţi după mărturiile lor şi boerii ţării: Bodi, vornicul; Sbierea, Inca, Bleca, pârcălabul; Arbore, pârcălabul din Neamţ; Hangura, din Orhei; Dajbog, păharnic şi Tonea, stolnic.

Cesar Stoika

Intâmpinarea Domnului

2 Februarie

Incă în legea veche era rânduit, ca pruncii nou-născuţi, la patruzeci de zile după naştere să fie duşi la biserică. Părinţii, împlinindu-şi această datorie, duceau la biserică şi doi pui de porumb, ori, două turturele, pe cari le jertfeau Dumnezeului celui prea-înalt. Apoi, închinau pruncul în biserică şi făceau rugăciuni pentru sănătatea lui.

Iosif şi Maria, supunându-se legii, când pruncul Iisus era de patruzeci de zile l-au dus la biserica cea mare din Ierusalim, împlinind toate cele rânduite. In biserică au întâlnit pe un om bătrân cu numele Simion. Acestuia îi făgăduise Dumnezeu, că nu va gusta moarte, pânăcând va vedea pe Mântuitorul lumii în biserica cea mare a sfintei cetăţi.

Când a văzut pe pruncul Iisus în braţele mamei sale, bătrânul a auzit în sufletul său o dumnezeiască şoaptă, care îi spunea, că acesta este cu adevărat cel aşteptat de toate semănţiile pământului. Apropiindu-se de el, l-a luat în braţe, mulţumind lui Dumnezeu şi zicând: Acum slobozeşte stăpâne pe robul Tău după cuvântul Tău în pace, că văzură ochii mei mântuirea Ta care ai gătit-o înaintea feţei tuturor popoarelor, lumină spre descoperirea limbilor şi mărire poporului Tău Israil.

Insuflat de Dumnezeu, bunul bătrân a vestit în biserica din Ierusalim că pruncul pe care îl ţine în braţe va aduce în lume mântuirea şi că toate popoarele vor cunoaşte printr'ânsul lumina adevărului. Apoi, a vorbit cu mama pruncului, spunându-i, că prin sufletul ei va trece robia. Prin aceste cuvinte el mai înainte a vestit patimile şi moartea lui Iisus.

In biserică mai era şi o femeie bătrână, Ana, fiica lui Fanuil, care îşi petrecea zilele bătrâneţelor în preajma bisericei. Aceasta de-asemenea se bucura văzând pe dumnezeiescul prunc, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu.

Iată, fraţi creştini, însemnătatea sfintei sărbători de astăzi. Iisus a fost întâmpinat în biserică de bătrânul Simion, şi întru amintirea acestei întâmpinări a rămas obiceiul în bisericile creştineşti, ca la patru zeci de zile după naştere mamele să-şi ducă pruncii la biserică, să-i închine înaintea sfântului altar şi să ceară asupra lor darul lui Dumnezeu.

Acest obicei în aceeaş vreme este o învăţătură pentru părinţi, aducându-le aminte de datoria ce o au faţă de copiii lor de a-i îndrepta încă din fragedă copilărie pe calea ce duce la Dumnezeu. Inţelegeţi, fraţi creştini, că un părinte e răspunzător înaintea judecătorului dreptăţii pentru felul cum şi-a crescut şi povăţuit copiii.

Pe calea lui Dumnezeu părinţii îşi vor îndrepta copiii prin învăţătură şi prin pilda vieţii lor. Deaceea o mamă şi un tată adevărat nu uită a-şi învăţa copilul să-şi facă cruce, să-şi zică rugăciunile, iar când ajunge la vârsta de cinci-şeasă ani să-l ducă din când în când la biserică. Ei au datoria să-l înveţe încă din fragedă copilărie ce este bine şi ce este rău. Iar când ajunge la vârsta de şcoală să-l trimită la acest lăcaş al luminei. Trimiţându-şi copilul la şcoală, omul dă dovezi, că se îngrijeşte de viitorul lui.

In şcoală copilul va învăţa tot ce este bun şi folositor pentru viaţa pământească şi pentru mântuirea sufletului său.

Părinţii să-şi înveţe copiii şi prin pilda vieţii lor. E lucru firesc, că copiii vor face tot ce au văzut că fac părinţii. Ei socotesc, că ceeace fac părinţii este bine. Deaceea, dacă la părinţii lor vor vedea fapte bune, astfel de fapte vor săvârşi şi ei. Dacă vor vedea însă fapte rele, se vor obişnui şi ei să facă la fel. Poate să judece oricine aşadar, cât de greu păcătuiesc părinţii cari înjură, vorbesc vorbe urâte, ori se îmbată în faţa copiilor lor. Păcatul lor este îndoit, iar urmările păcatului sunt îndoit rele. Pe de-oparte prin păcat, ei pornesc pe calea osândei, iar pe de-altă parte învenineză sufletele copiilor, povăţuindu-i pe aceeaş cale. Părinţi creştini, aduceţi-vă aminte de datoria ce o aveţi faţă de copiii voştri. Aduceţi-vă aminte, că viitorul lor va fi aşa, cum voi îl pregătiţi prin împlinirea datoriei voastre de părinţi. Aduceţivă aminte, că îngrijindu-vă de viitorul copiilor voştri o să vă faceţi vrednici, ca ei să binecuvinteze pomenirea voastră. Iată, aceasta este cea dintâi învăţătură a sfintei evangheli de astăzi.

A doua învăţătură este pentru cei bătrâni. Ei să-şi aducă aminte că au datoria să urmeze pilda dreptului Simion şi a Anei. Să-şi aducă aminte că se apropie de mormânt şi că în curând vor avea să stea în faţa dreptului judecător. Să-şi aducă aminte, că au datoria să caute pe Mântuitorul lumii în toate zilele câte mai au să le trăiască pe pământ, ca şi bătrânul şi dreptul Simion. Aceasta o vor face păzind poruncile legii, trăind după sfintele învăţături ale Evangheliei lui Hristos. Dacă bătrânii îşi vor împlini această datorie, prin însăşi viaţa lor vor preamări pe Dumnezeu şi vor da pildă celor mai tineri. Iar în ceasul, când sufletele lor îşi vor lua sborul către vecinicie, îşi vor vedea cu ochii mântuirea, ca şi bătrânul şi dreptul Simion.

In sfârşit, să nu uite nici cei tineri, că au datoria să cinstească pe bătrâni. Celce cinsteşte pe cel bătrân, pe sine se cinsteşte. Cei bătrâni sunt doar o oglindă a trecutului, iar celce nu cinsteşte trecutul, nu este vrednic de un viitor bun. Cinstind pe cei bătrâni, noi ne vom face vrednici, ca şi pe noi să ne cinstească cei tineri în zilele bătrâneţelor noastre. Celce îşi bate joc de cei bătrâni face un păcat mare. El nu va scăpa de pedeapsa lui Dumnezeu. Sfânta Scriptură a legii vechi ne spune, că o ceată de tineri şi-au bătut joc de bătrânul prooroc Elisei. Drept pedeapsă, aceşti tineri au fost mâncaţi de fiare sălbatice.

Iată, fraţi creştini, învăţăturile Sfintei Evanghelii de astăzi. Ca şi Iisus, am fost duşi şi noi la sfânta biserică atunci când am ajuns la vârsta de patruzeci de zile şi închinaţi în faţa sfântului Altar. Să cerem ajutorul lui Dumnezeu, ca niciodată să nu ne depărtăm de biserica lui cea sfântă.

La umbra casei lui Dumnezeu împlinindu-ne datoriile noastre creştineşti, ori în ce stare şi vârstă am fi, ne vom face vrednici, ca în ceasul morţii să putem zice ca şi bătrânul Simion: Acum slobozeşte stăpâne pe robul Tău, după cuvântul Tău în pace.

Septimiu Popa.

După revărsările de ape

Un ajutor frăţesc

Cititorii noştri cunosc starea tristă la care au ajuns mulţi români din Ardeal pe urma revărsărilor de ape din luna Decemvrie. In faţa acestor stări, guvernul a luat întinse măsuri de ajutorare în toate judeţele bântuite de aceste revărsări.

Ajutorul dat de guvern este însă neîndestulitor, căci nenorocirea a fost cu mult mai mare decât să o poată acoperi visteria ţării. De-aceea, oamenii de inimă au îndreptat un glas de chemare către toţi cetăţenii, cerându-le obolul pentru alinarea suferinţelor.

Glasul acèsta n'a răsunat în pustiu. Oamenii de inimă au înţeles, că e o datorie sfântă a ajuta pe fratele ajuns în nenorocire. S'au pornit colecte, s'au organizat şi se organizează mereu serbări pentru ajutorarea celor atinşi de nenorocire.

Ardelenii se vor bucura mult mai mult, văzând, că mai ales inimile fraţilor din România veche au fost atinse de suferinţele lor. Gazetele din Bucureşti, Iaşi, Galaţi, Brăila, au scris articole mişcătoare, duioase, arătând că ajutorul dat celor nenorociţi e o adevărată datorie naţională. O gazetă dela Iaşi scrie:

„Ţara întreagă trebue să sară ca un singur om, îmbrăţişând pe fratele atât de greu lovit, ca să-şi clădească din nou căminul, căci acest sfânt cămin e şi al nostru, al tuturora.

Să dăm cu toată inima, să dăm în grabă cu însufleţirea sfântă a faptei bune, cu mulţumirea datoriei împlinite, care este cea mai mare şi cea mai frumoasă bucurie a sufletului omenesc.

Pe lângă celelalte mijloace întrebuinţate în astfel de cazuri s'ar putea înfiinţa urne, prin toate instituţiile din ţară, prin toate societăţile de binefacere, unde fiecare să-şi dea obolul său; dela leul copilului sărac până la numele mai mari ale celor bogaţi.

Daţi din toată inima cu avânt, cu dărnicie mare.

Inainte de toate Societăţile de femei şi peste tot femeile au măreaţă datorie de-a începe munca de ajutorare. Cu inimi duioase de mame şi cu hărnicii de albine strângătoare să se silească cât mai curând a alina suferinţele şi a usca lacrimile scumpilor noştri fraţi, jertfe ale oarbei întâmplări".

Am încrestat şirele de mai sus, căci sunt întru-adevăr vrednice să fie încrestate. Ele ne dau dovadă că neamul românesc, care a ştiut să fie unit în zilele bucurie, ştie să se unească şi în zilele durerii.

In bucurii şi dureri, în bine şi în rău, dela Nistru până la Tisa bate un singur suflet mare, românesc.

De prin sate

Din anul 1922, de când au fost alegerile pentru Cameră şi Senat şi până în vara anului trecut, când au fost alegerile pentru Camerile Agricole, satele noastre au fost lipsite, de mosafirii politici, cari în sgomotul automobilelor, colindau judeţele în lung şi lat, făgăduind tot ce li-se cerea.

In curând, vor începe iarăş, a veni prin sate; cu sute de manifeste prin care se vor lăuda şi se vor huli, ca nişte mahalagioaice. Toţi se vor lăuda, că iubesc pe ţărani şi că muncesc sau vor munci pentru binele şi fericirea lor.

Toate acestea însă, sunt vorbe goale, cu care ameţesc pe cei slabi de cap, smulgându-le, voturile de care au nevoie şi pentru care sunt nevoiţi a veni prin sate. Cei cari iubesc în adevăr pe ţărani, au datoria de a veni prin sate, nu numai a face o propagandă electorală, ci a veni pentru a face o propagandă culturală pentru deşteptarea populaţiei rurale care în majoritate este proastă, faţă de drepturile sale.

Singurii factori culturali la sate, sunt preoţii şi învăţăturii, care pe cât pot îşi fac datoria de luminături ai poporului, însă greutăţile traiului, faţă de salariile actuale şi chiar şi viioare, îi sustrag dela datorie. Dupăcum am spus şi mai sus, acei cari iubesc pe ţărani au datoria de a veni în mijlocul lor din când în când, pentru a face o propagandă culturală alături de preoţi şi învăţători. Cât de frumos, ar sta deci politicianilor de orice culoare ar fi, dacă ar veni prin sate, ţinând diferite conferinţe culturale şi în legătură cu specialitatea conferenţiarului, fără a pomeni de politica de partid, care aduce ceartă între fraţi şi prieteni, din care cauză ne lipseşte unirea.

Toate partidele politice dispun de doctori, cari ar putea ţine conferinţe medicale, de advocaţi, cari ar putea lămuri nouile legi, de profesori, ingineri ş. a. cari, fie că sunt la putere, fie că sunt în opoziţie, ar putea contribui cu specialitatea lor la luminarea sătenilor.

Dupăcum se vede, dacă ar fi bună voinţă şi adevărată dragoste pentru popor, toţi intelectualii oraşelor, intelectuali cari de obicei sunt şi politiciani, ar găsi câte ceva, cu care să contribuie la luminarea poporului dela sate, dându-li-se totodată şi putinţa de a se face cunoscuţi, pentru ca în timpul luptei electorale, să nu mai fie întrebaţi, cine sunt, de unde sunt, şi ce caută?

Ioan Nazarie, înv.

Despre descântece şi farmece

II.

„Era un arbore în mijlocul mării, de care era spânzurată o găleată plină cu măruntae omeneşti. Trei fecioare îl înconjurau: două legau găleata, a treia o deslega".

S'a tălmăcit astfel acest descântec: Cele trei fecioare sunt purcele, dintre care a treia pune capăt (taie) firului vieţei, găleata deslegată din arbore şi căzând în mare este simbolul boalei, pe care descântecul o tămăduește.

Un medic dela curtea din Bizanţ, recomanda, dacă nu s'a reuşit cu alte mijloace, următoarea formulă pentru a face să iasă din gâtlej un os sau altceva: Bolnavul trebue să spună cu toată atenţia: „os, ieşi din gâtlej, după cum Isus Christos a făcut să iasă pe Lazăr din sicriu sau Ionaş a eşit din pântecele Chitului (balenei)".

Şi în Franţa se folosesc în popor descântecele sau rugăciunile tămăduitoare.

Ca să facă să doarmă pe cineva, pe care îl chinue insomnia, e bine să se scrie pe o foaie de dafin: „La Betleem s'a născut Christos în Judea. Odihneşte-te. Sfinte Eugen, redă somnul, robului lui D-zeu, cutare . . ."

Pentru vindecarea arsurilor de tot felul, ne adâncim în următoarea rugăciune:

„Focul lui D-zeu, perde-ţi căldura, după cum Iuda şi-a perdut culoarea când a trădat pe Mântuitorul nostru, în grădina măslinilor. Şi spui numele persoanei, adăogând: D-zeu l-a vindecat prin puterea lui. Amin".

Colicele trec repede ast-fel: „se pune degetul cel mare dela mâna dreaptă pe buric spunând: „Marie, cari eşti Marie, sau colică patimă ce eşti între ficat şi inimă, între splină şi plămân, opreşte-te, în numele Tatălui, al Fiului şi al Sf. Duh (Spirit)."

Pentru dureri de dinţi, o carte „Medicul Săracilor" recomandă următoarea rugăciune: „Sf. Apollina. sta pe o piatră de marmoră, D-zeu trecu pe acolo şi zise: „Apollina, ce faci acolo?

— „Sunt aci pentru stăpânul meu, pentru sângele meu şi pentru durerea mea de dinţi.

— „Apollino, du-te acasă, dacă-i o picătură de sânge, va cădea, dacă-i vierme vă muri".

Descântecele se aud tot mai rar, se spun mai pe ascuns, ca să nu fie luate în batjocură, dar de multeori, când intervine o vindecare, meritul se atribuie de cei naivi, mai de grabă rugăciunei, decât medicamentului — căci, vorba Evangheliei, „credinţa te va mântui".

Boalele sunt de la diavol sau de la răutatea oamenilor.

Bine, puţini oameni fac, dar rău se poate face uşor, când omul urăşte sau invidiază pe altul.

Descântecile şi rugăciunile alungă răul dar unii credeau şi, desigur, mai cred mulţi că se pot face rău altora.

Ne amintim de credinţa că pe unii, noui căsătoriţi, fostele lor ibovnice, „îi leagă", spre a deveni impotenţi. Altora „li se pune cuţitul", provocându-li-se junghiuri, etc.

Rr. Roshem (din Cannes), se întreabă în Paris-medical (4 Oct. 1924) dacă se pot face, dela distanţă, fermece, sore a cauza dureri, boale sau moartea, altuia?

Se pare că lumea veche era mai rafinată în găsirea otrăvurilor — ex. familia Borgia — ce aduceau moartea fără să lase probe doveditoare. Pe timpul regelui Ludovic al X-lea, în Franţa, se credea că e posibil asasinatul prin fermece, cu ajutorul unor păpuşi de ceară sau lut, care închipuiau victimele.

Pe timpul acestui rege, fu arestat Ministrul Finanţelor — „păzitorul Tesaurului" — Enguerrand de Marigny pentru necinste şi lăcomie de arginţi. Regele mai l'ar fi ertat, când duşmanii ministrului ca să-l piardă, spuseră regelui că un vrăjitor după îndemnul femeei şi sorei ministrului, ar fi fabricat nişte păpuşi de ceară, după chipul regelui şi câtorva nobili, ca să scape prin vrăjitorie şi farmece pe arestat.

Păpuşile blestemate de ceară erau aşa făcute ca regele şi nobilii lui să se topească zi cu zi, să se usuce şi să moară!

Pentru facerea imaginilor (păpuşilor) trebuia să se folosească numai pământ neatins, scos cu propriile mâini, să nu fie atins de nici un instrument de fier, ceara să fie de albine care pentru prima oară fac ceară, să nu fi servit încă la nimic, şi în timpul când se face, se invoacă numele mai multor îngeri: „Extator, Nestator, Sytacibon, etc. etc. etc. — îngerii lui D-zeu, veniţi şi fiţi de faţă, fiindcă vă chem la această muncă, ca să capete putere prin voi şi să se sfârşească bine prin voi". Uneori, spre a face imaginea persoanei ce trebuia fermecată, se făcea imaginea unui animal: broască, şoarece, cârtiţă, şarpe sau liliac.

Dacă operaţia vrăjitorului reuşea, persoana (victima) simţea toate loviturile sau chinurile la care era supusă imaginea, putând chiar să moară.

Să nu credem că sunt numai eresuri vechi, care azi nu mai au trecere sau nu găsesc chiar o explicaţie ştiinţifică! . . .

In zilele noastre, aşa zisele ştiinţe metapsychice sunt a ordinea zilei şi în acest an a fost chiar la Paris un congres la care au participat intelectuali şi savanţi de samă. Sunt fenomene încă nelămurite, multe necontestate — pe care, de ani de zile le studiază oameni mari ca savantul fiziolog Charles Richet marele astronom — care muri — Camille Flamarion, Grasset, etc.

S'a putut stabili o apropiere între farmecele cu păpuşi de ceară şi starea de hypnoză a unor persoane sensibile.

S'a ajuns (De Rochas, prin anii 1887—1892) să se provoace unei persoane starea de hypnoză profundă şi la fiecare înţepătură în păpuşa de ceară, persoana — o tânără — scotea un ţipăt de durere, ducând mâna la partea corpului ce corespundea cu regiunea înţepată la păpuşa de ceară.

Prin hypnoză adâncă se înţelege o stare sau fază, dincolo de cele 3 faze ale hypnozei cum erau definite de Charcot la Salpêtriere, renumitul spital de boale nervoase.

Era 1) letargia, cu un somn adânc din care trecea — printr'o excitare vizuală sau auditivă — în faza 2) de catalepsie, corpul e ţeapăn, ochii deschişi, şi apoi 3) prin o nouă excitare, se trece în somnambulism, persoana aude, poate executa ce i-se comandă e „sugestionabil".

De Rohas a putut trece o persoană ca şi magnetizorii de altădată, dincolo de faza a treia, obţinând o exteriorizare a sensibilităţei. Omul în această hypnoză profundă nu simte dacă îl pişcăm, înţepăm sau ardem, dar simţirea e în jurul lui, dacă facem numai gestul că îl înţepăm, pişcăm, sau ardem, la distanţă de 15—20 cm. de pielea lui, el simte o durere ca şi când ar fi într'adevăr rănit. Sensibilitatea e întru cât-va împrejurul lui ca o aureolă.

Sensibilitatea aceasta exteriorizată a persoanei, pare că poate să impregneze apa dintr'un vas din apropiere; dacă svârlim în ea un chibrit aprins, persoana simte un fel de durere şi ţipă.

Un autor, Papus, în 1893, care s'a ocupat cu aceste experienţe oculte, ar fi reuşit să provoace beşici de arsură, pe pelea unei persoane, dela distanţă de o jumătate de metru.

De Rochas spune că a putut fixa această sensibilitate exteriorizată a unei persoane în hypnoză profundă, pe o păpuşă de ceară, realizând una din experienţele vechilor vrăjitori. In orice loc ar fi fost atinsă păpuşa de ceară roşie, bolnava — o tânără — simţea durerea, ţipa şi-şi freca cu mâna, partea corpului pe care o credea atinsă.

Cei de faţă, crezură că e vorba numai de o sugestie, pe care operatorul o exercita — după voia sa — asupra persoanei hypnotizate. Intâmplarea dovedi contrariul. La plecare, invitaţii şi persoana pe care se făcuseră experienţele, erau în anticameră iar gazetarul ce a urmărit şi descris experienţa rămăsese în salon, cercetând figura de ceară. Fără voie, la un moment, el apăsă tare pe ceară, când un ţipăt se auzi în camera vecină. Bolnava (persoana) se plângea de o durere vie în piciorul stâng. Fără să vrea, acesta cauzase de departe, o senzaţie de durere persoanei „fermecate".

După cum bătrânii n'ar fi crezut că vre-o dată vom ajunge să călătorim prin văzduh sau să auzim „cale de poşte" prin telegrafia fără fir, vom — sau se va ajunge — la explicarea multor fenomene azi neînţelese.

Dr. D. Olariu

Ce ştii ca să poţi răspunde?

1) De ce o lovitură în cap te face să vezi stele?

2) De ce sunt foarte puţine flori verzi?

3) Dece culoarea ochilor se schimbă cu vârsta?

4) Ce este un scurt circuit şi din ce provine?

5) De ce muzica repede te face să te simţi mai activ?

6) De ce nu e bine să mănânci când eşti supărat?

7) De ce s'a ales numărul de 60 minute în o oră?

8) De ce s'ar asfixa oameni dacă ar dispare toate plantele verzi?

9) Care e mineralul cel mai răspândit pe faţa pământului?

10) De ce apa caldă curăţeşte mai bine murdăria decât apa rece?

11) De ce un submarin, sub apă nu se răstoarnă?

Răspunsuri corecte

1) Pentrucă acţionează asupra nervului optic care conduce impresia până la creer unde o dă ca de obicei în o senzaţie de lumină.

2) Pentrucă florile au scop prin coloritul lor să atragă insectele şi să ducă polenul de pe stanine pe pistil. Cum cele mai multe plante sunt verzi, urmează că florile lor să fie de alte culori ca să se distingă de culoarea frunzelor.

3) Pentrucă pigmentul care colorează ochiul se decolorează cu timpul din cauza luminei ca orice culoare.

4) Cele mai multe circuite electrice constau din 2 fire alăturate având la capătul intercalat aparatul electric întrebuinţat, de exemplu o lampă. Dacă izolantul firelor se rupe, firele de aramă vin în contact, resistenţa între ele prin dispariţia izolantului, e mică, curentul are drum larg deschis şi în loc să mai treacă prin lampă unde şi acolo are o resistenţă, trece prin punctele de contact între fire. Curentul care trece mare, căci rezistenţa aci la contact e nouă, şi firele conducătoare se ard, arzând arama cum ar arde o lumânare. De aci urmează şi incendiu în casă, dacă firele trec prin apropierea lemnului.

5) Inima ţine tactul cu un ritm repede. De obicei inima bate de 70 ori pe minut. Ritmul unui marş iute e mai repede ca 70 de bătăi pe minut. Inima va bate mai tare, ceeace măreşte circulaţia sângelui şi te face să te simţi mai activ.

6) Pentrucă când eşti supărat sângele e dus dela stomac, mai mult la cap şi plămâni. Dacă mănânci sângele puţin aflat la stomac face o digestie rea.

7) Pentrucă împărţirea timpului în ore şi minute s'a făcut de Babiloneni cari numărau până la 12 în loc de 10, cum numărăm noi acuma. Aşa s'au făcut 24 ore (câte 12 de zi şi 12 de noapte) iar 60 este un multiplu de 12.

8) Pentrucă plantele verzi dă aerului oxigen oprind carbonul din oxidul de carbon pe care-l dă afară animalele prin respiraţie. Dacă n'ar mai fi plante verzi, n'ar mai avea cine regenera oxigenul şi oamenii (ca şi animalele) s'ar asfixia.

9) Este qvarţul. Forma sa pură este cristalul de stâncă. Forma ordinară este qvarţul comun.

10) Pentrucă părticelele de murdărie sunt dese ori lipite de piele sau rufe prin grăsime. Apa caldă înmoaie această grăsime şi face ca murdăria să se poată deslipi.

11) Pentrucă partea sa de jos e mai grea ca cea de sus. De obicei sunt tancuri jos, care se umplu cu apă. (Din englezeşte)

de Comandor **Buchholtzer**

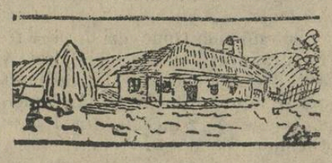

PARLAMENTUL ŢĂRII

In ziua de 20 Ianuarie s'au redeschis Corpurile Legiuitoare. Au fost prezenţi pe banca ministerială d-nii N. Săveanu, gen. Mărdărescu, I. Inculeţ şi G. Cipăianu.

D-l I. Maniu, în numele opoziţiei unite a citit o declaraţie de protestare împotriva cenzurii guvernului contra presei.

D-l Dr. D. Lascu, deputat naţional, a comunicat d-lor miniştri de justiţie şi ocrotiri sociale, situaţia nenorocită a miilor de orfani de războiu ajunşi ca vai de capul lor în ţară. D-sa arată cazul dureros al orfanei Profira Neagu din Slănic-Prahova, orfană care este sechestrată şi schingiuită de mai bine de cinci ani de către un particular Iconomos din Ploeşti.

D-l ministru Săveanu a răspuns că va ordona imediat o anchetă şi dacă se va constata adevărul vinovaţii vor fi pedepsiţi.

D-l Mirto, a interpretat guvernul asupra măsurii neconstituţionale a instituirii cenzurii asupra presii.

Camera a votat fără nici o discuţie proectul de lege pentru chemarea sub arme a tinerilor din contingentul 1926.

La Cameră în ziua de 21 Ianuarie, d. Dr. Lascu a interpelat pe d. ministru-preşedinte şi pe d-l ministru de externe, în privinţa atitudinei provocatoare faţă de statul român a oficialităţii maghiare, condusă de contele Stefan Bethlen, prim-ministru al Ungariei. Intre alte provocări şi aceasta: asupra nemai auzitei îndrăzneli a ministrului Magariei la Bucureşti, care ne-o spune pe faţă, — prin presa magiară iredentistă din Ardeal, — precum că îşi revendică atribuţiuni suverane pe teritoriul Statului român, implicii contestând suveranitatea noastră pe teritoriul provinciilor unite.

D-l V. Moldovanu, deputat naţional, întreabă pe d. ministru în privinţa nedreptăţii moţilor cărora li-se iau pădurile în folosul străinilor şi cere dosarele în această chestiune.

D-l I. Pardoş, ţărănist, acuză pe prefectul de Prahova, d. Spiru Sorescu, de nereguli.

D-l Tătărescu, subsecretar de stat afirmă că nu sunt fapte exacte cearătate de d. Pardoş.

Şedinţa dela 22 Ianuarie d. V. Munteanu, atrage atenţia guvernului asupra însemnatelor cantităţi de lemne de stejar şi alte esenţe, care stau nevalorificate din cauza regimului de tarife vamale oprit.

Par. Balan arată nenumăratele distrugeri pe cari le-au pricinuit în Ardeal, îndeosebi spre Mihalţ, inundaţiile. Comunicaţiile sunt întrerupte. S'au distrus poduri şi s'au scufundat şosele.

D-l general Moşoiu, ministru spune că a aprobat sumele trebuitoare la repararea podurilor şi şoselelor din Ardeal. In localitatea Mihalţ aceste lucrări vor începe la primăvară.

D-l Victor Moldovanu arată starea economică destul de tristă a maramureşenilor. Lemnăritul şi creşterea vitelor e singura lor putinţă de a trăi. Dar munţii, păşunile şi pădurile aproape toate se găsesc în mâinele străinilor. Aceste avuţii ale marilor proprietari au fost scutite de expropriere.

ÎN NOAPTE

Floare de sulcină,
Apele suspină,
Vântu 'ncet adie
Flori de păpădie.

Noaptea 'ncet se lasă
Cu voal de mătasă
Cenuşiu, din umbre
Amării şi sumbre.

La fântână 'n sat
Vite l'adăpat
Vin din deal şi văi
Mişcând clopoţăi.

Apoi totul tace
Reintrând în pace;
Numai râul cântă,
Vântu se frământă,

Şi printre anini
Sau printre grădini
'Şi cântă doru 'n noapte
Printre triste şoapte

— Pasărea tristeţii
Cântarea vieţii, —
Dorul care-o doare:
O privighetoare.

D. Diaconescu-Dăeşti

Din Coşna (Câmpulung)

In urma stăruinţelor prea bunului părinte protopop Ioan Spânul, care nu numai că a intervenit, dar a contribuit şi materialiceşte, s'a înfiinţat în afară de şcoala primară din centrul comunei, o a doua şcoală primară de stat în Teşna, la care a fost numit învăţător diriginte, d. C. Danilla.

Cu prilejul sărbătorirei Crăciunului, d. Danilla cu elevii săi, a dat o frumoasă reprezentaţie teatrală, în sala şcoalei Coşna, în folosul elevilor săraci.

A luat parte lume multă chiar şi de prin împrejurimi şi se aduce toată lauda acestui energic învăţător d. Danilla, care într'un timp atât de scurt a făcut mult pentru şcoală.

I. V.

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Codlea (Braşov)

Comuna noastră a fost şi este cea mai puternică cetate de cultură săsească.

Chiar şi dela căderea hotarelor dureroase situaţia politică, lipsa de unire şi lipsa simţului de răspundere la unii dintre conducători în faţa marilor probleme de viaţă ce ne stau înainte, nouă ca popor şi stat în formaţiune, au zădărnicit sau cel puţin întârziat, un progres ale cărui roade de mult trebuia să se arăte.

Abia dela venirea în fruntea noastră a părintelui Gh. Fl. Presmereanu, a început să bată mai puternic pulsul vieţii româneşti.

Astfel din venitele deselor producţiuni şi festivaluri, ţinute la un nivel artistic, chiar sub conducerea sa, însuşi fiind un destoinic maestru de muzică, s'au procurat multe lucruri la biserica atât de lipsită.

Prin străduinţele sf. sale s'au adus cele trei clopote, cari fac fală comunei.

Reuniunea femeilor rom. din nou reorganizată, la stăruinţele sf. sale şi sub conducerea soţiei sale Silvia, de asemenea s'a pus pe muncă. Aşa la Sf. Naştere a Domnului a stârnit admiraţia chiar a saşilor cari se pretind cu totul superiori în cultură.

S'au distins d-nii contr. fiscal Gh. Şuvei, Em. Pârvu notar şi Viorica Butnar, jucând piesa „Florin şi Florica".

Adevărate clipe de plăcere ne-au procurat tinerii liceani I. Bogdan şi Gh. Surdu, dela liceul din Braşov în piesa „Pălăria Ceasornicarului".

Părintele Preşmereanu a înfiinţat cercul tinerimii adulte, numit „Sf. Gheorghe" cu scopul de a avea şi o fanfară.

Munca acestui venerat preot merită recunoştinţă din partea codlenilor. *C. S.*

Din Şişeşti. (Ardeal.)

O datorie sfântă am ţinut să împlinim intelectualii din Baiasprie, când în ziua de Anul Nou, cu toţii, am mers în comuna Şişeşti să luăm parte la parastasul care s'a ridicat pentru odihna aceluia care a fost far strălucitor în lupta noastră naţională.

Liturghia a fost celebrată de sf. sa preotul Dr. Epaminonda Lucaciu fiul lui Dr. Vasile Lucaciu.

Sf. sa protopopul Ioan Anca, a ţinut o vorbire arătând însemnătatea zilei şi îndemnând oamenii la respect faţă de mai marii lor, ca copiii să-şi cinteasscă părinţii lor iar părinţii să-şi crească copiii în frica lui D-zeu; pe toţi să iubească şi să respecteze pe părintele lor sufletesc.

La sfârşitul Liturghiei s'a ridicat paosul pentru odihna sufletului fieiertatului Dr. Vasile Lucaciu, a soţiei sale Paulina cari zac sub bolţile măreţului locaş şi a fiului lor Vasile care a dispărut în războiu.

Inainte de binecuvântare părintele Dr. Epam. Lucaciu a mulţumit tuturor de dragostea care au arătat-o faţă de acela care a jertfit tot ca să vadă ridicate bolţile măreţe ale bisericii votive pentru sfântă unire a tuturor românilor.

Răspunsurile liturgice le-a dat corul Baiasprie sub conducerea harnicei şi neobositei d-ne Ştefania Alexandrescu.

După sfânta Liturghie curatorii şi membrii comitetului parohial şi comunal, în corpore, au venit de au felicitat pe părintele lor Dr. E. Lucaciu dorindu-i mulţi ani ca să poată conduce la bun sfârşit munca începută.

Pentru oaspeţi au urmat un ospăţ.

La masă primul toast l'a ridicat sf. sa protopopul Anca, arătând bucuria care o are ca şi corul din Baiasprie a cărui preşedinte este, a putut pentru prima oară să cânte la Şişeşti. A răspuns preotul Dr. E. Lucaciu îndemnând pe toţi la continuarea muncei frumoase. Sf. sale protopopului îi aduce mulţămiri pentru dragostea arătată, pentru ostenelele grele la cari să expune; deasemenea şi d-nei Ştefania Alexandrescu îi aduce lauda pentru dibăcia cu care în timp aşa de scurt a putut arăta un rezultat aşa de frumos. Incheie rugând pe toţi ca dragostea faţă de acela pe care îl sărbătoreşte să nu micşoreze.

In numele studenţimii universitare din Cluj a vorbit d-l Sachelarie.

Despre organizarea românilor din Baiasprie a vorbit d l Alexandrescu; a mai vorbit d-l Bura şi alţii.

La masa ospitalieră a părintelui Dr. E. Lucaciu au luat parte 36 de oaspeţi, domni şi doamne, care cu toţi au venit ca să aducă prinosul lor de amintire marelui dispărut Dr. Vasile Lucaciu. *A.*

Din Vinţul-de-sus (Turda)

Comuna Vinţul-de-sus este aproape în întregime maghiară; din vre-o 500 familii câte are abia 30 familii sunt româneşti. Populaţiunea e bine organizată. Comuna are o cooperativă înfiinţată în timpul stăpânirii maghiare, cooperativă care şi acum merge foarte bine şi aduce venite mari comunei. Sub conducerea cantorului bisericesc este un cor, care a luat în mai multe rânduri premii la întrecerile ce au fost la Cluj şi la Oradea-Mare. Tot sub conducerea preotului şi a cantorului, ei aranjază petreceri cu caracter pur unguresc. In centrul acesta maghiar tinerimea intelectuală din localitate şi jur, a dat o serbare românească în ziua de 6 Ianuarie.

La serbare a luat parte lume multă, atât români cât şi maghiari. Mare ne-a fost bucuria când am văzut că populaţia maghiară vine la serbarea aceasta ca la una dată de ei. S'a jucat piesa „Dezertorul" de Mihail Sorbul cu d-na Olivia Onoc, d-ra Dencica Vasilacke, d-nii A. Nemeş, I. Bănulescu, I. Cocovean şi N. Metea, d-l A. Mureşan a spus un monolog. La urmă d-l Mărginean dir. şcoalei primare, a ţinut o cuvântare în care a mulţumit publicului pentru sprijinul dat. După reprezentaţie a urmat danţ.

Venitul curat a fost destinat fondului pentru ridicarea unei biserici româneşti în comună.

Gh. Metea, normalist

Din Bistriţa

Cu bucurie constatăm că curentul cultural românească, devine şi aci, din ce în ce mai puternic, mulţumită societăţilor culturale cari îşi desfăşoară activitatea cu orice prilej.

Astfel în seara a treia de Crăciun, reuniunea meseriaşilor români, a dat o producţie teatrală a cărei reuşită, a întrecut toate aşteptările. Corul a cântat; s'au spus poezii şi s'a jucat piesa „Se face ziuă" de Z. Bârsan.

Sala a fost plină de public venind chiar şi străini. Deasemenea este o faptă lăudabilă şi aceea că venitul a fost destinat pentru fondul bisericii. După producţiunea teatrală a urmat dansul, care a ţinut până la ziuă.

La cercul cultural a avut loc o frumoasă serbare literară dată de către intelectualii români din localitate, în seara zilei de sf. Vasile. Corul a cântat mai multe cântece de Gh. Dima cu concursul câtorva buni solişti şi condus de d-l E. Wuike. Serata a încheiat-o, Sf. Sa Gh. Pietosu prin o frumoasă cuvântare, arătând evenimentele mai însemnate din anul vechi 1925, din punct de vedere politic şi bisericesc şi îndemnând la mai mult spor în anul 1926. A urmat o petrecere cu danţ.

Mil.

VIAȚA DIN MUNTENIA

Două serbări

De sf. Vasile și sf. Ioan, s'au dat două serbări: una școlară și alta studențească; cea dintâi în folosul școalei din Pristol-Mehedinți, în chiar această comună și a doua în Cușmir-Mehed. în folosul studenților și a foii culturale a lor „Zorile Mehedințului".

La amândouă serbări, s'au recitat și s'au reprezentat piesele „Doctorul fără voe" și „Taina familiei".

A vorbit d-l F. Popescu-Student despre însemnătatea serbărior și a foilor culturale ce se răspândesc la sate.

A.

Din Buneşti (Vâlcea)

Duminică, 3 Ianuarie, în sala școalei din satul nostru, s'a dat de către societatea culturală „Farul" o frumoasă serbare teatrală, fiind urmată de o petrecere națională.

După diferite cântece naționale cântate de către membrii societății în cor și la vioară și recitări, s'a jucat bine piesa: „Dezertorul" de către d-rele Aurora Deaconu, Valentina Săndulescu, d-nii D. Dogăroiu, Gh. Bobei, I. Bârzescu, M. Popescu.

Au luat parte la această serbare persoane din comunele: Buneşti, Stoeneşti, Bârlog, Smeurăt, Bărbăteşti, Govora-Sat, Băile-Govora și Ocnele Mari, rămânând pe deplin mulțumite de felul cum s'a desfășurat serbarea. Rezultatul bănesc s'a dat în folosul comitetului școlar.

A. B.

Din Cegani (Ialomița)

Ziua de 20 Decemvrie 1925, a fost pentru aceasta comună o zi de sărbătoare. Dimineața sosind d. Coman Ionescu președintele cercului cultural „Bordușani" dimpreună cu ceilalți membri din comunele vecine, au păşit cu sufletele curate și hărăzite idealului școlăresc spre sfânta biserică, unde au ascultat dumnezeiasca liturghie săvârșită de preotul D. C. Ionescu.

La sfârșitul cuvenitei slujbe au mers la școală unde d-ra Ecaterina Z. Radu din această comună a ținut o lecție model de scris-cetit după metoda mixtă. Lecția în felul cum s'a procedat a reușit destul de bine.

Ședința intimă a fost întreținută tot de d-ra Ecaterina Z. Radu, vorbind despre metodul misit cu privire la scris-citit cl. I.

D. Ionescu

Din Tismana (Gorj)

In ziua de 23 Decembrie 1925, pe când fetițele Marioara C. Mandea și Ana Alexie Zglobiu, din comuna Topești, se înapoiau dela măcelarul Ion Duicu din Tismana, la trecerea pe puntea de peste apa Tismana, au căzut în apă, înnecându-se.

Nenorocirea întâmplată a întristat mult populația celor două sate, mai ales că amândouă copile aveau între 14—15 ani și erau singurele fete la părinți.

Abia a doua zi cadavrele au fost găsite prin aninii de pe marginea apei.

— Ca niciodată poate, biserica satului a fost populată de credincioși, cu ocazia însemnatei zile a Nașterii Domnului, spre bucuria tânărului preot Marcău, ca și a acelora ce se ocupă îndeaproape de mersul trebilor bisericești.

— O mâhnire generală s'a manifestat în zilele Sf. Nașteri, când la hora satului atât de admirată de lume străină, niște nesocotiți cu capul plin de băutură și îngâmfare, au turburat bucuria satului. De mirare că acești turburători ai curatelor noastre petreceri nu-și găsesc articolul de lege spre a fi puși la locul lor. Sau cei chemați a-i aduce la simțul realităților au alte preocupări?! Mai ales când cazurile se repetă de aceleaș persoane, ar fi, cred, timupl ca și domnul șef al secției de jandarmi din localitate — de altfel foarte destoinic — să fie mai aspru cu turburătorii liniștei publice, și mai ales față de cei avizați mai sus.

Ch.-Ti.

Din Voineasa (Vâlcea)

In seara a doua de Crăciun s'a dat în comuna noastră de către elevii școalei primare locale, sub conducerea d-lui înv. N. Negoiescu, o frumoasă serbare, care a reușit pe deplin.

S'a jucat piesa „Irod" de elevii cl. III și a IV-a dela școala primară. Părinții micilor actori aveau lacrămi de bucurie în ochi, privind micile lor odrasle cum își luau rolurile în serios.

Din aceeași mici școlari, d. Negoiescu, a întocmit un cor, care a cântat frumos.

Au recitat eleva Teis Ana, Andreescu T. Elena, Tara Gavrila Ana, Turtureanu Elena și Maria, elevii: Mardole și Ion, și Turtureanu Gh. Grigore.

„Hora Unirei" jucată și cântată de elevi.

A urmat apoi o cuvântare cu subiect moral-religios, rostită de d. P. Droc-Voineasa. Felul cum a fost întocmită cuvântarea a făcut să treacă prin inimile tuturor ascultătorilor un fior de redeșteptare a simțului religios, azi amorțit la mulți.

Cuvântătorul a prins foarte bine situația de azi a celor mai mulți din creștini cari numai cu numele sunt creștini.

Spre bucuria copiilor era și Pomul de Crăciun.

Din daruri dela săteni, și alți bine voitori, s'a strâns suma de peste 3000 de lei și s'au cumpărat lucruri de îmbrăcăminte, pentru copiii săraci din Voineasa.

Aceste lucruri astfel au fost împărțite: Lăcătușul D. Constantin, opinci, cămașe, și ismene. Lăcătușul D. Gheorghe opinci cămașe și ismene. Ianos Aurelia opinci cămașe și ismene. Cimigu Gh. Paraschiva, opinci, cămașe și ismene. Benedec, N. Aurelia opinci, cămașe, ismene. Benedec N. Albert opinci, cămașe și ismene, Cofaru N. Costantin 3 cămașe și ismene, Cofaru N. Elena cămașe, Ciligă I. Maria, cămașe, Tertereanu Stan Maria, cămașe, Bălășanu I. Ion, cămașe, ismene și opinci.

La toți ceilalți copii în număr de peste treizeci li s'au dat smochine, nuci, bomboane, și panglici, colori, așa încât fiecare copil a luat câte ceva ca amintire de ziua nașterii lui Iisus.

Fericită comună, care are asemenea îndrumători. Și e de dorit ca peste tot locul să se încurajeze asemenea mișcări, la temelia cărora e dragostea pentru cultivarea poporului nostru.

Petrecerea s'a deschis cu o horă jucată de toți. Petrecerea a ținut până spre ziuă, când sătenii au plecat cu toții mulțămiți și voioși.

Sala unde s'a dat serbarea a fost pusă la dispoziție de „Liga Culturală" Secția Voineasa-Vâlcea, în mod gratuit.

Beneficiul de lei 1440, a fost donat comitetului școlar local. Aducem mulțumirile noastre d-lui Negoescu.

A. C.

Din Speteni (Ialomița)

Anul acesta, din îndemnul elevilor de liceu, s'a înființat la noi o societate culturală numită „Gh. Coșbuc". In 6 Ianuarie s'a ținut de această societate, o șezătoare.

Programul a fost cât se poate de bine. La deschidere a vorbit câteva cuvinte d-l Adrian Ionescu, președintele. Cu toate că vremea a fost rea, săteni au dat concursul și au avut plăcerea să asculte cu multă bună voință producțiile. S'a jucat „Două surde" cu elevii Maria C. și Mitulescu I. în roluri bine. Apoi au urmat recitări și coruri conduse de d. A. Ionescu. C. Z.

Din Pitești

In seara de ajunul Crăciunului s' adat în sala teatrului „Aquila" din localitate a frumoasă serbare de către elevii șc. pr. de băieți Nr. 2 din localitate, condusă de d-l I. Gheorghițoiu, directorul acelei școale, un harnic și distins institutor.

Programul acestei serbări, a constat din mici recitări ocazionale, spuse de copii claselor I și II, coruri și colinde de Crăciun și reprezentarea piesei religioase „Irod și Magii". Apoi unul din elevi în rolul lui Moș-Crăciun a împărțit elevilor săraci, ajutoare în sumă de 8000 de lei din fondul serbării și celor de față (covrigi nuci și bonboane) în timp ce corul cânta „Bună dimineața la Moș Ajun".

Printre cei prezenți au fost d-nii Al Batist insp. școlar șef al regiunii Pitești, I. Gavriliu dir. liceului, Dr. Vișoianu insp. șef. al regiunii sanitare, d-na prefect Bănescu, M. Popescu primar al orașului, protoiereul Niculescu, preotul Preoțescu, Mielcescu jude instructor, avocații V. Atanasiu și Sp. Emanoil ș. a.

N. U.

Din Bărbăteşti (Vâlcea)

In ziua întâi de Crăciun în sălile școalei din satul nostru, s'a dat o frumoasă serbare teatrală de către învățătorii cercului cultural „Otăsău". S'a jucat cu succes piesa: „O scrisoare pierdută". Au fost bine în roluri: d-nii I. Pietreanu, D. Nucolăescu, I. Georgescu învățători, d. C. Boboacă seminarist și d-ra M. Soare învă. Serbarea s'a dat în folosul comitetului școlar și bisericii „Buna Vestire" ce se află în construcție. După partea artistică s'a trecut la danț.

D. Dogăroiu

Din Poiana (Ialomița)

In comuna noastră în seara de Anul nou a avut loc o serbare școlară sub președinția d-lui Gh. Popescu dirigintele școalei. S'a jucat piesa „Două bilete de loterie" de elevii cl. IV. sub conducerea d-șoarei Eugenia Bărbulescu înv.

S'a reprezentat și „Nașterea Domnului Isus". S'au jucat hore naționale de elevi și eleve. Cei doi dascăli au primit laude. Serbarea s'a dat în folosul căminului cultural „V. Conta" din localitate, obținându-se o sumă frumoasă.

N. Plopeanu

Poșta Redacției

D-l Norin este rugat să ne trimită adresa pentru a primi instrucțiuni.

Este imposibil să nu știți D-voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—9

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 49—26—10

Ce se petrece la sate

Unele din boalele moderne, cari bântuesc acum satele noastre stricând și distrugând din sufletul țăranului nostru și ultimul pic de sentiment pentru portul național, este luxul și urmările lui.

Această boală este foarte răspândită și molipsitoare și s'a întins aproape pestetot.

Chiar și în cel mai îndepărtat sătișor se va vedea că și acolo luxul este în creștere. Nu se mai văd acum Dumineca și în zilele de sărbătoare la hora satului pe fetele noastre mari și pe flăcăi îmbrăcați în frumosul port național. Nu se mai văd sclipind pe fetele noastre fluturii și firul cusut pe catrințe, ilicul, sau alba cămașe țesută din producțiunea proprie și cu mâna noastră cum făceau înaintașii noștri.

Acum se vede sclipind pe ele mătasea falșă și putredă cumpărată cu un amar de bani dela negustorii străini, cari ne storc banii agonisiți, Dumnezeu știe cum.

Se văd fetele încălțate cu pantofi de lac, care nu țin mai mult de 3—4 luni; se văd mânjite cu toate cremurile pe față, pudră, roșu pentru buze și fel de fel de văpsele și podoabe, numai belciuge în nas nu și-au pus.

Toate acestea le fac pentru a părea mai frumoase. Am ajuns să ne fie rușine de frumosul nostru port național. Și aceasta se observă foarte mult în Moldova; în celelalte ținuturi această rușine se găsește mai mult la „coconașii" dela oraș și la ceice sunt mai fruntași de pe la sate.

Fiindu-ne rușine de adevăratul nostru port am început să ne fie rușine și de limba, limba dulce, armonioasă și frumoasă a strămoșilor noștri.

In toate părțile vedem că se înlocuesc cuvintele proprii limbii noastre cu cuvintele franțuzești, nemțești sau ... radicale cum zic cavalerii noștri. Aceste caraghioslâcuri din vorbirea „filfizonilor" mai ... moderni, le vedem relevate de preotul Petru Savin (Jorăști-Covurlui), în broșura sa „In zilele de sărbători", arătându-le în toată slăbiciunea lor.

Tot în legătură cu aceasta țin să arăt în câteva cuvinte și prăbușirea cântecilor și jocurilor noastre naționale, populare, în întunericul uitării.

Am fost la un bal într'un sat a cărui tineret se forma în cea mai mare parte de filfizonii de azi civilizați; mare mi-a fost mâhnirea neauzind în tot timpul balului decât o horă, o sârbă, și un vals mai cumsecade, restul timpului s'au cântat fel de fel de jocuri care ți supun trupul la o tortură îngrozitoare.

In privința cântecilor populare, nici nu mai vorbim; ele sunt aproape înmormântate și uitate de toți.

Ducându-te la o serbare, la o adunare a tineretului și chiar pe urma plugului, la prășit ori la secere nu vei mai auzi vechile și frumoasele noastre cântece; ci vei auzi: „Nașule nu e păcat..." „Tango-Țigane", „Flori de Nufăr" și multe alte schimonosiri cari când le auzi îți vine să-ți astupi urechile ca să nu mai auzi asemenea prostii.

Și ți-se umple inima de bucurie când auzi câte pe un bătrân ici și colo cântând câte un: „Mugur, Mugurel..." sau „Codrule ce te mănești..." sau „Nu te mai făli bogate..." Dar bătrânii se împuținează și tinerii neînvățând dela ei aceste cântece, cari ar trebui să ne rămână ca o sfântă moștenire; și pe timp ce bătrânii se îngroapă în pământ, se îngroapă cu ei și portul, și jocurile și cântecile și obiceiurile.

Datoria tuturóra e să localizăm aceste boale ce pângăresc satele noastre distrugându-le cele mai frumoase sentimente naționale.

Să ajutăm la împărțirea și propaganda diferitelor broșuri ce ar urmări acest scop înalt și frumos. Să nu lăsăm ca bătrânii să ducă cu ei în pământ frumoasele obiceiuri românești.

Z. M. Toian, seminarist

Alegerile comunale

Guvernul a hotărît ca alegerile comunelor urbane și rurale să aibă loc în zilele de 17, 18, 19 și 20 Februarie.

Candidaturile vor fi depuse în scris la judecătoria de ocol pentru comnele rurale și la primul președinte al tribunalului pentru comunele urbane reședințe de județ, cu 8 zile înainte de ziua fixată pentru votare și până la ora 18 (6 d. a.) a ultimei zile.

Fiecare comună costitue o circumscripție electorală. Dacă numărul alegătorilor dintr'o comună e mai mare de 1500, circumscripția va putea fi împărțită în mai multe secțiuni.

După legea pentru unificarea administrativă, repartizarea alegătorilor pe secțiuni de votare se face de președintele biuroului electoral central cu cel puțin 15 zile înainte de ziua alegerii și se afișează la ușa tribunalului, apoi se comunică prefectului județului, care o va publica și afișa în localitățile unde urmează să se facă alegerea.

Biurourile electorale vor fi prezidate de magistrați, desemnați de primul-președinte al tribunalului local, sau de înlocuitorul său, afară de orașele unde funcționează Curți de apel, unde magistrații vor fi desemnați de primul-președinte al Curții respective.

Data alegerilor județene n'a fost fixată.

In alegerile comunale, vor vota cetățenii înscriși în listele electorale alcătuite în Noembrie 1925.

Inaugurarea Cercului militar din Cluj

Datorită străduinții comitetului Cercului militar din localitate, în frunte cu neobositul d. general Grigorescu, în sfârșit, s'a pus capăt tuturor necazurilor și în seara de 24 Ianuarie, s'a sărbătorit inaugurarea acestui Cerc în localul stabil, nemai putând fi svârlit pe drumuri după placul altor societăți mai puțin utile și cu caracter ciocoesc.

In urma înțelegerii a însemnătății a acestui cerc în Cluj, d. primar Utalea întovărășit de Consiliul comunal, au îndeplinit o faptă măreață cedând cădirea istorică Reduta pe timp de 25 ani Cercului militar.

Clădirea a fost reparată și înfrumusețată și a mirat pe cei cari au luat parte ceace se poate face aproape cu nimic când e voință și dragoste de binele unei instituții.

Seara la ora 9 a avut loc deschiderea Cercului prin o serată dansantă. O sală mare, scăldată în orbitoarea lumină electrică, cu oglinzi de cristal, pentru dansatori; apoi alte săli mai mici.

D-l general Grigorescu, a ținut o scurtă vorbire, arătând însemnătatea acestui cerc și mulțumirea față de darul făcut de primăria din Cluj.

Apoi serata s'a început prin tradiționala horă. Printre familiile cari au luat parte am observat: d-na și d. general Anastasiu, d-na și d. general Grigorescu, d-na și d. general Trailescu, d-na și d. general Constantinescu, d-na și d. consul al Franței la Cluj, d-na și d. prof. univ. Voitești, d-na și d. prof. univ. Pamfil, d-na și d. prof. univ. Ștefănescu Goangă, d-na și d. Ionescu, directorul R. M. S., d-na și d. V. Dimitriu, cons. Curtea de Apel, d-na și d. inginer Hoisescu, d-na și d. Const. Cehan-Racoviță, d-na și d. colonel Manoliu, d-na și d. colonel Șova, d-na și d. Utalea, primar, d-na și d. Dr. Bornemisa, d-na și d. Cărpinișan, ajutor de primar, d-na și d. maior Dumitrescu, d-na și d. maior Strat, d-na și d. Căpitan Moțăescu cu d-na Neamțu-Ottonel, d. Ghibericon, maior Dimitrescu, căpian Jeles, d-na și d. căp. Gavrilescu, d-na și d. locot. Dr. Enache, și alții.

V.

Dela medic

LEACURI

Anasonul. (Ii mai zice **Anis, anison bădean)** Fructele lui se întrebuințează. Au un miros plăcut, gust dulce, lasă în gură un miros de răcoreală.

a) ajută omului bolnav la: 1. misture când stomacul nu-i lucrează bine; 2. Liniștește colicele, mătricea, mai ales la copii; 3. se amestecă cu doftoriile ce au gust neplăcut și se iau greu.

b) Cum se ia? Ca ceai, mai lesne. O linguriță de anason se svârle la un litru de apă clocotindă și se bea cald una-două cești mici pe zi. O rețetă bună contra spasmelor și durerilor de pântece e cea de mai jos, pe care v'o face la orice spițerie (apotecă, farmacie).

Rp. Ceai de anason 150 gr.
Esență de anason zece picături.
Eter sulfuric 20 picături.
Sirop diacod. 50 gr.

Din doftoria aceasta dați bolnavului (e numai pentru oameni mari **și nu pentru copii)** la fiecare ceas, o lingură.

Anasonul se poate lua și în praf: 2—4 lingurițe cu apă, ceai sau lapte Deasemeni sub formă de sirop.

Apă contra durerilor în urma loviturilor, reumatismului, răceli, înțepăturilor de țânțari, mușcăturilor de șarpe, contra durerilor de cap.

Rp. Amoniac lichid 60 gr.
Spirt camforat 10 gr.
Sare 50 gr.
Apă 2000 gr.

Muiați o cârpă curată în această doftorie, puneți-o pe partea dureroasă a trupului și schimbați mereu pe măsură ce se usucă, până la trecerea durerilor.

O bună apă de gură.
Anason stelat 1 gr.
Cuișoare 1 gr.
Cremă de tartru 50 gr.
Esență de mentă cincizeci centigrame.
Alcool (80 grade) 170 gr.

Mulți dintre cetitorii noștri dela sate ne-au rugat să le tălmăcim în graiul lor, o samă de cuvinte întâlnite de ei în cetirea cărților doftoricești.

Cu începere da azi în fiecare număr vom face aceasta. Folosul e lesne de înțeles.

A.

Abces—bubă, umflătură cu puroi. Abdomen—Pântece, foale, burtă.
Abort sau **Avort**—Lăpădare, pierzanie.
Abortiv sau **Avortiv**—Leac sau mijloc care face ca femeia să lapede
Acid—acru
Acid acetic—Oțet
Aciditate—acrime.
Acnee—coși, funigei
Adenită—Uimă, scurtă, babon
Aer confinat—aer închis, stricat
Afte—Plesne, pogană, pușche, gurar
Agitație—neliniște, lipsă de odihnă, neastâmpărare
Agonie—clipa când luptă viața cu moartea. E în agonie trage să moară.

Dr O. A.

Din trecutul satelor noastre

Cele mai multe din satele noastre au un trecut foarte bogat în amănunte istorice mai ales cele ce se găsesc la nouile și vechile granițe, vârâte prin văile munților sau aruncate pe malul Nistrului, Tisei și Dunării.

In Mehedinți sunt asemenea sate, începând dela Severin, vechea Drobetă, spre Calafat, locul de tragere al primului foc de tun asupra turcilor. In dreptul Timocului, puțin mai spre răsărit de el, se găsește în Bulgaria târgușorul Novesel, cu două biserici și o existență destul de veche, iar în fața lui, în România comuna Vrata despre care vreau să pomenesc și eu.

Cam pe la 1860—1870 în acest loc, astăzi plin de nisipuri prin care se văd salcâmi plantați de sătenii localnici, pe acel timp se vedeau acele semne caracteristice vechei Valachii. Erau păduri întinse, dese, încurcate în carpeni, adăpostind totfelul de răufăcători: hoți de drumul mare, contrabandiști, și fiindcă pomenesc de contrabandiști e bine să spun, fiind în legătură cu cele ce scriu, că aceasta adunătură lua naștere de pe urma schimburilor de mărfuri ce se făcea aici. Iată dar cum pe aici era o legatură între turcii din Bulgaria și negustorii sau boerii de dincoace. Intr'adevăr, prin mijlocul pădurei legând malul Dunărei cu sătuleții în formație atunci, se vedea trecând un drum care se oprea cineștie unde, dincolo, în Bulgaria. Acest drum a ținut până târziu fiind cel mai bun loc de trecere la noi, legând partea cea mai însemnată din aceste părți ale turcilor. Căci așa era în Novesel în preajma unui mal de piatră, numită „Piatra Florentinului", în 1877 erau săpate tranșee strașnice așezate fiind și tunuri. Aici a fost omorât primul turc de un sergent român, socotit nebun, pentru a nu fi stricată neutralitatea noastră. Nu eram intrați în razboi.

Cum vedem aici era un centru însemnat turcilor atât ca forțaarmată cât și ca desfaceri pentru cele ce exportau și importau, de unde nevoea de a lua naștere o poartă de trecere și acea poartă a luat naștere destul de devreme căci încă din 1870 există numele de Vrata, nume ce se trage din cuvântul slavonesc „Brata", adică poartă de trecere.

Iată dar cum a luat naștere numele de Vrata. Insemnătatea acestei porți a fost de foarte mare preț. In primul rând negoțul nu stagna deloc, deoarece turcii veșnic cereau cele trebuincioase hranei. Apoi boerii noștri, mereu în contact cu ei aduceau din apucăturile lor, multe și pentru noi iar din mărturisirile bătrânilor se vede ajutorul dat de turci spre a se ridica satele cât mai mult.

E adevărat că tot pe aici treceau și acele cete rebele de musulmani cari jefuiau și spărgeau totul, dar e tot așa de adevărat că boerii spre a fi bine cu țăranii, apărătorii lor, îi ajutau foarte mult.

Aceasta ar fi un fragment spicuit de mine din trecutul acestui sat ce din Brata, i-se trage numele de Vrata. Sunt așa de bogate totuși aceste sate cu trecutul lor, în amănunte istorice, că-i păcat de ele și de intelectualii lor cari, în loc să-l cerceteze se ocupă de alte lucruri nefolositoare, cum bunaoară e politica.

Gh. Văduva înv.

Dela redacția noastră

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal și Banat. Cereți dela administrația foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

„SIMPLON"
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER."

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—13 *ANTON JUDOVITS.*

Ştirile Săptămânii

Sprijiniți această foae, numai așa veți dovedi, fiecare în parte, că înțelegeți să alegeți ce-i bun de ce-i rău și să aveți o presă sănatoasă. Desvoltarea și îmbunătățirea „Culturii Poporului" cer jertfe băneşti și pentru a li se putea ține piept, e nevoie de contribuția cititorului conștient. Contribuția e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbânda urmează prin fapte. Indolența trebue să dispară din firea romanului.

GUVERNUL va disolva Parlamentul în ziua de 8 Martie. a. c.

CONGRESUL NAȚIONAL BISERICESC al bisericii ortodoxe autocefale române a fost convocat de patriarhul Miron Cristea, în sesiune extraordinară de constituire, pe ziua de 3 Februarie, dimineața, când se va oficia cuvenita slujbă religioasă în biserica catedrală a Patriarhiei. In aceaș zi, va avea loc deschiderea congresului în palatul Camerei Deputaților.

P. S. S. Arhiepiscopul Gurie al Basarabiei a trimes o circulară adresată preoților basarabeni, prin care le pune în vedere să țină predici în biserici prin care să arate enoriașilor necesitatea aplicării noului calendar, conform hotărârei Sf. Sinod bisericesc.

IN BUCUREȘTI trăește căruțașul Ion Dincă, în tate de 110 ani. Acesta pe vremea eroului Tudor Vladimirescu, la 1821 a slujit în calitate de căruțaș. Pe timpul primului Domnitor al Principatelor-Unite, Dincă a fost surugiu. Moșneagul încărunțit trăește într'o căsuță ascunsă, pe str. Matei-Voevod, din Capitală.

STUTULUI proectul de lege pentru 'A depus pe biuroul Parlamencombaterea fraudelor în viniculură și comerțul de vinuri.

LA București s'a stins din viață în vârstă de 82 de ani, d. Pherechyde, fostul președinte al Senatului și în mai multe rânduri ministru.

IN ARMATA s'a înființat încă un nou postde inspector general al marinei și a fost numit d. contra-amiral V. Scodrea.

LA CHIȘINĂU a avut loc congresul notarilor publici din Basarabia.

IN ORAȘUL Cehul Silvaniei (Ardeal), s'a înființat o școală de arte și meserii cu cinci ramuri: tâmplărie, rotărie, forjă, lăcătușerie și croitorie. Direcțiunea școalei roagă să i se trimită băeți români ca să învețe meseria, brătara de aur.

Orfanii se primesc gratuit, celor săraci li se fac înlesniri mari.

Broderia **ALBISY** Clinică de păpuşi
Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână și depozit de ciorapi.
CLUj, Calea Victoriei 10

DUPA NOUA lege electorală care se va vota, alegerile deputaților și ale senatorilor se vor face pe județe și nu pe cercuri.

In Ardeal vor avea jud. Alba 5 deputați, Arad 9, Bihor 10, Brașov 3, Caraș 6, Ciuc 3, Cluj 6, Făgăraș 3, Huendoara 9, Mureș 5, Năsăud 3, Odorhei 4, Sălaj 5, Satumare 7, Sibiu 5, Someș 6, Târnava, 3, Timiș 9, Turda 4, Treiscaune 3, Maramureș 4, Județele mai mari vor avea doi senatori, iar cele mai mici un senator.

D-L GH Mârzescu, ministrul de justiție, se află greu bolnav la Paris. Consiliul medical a găsit că nu este loc de operație ci numai de un tratament de odihnă la Vichy (Franța).

MARE nenorocire s'a întâmplat la Craiova. O mare clădire unde era Magazinul Universal s'a prăbușit peste funcționarii bazarului și mulți cumpărători. A fost o panică de nedescris, rămânând din întreaga clădire un morman de cărămizi, dar afară de aceasta magazinul prăbușit făcea parte dintr'un șir întreg de case și prăvălii, cari sunt lipite unele de alte și în mare parte aceste construcții fiind vechi, erau temeri de alte prăbușiri.

Magaziile învecinate au fost evacuate; locatarii împărțiți la diferite familii, luând cu ei în pripă ce au putut.

S'au scos de sub dărâmături doi morți, funcționari la acel magazin. Au fost răniți o domnișoară, casierița bazarului, Ion Niculescu și tânărul Gagiu cari în momentul nenorocirii se aflau în magazie după cumpărături.

Mai sunt răniți doi trecători de pe stradă: Ion Mitulescu și I. Nedelea, unul dintre patroni și o rudă a lor.

IN ZIUA de Crăciun la arestații din închisoarea județeană din orașul Cleveland (America) li s'au dat următoarea masă, pe care la noi în țară nu au avut-o mulți oameni liberi cari muncesc din greu. Masa: Masline-Celery, Găină umplută, Cartofi-Murături, Nuci-fructe, Pentru femei, înghețată.

IN TOATA lumea sunt 1038 biblioteci de cele cari cuprind fiecare cel puțin 50 mii de volume.

Cea mai însemnată este Biblioteca Națională din Paris, care posedă 3 milioane 706 de cărți. După ea numai două biblioteci mai au peste 2 milioane de volume: Britisch Museum din Londra cu 2 milioane 300 de mii cărți și Biblioteca publică din Petrograd cu 2 milioane 44 mii de volume.

Vin apoi cele din Berlin cu 1 milion 117 mii de cărți, Münich cu 1 milion 200 de mii volume, și Madrid cu 1.125.000 volume.

LA FABRICA de granate din Varșovia (Polonia) unde se lucrau fitiluri și capsule pentru granate de mână, s'a produs un cercuit. Scânteile au aprins explosibilul pus pe o masă în apropierea căreia lucrau vre-o 30 de lucrătoare. Cele mai multe dintre ele au fost imediat cuprinse de flacări. Lucrătorii au fost cuprinși de panică și au sărit pe ferești iar o parte au încercat să pătrundă în afară pe scările de ieșire. Sunt vre-o 40 de victime.

IN TOATE trenurile pe căile ferate germane se va instala în curând telefonia fără fir.

LA CERNAUȚI au fost arestate persoane cari voiau să falsifice bani românești. Făcându-li-se percheziție s'au găsit clișee pentru 100 de lei și material de lucru. Rămânea numai ca falșificatori să tipărească bancnotele.

SĂPTĂMÂNA trecută au avut lor cutremure de pământ în Germania, Italia, Belgia și Persia. Cutremurul din Germania, a fost destul de puternic, băgând în spaimă pe locuitori, dar n'a făcut pagube. Mult mai puternic a fost cel din Italia. In orașele Bandia și San Salvator s'au prăbușit peste 100 case. In Persia cutremurul a nimicit cu desăvârșire două sate. O mulțime mare de locutori au rămas fără adăpost.

UN om din Londra cu numele Martin Hartmann, a cumpărat mica insulă Londy pe prețul de 17 milioane lei. Insula are o lungime de 2 kilometri și lățime de un km. Hartmann s'a făcut rege al acestei insule, pe care se găsesc cu totul 50 de locuitori.

LA NEW-YORK a sosit un transport de șerpi pentru grădina zoologică de acolo. Intre alți șerpi erau și unii cari se numesc Mamba a căror otravă este pe loc mortală chiar dacă rana se arde imediat. Printre acești șerpi erau și unii mari, cu înfățișare urîtă dar nepericuloși, cari se încolăcesc în așa fel încât formează o minge. In regiunile unde trăesc acești șerpi, oamenii îi țin ca animale domestice.

Copiii și cei în vârstă se joacă, aruncându-și șerpi încolăciți ca pe o minge.

IN America a murit decurând o vacă care în 16 ani a dat 202.005 puzi (1 pud, 16 kgr.) cea mai mare cantitate de lapte din lume pe care a putut s'o dea o vacă.

ZIARELE din Moscova scriu, că 179 ofițeri din brigada 19-a sovietică, arestați pentru încercarea de rebeliune din Septembrie 1925, au fost judecați de consiliul de război 35 ofițeri, între cari și generalul Karpinski, au fost condamnați la moarte, iar ceilalți 144 la închisoare pe viață.

CEL mai roditor pom din lume, este al englezului Telucosuth, de pe care a culeș 14 mii de mere, în greutate de 13 măji metrice. Pomul are 70 de ani și e de 10 metri înălțime.

CĂPITANUL francez Bassentrant sburând cu un aeroplan cu greutate de 4 mii kilograme a ajuns la o înălțime de 5.100 metri. El a sburat necontenit 16 ceasuri și 45 minute, întrecând în acest chip pe toți sburătorii de până acum.

Anunțuri gratuite!

Ca să fim cât mai de folos abonaților noștri, — ca condiția însă să nu fie nici negustori, nici comercianți — primim spre publicare fără bani, anunțuri de vânzări și cumpări, ori de altă natură.

Școala primară Duruitoarea Nouă jud. Bălți (Basarabia) are nevoie de un maestru pentru țesutul dimielor și postavurilor, care va fi plătit de către ministerul școalelor, cu salar de învățător, iar din partea Comitetului școlar va avea gazda și spor.

Doritorii să se adreseze la direcția școalei. — Director T. Macovschi, învățător.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10. 78-53-9

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Basarabia economică

Din datele primite de către cei în drept, rezultă că până în 15 Decembrie 1925, în toată Basarabia s'a sămănat 561967 hectare, din care cu grâu 471925 ha., secară 78749 ha., orz 9288 ha. și oleagenoase 2005 ha. Situația semănăturilor pe alocuri bună, pe alocuri mijlocie.

Semințe de grâu țăranii au procurat dela Băncile Populare. Ceeace le lipsește lor sunt uneltele agricole. Fără un inventar bun dânșii nu au putința a-și lucra pământul mai bine. Statul le-a procurat semințe cu termene mai lungi. Aceasta însă nu e de ajuns. Ei mai au nevoie de îndrumare în ce privește cultivarea ogorului, de asemenea trebue să li-se procure și unelte bune fără de care toate mijloacele date nu vor avea mare folos. Nici proprietarii nu stau tocmai bine. Rămași cu 80 sau 100 ha. au sărăcit deabinilea și dânșii au nevoie de unelte pe care statul ar putea să le procure urmând să primească valoarea lor în rate ca și țăranii.

— Zilele trecute, în localul Camerii de Comerț din Chișinău, a avut loc adunarea generală a bursei de cereale basarabene. Din darea de seamă al comitetului bursei reesă că activitatea ei progresează și că s'au îndepărtat mai multe greutăți, create de criza financiară și dat fiind că bursa basarabeană încă trece prin faza de organizație. Bursa a adus un mare folos vieții economice basarabeane. In cursul anului trecut s'au încheiat 222 de afaceri pentru 6.538.890 kilograme de diferite ce reale, fructe, uleiuri s. a., în valoare de 54.421.000 lei. In acelaș an s'au înregistrat la bursă 15 contracte de afaceri, încheiate pentru 196.308 kgr. și 1000 deca de vin, în valoare de 1.608.940 lei. Tot în anul 1925 s'au făcut 16 analize de producte. In Camera de arbitraj s'au judecat 20 de conflicte comerciale.

— Conform datelor statistice, în cursul lunei Decembrie 1925 din Basarabia s'a exportat la Viena 126 boi și 100 porci, în Ungaria 46 boi și 57 porci, în Cehoslovacia 84 boi și 65 porci. Afară de aceasta, s'au mai exportat 80.000 ouă și 1245 păsări.

— La Chișinău s'a înapoiat din București secretarul general al Camerei de Comerț basarabene, d-l Știrbu, aducând cu el budgetul camerii întocmit pe anul 1926 și aprobat de Ministerul Industriei și al Comerțului pentru suma totală de 4.732.240 de lei.

Veniturile budgetului se compun din 1 la sută al impozitului adițional dela comercianți și industriași și din diferite taxe ce se încasază de Cameră pentru certificate și alte acte.

La cheltuieli, între altele, sunt prevăzute sume solide pentru scopuri culturale și ajutor de binefaceri.

Așa de exemplul Academiei comerciale din București s'a prevăzut 100.000 lei, Școalei comerciale superioare din Chișinău 118.000 lei, Școalei comerciale practice „K. Antonescu" din Chișinău 340.000 lei, Școalei comerciale elementare din Tighina 50.000 lei, bursa studenților școalelor comerciale 116.000 lei, pentru ediția unei reviste comerciale 80.000 lei, ajutor funcționarilor Camerii de Comerț 20.000 lei, bursei mărfurilor și cerealelor din Chișinău 390.820 de lei și altele.

— Proprietarii morilor mecanice din județul Chișinău au înaintat un memoriu Ministerului de Comerț și Industrie prin care cer ca bursa de cereale din Chișinău să elibereze unei morarilor din județul Chișinău o cantitate de 200 vagoane grâu, cu prețul de 110.000 pe lei vagonul franco stațiile Chișinău. Strășeni, Calarași, Pârlița și Vasile Lupu. Din această cantitate de grâu morarii se obligă a fabrica faina integrală de calitate superioară care va fi împărțită populației județului Chișinău.

— Conform datelor al Inspectoriatului muncii din Chișinău, productele de prima necesitate de pe piețele basarabene s'au scumpit, în comparație cu anul 1924, (în anul 1925) la 182%, îmbrăcămintea la 249%, locuințe la 178% și combustibilul la 220%.

Plata muncii însă s'a redus, în comparație cu anul 1924, la 12%.

In cursul anului trecut în Basarabia s'a vândut 872.567 k'gr. tutun pentru suma de 251.783.742 lei. Veniturile vamei din Chișinău în 1925 au fost 25.000.000 de lei.

C. U.

Cetatea Izmail

In perioada de la 1806—1812, Basarabia a fost împărțită în trei părți: Moldova-de-sus, Bugeacul tătăresc și Raialele. In prima parte intrau județele: Chișinău, Soroca, Bălți și Orhei; în a doua: Bender, Cetatea-Albă și Ismail; iar în a treia: Hotinul și Cetățile.

In această vreme tristă, Moldova era stăpânită de Domnitori numiți de Poartă pe timp de trei ani, perioadă care mai apoi s'a mărit la șapte ani. Bugeacul era stăpânit de urmașii vechilor Hani, iar Raialele de Pașale. Bugeacul ca și Moldova erau datoare să plătească în fiecare an bir Sultanilor. Acesta răsplătea pe Hani și pe Domnitori pentru credința și supunerea lor, cu diferite daruri, cari purtau numele de „Ghilci".

In 1806 începe un nou războiu între ruși și turci, care războiu a ținut până la 1812. Alexandru I, Țarul Rusiei, trimite în partea aceasta pe generalul Michelson, care trece în Moldova în ziua de 11 Noembrie 1806, Cetatea Ismail fu atacată în trei rânduri: odată în 1806 apoi în 1807 și în 1809.

In 1806 rușii au pus mâna pe Bender. De aici rușii au plecat spre Ismail sub comanda lui Meiendorf. Cetatea era comandată și cârmuită de Pașa Pehlivan, care văzând că rușii se îndreaptă cu gânduri rele asupra Cetății, provoacă o răscoală a tătarilor din Bugeac, în scopul de a stinghéri pe ruși și a-i împiedeca de a se apropia de Ismail. Meiendorf scrie lui Pehlivan să lase pe ruși să între în Ismail, pentru ca împreună cu turcii să înăbușe răscoala tătarilor. Turcii însă nu vor să primească propunerea și imediat începură ostilitățile din ambele părți. Insă turcii, datorită vigilenței, conducătorului lor, rezistară cu strășnicie și rușii sunt nevoiți a se retrage spre Reni.

In 1807, Meiendorf primește din nou poruncă să pornească spre Ismail.

Insă era o chestiune foarte grea, aceia a mijlocului prin care s'ar putea apropia mai ușor de Ismail, deoarece Dunărea fiind stăpânită de turci, atacul era greu de susținut. Michelson, generalisimul suprem, trimite în ajutorul lui Meiendorf pe zaporojenii de peste Dunăre, înrolându-i într'un regiment cu numele de „Bugeac", care mai apoi s'a numit „Gurile Dunărei".

Insă în 1812 acest regiment a fost desființat, iar în 1828 înființat din nou sub denumirea de „Cazacii de la Dunăre", sau „Zaporojetz za Dunaem".

In 1856, acest regiment, care ajunsese la o înfloritoare situație, luă numele de „Cazacii armatelor Rusiei Noui".

Cu tot ajutorul dat de zaporojeni, Meiendorf văzu că nu poate lua Ismailul. La 12 Iunie 1807 se dete o bătălie cruntă, în care rușii fură învinși. Bateriile rușești, în dezordine, încep să se retragă, când Pașa Pehlivan năvălește pe una din porțile Cetății Ismail, numită Poarta Bendereului, și atacă prin surprindere pe ruși. Aceștia însă reușesc să alunge pe turci în Cetate. Ieșind altă trupă turcească pe poarta Hotinului, rușii se apără din nou cu mult curaj.

La 12 August 1807, se încheie un armistițiu, care ținu până la 3 Aprilie 1808, când armatele rusești se retraseră peste Nistru.

Totuși turcii nu voiau să se astâmpere. In întrevederea de la Erfurt (Septembrie 1808), Napoleon lasă pe Alexandru I. să lucreze singur cu Poarta, iar acesta își ia obligația să nu se amestece în Peninsula Iberică, unde opera Napoleon, care consimți ca Rusia să ocupe Moldova, sfătuind însă pe din dos pe români să se opună rușilor până la un ajutor din partea Împăratului Napoleon.

In locul lui Michelson, Alexandru trimise în partea aceasta pe generalul Prozorovschi.

La 22 Martie 1808 începu din nou războiul. Atacul Cetății Ismail fu lăsat pe socoteala generalului Zass (1735—1815), care a trecut în câteva rânduri în Valahia pe la Turtucaia. vrând să cucerească Rusciucul. Dar s'a lovit mereu de insucces.

In anul 1809, flotă rusă fu întărită cu vapoare noui și în Iunie 1809 rușii ocupă brațele Sulina, Chilia și Câșlița, cu orașele Tulcea și Isaccea.

In acest timp armatele rusești trecură malul stâng al Dunărei, mai jos de Galați. Turcii văzându se înconjurați din toate părțile, au dat foc vapoarelor și au fugit.

La 20 August 1809, generalul Zass trecu în insula Ceatal. Incepând atacul, vapoarele turcești de la porțile Ismailului se retraseră, iar rușii se apropiară de Cetate. Armata lui Zass era comandată de trei locotenenți generali: Nazimov, Bali și Gamper. Trupa lui Gamper era așezată la Nordul Cetății, pe drumul ce duce spre Tabac; alui Nezimov la Răsărit, între poarta Chiliei și Achermanului și a lui Bali pe drumul ce duce spre Reni.

Trupele erau adăpostite în șanțuri.

Iord. Ifr. Bucă.

Darul țiganului

La început, după ce Dumnezeu a făcut cerul și pământul și toate câte se văd, a ursit pe fiecare nație omenească cum are să trăiască și din ce să-și capete hrana zilelor lui. Intre alții a ursit și pe țigan, ca lucrând fierul, să nu ia nici o plată, ci să se mulțumească cu ceeace rămânea în cușniță. Și ce credeți că a găsit țiganul acolo? Numai aur.

A trecut multă vreme de atunci, până ce într'o zi a venit și Dumnezeu sub chipul unui țăran, ca să-i lucreze țiganul o sapă; dar acesta care se boierise nevoie mare, după ce a făcut lucrul a cerut plată.

— Plată? răspunse Dumnezeu; dar n'ai ceeace-ți rămâne în cușniță.

— Ce rămâne în cușniță? a zis țiganul mânios; dar nu știi că rămâne numai sgură?

— Sgură, zici tu că rămâne? E bine, de sgură să ai parte de acum țigane.

Și Dumnezeu s'a făcut nevăzut.

De atunci și până azi, în loc de aur, în cușniță, a găsit numai sgură și ei trăiesc ca vai de lume numai din ceeace îi dau sătenii.

D. Diaconescu-Dăești

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Bârlad

Mercuri, 30 Decemvrie, societatea „Alex. Vlahuță", a elevilor liceului „Codreanu", a organizat o frumoasă serbare în aula liceului.

Urmând strădania ateneului din Tătărași, elevii au înfățișat publicului, câteva din frumoasele noastre obiceiuri creștinești.

Serbarea a fost deschisă de d. profesor Alex. Balaton, președintele onorific al societății; d-sa a vorbit despre credințele și datinele strămoșești.

A urmat apoi un quartet bine executat de elevii Ralea R., Nicola P., Popescu I. și Weinstein S., apoi corul elevilor a întonat „bună-bună seara la Moș-Ajun".

După acestea au fost recitate cu multă căldură poeziile: Iisus de d. G. Tutoveanu și „Iisus" de P. Cerna, de elevul G. Damaschin.

Munteanu A., din cl. II-a a cântat colindul „Florile dalbe" cu multă gingășie; a urmat steaua.

Deasemenea cu mult fast s'a înfățișat plugușorul nostru tradițional.

O fermecătoare parte a programului a fost un Vicleim în versuri scris după cele populare de G. Damaschin și E. Tudor.

In Vicleim au avut roluri susținute bine d-nii G. Damaschin, E. Tudor, A. Tiplica, Gâlcă N., Aurel Cioară, Ioan V. Rotaru S. și Popescu D.

Această serbare a deschis seria șezătorilor publice pe care societatea „Alex. Vlahuță" le organizează în fiecare an. Reușita acestei serbări a dovedit bârlădenilor că la liceul „Codreanu" se lucrează intens pe toate tărâmurile, merit care revine întru totul d-lui director Cezar Ursu.

Gh. Arinș

Din Cârnu-Bicaz (Neamț)

In ziua de Crăciun, seara, a avut loc, la școala din sat, o frumoasă serbare școlară și pomul de Crăciun.

Serbarea s'a început cu piesa de teatru „La șezătoare", apoi au urmat piesele „Bunicii și nepoții" și „O afacere grabnică".

In toate piesele, elevii au jucat bine. După piese au urmat recitări, apoi cântecele „Moș Crăciun" și „O brad frumos".

S'au împărțit la copiii săraci opinciuțe, rochițe, cărți, ș. a.

Această serbare s'a făcut cu mult sacrificiu, de către învățătorii școalei, frații Gheorghe și Virginia Trifan, cari n'au cruțat nimic, ca serbarea să iasă cât mai bine.

Din partea sătenilor aducem viile noastre mulțumiri, tinerilor învățători cari se ocupă foarte mult de luminarea poporului românesc.

La sfârșitul serbării, d. D .Trifan, revizor școlar, a mulțumit sătenilor, cari au luat parte în număr destul de mare și a stăruit ca locuitorii să-și dea regulat copiii la școală, iar cei cari termină să se înscrie la școalele de meserii și comerț, ca să putem romaniza comerțul și industriile cari se găsesc, în timpul de față, în mâinile străinilor.

S. V. Topolitza

Din Stănișești (Tecuci)

In ziua de 26 Decembrie, 1925, în târgul nostru, a avut loc o frumoasă serbare școlară, dată de elevii școalei primare din localitate; serbare pregătită de directorul școalei d. Al. Zota, dinpreună cu tot corpul didactic și autoritățile comunale, având ca președinte pe d. pretor Căp. Dancoroz.

Serbarea s'a deschis prin cuvântul d-lui Zota, care a vorbit despre necesitatea colaborării la sate, a școalei și bisericii.

Apoi s'a desfășurat serbarea cu imnul național și alte coruri și recitări populare, precum și câteva dialoguri. S'a jucat, piesa „Piatra din casă" de d. Alecsandri, cât se poate de bine. Serbarea a luat sfârșit prin cuvântarea preotului Sp. Mironescu, care a vorbit despre principiile pedagogice în biserica creștină ortodoxă.

E de luat în seamă că reușita acestei serbări se datorește în cea mai mare parte muncei fără preget ce o desfășoară pe acest teren d. Alex. Zota și a d-lui pretor Căp. Dancoroz, cari veniți, nu demult, făuresc drumuri noui în viața târgului nostru.

Ion Hustin

Din Tg.-Lespezi (Fălticeni)

In seara de Bobotează, s'a dat la noi o reușită serbare urmată de bal sub patronajul și cu sprijinul neobositilor muncitori și pe tărâmul cultural d-na și d. pretor Gabriil Roșca. Jocurile, cântecile naționale, precum și piesa „Bunicii și Nepoții" de d. Serafim Ionescu, fost învățător și inspector școlar, susținută de elevii școalei de sub conducerea d-lui dir. Petre Niculescu, a stârnit multă mulțumire în public.

S'a strâns suma de 10 mii de lei, cumpărându-se unelte și materiale pentru atelierul de tâmplărie de pe lângă școala primară.

Din partea învățătorilor și a publicului aduc mulțumiri d-lui pretor Gabriil Roșca, pentru munca ce a depus-o în reușita acestei serbări.

A. Bratu-Lespezi

Din Isvorul-Alb (Neamț)

Duminecă, 20 Decembrie 1925, a avut loc, la școala din acest sat, ședința cercului cultural învățătoresc.

După serviciul Liturghiei, la care au luat parte toți învățătorii, s'a ținut la școală o lecție practică „Numărul substantivelor", cu elevii cl. III-a, de către d-ra Maria Gheorghieș.

După lecție, în ședința intimă, d. Victor Săndulescu, a făcut recenzia lucrării „Scrisori către un învățător tânăr" de Florian Cristescu.

A urmat apoi masa comună, dată de d. învățător al satului, H. Nistor, în casele d-sale, unde funcționează școala.

După amiază, în localul casei de sfat „Locotenent Țăranu", a fost serbarea școlară și ședința publică.

Elevii au recitat poezii iar corul școalei a întonat frumoase cântece populare și patriotice.

Atât cântecile cât și poeziile au fost pregătite, foarte bine, de d-ra Maria Gheorghieș, care muncește cu tot dinadinsul pentru luminarea sătenilor.

Au vorbit la această ședință: păr. Th. Borș, despre „Foloasele cărții și a cursurilor de adulți", d. D. Trifan, revizor școlar, despre „Ajutorarea copiilor orfani" și păr. S. Ungureanu despre „Romanizarea industriei și a comerțului."

La această serbare a luat parte un foarte mare număr de săteni, ceeace ne face să credem că locuitorii acestui sat sunt dornici de lumină.

Invățătorii prezenți au fost: d-na și d. V. Nistor, H. Nistor, V. Sandulescu, Gh. Trifan, păr. Borș, C. Baltă Gh. Cădere și d-rele: M. Gheorghieș, Virginia Trifan și Elena Borș.

Vest

Din Secu-Buhalnița(Neamț)

Duminecă, 10 Ianuarie 1926, a avut loc, la școala din acest sat, ședința cercului cultural învățătoresc „Bicaz", de sub conducerea părintelui Theodor Borș.

Dimineața, învățătorii cercului au luat parte la slujba Liturghiei săvârșită de păr. S. Ungureanu.

A urmat apoi, la școală, ședința intimă. D. V. Nistor, învățătorul satului a ținut o lecție de cetire „Avram Iancu", cu elevii cl. IV-a. D. H. Nistor a făcut o recenzie. A urmat apoi masa comună, dată de d-na și d. V. Nistor. După amiază, în fața unui număr mare de săteni, s'a ținut ședința publică. D. D. Trifan, a vorbit despre „Folosul cursurilor complimentare".

A urmat seria cuvântărilor: păr. Th. Borș, despre „Foloasele atelierelor școlare" și păr. Ungureanu, despre biserică și școală".

V. S.

Din Gherăseni (Buzău)

In seara de 3 Ianuarie, Căminul cultural „Mihail Eminescu" a dat o frumoasă serbare școlară urmată de bal.

Serbarea a fost organizată de d-ra Valerica Gomoescu, învățătoare locală cu concursul mai multor elevi de curs secundar.

Serbarea constă din câteva dialoage, monoloage, o piesă de teatru și jocuri naționale.

A luat parte lume multă, așa că direcțiunea Căminului a fost nevoită să facă două serbări, întrucât publicul n'a putut încăpea în saloanele școalei.

După terminarea serbării a urmat balul.

D-ra Valerica Gomoescu, a fost aleasă regina balului.

Balul s'a terminat la ora 6 dimineața.

Gh. E. Solomon

Spânzineii

Spânzineii sunt cele dintâi flori cari răsar primăvara. Iată povestea lor:

Se spune că unui om îi murise nevasta și se căsătorise a doua oară. Din căsătoria cea dintâi îi rămăseseră omului doi copilași, în vârstă cam de vre-o zece ani.

Mama cea vitregă era rea din cale afară și bieții copii, oricât căutau ei ca să i facă pe voe, tot nu puteau, și zilele lor erau numai vai și amar. Toată ziua trăiau în ceartă și 'n cicăleli, vorba cântecului:

De-ai juca ca nuca 'n ciur
La străini tot nu ești bun;
De-ai călca din piatră în piatră
Din străini tot nu faci tată;
De-ai călca din urmă 'n urmă
Din străini tot nu faci mumă..

Când cântau cocoșii de ziuă, mama vitregă îi scula și îi punea la treburi, care de cele mai multeori erau peste puterile lor.

Au mers lucrurile așa până într'o zi, când Domnul s'a milostivit de ei și i-a binecuvântat ca să se prefacă în flori, și din cauză că se sculau de dimineața le-a zis că ei vor fi cele dintâi flori cari vor răsări primăvara.

Mare e bucuria oamenilor, când ducându-se în pădure, găsesc spânzineii răsăriți, căci atunci știu bine că au scăpat de iarnă și de nevoi și că a sosit primăvara cu munca și cu veselia vieții.

D. Diaconescu-Dăești.

Aviz

Avem onoare a aduce la cunoștința onor. public că am deschis o intreprindere **de VULCANIZARE în Cluj, Strada Regina Maria No. 24.** unde reparăm orice **șoșoni și galoși, cauciucuri de automobile,** executăm prompt orice lucrări.

95, 4—1 **„Continental"**
Intreprindere de vulcanizare

Publicațiune

Se aduce la cunoștința generală că în zina de 16 Februarie a. c. ora 11, se va ține licitație la Direcțiunea Generală C. F. R. Calea Victoriei No. 112. București, pentru vânzarea motoarelor și mașinelor tipografice mai jos notate:

1. Un motor No. 1—5 Hp. volți 155 din fabrica de mașini și electricitate Budapesta.
2. Un motor No. 22 Hp. volți 150 din fabrica Ganz, Budapesta.
3. Un motor No. 3. 5 Hp. volți 155 din fabrica de mașini și electricitate Budapesta.
4. Un motor No. 4. 5 Hp. 155 din fabrica de mașini și electricitate Budapesta.
5. Un motor No. 5, 2 Hp. volți 150 din fabrica Ganz.
6. Două mașini rotative pentru tipărit bilete de tramvay.
7. Una presă și pentru steriotipie.

Orice informațiuni și deslușiri se pot lua la Serv. Economatului C. F. R din Cluj, unde se pot vedea și mașinile.

Concurenții din București pot lua informațiuni și dela atelierul tipografiei C. F. R. din gara de nord.

Odată cu oferta, concurenții vor prezenta și recipisa Cassei de Depuneri și Consemnațiuni sau la Administrația Financiară din țară, prin care să se constate depunerea unei garanții de 10% asupra valoarei ofertei. Mașinele se vor ridica în termen de 15 zile dela data comunicărei aprobărei pe spesele cumpărătorului.

Dir. sp. E.

Cărți și reviste primite:

Magherniță veche, (versuri) de Leon Feraru. Editura „Cartea Românească" București. Prețul 35 lei.

Cosinzeana, revistă literară săptămânală, anul 10, No. 2. Cluj, Piața Cuza Vodă 16.

Câmpul Brăilei, revistă de educație agricolă, anul 1, No. 11. Brăila, str. Danubiu 27.

Todor Pamfile, revistă folklor, anul 3, No. 9—12, Dorohoi.

Arhivele Olteniei, anul 4, No. 21-22, Craiova str. Jules Michelet 2.

Salonul literar, anul 1, No. 9. dir. Al. T. Stamatiad, Arad, str. Ioan Calvin No. 4.

Revista Societății „Tinerimca Română", anul 7, No. 1—2, București, str. Latină No. 10.

Țara Noastră, director O. Goga, anul 7, No. 3, Cluj, Piața Cuza Vodă No 16.

Cuvântul Dăscălesc, anul 2, No. 3, revista corpului didactic Roman, școala No. 4.

Comoara satelor, anul 3, No. 9 10, Blaj.

Arpad Déri
prăvălie de semințe
Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No. 96 perm.

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE

Telefon 10-25
Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

Subscrieți acțiuni la societatea „Cultura Poporului"

Mare asortiment
Fiul lui Matia Kun
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.
Nichelare și ascuțitul se execută promt.

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
41—26—14
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilas
Piața Unirii Cluj

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI"

Perii
pentru { Armată, Uzine industriale, Gospodării, Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57— 6—12

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

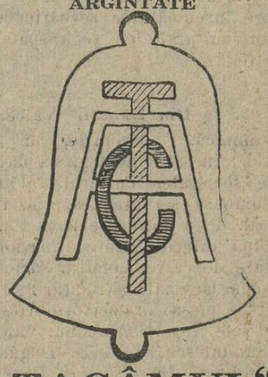

„TACÂMUL"
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Engros! *En detail!*
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Păturі de lână, Păturі pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Gromen & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

CUNOAȘTEȚI ACESTE NOUTĂȚI?
ELE VĂ INTERESAZĂ ȘI PE D-VOASTRĂ!

Lăsați la oparte ondulațiile artificiale! Ondulațiuni naturale!
Fie că aveți păr *scurt* sau *lung* noul pieptene ondulator *„La Garcone"* (brevetat) vă face cu timpul ondulațiuni splendide NATURALE. Deprinde cu timpul părul cel mai recalcitrant să fie în permanență ondulat, frumos, fără fier, ace, papilote, loțiuni, etc. Se întrebuințează ca un piepten e obicinuit *cu cât pieptănați părul mai mult cu atât se ondulează mai tare! Bucata Lei 120.* Același de *lux* în ecail colorat franțuzesc transparent lei 200. Pieptene ondulator de buzunar, poșetă, etc. lei 80. (Ramburs lei 10 în plus).

Noutate între noutăți. Puteți avea *păr scurt* fără a vă *tăia părul!* Doamnele, domnișoarele și copilele cari vor să aibă părul *scurt* cum e acum modern nu au nevoie să-și *taie* frumosul lor *păr* ci întrebuințând noua și ingenioasa *baretă* „CHIC" pot păstra părul lor *lung* și totuși să-l aibă *scurt!* Astfel ca ieșind din modă părul scurt, pot avea imediat păr lung fără a avea nevoie să aștepte ca acesta să crească, și totuși azi să fie la modă având păr *scurt* cu burete „CHIC" (patentat). E o noutate uimitoare! Buc. lei 100.

O NOUTATE INTERESANTĂ „BABY"
PIEPTENELE AUTOMAT DE CAP
Inlocuește complect vechii piepteni aflători în comerț demodați „BABY" (Păpușa) este un piepten moder elegant, intră în părul cel mai scurt sau lung *nu poate fi niciodată pierdut,* susține invizibil: păr fals, poștișe, cozi, etc. *Mii de femei îl întrebuințează spre deplina lor satisfacție* înlocuind complect vechii piepteni de cap, cari se pierd și se rup lesne, fiind și uzați și inestetici. Observați pe fiecare pieptene imprimat cuvântul „BABY" (Dep. patent. No. 12328) dă capului femeiesc *eleganță și distincție.* Se găsește în toate culorile la toate: drogueriile, parfumeriile, mag. cu galanterii coaforii, etc. Pieptenul mare orice culoare lei 100, mic lei 65.
PĂRUL SUPĂRATOR
și de prisos de *față, mâini, picioare, piept, brațe,* atât de urât la BĂRBAȚI și FEMEI îl face să dispară ca prin magie noul praf patentat englezesc „RADIUM". Curăță la frizurile cu *părul scurt* (la femei) părul de pe ceafă nelăsând urmele urâte pe cari le lasă briciul. Catifelează și albește pielea.
Pachetul lei 85, două pachete lei 150.
Trimite oriunde: „REDUCTOR" (fach 208) Cluj.

Tiparul Tipografiei „Viața", Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și vei fi! — Voește și vei putea!

C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 7 Februarie 1926** | ADMINISTRAȚIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 147 Apare în fiecare Duminecă

SĂ DESCHIDEM OCHII

Mărunțișurile interne — dintre care unele n'ar fi fost poate băgate în seamă nici într'o epocă de calm internațional — ne absorb dela o vreme cu totul atențiunea. Evenimentele externe au început să se deseneze tot mai precis, trebue să ne dea serios de gândit: primejdia dinspre Răsărit, e mai aproape poate ca oricând!

Un examen superficial al faptelor, ar dovedi pare-se contrarul: Pactul dela Locarno fiinţează neștirbit, iar prefacerile din Rusia, (grave compromisuri de ordin ideologic, monopolul vodcei ca salvare a bugetului, înscăunarea moderaților la conducere), ar însemna începutul unei grabnice lichidări a regimului. Compromisurile interne erau necesare, absolut necesare, pentru menținerea regimului sovietic, iar manevrele din ultimul timp, dovedesc o radicală schimbare de tactică. In prima fază, când se sorocea cu exactitate revoluția mondială, bolșevicii menţineau ofensiva — într'o formă ori alta — pe toate fronturile în a doua fază, au găsit nimerit să mute centrul de gravitate din Europa în Asia. Speculând cu abilitate sentimentele naționale și nemulțumirile popoarelor din Extremul orient, au născut să înalțe și să împingă talazul cotropitor, dela periferie spre centrul temeinic cuirasat.

Azi ne găsim în a treia fază: în ce privește Orientul nici-o schimbare tactică, în ce privește Occidentul, da, S'au început tratative cu statele baltice, sunt pe cale să se încheie cele cu Polonia, iar Cehoslovacia și Jugoslavia vor relua încurând relații cu Rusia.

Diplomația sovietică a profitat de scandalul politic din Ungaria, scandal care a sguduit din temelie statul vecin, și i-a înstrăinat orice simpatie în Europa, ca să dea o lovitură hotăritoare Micei Înțelegeri. Tratatul mai vechiu cu Turcia, ca și nodul „Massul" pe jumătate deslegat, îi vor permite pe curând Rusiei, o adevărată heghemonie în Marea Neagră. Prin urmare, ca concluzie, frontul ofensiv rusesc se reduce dintr'odată numai la sectorul românesc! Se sesizează oare toată gravitatea situației? Câteva amănunte încă, pentru complectarea datelor problemei ce ni-se pune: se înăspreşte situația românilor din Jugoslavia, liniștea a pogorît în Bulgaria, iar Radici, amintindu-și că e slav, încearcă o serioasă apropiere între Jugoslavia și Bulgaria. (Mai demult Belgradul și Praga se'nțeleg de minune). Iată cele două fațete ale problemei: pericolul bolșevic și pericolul slav. Vom deschide oare ochii la timp?

Ion Dongorozi

Asupra cursurilor de adulți

— O nepotrivire —

Rostul și foloasele cursurilor pentru adulți au fost înțelese și apreciate în bine de toți cei cari se interesează de bunul mers al învățământului public din țara noastră. Datorită acestor cursuri, în scurtă vreme nu vom mai avea neștiutori de carte. Este, natural, un mare progres, realizat într'un timp, relativ, destul de scurt. Întrebarea este însă: Cum se realizează acest progres? Răspunsul este unul singur și nu-l putem da decât noi, cei cari muncim zi cu zi la aceste cursuri: foarte greu. Și când zic foarte greu mă refer în special la cursurile de adulți de pe lângă școlile din comunele rurale. Asta nu pentrucă învățătorii dela orașe n'ar munci cu adulții ori că n'ar realiza frumoase progrese ci pentru motivele pe cari le voi desvolta mai jos. In cele ce voi arăta însă, nu vreau să le aduc lor vre-o jicnire, ci voiesc numai să dovedesc o nepotrivire a părții din lege, care se referă la cursurile de adulți.

Art. 81 din legea învățământului primar pune sarcini grele în seama ambelor categorii de învățători — dela oraș și sat — că, adică în timp de 2 sau 3 ani, învățătorii, vor trece cu adulții anume materie prevăzută de programă.

Art. 80 spune însă că: la țară cursurile pentru adulți vor dura minimum 4 luni pe an (iarna) cu cel puțin 12 ore săptămânal, iar în restul anului câte două ore pe săptămână. In comunele urbane, aceleași cursuri vor dura minimum 6 luni anual cu cel puțin 12 ore în fiecare săptămână, iar până la finele anului cu câte 6 ore săptămânal.

Cele 4 lecțiuni la țară cu câte 12 ore pe săptămână (căci nu putem cu mici un chip face mai multe) fac peste tot 192 ore, cărora dacă le mai adăugăm cele câte 2 ore săptămânale ale celorlalte luni, până la finele anului — 15 Iunie, când se termină de obicei cursurile — ore cari sunt peste tot în număr de 28, obținem un total de 220 ore de lecțiuni pe întregul an. Dar din acestea mai scădem minimum 20 ore cari se pierd pe timpul vacanțelor de Paști și Crăciun, precum și în sărbătorile cari cad peste săptămână și ne mai rămân — în acest caz — circa 200 de ore de lucru pe întregul an.

După aceiaș socoteală, pentru cursurile de adulți din comunele urbane, revin anual 300 ore.

Iată cum, așa dar, pentru sarcini egale ni-se acordă timp diferit. Ca să realizăm progresul de care colegii dela școalele din oraşe îl obțin într'un an, nouă ne-ar trebui un an și jumătate. Se va zice poate că programa s'a întocmit având în vedere numărul orelor pe cari le putem ține la țară, adică maximum 200 ore și că, după socoteala aceasta, se pot trece cu succes materiile prevăzute. Dar nu, programa s'a întocmit având în vedere mai ales cunoștințele pe cari trebue să și-le însușească adultul și în timpul în care el trebue să și-le însușească. Despre aceasta s'ar putea încredința oricine cât de necunoscător ar fi în materie, dacă ar citi programa(care la Geografie prevede în anul al 2-lea cunoștințele generale despre România țară ca să i-se fi dat mai înainte noțiunea de cătun, sat, comună,) ori dacă ar cerceta manualele editate pentru aceste cursuri, cum este, de exemplu manualul d-lui Ap. Culea.

Pe lângă numărul mic de ore ce avem anual, dar și greutățile învățământului la țară sunt mult mai mari ca în oricari alte părți. Puține școale au 4 învățători, astfel că de fiecare învățător revin aproape obișnuit câte două clase. (Vorbesc de cursurile elementare, unde este un singur învățător la o școală, greutatea e nespus de mare). Pe lângă aceste două clase, învățătorul trebue să mai aibă zilnic încă una din clasele superioare, pe a V-a sau a VI-a. Va-să-zică el lucrează permanent cu trei clase. E greu de închipuit cum omul acesta, care de multeori stă la 2—3 km. de școală își poate îndeplini sarcinele. Cum se va fi sbătând el, pentruca învățământul celor trei categorii de elevi să fie și temeinic și durabil și predat după plan și, în plus, să facă și progres, căci scrie cartea ca până la vremea cutare, să fie cu programa în cutare loc, iar materia să fie temeinic posedată de elevi.

La 12 ore, învățătorul iese dela cursuri sleit de putere. Dacă stă mai departe de școală, își mănâncă din traistă ce dă Dumnezeu ori rabdă. La ora unu reîncep lecțiile și iese la ora trei, pentruca după zece minute, în aceiaș clasă săracă și neaerisită, să înceapă lecțiile cu elevii adulți, lecții pe cari le ține până la cinci seara. Se mai întâmplă, — și se întâmplă foarte adesea, — ca și la aceste cursuri, învățătorul să aibă elevii împărțiți pe două serii: Analfabeți cu totul, o serie, și altă serie cei cari mai știu ceva. In această de pe urmă condiție, nepotrivirea legii în privința cursurilor de adulți apare și mai evidentă. Lucrând în acest caz cu ambele serii pe jumătăți de oră, din cele 12 ore săptămânale de cursuri cu adulții, nu revin decât câte șase ore pe săptămână de lecțiuni efective cu fiecare din cele două serii. Acesta e un nou neajuns care se adaugă celui demonstrat mai sus, unde am arătat insuficiența celor două sute ore anuale în cari suntem ținuți să trecem materiile prevăzute de programă, materii pe cari colegii dela oraşe — deși funcționează în condițiuni mult mai favorabile — sunt totuși obligați să le treacă într'un timp mult mai lung. Nu le aduc — repet — prin aceasta o învinuire — e „norocul" lor — dar am voit să arăt numai nepotrivirea legii care reglementează cursurile cu adulții.

Dat fiind numărul cel mic de ore în cari putem lucra cu adulții și împrejurările deosebite în cari funcționează învățătorii satelor, ar fi trebuit ca durata cursurilor de adulți să fie mai lungă la țară decât la oraşe ori materia de predat să fi fost redusă în proporție cuvenită. Ar trebui ca organele de control să ție seamă de acest lucru, când inspectează aceste cursuri și nu le găsesc pe plac. Ar mai trebui ca munca pe care învățătorii o depun pentru luminarea adulților — această muncă în plus, pe cari ei o fac fiind deja istoviți de puteri dela lecțiunile avute cu elevii de curs elementar și complimentar — să le fie răsplătită fără precupețiri, cum merită, iar nu ca anul trecut, când — după expresia unui coleg — „și-au bătut joc de noi".

C. N. Dărvărescu, înv.

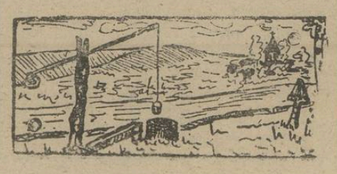

Patria și idealul național

— In concepția timpurilor de azi —

In timpul luptelor pentru întregirea neamului, am trăit zile grele, dar mari și înălțătoare din punct de vedere sufletesc. Credeam că ziua biruinții ne va aduce odată cu laurii victoriei și triumful desăvârșit al moralei, însă ne-am înșelat. Fumul celor 800 mii de jertfe nu a curățit decât puțin atmosfera României de eri, pe când cerul României întregite, a rămas acoperit de aceiași nouri negri.

Răsboiul groasnic ce a fost, a drunc inat din temelie mai toate societățile, a transformat idealurile și a răsturnat valorile. Inevitabila criză materială ce a urmat, a făcut ca totul să se judece prin prizma „banului". „Idealul", „sentiment", „suflet", sunt astăzi, pentru foarte mulți, lucruri răsuflate, iar „patria" nu-i decât locul unde-și „învârtesc" afacerile. Că „nu sunt vremurile sub cârma omului, ci bietul om sub vremi" o știe orișicine, dupăcum deasemeni, nimeni nu se opune ca „la vremuri noui să fie moravuri noui". Noi însă ne-am prea întrecut cu gluma și prea ne-am grăbit să scoborîm povârnișul acesta moral. Suntem un stat încă tânăr și deaceia nu ne putem compara cu țările apusene. Acelea au o bază solidă culturală, o tradiție politică, și ceeace mai ales ne lipsește nouă, o unitate sufletească. Le dânsele oricând se vor putea găsi elementele conștiente care să conducă, prin strâmtorile vieții politice, barca statului și a neamului lor. Cu totul altfel stau însă lucrurile la noi. Vitregia sorții ne-a împedecat să avem aceeaș desvoltare istorică ca Apusul. Pe când acolo toate energiile erau de mult îndreptate către un țel cultural, noi de abia am putut să ne pregătim pentru idealul național.

Prin foc și sânge „am redobândit și ceeace am avut pierdut". Nerăbdători nu așteptam decât liniștea ca să începem refacerea și consolidarea sufletească, când „o tempora" am fost târâți la adânc. Nu era cine să ne sfătuiască și să ne oprească dela acest pas. Eroii dela Mărăști, Mărășești și Oituz, dormeau somnul de veci „la porțile Moldovei". Cei câțiva supravețuitori, simțindu-se niște întârziați într'o vreme ce nu mai era a lor, se retrăgeau și rezemați și-așteaptă încă sfârșitul, multimea însă se prăvălește în neantul imoralității, cântând diabolicul „după noi, potopul". Ca să se fi zăgăzuit acest puhoiu dintr'o dată, era prea greu. Ar fi trebuit să intervină și „opinia publică", dar aceasta, la noi, e aproape inexistentă. Și apoi cât de mult reacționează ea când e vorba de o idee mare, s'a văzut cu ocazia unei probleme vitale pusă de tinerime în ultimul timp și care a găsit, relativ, puțini sprijinitori statornici. Că au fost mai mulți și că sunt încă, nu mă îndoesc, dar, vedeți așa-i românul „greu e până se apucă de un lucru, că de lăsat, îl lasă el repede."

Starea aceasta critică dăinuește încă. Să nu ne facem iluzii. Clădirea măreață a României de astăzi, ridicată cu atâtea suferințe, are temeliile tot pe nisip. Regenerarea trebue să vie neapărat. Idealul național politic și-a avut generația lui. Pe cea a realizării idealului sufletesc și a unității culturale, trebue s'o creem de acum.

Generația veche a avut ca deveză: Ardealul, Basarabia și Bucovina; celei noui să-i încredințăm țara toată..

Dela Nistru, pân' la Tisa,
Din Carpați și pân' la Mare.

Unde vom găsi însă acel curaj și acea tărie sufletească care să ne ajute și să ne îndemne la refacerea neamului? Insăși țara, prin freamătul codrilor, prin șopotul isvoarelor, prin doina munților și prin credința păstrată în bisericuțile îmbătrânite, ne va arăta calea adevărată.

Poporul spune:

Și la greu și la nevoi,
Leacul este: noi prin noi.

Iată dar de ce trebue „să ne cunoaștem țara".

C. Pușcașiu
asistent la univ. din Iași.

Serbare românească la Paris

Societatea catolicilor francezi a organizat o serbare în cinstea României, la Paris, sub conducerea d-rei Elena Văcărescu. La serbare au luat parte mulți cetățeni francezi, precum și o mulțime de români. A vorbit d. Moreau Reibell, arătând starea de azi a României și străduințele ei de-a înainta în cultură, apropiindu-se de Franța, sora ei mai mare din Apus. După cuvântarea d-lui Moreau Reibell, artiștii români aflători în Paris au cântat câteva frumoase cântări românești, cari au plăcut nespus de mult oaspeților francezi.

Pentru Dumnezeu și pentru patrie

Fiecare om e stăpânit de o mare dragoste de familia lui, de locul în care și-a petrecut copilăria și tinerețea, de țara lui, de limba în care s'a deprins să cugete, de cântecele țării lui și de toate cele ce i-au atins inima. Acest sentiment e așa de adânc, încât nu piere decât odată cu omul.

Dragostea de familie, mai ales de urmașii tăi, e așa de puternică, încât nu te sperii de nici o muncă, nici chiar de moarte. Deasupra acestui sentiment se ridică altul și mai puternic, dragostea de patrie, căruia omul îi jertfește asemenea munca și viața.

Dar precum, ca să-ți întărești familia, nu e destul să te jertfești numai într'un moment mai greu, tot așa și pentru patrie nu e destul numai să-i dai viața în război, ci trebuie s'o iei mai de departe prin muncă și să continui munca și după război dacă nu vrei să fi învins în propria ta țară prin munca sistematică a străinilor, muncă ce se strecoară pe cale economică și culturală. Acesta e un adevăr absolut, ca și adevărul fizic că apa ocupă tot ce e supt nivelul ei dacă nu i-se opun zăgazuri.

Stăpânit instinctiv de acest adevăr și impresionat, încă de pe când eram elev în liceu, de valoarea dicționarului lui Larousse, m'am hotărît ca, îndată ce voi fi în stare, să fac și eu unul asemenea pentru patria mea. Această zi fericită pentru mine n'a sosit decât după ce trecusem de 31 de ani, când, după o lungă absență din țară, stabilindumă undeva în sfârșit, mi-am zis ca bogatul care și-a clădit palatul:

„Veselește-te, suflete!" și m'am apucat de munca dragă. Deosebirea e că bogatul a murit când a fost palatul gata, iar eu n'am murit când m'am văzut înconjurat de cărțile necesare într'o odaie din strada Salvării 7 din Buzău, ci am avut parte să termin dicționarul în zece ani (cât asediul Troii!). Atunci, în Decemvrie 1913, am scris din Iași, unde mă mutasem, o scrisoare personală domnului Iacob Negruzzi, prezidentul ori secretarul Academiei, spunându-i că-i pun la dispozițiune dicționarul general al limbii românești. Am primit îndată un răspuns oficial iscălit de un funcționar al Academiei că „Academia n'are fonduri pentru aceasta și că cel mai bine ar fi să mă duc la ministerul școalelor".

M'am dus și la minister, care prin Casa Școalelor (fiind administrator defunctul Mihail Pop...eu), s'a adresat domnului Ion Nădejde ca să judece dicționarul. D-sa a dat răspunsul tocmai după un an că „e o lucrare de foarte mare valoare a cărei tipărire n'ar trebui să întârzie prea mult", iar dupăce mai trecu un an, la 18 Iunie 1916, primii răspuns că „nu-s fonduri!"

Nu m'am descurajat ci m'am apucat să revizuiesc dicționarul și l-am îmbunătățit foarte mult, iar când a izbucnit războiul și am plecat și eu de acasă, ajunsesem cu revizuirea la cuvântul POST. După război, văzând că timpul tot trece, iar speranță de tipărire tot nu este, am continuat cu furie revizuirea și îmbunătățirea încât vre-o patru ani și chiar și azi adaug ori schimb.

In 1918, prinzându-l la Iași pe domnul Iacob Negruzzi, care candida la senat, dupăce i-am dat votul ca coreligionar politic, am încercat să-l fac să se intereseze de dicționar. Dar în zadar!

După aceste nesuccese, am încercat pe la marile edituri (Scrisul Românesc, Cartea Românească, Viața Românească, Cultura Națională, Socec ș. a. multe). Dar tot în zadar! „Scrisul" are în editură dicționarul lui Șăineanu, „Cartea" are contract cu d-l Candrea-Hecht (care va termina curând dicționarul d-sale), „Cultura" și „Socec" mi-au obiectat c'ar costa prea mult. Numai „Viața" mi-a dat scrisoare la mână că, dacă-i dau 300.000 de lei, mai pune și ia restul până la un milion și-mi tipărește dicționarul.

In acest stadiu sunt acuma și umblu după subscriitori, dintre care am găsit unii din Iași, Galați și'n alte orașe. Nu e mare lucru să se găsească 300 de oameni care să dea câte 1000 de lei (sau și mai mult) și să se ajungă la 300.000. Dacă cineva din ceice citesc asta ar fi dispus să dea, să binevoiască a-mi scrie. Cine va subscrie, își va lua înapoi capitalul (poate și oarecare dobândă) și-și va vedea numele pe lista dela sfârșitul dicționarului (ca în dicționarul medical al doctorului Bianu).

Dicționarul meu va avea cam 1600 de pagini și va costa cel puțin 300 de lei. E compus așa încât nici un român să nu se poată lipsi de el dupăce ce-l va fi văzut. Un exemplu e publicat în gramatica mea, care a apărut la Iași în Sept. 1925, „pentru folosința tuturor". O recomand tuturor acelora care vor să știe adevărata limbă românească. Costă 45 de lei și se poate comanda direct la mine, care o voi trimite franco prin ramburs.

Scriind dicționarul și gramatica limbii românești, am dat dovada unui mare patriotizm! Până acuma n'au scris fără subvențiune dicționare ale limbii noastre decât numai străinii. Român nu e nici unul! A încercat Academia cu Hajdău, apoi cu Filipidi, apoi cu Sextil Pușcaru, care lucrează și acum cu o echipă de filologi. Dar merge foarte greu și încet! Dela 1905 până astăzi n'a apărut decât jumătate de sfert. iar planul după care e conceput mă face să cred că nu va fi terminat nici în 20—30 de ani! Eu am lucrat la al meu vre-o 16 ani!

Și eu am fost rugat de Tocilescu, în Ianuarie 1905, să lucrez la dicționarul Academiei. Dar nu m'am putut hotărî să primesc, cu toate că mi-se ofereau strălucitoare condițiuni financiare, ci am preferat să fiu mai sărac, numai să termin dicționarul meu. Că el așteaptă din Decembrie 1923 lumina tiparului și c'am bătut fără noroc la atâtea uși, nu e nimic! Trebue să se găsească odată cineva care să zică:

— Cum Dicționarul limbii românești e gata și zace netipărit? Să facem tot posibilul să apară mai de vreme!

Așa cred eu! Voi ajunge să văd ziua tipăririi și să contribui la înălțarea culturii românești făcând ca dicționarul meu să ajungă pe tot frontul Nistrului și peste Nistru, în republica Moldovenilor, și să fie ca un simbol al românismului, ca o sentinelă veșnic deșteaptă și care, ca și o evanghelie, să stea pe masa învățătorului, preotului, jandarmului și a altora ca să le aducă mereu aminte că-s urmașii romanilor, puși ca pază neclintită între cele patru ape (Nistrul, Tisa, Dunărea și Marea) și că patriotizm fără să știi limba patriei nu se poate.

Când te duci într'un depărtat sat german prin Dobrogea, prin Basarabia ori prin fundul Rusiei, rămâi uimit când vezi evlavia cu care germanul își păstrează cărțile lui germane. Rămâi uimit când vezi aceiași autori germani, aceiași dicționar de Brockhaus ori de Meyer și alte cărți pe care le-ai văzut pe masa germanului din Turingia ori din Tirol! Aceste cărți sunt pentru german simbolul germanismului, și noi nu-l putem privi decât cu admirație! Așa să facem și noi!

Scoțând gramatica de care am pomenit mai sus, în fruntea căreia am pus o poezie patriotică făcută de mine, am să fac ca românul să se simtă român și să înțeleagă că munca sistematică din timp de pace e temelia patriei și că dacă n'ai cultură, chiar fiind învingător în război, vei fi înghițit de poporul învins mai cult decât tine! Cultura e singurul zăgaz care face ca poporul tău să reziste valului străin, așa cum cultura grecească a rezistat valului roman. Ba încă chiar romanii s'au închinat culturii grecești, iar mai pe urmă barbarii cari s'au așezat în imperiul roman s'au închinat și ei la rândul lor culturii superioare latine și s'au topit în massa romană.

O carte bună poate să valoreze cât un corp de armată așa cum mintea unui strateg poate egala și mai multe corpuri de armată. Lundendorf a zis că acel caricaturist olandez care-și bătea joc de Wilhelm făcea Germaniei rău unui corp de armată. Așa și o carte bună pătrunsă în popor poate exercita o mare influență. Am convingerea că dicționarul meu, care dă originea și înțelesul fiecărui cuvânt și e plin de exemple interesante, va produce o mare impresiune în popor, mai ales în Basarabia. La 1912 am scos în 5000 de exemplare o broșurică despre ortografia românească, broșură care a avut onoarea unei mari laude în Revue Critique d'Histoire et de Littérature din Paris (N. 30 din 1912) din partea lui E. Bourciez, prof. universitar în Bordeaux. Ei bine! Astăzi, când am scos gramatica, am rămas uimit constatând că cutare sătean ori mahalagiu mi-o cere zicând că vrea s'o aibă alături de broșura ortografică! Există în popor o mare dorință de cultură! Dar trebue să știi cum să-i vorbești, căci nu toți oamenii știu să vorbească cu marele public, cu cei de jos și cu copiii!

Astfel cred că dicționarul meu va fi o carte care să placă poporului și cu toate că până acuma nici unul din cei mari (care toți știu de existența dicționarului meu) n'a mișcat măcar un deget pentru tipărire, tot se va găsi unul care să puie automobilul sub presiune și să oprească la poarta mea (nu eu la a lui!), sau se vor găsi niște prieteni inimoși, care, împreună cu cei din Iași și Galați, să subsrie câte o mie două de lei ca să ajungă la suma trebuincioasă tipăririi!

August Scriban
prof. de limba latină la liceul militar și int. din Iași.
(str. Pojărniciei 5).

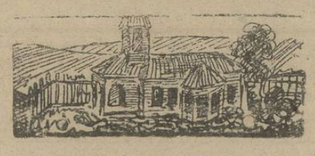

Soroca în trecut și prezent

II

Așa știa Domnitorul țării să înzestreze pe mazilii dârji pentru slujba lor de „slujitori de pe margină".

In anii 1634—54, hatmanul zaporogilor Bogdan Hmelnitski, pentrucă Vasile Lupu-Vodă i-a refuzat mâna ficei sale Ruxandra, cerută de soție pentru procletul și urîtul său fiu Timuș, fiul Hatmanului a prădat și devastat Soroca.

Soroca a mai fost prădată și de valachi, cari alungară pe Lupu-Vodă la Cihirin, dar în 1654 Timuș Hmelnitski, în fruntea a opt mii de cazaci a ocupat Soroca, a risipit pe vrăjmași și i-a redat lui Lupu, socru său, tronul Moldovei.

La anul 1692, Soroca a fost ocupată de poloni, cari s'au apărat aci în contra lui Mustafa-Pașa.

La 1711 Petru Cel Mare, trecând cu armata sa spre Prut a ocupat Soroca, măcelărind pe locuitorii ei. Dar Dumnezeu i-a răsplătit răutatea, căci bătut de turci, a fost silit să primească cele mai rușinoase condiții de pace, pentru a nu fi luat în plean.

La 1738, Soroca a căzut prada lui Comist din Mirgorod, care a ars'o.

Din anul 1848 orașul a fost răscumpărat de stăpânire dela particularii proprietri și figura drept capitală a județului cu acelaș nume.

Actualul oraș Soroca e așezat în mijlocul unui județ populat și industrial.

Poziținea geografică a orașului cade sub 48°, 36 est-nordică, 46° lungime, dela Răsărit (după meridianul din Pulcov și M. Stat Major Rus).

Suprafața orașului e de 2036 deseatine, 1168 stj. din care trei pătrimi sunt pășune, stânci și maidanuri, iar cu mahalale 2230 ha.

In anul 1892 populația era de 12118 locuitori din cari 6095 bărbați și 6023 femei.

In această dată după confesiuni: ortodoxi 3576, catolici 36, armeni 43, evrei 5463; după clase: nobili ereditari 36, nobili individuali 10, clerul ortodox 19, cler evreu 7, comercianți 913, restul târgoveți (mesciane).

Din studiul toblourilor statisticei oficiale atât ale fostului stat rus, cât și ale zemstvelor reese că numărul nașterilor întrecea cu mult al morților. Lucrul acesta se datorește în parte climei năsătoase, pământului fertil și apei cristaline.

Grâul e de obicei obiectul principal al negoțului.

In timpul din urmă, s'a concentrat în județul Soroca, mare parte din industria tutunului din Basarabia. Dela satul Tipila întregul județ altădată se ocupa cu această îndeletnicire, care îl vindea fabricanților din Odesa, Jitomir, Bordicef, Balta și parte pentru export în Galiția. Din fabricile ruseşti, tutunul de calitatea superioară trecea deja în consumație sub numele de tutun turcesc, calitatea inferioară se strecura prin Bălți, ca tutun de contrabandă, în România. Un pud (16 kg) de tutun de Tipila se vindea la Odesa cu preț de 15—20 de ruble în foi; iar pela țăranul moldovean căpăta cu 2—3 ruble.

Afară de tutun locuitorii din Soroca se ocupa și cu viticultura; numai orașul Soroca poseda în jurul său peste o sută de vii, care produceau anual 10 mii vedre de vin. Pomenim de renumita vie a proprietarului Gafencu, cu vița sa de Bordeaux.

In fine pomenim de lucratul renumit al cojoacelor.

Datele culese după „Basarabia in secolul al XIX" de Zamfir Arbore.

După Dumitru Cantemir (Descrierea Moldovei, ed. 1872 pag. 10, scrisă pe la 1716) Soroca făcea parte din Moldova de jos, împreună cu Iași, Cârligătura, Roman, Vaslui, Tutova, Tecuci, Putna, Covurlui, Fălciu, Lăpușna și Orheiu.

Și fiindcă veni vorba de Dumitru Cantemir, cred că e interesant să vedem după letopisețul lui Nicolai Costin, de ziua memorabilă, când Petru Cel Mare în Iași dă o masă în cinstea acestui Domnitor al Moldovei: „Era Iunie în 28 zile, Mercuri au făcut masa mare și Petru Impăratul de au cinstit pe Dumitrașcu Vodă și pe toți boerii țării și acolo s'au iscălit boerii de au primit Domn vecinic pe Dumitrașcu Vodă și pe semința lui și mare banchet au făcu toată ziua aceia și acolo au mas, iară peste noapte n'au scăpat fără pagubă, mai nici un beor și nefurat de muscali, cui pistoalele, cui rafturi, cui epingele, nici boer nici slugă."

E cred bine de reamintit de tratatul de alianță, semnat de Petru Cel Mare și subscris apoi de boerii Moldovei: „Țara Moldovei cu Nistrul să-i fie hotarul și Bugeacul cu toate cetățile tot a Moldovei să fie, numai de odată prin cetăți să așeze Muscalii oșteni, până s'a întemeia țara, iar apoi să lipsească oastea moschicească. Bir să nu dea țara nici un ban. Pre domn să nu-l mazilească Impăratul până la moarte și pre urmă din fii lui să fie, pre carele și-ar alege țara. Neamul lui să nu lasă din domnie. Domnul pre boeri să nu fie volnic a-i pierde. Titla de domnie să se scrie mai de cinste și mai sus după cum să scriiau Domnii, adică: seninatul Domn al țărei Moldovei, samadertetu (adecă atotstăpânitor și Valegator, (adecă prieten) țării moschicești, iară nu rob supus"

Dar nesinceritatea moscovită s'a ilustrat suficient în decursul istorii.

Inchizând această paranteză să revenim la Soroca. Județul cu acest nume are cel mai înlat comandament de vedere și înălțime pe malul Nistrului. Satul Bocșana are 1.156,36 picioare engleze deasupra nivelului mării, iar Vodeni 1.159.90.

Incovoierile Nistrului sunt uneori foarte mari, așa că pe alocurea vasele, dupăce navigăm o zi, ajungem aproape la acelaș punct de unde am pornit.

O astfel de încovoiere are și Soroca: dela satul Casanțeni, care se află în fața orașului Ionopoli de pe malul ucrainian, via Soroca, până la satul Senatovca, calea dreaptă e de 40 vârste, iar pe Nistru 90 vârste. Pe această linie sunt locuri, ca de pildă cel dintre Soroca și satul Trefanțeni, care e în lungime de 5 vârste, iar pe Nistru calea e de 15 vârste.

Nistrul are în județul Soroca mai multe vaduri: la Dudi-de-jos, Casanțeni, Vasilcov, Racovăț, Vertnijeni, câte un vad și la Volognița patru vaduri.

Seceta care se resimte mai ales anul acesta se trage din distrugerea neomenească a pădurilor din centrul Basarabiei, în timpul revoluții. Evaporațiunea mare a solului face ca roadele câmpului să sufere de zapal ca în fiertură. Vegetalele pier de razele soarelui, pământul fiind lipsit de umezeală.

Afară de târguri cari au acumulate pe toți emigranții evrei din Germania și Polonia (Swinin spune că la anexarea rusă în toată Basarabia erau 5.000 de familii) Soroca e marea lui majoritate e moldovenesc. Evrei erau în satele Meremova, Jimblin, Vertinjeni, Căpreşti, Zguriţa, Brăciova, Dumbrăveni, Stanevca, Noua Teleneşti. In 1858 erau în județul Soroca 7238 bărbați evrei și 6586 femei. Ei dețin în mână viața economică, parte din industrie și posedă mari capitaluri; la sate sunt cârciumari, arendași, precupeți și mici meseriași.

Agricultura nu corespunde firei nervoase și întreprinzătoare a evreului.

Cesar Stoika

Crezarea se cuvine luminătorilor, nu orbilor

Pentru necărturari ca și pentru cărturari am acelaș cult; însă pentru semidocți am cel mai mare dispreț. Admirația mi-e nemărginit de mare, când văd progresul intelectualilor satelor, cu toată îndărătnicia unora. De obicei, preotul și învățătorul sunt cei doi oameni de cultură desăvârșiți într'un sat. Și dacă, pe lângă aceşti mucenici ai neamului se mai găsesc și alți cărturari la acelaș nivel cu cei dintâi, e o excepție.

Preotul și învățătorul sunt doi factori principali în educarea maselor; dar, cu tot sacrificiul lor, ei sunt criticați; ei sunt priviți cu dușmânie de către sătenii pervertiți la inimă, de către înconștienții cari înclină spre o demență acută. A intra în voia acestora instigatori, înseamnă să-ți uiți de datorie, să te rușinezi, sau să te discreditezi în fața opiniei publice. Semidocții satelor — sub influența neștiinței, a megalomaniei și a atrofierei simțurilor lor, caută să descalifice pe ceice se străduesc pentru binele general. Ei caută să-și bată joc de dânșii, prin instigații; și bieții săteni naivi se lasă amăgiți de blasfemiile lor și astfel, cad în cursă. Aceşti impertinenți ignoranți țipă, fac zarvă, atunci când, cineva laudă activitatea purtătorilor de lumină și de adevăr; și râd sarcastic, când, cineva îi calomniază.. Cine se pune în serviciul acestor rătăciți ai societății și-a pierdut conștiința.

Apostolii bisericii și ai școalei trebuiesc înălțați, nu scoborîți la discreția unor oameni fără căpătâi.

Asasinarea învățătoarei dela Mărgăriteni-Oltenia, de către câțiva săteni, cari au ciopârțit-o cu cuțitele, este o dovadă de barbarism, de pervertirea inimei a unor corbi instigatori. Au ciopârțit-o, fiindcă i-a amendat că nu și-au dat copiii la școală. Crudă bestialitate! Să-ți faci datoria și să-ți găsești moartea! Iată cum cad jertfă umiliții apostoli ai neamului! Massa oamenilor dela sate — demnă de numele ce-l poartă — să nu se uite în gura parveniților bisericei și ai școalei — cari au luat drumul crâșmei și deci, merită să fie sfidați. Reprezentanților bisericei și ai școalei — cari ne dau lumina — trebue să le dăm în schimb cinstea cuvenită măcar, căci, dânșii stau de veghe cu farurile în mână la porta întunerecului. Să dăm crezare luminătorilor noștri, nu orbilor.

N. C. Munteanu-Muntmarg.

Sfântul și marele Post

Dumineca lăsatului de brânză

Începând cu Dumineca lăsatului de brânză, intrăm în sfântul și marele Post al Paștilor, care este rânduit ca vreme de pregătire pentru măreața sărbătoare a Paștilor, încă din zilele celor dintâi creștini. Deaceea, sfânta Evanghelie de astăzi ne învață cum să postim, ca postul nostru să fie plăcut lui Dumnezeu și spre mântuirea sufletelor noastre.

Postul este contenirea dela unele mâncări, în zilele rânduite de sfânta biserică. Dacă în aceste zile mâncăm numai odată atunci ajunăm iar dacă mâncăm de mai multe ori, atunci postim.

După rânduiala bisericii răsăritului, în zilele de post și ajun ne contenim dela carnea animalelor cu sânge cald, precum și dela unsoare, ouă, brânză și lapte. Sunt patru posturi mari, și anume: postul Crăciunului, de 6 săptămâni postul Paștilor, de 7 săptămâni, postul sfinților Apostoli, dela Dumineca tuturor sf. până la sărbătoarea sf. Petru și Pavel, și în sfârșit, postul Sf. Adormiri, de două săptămâni. Postim apoi în toate zilele de Miercuri și Vineri, pentru că Mercurea a fost vândut Iisus, iar Vinerea a suferit moarte pentru noi.

Intre acestea, cel dintâi și cel mai mare este al Paștilor, în care chinuindu-ne trupul pentru Iisus, pătimim împreună cu El, ca să ne facem vrednici de marea sărbătoare a învierii.

Postul este rânduit de sfânta biserică, după porunca și cu puterea dobândită dela Iisus Hristos. Este o poruncă, pe care trebue să o împlinim, pentrucă Isus ne-a spus cât se poate de lămurit, că celce nu ascultă de biserică e ca un păgân și vameș. Iar biserica a rânduit postul pentrucă e plăcut lui Dumnezeu. Postind, noi dovedim că prețuim și cele sufletești, nu numai cele trupești.

Ca să ne arate însemnătatea postului, Iisus însuși a postit vreme de patruzeci de zile înainte de a-și începe predicarea. In timpul acesta știm că diavolul s'a apropiat de El, încercându-l să-l ispitească, dar El s'a împotrivit ispitei: Adeseori a spus apoi apostolilor, că postul, împreună cu rugăciunea este o foarte puternică armă împotriva ispitelor diavolești. Postul, potolind și înfrânând patimele trupului, este de mare ajutor pentru curățirea sufletului de păcate. Pin gura proorocului Ioil, Dumnezeu spunea poporului din Legea Veche: Intoarceți-vă la mine cu toată inima voastră, prin post, prin plângere și prin tânguire. Din Faptele apostolilor știm, că apostolii au postit, tot astfel au postit creștinii cei dintâi și sfinții lu Dumnezeu. Știind, că Iisus a suferit nespus de mult pentru neamul omenesc, ei socoteau că e cuviincios să sufere și ei pentru păcatele lor.

Sunt unii, cari zic, că nu ceeace intră în gură spurcă pe om. Adevărat, aceasta a zis-o și Iisus, dar, nu despre post. Dacă Iisus ar fi înțeles aceste cuvinte despre post, atunci ar urmă că nici beția nu este păcat.

Alții zic, că postul strică sănătatea omului. Dacă aceasta ar fi adevărat, atunci medicii (doftorii) n'ar rândui unor bolnavi postul, cum, se întâmplă adeseori. Viața de toate zilele ne dovedește, că ceice trăesc în prea mare belșug trăesc mai puțin decât ceice postesc. Sfinții pustnici din vechime, cari toată viața s'au nutrit numai cu mâncări de post, au avut viață lungă. Invățații spun, că boalele sunt puțin răspândite între popoarele cari se nutresc cu mai puțină carne, decât între acelea, cari se nutresc cu carne din belșug.

Să nu uităm însă, frați creștini, că postul e de două feluri: sufletesc și trupesc. Postul nostru e sufletesc dacă ne contenim dela păcate, dacă, sufletul nostru e curățit de răutăți. Deaceea, ați auzit cum Iisus Hristos în sfânta Evaghelie de astăzi ne învață să ne iertăm unii pe alții, ca astfel, în pace și liniște sufletească să putem posti cu adevărat, iar postul să fie spre folosul nostru. Postul este împreunat și cu rugăciunea, deaceea Iisus ne aduce aminte și despre rugăciune, că trebue să isvorască din suflet. Ne mai învață să ne ferim de fățărnicie, postind pentru iertarea păcatelor noastre, nu pentru ochii lumii. Nu oamenii să ne laude pentru postul nostru, ci îngerii lui Dumnezeu, cari pururea văd fața Tatălui ceresc. Postul trupesc, care este contenirea dela mâncăi și băuturi, numai atunci are vre-un preț, dacă este împreunat cu postul sufletesc, care este contenirea dela păcate. Când postești, iubite creștine, nu-ți înfrâna numai stomacul, ci și limba. Ce folos este de postul tău, dacă tu în aceeaș vreme vei rosti cuvinte de hulă și ocară, dacă limba ta va grăi sudalme și alte lucruri netrebnice! Ce folos de postul nostru, dacă noi, în vremea postului pismuim și urîm pe deaproapele nostru, dacă furăm, mințim, ne îmbătăm, ori, săvârșim alte păcate!

Sufletul omului care postește trebue să fie stăpânit de dragoste curată față de Dumnezeu și deaproapele. Deaceea Iisus ne îndeamnă, să nu judecăm pe cei cari nu postesc, ci fiecare om să-și bată capul cu sine însuși, căci știe Tatăl cel ceresc pe fiecare om. El este judecătorul tuturor faptelor omenești.

Sfânta Evanghelie de astăzi se încheie prin cuvintele: unde este comoara voastră, acolo e și inima voastră! Da, frați creștini, dacă noi ne vom griji numai de cele trecătoare ale lumii, nu vom câștiga comoară în cer. Dacă însă prin postul trupesc, împreunat cu cel sufletesc, ne vom îmbogăți sufletul, atunci comoara noastră va fi în cer și atunci și inima noastră se va înălța către Dumnezeu!

Vremea sfântului post e vremea pocăinței. In toate zilele celor șapte săptămâni așadar să ne cercetăm sufletul, voindu-ne a-l curăți de toate păcatele, ca astfel să ne facem vrednici de mărețele, dumnezeștile sărbători ale Invierii lui Hristos.

Septimiu Popa

Lămuriri și sfaturi asupra păstrării legumelor

III.

Conservarea prin fierbere:

Pătlăgele roșii. — Când gospodarul întreprinde singur cultura de roșii le culege pentru a le prefface în bulion atunci când sunt bine coapte; în cazul că este nevoit a le cumpăra de pe piață se ia bine seama a nu fi din acelea culese crude și coapte la soare, știut fiind că acestea sunt mai întotdeauna acre și din ele nu se obține decât un bulion prea acru și lesne supus stricăciunei. Aprovizionați de roșiile cele mai bune să iau și se spală bine în apă rece de tot pământul ce s'ar afla pe ele, curățându-se totodată și codițele ce ar mai fi rămas din timpul culesului. E de dorit ca cele ce se spală să se pună pe o leasă de nuele (leațuri) spre a se scurge mai ușor de apă. După aceasta să ia una câte una de se rupe cu mâna sau se tae cu cuțitul în bucăți punându-se în un cazan bine spoit și pregătit anume pentru fiertul bulionului.

Cazanul plin cu pătlăgele astfel sfărmate se așează pe mașina de fiert sau pe pirostrii, dându-se foc treptat până când începe a fierbe, având grijă a se mesteca din când în când cu un melesteu de lemn spre a nu se arde pe fund.

După un timp oarecare când se crede că prin fierbere o parte din apă s'a evaporat și pătlăgelele s'au muiat bine, să ia cazanul de pe foc și să deșartă în un ciubăr (butoi) de lemn; după care apoi iarăși să umple cu pătlăgele sdrobite spre a continua fiertul; iar fiertura ce am deșertat-o în ciubăr (butoi) o trecem treptat prin sită alegând semințele și toate resturile de codițe ce au mai fost rămase; iar lichidul astfel dobândit se pune la sticle (borcane) pe care le astupăm ermetic cu hârtie pergament, așezându-le apoi în un cazan pe fundul căruia vom așeza un strat de pae, așezându-le vom pune pae și printre sticle (borcane).

După aceasta umplem golul ce ar mai fi în cazan cu apă rece și îl punem la fiert pe o mașină sau pirostrii, unde treptat facem foc până când observăm că din lichidul așezat în sticle (borcane) să ridică un fel de beșicuță în sus.

Operațiunea fiind gata să ia cazanul de pe foc cu sticle cu tot și să lasă a se răci, după care se scot sticlele, se șterg bine și se pun la păstrare în o magazie nu prea călduroasă, ci cu o temperatură între 0—5 grade.

Nu se va pierde din vedere ca sticlele (borcanele) cât timp se țin la fiert să fie încontinuu acoperite cu o cârpă udă spre a nu se usca prea tare hârtia de pergament și să plesnească.

In cazul că cantitatea de pătlăgele din care avem a fabrica bulionul e prea mare și ar necesita sticle (borcane) prea multe, se poate face bulion concentrat adică așa zise turte de bulion.

Fabricația e la fel, atât că după ce lichidul dobândit s'a trecut prin sită, în loc să se pună la sticle (borcane) să ia și să toarnă în un cazan curat și bine spoit, după care apoi se fierbe la un foc domol având grijă să mestecăm încontinuu până când acest lichid să îngroașă așa fel că mestecăul înfipt în el să stea în picioare. Atunci suntem pe deplin convinși că bulionul e gata și se ia la o parte de pe foc, deșertându-l pe o masă portativă de lemn, curată, întinzându-se cu o lopățică în o formă regulată și în grosime de 1—1 și jumătate c. m. lăsându-se masa astfel la soare până se usucă pe o parte. A doua zi se întoarce pe cealaltă parte și tot așa până când credem că s'a uscat îndeajuns. Pasta se poate tăia în bucăți (turte) sau se strânge în formă de sul.

Când pasta se toarnă pe masă, pentru a nu se lipi e bine a se presăra puțină făină de grâu, porumb sau gris.

Turtele sau sulurile se pot păstra în coșuri de pânză și atârnate în o cameră uscată și fără miros.

Bulionul astfel concentrat în loc de a se usca se poate pune în gavanoase de sticle sau de pământ smălțuite, lăsânru-se goale de 1—2 degete, care gol se umple cu undelemn bun spre a nu pătrunde aerul sau să provoace mucegăierea. Să leagă la gură cu hârtie pergament punându-se la păstrare în magazia de alimente.

V. Enache

Din poveștile lui Moș Andrei Gurăbogată

VIII.

Cum s'au hârjonit cut urcii, în anul 1877 la Grivița și la Plevna românașii din Regimentul al treisprezecelea de Dorobanți

Când pe deasupra dungei dealului de dindosul casei lui Moș Andrei abia se mai zărea o geană din soarele dogoritor al lunei lui Cuptor, vr'o două testele de prășitori, cari făcuse o clacă în ziua aceia la popusoiești din lanul bătrânului se adunară, obosiți și asudați, poftiți fiind la o gustare dintr'un borș de rață, acrișor de făceai cu ochiul și soacrei, și niște sărmăluțe mărunțele și ochiești, cât pumnul lui Ilie Gheogariu ... Unde mai pui că Moș-Andrei trimesese tocmai la al treilea sat să aducă vr'o trei ploște de vinișor ce pișca de limbă și strălucea în pahar, ca rujii din fața leliței Tofana.

Alunecă repede pe gâtlejurile prășitorilor și borșul cu bucățelele de rață, și sărmăluțele cât erau ele de ototo! și mai ales vinul cel profir cu miros de busuioc, și n'apucă bine să se strângă blidele de pe mese, că Moș Andrei, ce stătuse ceva mai sus pe prispă, tuși voinicește, își mai clăti gâtlejul cu ce mai rămăsese în paharul lui, și începu să grăiască mai tare și răspicat, ca să-l audă toți din jurul lui:

— S'apoi, iaca așa fetii mei! Tot v'am făgăduit eu mai de mult să vă spun de o faptă năstrușnică a românașilor noștri, când s'au bătut cu turcii la Plevna, — de li s'au dus buhul în lumea întreagă! Incai să v'o închei acu, — că cine știe când om mai avea vreme de clacă ori de cisla; că mă simt că mi se tot moaie glasul și'mi slăbesc bălămălile! ... Știți „viața omului ca floarea câmpului“: azi bați talpa'n horă de se urcă nouri de colb până'n ceri și mâni desdedimineața, când să te scoli, te trezești țapân, și cu toate cumătrele din sat bocindu-te, de sparie și gâștele din toloacă.

— Zi-i, Moș Andrei! Zii cum știi mai bine și mai frumos, că ni gâdilă ceva la inimă când grăiești niata din cele ce-ai văzut s'ai auzit de când trăiești.

— Apoi iaca așa, măi băeți: Cică era prin anul 1877 dela Hristos, cu Doamne Ajută!

O pozderie, ca nourii cei de piatră, de oaste rusască năvălise într'o bună dimineață în țărișoara Românească, trecând de peste Prut încoace, cu puști, cu tunuri, cu călărime multă, cu care încărcate de merinde și ciuhăie trebuitoare la război, și scurgându-se rânduri-rânduri din Moldova se lăsară 'n jos pe Dunărea.

De aici, se începu focul și bătălia, cu turcii de peste apă; se aruncă pod mare, cât vezi cu ochii, până dincolo în Țara Turcească, pe care porniră regimente întregi rusești; se cufundară mai multe corăbii deale păgânilor, s'apoi odată trecuți dincolo rușii, mari încercări și mari vârsări de sânge se făcură între cele două armate asmuțite.

Se luptau rușii cum știau ei mai bine cu turcii; dar se luptau și acești păgâni, — că erau mulți și învățați împotriva creștinilor, și aveau cetăți și șanțuri mari, din cari ei trăgeau fără încetare în cei ce năvălise în țara lor ...

După câteva luni de luptă dintre turci și rușii, nici unii nici alții nu se lăsară doboriți; că era mai ales o cetate strașnică, care-i zicea Plevna, și un Pașă voinic, ce-i zicea Osman-Gazi, cari se țineau mai dârji decât toți ceilalți și propriau și sfărmau multă oaste rusască prin puterea lor; așa că de la o vreme, mai-mai, cât pe ce să dovedească turcu pe rus.

Dacă se văzură rușii așa ajunși la anaghie și în neputință de al birui pe Osman-pașa, se întoarse cu privirile către oastea românească, care până atunci stătuse liniștită de păzea numai malurile Dunărei să nu care cumva să-i vie poftă turcului să năvălească într'o zi în țara noastră!

Cei mai mari ai rușilor, și împărat și generalii lor, văzându-se, neputincioși, trimise repede, cu telegraful chiar, rugăminte lui Carol-Vodă al românilor să deie drumul oastei lui să treacă Dunărea, și să le vie în ajutor spre a scoate din cuibul lui de vultur pe Osman-pașa viteazul.

Vodă Carol și generalii români, dacă văzură așa poftire, nu se lăsară multă vreme rugați, și înaintară numai decât pe un pod ce-l făcură tot ei, răpede, peste Dunărea. Și mergând cu grabă înspre vestita cetate Plevna, acolo dădură mai întâi de multe șanțuri, și cetățui de pământ ce le zicea redute, în care străjuia multă oaste turcească. După lupte scurte dar amarnice, oastea românească luă dela turci mai multe șanțuri și întăriturí, cum și tunurile și toate armele ce se aflau în ele.

Dar pentru ca să lovească și să cucerească însăși cetatea cea mare, Plevna, cum și o redută întărită foarte strașnic, care-i stătea înainte spre apăsare, cei- zicea Grivița, nu era tocmai așa de ușor, căci trebuia luptă mare și foc grozav, ca să dărîme întăriturile și vajnica oaste a lui Osman-Pașa.

Se ținu sfat mare între vodă și generalii români, dintre cari cel mai de samă se numea Alexandru Cernat, cum să facă, cum să dreagă ca să nimicească mai bine, mai răpede, și cu mai puțină vărsare de sânge. Și atunci se alese care regimente cu feciori mai voinici și mai de samă s'or găsi, să se puie în fruntea oștirei și în fața focului turcesc, să se arunce fără frică și fără poticnire, și să smulgă cetatea din ghiarele turcilor! S'au ales dar atunci, unul din cele mai bune regimente dintre Dorobanți, ce purta numărul treisprezece, care era adunat din feciori din ținuturile moldovenești Iașii și Vasluiul, și fiecare din ostași era cunoscut că i mândru, fără de frică, isteț și voinic, că ar putea lupta chiar și cu fiarele sălbatece din pădure, da nu numai cu niște păgâni ca turcii!

Așadar, regimentul al treisprezecelea primi poroncă ca în fruntea altor regimente alese din oștirea întreagă, să deschidă focul, și să se arunce mai vajnic asupra redutei Griviței, pe care, dacă ar călca-o, ușor apoi oastea întreagă va cuceri și marea cetate a Plevnei!

Zis și făcut: In dimineața de 27 August al anului aceluia, se începu focul împotriva Griviței, de voinicii flăcăi ai regimentului pomenit, — și Doamne-Dumnezeule! ...

Cum se aruncară ca niște pui de lei toți ostașii noștri, și cum înaintară sub malurile înalte ale redutei, iar acolo punând scări mari, se suiră ca niște pisici în vârful malurilor, și începând luptă strașnică piept la piept, se făcu vâltoare mare, în mijlocul focului, al gloanțelor și al fumului ce se asemăna cu niște nouri grozavi și trăsnete și fulgere, de par'că se deschisese iadul întreg, cu toți dracii din el, ce ard veșnic în cazanele cu smoală aprinsă! ...

După vr'o câteva ceasuri cât a ținut lupta cea îngrozitoare, în care căzură sute de lesuri omenești și din români și din păgâni, flăcăii noștri, cu ofițerii lor în frunte, dovediră pe dușmani și cuprinsese o mare parte din reduta Grivița, luând steaguri multe turcești, și tunuri și arme, și prinzând vii mulți din turcii cu cari se luptase piept la piept.

Așa învălmășeală și pârjol năsdrușnic nu s'a mai văzut nici pomenit de nimenea din cei ce au mai luat parte prin alte războaie și prin alte pământuri!

A doua și a treia zi, luptele mai urmară tot așa de aprinse între ostașii români, și turci, până ce în sfârșit dădu bunul Dumnezeu și ai noștri dovediră de istov întreaga turcime ce apăsa marea cetate a Plevnei, — pe care apoi o învăluiră așa, că viteazul ei comandant Osman-pașa fu nevoit să închine steagul la români, și să se deie prins, el cu toată oastea lui, și cu toate armele și merindele ce le avea într'însa.

Atunci acolo veniră numaidecât comandanții cei mai de frunte, cu însuși Carol-Vodă, îi lăudară și îmbărbătară pe luptătorii noștri ca pe niște viteji fără samăn, și-i împodobiră pe toți cu frumoase decorații și daruri, atât românești, cât și din partea rușilor, — cari nu fusese în stare să dovedească turcimea, cum au făcut-o românașii noștri.

Au pierit cei dreptul mulți din toate regimentele românești câte mai intrase în foc la Plevna, dar cei rămași în viață, făcură faima României și la întoarcerea lor în țară fură primiți de toată suflarea cu flori și coroni de frunze de stejari; — iar guvernul țărei le-a dat multă răsplată și pământ de hrană la toți luptătorii și neamurile lor.

Țara întreagă din acea clipă rămase singură stăpână pe sine, neatârnată de turci, sau de alte neamuri, cum fusese înainte de războiu, — ca să poată să trăiască slobodă, să înflorească și să se îmbogățască, după cum îi era menirea ei dela Dumnezeu!

Tot atunci, s'au făcut multe cântece frumoase despre vitejia soldaților români, din cari mai ales unul, cărui îi zice Peneș Curcanul, făcut de poetul Vasile Alecsandri, e așa de frumos că trebuie să'l ție minte și să'l zică adesea mai fiecare suflet din Țările Românești ...

— Da D-ta îl știi Moș Andrei? îl întrebă deodată câțiva din flăcăii și fetele ce ascultau cu drag vorbirea moșneagului.

— Se poate să nu? feții mei ...

— Dacă'l știi, apoi rogute spune-ni'l și nouă, să'l învățăm și noi cu toții.

— Păi bine feților, numai să vă țintuiți bine urechile și creerul, ca să vă rămâe în cap ce voi spune eu! ...

Mătușa Irina mai scocîrșe nu'ș de unde o ulcică cu busuioc de cel profir și o puse în mâna lui Moș-Andrei, care, după ce o supse fără să mai răsufle, își șterse musteața cu mâneca cămeșei, și începu, iaca așa:

— Ascultați băeți și fete: Ci-că

Plecat-am nouă din Vaslui
Și cu sergentul zece,
Și nu-i era zeu! nimărui
In piept inima rece!
Voioși ca soimul cel ușor
Ce zboară de pe munte,
Aveam chiar pene la picior
S'aveam și pene 'n frunte.

Toți Dorobanți, toți căciulari,
Români de viță veche,
Purtând opinci, suman, itari
Și cușma pe-o ureche;
Ne dase nume de Curcani,
Un hîtru bun de glume,
Noi am schimbat, lângă Balcani,
Porecla în renume.

Din câmp, de-acasă, dela plug
Plecat-am astă vară
Ca să scăpăm de turci, de jug,
Sărmana noastră țară;
Așa ne spuse 'n graiul său
Sergentul Mătrăgună,
Și noi ne-am dus cu Dumnezeu!
Ne-am dus cu voe bună!

— Cu zile mergeți, dragii mei
„Și să veniți cu zile!“
Ziceau atunci bătrâni, femei,
Și preoți și copile;
Dar cel Sergent, făr' de musteți,
Răcnea: „Să n'aveți teamă,
„Românul are șapte vieți
„In pieptu'i de aramă!“

Ah! cui i-ar fi trecut prin gând
S'ar fi crezut vr'odată
Că mulți lipsi-vor în curând
Din mândra noastră ceată!
Priviți! din nouă câți eram
Și cu Sergentul zece,
Rămas-am singur eu ... și am
In piept inima rece!

Copii, aduceți un ulcior
De apă de sub stâncă,
Să stâng pojarul meu de dor
Și jalea mea adâncă.
Ah! ochi-mi sunt plini de scântei
Și mult cumplit mă doare
Când mă gândesc la frații mei
Ce au perit în floare ...

Cobuz Ciobanu 'n Calafat
Cânta voios din fluer,
Iar noi jucam hora 'n sat,
Râzând de-a bombei sunet,
Deodat' o schijă de obuz
Trăsnind: — mânca-o-ar focul! —
Rătează capul lui Cobuz, —
Și ea ne curmă jocul.

Trei zile 'n urmă am răzbit
Prin Dunărea umflată,
Și nu departe-am tăbărît
De Plevna blăstemată,
In fața noastră se'nălța
A Griviței redută,
Balaur crunt ce-amenință
Cu ghiara-i nevăzută.

Dar și noi încă pândeam
Cum se pândește-o fiară
Și tot chiteam și ne gândeam
Cum să ne cadă 'n ghiară.
Din zori în zori și turci și noi
Svârleam în aer plumbii,
Cum svârli grăunți de păpușoi
Ca să hrănești porumbii.

Pe-o noapte oarbă Bran și Vlad
Erau de santinele, —
Ferbea văzduhul ca un iad
De bombe și șrapnele.
In zori găsit-am pe-amândoi
Tăeți de iatagane,
Alături c'un moviloi
De leșuri musulmane!

Veni și ziua de asalt,
Cea zi de sânge udă!
Părea tot omul mai înalt
Față cu moartea crudă.
Sergentul nostru, pui de zmeu,
Ne zise-aste cuvinte:
„Cât n'om fi morți, voi toți și eu,
Copii, tot înainte!“

Făcând trei cruci, noi am răspuns
„Amin! și Doamne-ajută!“
Apoi la fugă am împuns
Spre-a turcilor redută.
Alelei! Doamne, cum zburau
Voinicii toți, cu mine
Și cum la șanțuri alergau,
Cu scări și cu fașine!

Iată-ne ajunși ... încă un pas ...
Ura! 'nainte, ura! ...
Iar mulți rămân fără de glas,
Le 'nchide moartea gura!
Reduta 'n noi răpede-un foc
Cât nu'l începe gândul,
Un șir întreg s'abate 'n loc
Dar altul îi ia rândul.

Burcel în șanț moare zdrobind
O tidvă păgânească,
Șoimu'n rădan moare răcnind:
„Moldova să trăiască!“
Doi frați Călini, ciuntiți de vii,
Se svârcolesc în sânge:
Nici unul însă, dragi copii!
Nici unul nu se plânge ...

Atunci viteazul Căpitan
Cu-o largă brazdă 'n frunte,
Strigă voios: — „Cine-i Curcan,
Să fie Șoim de munte!“
Cu steagu'n mâni, el sprintenel,
Se sue-o scară 'naltă;
Eu cu sergentul după el;
Sărim dela olaltă!

Prin foc, prin spângi, prin glonți, prin fum,
Prin mii de baionete,
Urcăm, luptăm ... Iată-ne-acum
Sus, sus la parapete.
— Alah! Alah! Turcii răcnesc,
Sărind pe noi o sută,
Noi punem steagul românesc
Pe crâncena redută.

Ura! măreț se 'nnalță'n vânt
Stindardul României!
Noi însă zacem la pământ,
Căzuți pradă urgiei:
Sergentul moare șuerând
Pe turci în risipire,
Iar Căpitanul admirând
Stindardu 'n fâlfâire!

Și eu când ochii am deschis,
Când mi-am luat osânda,
„Ah! pot să mor de-acum, am zis,
A noastră e izbânda!“
Apoi când iarăși ne-am trezit
Din noaptea cea amară,
Colea pe răni eu am găsit
„Virtutea militară“.

Ah! de-ar da Domnul să'mi îndrept
Această mână ruptă,
Să'mi vindec rana dela piept,
Să mă 'ntorc iar la luptă.
Că nu-i mai scump nimica az
Pe lumea pământească,
Decât un nume de viteaz
Și moartea vitejască.

Când sfârși de zis Moș Andrei aceste stihuri, pline de focul sfânt al patriei românești, ochii tuturor celor ce ascultau erau plini de lacrimi, dar totodată surâdeau de bucuria biruinței și mândria neamului nostru vitejesc.

— Să trăești încă mulți ani!, moșule, îl zise atunci și preotul Pintilie, care venise mai târzior, când Andrei era pela mijlocul stihurilor.

Se cunoaște că ai un suflet vrednic de român, dacă știi și poți să spui și la tinerimea de azi așa lucruri frumoase și sfinte chiar, pe care toți copiii și frații noștri din toate părțile unde răsuflă glas românesc, trebue să le cunoască ca pe Tatăl Nostru, și să le spuie oricând și în orice loc. Că nu-i nimica mai vrednic de menirea unui om, decât iubirea de patrie, de neam și de facere de bine în orice prilej.

Toți ascultătorii într'un glas hiritisiră pe Moș Andrei, unii sărutându-l pe față, alții sărutându-i mânile.

Și nu știu cum se făcu că în câteva clipele se înființă pe locul acela un țigănuș scripcar și un altul cobzar, cari începură a cânta o horă frumoasă, la a cărei auz toți, mic cu mare, se prinseră de mâni și începură a bate cu tălpile pământul de se ridică în sus colbul ca nourii. Și n'am aninat și eu în hora aceea între Moș Andrei și mătușa Irina, și am țupăit cât am putut mai bine, până ce mi-au sărit și tălpile și căl căile dela ciubote.

N. A. Bogdan.

Numirea de privighetoriu

(protopop) peste zece biserici în jud. Orhei a preotului Stefan Evtascias de către Mitropolitul Gavriil al Basarabiei (1808)

Cu mila lui Dumnezeu,

Smeritul Mitropolit Gavril al Sf. Indreptătitorului Sinod, elen și al aceluiaș în Moldovia, Valahia și Basarabia, Exarh și Cavaleriu,

După darul și puterea a preasfințitului și de viață făcătorului, ce s'au dat nouă dela Domnul și Mântuitorul nostru Isus Cristos, prin sfinții săi ucenici și apostoli și prin următorii lor, iată am rânduit pe Cucernicia Sa preotul Ștefan Evtaxias, adecă privighetoriu pentru buna orânduială la zece biserici din ținutul Orheiului, din protopopia economului Stăvărache, după catastihul (satele Isacova, Morozeni, Dișcova, Puțuntei, Hirova, Ghetilova, Săseni Bravicea, Meleșeni și Țibirica) Ce i-se va da la mână poroncind ca și în mănăstirele care au popor.

Ieromonahii sau preoții să fie supuși la toate cele ce atârnă asupra preoților de enorie. Drept aceia toți preoții și ceialalți bisericești slujitori dela însămnatele biserici, veți avea a da cinste și ascultare preotului Ștefan, ca unui ce s'au rânduit de noi privighetoriu pentru buna orânduială a numitelor biserici și a slujitorilor lor. Iar Cucernicia Sa cu toată purtarea de grijă și luarea aminte vei privighea la bisericile ce ți-s'au încredințat pentru buna orânduială și cinstită petrecere a slujitorilor lor, după păstorească noastră învățătură, atât ce prin cuvânt și ce prin scris, care se va da și pentru încredințare s'au dat această a noastră carte întărită cu iscălitura noastră și obicinuita pecete.

S'au dat în Iași la anul 1808, Octombrie 27 zile (Pecetea mitropoliei Basarabiei)

Descifrat de Cezar Stoika

Dela medic

A*)

Alcool, Spirt
Alcoolism, Otrăvire cu spirt, beția
Alenă, halenă, duhoare, duh, suflare
Algiditate, răcirea capului
Alienație mintală, nebunie, trăznească, sminteală la cap
Aliment, hrană
Alimentație, hrănire
Aloe-Aloes, Sabur
Alopecie, căderea vremelnică a părului
Alucinație-halucinație, vedenie, închipuire, nălucire
Alumen, aldun, alun, piatră acră.
Amoniac, spirt de țipirig
Analgezic, leac ce potolește durerea
Anazarcă, dropică
Ankiloză, înțepenire
Anemie, lipsă de sânge
Anestezie, nesimțire, amorțeală
Anghină, gâlci umflate, durere de gât
Anorexie, inapetentă, lipsă de poftă de mâncare.
Anti, contra; ex. antiholeric-contra holerei
Antidot, contra-otravă
Antrax, bubă neagră, serpengea
Anus, șezut
Apatie, stare de toropeală
Apetit, poftă
Apoplexie, săgetătură
Arsenic, șoricioaică
Articulație, încheetură
Ascarid, limbric
Ascită, dropică, apă la pântece, boală de apă
Axilă, subțioară

Dr. A.

*) Vezi No. 146

Ce trebue să știm în vederea alegerilor comunale

Suntem în ajunul alegerilor consilierilor comunali. Dreptul de vot ce are fiecare cetățean, care a împlinit 21 de ani și datoria de a ne folosi de acest drept ne impune fiecăruia să cunoaștem în amănunte toată legea și formalitățile ce avem de îndeplinit. In următoarele rânduri voi lămuri textul legii spre o cât mai deplină cunoaștere.

Fiecare comună formează o circumscripție de alegere (Art. 169). Pentru înlesnirea mersului alegerilor, comuna se împarte în mai multe sectoare, dacă numărul e mai mare de 1500 de votanți.

Alegerea ține o zi. Incepe la ora 8 dimineața și urmează până la 17 (5) cu întrerupere de 2 ore la amiază. Se poate prelungi de către președinte până la ora 22 (10).

Alegerea este prezidată de judecători trași la sorți. Votarea se face prin liste care conțin numele candidaților, grupați după lista grupărilor cetățenești sau politice. Propunnerea candidaților se face cu 8 zile înainte de ziua de votare. Lista candidaților se face în scris în 2 ex. și iscălite de cel puțin 25 alegători pentru comunele rurale sau 50 pentru orașe și județ.

Alegătorii se prezintă cu lista în persoană judecătorului care primește lista. Aceasta se va încredința, dacă de fapt cei de față au iscălit propunerea și că atât aceștia cât și candidații se găsesc înscriși în lista alegătorilor. Cei cari propun listele candidaților pentru comunele rurale pot adeveri și cu iscălitura notarului comunei, că într'adevăr ei propun candidarea și în acest caz nu e nevoe să se prezinte în persoană. Dar se mai poate face propunerea și numai prin grai viu, dar atunci neregește propunătorii trebue să se prezinte în fața președintelui în persoană. Judecătorul face un procesverbal despre primirea listei (Art. 175.)

Fiecare listă trebue să cuprindă un număr de candidați cât numărul consilierilor și încă o treime pentru supleanți. Când o comună este formată din mai multe sate, fiecare listă trebue să cuprindă cel puțin câte un candidat din fiecare sat. Nimeni nu poate candida decât numai pe o singură listă. (Art. 165).

Candidații trebue să declare în scris sau verbal în fața judecătorului că primește candidarea cu cel puțin 8 zile înaintea alegerii. Aceste declarațiuni se pot face în comunele rurale și înaintea notarului, care dupăce le iscălește le trimite judecătorului. Dacă după această declarație vreunul se retrage, lista nu se nimicește (Art. 178).

Se nimicesc listele cari cuprind un număr mai mare sau mai mic de candidați, decât numărul cerut de lege. (Art. 179).

Indată după primirea listelor președintele dispune să se tipărească buletinele (biletele) de votare, care trebue să fie de forma unei coli de hârtie în patru pagini.

Pe fiecare pagină se va lipi câte o listă de candidați, iar a patra pagină rămâne negreșit goală. Fiecare listă poate avea în frunte câte un semn deosebit: puncte sau linii, ca să se poată orienta și neștiutorii de carte asupra listelor.

Pe fața a patra (liberă) președintele aplică sigiliul său și predă buletinul votantului ca să treacă la votare. Aici alegătorul are un sigil cu inscripția **„Votat“** pe care-l aplică pe lista ce votează. Apoi împăturând buletinul cu pagina (fața) a patra în afară și-l predă președintelui, pentru a-l pune în urnă (Art. 184).

Se nimicesc buletinele, cari nu au pe ele sigiliul președintelui, cele aduse deschise (neîmpăturate cu fața a patra în afară) cele pe cari unii candidați sunt șterși și cele cari nu sunt tipărite din ordinul judecătorului președinte. Unele se nimicesc îndată, altele numai la numărare. (Art. 185.)

Ordinea și bună rânduiala votării se face de către președinte prin poliție, jandarmi sau soldații ce i-se pun la dispoziție. Nimeni nu poate intra înarmat în localul de vot, nu poate face propagandă prin strigări, etc. In zona de votare toate debitele de băuturi vor fi închise toată ziua. (Art. 188).

După încheerea votării nimeni nu poate intra în sala de vot, decât numai oamenii de încredere cari au fost de față și în cursul votării și candidații. Președintele în fața acestora deschide urna și ia pe rând buletinele, începând numărarea voturilor. Tot atunci să nimicesc și buletinele cari nu sunt în ordine, conform celor spuse mai sus. (Art. 189).

Invinge lista care întrunește cel puțin jumătate plus unul din numărul voturilor date. Una a cincea parte se dă celeilalte liste, dacă aceasta a întrunit una a cincea parte din numărul voturilor, dacă însă nici atâta n'a câștigat nu primește nimic.

Mandatele se dau celor de pe listă în ordinea în care candidații au fost înscriși pe listă de propunători. Acei candidați cari n'au ajuns aleși devin supleanți, de ex.: Se votează o listă din 24 persoane, dacă iese învingătoare 18 sunt aleși iar cei 6 din urmă sunt supleanți, dacă a ajuns în minoritate, atunci numai a cincea parte ajung aleși. (Art. 192).

Aceste sunt pe scurt celece trebuesc bine cunoscute în timpul alegerilor comunale și județene. Cam aceleași formalități vor fi de îndeplinit și la alegerile deputaților pentru Cameră la timpul său.

Traian Florian

Ştiinţă

Apa şi viaţa în apele mărilor

1) Fundul mărilor.

Fundul oceanelor în apropierea coastelor are aproape aceleaşi adâncimi ca şi înălţimea coastelor. Astfel pe coasta de Nord a Siberiei, care e o câmpie joasă, întinsă, trebue să mergi pe mare 400 klm. dela ţărm, pentru a ajunge în punctul unde fundul mării are 100 metri adâncime.

Unde coasta e abruptă şi sunt munţi în apropiere, adâncimea mării e considerabilă. La câţiva klm. de Monaco, (regiune muntoasă) marea Mediterană are 1000 metri adâncime.

Oceanul Indian are adâncimi corespunzătoare înălţimii munţilor Himalaia, cari se găsesc relativ în apropierea acestui ocean. Un continent nu se află cu ţărmurile sale drept în jos în mare, ci e prelungit cu un fel de prag mai mult sau mai puţin larg, care merge până la 200 metri adâncime şi de aci se lasă brusc în jos la 1000 metri de unde începe „regiunea abisurilor“.

Dacă marea ar scădea cu 200 metri dela nivelul actual, în Europa ar dispare marea Mânecii, Baltica, 4/5 din marea Nordului şi 1/3 din Adriatica. Anglia ar fi astfel legată de continent.

Materiile din cari se compun fundurile mărilor, depind de depărtarea dela ţărm.

Depunerile de materii inerte pe fundul mărilor, se fac astfel: pietrele şi nisipurile rupte de valuri, sau aduse de râuri, sau praful adus de vânturi, se opresc la diferite depărtări de ţărm, cele mai uşoare fiind duse mai departe spre larg. Nisipurile se depun la gurile fluviilor sau sunt răspândite de valuri dealungul ţărmului maritim.

Grăunţii mari de praf, formează nămolul albastru, care se găseşte pe funduri dela 200 la 5000 metri adâncime.

Mai departe în larg, corespunzând la adâncimile mari, se depune praful cel mai fin, adus de vânturi, argila roşie, care se găseşte pe fundurile cele mai mari (dela 5000 la 9000 metri) ale oceanelor Pacific, Atlantic şi Indian.

2) Suprafaţa apelor mărilor.

Oceanul Atlantic are o suprafaţă de 70 mil. klmp.

Marea mediterană are o suprafaţă de 2 mil. klmp.

Marea Neagră are o suprafaţă de 360.000 klmp.

Mările polare arctice au o suprafaţă de 14 mil. klmj.

Oceanul pacific are o suprafaţă de 145 mil. klmp.

Oceanul Indian are o suprafaţă de 43 mil. klmp.

Mările sudice au o suprafaţă de 80 mil. klmp.

Totalul suprafeţei mărilor este de 354 mil. klmp.

Suprafaţa totală a globului pământesc fiind de 510 milioane klm. pătraţi, urmează că suprafaţa uscatului este de 156 milioane klm. pătraţi. Socotind înălţimea medie a uscatului, de 700 metri şi adâncimea medie a mărilor de 3600 metri, avem un volum de uscat, (deasupra mărilor) egal cu 100 milioane de klm. cubi şi un volum de apă în toate mările, egal cu 1300 milioane klm. cubi.

3) Cele mai mari adâncimi ale mărilor.

Sondajele în mare se fac cu diferite aparate numite sonde.

Maximul de adâncime e lângă insulele Tonga şi Mariane în oceanul Pacific, anume 9780 metri.

In oceanul Atlantic, fundul are două văi adânci, paralele cu cele două continente, America şi Europa (cu Africa). Fundurile în aceste două văi sunt până la 8526 metri.

In Pacific, în apropiere de Japonia, fundurile ating 8513 metri iar ia insulele Aleutine, 7384 metri.

In Mediterana adâncimea cea mai mare e în apropiere de Corfu, unde s'a sondat 4440 metri. In Marea Neagră adâncimea cea mai mare este 2240 metri. Fundurile de 2000 metri sunt la 30 klm. de coasta Crimeei şi Asiei-Mici.

La Constanţa, trebue să mergi în larg peste 100 klm. pentru a da de fundul de 100 metri. Pe drumul Kaliakra-Sulina adâncimea maximă este de 80 metri. Pe drumul Constanţa-Bosfor sunt adâncimi şi de 1500 metri.

Fundul oceanului e convex, adică urmează adâncimea pământului; căci adâncimea cea mai mare de 9780 metri, faţă de lărgimea oceanului Pacific, între Asia şi America, arată că fundul trebue să urmeze forma generală, curbura pământului.

Fundurile mici se sondează cu sonda cu plumb. Ea e compusă dintr'o saulă (sfoară) gradată cu fâşii mici de pânză colorată, la capăt având o greutate de plumb, scopită jos, unde se pune seu pentru a vedea şi felul fundului. Fundul pietros lasă urme, fundul nisipos cu nămol sau scoici se lipeşte de seu. Fundurile ceva mai mari se sondează cu sonde bazate pe principiul comprimării aerului, într'un tub de sticlă, prin comprimare din ce în ce mai puternică (şi deci reducerea volumului acestui aer) pe măsură ce fundul atinge a fost mai mare. Fundurile foarte mari se sondează cu greutăţi cari atunc când ating fundul, se detaşează dela sârma de oţel subţire de cari erau legate, simţindu-se sus pe puntea vasului că s'a atins fundul. După lungimea sârmei desfăşurată de pe tambur, se ştie fundul sondat.

Sunt mai multe feluri de sonde, cu aparate speciale, care iau şi temperatura precum şi o cantitate de apă din adâncimea respectivă.

Comandor Buchholtzer

(Din cartea d-sale: „Ce e Marea?“)

Radiofonie

Primul pas: Scânteia electrică

Puţini oameni vor fi cari să n'o cunoască. Cei dela oraşe o cunosc foarte bine, cei dela sate nu se ştiu minuna în destul de puterea ei, văzând lumina orbitoare pe care o împrăştie o lampă electrică sau scânteia verde care sare de pe sârma tramvaielor electrice din oraşe.

Electricitatea a schimbat înfăţişarea lumii. Şi nu sunt 100 de ani de când a început a fi cunoscută şi folosită. Zi de zi însă dela primele încercări s'a arătat a fi un mijloc foarte preţios în ridicarea culturei şi inteligenţei omului şi s'a ajuns ca azi să nu fie teren industrial, economic, ştiinţific şi de artă unde să nu facă înlesniri extraordinare.

30 ani vor fi azi mâine de când s'au făcut experienţe de natură cu totului deosebită. Inainte cu 50 ani nimeni nu putea visa ca o scânteie electrică produsă fie prin frecare fie prin maşini electrice să aibă putere şi stăpânire peste tot ce e în jur conturbând starea liniştită a eterului.

O minte genială ca alui Michel Faraday a aflat că se poate influinţa dela o oarecare distanţă cu forţe electrice, starea în conductele cari nu aveau nici o legătură cu isvorul curentului electric. El a descoperit inducţia electrică, descoperire care a făcut revoluţie în transmiterea lucrului mecanic la distanţe. Faraday a încercat să explice experienţele sale, dar avea greutăţi prea mari nedispunând de cunoştinţe şi îndemânări suficiente matematice.

In cuvinte a încercat şi încercarea lui s'a dovedit minunată, în felul cum a putut să înţeleagă structura fenomenelor electrice.

El bănuieşte ca şi electricitatea ca forţă, trebue să se transmită în formă de unde, de valuri, la fel ca şi lumina, căldura ori valurile pornite de o suflare uşoară pe suprafaţa liniştită a unei ape. N'a putut să vază cu ochii materiali aceste valuri pe cari le vedea bine numai cu ochii minţii lui.

Nu peste mult un matematician şi fizician distins în acelaş timp, caută să controleze presupunerile genialului Faraday cu ajutorul calculelor şi judecăţilor matematice. Lucrează şi se străduieşte mult timp şi ajunge la rezultate în cari prea multă încredere nu avea: că undele electrice să fie unde lungi dela câţiva milimetri până la zeci de mii de metri.

Era de necrezut, mai ales că pe vremea aceea undele cu mişcări aşa de mari erau cele de lumină, dar aşa de mici încât trebuiesc mii de unde să facă 1 sau mai mulţi milimetri. Maxwell pe baza presupunerilor lui Faraday ajunge la concluzia că lumina şi electricitatea ar fi una şi aceeaşi, deosebirea ar fi numai în felul cantitativ de manifestare prin unde.

Sămânţa aruncată a ajuns în pământ bun. S'au găsit oameni cari s'o cultive şi s'o îngrijească. Tânărul H. Hertz, un experimentator priceput reia calculele lui Maxwell, se convinge de exactitatea lor şi se frământă cum ar putea realiza concluziile teoretice alui Maxwell. Frământările lui au dat rezultate pozitive, a putut realiza undele electrice, le-a putut măsura şi ce e mai mult a putut să le şi stăpânească. Ce a fost greu a fost învins, deacum înainte spiritul practic va căuta să perfecţioneze mijloacele de experienţe şi să le aplice la viaţa noastră.

Zis şi făcut. S'au făcut o serie de experienţe prin cari s'a putut arăta că o scânteie electrică produsă între cele două globurele ale maşinei electrice influinţează la distanţă un circuit închis. Aparatul sensibil, galvanometrul, arată şi cea mai mică urmă de mişcare a curentului electric din circuitul închis.

Când se produce o scânteie, mai mare, avem impresia, senzaţia vizuală, că ar fi numai una singură; făcând însă să treacă prin o foiţă de hârtie care s'ar roti între globuri, scânteia lasă urme mici, găurele prin cari a pătruns. Găurelele sunt multe, semn că s'au produs multe scântei, sosind alternativ dela un glob la altul. S'a putut cunoaşte felul de alternare, mişcarea se face prin unde cari va fi cu atât mai mici cu cât se vor face mai multe sărituri timp de o secundă.

Undele cari se formează vin cu atât mai lungi cu cât intervalul între ele este mai mare şi cu atât mai scurte cu cât intervalul va fi mai mic. Din această scânteie pornesc raze electrice invizibile, se duc în toate direcţiile cu o iuţeală egală cu a luminii de 300.000 km. pe secundă.

De existenţa acestor raze electrice nu se puteau convinge fizicianii neavând aparate atât de sensibile. Lui Hertz i-a reuşit să afle un ochiu electric care să vază aceste raze şi să dea semn dela distanţă că le-a văzut.

Se ştie că într'un cor când fiecare voce cântă sunete diferite, corul este slab. Dar când ajung ca toţi să cânte într'un moment acelaş sunet, acesta se aude neobişnuit de tare. Sunetul se duce în formă de unde.

Când sunt diferite sunete pot să se slăbească unele pe altele, iar când sunt în armonie se întăresc.

Dacă un diapazon care dă sunetul (la) stă liniştit pe masă şi în apropiere cântă din vioară pe coarda (la) ne pomenim că diapasonul începe să vibreze să tremure şi să dea sunetul (la). Acest fenomen fizic este rezonanta acustică (de aur).

La fel a realizat Hertz şi resonanţă electrică. A luat o sârmă lungă de 1 m. bunăoară, la capete a pus globurile de aramă, a încovoiat-o în formă de cerc şi a făcut să se poată depărta sau apropia cele două globurele după-cum vrem. Pus aparatul în drumul razelor cari vin dela scânteile unei maşini electrice, şi potrivit bine, a observat că deşi nu este nici o legătură între aparat şi maşină, între globurele au sărit scântei electrice mici, dar la acelaş interval caşi la maşină.

A fost deajuns atât. Ochiul a văzut razele, le-a prins şi ni-le-a putut arăta aşa zicând.

Telegrafia fără fir s'a născut. De aci înainte să vedem cum creşte şi să desvoltă într'atâta încât în unele ţări copii îşi au aparatul lor de buzunar cu care pot asculta ce se vorbeşte ori unde pe pământ.

At. Popa

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Brăila

In ziua de 21 Ianuarie, a avut loc a cincea conferinţă şcolară a organului de control sub preşedenţia d-lui Raşcanu, insp.-şef dela Buzău, regiunea 9 şcolară. Dimineaţa la şcoala No. 10 de fete, dela Monument, s'a ţinut o lecţie model de citire cu cl. 4-a.

De aici toţi membrii conferinţii au plecat la şcoala No. 4 de băeţi unde deasemenea s'a ţinut o lecţie model de citire cu cl. 4-a. Astfel de conferinţe cu membrii corpului didactic au un mare folos. In urma acestor lecţii s'au făcut de unii critici şi propuneri pentru predarea în şcoală a acestui însemnat obiect: citirea. Oricum s'ar preda şi orice metod s'ar întrebuinţa, chestiunea e ca lecţia să-şi ajungă scopul. Elevul să pătrundă lecţia, s'o înţeleagă şi să tragă o învăţătură morală, folositoare în viaţă. Formalismul sec cu care se pierde atâta timp poate să lipsească.

N. Mateescu

Din Măceşu-de-Sus (Dolj)

Societatea noastră culturală şi sportivă „Măceş“ a luat fiinţă de Crăciun, anul 1923.

Mulţumită comitetului de conducere în fruntea căruia se află neobositul prezident d. M. N. Ştiucă, a organizat şezători în vacanţa Crăciunului, cari au urmat din două în două zile. Mulţi locuitori şi membri ai societăţii au luat parte la toate şezătorile. Programul a fost destul de încărcat cu: recitări, lecturi, declamări, monoloage, solo de vioară, apoi la terminare se vorbea sau se citea subiecte ce tratau înlăturarea alcoolismului, combaterea bolilor molipsitoare ş. a.

Tânărul învăţător Gh. I. Stoenescu, a vorbit, într'o şedinţă despre: Şcoala adultă în legătură cu familia şi biserica.

Şi dacă privim anii din urmă, la munca depusă cu rezultate folositoare cari ne aduc fală societăţii, am dreptul să afirm că este una din cele mai bune faţă de celelalte societăţi din comunele învecinate. De pildă Goicea, a format o societate mai înaintea noastră şi s'a desfiinţat.

La Plosca, se încearcă şi ea să înfiinţeze una, nu reuşeşte, se împreună cu Bistreţul, însă se desfiinţează înainte de a lua fiinţă.

Mai multă activitate nu putem aştepta la Bârca. Şi la Bârca se întâmplă desbinări între membri şi se desfac în două, formând două societăţi. Sunt nevoiţi să se împreune cu Segarcea, să înscrie membrii din Goicea şi am toată încrederea că se va desfiinţa, după cum s'a mai desfiinţat altădată când luase un avânt mai frumos decât acum. Aceeaş soartă o are şi Gângiova. Spre bucuria noastră, mai târziu — astă vară se pun baze la două societăţi culturale. La Măceşul de jos şi Gighera, d-l prezident dela Măceşu-de-jos, în cuvântarea pe care a ţinut-o membrilor la fondare, ne-a dat pe noi ca pildă, ne urează succes în existenţă şi nu doreşte decât societatea să nu i-a alt avânt decât al Măceşilor de Sus. Gighera ne ia tot pe noi de exemplu La Nedeia se înfiinţează societatea numai sportivă. Şi în această branşă nu ne dăm înapoi. Echipe de sport sunt formate din copiii mici, dar rezistenţi. Jucători pentru care lumea venea cu drag să-i privească. Ne era mai mare dragul să privim pe Ştefan Marinescu, Sicu Ştiucă, Tănase, Nae Stoenescu fraţi Stoenescu şi alţii. Când venea balonul spre poartă, Tănasie, cu un joc deosebit îl prindea în aşa fel încât uimea pe toţi jucătorii din echipele dela oraş, veniţi ca adversari.

In decursul vremii a fost controlată de d. prezident al F. S. R. R. şi mulţumit de activitatea noastră culturală, a donat bibliotecii un număr de peste 300 volume.

Asigurăm pe toţi cunoscătorii noştri, că atât timp cât va fi prezident de onoare d. I. Florita, pentru că d-sa ne-a ajutat cu suma de 2000 lei — pentru cultură — şi prezident activ d. M. N. Ştiucă, societatea noastră va deveni în curând un Ateneu Popular al Doljului.

M. C. Roibu

Din R.-Sărat

In ziua de 23 Decembrie 1925, întrunindu-se un congres judeţean la sediul Federalei R.-Sărat, toţi contabilii cooperatori din acest judeţ, au pus baza de constituirea asociaţiei contabililor cooperatori sub numele de „Solidaritatea“. Această asociaţie este înfiinţată cu scopul de a ridica contabili cooperatori pe cale morală, culturală şi economică, pentru a fi cât mai folositori mişcării cooperatiste.

Aceste asociaţii — căci funcţionează încă multe şi în alte judeţe — este vorba să rămână secţii ale corpului contabililor cooperatori din România, care este înfiinţat de curând în Bucureşti, Piaţa Amzei No. 15. Congresul a mai hotărît şi scoaterea unei foi locale sub numele de „Cooperatorul“ care va apărea lunar şi în care fiecare contabil poate să-şi expună părerile şi să-şi spună păsul.

Aşteptăm cu toţii legea Cooperaţiei care este depusă acum în parlament, prin care sperăm că o să ni-se asigure pe cale de lege toate drepturile ce încercăm a ni-le susţine prin asociaţie.

G. I. F.

Din Proieni (Vâlcea)

In luna Decembrie, a avut loc în satul Proieni, conferinţa lunară a preoţilor din cercul respectiv. De dimineaţă s'a oficiat sf. Liturghie.

In această biserică se zice că ar fi fost cununat Mihai-Viteazul în trecerea sa spre Ardeal.

Predica zilei a fost ţinută de păr. Gh. Popescu-Căineni, vorbind despre: „Chemarea la ospăţul Impăratului Ceresc“. Răspunsurile la sf. Liturghie au fost date de corul cântăreţilor cercului sub conducerea păr. N. N. Ionescu, întâiul stătător. S'a oficiat apoi un parastas pentru eroii din localitate, iar corul a cântat „Imnul Eroilor“, după care păr. întâiul stătător, a vorbit despre jertfa acestor viteji.

După masă, care s'a luat împreună — preoţi şi cântăreţi — la d. N. Chirica, fruntaş din Proieni şi după şedinţa intimă s'a deschis conferinţa publică la şcoala din localitate. O fericită întâmplare a făcut ca tot în această zi să fie şi conferinţa învăţătorilor din cercul respectiv. Şi credem că ar fi destul de nimerit ca şi pe viitor, să se provoace cât mai des asemenea „întâmplări“, fiindcă atât preoţii cât şi învăţătorii sunt apostolii neamului! Şi dela unii şi dela alţii poporul aşteaptă: Lumină şi sfaturi bune.

Conferinţa a deschis-o păr. Gh. Popescu-Bujoreni, vorbind despre lipsa de credinţă şi creşterea copiilor în frica lui Dumnezeu.

A vorbit d. Popescu, învăţător în Căineni, desppre: Muncă şi Economie.“

Păr. N. N. Ionescu, a istorisit frumos despre călătoria unui profesor român în Suedia, ce obiceiuri bune sunt acolo şi ce obiceiuri rele sunt la noi.

D-l Fănuţ, învăţător din localitate a vorbit despre însemnătatea şezătorilor culturale la sate. D-l P. Droc-Voineasa, a citit două bucăţi frumoase: Banii Proştilor şi Povestire din „Cultura Poporului“.

La început, între vorbiri, şi la sfârşit, corul cântăreţilor a cântat pe 2 voci cântece religioase. A mai vorbit seminaristul Gh. Prunescu, contra patimei beţiei. Apoi Pr. N. N. Ionescu a împărţit gratuit un număr mare de cărţi cu conţinut religios şi d. P. Droc-Voineasa deasemenea mai multe numere din „Cultura Poporului “ şi „Dumineca Poporului“, pentru care sătenii au mulţămit călduros.

Kiffa

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Sibiu

Duminecă, în 24 Ianuarie, s'a ţinut în multe comune şi oraşele conferinţa trimisă de „Astra“, cu prilejul serbătoririi Unirii Principatelor.

In aceeaşi zi a vorbit d. prof. univ. Dr. Silviu Dragomir, în faţa unui numeros public, despre viaţa şi însemnătatea martirului român din 1848—49, Ioan Buteanu. Conferinţa, ţinută sub auspiciile, „Astrei“ şi cu concursul Sect. Sibiiu, a „Asoc. prof. sec. rom.“ şi a „Extensiunii universitare“ din Cluj, a scos la iveală, pe baza unor documente inedite, personalitatea luminoasă a acestui conducător din Munţii Apuseni. D-l Dragomir, va comunica „Academiei Române“, al cărei membru corespondent este, documentele şi istoricul, într'o şedinţă publică.

— Directorul artistic al „Astrei“ d. N. Boilă, a ţinut un curs de dicţiune, invitat fiind din partea direcţiunii liceului din Ibaşfalău (Dumbrăveni.)

Din Mercurea-Ciuc

Ziua de 24 Ianuarie şi anul acesta s'a sărbătorit cu nu deosebit fast.

Dimineaţa s'a oficiat un Tedeum de către preotul Bărbat Iancu, în capela ortodoxă, în faţa tuturor autorităţilor civile şi militare. După terminarea serviciului divin, a urmat defilarea trupelor din Bat. 2 Pionieri de Munte, primită de d. colonel Radulian, comandantul garnizoanei locale. După defilare tot publicul a mers către şcoala medie de fete unde sub conducerea d-nei Balota, directoarea acestei şcoli a avut loc o frumoasă serbare care a fost deschisă prin Imnul Regal, apoi d-na Balota, a ţinut un discurs despre însemnătatea zilei, urmând un bogat program cu declamări cântece şi danţuri naţionale, executate de elevele şcoalei.

C. Ghiaţă

Din Cetea (Alba de jos)

D-l I. Neagoe, consăteanul nostru, venind în localitate, fiind conferenţiar al „Astrei“, a ţinut o conferinţă. Sătenii dornici de învăţături bune, l'au ascultat cu drag. D-sa a vorbit despre Alipirea societăţii pentru cultură şi ajutor „Dr. Alex. Vaida“, (societate înfiinţată în America) la „Astra“ din Sibiiu. In numele societăţii a răspuns preşedintele ei, că după o înţelegere cu societatea crede că va trece cu fondul ei, material de peste 25 mii de lei pentru a pune baza unei Case Naţionale a Astrei.

Din partea intelectualilor din sat au luat parte harnica înv. d-ra Neli Dalalaiu, înv. Ion Bota, I. Oţoiu, N. Nicoară şi alţi oameni de bine.

S'au mai pus bazele unei Bănci Populare, după îndemnul d-lui Neagoe. Sătenii au rămas prea mulţămiţi.

Niţu

Să râdem

Lungeşte-i Doamne boalele...

Unei ţigănci i-se îmbolnăvise într'o zi puradelul cel mic, la care ţiganca ţinea ca la ochii din cap. Tot mereu, ziua şi noaptea sta de veghe la căpătâiul bolnavului şi-l întreba mereu:

— Ce-ai mânca tu Danciule?

— Un pui fript, mămucă!

— N'are maica că ţi-ar da!

Văzând Danciu că mămuca lui n'are de niciunele, zise deodată aşa într'o doară:

— Aş mânca, mămucă, stele coapte.

Atunci ţiganca, care era sigură că stelele nu costă bani şi că atunci când se vor coace va putea mânca Danciu ei, ridică ochii către cer, zicând:

— Lungeşte-i Doamne boalele
Pân' s'o coace stelele,
Să cadă ca perele!

D. Diaconescu-Dăeşti

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—9

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografi artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—26—10

Ştirile Săptămânii

Sprijiniţi această foae, numai aşa veţi dovedi, fiecare în parte, că înţelegeţi să alegeţi ce-i bun de ce-i rău şi să aveţi o presă sănătoasă. Desvoltarea şi îmbunătăţirea „Culturii Poporului“ cer jertfe băneşti şi pentru a li se putea ţine piept, e nevoie de contribuţia cititorului conştient. Contribuţia e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbânda urmează prin fapte. Indolenţa trebue să dispară din firea românului.

LA Ministerul Şcoalelor s'a întocmit un proect de lege pentru înfiinţarea unei fundaţiuni universitare care să poarte numele regretatului prof. univ. şi fost ministru, Toma Stelian.

Proectul va fi votat încurând şi Fundaţia va fi aşezată în palatul de la şoseaua Kiseleff din Bucureşti, palat lăsat prin testament de Toma Stelian, pentru scopuri culturale.

MINISTERUL de agricultură a aprobat ca în pădurea statului Slobozia (jud. Ialomiţa) să se înfiinţeze o crescătorie de fazani.

MINISTRUL Lucrărilor publice a hotărît să se construiască un pod peste Prut la punctul Ungheni.

D. MINISTRU C. Anghelescu, a hotărît ca din cărţile tipărite de Casa Şcoalelor să se alcătuiască 20 mii de biblioteci. Aceste bilbioteci se vor împărţi societăţilor şi instituţiilor culturale din toată ţara şi vor fi tot atâtea isvoare de lumină şi învăţătură.

DUMINECĂ, 31 Ianuarie, a avut loc la Cluj Adunarea generală a Sindicatului presei române din Ardeal şi Banat.

S'a ales următorul comitet: d-nii Alex. Hodoş preşedinte, M. Em. Procopiu vice-preşedinte, Constantin Cehan-Racoviţă, A. Lupeanu-Melin, St. Vlădescu, N. Bratu, V. Puşcariu, Constantin Humureanu, I. Montani, H. Teculescu şi D. I. Cucu membri; Septimiu Popa, J. Ilieşiu şi V. I. Moldovan censori.

SÂMBĂTĂ, 6 Februarie, societatea Crucea-Roşie din Cluj a dat un frumos bal în costume naţionale româneşti.

GUVERNUL român a fost invitat să ia parte la expoziţia de cai, ce se va ţine în luna Februarie la Berlin.

Cu această ocazie vor fi vizitate renumitele herghelii şi depozite de armăsari dela Celle (Hanovra) şi Hinsbrucke.

PROF. SAMURCAŞ dela Universitatea din Bucureşti a ţinut, zilele trecute o conferinţă la Viena despre România şi bogăţiile ei. La această conferinţă a luat parte lume multă, între alţii şi Hamich, preşedintele Austriei şi mai mulţi deputaţi şi miniştri. La sfârşitul conferinţei toţi cei de faţă au arătat semne de prietenie şi dragoste faţă de România.

IN cimitirul din Viena sunt îngropaţi 1601 de soldaţi români, morţi în timpul marelui răsboi. Românii aflători în Viena au adus hotărîrea, că în cinseta acestora să se ridice un frumos monument. Pentru înfăptuirea acestui gând s'a ales un comitet în frunte cu d-na Mila Milineu, soţia ministrului român la Viena.

IN palatul cultural din Arad se va instala o statue mică a poetului Coşbuc.

Deasemenea s'a hotărît să se aduce în întregimea ei, o biserică de lemn din judeţ pentru a fi aşezată în grădina seminarului teologic. In acest scop, profesorul Petran a vizitat vre-o 55 de biserici de lemn şi a redactat un volum asupra artei acestor biserici, care datează din secolul al 18-lea.

COMUNA Binţinţi din Ardeal, unde s'a născut nemuritorul aviator Aurel Vlaicu, se va numi de acum înainte comuna Aurel Vlaicu.

Broderia **ALBISY** Clinică de păpuşi

Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână şi depozit de ciorapi.

CLUJ, Calea Victoriei 10

A SOSIT în Bucureşti delegaţiunea ofiţerilor francezi de rezervă, care au venit să viziteze, ţara noastră.

MAI dăunăzi la poşta din Chişinău (Basarabia) siguranţa a făcut o interesantă descoperire: Din Bucureşti s'a trimis un pachet Şcoalei de Agricultură din Todireni. La Bucureşti s'a declarat pe fract că pachetul conţine cărţi. Desfăcându-se pachetul s'a văzut că sunt gloanţe de revolver. Se fac cercetări.

DIN Moscova vine veste că vre-o 300 mii de copii fără părinţi, cutreeră Rusia şi trăesc numai din cele ce fură dela negustori din pieţe. Guvernul sovietic a însărcinat pe unii funcţionari ca să fie „prinzători de copii.“ Deoarece aceşti copii dorm noaptea prin staţiunile trenurilor, „prinzătorii de copiii“ au vagoane anume pentru aceşti copiii, pe cari îi prinde ca pe câini şi îi transportează la diferite instituţiuni sovietice.

UN PUTERNIC uragan care a durat 72 de ore a devastat oraşul Las Palmas (Spania). Nici o casă n'a rămas întreagă. Cele mai multe cartiere ale oraşului sunt inundate.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

Dela redacţia noastră

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

„REDUCTOR“ Aparat de masaj şi oprit îngrăşatul. (Depus spre patent. No. 12238). Combate cu succes: obezitatea (grăsimea), durerile reumatice, sciatice, junghiurile, constipaţia, etc. Aparatul Lei 245.— trimis acasă. De vânzare la droguerii, farmacii, etc. Engros: „REDUCTOR“ Str. Regina Maria No. 32, CLUJ.

Anunţuri gratuite!

Ca să fim cât mai de folos abonaţilor noştri, — ca condiţia însă să nu fie nici negustori, nici comercianţi — primim spre publicare fără bani, anunţuri de vânzări ş cumpări, ori de altă natură.

Regimentul 20 Infanterie cu reşedinţa în Turnu-Măgurele, angajează muzicanţi: Un Fligelchornist solist; Un Basist Fa.; Un Helicornist Sol be mol.

Aceşti muzicanţi să ştie a cânta şi în orhestră. Preţul dela 300 la 5000 lei lunar după calitate.

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Iași

Datorită activității neobosite a d-lui C. N. Ifrim, președintele Ateneului Popular Tătărași, vechiul oraș va recăpăta mult doritele concerte simfonice.

Deocamdată aceste concerte vor fi în număr de șapte, la intervale de două săptămâni unul de altul; iar conducerea lor încredințată iubitului nostru maestru Ciolan.

Da, concertele vor fi sub conducerea maestrului Ciolan. Îl vom vedea iarăși pe estradă, acolo sus, cu bagheta sigură, modest și impunător.

Îl vom vedea acolo unde nicăeri nu poate sta mai bine, dând cu preciziune toate intrăile și relevând toate caracteristicele pieselor.

Orhestra va fi alcătuită din cel puțin 50 de persoane, toate elemente distinse și cu multă experiență de ansamblu, iar programele vor cuprinde piese care să mulțumească pe toți, nu vor lipsi nici clasici, nici romantici și nici exotici din timpurile noastre.

Inceputul acestor concerte, va fi o sărbătoare artistică pentru Iașul nostru, va fi începutul erei de dreptate, pe care toți acei cari s'au ocupat îndeaproape de mișcarea artistică muzicală a Iașului o așteaptă de mult și cu vădită nerăbdare.

De sigur că primul concert va da prilej publicului din sală la o sinceră și spontană manifestare de entuziasm și simpatie pentru dirijorul concertelor, cât și mai ales pentru președintele Ateneului, care în marele lui program de activitate culturală a pus în frunte rezolvarea definitivă și favorabilă pentru Iași, a concertelor simfonice.

Enrico Mezzetti

— Reînceperea cursurilor Universității Populare Tătărași, a avut loc Mercuri 20 Ianuarie, seara.

D-l profesor univ. V. Butureanu, care și-a început ciclul său de conferințe, ce vor trata „Excursii și vederi din Carpații noștri“ a avut la prima prelegere ca subiect: vederi din jud. Piatra Neamț. D-sa își va continua cursul în fiecare Mercuri, prelegerile fiind însoțite de frumoase proecțiuni.

Vineri seara are loc cursul mult apreciatului prof. univ. d. P. Andrei, care până în prezent a vorbit pe înțelesul tuturor tratând despre „Stat“ (Politca teoretică).

Dupăce a examinat esența Statului, precum și diferite forme de state unele realizate iar altele rămase numai în mintea cugetătorilor, d-sa va arăta care formă de stat este în adevăr cea mai bună și care se apropie într'o măsură mai mare de idealul urmărit de omenire.

H. C.

Din Drăgușani (Covurlui)

Elevii și elevele cari urmează la școlile secundare din această comună, au înființat societatea culturală „Fii României Mari“ și oridecâteori vin în vacanță se ocupă deaproape de societate. Așa în vacanța Crăciunului președintele societății stud. Petre Ștefănescu, a făcut o scurtă dare de seamă ce s'a lucrat dela serbarea de toamnă până acum: S'a pus bazele bibliotecii care e abonată la câteva reviste; cuprinde 540 de volume. D-sa mulțumește d-lui C. Copotă și-i înmânează din partea societății o adresă și cartea de membru de onoare pentru sprijinul dat societății, căci a pus la îndămână o cameră pentru bibliotecă, dăruind și o sumă însemnată de bani. A urmat apoi conferința d-lui C. Busuioc, elev anul 4, la școala de viticultură Chișinău, despre „vie și boalele ei, cu sfaturi practice“. S'au cântat diferite colinde și coruri populare pe 3 și 4 voci. S'au recitat poezii populare, religioase-morale și anecdote de către d-ra Maria Răpă, normalistă, V. Roșcanu, seminarist, L. Ghețu și alții.

Serbarea s'a încheiat cu piesa: Orfana. Rolurile au fost jucate bine de d-rele învăț. Georgeta Rașcanu și Sofia Mușat, normalista Elena Rașcanu, Gică Rașcanu, C. Duda, I. Ștefănescu, d-ra El Copotă, Gh. Duda și N. Zaharia. Serbarea a plăcut mult.

Pass.

Din Bârlad

La școala No. 3 de băeți, din Munteni, Duminecă, 17 Ianuarie, a avut loc a V-a ședătoare a bibliotecii „Avântul Cultural“, cu concursul binevoitor al „Academiei Bârlădene“.

D-l Gh. Tutoveanu, președintele academiei, a deschis ședătoarea prin câteva cuvinte frumoase, arătând rostul și nevoia de cultură.

A luat cuvântul d. I. N. Antonovici, institutor, vorbind despre „cultura ca factor de ridicare a poporului“.

După aceasta, membri academiei Gh. Tutoveanu, Gh. Palady, V. Dinculescu și Gh. Ponety au citit din lucrările lor.

A urmat apoi partea artistică a ședătoarei. A. Munteanu a recitat cu mult haz o poezie de Th. Speranția și un duetto la vioară de C. Niță și I. Bânzescu.

Un octet vocal, condus de P. Nicola, a cântat „Dormi ușor“ și „Foaie verde și-o răsură“.

Ședătoarea a luat sfârșit printr'un cuvânt ținut de Gh. Damaschin, care, în numele bibliotecii „Avântul cultural“ a mulțumit d-lui conferențiar al „Academiei Bârlădene“, și întregului public.

A.

Din Dofteana (Bacău)

In ziua de 10 Ianuarie a avut loc cununia religioasă a d-rei Cicica N. Verdeș, fiica directorului școlii din Dofteana, cu d. N. C. Munteanu-Muntmarg, stud. și publicist. Serviciul divin a fost oficiat de preoții: Climescu și Matei, iar răspunsurile au fost date de un cor ocazional format din studenți, învățătoare și funcționari. La masă au vorbit d-nii păr. Cunescu, avocatul Moldoveanu, d. Tudorache, fost revizor și păr. I. Matei, cari — în entuziasmul lor sincer — au arătat meritele d-lui Munteanu-Muntmarg, pe tărâmul cultural și a d-rei Cicica Verdeș, urându-le viață lungă, fericită și înțeleaptă. Deasemenea, felicitând pe părinții tinerilor căsătoriți, îi dă ca exemple vii de oameni utili societății.

Nuni au fost: familia Pr. Dr. Cunescu, fost deputat și directorul orfelinatului „Principele Mircea“ din Fântânele. Orhestra lui Stoian din Tg.-Ocna a înveselit asistența.

Au luat parte familiile: avocat Moldoveanu, fost deputat, Theodorescu, fost senator, Motoc-Câmpina, institutorul Tudorache, fost revizor școlar, Păslaru, C. Munteanu, preotul N. Munteanu, Gheorghiu, Patrașcu, inginer Aldea, Pr. Matei, Beldescu, Menciu, înv. Videanu, Popescu, primar Chițigoi, Manolescu, Balind, Moldoveanu, Theodorescu, Petrache, Antimin, Mândicescu, Botez, Zugravu, Martoneanu, Roșu, și alții; d-rele Geta și Leana Dumbravă, Păslaru, Călin, Papacostea, Viorica și Maricica Munteanu, Cunescu, Dimitrescu, Antimin, Popescu, Isăcescu, etc., d-nii studenți: Mitică Popa, Tică Nicolau, Comănescu, Bâcu, C. Munteanu, N. Verdeș, etc, și d-nii Lt. Zâmbatu, Papacostea, Gheorghiu, Rodoteatu, Iliescu, Irimescu și alții.

—Ziua de 24 Ianuarie, a. c. s'a serbat cu multă însuflețire. La biserică a luat parte multă lume. Aici a predicat d. student și publicist N. C. Munteanu-Muntmarg, despre „Iisus ca moralist al lumii“. După Te-Deum, tot d. Munteanu-Muntmarg, a ținut un cuvânt însuflețit, arătând însemnătatea zilei de 24 Ianuarie. Corul școalei de sub conducerea d-lui director N. Verdeș, a dat răspunsurile liturghiei și a cântat mai multe cântece naționale.

I. N.

Din Bălușeni (Botoșani)

Locuitorul Ioan Domnișoru, din Coșuleni, înapoindu-se dela moara din satul Stânceni, unde a fost la măcinat, a crezut nimerit a se opri la cârciuma din numitul sat pentru a-și cinsti gura. Îmbătându-se a pornit la drum. Cum era un ger grozav, rătăcind drumul în timpul nopții, a fost găsit a doua zi pe câmp, cu mâinele și picioarele degerate. El se află bolnav greu în spital.

— A ars până în temelii moara d. N. Matea din Cristești, neputându-se nimic salva. Pagubele ating suma de un sfert de milion, moara nefiind asigurată. Focul a luat naștere din nepăsare.

M. Gh. Bălan

Dări de samă

Cartea sănătății

Așa se numește cartea alcătuită de d. Constantin Vorel, farmacist, Piatra Neamț.

Această carte conține toate boalele și lecuirea lor, așezate după alfabet.

Are 240 pagini, format 20 pe 16, precum și 330 ilustrațiuni explicative.

Pe lângă cele 391 capitole, mai sunt și 280 sfaturi așezate pe fiecare pagină, la margine. Cartea mai are și un tablou de doctoriile cele mai des întrebuințate, așezate în ordine alfabetică, la sfârșit, cu arătarea pe scurt a modului de întrebuințare.

La început are o prefață scrisă de d. Dr. C. Petrescu, medicul primar al jud. Neamț, iar la urmă o bogată tablă de materie alfabetică care înlesnește cercetarea cărții.

Această carte n'ar trebui să lipsească din nici o casă.

După cum Sf. Evanghelie este cartea sufletului creștinesc, tot așa și „Cartea Sănătății“ este alinarea suferințelor trupești.

Felul cum e alcătuită această carte o face să fie cetită de oricine, cu mare ușurință și pricepere, deoarece autorul a căutat să descrie toate boalele într'o limbă curat românească.

„Cartea Sănătății“ e singura, pot zice din țară, în acest gen, care să corespundă nevoilor tuturor suferinzilor.

Cine vrea s'o aibă, să trimită 40 lei prin m. p. Farmaciei „Vorel“ din Piatra-Neamț, arătând pe cuponul mandatului că a văzut această dare de seamă în „Cultura Poporului“ și va primi-o în timpul cel mai scurt, recomandat, prin poștă.

V. Sandulescu-Topolitza

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal și Banat. Cereți-l dela administrația foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacția din Chișinău —

Din Bălți

Dela venirea în fruntea direcțiunei liceului de fete „Domnița Ileana“ a harnicei d-ne Lițu, având și corpul profesoral ales, acest liceu a devenit foarte popular nu numai la Bălți, ci și în afară de județ. Ca una din dovezi a popularității liceului a fost serbarea anuală urmată de bal, organizată de liceu, ce a avut loc zilele acestea în localul clubului „Unirea“ din localitate. Nici o petrecere culturală n'a întrunit atâta lume din toate straturile sociale ale Bălților ca suszisa serbare. Sălile încăpătoare ale clubului au fost pline de numeroasa asistență ce a venit aci, manifestându-și astfel simpatiile lor pentru liceu.

Partea întâia a serbării a fost compusă din cântece, coruri și recitări executate foarte bine de elevele liceului.

Partea a doua, compusă din jocuri, dansuri și piesa „Trandafirul“, jucată bine de elevele Bronzon, Lefter, Usov (cl. 8-a), Craev (cl. 7-a), Sadovici și Paranici (cl. 6-a), Ionescu (cl. 5-a) și Carp (4-a), a produs admirație tuturora, răsplătindu-se cu aplaude furtunoase. Serbarea precum și dansurile ce au urmat mai departe s'au desfășurat într'o deplină ordine și armonie a tuturora, pentru mulțumirea celor de față.

Printre cei prezenți am notat: pe P. S. S. episcopul Visarion al Hotinului, d-l general Vasilescu, d-nii Buzdugan și Crihan, deputați parlamentari; d-l Dr. primar Buzenchi cu doamna; Ghibănescu procuror al Tribunalului cu d-na; Sadovici, primarul orașului cu d-na; Lițu, profesor cu d-na; Văluță, notar public; Cazacu, directorul școalei normale; Malenda, directorul liceului de băeți; Carp, polițaiul orașului cu d-na; Petrof și Arghir, judecători de instrucție cu d-nele; Gofman și Dimitriu avocați cu d-nele; Dumitrescu, avocat cu d-na; Constantinescu și Dragomirescu, avocați; Seminitchi, mare proprietar; Pascu, avocat cu d-na; Palamaru, profesor cu d-na, precum și un numeros grup de ofițeri ai garnizoanei, domnișoare și cavaleri.

Ursulini.

Cetatea Ismail

Comandant al Ismailului, în acest timp, era Cilibi-Pașa. Rușii căutară la început să se împace cu turcii, punând câteva condițiuni, cari fiind prea grele, nu fură primite de către Cilibi, iar în ziua de 9 Septembrie, începură atacurile. Rușii construiră o redută cam la 350 stânjeni departe de Cetate și răspunseră cu vehemență. La 12 Septembrie rușii, provoacă un incendiu în Cetate, făcând să sară în aer pulberăriile turcești. Peste câteve ceasuri Cetatea a capitulat și turcii, în număr de peste 45 de mii, au plecat spre Constantinopol.

In Cetate mai rămaseră 567 creștini și 3250 mahomedani, precum și 9 vapoare turcești.

La aceste lupte se pomenește și de vitejiile unui comandant de trupă român, anume Mișu, care a fost răsplătit de însuși țarul Alexandru I. pentru curajul și faptele sale vitejești.

Se mai citează cazul unor turci, cari vrând să treacă neobservați pe lângă un oștean român, pus de strajă, acesta i-a surprins și le-a poruncit să se predea, spunând că sunt înconjurați din toate părțile și nu vor putea scăpa cu viață. Stratagema a prins și turcii și-au predat iataganele și pistoalele, urmând pe oștean în lagăr.

In noaptea de 21 Octombrie 1809, o barcă se apropia prin ceață, de Ismail. Caraula românească, prinse de veste și ceru parola. Aceștia răspunseră că sunt creștini. Dar soldatul crezând că sunt spioni, împinse cu baioneta și răsturnă barca. Din apă au fost scoși în adevăr doi spioni turci, cari au fost predați Generalisimului armatelor moldovenești. Acesta îi răsplăti pe curajosul soldat cu bani.

După cucerirea Ismailului Contele Bagration, porunci lui Zass să ia soldați din Isaceea și Tuteea și să așeze la Valul lui Traian.

In 1806, după cucerirea Benderului, tătarii fură isgoniți din Bugeac, cu toată averea lor, la „Apele de lapte“, în Gubernia Tavriceschi.

După 1806 se înființă în Bugeac Regiunea „De după Nistru“, despărțită în cinci ținuturi: Bender (cu Chilia și Vâlcov), Acherman, Greceanschi (Cahul), Hotarnițchi și Tomarovschi (Ismail). Aceste gubernii, înființate de ruși, erau conduse de ispravnici moldoveni. Populația ținutului era alcătuită din moldoveni și bulgari, așezați printre vechile auluri tătărești și turcești.

Restul provinciei Basarabiei era pustiu și de aceia prima grijă a fost colonizarea acestor pământuri cu diferite naționalități. Primii colonizarea acestor pământuri cu diferite naționalități. Primii coloniști au fost necrasovții, apoi zaporojenii și bulgarii. Aceștia din urmă au început a fi aduși în Basarabia în anul 1808. Primele familii bulgărești erau puține la număr (aproape o mie), dar în urmă numărul lor s'a mărit foarte mult.

In preajma anului 1812 veniră foarte mulți bulgari, aduși de generalul Inzov și colonizați pe pământurile boerilor moldoveni, iar alții prin preajma Cetății Ismail și Chilia, precum și la Reni și Leova. După bulgari au fost aduși coloniști sârbi, armeni și greci, favorizați de generalul S. A. Tucicov, care este fondatorul orașului Ismail de azi, deoarece fatalitatea a vrut ca pe ruinile vechei cetăți a Ismailului să amuțească pe veci sbuciumul vieții și astăzi să zacă în ruină, resemnată, la un Km. depărtare de orașul de azi, copilul atâtor frământări războinice.

In urma tratatului dela București din 16 Mai 1812, o parte a Moldovei și Valachia, a fost dată rușilor, cari au înființat Regiunea Basarabiei.

La început guvernul rusesc, ocupat cu războiul contra lui Napoleon, nu a avut aproape nici o grijă să refacă situația Basarabiei, care era lăsată la cheremul comandanților. In această vreme, moldovenii se mai putură bucura multă vreme de vechile lor drepturi și obiceiuri, așa că multora li-se părea că viața este aceiași, ca și în trecut. Ba mai mult încă: trei ani de zile, moldovenii nu plătiră nici un bir. Și aceasta a fost o cursă, deoarece foarte mulți moldoveni, atrași de vicleșugurile rușilor, au uitat obiceiurile și s'au înstrăinat cu totul de neamul românesc. De aceia se văd cazuri când un moldovean, a cărui origină să citește numaidecât după numele său românesc, afirmă că este rus și că rus va rămâna.

Supravegherea provinciei fu lăsată în seama fostului generalisim al armatelor de moldoveni, Ciciagov. Supravegherea era slabă, deoarece în dese rânduri marginile erau atacate de turci. De aceia foarte mulți locuitori dela sud, se refugiară spre nord, iar alții trecură chiar în Polonia și peste Nistru, unde sunt și astăzi foarte mulți moldoveni, cari au satele și obiceiurile lor.

Mitropolitul Moldoviei și Valahiei, Gavriil Bănulescu, încuraja pe toate căile pe moldoveni să primească soarta așa cum li-s'a oferit și să spere în ajutorul lui Dumnezeu. Pentru a ține strâns uniți pe moldoveni și a nu fugi prin alte țări de teama turcilor și mai ales de teama ciumei ce isbucnise la Odessa, mitropolitul ceru sprijinul tuturor celorce puteau să vină în ajutorul acestor nefericiți locuitori ai sudului.

Cigiagov a întărit partea dela Dunăre și a luat măsuri de pază contra turcilor. Hrisoave de ale mitropolitului, circulau din sat în sat și lumea citindu-le, se liniștea. Mitropolitul dădea sfaturi tuturor și-i încredința că le va veni mereu în ajutor, că va interveni să se înființeze o mitropolie chiar în Chișinău și că el va fi părintele lor sufletesc. In fața acestor afirmațiuni, moldovenii se mai liniștiră și-și căutară de gospodăriile lor.

Iord. Ifr. Bucă

Cu vasul gol

Am plecat într'o zi cu nu săteanu la drum; dar când am ieșit pe poartă ne-a eșit în cale o femee cu vadra goală în drum spre fântână.

— Ptiu! bată-te să te bată, de femee! făcu sătenul scuipând în urmă.

—Dar ce-ai cu femeia? l'am întrebat eu.

— Păi nu vezi că ne-a ieșit cu vasul gol?

— Și ce-i cu asta?

— Are să ne meargă rău pe unde ne-om duce!..

— Cum?

— Păi stăi să-ți spun ce mi-s'a întâmplat într'o zi. Era pela Sâmpietru. Dis-de-dimineață am plecat cu un car cu lemne la târg, că de! mai trebuia câte ceva pentru casă, când tot pe la podișca asta mi-a eșit Smaranda lui Troinea, cu vadra goală. Ei ce crezi c'am pățit?... Când a fost ca să trec podul Luncavețului, m'am întâlnit cu o căruță. Ca să nu mint, cred că vizitiul era trecut de șaptesprezece căci mâna ca un nebun. Pe la jumătatea podului trosc! și-mi isbește osia carului. Ce puteam face? Osia se rupsese și vrând nevrând m'am întors acasă, am pus altă osie la car și-am plecat la târg tocmai a treia zi.

— Și crezi că din cauza femeii celeia ți-s'a întâmplat neplăcerea asta? l'am întrebat eu.

— Păi cum dar?.. să știi dela mine, că ori de câteori îți ese cineva cu gol în cale, toate câte le vei face au să-ți meargă în gol. Să ții minte, domnule, ca atunci când te întorci din drum pentrucă ai uitat ceva sau pornești de acasă pășind cu piciorul stâng, orice-ai face, orice-ai drege tot pe dos are să-ți meargă.

Dupăce a spus cuvintele acestea, săteanul și-a luat „bună-ziua“ și a plecat acasă, rămânând ca să ne ducem, unde aveam treabă, a doua zi de dimineață. Și dacă din nenorocire ne eșea iar cu gol Smaranda sau Stanca, trebuia ca să ne ducem în altă dimineață și așa până cine știe când.

D. Diaconescu-Dăești

Viața din Bucovina

Din Cernăuți

In amintirea marelui eveniment al Unirii Principatelor, s'a ținut în Teatrul Național, un festival potrivit ocaziei, la care a luat parte un numeros public cernăuțean. Serbarea a fost onorată și cu ilustra prezență a I. P. S. Mitropolit Nectarie, precum și cu acea a d-lui ministru Nistor. D-l Cândea, rectorul Universității locale a rostit o conferință bogată în învățăminte și îndemnuri, asupra împrejurărilor în cari s'a îndeplinit actul unirii dela 1859 și a stăruit asupra jertfelor uriașe aduse cu atâta elan de generații de-a rândul până când ideia unității naționale s'a realizat în mod deplin în 1918.

In consecință datoria noastră a celor de azi, e să ne arătăm vrednici de acele jertfe și să păstrăm și să consolidăm pentru vecie opera lor.

S'a reprezentat apoi pentru a doua oară basmul dramatizat al d. C. Berariu „Cheleș-Împărat“, de trupa permanentă din Cernăuți, a reputatului artist Petre Sturdza.

D.

In vederea distribuirii premiului de 20 mii de lei fixat de fundația Max cav. de Anhauch, pentru cea mai bună compoziție a unui compozitor din România, se publică următorul concurs:

La concurs se admit numai compoziții de stil înalt (ca d. p. opere, oratorii, simfonii și muzica de cameră), cari încă n'au fost publicate, cari n'au fost executate în fața publicului nici parțial și nici integral, cari încă n'au mai fost premiate și cari nu cuprind adaptări sau transcripțiuni.

Concurentul poate participa la concurs numai cu o singură operă.

Vor fi preferate compozițiunile brodite pe motive din istoria sau din folklorul românesc.

Dintre compozitorii străinătății pot concura numai cei de cetățenie română.

Manuscriptele (partituri și voci) trebue prezentate anonim, înzestrate fiind cu un motto sau cu o lozincă pusă drept etichetă pe coperta compoziției. Cu aceiaș etichetă va fi însemnat plicul care va închide un bilet cu adevăratul nume și adresa precisă a concurentului, precum și dovada de cetățenie română la caz că concurentul vine din afară. Plicul acesta bine închis și sigilat, se va atașa operei prezentate și rămâne până la decernerea premiului închis și tainic depozitat.

Comitetul societății are dreptul ca înainte de decernerea definitivă, să aranjaze o audiție publică respectivelor opere, fapt care însă nu atinge deloc drepturile editoriale.

Manuscriptul operei premiate rămâne drept amintire în posesiunea societății.

Numele concurenților în afară de numele premiatului se vor publica numai cu permisiunea specială a respectivilor compozitori.

După decernerea premiului, piesele prezentate sunt, în afară de manuscriptul operei premiate, la dispoziția concurenților și se trimit la dorință, recomondat prin poștă cu cheltuiala și riscul lor. Manuscriptele cari nu vor fi reclamate timp de un an, dela decernerea premiului, vor fi distruse.

Operele pregătite în chipul acesta se vor adresa în scriere legibilă către „Societatea filarmonică din Bucovina cu sediul în Cernăuți“, până la 15 Septembrie 1926.

Manuscriptele intrate mai târziu, precum și cele cari nu se conformează acestor condițiuni, nu vor putea fi considerate.

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilas
Piața Unirii Cluj
41—26—15

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și spunghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

Arpad Déri
prăvălie de semințe
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări dă dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

Perii
pentru { Armată / Uzine industriale / Gospodării / Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57— 8—13

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—14 *ANTON JUDOVITS.*

OPTICA
CLUJ, Str. Universității 1.
Cel mai modern și cel mai ieftin magazin de articole optice. Mare asortiment de termometre, gradatoare pentru alcool, articole de gumă.

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-53-10

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

Subscrieți acțiuni la societatea „Cultura Poporului“

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE

Telefon 10-25
Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

RĂSPÂNDIȚI „CULTURA POPORULUI“

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ, str Călugărițelor (pe Someș).

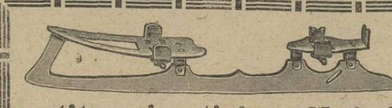
Mare asortiment Fiul lui Matia Kun
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.
Nichelare și ascuțitul se execută promt.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Engros! *En detail!*
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINĂTATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Gromen & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand 13

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te și vei fi! — Voește și vei putea!

C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 14 Februarie 1926** | ADMINISTRAȚIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 148 Apare în fiecare Duminecă

PRESA DIN ARDEAL

De câtva timp, câțiva publiciști — ca floarea de leac — afirmă prin publicațiuni: adevărul că dela Unire încoace în Ardeal se simte o scădere îngrijitoare în ceeace privește presa. Desființarea hotarului dureros al Carpaților a adus și dintr'o parte și dintr'alta a pământului românesc tot ce vreți: iubire frățească, prefaceri sociale, spirit nou la câțiva, democrație ca pe vârful lingurii — o fi mai multă dar nu se poate manifesta și e tot una — și multă, prea multă politică măruntă, răutăcioasă și distrugătoare.

Ardealul, vorbim de acel politic — căci poporul și aici nu e chemat la adevărata viață cetățenească și nu-l ascultă cine trebue să-l asculte — în șapte ani de unitate națională și-a pierdut din însușirile lui viguroase și în care aveam încredere cei cinstiți din regatul înainte de 1916, ajungând acest Ardeal, să se indentifice aproape cu toate moravurile politicei înrăutățite și cu atavismul Fanarului.

Duhul cel rău politic a cuprins repede mentalitatea lumei culte din Ardeal, chemată la viața politică, mentalitatea altă dată atât de sănătoasă de pe urma căreia un mileniu de asuprire n'a putut să schimbe nicio iotă din fizionomia și structura sufletului românesc ca națiune.

Ardealul, afară de țărănime și clasa cultă departe de lupta politică, astăzi e altul; Ardealul pe încetul se schimbă și materialismul în care ne zbatem și șuvoiul periculos al demagogiei cuprinde pe cei mai mulți, căci numai așa se pot îmbogăți și atribui măriri sociale; Ardealul nu mai este ce-a fost și din zi în zi se înstrăinează de țărănime și purcede pe căi greșite ca să se întâlnească cu toată pleava politicei otrăvitoare de suflete și închircirii de energii adevărate.

La această desfășurare din ce în ce mai tristă vom asista cu vremea; de aceea glasuri profetice, vin și buciumă și atrage tuturor luareaaminte înspre ce prăpastie ne îndreptăm dacă nu vom însănătoși și viața socială și politică a Ardealului, cu o presă cotidiană cinstită, așa cum a avut-o pe vremuri națiunea română în condițiuni vitrege sub o obláduire străină.

Ne stă și astăzi înaintea ochilor și a minții atitudinea dreaptă, sufletul cald și jertfa pe de-a'ntregul a foilor ardelene cari apăreau ca o mântuire până și prin sate, foi scoase cu creițarul trudit al bietului domn părinte sau al dascălului, ca amândoi să nu înțeleagă nimic din agoniseala și gospodăria lor, sfârșind între pereții reci ai temnițelor.

Rândurile tipărite din foi erau slove înmuiate în sângele acestor apostoli și adâncimea cuvântului era înțeleasă în cea mai scundă casă de plugar, care cu trudă și el își purta fectorul în suman și opinci, pe la școli, ca să ajungă tot un preot sau un dascăl.

Înainte de a veni mântuirea neamului prin vitejia armei a soldatului român, a fost un alt război al pregătirii acestuia din urmă cu mitraliere și tunuri, războiul prin tipar care a ținut trează și dârză conștiința națională. Alături de altarul bisericii și al școalei era altarul presei transilvănene.

Urmărească-se paginile Gazetei Transilvaniei, *ale* Tribunei, *ale* Românului *și ale celorlalte foi românești apărute în Ardeal și se va vedea perindându-se ca într'un caleidescop toată viața națională sub toate manifestările ei: politică, socială, școlară, bisericească, agrară, etc.; munca uriașă, sforțarea și vitalitatea poporului român frânt în două, ca să nu fie îngenunchiat și nimicit.*

Cu jertfa cea mai grea a cărturarilor stăpâni pe învățătură, s'a clădit acea conștiință neîndoelnică și bravă în cel din urmă plugar, iobag de pământ, dar cititor de slovă românească și mai ales de foae poporală, foae care o ținea ascunsă în sân de frica baionetei jandarmului, foae care o citia ca pe o Evanghelie, la lumina opaițului și lângă icoana Maicii Domnului.

Cu această tradiție și cu această înflorire de presă românească s'a unit Ardealul cu țara mamă.

Și astăzi ce vedem și unde am ajuns? Astăzi Ardealul trece prin cea mai dureroasă criză a presei românești. Astăzi Ardealul e pustiu ca presă națională. Incotr'o ne întoarcem un răsunet trist și al primejdiei. Poporul descătușat, liber în țară liberă, dar înflămânzit de pâinea de toate zilele a presei. Ardealul cu aiâtea milioane de români nu are un organ specific al pământului lui, organ în care să se oglindească toate aspirațiunile, tot caracterul, toată munca și energia națională, toată mentalitatea lui spre prefaceri sociale. Ardealul este inundat de o presă bucureșteană cotidiană și vertiginoasă în un spirit opus românului de aici, un spirit necreștin și cu ascunzișuri periculoase; Ardealul este inundat de o presă cu poalele peste cap, cotidiană, murdară de demagogia partidelor politice, presă distructivă, care desbină oamenii și-i ațâță la ură și la mai multe păcate.

O presă trivializată, plină de cancanuri, și cu un stil isteric și mahalagesc, încât plugarii satelor de aici și intelectualii nu și-o pot asimila cerinților lor sociale.

Unde o să ajungem? Aici e stavila; aici e glasul câtorva publiciști cari se străduesc să deschidă ochii și să strige în largul românismului: Destul! Ardealul vrea o presă specifică mentalității lui și să se întoarcă înapoi la presa cinstită din trecut pe care a avut-o.

Poporul e dornic să aibă o astfel de hrană sufletească. Cititorii sunt cu sutele de mii. Dar unde ni-i mântuitorul? Unde e personalitatea nu plină de talent, căci slava Domnului, avem atâția gazetari și literați însuflețiți, cinstiți și maeștri ai scrisului și gândirii, acea personalitate care să depue capitalul necesar unui mare cotidian? Sunt și oameni foarte bogați, cari ar avea de unde să finanțeze o presă binefăcătoare Ardealului, dar aceștia sunt prea aproape de interesele lor personale, de consiliile de administrații de pe la instituții unde încasează tantieme mari din sărăcia țăranului român.

Prin urmare fapta ar porni tot dela un mare om reprezentativ al neamului nostru, o personalitate cu spirit nou, un răscolitor de suflete, un îndrumător în hausul acesta de păcate. Îl așteptăm și va veni cândva. Neamul acesta transilvănean nu poate rămânea multă vreme fără o călăuză adevărată, un mare talent, care să deie într'o parte toate piedicile și să facă să trăiască un cotidian cinstit și mai presus de cât fapte diverse.

Trebuie să ne gândim că la această presă constructivă ar veni cu ajutorul bănesc, și care ar trage mult în curpână, românii din America.

La Adunarea generală a Sindicatului presei române din Ardeal și Banat, adunare care s'a ținut zilele trecute la Cluj, preocuparea cea mai de căpetenie din dezbateri a fost acea cum s'ar putea înființa un cotidian românesc în Ardeal.

D-l Octavian Goga, luându-l în afară de omul politic, de mulți ani prin „Țara Noastră" cată să desfunde drumul greu al presei române de o anumită presă neprietină poporului român, și lupta tiparului pe care o duce din ce în ce are mai mulți sorți de izbândă, ridicându-se ca o zi de primăvară, plină de soare și sănătoasă.

D-l Const. Bacalbașa și d-sa a deschis „bătălia cea mare".

Literații ca d-nii Cezar Petrescu și Nichifor Crainic, prin condeiul lor cotidian aduc numai sănătate în presa românească.

La Cluj, o minte luminoasă ca aceea a învățatului Bogdan-Duică, tot mai mult contribue la desfășurarea în bine a acestei probleme a ziaristicei românești din Ardeal; deasemenea discuțiunea pentru un cotidian, aici, este pusă și de „Societatea de mâine".

Iar cât privește despre „Cultura Poporului" din anii de apariție de până acum se vede câtă energie și suflet curat își pune ca să pregătească ziua cea mai apropiată, care ar fi și o minune: un cotidian românesc la Cluj.

Neînfăptuindu-se cât mai curând o presă puternică a neamului român din Ardeal, mergem spre un rezultat trist; naționalitățile adumbrindu-ne cu presa lor oțelită și bine susținută, rămânând noi în minoritate, deoarece nu trăesc deapururi popoarele cari stăpânesc numai pământul, ci popoarele cari au o cultură desăvârșită; și nu poate fi desvoltare a culturii și o propășire spre emanciparea unei națiuni cu viață socială, politică și economică desăvârșită, dacă nu are la îndămână o presă la înălțimea vremii.

Presa se poate asemăna ca și plămânii unui om; aceștia fiind bolnavi oricâtă minte, voință și sănătate ar avea, nu folosesc la nimic, căci țintirimul — când lumea îi e mai dragă — îl primește la sânul lui.

Tot așa și popoarele au țintirime dacă nu'și susțin presa.

Const. Cehan Racoviță

Congresul național-bisericesc

Mercuria trecută s'a deschis la București congresul național-bisericesc, cea dintâi adunare a bisericei ortodoxe-române din toată țara. In înțelesul nouei legi de organizare a bisericei ortodoxe-române, congresul național-bisericesc este cel mai înalt așezământ de legiuire, în care, preoți și mireni de-o-potrivă, vor munci pentru ridicarea vieții sufletești a poporului român.

Congresul a fost deschis prin cuvântul M. S. Regelui Ferdinand. Cel dintâi rege al tuturor Românilor a avut fericirea să deschidă cea dintâi adunare bisericească a tuturor Românilor ortodoxi. S. Sa Patriarhul Miron, a rostit o înălțătoare cuvântare, făcând pomenirea marelui mitropolit Andrei Șaguna și cerând binecuvântarea Cerului asupra lucrărilor congresului. D-l ministru Alexandru Al. Lapedatu a arătat că prin noua lege de organizare bisericească o însemnată parte a drepturilor statului a trecut la congresul național-bisericesc. Cu toate acestea, statul va da bisericei și în vitor sprijinul cuvenit, că să-și poată împlini înalta ei chemare.

După acestea congresul și-a început lucrările. Inainte de toate s'au întărit alegerile delegaților, apoi, s'au ales comisiile congresului. S. Sa Patriarhul Miron a înaintat apoi o lege despre învățământul religios și despre administrarea averilor bisericești, precum și o lege pentru alegerile eparhiale.

A doua zi, s'a făcut alegerea noului episcop al Constanței, fiind ales P. S. Sa Gerontie Silișteanul, un vrednic arhiereu al bisericei ortodoxe-române.

SCRISORI DIN ALBANIA

— Dela corespondentul nostru —

Inălțarea steagului Consulatului român din Duratzo

Se știe că guvernul român la propunerea ministrului nostru din Tirana, a creat până acum în Albania, două consulate onorifice, unul în Santiquaranta și altul în Duratzo. Și la unul și la altul au fost numiți consuli, mari comercianți români din Albania, la Santiquaranta d. Alcibiade Diamandi, la Duratzo d. Blagiu Dovana.

Inălțarea steagului Consulatului român din Duratzo, s'a făcut cu deosebită solemnitate, ținându-se seama de importanța portului Duratzo pentru viitoarele noastre relațiuni cu Albania și mai ales fiindcă Duratzo este și un însemnat centru românesc în care trăesc peste 250 de familii de români.

Sosirea d-lui Simion Mândrescu, ministrul nostru în Albania, împreună cu d-na și cu personalul Legațiunei a fost salutată călduros de numerosul public, care aștepta arborarea steagului. Era de față prefectul județului, primarul orașului, locțiitorul mitropolitului român din Duratzo, toți consulii străini și toate notabilitățile din localitate.

La ridicarea steagului, d. ministru Mândrescu, a rostit următoarea cuvântare:

Domnule Consul,

Incredințându-vă steagul Consulatului român din Duratzo, vă urez deplin succes în munca ce aveți să depuneți în interesul celor două țări, cari s'au pus încrederea în D-v., pe una reprezentând-o ca împuternicit, pe cealaltă ca cetățean credincios și devotat al ei. Orice pas ați face, să nu uitați, că el trebue să servească la strângerea cât mai mult a legăturilor de prietenie și încredere ce există deja între aceste două popoare înrudite, poporul român și poporul albanez. Lucrând în felul acesta vă veți servi și patria și România, și veți bine merita dela amândouă. In această muncă a D-v., Legațiunea regală română din Albania vă va sta într'ajutor și cu vorba și cu fapta, pentrucă își dă seama de importanța lucrului.

Iubit popor albanez,

In deplină și sinceră dragoste față de frații albanezi, România a creat în Albania o Legațiune cu a cărei organizare și conducere am fost onorat. Dela început am considerat această însărcinare ca o misiune, având să mă preocup, în afară de partea politică, de două chestiuni vitale: de chestiunea culturală și de chestiunea economică.

Suferințele voastre seculare subt dominațiunea vitregă, mărite prin devastările și asasinatele numeroaselor incursiuni a unor bande de prădă, au făcut să vă găsiți astăzi într'o stare destul de precară atât culturalicește cât și economicește.

A fost prin urmare firesc, ca România prin mine, să se gândească să vă dea o mână de ajutor frățească, pentruca și într'o direcție și în cealaltă să vă puteți înălța acolo unde, dacă ați fi avut o soartă mai fericită, ar fi trebuit de mult să fiți. A făcut-o ca soră mai fericită pentru Albania, în care știe că trăește un popor înrudit ca origină și în parte și ca limbă și credință.

A început prin a se interesa de cultura voastră. In acest scop a destinat copiilor voștri în internatele de pe lângă școlile sale secundare, aproape o sută de locuri, cu totul gratuit, și știți bine că în alegerea acestor bursieri ai statului român Legațiunea regală română n'a făcut nicio deosebire pe motive de naționalitate sau credință, ci a trimis alături de fii de români ortodoxi și fiii de albanezi catolici, ortodoxi și mahomedani. România nu se va opri numai la atâta în această direcție. Ea va găsi calea să vă ajute și prin alte mijloace, dupăcum și ea a fost ajutată altă dată de surorile ei mai mari, Franța și Italia.

Să nu se îndoiască nimeni de hotărirea și intențiunile sale curate, isvorâte numai din dragoste, fără nici un interes ascuns.

Pe aceleași bune intențiuni puteți conta și în ceeace privește ajutorul pe care România vrea să vi-l dea pentru ridicarea voastră economică.

Consulatul român din Duratzo, ca și cel din Santiquaranta, și altele cari se vor mai înființa vor fi numai mijloace pentru atingerea acestui scop.

Legăturile comerciale, pe cari România este hotărîtă să le înceapă cât mai fără întârziere cu Albania, vor contribui într'o largă măsură la ridicarea economică a Albaniei și prin aceasta la strângerea legăturilor de prietenie și încredere între noi și voi. Va fi grija mea și-a consulilor noștri din diferite centre, fixate pentru activitatea lor.

Contez și pe priceperea și bunavoința cu care au întâmpinat toate sforțările mele în aceste două direcții Președintele Republicei, d. Ahmet Zogu, și guvernul albanez. Contez și pe maturitatea politică a reprezentanților voștri din parlamentul țării și pe a voastră, iubiți albanezi.

In această credință spun din tot sufletul Trăiască Ahmet Zogu, Trăiască Republica Albaneză, Trăiască vrednicul popor albanez."

Domnul Dovana a răspuns următoarele:

„Steagul pe care Excelența voastră mi-l încredințează astăzi, vă asigur că îl voi apăra cu tot sufletul, având ca bază, strângerea relațiunilor amicale existente între România și Albania, știind bine, că acesta trebue să fie punctul esențial al programului consulatului român din Duratzo, și pe de altă parte, trebue să îndeplinesc vorba pe care Excelența voastră ați spus'o că anume pe unul îl reprezint ca împuternicit, iar pe celălalt ca supus credincios și devotat al lui.

Sunt mândru că mi-s'a dat ocazia să reprezint statul român, care a fost și este izvorul idealismului națiunei albaneze, apărătorul ei, și este numai pentru existența independenței albaneze.

Nu vreau, Excelență, să vă amintesc aci, faptele mari pe care România le-a făcut pentru libertatea Albaniei de sub jugul fostului imperiul otoman. Nu vreau, Excelență să vă amintesc aci, ospitalitatea poporului român pentru poporul albanez. Nu vreau să vă amintesc aci, apărarea și inițiativa autorităților române ce au arătat-o pentru pregătirea independenței Albaniei. Nu vreau să vă amintesc aci, Excelență, că România a fost patria a doua a naționaliștilor albanezi atuncia când niciun albanez nu găsea loc unde să-și petreacă viața lui.

Programul pe care România are de gând să-l pue în aplicare în Albania prin persoana Excelenței voastre, care vă bazați pe priceperea și bunavoința pe care atât Excelența Sa Președintele Republicei d. Ahmet Zogu cât și guvernul albanez le-au arătat față de Excelența voastră, suntem convinși că se va îndeplini, și mai mult știm foarte bine, că România a fost și este, santinela de fier pentru apărarea independenței albaneze.

Domnule ministru,

Ținând seama de punctele programului pe care guvernul român vrea să le pue în aplicare prin Excelența voastră în Albania, vă asigur încă odată, că voi fi un supus credincios și devotat patriei mele și în acelaș timp voi fi un misionar credincios al României, pentru strângerea relațiunilor cât mai apropiate între patria mea și România.

Astăzi, subt triumful steagului legalității, subt președinția Excelenței sale d. Ahmet Zogu, primul-președinte al Republicei Albaneze, în istoria Albaniei va trece alături de marii voevozi ai României, ca Mihai-Viteazul și alții, avem siguranța că vom realiza totul spre binele celor două popoare înrudite.

Deaceea spun din tot sufletul: Trăiască Majestatea Sa Ferdinand I Regele României, Trăiască Ahmet Zogu primul Președinte al Republicei Albaneze, Trăiască Albania."

Este de prisos să se releve impresia adâncă ce au făcut-o asupra asistenței cuvântările d-lui ministru și a d-lui consul.

Un ospăț întim a încheiat frumoasa festivitate.

D. V.

DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Cardinalul Mercier

S'a stins la Bruxelles, în vârstă de 74 de ani, unul din prinții bisericei catolice, o figură de prelat venerabil, un apostol al creștinismului, Cardinalul **Mercier.**

In vremurile de restriște ale marelui războiu, Cardinalul Mercier, s'a arătat așa de pregătit moralicește încât a înfruntat evenimentele și oamenii, cu acel stoicism și aceea siguranță neclintită în victoria finală, care este caracteristica sufletelor alese.

Familia-i modestă de plugari francezi se refugiază în câmpia valonă pe la mijlocul veacului al 17-lea.

Tatăl său este unul din înfocații luptători pentru independența Belgiei.

Preot la 22 de ani, fiul său, urcă toate treptele ierarhice pentru a ajunge la cea mai înaltă. Munca, acțiunea, fapta, au fost totdeauna exemplu viu pentru toți ceice l'au apropiat, pentru seminariștii săi de la Malines și Universitatea din Louvain, unde apariția sa, marchează triumful unei adevărate revoluțiuni școlastice.

Sufletul său de patriot e profund rănit de invazia hoardelor germane în 1914. Puterea de fapt învingătoare a dreptului statornic — fie chiar vremelnic — reprezentată pentru el cel mai odios și inuman spectacol și în iubirea pentru credincioșii săi, va găsi el sursă bogată de rezistență, în fața barbarilor.

Pastoralele sale, răspândite din amvonul satelor și orașelor, îmbărbătează poporul belgian.

Atrocitățile sunt veștejite în mod public; un minut ideea victoriei finale nu face loc desnădejdii.

„Judecata istoriei — spune el — a dreptului, precum și justiția divină, vor forma recompensa răbdării noastre; răsplata pământească o avem, căci regimul de ocupație, cu toate ororile-i este blestemat de lumea întreagă."

După însăși mărturisirea foștilor dușmani, el a încarnat Belgia ocupată, al cărei păstor venerat și ascultat era.

Sub imboldul lui, voințele șovăitoare s'au întărit în respingerea primejdiei comune, iar insolența cotropitorului, s'a izbit de pavăza patriotului creștin, ca un zid, ce nu se poate trece.

Toate aceste calități unite cu o modestie care îl făcea să spună că în toată vrednicia-i arătată în vremurile grele ale patriei, nu trebue căutată pentru el nici o glorie, căci oricine ar fi putut proceda la fel, caracterizează această nobilă figură, simbol al patriei sale.

Rolul pe care Cardinalul Mercier îl ocupa în sânul bisericei catolice era foarte însemnat. Calitatea sa îi dedea dreptul să facă parte dintre sfătuitorii Papei, iar în cazul vacanței Scaunului Pontifical, el lua parte la Conclavul care alege pe succesorul său.

Primatul Belgiei a făcut în timpul războiului o călătorie la Roma, pentru a convinge pe Suveranul Pontif, de utilitatea unei intervențiuni imediate, care să facă să înceteze dăslănțuirea celor mai barbare procedee războinice, după urma cărora, în special poporul belgian, pătimise așa de mult.

Ultima sa dorință a fost ca înainte de moarte să revadă pe principele moștenitor. Ducele de Brabant era plecat de 6 luni, într'o călătorie în Congo. Cardinalul Mercier a avut mulțumirea de a revedea înapoiat la Bruxelles pe Moștenitorul Regal, al cărui preceptor prețios fusese.

Din înălțimea-i, spiritul Cardinalului Mercier va veghea asupra binelui marei familii creștine, căreia îi închinase întreaga-i activitate, iar ideea de justiție, pe care el a întrupat-o cu atâta vigoare, va continua să triumfe spre binele constant comun.

Emil Pavelescu

Domnului Ministru al școalelor

Munca ordonată dar nerăsplătită este marea sforțare a acelor intelectuali pe cari soarta i-a destinat să poarte numele de învățător.

Așa după cum Mântuitorul lumii și-a purtat crucea pe muntele Golgota, așa o poartă astăzi pe pământ toți pionii culturii românești. Pioni lăsați în părăsire, obligați să muncească din răsputeri pentru a nu li-se recunoaște munca în raport cu neînsemnatul salariu ce-l primesc din partea statului.

Invățătorii formează breasla cea mai nefericită, deși ei sunt razimul oricărei națiuni care vrea să trăiască. Munca lor uriașă e plătită cu lefuri neasămănat de mici. In valuta de astăzi un salar de 2000—2500 lei lunar, reprezintă 20 lei aur, poate și mai puțin. Inainte de război cel mai neînsemnat muncitor primea cel puțin 40—50 lei lunar, ceiace în valuta de astăzi reprezintă 4—5000 lei. E drept că și alte categorii de funcționari nu sunt bine retribuite, dar cea mai năpăstuită categorie este aceia a luminătorilor neamului cari trăesc în cea mai neagră mizerie. In afară de salariul lunar de văcar ori porcar cari sunt mai bine plătiți decât un învățător, n'au nici un folos material. Singura lor sursă de existență este salariul dela stat pe care-l primesc la două sau la trei luni după prestarea serviciului. Văcarul din Rășinari (jud. Sibiu) are 2500 lei lunar, plus că mai capătă locuință gratis, lemne, și alimente în natură, ceiace ar face cam 4000 lei lunar. Brodarul dela Hărău, (Hunedoara), adică omul care conduce brodul dela o parte a Mureșului, la alta, primește 40 mii lei anual, plus două perechi de cisme, locuință în natură, ș. a. Dar, câte exemple nu pot fi date din care să reiasă cât este de prost plătit un învățător față de cel mai neînsemnat muncitor?

Cei mai rău o duc învățătorii veniți din vechiul regat în anul 1924. Li-s'a promis prin lege că pot fi împroprietăriți cu un lot de 10 hectare dacă-și iau angajamentul că se fixează pentru totdeauna în Ardeal. Mi-am luat angajamentul acesta încă din Decembrie 1924 și în consecință trebuia să fiu împroprietărit cu lotul amintit în lege. Dar toate sforțările mele cât și ale altor colegi cari au dorit să rămâie în Ardeal pentru totdeauna, au rămas zadarnice. Am înaintat petițiuni peste petițiuni, am apelat, ne-am tânguit, am deschis de nenumărate ori ușile superiorilor, am scris epistole deschise la puternicii zilei, dar glasul nostru a bătut în pustiu.

Idealismul făurit pe băncile școalei normale, idealismul care vibra în sufletele noastre, s'a risipit ca pleava 'n vânt, în fața realității.

Când ne-am ales posturi în învățământ, sunt aproape trei ani deatunci, sufletele noastre vibrau de entuziasm. După terminarea școalei militare, ne-am prezentat la posturi cu aceiaș încredere de cari erau însuflețiți oștenii armatei române când au trecut Carpații. Mulți dintre noi își alesese posturi, consultând harta României, dela un capăt la altul. Cei mai mulți au plecat însă spre necunoscut. Așa, bunoară, vedeai un dobrogean, luându-și post în Ardeal, un oltean prin Basarabia, un muntean prin Crișana, un moldovean prin Banat, ș. a. m. d. Comunele pe cari le-am ales erau pentru noi necunoscute. Credeam că tot ce sboară se mănâncă și nici prin gând nu ne trecea că vom avea multe obstacole în drumul spre lumină. Unii dintre noi dar prea puțini la număr au fost mai norocoși. Alții și cei mai numeroși cari au descălecat pe aceste meleaguri, au întâmpinat fel de fel de piedici, cari i-au rănit adânc. Dintr'o leafă de măturător de stradă, trebuia să se hrănească, să se îmbrace, să se încalțe, ș. a. Minoritarii i-arătau cu degetul și-i cam luau peste picior pe acești apostoli ai neamului trimiși în Ardeal să se facă martiri. Din această pleiadă de tineri entuziaști, cărora li-s'a făgăduit marea cu sarea, au mai rămas în Ardeal numai aceia pe cari soarta i-a favorizat să aibă cu un dram de noroc mai mult decât ceilalți, și răbdare extraordinară.

Intr'un târgușor din Ardeal, cei mai buni elevi de odinioară ai unei școli normale din Moldova, astăzi fac pe lăutarii numai ca să poată trăi. Alții se ocupă cu tot felul de ocupațiuni nedemne de titlul de învățător. Minoritarii râd și fac haz de învățătorii trimiși din vechiul regat, spunând că umblă cu hainele zdrențuite, ghetele scălcite, etc.

Cele mai multe școli din Ardeal, n'au locuință pentru un director. Cei mai mulți dintre acești învățători au fost nevoiți să-și împartă toată leafa cu gazda, care nu vrea să știe că salarul este neîndestulitor. Când ni-s'au mărit salariile în 1925 cu 30 la sută și cerințele vieții s'au scumpit însutit. Acum ni-s'a sporit salarul cu 40 la sută, iar traiul s'a scumpit de două ori ca anul trecut. Apoi noi ca învățători n'avem în afară de leafă niciun venit.

Excelența sa d. Dr. C. Angheleseu, despre care sunt convins că poate fi comparat atât cu P. Poni cât și cu marele Spiru Haret, din diferite puncte de vedere, ar putea să creieze prin autoritatea D-sale o situație corespunzătoare demnității de învățător, o situație mai ideală, mai bine retribuită, mai cinstită, deci.

In genere toți învățătorii o duc greu cu viața. Toți întâmpinăm aceleași obstacole, aceleași dureri și amărăciuni.

Muncim, ne zbatem din toate puterile noastre dar munca noastră nu e răsplătită nici pe jumătate. Invățători bătrâni cu 30—35 ani de serviciu și nu primesc decât 5—6 mii lunar, ceiace reprezintă costul unui rând de haine de mâna a patra și al altor câtorva mărunțișuri.

Școala română pierde foarte mult din idealismul ei, pentrucă învățătorului nu-i este retribuită munca în conformitate cu realitatea. Invățătorii pier de foame și cu ei piere energia sublimă necesară înflorirei unei națiuni. E destul de regretabil că nimeni nu se gândește serios la răsplătirea după merit a acestor apostoli ai neamului românesc.

Noi învățătorii constituim categoria de funcționari cea mai prost retribuită. Noi avem numai leafa dela stat și nimic altceva. Deaceia îndrept aceste rânduri către d. Ministru al Școalelor cu rugămintea să amelioreze soarta luminătorilor neamului. La armonizarea salariilor învățătorii să fie luați în considerare după munca depusă și să fie retribuiți așa după cum se cuvine.

Em. I. Cioroianu

In jurul descoperirii istorice din comuna Lazarea (Ciuc)

Se știe că în cimitirul romano-catolic din Lazarea, din întâmplare, s'a dat de osemintele unor oameni, cari după numărul craniilor s'au evaluat la 1500 de inși.

Ziarul unguresc „Keleti Ujság", prin confratele nostru, ziaristul Ludovic Szini, în numărul din 8 Aprilie 1925 aduce amănunte senzaționale relativ la această descoperire. Intrucât presa românească s'a ocupat mai restrâns, ca de obicei, de o atare chestiune, m'am gândit că ar fi bine să recapitulez pe scurt datele obținute până în prezent și totdeodată să ațâț mai intens interesul ce trebue să poarte instituțiile noastre competente, cari la rândul lor ar putea da un comunicat complect asupra realității lucrurilor. Spre ajungerea scopului arătat, m'am pus în contact cu mai mulți martori oculari ai descoperirii și mai ales cu d. Ludovic Szini, care a binevoit să-mi dea relațiuni.

Ce spun bătrânii?

Unii dintre octogenarii satului, cu mai multă ținere de minte, spun că își reamintesc din copilărie și dela strămoșii lor cari ar fi trăit cu o sută de ani mai înainte, că într'o movilă din marginea satului, numită „Movila tătarilor" (Tátárdomb) ar fi îngropați niște năvălitori tătari, cari au fost exterminați cu desăvârșire de către secui și nu știu nimic despre vre-o oaste moldovenească c'ar fi cotropit ținutul prin veacul al 17-lea. Dar niște germani doritori de urme istorice, prin anul 1917, făcură săpături adânci la numita movilă și nu aflară nimic, astfel că ce afirmă bătrânii se reduce la o simplă legendă, pe care nu se poate întemeia prezumțiunile. Afară de aceasta se presupune că scheletele au fost dezgropate dintr'alt loc și depuse în cimitirul romano-catolic, însă de unde și când, nimeni nu precizează. Totuși „Domus Historia" bisericei locale arată că înainte de 1818 ar fi fost scoase osemintele din Movila Tătarilor și îngropate din nou grămadă, explicând motivul pentru care nu s'a aflat vre-o urmă, care să călăuzească cercetările pe calea cea adevărată.

Scrierile preoților secui în fața datelor istorice românești

Preotul Alek Török, care a înregistrat întâmplările încă de pe la începutul anului 1635, într'una din cronicele sale spune, că „pela 1658 ar fi năvălit din Moldova 3000 de „ciocoi" în frunte cu căpitanul Pintea. După ce au jefuit satele, în fața Lazarei au fost atacați de 300 secui și după o luptă aprigă ar fi căzut 1500 năvălitori iar dintre apărători numai 15. Ori s'a constatat că printre cele 1500 de schelete distincte s'au aflat și multe rămășițe de oseminte măcinate în decursul deceniilor. Tot astfel scrie și protopopul Ferentzi din Gheorgheni, care însă vorbește despre 1750 de morți în aceleași condiții, cu mici diversiuni, însă exact la aceiaș dată, 6 Septembrie 1658.

Cronicarii secui mai spun, odată că, acești năvălitori ar fi fost tătari (străini), altădată că sunt moldoveni cari ar fi lăsat în mânile secuilor 24 steaguri. Faptul că în acest timp tătarii se aflau în preajma orașului Alba-Iulia, unde erau angajați în lupte serioase cu oștile lui Rakotzi II, îndrituește pe cronicari a crede că numai din Moldova au putut veni năvălitori și anume prin pasul Tulgheșului. La aceste păreri se mai adaugă diferite elemente antropologice, cari reliefează pe oștenii voinici din veacul al 17-lea. Craniile mari provăzute cu dinți buni și schelete de o lungime ce ating 2 m. ceace se presupune că acești ostași au variat între 20—30 de ani și că moldovenii erau astfel niște uriași pe atunci.

Acum ne întrebăm ca un fel de răspuns afirmațiunilor depuse de aceste cronici — oare se poate concepe o bătălie între 3000 soldați uriași și 300 secui (viteji) în care să învingă cei de-ai doilea? Moldovenii erau foarte bine organizați și alcătuiau o armată regulată, care nu se deda la acte nelegiuite după cum sunt acuzați, pe câtă vreme cei 300 secui puteau fi doară, o ceată de legionari adunați la repezeală de un anume Gábor Déák. Care a fost pricina bătăliei? In Moldova frământările politice de sub domnia lui Gheorghe Ștefan-Vodă, îndreptase poporul împotriva boerilor și pe dealtă parte vrând ne vrând sprijinea acțiunea lui Rakotzi împotriva tătarilor și turcilor, cari erau un dușman comun.

Mai știm însă că mai întotdeauna istoricii maghiari, când a fost vorba despre evenimentele petrecute în timpul conflictelor dintre ei și români, nu prea au fost obiectivi ci sau a cronat adevărul cu diversiuni sau a scos vecinic în lumină numai fapte ce priveau rasa lor și nici decum vrednicia altor neamuri, cu atât mai mult a românilor. Nu este exclus ca răvășind mai departe prin încălciturile mucegăite ale cronicilor să se adeverească cu totul altă origine a mormântului comun dela Lazarea, și pe lângă această lature, s'ar aduce o contribuție meritată istoriei. D-l Ludovic Szini a dus personal d-lui profesor Papilian dela Universitatea din Cluj, două cranii cari vor ajuta mult la deslegarea descoperirii.

Trebue să deținem însă o observație ciudată că, osemintele dela Lazarea sunt într'o stare excelentă de conservare și trădează multă actualitate.

Nu cumva va fi vre-o oaste românească făcută prizonieră, în timpul războiului și nimicită în vr'o noapte, fără a se ști de soarta ei? Pilde de acest soi avem cam multișoare. Rămâne însă de văzut lămuririle experților noștri istoriografi, cari credem, nu vor întârzia să facă lumină în această chestie.

Ion Brenciu

Cinstirea sfintelor icoane

Dumineca I-a a sfântului post

Dumineca cea dintâi a sfântului post se numeşte a ortodoxiei, adică, a dreptei credinţe, pentrucă în această zi se face pomenirea celui de-al şaptelea sinod ecumenic, care s'a ţinut la Nicea şi la care s'a statornicit dreapta credinţă cu privire la cinstirea sfintelor icoane. Acest sinod a pus capăt unor certe dureroase, cari au sfâşiat biserica lui Hristos vreme de mai bine de cincizeci ani.

Incă în veacurile cele dintâi ale creştinătăţii, cei cari au primit legea cea mântuitoare a lui Iisus Hristos, au cinstit sfintele icoane. Pe pereţii catacombelor, adică a lăcaşurilor de sub pământ, unde creştinii se adunau la rugăciune şi la jertfa sfintei liturghii, s'au găsit zugrăvite chipurile lui Iisus Hristos, ale proorocilor din vechime, ale apostolilor, precum şi chipul crucii făcătoare de viaţă. Aceasta e o dovadă netăgăduită, că cinstirea sfintelor icoane nu e o înoire a vremilor de mai târziu, nici o învăţătură potrivnică legii lui Hristos. Creştinii cei dintâi au fost aproape de vremea sfinţilor apostoli, ei prin urmare, n'ar fi urmat o învăţătură, care să nu se potrivească învăţăturilor moştenite dela aceştia.

Pe la anul 726 însă, Leon Isaurul, împăratul răsăritului, a dat poruncă să se scoată icoanele din biserici, spunând, că cinstirea icoanelor este închinăciune idolească. Această poruncă a întristat nespus de mult pe creştini. Sfântul **Ioan Damaschinul** şi **German,** patriarhul Constantinopolului au încercat în tot chipul să înduplece pe nelegiuitul împărat, ca să-şi schimbe acest gând. Impăratul însă n'a voit să se lase înduplecat. A dat poruncă nouă, să se strice toate icoanele. Pe urma acestei porunci o ceată de oameni de-ai împăratului au cutrierat toate oraşele şi satele împărăţiei, nimicind icoanele bisericilor, spre marea durere sufletească a creştinilor adevăraţi.

Constantin Copronim, urmaşul lui Leon, a fost un duşman şi mai înverşunat al sfintelor icoane. El şi-a câştigat de partea lui câtiva episcopi, cari au ţinut un sinod la Constantinopol. De frica împăratului, aceşti episcopi au lăpădat şi ei cinstirea icoanelor.

Patriarhii drept-credincioşi din Alexandria, Antiochia şi Ierusalim, împreună cu patriarhul dela Roma, au declarat, că hotărîrile acestui sinod fără de lege nu au nici un preţ şi nu sunt obligatoare pentru creştinii adevăraţi.

Atunci Copronim, mâniindu-se cumplit, a început a prigoni pe apărătorii sfintelor icoane. Uneori, îi cosea în saci plini cu pietri şi astfel îi târa pe strade, sau, îi arunca în mare.

Tot astfel au făcut şi urmaşii acestuia, până când, însfârşit, pe tronul împărăţiei s'a urcat împărăteasa Irina, o femeie cucernică şi temătoare de Dumnezeu. Aceasta doria din tot sufletul să statornicească pacea în biserica lui Hristos. Deaceea, a chemat pe episcopii creştini din toată lumea la sinod în Nicea. Acest sinod s'a deschis în anul 787, fiind de faţă o mulţime de episcopi din răsărit şi câţiva delegaţi ai episcopilor din apus.

Episcopii adunaţi la sinod au cercetat sfintele scripturi şi cărţile sfinţilor părinţi, dovedind, că este mare deosebire între închinăciunea idolească şi cinstirea sfintelor icoane. Păgânii îşi făceau chipuri cioplite, despre cari credeau că sunt Dumnezei şi că au putere dumnezeiască. Acestor chipuri ei se închinau ca lui Dumnezeu şi le aduceau jertfe. Creştinii însă, cred într'un singur Dumnezeu, care este nevăzut, necuprins şi atotputernic. După porunca sfintei scripturi, ei singur lui Dumnezeu se închină şi singur pe el îl preamărea, pe Dumnezeu cel în trei persoane.

In toate cărţile vechi bisericeşti se spune, că închinăciunea se cuvine Tatălui şi Fiului şi Sfântului Duh.

Cu toate acestea creştinii cinstesc şi sfintele icoane, precum şi crucea făcătoare de viaţă. Dar este mare deosebire între cinste şi închinăciune. Prin cinstirea icoanelor noi nu vrem, ca acestora să le dăm putere dumnezeiască, ci numai, să ne aducem aminte de lucrurile mari şi minunate, pe cari Dumnezeu le-a făcut pentru noi şi pentru'a noastră mântuire.

Noi cinstim adeseori chipurile părinţilor, fraţilor, rudeniilor, şi prietenilor noştri. Se întâmplă uneori, că acestea le chiar sărutăm. Oare cinstea aceasta, o dăm noi chiar chipurilor? Nu, fraţi creştini.

Chipurile sunt lucruri neînsufleţite, sunt hârtie, ori lemn, ori marmoră. Nu de dragul hârtiei, lemnului ori marmorei le cinstim, ci de dragul acelora, pe cari chipurile îi înfăţişează. Tot astfel, şi sfintele icoane, noi le cinstim de dragul lui Dumnezeu.

Uneori, sfintele icoane înfăţişează pe Domnul nostru Iisus Hristos şi diferite întâmplări din viaţa lui pământească. Noi le cinstim, aducându-ne aminte de acela care pentru noi şi pentru a noastră mântuire s'a coborât din cer. Sărutând sfintele icoane, noi ne închinăm aceluia, despre care ştim că şade de-a dreapta Tatălui, dar, iarăşi va să vină cu mărire, ca să judece pe toţi oamenii după faptele lor.

Alte icoane înfăţişeazeă pe Prea curata Fecioară Maria, despre care ştim, că Maică a lui Dumnezeu fiind, se roagă Fiului său pentru noi. Insfârşit, sunt icoane, cari înfăţişează pe sfinţi, despre cari ştim că sunt prietenii lui Dumnezeu, rugându-se şi ei pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

Pe sfinţi noi îi cinstim pentru Dumnezeu, care s'a preamărit întru dânşii, tot astfel şi icoanele lor.

In acest chip, cu multe dovezi din sfintele Scripturi, episcopii creştini din toată lumea au statornicit adevărata credinţă despre cinstirea sfintelor icoane. Creştinii s'au bucurat nespus de mult, văzând că iarăşi s'a sălăşluit pacea şi buna înţelegere. Iar drept semn al acestei bune înţelegeri s'a rânduit, ca în Duminica cea dintâi a sfântului post în sfintele biserici să se facă pomenirea celui de-al şaptelea sinod ecumenic.

Avem astăzi aşadar, o sărbătoare a biruinţei adevărului asupra neadevărului, a luminei asupra întunericului, o sărbătoare a întăririi în credinţa cea adevărată. Sunt şi în ziua de astăzi oameni, cari hulesc dreapta noastră credinţă tocmai pentru cinstirea sfintelor icoane. Aceşti oameni îşi zic pocăiţi, rătăcirea cărora am arătat-o mai de multe-ori. Indemnaţi de diavolul, ei cearcă să sfăşie biserica lui Hristos, ca şi duşmanii sfintelor icoane din vremea lui Leon Isaurul.

Cunoaştem însă fraţilor făgăduinţa Domnului nostru Iisus Hristos, că biserica sa nu va fi biruită de porţile iadului.

Adevărul a biruit întotdeauna, şi va birui şi faţă de aceşti rătăciţi ai zilelor noastre. Deaceea şi Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă să ne ferim de ei. Da, fraţilor, să nu ne lăsăm amăgiţi de mincinoasele lor învăţături, ci să mărturisim pe Iisus Hristos, ca şi Natanail din sfânta Evanghelie de astăzi. Pe Iisus îl mărturisim, rămânând credincioşi bisericei sale.

Să rugăm aşadar pe Dumnezeu, ca să întărească în sufletele noastre credinţa cea adevărată. Rămânând statornici în dreapta credinţă, ne vom face vrednici să vedem pe Fiul lui Dumnezeu venind întru mărirea sa, şi să stăm de-a dreapta măririi sale în vecinica lui împărăţie.

Septimiu Popa

Ce ştii ca să poţi răspunde?

1. Cum pot auzi unele persoane surde, prin dinţi?
2. Din ce se fac plăcile de gramofon?
3. De ce se strâng băşicuţe pe pereţii unui pahar cu apă care se află în o odaie caldă?
4. Ce mănâncă peştii din mare?
5. De ce naftalina pusă între haine dispare cu încetul?
6. De ce apropierea de un dinam strică bunul mers al unui ceasornic?
7. De ce cască oamenii?
8. De ce caşti dacă vezi pe unul căscând?

1. Surzenia e datorită câteodată numai unei închideri a canalului care conduce vibraţiunile la sacul cu lichid şi de aci prin nerv la creer. In acest caz vibraţiunile sunetului pot fi transmise prin dinţi şi vasele capului până la sacul cu lichid.

2. Din o substanţă numită răşină artificială, care se scoate din distilaţia cărbunelui.

3. Apa conţine disolvat în ea, aer, întocmai cum se disolvă şi sarea sau zahărul în apă.

Când apa stă mai mult timp în pahar, o parte din acest aer, merge spre marginea apei şi formează pe sticlă înlăuntru, băşicuţele de aer ce le vedem stând pe pereţii paharului.

4. Unii peşti mănâncă erburi din mare, alţii mănâncă plantele şi animalele microscopice, gelatinoase, care se găsesc în număr de milioane în un centimetru cub de apă de mare.

5. Se evaporează, ca şi apa. Naftalina are proprietatea de a se evapora direct fără a mai trece dela forma solidă la cea lichidă.

6. Dinamul are magneţi puternici, care magnetizează prin influenţă oţelul din care e făcut resortul subţire numit păr. Prin atracţia celorlalte părţi de metal din ceasornic, părul nu mai se mişcă exact ca înainte.

7. Căscatul e o destindere şi o odihnă a muschilor pieptului şi al aparatului respirator, mai ales după ce aceşti muschi au fost încordaţi mai mult timp.

8. Prin imitaţie, cum râzi, când vezi pe altul râzând.

(Tradus din englezeşte)

de Comandor Buchholtzer

Răvaş dela medic

Scarlatina

Dăunăzi, am avut tristul prilej să văd într'un sat alăturat, în casa unui gospodar român, trei copii frumoşi, zăcând de **Scarlatină.** Primarul şi jandarmul mi-au spus că mai sunt încă în acel sat atari bolnavi, ba ceva mai mult, satele învecinate sunt mai bântuite de boli. Cum socot că scarlatina, e una din bolile cele mai primejdioase, cum e vremea ei acu, m'am hotărît a vă scrie despre ea.

Scarlatina sau coriul cu gâlci, cum îi zice mulţimea, e o boală lipicioasă (molipsitoare) a cărei sămânţă (microb), învăţaţii cu toate străduinţele, nu au putut-o afla.

E o boală de care zac mai ales copiii. Boala se ia dela copil la copil repede, tocmai când nu te gândeşti, când el se simte mai bine, cere de mâncare şi încă multă că-i e foame, şi când doar o pârdalnică de jupuitură a pielei, nişte tărâţe te fac să te mai freci. Ei, tocmai aşa e mai primejdios, jupuiturile, tărâţele acelea, duc boala mai departe. E bine să cunoaşteţi, dacă nu cu deamănuntul semnele de căpetenie ale boalei.

Boala începe cu fierbinţeală, dureri în gât şi gâlci. Bolnavul suflă greu, nu după multă vreme, după ce a clocit în trupu-i sămânţa boalei, îi apare coriul, spuzeala pe piele.

Păcat strigător la cer faceţi că ascundeţi bolnavul şi nu-l arătaţi doftorului (medicului). La vre-o trei zile, se jupoaie, în timpul acesta corpul a trecut şi părinţii şi cei din juru-i cred că-i vindecat. Amară înşelăciune!

Părinţii dau de mâncare acrituri, pâine mai ales şi copilul se umflă şi nu arareori dă ortu popii. Scarlatina e o boală grea, loveşte inima şi rinichiul de lasă, dacă scapă respectivul cu viaţă, urme adânci cari totdeauna îi ameninţă sănătatea şi zilele.

— „Bine, bine, domnule medic,— ne spui lucruri bune, dar mai cu folos spune-ne cum să ne apărăm de nolime“, mă întrebă mai dăunăzi un sătean tânăr desghetat.

Apoi că acesta e şi gândul meu, deaceea mă grăbesc să vă scriu pe scurt şi luminat ca să puteţi ţine minte, sfaturile de apărarea sănătăţii voastre.

1. Oridecâte ori auziţi sau ştiţi că într'o casă zace un copil bolnav de gâlci, să bănuiţi o boală primejdioasă, nu intraţi în casa aceia. Anunţaţi de boală la Primărie, pe preot, pe învăţător, jandarm, agent sanitar sau un medic. Pe cine găsiţi întâi. E o datorie a voastră de om şi bun creştin.

2. Când e molimă în sat, nu lăsaţi copiii pe uliţi şi maidane. Imbrăcaţi-i bine, învăţaţi-i să-şi spele bine mâinile, întrebaţi-i în fiecare zi dacă nu-i doare gâtul, daţi-le lămâe să sugă.

Acu ce faceţi, dacă totuşi boala s'a încuibat în casa voastră?

1. Ţineţi copilul în casă, la căldură.

2. Daţi-i numai lapte şi ceaiuri calde.

Nimic altceva.

3. Nu lăsaţi vecinii să vă intre în casă, ca să nu ducă molima mai departe.

4. Să nu vă împingă necuratul să vă daţi copilul pe mâinile babelor firoscoase ale satelor că vi-l duce desigur la groapă.

Lăsaţi bazaconiile deoparte, nu vă gândiţi decât la viaţa copilului vostru, trup şi suflet din voi şi alergaţi la doftor (medic).

Numai medicul se pricepe să îngrijească de astfel de bolnavi! Nu vă temeţi de spitale !

Dacă românul nostru, ar asculta sfaturile celor cari jumătate din viaţă şi-o pierd învăţând despre boli şi lecuirea lor, n'ar mai fi atâtea morminte, ţara n'ar fi fără sprijin. Lacrimi nu s'ar mai vărsa, bătrâneţele părinţilor nu ar mai fi un şir nemărginit de chinuri.

Noi suntem pătrunşi în sufletul şi mintea noastră că glasul nostru de iubitori de oameni şi sfătuitori nu se va pierde în pustiu. Să vedem!

Dr. Apostol

Lămuriri şi sfaturi asupra păstrării legumelor

IV.

Conopida (carfiolul). — Să aleg căpăţini de conopidă tari, albe şi nelovite, curăţindu-se de cotoarele lungi şi unele foi ce ar fi crescute printre ramurile căpăţinei. Se spală bine de mai multe ori în apă rece după care apoi să pun în un cazan cu apă clocotită lăsând să dea puţin în undă, pe urmă să scurg înşinându-se pe o masă curată de lemn pentru a să răci şi svânta destul de bine. După aceasta să aşează pe o sită atât cât poate încăpea pe fundul sitei trecându-se uşor prin un fum de puciosă, pentru a nu-şi pierde culoarea.

Astfel pregătită se ia şi să aşează în borcane de sticle, se umple cu apă fiartă răcită şi puţin sărată, astupând borcanele cu hârtie pergament şi legând cu sforă cât se poate de bine. Aşezăm apoi borcanele în un cazan anume pregătit, supunând pae la fundul şi împrejurul lor, umplem restul gol din cazan cu apă rece după care îl aşezăm pe maşina de fiert sau la un foc domol.

Când observăm că în borcane încep a se ridica nişte beşicuţe avem dovadă destul de bună că operaţia este gata, se ia cazanul de pe foc se lasă a se răci bine după care apoi se scot, se şterg frumos şi se pun la camera de păstrare.

Vom avea grije ca în timpul fiertului borcanele să fie acoperite cu o cârpă udă pentru a ţine umezeală hârtiei pergament spre a nu crăpa.

Fasolea păstăi. Recoltăm păstăi verzi fragede din care alegem numai pe cele sănătoase şi fără pete, le curăţim de vârfuri după care apoi le punem în un cazan cu apă clocotită lăsându-le să fiarbă aşa fel ca să nu fie nici prea tari nici prea moi. Apa în care o punem să fiarbă să fie puţin sărată. După ce s'au scurs de această apă se lasă să se răcească şi aşa reci se aşează la gavanoase de sticle umplând sticlele cu apa în care a fiert; în caz de nu ajunge avem grijă mai dinainte de a face apă fiartă puţin sărată.

Să leagă borcanele bine cu hârtie de pergament şi sfoară, punându-se din nou la fiert în un cazan aşa cum am procedat şi la prepararea conopidei.

Mazăre păstăi. Procedăm la fel ca la fasolea păstăi. In cazul că dorim a conserva boabe de mazăre verzi vom avea grijă ca păstăile de mazăre să le culegem atunci când bobul e bine format dar să fie verde, fraged şi dulce. Se va desface păstăile alegând numai boabele, făcându-ne cantitatea ce dorim a conserva. Luăm o cratiţă (tavă) curată, punem zahăr praf şi îl topim la foc pe maşină. După ce s'a topit luăm şi punem o cantitate din boabele de mazăre şi le prăjim în zahărul topit.

Boabele se învelesc în o peliţă de acest lichid în care timp se prăjesc (coc) puţin, le luăm la o parte, le punem la svântat pe o masă de lemn curată. După ce vedem că boabele s'au uscat (adică peliţa cu care s'a învelit e uscată) şi s'a răcit bine, le luăm şi le punem în borcane sau în sticle astupându-le bine după care apoi le punem în camera de păstrare.

Când voim a consuma sau pregăti astfel de mazăre, desfacem borcanul, ne luăm atât cât ne trebue, spălăm aceste boabe în apă caldă timp în care boabele se curăţă de peliţa de zahăr ars rămânând curate întrebuinţându-le la prepararea felului de mâncare pe care voim.

V. Enache

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 43—26—11

Soroca în trecut şi prezent

III.

Antahto, sunt moldovenii, cari după însăşi povestea lui Zasciuc, ofiţer de stat major rus, aflată în voluminoasa lucrare „Statistica Rusii“, scrisă sub direcţiunea generalului Obruceff, sunt elementul preponderent, trei pătrimi din totalul populaţiei. Muscali se găsesc în satele Novopocrovca şi Poiana Luncii.

După 1872 numărul lor a crescut, ţarul Alexandru I a dat voe ca să vie în Basarabia toţi vagabonzii, 48 de mii ce nu aveau locuinţe şi familie în mijlocul Rusiei. Acest lucru îl adevereşte generalul Teodorov, fostul guvernator al Basarabiei timp de 20 de ani.

Vagabonzii sunt parte robi fugiţi dela stăpâni, parte schismatici.

Baştinşcov, în lucrarea sa „Basarabia“ din 1892 arată că s'a ridicat din Basarabia 1074 dezertori ruşi.

In Soroca au emigrat din Podolia pela 1855—57 emigraţi poloni, aparţinând şliahtei sărace.

Ei îmbrăţişară profesiunea mănoasă de arendaşi de moşii.

Despre armeni în Soroca nu se pomeneşte. Armenii gregoriani au venit în Basarabia emigrând din Moldova, unde au apărut şi s'au aşezat sub domnia lui Alexandru-cel-Bun, care a dat acestor emigranţi îngăduiala de a se aşeza numai în ţinuturile Hotinului şi Orheiului. Când Basarabia a trecut spre Rusia, se aflau stabilite aci aproximativ 400 de familii armene.

Din Soroca, ca şi din toate judeţele, aproape de Nistru, în secolul XVIII au emigrat mulţi români din toate straturile societăţii, în sudul Rusiei, înscriindu-se în regimentele de Cazaci. Cred că e interesant să dau date, spre a lămuri pe cei cari se mira cum a putut să se creeze peste Nistru o republică moldovenească. La 1753 vedem formându-se pe malurile râului Bug, un soiu de Cazaci, numiţi Bugskie Cazaki, cari au întemeiat acolo nişte sate pe lângă râuleţul Iagul, Taslic, Verblinsca, Comisarovka şi chiar Domatcani şi Samontcani, ce se revarsă în Dnipru, la hotarele guvernământului Ecaterinoslav. Aceşti cazaci în majoritatea lor s'au recrutat dintre românii din Basarabia, de către un Vasile Lupu numit şi Zverov.

In satul Cantacuzovca de pe Bug, scrie Zamfir Arbore în cartea sa Basarabia în sec. XIX, de unde s'au luat o bună parte din materialul sistematizat, am auzit un cântec vechiu rutean, cântat de ruteni şi în care se învederează înscrierea acestar români printre cazaci, iată o strofă din acest cântec istoric:

Iak prişti doras vse valosinăi
Vse volosinăi, la vsi horoşi.
V kazaki vopi zaprisalisea.
Z nami pobratalisea,

adică:

Cum a venit valahii
Toţi frumoşi
S'au înscris în Cazaci.
S'au înfrăţit cu noi.

Acest polcovnic Lupu a adus de dincolo de Nistru şi a stabilit pe Bug în anii 1753—1765, peste 1800 oameni punându-i sub comanda lui Adabaş, scrie marele monografist Costomaroff în istoria sa despre cazaci. Românii aceştia au format apoi 23 rote (companii) de cazaci, trăind în nişte sate-cetăţi, cari la 1783 numărau 1500 curţi, 15 biserici cu o populaţiune de 2000 familii, din care 500 capi de familie serveau ca adevăraţi cazaci.

Pela 1791 şi la 1803 alţi români trecură Nistrul şi se aşează în stepele dela Ocicof. Din aceşti români s'au format dincolo de Nistru următoarele sate situate dealungul Nistrului: Oridropol, Maiaki, Dubasanii noui, Tiraspoli, Slobozia Hanului, Ananiev, Bobrinetul, Balta; în toate aceste sate şi târguşoare, românii s'au amestecat cu rutenii, dar limba dominantă la ţară e cea moldovenească.

La 1792, după încheerea tratatului dela Iaşi, împărăteasa Ecaterina a dat un ucaz cu data de 27 Ianuarie, în care stă scris: Boerii moldoveni, care de bună voe şi cu mare osârdie s'au făcut supuşi ruşi, merită a primi ca dar pământ şi moşie (capitolul V Bibl. Academiei).

După acest ucaz imperial, 26 boeri au căpătat moşii în judeţele Tiraspol şi Ananiev, din guvernământul Kerson, dincolo de Nistru, întinderea acestor moşii a fost de 260 mii desetine şi în curgere de 9 ani de zile, boerii aceştia au adus de au aşezat pe pământul dăruit mii de români din Basarabia, formând din aceşti emigranţi 20 de sate.

Tot cam pe această vreme alţi români dela nordul Basarabiei s'au ridicat de au trecut Nistrul şi s'au aşezat prin stepele Osiacovului, golite de tătari; ei au ales locuri de seliste între limanul Telegul şi râul Bug, unde trăesc şi acum descendenţii acestor emigranţi, formând satele româneşti, Taşina, Berezina, Boldana, Cantacuzovka, etc. Acest sat din urmă a fost înfiinţat de către boerii Ion şi Nicolae Cantacuzino, veniţi acolo pela 1790 (mai multe documente privitoare la aceşti boeri se află acum în mâinile proprietarilor satului Iastrebinovca a d-lor Martânovsky. Aceste sate au fost vizitate de marele nostru învăţat T. T. Burada, care le-a descris într'un articol publicat în Convorbiri Lterare).

C. Stoika.

Ne pândeşte un mare pericol

Sunt boli cari duc neamurile la peire sigură, dacă nu se iau măsuri ca să fie oprite la vreme. Printre cele mai grave amintim tuberculoza, sifilisul şi alcoolismul. Fiecare din ele prezintă o mare gravitate, iar toate la un loc lucrează mai repede, mai sigur la distrugerea omenirii.

Şi totuşi este o deosebire oarecare între acestea; tuberculoza şi sifilisul omoară corpul în care au pătruns mai repede şi de multe ori dispare şi boala odată cu dispariţia corpului, în care se încuibase. Sifilisul, dacă nu este îngrijit la vreme, produce la femeile bolnave avorturi (lăpădături) în cât ajută însăşi boala de multe ori să nu se mai nască fiinţe nenorocite care s'o moştenească.

Nu tot aşa se petrec lucrurile cu alcoolismul, căci despre el vrem să vorbim. Această plagă a omenirii roade încet dar sigur neamurile între care s'a încuibat. Alcoolicul trăeşte mult, dă naştere la copii bolnavi şi aceştia la alte generaţii, încât numai după mai multe generaţii urmaşii unui alcoolic rămân sterili (sterpi) şi aci li-se stinge neamul. In tot timpul pe care îl au de trăit aceşti copii nenorociţi ai beţivilor, trebue să îndure toate bolile şi toate mizeriile pe care le cunoaşte un om în această viaţă.

Am spus că alcoolismul distruge mai sigur omenirea, şi putem lua exemple despre aceasta din trecutul neamurilor bătrâne, care au apus. Evreii, grecii şi romanii au băut mult, mai ales vin, care se producea în cantitate mare şi a cărui recoltă o îngrijau cu multă atenţie. Toată lumea îşi aminteşte că strămoşii noştri, romanii, trăiau în cele mai mari urgii, consumând cantităţi enorme de băuturi, în veacul când au început să decadă şi la peirea lor cu siguranţă că alcoolismul a avut şi el însemnat rol.

Pe noi, românii, această chestiune ne interesează într'o mare măsură, pentru că suntem un popor care consumăm foarte mult alcool. In toate împrejurările vieţii, ţăranul nostru bea: la naşterea unui copil bea de veselie, bea la botezul lui, la căsătorie şi bea şi la moarte, să fie de sufletul mortului. Bea românul şi la bucurie şi la durere şi această băutură mult îi ruinează trupul.

Ţi-e mai mare mila să vezi oameni voinici ca stejarul, oameni cuminţi şi cu suflet bun, ajunşi în spitalele de nebuni din cauza alcoolului.

Bătrânii noştri ocoleau cârciuma şi numai cei răi erau clienţii ei, dar azi nu mai este nici o ruşine pentru nimeni să bea, fie bărbat, fie femee, în aceste localuri. Aci îşi cheltuesc toată agoniseala cumpărând otravă. Am văzut oameni cu stare, ajunşi la sapă de lemn de pe urma băuturii, am văzut ţărance vânzându-şi salba de galbeni şi velinţele din casă cârciumarului. Am văzut lucrători cari, primindu-şi salariul Sâmbătă seara, n'au mai eşit din cârciumă până Luni dimineaţa, când nu mai aveau nici un ban din ceeace câştigaseră într'o săptămână. Şi toate aceste bogăţii unde ajung. Două treimi din cârciumile de azi, după cum ne spune oficialitatea, sunt în mânile străinilor de neamul nostru. Banii duşi de români la cârciumă sunt duşi peste hotarele ţării şi iată cum sărăcim din zi în zi mai mult. Aceşti cârciumari străini au tot interesul să atragă lume mai multă la cârciumă, pun tot felul de otrăvuri în băuturi, ca să-i ameţească mai repede pe consumatori şi le ruinează punga şi sănătatea.

Obiceiul destul de răspândit la noi în ţară ca mamele să dea copilaşilor sugari covrigi sau zahăr muiat în vin, îi face pe aceşti nenorociţi alcoolici din faşă. In unele părţi din ţară mamele leagă într'o cârpă, murdară de cele mai multe ori, pâine şi zahăr, înmoaie cârpa în vin sau ţuică şi o dau copiilor să o sugă ca să nu plângă. Ajunşi mai mărişori copiii săteanului sunt îndemnaţi să bea ori de câte ori beau ai casei, iar ai lucrătorilor din ateliere sunt duşi de părinţi în cârciumi şi beau alături de toţi consumatorii. Aceşti copii nu se mai pot lăsa de băutură mai târziu şi de multe ori aceştia sunt clienţii tribunalelor sau ai caselor de nebuni chiar din frageda tinereţe.

Iată pentru ce spuneam că alcoolismul pune în pericol existenţa neamului. Bătrâni, tineri, fete şi bărbaţi cu toţii beau fără să-şi dea seama de ceeace îi aşteaptă.

Alcoolul este răspândit cu deosebire în clasele sărace. Omul sărman şi trudit de muncă nu găseşte alt mijloc de a petrece, de a şi mai uita de greutăţi, de cât la cârciumă. E singurul loc unde poate să mai găsească semeni de ai lui, cu care să stea de vorbă şi să bea. Mulţi chiar aşa încep să se alcoolizeze, ducându-se mai întâi de curiozitate la cârciumă, să vadă cine mai este acolo şi să mai schimbe o vorbă, apoi se obişnuesc încetul cu încetul să bea şi nu mai pot scăpa din ghiarele nenorocirii.

Iată o mulţime de probleme care nasc pentru conducătorii ţării. Dacă în sat ar fi şcoala şi biserica şi ele conduse de oameni destoinici, dacă ar mai fi şi o casă de citire, unde să se facă şezători la sărbători ca să atragă oamenii dela cârciumă, cei buni, cari încep să bea din lipsa de ocupaţie, ar scăpa dela această nenorocire. Dacă oamenii ar fi învăţaţi de cei ce se pricep să-şi întrebuinţeze altfel fructele decât să le facă vin şi ţuică, ar câştiga şi bani mai mulţi pe de altă parte ar fi mai ocupaţi, iar băuturile nu s'ar mai produce în cantităţi atât de mari. Pe lângă relele pe care alcoolismul le produce asupra corpului, aduce şi un mare rău economiei naţionale. După socotelile făcute se consumă băuturi cam de 4 miliarde de lei în România. Işi închipue ori cine cât folos ar trage neamul nostru, dacă cel puţin jumătate din aceşti bani s'ar întrebuinţa în fiecare an la construirea de şcoli, spitale şi la câte alte lucruri bune.

I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei a dat într'o lucrare, date foarte însemnate în această privinţă: In comuna Prisecani, din Moldova, cu o populaţie de 700 de familii, s'au băut spirtoase în valoare de 3 milioane de lei, în anul trecut. Această comună n'are nici biserică nici şcoală şi ele ar fi putut fi construite cu ceeace se cheltueşte cu alcoolul numai într'un an. In comuna Burdujeni s'a băut de 3 milioane lei în anul 1924, adecă tocmai valoarea pământului cu care au fost împroprietăriţi locuitorii ei. In comuna Bucegea tot din Moldova, valoarea băuturilor alcoolice, consumate în anul 1924, a fost de 2,729.306 lei tocmai preţul pământului împroprietăriţilor comunei. Iată deci încă o mulţime de alte necazuri, pe care le aduce beţia.

Deocamdată ne mulţumim să atragem atenţia tuturor oamenilor luminaţi ai ţării asupra pericolului care ne pândeşte şi să arătăm răul pe faţă, pentru ca ceice se mai pot smulge din ghiarele lui, s'o facă înainte de a se fi ruinat complect.

Dr. I. Glavan
Asistente al Facult. de Med. din Cluj

Parlamentul ţării

Şedinţa Camerii Deputaţilor dela 1 Februarie. D-l ministru N. Săveanu a depus proectul de lege votat de Senat, privitor la reorganizarea comunei Bucureşti. Se ştie că oraşul Bucureşti va fi împărţit în patru sectoare, având fiecare în parte câte o primărie.

D-l Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional a dat citire unei declaraţii în numele partidelor naţional şi ţărănist, care s'au constituit în un bloc în faţa alegerilor comunale.

D-l I. Grofşoreanu, comunică ministrului de domenii unele abuzuri făptuite de unii agronomi din Ardeal.

D-l N. N. Săveanu, ministru, depune proectul pentru modificarea legii şi regulamentului societăţii „Crucea Roşie“.

D-l I. Mirto, ţărănist, vorbeşte în jurul alegerilor comunale, de asemenea şi d. D. R. Ioanitescu, naţional; le răspunde d. Al. Constantinescu, ministru.

In şedinţa de 2 Februarie, d. D. R. Ioanitescu, interpelează în chestiunea scumpirii hârtiei şi despre trustul hârtii, care sugrumă cultura. Se încinge o vie discuţie între d-sa şi d. Const. Brătianu, care apără fabricele de hârtie.

D-l Dr. I. Costinecu, raportor, dă citire raportului comisiei administrative privitor la proectul de organizare administrativă a oraşului Bucureşti.

Inainte de a se deschide şedinţa dela Senat din ziua de 3 Februarie, senatorii din majoritate, au fost convocaţi la o consfătuire în legătură cu alegerea noului preşedinte al Senatului.

La acea consfătuire d. T. Iliescu, vice-preşedinte, a citit o scrisoare a d-lui Const. Dimitriu, căruia celui dintâi i-s'a propus preşedenţia. D-sa recomandă pentru înalta demnitate pe d. C. Nicolaescu. D-l Toni Iliescu a adăugat că guvernul şi majoritatea sunt de acord în ceeace priveşte numirea d-lui Nicolaescu, ca preşedinte.

D-l I. Brătianu, prim-ministru, după ce a rostit cuvinte de laudă pentru dispărutul Pherekide, s'a asociat la propunerea d-lor C. Dimitriu şi Toni Iliescu.

Şedinţa Senatului a fost deschisă le ora 4. S'a procedat la alegerea noului preşedinte. A fost ales d. C. Nicolaescu, cu unanimitate de 105 voturi. D-l Nicolaescu, prin o cuvântare mulţumeşte Senatului pentru marea cinste şi încredere ce i-s'a arătat.

In şedinţa dela 3 Februarie în Camera Deputaţilor, d. Ed. Mirto, ţărănist, întreabă dacă profesorii universitari, profesorii de curs secundar, institutorii şi învăţătorii au dreptul să candideze la alegerile pentru consiliile comunale şi judeţene.

D-l ministru N. D. Chirculescu, a răspuns că dreptul de a candida al profesarilor universitari şi de licee, este clar, însă în ce priveşte pe institutori şi învăţători va convoca o consfătuire iar răspunsul va fi dat la timp.

La şedinţa dela 4 Februarie a Senatului, d. ministru Lapedatu a depus proectul de lege votat de Camerâ, pentru prelungirea datoriilor comerciale şi civile, contractate în valută forte.

Apoi s'a votat proectul de lege pentru învestirea soc. „Crucea Roşie“, cu însuşire de „persoană juridică de drept public“.

In şedinţa cameri dela 4 Febr., s'a discutat şi criticat de opoziţie numai în jurul alegerilor comunale.

Sfaturi pentru agricultori

Luna Februarie e cea din urmă lună de repaos pentru agricultori; însă totodată dă prilejul cel mai nemerit ca bunul agricultor să se îngrijească mai serios de meseria ce îi procură fericirea.

Deci ceiace n'a putut pregăti în lunile trecute, în luna aceasta trebue să facă neapărat.

Grijele de căpetenie sunt:

a) Aşi face planurile de cultură ce voeşte a întreprinde.

b) A repara toate instrumentele necesare ca: plug, grapă, tânjeli, maşini de sămănat, etc.

c) Aşi procura sămânţă necesară pentru tot felul de culturi.

d) Aşi curăţi şi selecţiona sămânţa ca să fie cât mai bună.

e) A da mai bună îngrijire vitelor de muncă mărindu-le porţia de boabe şi nutreţ.

f) Aşi mai căra restul de gunoi la câmp.

g) A prepara răsadniţele calde pentru trufandale sau pentru răsaduri timpurii.

h) Dacă timpul permite şi dacă pământul e desgheţat şi svântat poate face arături timpurii pentru grâu de primăvară, ovăs, orz, etc.

i) A gunoi, săpa (ara) locul pentru zarzavaturi.

j) A curăţi pomii de omizi, de crengile uscate şi de prisos, periindu-i de licheni, ungându-i tăeturile şi văruindu-i contra ouălor de insecte depuse prin crăpăturile coajei.

l) A culege crenguţe de altoit din soiurile bune de pomi pe care vrea să-i înmulţească.

m) A face comandă de seminţe de zarzavat şi de unele piese ce lipsesc la maşinile de sămănat, etc.

n) A da la lopată şi la vânturătoare cerealele ce le are în magazie.

o) A aduce dela pădure nuelile de îngrădit acolo unde se obişnuesc garduri de nuele.

p) A repara gardurile înlocuind parii sau stâlpii slabi.

r) Aşi pregăti aracii pentru vii.

V. E.

Căminul Comunal „Dr. C. Anghelescu“ din Galaţi

Oraşul Galaţi, prin poziţiunea sa geografică şi prin însemnătatea comerţului ce se desfăşoară aici, este cercetat de foarte mulţi străini, prieteni şi neprieteni; este deci o portiţă prin care străinii pot privi în ţara noastră şi pentru acest motiv cârmuitorii noştri trebue să-şi dea silinţa ca el să fie înzestrat cu tot felul de locaşuri moderne de cultură, ca: şcoli, internate, biblioteci, teatre, ş. a.; pentrucă ştiut este, poporul cu cât este mai cult, cu atât el este mai conştient de menirea sa în stat şi îşi cunoaşte mai precis drepturile şi obligaţiile ce le are. Este deci necesar crearea acestor aşezăminte de cultură, pentruca străinii ce ne vizitează să vadă că pe lângă bogăţia economică ce avem, posedăm şi bogăţia sufletească, care este podoaba cea mai de căpetenie a omului.

In Galaţi, pe lângă multele şcoli care sunt în fiinţă, sunt multe lipsuri încă, ce mai trebuie de împlinit. Lipsea mai ales un Cămin şcolar, unde să poată fi întreţinuţi copiii sătenilor cari se disting la învăţătură şi cari din cauza lipsei sunt nevoiţi să rămână în umbră necunoscuţi de nimeni; talente îngropate de vii, din pricină că părinţii lor nu au poate nici cele trebuitoare pentru hrană, dară-mi-te să le mai plătească gazde prin oraş, care acum sunt aşa de costisitoare. Un asemenea gol s'a umplut în parte în oraşul nostru, căci datoriţă iniţiativei d-lui avocat Ştefan H. Ştefan bunul român şi actual primar al oraşului Galaţi, a luat fiinţă Căminul Cultural, care este o clădire spaţioasă cu care se poate făli gălăţenii şi a cărei inaugurare a avut loc Duminică 6 Decemvrie.

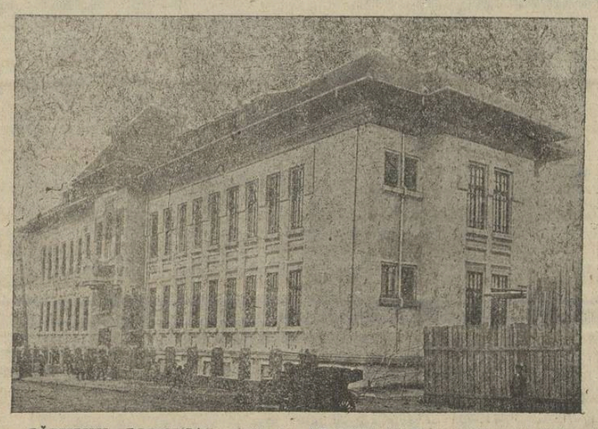

CĂMINUL COMUNAL „DR. C. ANGHELESCU“ DIN GALAŢI

La această frumoasă operă umanitară şi culturală, a fost poftit să ia parte şi d. Dr. C. Anghelescu ministru şcoalelor.

D-sa sosit în Galaţi şi cu această ocazie a mers de a vizitat toate şcolile din oraş, interesându-se în mod amănunţit de modul de funcţionare, precum şi de nevoile fiecărei şcoli în parte, promiţând preţiosul d-sale concurs, acolo unde va fi nevoe. După vizita făcută şcoalelor d. ministru s'a oprit la Căminul Comunal pentru a lua parte la solemnitatea inaugurării; aci a fost întâmpinat de toate autorităţile locale, cum şi de întregul corp profesoral şi de numeroşi cetăţeni, dornici de a lua parte la această frumoasă serbare.

Serviciul religios a fost oficiat de părintele Stoica, protoereul judeţului şi după sfinţirea tradiţională a locaşului, d-l Ştefan H. Ştefan, primarul oraşului, a luat cuvântul şi printr'o frumoasă expunere a arătat că la venirea sa în fruntea Consiliului Comunal al acestui oraş, s'a gândit că nicăeri banul cetăţeanului nu poate fi mai cu folos întrebuinţat de cât ridicând clădiri pentru folosul public şi mai ales clădiri şcolare; a văzut nevoia ridicărei unui Cămin unde să poată fi adăpostiţi fiii de săteni lipsiţi de mijloace băneşti, dornici a urma în şcolile superioare.

A luat deci pe seama comunei construcţia acestui locaş cum şi întreţinerea lui, botezându-l „Căminul Comunal Dr. C. Anghelescu“, drept omagiu ce i se adue d-lui ministru al Instrucţiunei, pentru munca sa depusă în serviciul culturei neamului românesc. Construcţia acestui Cămin s'a început la 15 Iunie 1925 şi s'a terminat la 1 Noembrie acelaş an, cheltuindu-se în total circa 3 jum. milioane lei, în care sumă intră şi costul mobilierului.

Clădirea se compune din subsol, parter şi etaj; subsolul este destinat magazielor şi spălătoriei; parterul cuprinde un frumos vestibul, 2 mari săli de meditaţie, sala de mâncare, bucătăria, camere pentru intendent etc., iar la etaj sunt 4 mari dormitoare bine aerisite prevăzute cu câte 25 paturi, spălătoarele camere pentru pedagogi, garderobe, etc.

D-l primar a arătat de asemeni că gimnaziul din partea din vale a oraşului, nu avea un local propriu; tot cu cheltuiala comunei, a ridicat şi pentru aceasta o frumoasă clădire, care poate rivaliza cu cele mai moderne aşezăminte similare, fiind înzestrat — pe lângă sălile de clasă — cu sală de laborator, sală de gimnastică, amfiteatru, cancelarii, etc., fiind construit în aşa fel că se poate clădi şi etaj dacă se va simţi nevoe; construcţia acestei clădiri a început la 10 August a. c. şi s'a terminat la 20 Noemvrie acelaş an, cheltuindu-se circa 3 milioane de lei inclusiv mobilierul. De asemeni d-sa a arătat că în programul de lucru pentru primăvara anului viitor, este şi ridicarea unui măreţ palat al culturei — ce actualmente lipseşte cu desăvârşire — acest palat se va ridica în centrul oraşului şi după devizele întocmite reese că va costa circa 10 milioane lei; d-l primar a terminat cuvântarea aducând laude bine meritate membrilor din consiliul comunal, cum şi d-lui Popescu arhitectul comunei care i-au dat tot concursul pentru înfăptuirea acestor lucrări.

D-l ministru Dr. C. Anghelescu, şi-a arătat via sa mulţămire pentru înfăptuirea acestor însemnate aşezăminte „şi este o minune — a spus d-l ministru — că în aşa scurt timp — 3—4 luni — şi cu aşa mijloace restrânse, s'a ridicat aşa impozante clădiri“. A mulţămit întregului cons. comunal pentru munca depusă de înfăptuirea acestor opere; a mulţămit deasemeni corpului profesoral, spunând că după vizitele ce le-a făcut pe la şcoli, a rămas pe deplin mulţumit de felul cum luminătorii neamului îşi fac datoria şi — a spus d-l ministru — „să lucrăm cu toţii la ridicarea culturală a ţăranului român, căci acolo este vitalitatea neamului nostru, pentru ca să nu fim iobagi străinilor“.

Ţinem să adăugăm că activitatea d-lui Ştefan H. Ştefan — primarul oraşului Galaţi — nu se mărgineşte numai aci; este bine ca să aducem la cunoştinţa opiniei publice din întreaga ţară, opera edilitară întreprinsă de d-sa şi dorim să găsească cât mai mulţi imitatori, căci de puţinul timp de când este părinte al oraşului Galaţi — Iunie 1925 — pe lângă locaşurile de care am vorbit mai sus, tot sub primariatul d-sale s'au mai înfăptuit următoarele lucrări: s'au construit hale şi prăvălii de zid, în 3 pieţe publice, înlocuind vechile gherete de lemn ce dădeau oraşului un urât aspect de orientalism; s'a început construcţia unei măreţe băi poporale care va costa circa 10—15 milioane lei şi va fi o podoabă a oraşului căci va fi printre cele mai sistematice băi din întreaga ţară; s'a renovat complect vechiul local al primăriei clădindu-se încă 2 etaje şi făcându-l demn pentru o municipalitate ca a Galaţului; s'a construit în vecinătatea Căminului Comunal, un alt local destinat primăriei sub-urbiale; s'a început de asemeni ridicarea a 3 monumente istorice, dintre care unul destinat eroilor gălăţeni şi va fi construit în cimitirul oraşului, iar celelalte 2 pe pieţele publice din centru; precum şi diferite alte lucrări mai mărunte pentru care nu este loc să le înşirăm aci.

Noi cetăţenii cari nu privim lucrurile prin prizma intereselor de partid, dorim ca primariatul d-lui Ştefan H. Ştefan, să ţină cât mai mult pentru binele oraşului şi interesul obştesc; şi am vrea ca la toate treburile publice să avem oameni de iniţiativă care ştie să muncească pentru binele poporului; culoarea lor politică nu ne interesează.

D-lui Ştefan H. Ştefan, îi mulţumim pentru tot ce-a făcut şi îi dorim sănătate să-şi continue munca mai departe şi să înfăptuiască toate proiectele ce are pentru dotarea oraşului cu cele trebuitoare.

I. Dimitriu

Sfânta Duminecă

Intr'o zi de vară, o femee, care de! să nu greşim, nu din lene ci din cauză că avusese prea mult de lucru, a rămas să pună pâinea în cuptor Duminecă dimineaţa.

Săteancă cred că Dumineca nu e bine ca să faci nici mâncare, să nu aduci nici apă, căci lucru de Dumineca e blestemat de Dumnezeu.

Şi cum spusei, femeia aceasta a pus pâinea în cuptor Duminecă de dimineaţă; dar când era gata ca să închidă uşa cuptorului, intră pe uşă o babă gârbovită care o întrebă:

— Ce faci aici?

— Am pus pâinea în cuptor.

— Păi, azi ce-i?

— Duminecă.

— Nu ştii că Dumineca nu-i bine ca să faci nimic? Lucrul tău de azi va fi blestemat.

Şi baba pieri ca prin minune.

Femeea, după ce s'a desmeticit din spaima care o cuprinsese auzind vorbele bătrânii, a deschis uşa cuptorului şi a găsit toată pâinea făcută scrum.

Bătrâna aceia fusese sfânta Duminecă.

Dela întâmplarea aceasta, sătencile noastre nu pun mâna pe nici un lucru Dumineca, de-ar şti c'ar muri şi de foame.

D. Diaconescu-Dăeşti

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Braşov (Ardeal)

O conferinţă frumoasă, a ţinut la noi în sala liceului „Andrei Şaguna“, d. prof. univ. Ştefănescu-Goangă, având ca subiect: „Psihologia femeii“. D-sa ne-a spus ce este feminismul, care privit din punct de vedere teoretic, cere să aibă aceleaş drepturi ca bărbatul, pe motivul că are aceiaş conformaţie sufletească ca el. Prin aceasta — cred ele — că ar fi idealul femeii bărbat.

Aceste aprecieri, spune d. profesor. le-a luat după autoarea germană Gina Lambrozo, care a scris cartea: „Sufletul femeii.“

Dar femeia se deosebeşte de bărbat ca structură sufletească; ea nu se poate clasa din punct de vedere intelectual cu nici un bărbat; bărbaţii în genere sunt mai înalţi ca femeile; firea femeii e mai emotivă decât a bărbaţilor. Femeea cu bărbatul sunt egali în inteligenţă dar au deosebiri de directive şi calităţi. Femeia are o directivă iute, adică ia repede o deciziune şi nu o atrage decât ce este concret şi individual. Nu are ideal. Ea pune preţ pe ce vede, pe când bărbatul judecă, se pune în ipoteză, urmăreşte lucruri ideale, având un punct de plecare şi urme după care se poate controla dacă premiza e justă sau falşe.

Femeia are şi calităţi mai bune ca ale bărbatului. O femee e în stare să vorbească şi în acelaş timp să înţeleagă ce vorbesc douăzeci în jurul ei. Judecă prin intuiţie, cu ajutorul căreia se transpune în altă fiinţă; de aceia o femee cunoaşte caracterul unui om la prima vedere. Pentru aceasta d. Ştefănescu-Goangă zice că femeea are 100 de simţuri.

Femeea se consultă mult sufleteşte; adică stă de vorbă cu sine şi de aceia are mai mult simţ practic.

Se zice că femeia e religioasă, dar fără iniţiativă, căci din 600 secte religioase, câte există azi, numai 7 au fost înfiinţate de femei.

Femeile sunt mult mai emotive — mai calde — ca bărbaţii. Deaceia vezi la procese de crime mai multe femei ca bărbaţi, fiind dornice de emoţiuni. Orice necaz, orice durere femeia o revarsă în afară prin vorbe, nu se consumă ca bărbaţii.

Femeia iubeşte, pricepe mai repede şi mai mult ca bărbaţii. E mai devotată, miloasă, suportă cu uşurinţă nevoile vieţii.

In politică, femeia nu e bună. In politică e abstractul ce nu e iubit de femee. Se cere hotărîre şi afară de acestea ar fi multe secte din cauza vederilor ei ce le schimbă des. Ar fi bună căci pricepe omul, înţelege nevoile, are simţul practic, calităţi ce ar complecta pe ale bărbatului, dar însoţite de moralitate şi cinste.

Aptitudini: femeia e vanitoasă, doreşte să fie mai presus decât altele cel puţin cu un pic. Acestea lipseşte la bărbat, deci nu au aceiaş structură sufletească. Femeia poate îndeplini în directiva ei funcţiuni cu mai mult succes ca bărbatul. Ele sunt chemate să ne complecteze lipsurile intelectuale.

Partea socială: In faţa nevoilor sociale, închee d. profesor, să ne prezentăm uniţi fiecare cu aptitudinele şi însuşirile lui, fără a cere posturi ce nu sunt de puterea noastră.

D-l profesor a fost viu aplaudat şi felicitat.

I. Popescu-Costeşti

Din Mercurea-Ciuc

Cu mare bucurie constatăm că de şi ne aflăm într'un centru minoritar, totuş curentul cultural românesc devine şi aici din ce în ce mai puternic, mulţumită singurei societăţi culturale româneşti, despărţământul Astrei din localitate de sub conducerea d-lui V. Dragu, preşedintele tribunalului local, preşedinte care desfăşoară activitatea culturală cu orice prilej.

Astfel în ziua de 31 Ianuarie, a a avut loc în sala festivă a şcoalei medie de fete, o şezătoare sub auspiciile Astrei, şezătoare care a fost deschisă printr'o conferinţă, ţinută de d-na primprocuror A. Paşnicu, tratând despre arhitectura bisericilor muntene şi moldovene, urmând apoi un bogat program cu cântece şi declamaţii. Sa jucat şi piesa „Păcat pentru păcat“ de către d-şoarele înv. Otilia Vlad, Maricica Vasiliu, d-şoara Comşa, precum şi d. Pavlov, cărora le aducem mulţumirile noastre.

A luat parte un numeros public atât românesc cât şi minoritar.

C. Ghiaţă

Din Şantăul-mare (Bihor)

In ziua de 24 Ianuarie, s'a ţinut conferinţa cercului cultural al învăţătorilor „Episcopia“. Dupăce s'a luat parte la biserică, s'a ţinut şedinţa intimă.

D-l Sala Alexandru prezident, a ţinut o cuvântare frumoasă, despre însemnătatea zilei. Elevii şcoalei primare din localitate, au recitat poezii, cântări şi danţuri naţionale. Apoi d-l Sana Ioan înv. a predat metodic o lecţie din Istorie: Naşterea poporului român.

Locuitorii com., căci majoritatea sunt minoritari, au fost uimiţi de rezultatul găsit în şcoala de stat. Abia acum îşi dau seama, ce lumină împrăştie şcoalele de stat din zona culturală.

Petru Filip

Din Ginta-Rohani (Bihor)

In ziua de 17 Ianuarie a avut loc, cu un fast deosebit, sfinţirea localului de şcoală din sătişorul românesc, Rohani. Odată cu aceasta învăţătorii aparţinători cercului cultural Ginta şi-au ţinut o şedinţă.

După slujba din biserică, unde preotul a predicat: „Iisus în casa lui Zachei“ atât învăţătorii cât şi întreagă populaţia au mers la şcoală unde s'a făcut slujba pentru sfinţirea localului de şcoală.

Cu această ocazie s'au rostit cuvântări din partea sf. sale preot Teodor Iova, precum şi din partea preşed. cerc. cultural.

După masă, înaintea unui numeros public s'a desfăşurat un program ales, alcătuit din: cântece, recitări şi dialoguri instructive, reproduse de elevii şcoalei. Au vorbit d-nii Ion Bădălata înv. despre: „Ce-am fost şi ce suntem“ şi Teodor Iova preot, despre „Alcoolismul şi relele lui“.

Serbarea a luat sfârşit prin cuvintele de mulţumire ale preşedintelui cercului cultural la adresa sătenilor, sfătuindu-i ca şi mai departe să nu se depărteze de acest bun tovarăş al omului care e cartea. Pentru a prinde şi mai bine gustul cititului, li-se recomandă — unora cari se arătaseră dornici — de a se abona la unele foi folositoare cum ar fi „Cultura Poporului“.

C. Roscăneanu.

Din Rudăria (Banat)

In comuna noastră, cu deosebită însufleţire s'a sărbătotrit ziua de 24 Ianuarie, Unirea Principatelor.

La serbarea aceasta au contribuit foarte mult cei 3 înv. ce-i avem, în frunte cu harnicul director al şcolii d-l Olimpius Radulia. Serbarea s'a ţinut după amiază. Deschiderea s'a început cu o Rugăciune, spusă de o elevă de sub conducerea d-lui înv. Vasile G. Nemiş, apoi d. O. Radulia a ţinut o frumoasă vorbire despre însămnătatea acestei zile. A cântat corul şcoalei de sub conducerea d-lui înv. Alex. C. Dinu.

După aceasta au urmat declamaţii de către elevii şcoalei şi încă o vorbire ţinută de d. înv. Alex. C. Dinu. A luat parte o mulţime de oameni.

Comuna întreagă a rămas pe deplin mulţumită de această mare şi însemnată zi, îndeosebi de munca depusă de d-nii învăţători.

Rugăm pe bunul D-zeu să ne ţină în pace şi sănătate pe aceşti apostoli ai luminei.

Să trăiască la mulţi ani. Şi să ia pildă şi alte comune.

Dela Nera

Din Grigoreşti (Turda)

In ziua de 30 Ianuarie a avut loc în şcoala din această comună, şezătoarea culturală dată de cercul cultural studenţesc „Valea Arieşului“ din Cluj.

A luat parte popor mult din comună şi din comuna Gura-Arieşului şi d-nii studenţi. A vorbit despre Datoriile către ţară d. student Oniga an. III-lea drept iar despre Combaterea alcoolismului şi păstrarea sănătăţii d. Cornel Todea dela facultatea de medicină şi Insemnătatea acestor şezători d. Deac dela drept. S'au recitat poezii patriotice şi s'au cântat coruri frumoase.

Toate acestea au mişcat foarte mult poporul care a rămas pe deplin mulţumit şi dorind a avea cât mai des aceste ocazii plăcute.

Mulţumim din inimă d-lor studenţi binevoitori.

I. V. Ţarălungă

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Iaşi

Pretutindeni şi de toţi este cunoscută truda Ateneului din Tătăraşi, care caută ca prin acţiunea ce desfăşoară să ţie veşnic trează conştiinţa românească a tot ce este naţional şi creştinesc. Aşa şi anul acesta, pentru cea de a 5-a oară, la sărbătorile Crăciunului, a organizat diferite serbări cu caracter de cinstire şi reînviere a frumoaselor noastre datini strămoşeşti.

Pentru încurajarea acelora cari umblă cu colinde, stea, pluguşor şi alte datini obişnuite la aceste sărbători, Ateneul Tătăraşi, ca şi în alţi ani, a organizat şi anul acesta o serbare a „Premierei datinelor de Crăciun“, pentru care printr'un apel adresat bunilor români, s'a putut strânge un fond de 50 mii de lei, la care au subscris 600 persoane, dintre care numeroşi fraţi şi instituţii culturale din Bucovina, Basarabia şi Ardeal, printre care I. P. S. S. Mitropolitul Bălan al Sibiiului; soc. „Astra“ ş. a.

Din acest fond de 50 mii de lei, s'au oprit 20 mii de lei; cu care Ateneul va edita o broşură în care se vor cuprinde toate datinele (cuvinte şi muzică) obişnuite la Sărbătorile Crăciunului; iar restul de 30 mii de lei a fost distribuit sub formă de premii, la cele peste 100 de echipe, care s'au prezentat în faţa juriului apreciator.

A fost o serbare pentru întreg oraşul Iaşi, în acea zi când mulţimea echipelor de stelari, roiau pe străzi, îndreptându-se spre Ateneul Tătăraşi.

Şi pentru a da ca pildă tuturor bunilor români, frumuseţea şi duioşia scumpelor noastre datini de Crăciun, Ateneul Tătăraşi a organizat anul acesta două serbări a datinelor de Crăciun, în oraşul Botoşani, la Teatrul „M. Eminescu“ şi alte două la Teatru Naţional din Iaşi.

La toate aceste serbări sălile au fost pline de lumea doritoare să vadă adevăratele obiceiuri strămoşeşti. Căci Ateneul a căutat să nu redee decât ceeace s'a găsit ca fiind mai originare şi mai curat româneşti. Au trecut prin faţa publicului totfelul de datine, obişnuite la Crăciun; cântece de colindă şi stea, cântate de corul „G. Muzicescu“ de sub conducerea harnicului său dirijor V. Popovici. Moş-Crăciun, într'o feerie, pierdut în nouri, în timp ce la căsuţele din faţă copiii cu stele cântau colinda, iar de sus fulgi cădeau agale. Au urmat apoi Irozii, Capra, Căluţul, Păpuşile, Sorcova, Sămănatul şi în sfârşit un frumos plug rostit măestrit de d. I. Porfir, artist al Teatrului Naţional din Iaşi.

Pluguşorul Ateneului

Membrii Ateneului grupaţi în jurul d-lui C. N. Ifrim, preşedintele şi sufletul acestei instituţiuni de cultură, ştiu ca prin fapta lor să dea pildă tuturor de însemnătatea şi frumuseţea datinelor noastre strămoşeşti, pentru aceia în fiecare an, în seara de Sf. Vasile, merg în urma unui plug cu patru boi pentru a ura pe fruntaşii oraşului Iaşi.

Anul acesta au urat pe d. Al. Slătineanu directorul Universităţii, d. Toma, primarul oraşului şi d. general Zadic, comandantul corp. 4 Armată.

Impresionantă a fost primirea dela comandamentul armatei, unde d. general Zadic, înconjurat de întreg corpul ofiţeresc din garnizoană a primit pe membrii Ateneului. Acolo d. Ifrim, a arătat rostul acţiunii desfăşurată la asemenea zile, făcând elogiul celor înfăptuite, arată mulţumirea tuturor, căci sub raportul acesta se observă o redeşteptare a conştiinţei naţionale. Satisfacerea celor din jurul Ateneului este cu atât mai mare, cu cât anul acesta mai mult ca oricând s'a observat o mare însufleţire în întreg oraşul. Pretutindeni şi îndeosebi în Tătăraşi, roiau în toate părţile echipe de colindători, stelari, irozi, ş. a.

Remarcăm iniţiativa d-lui colonel Ionescu, prefectul Poliţiei, care a luat dispoziţia, ca orice echipă să nu capete autorizaţia de a umbla în timpul sărbătorilor, decât dupăce au trecut pela Ateneu.

In general datinele noastre sunt corupte, amestecuri de Irozi cu Nuntă ţărănească sau haiduci, în unele se observă o influenţă a purimului evreesc (măştile). Toată acţiunea intreprinsă de Ateneu are ca scop curăţirea acestor influenţe străine. Şi dacă se vor mai asocia şi alte societăţi imitând pilda Ateneului Tătăraşi de sigur că nu va fi prea departe timpul când în cele mai depărtate unghiuri ale ţării, vor răsuna la sărbătorile Crăciunului adevăratele şi înduioşătoarele noastre datini strămoşeşti şi creştineşti.

— Se ştie că orhestra simfonică „Gh. Enescu“ este afiliată de un an de zile secţiunii artistice a Ateneului Tătăraşi, de sub preşedenţia d-lui A. Ciolan. Această orhestră, anul trecut, a dat 6 concerte simfonice, cu sprijinul bunului român, care este d. Al Lapedatu, ministrul artelor. Cu acelaşi preţios sprijin orhestra organizează şi pentru anul acesta o serie de 10 concerte.

Primul va avea loc la începutul lunei Februarie, şi vor continua din două în două săptămâni.

Numărul orhestranţilor este de 60. Concertele vor fi conduse de către mult apreciatul maestru A. Ciolan, atât de iubit de către publicul ieşean. Concert maestru fiind d. M. Barbu. Toată seria de concerte va avea loc în sala Teatrului Naţional din Iaşi. *Horea Cogălniceanu*

Din Bălueşeni (Botoşani)

Se ştie, că adesea bucuriile pricinuesc rău omului, ca şi întristările, provocând chiar moartea, la unele cazuri.

Femeia Ecaterina D. Dughilă, din satul Băiceni, în etate de 46 ani, a fost găsită moartă în casă. Ea îşi avea un fiu, care nu de mult se liberase din armată şi la care ţinea foarte mult; iar de dragostea ce o avea pentru acesta, deseori se ducea la Cernăuţi, unde fiul său îşi făcea serviciul militar. Numita femee deseori se pronunţa — mai cu seamă după eliberarea din armată a feciorului ei — pentru căsătoria acestuia, fiind cu nerăbdare de-a vedea nunta. Nu ajunsese însă ziua fericită, ci numai o înţelegere făcută a băiatului ei, înţelege de căsătorie cu o fată din Curteşti.

In preziua morţii, a făcut un chef, cu o bucurie nemărginită; iar în timpul somnului a adormit în somnul de veci.

Serviciul religios al îmormântării a fost oficiat de însuşi protoereul judeţului păr. Alex. I. Simionescu, ajutat de doi preoţi. *N. Gh. Bălan*

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—9

Ştirile Săptămânii

Iubite cititor, în interesul desvoltării presei române cinstite, susţineţi „Cultura Poporului“. Nu e greu dacă fiecare mai aduceţi încă un abonat nou la foae. Prin felul acesta se sprijina real foaea şi se va putea aduce tot mai multe îmbunătăţiri la ea. V'aţi încredinţat destul de însemnătatea ei prin urmare nu rămâne decât ca concursul dumneavoastră să-l vedem în fapte.

IN consiliul de miniştri ţinut dăunăzi s'a hotărît că preoţii şi învăţătorii nu pot fi aleşi în consiliile comunale, deoarece s'a stabilit că ei sunt membrii de drept în consiliile comunale la sate.

REGINA MARIA, anunţă ziarele americane, a scris un text pentru o mare operă cinematografică, care va fi filmată de o casă de filme din Holwood (America).

DIN iniţiativa Cehoslovaciei, se va convoca în curând, o conferinţă a statelor vecine, spre a se studia chestiunea desfiinţării paşaportelor şi a vizelor.

LA Port Said (Egipt), a încetat din viaţă d-ra Fany Seculici, cunoscută în literatură cu numele de Bucura Dumbravă. Era autoarea romanelor „Haiducul“ şi „Panduru“. Defuncta era fica lui Seculici, fostul director al societăţii „Dacia-România“ şi prietenă cu defunctul Rege Carol şi fosta Regina Elisabeta (Carmen-Sylva).

RECTIFICARE. — In articolul „Amintiri şi actualităţi“ (No. 144 din 18 Ianuarie, a. c.) semnat A. B. din nebăgare de seamă s'a scris că corul românesc din Praga a fost organizat şi condus de d. Dr. V. Ciobanu, ceeace nu corespunde adevărului. Acest cor a fost organizat şi condus de către preotul Laurenţiu Curea, de prezent secretar consistorial în Cluj. Pentru restabilirea adevărului aducem cuvenita rectificare.

DUPĂ o statistică publicată de curând, vechiul Regat a perdut în partea întâia a războiului, adică din 1916—1017, pe următorii eroi: 4 generali, 20 coloneli, 45 locot.-coloneli, 100 maiori, 223 căpitani, 353 locotenenţi, 991 sublocotenenţi.

IN comuna Brăneşti (Dâmboviţa), s'a constituit un comitet de gospodine, care prin cotizaţii lunare, serbări şi prin vinderea multor obiecte, ce se lucrează de membre, să sporească fondul pentru ridicarea unui monument, în cinstirea eroilor căzuţi pe câmpul de onoare pentru întregirea neamului.

REGELE Boris al Bulgariei şi sora sa, princesa Eudoxia, au început o luptă serioasă împotriva dansurilor moderne. Ei sunt ajutaţi în această misiune şi de reprezentanţii bisericei bulgare. La curtea din Sofia, se va juca valsul şi danţuri naţionale bulgare.

FOSTUL ministru sârb din Londra, Mijalovic, de 83 de ani, s'a căsătorit acum de curând cu o englezoaică de 41 ani. El a fost pe vremuri prietenul intim al Regelui Milan şi al Regelui Alexandru. După asasinarea acestuia, a demisionat din postul său şi a rămas în Londra, unde şi-a făcut un nume în lumea literaţilor.

Broderia **ALBISY** Clinică de păpuşi

Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână şi depozit de ciorapi.

CLUj, Calea Victoriei 10

LA Sânmărghita, lângă Dej, a murit, în ziua de 23 Ianuarie, Dănilă Ilarie Mănăstireanu, fost judecător şi profesor, în vârstă de 82 ani, care şi-a lăsat prin testament averea sa de mai bine de o jumătate milion lei asociaţiunei „Astra“ din Sibiu.

DUPĂ o statistică apărută de curând în Statele Unite sunt instalate 16 milioane de aparate telefonice care funcţionează în chip ideal pe când în toată Europa nu funcţionează decât 16 milioane aparate. Cele mai multe din telefoanele americane se găsesc la New-York, Chicago, Sanfrancisco şi Boston.

IN o pădure din apropierea Chişinăului un pădurar a găsit o pungă de piele plină cu monede de aur şi argint. In pungă se mai afla şi un pergament slavonesc, din care s'a putut deduce că punga a fost ascunsă în pământ pela sfârşitul veacului al 17-lea.

LOCUITORUL Dionisie Ţânţar, din Tg.-Mureş, făcuse rămăşag cu un prieten al său că poate bea dintr'odată un litru şi jumătate ţuică. Ţânţar într'adevăr a băut cantitatea de ţuică dar după un ceas de chinuri grele a încetat din viaţă.

Acestea sunt urmările beţiei.

Dela redacţia noastră

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal şi Banat. Cereţi-l dela administraţia foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obişnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

„REDUCTOR“ Aparat de masaj şi oprit îngrăşatul. (Depus spre patent. No. 12238). Combate cu succes: obezitatea (grăsimea), durerile reumatice, sciatice, junghiurile, constipaţia, etc. Aparatul Le 1245. — trimis acasă. De vânzare la droguerii, farmacii, etc. Engros: „REDUCTOR“ Str. Regina Maria No. 32, CLUJ.

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI

coafor de dame şi manicure

Spală, ondulează şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.

Cluj, Piaţa Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Mare asortiment Fiul lui Matia Kun

cuţitar şi optician, Cluj, Calea Victoriei 2.

Nichelare şi ascuţitul se execută promt.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Știri economice și comerciale

Basarabia fiind o provincie cu totul agricolă, ar câștiga foarte mult dacă Nistrul ar redeveni navigabil, ne-a declarat un fruntaș cerealist, cu care ne-am întreținut de vorbă.

In prezent problema aceasta se pune pe tapet, — continuă interlocutorul nostru — întrucât cheltuielile ce au comercianții de cereale și de fructe cu transportul produselor lor pe C. F. R. sunt enorme.

Un vagon de fructe dela Chișinău la Galați costă 6000 de lei, iar de acolo până la Hamburg tot atât, se înțelege că mai ales comercianții din interiorul Basarabiei și acei de pe frontiera Nistrului suferă foarte mult de pe urma lipsei unui transport eftin și repede.

Metoda cea mai lesnicioasă pentru a asigura Basarabiei mari beneficii, în caz de ar avea o recoltă bogată, ar fi redeschiderea navigației pe Nistru. In cazul reluării relațiunilor comerciale ruso-române cerealele dela Nistru ar putea fi transportate pe Nistru până la Bugas, iar de acolo, descărcate în șlepuri ar lua drumul Mării.

— Una din ramurile industriale, care folosește populației este cea a fabricarea tuturor soiurilor de piei pentru încălțăminte. Altădată, această industrie, care în fosta Rusie era înfloritoare, era superioară celei similare din întreaga lume, satisfăcea toate cerințele provinciei noastre basarabene. Dela unire însă regiunea basarabeană a rămas tributară străinătății. De aici și scumpetea prea mare a încălțămintei. Această stare de lucruri a avut darul de a naște un început de reacțiune în provincia basarabeană. Basarabia se mândrește în prezent, având o mare fabrică sistematică, din care iese pielea de încălțăminte de cea mai superioară calitate. Prin crearea ei, enormele stocuri de piele brute, ce rezultă din tăierea atâtor vite în Chișinău, Bălți și celelalte orașe basarabene, își au aci locul de prelucrare, de transformare în materie primă și astfel pielea fabricată la Chișinău, a rezolvat problema eftenirei încălțămintei.

De unde acum 2—3 ani în Basarabia o pereche de ghete ajungea la peste una mie cincisute lei, azi se poate obține ghete bune negre cu circa 400—500 lei, iar ghetele ce nu sunt de lux și mai eftine.

Iată unde duce perseverența unui industriaș.

— La Chișinău a avut loc o ședință importantă a Camerii de comerț și industrie basarabeană. A prezidat d. Gherman Pântea, care aduce la cunoștința membrilor Camerii modificările făcute de ministerul de finanțe în bugetul Camerei. D-sa mai aduce la cunoștință Camerei că a fost aprobată cererea negustorilor cu privire le reducerea taxei pentru exportul periilor de tei. In altă ordine de idei, d. Pântea, a informat Camera că în urma intervenției d-sale, a fost obținută dela Camera de Comerț și industrie din Botoșani, suma de 375 mii lei, ce era în litigiu.

Venind vorba de greaua situație financiară în care se găsește în prezent Camera de Comerț din Chișinău, d. Pântea a emis ideea de a se contracta un împrumut de 5 milioane lei dela Banca Națională.

A fost aleasă apoi o comisiune compusă din d-nii Gh. Pântea, I. Bercovici și E. Grobdruc, care urmează să plece la București pentru a expune ministerului de interne doleanțele comercianților locali în chestiunea modificării taxelor comunale.

Camera a luat apoi dispoziția de a cere primăriei să fie micșorate taxele locative pentru contractele de închiriere. S'a procedat după aceea la alegerea unei comisiuni care va avea să întocmească regulamentul interior al Camerii, după care ședința a fost ridicată.

C. U.

Din Bălți

Alături de celelalte instituțiuni școlare din localitate ce merită a fi menținute, un loc de frunte ocupă și Școala Normală de învățători. Pusă sub conștiincioasa conducere a harnicului director al ei, d. Cazacu, școala a făcut progrese din punct de vedere al instrucțiunei și educației, îndrumând pe o cale sănătoasă copiii satelor cu care este populată. Datorită vredniciei și neobositei stăruințe a d-lui Cazacu, după multe peripeții și piedici, s'a putut pune la dispoziția școalei un mare și frumos local, fosta fabrică de spirt rusească, care dispune de numeroase și spațioase săli pentru clase și internatul școalei. Astfel, locul care servea în trecut întunecimei, astăzi a devenit isvorul luminei, de unde se adapă generația celor ce se ruinau cu „vodca“ fabricată aici. In scopul propagandei culturale, d. Cazacu organizează în cursul fiecărui an excursiuni cu școlarii în diferite localități, comune și sate ale Basarabiei de Nord, organizând acolo frumoase și impunătoare serbări, conferințe și altele, cari influențează foarte mult asupra sătenilor, producând admirația lor.

Pe lângă celelalte mijloace de educație a școlarilor, viitorilor învățători, Școala Normală, a introdus în programul său un fel de matineuri săptămânale, la care se dau producții școlare ce sunt organizate de însuși școlarii, servind astfel la desvoltarea inițiativei proprii și activității de sine stătătoare la elevi.

— Societatea culturală „A. D. Xenopol“, c. f. r. Iași, invitată fiind de comitetul gării Bălți, a dat la teatrul gării o frumoasă șezătoare culturală, cu concursul distinșilor membri ai societății.

Festivalul s'a deschis prin „Imnul Regal“ cântat de orhestra Casei de cetire, sub conducerea d-lui Barbu, funcționar.

D-l avocat Marinescu din Iași a arătat scopul ce și-a propus casa de citire „A. D. Xenopol“ de a cimenta legăturile dintre funcționarii din Moldova de peste Prut.

D-l prof. Litu dela liceul din Bălți și-a desvoltat conferința asupra însemnătății zilei de 24 Ianuarie, după care orhestra Casei de cetire a cântat în aplauzele entuziasmate a unei săli arhipline mai multe cântece. Seara un ospăț a reținut pe oaspeții din Iași, unde d. R. Ciugulescu, președintele Casei „A. D. Xenopol“, a mulțumit tuturora din Bălți pentru frumoasa primire făcută ieșenilor.

— Pe piața din localitate în ultimele zile se observă o simțitoare scădere de prețuri la oleaginoase și cereale. Cotează: Semințe de floarea soarelui de ulei lei 115 pudul, (egal cu 16 kgr.) Floarea soarelui caucaziană lei 140 pudul. Ulei de floarea soarelui cu lei 37—38 pudul. Turte de floarea soarelui cu 79—80. Semințe de cânepă lei 98—100 pudul. Turte de cânepă lei 40 pudul. Semințe de in cu lei 170—180 pudul. Semințe de dovleac cu lei 160 pudul. Grâu dela 150—170 lei pudul. Orz și Ovăz cu lei 90 pudul. Porumb, grăunțe lei 69—70 pudul. Porumb ciocălăi cu lei 50 pudul. Fasole ouășoare cu lei 110—120 pudul. Fasole de rând lei 90 pudul. Această situație se datorește lipsei de cumpărători din cauza crizei de numerar.

E nostim dealtfel, că cu toată scăderea prețurilor la grâu, pânea coaptă pe zi ce trece se urcă mereu la preț.

C.

VIAȚA DIN DOBROGEA

Din Caraomur (Durostor)

In comuna noastră, în ziua de 20 Ianuarie a avut loc întrunirea românilor macedoneni în scop de a se înființa o filială a soc. „Fărșerotul“, a cărei centrală e la New-York, având încă filiale la București și în Macedonia.

Inițiativa acestei întruniri a fost luată de comitetul filialei București prin delegatul ei d. Leon Șimu.

Au luat parte peste 100 de români macedoneni în frunte cu d-nii Toma Vanghele, Dionisie Culețu, Nicolae Bileca și D-tru Nasta.

A luat cuvântul d. Leon Șimu, lămurind scopul societății „Fărșerotul“, care este acela de a ajuta bisericile și școlile din Macedonia, precum și pe orfani. D-sa spune că pentru zidirea bisericii din Coriță (Albania), care a costat șase milioane lei, soc. „Fărșerotul“ a contribuit cu aproape jumătate.

Membrii vechi ai acestei societăți sunt (dintre cei prezenți) Toma Vanghele, Costa Morova, Costa Culețu, Dionisie Culețu, Dumitru Nastu, Mihail Dima, Mărgărit Dima, Atanase Dima, Spiru Dima, Costa Dima, Petre Cuștița, Gheorghe Becle, Mihail Batu, Atanase Batu, Haralambie Batu, Apostol Batu, Costea Span, Atanase Culețu, Nicolae Bileca, Aristide Cutina și Pandele Dima.

După d. Șimu a vorbit d. Toma Vanghele, despre activitatea societății „Fărșerotul“, îndemnând pe cei prezenți să se înscrie ca membri noui ai acestei societăți.

S'au înscris: Nicolae Balamaci, Hristu Balamaci, Naum Calești, Teodor Calești, Dumitru Bileca, Pericle Mustaca, Gheorghe D. Cipu, Sotir M. Culețu, Costa Bileca, Atanase, H. Culețu, Temistocle Ghiță, Vasile At. Ghiță, Teghu D. Teja, Hristu D. Teja, Lambru D. Babu, Paudu D. Babu, Hristu Bileca, Georghe Babu, Lambru Dosta, Costea Sp. Manganița, Hristu V. Chiacu, Nașiu Slatina, Dumitru Cipu, Nicolae Ghiță, Cendra Babu, Gheorghe Mizu și Vanghele N. Span.

Inscrierea fiecărui membru nou era salutată cu aplauze de către cei de față.

A fost ales următorul comitet: Dionisie Culețu președinte, Nicolae Bileca secretar, Costa Culețu subsecretar, D-trie Nastu casier, Naum Vanghele controlor, Hristu Balamaci și Mihail Dima consilieri.

A mai vorbit d. D-tru Nastu, casier, arătând că organizarea în societate leagă mai bine pe om de om și-l asigură contra nevoilor.

D-l Dionisie Culețu, președinte, a atras atențiunea membrilor societății asupra disciplinii care trebue să domnească într'o adunare.

D-l Nicolae Bileca a dat câteva lămuriri membrilor vechi.

In tot timpul ședinței s'a observat un perfect spirit de ordine. Deși oameni de prin părțile unde sângele e mai iute, arătau a fi potoliți și se exprimau cu multă chibzuință.

Erau frumoase de ascultat cuvântările lor în dialectul macedonean. Erau pornite din inimă, nemeșteșugite prea mult de minte și simțeai că merg la inimă.

Prin înființarea acestei filiale soc. „Fărșerotul“ face un pas înainte. Isbândă bună! *A. Păpureanu*

Dări de seamă

O lucrare interesantă

Interesantă și de mare folos pentru cărturarii satelor și orașelor, ca și pentru oricare român dornic să își cunoască limba e lucrarea „Dicționarul etimologico-semantic al limbei române“ de d. Alex. Resmeriță, profesor în T.-Severin.

Lucrarea, care s'a tipărit la institutul de editură „Ramuri“ din Craiova, are peste una mie pagini și costă 200 lei.

Se înțelege că nu e un dicționar complect — căci o atare lucrare e foarte greu de alcătuit — dar cuprinde un foarte mare număr de cuvinte. Se poate iarăș ca originea arătată să nu fie absolut la toate cuvintele cea strict adevărată, întrucât d. Resmeriță a voit ca lucrarea să fie și patriotică. E totuși o operă de mare preț.

In loc de introducere, autorul vorbește în mod interesant despre formarea limbei române. Astfel spune că în limba noastră, ca și în alte limbi, sunt cuvinte cari își au rădăcina în limba sanscrită, ilustrând această afirmațiune prin câteva exemple. Trece apoi la influențele limbei clasice grecești asupra limbei dace spunând că în aceasta de pe urmă se găsesc multe cuvinte cu rădăcini din vechea limbă greacă. Peste limba aceasta — cu elemente daco-grecești — s'au așternut apoi elementele noui ale limbei latine, ale cărei cuvinte formează trei pătrimi din vocabularul limbei noastre. Aceasta cu toate că pe timpul năvălirilor barbare multe cuvinte latine au dispărut ori s'au diformat, încât sunt foarte greu de recunoscut. „Dar — scrie autorul — dacă s'au pierdut unele vorbe latine s'au creiat în schimb altele noui din baze latine.“ Pentru a adeveri aceste creațiuni, d-sa dă mai multe exemple. Referindu-se la raportul dintre vorbele slave și daco-latine, spune că mulți filologi s'au înșelat asupra acestui raport din cauză că nu căutau rădăcina cuvintelor, în care caz ar fi văzut că sclavii au împrumutat dela daco-latini un mare număr de cuvinte. Ca argument aduce pronunția slavă a acestor cuvinte care, fără câteva excepții, e foarte diformată, pe câtă vreme în limba română pronunția aceloraș cuvinte se apropie mult — în tot cazul mai mult decât în limba slavă — de vechea pronunție de bază. Dimpotrivă, în loc de a avea două cincimi cuvinte slave, cum susținea Cihac, d. Resmeriță, afirmă că de abia dacă acestea ating trei la sută din totalul vocabularului nostru.

După aceea autorul trece la alte influențe arătând că majoritatea cuvintelor românești, cari se aseamănă cu vorbe din limbile diferitelor popoare cu cari am venit în contact, au la bază în mare parte tot rădăcini grecești sau latine și — pentru a încheia cele ce avea de spus cu privire la formarea limbei române — d-sa spune că — spre deosebire de alte neamuri a căror limbă e formată din elemente împrumutate unele dela altele — limba noastră — deși are multe cuvinte de obârșie străină — „și-a păstrat caracterul curat latin având ca bază limbile celor două mari civilizațiuni clasice europene, greacă și latină.“

In capitolul următor, d-sa se ocupă de transformarea sunetelor, de declinări, conjugări, etc. pentruca la pagina 41 să înceapă cu litera A din dicționar.

Dicționarul — după cum arată și subtitlul lucrării — e etimologic, adică se ocupă cu originea vorbelor și cu înțelesul lor adevărat și e și semantic, adică mai arată și diferitele semnificațiuni ale acestor vorbe. La cuvintele tratate, se arată rădăcina, pronunția în românește și la unele și cea diformă din limba slavă.

La urma dicționarului sunt aranjate tot în ordine alfabetică multe numiri geografice din Dacia, spre a căror mai ușoară înțelegere a atașat și o hartă. Partea aceasta e urmată de „Numiri geografice din România“ (râuri, regiuni, județe, orașe) pe provincii și de „Nume de persoane“ cărora le face istoricul și le dă și semnificația etimologică. Ca încheiere a lucrării sale, d. Alex. Resmeriță ne povestește greutățile prin cari a răzbătut până să vadă rodul muncii sale dat la lumină, arătând și numele acelora cari l'au înțeles și l'au sprijinit.

„Etymologicum Magnum Romaniae“, la care a lucrat Hașdeu, 11 ani, în care lucrare se avea în vedere nu limba literară, ci cea veche și poporană, a rămas de-abia început. (S'a oprit la cuvântul „bărbat“.)

Dicționarul lui Cihac, apărut în două volume 1870 și 1879 susținea că două cincimi din vocabularul nostru se datoresc influenții slave, ceace d. Resmeriță a documentat în lucrarea sa că nu este adevărat.

Dicționarul lui Massim și Laurian, deși e o lucrare monumentală, are 2800 pag. (volumele cari cuprind vorbele de origină latină) și 580 pag. volumul (glossarul) care cuprinde neologismele introduse în limba română — a fost o lucrare fără succes din cauza bazelor greșite pe cari ea a fost așezată.

Trecând peste dicționarul Șeineanu, lucrarea d-lui Resmeriță e un dicționar de care se simțea mare nevoie.

Ea umple un gol și, în plus, e și o operă patriotică atât pentru serviciile ce aduce celor ce se ocupă cu scrisul și cu cartea, dar mai ales pentrucă statornicește că multe cuvinte ce se socoteau de obârșie străină, își au rădăcina tot în cele două limbi clasice cari stau la baza limbei noastre. *C. N. Dărvărescu*, înv.

Viața din Muntenia

Din Valea-Mare (Muscel)

In ziua de Bobotează a încetat subit din viață cel mai de seamă negustor din comuna noastră, Ioan Vălimăreanu, în vârstă fiind numai de 49 ani. Decedatul erá frate cu d. Lazăr Vălimăreanu, senator de Muscel.

Neașteptata și prea grabnica moarte a lui Ioan Vălinăreanu, a umplut de tristețe adâncă nu numai pe locuitorii comunei noastre, ci și pe toți locuitorii orașului Câmpulung și ai satelor apropiate. El a lăsat în urmă-i șeapte copii, toți în vârstă mai mică de 20 ani, 2 băeți și cinci fete. Dintr'aceștia, 4 fete urmează cursurile liceului de fete din Sibiu, un băiat studiază în acelaș oraș, iar altul, în liceul din Deva. Și-a trimis copiii la școlile din Ardeal, pe care îl iubia așa de mult.

Cea mai de seamă îndeletnicire a sa, erà comerțul cu var. Avea numeroase cuptoare de fabricat varul, atât în comuna sa natală Valea-Mare, cât și în comunele învecinate, Nămăești și Dragoslavele. Cea mai mare parte din locuitorii acestor trei comuni își câștigau hrana de toate zilele, muncind la întreprinderile sale negustorești, unii tăind lemne în păduri, alții transportându-le până la cuptoarele de var și alții scoțând piatra de var din munți și transportând varul la gara din Câmpulung. Pe lângă aceasta mai avea și exploatări de păduri de brad în frumoasa comună de moșneni, Dragoslavele.

Prin cinste desăvârșită, prin bunătatea inimei sale și prin o muncă neobosită a ajuns să conducă două ramuri de seamă ale comerțului muscelean.

Inmormântarea a avut loc în ziua de Vineri 8 Ianuarie. L-au petrecut la locașul de veci toți consătenii săi și numeroase delegațiuni din satele vecine. Au luat parte de asemenea d-l prefect al județului și mulți din fruntașii comerțului din orașul Câmpulung. Toți au ținut să petreacă la locașul de veci pe un însemnat negustor român, care a făcut cinste județului său.

Serviciul religios a fost oficiat de preoții: Ionescu Valea Mare, Moisescu Câmpulung, I. Răuțescu-Dragoslavele, N. Ștefănescu și I. Poinăreanu-Nămăești.

In biserică a vorbit d-l maior de rezervă d. Macedonescu-Câmpulung, care a arătat îndeosebi însușirile frumoase cetățenești ale celui ce în această viață a fost Ion Vălimăreanu, iar preotul I. Răuțescu-Dragoslavele a arătat bunătatea inimii sale, cinstea desăvârșită și iubirea pe care o arăta mai ales față de cei nevoiași, pe care-i ajută adeseori. Aceste frumoase însușiri vor păstra pentru multă vreme, în amintirea tuturor celor ce l-au cunoscut, numele scump al regretatului dispărut. Indeletnicirea sa de căpetenie a fost comerțul. Osebit de aceasta a mai fost consilier județean, membru în consiliul de ad-ție al câtorva bănci din Câmpulung, precum și al Obștii moșnenilor dragoslăveni, unde a lucrat 11 ani neîntrerupt.

R.

Din Craiova

Aflăm cu deosebită plăcere viitoarea apariție în cursul lunei Februarie în orașul nostru, a unui „Buletin Economic“ publicat de elevii Școalei Superioare de Comerț, sub îngrijirea întregului corp profesoral al școlii.

Sperăm că acest buletin își va găsi răsunetul său binemeritat în toate cercurile economice, și că i se va da tot concursul acestei bună de lăudat inițiativă, contribuind cât mai mult la facerea de abonamente, adresându-se la Red. și Ad-ția Buletinului str. Madona Dudu 50. Abonamentele fiind: Pe un an pentru instituțiuni Lei 100, pentru elevi și particulari lei 70, iar un singur exemplar lei 6.

Buletinul va apare lunar.

G. I.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Din înțelepciunea poporului

Povestea paharelor

O vorbă bătrânească a dat nume paharelor de băutură bețivă, după cum urmează:

Cel dintâi pahar de rachiu este al *hulubului* (porumbelului), căci băutorii atunci se sărută.

Al doilea pahar se numește al *cucului*, căci aduce repede după el dorul de cântare.

Al treilea, este al *porcului*, căci nu trece multă vreme și bețivii cad în noroi (glod).

Să nu mai vorbim de celelalte pahare, căci ele — toate — sunt și rămân ale diavolului!

econ. *D. Furtună*

Banca Economică Ardeleană Ș. A. Cluj, Strada Regina Maria No. 49.

Active **BILANȚ GENERAL la 31 Decembrie 1925** **Pasive**

Cassa		1,573,553 39	Capital social		5,000,000
Debitori			Fonduri de rezervă*)		
Imprumuturi	45,939.760 38		Fondul ordinar de rezervă	1,652,204	
Conturi curente	4,247.949 21	50,247,709 59	Fonduri pentru dubioși	1,000,000	2,652,204
Efecte publice		98,400	Depuneri		
Gaj		17,000	Pe libel	30,838,885	
Diverze conturi debitoare		58,370	In cont curent	9,411.123·30	40,250,008 30
Edificiul central		3,000,000	Reescont		5,634,405 64
			Dividendă neridicată		2,000
			Diverse		418,001 04
			Beneficiul net.		1,038.414
		54,995,032 98			54,995,032 98

*) Cu dotația din a. c. 3,020.618.

Spese **CONTUL de PROFIT și PIERDERE la 31 Decembrie 1925.** **Venite**

Impozite		948,369 72	Interese		2,716.231 66
Chirie		40,000	Provizii		5 524,229 67
Interese după cont curent		1,397,566 51	Interese după cont curent		108,112 27
Interese după depuneri		3,248,113 60	Interese scutite de impozit		115,214 55
Reescomputri		88,595 83			
Salarii și adausuri etc.		540,660			
Spese de biroe		594,068 49			
Rezerve pentru dubioși		568,000			
Beneficiu		1,038.414			
		8,463,788 15			8,463,788 15

Cluj, la 31 Decembrie 1925.

Direcțiunea:

Coloman Borbély m. p. director gen. memb. dir. Béla Benke m. p. m. dir. Gheorghe Pop m. p. m. dir. Stefan Szász m. p. președ. dir. Iuliu Br. Blomberg m. p. m. dir. Dr. Ludovic Eötvös m. p. m. dir. Dr. Vasilie Zombory m. p. m. dir.

Cenzorii:

Vasile Szalay m. p. cenzor, Iosif Csoma m. p. cenzor, Dr. G. Boros m. p. cenzor preș. Miksa Wenczel m. p. cenzor, Vasilie Katona m. p. cenzor

Cât trebue să doarmă omul pe zi la diferite vârste?

Dr. Malcolm Gross publică în The Lancet următoarea notă:

La vârsta de o lună trebue să doarmă 21 de ore. La 6 luni 18 ore. La 12 luni 15 ore. La 4 ani 13 ore. La 6 ani 12 ore. La 9 ani 11 ore. La 15 ani 9 ore. La 25 ani 8 ore. La 50 ani 7 ore.

Cărți și reviste primite

Au apărut în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, următoarele numere:

No. 116. — Fabule și satire de Al. Lascarov-Moldoveanu. Prețul 5 lei.

No. 141. — Carnetul unui preot dela țară de Tie Flavian, Prețul 5 l.

No. 117-118-a. — Cuibul tăcerii (nuvele) de Adrian Pascu. Pr. 15 lei.

No. 125-127. — Figuri ardelene de E. Lovinescu. Prețul 15 lei.

Indemnăm pe toți cititorii noștri să citească această folositoare bibliotecă „Sămănătorul“, având broșurile cele mai eftine.

Năzuința Românească, revistă literară, anul 5, No. 1 Craiova, str. Chiriac 3.

Cele trei Crișuri, revistă, anul 7 No. 1, Oradea-Mare, str. Prințul Carol 5.

Țara Voevozilor, revistă literară, anul 2, No. 1, Făgăraș, librăria I. Hațiegan.

Ucenicul, piesă într'un act de Angelo Stătescu, editura Tip. „Unirea“ Cluj. Prețul 10 lei.

In editura „Cartea Românească“:

Cunoștințl folositoare, seria A No. 29 Henry Ford (viața și opera mea) de ing. N. Gane. Prețul 4 lei.

Cunoștințl folositoare, seria A, No. 28, Oameni de inițiativă de Apostol Culea. Prețul 4 lei.

Neamul Românesc Literar, director N. Iorga, anul 1 No. 10. București str. Brezoianu.

Cântece și jocuri poporale, caetul 2 de Aurelian Borșianu, Cluj. Prețul 20 lei.

AVIZ

Avem onoare a aduce la cunoștința onor. public că am deschis o întreprindere de **VULCANIZARE în Cluj, Str. Regina Maria 24,** unde reparăm orice **șoșoni și galoși, cauciucuri de automobile** executăm prompt orice lucrări.

„Continental“
Intreprinderede vulcanizare

95 4-2

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—15 *ANTON JUDOVITS.*

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10. 73-52-11

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA
„CULTURA POPORULUI“

OPTICA
CLUJ, Str. Universității 1.
Cel mai modern și cel mai ieftin magazin de articole optice. Mare asortiment de termometre, gradatoare pentru alcool, articole de gumă.

Prăvălia de semințe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
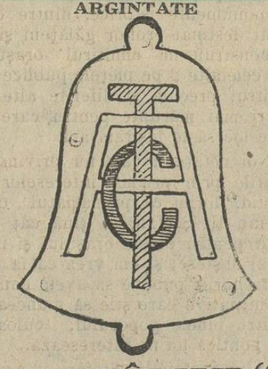
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 11. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilas
Piața Unirii Cluj
41—26—16

Perii
pentru { Armată / Uzine industriale / Gospodării / Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57—6—14

RADIO
BROADCASTING
PENTRU APARATE TECNICE

Telefon 10-25
Reprezentanța generală:
BROADCASTING
CLUJ, STR. N. IORGA 3

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 21 Februarie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 149 Apare în fiecare Duminecă

O scrisoare a fostului Principe Carol adresată Sanctităţii Sale Patriarhului Dr. Miron Cristea

Renunţarea la tron a prinţului Carol, a produs tâlmăciri nelalocul lor şi departe de adevăr. Ca să pue capăt acestor versiuni, fostul prinţ Carol, de la Milano, a adresat o scrisoare Sanctităţii Sale Patriarhului Miron Cristea, în care se oglindeşte sufletul de mare român al aceluia care este departe de noi, totuş iubirea lui ne îmbrăţişează şi el ne îndeamnă pe toţi la unire pentru fericirea României.

Bunătatea lui, de oriunde ar fi, se revarsă mereu asupra ţării sale şi să-i urmăm dorinţa: „Uniţi-vă toţi". In acelaş timp dragostea tuturor românilor, neclintită va învălui pe A. S. Regală Principesa Elena şi pe Augustul Ei fiu: Principele Mihai, moştenitorul tronului.

INALT PREA SFINŢIA TA

„Scriu aceluia, care după datina noastră strămoşească este cel mai înalt demnitar al Ţării.

Scriu Aceluia, a cărui menire este propovăduirea adevărului, alinarea durerilor, cu harul lui Dumnezeu şi paza credinţei străbune.

Inalt Prea Sfinţiei Tale îi scriu cuvântul meu, ca să străbată încât mai multe suflete româneşti.

Din îndepărtarea, în care mă aflu, am auzit că gestul meu a fost întrebuinţat de unii răuvoitori spre a lovi în ce Ţara are mai scump, a lovi în Rege!

Mulţi cred, că am fost victima unui complot şi că am fost silit să fac pasul cunoscut. Pot asigura pe Inalt Prea Sfinţia Ta, că am acţionat după singura mea voinţă şi complet conştient de fapta mea. Deci acei ce vor să facă pe scumpul meu părinte răspunzător de fapta mea, fac un nespus păcat înaintea Atotputernicului.

In clipe de restriste ale ultimei luni, mi-s'a părut, prin prisma depărtării, că văd un fapt înbucurător. Am avut viziunea că toate elementele politice ale României au format bloc împrejurul Suveranului, alinându-i astfel grija de Părinte şi de Domnitor.

Am ferma convingere că acest bloc va rămâne veşnic neclintit şi voi avea, din depărtare, mângâerea să văd cum se întăreşte pe zi ce trece legătura între Rege şi Popor.

Sunt şi am fost un adânc iubitor al Patriei mele, un slujitor credincios al Regelui; acelaş fel de a fi îl voi păstra până la ultima suflare. Gândul şi inima vor bate totdeauna pentru ceeace este românesc, român am fost, român voi fi deapururea.

Am avut un crez neştirbit, care aş dori să ştiu că va fi veşnic în orice suflet de român: credinţa în Rege, credinţa în Suveran, ca chiag al unităţii naţionale. Intr'o ţară, unde luptele politice sunt aşa de aprige ca la noi, dacă toţi nu se alipesc cu dragoste de acel Simbol, ce este Regele şi Coroana, atunci cu drept cuvânt trebue să desnădăjduim de viitorul Patriei.

In zilele de grea cumpănă, pe cine a avut ţara mai aprigi apărători, mai încrezători călăuzitori ai ei, pe cine dacă nu pe Suverani, Regele şi Regina, care au ştiut întotdeauna să bată într'o inimă cu întreg poporul Lor.

Mai mare dragoste pentru neam şi ţară nu veţi găsi la nimeni pe întreg cuprinsul României ca la Rege şi Regină.

Dacă am avut şi am un suflet de român, în primul rând îl datorez sufletului părinţilor mei, şi azi când am părăsit ţara, Lor în primul rând se închină inima şi gândul meu.

Uniţi-vă toţi, uitaţi grijile şi certurile de azi; gândiţi-vă la România de mâine; ea are nevoe azi, mai mult ca ori când, de unirea tuturor sufletelor, de strângerea tuturor mâinilor spre a întări temelia ei. Numai astfel veţi putea privi viitorul în faţă.

In această chemare, pe care o trimet din depărtare, doresc ca unirea împrejurul Regelui să cuprindă şi pe fiul meu şi mama Lui împrejurul cărora să bată inimile calde ale unui neam întreg.

Am crezut că nimănui nu puteam mai bine decât Inalt Prea Sfinţiei Tale, care eşti cel mai înalt duhovnic al ţării, să-i deschid sufletul meu şi ca Arhipăstor al credinţei strămoşeşti, vei putea mai bine ca oricine să spui tuturor că undeva pe meleaguri străine, va bate veşnic o inimă românească, va fi undeva, veşnic, un suflet de român.

Milano, în 2 Februarie 1926.

CAROL

PRIMUL GRUP DE ELEVI ROMÂNI, BURSIERI AI STATULUI ROMÂN, TRIMIŞI DE LEGAŢIUNEA REGALĂ ROMANĂ DIN ALBANIA. D-NA ELIZA S. MÂNDRESCU, SOŢIA MINISTRULUI NOSTRU LA TIRANA, II ÎNTOVĂRĂŞEŞTE PE VAPOR ÎN PORTUL DURAZZO

Soroca în trecut şi prezent

VI

Populaţia română de dincolo de Nistru şi-a păstrat până acum limba şi obiceiurile părinteşti; căsătorii între români şi ruteni se fac foarte rar. In 1898, după ultimele date statistice oficiale ruseşti, în guvernământul Ecaterinoslav, locuia o populaţie română de 26.574 locuitori, în guvernământul Podolia, locuia o populaţie de 42.481 suflete, iar în Kerson 210,146 români.

Aceştia din urmă nu numai că nu s'au rusificat, dar din potrivă au românizat pe rutenii cari s'au amestecat printre ei.

Pe temeiul acestor fapte putem conchide că emigrarea elementului român din Basarabia pe lângă că n'a schimbat fizionomia etnică a provinciei de peste Prut, dar a făcut un zid de sentinelă etnică, care apăra Basarabia de năvala puhoiului străin din Rusia pravoslavnică.

Acestea stabilite să reluăm firul întrerupt al datelor districtului Sorocei.

In 1856, după comitetul central de statistică de pe lângă ministerul de interne din Petrograd, în judeţul Soroca, desitatea populaţiei era de 27.42 locuitori de verstă patrată fără oraşe, 28.84 cu oraşe, având înainte doar pe Hotin, Lăpuşna, şi Orhei.

După clasele sociale, Soroca avea 5 la sută orăşeni, 95 la sută săteni.

Şi aci populaţia era deosebită în clase cum a existat în curgerea istoriei: boeri, boerinaşi, mazâli, răzeşi, ruptaşi de camară, ruptaşi de visterie, berslaşi.

Improprietărirea ţăranilor de jure în 1861 la 2 Februarie, şi făcută pe la 1869 a schimbat faţa judeţului.

Cu toată încăpăţânarea boerilor proprietari, cari aduceau ca motiv că dacă se emancipează robii din imperiul rus — nu trebue să se schimbe soarta ţăranilor clăcaşi din Basarabia, cari n'au fost niciodată sclavi — pământul s'a împărţit.

Fiindcă numărul copiilor era relativ mic, au primit în Soroca, ţinând seama de calitatea pământului între 8—9 şi jum. desetine de fiecare. La improprietărirea de azi au luat între 3—5 desetine de cap de familie, fiindcă populaţia crescând, pământul nu e elastic să se întindă, se li-se fi dat mai mult de cât era.

Că au luat în întreaga Basarabie mulţi partizani politici loturi, acest abuz va fi stârpit încetul cu încetul, căci fiecare guvern îşi protejează prozeliţii şi cu greu se poate afla vinovaţii.

Pământul obştesc (mirscaia zemlia) a rămas până azi inalienabil. Acest lucru era uşor şi pentru fiscul rus, căci el percepea dări prin intermediul comunei.

Loturile din pământurile obşteşti putea fi parcelate, însă cu condiţiunea să nu fie mai mic de jumătate din întregul loc primit la împroprietărire.

Plata de răscumpărare faţă de proprietar era pentru Soroca pentru un lot de 8 jumătate desetine, de 2 ruble, 10 copeici pe an de fiecare desetină. Cel mai mare preţ era în Hotin, de 2 ruble, 50 copeici pe desetină pe an. Populaţia judeţului Soroca în 1861 era de 111.120 locuitori. Ruşii împărţeau populaţia în două mari clase: pravoslavnică şi alte religii ca să ascundă adevărata fizionomie etnică, însă scriitorii lor oficioşi nu au încetat până la revoluţie a se plânge că pe încetul coloniile ruseşti aşezate în mijlocul populaţiunii străine cucerite, într'un timp foarte scurt desnaţonalizează: „Finlanda îi germanizează, Polonia îi polonizează, iar în Basarabia se romanizează (omoldovanivoriste)" Basarabia, Batişcov 1892, pag. 97.

Agricultura în judeţul Soroca, ca şi în Orhei, Bălţi şi Hotin e deja întrucâtva raţională şi modernizată. Aceasta se datoreşte de-o parte faptului că pământul e scump, iar de alta că populaţia e destul de deasă. Agricultorii din această parte a Basarabiei sunt descendenţii unor generaţiuni întregi de agricultori, iar moşiile sunt gospodărite de însuşi moşierii. După statisticele ruse oficiale, jud. Soroca are 95.791 desetine de grădini, livezi, vii; 293.638 desetine de arătură, păşune, fâneţe; 25.402 desetine lemne de construcţie şi foc; 6921 desetine pământ sterp; terenul mănăstiresc era de 70.318 desetine, adică comparativ cel mai mare din toate judeţele din Basarabia.

Proprietatea funciară a judeţului Soroca era înainte de revoluţie de 349.420 desetine.

La 1862 Soroca avea 9682 cai, adică mai puţin decât în toate judeţele cu excepţia Bălţului.

Magazii obştesc unde se îngrămădea bucatele în [illegible] de secetă era şi în jud. Soroca în comunele Cobalta, Ciuntuleşti, Pepeni, Chimanţeni, Atari (târg), Arioneşti, Cainari, Cotingeni, Cobâlca, Badiceni, Vaxanţă, Ocolna, Voroncova, Târnova şi Raşcova (târg) .

Spuneam mai sus că Soroca e centrul principal al daranerilor de tutun,

In Soroca, aproape toată populaţia evreiască lucră ziua şi noaptea la asortarea tutunului; cerdacurile şi hambarurile erau pline de tutun, cumpărat pe preţ de nimic de pe la ţărani megieşi. Iată ce scrie despre aceasta un martor ocular: „Toată chestiunea privitoare la comerţul cu tutun, s'a transformat în Basarabia într'un flagel groaznic pentru ţărani. Ţăranul moldovean, având nevoie de parale, se împrumută dela evreii din oraş, sperând a achita datoria cu ajutorul recoltei tutunului. Imprumutul se contractează la oraş în vizuina unui intermediar. Termenul achitării poliţei evreul îl fixează neapărat pe la August, când se face recolta tutunului. Odată termenul a sosit evreul apare în sat cu titluri, executorii şi î ridică tutunul pe preţ de nimica.

Cezar Stoika, avocat

Din nevoile şcoalei

Timpurile sunt grele şi aproape e imposibil, ca cineva cu venituri modeste să mai poată trăi. Greutăţile apasă cu putere pe fiecare om în parte, dar mai cu putere apasă asupra şcoalei.

Se ştie, că dela războiu încoace, şcoalele primare, s'au dat în seama comunelor, întreţinându-se prin comitetele şcolare. Comitetele şcolare, din comunele rurale, au ca venituri sigure: 14 la sută din venitul ordinar al comunei, o treime din arenda cârciumarilor şi arenda terenurilor şcolare; celelalte venituri, fiind problematice. Sunt comuni, care au câte 5—6 şcoli, care au nevoie de chirie, lemne, văruit, mobilier, etc., iar veniturile de mai sus se ridică la 10—15 mii de lei, cari n'ajung să se cumpere nici lemnele necesare la încălzitul şcoalelor. In cele mai multe comuni, veniturile dela comuna se incasează, cu multă greutate de către comitete şi de obicei la sfârşitul anului financiar. Sunt comitete, care n'au încasat veniturile dela comună de mai mulţi ani, deoarece din lipsă de fonduri, ordonanţele, rămân în suferinţă.

Invăţătorii, cari şi ei se luptă cu nevoile lor personale sunt nevoiţi, a se ruga de primari şi de perceptori, pentru a da ce se cuvine şcoalei; dar de multeori totul este zadarnic. Toată lumea cunoaşte nevoile şcoalei, dar nimeni nu caută ai veni în ajutor. Trebue să înţeleagă oricare, că în şcoală nu se poate face progrese, dacă nu sunt cele necesare. Cei îndrept sunt rugaţi a lua măsuri pentru mărirea fondurilor comitetelor şcolare, sau cel puţin a interveni la primari şi perceptori, ca prima ordonanţă ce se va emite la comună şi care se va achita de perceptor să fie a comitetului şcolar. In felul acesta, s'ar putea asigura o parte din veniturile comitetului şcolar şi deci al şcoalelor, cari sunt ale tuturor locuitorilor; iar nu ale învăţătorilor, cum crede o parte din lume.

Ioan Nazarie, înv.

Conferinţa dela Timişoara

Intrevederea din 10 Februarie, dintre cei trei miniştri de externe ai statelor cari alcătuesc Mica Inţelegere, n'a fost — după asigurarea dată de însişi d-nii Duca, Nincici şi Beneş, — una din acele conferinţe ce se întâlnesc la date anumite cu un program bine fixat, ci a fost doar o reunire extraordinară, tinzând la un schimb de vederi asupra situaţiei creiate prin unele evenimente internaţionale de dată mai recentă. Aşa se explică de ce discuţiunile ce au avut loc în sânul acestei conferinţe, n'au fost încheiate cu o serie de hotăriri concrete. Acest lucru însă nu îi scade întru nimic importanţa deoarece din comunicatul dat în ziua de 11 Februarie, se desprinde lumina dorită asupra unor chestiuni vitale, de rezolvarea cărora se interesează orice cetăţean conştient.

Prima chestie discutată a fost aceia a falşurilor din Ungaria, cari constituesc o primejdie europeană întrucât s'a constatat că ele au o repercursiune internaţională. Reese din ce în ce mai limpede că scopul lor adevărat era reconstruirea Ungariei sub un Habsburg. Cei doi miniştri de externe, d. Nincici şi Beneş au fost de părere să se facă demersuri drastice şi neîntârziate. A biruit totuşi părerea ministrului român, d. Duca, acesta din urmă a sfătuit să se ia o atitudine moderată urmând, acţiunea partidelor cu a guvernului francez şi aşteptând deocamdată să se facă lumină complectă asupra acestei afaceri, în speranţa că Ungaria se va cuminţi.

Al doilea punct discutat a fost referitor la extinderea spiritului tratatului dela Locarno şi asupra statelor ce alcătuiesc Europa centrală. Cei trei miniştri au fost de acord în a recunoaşte că lucrul e prematur, întrucât Ungaria a făcut dovada patentei sale nesinceităţi, căutând prin toate mijloacele să submineze pacea care trebue să ne fie scumpă tuturor.

Tot astfel s'a recunoscut că încheerea unui pact al statelor balcanice nu se poate înfăptui pentru un moment, căci e nevoe mai întâi să se rezolve diferitele litigii pendinte între Bulgaria şi Grecia pe deoparte, între Jugoslavia şi Grecia, pe de altă parte.

S'a discutat problema dezarmărilor, cu care prilej ministrul nostru de externe a declarat: „Avem tot interesul să dezarmăm. Ne-am realizat unitatea noastră naţională şi nu mai avem de cerut nimănui nimic, şi prin urmare avem interesul să nu se facă cheltuieli prea mari pentru apărare.

Totuşi nu putem să pierdem simţul realităţii, fiindcă suntem vecinii unei mari puteri, care nu este membră în Societatea Naţiunilor şi care refuză să intre în această ligă. Dezarmarea la noi este strâns legată de ideia de siguranţă."

Declaraţia aceasta a fost cu atât mai necesară, cu cât din comunicările făcute la conferinţă reese că tratativele începute între Cehoslovacia şi Rusia, pentru recunoaşterea Republicii Sovietelor, au fost întrerupte şi amânate fără termin, din pricina pretenţiunilor exagerate ale diplomaţilor bolşevici, cari, sub masca unei misiuni la Praga, voiau să facă un cuib de anarhie menit să turbure liniştea tinerei republici de la nordul ţărei noastre.

Cu aceiaşi ocazie zvonul care circulă privitor la intrarea unei noui ţări în grupul Micei Antante — era vorba de Polonia — s'a dovedit ca neîntemeiat.

In schimb perspectiva prelungirii alianţei dintre România şi Polonia, care se va înfăptui în curând, a fost primită cu satisfacţie unanimă. Tot astfel şi intenţia manifestată de Statele-Unite de a intra în Liga Naţiunilor. Iniţiativa aceasta capătă astfel o garanţie puternică, cu atât mai mult cu cât ea a fost preconizată — precum se ştie — de spiritul american.

Declaraţiile făcute de cei trei miniştri reprezentanţilor presei, după terminarea conferinţei, poartă pecetea aceluiaş spirit larg şi conciliant, care a fost caracteristic tuturor manifestărilor acestui tânăr şi viguros organ ce se numeşte Mica Inţelegere. Reţinem îndeosebi făgăduinţa d-lui Nincici, că în ţara D-sale, minoritatea românească va fi considerată cu mai multă atenţie şi că se va îmbunătăţi soarta bisericilor şi şcolilor româneşti din regatul vecin. E cel mai bun mijloc pentru Jugoslavia să-şi facă din noi nişte prieteni statornici atât în vremuri bune, cât mai ales pentru vremuri de grea cumpănă.

Constatăm încă odată cu bucurie că Mica Antantă e călăuză de acelaş spirit împăciuitor şi că ştie să-şi afirme tot mai puternic prestigiul ei. Relevăm cu satisfacţie atitudinea înţeleaptă şi generoasă a ministrului român, deşi ne nelinişteşte anumite insinuaţiuni ale presei de opoziţie, care susţine că această atitudine conciliantă faţă de Budapesta ar fi fost preţul pactului politic dintre guvern şi partidul maghiar din Ardeal. Ne place să credem că am fost induşi în eroare, cu atât mai mult cu cât e adevărat că mintea cumpănită românească, — spre deosebire de presa cehoslovacă ce cerea desmembrarea Ungariei — e încredinţată că e mai bine să avem cu vecinii o manie cuminte, sănătoasă şi paşnică, decât un cuib de veşnice nemulţumiri. Nici un om cu scaun la cap nu se poate bucura când ciuma a intrat în casa vecinului.

B.

POLITICĂ ŞI... POLITICĂ

Ce este politica? Cum ar trebui să fie? Iată două chestiuni de actualitate, mai ales acum când cetăţenii sunt din nou chemaţi să-şi dea voturile lor pentru alegerile comunale. Politica este în cele mai dese cazuri şi pentru cei mai mulţi, arta de a te pricopsi pe tine şi pe ai tăi, indiferent prin orice mijloace, chiar dacă acestea ar aduce un rău colectivităţii din care faci parte.

Nu vreau, fireşte să spun, că prin ceata cea mare de politiciani de propcopseală nu vor fi şi un număr de oameni de treabă. Din nefericire numărul acestora e prea mic, mult mai mic decât ar trebui să fie. Pentru aceştia din urmă politica este cu adevărat o „artă regală", care are multe sacrificii, multă lepădare de sine, o mare destoinicie şi mai ales o mare dragoste pentru oameni şi pentru binele lor.

Politicianul în sensul curat al cuvântului, trebue să aibă o conştiinţă foarte nobilă de menirea sa printre oameni. El este ca medicul care — fără să se gândească la bani — îşi pune priceperea, ştiinţa, timpul său la dispoziţia pacienţilor, pe care-i îngrijeşte gratis. Un mare om politic este şi el un medic pentru acest mare trup care e naţiunea, statul. Semnele după care cunoaştem un asemenea om — care e o adevărată binecuvântare pentru ai săi — sunt: talentul de a câştiga încrederea oamenilor, intuiţia justă şi prompta a soluţiilor pe cari le cer diferitele probleme politice, spiritul de sacrificiu care îl face să tresară sincer la necazurile şi durerile celorlalţi, un simţ deosebit de acut al dreptăţii, şi mai ales curajul, curajul de a lupta pentru o ideie şi de a-i fi credincios. Un astfel de om nu se procopseşte nici nu moare în palate; ba se poate chiar să sfârşască în sărăcie, şi să fie îngropat cu talerul, dar numele lui străluceşte ca o stea, iar amintirea lui trăeşte printre oameni ca aceia a unui erou. Politica făcută de un astfel de cetăţean nepreţuit este politica cea adevărată, care se confundă cu ideia de bine, cu morala.

Dar majoritatea aşa zişilor oameni politici nu sunt decât nişte caricaturi ai acestuia. Politica făcută de aceştia e tăgada cea mai sfruntată a adevărului şi cea mai mare duşmană a moralei.

Pentru aceştia armele obişnuite de luptă sunt minciuna, calomnia, neţinerea cuvântului dat, dezinteresarea complectă de binele public, şi, ce e mai greu — vătămarea acestui interes public când e vorba ca omul nostru să câştige el un avantaj personal. Deaceia în multe cercuri, a face politică, e considerat ca un lucru ruşinos, ca o meserie infamantă pe care n'o mărturiseşti decât roşind.

Urmează oare de aci că nu trebue să facem politică? Nicidecum; ba dimpotrivă. Căci dacă politica a ajuns astfel discreditată de anumiţi oameni, lucrul se datoreşte — cred — în primul rând faptului că majoritatea cetăţenilor de treabă, fie din comoditate, fie din puritanism rău înţeles, se abţin de a face politică. Dar această atitudine e greşită, căci acea minoritate de oameni gălăgioşi şi îndrăzneţi, cari înţeleg să facă din politică o meserie rentabilă, se bazează tocmai pe tăcerea complice a cetăţenilor, ca să-şi facă afacerile lor necurate. Pentru câştigarea acestor drepturi politice, pe cari noi le nesocotim cu atâta uşurinţă, s'a vărsat atâta sânge şi au pierit atâţia martiri. Şi apoi cum putem avea pretenţia să aducem la cârmă pe oameni de bine, dacă nu le dăm ajutorul nostru, dacă nu le acordăm încrederea noastră, dacă nu-i aşezăm la locul ce li-se cuvine, chiar siluindu-le putinţel voinţa? In materie politică neutralitatea e o greşală, aproape un delict. Şi cel care a lăsat să se săvârşească acest delict, fără să încerce a-l împiedica după toate puterile lui, nu mai are dreptul să se plângă de politica nefastă pe care o vede în jurul lui. Cum te poţi plânge de o molimă ce se întinde în jurul tău, dacă nu iai măsurile cuvenite ca să o stăvileşti, să o împiedici în lăţirea ei?

De aceia prima datorie a noastră e să căutăm pe acel sau acei adevăraţi oameni politici, cari sunt însufleţiţi de dorul sincer de a face binele şi cari sunt în stare să-l facă, să-l convingem să se consacre acestei meniri — căci politica e o artă foarte grea — şi să-i sprijinim din răsputeri.

Lucrând astfel, dovedim că ne înţelegem interesul şi nu mai lăsăm pe toţi nechemaţii să prade averea statului, care e a noastră a tuturor.

S. BEZDECHI

prof. la Univ. din Cluj

Scrisori din Columbus, Ohio, (America)

— Prin redacţia noastră din Cleveland —

Impertinenţe ungureşti

20 Ianuarie 1926

S'a aruncat, la început, cu jumătate de gură, legenda inferiorităţii noastre culturale, ca apoi, tot mai îndrăzneţ să se ridice osanale superiorităţii culturale a vecinilor noştri din fosta monarhie a sf. Ştefan.

E, cred, de prisos a îndrepta degetul asupra neastâmpăraţilor detractori. Ii cunoaştem şi fără ai numi. Ne-am lovit doar de lăudăroşia lor la tot colţul şi, la tot colţul trebuia să punem batista la nas şi să trecem grăbiţi pe lângă cloaca de invective şi calomnii clocite contra noastră de agenţii vecinilor de peste Tisa.

Dar gluma a început să fie împinsă la extrem. Pe o temelie de minciuni, cu îndrăzneala asiaticului gădilat de spoiala unei culturi de împrumut, se clădeşte temelia unei contestaţiuni ridicole: revizuirea tratatului de pace dela Trianon, prin care România şi-a revindicat parte din ţinuturile locuite de români.

Cum indolenţa cercurilor noastre oficiale, o indolenţă de orientali mucaliţi, lasă liberă acţiunea de defăimare, minciunile agenţilor maghiari au prins şi ele, se lăfăiesc obraznic din coloanele primitoare ale publicaţiunilor americane.

Lumea-i crede; pentrucă numai ei vorbesc! Noi? Dupăce am sugrumat singura organizaţiune politică a românilor de aici „Liga Naţională a românilor din America", ne-am culcat pe lauri iefteni: de a ne fi tăiat singuri craca de sub picioare. Ce-i vinovaţi de această meschină îndeletnicire, ce ne-a dat în schimb?

Dar să lăsăm la o parte reîncriminările.

Propagandiştii unguri, pe lângă ofensiva cotidiană din ziare şi reviste, caută să dea aparenţei reflexul unei solide realităţi. Cu fonduri ce curg ca un puhoi din visterie, în acest scop, nesecată, a guvernului hortist, aceşti agenţi, umple bilbiotecile americane cu tot soiul de literatură tradusă din limba lui Arpad în cea englezească.

Din prăfuitele bracuri, Jokay Mor, e scos şi plimbat ca moaştele făcătoare de minuni ale unui sfânt căzut pe mâna şarlatanilor.

Un Jokay Mor! Iată ce-a produs poporul maghiar! Iată o dovadă eclatantă despre superioritatea culturală a maghiarilor!

Beţii unguri, sunt nevoiţi a purta pe străzile civilizaţiei moaştele unui evreu!

Ce impertinenţă!

A. A. Prie

stud. la univ. de stat din Columbus

DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Sculptorul Călinescu

Printre artiştii cari poartă renumele românesc în străinătate, sculptorul Alexandru Călinescu ocupă un loc de frunte.

El nu este un necunoscut pentru ceice se ocupă de mişcarea noastră artistică şi expoziţiile avute la Bucureşti, dintre care ultima la 1921, l'au pus de mult în rândul celor dela care se aşteaptă opere de valoare, opere care înfruntând succesul imediat al momentului, să statornicească un talent adevărat. Căci Alex. Călinescu are cultul minunat al frumosului; bronzurile şi marmorele sale impresionează printr'o rară delicateţe de gândire şi prin felul subtil de a trata subiecte, pe cât de aride, pe atât de variate.

Şi cu toate că situaţia ce printr'o muncă neîntreruptă şi folositoare îşi creiase în ţară, îl punea la adăpostul frământătorilor spre mai bine, el nu ezită să reia calea Apusului în 1922, pentru a continua alături de marii maeştri francezi, studiile de perfecţionare, ce fusese nevoit să întrerupă din cauza războiului.

Şi aici, la Paris, departe de sursele reclamei şi de orice satisfacţie vanitoasă, prepară el marea expoziţie cu care să se mândrească în ţară în momentul înapoierei, ce nu va întârzia, aşa că să arăte cât a putut să profite de lecţiile unui Antoine Mercier, înainte de război şi ale unui Jean Boucher, în timpul din urmă.

Ceice vor să-şi dea seamă de ceeace poate produce un artist conştiincios, dezinteresat, care nu are alte griji decât aceea de a se întrece mereu pe el însuşi, să meargă la Teatrul Naţional din Bucureşti, spre a vedea acolo bustul fostului director şi profesor universitar, regretatul Pompiliu Eliade; să admire apoi basso-relieful Reginei României de pe Arcul de Triumf dela Şosea şi să se simtă apoi tresăltând de acel fior ce trezeşte imaginea războiului trăit, la vederea lumei de soldaţi decişi şi oţeliţi în focul luptei, pe care Călinescu le-a imortalizat, în operele ce a executat în timpul războiului şi care se găsesc astăzi la muzeul nostru militar din Parcul Carol.

In atelierul său din Paris, stau frumos aliniate busturi, statuete, scene, cărora mâna artistului le-a insuflat viaţa.

Şi de ce profundă impresie eşti stăpânit la vederea minunatei sale bretone: copilă purtând boneta de ţară, pantofii grei de lemn şi rochie de stofă groasă, suflată de vânt; totul numai gigăşie şi seninătate, căci artistul împrumută realităţii pe care o mângâie, simţirea sufletului sau delicat şi setos de ideal.

La Paris, cu toate greutăţile unei vieţi consacrate numai studiului, n'a existat Salon artistic sau expoziţie, unde fără altă recomandaţie decât aceea a meritului necontestat, operele sale să nu pătrundă şi să nu obţină recompensa sau succesul care stigmatizează pe cei aleşi.

La expoziţia de artă românească dela Tiuleries, de anul acesta, cu toată severitatea juriului, dictată de localul restrâns şi de partea largă făcută artei vechi, Călinescu a fost printre puţinii artişti moderni, admis să expună.

Câtă poezie în lucrările expuse şi ce dar de a reda frumosul, de a-l căuta şi a-l pune în evidenţă!

Câtă armonie în trăsăturile pe care Călinescu ni-le prezintă!

De aceea, partea cu care el a contribuit la cunoaşterea artei noastre moderne în Apus, nu a fost din cele mai neînsemnate.

Am crezut util să atrag privirile celor pe care în această epocă, în care tronează materialismul nu-i lasă indiferenţi o muncă pe cât de rodnică pe atât de încordată, unită cu un talent neasămănat , asupra unei figuri de slujitor cinstit şi talentat al artei.

Numele lui este — o adaog — îndeajuns de cunoscut în ţară, unde atâtea opere ce îi poartă semnătura, împodobesc colecţiunile amatorilor de adevărată artă; preocuparea de căpetenie mi-a fost de a face ca lipsa lui vremelnică din ţară, să nu dea prilej rău voitorilor şi neştiutorilor, de a o interpreta ca o renunţare sau ca o abnegaţie.

Ceice lipsesc, nu au niciodată dreptate.

Emil Pavelescu

SĂ MERGEM LA IISUS

Dumineca a doua a Sfântului Post

În sfânta Evanghelie de astăzi vedem pe Iisus în orașul Capernaum. La casa unde el a intrat să găzduiască s'a adunat mulțime de oameni, doritori de-a asculta sfintele și dumnezeeștile sale învățături. In scurtă vreme s'a umplut casa, așa încât nimeni n'ar mai fi putut să intre. Chiar și ușa și ferestrile erau îndesate de oameni.

Un biet slăbănog, care nu-și putea mișca mânile și picioarele, care își petrecea viața în pat, ar fi dorit și el să vadă și să asculte pe marele tămăduitor al sufletelor și trupurilor. Dar din pricina boalei nu putea să-și împlinească această dorință ferbinte a sufletului său. Ne putem închipui așadar bucuria ce el a simțit-o, când, câțiva vecini și-au făcut milă cu el și l-au dus cu patul la casa unde era Iisus. Se simțea fericit la gândul, că va auzi și el învățăturile aceluia, pe care îl binecuvânta tot poporul și ale căruia fapte s'au vestit în toate părțile Galileei. Ne putem închipui apoi durerea de care a fost cuprins, când, dupăce a ajuns la casa unde era Iisus s'a încredințat că ei nu poate să intre.

Dar, nu și-a perdut nădejdea. Cei patru oameni au ridicat acoperișul casei, au ridicat și patul cu bolnavul, și prin spărtura ce o făcuseră în acoperiș l-au slobozit înaintea lui Iisus. Cel bolnav, cel chinuit de slăbănogie, s'a văzut deodată în fața aceluia, pe care îl doria sufletul său.

Știm apoi, că pe acest om Iisus l-a privit cu nespusă blândețe, dându-i mai întâi vindecare sufletească prin iertarea păcatelor, apoi, vindecându-i și trupul de boala de care a fost cuprins. Cel îndoit bolnav s'a întors îndoit sănătos la casa sa.

Înțelegeți, frați creștini, că cea dintâi învățătură a sfintei Evangheli de astăzi este: să dorim și noi a ne apropia de Iisus, ca și slăbănogul. El doar, cu brațele deschise ne așteaptă mereu, zicând-ne: Veniți la mine toți cei osteniți și însărcinați, și eu vă voiu odihni pe voi.

De Iisus ne putem apropia în multe chipuri, dar înainte de toate prin împlinirea poruncilor lui Dumnezeu, trăind după învățăturile sfintei Evanghelii. Cuvintele lui Iisus sunt adevăr și viață, după învățătura sfintei Evanghelii, iar celce vrea să intre în viață, să împlinească poruncile.

Tot la Iisus alergăm, cercetând sfânta biserică în Dumineci și sărbători. Ceice își împlinesc datoria de-a cerceta sfânta biserică sunt și oamenii din Capernaum, cari au umplut casa unde era Iisus, îndulcindu-și sufletul cu dulceața dumnezeiștilor sale învățături. In zilele noastre Iisus petrece în fiecare biserică. Da, frați creștini, pe altarele tuturor bisericilor se găsește dumnezeiescul trup și sânge al Fiului lui Dumnezeu. In toate Duminecile și sărbătorile glasul clopotelor ne chiamă la casa unde se află Iisus, ca să ascultăm dumnezeieștile învățături ale Sfintei Evanghelii. De câteori se întâmplă însă, vai, poate de cele mai multe ori, că bisericile sunt aproape goale. Cuvântul lui Dumnezeu, care ar trebui să pătrundă în urechile tuturor credincioșilor, adeseori pătrunde numai în urechile unui neînsemnat număr de oameni.

Insfârșit, de Iisus ne apropiem primind trupul și sângele lui, și nutrindu-ne astfel sufletul cu mâncarea cea neperitoare, care rămâne în viața vecilor. Sfânta biserică ne îndeamnă să primim cât de des această mâncare dumnezeiască, poruncindu-ne să ne împărtășim (cuminecăm) măcar odată la an. Câți sunt însă, cari ani de-arândul nu se gândesc să împlinească această poruncă sfântă, care este dată spre binele lor sufletesc și trupesc. Nealergând la Iisus, omul nesmintit va alerga în brațele diavolului și astfel, în loc să caute viața, el caută moartea, căci ajuns în brațele diavolului, omul e mort sufletește.

Ca și slăbănogul din sfânta Evanghelie, în drumul către Iisus dăm și noi de nenumărate piedici. Calea poruncilor Evangheliei e străbătută adeseori de noroiul ispitelor diavolești. Ce sunt plăcerile trecătoare ale acestei lumi, plăcerile păcătoase și neiertate, ce sunt pildele rele, după cari noi adeseori ne îndreptăm viața, decât piedici în drumul nostru către Iisus! Omul însă, când vrea să ajungă la țintă străbate și prin noroi, îndepărtând și alte piedici ce i-se pun în cale!

Fiind vorbă de cercetarea sfintei biserici, de-asemenea lumea ne pune piedici și în împlinirea acestei datorințe. Cea dintâi piedică este lenea, de care suntem străbătuți. Lenea aceasta ne face să uităm că mergând la biserică ducem sufletele noastre la cea mai dulce odihnă, căci nu este odihnă mai dulce ca la umbra cuvântului lui Dumnezeu! In Dumineci și sărbători noi cu voia ne facem slăbănogi, dar, numai față de cuvântul lui Dumnezeu! Când este vorba însă de lucruri rele, netrebnice, atunci înceată această slăbănogie. La cârciumă ne știm duce în Dumineci și sărbători. Da, frați creștini, sunt mulți între noi, cari în Dumineci și sărbători în loc să alerge ca să-și nutrească sufletul în casa Domnului, se duc să-și otrăvească și sufletul și trupul în casa diavolului.

Insfârșit, dela masa cea sfântă a Domnului, dela împărtășirea cu trupul și sângele lui cel preasfânt, ne împiedică slăbănogia păcatelor. Să ne aducem însă aminte, că de aceste păcate ne putem curăți, ca și slăbănogul din sfânta Evanghelie de astăzi. Unii învățați sunt de părerea, că pe slăbănogul din sfânta Evanghelie patru oameni l-au dus la casa unde era Iisus. Așa și nouă, Dumnezeu ne-a dat patru ajutoare, ca să putem ajunge la iertarea păcatelor. Aceste patru ajutoare sunt: părerea de rău, ispitirea sufletului, hotărîrea de-a nu mai păcătui și mărturisirea păcatelor.

Frate creștine, pin păcatele tale și tu ești slăbănog și astfel, departe de Iisus Ia-ți aceste patru ajutoare, căci acestea te vor apropia de dulcele tău mântuitor.

Ai păcătuit, cunoaște că ai făcut rău și înfrângeți inima. Stârnește în adâncimea sufletului părerea de rău. Apoi, ispitește-ți sufletul, ca să cunoști ce-ai păcătuit? Adu-ți aminte de poruncile lui Dumnezeu, de cari, păcătuind, ți-ai bătut joc. Și ea hotărîre bărbătească să-ți îndreptezi viața.

In acest chip pregătindu-ți sufletul te du apoi la preot și cu deplină încredere mărturisește-ți toate păcatele, căci astfel, te vei ușura de povara lor. Vei auzi atunci, ca și slăbănogul din sfânta Evanghelie cuvintele dulci: iartă-ți-se ție păcatele tale. Cuvintele iertării le va rosti preotul, dar, iertarea o vei primi dela însuși Dumnezeu, cel bun și milostiv.

Atunci, frate creștine, te vei putea apropia de altarul Domnului. Atunci, vei putea lua pe buzele tale trupul și sângele Fiului lui Dumnezeu. Se vor bucura îngerii din cer, iar tu vei fi vindecat de slăbănogia păcatelor.

Vă aduceți aminte, frați creștini, că în casa din Capernaum se aflau mulți dușmani ai lui Iisus, cari ziceau: cum poate acesta să ierte păcatele? Astfel de dușmani are Iisus și în zilele noastre. Ei zic, că preoții nu au putere să rostească iertarea păcatelor și prin urmare, omul nu se poate curăți de păcate prin sfânta spovedanie. Preoții și episcopii sunt însă urmașii apostolilor, cărora Iisus le-a dat putere să ierte păcatele pe pământ, zicându-le: Oricărora veți ierta păcatele se vor ierta lor, și cărora le veți ținea, vor fi ținute! Iisus a dat preoților această putere spre ușurarea oamenilor. Vezi, frate creștine, ce ușurință ți-a făcut ție Iisus? De ce nu vreai să te folosești de această milă nemărginită a lui față de tine?

Frate creștine, gândindu-te la slăbănogia sufletului tău, cearcă vindecare la tămăduitorul sufletelor noastre. Nevoiește-te a împlini poruncile lui Dumnezeu, a cerceta casa Domnului, iar dacă sufletul îți este încărcat cu păcate, curățește-le prin lacrimile pocăinței. Atunci, din slujba diavolului vei intra în slujba lui Dumnezeu și vei fi cu adevărat fericit. Sufletul tău, ca și al slăbănogului din sfânta Evanghelie, se va umplea de sfântă și dumnezeiască veselie.

Septimiu Popa.

TIFUSUL EXANTEMATIC

(Tifosul negru)

E o boală foarte grea, care bântue prin diferite orașe și sate dela noi, după cum ne vestesc foile.

Despre această boală toată lumea știe, mai ales că în timpul războiului a răpus atâția oameni.

Nu-i o boală nouă. Învățații chiar arată că-i de când lumea.

In războaie însă se răspândește cu furie atât în populația civilă cât și în cea militară.

Cum se ia această grozavă, și ucigătoare boală?

Numai prin păduchele de haine.

Acești păduchi se prinde pe vestminte, la încheeturi, îndoituri, mâneci, guler, își așează ouăle pe fire de bumbac, lână și păr și se hrănește numai cu sânge.

Dacă-l ținem 5 zile la post moare.

O pereche dă în 30 zile 2000 de moștenitori.

Cum se răspândește boala?

Prin prizonieri, pușcăriași, vagabonzi, refugiați și prin toți cei murdari, în locuri cu lume multă, prin trenuri, hanuri și trăsuri murdare.

Cum se arată boala?

Cu călduri mari de tot, aiureli, pete roși pe trup și nu arareori duce la moarte.

Cum ne luptăm contra tifosului exantematic?

Ne luptăm să distrugem (omorîm) păduchii și ținându-ne curați.

Curățenia e leacul cel mai bun contra tuturor bolilor. Se vor rade (în caz de bântue boala cu furie) părțile păroase, se vor unge cu petrol (gaz) amestecat cu oloi, se vor spăla în leșie clocotită rufele, hainele vor fi călcate cu fierul de călcat încins, tot mai ales la îndoituri.

Orice caz de boală trebue anunțat la medic, agent sanitar, moașă, primar sau jandarm. Nu intrați în casele bolnavilor.

Hrăniți-vă bine și păziți-vă de băuturi alcoolice.

Nu fugiți de medic! Nu fugiți de spitale!

Dr. A.

Răvașe dela medic

Eri am poposit într'un sat din județul Bistrița, în casa unui bătrân preot cuminte și mult iubit de popor.

Din vorbă în vorbă, am ajuns la lucruri doftoricești.

Preotul, amărît și aproape cu lacrimi în ochi mi-a vorbit astfel:

„Mor copilașii satelor și orașelor noastre, se sting tinerile noastre vlăstare, bucuria căminurilor, nădejdea bătrâneților noastre, sprijinul părinților și temelia neamului nostru și aceasta, când te gândești, datorită nepăsării noastre, întunerecului din capul și sufletul țăranului și muncitorului nostru!“

— „Da, părinte, ai foarte mare dreptate, dar cred că în curând toți ceice au urechi de auzit, vor fi în stare să audă totul, toți ceice au ochi de văzut, vor fi în stare să vadă tot ce trebue știut.

Lupta ce au început-o toți învățătorii noștri, toți oamenii noștri luminați, toți adevărații noștri conducători, toți adevărații români și creștini, în cuget și suflet, prin grai sau prin scris, împotriva molinelor, ce ne otrăvesc sufletul și trupul, nu se poate să nu dea roade bune și tot mai grabnic, vei vedea, părinte, nu târziu te vei convinge!

E drept că îngrijirea copilașilor încă din vârsta lor cea mai fragedă are o înrâurire nespus de mare asupra viitorului lor și deci și a neamului. Câte greșeli, unele mici, de înlăturat ușor, ba chiar nespus de ușor, nu au răpus atâtea suflete nevinovate.

Nu-i oare păcat strigător la cer să stăm în așa de mare întunerec? Hotărît, noi ceice avem putința să scrim și să vorbim, trebue să deschidem capul poporului. Pentru el, părinte, doftor sufletesc, trebue să ne jertfim viața cu toții. Să luptăm deci. Și, voi, păstorii Domnului și noi, ucenicii părintelui medicinei (Hipocrate), avem o misiune de împlinit în această lume pământească, vremelnică, să nu ne pierdem timpul zadarnic, să începem lupta.“

Și-a doua zi, părintele însuflețit, chemă oamenii din sat la biserică, și le vorbi cele ce urmează și pe cari cu multă răbdare și-le întipărise în minte, după vorbirea mea. Să fi văzut pe oamenii aceștia, ce mulțumire pe fețele lor. Intr'adevăr, ziua aceea a fost una din cele puține fericite ale preotului, după cum mi-a mărturisit el. Iată ce le-a vorbit preotul:

„Oameni și creștini buni!

De când sunt în satul vostru, și slavă celui se sus că's de mult, am îngropat multe vlăstare tinere. Mi-se rupe inima și deaceea v'am chemat să vă vorbesc căci m'am încredințat eu însu-mi că moartea s'a încuibat în casele voastre datorită neștiinței voastre.

Meșteșugul creșterii copilașilor voștri, iubiți creștini, trebue să-l cunoască de-a fir'n păr atât bărbatul cât și femeia, bărbatul să dee sfaturi, iar mama să facă așa cum trebue. Copilașii sunt îngrădiți de atâtea primejdii, încă dela nașterea lor; gardul acesta tare trebue să-l sfărmați. Unul din temeliile de căpetenie al sănătății copilașului e curățenia mare trupească, și cum se păstrează ea?

Nimic mai lesne! Prin scăldătoare (băi) ce trebue făcute în toate zilele cu apă călduță (nu fierbinte, dar nici rece) și cu săpun. Mare grijă la părțile unde se poate face opărirea.

Scos din scăldătoare sau vană, copilașul trebue șters bine, repede dar ușor cu cârpe uscate și calde.

Dacă, vedeți că copilul e opărit, puneți-i pe piele praf de scrobeală pisată sau făină curată sau cereți dela spițerie talc (praf).

Nu înveliți copilașul cu rufe murdare, nu-l strângeți, dar nici nu-l lăsați slobod că se desvelește și răcește și iată-l gata bolnav.

In casă țineți-l la căldură, nu la frig. El are nevoe de căldură mai multă decât omul mare.

Dacă mama doarme cu copilul să bage de seamă să nu-l înădușe. Dacă zace de vre-o boală lipicioasă să nu doarmă cu el.

Hrăniți copilașii cu țâță. Aceștia trăesc mai mult și sunt feriți de multe boli. Deprindeți-i să dați său de 6-7-8 ori pe zi, nu-i dați să ție nimic în gură ca să tacă. Asta-i tare rău obicei. Nici vorbă de biberon.

E dușmanul cel mai mare al copilului.

Cum are copilul ferbinteli sau treapăd (scaun des și moale și verde), nu întârziați, duceți-l la medic.

La trei luni altoiți-l (hultuiți-l), contra vărsatului.

Nu încercați să puneți pe picioare copilul înainte de vreme. Când o avea putere începe el. Nu lăsați copilașii lângă foc, lumânări sau sodă (sodă caustică) că-i nenorociți. Nu-i dați băuturi spirtoase (țuică sau vin).

Cred că bunul Dumnezeu, v'a ajutat, în casa Lui; să vă luminați cu cele ce v'am spus, deacee cu sufletul împăcat vă binecuvintez.“

Așa a vorbit bătrânul preot cuminte, oilor sale în casa Domnului, într'o zi când amărît în suflet era chemat să mai îngroape vlăstare tinere răpuse de scarlatină.

Dr. O. Apostol

Știință

Compunerea apei de mare

Apa de mare conține la un litru de apă următoarele săruri:

27,3 gr. de clorură de sodiu (sare de bucătărie) 3,3 gr. de clorură de magneziu; 2,2 gr. de sulfat de magneziu; 1,1 gr. de sulfat de calciu; 1,0 gr. de Bromură de magneziu, sulfat de potasiu, carbonat de calciu, bicarbonat de fer, siliciu și urme diverse de iod, brom, cupru, zinc, argint, aur, etc. Total 35 gr. la un litru de apă.

Această cifră de 35 grame de săruri, reprezintă salinitatea oceanului. In regiunile equatoriale salinitate oceanului e de 38 grame. Marea Mediterană are 38 gr. la l. în regiunea occidentală și 41,6 grame în regiunea orientală (spre Asia). Marea Roșie are 45 grame la litru și în unele puncte în canalul de Suez, are chiar 75 grame de sare la litru. Marea Neagră are numai 15—18 gr. de sare la litrul de apă. Marea Baltică are 7 grame în mijlocul ei și 0,6 gr. în golful Finlandic, putând trăi acolo și broaștele, precum și peștii de apă dulce.

In Oceanul Pacific, în insulele madreporice (formate de mărgean) se formează lagune cari au comunicație cu marea, dar în cari apa, din cauza ploilor, se desărează și straturile de sus au atunci apă bună de băut.

In Marea Caspică, în regiunea Karabugaz, un curent duce zilnic în mare în stare de dizolvare 350 mii tone de sare.

Volga cu marele ei debit de ape dulci, desărează în parte apa de mare. In același timp, straturi întregi de sare se infiltrează în nisipurile Persiei. In Marea Moartă, care e o mare închisă, prin evaporarea apei și scăderea nivelului, salinitatea s'a mărit și în același timp sarea s'a depus pe maluri cari s'au acoperit de depuneri și azi se găsesc mari straturi de sare sub pământul dela țărm.

In apele mărilor se mai găsesc și gazele oxigen, azot, acid carbonic și urme de acid sulfhidric. Gazele din mare nu sunt însă presate de coloana de apă și respirația viețuitoarelor se face ca și la suprafață.

Marea Neagră are sub stratul de sus de apă, dela 200 metri adâncime, cantități așa de importante de acid sulfhidric, încât nici o viețuitoare nu poate exista sub această adâncime. Se crede că această mare emisiune de gaze e produsă de surse submarine.

Cantitatea de sare disolvată în apele tuturor mărilor este de 22 milioane klm. cubi. Dacă s'ar întinde această cantitate de sare pe suprafața mărilor, ar forma un strat de 60 metri înălțime, din care 45 metri ar fi numai sare de bucătărie și restul celelalte săruri, inclusiv metalele, cum e aurul. In sarea marină se găsesc urme de radium.

Aurul conținut în apa de mare e de 50 miligrame la o tonă apă sau 5 grame de aur la o sută de tone de apă de mare. Cantitatea de aur din toate mările este de 60 miliarde de tone de aur, ceeace ar reveni la 40 tone de aur de fiecare locuitor de pe pământ.

Argintul conținut în apa de mare este de 10 miligrame la tona de apă, care împărțit la numărul locuitorilor de pe pământ ar da câte 8 tone de argint pentru o persoană.

O societate engleză a încercat să extragă metalele prețioase dar cheltuelile sunt prea mari.

Salinitatea apei de mare se măsoară cu aparate electrice, prin variația rezistenței electrice a apei, rezistența aceasta micșorându-se pe măsură ce apa e mai sărată.

Apa dulce are o foarte mare rezistență electrică, fiind chiar izolantă. Salinitatea se mai poate măsura cu aparate optice, studiind deviația razei de lumină, care trece printr'o prizmă cu apă de mare.

Gustul apei de mare. — Gustul sărat și amar provine din clorura de sodiu (sarea) și de magneziu. Mirosul grețos provine din materiile organice microscopice ce le conține.

Apa de mare luată din larg dela adâncime, filtrată aerisită, n'are miros și se poate conserva.

Apa de mare nu poate astâmpăra setea. Petru cel Mare al Rusiei, a făcut încercare cu câțiva marinari pe cari i-a pus să bea numai apă de mare. Aceștia au murit după câteva săptămâni de încercare.

Transmisiunea sunetului în apa de mare se face cu viteza de 1500 metri pe secundă.

Densitatea apei de mare. Ea e în medie 1,026 și o coloană de apă de 10,07 metri exercită o presiune pe o suprafață de 1 cmp. egală cu o atmosferă (presiunea aerului de pe pământ pe aceeași suprafață).

Un metru cub de apă de mare cântărește deci în mediu 1026 kgr. Pe fundul de 9780 metri (la insulele Tonga), presiunea este deci de 971 atmosfere pe un corp.

S'a crezut mult timp că presiunea aceasta apasă straturile de apă dinspre fund, făcându-le atât de dense, că nici un corp nu poate ajunge la fundul mării.

Credința aceasta este falsă.

Corpurile goale și bine închise sunt strivite de presiunea aceasta mare. Corpurile deschise, cum ar fi o sticlă destupată, nu suferă nimic, întrucât presiunea se exercită pe ambele fețe ale pereților de sticlă, plini. Pe fundurile de 4000 de metri există viețuitoare, dar ele au în corpul lor comunicație între țesuturi și apa de mare, astfel încât presiunea interioară egalează pe cea exterioară. Numai cetaceele (cum e balena) care respiră prin plămâni, nu se pot coborî la adâncimi, căci presiunea apei le-ar rupe cavitatea toracică, aceasta neprimind apă. Peștii cari au băsica de aer, nu se pot cobarî decât până la fundul unde presiunea aerului din băsica lor, egală cu presiunea apei unde se găsește peștele.

La adâncime de 4000 metri, presiunea de aproape 400 de atmosfere, mărește densitatea mării, abia cu 1,8 la sută. Astfel, un kg. de fer cântărit complect în apă, la suprafață are 869 grame, iar fundul de 4000 metri, greutatea scade cu 3 grame sau devine 866 grame.

Comandor Buchholtzer

Lămuriri și sfaturi asupra păstrării legumelor

V.

Prepararea murăturilor. Legumele cele mai întrebuințate la prepararea murăturilor sunt: castraveții, ardeii (chiperii), pătlăgelile roșii verzi, harbujii (pepenii verzi sau lubenițele) și varza. — De obicei castraveții să pun la murat în amestec cu ardei (chiperi) și patlagele în proporție de 2 părți castraveți și o parte chiperi cu pătlăgele.

Prepararea. Având butoiul sau bolobocul bine opărit, spălat și fără miros urât, așezăm mai întâi pe fundul lui un mănunchi de ramuri de mărar și cimbru bine resfirat, după care apoi începem a așeza un rând de castraveți bine spălați; iar între goluri punem ardei și pătlăgele, apoi iar un rând de castraveți cu ardei și patlagele, continuând astfel până când se umple bine butoiul, având grijă ca la fiecare 2—3 rânduri să scuturăm butoiul pentru ca legumele să se așeze cât mai bine. Pentru ca murăturile să aibă un gust și mai plăcut se poate pune printre rânduri ceva morcovi, pătrunjei, rădăcini și frunze de țelină, câteva căpățini de usturoi și chiar ceva frunze de stejar care dau tărie legumelor. Punem apoi sarea necesară care se socotește după volumul butoiului adică 2 kg. sare bulgăre pentru 100 d. m. c. Deasupra se pune iarăși un strat de ramuri de mărar, după care apoi să înfundă bine. Să răstoarnă cu vrana în sus să umple cu apă rece curată, i-se bate dopul punându-se la un adăpost pentru caz de ploaie. In cazul că apa curge pe unele locuri să astupă cu papură sau vată.

Peste 2 zile să dă de-a roata dela un loc la altul vre-o 2—3 minute după care apoi se lasă ca a II-a zi să-l purtăm din nou. Dacă timpul este călduros murăturile încep a fierbe peste 2 zile, aceasta se observă atunci când apa începe a sfârâi printre unele doage. De aceia în timpul fiertului butoiul se va rostogoli cât mai des și pentru a nu se sparge din cauza gazelor ce se formează înăuntru la trebuință se desbate puțin dopul nelăsând însă a curge murătoarea. Se ciocănește pe doage cu o bucată de lemn până când se liniștește. Peste 2 săptămâni dela pusul lor murăturile sunt bune de consumat; iar dacă dorim a le păstra mai mult să pun la adăpost așezând butoiul pe căpătâe până la ivirea frigului când se pun la păstrare în pivnițe sau beciuri.

Harbujii (pepenii verzi sau lubenițele). Procedăm la fel ca la castraveți. Harbugii cei mai buni de pus la murat sunt acei dați puțin în Copt.

Varza căpățâni. Să iau căpățânele și să curățăm de foile rupte, verzi s'au stricate până ajungem la rândul de foi albe și curate, să taie cotorul, se dispică puțin în două sau în patru dacă sunt mari, după care începem a le așeza în butoiul anume pregătit până când se umple.

Deasupra se așează o grație în forma unui fund peste care așezăm câteva pietre mari din acele de râu bine spălate. Punem sarea necesară adică 2 jum. kgr. la 100 d. m. c. umplem cu apă rece curată lăsându-se așa câteva zile. După acest timp varza se așează butoiul rămâne ceva gol pe care îl umplem din nou cu varză. Peste 4—5 zile se face pritocirea scoțând murătoarea pe cepul de jos și turnându-o deasupra, făcând această operațiune la fiecare două zile curățind totodată floarea ce s'ar face deasupra spălând gratia și pietrile. De obicei butoiul cu varză nu să înfundă și de aceia e bine ca întotdeauna să fie bine curățat și învălit cu o pânză curată spre a nu cădea înăuntru insecte sau alte necurățenii.

V. Enache

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziții permanentă. 48—96—11

Radiofonie

UNDELE ELECTRICE

Ochiul electric construit de fizicianul Hertz a văzut forța electrică dela distanță. Nu putea să dea semne de vedere electrică dacă nu ar fi ajuns asupra lui ceva din acea forță. Dupăcum dintr'un loc anumit fie din cameră fie din poala unui deal nu putem vedea un obiect numai atunci dacă se poate închipui un dram de rază dela obiect și până la ochiul nostru. Dacă ar fi ceva în drum noi nu putem vedea obiectul. Dintr'un vârf de munte se poate vedea până în mari depărtări. Nu vom vedea nimic ce este ascuns în dosul dealurilor sau în văi. La fel, vom vedea vârful muntelui din toate acele locuri cari pot fi văzute din vârful lui.

Cum raza de lumină vine la ochiul nostru trecând prin corpuri transparente, ca aerul, apa, sticla, unele cristale; razele electrice pentru cari corpul omului nu are nici un organ, trec prin toate corpurile mai rari, zid, lemn, numai prin metale nu trec, ele le opresc din drumul lor.

S'a aflat că scânteia electrică în momentul descărcării nu sare numai dela un capăt la altul într'o direcție, ci când dela un glob, când dela celalalt, schimbându-și direcția încontinuu. Forța electrică prin un fir de metal se scurge, dacă are un drum deschis, neoprit de ceva. Curentul electric care luminează orașul curge (vine) prin fire de aramă dela uzină, trece prin lampă și se duce până la uzină din nou, făcând un circuit (un fel de cerc, drum închis).

Curentul electric, dacă este întrerupt în așa fel că nu poate să-și continue drumul cu ușurință, caută să treacă peste piedecă dacă simte că drumul i-se deschide nu departe de locul întrerupt. In locurile unde se întrerupe curentul cu voia noastră, se pun globurele, în o suprafață mai mare, unde să se adune forța electrică atât cât poate și până când prin formă de scânteie sare în celalalt glob pentru a-și continua drumul. Aceste sărituri de o tărie foarte mare conturbă starea liniștită a jurului său, din scânteile cari oscilează încoace și încolo se nasc valuri electrice cari merg în toate direcțiile la fel ca și valurile, undele apei, sunetului, căldurii și a luminii.

Oscilațiile, alternările, schimbările de direcție, se fac foarte repede de mai multe mii de ori în timp de o secundă. Cu cât oscilațiile sunt mai dese, au o frecvență mai mare cu atât forța electrică este mai puternică. Numărul oscilațiilor pe secundă sau frecvența, ne poate servi la măsurarea lungimii undei electrice, ținând seamă că ele se duc cu o viteză (iuțeală) de 300 mii km., pe secundă. Ca să avem ideie cum se face calculul lor, ne gândim la numărul undelor într'o secundă și la lungimea uneia. O asemănare ne va lămuri: un om face pe oră 6000 de pași. Știind că fiecare pas este de 75 cm., atunci într'o oră va face 4500 metri, adică 4 km. și jumătate. Intoarcem problema și spunem: cât va fi de mare pasul unui om care face pe oră în 6000 pași o distanță de 4500 m. Bineînțeles vom căuta de câteori 6000 va face 4500, adecă împărțim distanța de 4500 m. în 6000 părți, câți pași sunt. Numărul 4500 arată iuțeala omului pe oră, (pe secundă abia face un pas) iar 6000 este frecvența pașilor lor. Dacă în același timp și pe același drum face 9000 pași, atunci un pas va fi deabia 50 centimetri. La fel este și cu calculul lungimii undelor dacă o scânteie electrică face numai 100 oscilări pe secundă, unda va avea o lungime de 300 mii împărțit la 100 face 3000 km., o distanță foarte mare. Sunt unde electrice și mai scurte și mai lungi. Cu cât sunt mai scurte, cu atât vor fi mai puternice. Azi se pot produce unde lungi dela câți-va centimetri, până la zeci de mii de metri, ba și sute de km.

Undele electrice invizibile de ochiul omenesc, cu aparate se pot măsura și face experiențe cu ele. Se supun exact aceloraș legi matematice, ca și undele de sunet, de lumină, a unei coarde care dă sunet, se pot întări, se pot slăbi, se pot reflecta, se pot frânge, cu un cuvânt, nu este ceva misterios, de neînțeles.

Problema principală a radiofoniei este producerea acestei unde, distribuirea lor în spațiu și aparate sensibile, detectoare cari să le prindă, să le facă accesibile aparatelor de primire înțelegând mesajul care-l poartă încunjurând întreg Pământul.

Vom încerca să cunoștem felul lor de producere, precum și aparatele cari le văd, le prind, le tălmăcesc și duc știri și fapte din lumea întreagă.

Dintre toate felurile de unde, undele electrice sunt cele mai lungi, iar cele mai scurte undele produse de ralele X ale radiului. Spre o mai bună lămurire dăm un tablou comparativ al diferitelor energii cari se manifestă prin mișcare ondulatoare.

Undele	Lungimea undei	Frecvența pe secundă
electrice	3 mm -- 30,000 m.	100 miliarde -- 10 000
necunoscute	3 mm -- 0,15 mm	100 miliarde -- 3 trilioane
de căldură	0,15 mm -- 0,00066 mm	3 trilioane -- 450 triltoane
de lumină	0,00066 -- 0004 mm	450 -- 750 trilioane
ultraviolete	0.0004 -- 0.0001 mm	750 trilioane -- 7 quatril oane
necunoscute	0,0001 -- 0,000,0001 mm	
razele Röngten (X)	0,000,0001 mm	
razele gamm ale Radiului mai mici ca	0,000,0001 mm.	

Din tabloul acesta recunoaștem cantitatea diferitelor energii, radiante (cari se transmit prin raze). Sunt două intervale de lungimi de undă, pentru care nu s'a descoperit felul de energie corespunzătoare. Timpul va aduce cu sine și descoperirea noilor energii fizice chimice, de lumină ori electricitate.

At. Popa

Care e scopul Școalelor de economie casnică

Scopul Școalelor de economie casnică e să învețe pe viitoarele cetățene, soții și mame, o sumă de cunoștințe cu aplicațiuni la viața practică, la viața de toate zilele, care ne copleșește din zi în zi mai mult. Zadarnic vom căpăta în școală o sumedenie de cunoștințe, dacă nu vom ști a le aplica în viață întru întâmpinarea nevoilor de orice clipă, ce ne ies în cale. Acest rău s'a observat mai ales în timpul războiului, când se cerca a se face față nevoilor cu mai multă economie de timp, și se impunea ca și femeia sau copilul să-și dea obolul său pentru ajutorarea nevoilor naționale. Și atunci s'a văzut că școalele sunt rău organizate, dându-se elevilor și elevelor numai cunoștințe teoretice, fără niciun fel de aplicațiune a lor la viața de toate zilele și din această constatare s'a simțit nevoia de a se înființa școli, care să puie în practică multe din cunoștințele teoretice care ar produce, sau nu ar avea nici un rezultat, învățate numai pe carte. Și mai ales azi după împlinirea visului tuturor românilor de-a avea o Românie întregită și puternică sunt cu atât mai folositoare aceste școli cu aplicațiuni practice pentru a forma din draga și bogata noastră țară și o Românie industrială, agricolă și economică.

Prin acestea vom întocmi și marile pierderi materiale ale țării suferite în timpul războiului și vom ajunge la împlinirea frumoaselor vorbe rostite de Napoleon, vestitul împărat francez, a cărui dorință era ca fiecare cetățean, să aibă la masa lui, Duminecă, o găină bine pregătită, căci numai prin pricepere, bună stare și vrednicie a tuturor cetățenilor vom putea să ne bucurăm mai cu rod de toate bogățiile bine cuvântatei noastre țări. Pătrunși de această nevoie și îndrumătorii noștri, au căutat să înființeze în anii din urmă o mulțime de școli cu îndrumări practice ca: școli de agricultură, de arte și meserii și economie casnică.

Aceste îndrumări practice sunt trebuitoare mai ales pentru săteni și sătence și pentru orice gospodar ce vrea să facă din casa și pământul lui un cuib drag, plin de mulțumirea belșugului ce ți-o dă munca făcută cu spor și pricepere și să-și poată crește și educa copiii, creind o atmosferă plăcută în casă, ca repaos a binecuvântatei munci. Căci tinerilor vlăstare ce ne sunt încredințate, li-se înobilează inima prin sentimente de bine, care aplicate în viață, aduc cinste, armonie și progres.

Crescându-le în iubirea de țară cu toate frumusețile ei, în sentimente ce ne ridică printre oameni de cinste și în conștiința și duioșia frumoaselor însușiri ce trebuesc unei mame și femei, cred că aceste școli pot trăi și aduce un folos în viața noastră și a țării, căci dela mame și soții conștiente și bune vom avea și cetățeni luminați ce vor întări și apăra o țară binecuvântată de Dumnezeu.

Emilia Popovici
directoarea Școalei de economie casnică din Porumbacu (Ardeal)

Sâmbăta Morților

Zilele acestea auzind clopotele de la biserici sunând și știind că lumea are ziua hotărîtă pentru pomenirea morților, mi-am adus aminte de un lucru, care frământă de câțiva ani pe unii români de ai noștri. Anume, să se facă și la noi „crematorii“, adică niște cuptoare în care să se ardă morții; iar familia să-i păstreze cenușa mortului într'o oală. Cu alte cuvinte să se desființeze cimitirele, mormintele și toate datinile strămoșești relative la cultul morților. S'a făcut și o societate, care să puie în practică lucrul acesta, cum s'a făcut în alte țări. Multă lume învățată din țara noastră și-a dat părerea, unii sunt pentru arderea cadavrelor, alții sunt contra acestei idei. Ar fi bine lucrul acesta să se discute mai serios. Oamenii cari azi nu mai cred în nimic spun că s'ar face mare economie desființându-se orice pompă sau cheltuială cu morții (fiind zadarnică?), că un pumn de cenușă într'o oală (tot ce rămâne din om) e mai bine. Creștinii și marii învățați spun că arderea trupurilor este rea și păgubitoare pentru suflet, că desființarea mormintelor nu aduce nici economie, nici folos, că din contra dărâmă pietatea și dragostea către iubiții noștri morți, că atacă datinile noastre creștinești rămase de mii de ani.

Cultul morților este în definitiv tot ce ne-a rămas mai frumoas și mai solid din vechiul și adevăratul creștinism, azi aproape uitat.

Aurelian Ionescu inginer

In monument internaţional în mintirea jertfelor războiului

ajestatea Sa Regina, în Inalta nţelegere pentru toate iniţiati- frumoase şi patriotice, a întru- a Palatul Regal, un număr de bane, cari au format un comi- e va duce la bun sfârşit par- area României la „Memorialul aliat“, ce este în curs de execu- la Liége, pentru cinstirea eroi- liaţi din marele război.

participat la consfătuire M. egina Maria, A. S. Regală Prin- e Nicolae, d-na Alexandrina tacuzino, d-na Simona Laho- , d-na general Nicoleanu, d-na rodi, d-ra Dobrescu, I. P. S. opolitul Suciu, P. P. S. S. arhi- copul Cisar, d-nii generali Măr- scu, Petala şi Basarabescu; i V. Pârvan, Hiott, Dianu, Do- cu.

upă discuţiunile urmate s'a re- at următorul proces verbal:

trunindu-ne, astăzi, 13 Febru- 1926, la Palatul Regal din Bu- şti, sub prezidenţia Majestăţii Regina Maria şi Alteţei Sale le Principele Nicolae pentru a ri participarea României la morialul interaliat“, ce se va a la Liége, pentru cinstirea e- r aliaţi din marele război, de- m formarea comitetelor, com- din personalităţile mai jos a- te, care vor strânge fondurile te ca aport de participarea Ro- iei la această operă şi care vor hotărîrile şi vor da indicaţiuni- ecesare pentru decorarea şi a- jarea interioară a capelei şi a soleului rezervate României în umentul religios, precum şi a riei şi bibliotecii din monumen- civil.

e dă delegaţiune comitetului ac- să înceapă strângerea fonduri- prin donaţiuni, subscripţiuni, ări, colecte: de asemeni de a se pa de pe acum cu toată adminis- ţia şi corespondenţa necesară stei măreţe opere.

e ia cunoştinţă, cu mulţumire, donaţiunea de 800.000 lei, care rezintă suma de 78.000 franci ncezi, dată de Statul român prin ministru de războiu, d-l general rdărescu şi trimeasă la Bruxel- legaţiunii române, în ziua de 15 uarie 1926.

Comitetul de onoare:

Prezidentă de onoare: Majestatea Sa Regina Maria, prezident de onoare: Alteţa Sa Regală, Principele Nicolae.

Vice-prezidenţi onorifici: Sanctitatea Sa Patriarhul României, d-l ministru al afacerilor străine, d-l ministru de războiu, d-l ministru al cultelor.

Membri de onoare:

P. S. Sa Mitropolitul Suciu al Blajului, arhiepiscopul catolic din Bucureşti, Al. Cisar, ministrul României la Bruxelles, ministrul Belgiei în România, ministrul Casei Regale, d-nii general Presan, Lupescu, Rosetti, Cantacuzino, Petala, d-nii Pârvan vice-prezident al „Academiei Române“, profesor dr. G. Marinescu, Nicolae Iorga, Oromolu, Gusti, prezidentul „Institutului Social“, Dobrescu, prezidentul „Uniunei Avocaţilor“, Emil Pangratti; prezidentul „Societăţii Scriitorilor români“, general Basarabescu, directorul „Soc. Invalizilor“ N. Dianu, directorul presei din minist. af. străine, dr. Ion Cantacuzino prof. univ., Octavian Goga, Stoenescu pictor.

Membre de onoare:

D-nele Elena Mavrodi, Elisa Brătianu, general Averescu, Alexandrina Cantacuzino, Maria Filipescu, d-ra Elena Văcărescu, membră de la Liga Naţiunilor, d-nele Zoe Rămniceanu, Dissescu, general Nicoleanu, d-rele Simona Lahovari, M. Oromolu, Dobrescu.

Comitetul activ:

D-na Alexandrina Gr. Cantacuzino, prezidentă, d-ra Marg. Oromulo, casieră, d-ra Dobrescu, secretară, d-ra Elena Văcărescu, d-nele general Averescu, general Nicoleanu, Dissescu.

Membri:

D-nii: general N. Petala, Oromulo, Dianu, Stoenescu, George Balş, Ghica Budeşti, arhitect Cristinel.

*

Donaţiunile făcute în acest scop se vor trimite „Băncii Naţionale a României“.

O însemnată operă edilitară la Cluj

— Alimentarea oraşului cu apă potabilă —

porirea populaţiunii Clujului du- Unire, dela 40 mii suflete la 120 , a impus administraţiei româ- ti o sarcină cu atât mai grea, cu mijloacele băneşti, pentru lucră- de edilitate, cerute de noile îm- jurări, au fost cu desăvârşire re- nse.

Una din marile nevoi care s'a re- ţit într'un chip îngrijitor a fost stia apei potabile.

Astăzi avem satisfacţia să ară- că această nevoie a fost înlă- ată, şi oraşul este alimentat în- juns cu apă, datorită energiei di- torului uzinei apaductului, d. in- er Iosif Savu.

Ne-am propus să facem aici un istoric, arătând modul cum a în- s să-şi facă datoria, directorul nei, d. ing Savu, care a fost pri- l român, care a preluat cel în- serviciu în Ardeal la 15 Ianuarie 9.

n acel moment uzina de apă era 'o stare cu totul precară, cu un it insuficient, puterea motrice usă şi fără rezerve de exploatare. ăzi debitul s'a mărit cu 66 la ă; s'au înmulţit conductele cu 5 m. şi canalele cu 2600 m.

Raportul încasărilor este cu deo- ire edificător asupra situaţiei de ăzi a uzinei de apă: In 1918 au t la încasări 737.154 cor. şi la eltueli 783.981, dând un deficit 46.827 cor. In 1925 încasările au t de 12.519.700 lei şi cheltuelile 11.319.700, cu un excedent de 00.000.

Deficitul a fost până în 1919, dela e dată a început să se mărească cedentele treptat, ajungând în 23 la 900.000 lei, în 1924 la un fion jumătate şi în 1925 la 00.000 lei, fără a fi socotite re- nţele şi materialele în valoare de lioane.

Prima lucrare a d-lui ing. Savu în pul găsirei mijloacelor de îmbu- tăţire a uzinei a fost explorarea turor terenurilor din jurul Cluju- , pentru captarea apei, pentrucă pertizele din era maghiară spunea nu mai există cantitatea necesară apă în terenurile cu vechile voare. Exploatarea anevoioasă a turor împrejurimilor n'a dat di- ctorului uzinei rezultatul dorit, în- cât a ajuns la constatarea că nu istă în jurul Clujului, pe cea mai tinsă rază, isvoare cu un debit su- ient faţă de nevoile Clujului. S'a tors astfel la vechile captări şi in calcule şi probe de sondaj a vedit că de aici se poate extrage ntităţi de apă, în aşa măsură, că, ujul mai poate fi alimentat cu apă că 100 ani din aluviul Someşului.

Ajuns în posesia acestei descope- ri, d. ing. Savu, a întocmit proectul planul de amplificare a uzinei în 23. Consiliul oraşului a aprobat est plan şi proect şi apoi ministe- l de interne cu avizul Consiliului hnic superior, a întărit această a- obare, dispunând facerea licitaţiei ntru angajarea lucrărilor nece- re. Dar, din lipsă de fonduri nu au putut executa lucrările pentru se prevedea o conductă liberă de eton cu rezervor de 5000 m. c., casă pompelor, etc. S'a recurs atunci la o măsură provizorie, prin mărirea debitului şi mărirea diametrului conductelor principale, prin care măsură s'a ridicat presiunea la vechiul nivel dela 9 m. la 28—30 m. Toate lucrările au fost executate în regie proprie. Astăzi Clujul este complect alimentat cu apa necesară, ziua şi noaptea.

Pentru ridicarea uzinei la capacitatea de astăzi s'au făcut următoarele lucrări:

La Feneş unde nu există rezerve în exploatare s'a instalat un agregat de 185 cai, cu toate lucrările accesorii. La Sopca Verde s'a executat din nou, întreaga uzină laterală, cu un debit de 70 litri la secundă şi două agregate noui de 90 cai putere, casa pompelor puţurile, conducte de aspiraţie, transformator la motorul electric, etc.

La Mănăştur, staţiune de rafutare pentru zona superioară s'a instalat un agregat de rezervă de 90 cai putere.

O altă lucrare însemnată, menită, pedeoparte să determine economisirea raţională în consumul apei, şi în acelaş timp să creeze oraşului, un venit important, a fost instalarea a 1500 de contoare. Dela vechiul regim s'a preluat 500 bucăţi contoare, toate defecte. Nouile contoare, instalate cu condiţiuni bune, a produs primăriei un venit de 3.800.000 lei.

Introducerea generală a apometrelor este dar o necesitate utilă sub toate raporturile. După calculele făcute ar mai fi nevoie de circa 500 de contoare. Cu introducerea generală a apometrelor, s'ar putea reduce la minimum, ba chiar la zero, taxele pentru nevoile normale de apă, percepându-se taxe numai acolo unde apa se foloseşte ca materie primă la nevoile industriale.

In acest mic rezumat, am redat în linii generale, desfăşurarea activităţii d-lui ing. Savu, care s'a pus toată energia pentru o operă a cărei împlinire este viu resimţită astăzi, de întreaga populaţiune a Clujului.

Intre membrii consiliului oraşului nostru, cari au avut să lupte cu greutăţile începutului, d. ing. Savu, simbolizează capacitatea administraţiei româneşti, care s'a făcut demnă de un titlu de merit pe deplin câştigat.

C. Humureanu

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Iaşi

— La Universitatea Populară de pe lângă Ateneul Tătăraşi Iaşi, d-l Locot. Ing. Zapan, a ţinut o conferinţă despre „Radiofonie“.

Este foarte greu ca un subiect pur ştiinţific să fie expus în faţa unui auditor neiniţiat; totuşi conferenţiarul a isbutit ca prin exemple plastice să redea întreaga teorie a raodifoniei.

Expunerea a fost însoţită de proecţiuni cinematografice şi experienţe cu aparte de fizică.

La radiofonie în principiu, se află un post de transmisiune din care pornesc undele electrice întocmai valurilor de apă; aceste unde nu se văd, dar sunt culese de antene şi duse în aparate receptoare.

Sufletul radiofoniei de astăzi, este lampa cu trei electrozi, care primeşte aceste unde şi le redă receptorului telefonic.

La staţiunea de emisiune se vorbeşte sau cântă în faţa unui microfon, sau se duc aceste microfoane — legate cu staţiunea de emisiune — chiar pe scenele teatrelor mari.

Radiofonia devine factor artistic, cultural şi industrial.

In ziua în care fiecare familie îşi va avea radiofonul său în casă, va putea auzi conferinţe destul de interesante, mai ales când vor începe şi Bucureştii emisiunile, lecţiuni de totfelul şi muzică aleasă. Răspândirea ei aşa de mult se datoreşte faptului că undele electro-magnetice se propagă fără limite în spaţiu, numărul ascultătorilor poate fi ori cât de mare; şi apoi uşurinţa construcţiei aparatelor, care o poate face orice elev de liceu dotat cu puţină abilitate în a lega câteva sârme.

Conferenţiarul a arătat chiar un aparat construit de mână, montat pe o planşetă de desen, aparat cu care se poate asculta toate posturile europene, inclusiv Londra.

S'a promis că în cursul lunei viitoare să se facă o audiţie publică de radio-concerte.

A

Din Dorohoi

Sâmbătă, 30 Ianuarie, (sf. Trei Ierarhi), seminarul nostru şi-a serbat patronul. Serbarea a avut loc în mijlocul sătenilor, la biserica din Broscăuţi. Ştiind despre sosirea seminarului, sătenii în frunte cu autorităţile comunale şi şcolare, au făcut elevilor o călduroasă primire, biserica fiind neîncăpătoare pentru acest prilej. Serviciul divin a fost făcut de către un sobor de preoţi în frunte cu S. S. păr. Dr. Alex. Sandovici, profesor, care a rostit o înălţătoare predică în numele corpului didactic al seminarului, arătând valoarea înaltelor principii creştine. Corul condus de elevul Popescu C. cl. VII-a, a dat răspunsurile minunat. Apostolul a fost cetit de către elevul bucovinean Hrişcă Visarion. Toţi elevii purtau frumoase costume naţionale, cântând la strane cu multă pricepere şi îndemânare, fiind conduşi de către maestrul de muzică bisericească, d. V. Gh. Mihăilescu. De remarcat obiceiul că toţi sătenii zic în cor „Crezul“, ceeace a impresionat foarte mult pe elevi, urmând a fi pus în practică şi prin alte sate, căci astfel creştinii iau parte activă la sf. slujbă.

La sfârşitul serviciului divin, cuvântarea ocazională, despre viaţa şi faptele celor Trei-Ierarhi: Vasile, Grigore şi Ioan, a fost rostită de către elevul din cl. VII-a Afrăsinei D., mişcând pe săteni prin tonul blând, prin modestie şi buna pregătire.

S. S. păr. director al seminarului, econ. D. Furtună, a arătat apoi că mai cu seamă două sunt isvoarele din care trebeu să se însufleţească păstorii de mâine, în lupta îndârjită ce au s'o susţină împotriva ereticilor şi a scăderilor de totfelul: viaţa sf. părinţi şi viaţa poporului. Faţă de poporul satelor avem o mare datorie să ne cufundăm în adâncul vieţii acestui neam, să cercetăm toate ţinuturile româneşti, să intrăm în casele poporului dela ţară, să fim părtaşii acestei vieţi naţionale în timp şi în spaţiu. Iată pentruce seminariştii vor urma cu drag şi de aici înainte, programul excursiilor în lumea satelor. La urmă, s'a dat cetire unei telegrame de omagiu trimise I. P. S. Mitropolit Pimen, în numele seminarului şi a sătenilor.

Vădit mişcaţi, d. învăţător D. Nichita, un cunoscut apostol cultural şi un bun organizator de coruri săteşti, cum şi păr. Alex. Sandovici, au mulţămit în numele sătenilor, pentru alesul prilej de înălţare sufletească ce s'a dat satului, serbându-se împreună cu sătenii, patronul acestui însemnat aşezământ de cultură în părţile de sus ale Moldovei.

D. F.

Din Tg. Bereşti (Covurlui)

In localitate a luat fiinţă de câţiva ani un cămin cultural cu numele „Spiru Haret“ şi astăzi acest cămin în urma stăruinţelor puse de membrii corpului didactic, posedă un număr de 1400 de volume cărţi, care sunt citite de locuitori, un cinematograf, care e proprietatea lui şi cu care se dă în fiecare săptămână filme comandate dela Fundaţia din Bucureşti. In ultimul timp a luat fiinţă pe lângă acest cămin şi o librărie. Apoi în fiecare Duminecă se ţin conferinţe, recitări, piese de teatru, jocuri, ş. a.

Duminecă, 24 Ianuarie, a avut loc în localul şcoalei de băeţi, unde îşi are sediul Căminul, o frumoasă şezătoare.

Dimineaţa s'a oficiat serviciul divin. Răspunsurile liturgice au fost date de corul şcoalei. D-l I. Toporaş, directorul şcoalei, a arătat însemnătatea zilei.

După amează în faţa unui foarte numeros public, s'a deschis şedinţa de către d. I. Mihăilă, institutor şi preşedintele căminului cultural, arătând însemnătatea adunării pentru progresul ţăranului şi ridicarea lui culturală.

D-na Trandafira Mihăilă, directoarea şcoalei de fete, a ţinut conferinţa „Insemnătatea, zilei de 24 Ianuarie.“

S'a jucat piesa de teatru „Harţa Răzeşul“ cu elevele dela atelierul de croitorie conduse de d-na directoare Trandafira Mihăilă. Piesa a stârnit aplauze.

A urmat apoi recitări şi jocuri naţionale. Piesa „Unirea“ jucată cu elevii dela ambele şcoli şi conduşi fiind de d. C. Sandu, învăţător.

D-l I. Mihăilă, preşedintele căminului a adus mulţumiri publicului care a luat parte în număr aşa de mare şi d-lor învăţători dela şcoala de băeţi şi fete pentru concursul dat.

I. D.

Recrutarea clasei 1927

Tinerii, născuţi în anul 1905, precum şi cei cari s'au mai prezentat la recrutări, născuţi în 1904 şi 1903, dar s'au găsit inapţi sau din careva motive nu s'au prezentat anul trecut se vor prezenta în luna viitoare în faţa comisiei de recrutare. Se cuvine să se ştie tot ceeace prescrie legea pentru îndeplinirea acestei datorii, precum şi modul cum se poate primi amânare sau dispensă şi cari anume au drept la aceasta.

Iată câteva dispoziţii ale legii, demne de a fi ştiute, ca să se evite încurcăturile ce s'ar putea ivi din această neştiinţă:

Cine poate cere amânare?

Pot cere amânare acei tineri, cari au vreun frate sub drapel, dacă acesta face parte din contingentul 1926 (adică a intrat anul acesta în armată) şi îşi face armata la trupe 2 sau 3 ani; dar şi aceia, a căror frate a intrat anul trecut în armată, dacă frate-său este la marină. Toţi aceştia trebue să prezinte în ziua recrutării certificatul care dovedeşte acest fapt, încât Consiliul să poată imediat decide. Dacă aceasta nu să dovedeşte atunci, ulterior nu se poate face nimic.

Amânările pentru continuarea studiilor se dau numai de minister. Cei interesaţi îşi vor forma actele conform art. 86 din reg. L. R. şi le vor depune cercului militar până la 1 Aug. 1926.

Cine poate fi dispensat?

Cel mai mare dintre orfanii de tată şi mamă.

Cel mai mare dintre orfanii de mamă, dar a căror tată este declarat prin judecătorie absent sau necunoscut. Unicul sau cel mai mare dintre copii, unicul ginere, unicul nepot sau cel mai în vârstă dintre nepoţi al unui tată neputincios sau trecut de 70 de ani. E bine ca aceştia să se prezinte mai din vreme, înainte de data recrutării, la cercul de recrutare unde aparţin, ca să-şi întrunească actele pentru ziua recrutării.

Cei, cari în baza studiilor lor doresc să devină ofiţeri în rezervă (art. 52 şi 55 L. R.) se vor prezenta în faţa consiliului cu certificatele sau diplomele în baza cărora li-se aprobă acest drept. Altfel vor fi înrolaţi ca simpli combatanţi şi vor face serviciul complet.

Tinerii cari doresc a face serviciul la trupe de cavalerie cu schimbul, vor da o declaraţie scrisă şi subscrisă de el, cât şi de părintele său, prin care îşi iau angajamentul de a prezenta calul sau suma ce se va fixa. Se vor trece aici numai aceia, a căror mijloace le permite aceasta.

Acei cari vor rămânea nerecrutaţi vor face serviciul militar fiind consideraţi ca omişi fraudulos dacă vor fi prinşi. Este în interesul fiecăruia să-şi completeze actele din vreme şi să le aibă în ziua recrutării, pentru a nu li-se întârzia clarificarea situaţiei.

F. T.

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—9

AVIZ

Avem onoare a aduce la cunoştinţa onor. public că am deschis o întreprindere de **VULCANIZARE în Cluj, Str. Regina Maria 24,** unde reparăm orice **şoşoni şi galoşi, cauciucuri de automobile** executăm prompt orice lucrări.

„Continental“
Intreprinderede vulcanizare

95, 4-2

Sfaturi înţelepte

Intr'o cărticică purtând numele „Regulele lui Washington“ au fost găsite următoarele poveţe frumoase şi folositoare: 1. Insoţeşte-te numai cu oameni de omenie, dacă ţii la numele tău bun, pentrucă e mai bine să fi singur, decât în cârdul oamenilor răi; 2. Nici odată nu lăuda pe cineva din cale afară; 3. Intre oameni învăţaţi nu folosi cuvinte uşoare şi nesocotite şi nu vorbi cu oameni proşti lucruri de seamă; 4. Cu oameni de afaceri fii scurt la vorbă; 5. Dă-ţi părerea totdeauna cu cuviinţă; 6. Nu-ţi bate joc de lucruri însemnate şi nu râde de simţirile altora; 7. Nu da sfaturi fără a fi rugat; iar când le dai, să fie scurte; 8. Nu fii îngâmfat cu nimeni; 9. Când osândeşti o faptă, nu o săvârşi tu însuţi a doua zi; 10. Gândeşte-te înainte de-a vorbi; 11. Nu te apuca de un lucru pe care nu eşti în stare să-l isprăveşti, şi fii cu mare băgare de samă de-a te ţinea de vorba făgăduită.

Scrisoare

Urmăresc cu luare aminte articolele d-lui Dărvărescu.

Sunt interesante şi pline de adevăr. In No. 138 al „Culturii Poporului“, am văzut un articol: „Conferinţele învăţătorilor“, semnat de d-sa, articol care m'a determinat să însăilez cele ce urmează. Insă dacă scriu provocat de articolul sus citat, nu scriu pentrucă-mi produce nemulţumire, deoarece articolul în sine conţine foarte mult adevăr, ci scriu mâhnit fiind de atmosfera în care trăeşte învăţătorimea, atmosferă prinsă de d. Dărvărescu în fuga condeiului, fapt pentru care, mă simt dator a-i aduce mulţumiri. Cum a-şi putea scrie contra unui articol, care zice nimic mai frumos decât aceste cuvinte: „Invăţătorul să ştie cât mai mult.“ Dar de unde să ştie cât mai mult? De sigur, din cărţi şi reviste!. Aşa fiind se naşte întrebarea: Cu ce să cumpere aceste cărţi şi reviste, când din umila-i leafă, bietul învăţător nu-şi poate procura hrana? Intrebaţi, câţi învăţători au un ban când nevoile bat la poartă? Şi de ce aceasta? Sunt risipitori învăţătorii? Cred că nu! Cum se face atunci, de-i vezi pe toţi într'o hăinuţă cum dă Dumnezeu, posomoriţi şi adânciţi în căutarea răspunsului la întrebările ce le flutură pe buze? Ce ne facem? Ce mâncăm? Ce îmbrăcăm ?

Nu pot zice că văd ceva rău în conferinţele generale despre care vorbeşte d. Dărvărescu în articolul d-sale. Dar cu ce să străbată învăţătorul o distanţă de 50—60 km., pentru a lua parte la aceste conferinţe ţinute în capitala judeţului, când necontenit se sbate încoace şi încolo, fără a putea lega două în trei? Nu-i un mijloc de trai. 1763 lei pe lună pentru un învăţător, care trebue să fie model în orice privinţă faţă de sătenii în mijlocul cărora l-a aruncat al soartei vânt! Din cauza aceasta, vezi învăţătorii abătându-se dela datorie şi atrăgându-şi asupră-le fel şi fel de pedepse. Deaceea trebuie mai întâi să se ia măsuri pentru îmbunătăţirea stării materiale a învăţătorilor şi numai atunci să li-se ceară să se adune în cercuri largi spre a-şi perfecţiona cunoştinţele, numai atunci să li-se ceară ca ultima picătură de timp s'o întrebuinţeze în folosul şcoalei. Până atunci nu! Sunt învăţători cari şi-au depus multă silinţă cât timp au fost pe băncile şcoalei şi au ajuns să-şi formeze un frumuşel bagaj de cunoştinţe generale pe baza cărora şi-ar fi putut întemeia vederi largi, dar isbiţi fiind de lipsurile funcţiunii ce-au îmbrăţişat, s'au văzut siliţi să-şi caute mijloacele de existenţă, aruncând cartea prin cine ştie ce colţuri umede; căci cum poate să stea cu mâna pe carte când ştie că acasă nu-i mălai, nu-i sare, nu-i măcar o aşchie să facă un licurici de foc?

Aceasta fiind situaţia învăţătorului, ce roade putem aştepta dela ei? Sărmana învăţătorime! Să nu se uite că acolo unde au fost împrejurările mai grele, învăţătorii şi-au dat tributul lor de sânge. Răsboiul cel mare ne vorbeşte destul de limpede. Deschideţi mormintele şi veţi vedea! Apoi istoria ne e martoră că puterea pumnului îşi pleacă fruntea semeaţă în faţa puterii culturii. Iar puterea culturii este cu atât mai mare, cu cât cultura este răspândită în toată massa poporului şi răspândirea culturii nu se face decât prin şcoala al cărei suflet este învăţătorul. Dar dacă învăţătorul este cel de azi, ce poate face şcoala?

Deaceea să se dea învăţătorului ceeace este al lui şi atunci să i-se ceară să dea şcoalei ceeace este al ei.

D. Daşoveanu-Carpen înv.

„REDUCTOR“ Aparat de masaj şi oprit îngrăşatul. (Depus spre patent. No. 12238). Combate cu succes: obezitatea (grăsimea), durerile reumatice, sciatice, junghiurile, constipaţia, etc. Aparatul Lei245 — trimis acasă. De vânzare la droguerii, farmacii, etc. Engros: „REDUCTOR“ Str. Regina Maria No. 32, CLUJ.

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal şi Banat. Cereţi-l dela administraţia foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obişnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

Ştirile Săptămânii

Sprijiniţi această foae, numai aşa veţi dovedi, fiecare în parte, că înţelegeţi să alegeţi ce-i bun de ce-i rău şi să aveţi o presă sănătoasă. Desvoltarea şi îmbunătăţirea „Culturii Poporului“ cer jertfe băneşti şi pentru a li se putea ţine piept, e nevoie de contribuţia cititorului conştient. Contribuţia e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Stăruinţa urmează prin fapte. Indolenţa trebue să dispară din firea românului.

IN EDITURA Fischer Unwin de la Londra a apărut o nouă lucrare a Reginei Maria a României. E o carte de povestiri din viaţa românească. Ilustraţiile sunt făcute de însuşi autoarea.

CU 1 APRILIE 1926 „Cultura Poporului“ intră în al 6-lea an de existenţă. După un obicei al nostru cu acest prilej, foae va apare în haină de sărbătoare ca şi în anii trecuţi.

Rugăm pe colaboratorii nostri să ne trimită, până la 20 Martie articole scurte pentru acest număr festiv.

LA BUCUREŞTI s'a stins din viaţă marele patriot bătrânul Radu Rosetti. Toată viaţă şi-a închinat-o binelui obştesc şi a muncit sănătos pentru ţară cum puţini oameni se găsesc la noi. Dar Radu Rosetti a fost şi va rămâne un apreciat scriitor literar, spreciat în adevarata valoare literară şi istocă după moarte. El a fost un îndrăgostit al trecutului nostru, un cunoscător adânc al vremurilor de demult, scrisul lui bazându-se şi pe temelii istorice. A scris însemnatele cărţi sociale: „Pământul, sătenii şi stăpânul“ şi „Pentru ce s'au răsculat ţăranii“; apoi literatură, cărţile: „Cu paloşul“, „Păcatele Slugerului“, „Poveşti moldoveneşti“, „Alte poveşti moldoveneşti„ „Amintiri“.

„Cultura Poporului“ care are în programul ei de activitate cinstea, munca şi binele adevărat al poporului, evoluţia claselor sociale bazate pe tradiţionalismul sănătos al neamului nostru, apreciază cum se cuvine opera acestui scriitor care ne-a părăsit demn, senin şi departe de moravurile triste în care ne zbatem.

Fie-i ţărâna uşoară, căci opera lui va trăi veşnic.

MITROPOLIA Moldovei a intervenit pe lângă Ministerul Cultelor, pentru a se acorda sumele trebuincioase în vederea construirii localurilor necesare atelierilor de ţesătorie dela M-rile Agapia, Varatic şi Agafton.

CONSILIUL de miniştri a semnat decretul prin care se înfiinţează noui Camere de comerţ în oraşele Roman, Târgovişte, R.-Vâlcea, Sibiu, şi Lugoj.

DIRECTORUL Băncii Naţionale din Albania, Mario Luca a fugit în Jugoslavia luând şi 3000 napoleoni în aur.

GUVERNUL pregăteşte apropiata înfiinţare a unui Episcopat românesc în America.

IN LUNA aceasta împlinindu-se 30 de ani de învăţământ al profesorului Th Ionescu, la facultatea de medicină din Bucureşti, colegii, elevii şi prietenii au hotărît să sărbătorească pe maestrul lor, oferindu-i un volum jubilar, conţinând viaţa şi lucrările lui.

Această carte va fi dată profesorului în ziua de 21 Februarie, la ora 10 dim., în sala Ateneului, din Bucureşti unde colegii, elevii şi prietenii îşi vor arăta sentimentele lor către maestrul şi prietenul lor.

D-L A. Bena, directorul Conservatorului de muzică şi artă dramatică din Cluj, a făcut un apel pentru întemeiarea unui muzeu de istoria muzicii şi roagă pe cei cari posedă instrumente vechi româneşti, manuscrise ale compozitorilor, portrete, etc. să le dăruiască sau să le vândă acestui Conservator.

Broderia **ALBISY** Clinică de păpuşi

Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână şi depozit de ciorapi.

CLUJ, Calea Victoriei 10

IN ZIUA de 24 Ianuarie, a avut loc în biserica comunei Cociua, jud. Dorostor, cununia religioasă a tinerilor coloniști din Meglenia, (Macedonia) Ştefan Frăţi cu Elena St. Cacere. Nuni au fost d-na şi I. D. Ciotti, energicul delegat al coloniştilor din Durostor.

Felicitările noastre.

D-L ARTHUR Gorovei din Fălticeni roagă pe toţi aceia pe care i-ar interesa să-i răspundă dacă cred necesar ţinerea unui congres în care să se pună temelia unei asociaţii a folcloriştilor din ţară.

IN ARDEAL păioşele de toamnă se prezintă foarte bine. Peste câteva zile vor începe sămănăturile de primăvară în întreg Banatul, cât şi în restul Ardealului.

Preţul grâului în Banat a ajuns la 970 lei, suta la kilograme, iar al porumbului la 380 lei suta.

DUPĂ o ultimă statistică numărul germanilor morţi în războiu se ridică la 2.040.000 iar al răniţilor la 4.250.000 dintre care 100.630 femei.

MAI dăunăzi 20 de persone s'au prezentat medicului comunal din Tg.-Ocna, prezentând înfăţişările de intoxicaţie. Părea curios faptul că nu toţi membrii unei familii se îmbolnăviseră.

Medicul comunal, dr. Berariu, a constatat că intoxicarea se datoreşte uleiului de floarea soarelui cu care se prepară în oraş gogoşile.

S'a sechestrat tot uleiul dela comercianţi şi s'au trimis probe institutului de chimie, pentru a fi analizate.

In urma îngrijirilor date, bolnavii s'au însănătoşit.

IN TIMP ce o familie americană voia să se urce în tren în oraşul japonez Tokio, pentru a pleca în America, părinţii nu au băgat de seamă că o fiică a lor de 12 ani lipsea. Atunci tatăl fetei a pus pe urma ei cânele ce-l avea cu el, care în mai puţin de 10 minute a găsit-o şi a adus-o stăpânului său.

MEDICII din China sunt supuşi nici unui control legal.

BOLŞEVICII ruşi au trimis în temniţă pe mitropolitul Petre al Moscovei, dimpreună cu 500 de preoţi ortodoxi ai săi. Incă o nouă prigoană împotriva bisericii, pusă la cale de bolşevici.

CEL MAI mare submarin din lume este al Angliei şi a fost lăsat pe apă zilele trecute. Va face acuma o călătorie, pe sub mare, de 32 mii kilometri. A costat 820 mii de litre sterline şi duce greutate de 3 mii de tone.

IMPERIUL japonez şi-a serbat zilele aceste jubileul de 2585 ani, cu care prilej s'au dat mari serbări în întreaga Japonie, iar legaţiile japoneze din ţările lumei, au organizat festivaluri în cadrele unor conferinţe în legătură cu trecutul şi desvoltarea Japoniei.

IN MOSCVA, la un spital un muncitor cu numele Losgatchow, bolnav de nervi, a împuşcat pe medicul de boli nervoase dr. Meisel, apoi pe medicul dentist Neltschurski, care lucrau într'un cabinet alături. Şeful spitalului dr. Hirschfeld, care la auzul detunăturilor, a alergat în ajutorul colegilor, fu la rându-i rănit grav de două gloanţe.

Losgatschow s'a sinucis apoi cu un al doilea revolver pe care îl scoase din buzunar.

PELA sfârşitul săptămânei trecute s'a abătut asupra Americei de Nord un viscol ne mai pomenit, care a pricinuit mari pagube. In oraşul Connecticut s'a prăbuşit o fabrică din pricina marei greutăţi a zăpezii, îngropând 50 de lucrători. Din aceştia au fost scoşi de sub dărâmături 6 răniţi greu şi 2 morţi. Zăpada are o înălţime de 50 centimetri. Lumea nu putea umbla pe străzi. In oraşul New Jork au fost închise şcolile primare. Din pricina viforniţei au încetat din viaţă 33 de oameni. Cam 20 de mii de oameni au lucrat în New York să îndepărteze zăpada de pe străzi. Pentru acest lucru primăria oraşului a cheltuit cam 1 milion de dolari.

IN LOCALITATEA Loado din Anglia un om cu numele Lealte, a fost judecat la 10 ani închisoare. Acest om care este vârstă de 64 ani, se logodise cu 500 femei şi era însurat în acelaş timp cu 7 femei. La el s'a găsit 8 mii de scrisori de dragoste.

UN IMBLÂNZITOR de crocodil a făcut rămăşag, că va face un drum de 300 kilometri în Marea Mediterană pe spinarea unui crocodil. Călătoria a făcut-o noaptea, câştigând rămăşagul. Se spune că acel crocodil are două mii de ani.

IN ORAŞUL Toledo din Statul Ohio (America) s'a ivit un om uriaş care având în mână un ciocan lovia în cap pe toate femeile pe cari le întâlnia pe stradă, şi striga în gura mare, că el va omori toate femeile din lume, căci fără femei, oamenii vor fi mai fericiţi. Vre-o zece femei au căzut la pământ sub loviturile acestui om, dintre cari nouă au şi murit Fiind arestat s'a dovedit că este nebun.

ZIARELE din Moscova scriu, că 179 ofiţeri din brigada 19-a sovietică, arestaţi pentru încercarea de rebeliune din Septembrie 1925, au fost judecaţi de consiliul de războiu. 35 ofiţeri, între cari şi gen. Karpanski, au fost condamnaţi la moarte, iar ceilalţi 144 la închisoare pe viaţă.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

De vorbă cu d-l C. N. Ifrim

Aflând că d. C. N. Ifrim, președintele Ateneului Tătărași și inspector general al Fundației Culturale „Pricipele Carol“ s'a întors din Basarabia, unde a luat parte la inaugurarea noilor cămine culturale, am căutat să-l văd și să-l întreb despre noile impresii cu care s'a reîntors.

— Vin din județul Soroca, unde am cutreerat timp de o săptămână șapte comuni, începând cu Ocnița și sfârșind cu istoricul sat sorocean Lipnic.

Am călătorit în sanie de poștă, alături de meritosul inspector școlar d. N. Popovici-Podașcă și de harnicul său revizor Climescu. Cu privire la viitoarea recoltă, oamenii sunt mulțumiți, după o ploaie binefăcătoare, pământul a înghețat și s'a acoperit cu zăpadă. Speranța unui an bun, după amara secetă care a bântuit Basarabia, umple de mulțumire sufletele mulțimei sorocene.

— Dar cu privire la modificarea calendarului cum se poartă sătenii din Soroca?

— Și în acest ținut, îmi răspunde d. Ifrim, lucrurile merg rău. Nu însă ca în alte ținuturi, cum bunoară e acela al Orheiului. Insă și în Soroca sătenii sunt împărțiți, cea mai mare parte, ținându-se de vechiul calendar.

Și fiindcă nu pot prăznui vechile sărbători la biserică, le sărbătoresc, — fapt dureros — la cârciumă.

In Cernolenca, de hramul bisericei Mihail și Gavriil, sărbătorit la cârciumile din sat — după stilul vechi — s'a consumat, după afirmațiunile organelor administrative, rachiu de 120 mii de lei.

In plasa Târnova, din cele 35 sate numai Soroca și Sudarcea au admis stilul nou. In toate celelalte sate, oamenii sunt împărțiți.

Lucrurile mergeau mai bine înainte de alegerile agricole. P. S. Episcopul Visarion Puiu, reușise ca prin severitate și neșovăire să determine în întreaga eparhie, un curent în sânul țărănesc, pentru primirea noului calendar. Propaganda politică fără scrupul făcută cu prilejul acelor alegeri a înrăit simțitor lucrurile. Mi-s'a afirmat de mulți oameni de bună credință, că în multe părți s'a făgăduit readucerea vechiului calendar, dacă va ieși cutare, sau cutare listă.

— Autoritățile administrative n'ar putea înrăuri cu nimic starea aceasta de spirit?

— Ba, da, foarte mult, spune d. Ifrim, însă cu o singură condiție, ca ele să lucreze în chip armonic

Dacă în toate satele învățătorii cu elevii lor și toți funcționarii și toți militarii, acolo unde se găsesc, s'ar afla la biserică, în toate sărbătorile noului calendar, ar fi o pildă vie și un îndemn pentru săteni. Ei nu ar mai birui, ca astăzi pe preot, că s'a vândul lui Papa Râmschi. Pe când așa în multe sate am găsit neînțelegeri, între preoți și învățători și în unele, oamenii fiind înteți să nu meargă la biserică. Mi-se citează cazul unui șef de secție, care a adunat pe săteni la clacă într'o zi de sărbătoare a noului calendar.

Și iarăș cunosc cazul condamnabil al unui preot din ținutul Orhei, care a fost văzut arătând în ziua de Crăciun, stilul nou, anul trecut.

— Cum credeți că s'ar putea îndrepta măcar în parte aceste rele, ce decurg din neînțelegerea celor chemați să colaboreze împreună?

— O singură cale pentru ce-i pe care nu-i îndeamnă conștiința lor la această acțiune.

Ordinele severe ale ministerelor respective. Iar măsura cea dintâi care se impune, ar fi consfătuirile lunare pe județe. S'ar aduna la prefectură, alături de capul județului, inspectorul școlar cu revizorul și subrevizorii săi, pretorii plășilor, protoereii de circumscripție, administrator financiar, etc.

In aceste consfătuiri județene, s'ar hotărî și armoniza toate interesele generale ale județului atunci nu s'ar mai vedea cazuri de biserici nefrecventate, de învățători, elevi și militari, nu s'ar mai vedea școli închise în timpul ernei, din lipsă de lemne, nici învățători cu salarii neachitate de perceptori cu lunile. Nu s'ar mai vedea cârciumi deschise în toate sărbătorile și unele instalate în vecinătatea școlilor. Atâtea din dușmăniile care frământă astăzi, pe conducătorii satelor, ar dispare, căci ele nu sunt de multeori, decât consecințele dușmăniilor și neînțelegerilor ce domnesc, între conducătorii autorităților județene.

— Cum stăm cu alcoolismul în satele basarabene?

— O adevărată calamitate. Nu e sat să nu aibă 3—4 cârciumi, unde se irosește munca harnicului țăran basarabean.

Răul e cu atât mai mare, cu cât aproape peste tot în Basarabia, nu se consumă decât rachiu, produsul numeroaselor fabrici de alcool. Țăranii basarabeni, înfrânați pe vremea rușilor, de monopolul pe băuturile alcoolice; ei cari nu puteau consuma decât la domiciliu, s'au aruncat cu patimă asupra cârciumelor unde își petrec de multeori în zilele de lucru. Mi-se afirmă că în cursul anului trecut s'ar fi consumat numai în ținutul Soroca alcool în valoare de 60 milioane de lei. Dacă cifra este exactă atunci faptul este înspăimântător. In comuna Cernolenca cu 750 gospodari sunt 5 cârciumi. Nu știu cum se dau livretele acestea de otrăvire și degenerare a populației, cu atâta ușurință?

— Ce alte nemulțumiri ați mai observat la sătenii basarabeni?

— Sunt multe, spune d. Ifrim, unele în legătură cu seceta ce-a lovit doi ani dearândul Basarabia, reducând la mizerie marea majoritate a populației; altele în legătură cu administrația care încă în multe părți lasă de dorit. Sunt nemulțumiri în legătură cu amenzile școlare, contra cărora, în multe părți se ridică proteste, pe motivul că nu au cu ce hrăni și învestmânta copiii pentru ai putea trimite la școală. Pe mulți săteni însă i-am văzut nemulțumiți de ceeace ei numesc birul morților. Așa au botezat țăranii basarabeni impozitul pe moștenire. In mintea lor nu poate intra că văduva și copiii unui sătean împreună muncitori la averea agonisită, să plătească impozit după moartea gospodarului. O biată văduvă din comuna Cernolenca, Tasia Cujbă, mama a doi copii, a trebuit să-și vândă din pământ, pentru a-și înmormânta bărbatul, și acum este executată de perceptor, să plătească suma de 3490 lei, impozit, pentru cele 5 ha. de pământ, rămase dela bărbat.

Plângând sărmana nenorocită, îmi spunea în fața preotului, că trebue să mai vândă din pământul copiilor, pentru ca să achite **„birul pe mort“**. Și acesta este unul din sutele de cazuri ce se petrec.

Răul este că toate aceste nemulțumiri, drepte sau nedrepte, le exploatează nu numai agenții sovietismului rusesc, care furnică în Basarabia, dar ceiace este dureros, — așa putea zice criminal — munca diferitelor partide politice.

Socotesc — încheie d. Ifrim — că dacă pretutindenea patimele politice sunt o nenorocire, în Basarabia, în felul cum se manifestă — ating proporțiile unei crime. O! dece Dumnezeu nu dă duhul înțelegerii, tuturor partidelor politice, pentruca de acord să poată face măcar azi, ceiace a trebuit să facă cu șapte ani în urmă, să scoată blestemata politică din Basarabia, dându-i misionari administrativi și culturali, cari statornicind buna înțelegere, buna școală și înțeleapta dreptate să poată alipi și sufletește Basarabia la România întregită.

Horea Cogălniceanu

Din Zbiroaia (Lăpușna)

Societatea culturală: „Junimea“, din comuna noastră, continuă a organiza serbări ca și în anii trecuți, dovedind prin aceasta munca harnică a celor ce o conduc.

In seara zilei de 10 Ianuarie, o frumoasă serbare a avut loc în localul societății, serbare condusă de parohul preot Luca Sorceac, președintele societății, un luptător de mare valoare pe toate căile pentru răspândirea culturei românești.

S'au cântat multe coruri românești de către elevii școalei primare din, sat conduși fiind de d. A. Nagacewschi, seminarist din Chișinău. Tot el a recitat anectode de Speranția, precum și cantoneta comică „Herșcu Boccegiul“ de Alecsandri.

Pe lângă altă lume au luat parte d-nii inginer Stănescu, Dr. Kamarowschi, judecător Nisporean și mulți preoți și alții.

Serbarea a fost urmată de bal.

M. Luncașu

In ziua de 24 Ianuarie, la noi, s'a oficiat un Te-deum de către părintele paroh Luca Gorceac, rostind și o cuvântare cum s'a făcut unirea la 1859.

Răspunsurile au fost date de către corul școalei condus de către d. învățător D. Aaniței.

După slujba bisericească tot satul s'a adunat la societatea culturală „Junimea“ unde s'a putut constata munca harnică ce depun d-nii învățători.

S'au recitat anecdote de către școlari.

S'au cântat mai multe cântece naționale, conduse de d-ra Iulia Priluțchi și d-l D. Aaniței.

Serbarea s'a încheiat prin cuvântul d-lui înv. Aaniței despre „Unirea“ întâmplată la anul 1859, legată de aceea a Basarabiei.

In general se vede o muncă statornică plină de avânt a celor ce au cugetul curat mai ales pentru scumpa și blânda noastră Basarabie.

A.

Din Edenița (Hotin)

Seminarul nostru teologic și-a serbat cu mare fast patronul de ziua sfinților „Trei Ierarhi“. După serbarea serviciului divin s'a dat o masă comună la care au luat parte toate autoritățile târgului Edenița, cum și corpul profesoral în frunte cu d. T. Georgescu, director al seminarului. S'au ținut cuvântări ocazionale din partea reprezentanților autorităților aducând laude d-lui director și corpului profesoral pentru munca rodnică pe terenul cultural.

După amiază a urmat o producție de către elevii seminarului cu recitări, cântece și danțuri naționale după care a urmat o representație de cinematograf.

Cu această ocazie ținem să aducem laude bine meritate corpului profesoral în frunte cu sf. sa preotul I. Georgescu, care deși numai de trei luni venit în fruntea acestei instituții și cu toate piedicile a învins și a reușit de a pus bază a două cămine culturale, a înființat cinematograful, scenă de teatru și lumină electrică în seminar.

St. Răducanu

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Bistrița

Cu prilejul serbării naționale de 24 Ianuarie, sub-ofițerii batalionului 4 tunari de munte din Dej, au organizat o frumoasă reprezentație teatrală urmată de danț. Inainte de a se începe reprezentația, a vorbit d. Dumitrescu-Delavarona, redactorul revistei „Zări senine“, arătând însemnătatea istorică a acestei zile. A mulțumit ofițerilor din Dej pentru obolul dat culturei naționale, întrucât venitul curat l'au donat susnumitei reviste. A urmat piesa patriotică „In Carpați“ de maiorul Madgearu, jucată bine.

— Corpul ofițeresc din garnizoana Bistrița a organizat în seara de 2 Februarie un strălucit bal mascat în sălile cercului cultural. A luat parte toată intelectualitatea din loc.

— Mărindu-se încăperile liceului internat „Al. Odobescu“ prin anexarea otelului Ludnitz-Neckel, noul local care după ce a fost reparat și modificat având să fie refector, a fost sfințit de către preoții L. Greavur și C. Flămând. D-l E. Domide, directorul liceului a ținut o frumoasă cuvântare ocazională.

— Reuniunea „Sf. Maria“ a femeilor de plugari a avut o frumoasă producție artistică în ziua de 31 Ianuarie. Din program remarcăm piesa poporală „A fost odată“ jucată bine și comedia „Țiganul la vânat“. A urmat danțul. Venitul curat a fost depus la fondul bisericei române. *Mil.*

Din Covasna (Trei-Scaune)

In ziua de 7 Februarie, școala primară din localitate a dat o serbare în localul restaurantului Negură dela băile din Voinești, sub conducerea d-lui înv. Dobros Nicolae, și a Sfinției Sale preotului Ticușanu, cu scopul ca banii adunați să servească la cumpărarea de cărți pentru școlarii săraci.

S'a jucat teatru de copiii școalei, s'a cântat și jucat jocuri naționale. S'a adunat suma de lei două mii, pentru care părintele Ticușanu a mulțumit tuturor locuitorilor cari au luat parte la serbare.

Tot în această zi după terminarea sfintei slujbe religioase părintele Ticușanu a cetit în biserică un apel trimis de consistorul bisericesc din Sibiu în care roagă pe locuitori cu bună inimă de a dărui câte ceva pentru Căminul orfanilor din răsboi. S'a adunat suma de 870 lei sumă care s'a trimis Consistorului.

Ștefan Bucălță

Din Sârbova (Banat)

Societatea „Doina“ dela noi, înființată abia de un an, în sara de anul nou a dat în școala primară un concert urmat de teatru.

Corul societății a cântat foarte frumos cântece de I. Vidu, I. Socolea și bucata „Salut“ de Gh. Andraș, directorul școalei din localitate.

S'a jucat piesa teatrală „In sat la Tânguești“, rolurile fiind susținute de d-rele Maria Iștănuți și Ana Fanu și d-nii V. Avram, Ion Golorie, Iosif Avram, I. Pisat, Iosif Fanu și I. Miescu.

A urmat apoi „O șezătoare locală“ luând parte fetele și femeile societății în costumul național uniform al societății, cântând și torcând cu furcile. Tabloul acesta a plăcut foarte mult celor de față și au ovaționat.

După aceasta a urmat danț.

„Sârboveanul“

Din Telechiu (Bihor)

In ziua de 31 Ianuarie a. c. în comuna noastră a avut loc întrunirea Cercului cultural învățătoresc „Tileagd“.

După ședința intimă, a început în sala școalei primare desfășurarea programului artistic, înfăptuit de elevii școalei primare. Locuitorii acestei comune sunt unguri, afară de câteva familii românești, cu toate astea sala era plină de lume.

Programul l-a deschis d-l înv. Jura președintele cercului, vorbind despre legea învățământului.

După conferință a urmat producțiunile copiilor pregătiți de către d-l înv. Gh. Șerban, copiii jucând piesa de teatru „Meșteșugarii“.

Apoi s'au jucat jocuri naționale. E interesant cum d-l Șerban în timp de 5 luni a fost în stare să săvârșească ceeace alții dinaintea d-sale n'au putut în timpul celor 7 ani. E interesant cum la 1 Sept. 1925 când și-a luat post d. Șerban în această comună, aproape nici un copil nu știa vorbi românește — ba chiar nu voiau să vorbească nici măcar în școală — iar la 31 Ian. 1926, numai câte o greșală de pronunțare se observa la copii.

C. V.

Din Țiptelnic (Mureș)

Intre două dealuri nu prea mici se află și satul nostru. Cu toată micimea lui însă, Duminică 31 Ianuarie a. c. a fost înălțat poate mai mult ca oricând, datorită serbării școlare ce a avut loc în localul școalei de stat.

S'a jucat bine piesa teatrală „Maistorul Căproni“. S'au spus monoloage, dialoage și corul mixt a complectat programul. Toate acestea se datoresc inimosului înv. D. Tomovici, care se vede că își cunoaște datoria pe deplin. Pe această cale ceicе au fost la serbare îi aduc vii mulțumiri și totdeodată dorindu-i și rugându-l ca să ne facă cât mai multe serbări.

N. S.

Din Zălau (Sălaj)

D-l Dr. Victor Bojar profesor la „Academia Teologică“ din Gherla a ținut două conferințe religioase în orașul nostru în cadrele „Astrei“.

In ziua de 1 Februarie a vorbit despre „Dumnezeu ziditorul lumii“; iar în 2 Februarie despre: „Omul în lumina credinței creștinești“.

Sala mare a „Casinei Române“ a fost plină de intelectuali și școlari ca să asculte învățăturile despre Dumnezeu.

D-l Dr. Nicodim Cristea primarul orașului și președintele „Despărțământului Astrei“ a salutat pe distinsul oaspe.

Corul „Școalei Normale de învățători“ condus de d. prof. Dunca a cântat „Tatăl nostru“. Corul „Școalei secundare de fete“ condus de profesoara d-na Lucia L. Ghergariu a cântat „Rugăciune“. A mai cântat corul „Liceului de băeți“ condus tot de d. prof. Gh. Dunca și s'au declamat poezii de către eleve și elevi.

Muzica militară condusă de d-l Locot. Ioan Chivu din Bat. 7 Vânători de Munte din loc a cântat frumos.

De data aceasta a fost onorat de către d-l Dr. Gh. Pop avocat și președinte al „Casinei Române“ cu 300 lei elevul de cl. VI-a Mihail Rob de la școala normală pentru poezia lui originală „Glasul celui ce strigă în pustiu“ și care a declamat-o cu mult succes.

Numitul elev este autor al mai multor poezii originale și promite a fi un tânăr de multă nădejde.

Ca încheere d. Dr. N. Cristea a mulțumit d-lui conferențiar pentru gândul bun cu care a pornit să propovăduiască cuvântul lui Dumnezeu.

Ion Delaschei

Din Bădeu (Sălaj)

In ziua de 7 Februarie s'a ținut o întrunire culturală în comună.

Cercul cultural „Zălau“ al învățătorilor împreună cu doi delegați ai „Astrei“ Despărțământul din Zălau, au venit să țină câteva conferințe pentru popor.

Dimineața s'a ținut serviciu divin la care au luat parte toți oaspeții comunei. S. Sa preotul Leontin Filip a vorbit credincioșilor despre „Foloasele învățăturii“, îndemnând pe toți să se adune în școală pentru ascultarea poveților bune.

Dela biserică au trecut apoi cu toții în sala școalei primare.

Din partea cercului a vorbit d. Romulus Șipoș, învățător în comuna Curitău, despre „Alcoolism“.

Din partea „Astrei“ a vorbit d. Ioan Iordache controlor la primăria orașului din Zălau, despre „Inaintarea culturală“, iar d-l Ioan Știrbu-Nașu, învățător la școala de aplicație dela școala normală din Zălau, despre „Datoria noastră față de biserică“.

Elevii școalei primare din comună s'au produs cu cântece, declamații, comedie.

Buna reușită a acestei producții servește drept laudă d-lui Petre Marian învățătorul școalei, care s'a obosit cu aranjarea acestui frumos program. *I. D.*

Din Mădăraș-Fânațe (Mureș)

Cu toate că satul nostru este cam izolat din cauza așezării geografice, de celelalte comune și nu are prea multă inteligență și oameni de propagandă culturală totuș prin stăruință se poate ajunge la rezultate nebănuite. Așa a fost la noi în seara zilei de 2 Februarie o frumoasă serbare școlară urmată de bal în care s'a putut vedea cu adevărat rezultatul muncii depuse de harnica înv. d-șoara Victoria Mureșanu. S'a declamat, s'au cântat cântece și ceeace a fost frumos de reținut jocul românesc „Lugojana“ în costumele naționale.

A urmat în urmă danțul care a ținut până în zorii zilei.

Frumoasă inițiativă a avut d-șoara înv. cu această serbare căci nu a fost om care să nu fi fost mulțumit de cele predate.

N. Delacorabia.

Cărți și reviste primite

In editura „Cartea Românească“ București:

Cunoștinți folositoare. Seria D. „Știința Aplicată“: Betonul armat de ing. N. Ganea. No. 12 Lei 4.

Seria C. „Din lumea largă“: Cetățile moldovenești de pe Nistru de Ap. D. Culea. No. 25 Lei 4.

Seria D. „Știință aplicată: Gări și trenuri de Gh. Șiadbei. No. 13. Lei 4.

„Cinstirea Preacuratei Fecioare Maria, a îngerilor, a sfinților. Moaștele, icoanele, sfânta Cruce, Prescurile“, de Dr. N. Brînzeu, Lugoj. Prețul 8 lei. De vânzare la autor și la toate librăriile.

„A doua venire a Domnului Nostru Isus Hristos. Rătăcirea adventistă sau milenistă“, de Dr. N. Brînzeu, Lugoj, Prețul 12 Lei.

„Meșterul Nicu“ (Povestire din viața pictorului N. Grigorescu) de Horia Petra-Petrescu. Buletinul 39 al Despăr. Sibiu, al Asociației „Astra“.

In editura „Cartea Românească“ București:

„Domnița Lăcrămioara“ carte pentru copii, ilustrată, prețul 50 lei.

„Din traista lui Moș-Crăciun“ de Elena Farago. Ediția II. Carte premiată de Academia Română. Prețul 35 lei.

BANCA NAȚIONALA A ROMANIEI

ACTIV — BILANȚUL GENERAL închis la 31 Decembrie 1925 — PASIV

Cassa	Argint și diverse monete	—	4.625.120	35			Capital	—	12.000.0
	Aur monete — — —	—	126 400 237	87	131.025.358	22	Fond de rezervă	—	97.742.9
Lingouri de aur — — — —			12 124 695	06	12.124.695	06	Fond pentru amortizarea imob., mobilierului și mașinilor de imprimerie		157 404.4
Aur depozitat	Monete și lingouri	—	515.159.980	41			Fond pent. asistența personalului Băncii		17.069 8
	Monete — —	—	112 959 699	70	428.139.680	11	Fond de pensii și ajutor personalului Bănci — — — — —		23.078.6
Stoc metalic: 6 900 479 982·63							Bilete Banca Națională	Emise —	21306.577.136	
Disponibil, trate și bonuri de tezaur aur			6.333 815.369	59	6.333.815.369	59	a României în circulație	în cassă și exp	1 180.207.130	20126.370.0
Portofoliu român	Centrala —	—	5.547 169 377	84			Conturi crte., și recipise la vedere —			1.045.711.8
	Sucursale și agenții		2 878.225.826	49	8.425.395.204	33	Reescontul anului viitor — —			60 242.5
Casele de împrumut pe gaj ale agriculturilor și industriașilor — —					117 860.068	56	Conturi diverse — — — —			7.500 980.8
Imprumutul Statului de										
1.600 000 000 (1914-1918)		1.024.600.000·—								
1.500 000 000 (12 Mai 1919)		1.493.756.364·71								
1 000.000.000 (16 Oct. 1919)		1.000.000.000·—								
2.500.000 000 (6 Ian. 1921)		93.008.083·86								
200.000 000 (1920 Bănci Pop)		150.000 000·—	3.761.364.447	57						
5.000.000.000 (11 Ian. 1920)		5.000 000 000·—								
2.500.000.000 (5 Ian. 1921)		2.025.991.421·43	7.025.991.421	43	10787.355.869	—				
Imprumut pe efecte publice	Centrala	151 947 600·—								
	Suc. și agenții	192.947.000·—	344.894.600	—						
Impr. pe ef. publ. în cont curent		282.622.300·								
din cari nu sau ridicat		72.116 041·57	210.486 258	13	555.380 858	13				
Efectele capitalului social — —					11 999.705	—				
„ fondului de rezervă — —					20.823.375	—				
„ „ de amortizarea, mobilierului și mașinelor de imprimerie					22.475.405	—				
Efectele fondului asistenții personalului Băncii — — — —					10 059.051	13				
Efectele fondului de pensii și ajutor al funcționarilor Băncii — —					10.143.840	60				
Imobile — — — —					161 023 901	88				
Mobilier și mașini de imprimerie —					26.900.775	73				
Dobânzi datorate la împrumuturi pe efecte publice — — —					9.292.923	34				
Conturi curente — — — —					331.654 711	18				
„ de valori — — —					378.089. 03	43				
„ diverse — — —					1 267 040 ·50	17				
					29040 601 045	46				29040 601 04
Efecte și alte valori în păstrare —			549.091.627	72			Diverse efecte și alte de restituit —			12358 828.58
Bonuri de tezaur aur în gaj pentru împr. Statului — — — —			7.585 500.000	—			Conturi de ordine — — —			1 867.963.60
Efecte în gaj și în păstrare provizorie			4.224 236.957	50	12358 828.585	22				
Conturi de ordine — — —					1867 963 608	44				
					14226.792.198	66				14226.792.19

Guvernator, M. Oromulu — *Director, C. I. Băicoianu*

DEBIT — CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE închis la 31 Decembrie 1925 — CREDIT

Cheltuieli de administrație — —	141 350.278	76			Soldul semestrului —	610.64
Impozite și diferite taxe — —	29.967 940	20			Dobânzi și beneficii diverse — —	258 857.524	39	
Rezerva de prevedere la portofoliul român și strein — — —	23.000 000	—			Trate și remize și diverse operațiuni cu străinătatea — — —	23.273.149	87	
Rezerva pent. prime la cumpărări de aur	36.400 000	—			Venitul efectelor publice, — Capital social — — — — —	564.399	25	
„ pentru asigurări — —	10.000.000	—			Diferențe de curs la efecte publice —	351.845	56	283.046.41
Amortizarea imobilelor — — —	20.100.000	—						
„ mobilierului — —	700.000	—						
Alocația suplimentară, fond de pensie al funcț. — — — —	3.500.000	—	265 039.318	96				
Beneficiul net de lei 34.618.842 33 se distribue în modul următor:								
Fond de rezervă: Partea rezervată de 20 la sută asupra sumei de lei 33.898.842 33 (lei 34.618.842·33 minus primul dividend de lei 720.000 conform statutelor) — — —	6.779.768	50						
Restul de lei 27.119.073·83 se repartizează astfel:								
30% ministerului finanțelor — —	8.135 722	10						
7% tantiemele consiliului de administrație și censori — — —	1.898.335	10						
1% cassei de pensii și ajutor a funcționarilor — — — —	271.190	70						
Dividend pe 1925								
Impozit 18% as.								
dividend lei 13140 de acț. lei 3.153.600								
Aconto de divid. lei 150- de acț. lei 3.600.000								
Rest de divid. lei 44860 de acț. lei 10.766.400	17.520 000	—						
Dividend integral lei 730 de acțiune								
De raportat pe anul viitor — —	13.925	93	34.618.842	33				
			299.657.061	29				299.657.06

Guvernator, M. Oromulu — *Director, C. I. Băicoianu*

S'a deschis
Noua farmacie românească
Dr. Dimitrie A. Olariu
CLUJ
Strada Regina Maria No. 9
Se fac analize medicale

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-52-12

Restaurantul și Bufetul CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilas
Piața Unirii Cluj
41—28—17

Perii
pentru Armată, Uzine industriale, Gospodării, Ferme
numai la firma
IULIU MÜLLER
Fabrică de perii, fondată la 1852.
Cluj, Str. Nic. Iorga 14
57— 6—15

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26-16 *ANTON JUDOVITS.*

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

Prăvălia de semințe Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu înaltă colțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onorar la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
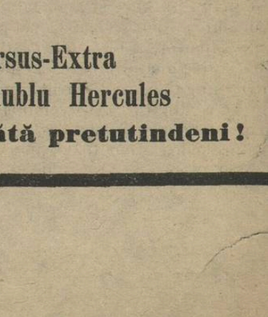
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

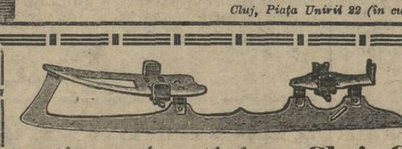
Mare asortiment
Fiul lui Matia Kun
cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.
Nichelare și ascuțitul se execută promt.

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Subscrieți acțiuni la Societatea de editură „CULTURA POPORULUI“

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 28 Februarie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 150 Apare în fiecare Duminecă

ALTĂ EROARE?

Se ştie că legile şcolare din 1918, năzuind să creieze adevărata „şcoală a poporului", au fost înmormântate odată cu întreaga legiferare a Parlamentului dela Iaşi. Ţinându-se seamă de aglomerarea centrelor de mâna întâia, de îmbulzeala ruralilor spre şcolile secundare, s'au înfiinţat mai târziu ca un „echivalent" al şcoalelor pregătitoare, gimnazii prin târgurile de mâna a doua. Meteahna cea mare a acestor şcoli — meteahnă care şi explică roadele ce le dau, — e insuficienta pregătire a corpului profesoral. (Cei în mai deaproape contact cu realităţile şcolare, ştiu din cine se recrutează profesorii gimnaziilor de pe treapta a doua, în lipsa — tot mai simţită — a elementelor cu adevărat pregătite pentru profesorat.)

S'ar părea că eroarea de mai sus se va repeta şi în privinţa şcolilor superioare.

Gazetele au anunţat că Academia de Drept din Oradea-Mare, va fi transformată într'o facultate juridică, că dela Craiova s'ar fi înmânat un memoriu autorităţilor competinte pentru înfiinţarea unei universităţi în Cetatea Banilor, că o delegaţie de cetăţeni s'ar fi prezentat Ministrului Şcoalelor, cerându-i să le înfiinţeze deocamdată o facultate juridică, dânşii obligându-se să facă rost la timp de local (!). La Chişinău s'a dat semnalul pentru transformarea universităţii libere, într'o universitatea de stat, Mai dăunăzi, în tren, o cuviosă faţă bisericească îmi şoptea că se va începe o campanie pentru transformarea Academiei Teologice din Sibiu, în facultate teologică. Veştile acestea trebue să ne bucure, dar să ne şi pună pe gânduri: să ne bucure pentrucă înmulţirea şcolilor superioare, ar fi un semn de îmbulzirea tineretului spre focarele de înaltă cultură; să ne îngrijoreze în acelaş timp, ca nu cumva să ne trezim cu adevărate surogate de şcoli superioare. Când e vorba de înfiinţat şcoli superioare, trebue să ne întrebăm cu toată seriozitatea: 1) Corespund ele unor reale necesităţi? 2) Sunt suficiente mijloacele materiale ca să funcţioneze normal? 3) Nu cumva prin sumele ce s'ar vărsa, pentru nouile creaţiuni, s'ar putea ajuta mai cu folos şcolile existente? 4) Avem de unde recruta corpul profesoral necesar? Problema corpului didactic are o importanţă capitală, deaceea, dacă şcolile acestea trebuesc neapărat înfiinţate, şi n'avem de unde selecţiona profesorii necesari, e mai cu folos şi mai demn chiar, să facem apel la elementele străine serios pregătite, decât la autohtonii improvizaţi.

O atenţiune mai deosebită ar merita iniţiativa luată de a se înfiinţa o universitate în capitala Olteniei.

Pentru considerente de ordin economic şi cultural, pentru numărul de absolvenţi de liceu, ce-l dă anual Oltenia, provincia aceasta ar merita poate o şcoală superioară, de pildă o academie agricolă ori comercială. De aci însă, şi până la înfiinţarea unei universităţi cu câteva facultăţi e de făcut un pas mare, un adevărat salt. Pe lângă motivele de ordin general, indicate mai sus, a-şi avea de adăugat: 1) Toate judeţele Olteniei au învestit şi sunt pe cale să investească însemnate capitaluri, pentru amenajarea de căminuri studenţeşti; 2) Dacă e vorba să deschidem unghiul sub care trebuesc privite lucrurile, socot c'ar fi mult mai de folos, în loc să se înzestreze o provincie şi un oraş curat românesc cu şcoli superioare, să se facă operaţia aceasta într'un ţinut şi oraş cu populaţie alogenă.

Ne gândim în primul rând la Timişoara, unde şi avem în fiinţă un important nucleu. Şcoala Politehnică. Am creia astfel spre graniţa de vest, un puternic focar de cultură românească, care ar radia intens peste un întreg ţinut. Ce pot săvârşi şcolile superioare într'un centru înstrăinat, ni-l oferă — ca să nu facem apel la exemple de peste graniţă — Clujul, citadela până mai ieri, de cultură maghiară.

Ion Dongorozi

Biblioteca lui British Museum

Prietenului şi confratelui meu d l C. Cehan-Racoviţă

Pagini scrise în „hall"-ul de sub cupolă. — Biblioteca de cataloage. — „Şoarecii de bibliotecă" — „Los chiflados del Bristish". — Faclele trecutului luminând drumul viitorului. Lumina nestinsă a marilor cărţi. Şoapta cărţilor.

„Icoana stelii ce-a murit
„Încet pe cer se suie
„Era pre când nu s'a zărit
„Azi o vedem şi nu e".

I.

Mă întreb adesea ce m'aş fi făcut fără generosul meu mângâetor în Londra: British Museum cu biblioteca lui. Puţini români ştiu ce grea e viaţa unui intelectual în Londra. Casele cu gazde, boarding-house, o industrie sui-generis care mie-mi pare nespus de tristă sperie activitatea aşa de gingaşă a creerului; teatrele şi cărţile sunt inaccesibile pentru mijloacele unui student, chiar când e dublat de un om de litere — lipsa de arginţi a ambilor e doar proverbială; — aici nu răsună din ferestrele deschise ca în muzicomana Viená viorile ce dăruesc trecătorului pe stradă o candidă frântură dintr'o sonată de Mozart, sau pianele nobile ce te cutremură cu titanice acorduri wagneriene sau te însenineză cu ritmul săltăreţ, rază de soare muzicată, al vreunui vals albastru de Johann Strauss. Iarna londoneză, iarnă de ploaie amestecată cu fum înecăcios şi ceţuri reci, n'are nimic din farmecul alb al zăpezii stockholmeze, bunăoară, pe care se proectează fetele rumene şi băeţii vânjoşi ce cu sky în spinare se duc să se îmbibe de frumuseţea neprihănită a iernei boreale.

Ci în Londra casele-s geometrice iar muzele harpiste, ce alintau sentimental strunele în vremea Reginei Victoria, au amuţit în faţa năvălirii zgomotoase a industrialismului.

Ce s'ar face intelectualii, bieţi rătăciţi în lumea asta de fier şi cărbune negru dominată de businessmanii prosaici, ce s'ar face visătorii, fără popasuri de hrănire a sufletului lor năzuitor, fără oaze ce sting setea minţii, cu apa vie a înţelepciunii veacurilor?!

O astfel de oază de înviorare şi cea mai de seamă, în mijlocul Londrei, uriaşei congestii de case lipite întreolaltă, e Biblioteca lui British Museum.

Dupăce ai obţinut „biletul de cititor", paşaportul ce îmblânzeşte pe cerberii uniformaţi ce păzesc intrarea spre enorma colecţie de cărţi, şi apoi ai păşit, evlavios ca într'un templu în spaţiosul hall rotund, te izbeşte diversitatea etnografică a cititorilor. Se înţelege, tonul îl dau Englishmanii: pastorii, unii grăsulii, alţii uscăţivi ce descifrează cărţi teologice; studenţi pe care te miri că-i vezi fără nelipsita pipă ca de marinar, gentlemani mai în vârstă cu paltonul şi pălăria pe cap cari răsfoesc zgribuliţi impozante infolio. Şi multe multe cititoare. Iată indiene ce culeg din slova cărţilor apusului învăţătură pe seama ţării lor dela soare răsare. Doamne, cum seamănă cu ţigăncile noastre. Închipuiţi-vă chivuţele noastre, nedesculţe, şi plecate ceasuri întregi pe cărţi şi stampe. Ele au haine lungi de se târă în colori ce se ceartă şi bat întreolaltă; din broboadă de borangic fin ghicesti mai mult decât vezi faţa arămie în care ard molcom doi ochi visători. — La un pupitru un „gentleman negru". — Un filosof catalan de o austeră atenţie ce aminteşte pe marii iesuiţi ai Spaniei. O fată îmbrăcată în verde, cu faţa smeadă care totdeauna şi la acelaşi pupitru soarbe ca pe un elixir volumele fine, pe cari, după rândurile scurte, le ghiceşti că sunt de poezii. E misterioasă această poetică cititoare engleză cu chip meridional! — Iată şi turbanele mahomedane.

In răstimpul de un an şi mai bine de când sunt cititorul aproape cotidian al Bibliotecii, am ajuns să cunosc pe toţi cititorii. Cunosc şi pe „loviţii cu leuca", „los chiflados" cum îi numea prietenul meu spaniol.

Cunosc doi inşi cari vorbesc când singuri, când cu cărţile deschise înainte-le.

Sunt apoi cetitorii-artişti ce par că se îmbată în hallul acesta năpădit de neguri nordice, de poezia caldă şi ameţitoare a persanului Omar Khayyam:

Vai ce păcat că Primăvara dispare
odată cu Roza!
Ce păcat că Manuscrisul cu dulci
miresme al Tinereţii trebue să
se sfârşească;
„Cine ştie dincătrău, şi încătrău a
zburat iarăşi,
„Privighetoarea ce cânta în ramuri!

Imi place să citesc feţele cititorilor de poezii. Simt cum muzica versurilor cântă în sufletul lor ca „privighetoarea ce cântă 'n ramuri".

Da, cărţile te pot muta din cetăţile înegurate în raiuri de înflorită fericire!

I. Ol. Stefanovici-Svensk.

UN SFÂNT PRIBEAG ROMÂN

— Ieremie Valacul —
(1556—1625)

De obicei te prinde mirarea, când vezi pe câte cineva, că-şi lasă casă, masă, şi odihnă, îşi ia toiagul pribegiei şi porneşte, nici el nu ştie unde, dar pleacă să caute o lume mai bună.

Te prinde mirarea ca de o minune, văzând pribegii aceştia cum pornesc aşa netam-nesam la drum, şi se duc, peste ţari şi peste mări, căutând o lume mai bună. Şi totuşi se întâmplă adese astfel de pribegii. Când îi vine omului dorul de ducă, se duce şi nu se uită că-l plâng părinţi, fraţi şi surori, ori chiar dulci copilaşi; îşi închide ochii şi-şi ia lumea în cap.....

Am văzut unii ducându-să pe la Ierusalim, ca să vadă „locurile sfinte" şi să se sfinţească şi ei, dacă locul ar sfinţi pe om şi nu omul ar sfinţi locul. Am văzut pe alţii ducându-se la America, pentru a-şi câştiga bani, par'că în America banii ar sta pe garduri, ca vrăbiile, şi n'ar trebui muncit din greu, cum se munceşte şi la noi, dacă vreai să-i câştigi, ba poate şi mai pogan. Dar am văzut pe unii mergând la Roma, să vadă leagănul neamului nostru, cum a fost badea Cârţan, săracul, care cetind în cărţi despre obârşia noastră împărătească, nu s'a mai oprit până n'a ajuns la Mama Romă, şi nu s'a odihnit până nu s'a culcat la picioarele statuiei lui Tata Traian Împăratul; şi cum au fost, în anul trecut'o mulţime de peregrini români, cari s'au dus în două rânduri s ăse închine în anul cel sfân la mormintele Sfinţilor Apostoli Petru şi Pavel.

Se vede deci limpede, că nu numai dorul de câştig bănesc poate să pornească pe cineva la pribegie ci mai ales — alte doruri mai înalte ale sufletului omenesc.

Am văzut doară, nu de mult că şi un suflet de prinţ, care putea să aibă în ţara sa toate mulţămirile până şi Schiptrul stăpânirei regeşti, a fost prins de acest sfânt cutremur al dorului de ducă şi părăsind palat şi moşii, soţie şi copii, a plecat în străinătate oprindu-se în pământul străbun al Italiei .... Dacă muntele Caraiman s'ar fi pornit la drum în lume nu s'ar fi mirat oamenii mai mult ca de aceasta pribegire de bună voie, pe care mintea omenească nici azi nu o cuprinde... Mai ales azi, după ce a cetit scrisoarea duioasă, pe care prinţul a trimis'o celui dintâiu duhovnic al Ţării, rugându-l să spuie „tuturor, că undeva pe meleaguri străine, va bate veşnic o inimă românească, va fi undeva, veşnic, un suflet de român".

Sunt necuprinse taine în sufletul omenesc şi pe coardele lui o mână nevăzută joacă uneori melodii, pe care omul de rând nu le înţelege, dar sufletul le urmează, ca şi vrăjit de nevăzuta, dar simţit a putere a spiritului, care suflă unde vrea.....

Au mai fost la noi astfel de porniri în pribegie neînţelese la început, şi minunat isbândite la sfârşit.

Povestea unei astfel de pribegiri sfinte, vreau să o povestesc aici pe scurt, aşa cum ne-a păstrat-o o carte italiană, tipărită în Neapol, la anul 1670.

Cartea aceasta însăşi e o mare raritate azi. Abia sunt două exemplare cunoscute. Cea dintâiu, ce o cunoaştem, a fost găsită la Roma, în 1905, de d-l George Sion, fruntaşul suflet moldovean, care a adunat o comoră de cărţi rari în viaţa sa, şi toate le-a dăruit deunăzi Bibliotecii dela Universitatea noastră din Cluj.

Una din cele mai scumpe cărţi din comoara d-lui Sion, — şi care se păstrează ca o peatră nestimată sub lacăt — este tocmai cartea care închide povestea sfântului pribeag de Român, care a fost Irimie Valacul, mort în 5 Martie 1625 — acum 300 de ani — cu cununa sfinţeniei pe frunte, într'o mânăstire de călugări din Napoli.

Cine a fost acest sfânt? Un Român ca toţi Românii, un ţăran român din Ţara Românească. Născut la 1556 din părinţii Stoica Costin şi soţia sa Margherita Bărbat, acest băiat, din botez Ioan, a crescut ca toţi băieţii de la sate, în mijlocul câmpului, în freamătul dumbrăvilor, la şopotul apelor, păzind vitele şi oiţele tatălui său, care nu erà sărăcuţ, dar nici bogătan, ci era om bun şi cu milă faţă de semenii săi mai săraci. Ear mama lui Margherita, era un mărgăritar de suflet credincios şi evlavios, care pe cum şi-a scăldat copilaşul în apele calde şi curate când a fost mic, aşa şi-a scăldat băietaşul, când a fost mai mărişor în toate undele calde ale sufletului său milostiv şi blând, ca o sărbătoare de primăvară. Mai ales că el, Jonel, era cel dintâiu copil, coconul cel dintâiu al dragostei ce înflorea bogat în sufletul ei feciorelnic creştinesc. Mai târziu Margherita lui Stoica Costin a mai avut încă alţi 5 copii, băieţi şi fetiţe, dar Jonel a rămas, să pare, puiul desmierdat al îngrijirilor de mamă, care creştea cu vârsta şi cu înţelepciunea, ca un luger de maslin împrejurul casei părinteşti, plin de dar şi de adevăr, dela D-zeu şi dela oameni, şi mai ales dela D-zeu.

Că băiatul acesta, deşi nu umbla la nici o şcoală, învăţa necontenit dela buna învăţătoare, care era mamă-sa, şi deşi nu cunoştea nici o slovă de scrisoare, el cetia necontenit în marea carte alui D-zeu, în câmpul cu flori, în cerul cu stele, în sufletul plin de întrebări, la care căuta să-şi dee răspuns. Şi cum slovenia el din aceasta strălucită şi înflorită carte, găsia, că D-zeu e aşa de bun şi de sfânt, cât e cu neputinţă a nu-l iubi şi e o nespuză fără de lege a-l ocări sau sudui. Şi cum creştea şi se făcea tot mai frumos şi mai dulce, flăcăuaşul dela ţară începem să se îngrijoreze de sufletul său, văzând răutatea oamenilor, cu care se întâlnia, pe la târguri, pe la moară şi pe la mânăstire, un-

IEREMIE VALACUL
(1556—1625)

de începea să umble cu părinţii săi. Aşa că i-a venit gândul să intre şi el la mânăstire să se facă călugăr, ca lăsând toată grijea cea lumească la o parte, să-şi lucreze mântuirea sa sufletească.

Aflând despre acest cuget, mămăsa nu l'a sfătuit, să intre mânăstirile din Ţară, deschizându-i ochii la unele rătăciri şi rele năravuri, cari s'au fost cuibărit şi pe la mânăstiri, în vremile acelea de turburare, cari au urmat după reformaţiunea calvinistă, şi care ispitia sufletele şi printre români, pricinuind oarecare turburare, ca şi bolşevismul din zilele noastre.

Şi atunci, negăsindu-şi loc potrivit pentru a-şi scuti grădinuţa cu flori ale sufletului său a început a-l cuprinde un fior de nemulţămire şi un nestăpânit dor de ducă... Ii venia să plece, şi să meargă, să tot meargă până unde va găsi un loc potrivit pentru sfinţenia, ce dorea să o stăpânească cu sufletul său nevinovat şi neaşezat....

Intr'o toamnă văzu un şireag de cocoare, care zburau în linie, dreaptă după unul, care mergea înainte şi-i chema pe ceialalţi, cu glasuri înduioşate.

Şi întrebând pe tatăl său, că unde sboară paserile acelea, înţelese că spre amează zi, unde este o ţară mai dulce, unde nu este iarnă cu ger, unde toamna se trece deadreptul în primăvară, şi unde şi oamenii sunt mai luminaţi şi mai buni la credinţă, şi că-i zice Italia...

Şi atunci un gând luminos a răsărit şi în mintea lui... Să se facă şi el ca un călăuz de cocoară, şi să se tot ducă, ca'ntr'un sbor, până acolo la pământul fericit al Italiei..... Gândul acesta l'a stăpânit cu atâta tărie, încât într'o bună zi a pornit într'acolo, unde sburau cocoarele. Şi a mers şi a tot mers, singur singurel, cu toiagul său de drumeţ şi trăistuţa sa cu merinde. Şi când i-s'a găta merindea şi flămânzia se băga la lucru cu ziua, de-şi câştiga, de cheltuială, şi apoi iară pornea mai departe, în linia ce i-o arătau cetele de paseri călătoare. A ajuns, cu vremea, într'un ţinut unde oamenii nu mai vorbiau, ca el, şi nu se putea înţelege cu ei, decât prin semne. Dar el lucra câte o zi două, şi apoi călătoria, câte trei patru şi aşa ajunse odată într'un oraş, unde se zideau zidurile cetăţii.

Era Alba-Iulia din Ardeal.

Acolo a cunoscut un om mai bătrân, care vorbia românește, şi din vorbă în vorbă, s'a băgat şi el la munca zidurilor din cetate unde a petrecut mai multe zile. Şi se uimiau oamenii aflând, că tinerul ficioraş vrea să meargă în ţara Italiei, unde cresc lămâile şi înfloreşte olivul. Dar el oblici, că acolo în oraş la curtea prinţului ardelean, se află tocmai un doftor mare venit din Italia, ca să vindece pe Maria Sa, care era bolnav. Doftorul acela se pregătia tocmai să plece înapoi la ţara sa. Se înţelese cu el şi-l luă tovarăş de drum. Şi s'au pornit. Doftorul şedea călare şi Jonel Costin îi ducea calul de căpăstru. Şi aşa au călătorit multe zile şi săptămâni pe uscat şi pe apă până au ajuns în oraşul doftorului, care se numia Bari.

Era un oraş pe malul mării, unde a rămas câteva zile mirându-se de lumea ce vedea. Şi vedea lucruri, cari nu-i plăceau, şi auzia vorbe de hulă, cari îi turburau sufletul, şi să hotărîsă să-şi facă calea întoarsă, că i-se părea că oamenii de pe aci sunt mai rei decât cei de pe acasă. Dar când să se întoarcă îi ieşi în cale un om bătrân, care-i vorbia părinteşte şi prietenește, şi-i spuse, că să nu să supere, şi să nu judece ţara şi oamenii după acest oraş de la mare, unde se adună tot feliul de neamuri, de legi şi de fărădelegi, ci să se ducă la Loretto, unde-i casa sfântă, ori la Roma, unde-i sfântul Părinte, Papa, cri la Napoli, unde e o vestită mânăstire de călugări. El alese Napoli, că era mai aproape şi se duse acolo. Ajuns la poarta mânăstirei un călugăr îl întâmpină cu vorbă blândă şi-l întreabă ce vrea?

— Vreau să-mi mântuesc sufletul! — răspunse Jonel.

Şi-l duse la mai marele mânăstirei, care-l primi cu multă bunăvoinţă, şi-l îmbrăţoşă părinteşte, şi-l aşează în mânăstire, arătându-i locul şi rostul lui.

In călugărie Ion îşi schimbă numele în Ieremie, după cum e obiceiul la mânăstire.

In aceasta sfântă casă trăi Ieremie toată viaţa sa petrecând în fapte bune şi rugăciune. El lucra în grădină, el curăţia prin casă, el cerşia dela creştini milă pentru săraci, el îngrijea de bolnavii pe cari primiau în spitalul mânăstirei. Mai ales bolnavii îl iubiau, pentrucă el cu atâta dragoste îi îngrijea, că toţi se vindecau. Şi orî ce boală grea sau urîtă aveau, el le slugia, îi spăla şi-i vindeca, de orice rane şi de orice rele ar fi fost cuprinşi.

Toţi fraţii călugări se minunau de bunătatea lui şi se uitau la el ca la un sfânt al lui D-zeu.

Dar nu numai călugării din Mânăstire, ci şi toţi năcăjiţii din oraş şi din jur alergau la Fratele Ieremie, după sfat şi alinare, ca la un sfânt doftor al trupului şi al sufletului. Oameni săraci şi Domni şi Doamne bogate veniau la el, să-i ceară lecuire sufletului sau vindecare trupului. In toată ţara acea vestea i-a mers că e sfânt şi face lucruri de vindecări minunate.

Ear când a murit, în primăvara anului 1625, a curs lumea, ca la minune la sicriul lui şi mulţi betegi sau vindecat atingându-se de sicriul lui. Şi nu-l puteau scoate din biserică de îmbulzeala cea mare a creştinilor, cari voiau să-l vadă şi să-i sărute mâna sau poala vestmântului lui.

Vestea minunatelor vindecări săvârşite la mormântul lui au ajuns până la Roma, la sfântul Părinte. Papa a şi trimis atunci un Cardinal şi patru Episcopi, cari au mers la Napoli, şi au ascultat la protocol pe toată lumea, care a ştiut, a văzut sau a auzit, de minunile săvârşite prin mijlocirea Fratelui Ieremia. Protocolul acesta este şi acum şi în cartea, de care pomenii, se spun cu numele şi amănunţit cu toate împrejurările, toate persoanele, cari sau vindecat înainte şi după moartea lui prin mijlocirea lui. In temeiul acestui protocol, dacă s'ar lua înaite acum, fratele Ieremia Românul ar putea să fie pus în şirul sfinţilor lui D-zeu, ca să avem şi noi un sfânt din chiar neamul nostru.

In anul trecut sau împlinit chiar 300 de ani de la moartea sfântului Român. Noi nu ne-am adus aminte de el, dar în Italia el nu a rămas necunoscut, şi nu este uitat, ca în ţara lui de obârşie.

Cartea, care povesteşte viaţa minunată în fapte creştineşti ale lui Ieremia, are şi chipul feţii lui. In anul trecut la Roma, chipul feţei lui s'a tipărit în mii şi mii de mici iconiţe frumoase, pe dosul cărora s'a pus pe scurt povestea vieţii lui sfinte.

Astfel Fratele Ieremia Valacul poărtă şi acum cu cinste pentru ţara şi neamul nostru, numele său în toată lumea evlavioasă, a creştinilor şi se cade, ca măcar acum după 300 de ani să-l pomenim şi să-l prăznuim şi noi cu cinste, ca pe un sfânt a lui D-zeu răsărit din neamul nostru românesc.

Dr. Elie Dăianu
protopop ortodox unit al Clujului.

SCRISORI DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Opinia publică străină şi România

Se observă de câtăva vreme o pornire a unei anumite prese străine şi a unor anumite persoane al căror cuvânt, din fericire, nu are autoritate de cât asupra unui cerc restrâns de cititori, de a prezenta sub o lumină cât mai neplăcută, actuala noastră viaţă de stat, în multiplele ei aspecte.

Cercetători interesaţi, nesfiindu-se de a trece graniţa şi a veni la noi, pentru ca apoi, abuzând de o primire ospitalieră a cărei explicaţie nu trebue căutată, de cât în convingerea generală a inofensivităţii unei lupte nedrepte şi dela început menită să nu izbutească, apărători de cauze pierdute, admiratori ai unor regimuri a căror experienţă dăunătoare a fost suficientă pentru a face să piară pofta celor ce ar fi fost ispitiţi să le imite, profită de toate ocaziunile — bune sau rele — pentru a fi interpreţii direcţi ai unor cabale, ce ar vrea să ne fie dăunătoare, dar care prin patima cu care sunt deslănţuite, prin firea ce conţin, prin neadevărurile patente ce nu ezită de a afirma, nu fac de cât să se întoarcă în contra celor ce le debitează.

Ororile de care ei vorbesc, pretinsele nedreptăţi ale căror victime ar fi categorii întregi de cetăţeni, asupriri, prigoniri şi alte exagerări de acest fel, dictaturi în perspectivă, răscoale şi născociri de tot felul, umplu din când în când coloanele unor gazete necitite şi avide de noutăţi senzaţionale.

Nu ne vom opri asupra numelor, căci nu numele ne interesează, ci o anumită stare de spirit aşa de puţin importantă prin efectele ei, încât nici nu ar merita să fie relevată, decât pentru învăţămintele ce s'ar putea trage dintr'insa.

Străinătatea ne cunoaşte îndeajuns.

Sforţările continui ce s'au făcut pentru a lecui rănile unui război lung şi costisitor — în oameni şi în bani — n'au scăpat nimeni.

Cei ce ne cunosc, ne apreciază; cei ce ne apreciază, termină prin a ne acorda, dimpreună cu simpatia lor, încrederea pe care ne putem bizui şi care ne arată că munca reconstructivă şi reconstitutivă este menită a ne consolida un loc de frunte în rândul popoarelor europene, loc dobândit cu multă trudă şi imense sacrificii omeneşti.

Adevărata presă străină ne recunoaşte toate aceste merite şi proclamă cu toate prilejurile, încrederea într'un stat tot atât de muncitor în timp de pace, pe cât de hotărît şi viteaz în zile grele de război.

Oameni luminaţi ai Apusului ne înconjoară de toată solicitudinea lor binevoitoare.

Manifestaţiile româneşti în străinătate dau partea lor de contribuţie la această cunoaştere.

Savanţi români al căror renume îi face să stea alături de cei străini, sunt chemaţi să ţină prelegeri la şcolile mari din Apus.

Acolo, în faţa marelui public străin, căruia îi vorbesc de frământările istorice ale acestui popor, păzitor al latinităţii la gurile Dunării, de poeţii şi cărturarii ei, clădesc ei încrederea în soarta unui popor plin de vigoare şi convins de menirea lui.

Expoziţia românească din anul trecut, le-a arătat comorile artei vechi, precum şi bogăţia de inspiraţie a celei moderne. Şi pentru că vorbim de expoziţie, e bine să constatăm că a fost în special fericită ideea — şi iniţiatorii ei se pot felicita pentru acest fapt — de a fi fost singurul Stat, care a organizat o expoziţie a parte, în acelaş timp cu expoziţia internaţională, unde punerea la un loc a atâtor State, făcea să reiasă mult mai cu greu, caracterul specific al fiecăruia.

Luna trecută s'au întrunit la Nantes, într'o frăţească armonie, delegaţiile foştilor luptători aliaţi. In termeni entuziaşti, delegaţii români, împreună cu cei francezi, au arătat importanţa unor asemenea momente.

Nici o străduinţă în această direcţiune nu trebue cruţată, căci roadele ei sunt pe cât de repezi, pe atât de îmbucurătoare.

Sunt toate acestea, alături de multe altele trecute sub tăcere, manifestaţiuni, cari spulberă calomnia şi arătându-ne sub adevăratul aspect, constitue cel mai bun răspuns ce se poate da detractorilor.

Opinia publică străină în general, şi cea franceză în special, ne-au fost totdeauna şi continuă să ne fie favorabile.

Atâta vreme cât insinuările veninoase şi lipsite de răspundere se vor lovi de zidul solid al muncei serioase şi conştiincioase, el va rămâne cu totul neputincioasă şi slabul ei ecou, nici nu va putea ajunge până la noi. *Emil Pavelescu*

Soroca în trecut şi prezent

VII

Cu acest sistem, evreii au isbutit să-şi apropie munca ţăranilor pe timp de 5—8 ani de zile (Odeski Vestnik: No. 140-141, Zamfir Arbore, Basarabia sec. XIX-lea pag. 431).

Despre decăderea culturii tutunului se scrie (Besarabskia Vedomosti 1889, No. 28) încă de mult, dându-se alarma. Cultura acestei buruiene are o înrâurire foarte vătămătoare asupra agriculturii: săräceşte oamenii, pământul, micşorează terenul arabil, iar proprietarii la sate şi oraşe nu mai pot avea braţe pentru muncă, chiar atelierele erau golite de calfe şi ucenici. Această perturbaţie în relaţiunile economice nu putea dura mult, mai ales că tot folosul intra în mâinele câtorva străini.

Guvernul rus a găsit atunci de cuviinţă să creeze la Chişinău, la şcoala de Agricultură o pepinieră pentru aclimatizarea speciilor diverse de tutun Havana, Virginia, Mariland, Turcia şi Persia. Azi tutunul e un monopol al Statului şi de n'ar fi funcţionarii — în mod explicabil, de azi — cam abuzivi — cultura tutunului ar progresa.

O altă cultură ce este întinsă şi în Soroca e aceia a viermilor de mătasă. In genere puţin răspândită printre ţăranii, români, ruteni şi bulgari din Basarabia. Fac excepţie doar aceste trei judeţe Soroca, Bălţi şi Orhei, precum şi pe alocurea prin coloniile din sudul ţării.

Confecţiunea borangicului însă începe să se rărească, nefiind încurajată această cultură de stat în mod raţional, şi e păcat. Firul de borangic nu se vinde, ci e păstrat pentru trebuinţele casei. Un kg. de aţă de mătasă era la 1898, 20 ruble.

Albinăritul în jud. Soroca de asemenea e răspândit. Această îndeletnicire e foarte veche în Basarabia. Cu mult înainte de colonizarea română, zice ilustrul nostru istoric şi filolog B. P. Hăjdeu (Etimologicum Magnum t. I p. 741-752). Dacia era deja vestită prin albinăritul său, căci pe timpul lui Erodot, Tracii spuneau cu emfază Grecilor „că pe aici nu pot străbate de mulţimea albinelor."

Populaţia de lângă păduri, bătrânii, călugării, preoţii, sunt aceia cărora le place această nobilă ocupaţie.

Intre anii 1853—1845, s'a expediat între 756—1770 puduri de miere. Un pud costa 3—6 ruble.

Pentru fabricarea lumânărilor era o fabrică la Chişinău, la ţară lumânările se făceau rudementar de ţărani. Preţul cerei era la 1860 de 16—30 ruble puctul.

După Orhei, Chişinău şi Hotin, Soroca vine imediat la rând în ceia ce privesţe pădurile. Deşi au fost şi aici nemilos stârpite, mai ales pe vremea revoluţii totuş sunt încă şi azi întinderi respectabile în Soroca, între satele Soloneţu, Unchteşti, Dobruşa şi Cugureşti.

Pe Nistru păduriştea apare din nou la Rezeni şi acopere câmpiile până la Criuleni, apoi se întinde până la vechii Dubasari, trecând prin urmare în jud. Soroca şi Orhei, iar de aici în jud. Bender şi Akerman.

In genere lucrurile în Basarabia se petreceau astfel: de obicei ţăranul, constrâns de nevoie se prezenta la proprietarul pădurii şi-i plătea 2—3 ruble pentru dreptul dea tăia şi încărca un car cu lemne. Ţăranul încarca carul bine, apoi pe drum spre târg împărţia lemnele în două care. Ajungând la târg, oprea la vre-un han, unde pentru adăpost şi un pahar de rachiu, plătea cu lemne din car iar restul îl încărca „cataresţe" şi după aceasta se oprea în mijlocul pieţei, expunând marfa la vânzare.

La târg fiecare car se vindea cu 3—4,50 ruble. Firește că câştigul ţăranului nu era mare, munca sa în pădure, drumul desfundat, gerul, cheltuelile la han — toate luate laolaltă şi socotite cinstit, dovedesc că numai şi numai în cataria a mai ajuns dânsul să nu fie în pagubă. Dar dacă câştigul său nu e mare, pagubile în economia ţării au fost imense; din cauza relei gospodăriri a pădurilor, azi codrii de odinioară sunt distruşi sau vătămaţi. Şi azi se simte prin schimbarea climei — seceta; izvoarele seacă, nivelul apelor scade; apoi lipsa de lemne de construcţie, care nu se mai află de cât în pădurele statului; cât priveşte lemnele de foc sunt aşa de scumpe pentru ţăran, încât el preferă să facă focul cu ciocleji de popuşoi, porie, beţe de floarea soarelui sau chiar bălegar uscat şi tăiat în bucăţi patrate, ca pe nişte cărămizi; căci dacă se încumetă să-l împingă păcatul scria din pădurea Statului, apoi brigadrerii silvici îi pune în spinare — toate lipsurile provenite din lăcomia lor, de rozători ai pădurelor, dresând apoi procese-verbale fictive, ca să se descurce de răspundere. *Cezar Stoika.*

CRUCEA SUFERINȚELOR

— Dumineca a treia din Post —

Ajungând la înjumătățirea postului, sfânta Evanghelie de astăzi, ne aduce aminte de datoria noastră de-a urma pe Iisus în toate zilele vieții noastre. Celce vrea să-mi urmeze mie, — zice Iisus, — să se lapede de sine, să-și ia crucea sa și să vie după mine. Ne îndeamnă așa dar Iisus, să facem drumul vieții noastre sub conducerea lui. E drumul care ne duce la bine și fericire și la sfârșitul căruia ni-se vor deschide porțile vieții de veci. Ca să înțelegem această datorie a noastră, în sfânta biserică se așează sfânta cruce, pe care o sărutăm, închinându-ne celuice cu trupul pentru noi moarte a gustat. Să ne gândim, frați creștini, că și până acum noi am făcut o parte a drumului vieții și să cercetăm, oare în acest timp am avut de conducător pe Iisus? Iar de cumva ne vom încredința, că am străbătut drumul diavolului, să ne abatem către drumul lui Iisus, căci astfel, vom abate dela noi veșnica osândă.

Drumul lui Iisus îl vom străbate dacă în toată viața noastră vom avea înaintea ochilor adevărul și binele, așa, cum l-a avut și Fiul lui Dumnezeu în cei treizeci și trei de ani ai vieții sale pământești. Adevărul și binele sunt cele două stele călăuzitoare, cari duc la adevărata fericire pe ori și ce om.

Despre Iisus știm, că gura lui a grăit întotdeauna adevărul. Acesta a fost doar rostul venirii sale pe pământ, ca în întunericul necunoștinței să aprindă lumina adevărului. Fiind înfrățit adevărul cu binele, el a făcut bine tuturor, chiar și celor mai mari dușmani ai săi. Prin adevărul ce El l-a vestit, și prin binele ce l-a făcut, a revărsat binecuvântarea asupra neamului omenesc întreg, dela o margine până la alta a pământului. Noi oamenii cercăm mereu calea fericirii. Visul de aur al întregirii omenirii e fericirea. Dacă vrem să o ajungem, n'avem decât să facem, ca adevărul și binele să stăpânească pe pământ.

Vrei să urmezi, iubite creștine, pe Iisus? Atunci, iubește adevărul. Nu va fi greu să găsești acest adevăr. Inainte de aceasta cu nouăsprezece veacuri Dumnezeu și-a trimis în lume pe unul născut Fiul său, ca să-l vestească, iar de-atunci încoace se vestește mereu în sfânta biserică. Tu vei iubi adevărul, iubite creștine, dacă vei rămânea credincios bisericei lui Hristos, împotrivindu-te învățăturilor greșite. Adevărul Evangheliei lui Hristos să fie cea mai curată și cea mai sfântă podoabă a sufletului tău. Acest adevăr să-l crezi și să-l urmezi, socotindu-l ca pe o lege a vieții tale. Nu poate să fie o lege mai sfântă, mai curată decât cuvântul cel viu al lui Dumnezeu, pe care Iisus l-a vestit în lume. Ca să ne arete, că noi avem să și urmăm învățăturile Evangheliei, Iisus ne-a spus cât se poate de lămurit: Fericiți sunt ceice ascultă cuvântul lui Dumnezeu și-l păzesc pe dânsul.

Adevărul să-l iubim chiar și în lucrurile lumești. Gura omului cinstit grăește totdeauna adevărul. Acela care grăiește minciuni, a apucat pe cărările diavolului, căci despre diavol ne spune sfânta scriptură că e tatăl minciunii. Celce iubește în acest chip adevărul, va iubi și dreptatea. Știm doar, că adevărata cauză a celor mai multe rele și neajunsuri e nedreptatea, ce își face uneori sălaș în sufletele noastre. Din nedreptățile ce se fac între oameni isvorăște râul de lacrimi, ce pare că străbate pământul dela o margine până la alta.

Calea lui Iisus o mai străbatem și făcând binele, așa cum l-a făcut și El în timpul vieții sale pământești. El a fost mult milostiv, săturând pe cei flămânzi, vindecând pe cei bolnavi, înviind pe cei morți, iar celor întristați aducându-le adevărata mângâiere. In viața pământească avem și noi necontenit prilej să facem binele. Am arătat la Dumineca lăsatului de carne, că toate faptele bune, ce noi le săvârșim, Dumnezeu le înseamnă în cartea vieții noastre. In ziua cea mare a judecății faptele bune vor fi așezate în cumpăna fiecărui om. Faptele bune sunt semnul cel mai strălucit al iubirii de-aproapelui, iar iubirea deaproapelui e legea de căpetenie a Evangheliei lui Hristos.

Iată, dar, frate creștine, cum vei putea să urmezi pe Iisus! Iubind adevărul și dreptatea, săvârșind fapte bune, cu adevărat te vei lăpăda de tine și vei urma pe acela care te conduce la viața de veci.

Iisus ne spune însă în sfânta Evanghelie de astăzi să ne luăm și crucea noastră, și, așa să-l urmăm. El însuși și-a luat crucea, pe care a fost răstignit, suferind durerile cele mai amare. Crucea închipuiește așadar suferințele, de cari și noi avem parte până când suntem pe acest pământ. Sfânta scriptură de nenumărate-ori aseamănă lumea cu o vale a plângerii.

Iisus a propovăduit adevărul, a iubit dreptatea, a făcut binele, și totuși, a suferit dureri sufletești și trupești. El a iubit pe oameni, iar oamenii i-au răsplătit această dumnezeiască iubire cu ură. El a făcut bine oamenilor, iar oamenii l-au dat morții. Toate, toate le-a răbdat, dându-ne și nouă pildă de răbdare. După moarte a urmat însă învierea și înălțarea la cer, după umilință, mărirea.

Suferințele noastre, fraților, uneori își au isvorul în noi înșine. Adeseori suferim dureri pentru păcatele noastre, prin urmare, nu avem drept să murmurăm împotriva lui Dumnezeu din pricina lor. Dacă Iisus Hristos a suferit nevinovat, de ce să nu suferim noi, vinovați fiind? Uneori, apoi, suferim pe nedreptul, din cauza răutății oamenilor. Suferințele pe nedreptul sunt adevărata cruce, pe care o purtăm și noi. Dar prin aceste suferințe Dumnezeu ne cearcă credința. Aceste suferințe sunt focul, care curățește sufletele noastre. Nu avem însă dreptul să părăsim pe Dumnezeu din cauza suferințelor ce le îndurăm, bine știind, că Dumnezeu toate durerile poate să le întoarcă întru bucurie. Pentru adevăr și dreptate au suferit mii și mii de mucenici, dar ei și-au purtat această cruce a suferințelor. Iar Dumnezeu i-a răsplătit, încununându-i cu neveștezita cunună a măririi.

In cursul vieții omul poartă o luptă grea, neîncheipuit de grea. E însă, datoria lui, să ducă lupta până la sfârșit. Desnădejdea nu duce niciodată la biruință, ci la înfrângere. Acela care își poartă cu răbdare creștinească crucea suferințelor, dovedește, că nu și-a pierdut nădejdea în Dumnezeu.

Sărutând astăzi sfânta cruce, frați creștini, să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute, ca să putem purta și noi crucea durerilor noastre. Să-l rugăm, ca flacăra nădejdii să nu se stingă niciodată în sufletele noastre. Să nu ne pierdem nădejdea în Dumnezeu, ca să ajungem la dreapta răsplată. Purtând crucea suferințelor noastre, urmând adevărul și dreptatea, făcând binele propovăduit de Iisus, noi ne vom mântui sufletul. Nu vom dobândi, poate, lumea, dar vom dobândi fericirea vieții viitoare. Prin suferințe și patimi Iisus a ajuns la înviere, suferințele pământești ne vor aduce și nouă cununa cea neveștejită a măririi, dacă Iisus ne va fi conducător în drumul vieții noastre.

Septimiu Popa

DELA GRANIȚA

Frumoasă și înălțătoare a fost ideia de a înființa școli de stat în toate satele țării, dar mai ales aici în zona culturală. Frumoasă a fost fiindcă s'a observat însemnătatea, s'a simțit trebuința și menirea acestor școli pretutindenea. Satele românești dela granită, vor avea de acum înainte un focar de lumină, care va pătrunde prin toate inimile românești, chiar până în cel mai adânc întuneric, reînviind toate sentimentele naționale căzute în amorțire de secole întregi.

Mama adevărată și-a găsit fiii săi împrăștiați, trimițându-le din sufletul ei ce a avut mai scump și mai drag. Acest scump și prețios dar este școala. Școala singură este factorul răspândirii culturei naționale, lipsită mai cu seamă în regiunea de nord-vest a Bihorului. Astăzi se văd ridicate falnice aceste școli. Dar școala goală, singură, este ca viea cea fără stăpân, care nefiind lucrată, nu produce nimic.

Invățătorul este școala. El este chemat să muncească, să lumineze în aceste școli. El trebue să fie santinelă neadormită, observând peste tot locul și muncind pentru întărirea granitei croită de dorobanțul român. El n-ea făcut temelia, acum noi urmăm la rând să zidim pe ea altarul culturei.

Mă îndrept în special colegilor dela școalele de stat din satele cu majoritate de locuitori minoritari, cari au o muncă întreită. In aceste sate se găsesc încă multe suflete românești, cari în urma împrejurărilor ierzându-se sufletește, trăind între străini de sufletul lor, și-au uitat: limbă, lege și obiceiuri strămoșești.

Acești fii perduți dar aflați, sunt mândri, că fac parte din neamul românesc, dar în acelaș timp își pleacă capul de rușine, fiindcă nu mai știu vorbi limba maicii lor.

Această rană a lor nu o poate vindeca nimeni, decât școala românească. Ea este leacul de tămăduire pentru ei. Școala va trebui să sădească în inimile lor sentimentele naționale românești, redându-le și graiul dulce al limbii strămoșești. Natural, că această altoire de suflete nu va merge așa repede și ușor, îndeosebi în acestă mare de străini. Dar cui i-se va încredința această mare misiune? Desigur, că numai învățătorilor. Ei vor trebui să depună o activitate forțată crescândă. Inceputul va fi greu, dar nu dați înapoi, sau să vă fie teamă de ceva, căci tot începutul e greu. Mulți colegi au astfel de elevi în majoritate, cari nu știu deloc românește. Inzadar le explică toată ziua, căci elevii nu-l înțeleg și rezultatul este nul. Unii dintre colegi, par a fi descurajați, fiindcă n'au progres așa mare cu toate că muncesc conștienți.

Invățătorul conform împrejurărilor și posibilității va trebui să-și formeze singur metoda sa de predare. Intr'o școală cu elevi, cari nu posed limba română, nu se poate aștepta așa rezultat, ca într'o școală cu elevi români, dar progres se cere și trebue să și fie. Superiorii noștri sunt convinși despre această greutate și vor căuta munca conștientă, produsul în raport cu starea reală.

P. Filip, înv.

Știință

Compunerea apei de mare

Temperatura apei de mare. — Se știe că apa dulce are la +4° cea mai mare densitate, deci la fundul unei ape dulci, care are ghiață deasupra, temperatura este de +4°.

Apa de mare însă, n'are în mod practic o densitate maximă pe aceiaș verticală, așa încât straturile apei sărate se suprapun în ordinea numerică a temperaturii descrescând spre fundul mării.

La equator temperatura la suprafața apei este de 32° grade, iar la fund la 7000 metri adâncime, este zero grade (sau aproape zero).

In golful Gasconiei, pe coasta Franței, temperatura la suprafață este de 16—17 grade și la fund tot zero grade.

In apele polare apa la suprafață are tot zero grade și în fund la fel.

Prin urmare, fundul apei oceanelor este aproape de zero grade, temperatura la suprafață este de 32 grade la equator și descrește spre zero grade la poli.

In Mediterana, pe fundul de 4440 metri, lângă Corfu, temperatura e aceeași ca și la 360 metri adâncime, căci pragul din strâmtoarea Gibraltar, care este la această adâncime sub apă, oprește circulația apei de fund din ocean.

In acest fel, Mediterana este o mare cu apă caldă și iarna, ceeace face clima așa de plăcută pe țărmurile ei, în special în locurile adăpostite de vânturi.

In Marea Neagră, temperatura apei la suprafață pe timpul verei este de 24 grade. Pe fundul de 80 metri adâncime temperatura este de 7 grade. De aci, temperatura crește mergând spre fund și la 2000 metri adâncime, temperatura este de 9 grade. Explicația este următoarea: suprafața Mării Negre e relativ puțin sărată prin apele dulci ce sunt vărsate de Dunăre, Nistru și Don. Invers, apele din fund sunt sărate prin apele de comunicație cu Mediterana, comunicație ce se face prin Bosfor și Dardanele. (Bosforul are înspre Marea Neagră 60 metri adâncime).

Apele mai puțin sărate, din straturile de sus, rămân mereu mai ușoare, chiar iarna (când apa rece are o densitate mai mare) și variația anuală a temperaturei nu se simte decât până la 80 metri adâncime, unde se găsește minimum de 7 grade, care e temperatura apei la suprafață, iarna. Dedesubt, se află o apă mai caldă, care din cauza densității mai mari (căci e mai sărată) ocupă mereu, locul la fund, și deci nu variază mult în temperatură. Temperatura apei de mare pentruca să înceapă să înghețe este minus 2 grade.

Curiozități. — a) Temperatura apei pe funduri de 7000—8000 metri este 0 grade. Temperatura în interiorul uscatului coborând până la adâncimea de 7000—8000 metri, trece de + 200 grade căci știm că la fiecare 33 metri adâncime la uscat, temperatura crește cu un grad.

b) Orice obiect, cântărit cu cântarul cu resort, deasupra mării, e mai greu decât cântărit deasupra uscatului (pe aceiaș latitudine). Cântarul cu 2 platouri n'ar arăta nici-o diferență căci și corpul și greutatea de măsură sunt influențate la fel.

Prima observație, (dela punctul a) a făcut pe astronomul Faye să emită ingenioasa sa ipoteză asupra formării scoarței pământului. Pentru ca temperatura să fie așa de mare înspre fundul uscatului, trebue ca materiile ce formează masa topită din interiorul pământului să fie mai aproape de partea solidă a pământului, decât de partea solidă a fundului oceanelor. Cu alte cuvinte, grosimea părții solide a pământului la uscat, e mai mică decât grosimea scoarței solide din fundul oceanului. In acelș timp, massa mai mare a acestui fund, atrage mai mult, un corp oarecare, decât masa mai mică a scoarței dela uscat, și se dă aci explicația că acelaș corp e mai greu la mare decât la uscat.

c) Dacă s'ar evapora din apa oceanelor un strat în grosime de 45 metri, vaporii ar mări presiunea atmosferică dela cât e acuma „o atmosferă.“ (peste un kg. pe cm.) până la 3 atmosfere, ceace ar aduce dispariția viețuitoarelor pe uscat.

d) Compresibilitatea apei de mare. Apa de mare e foarte puțin compresibilă. Straturile din fund se contractă sub apăsarea celor de deasupra așa fel încât un corp cu densitatea 1,05 poate ajunge la fundul de 10 mii metri, sau densitatea apei compresate dela acest fund este mai mică decât densitatea 1,05. Deși e foarte slabă această contractare, totuși dacă dintr'o dată apa de mare nu ar mai fi deloc compresibilă, ea ar trebui să-și ia volumul său fără contractare, și din cauza cantității de apă, pe adâncimile ce le au oceanele și cu forma actuală a mărilor, apa acestora ar trebui să se urce cu 30 metri peste nivelul actual. Se poate ușor închipui, câte porturi ar dispare.

e) Inghețarea mării. Cu toate micșcările apei mărilor, au fost ani în cari acestea au înghețat chiar pe latitudini unde clima nu are de obicei temperaturi joase ca la poli.

Comandor Buchholtzer

Cultura pomilor roditori

Felul cum să cultivă la noi în țară pomii lasă mult de dorit.

Avem o țară binecuvântată de Dumnezeu cu teren bogat, prielnic tuturor plantelor agricole, o climă admirabilă de care nu ne e îngăduit să ne plângem, avem gospodari pricepuți, capabili de or și ce; însă trist în cea mai mare parte lipsiți de dragostea de a planta pomi. Pomul ce e drept cere ceva muncă și mai ales timp ca să poată ajunge isvor de bogăție; dar nu aceasta trebue să fie obstacolul pentru un agricultor priceput.

Dupăcum pune sămânța în pământ făcând cruce de Doamne ajută și încrezător așteaptă un an ca să tragă foloase, cu atât mai mult poate să aibă încredere în pomișorul ce peste 8—10 ani ii va da belșug neîntrrupt lui și tuturor urmașilor lui care vor ști să prețuiască munca și mai ales răbdarea depusă.

Cât de frumoasă e gospodăria înconjurată de a grădină cu pomi roditori. Când vine primăvara pomii sunt toți în floare, e un rai nu altceva. Vine vara, pomii de tot felul cireși, pruni, meri, peri, gutui, etc., împodobesc livada și îndestulează gospodăria cu fructele lor frumoase și gustoase. Copiii sunt veseli și mulțumiți nesimțind lipsa acestor produse de mult gust vârstei lor; iar gospodarul harnic mândru de opera lui privește cu drag la bucuria copilașilor lor și se simte tare fericit în urma trudei depuse.

Priviți o gospodărie unde nu se vede niciun pom; iar în grădină cresc bălării, paseri cântătoare nu se pomenesc pe acolo, copiii sufăr grozav lipsa de fructe; iar când să întâmplă ca vecinul să aibă vr-un pom se uită cu jind și nu caută decât prilejul să fure; iar când întâmplător vine vrun car cu fructe prin sat din alte părți, tăbărăsc pe sacul de mălai de îl cară la căruță în schimbul fructelor.

Gospodăria lipsită de pomi nu pare decât o pustietate, totul e trist și nimic nu poate atrage.

Pentru ca să facem casa mai frumoasă, grădina rai vesel, păsărelele cântătoare musafiri plăcuți care să ne înveselască cu cântecele lor, copiii cuminți, fericiți și mulțumiți, trebue neapărat să iubim din tot sufletul pomii, să-i căutăm unde-i putem găsi din soiurile cele mai bune, la pepinierele cele mai renumite și fără nici o părere de rău să dăm chiar ultimul ban ca să-i putem avea și în grădinile noastre.

Primăvara e în prag, vremea nu e pierdută și totul se poate face dacă omul are bună-voință.

V. Enache

Spitalul de femei și ambulatorul policlinic din Cluj

In ziua de 15 Martie, Consiliul dirigent prin resortul ocrotirilor sociale, resort în fruntea căruia se afla d. profesor Dr. Iuliu Moldovanu, da ordin de înființare a unui spital de femei și a unui ambulatoriu policlinic din Cluj, cu scopul de a consulta și trata în mod gratuit mai ales venericii de ambele sexe, prostituatele de orice clasă, de-a supraveghia prostituția, de a studia situația din punct de vedre al bolilor venerice în județ, de a lua orice măsură de stăvilirea răului medical, moral și social.

După 25—30 zile dela emiterea ordinului, atât spitalul cât și ambulatorul începe să funcționeze. Era imperios necesară înființarea lor mai ales că războiul și revoluția au accentuat și mărit pericolul invaziei sifilisului, blenoragiei și tuberculozei. Aceste boli deveniseră adevărate flagele sociale teribile și cum numărul femeilor bolnave care cereau ajutorul medical a crescut mult, inspectoratul general sanitar din Cluj, găsește, cu drept cuvânt, cu cale, să înființeze o secție ginecologică în acel spital, o secție pe care a luat-o și o conduce până azi, un distins medic ginecolog inimos, docent al facultății de medicină din București și fost asistent al Clinicilor din Cluj, Dr. Constantin Stanca.

In această secție pe lângă tratamentul modern medical și chirurgical ce se aplică cu rezultate strălucite, vrednice de semnalat, medicii tineri titrați sau încă studenți, sunt primiți cu multă dragoste colegială spre a fi inițiați în ramura ginecologiei și obstetricei, ramură atât de necesară tuturor medicilor practiciani.

D-l Docent Dr. Stanca C. ține în fiecare Vineri seara cursuri practice pentru toți medicii doritori de a-și complecta studiile.

Cu menirea de a se complecta frumos opera de asanarea fizică și morală, s'a înființat în Decembrie, 1919, din ordinul Inspectoratului general sanitar de pe atunci, un atelier de croitorie și industrie casnică, pe lângă acel spital, care să vie în ajutor prostituatelor. In acest atelier cu 4 secții: albituri, mode pentru femei, mode pentru bărbați și menaj, se lucra pentru funcționarii de stat și pentru armată și era sub conducerea unei profesore dela Școala de arte și meserii din Cluj și de administratorul Virgil Gârbacea.

In anul 1921 se înființează biroul de control și plasare, cu menirea de-a ușura serviciul spitalului și al amblutorului în ce privește controlul și evidența tuturor bolnavilor sifilitici trecuți prin ambulator și spital, a perfecționa aceasta, a controla și evidența prostituția înregistrată, cât și cea clandestină și-a da mână de ajutor femeilor prostituate care ar deveni iarăși femei muncitoare și cinstite. Biroul acesta avea menirea să facă legătura directă și trainică între spital, ambulator, oficiul sanitar și poliție. (Șeful biuroului era d. Z. Balint un om foarte harnic și priceput.)

In anul 1921, Inspectoratul general sanitar de atunci ordonă începerea campaniei antivenerice, însărcinând ambulatorul policlinic Cluj, cu combaterea plăgilor sociale, în special sifilisului în Poiana Ampoiului (Munții Apuseni), unde se semnalase o endemie de sifilis, totodată și cu sondarea terenului pentru a începe lupta generală contra sifilisului.

Prima anchetă sanitară este făcută în comuna Poiana Ampoiului în 10—24 Decembrie 1921, și rezultatul dureros al situației sanitare 15 la sută sifilis, 14 la sută blenoragie, 4 la sută tuberculoză. Despre această anchetă s'a ocupat pe larg anul trecut, foaia noastră.

Anchete de acestea, cari mai de cari mai interesante le-a întreprins Dr. Dominic Stanca, dela acel spital, dotat cu o muncă vrednică de imitat și de un suflet de adevărat apostol.

Pentru a asigura un mai mare rezultat campaniei antiveneriene, Direcțiunea sanitară regională XI, ordonă în anul 1923, examinarea specială și sistematică a tuturor servitoarelor și servitorilor, pentru a avea o privire reală în pătura, care alimentează mai mult prostituția clandestină și-a putea printr'un tratament obligatoriu a închide focarele sigure de infecțiune, ce le prezintă această clasă.

In 1922 d. director Dr. Bordea și d. profesor Dr. T. Gane, aprobă înființarea unei săli de operații. In anul 1923 Direcțiunea regională XI. sanitară prin Dr. T. Ionescu, înființează o sală de operație la secția ginecologică. Prin formarea salei de operație secția ia un avânt mai mare, mărindu-și câmpul de activitate. Tot în anul acesta se formează e secție urologică: șeful secției fiind Dr. A Lörinți.

Tot în 1923, Direcțiunea formează o farmacie pe lângă spitalul de femei, conducătoare fiind d-ra Maria Domescu.

In cursul anilor 1920—22, direcțiunea spitalului a fost însărcinată cu ținerea de cursuri speciale pentru surorile de ocrotire, surori atât de necesare în lupta pentru păstrarea sănătății neamului.

In cinci ani de funcțiune spitalul de femei și ambulatoriul policlinic a luptat pentru atingerea scopului urmărit dela înființare: împedecarea sifilisului și celorlalte boli venerice. Numărul mare al bolnavilor trecuți prin istitut este o vie mărturie că atât personalul medical cât și cel administrativ și-au făcut datoria, în serviciul binelui public.

Datele ce urmează ilustrează cele spuse de noi.

Bolnave primite în spital: anul 1919—619; 1920—1232; 1921-1422; 1922—1418; 1923—1144.

In total 5835

Bolnavi prezentați la ambulator: anul: 1919—2091; 1920—3107; 1921—3527; 1922—2767; 1923—3248.

In total 14.740.

Ambulatorul ginecologic, anul: 1921—213; 1922—546; 1923—829,

In total 1588 de bolnave.

Totalul bolnavilor primiți în institut dela 1919—1923 inclusiv. In spital 5.835 bolnavi; în ambulatorul policlinic 14.740; în amblulatorul ginecologic 1.588; la viza servitorilor 3.757; total 25.920 bolnavi.

Afară de aceasta s'a făcut controla periodică la prostituatele din bordele: în anul 1920—4.200 examene; în 1921—9.862; în 1922—12.760; în 1923—9.720; total 36.542 examene.

Operațiuni: operațiuni mici 177; operațiuni mari 11; în total 188.

Notă: Operațiuni mari s'au făcut numai în anul 1923, toamna, terminându-se abia atunci sala de operație.

Atelierul de croitorie și industrie casnică: primite în atelier în anii 1920—21, 69 femei de naționalitate: 1) română 32; 2) maghiară 24; 3) alte naționalități 13.

Echipa volantă a serviciului extern a spitalului a vizitat comune multe cu ocazia anchetelor sanitare și a examinat: în anul 1921—439 indivizi; în 1922—12.600; în 1923—6.500; în total 19.593 indivizi.

Iată datele găsite, date de o importanță mare medico-socială procentul sifilisului în comunele examinate: Poiana Ampoiului 15.0 la sută; Trâmpoiele (vizitat de Dr. Rece) 14.0 la sută; Hida 6.8 la sută; Baica 11.8 la sută; Feleac 8.0 la sută; Losna Săsească 6.7 la sută; Borșa Cojocnei 6.0 la sută; Someșsat 4.7 la sută; Tăuți 3.5 la sută; Stolna 3.2 la sută Aiton 3.8 la sută

Datorită muncei titanice depuse de toți s'a reușit în 4 ani dela preluarea controlei prostituției să reducă simțitor infecțiunile sifilitice în bordele, așa încât azi e o situație sanitară bună între prostituatele cazarmate din Cluj.

Dr. Apostol

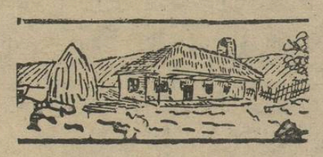

† Sept. Mureșanu

Luni în 22 Februarie, a încetat din viață Septimiu B. Mureșanu, prefectul județului Cluj. Pierderea lui e adânc simțită, căci a fost un om cu suflet mare, un om al muncii cinstite, un prieten al țăranilor, care a știut să le înțeleagă totdeauna durerile. In acelaș timp Septimiu Mureșanu a fost și un însuflețit luptător pentru ridicarea culturală a poporului. Peste o sută de școale ce s'au clădit în județul Cluj, la îndemnul și sfaturile lui, sunt un adevărat monument, care va vesti din neam în neam că acest județ a fost condus, odată de un om cu adevărat vrednic.

El s'a născut în comuna Tâgsor. Studiile și le-a făcut la liceul și teologia din Blaj, fiind totdeauna între cei dintâi. A trecut apoi în România veche, urmând și aici studiile de drept și filosofie la Universitatea din București. Ca student a fost un însuflețit luptător pentru desrobirea românilor din Ardeal, Basarabia, Bucovina și Macedonia.

In adunările tinerimei a rostit numeroase cuvântări, încălzind inimile tuturor cu focul dragostei de neam.

Șapte ani de zile a fost secretar al Ligei culturale, apoi a ocupat diferite slujbe în administrația județului Muscel și a altor județe. In toate slujbele a fost un muncitor cinstit și drept. Prin vrednicia lui s'a ridicat până la înalta slujbă de inspector administrativ.

După înfăptuirea visului național s'a întors în Ardeal ca prefect al județului Cluj. A condus județul cu rară înțelepciune. A cercetat toate comunele, intrând în casele bogaților, și în colibele săracilor, voind să cunoască toate dorințele și durerile poporului. Deaceea a fost mult iubit de popor, dela un capăt până la altul al județului. Prin moartea lui, județul Cluj, pierde pe cel mai bun prefect ce l-a avut vreodată.

† Ioan Paul

Săptămâna trecută a închis ochii pentru vecie Ioan Paul, un bun profesor al Universității din Cluj, care o viață întreagă a muncit pentru ridicarea culturală a neamului său. A murit în somn, tocmai când se pregătea să meargă la Bistrița, ca să țină o conferință în fața cetățenilor acelui oraș.

Ioan Paul a fost un fiu al munților lui Iancu, fiind de-o vârstă cu răposatul Andrei Bârseanu, fostul președinte al „Astrei“, un alt fruntaș al vieții românești din Ardeal. Incă în tinerețe a scris multe lucruri frumoase, între cari și povestirea „Florică Ceteraș ul“, în care zugrăvește ca un adevărat maiestru zilele de sbucium ale revoluției lui Iancu.

Trecând în România veche, s'a așezat la Iași, fiind profesor al unui liceu și al unei școale militare. A fost un profesor bun, iubit de elevi și profesori deopotrivă. Foștii lui elevi nu vor uita niciodată pe omul sârguincios și în acelaș timp bun ca pânea cea caldă, care a fost Ioan Paul.

După înfăptuirea visului național Ioan Paul s'a întors în Ardeal, fiind numit profesor al Universității din Cluj. A fost iubit și aici de toată lumea, pentru însuflețirea caldă cu care lupta pentru desăvârșirea unirii sufletești a tuturor românilor.

Aceia cari l-au cunoscut mai deaproape spun, că a fost un om cumpănit în judecată, cinstit în viață și în îndeplinirea datoriilor sale, trei însușiri, cari cu adevărat sunt o podoabă a sufletului său curat. Ioan Paul a fost un bărbat, care întotdeauna și-a făcut datoria. Aceasta, credem că e cea mai mare laudă ce se poate spune despre vreun om. Moartea lui a fost senină, așa, cum i-a fost și viața. Fie-i pomenirea în veci binecuvântată.

Falsificările din Ungaria

Sunt aproape două luni de zile de când o veste senzațională s'a lățit în întreaga Europă. In Olanda, s'au descoperit niște falșificatori de bani francezi, cari lucraseră cu o deosebită dibăcie, fabricând bani cari numai de către cunoscători versați, după lungă observație au putut fi descoperiți că sunt falși. Ceeace a uimit atunci, și a făcut vestea senzațională, a fost chiar marea asemănare, execuția foarte reușită a banilor falși. Guvernul francez a fost imediat avizat despre descoperirea făcută, a trimis la fața locului pe cei mai iscusiți detectivi cu atât mai vârtos, că știa de mai înainte că se fabrică undeva sume foarte mari de franci, fără să poată găsi urma falșificatorilor. La Amsterdam — locul de unde se răspândeau banii falsificați — au și fost arestați nu peste mult timp doi unguri găsiți vinovați cu răspândirea acestor bani.

Din această primă urmă, cercetările au înaintat pas cu pas tot mai departe, descoperindu-se lucruri cari au pus în uimire toată lumea, prin neobișnuința lor. Căci falșificatori de bani, au mai fost, oameni iscusiți cari să se dedea la asemenea lucruri, în slujba cărora să-și pună știința și mintea, a mai cunoscut lumea, precum a cunoscut și bande numeroase alcătuite din sute de persoane, cari se ocupau cu falșificarea banilor, dar lucrurile ce s'au descoperit de data aceasta au întrecut nu numai ce nu s'a mai pomenit, dar și ce și-a putut închipui minte de om.

S'a constatat că cei doi oameni prinși la Amsterdam, nu sunt decât trimișii unei bande uriașe de falșificatori din țara ungurească. Au început atunci cercetările și în Ungaria, făcute de detectivi francezi. In câteva zile au fost arestați oameni din cea mai înaltă societate ungurească, cum este prințul Windischgraetz, și slujbași de pe cea mai de sus treaptă, ca prefectul poliției capitalei ungurești, Nádasy. Aceștia erau în legătură cu alți fruntași, cu cari împreună tipăreau în cea mai bine instalată, cea mai modernă tipografie a statului, deci cea care prezenta mai multe garanții că va ști tipări mai bine banii falși, în tipografia de hârți militare (Institutul Cartografic Militar) sume foarte mari de bani francezi. Falșificarea dura de vreme îndelungată, fabricându-se sute de milioane de franci, însă nu apucaseră să răspândească decât vre-o 25 milioane franci francezi, sau în lei un sfert de miliard, iar în coroane șapte miliarde și jumătate.

Când uneltirile acestea păcătoase au fost demascate — culmea culmilor — falșificatorii au declarat că s'au dedat la această mișelească faptă din ... patriotism. Și într'adevăr, sunt bănuieli, ba chiar confirmări că din acești bani s'au plătit sutele de persoane cari cutreeră Europa, defăimând fără scrupule țările și popoarele cari au fost supuse până acum câtiva ani jugului unguresc. Din acești bani s'au plătit gazete din Europa și chiar din America pentru a scrie lucruri urâte despre neamul românesc, ungurilor dela Budapesta fiindu-le mai ales ciudă pe noi, pentrucă nu mai pot stăpâni după bunul lor plac, Ardealul bogat și frumos. Din acești bani, zice-se, s'ar fi ajutat și unele gazete ungurești dela noi, cari cu fiecare ocazie laudă stările din Ungaria și le hulesc pe cele dela noi, în credința că mărturia lor va fi luată de popor ca adevărată, dorind să vină din nou jugul străin asupra bietei noastre națiii. Dar câte și câte păcătoșenii și becisnicii n'au mai făcut din acești bani, neobrăzații plăsmuitori de bani din țara vecină!

Și câte n'ar mai fi făcut, mai ales că aveau ajutoare de seamă, căci după ultimele știri, sunt bănueli, că în această faptă de înșelătorie ar fi amestecate și persoane din Germania, de unde se crede că au fost aduse mașinile. Dar, fapta lor fiind descoperită au fost împiedecați să continue cu plăsmuirea.

Noi, românii, stăm în fața acestor lucruri uimiți dar și bucuroși că s'au oprit înainte de a săraci prea mult populația țării noastre surori: Franța, căci, fapta acestor unguri aveau ca scop pe lângă cele arătate și să slăbească puterea economică a Franței.

Ne bucurăm că dreptatea nici de această dată nu a putut fi călcată în picioare, cursul lucrurilor aducând cu sine ieșirea la lumină a adevărului.

Astfel, toate țările din lume au văzut că lucrurile de defăimare spuse de unguri despre țara românească nu trebuiesc crezute, căci cine dă crezare unui plăzmuitor de bani? Strigătele ungurilor că în România ar fi țara tâlharilor au amuțit îndată ce s'au descoperit neobișnuitele lucruri dela Budapesta. Căci, nedreptăți și hoții se întâmplă ori și unde, la oricare neam, nu-i doar pădure fără uscături, dar până acum **nu s'a mai pomenit ca fruntașii unei țări să se facă vinovați de fapte atât de urâte.** Și ungurii au înțeles că de acum nu mai trebue să bârfească, înainte de a vedea paiul din ochii altora, să-și vadă bârna din ochiul lor. Acest sfat, de altfel l-au trimis Ungariei prin gazetele lor și ungurii din România, cari s'au rușinat de ce s'a petrecut la Budapesta.

Adevărată e vorba românului „Dumnezeu nu bate cu ciomagul“. Iată ce pedeapsă le-a trimis Dumnezeu ungurilor, rușinându-i pentrucă în loc să se liniștească mulțumindu-se cu noua și dreapta orânduire a lucrurilor și să lucreze pentru pace, au încercat a huli popoarele cari au scăpat de sub jugul lor, cu scopul ca să facă să se creadă în țările apusene că n'ar fi vrednice de a se conduce singure și că ar avea nevoie din nou de stăpânirea străină.

A. B-t-nu.

10 sfaturi de igienă pe săptămână

1) Nu lăsați copiii să fie sărutați.

2) Nu lăsați copiii să-și vâre degetele în gură sau în nas.

3) Nu vă așezați la masă, înainte de a vă spăla pe mâini cu apă caldă și săpun.

4) Nu înghițiți mâncarea nemestecată.

5) Nu cetiți gazeta sau vre-o carte, când mâncați.

6) Nu lucrați după masă imediat nimic. Odihniți-vă vre-o jumătate de oră.

7) Nu mâncați mâncări crude, prea fierbinți sau vechi.

8) Nu beți decât apă.

9) Lăsați tutunul că e curată boală

10) Nu vă pierdeți somnul. Dormiți 8 ceasuri pe zi.

Cultura Poporului
Secția de propagandă

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Timișoara

O conferință interesantă a fost aceea a d-lui prof. Silviu Dragomir, dela Universitatea din Cluj, care a vorbit la 7 Februarie, în sala Casinoului Militaro-Civil, despre: „Un erou uitat“, Ioan Buteanu a fost subiectul desvoltat. Acest erou, de origină din Maramureș, este puțin cunoscut românilor de pretutindeni. In anul revoluției dela 1848, Ioan Buteanu prin luptele duse alături de Avram Iancu, a făcut mari servicii neamului nostru. Activitatea eroului-martir român a fost curmată de barbarismul dușmanilor unității noastre naționale, care în furia lor sălbatică l-au ucis. Osemintele lui Ioan Buteanu odihnesc alături de ale lui Avram Iancu, unde au fost așezate în anul 1924, spre a nu se ignora datoria fiecărui bun român de a fi proslăvită și memoria acestui erou național dat uitării prea de vreme.

De doi ani de zile publicul românesc al orașului urmărește cu atenție încordată progresul din ce în ce mai mare realizat pe teren muzical de tânărul cor „Doina“. Concertele acestei societăți corale sunt prilejuri fericite de admirare a cântului românesc, atât de urgisit până la înfăptuirea unității naționale. Un astfel de prilej a fost și concertul organizat de corul „Doina“ la 13 Februarie, în sala Casinoului Militaro-Civil. Desvoltarea și împuternicirea acestui cor se datorește în primul rând d-lui Sabin V. Dragoi, directorul Conservatorului Comunal, un eminent compozitor. Menționăm că membrii corului, bine aleși, sunt o bună garanție pentru înzestrarea orașului nostru cu o puternică societate de artă, indispensabilă nivelării gustului muzical la toate categoriile de locuitori.

Ionel Damșescu.

Din Ohaba (Timiș)

In seara de 14 Februarie a avut loc o serbare de lăsatul postului mare la Școala primară română unită.

Serbarea a început cu „Bine ați venit“ cântat de corul școlarilor de sub conducerea d-lui Nicolae E. Ferr, inimosul stăruitor în aceasta serbare, s'a ținut și o cuvântare, arătând cari sunt datoriile părinților către copiii lor.

S'a jucat piesa „Unirea face puterea“ compusă de N. E. Ferr și corul a cântat bucăți naționale.

D. Răsădean.

Din Jebel (Banat)

Elevii clasei III-a dela școala superioară de comerț din Timișoara au organizat în 7 Februarie, în comuna Jebel o serbare artistică. Reprezentarea comediei „Piatra din casă“ de V. Alecsandri a reușit bine. De succesul moral nici nu mai vorbim, știind că înclinația tineretului spre artă este destul de pronunțată. Nici succesul material n'a fost mai mic decât primul. Sătenii și intelectualii comunei s'au grăbit să dea concurs tinerelor vlăstare ale neamului. Primirea făcută elevilor a fost impunătoare. Indeosebi ținuta ospitalieră a d-lui subnotar Virgiliu Deheleanu, a mișcat adânc pe solii culturei.

Stând de vorbă cu mai mulți săteni, am aflat necazurile de care suferă. Majoritatea lor se plâng împotriva cursei nedreptății care li-se întinde din partea autorităților la fiecare pas. Dau și câteva date asupra comunei Jebel. Așezată la o depărtare de vre-o 30 kil. de Timișoara, comuna aceasta are o populație de vre-o 4000 locuitori, în număr mai mare șvabi (germani). Satul e foarte resfirat, Străzile sunt late. Din cauza deselor amenințări de inundație, oamenii și-au construit case pe terenuri înalte, așa că satul e brăzdat în multe locuri de văi mici. In apropierea Jebelului se află comuna Liebling, locuită numai de șvabi, cari aci au proprietăți mari de pământ și se ocupă numai cu agricultura. Spre a putea desface produsele muncii lor, șvabii din Liebling au construit o cale ferată lunga de 10 km.

D. I.

Din Sârbova (Banat)

Societatea tinerimea „Doina“ dela noi pe această cale își arată mulțumirea domnilor cari la concertul dat în seara de 6 Ianuarie 1926, în sala Casei Culturale din Buziaș, au dăruit suprasolviri precum urmează: d-l N. Crăciunescu primpretor și Dr. D. Borca medic câte 200 lei, Petru Mitulescu 140 lei, sf. sa Ioan Gheția protopop 100 lei, sf. sa Gheorghe Petrovici 70 lei, Iuliu Hărsan înv. dir. și Petru Buldea înv. câte 60 lei, Traian Fonor 50 lei, Trocian 40 lei, șeful gării Buziaș 30 lei, notarul Mureșan 20 lei, N. Drăgan 20 lei, N. Jurca 10 lei, în total 1000 lei.

Tot pe această cale arătăm mulțumirea d-lor membrii ai corului bisericesc din Buziaș, pentru sprijinul lor moral și poporului care a sprijinit societatea noastră prin prezentarea în număr frumos.

Gh. Andraș director. *Vichente Avram* secretar.

Din Zălau (Sălaj)

In seara de 6 Februarie corpul ofițerilor dela Batalionul 7 Vânători de Munte a dat o petrecere în sala teatrului orășenesc.

Muzica militară de sub conducerea d-lui Locot. N. Chivu a cântat frumos.

Au urmat piramide făcute de soldați cu multă îndemânare.

S'au mai cântat apoi: bucăți clasice de orchestra militară cu concursul d-lui Darai, cunoscut artist al muzicei; solo la violină de Béla Kormos. S'a jucat minunat jocul „Călușerul“. A urmat danț.

Ion Delaschei.

O școală model

Școala normală de fete din Cluj

In capitala Ardealului, se află o școală care prin conducerea, educarea și instruirea elevelor, se prezintă ca un așezământ de cultură, model: școala normală de fete.

Această pepinieră culturală, înglobează în cadrele sale 290 eleve, recrutate din toate regiunile țării. Cea mai mare parte dintre ele sunt fiice de săteni și în special orfane de război.

In școala normală de fete din Cluj elevele sunt sau bursiere — totalmente întreținute de stat — sau solvente. Bursele se dau orfanelor și celor mai silitoare eleve, cari îndeplinesc condițiunile de paupertate.

Copilele ce se instruesc în această școală model, repartizate după confesiuni, sunt jumătate gr. orientale și jumătate gr. catolice.

Școala se află sub conducerea părintească a d-rei Jeana Gabor, care prin cultura sa aleasă, integritatea caracterului și intuiționismul sau distins în problemele de educație, a știut, să ridice acest așezământ cărturăresc la înălțimea institutelor similare din Occident, fiind ajutorată în opera sa constructivă și de un corp profesoral, la înălțimea marei sale chemări.

Pe lângă școala normală de fete funcționează și o școală de aplicație, pusă sub conducerea profesoarei de pedagogie d-na Encica. In această filiala a școalei normale se fac lecțiuni practice cu viitoarele învățătoare.

Scopul școlii normale este, formarea batalioanelor culturale, cari au menirea de a lua ofensiva cărturărească în satele noastre întunecate.

Din punct de vedere al scopului, al conducerei și educației, Școala normală de fete se prezintă ca un așezământ de cultură, care poate oricând rivaliza cu similarele sale din Occident.

Rostul cursului superior și a cursurilor de adulți

Biruință, integritate națională, iată ce-a gâștigat neamul nostru în ultimul timp. Dar pentru închegarea sufletească în massa poporului nostru, avem de dus un alt războiu cu mult mai greu, „războiul păcii“ prin cultură.

Pornim din Danemarca unde se petrec minuni. O țară — un stup. Cooperația înflorește din zi în zi. Și nu de mult s'a ridicat la această situație. In secolul XIX a fost distrusă și moralicește și economicește în urma amestecului în războiul napolitan.

Atunci se ridică un pedagog, istoric, filolog etc. Grünchwig care studiază pe dușmanul său englezul și se convinge că puternicia poporului englez stă în trăinicia fiecărui individ.

„Cultura în toată massa poporului nostru ne va ridica“ a spus el.

Suntem astăzi așa cum au fost ei la începutul secolului XIX.

Ei învinși, noi învingători. Ei cu țara micșorată noi cu ea mărită.

In biologie a existat și există o evoluție necontenită — erele. Evoluționează și cultura. Evoluția aceasta s'a întâmplat și la poporul nostru dar a fost prea înceată, a fost mai mult o stare de lâncezeală.

Noi suntem armata păcii și putem iuți această evoluțiune dar trebuie să cunoaștem mai întâi metodele de evoluționare pe cari le aplicăm în școală și în afară din școală. Să ținem seamă de natura poporului nostru — individualitatea lui — și să ne croim programe și metode potrivite sufletului nostru.

Danezii au învins prin școlile populare superioare cari au deșteptat în ei iubirea de natură, iar noi să învingem prin învățământul primar superior și cursurile cu adulții.

Prin acestea căpătăm o armată care e gata să aplice imediat tot ce-au învățat.

Științele fizico-naturale și higiena ne arată calea în viața practică și acestea trebuie să precumpănească învățământul primar superior.

Observațiunea și judecata sunt cele două elemente simple, ce trebuie să ne conducă în predarea acestor obiecte de învățământ.

Știința nu este aceea căpătată cu aparate strălucitoare. In viața de toate zilele găsim toate obiectele simple ce ne vin în ajutor. Toată știința în viață se bazează pe spiritul de observațiune și acesta să-l desvoltăm. Nu explicați în cuvinte banale aceeace natura ne dă și ne strigă chiar la doi pași spre a o cerceta.

Schimbarea în metodă e absolut necesară.

D. Gh. Popovici, înv.

AVIZ

Tinerilor calfe

Direcțiunea Căminului de calfe din Timișoara având 15 locuri vacante, primește calfe tinere pe lângă prețul de 40 lei la zi, primind vipt (de treiori la zi), locuință, pat și spălat, baie.

Doritorii se vor prezenta la Direcțiunea Căminului de calfe, Cetate, Piața Țepeș-Vodă, No. 2, care totodată va înlesni și plasarea calfelor la patroni.

Timișoara, la 18 Februarie 1926.

Direcțiunea

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din București

La Școala Politehnică de aici a început să se desfășoare o activitate extrașcolară deosebită, pe terenul culturii. Există o „Societate a elevilor secției silvice“, care din când în când adună în ședințele publice pe dornicii de aceste manifestări. Există apoi „Societatea Elevilor Școalei Politehnice“ care și-a propus să atragă în cenaclul ei, lume și din afara școlii care să asiste la conferințele publice săptămânale sau alte manifestații culturale.

Astfel în seara zilei de 30 Ianuarie Societatea elevilor secției silvice a ținut o ședință publică, în care d. Pamfil Șeicaru a vorbit despre Mussolini, prim-ministru al Italiei.

A urmat apoi partea arstistică: un cor italian „Giovinezza“, muzică instrumentală, și vioară, etc.

In seara de 28 Ianuarie, d-l prof. Dr. E. Severin, în ciclul de conferințe organizat de Societatea Elevilor Școalei Politehnice, și-a desvoltat conferința D-sale: „Chimia în apărarea națională“. Reamintește că noi românii suntem moștenitorii unui pământ bogat care în mare parte este exploatat de arendași străini. Bogăția cea mai mare a țării este Petrolul cu care venim a treia țară din lume (Statele Unite, Caucazia, România), în această privință. Petrolul joacă un rol important în apărarea noastră națională. Sub formă de combustibil el permite comunicație intensă a forțelor noastre de apărare. Sub formă de substanțe derivate ca medicamente, gaze, etc., petrolul este tot atât de folositor în apărarea țării. Conferențiarul arată apoi valoarea cea mare a gazului metan din Ardeal, care cea mai mare parte nu e captat. Relevă deasemenea rolul explozibilelor în apărarea noastră națională. Aceste explozibile se fac din acid azotic (apă tare) și bumbac (celuloză). Cum la noi deabia acum se fac încercări de aclimatizare a bumbacului, am fi fost stânjeniți în produsele explozibile dacă un român*) n'ar fi reușit să rezolve problema, înlocuind bumbacul cu lemnul din care se face hârtie. Deaceea rolul chimiei în apărarea națională este foarte mare, iar noi românii datori suntem să ne folosim de ea în stăpânirea pământului bogat pe care l-am moștenit.

In seara de 3 Februarie 1926 d-l avocat ing. A. Eliescu și-a desvoltat, în acelaș ciclu de conferințe, subiectul D-sale „Rolul inginerului în viața românească“.

Ion C. Georgescu

*) D-l Dr. Pandele, asist. Școala Polit. București (N. R.)

Din Voineasa (Vâlcea)

Ziua de 24 Ianuarie a fost serbată în mod deosebit în comuna noastră. Dimineața s'a oficiat sf. Liturghie și apoi un Te-Deum, la care au luat parte mulți săteni și elevii școalei locale. Pr. Filip a ținut o cuvântare asupra însemnătății zilei.

După amiază a avut loc o serbare culturală. Elevii școalei sub conducerea d-lui înv. Negoiescu au cântat mai multe cântece. D-l P. Droc, a rostit o cuvântare referitoare la sărbătoarea zilei de 24 Ianuarie iar elevele: Gălățescu, Sorcescu, Marcu Șerb, au recitat poezii naționale. D-l Negoiescu a vorbit frumos despre luptele ce s'au dus pentru Unirea Țărilor Române, sub un singur Domnitor, apoi d-l Gh. Tecău a citit texte despre mormintele eroilor români din Italia, după care d. P. Droc a citit două poezii frumoase din timpul marelui război.

Menționăm că Secția Ligii culturale locale a luat parte la serbarea zilei de 24 Ian. atât dimineața la biserică, prin o delegație cu steagul secției, cât și la serbarea culturală unde au venit mulți membri, intrarea fiind cu totul gratuită.

Sfatul moralizator local și-a început ședințele din anul acesta în ziua de 2 Februarie curent, Intâmpinarea Domnului Isus. După amiază, în sala Ligii Culturale s'a deschis ședința cu a scurtă cuvântare, de către d. P .Droc, asupra rostului sfatului moralizator la sate.

Elevii școalei locale și parte din săteni, sub conducerea d-lui N. Negoiescu înv. au cântat „Tatăl Nostru“, apoi d. P. Droc a cetit Cazania zilei. Corul a cântat.

D-l N. Negoiescu a citit din Proverbele românilor, cari au plăcut foarte mult ascultătorilor.

D-l P. Droc a rostit o frumoasă cuvântare despre „Pocăință“.

Acest fel de ședințe fiind cât se poate de folositoare, e vorba să se țină cât mai des, și în special în Postul cel mare, când orice creștin are nevoie de mai multă hrană sufletească decât trupească.

Kiffa

Din Cerneți (Mehedinți)

In ziua de 31 Ianuarie s'a ținut conferință în această comună. Dascălii, luminătorii poporului au venit, cu toate că ziua era cam rea.

La ședința intimă d-l Gh. Gurau din satul Valea-Hoțului, a vorbit despre metodica aritmeticii. Apoi d-șoara Marioara Stănică a predat la clasa I-a o lecție de aritmetică.

După aceea au mai vorbit: d-l președinte al cercului A. Popescu; d-l revizor școlar Gh. Topolă, Gh. Guran ș. a.

La conferința publică s'a adunat lume multă.

Copiii sub conducerea d-lui St. Brebenaru au cântat cântece frumoase pe două și trei voci. S'au recitat anecdote pline de haz. Masa s'a luat la d-l Stănică Pasmarigiu.

După aceia toți am plecat spre casele noastre mulțumiți că ne putem face datoria de apostoli ai neamului și în zile de sărbătoare. Că nu ne trândăvim. Mergem pe jos zeci de km. ca să arătăm lumii că ne este dragă munca și că noi iubim poporul.

I. M. Dumitrescu-Bistrița.

Din Marman (Mehedinți)

Biblioteca populară „Căp. I. S. Ionescu“ din comuna Zegaia, satul Marman aduce și pe această cale mulțumiri d-lui I. I. Buligan-Delagorj pentru fapta d-sale frumoasă trimițându-ne revista „Buciumul“ în mod gratuit pe anul al II-lea. Această comoară ce intră în anul al II-lea publică tot ceeace simte, vorbește și face poporul nostru dela sate. Acest „Bucium“, ce din comuna Brăcliceni-Gorj, trâmbiță o melodie curat românească, merită să fie citit cât se poate de mai mulți români, cari vor ca limba noastră cea dulce să nu se piardă între zăzăniile altor limbi. Frumoasă ideie ați avut d-le Bulegan, când ați scos această revistă. Vă lăudăm munca și să dea D-zeu să mergeți așa mai departe.

J. Popescu, p. președinte
Iosif N. Dumitrescu-Bistrița secretar

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Bârlad

Duminecă, 14 Februarie, s'a ținut la școala primară din suburbia Munteni, a șaptea șezătoare publică din acest an, a bibliotecii „Avântul cultural“.

Sala devenită altădată neîncăpătoare, a fost de data aceasta aproape goală; ne-a bucurat totuș prezența câtorva gospodari din Munteni.

D-l D. Gheorghiu, avocat și președintele onorifi al societății și-a arătat părerea de rău față de atitudinea unor oameni față de o instituție culturală. Și e regretabil cu cât la mijloc e vorba de un director de liceu.

D-l Sterian Dumbravă a vorbit despre: Lumină și pace. S'au citit bucăți din: Sadoveanu, Vlahuță de către d-nii A. Țiplica, Em. Tudor, C. Mavrodin, Liceanul V. Damaschin a citit o schiță originală.

Gh. Nedelea

Din Stănișești (Tecuci)

Târgul Stănișești azi, mai vădit ca oricând începe cu pași repezi să păsească din întunericul ce-l stăpânea pe drumul luminat, croit de câțiva bărbați veniți nu de mult în mijlocul nostru.

Ne bucurăm mult de munca ce o desfășoară pe toate terenurile folositoare în unire învățătorii și preotul. Așa că astăzi au reînviat din nou șezătorile frumoase pe care le dădea altădată un d-l învățător și suntem pe deplin mulțumiți, când în fiecare Sâmbătă după amează ne adunăm în sala școalei să ascultăm lucruri folositoare.

Șezătorile sunt organizate de d-l A. Zotta director și de d-ra A. Lupu, vajnici luptători, dela care însă nu lipsește nici preotul I. Marinescu.

Ne simțim pe deplin luminați, în urma cuvântărilor și conferințelor a celor sus arătați și mai cu osebire a d-lui Zotta, care tratează subiecte destul de înțelese, ca: „Cu ce poate satul contribui la realizarea culturei, din suferințele satelor și îmbunătățirea lor ș. a.

Mare înrâurire au corurile, recitările și piesele mici, ce se pregătesc la aceste șezători. Apoi la urmă ne ducem pe deplin înarmați de cuvântul preotului, care neîncetat ne călăuzește pe calea cea adevărată.

I. H. Stegara.

Din Horodniceni (Fălticeni)

In ziua de 14 Februarie a avut loc ședința cercului cultural învățătoresc. Cercul format din 38 membri, deși timpul urît, învățătorimea a răspuns cu drag ca întotdeauna acestei chemări, făcând chiar sacrificii.

Dimineața au început lecțiile practice, urmate de critică cu multă pricepere.

După amiază a început ședința publică. A cântat corul școlar de sub conducerea d-lui Todicescu.

Momente înălțătoare când d-l V. Todicescu după o muncă de aproape 25 ani în satul Horodniceni își privia pe foștii săi elevi, cari acum fac fala satului, ascultând glasul fostului lor învățător.

După aceasta înv. Gavril Danielescu Lămășeni, căpitan în rezervă, decorat cu ordinul „Mihai Viteazul“, a vorbit despre rostul școalei și al bisericei.

Reușita acestei serbări este datorită și colegilor dela școala din Horodniceni, în frunte cu șeful lor, învățător bătrân cu o lungă experiență.

A. B.

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

Știrile Săptămânii

Sprijiniți această foae, numai așa veți dovedi, fiecare în parte, că înțelegeți să alegeți ce-i bun de ce-i rău și să aveți o presă sănătoasă. Desvoltarea și îmbunătățirea „Culturii Poporului“ cer jertfe băneștl și pentru a li se putea ține piept, e nevoie de contribuția cititorului conștient. Contribuția e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbânda urmează prin fapte. Indolența trebue să dispară din firea românului.

MINISTERUL instrucțiunii a hotărît ca tuturor învățătorilor din Ardeal, cari la 1 Septembrie 1924, aveau trei ani de funcționare și numire cu titlul definitiv să li se respecte acest titlu, fiind scutiți de examenul de definitivat.

CU 1 APRILIE 1926 „Cultura Poporului“ intră în al 6-lea an de existență. După un obicei al nostru cu acest prilej, foaea va apare în haină de sărbătoare ca și în anii trecuți.

Rugăm pe colaboratorii noștri să ne trimită, până la 20 Martie articole scurte pentru acest număr festiv.

CASA CENTRALĂ a împroprietăririi a făcut cunoscut consilierilor agricoli din vechiul regat să pue în vedere sătenilor cari au primit teren în colonizare că trebue să dea până la 1 Aprilie 1926 o declarație, prin care se obligă a se muta în comuna în care au fost colonizați cel mai târziu până la 1 Septembrie 1926.

ADMINISTRAȚIA ziarului mulțumește d-lui Const. Cernat, directorul general al închisorilor, pentru frumosul său gest, de a abona închisorile centrale din țară la ziarul nostru socotindu-l un ziar drept și cinstit care va contribui foarte mult la mințire întunecate ale deținuților.

D-sa a făcut 20 de abonamente pentru care îi mulțumim.

SĂPTĂMÂNILE trecute s'au făcut mici îndreptări de graniță între România și Ungaria, mai ales în județele Bihor, Arad, Timiș-Torontal și Satu-Mare. Comisia încredințată să facă aceste îndreptări a prețuit și averile comunelor românești trecute la Ungaria, precum și a celor unguresti, trecute la România. In curând se va face socoteala, dacă „România trebue să mai plătească Ungariei, ori Ungaria are de plătit României. Suma de plată se va scădea din datoriile de război.

SOCIETATEA academică „Junimea“ din Cernăuți, în ziua de 23 Februarie, a organizat o frumoasă serbare comemorativă cu prilejul împlinirii a 50 de ani dela înființarea vechei societăți academice „Arboroasa“, cea dintâi organizație românească din Bucovina.

IN satul Durjelțeni, jud. Orhei, făcându-se săpături s'a dat de un zid de piatră și de o poartă de fier, zăvorită cu lacăte vechi. S'au găsit șase odăi cu ziduri de granit, în ele cu icoane vechi rusești cu rame în argint. In odaea a doua se găsește altarul. Prin colțuri sunt așezate vase vechi bisericești lucrate din argint. Două odăi au fost găsite zidite. S'au găsit și scheletele a șease indivizi din care două au aparținut femeilor. După părerea specialiștilor se crede că scheletele au o vechime de 300 de ani.

Locul acesta de rugăciune, s'a constatat, că a fost clădit în veacul al 17-lea de către secta *răscolnicilor ruși*, care s'a refugiat din cauza persecuțiilor statului rusesc, pe vremea domniei țarului Alexei și a împărătesei Sofia.

O fugară din Rusia, Ana Relea împreună cu trei copii, au încercat să treacă în Basarabia peste Nistrul înghețat. Dar ghiața s'a spart și nenorociții cuprinși de groază au început să strige. Grănicerii noștri au auzit și le-au venit în ajutor. In dreptul mănăstirii Chițcani, soldații au luat nefericita familie de pe sloiul plutitor și au adus-o la mal.

Broderia ALBISY Clinică de păpuși

Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână și depozit de ciorapi.

CLUJ, Calea Victoriei 10

IN MEXICO se găsește un munte foarte curios, care e format în toată întregimea din fier. Acest munte este socotit, cu drept cuvânt, ca a opta minune din lume și se numește Cerro Mercado.

Numeroși specialiști au studiat acest munte minune, căci pare într'adevăr ceva nemaivăzut.

Înălțimea acestui munte este de 1200 metri, are o lungime de 2 kilometri și jumătate și o lărgime de 800 metri.

S'a socotit că s'ar putea obține o cantitate de 500 milioane tone de fier sadea.

Mijloacele grele de comunicație a împedicat până acuma exploatarea acestui munte. In ultimul timp însă mexicanii au pus în aplicare un plan minunat pentru exploatarea muntelui de fier.

O FEMEE Ana Gallardo din Roma (Italia) a născut într'o singură zi șase copii, trei băeți și trei fete, cari sunt deplin sănătoși.

NOUA lege a presei din Italia oprește pe străini să conducă orice publicațiune. Directorul va trebui să fie italian.

INTR'O mină de fier din apropierea orașului Chicago (America), s'a făcut un teatru la 150 picioare adâncime. In această sală, se vor da spectacole de operetă, cinematograf și audiții radiofonice.

LA UNIVERSITATEA din Cairo (Egipt) guvernul egiptean a numit decan (conducător) pe profesorul francez Gregoire. In fața studenților egipteni acesta a ținut o conferință despre „România și frumusețile ei“. Vreme de un ceas învățatul profesor a arătat istoria poporului român, însușirile alese ale acestui popor și frumusețile poeziei poporale românești. Conferința a fost însoțită de chipuri și icoane din toate părțile pământului românesc.

INVĂȚATUL englez Pickering a descoperit o nouă lună a pământului, care s'ar afla la depărtare de patru mii kilometri de pământ. E însă atât de mică, încât nu se poate vedea decât cu ochianele cele mai puternice. Această lună se învârte în jurul pământului cu neînchipuită iuțeală, în vreme de 3 ceasuri.

COLONELUL José Maria De Burbon Anjou, Infant de Spania, în urma unei certe avute cu soția a împușcat-o. El a fost arestat în închisoarea militară din Madrid.

MARELE miliardar american Rockeffeler a donat un fond de 10 milioane dolari, Regelui Egiptului pentru a clădi cel mai măreț muzeu de antichități. Muzeul va fi consacrat antichităților și va fi ridicat la Cairo.

Rockeffeler n'a vizitat niciodată Egiptul, dar este un colecționar neîntrecut de obiecte din antichitatea egipteană.

„REGELE chinezilor“ din Liverpool (Anglia), Lock-sh-tam, cel mai bogat chinez din Europa, a fost condamnat de tribunalul din Cheater, pentru că a omorît pe soția sa, o englezoaică și două fiice ale sale.

Acuzatul a ascultat liniștit sentința de moarte. La întrebarea judecătorului, dacă are ceva de spus, chinezul a clătinat din cap.

Sala era plină de chinezi, bărbați și femei, în timpul desbaterilor. Când s'a cetit sentința, ei au ridicat mâinele și au plecat capul pios, în rugăciune tăcută. Multe chinezoaice plângeau.

IN ȚARA fericită Tibetul din împărăția Chinei nu se cunoaște tutunul. Englezii și rușii au încercat să ducă tutunul și în această țară, dar, tibetenii nu s'au învoit, cu toate că din vama tutunului ar fi avut un câștig mare. Ei spun, că fumul tutunului ar aduce mari nenorociri asupra țării.

IN vremece America de miază-noapte e acoperită cu zăpadă, fiind înghețuri cumplite, în Brazilia, partea de mează-zi a Americei, sunt călduri mari, nemaipomenite. Zi de zi, și din toate părțile Braziliei, sosesc mereu știri despre oameni morți din pricina căldurei.

O ȘATRĂ de țigani, săptămâna trecută, a furat fetița Beila în etate de 6 ani, a comersantului N. Berman din Soroca, Văzând părinții că li-s'a furat copila au alergat la șatră. Bulibașa le-a dat voe să răscolească toate carele. Tocmai când voiau să plece unul din vecini a găsit ascunsă copila într'o grămadă de perine. A urmat o luptă între țigani și părinți. Unul din țigani a fost rănit. Poliția face cercetări.

Domnule

Solicitat de către mai mulți culegători și iubitori de folklor, de a propune celora pe cari i-ar interesa, să se întrunească într'un congres, pentru a pune temelia unei asociații a tuturor folkloriștilor din țară, vă rog să binevoiți a-mi răspunde dacă sunteți de părere că s'ar putea atinge acest congres, sau dacă primiți să faceți parte din societate.

Scopul acestei societăți ar fi ca, după normele date de specialiști, oameni învățați, cu pregătirea științifică necesară, să se culeagă materialul de folklor, de către acei cari, stând în contact imediat cu poporul, sunt în măsură de a îndeplini această însărcinare, material care apoi să fie sistematizat și pus la îndămâna cercetătorilor.

Dacă numărul persoanelor care vor adera la această propunere, va ajunge la un minimum cu care să se poată înjgheba o societate, vă voi face cunoscut data și localitatea congresului.

In așteptarea răspunsului d-v., vă rog să binevoiți a primi încredințarea osebitei mele considerații.

Artur Gorovei
director al revistei de folklor „Șezătoarea“ Fălticeni.

Societatea „Doina“ din Sârbova

Sârbova e o comună curat românească din Banat, în apropiere de Buziaș, având cam 800 de locuitori, așadar nici nu e dintre cele

SOCIETATEA „DOINA“ DIN SÂRBOVA (TIMIȘ)

foarte mari. Totuși vești frumoase se pot da din viața ei, vești cari o pun în șirul comunelor noastre harnice și fruntașe. Dovadă chipul acesta care ne arată o parte din societatea tinerimii „Doina“ care este organizată și condusă de harnicul înv. Gheorghe Andraș diriginte de cor și compozitor de cântări populare. Societatea „Doina“ s'a înființat în 10 Noemvrie 1924, cu 97 membri.

Președinte este Moisă Gorun și vicepreședintele N. Ișfănuț iar membri, feciori, fete, bărbați cu soțiile, cu dragoste pentru cântare și producție culturală, cari adunați în jurul zelosului lor învățător dau din vreme în vreme producțiuni de cor și de teatru, ca prilej ales pentru adunarea lumii la înălțarea sufletească și la petreceri plăcute. Pe lângă serbările date în localitate au avut loc serbări și în comunele dinprejur în Chevereșul-mare, Racoviță și în Bacova, comună șvăbească unde au arătat ce pot face românii.

Societatea are o secție sportivă „Decebal“ și Societatea culturală cu o mulțime de șezători culturale. Biblioteca cu 300 volume cari sunt cetite de toți membrii. Societatea are drapel precum și Imnul drapelului text și melodie de Gh. Andraș:

I.

Acest drapel ce se sfințește
In albastru colorit
Este idealul nostru
Cel sfânt și preamărit

II.

Iar Tu Doamne privește
In acest moment la noi
Și trimite Tu nouă
Darul Tău cel prea sfințit.
Dă-ne nouă puteri de muncă
In idealul nostru pornit.

La serbările date s'au încasat peste 30 mii de lei astfel având fond pentru Casa Națională.

D. Răsădean Șeitineanul

Este imposibil să nu știți D-voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—9

Frații IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 48—29—11

Jubileul de 60 ani al Liceului „Unirea“ din Focșani

—[Dela trimisul nostru special —

Anul acesta la 20 Ianuarie s'au împlinit 60 de ani dela înființarea, dela aprinderea la Focșani a unei noui candele de lumină morală și culturală prin înființarea Liceului „Alexandru Ioan I. Cuza“ la 7 Ianuarie 1866.

Din mica luminiță aprinsă acum 60 de ani, astăzi se înalță măreț și falnic frumosul liceu din Focșani, care a produs atâtea elemente de valoare ca A. Saligny, D. Zamfirescu, S. Mehedinți, D. Voinov, S. Niculescu, general A. Lupescu, S. Tipeiu, I. Angelescu, Șt. și Gh. Longinescu și alții.

Serbările s'au început Duminecă, 24 Ianuarie și au durat în dimineața și după amiaza zilei.

Încă de pe la ora 8 dimineața au început să se adune generații, cu generații, venite cari mai de care să ea parte la această frumoasă serbare. La 9 jumătate tot cortegiul a pornit spre Catedrală unde s'a oficiat un scurt serviciu divin oficiat de Sf. Sale preoții Popescu, Stoenescu și Alexie, răspunsurile fiind date de corul Catedralei.

După Te-Deum toată asistența a primit defilarea trupei, care a avut o ținută frumoasă apoi toată mulțimea a pornit spre liceu pe Str. Unirei și ajungând la fostul hotar care despărția orașul Focșani în două: Focșanii-Munteniei și Focșanii-Moldovei, s'a întins o mare horă, care în sunetele muzicei militare au jucat „Hora Unirei“.

De aici cei de față au străbătut str. Unirei, Centrală, Stamatinești până la liceu unde a început serbarea în marea sală de festivități a liceului. La liceu era o feerie. Arcuri mari de triumf făcute din brad, drapele tricolore, grilajul care înconjura liceul împodobit în brad, iar dela poartă până înnăuntru toate scările erau îmbrăcate în brad și sala era frumos împodobită cu flori, brad și covoare naționale. La serbarea dela liceu nici jumătate din cei prezenți nu au putut intra în sală.

Au ținut cuvântări: S. S. Pr. Popescu profesorul școalei, Al. Georgiade, directorul liceului, d-l Gh. Cardaș, unul dintre puținii elevi cari au fost în prima serie a gimnaziului dela 1866, a arătat într'o caldă și sfătoasă cuvântare peripețiile și greutățile prin care a trecut liceul „Unirei“ pentru ca să ajungă la locul de cinste unde este astăzi. In continuare d-sa arată că deși se făcuse unirea politică dela 1859 unirea sufletească însă nu se făcuse și nu era complectă și că primilor elevi ai liceului li-s'au cerut să contribue într'o mare măsură la nivelarea asperităților ce mai rămăsese, precum și la cimentarea unirei dintre Muntenia și Moldova.

Ca să dovedească aceasta d-sa ilustrează expunerea ce face cu numeroase și frumoase narațiuni din viața trăită acum șase zeci de ani.

După d-l Gh. Cardaș a vorbit d-l profesor univ. Șt. Longinescu, dela facultatea de drept din București, care după ce scuză absența fratelui d-sale d-l prof. univ. Gh. Longinescu, a citat din partea acestuia o serie de amintiri din viața școlară, relativ la profesorii dispăruți și le evoacă marile lor merite — cum au lucrat pentru pregătirea generațiilor cari ne-au dat România Mare de astăzi, — d-l Longinescu a încheiat spunând: „Să dea Dumnezeu minte ca să păstrăm ceiace am câștigat cu jertfa a 800.000 de vieți omenești.“

După d-l Șt. Longinescu a vorbit d-l prof. univ. S. Mehedinți, care într'o înălțătoare cuvântare a făcut apoteoza profesorilor dispăruți și arată cât de mult au muncit ei pentru formarea sufletului și caracterului vitoarelor generații cari au contribuit la întărirea neamului. Apoi în cuvinte emoționante a arătat marile merite și însușiri ale d-lor profesori S. Rachtivan și Gh. Pamfil singurii rămași în viață și care și-au pus tot sufletul și devotamentul pentru formarea generațiilor din care au ieșit profesori iluștri, ingineri, militari, etc, cari au făcut faimă nu numai țărei dar chiar au trecut și peste hotare.

Un elev din clasa VIII reprezentând generația de astăzi a vorbit frumos despre însemnătatea zilei de 24 Ianuarie făcând legătura între generația trecută și cea actuală.

Seria cuvântărilor a încheiat-o d-l Răşcanu, inspector școlar, care a vorbit despre importanța culturală și istorică pe care a jucat-o liceul „Unirea“ în istoria neamului.

Elevul Iordache N. a citit cu căldură o poezie ocazională: „24 Ianuarie“ de W. Hamel.

După masă, s'a dat o mare și frumoasă serbare, cu un frumos program. Corul sub energica și priceputa-i conducere a d-lui prof. Năvulescu a executat cântece patriotice și arii naționale dintre cari câteva cu foarte frumoase soluri. D-l profesor Al. P. Arbore, a conferențiat despre marile evenimente dela 24 Ianuarie 1859. S'a jucat piesa „Se face ziuă“ de d-l Z. Bârsan, interpretată foarte bine de către elevi iar la sfârșit mai multe echipe îmbrăcate în frumoase costume naționale au jucat „Călușerul“ „Oița“ și „Brâul“ sub conducerea bătrânului și harnicului maestru de gimnastică Al. Copcescu. La serbare au luat parte și d-nii miniștri Dr. Anghelescu, d-l Chirculescu și N. N. Săveanu.

Seara s'a dat un ospăț de către direcțiunea liceului la care au toastat: d-nii miniștri Anghelescu, Săveanu, Chirculescu, Georghiadi, Graur, Pamfil, Leonescu, Rădulescu-Râmnic, Nanulescu, Iordăchescu, Olărașu. etc. cari au arătat însemnătatea și marele rol pe care l'a jucat pentru făurirea idealului național, Liceul „Unirea“.

D-l ministru Anghelescu a promis că va da din budgetul ministerului de instrucție 1 milion pentru internatul de băeți al liceului și 2 milioane pentru internatul școalei profesionale de fete pentru a se veni cât mai mult în ajutorul fiilor de săteni, fiindcă nu toți pot învăța carte din cauza lipsei de mijloace.

D-l ministru Săveanu, a donat și d-sa câte 200.000 lei pentru aceste internate. După propunerea d-lui prof. univ. Șt. Longinescu, toți foștii elevi au contribuit după puterile fiecăruia cu diferite sume pentru formarea unui fond din care să se ajute elevii săraci și meritoși.

Noaptea la 5 s'a terminat ospățul într'o caldă atmosferă camaraderească.

A fost o serbare cu adevărat înălțătoare, emoționantă, deoarece au fost elevi albiți cari nu se mai văzuseră de 30, 40 de ani și chiar mai mult și numai după nume își aduceau aminte cine sunt.

Radu S. Niculescu-Mislea

DIN CAPITALA ȚĂRII

Dela redacția noastră bucureșteană

Șezătoarea I-a a „Caselor Naționale“

Miercuri, 17 Februarie s'a reînceput seria de primăvară a șezătorilor artistice culturale ale „Caselor Naționale“, în amfiteatrul fundațiunei universitare „Carol I“. A luat parte lume multă.

Șezătoarea s'a deschis printr'o cuvântare ocazională rostită de d. prof. univ. Gh. Țițeica. D-sa a spus următoarele:

La prima șezătoare pe care o ținem în seria aceasta de primăvară, putem s'o spunem că România a repurtat un real succes. Și anume: S'a văzut în ultimul timp că țările foste amice României au început o aprigă luptă de ponegrire contra noastră, care luptă fiind statornică a avut efect, mai mult sau mai puțin, dar s'a înlocuit cu sentimente unanime de compătimire față de prostia grosolană pe care o arătau acești propagandiști. Spre bucuria noastră și spre răul lor ea s'a prăbușit.

Pe lângă reaua credință a propagandiștilor mai au contribuit și în mare măsură Falșurile din Budapesta. Se urmărea prin aceste falșuri dărâmarea tratatelor de pace printr'o stare detrimentală financiară.

Era o acțiune ungurească de ponegrire în toate țările dar mai ales în Franța și America unde au avut adepți mai mulți în rândurile nobililor cari aveau relații de simpatie și compătimire pentru bieții unguri (?!). Ca orice creștini nu e bine să ne bucurăm de răul altora însă putem să spunem că s'a prăbușit prin aceste falșuri toată camarila care o susținea cu ardoare ebreiștii unguri. Vedem cu bucurie că lumea a început să cunoască adevăratele intenții ale dușmanilor.

Al doilea punct este tot de actualitate și anume verva și nervul în care se petrec alegerile electorale comunale. După mine, cred, că lupta noastră politică a început să se ridice la un nivel mai ridicat, la un tărâm idealist. Cu prilejul acestor alegeri vedem că publicul nostru s'a americanizat... în reclamă. Vasă zică nu în bine. A împrumutat numai ceeace e prost și rău. Este înveselitor să citești tot felul de reclame, laude, promisiuni și dări de seamă asupra activității. Un lucru putem să-l scoatem: Să se compare activitatea trecută cu programe de conducere și să se arate ce s'a făcut și din ce motive nu s'a ajuns la îndeplinirea punctului promis? Să se facă activul ori pasivul la fiecare sfârșit de guvernare. Partidele de opoziție să nu se mai gândească numai la criticarea actelor guvernului, ci să-l împiedice la săvârșirea faptelor rele și să-l îndemne și să-l silească să aducă la îndeplinire cele promise.

Toată lumea trece astăzi printr'un val de misticism religios. Ceeace trebue să realizăm noi, este un puternic misticism religios, bazat pe lucruri sănătoase pentru interesele mari și vădit superioare ale patriei. Să nu uităm că la timpuri noui ne trebuesc și oameni noui.

După conferință a urmat o parte artistică foarte bogată dată de maestrul Aurel Eliade, profesor la conservatorul din București; d-na Dobrescu, dela „Opera Română“ a cântat arii naționale și bucăți clasice. D-l Noe Dumitrescu, bass cantabil dela Opera Română, a cântat cu cunoscutu-i talent din „Don Carlo“, precum și numeroase arii naționale din compozitorii noștri. D-l G. Kiriac și A. Eliade. D-l Cocea, violoncellist, a cântat cu mult brio „Dans țărănesc“ iar d-l Baldovin, dela Teatrul Național a cules meritate aplauze pentru monologele spuse.

Acompaniamentul la piano a fost susținut corect de către d-na Aglae Ionescu.

R. S. Niculescu-Mislea

BANCA CENTRALĂ

pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă în Cluj.

CONVOCARE

Domnii acționari ai **Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț S. A. în Cluj** sunt convocați la

a VII-a adunare generală ordinară

pe Luni 15 Martie 1926 la orele 9 a. m. în sala de ședințe a Camerei de Comerț și Industrie Cluj, Calea Victoriei No 51 cu următoarea

Ordine de zi:

1. Deschiderea adunării;
2. Raportul Consiliului de Administrație și raportul cenzorilor:
3. Statorirea bilanțului, a contului de profit și pierdere pe anul 1925 și descărcarea Consiliului de administrație și a censorilor pentru gestiunea anului 1925;
4. Distribuirea profitului net;
5. Statorirea marcelor de prezență pe anul 1926;
6. Alergerea alor 5 membri în Consiliul de Administrație pe 3 ani, conform art. 15 și alegerea colegiului de censori pe 3 ani conform art. 27 din statute.

Conform art. 14 din statute, în adunările generale fiecare acțiune are un vot, totuș nici un acționar prezent nu poate reprezenta mai multe voturi, decât 1/30 parte e voturilor prezente în adunarea generală, fie ca proprietar, fie ca plenipotențiatul altui acționar.

Drept de vot în adunarea generală vor avea numai acei acționari, cari și-au depus acțiunile până în preziua adunării generale la caseria institutului în Cluj, sau vor prezenta în acelaș termin reversul despre depunerea acțiunilor la filialele noastre sau la societățile (și filialele lor), membre la „Solidaritatea“ — Asociația institutelor financiară române din Ardeal. Asemenea se vor putea depozita acțiunile la filiala băncii „ALBINA“ București, (Strda Lipscan No. 4—6 etaj I.) și la băncile: Banca Marmorosch Blank & Co. Banca Românească, Banca Generală a Țării Românești, din București, precum și la fiilialele lor.

Reversele băncilor despre depozitarea acțiunilor la institutele indicate sunt a se expedia Centralei noastre din Cluj, în așa timp, ca acelea să sosească până în preziua adunării. (Art. 14 din statute)

Cluj, la 15 Februarie 1926.

Consiliul de Administrație.

Active **BILANȚ GENERAL la 31 Decemvrie** **Pasive**

Cassa (numerar, cecuri și valute)	11.731.847	57		Capital societar	50.000.000		
Scont	125.504 035	65		Fond de rezervă	18.333.000	—	
Împrumuturi de lombard și hipotecă	8.518.099	59		Rezerve speciale pent. creanțe dubioase	2.010.000	20.343.000	
Conturi curente	156.802.120	83		Fond de pensiune		2.337.500	
Efecte publice, acțiuni și participațiuni	43.130.991	30		Depuneri pe libel	137.168.668	10	
Imobile: Edificiile centralei edificiile centralei edificiile sucursalelor: Alba-Iulia, Arad, Bistrița, Hațeg, Oradea-Mare, Turda, depozitele de mărfuri la Centrală și la sucursalele Arad, Alba-Iulia și Sibiu	15.925.053	04		Depuneri în cont-curent	27.267.880	40	164.436.548 50
Mobiliar, aranjament în depozite și vechicole	1.831.953	81		Reescont			103.347.361 55
Mărfuri (cereale, coloniale) și avans a mărfuri cereale	28.139.113	74		Dividende neplătite			368.780 —
Diverse conturi debitoare	7.348.733	39	398.431 953 92	Conturi curente creditoare			38.812.406 76
				Diverse conturi creditoare			6.923.798 77
				Interese tranzitoare			2.886.710 74 389.456.106 32
				BENEFICIU NET			8.975.847 60
			398.481.953 9				398.431.953 92

CONTUL PROFIT ȘI PIERDERE

Dobânzi plătite	24.938.843	14		Dobânzi și comisioane			44.983.871 29
Salare și adausuri etc.	6.748.091	74					
Impozite	1.571.696	21					
Cheltueli generale	2.749.392	60	36.008.023 89				
BENEFICIU NET			8.975.847 60				
			44.983.871 29				44.983.871 29

Cluj, la 31 Decemvrie 1925.

Pentru contabilitate: **Ioan Babeș** expert contabil

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa, director general. **Dr. Octavian Sglimbea**, director.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Valentin Pornțiu, vice-președinte **Ioan Vuicu** vice-președinte **Ioan I. Lapedatu** **Dr. George Popescu** **Dominic Rațiu** **Dr. Laurean Gherman** **Dr. Ionel Pop** **George Adam** **Dr. Victor Moldovan** **Vasile Goldiș** Ing. **Ioan Hossu** **Dr. Iacob Radu** **Vasile C. Osvadă** **Constantin Herța** **Dr. Leo Parasca**

Subsemnații cenzori am examinat conturile prezente și le am aflat în deplină regulă și consonanță cu registrele băncii

Dr. Octavian Russu președinte **Aurel C. Domșa** **Constantin Popp** **Aurel Ciortea** **Nicolae Bratu**

DIN nici-o casă românească să nu lipsească Almanahul presei române din Ardeal și Banat. Cereți-l dela administrația foaei noastre. Un exemplar pe hârtie obișnuită 50 de lei; pe hârtie velină 100 de lei.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

AVIZ

Avem onoare a aduce la cunoștința onor. public că am deschis o întreprindere de **VULCANIZARE în Cluj, Str. Regina Maria 24,** unde reparăm orice **șoșoni și galoși, cauciucuri de automobile** executăm prompt orice lucrări.

„Continental“

95. 4-2 Intreprinderede vulcanizare

Restaurantul și Bufetul

CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu și Bela Szilas

Piața Unirii Cluj

41—26—17

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUSSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

73-53-12

Dacă voiți să fiți frumoși citiți cu atențiune!

PISTRUI, PETE, COȘURI, BUBULIȚE, ACNEE și alte defecte ale tenului supărâ, și strică farmecului personal. Pentru a îndepărta aceste necurățenii și a obține: fața, mâini, etc. FRUMOASE, ALBE și CATIFELATE, există azi un mijloc foarte bun cremă de frumusețe **LE MIRACLE.** Ea face minuni cu adevărat. Borcanul costă lei 80. — 6 borcane lei 450. Se trimete oriunde contra sumei trimeese prin mandat postal de către:

„Reductor“ str. Reg. Maria 32. Cluj.

Feriți-vă de imitațiuni! Cereți inzistent cremă **„LE MIRACLE“.**

„SIMPLON“

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26—16 *ANTON JUDOVITS.*

S'a deschis

Noua farmacie românească

Dr. Dimitrie A. Olariu

CLUJ

Strada Regina Maria No. 9

Se fac analize medicale

No. 99 perm.

Parfumeria

„DIANA“

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.

Palatul Orașului

Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii

Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.

Mare asortiment în totfelul de săpunuri

3 buc. săpun Lanolin	Lei	30
Săpun englez 1 buc.	„	15
„ „ 6 „	„	80

Consume!

Eftine și bune

BIDINELE

ȘI PERII

NUMAI LA FIRMA:

Iuliu Müller

FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.

CLUJ, STRR. NIC. IORGA 14.

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

S'a deschis

PANTOFĂRIA Studenților Creștini

în Str Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

Prăvălia de semințe Arpad Déri

Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.

In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit

No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duș, etc.

CLUJ,

Str. Călugărițelor (pe Someș).

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicure

Spală, ondulează și vâpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.

Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

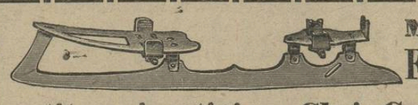

Mare asortiment Fiul lui Matia Kun

cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.

Nichelare și ascuțitul se execută promt.

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR

berea albă Ursus

berea albă specială Ursus-Extra

berea neagră din malț dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Rostul căminurilor culturale în Basarabia

Căminurile culturale au avut în Basarabia omenire specială. Dat fiind dorința bunilor noștri moldoveni de a se cultiva, de a cunoaște trecutul nostru, d. D-r. C. Anghelescu, titularul Instrucțiunii, a purces la doua mari îmbunătățiri. Intâi a trimis îndată în Basarabia dascăli talentați, învățători cu dor de muncă de ogorul cultural, ce au adus în toate satele basarabene îndemnuri bune, sănătoase, iar în al doilea rând a înființat sub auspiciile sale bibliotecile publice pe lângă căminuri culturale, înzestrându-le cu scrieri frumoase. Desigur că aceste îndemnuri au folosit căminurilor. Dacă ne dăm seama, în timp de o sută de ani, norodul Basarabean a stat în întuneric fără de slovă românească lipsit de binefacerea culturei, atunci ne putem da seama de însemnătatea națională a acestor așezăminte, focare de cultură și de apropiere a tuturor elementelor variate, care compun populația basarabeană.

Aducând aminte norodului, de trecutul nostru istoric, de cântecele și datinele noastre vechi, de comoara cea frumoasă a literaturei noastre populare, se face cea mai frumoasă operă ce va merita odată și odată, recunoștința masselor. Povestirile marelui Creangă au fost gustate mult de poporeni. Nici nu se putea altfel. Creangă e unic în felul său și povestirile sale să citesc și să recitesc mereu având acelaș farmec de ceva nou, de ceva pitoresc.

D-l Mihail Sadoveanu care a dat întotdeauna concursul său, citea așa de frumos unele bucăți din Creangă, încât ascultătorii îl sorbeau. Nu e vorba că și Anton Pan a găsit ascultătorii sau unele pagini istorice din Alecsandri și Negruzzi au plăcut. Dar în general se constată că în urma acestor căminuri culturale sătenii veneau pe la târg și cereau cărți de literatură, în special pe Creangă.

Numai această constatare e un fapt îmbucurător, căci arată că, căminurile culturale din Basarabia au reușit să se popularizeze, pe marele Creangă să deștepte la ei gustul de slova românească, gust uitat de atâtea decenii când se citeau pe furiș, unele cărți cu literile chirilice, aduse de peste Prut, de preoți și de unii apostoli de ai cauzelor noastre naționale. Dar afară că, căminurile culturale au reușit să atragă norodul basarabean spre cultura românească, ele au îndeplinit aci o mare și înălțătoare menire. Au luptat contra nenorocitelor idei comuniste ce căutau prin ademeniri și vorbe magice să se înbulzeze pe la sate.

Frontiera Nistrului este păzită de armată, dar de lângă bravii noștri soldați, învățătorii și conferențiarii dela căminurile culturale au constituit și constituesc a doua armată, ce luptă pe un front, dar cu aceiași tendință de a se împotrivi curentelor nenorocite ce daunează țărei. Și în această privință căminurile culturale au luptat mult, arătând poporenilor că buruiana rea comunistă, nu are ce căuta în Basarabia, că trebuie să ne păzim de toate ademenirile unor agenți veroși și dubioși, să nu cerem dela vecinii noștri de pe Nistru decât să fim lăsați în pace, să ne dezvoltăm în liniște. S'a arătat prin conferințe câtă însemnătate are iubirea de neam și de țară, iubirea cuvântului patrie și lupta ce o dau fruntașii noștri pentru consolidarea sufletească a Basarabiei.

Căminurile culturale în Basarabia și-au îndeplinit misiunea lor și au avut un rol deosebit în ridicarea satelor noastre. *U. C.*

Din Căinari (Tighina)

In comuna noastră s'a format un comitet care are de scop ajutorarea celor înfometați; aceasta din inițiativa pretorului, agronomului, preotului și învățătorilor. In Sudul Basarabiei mulți n'au ce mânca datorită secetei care a bântuit cu furie timp de doi ani. In comuna noastră s'au semnat toți acei care se aflău în această stare și se hrânesc de acest comitet. Toți funcționarii din această comună s'au înscris că vor da de bunăvoie câte 100 lei lunar pentru procurarea alimentelor, timp cât va ține seceta. Cinste și laudă inițiatorilor și frumos ar fi ca în tot județul să se formeze asemenea comitete.

C. Manolache înv.

Din Volintir (Cetatea-Albă)

In ziua de 17 Ianuarie, s'au început cursurile populare, datorită neobositei munci a învățătorilor din această comună. După amiază la ora 3, sătenii erau adunați să asculte cursurile. S'a cântat Imnul Național și alte cântece naționale.

D-ra Maria Gargas învățătoare și misionară la noi în sat, a vorbit despre Țara Românească, cu frumusețile și bogățiile ei.

D-l Gavriliuc, directorul școalei medii, a mulțămit sătenilor că au venit în număr mare și că la alte cursuri vor vorbi: d-l agronom regional și maior Savu, comandantul Bat. 3. vânători.

S'au împărțit sătenilor și numere din „Cultura Poporului“

V. Damionenco

Din Tg. Briceni (Hotin)

In ziua de 13 Februarie, la noi în localul școalei primare No. 1 s'a sărbătorit jubileul institutoarei Maria Grunau, care în timp de 40 ani a adus o activitate rodnică desfășurată pe terenul cultural din acest târg.

Serbătoarea s'a început la ora 6 după amiază cu un Te-Deum, la care a luat parte d-l Nicolau prefectul județului, d-l căpitan de jandarmi Iordăchescu, d-l Juranescu revizor școlar, autoritățile locale, întregul corp didactic și parte din satele vecine în total până la 80 persoane.

Au ținut cuvântări: parohul local, d-l revizor școlar, d-l prefect, după ce d-na A. Berezinc învățătoare a prezentat d-șoarei Grunau o adresă din partea corpului didactic din localitate și la urmă d-l Micu învățător după o scurtă cuvântare a citit telegramele primite de recunoscători foști elevi și eleve ai d-șoarei Grunau.

După aceasta a urmat o masă bogat servită, dată de către același corp didactic.

D-șoara M. Grunau este una din cele mai vrednice învățătoare, care în tot timpul activității sale a arătat un exemplu de o muncă neobosită și de devotamentul în această operă.

Nu pot uita clipele deosebit de mișcătoare când în timpul mesei s'a apropiat de d-șoara M. Grunau pe rând grupuri de învățătoare și învățători și alte persoane private foști elevi ai d-șoarei Grunau, aducându-i salutări și mulțumiri pentru îndrumările ce le-a dat. *E. B.*

Din Hotin

In orașul Hotin, străjuit de ruinele celei mai vechi cetăți moldovenești dela granița Nistrului, există o societate culturală „Freamătul“. Ea e cea dintâi societate culturală românească înființată la Hotin, imediat la alipirea Basarabiei, de către d-l judecător C. Dobos, astăzi în Oradea-Mare, și alți români entuziaști dintre cari au mai rămas: actualul ei președinte, d-l avocat Ep. Păuș și profesorii de liceu D. Sotuițche, I. Macariciuc, T. Babor, A. Ilnițche. Neajutați de nimeni acești domni înfruntă toate greutățile și piedicile cari li se pun în cale, trec pe prostia și nepăsarea multor români din localitate și lucrează din răsputeri pentru progresul societății și răspândirea culturii românești între localnici. Deviza societății, cuvintele și muzica de d-l Sotuițchi „Noi paza națiunii la Nistru să fim. Și sufletul neamului nostru“ îi conduce pe acești membri.

In seara de 6 Februarie, societatea a dat serbarea ei tradițională, cu un program compus din concert și bal.

Concertul societății „Freamătul“ a fost pentru hotineni un adevărat eveniment artistic. A fost o adevărată sărbătoare unde populația rusă ovaționa muzica și pe cântăreții români.

Felicitări pline de căldură au fost aduse în acea seară conducătorilor societății culturale „Freamătul“.

După terminarea concertului a urmat balul, la care a rămas toată lumea. Ceeace a făcut o mână de români însuflețiți de cele mai frumoase sentimente, în frunte cu d-l E. Păuș avocat înconjurat de d-nii Diaconescu, Sotuițchi, Babor, Macariciuc, Spânu, e românesc în înțelesul adevărat al cuvântului, e mai presus de orice laude. *D. Sucevanu*, prof.

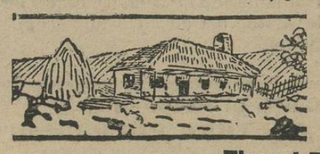

Dela redacția noastră

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăiesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 38.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosetis

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 7 Martie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 151 Apare în fiecare Duminecă

UN COTIDIAN LA CLUJ

Realitatea ne arată prăpastia spre care ne îndreptăm. Ardealul este sterp de presă românească. Deşi suntem popor stăpânitor, totuş ne aflăm în aşa măsură de slabi faţă de minorităţi, sub raportul presei, în cât atitudinea aceasta nepăsătoare, — e o crimă naţională.

Starea aceasta de inferioritate nu mai poate dăinui. E o ruşine. Să ne desvinovăţim nu sunt argumente; mărturia trecutului străbate în conştiinţele tuturora. Indolenţa care ne stăpâneşte dela unire încoace e un păcat şi păcatul îl va răsplăti mai greu urmaşii, dacă'l lăsăm să mai existe.

Tiparul desvoltat înseamnă progres. Şi noi să fim barbari în privinţa aceasta? Să dăm ca racul, câtă înjosire!

Cifrele ne vor desmetici:

ZIARELE DIN ARDEAL:

Localitatea	Rom.	Ung.	Nemţ.
Agnita	—	—	3
Alba-Iulia	1	—	—
Arad	1	5	1
Baia Mare	—	2	—
Beiuş	1	—	—
Bistriţa	—	—	2
Blaj	2	—	—
Braşov	2	3	2
Careii-Mari	1	2	—
Cluj	6	6	1
Dej	1	—	—
Deva	1	2	—
Diciosânmartin	1	—	—
Făgăraş	1	—	—
Jimboliţa	—	—	3
Lugoj	1	1	2
Mediaş	—	—	1
Mercurea Ciuc	—	1	—
Odorhei	—	1	—
Oradea-Mare	2	5	—
Orăştie	2	—	—
Oraviţa	1	—	—
Periamoş	1	—	1
Petroşani	2	1	—
Reghin	—	—	1
Reşiţa	—	—	1
Salonta	—	1	—
Satumare	1	1	—
Sân Nicolaul Mare	1	—	—
Sf. Gheorghe	—	2	—
Sibiiu	5	—	2
Sighet	1	2	—
Sighişoara	—	—	1
Şimleul-Sivaniei	—	1	—
Şomcuta Mare	—	1	—
Tg.-Mureş	—	5	—
Tg.-Săcuisc	—	2	—
Timişoara	4	4	8
Turda	—	1	—
Zălau	1	1	—
Total	41	50	30

Foi româneşti sunt 41 faţă de 80 minoritare.

Şi dureros, umilitor şi îngrijitor, românii au un singur cotidian, ungurii 19 şi nemţii 10.

Un cotidian românesc şi acesta a unui partid politic înecat de 29 cotidiane minoritare!

Ne înspăimântă!

In faţa asemenea-i situaţii a nu reacţiona noi românii înseamnă să fim înăbuşiţi de presa minoritară. Inseamnă că am pierdut simţul realităţii şi ne rostogolim în incultură.

In pragul a şase ani de viaţă „Cultura Poporului", a dat dovadă de o mare însuşire: perseverenţa. Nici un val n'a potmolit apariţia ei. Ea a adus în presă: suflet cinstit, creştinesc şi adevărul. O clipă nu s'a abătut dela acest crez. A tras o brazdă adâncă, a sămănat şi roadele bune începe să le culeagă.

Această foaie cunoaşte numai fapte. O faptă uriaşă îşi impune — şi va învinge: UN COTIDIAN ROMÂNESC LA CLUJ.

Nici o şovăire din partea niciunui bun român. Sunt mulţi români conştienţi. Aceştia să-şi aducă obolul pentru clădirea unui altar: presa deasupra patimilor, presa adevărat românească.

Înfăptuirea Cotidianului la Cluj, cere bani mulţi. Vor fi. „Cultura Poporului" a găsit sprijinul: O societate pe acţiuni. O acţiune 200 de lei. Capitalul deocamdată de 2 milioane lei. Inceputul s'a făcut, până acum s'au subscris: 142.800 lei.

Increderea ni-se îndreaptă către mii de cititori cari au susţinut viaţa acestei foi. Puterea lor de jertfă e covârşitoare. Preoţii, învăţătorii, ţăranii, intelectualii săraci, ei vor veni cu banul muncit rupt dela gură, ca să aducă încă o isbândă: Înfăptuirea unui Cotidian la Cluj.

Fraţii noştri din America, întotdeauna gata de jertfă pentru înfăptuirile bune în ţara mamă, vor veni şi ei cu obolul lor, ca să dea fiinţă cu un ceas mai de vreme Cotidianului românesc la Cluj.

Const. Cehan-Racoviţă.

Chestiunile de învăţământ

Păşind în al doilea an dela intrarea în vigoare a Legei învăţământului primar, constatăm cu mult regret că principalele ei dispoziţiuni nu s'au aplicat întocmai, ba aproape deloc, în unele părţi.

Copiii frecventează şcoala tot ca şi mai înainte, adică după gust. Părinţii îi opresc la diferite treburi casnice şi-i trimit la şcoală deabia de două trei ori pe săptămână.

Invăţătorul aplică legea, adică amendează pe cei ce nu vin regulat la şcoală. Listele de amenzi le înaintează spre încasare perceptorului de circumscripţie care le pune la dosar.

După cum se vede amenzile se dau de comitetul şcolar, dar numai pe hârtie. Dacă învăţătorul reclamă pe cel obligat de lege să încaseze amenzile, rămâne cu reclamaţia. Când se duce să-şi ridice salariul dela perceptorat, şeful acestui oficiu fiind supărat pe învăţătorul care l'a reclamat, îi răspunde pur şi simplu că n'are bani şi deci nu poate să-i achite chitanţa. Oalele sparte le plăteşte tot învăţătorul. Dacă vrea să fie om al legii dă amendă lui Ion Glas sau Vasile a Catrinei, că nu şi-a trimis copilul la şcoală. Inaintează lista de amenzi domnului perceptor, care-o pune la dosar. Dacă învăţătorul vrea cu orice preţ să nu fie călcat în picioare, aduce cazul la cunoştinţa administraţiei financiare, ca să ia măsuri împotriva delicventului. Concluzia este că învăţătorul îşi găseşte potrivnic şi în Ion Glas care nu vrea să-şi trimită de bună voie copilul la şcoală, şi în perceptorul pârât care nu vrea să achite salarul lunar, spunând învăţătorului fel de fel de motive neîntemeiate.

Cei ce sunt meniţi a conduce destinele acestei ţări să nu uite niciodată că progresul unui Stat nu poate fi realizat decât atunci când în cuprinsul graniţilor sale nu există nici un analfabet. De pildă: Danemarca, Elveţia, etc. cari au ştiut cele dintâi că analfabestimul costă mai mult pe Stat decât miliardele ce le-ar punea la dispoziţie pentru educaţia poporului.

Pentru stingerea analfabetismului să se mai aplice următoarele măsuri în afară de cele arătate în lege:

a) Nimeni să nu mai fie primit ca servitor sau ucenic ori elev la vre-o şcoală de meşteşug decât după terminarea cursului primar complect.

b) Nimeni să nu fie înaintat în gradele inferioare ale armatei dacă nu posedă certificatul de absolvirea celor şeapte clase primare, chiar dacă ar dovedi aptitudini ce ies din comun. Viitorii reangajaţi să se recruteze dintre acei tineri cari au la baza educaţiei cele şapte clase creiate prin legea din 1924.

c) Nimeni să nu poată deveni conducător sau membru al vreunei asociaţiuni, congregaţiuni, etc. dacă nu îndeplineşte întocmai condiţiunile de mai sus. Această dispoziţiune să se aplice şi acelor persoane ce voiesc să devină primari în comunele rurale, membrii în comitetul şcolar, parohial, comunal, etc. E o ruşine în vremea noastră să tolerăm ca în fruntea unei organizaţiuni politice, administrative sau particulare să se aleagă oameni cari deabia îşi scriu numele

Trăim aceste vremuri postbelice şi foarte puţin am învăţat din ultimul război în timpul căruia multe lacune s'au evidenţiat. Sunt prea puţini aceia cari sunt pătrunşi de faptul că educaţia solidă a masselor populare asigură viaţa unui stat pentru timp îndelungat. Şi chiar dacă se legiferează în acest sens, nimeni nu urmăreşte ca legea făurită să se aplice ad-litteram aşa după cum trebuie.

Citez ca exemplu frumoasa lege a d-lui Dr. C. Anghelescu, ministrul Instrucţiunii Publice, care nu este aplicată nici pe sfertul sfertului.

Ultima măsură care ar mai contribui după părerea mea personală la stingerea analfabetismului ar fi următoarea:

d) Nimeni să nu se poată căsători dacă nu posedă cel puţin certificatul de absolvirea celor 7 clase primare, aşa dupăcum se practică în Finlanda. Iar ca să se preîntâmpine scăderea căsătoriilor; toate persoanele de orice sex cari trec de 25 ani inclusiv şi nu sunt căsătorite sau trăesc în concubinaj să fie obligate a plăti Statului cel puţin o zecime din totalul veniturilor anuale. Toate aceste dispoziţiuni să se aplice după anul 1930. Domnii colegi şi toţi acei cari doresc progresul României Mari sunt rugaţi să reflecteze asupra celor cuprinse în acest articol.

Emil I. Cioroianu, înv.

SCRISORI DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Un mare prieten al României

In momentul de faţă, în care atâţia nechemaţi ne parcurg ţara în lung şi lat, pentru ca apoi să pună pe socoteala noastră tot felul de orori şi să ne arunce toată nemernicia lor, am crezut util de a vizita pe un adevărat amic al României, care a fost oaspetele nostru în zile grele şi care a îmbrăţişat totdeauna cauza românească cu o atenţie binevoitoare la care se adaogă profunda sa cunoaştere a situaţiunei noastre, din toate punctele de vedere.

E vorba de d. G. Lacour-Gayet, membru al Institutului Franţei şi fost preşedinte al Căminului „Franţa-România". Instituit în preajma războiului, cu menirea de a strânge relaţiile din cele două ţări într'un moment în care nevioa de acest lucru, se făcea, mai mult decât oricând, simţită.

Reîntors la Paris, d. Lacour-Gayet, nu ezită de a continua opera sa ţinând cuvântări cu subiecte românești, în multe oraşe franceze (Lyon, Saint-Etienne, Bourges, Cambrai, etc) şi arătându-şi convingerea că la momentul oportun, România va intra în război alături de aliaţi.

La Paris, deasemenea în multe rânduri, în faţa unui public ales, d. Lacour-Gayet vorbeşte între altele despre istoria Românilor, comentând zicătoarea românească: „Apa trece, pietrele rămân", iar la Academia de Ştiinţe Morale, despre „chestiunea raselor în Transilvania."

Datorită autorităţei sale morale şi a experienţei dobândite cu prilejul călătoriei în România, unde acest sol al Franţei reprezenta cultura înaintată occidentală, d. Lacour-Gayet e rugat, în Octombrie 1915, de către profesorul Charles Richet dela Facultatea de Medicină din Paris, de a merge în România, şi a pregăti terenul pentru o serie de conferinţe toate cu scopul de a grăbi intrarea noastră în acţiune, alături de Aliaţi.

In condiţiunile grele inerente războiului şi după peripeţii de neînchipuit, ei ajung la Petrograd, trecând prin Londra, Norvegia, etc. Aici, se lovesc de imposibilitatea de a înainta şi în urma multor complicaţiuni, acest misionar inimos şi desinteresat, ce nu-şi cruţase nici trudă, nici riscurile unei călătorii prea încercate, pentru a ne aduce cuvântul luminat al Apusului, este silit să se înapoieze în Franţa, cu regretul de a nu fi putut duce până la sfârşit, din vina împrejurărilor, misiunea ce-şi propusese.

După război, ocupaţiile sale multiple, nu au dat răgaz celui ce ne cinsteşte cu iubirea lui trainică şi eficace, să revină în mijlocul nostru.

Admiraţia sa merge spre calităţile poporului român a cărui cultură proprie o numeşte d. Lacour-Gayet, „soră a celei franceze, ambele făcând parte din aceiaşi civilizaţie latină şi diferenţiindu-se apoi prin altoirea cu caractere speciale fiecăruia."

„Reflectăm toţi — spune d-sa — aceeaşi civilizaţie mediterană, cu aceleaşi caractere fundamentale şi particularităţi proprii."

E de datoria noastră, să aducem pe această cale omagiile şi prinosul de recunoştinţă ce se datoresc acelui care, cu atâta desinteresare (nu vom înceta de a o repeta), şi cu autoritatea pe care i-o dau numele ce şi-a creiat în Franţa, a pus în slujba cauzei româneşti alături de cunoştinţele savantului, cel mai călduros patriotizm, căci după cum îi place s'o mărturisească, profesorul francez Lacour-Gayet, România este patria sa de adopţiune.

Emil Pavelescu

Ma connaissance de roumain n'est pas
très étendue ; mais je sais bien
Aimer la Roumanie !
Et je le dis de tout mon cœur.

G. Lacour-Gayet

19 février 1926

membre de l'Institut de France
ancien président de France-Roumanie

Traducerea autografului d-lui Lacour-Gayet:

Cunoştinţele mele de limba română nu sunt prea întinse; ceeace ştiu însă, este „Trăiască România" şi o spun din toată inima.

Lacour-Gayet
Membru al Institutului Franţei şi fost Preşedinte al „Franţa-România".

Veniţi toţi cu obolul vostru!

O acţiune 200 de lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.
Până acum s'a subscris suma de 142.800 lei.
Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina" din Cluj.

In acelaş timp faceţi-ne şi nouă cunoscut câte acţiuni aţi subscris şi ce bani aţi vărsat la Bancă.

Specificaţi când trimeteţi banii la Bancă, bani pentru Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului".

Suma până la 2 acţiuni se depune integral la Bancă. Dela 2 acţiuni în sus întâiul vărsământ la Bancă e de 30% din suma acţiunilor subscrise.

Antoniu Sequens

Intr'un colţ din Banat, cu multă însemnătate culturală în trecut, în Caransebeşul atâtor falnici generali, eşiţi din şirul voinicilor luptători grăniceri de altădată, s'a sărbătorit un dascăl al şcoalelor şi-un meşter al corurilor bănăţene, după o muncă depusă timp de 37 de ani pe altarul culturei şi artei naţionale. Prin Decret Regal, la intervenţia unor fruntaşi din Bánat, în ziua de 8 Noembrie, anul trecut, în cadrul unei festivităţi neobicinuite, s'a predat sărbătoritului medalia „Răsplata Muncii pentru Biserică" cl. I.

Ziarele din Banat au dedicat articole pentru preamărire, iar revista „Şcoala Bănăţeană" un număr festiv, ca omagiu profesorului de muzică Antoniu Sequens.

Născut într'un ţinut departe de Banat, în Chotebar (Cehoslovacia), dela etatea de 12 ani se dedică muzicei. După terminarea şcoalelor secundare, se înscrie la conservatorul de muzică din Praga în secţia de violină, pian şi teorie. Dupăce termină studiul, la anul 1885 este angajat în calitate de dirijor la catedrala din Cattaro, în Dalmaţia, iar la 87 la Societatea Filarmonică în Macarsca (Italia). De aici, pleacă în Banat, fiind numit de venerabilul consistor diecezan din Caransebeş ca profesor de muzică la Seminarul teologic şi Şcoala de învăţători.

Talentul înăscut al cehului de baştină, îşi găseşte repede drumul adevărat spre cântare, pe care l-a visat din copilărie. Se îndrăgeşte de „glasul bănăţeanului", calcă în acelaş ritm de doină, ca oricare grănicer şi se apropie, se uneşte într'un fel, pot zice uimitor: şcoala muzicală din Praga cu imensul folklor din Banat.

Compune muzica românească, după concepţie şi gust adaptat din mediul străin de mai înainte, în stil bisericesc şi lumesc. La şcoală introduce vioara ca studiu obligator pentru fiecare viitor preot ori învăţător român. Cursuri de teorie muzicală, solfegii, ore de ansamblu şi cor, — în sfârşit o muncă foarte mare depune dela început în folosul tineretului şi pentru prestigiul celor două puternice focare de cultură românească. Peste câţiva ani, profesorul Sequens, predă într'o limbă curat românească. Odată cu aclimatizarea, se iveşte şi o oarecare pricepere în folcloristica română. Sufletul, pregătit prin muzică, se apropie tot mai mult de motivul doinei româneşti, frapant prin melancolia-i fără leac, iar în anii următori, când es de subt tipare câteva compoziţii ale profesorului Sequens, găsim o adevărată muzică românească, parte cu motive luate din muzica poporală din Banat, parte cu inspiraţiuni proprii.

Un nou compozitor român din Banat ese dici la lumina zilei. Corurile lui Sequens pătrund repede în cuiburile cântăreţilor bănăţeni şi din clipa aceea maestrul pare a-şi fi eternizat numele în istoria culturală a Banatului. Ca şi maestrul Vidu din Lugoj, celălalt meşter al corurilor bănăţene, la o îndepărtare de câţiva km., unul de altul întrucâtva în genul lui Dima, lucrează şi astăzi cu aceeaş dragoste ca şi'n anii tinereţei pentru scoaterea în lumină a muzicei româneşti.

Astăzi, când numai ne despart graniţele de mai înainte, când putem vorbi de o singură muzică românească, cuvine-se a pregăti calea, în lungul şi'n largul ţării noastre, pentru compoziţiile lui Antoniu Sequens*). Şoptirile acestei „firi de artist", să pătrundă în sufletul fiecărui cântăreţ român; să-l iubim cu toţii la fel cum îl iubeşte azi întreg Banatul, căci este al nostru. Ar fi cea mai demnă răsplată pentru munca depusă şi omagiul cel mai binemeritat pentru Antoniu Sequens.

Viena.

Filaret Barbu

*) Corurile mixte şi de bărbaţi, cum şi toate Liturghiile se pot procura la Librăria Diecezană din Caransebeş.

S'au subscris până acum 142.800 lei

Din Londra

Biblioteca lui British Museum

Cititori originali — Patriarhul întârziat — Să plecăm urechea spre şoapta visătorilor: „Utopia" lui Th. More

II.

Intr'o zi am văzut o june şi frumoasă cititoare de vre-o douăzeci de ani. Imbrăcămintea ei băieţească îmi amintea o fată-soldat, una din femeile voluntare pe care cu ani în urmă am întâlnit-o în Rusia. Şi gândul mi-a reînviat şi chipul românceі cu suflet viteaz ce se îmbrăca cu straie bărbăteşti Maria Putoianca. Ce cititoare nostimă şi originală!

Intr'o după amează cernită de Decembrie, am zărit plecat pe un catalog-bucoavnă ce amintea catastiful Judecăţii din urmă pe însuşi „Dumnezeu". Pe „Dumnezeu" aşa cum mi-l înfăţişa închipuirea antropomorfizantă a primei copilării, închipuirea foarte fragedă hrănită de cărţi cu stampe şi povestiri vechi. Plecat pe bucoavnă zării un bătrân cu capul înfăşurat în şuviţele lungi ale îmbelşugatului păr cărunt. Umerii încovoiaţi nu se vedeau de sub podoaba părului argintiu. Părea un patriarh din vechiul Testament rătăcit în veacul al douăzecilea.

Multe biblioteci s'ar mândri să aibă atâtea cărţi câte volume în folio formează numai cataloagele lui British Museum. Iată la stânga mea sub litera B, cataloagele cu titlul „Bible", arată nu mai puţin decât 16 volume puternice de titluri de cărţi în legătură cu cartea cărţilor. (Sub litera E cititorul dela Carpaţi, poate găsi poeziile marelui nostru liric M. Eminescu. Mai multe decât două pagini conţin titluri de gini conţin titluri de cărţi scrise de cărţi scrise de pana fabulos de neobosită a d-lui N. Iorga; iar sub litera D filologii pot afla admirabila „Histoire de la langue roumaine" a d-lui Ovid Densuşianu).

Intr'o notiţă din „Cultura Poporului" am aflat că Biblioteca lui Br. Museum are 2.600.000 volume. Am controlat, aici la isvor cifra şi un îndatoritor slujbaş tânăr m'a spăimântat spunându-mi că numărul cărţilor e doar aproape cinci milioane.

— Puse una lângă alta cărţile ar da o faşie de 60 mile, adăugă el cu un zâmbet.

In juru-mi cititori tăcuţi — chiar sexul frumos nu vorbeşte! — din toate continentele pământului culeg ca nişte harnice albine învăţătură din cărţile de pe pupitre. In centrul sălei spaţioase ca un Music-hall e corpul de slujbaşi ai Bibliotecii, locul minunat unde lumina tuturor veacurilor luminează pe cercetătorii zilelor noastre. N'am văzut o organizaţie mai desăvârşită. Dacă ai cerut un volum vei şti că vine la vreme şi sigur, cronometric. Nu pierzi timpul cu neliniştea deşartă ce împrăştie gândul.

Peretele încovoiat într'un cilindru e căptuşit cu rafturi grele de mulţimea cărţilor de toate mărimile, de toate felurile, din toate timpurile, în legături şi scoarţe de toate culorile.

Rotindu-mi privirea îmi place să dau liber zbor imaginaţiei mele şi să dau viaţă cărţilor nenumărate ce odihnesc liniştite sub ochi-mi. Ce uriaşă îngrămădire de suprem efort omenesc! Ce de capete geniale plecate pe manuscrise „revoluţionare". Ce mândră întruchipare a neistovitei năzuinţe spre excelsior, a adevăraţilor hamines sapientes! Ce monstruos îmi pare gândul de-a aşeza lângă Museum un tank zdrobitor de trupuri, inimi şi creere omeneşti! Şi iarăşi ce înălţătoare e priveliştea sutelor de mii de tomuri, de quintesenţă de spirit uman creator.

Iată, volumul acela, pe poliţa presidată de numele Bacon scris mare pe un fond auriu e Utopia lui Thomas More. Volumul par'că se topeşte sub ochii mei şi din golul negru al raftului palid luminat, mi-se năzăreşte chipul omului celui mai drept şi idealist ce-a avut Anglia. Il văd ca în chipurile contemporane: un intelectual fin şi concentrat ca Crasmus de Rotterdam. Mintea lui a îndrăsnit să înfăptuiască o insulă de absolută fericire; un loc paradisiac unde oamenii asemenea îngerilor şi zeilor însetează, după nectarul adevărului, frumosului, dreptăţii. O ce supra-pământească e Insula Fericirii înfiripată de Th. More! Dar realitatea nu tolerează pe idealişti. Oamenii din insula reală pe care Th. More a trăit nu i-au dat voie să viseze până la sfârşitul vieţii ostrovuri de fericire imaginară. Veniţi o clipă cu mine pe malurile noroiosului Thames, — Tamisa, — cu vase ce se leagănă fantomatic sub ciaţa umedă plutitoare pe misterul apei uleioase şi leneşe — să vedeţi buturuga din Turnul Londrei. (Tower of London). Ea a sângerat odinioară de sângele ţişnit din trupul şi capul bătrânului Th. More. O carte de visuri fericite, pe raftul lui British Museum — iar în Tower o buturugă pe care s'au tăiat crunt capul cărunt ce le-a isvodit. Cartea e visul candid al idealistului, securea gealatului e realitatea neîndurătoare. Cartea e cerul, buturuga umezită de sângele profetului, precum şi rugul roşu de flăcări ce-au mistuit pe Jeana d'Arc, fecioara Franţei e simbolul pământului de nori. Intruchiparea omenirei ce decapitează, arde de vii sau răstigneşte pe cruce pe Cristoşii ei din toate vremurile. Iată povestea ce mi-a şoptit-o cu glasul bătrân din veacuri cărunte, cartea lui Th. More, proorocul neînţeles....

Ca toţi proorocii!

I. O. Ştefanovici-Swensk

Soroca în trecut şi prezent

VIII.

Şi vitele de povară au scăzut şi s'au pipernicit. Unde sunt boii de Moldova cu nişte coarne de 2 arşini şi armăsarii de Soroca sau Hotin?

Numărul căilor de muncă în Soroca 7.700, având în urmă judeţele Hotin, Orhei, şi satele căzăceşti.

Totuş numărul hergheliilor din Soroca era cel mai mare din Basarabia, 38 din 77.

In războiul de la 1905 Basarabia a dat 4000 de cai de cavalerie. Caii în genere n'au o rasă frumoasă, sunt înnalţi, au capul mare, picioarele groase, dar sunt de fire blânzi şi rezistenţi la drum, fără a cere multă îngrijire.

Preţul unui cal varia între 30—75 ruble. Azi 5—12.000 lei o pereche de cai buni.

Deşi în 1847 guvernul rus a înfiinţat grajduri de încrucişare, — n'au dat nici un rezultat, fiind speculate de amploiaţii statului.

Cai de cursă „Orlof" avea familia Korsorkof de la Vadul lui Vodă (Chişinău). Personal am văzut documente ce arătau în mod clar speţa celebră a acestor animale.

La alipire i-a cumpărat Statul pentru hergheliile sale.

Vitele cornute de specia bovină din Soroca sunt la fel cu cele din întreaga Basarabie: rasa balcanică, ucraineană şi din Moldova.

Oi sunt aşa zisele „valahe" cu lâna aspră, lungă şi compactă. Carnea e însă foarte gustoasă iar caşcavalul şi brânza din Basaraiba se vindea pe piaţa Petrogradului.

La 1841 s'a introdus rasa „merinos". Totalul oilor din jud. Soroca în 1893 era de 107.944 cele simple, oi fine 13.382, adică avea cel mai mare număr de oi fine, afară de Bender şi Akerman, şi avea înainte ca număr celelalte judeţe, afară de Bălţi, Hotin şi Orhei.

Principalele târle din Basarabia le aveau următorii proprietari: Kamalna, Principele Gagrin, Paset, Caso, Leonard, Mihalachi Rally, Principele Wilenstein, Calmutski şi St. Stratulat.

Soroca întocmai caşi Orheiul, Bălţi şi Hotinul are în pădurile sale aşa zişi „lupi de câmp" — pieptoşi, îndrăsneţi şi foarte feroci —; iar în bălţile Nistrului mistreţi.

Peştele din Nistru, prezintă multe varietăţi: chefal, scrumbia, crap, somn, barbulea, nisetru, morun.

In fine din păsări, — se spune că în Soroca sunt cele mai multe coţofene din întreaga provincie. (Soroca pe sloveneşti înseamnă coţofană).

In ceia ce priveşte industria, în Soroca erau 8 fabrici de spirt şi anume în satul Cobileanca a lui Gh. Catargi; în satul Vertingeni, a lui Demi; la Vascauţeni a lui Macarescu; la Cogureşti de sus a lui Maghela; la Sistaci a răzeşilor; la Drachii a lui Caso; la Mândric, a lui Petrino, şi la Atazi a lui Cantacuzino.

Şi în Soroca, ca şi aiurea se consumă totul importându-se, afară de spirt, tutun, piele, vin, cărămidă, olărie şi peşte.

Căi de comunicaţie în Soroca sunt: dela Ataki la Bălţi, vechea şosea ce merge între valea râului Cobalta şi râul Cainari, prin satul Chetroasa şi Dementievca, în lungime de 100 vârste, dela Hotin—Ataki 99 jum. vârste, dela Soroca până la târguşorul Vadu Raşcvo, prin locuri muntoase şi păduroase, prin satele Soloneţ şi Cuhureşti, lung de 55 vârste, dela Soroca la Orhei cale bătută bună prin Soloneţ, Valea Dobruşa şi Valea Pranos, lung de 92 vârste, dela Valea Raşcova—Orhei 60 vârste şi dela Valea Raşcova la Bălţi cale de transporturi prin Unchiteşti.

Cezar Stoika

PATIMA BEȚIEI

Dumineca a patra a Sf. Post

In sfânta Evanghelie de astăzi vedem pe Iisus vindecând pe un om îndrăcit, care în aceeaș vreme era și surd și mut. Ca și pe alți îndrăciți, Iisus și pe acesta l-a vindecat numai cu cuvântul, dovedind și de astă-dată că el e cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. Iar la urmă, aduce din nou aminte apostolilor, că împotriva diavolului avem arme puternice: rugăciunea și postul. Atât despre rugăciune, cât și despre post am vorbit cu alt prilej. Am arătat atunci, că postul nu este numai contenirea dela mâncări, ci și dela beție. Postul ne întărește ca să luptăm împotriva ispitelor diavolești, păcatul beției însă de-adreptul ne aruncă în brațele diavolului. In cele următoare vom spune așadar câteva cuvinte despre beție, arătând răutatea ei atât pentru oameni singuratici, cât și pentru neamul nostru românesc întreg.

Beția este o urmare a necumpătului în băutură. Prin beție, mintea omului se întunecă, așa încât nu mai e stăpân pe sine însuși. Omul bețiv, de bună voie se înjosește la starea dobitocească, pierzându-și de bună voie mintea cu care l-a înzestrat Dumnezeu. Bețivul nu e în stare să deosebească binele de rău, de aceea, săvârșește fapte, pe cari treaz fiind, nu le-ar fi făcut. In beție omul face lucruri neobișnuite, de cari, treaz fiind, nu-și mai aduce aminte.

Beția, fără îndoială e păcat. Sf. Apostol Pavel, în scrisoarea către Corinteni spune lămurit, că nici bețivii, împărăția lui Dumnezeu nu o vor moșteni. Chiar și sfânta scriptură a legii vechi ne îndeamnă să nu ne îmbătăm. Iar sf. Augustin ne spune, că beția e mama tuturor păcatelor și izvorul tuturor răutăților.

Răutatea beției o putem înțelege mai ales cercetând tristele ei urmări.

Inainte de toate să nu uităm, frați creștini, că beția strică sănătatea omului. Incetul cu încetul, puterea celui bețiv slăbește, iar îmbolnăvirile sunt cu mult mai dese între oamenii bețivi decât între cei cumpătați. Boalele bețivilor sunt de obicei mai lungi și mai grele decât, ale celor sănătoși. Boalele de ficat, de inimă, de rărunchi și stomac, ba chiar și oftica și nebunia sunt adeseori fiicele dulci ale beției. Cercetați, frați creștini, spitalele, ca să vă încredințați înșivă de acest adevăr. Cei mai mulți bolnavi ai spitalelor au ajuns la starea lor tristă prin beție.

Bețivul nu-și strică numai sănătatea sa, ci și pe cea a familiei sale, Femeia bețivului e de obicei slăbită și galbenă de suferințe, iar copiii lui bolnăvicioși, slabi și amărâți, ca vai de ei.

Beția este patul cel mai cald al sărăciei. Sunt nenumărați acei oameni, cari și-au pierdut întreagă averea în cârciumi, oameni, cari ieri, alaltăieri, erau în stare bună, cu moșioară frumoasă, iar astăzi sunt lipiți pământului. Beția a pus în mâna multor oameni toiagul de cerșetor. Acestea sunt lucruri pe cari le vedem cu ochii. Bețivul lucrează, asudă, ostenește, dar nu pentru el și familia lui, ci pentru cârciumar. In vreme ce copiii lui sunt goi și flămânzi, el cântă și se veselește în cârciumă. Din veselia aceasta el se va trezi de obicei numai atunci, când, e prea târziu.

Să vedem acum păcatele cari isvorăsc din beție. Știm foarte bine, că bețivii sunt cei mai porniți spre mânie. Oricé vorbă, bețivului îi sare în nas. Iar urmarea mâniei este cearta. Cine nu știe, că cele mai multe certe au loc în cârciumă? Aici au loc cele mai multe vătămări, cari nu se uită, ci sunt urmate de procese. Pe urma certelor din cârciumă, bețivul adeseori plătește băutura cu preț întreit și înzecit. Certele sunt urmate uneori de bătaie. Sunt rare, cazurile, unde nu este săptămână, fără ca din cârciumă să nu iasă vre-un om cu capul spart. Iar omorurile cele mai multe se fac deasemenea din beție. Duceți-vă, frați creștini, între zidurile vre-unei închisori și cercetați pe nefericiții cari au ajuns acolo. Dacă îi veți întreba de pricina nenorocirii lor, cei mai mulți vor da același și același răspuns: că patima urâtă a beției le-a deschis porțile închisorii.

Bețivul de obicei e vorbăreț, dar vorbele lui nu sunt cuminți, ci mai ales vătămări la adresa altora, și murdării. Cele mai multe cuvinte murdare, nerușinate, omul le grăește în beție. Dacă bețivul părăsește teafăr cârciuma și ajunge acasă, îl apucă dintr'odată vitejia, voind cu orice preț să-și încerce puterile. Să nu credeți însă, că aceste puteri el și-le încearcă asupra vreunui om de-o seamă cu el, asupra vreunui om puternic. Nu. Sărmanele spate ale femeii sale trebue să rabde vitejia neașteptată a bețivului, iar uneori, chiar și nevinovații copii. Cauza multor neînțelegeri și nefericiri în familii este beția.

Mai sunt și alte rele, cari urmează din beție. Săptămânile trecute gazetele au adus știrea că un om, venind beat acasă, și-a aprins șura. Altul, culcându-se beat pe câmp, a înghețat. Altul a băut pe rămășag, dar a căzut mort la pământ când a înghițit cel din urmă picur. Beția însă, duce și la alte păcate. Cele mai multe sudălmi se spun în beție și tot astfel, cele mai multe jurăminte mincinoase. Bețivul nu cercetează casa lui Dumnezeu. El este condus de diavolul, iar diavolul se nevoiește a-l ține cât de departe de sfânta biserică. Bețivul își bate joc chiar și de părinții și mai marii săi. In beție, el caută și desfrânarea, de aceea oamenii bețivi sunt de obicei și desfrânați. Sunt apoi și hoți, căci neavând destulă avere ca să o dea pe gât sunt nevoiți să înstreineze averea altuia. Sunt înșfărșit, mincinoși și leneși. Cei mai mulți bețivi lucrează numai atâta, cât le este de ajuns ca să-și sature pofta băuturii.

Iată, frați creștini, răutatea beției. Un mare scriitor din veacurile trecute, vorbind despre beție, zice: „tu duh nevăzut al vinului, dacă nu ți-au dat nume, drac să-ți fie numele“. Iar Iisus Hristos ne spune: **luați aminte, să nu se îngreuneze inima voastră cu vițiul mâncării și cu BEȚIA.**

Să ascultăm această poruncă a dumnezeiescului nostru Mântuitor. Decumva până acuma am fost cuprinși de urâta patimă, a beției, să o părăsim, căci atunci, vom părăsi pe diavolul, dușmanul înverșunat al sufletelor noastre.

Să ferim și pe copiii noștri de beție. Sunt părinți, cari în nesocotința lor dau copiilor băutură bețivă. Aceștia nu-și trag pe seamă, că încă în vremea nevinovatei copilării își împing odraslele spre povârnișul beției.

Vor zice unii: ce să facem? Cată să ne înecăm câte-odată năcazul în vin și țuică.

Acestora le răspundem: folosirea cumpătată nu este păcat. Dacă însă omul se îmbată, în loc să-și înece năcazul, se aruncă adeseori în mai mari primejdii și nenorociri, cum am arătat în cele spuse până acuma.

Beția roade rădăcina neamului nostru, de aceea trebue să luptăm din toate puterile împotriva ei. Timpul petrecut în cârciumi, îl vom petrece mai cu folos acasă, citind cărți bune și folositoare, ori, la casa de citire. Părăsind patima beției, vom ajunge la fericire și bună-stare. Deaceea, intrând în cea de-a doua jumătate a sfântului post, să rugăm pe Dumnezeu, ca să ne îndrepteze pe calea cumpătului, ca astfel, părăsind beția, să părăsim pe diavolul și să urmăm pe Hristos.

Septimiu Popa

Despre lungoare

(tifus, febră tifoidă)

„Să-ți ajute Dumnezeu și Maica Domnului, domnule medic, c'o scăpat fii-mea de moarte! Dacă nu dam crezare vorbelor d-tale și n'o duceam la spital la oraș, până acu era de mult în pământ“.

Cu aste vorbe spuse din inimă și sărutându-mi mâna, întâmpină un fruntaș al unui sat de buni români, pe medicul de plasă, când se coborî din trăsură, la primărie.

— „Ei vezi creștinule, că nu de pomană învățăm atâta carte, nu de pomană învățații se luptă contra dușmanilor sănătății omului, nu în zadar stăpânirea ne plătește pe noi și cheltuiește să ridice lăcașuri că spitalul pe care la-i văzut, nu degeaba prin vânt, ploae, frig, noroi, zăpadă sau arșiță venim noi între voi!“, îi răspunse medicul, un tânăr inimos, muncitor și pătruns de credință că el are chemarea să vie într'ajutorul semenilor săi, să-i scape de suferințe trupești și sufletești.

Oamenii, îl iubeau mult. Plăcut la vorbă, intra din casă în casă, sfătuind colea pe mame cum să-și hrănească și păzească copilașii, dincolo pe bărbați cum să-și chibzuiască munca și căminul, în altă parte, la sărmani lipsiți pământului, le dădea leacuri cu banii săi, nu se mulțumia numai cu vorba ci și cu fapta, să arate oamenilor că sănătatea trebue păzită ca cel mai neprețuit dar.

Își trecea ziua și mare parte din noapte cetind și îngrijind pe bolnavii săi. Era fericit!

Oamenii se simțiau mai cu curaj în lupta contra dușmanilor nevăzuți, se simțiau bine când îl vedeau în mijlocul lor. Veni primarul, învățătorul, jandarmul, moașa, agentul sanitar, câțiva oameni mai bătrâni și mai cuminți, făcând roată în jurul medicului, să-i strângă mâna cu evlavie.

Fu poftit la învățător și cum se făcuse de prânz, se așezară la masă. Il rugară să le spuie despre betegșugul fetei lui Andrei Almăriei, care nu de mult scăpată din ghiarele morții, o adusese tătâne-său dela spital, acasă.

In timp ce se desbrăca, medicul începu să le vorbească:

„Oameni buni,

De boală grea a zăcut fata lui Andrei! De **lungoare, tifus** sau **febră tifoidă** cum îi zicem noi pe limba noastră doftoricească. Astă boală e tare lipicioasă, (molipsitoare), și de ea dacă nu te cauți la vreme și cu doftori meșteri, te duci la groapă repede sau rămâi cu multe metehne în măruntae.

Se prinde mai multe de cei trecuți de 20 de ani, dar nu-i regulă, spre pildă fata lui Andrei avea numai 18 ani.

Invățații i-au aflat sămânța tifusului și nu multă vreme și leacul.

Boala începe cu șiretlic. Te apucă un fel de lene, de toropeală, ți să înfundă capu, o leacă de sânge îți dă pe nas și tocmai când baba Anica îți spune că de acu descântecu ei a fost de leac că te-ai ușurat, te-ai răcorit, tocmai acu începe o arșiță mare, o sete și o sfârșeală de nu te mai ține picioarele și iată-te căzut la pat. Dar treapădul care te apucă! Și iată-te zăcând tot în chinurile morții și a setei cinci săptămâni, nu de puține ori aiurând. Boală grea și tare primejdioasă. Otrava și sămânța boalei roade mațele și într'un timp, dacă-i dai bolnavului să mănânce după cum cere, i-se îngăure și omul moare la sigur.

D'apoi că boala se încuibează și la mai și la inimă, și la rărunchi, ba de mai lasă pentru o bucată de vreme și chel, dar de slăbit, te lasă de multe ori pai.

— Niculae, da ce fac, pui de mâncare, i-o fi foame lu Don' Doftor al nost', — întrerupse vorba inimosului medic, o voce blândă. Era nevasta învățătorului care tocmai se întorcea din bucătărie.

— D'apoi că ai dreptate, — răspunseră Anuței, cu toții.

— Las'că isprăvesc de vorbit după ce-om mânca, închee medicul.

Mai glumind, mai vorbind de politică, de alegerile din ăst timp, mai lăudând bucatele Anuței, se isprăvi masa. Anuța le aduse la toți cafeaua și doftorul le vorbi iarăși.

— Boala, v'am spus, că se ia. Vă mai spui că numai doftorul îi poate da de hac. Nu umblați cu descântece și leacuri băbești! Știți mai anțârț cum s'o dus pe lumea cealaltă, Nicoară, ce-l mai frumos flăcău din sat, din cauza argintului viu a ciumei de baba Paraschiva, care acu pe bună plată zace în pușcărie.

Duceți pe bolnav repede la spital!

Nu-i dați decât lapte!

Și cum din tot ce varsă și scoate afară și alții se pot îmbolnăvi, grijiți bine! Svârliți-le în fundul curții într'o groapă adâncă peste care aruncați repede lapte de var.

Când e în sat molima asta nu beți decât apă fiartă, iar din fântâna unde nu vă lasă medicul să luați apă, păziți-vă, în ea e sămânța boalei.

Vestiți ca pentru orice boal lipicioasă pe medic ca să ia măsuri.

Și acu, oameni buni, ia s'o luăm razna prin sat. Am auzit că's copii mulți cu tuse măgărească. Ia să-i vedem! Și plecă medicul la altă datorie tot așa de mare.

Dr. O. Apostol

Știința cerului

ȘTIRI DIN MARTE

Anul 1924 a fost așteptat de multă vreme. Pentru ocazia vizitei ce o anunța această lume din vecini s'au făcut mari pregătiri în lumea astronomică. Astronomul american Hale a construit cea mai puternică lunetă de pe pământ, cu destinația studiului lui Marte. Milioane de dolari americani s'au donat Uraniei, în onoarea lui Marte.

In 1907 și 1909 a ajuns în apropierea noastră dar nu așa de mult ca în August 1924, până la cea mai mare apropiere posibilă, la 55 milioane km.

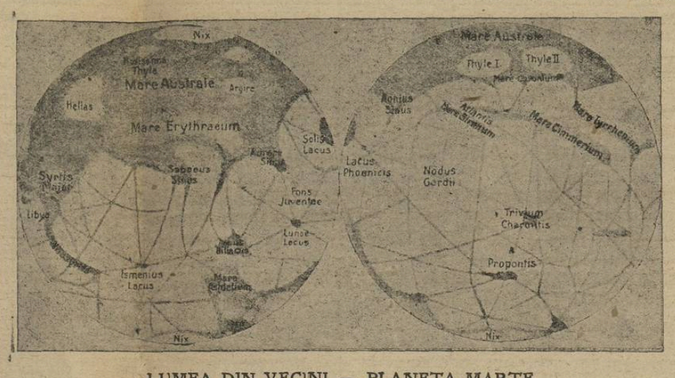

LUMEA DIN VECINI — PLANETA MARTE

Vecinul nostru a fost așteptat cu nerăbdare și cu dor ca în cursul nopților din vară și toamnă să ne spună câte ceva din lumea lui. Bătrânul Flammarion a stat la veghe, observatorul său din Jusisy era plin de mișcare; harta construită de Antoniadi dela observatorul din Paris, trebuia controlată și verificată, volumul III din Planete Mars a lui Flammarion cerea anumite confirmări, curiositatea lumii noastre față de lumea vecină cerea date precise și semne de viață intelectuală, cu un cuvânt era o mișcare și un interes deosebit în toate colțurile.

A venit, ne-a spus ce a putut și s'a dus cu tainele lui. Aci îl vedem tot frumos pe cerul de dimineață, blând, roșietic, nu mai este acel sângeros ca și zeul al cărui nume îl poartă.

Planetul Marte astăzi este considerat ca o lume cu manifestări sigure de viață. Infățișarea lui și culoarea sură, roșietică, ne dau unele indicații de natura solului sol deșertic în felul saharei noastre cu deosebirea că temperatura nu este atât de urcată, atât de tropică ca și la noi. Marte are ape, are lacuri, are mări. Continentele sunt mai mari înregiunea nordică, iar apele dominează emisfera australă.

Calotele de zăpadă dela poli se topesc destul de repede, regiunea polară se reduce până aproape la dispariție. Cu sosirea primăverii pe o emisferă verdeața apare, nori apar și ici și colo, mari, suri, ori albi, mișcându-se cu o viteză între 14-31 km. pe oră.

Ca dimensiuni Marte este cu mult mai mic ca și Pământul, dar în condiții aproape egale în ce privește posibilitatea de viață, cum sunt: căldura Soarelui, poziția față de planul ecuatorului, sau înclinarea eclipticei, mișcarea de rotație în jurul axei și mișcarea de revoluție în jurul soarelui.

Anotimpurile sunt foarte asemănătoare, înclinarea eclipticei lui fiind de 24° 52', iar a Pământului 23°27'. Durata anului este de 686 zile, aproape doi ani de ai noștri. In ce privește căldura primită dela Soare și cu aceasta și temperatura dominantă, cercetările lui Coblentz dela observatorul Lowell, ne dau un rezultat foarte bun, aflându-se o medie de 15°—18° C. la suprafața solului. Exact aceeași medie pe care o avem și noi aici. Regiunile reci oscilează între —15° și +7°, iar cele continentale, tropice între +12° —22°. Căldura aceasta mare se atribue faptului că Marte având o atmosferă mai clară lipsită de formațiuni de nori, absoarbe mai mult din lumina și căldura primită dela Soare deși este mai departe. Pe când Pământul nostru ca și planet are un albedo de 0,45, Marte are numai 0,15, adecă din 100 părți de lumină primită dela Soare, Pământul redă, 45, în acelaș timp Marte din cantitatea primită dă numai 15 la sută. Exact același albedo ca și la Lună, o asemănare între suprafețele acestor două corpuri cerești.

In ce privesc canalele, văzute bine de fantezia lui Schiaparelli, Lowell, Flammarion și alții, ochi ageri ai astronomilor de azi nu le mai văd nicăiri. Harta lui Antoniadi nu ne dă multe detalii, nici măcar asupra minunatelor oaze formate în locul de concurență alor mai multe canale. Schimbări mari pe suprafață nu s'au putut observa, decât numai fuziunea (topirea) zăpezii și înviorarea lumii martiene.

Cele mai multe pete întunecate, considerate de mări, încep a se atribui unei vegetații vernale mai abundente, întrucât culoarea lor se schimbă dela sfârșitul primăverii până prin mijlocul verii.

Harta reprodusă este harta întocmită de Schiaparelli pentru redarea configurațiilor și a canalelor. Vom avea ocazia să reproducem și harta mai verosimilă a acestui planet, mai ales că în spiritul lumii de azi, când par'că dispare imposibilul, încep oamenii a fi asediați de ideia și posibiltatea unei comunicări interplanetare fie prin mijloace optice fie prin mijloace electrice, prin undele și razele electrice.

O ideie prematură, dar plăcută și frumos văzută de visătorii și admiratorii Uraniei.

Este sigur că lumea din vecini este o lume vie.

At. Popa

Cultura zarzavaturilor

Una din grijile bunului gospodar e și cultura zarzavaturilor. Acei ce doresc să aibă zarzavaturi frumoase și la timp, pot începe lucrările pregătitoare ca: gunoitul, săpatul, facerea răsadnițelor calde și sămănatul semințelor din felul acelora, ce vor a avea trufandale.

Ar fi de dorit ca cultura de legumi care procură partea cea mai însemnată de alimente fără de care omul nu poate trăi, să nu lipsească dela nici un plugar ori cât de mic ar fi el. E trist că prin multe sate cultura aceasta se face pe o scară foarte redusă și chiar de loc; iar prin grădini, unde ar trebui să crească frumos ceapa, varza, morcovul, pătrunjelul, etc. se desfată toate buruienile. Cât de urîtă e grădina plină de bălării care pare că își blastămă stăpânul; și cât de plăcută și frumoasă e grădina gospodarului isteț plină cu tot felul de zarzavaturi, crescute frumos în straturi bine îngrijite de pe marginele cărora nu lipsesc: crăițele (văzdoagele), garoafele, busuiocul, bujori și macii cari dau farmec grădinei aducând mulțumiri și laude gazdei.

Astăzi mai mult ca ori când să ne dăm silința a pune în adevărată valoare ori și ce bucățică de pământ și săteanul din cel mai îndepărtat sătuleț să dea dovadă că știe să prețuiască petecul de pământ pe care îl posedă, arătând că este vrednic de toată lauda în urma marei opere „Improprietărirea“.

V. Enache

E din cale afară de dureros

E din cale afară de rușinos, om în toată firea, să-ți pierzi timpul stând la cârciumă, cu litra dinainte vorbind verzi și uscate.

E din cale afară de rușinos, făptură cu chip de om, să duhnești de băutură, cu ochii turburi, să nu știi ce faci și să nu știi ce vorbești.

E din cale afară de dureros să te aștepte acasă nevasta și copiii, în suferință, ca să le aduci pâinea, iar tu să apari în pragul casei înjurând și amenințând.

E din cale afară de rușinos să umbli după împrumut pe la unii și pe la alții, să-ți vinzi tot ce ai și să dai banii pe băutură.

E din cale afară de rușinos să te ții de minciuni, să bârfești pe socoteala semenului, întărâtat de băutură și să ai nimicit simțul răspunderii.

E din cale afară de rușinos să vii în fața judecății, pentru fapte rele săvârșite sub înrâurirea aţâtării alcoolice.

E din cale afară de dureros să faci politică și să pui țara la cale prin cârciumi.

E din cale afară de dureros să ți-se încredințeze servicii publice, iar tu să furi avutul public, să săvârșești nereguli și să faci victime, fiindcă ești atins de vițiul băuturii.

E din cale afară de rușinos să stai la chefuri și beție atunci când printr'un noroc ai un ban.

E din cale afară de dureros să zaci de paralizie, de oftică, de dropică, nebunie, fiindcă atunci când ai fost sănătos te-ai otrăvit de băutură.

E din cale afară de dureros să dai societății copii tâmpiți, cu boala copiilor, prăpădiți — povară societății — din pricină că atunci când i-ai zămislit erai otrăvit de aclool.

E din cale afară de dureros să apari, tu, om în vârstă, ca exemplu rău de om vițiat prin băutură, înaintea tinerilor vlăstare cari au nevoie de pilde frumoase.

Dr. George Ulieru

Frații IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 48—26—11

Știință

DESPRE MARE

Marea Neagră a înghețat pe toată suprafața sa în anii 299 d. Ch., 359 când a înghețat și Bosforul, 401, 763. In anul 1420 Marea e prinsă, aproape toată în ghiață. In 1804 înghiață Marea la Odesa. In 1903 înghiață portul Constanța. In 1906 Marea înghiață pe câțiva klm. dela țărm. In anul 974 s'a trecut Bosforul pe ghiață, dela un mâl la altul.
Marea Nordului, a înghițat pe coasta Olandei în anul 1150 și canalul Mânecei în 1709.

Marea Mediterană, în anul 1234 la Veneția merg trăsuri pe ghiață. In 1323 marea e acoperită toată de ghețuri, în 1594 Marea înghiață la Marsilia și Veneția, în 1709 înghiață parte din Mare.

Marea Adriatică a înghițat toată în anul 860.

Ghețurile Mărilor. Temperatura de înghețare a apei de mare e minus două grade, pe când a apei dulci e zero grade. Ca și la această apă ghița apei de mare plutește.

Ghețurile se găsesc în regiunea polilor căci acolo temperatura e mai joasă, întrucât razele soarelui cad oblic în aceste puncte. Ghețurile însă coboară prin curenți în regiunile temperate, formând pericole mari pentru navigatori, mai ales pe timp de ceață sau noaptea. Stratul de ghiță format lângă coastă și mărit înspre largul mării formează o banchiză. Banchizele opresc vasele în navigația lor și dacă le prind între ghețuri le sfarmă. Ghiața, ca oricare corp, e supusă contracțiunei sau dilatării după temperatura aerului înconjurător. Dacă o banchiză s'a format când aerul are temperatura minus 3—4 grade, ghiața se contractă până se sparge, când temperatura ajunge la minus 30 sau 40 grade. Spargerile acestea sunt însoțite de sgomote ca de tun. La poli sunt staturi de giață de 24—30 de metri, formate din straturi vechi suprapuse. Deasupra unei banchize cerul e luminat de o lumină alburie.

Iceberg-urile sunt munți de ghiață duși de curent pe mările temperate. Unii din ei ajung la înălțimi deasupra apei, de 100 metri. Un bloc de ghiață plutind pe apă numai cu o zecime din înălțimea sa, sau având 9 zecimi în apă, se poate închipui ce massă enormă de ghiață are un iceberg.

Culoarea Mării. — Apa mării e albastră prin culoarea sa proprie. Culoarea proprie e albastră pentrucă apa absoarbe razele roșii din lumina solară, și reflectează razele albastre. Culoarea aceasta variază însă cu diferența de temperatură și cu compoziția apei în viețuitoare sau minerale, precum și cu adâncimea apei.

Când apa conține alge (plante) microscopice, de culoarea galbenă, ele lucesc prin albastrul mării și culorile acestea combinându-se dau culoarea verde. Culoarea Atlanticului în plin ocean este verde. Curentul de apă caldă care pornește din golful Mexic (de aceea se și zice Gulfstream) din cauza temperaturei, formează un râu imens albastru, care curge între malurile de apă verde ale oceanului.

Din cauza adâncimii, pe coasta statului Chili, din America de Sud, culoarea Pacificului devine aproape neagră. Pe apele puțin adânci, cu fundul de nisip, culoarea e gălbue sau verde, după lumina trimisă înapoi de fund. In baia Loango culoarea mării e roșie din cauza fundului. Marea Roșie are alge (plante) microscopice de culoare brună. Un cmc. conține până la 40 milioane de alge.

Aproape de Luson în Filipine, marea are culoărea roșie ca racul, din cauza unei plante microscopice care se găsește în număr de 40 mii ființe într'un milimetru cub de apă. Marea galbenă (China) are această culoadin cauza materiilor pământoase galbene, vărsate de râul Hoang Ho.

Pe coasta Guineei vasele parcă navigă într'o mare de lapte.

Culoarea albă, lăptoasă, e datorită descompunerii plantelor de mare. Marea agitată pe funduri mari ia culoarea neagră. Pe funduri mici, acestea fiind răcolite, dă culoarea apei.

Comandor C. Buchholtzer

Cum s'ar putea romaniza orașele

Principiul de organizare a Căminelor de calfe industriale și comerciale, ca bază la formarea clasei noastre de mijloc

Dupăce unele din Căminele de ucenici din țară și mai ales cele patru cămine din Timișoara, numără patru ani de existență și după ce elevii acestor instituțiuni încep a se elibera cu titlul de Calfe, dând zi de zi noui generații industriei și comerțului românesc, pentru a da posibilitate noilor forțe să intre în aceste Cămine se impune necesitatea de a aduna elevii eliberați la un loc într'un Cămin separat, ținând seama și de următoarele împrejurări:

Este bine știut, că numărul industriașilor, comercianților români la orașe, dar mai ales în ținuturile desrobite e disparent. Pentru formarea clasei de mijloc, acești elevi eliberați cu titlul de calfe trebue ținuți pentru orașe și îndrăgiți cu viața dela oraș, cu scopul de a se așeza aici definitiv și a forma familii, pentru a ne apropia mereu de scopul ce-l urmărim.

Elevii eliberați, calfele, după o ucenicie de 3 ani eșiți de sub ocrotirea căminelor primesc la început o leafă modestă ce nu poate fi în raport cu traiul scump dela oraș. Știm că părinții băeților acestora nu locuiesc la oraș, unde dânșii ar primi adăpost, deci pentru a face practică în calitate de calfe trebue să-și caute locuințe. Cine nu cunoaște, însă, mizeria de locuințe dela orașe? Calfele deci s'ar izbi în primul rând de greutatea de a-și găsi locuințe corespunzătoare, sau dacă chiar li-ar afla, li-se cere umătate din câștig numai pentru casă, deci ce le-ar rămâne pentru alimentare, spălat și îmbrăcăminte, sau poate că vor găsi în împrejurări și condițiuni mai prielnice vre-un culcuș în vre-un bordei din mahalalele orașului, unde împrejurările și referințele de trai mai de vreme sau mai târziu le vor molipsi sufletele și le vor zdruncina sănătatea.

După toate aceste greutăți calfele acestea române, vrând nevrând se vor reîntoarce acasă la țară în mediul de unde au plecat, unde vor fi ușor mângâiați de ai lor, căutând mamele numaidecât să-i însoare și rămânând dânșii în mijlocul lor, neglijându-și mereu meseriile, se vor aclimatiza din nou mediului dela sate, stabilindu-se ei definitiv la țară, ocupându-se când cu meseria, când cu economia, devenind astfel cârpacii satelor. E un motiv și mai însemnat crearea căminelor pentru calfe pentru ținerea în frâu a calfelor în etatea cea mai periculoasă. Băeții după modesta sărăcie a traiului avut ca ucenic, ajunge imediat după eliberare la un câștig între 2000—3000 de lei lunar și poate, întrucât nu i-s'ar da îndrumări părintești, să-și deschidă ochii, să alunece pe căi rele, să fie seduși de ceilalți muncitori, cari cu onoare excepțiunilor și după experiența mea mai îndelungată, după orele de muncă își găsesc singura recreare în crâșmele situate mai toate la apropierea atelierelor, unde se dau desfrâului și demoralizării, devenind astfel nu forțe noui pentru industrie și comerț, ci o sarcină a societății noastre.

Deci ținuți în cămin, dându-li-se mai largă libertate decât în căminele de ucenici, totuși înclinațiunile și pornirile rele pot fi stârpite, dându-le zilnic îndrumări spre traiul cumpătat, îndemnându-i de-a deveni cruțători și păstrători, a-i însufleți pentru tot ce e românesc, a li-se pune la dispoziție cât mai multe cărți bune și folositoare, a le aprinde inima pentru arta și industria națională, ce în viața particulară nu li-s'ar da prilej. Prin excursiuni, prin participarea elevilor la diferite conferințe, expoziții, vizitarea fabricelor și prin înjghebarea lor în cor, cluburi de sport și în socități de lectură, vom îndrăgi elementul românesc cu traiul de oraș, câștigând elementele, cari vor forma mai apoi pătura de mijloc a societății noastre pe cari nu avem, ci căutăm să ne-o facem.

Pe lângă multele motive cari determină a se creia această nouă instituțiune este și aceea de a feri noua generațiune de unele curente politice propagate de unii muncitori. Doctrinele comunizării și bolșevizării trebuesc stârpite din sufletul curat pornit la muncă, respectul față de patroni și autorități, munca fără preget și mai presus dragostea nemărginită față de țară și dinastie trebuesc întărite.

Iată deci frumoasa menire a căminelor de calfe. Singurul oraș până acum Timișoara, care a înțeles rostul acestor instituțiuni, creând primul cămin de calfe din țară, datorită actualului consiliu comunal, care are la activul său o bogată activitate pe terenul națională industriei și a comerțului nostru.

Ceva despre viața internă a căminelor de calfe.

Calfele întrate în cămin nu pot fi membrii vreunei organizații clandestine. muncitorești, trebue feriți de aceste hiene cari vor să otrăvească sufletele tinerilor meseriași cu doctrini false. Elevii trebue să trăiască o viață internă și subordonată. Calfele în căminul din Timișoara plătesc o taxă de lei 40 la zi în care e socotită întreaga întreținere, adică: locuință, masă, spălatul, baie și medic, dându-li-se posibilitatea, ca din restul lefii ce le rămâne să-și cumpere unelte de lucru, să se îmbrace cinstit. Căminul din Timișoara dispune de o sufragerie, o sală de lectură, bibliotecă și de distracție, având la îndămână mai multe gazete cotidiane, iar pentru distracții șahuri și domino. O sală cu o bibliotecă încăpătoare, un splendid dormitor cu 70 de paturi având 16 ferestri către răsărit. Pentru a controla cum își împărțește și chivernisește leafa, fiecare băiat își declară leafa cu care a intrat precum și toate schimbările ce se vor face în timpul anului. Ca încheiere să servească această organizație ca un aviz tuturor orașelor din Ramânia pentru că lucrând la fel să putem spera că după 20—25 ani să ne vedem creiată clasa de mijloc fără de care o națiune nu poate exista.

Ștefan Vulpe
director la căminul com. al ucenicilor și căminul calfelor

AMINTIRI

Chipul din nr. 149 al „Culturii Poporului“: Primul grup de elevi români, bursieri ai Statului român, trimiși de legațiunea regală română din Albania. D-na Eliza S. Mândrescu, soția ministrului nostru la Tirana, îi întovărășește pe vapor în portul Durazzo, îmi reamintește un alt chip, o fotografie luată acum opt ani, a cărei inscripție este „Intâiul grup al ofițerilor legionari români foști prizonieri de războiu în Italia; la mijloc: d-l prof, univ. S. Mândrescu.“

Aceste două chipuri se complectează și sunt dovada vie a zelului depus fără preget în serviciul neamului, și urmarea directă a activității roditoare a ministrului nostru la Tirana, d. S. Mândrescu și a soției d-sale.

Acum, după ce a trecut un timp destul de lung pentru a putea privi întâmplările în adevărata lor mărime, ne putem da seama de munca titanică a d-lui ministru S. Mândrescu, întâiul și adevăratul organizator al Legiunii române din Italia.

A venit între noi în 7 Mai 1918, deci atunci când războiul mondial era în plin clocot. Prin inimoasa-i muncă a înfăptuit concentrarea prizonierilor români, cari cu excepția unui mic grup de ofițeri din lagărul Camaldoli (Genova) declarat de „lagăr iredent“, erau împrăștiați în întreaga Italie, fiind în lagăre comune cu toți prizonierii proveniți din armata austro-ungară.

Concentrarea românilor, formarea grupului de ofițeri informatori pe lângă armata italiană, organizarea batalionului I de alpini (vânători) legionari români, organizarea regimentului Horia (întâiul regiment) și Closca (al doilea rgt.) din Legiunea română din Italia, sunt în linii generale roadele directe ale activității din 1918 ale d-lui ministru S. Mândrescu, iar cunoașterea cauzei românești, iubirea și stima opiniei italiene față de tot ce e românesc sunt imensele comori morale pe cari, cu drept cuvânt, i-le putem mulțumi numai și numai d-lui ministru S. Mândrescu.

Ca unul care am luat parte la frământările începutului formării Legiunei române din Italia, și pot aprecia valoarea muncii depuse în această cauză de d. ministru S. Mândrescu, cu bucurie constat, că zelul de muncă și flacăra virtuții românești a d-sale e tot atât de vie, ca pe vremurile acelea de mari speranțe.

Dacă tuturor fiilor vrednici ai națiunii noastre li-ar fi dat, să fie puși — asemenea d-lui ministru S. Mândrescu — la locurile unde ar putea aduce servicii reale cauzei românești, și nu s'ar prefera măcinarea puterii creatoare în searbede lupte de partid, ce ușor ar ocupa țara noastră locul hărăzit ei de Atotputernicul.

Inginer *Cinghita Cornel*

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Sârbova (Banat)

Comuna noastră e situată c'am la 8 km. spre Miază-noapte de băile Buziaş, lângă malul stâng al Timişului cam 2 km. depărtare. O comună izolată de tren şi drumuri mari. Până a nu se face dâlma Timişului această comună a dus-o foarte rău, în fiecare an toate sămănăturile erau înecate, aşa că bieţii oameni în zădar semănau că nu aveau de multeori ce recolta. Partea pământului ce era mai bună, care fiind ceva mai sus, era aproape toată în mâna nemţilor din comuna vecină Bacova.

In urma refacerii dâlmei Timişului nu au mai inundat apa aşa că sârbovenii sau pus pe muncă şi încă înaintea răsboiului mondial puţin din pământul lor ce era în mâna nemţilor mai este la nemţi dacă o fi 2—5 jughere ci este tot în mâna lor.

Azi sârbovenii au case frumoase, cu gospodării, vite de soiuri bune şi bine crescute cum n'au nici nemţii. Au cumpărat pământ în al treilea hotar unde au sămănat vii foarte multe.

Această comună cu vre'o 798 de suflete are o biserică cum n'are nicio comună din jur. Şcoală frumoasă, drumuri bune şi câte altele.

Toate aceste lucruri frumoase sunt înfăptuite mai multe în urma hărniciei lor. Mai ales biserica, care este o podoabă, a fost zidită cu îndemnul şi conducerea harnicului ţăran Ioan Gheţia, în calitate de preşedinte al comitetului parohial şi cu membrii comitetului.

Sârbovenii deşi puţini la număr, totuşi au crescut din fii lor un protopop care este protopopul Buziaşului, fiul ţăranului Ioan Gheţia, un medic care este medic primar în Jimbola, fiul lui Dimitrie Gheţia, un avocat care este în Timişoara fiul răposatului Nicolae Căpeţian, un preot care este în Racoviţa fiul Văduvei Elena Cloambeş şi azi mâne doi dascăli ai lui Nicolae Moisă.

Au făcut aceşti oameni tot ce au putut ei face fără preot şi învăţători între ei. Au văzut ei însă lipsa oamenilor culturali între ei de multe ori, dar ce era să facă dacă ceice erau nu erau la datorie.

După războí când se adunau şi se sfătuiau ei în de ei, de multeori zicea câte un bătrân: oare când ne va veni şi nouă un învăţător şi un preot harnic care să fie între noi şi să ne conducă spre lucruri frumoase.

De ce ziceau ei oare aceasta? Au auzit ei cetind prin gazete, ba au şi văzut ei în alte sate că cutare sat are frumoasă casă culturală, unde se adună toţi, unde cetesc şi preoţii şi învăţătorii stau cu oamenii la sfat. Sau cutare sate au coruri şi ce frumos cântă în biserică şi la concerte. Şi ei nu aveau.

In toamna anului 1924 vine la ei în comună tânărul înv. Gh. Andraş, de naştere din Sânicolaul-mare trimis din partea inspectoratului şcolar, ca învăţător de stat.

Acest învăţător venind în comună şi văzând în această comună un teren cultural înţelenit, ce a făcut? In întâia Duminecă a chemat sătenii la şcoală i-a sfătuit ca să-şi trimită copiii regulat la şcoală, spunându-le că legea pedepseşte aspru pe părinţii cari nu-şi trimit copiii regulat la şcoală. Le-a vorbit despre sănătatea societăţilor culturale la sate, despre casele culturale, despre coruri etc., rugându-i să se înscrie cari au voie că el va forma din ei un cor şi să înfiinţeze şi o casă de cetit provizoriu în şcoală, nefiind alt local potrivit în comună.

La îndemnul şi propunerea învăţătorului lor s'au scris 97 persoane, bărbaţi tineri cu femei, fete şi copii, etc.

In câteva zile, în 13 Noembrie 1924, s'a şi început activitatea societăţii cu titlul „Societatea tinerimei Doina“ din Sârbova. In timpul iernii societatea a ţinut prelegeri în fiecare seară, învăţând cântări patriotice, naţionale, piese teatrale, dialoguri şi monoloage.

Aşa că la Crăciun 1924 corul a şi cântat în biserică. Biserica era plină de credincioşi cari cu drag ascultau cântecele cântate de fii lor şi puteai ceti din faţa fiecăruia bucuria ce-o aveau.

A. V.

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Galaţi

Sub auspiciile Ligei Culturale „V. A. Urechia“ a avut loc în sala Teatrului Central în ziua de 17 Ferbruarie a 12-a şezătoare culturală din această iarnă.

La această şezătoare a ţinut o interesantă conferinţă d-l Sextil Puşcariu, profesor la Universitatea din Cluj şi delegatul ţărei noastre în Societatea Naţiunilor dela Geneva. D-sa a vorbit despre „Liga Naţiunilor“; despre această minunată asociaţiune a popoarelor, către care este îndreptată speranţa întregei omeniri civilizate, căci are de scop pacificarea şi progresul tuturor naţiunilor.

După conferinţă d-şoara Gina Burileanu a declamat frumos; a urmat apoi un concert vocal executat de distinsul artist George Carussy, acompaniat la pian de d-l Teodor Fuchs. Atât conferinţa cât şi concertul a fost foarte mult aplaudate de public.

Tot în ziua de 17 Februarie după amiază, a avut loc la Căminul Cultural „Sf. Imparaţi“, conferinţa d-lui profesor Gheorghiu Mircea, care a vorbit despre „Educaţia copiilor“.

După conferinţă s'a recitat diferite poezii de către elevi de şcoală, iar corul bisericei „Sf. Impăraţi“ a cântat câteva cântece religioase şi poporale. Menţionăm că la acest Cămin Cultural, datorită sârguniţei părintelui Ludovic Cosma, parohul bisericei „Sf. Impăraţi“ se munceşte mult pentru răspândirea culturei şi deşteptarea simţului artistic în pătura muncitorească, căci în fiecare Duminică după prânz se ţin şezători culturale la care ia parte numeros public.

I. Dimitriu.

Din Dorohoi

Duminecă, 21 Februarie, fiind „Dumineca Ortodoxiei“, adică acea zi în care, acum 1084 ani, după atâtea lupte înverşunate purtate de împăraţii şi popoarele păgâne contra sfintelor icoane, s'au instalat definitiv în biserica Ortodoxă, sub împărăteasa Teodora, „Societatea Ortodoxă Naţională a Femeilor Române“, din oraşul nostru, a sărbătorit această amintire printr'un Te-Deum, săvârşit de un sobor de preoţi în catedrala oraşului, după sfârşitul serviciului duminecal.

Elevii seminarului nostru fiind membri acestei societăţi Ortodoxe, încă dela întemeerea seminarului, au luat parte dimpreună cu P. C. Sa păr. econ. D. Furtună, directorul seminarului şi cu d-nii profesori.

La sfârşitul Te-deumului a vorbit P. C. Sa păr. Dr. econ, Grigorescu, protoereul judeţului, relevând frumosul rol al comitetelor parohiale şi al „Societăţii Ortodoxe a Femeilor Române“, pentru viaţa bisericească şi naţională.

După amiază, a avut loc, în sala teatrului o şezătoare a seminarului continuându-se astfel şirul şezătorilor culturale începute. Au luat parte şcoalele secundare, d-nele membre ale societăţii în frunte cu d-na preşedintă Finareta Stârcea, o urmaşă vrednică a unei mari familii creştine dorohoiene. Avem şi o donaţie făcută de un membru al acestei familii, o bursă acordată pentru întreţinerea în seminar a unui elev sărac de către Iorgu Stârcea, fost proprietar la Hreaţca (Dorohoi) unde a făcut biserica nouă, la care va servi viitorul preot întreţinut cu această bursă.

Elevul din clasa a VII-a Gavriluţă Neculai a rostit o frumoasă conferinţă, despre marele rol al Creştinismului în progresul omenirii.

Au urmat coruri şi apoi a luat cuvântul P. C. S. păr. director vorbind mai mult din punct de vedere al istoriei bisericei noastre naţionale.

A. Fr. Dumitru

Din Potoci-Bicaz (Neamţ)

Duminecă, 14 Februarie, a avut loc la şcoala din acest sat, şedinţa cercului cultural învăţătoresc.

Dimineaţa, după slujba bisericească, d. învăţător Victor Săndulescu, a ţinut o lecţie de aritmetică la cl. IV-a.

După lecţie a urmat masa comună dată de d. învăţător amintit, care este şi directorul şcoalei, în casele d-lui Ion Olteanu.

După masă s'a ţinut şedinţa intimă, unde d-ra Elena Borş, a vorbit despre „Şcoala activă şi noile metode de predare“; apoi a urmat şedinţa publică. Elevii şcoalei au recitat frumoase poezii; iar corul, condus de d. Săndulescu, a cântat frumoase cântece.

La urmă a vorbit păr. T. Borş, preşedinte, despre „Construirea noului local de şcoală“, mulţumind d-lui Săndulescu, care şi-a dat tot interesul ca serbarea să-şi ajungă scopul, precum şi tuturor sătenilor prezenţi, cari au luat parte în număr foarte mare.

Invăţătorii prezenţi, afară de cei amintiţi, au fost d-nii: V. şi H. Nistor, cu d-nele, Gh. Cădere, Gh. Trifan precum şi d-rele: Virginia Trifan şi Maria Gheorghieş.

Aducem viile noastre mulţumiri d-lor învăţători, cari s'au ostenit şi au luat parte, precum şi d-lor D. Lazăr şi I. Olteanu, comercianţi, cari au dat sprijinul material.

Vest

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, că ciorapi şi mănuşi mai ieftin numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—11

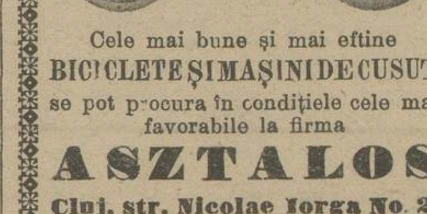

Cele mai bune şi mai eftine BICICLETE ŞI MAŞINI DE CUSUT se pot procura în condiţiele cele mai favorabile la firma

ASZTALOS

Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

IN SLUJBA ADEVARULUI

Datorită dragostei de răspândire a culturii şi de întărire a credinţei strămoşeşti în poporul nostru, neobositul erarh, D. D. Vartolomei al Râmnicului Noul-Severin, frământat încontinuu de gânduri în găsirea mijloacelor celor mai meşteşugite, care ar putea ridica lumea de azi la adevărata ei chemare, an de an şi zi de zi a putut găsi şi creia o mulţime de iniţiative pentru ajungerea scopului sfânt.

Cine l-a cunoscut şi a stat în apropierea P. S. sale o oră măcar, nu l-a putut auzi decât interesându-se de mişcarea sa de reîncreştinare a lumei şi îndemnând pe fiecare, a se strădui să-i aducă la cunoştinţă propuneri în acest fel şi piedecele cari se opun.

O privire în urmă şi o comparaţie a prezentului cu trecutul foarte apropiat, va arăta fiecăruia că în eparhia Râmnicului în special şi de aci apoi în biserica română ortodoxă în general, acţiunea vrednicului erarh, a înfăptuit felurite organizaţiuni, despre care mulţi au zis atunci că sunt idealuri imposibile, dar prin stăruinţa şi îndemnul comandantului dârz, s'a dovedit azi că acestea sunt cele mai vii şi trebuincioase şi că nu numai pot trăi, dar că lucrează în aşa fel încât se impune ca ele să trăiască şi să se întărească cât mai mult. Astfel au fost creiate centrele parohiale din asocierea mai multor parohii conduse de un preot numit întâi stătător cu un cor organizat din cântăreţii acestor parohii, ţinând odată pe lună şedinţă publică în fiecare parohie din cerc, cu conferinţe desvoltate de preoţi în graiul şi pe înţelesul poporului şi despre nevoile lui; iar dimineaţa oficiind slujba în sobor în biserica satului.

Un altul ar fi fost mulţumit cu înfăptuirea acestui centru şi a celor afiliate lui, sfatul moralizator parohial, comitetul cultural parohial, comitet de patronagiu şi comitet de colportaj, toate înfăptuite şi lucrând viu şi folositor, şi ar fi aşteptat să culeagă roadele, apostolul dela Râmnic, însă nu s'a oprit aci. El a căutat ca şi un general iscusit să întărească şi să alimenteze aceste organizaţiuni cu noi muniţiuni de lupte şi astfel a reuşit să creeze o armată mobilă, care ca şi garda grenadirilor marelui Napoleon, să aruncă acolo unde e chemată, nepreţuind munca, timpul şi oboseala, necăutând altceva decât victoria. Această armată este trupa culturală artistică şi moralizatoare ataşată Direcţii culturale din Sf. Episcopie R.-Vâlcea, condusă de părintele asesor I. Tomescu, căpitan harnic al vrednicului general şi compusă din păr. diacon şi profesor I. Mardale, d. profesor Popian şi câţiva elevi din cl. 7 şi 8 ai seminarului R.-Vâlcea cu producţiuni corale, monoloage şi piese de teatru alese.

Ea se duce acolo unde e chemată în orice sat, fie cât de îndepărtat, pe orice vreme, fie cât de rea, necerând nimic decât bunăvoinţă şi acolo unde se duce lasă urme ce nu se pot şterge, imprimă în suflete simţăminte neperitoare şi îndreptă mulţuimrile tuturor către acel ce a putut crede că şi acest lucru, ce'n alte părţi îl face statul pentru sate, sau îl face o asociaţie întreagă pentru popor, aici îl face un episcop. Trupa aceasta a fost chemată şi în judeţul Mehedinţi în centrul parohial Traian comuna Vânjuleşul în ziua de 7 Februarie. In vâltoarea patimilor, întărâtate şi mai mult de alegerile comunale, cei furaţi cu totul de politica uitătoare de alte datorii, la vederea acestei trupe, au rămas speriaţi, ca liliecii, surprinşi în casele întunecate şi pustii, gândindu-se poate cu uimire, că mai pot fi oameni, cari să gândesc la cultură şi la educaţie morală, când lor le ardea numai de voturi! In aceste vremrui deci, rostul trupei era şi mai potrvit, căci arătat tuturor, că suntem datori să privim mai mult spre cele de sus, decât spre cele de jos. A fost adusă de trăsuri şi căruţe rânduite şi găzduită la Şcoala de meserii, cu cea mai mare bunăvoinţă de către inimosul ei director I. Ionaşcu, cu d-na.

In şcoala statului au lucrat de zor, cu toată dragostea şi idealismul lor, fraţii învăţători Gh. şi C. Roiban, împodobind sala şi alcătuind scena cu covoare şi scoarţe naţionale de toată frumuseţea. Dimineaţa s'a oficiat slujba sf. Liturghii şi parastasul eroilor cu 7 preoţi şi păr. diacon I. Mardale din R.-Vâlcea, predicând părintele asesor I. Tomescu, R.-Vâlcea, despre Judecata viitoare şi dând răspunsurile corul elevilor din seminarul R.-Vâlcea.

Masa s'a luat la şcoala de meserii în comun de către preoţii centrului, trupa şi parte din invitaţi, într'o înfrăţire şi un entuziasm înălţător. După amiază, în sala şcoalei s'a deschis şedinţa publică prin imnuri religioase executat ede corul trupei şi cuvântul păr. C. Popescu, întâi stătător, au ţinut conferinţe păr. M. Paleacu-Broscari, „Despre creşterea copiilor“ şi păr. C. Florescu-Oreviţa „Despre Sf. Taine“. Diaconul I. Mardale a executat cu vioara acompaniat de alte instrumente, mai multe bucăţi muzicale în admiraţia publicului, urmând apoi mai multe imnuri religioase şi patriotice, cerbarea s'a terminat cu cuvântul de mulţumire ale d-lor învăţător Gh. Roiban în numele sătenilor din Vânjuleţul. Seara a început serbarea şcolară dată de corpul didactic local. S'a jucat piesa teatrală „Mort fără lumânare“, rolul principal susţinut foarte bine de d. Popian.

Perfecţiunea cu care s'a jucat rolurile tuturor persoanelor, astârnit admiraţia tuturor celor care au asistat, intelectuali şi săteni, rămânând tuturor o amintire neştearsă, şi convingerea că biserica condusă de un vrednic păstor lucrează cu inima şi cuvântul pentru recâştigarea şi păstrarea sufletelor, ce le are în pază.

Am avut plăcerea să aud, elogiile unui simpatic medic, Dr. Balaban, care a asistat, spunând că niciodată n'a trăit clipe aşa de fericite.

Scriind acestea voi să se ştie că biserica olteană în special, este hotărîtă la lupta în slujba adevărului şi este convinsă că a ei va fi victoria, cerând lui Dumnezeu să-i dea putere de muncă şi oamenilor de bine, conducători şi conduşi de duhul înţelegerii şi al temerii de Dumnezeu.

Preot C. Popescu

Broderia ALBISY Clinică de păpuşi

Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână şi depozit de ciorapi.

CLUJ, Calea Victoriei 10

Scrisori

Domnule Director!

Fiind secretarul căminului cultural „Inălţarea“ din Poiana-Câmpina, jud. Prahova, cămin ce primeşte regulat preţuita Dv. foaie „Cultura Poporului“, o citesc cel dintâi şi o citesc cu nespus drag, pentrucă spre deosebire de altele, văd în ea numai fapte de cultură naţională şi în special îmi place, căci eroii acestor fapte, în cea mai mare parte sunt dintre mucenicii neamului, dintre învăţătorii satelor.

Până la apariţia foii Dv, rar de tot puteai să vezi undeva aceste mici, dar totuşi cât de mari fapte de cultură! înfăptuite cu tot focul tinereţii de către făclierii satelor.

Citind pentru prima dată „Cultura Poporului“ am strigat uşurat: „Bine c'a dat Dumnezeu de s'a putut gândi cineva şi la acest lucru! Adică la reluarea acestor străduinţi de luminarea satelor, atât de întunecate şi acum în urmă, aşa de agitate pe chestii ce numai bine nu le va aduce.

In ce mă priveşte, de când am intrat în vârtejiul vieţii sociale, am înţeles că cea mai sfântă datorie, aceasta e, munca pentru luminarea poporului, depusă zi de zi, clipă cu clipă, în cea mai sfântă tăcere.

Aceasta mi-era condiţia zic, până ce-am dat cu ochii de foaia Dv., care m'a făcut să mi-o schimb în alta, care-mi zice de mult şi tocmai acum m'a decis, că orice faptă bună, orice faptă de cultură, mai ales, trebue să fie cunoscută, nu pentru satisfacerea vanităţii celui ce o produce ci ca să producă la rându-i alta.

Aşa fiind, m'am hotărît să fiu şi eu prietenul foii „noastre“, trimitându-vă din când în când, câte-o mică faptă de cultură din una dintre cele mai industriale comuni rurale ale ţării, din Poiana-Câmpina.

Ion Mateescu, înv.

Anunţuri gratuite!

Ca să fim cât mai de folos abonaţilor noştri, — ca condiţia însă să nu fie nici negustori, nici comercianţi — primim spre publicare fără bani, anunturi de vânzări ş cumpări, ori de altă natură.

La şcoala de economie casnică din Sic, judeţul Someş, este vacant postul de maestră de ţesătorie. Reflectantele sunt rugate a se adresa Direcţiunii şcoalei sau direct Ministerului Agriculturii. Direcţiunea învăţământului agricol, Bucureşti.

* * *

Regimentul 20 Teleorman, în garnizoana Turnu-Măgurele; are nevoe de un bun maistru cizmar, care să ştie croiala de ghete, cisme şi pantofi la perfecţie.

Doritorii se pot adresa cu cereri înscrise regimentului pentru angajare, arătând şi condiţiunile de angajare.

Necurăţeniile Tenului!

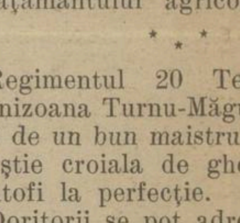

PISTRUI, PETE, COŞURI, BUBULIŢE, ACNEE, ZBÂRCITURI şi alte defecte ale tenului supără şi strică farmecului personal.

Pentru a îndepărta aceste necurăţenii şi a obţine: faţa, mâini, etc. *frumoase, albe şi catifelate,* există azi un mijloc foarte bun cremă de frumuseţe şi pudra *Le miracle.* Ea face minuni cu adevărat. Borcanul costă lei 80. — 6 borcane lei 450. O cutie pudră şi un borcan cremă 160 Lei. — Se trimete oriunde contra sumei trimese prin mandat postal.

„Reductor“ str. R. Maria 32. CLUJ

Feriţi-vă de imitaţiuni! Cereţi inzistent cremă şi pudră „LE MIRACLE“.

SUBSCRIEŢI ACŢIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

ŞTIRILE SĂPTĂMÂNII

Fiecare cititor al nostru trebue să treacă la fapte, căci prin procedeul acesta să sprijină în adevăr presa puternică românească şi cinstită, care să impune să predomine presa neprietină năzuinţelor demne româneşti. Fiecare cititor al nostru are o datorie de conştiinţă să ne aducă un nou abonat şi să subscrie acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“. Suntem sătui de nepăsare; vrem înţelegere deplină pentru înfăptuirea adevărului prin tiparul unui civilizat cotidian românesc la Cluj,

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

MINISTERUL instrucţiunii a comunicat tuturor inspectoratelor şcolare din ţară, că a aprobat ca toate şcoalele statului să facă în ziua de 3 Maiu o colectă în toate oraşele şi târguşoarele, pentru sporirea fondului, destinat ridivărei unui măreţ monument, în amintirea neutatului nostru erou naţional Avram Iancu.

SESIUNEA extraordinară a Sf. Sinod, proorogată după Sărbători a fost deschisă pe ziua de 4 Martie.

IN numărul viitor al foaei vom publica Proectul de statut al societăţii pe acţiuni „Cultura Poporului“.

La fiecare acţiune de 200 de lei se mai adaugă 20 de lei cheltuieli pentru fondare.

Pentru două acţiuni se varsă suma întreagă; dela acestea în sus se depune 30 la sută din acţiunile subscrise, primul vărsământ.

Când se trimit banii la banca „Albina“ în Cluj, trebue a se specifica clar că sunt destinaţi pentru societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“.

In acelaş timp se va face cunoscut de către acţionari şi administraţiei „Cultura Poporului“ câte acţiuni au subscris şi ce sumă a vărsat la bancă.

PREOTUL Metodiu Zavoral, abatele mănăstirii Strahov, de lângă Praga, (Cehoslovacia) atât de bine cunoscută de prizonierii români găzduiţi acolo cu adevărată dragoste de părinte, a împlinit anul acesta 25 de ani de când stă în fruntea mănăstirii. Din prilejul acesta el a fost sărbătorit de întreagă presa cehoslovacă, în care s'au relevat calităţile sale de adevărat preot şi de desăvârşit orator, subliniindu-se cu deosebită putere şi sentimentele sale filoromâne.

„Cultura Poporului“ împărtăşeşte cu dragoste această sărbătorire, dorind abatelui Zavoral ani mulţi şi fericiţi, cu aceiaş inimă dreaptă şi curată faţă de poporul românesc.

CU 1 APRILIE 1926 „Cultura Poporului“ intră în al 6-lea an de existenţă. După un obicei al nostru, cu acest prilej, foaea va apare în haină de sărbătoare ca şi în anii trecuţi.

Rugăm pe colaboratorii noştri să ne trimită, până la 20 Martie articole scurte pentru acest număr festiv.

PARLAMENTUL din Belgia a hotărît serviciul miliar să fie numai de 10 luni.

IN urma unei consfătuiri, s'a hotărît ca pe lângă şcoala comercială din oraşul Topliţa (Ardeal) să ia fiinţă, sub conducerea profesoriinvăţătorilor şi mai multor intelectuali, un ateneu, căruia i s'a dat numele de: Ateneul popular „Mureşul de sus“.

PE râul Bega care trece prin oraşul Timişoara (Ardeal) a început să circule şlepuri şi vapoare cu încărcătură, mică, făcând astfel legătură între Timişoara şi porturile dunărene prin Jugoslavia, de oarece canalul Bega se varsă în Dunăre pe teritoriul Jugoslaviei.

TARGUL anual de primăvară din Arad, se va ţine în acest an dela 19—24 Martie. In prima zi a deschiderei va fi târg de mărfuri şi vite cornute, în a doua zi de mărfuri şi cai, iar în ultimele trei zile, numai de mărfuri.

IN comuna Săseni judeţul Orhei, a închis ochii, zilele acestea locuitorul Casian Muntean care avea vârsta de 133 de ani.

El a avut mintea clară până în ultimele momente ale vieţei sale. Şi-a păstrat deasemenea până la moarte văzul şi auzul.

Munteanu s'a născut în anul 1793, pe când comuna Săseni era formată din 5 case. Astăzi această comună are peste 1000 de locuinţe.

Decedatul a avut un fiu, care a murit, în vârstă de 90 de ani. Cel mai mare nepot al lui Munteanu, are 62 de ani. Toată familia Munteanu, care locueşte în această comună, e compusă din 234 de persoane.

Munteanu, cât a trăit, a fost foarte vioi şi nu-i plăcea deloc să vorbească de moarte.

ŢĂRANUL Eftimie din Vaslui, a dăruit Societăţii orfanilor de răsboi o moşie de 100 hectare. Din această moşie se vor da câte 6 h. orfanilor din război cari au terminat şcoala de agricultură. Vor fi împărtăşiţi astfel 17 orfani din darul bunului şi inimosului ţăran. Această faptă frumoasă a ţăranului Eftimie este o dovadă, că neamul românesc are suflete de adevăraţi eroi. Numele lui va rămânea pururi pildă vie urmaşilor.

IN comuna Morovicani din Jugoslavia, biserica romano-catolică s'a prăbuşit din cauza vechimii acoperind sub dărâmături peste 100 de persoane.

INTR'O mănăstire de lângă Viena, s'a găsit o Biblie veche, lucrată de Gutemberg, născocitorul tiparului, acum 470 de ani. Această carte a fost cumpărată la licitaţie de un bogătaş din New-York pe preţul de 75 mii dolari (15 milioane lei).

LA Craiova, a încetat din viaţă o mare artistă româncă, cântăreaţa Elena Teodorini. Ea a început să dea concerte dela vârsta de 17 ani şi toată viaţa şi-a petrecut-o în străinătate cântând mai mult la Teatrul Scala din Milano şi apoi colindând în toată lumea, ducând faima numelui românesc în Londra, Paris, New-York şi America de sud.

Elena Teodorini s'a întors în ţară de trei ani numai şi moare în vârstă de 70 de ani.

Ţara întreagă e cuprinsă de doliu.

PARLAMENTUL englez a votat o lege prin care împuterniceşte guvernul să clădească două mii de case de oţel pe seama slujbaşilor statului. Aceste case se clădesc mai iute decât cele de cărămidă şi se spune că sunt mult mai trainice şi scutite de foc.

O fabrică din Londra, a fost încredinţată să clădească un vapor, despre care cu drept cuvânt se poate spune că va fi cel mai mare din lume. In acest vapor vor încăpea şease mii de vagoane de mărfuri, putând să transporte în acelaş timp şi 10 mii de oameni.

CERCETĂTORII prin largul lumii, au descoperit nu de mult un nou soiu de oameni care până acum a fost necunoscut. Aceştia trăesc într'un ţinut bine îngrădit din pustia Calahari în Africa şi abia ajung la înălţimea de un metru şi un sfert. Ei trăesc în găuri făcute în nisip şi se hrănesc cu ouă de furnici şi cu rădăcini. Când i-a descoperit oamenii care treceau pe acolo, îi cuprinsese ogroază nemai pomenită şi căutau să se ascundă. Ei nu au nici măcar o limbă desvoltată şi nu pot rosti decât vreo şapte feluri de cuvinte, asemănătoare sunetelor, pe care le scot din gâtul lor animalele. Această descoperire a mirat foarte mult pe toată lumea, cu atât mai mult că până acum se credea, că alţi oameni, decât cei asemănători nouă nu ar fi. Iată însă, că descoperirea aceasta vine să ne dovedească tocmai contrariul şi că tainele lumii acesteia sunt mult mai mari, decât le putem noi cuprinde astăzi.

EXPRESUL Paris-Belfort, a fost oprit mai zilele trecute în mijlocul câmpului de un semnal de alarmă nemotivat. Până ce funcţionarii trenului să-şi dea seama de cele ce se petreceau, nişte hoţi îndrăsneţi au prădat vagonul poştal furând scrisori de valoare în sumă de un sfert de milion de franci.

IN Galiţia a fost arestat un anume Ruzuc, acuzat că a comis 53 de asasinate.

„ALBINA“ institut de credit şi de economii în Sibiu

Contul Bilanţ la 31 Decemvrie 1925

ACTIVA

Cassa în numerar	28,777 697	98		
Bonuri la bănci	20,844 602	58		
Monete	250.066	—	49,872.366	56
Cambii	179,579.828	27		
Credite Cambiale cu acoperire hipotecară	94,603 604	36		
Imprumuturi hipotecare în scrisuri fonciare	343.752	98		
Avansuri pe efecte publice	39.640	50		
Credite de Cont-Curent	286,019.487	12	553.586.318	23
Casele institutului şi alte realităţi			7,459.426	82
Efecte publice	5,994.735	50		
Acţiuni diverse	38,410.410	—	44,405.145	50
Efectele fondului de pensiuni al funcţionarilor			3,967.250	—
Mobiliar amortizat				
Diverso conturi debitoare			254 341	12
Acţionari			123.500	—
			656,668.343	23
Conturi de ordine:				
Efecte, Garanţii şi Cauţiuni			494.465.698	31
			1.154,134 041	54

PASIVA

Capital societar			50,000.000	—
Fond general de rezervă	14,780.000	—		
Fond special de rezervă	2,168 643	51		
Rezerve pentru creanţe dubioase	8,000.000	—		
Fondul Partenie Cosma	217,280	—	25,165.923	51
Fondul de pensiune al funcţionarilor instit.			5,723.070	—
Scrisuri fonciare eşite la sorţi în circulaţie			1,067.750	—
Depozite spre fructificare	381,038.925	72		
Depozite în Cont-Curent	71,713.581	63	452,752.507	35
Reescont la Banca Naţională	45,748.500	—		
Giruri la Banca Naţională	17,750.000	—		
Imprumut pe gaj de efecte la Banca Naţională	2,116.000	—	65,614.500	—
Ordine de plată	8,990.484	67		
Dispoziţiuni Americane	15,520 260	47	24,510 745	14
Dividendă neridicată			184.372	—
Diverse conturi-creditoare			2,930.805	38
Dobânzi transitoare anticipate pe 1926			11,083.527	81
Profit curat			20.635 142	04
			659,668.343	23
Conturi de ordine:				
Diverşi, Efecte, Garanţii şi Cauţiuni			494.465.698	31
			1.154 134 041	54

Sibiu, la 31 Decemvrie 1925.

I. Vătăşianu m. p. director general. **Ioan Rebega** m. p. şefcontabil şi expert-contabil.

Revăzut şi aflat în consonanţă cu registrele institutului.

Sibiu, la 11 Februarie 1926.

COMITETUL DE CENSORI:

Mateiu Voileanu m. p., prezident **T. V. Păcăţianu** m. p. **Dr. Nicolae Schiau** m. p. **Dumitru Comşa** m. p, **Emil Verzariu** m. p.

Maşini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Maşini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru maşini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

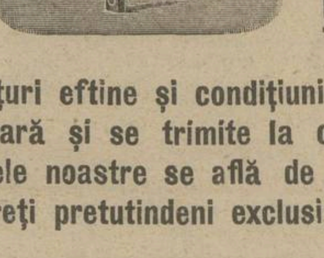

Trioare
Vânturători
Prese pentru seminţe uleioase
Sdrobitoare ptr. seminţe uleioase
Postamente de moară
Maşini de sămănat porumb
Pompe cu lanţ pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă preţuri eftine şi condiţiuni de plată avantagioase. A apărut preţcurentul nostru de primăvară şi se trimite la cerere oricui gratuit; la fel şi prospecte cu ilustraţiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de maşini mai de seamă din ţară. Cereţi pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de maşini AND. RIEGER

Societate Anonimă SIBIU

DIN CAPITALA ȚĂRII

— Dela redacția noastră bucureșteană —

Șezătoarea II-a a „Caselor Naționale“

Miercuri, 24 Februarie, s'a ținut în „Fundația Carol I.“ în fața unei săli arhipline, a II-a șezătoare a „Caselor Naționale“, de sub președenția activă a d-lui general I. Manolescu.

Șezătoarea s'a început printr'o cuvântare rostită de d. profesor universitar Gh. Țițeica. D-sa spune în esență următoarele:

Dela început „Casele Naționale pentru învățături și îndemnuri bune“ și-a alcătuit un program cu o țintă bine definită. La acest program de conducere, care este un fond care ar trebui să-l aibă fiecare massă populară. Este fondul sufletesc moral și optimist. Dar pe lângă aceasta la noi mai întâlnim un fond care este statornic, care este masiv. Increderea noastră e plină de misticism. Toate împrejurările sociale și toți indivizii trebue să poseadă o bază morală sănătoasă, căci altminteri nu poate dăinui.

Să nu facem ca ungurii, cari au crezut că naționalismul poate fi bazat pe fapte imorale. Locul de plecare, al nostru, al tuturora, trebue să fie național și moral. Cu destul regret vedem că dela un timp încoace în toată lumea s'a abătut un val de imoralitate. O cauză a acestei pervertiri sufletești credem că ar fi și aceia a progresului care nu se face în linie dreaptă. Fiecare suiș, are și pogorîșul lui așa că dela progres să nu ne așteptăm numai bine. Trebue să progresăm cu suișuri și pogorîșuri.

Toate aceste schimbări sunt datorite unui fenomen fizic. Trăim într'o stare mai bună sau mai rea după modul și chipul în care se află starea noastră sufletească.

La început s'a crezut într'o legătură a fenomenelor periodice atmosferice și evoluția progresului natural uman. Intr'o perioadă de viață omenească la 7 ani se repetă evoluția, iar în viața unui popor la 300 de ani. Un astronom, Wiliam Retsch, a văzut, că petele din soare variază la 11 ani, ei bine și prețurile cerealelor la bursă variază tot la 11 ani. S'ar putea zice că soarele și luna sunt vinovate de viața grea pe care o trăim.

Față de aceste credințe se opune programul de conducere al „Caselor Naționale“ care se impune printr'o voință nestrămutată. Este adevărat că există o serie de legi fatale, dar care nu ne pot împiedeca din progres. Trebuie să ne perfecționăm, însă pe calea cea bună a moralității și a optimismului.

D-l general Ion Manolescu, a arătat clipele grele prin care a trecut neamul românesc cu prilejul războiului pentru întregirea neamului. Toate aceste clipe grele nu ar fi fost înfrânte dacă nu se opunea cu o energie puțin obișnuită, voința și entusiasmul țăranului român. Inchee mulțumind d-lui profesor Marin Ștefănescu, care a fost și este unul din pionerii „Caselor Naționale“.

D-l profesor universitar Marin Ștefănescu, arată și evocă frumoasa purtare care a avut-o țăranul român pe frontul din războiul 1916—1918.

Partea artistică a fost încredințată maestrului Aurel Eliade, care a prezentat publicului următorii artiști: d. C. Barcaroiu, dela Teatrul Popular, a declamat cu mult avânt monoloage, d-ra Tona Nanescu, de la Opera Română, a cântat din „Cavaleria Rusticană“, „Favorita“ și mai multe arii naționale. D-l Gh. Petrescu, bariton dela Opera Română, a cântat din „Carmen“, „Traviata“ și „Rigoletto“ cum și frumoasele noastre arii naționale.

La piano a fost d-na Aglae Ionescu.

Radu S. Niculescu-Mislea

VIAȚA DIN BUCOVINA

Din Cernăuți

Cu începutul postului mare se mai domolesc gălăgioasele petreceri de carnaval și lumea obosită, sătulă de atâta harababură, se întoarce după senzații mai superioare, mai intelectuale. Afișele înghesuite, de baluri, sunt rupte fășii și'n locul lor apar noi, simpatice anunțuri de conferințe, șezători literare, de turnee teatrale.

Cel puțin așa se petrece lucrul în Cernăuți. Două serii de conferințe, îmbelșugate în lungime și seriozitate s'au anunțat deodată în prima săptămână a postului: Seria de primăvară „a cursurilor universitare de popularizare“ și seria de conferințe din domeniul femenist organizată de „Cercul gospodinelor române“.

Prima serie a inaugurat-o d. rector universitar R. Cândea, vorbind despre „Un desrobitor cu sufletul: Gh. Șincai“.. In două seri de-a rândul, câte-o oră, fruntașul școlii ardelene, a reînviat din colbul documentelor și al scrierilor sale, vrăjit de cuvântul evocator al conferențiarului. L'am văzut aevea pe revoltatul, fără odihnă, rătăcind cu Cronica în desagă, reprezentând prin viața și prin opera sa cel mai viu protest împotriva uzurpatorilor unguri și a celor inconștienți dintre români.

A doua conferință continuată în trei seri a fost acea a păr. prof, Gheorghiu, tratând „Capitole alese din Evanghelie“.

Ultima săptămână din viața lui Iisus Hristos a fost desprinsă cu pietate, cu înțelege adâncă a Scripturilor și cu acea solemnitate patriarhală care respiră din toată înfățișarea și din tot cuvântul păr. Gheorghiu.

In afară de cele două serii de conferințe, ar mai fi de notat că în seara de 27 Februarie, cu un comitet local s'a dat șezătoarea Caselor Naționale al cărei prim punct de program a fost conferința d-lui Țițeica, prof. univ. din București. Venitul e destinat unei școale de fete din Breaza.

Echipa bine selecționată dela Teatrul Național din București se succed, actual, la intervale scurte. In 24 Februarie, turneul „Mortun“ a interpretat cunoscutul „Extemporal“, iar în zilele de 1 și 2 Martie, un turneu cu Ciprian și Agepsina Macry a reprezentat „Meșterul Manole“ și „Macbet“.

Teatrul Național din localitate, urmează cu aceeaș regularitate reprezentațiile sale (4 pe săptămână) și trebue să fim recunoscători artiștilor cari realizează cu multe sacrificii morale și materiale o operă culturală, pe care numai trăind într'un oraș înstrăinat cum sunt Cernăuții o poți aprecia îndeajuns.

E adevărat că repertoriul sufere uneori de inferioritatea unor piese, dar ne dăm seama că pretențiile noastre nu trebue să fie la nivelul celor din capitală. Poate că-i necesară și declamarea pentru public în majoritate școlărime de educat. Numai să nu fie prea multă și să nu fie prea mare contrastul între ceea ce se zice, se îndeamnă și între ceeace face în viață. In cazul acesta ar fi dezastruos sub raportul educativ, efectul declamațiilor de pe scenă.

— In 23 Februarie, societatea academică „Junimea“ a sărbătorit amintirea unui eveniment istoric bucovinean, care a avut o importanță covârșitoare în orientarea vieții naționale a Bucovinii dinainte de unire. E vorba de comemorarea a 50 de ani dela înființarea veichii „Arboroasa“. Constituită în 1875 a trăit abia doi ani, înăbușită fiind de pumnul autorității austriace. Această „Arboroasa“ cu majoritatea membrilor studenți în teologie, a reprezentat în ținuta sa dârză protestul întregului neam românesc din Bucovina împotriva unei stăpâniri neagreate. In 1877 când în Iași se comemora un doliu adânc al întregii Moldove, centenarul omorârii mișeleștí a lui Grigore Ghica Vodă, „Arboroasa“ cu sufletul aprins de idealurile naționale, într'o telegramă duioasă și-a exprimat toate gândurile pe față. Regretau și ei „frații detrunchiați“, pe voivodul care s'a jertfit pentru ei. Telegrama a fost prinsă și furia autorității austriace s'a deslănțuit toată asupra „Arboroasei“.

Societatea a fost disolvată și cinci din comitetul ei, toți studenți teologi, în frunte cu Ciprian Porumbescu, au fost trântiți la răcoare unde câțiva din ei și-au mâncat sănătatea.

După un proces lung, stabilinduli-se nevinovăția au fost eliberați.

Doi dintre ei trăiesc și azi. Sunt venerabilii părinți Constantin Morariu și Ortisie Popescu.

E de mirare cum înțeleapta Austrie atât de meșteră în adormirea înceată, legănată a popoarelor supuse, a recurs de astădată la gestul acela violent, gest neprecaut, care a zguduit conștiințele tuturor și i-a pus în gardă de apărare împotriva tentativelor sale de germanizare.

Temnița arborenilor, ca și-a memorandiștilor și-a atâtor generații de români ardeleni, a fost pământul prielnic în care a prins putere plăpânda floare a conștiinței naționale.

Gânduri de felul acesta au preocupat sufletele multora din Cernăuți și Bucovina în ziua de 23 Februarie, și vorbitorii, începând cu ceice mai sunt în viață din vechea „Arboroasă“ și sfârșind cu reprezentanții tineri ai studențimii de azi, au adus pioase omagii sufletelor dispărute ale celor cari au suferit și binecuvântările temniții, mormânt al reînvierii.

S'au rostit și crezuri de urmat în prezent, crezuri înflăcărate de iubire frățească, de muncă încordată. Hotărîri de muncă, rostite cu patos larg și apăsat, cu intenția de-a înfiora auditorul. Dea Dumnezeu ca din contemplarea oamenilor mari ai trecutului să nu ne inspirăm numai cu declamări, ci să ne pornim odată să realizăm aceste declamări: să ne unim și să muncim.

D.

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Turnu-Severin

La Palatul Teatrului cultural din orașul nostru s'au ținut din toamna anului 1925, până acuma următoarele conferințe la Universitatea populară și Casa Luminii din Mehedinți:

7 Noembrie, d. prof. Dr. Gerota: Tuberculoza.

14 Noembrie, d-na Maria Popp: Emanciparea civilă și politică a femeilor române.

21 Noembrie, d. prof. Dr. Marinescu: Spiritism și Metapschism.

29 Noembrie, d. ministru Al. Lapedatu: Unitatea Națională.

5 Decembrie, d. ministru I. Nistor: Bucovina.

12 Decembrie, d. general C. Găvănescul: Metropolitul Andrei Șaguna.

19 Decembrie, d. prof. D. Macovei: Originea vieții.

9 Ianuarie, d. prof. Dr. Obregea: Psihologia strămoșilor primordiali.

16 Ianuarie, d. Dr. I. Jianu, profesor univ.: Lupta contra cancerului.

30 Ianuarie, d. P. Sergescu: Intoarcerea la evul mediu.

6 Februarie, d. Silviu Dragomir, prof. univ.: Avram Iancu și Nicolae Bălcescu în anii 1848—49.

13 Februarie, d. Gh. Ionescu-Sisești: O bogăție care se distruge. Solul României, cu proecțiuni.

Casa Lumini din Mehedinți

15 Noembrie 1925, d. P. Sergescu, prof. univ.: Leonardo da Vinci ca om de știință.

16 Decembrie, d. ing. G. I. Vasiliu: Aviația noastră națională.

13 Decembrie, d. prof. G. Lefteriu: Impresii din Polonia, conferință cu proecțiuni.

20 Decembrie, părintele protopop St. Pârligras: Lumina dela răsărit.

10 Ianuarie, d. Cezar Papacostea, prof. univ. Iași: Personalitatea și Demosul în Istorie.

24 Decembrie, d. C. D. Ionescu, prof.: Pregătirea prin cultură a Unirii.

31 Ianuarie, d-na prof. Col. Silvia Demetrescu: Spiritul democratic în literatură, artă și știință.

7 Februarie, Părintele protopop St. Pârligras: Spiritul față de Creștinism.

La șezătoarea din 14 Februarie, ținută de d. prof. Dr. I. Jianu, cu subiectul Amintiri din războiul cel Mare (cu proecțiuni) a dat concursul liceul de fete din localitate.

D-na directoare E. Vorvoreanu, ajutată fiind de d-na maestră V. Gușită, au depus toată sârguința pentru reușita lor aducându-le viile noastre mulțumiri.

Programul a fost cât se poate de bogat și bine executat.

Micuțele eleve din cl. III-a, îmbrăcate în costume naționale au executat jocurile Câmpeancă și Iei 'mi place loc de casă. Eleva Băbeanu, din cl. VI liceul de fete, a recitat bine. Elevul Aleman, cl. V-a reală, liceul Traian și Aleman Ileana, liceul de fete, au cântat la piano și vioară bucăți clasice.

Mai sunt următorii conferențiari: d-nii C. D. Fortunescu: Indrumări în literatura noastră modernă, Dr. V. Gomoiu, Dr. ing. Negoiță Danailă, Dr. I. Glăvan, C. Marinescu, d-na și d. Ponescu-Voitești (dela Universitatea din Cluj) St. Tremusan și încă mulți alții. Șezătorile se țin regulat în fiecare Duminecă la ora 10. Persoanele cari doresc să dea concursul cu conferințe sau producțiuni se pot adresa la liceul „Traian“.

— In seara de 13 Februarie, a avut loc în saloanele de dans ale teatrului un frumos bal dat de societatea „Teatru“.

Mulțumită d-lor președinte Teodor Costescu și director păr. Burac, care merită a li-se aduce toată cinstea și lauda cuvenită, balul a reușit foarte bine.

Tombolă cu obiecte în valoare de peste 30 mii de lei a fost la dispoziția publicului. Toate casele mari care lucrează la teatru, și-au trimis obolul lor pentru această societate, afară de ce s'au adunat dela comercianții din localitate.

Bufetul îmbrăcat de d-na directoare a școalei profesionale Em. Missir, în chilimiuri naționale. O trupă de călușeri din Banat a jucat mai multe jocuri naționale. Au luat parte la acest bal peste 500—600 de invitați din notabilitățile orașului.

Beneficiul acestei serbări a fost de 32 mii de lei.

Orhestra regimentului 95 Infanterie sub conducerea d-lui Lt. Klain, ajutat fiind de d. Bâlan, a înveselit publicul cu cele mai frumoase cântece.

G. Nastasescu

Din Dragoslavele (Muscel)

In ziua de 7 Februarie, a avut loc în comuna noastră, ședința cercului protesc și învățătoresc Rucăr. Preoții cercului au oficiat în sobor sfânta slujbă, în biserica parohială „Înălțarea Domnului“, păstorită de păr. I. Răuțescu, președintele cercului. Biserica aceasta are o vechime de aproape 200 de ani, căci a fost zidită de vameșul Hristea în anul 1745.

Pe lângă enoriașii bisericii au mai luat parte la serviciul divin, învățătorii cercului sub conducerea d-lui institutor Iosif Catrinescu, d. V. Arsulescu, pretorul plășii Dâmbovița și d-ra doctor Ștefania Bărbuceanu, medicul plășii. Răspunsurile liturgice au fost date de corul școalei primare locale, compus din elevii claselor IV-VI-a, pe două voci, sub conducerea d-lor învățători C. Pridoiu și Toma Burtea.

Predica a fost ținută de păr. Gh. Cotenescu-Stoenești. Sf. sa a vorbit despre, judecata viitoare.

După terminarea sfintei liturghii, s'au făcut rugăciuni pentru odihna sufletelor celor 93 de eroi, căzuți în războiu în frunte cu medicul Aurel Catrinescu și sublocotenenții de rezervă Eftimie Catrinu și Nicolae Predoiu.

Preotul Spiridon Popescu-Rucăr, a împărțit premii de virtute enoriașilor: Gh. I. Jinga, Gh. I. St. Jinga și Andrei Cotovelea, cari duc o curată viețuire creștinească și iau parte în toate sărbătorile la sfânta slujbă. Premiul constă din cartea Spre Emaus, având o dedicație și semnătura tuturor preoților din cerc. Se mai împart apoi gratuit un număr de 76 broșuri religioase-morale.

După aceasta d-nii învățători au avut ședința intimă, unde d. T. Burtea a ținut o lecțiune model, bine reușită.

După masă a avut loc ședința publică. Au luat parte numeroși săteni. Frumosul cor al școalei a cântat diferite cântece, iar școlarii au spus poezii și dialoguri. D-ra Steliana Machedon, învățătoare în comuna Rucăr, a vorbit despre imoralitate.

A.

Din Maglavit (Dolj)

Ziua de 24 Ianuarie, la noi, s'a sărbătorit cu deosebită însuflețire. In timpul slujbei corul școalei sub conducerea d-lui înv. V. Georgescu, a dat răspunsurile. Părintele N. Bobin a rostit o cuvântare despre însemnătatea unirii. După masă a avut loc șezătoarea. D-l înv. G. Preoteasa a vorbit despre 24 Ianuarie 1859. D-ra înv. Agapia Ștefănescu, ajutată de d. înv. Georgescu la vioară, a cântat frumos mai multe cântece. Elevii au jucat diferite jocuri naționale, pregătite de d-na înv. Angela Preoteasa. D-ra Didu a cântat din gură. Elevii cl. 4 conduși de d. Gh. Preoteasa, au jucat o pantomină.

R.

Din Bărbătești (Vâlcea)

Incă de mult timp — și poate niciodată — sătenii com. Bărbătești n'au avut prilejul a se înălța sufletește mai mult ca Duminecă, 24 Ianuarie a. c. In această sărbătoare preoții cercului „Pietrari“ și-au ținut conferința pastorală în satul nostru. Servinciul religios s'a oficiat în vechea biserică „Vătășești“ de către S. S. subprotoereul P. Pietroșeanu, preoții cercului în sobor, precum și cei doi diaconi dela Sf. Episcopie a Râmnicului-Noului-Severin; iar răspunsurile au fost date de corul Sf. Episcopii.

După săvârșirea sf. Leturghii s'a făcut un parastas pentru pomenirea celor 86 de eroi ai comunei rămași pe câmpul de onoare, după care s'a slujit un Te-Deum pentru ziua de 24 Ianuarie. Sf. Sa părintele Pietroșanu a ținut predica explicând Evanghelia zilei, iar Sf. Sa părintele I. Tomescu Asesar la Sf. Episcopie, după ce a făcut un rezumat al istoriei românilor, a arătat însemnătatea zilei de 24 Ianuarie în viața poporului românesc.

După masă, în sălile școalei s'a ținut ședința publică unde iăraș Sf. S. părintele I. Tomescu, asesor, a vorbit despre credință, iar Metacsa, directorul Școalei normale de băeți din R.-Vâlcea, a vorbit despre calea pe care trebue să meargă tineretul de astăzi pentru a corespunde timpului.

Corul Sf. Episcopii a cântat diferite cântece religioase și populare, iar d. C. Popian, profesor, a jucat cu mult succes piesa „Barbu Lăutarul“ prelucrare după V. Alecsandri.

Seara, trupa artistică a Sf. Episcopii, sub conducerea d-lui C. Popian, a jucat piesa „Ulecia cu bani“. Banii strânși dela serbare s'au dat pentru clădirea bisericii „Buna Vestire“ ce se află în lucru.

D. Dogăroiu

Din Slatina (Olt)

In noaptea de 16 Februarie o groaznică explozie s'a întâmplat la fabrica de scânduri „Carpatina“ unde și-au găsit moartea 3 lucrători, iar alți 9 grav răniți. Explozia s'a produs din cauza unei stricăciuni la una din supapele de siguranță dela cazane.

Mihailescu St. M.

Din Celaru (Romanați)

Elevii și elevele de curs secundar din localitate și de prin satele vecine, membrii ai societății: „Zorile Romanațului“, în timpul vacanței Crăciunului, au ținut șezători culturale în localul școalei de fete *„Teodor și Elena B. Celărianu“*, de sub conducerea d-nei Zenobia M. Georgescu, directoarea școalei. Dintre conferențiari s'au distins d-nii Nicolae Georgescu, care a vorbit despre „Poezia populară“ și despre „Cauzele care fac ca pământul să fie într'o continuă transformare“. D-l. Ilie Zamfir a vorbit despre „Fumatul“ și despre „Importanța pădurilor“. Dl Petre I. Nuță a vorbit despre „Datoriile copiilor către părinți“ și despre „Muzica populară“. D-l Marin Colora a rostit despre: „Mijloacele de a răspândi cultura în popor“

D-l Marin Georgescu, institutor, președintele activ al societății nu a pregetat nici un moment de a încuraja și stimula la muncă pe tinerele vlăstare, temelia de mâine a iubitului nostru neam întregit. Corul societății, în toate sărbătorile, la biserică, a înălțat sufletește pe enoriași, atrăgându-i spre sfântul locaș dumnezeesc și depărtându-i tot mai mult de cârciumă, care degradează, decimează și prăpădește neamul românesc.

M. G. C.

Pentru pomenirea unui învățător

In ziua de 28 Iulie 1924, s'a stins din viață în casa părinților săi, din satul Bichești com. Boghești jud. Tecuci, după o lungă și grea suferință, tânărul învățător Ioan Basoc. Pierderea lui, fiind simțită și de noi câțiva colegi, care l-am cunoscut și apreciat, ne-am gândit, că ar fi bine, ca să-i facem mormântul mai atrăgător, pentru cine v'a intra în curtea cimitirului.

Din inițiativa subsemnatului, a d-lui N. Druică și a d-lui Gh. Barbărasă și cu concursul d-lui D. Dariu și a d-lui S. Chibzui, precum și prin ajutorul nostru bănesc și al elevilor dela școalele noastre, am făcut decedatului o frumoasă cruce de stejar de 2 m. înălțime și cu acoperământ și pe care s'a săpat: „Aci odihnește învățătorul Ioan Basoc, decedat în ziua de 28 Iulie 1924, căruia un grup de colegi îi ridică aceasta“. La mijlocul crucei, s'a pus fotografia celui decedat.

In ziua de 2 Februarie, fiind Intâmpinarea Domnului, ne-am adunat toți învățătorii de mai sus, cu câte 20 elevi de fiecare școală, la cimitirul din Bichești, unde am așezat crucea, făcând și un parastas pentru pomenirea mult regretatului nostru prieten și coleg, care s'a stins din viață în etate de 22 ani.

Serviciul religios a fost oficiat de bătrânul preot D. Dariu și de preotul V. Condrache și cântărețul D. Diaconescu, care prin „Veșnica pomenire“ cântată cu mult sentiment, insufla celor de față, multă jale. Crucea a fost așezată de noi învățătorii. A luat parte multă lume, precum și familia decedatului, care era surprinsă și măgulită de atențiunea dată iubitului lor „Ionică“.

După oficiarea parastasului, s'au ținut cuvântări de către subsemnatul, de d-l Gh. Barbărasă, N. Druică și D. Dariu, prin care s'au scos în lumină faptele frumoase, ale acestui tânăr învățător. D-l D. Dariu, fostul învățător al decedatului, a povestit din viața de elev a celui mort.

Prin multe sate sunt morminte de ale foștilor învățători, cari sunt lăsate în părăsire. Cu puțină voință din partea colegilor s'ar putea îmbunătăți starea lor, punându-se cel puțin o cruce pentru a se ști că acolo, se odihnește un fost luminătotr al neamului nostru românesc, care merită această mică atenție și recunoștință.

Ioan Nazarie, înv.

APEL

Către cetitorii „Culturii Poporului“. — Subsemnatul, călăuzit de gândul de-a strânge într'o carte, pe propria-mi cheltuială, toate povestirile pentru copii, apărute până acum în „Cultura Poporului“ (la rubrica „Din povestirile lui Moș Antonaș“), în „Lumea Copiilor“ și „Universul copiilor“, cât și altele inedite, rog pe cititorii acestei gazete să-mi scrie într'o carte poștală, la adresa de mai jos, dacă ar voi s'o aibă, pentru a putea ști numărul exemplarelor ce voi tipări.

Cu cât numărul cititorilor va fi mai mare, cu atât prețul cărții va fi mai mic.

Toți acei cari-mi vor răspunde, vor primi cartea cu ramburs la apariție.

Victor Săndulescu-Topolitza
învățător, Bicaz-Neamț

Dela redacția noastră

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să opunem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume. Societatea va înjgheba un Institut de arte grafice la Cluj, cu un capital de 2 milioane cu drept de emisiune până la 10 milioane de lei. Institutul acesta va edita Biblioteci eftine și bune pentru ridicarea culturală a satelor. Se vor tipări Biblia, cărți religioase creștine, cărți de agricultură și tot ce privește solul, cărți de igienă, folklor, povești, monografii, cărți pentru popularizarea științei, cărți cu îndemnuri la meșteșug, la negoț, la societăți cooperative, ș. a.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se face marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se va publica în fiecare număr.

	Suma din urmă		*Lei 140.600*
Nicu D. Udrescu student. Plostina Mehedinți		*1 acț.*	*200.*
Preot. Uj. Adm. S. Popovici Aiud		*5 acț.*	*1,000.*
Radu Ionescu învăț. Mansar Caliacra		*1 acț.*	*200.*
Virgil Ionescu „	*„*	*1 „*	*200.*
Scarlat Ionescu „	*Baraclar*	*1 „*	*200.*
Ion Ionescu „	*Gălățeni Vlașca*	*1 „*	*200.*
Valeriu Ionescu „	*Băscoveni*	*1 „*	*200.*
	Total		*Lei 142.800*

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

No. 99 perm.

Parfumeria

„DIANA“

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.

Palatul Orașului

Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii

Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.

Mare asortiment în totfelul de săpunuri

3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Consume!

Eftine și bune

BIDINELE

ȘI PERII

NUMAI LA FIRMA:

Iuliu Müller

FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.

CLUJ, STRr. NIC. IORGA 14.

Coafor de dame

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUȘSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

73-53-14

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

Restaurantul și Bufetul

CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu și Bela Szilagyi

Piața Unirii Cluj

41—28—19

Prăvălia de semințe

Arpad Déri

Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.

In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit

No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

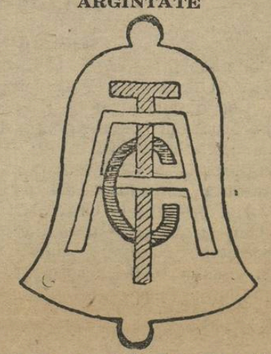

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

S'a deschis

PANTOFĂRIA

Studenților Creștini

în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

„SIMPLON“

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26—18 *ANTON JUDOVITS.*

Cetiți și răspândiți

CULTURA POPORULUI

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicure

Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.

Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

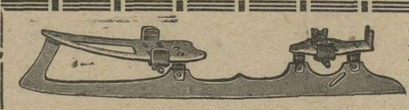

Mare asortiment

Fiul lui Matia Kun

cuțitar și optician, Cluj, Calea Victoriei 2.

Nichelare și ascuțitul se execută promt.

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR

berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

Cititori, aveți o datorie sfântă: să înfăptuiți, un Cotidian românesc la Cluj.

Veniți cu obolul vostru. Subscriți acțiuni la „Cultura Poporului.“

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Onor „Astra“ Societate Culturală Sibiu

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 14 Martie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 152 Apare în fiecare Duminecă

Cum s'ar putea stârpi analfabetismul

Una din rănile cele mai dureroase, care pângăreşte sufletul marei majorităţi a populaţiei noastre rurale e — precum ştim — analfabetismul. In această privinţă suntem una din cele mai înapoiate ţări. Chiar Bulgaria şi alte ţări, faţă de cari suntem superioare şi prin întinderea teritoriului, şi prin calităţile spirituale şi prin bogăţiile naturale ale solului, au un procent de ştiutori de carte mai mare ca la noi. E vremea să înceteze această ruşine naţională. Ignoranţa, această grea boală sufletească, trebue vindecată şi încă vindecată repede şi radical. Căci ea constitue pe lângă o ruşine şi o primejdie. Intradevăr, precum pentru un om bogat e periculos să trăiască în mijlocul unor vecini prea săraci, cari îi râvnesc averea lui; precum pentru un om sănătos e o primejdie să trăiască într'un mediu de oameni bolnavi; tot astfel e periculos pentru un om cult să trăiască în mijlocul unor analfabeţi. Suntem strâns legat de mediul în cari trăim; dacă acest mediu din jurul tău e superior, el te înalţă pe nesimţite, fără voia ta; dacă e prea jos, iarăşi te coboară fatal în virtutea tocmai a acelui principiu al lichidelor din vasele comunicante, care îşi are aplicaţia lui şi în domeniul spiritului. Precum pauperismul material e un rău într'un stat, tot astfel e un rău şi pauperismul intelectual. E oare nevoie să mai dovedim, că o stare culturală mai înaintată aduce după sine implicit mai multă ordine în societate, mai multă rânduială în raporturile dintre oameni, o stare economică mai înfloritoare, o putere de rezistenţă mai mare faţă de toate relele ce ameninţă atât pe Stat cât şi pe indivizi?

Dar dacă lucrul acesta se pare — şi este — atât de adevărat, care sunt atunci mijloacele pentru a vindeca această meteahnă de care suferă cea mai mare parte a ţărănimei noastre? Evident că în primul rând şcolile elementare. Trebue să recunoaştem că Statul îşi dă toate ostenelile; dar el nu poate birui aşa de repede toate piedicile care-i stau în cale. Şi apoi nici nu are toate mijloacele materiale spre a face faţă problemei şi a rezolva în timpul cel mai scurt. Intradevăr dacă izbuteşte să creeze şcoli — poate în număr suficient — se constată că sau nu are numărul necesar de învăţători, sau n'are fonduri îndeajuns ca să-i plătească omeneşte, să le dea putinţa unui trai demn omenesc şi să-i facă să împlinească nobila menire căreia s'au consacrat.

Dintre acei cari funcţionează, mulţi fac şi cursuri pentru adulţi, adică în intervalul unei zile, fac două rânduri de lecţii: întâi cu copiii, apoi seara cu oamenii adulţi. Lasă, că munca aceasta e istovitoare, dar oricâtă osteneală şi-ar da aceşti apostoli vrednici şi modeşti, ei singuri, nu pot birui toate greutăţile. Chiar cu străduinţele lor cele mai mari, chiar cu cea mai mare bunăvoinţă, ei nu sunt destul de numeroşi; puterile lor nu sunt deajuns spre a remedia răul iute şi radical. Sunt prea mulţi bolnavi de ignoranţă în această ţară, iar numărul doctorilor e prea mic.

E adevărat pe de altă parte că şi armata, pe cât îi stă în putinţă, îşi dă şi ea osteneala să înveţe carte pe flăcăii neştiutori, în cei doi ani cât aceştia îşi împlinesc serviciul. Dar chiar dacă am admite că armata ar putea să dea primele noţiuni tuturor tinerilor ce-i trec prin mână, nu trebue să uităm că chiar aşa jumătate din populaţie, cea de partea femeiască, n'ar putea să se înfrupte de binefacerile cărţii. Deci şcoala şi armata[1]) — adică Statul — nu are putinţa să vindece acest rău. Ce rămâne atunci? Iniţiativă particulară a cetăţenilor ştiutori de carte, cu ajutorul acestora analfabetismul ar putea dispare în cel mult 4—5 ani. Căci dacă fiecare individ ştiutor de carte, fie la sate, fie la oraşe ar considera ca o datorie să adopteze întru spirit măcar doi sau trei neştiutori de carte, să-şi dea osteneala câteva perechi de ceasuri pe săptămână să împărtăşească cunoştinţele trebuincioare celor cari până acum au fost lipsiţi de ele; dacă fiecare cărturar, călăuzit de un creştinesc şi românesc sentiment de iubire pentru aproapele lui în suferinţă, şi-ar jertfi o parte din timpul său ca să boteze întru lumina ştiinţei de carte pe doi sau trei săraci şi bolnavi cu duhul, peste puţin, foarte puţin timp, pe întinsul acestei frumoase ţări boala cumplită a neştiinţei de carte ar pieri de n'ar rămânea din ea decât o tristă şi dureroasă amintire a unui trecut de ruşine. Şi ce uşor e să dăruieşti din comoara ştiinţei, care e ca şi o lumină ce se poate împărţi la mii şi mii fără să scadă sau să piardă! Ba ceva mai mult: Nu numai că nu se pierde, ci se şi sporeşte.

Sămânţa aruncată de tine va încolţi, va da roadele ei, din care mai târziu — prin o minune a soartei — se poate întâmpla să ajungi să te hrăneşti chiar tu care ai aruncat-o odată în duhul dărniciei şi al adevărului. Şi unde mai pui că astfel tu, ştiutorule de carte vei înfia doi fii sufleteşti mari pot să te socotească pe tine ca pe un părinte mai bun decât pe cel trupesc.

Ieşiţi sămănători la muncă, ieşiţi doctori ca să vindecaţi boala! Ieşiţi cât mai mulţi şi cât mai repede!

A. B.

[1]) Făgăduind să scurteze termenul de serviciu pentru cei cari ştiu carte, armata ar putea să contribue şi mai repede la rezolvarea acestei probleme, căci perspectiva scurtării serviciului militar, măcar cu 6 luni, ar stârni printre tinerii dela sate o mai mare râvnă pentru carte.

PROGRES?

„Un veac poate să fi făcut mari progrese în cunoaşterea adevărului şi totuş să fi rămas foarte în urmă în voinţa şi practica binelui“.

(Pestalozzi)

Poate greşesc — şi bine ar fi — dar cred că aceste cuvinte spuse cu un veac în urmă, pare că au fost menite înadins pentru noi cei de azi.

In adevăr, ultimele decenii au adus pe teren ştiinţific adevărate minuni, şi găsesc de prisos să le mai înşir. E de netăgăduit că astăzi mai mult ca ori-când ne preocupă invenţiile şi descoperirile, ne îmbătăm de succesul enorm pe care îl are progresul spiritului, urmărim cu înfrigurare rezultatul experienţelor şi al cercetărilor pe cari le fac oameni ce viaţa întreagă şi-o petrec în laborator şi bibliotecă, rămânem extaziaţi când auzim istoria marilor genii, iar vorba „progres“ a ajuns o curată banalitate.

Omenirea întreagă se simte atrasă oarecum spre o cultură a minţii, dar exclusiv a minţii.

Ştiinţa înaintează cu paşi grăbiţi şi mari, istoria gândirii omeneşti înregistrează coloane strălucite, şi totuşi omul e nefericit!

Au fost timpuri când omul îşi ducea viaţa în locuinţi palsutre, când nu cunoştea puterea aburului şi a electricităţii, era străin de modul cum se formează curcubeul şi se produce tunetul, nu ştia ce este radiul şi aparatul lui Marconi, nu-şi bătea capul ce radeo-iluzia, şi poate nu era mai nefericit ca cel de azi.

Nu! să nu se creadă că vreau să micşorez valoarea descoperirilor ştiinţifice.

Vreau să spun însă că ceeace obişnuit înţelegem noi astăzi prin vorba progres, este greşit; vreau să spun că acest progres cultural-ştiinţific trebue contrabalansat cu o educaţie religioasă morală care trebue să recunoaştem că ne lipseşte.

„Ştiinţă fără conştiinţă este ruina sufletului“, şi progresul veacului nostru ne face această dovadă.

Contrabalansarea dintre progresul spiritului şi desvoltarea simţului religios-moral din om, este adevărata cultură, singura în putere a călăuzi spre adevăratul progres al omenirii.

Ignorarea educaţiei morale, lipsa de educaţie sufletească a făcut ca în veac. XX-lea, când omenirea îşi ajunge apogeul civilizaţiei, popoare cu cea mai mare vază din lume să cheme la masa cea roşie a răsboiului pe toţi învăţaţii lor, poruncindu-le să-i pună emblema pe frontispiciile laboratoarelor, în cari minţile lor înferbântate aveau să descopere jucăriile lui omorâtoare.

Şi timp îndelungat, ani dearândul, coasa morţii s'a învârtit tot mai vertiginos, spiritul răsboiului a suflat valuri de flăcări în cele patru vânturi ale lumii şi câmpiile de luptă arse de foc s'au adaptat în sânge omenesc!!...

Iată progresul!

Sbuciumul atâtor somităţi ştiinţifice, pus în slujba ideii de umanitate, nu a jefuirii şi nimicirii aproapelui, cât bine, cât adevărat progres n'ar fi fost!...

Iată deci, că nu numărul de fapte şi rezultate, de descoperiri şi invenţii pe cari le-am adunat cu munca grea de secole şi sub a căror povară abea mai respirăm de îngâmfare, ci forţa morală cu care omul tinde spre ce este măreţ este cântarul progresului.

Falsa cultură a rafinat oamenii pe dinafară, însă răul dinăuntru a rămas neatins, şi deaceea vedem o lume întreagă sub învăluirea patimilor.

Divinul Iisus n'a venit pe pământ să civilizeze lumea. Dacă acesta i-ar fi fost scopul, în ce chip magistral ar fi putut El, Dumnezeu, ca în puţine cuvinte să ne iniţieze asupra întrebuinţării tuturor forţelor naturii, asupra principiilor de guvernământ, asupra legilor, etc. şi astfel să inaugureze o eră nouă a civilizaţiei şi a culturii spiritului...

Când cu oarecare asprime a rostit vorbele: „omule, cine m'a pus pe mine judecător între voi?“ n'a ignorat El o chestiune de drept?

Hristos a vrut să aducă cerul (progresul adevărat) pe pământ, nu civilizaţia.

Şi Doamne, azi mai mult ca oricând, cât dumnezeesc adevăr închid cuvintele: „Ce ar folosi omului de ar dobândi lumea toată şi şi-ar primejdui sufletul său?“ — (Marcu Cap. 8. Vers. 36.)

Preot *I. Em. Zalomir*

Din nevoile şcoalei noastre primare

Este un adevăr de netăgăduit că şcoala noastră primară, formează şi imprimă caracterul generaţiilor de mâine. Această obligaţiune şi-o îndeplineşte cu succes sau nesucces, în măsura în care şi ea — şcoala primară — este slujită cu drag de cei din juru-i; de ce-ce-i formează sufletul, interiorul învăţătorul; cât şi de auxiliarul său, comitetul şcolar, cel ce-i formează exteriorul.

O şcoală primară va da roade bune şi cu folos, dacă va fi gospodărită cu pricepere atât de învăţător şi comitetul şcolar; de altfel rezultatul va fi nemulţumitor.

SFINŢIREA BISERICEI ROMÂNEŞTI DIN CORIŢA (ALBANIA)

In spiritul acestei dorinţe, ca şcoala primară să devină un focar bun de cultură în viaţa satelor; bazat pe experienţa şi observaţiunile celor 14 ani de clasă, îmi permit să scriu aceste rânduri despre activitatea comitetului şcolar şi reprezentantul şcoalei, directorul, ca prim factor răspunzător şi acestea în legătură cu serviciul de control.

In regulamentul privitor la organizarea comitetelor şcolare scrie: „Comitetul şcolar are de scop a supraveghea conducerea localului, a dota şcoala cu cele necesare etc.... Pentru aceasta administrează diferitele venituri cei sunt încredinţate şi potrivit cu nevoile, să facă cheltuelile reclamate de întreţinerea şcoalei“. Din acestea urmează că tot comitetului îi revine şi răspunderea în atari cazuri, când şcoala n'are satisfăcute unele din nevoi ca: curăţenie, servitor, mobilier, material didactic etc....

Atunci organele serviciului de control, cu ocazia inspecţiilor, de ce consemnează în procese verbale că directorul nu se interesează de gospodăria şcoalei; că localul nu-i curat, că şcoala n'are bănci, scaune etc.... făcându-l direct răspunzător pentru toate acestea?

Autorităţile şcolare superioare atâta aşteaptă ca să dea fie ordine observatoare, oprite din salariu sau ridicarea direcţiei.

Ce-i de vină directorul, dacă în aceste vremuri, când în jurul său se mai găsesc încă şase membri ai comitetului şcolar, aleşi spre ai fi de ajutor, şi cu toate acestea şcoala e nevăruită, n'are bănci, scaune, etc?

N'are comitet şcolar? Da, comitet şcolar care este obligat să facă, însă n'are răspunderea faptelor, căci la toate directorul e răspunzător ca unul ce are luată în primire şcoala şi care după multe personalităţi ale serviciului de control nu-i nici om asociabil, trăind în neînţelegere cu autorităţile comunei şi că din această cauză şcoala merge rău; cu alte cuvinte răul este tot directorul că nu vrea să fie alături de primar, om politic, care în dorinţa de a servi pe ceice l'au pus, şi mai presus de toate interesele sale personale să fie câştigate, neglijează totul lăsând la voia întâmplării. Iată primarul care fiind omul partidului, neglijează interesele obşteşti, gândindu-se numai la pricopseală şi atunci adio lege, adio ordine, adio administrare şi gospodărie comunală, adio primar.

Iată deci unul din cei pe care învăţătorul trebuie să-l aibă prieten şi luptător pentru luminarea satelor.

La fel şi cu ceilalţi membri din comitetul şcolar, care nu depăşesc de loc felul de a fi, şi de a conduce ca şi primarul; pentrucă la propunerile învăţătorului nu dau ascultare pe motiv că nu voiesc a se pune rău cu satul, astăzi când fiecare doreşte a fi şi el primar, mai ales amenzile şcolare cari sunt lăsate pe seama comitetelor şcolare. Invăţătorul înnaintează listele de absenţe dar membrii comitetului şcolar, nu voesc să audă de ele „Ce să-i puie satul în cap?“ şi câte nu sunt de scris în această privinţă.

Iată pentruce învăţătorul nu poate trăi în bune relaţii cu fruntaşii satului, cari în majoritatea cazurilor sunt membri aleşi în comitetul şcolar şi atunci ori rămâne cu prietenia şi adio şcoală, ori adio prietenie ca să se facă şcoală.

Pentru îndreptarea acestui rău propun următoarele:

Cu ocazia serviciului de control ce se face şcoalei, persona ce deţine acest titlu, să nu se mulţumească numai cu o simplă vizită şi şi aceasta de o scurtă durată în care timp din fuga mare face câteva întrebări; care de multe ori nu-şi aduc răspunsul corespunzător tot aşa de grabnic; consemnează 5—6 rânduri în condica de inspecţie, în care nu uită a face răspunzător pe director pentru lipsuri şi învăţământ şi apoi pleacă. Cu aceasta cred că nu poate aduce nici un servici real şcoalei şi învăţământului.

Lipsurile consemnate se aduc şi la cunoştinţa membrilor comitetului, care par satisfăcuţi că învăţătorul n'a eşit bine la inspecţie, pentru aceasta nu i-au măsuri de îndreptare.

Găsesc nimerit că ori de câte ori se fac inspecţii şcolare, comitetul să fie chemat de către organele de control, dacă nu toţi membrii cel puţin preşedintele, căruia să i se arate răspunderea ce are şi la nevoie să fie înlocuit dacă nu se interesează; astfel membrii comitetului văd că au o răspundere pe care dacă nu o pricep, vor pleca lăsând locul celor cu mai mult drag de şcoală.

Tot cu această ocazie comitetul va căpăta şi oarecari norme de lucrare, o deprindere în a iubi şcoala şi pe învăţător. Totodată aceste întrevederi pot înlătura şi micile neînţelegeri dintre comitet şi director; căci s'ar limita atribuţiile preşedintelui comitetului, care este sau primarul sau o altă persoană inferioară învăţătorului, faţă cu serviciul acestuia ca secretar; lucru destul de nepotrivit şi care pune persoana învăţătorului în inferioritate faţă de preşedinte ce nu cunoaşte întru nimic nevoile şcoalei pentru a convoca comitetul, lucru pe care-l face învăţătorul şi-i forţat să meargă la preşedinte să semneze orice corespondenţă.

Acest fapt este umilitor şi degradator faţă de învăţătorul secretar care este cel mai indicat să fie preşedinte al comitetului; întru cât el lucrează totul, el este răspunzător în primul rând, el este sufletul comitetului şcolar.

Cum vei face învăţământul cu tragere de inimă, tu învăţător, pus în situaţia nemulţumită, de învăţământ să te preocupi, sau de gospodăria şcoalei, neavând nici un concurs din partea comitetului.

După cum omul sufere şi se îmbolnăveşte neavând îmbrăcăminte, tot aşa sufere şi lâncezeşte învăţământul neavând local şi tot ce-i trebuie.

După cum chipul omului ori cât de înfăţişător ar fi, îmbrăcat cu nişte zdrenţe devine respingător vederei, aşa-i cu un local bun lăsat în neglijenţă; nici învăţătorul nu munceşte cu drag, nu plăce nici vederei copiilor.

Ca încheere serviciul de control să pună în primul rând cu ocazia inspecţiilor şcolare, în funcţie de activitate comitetele şcolare ca un auxiliar al directorului pentru bunul mers al şcoalei şi al învăţământului. Numai aşa arătăm micilor copilaşi că a venit vremea când trebuie să înveţe cartea cu drag şi cu plăcere.

Const. N. Semenescu, înv.

Soarta românilor din Serbia

Este în deobşte cunoscută ospitalitatea românească arătată tuturor străinilor cari vin să ne viziteze ţara.

Nu ne întrece niciun neam în felul cum ştie românul să se manifesteze faţă de atâtea feţe serioase şi cuvioase cari vin prin ţara noastră; iarăşi nu-i mai puţin adevărat că din atâtea vizite şi îndeosebi la acele persoane cari vin din ţări, în albia cărora avem şi noi fraţi — zic — noi ceice privim aceste vizite nu suntem în stare să atragem atenţiunea ca să se dea un regim mai umanitar fraţilor noştri subjugaţi.

De pildă din Serbia nea-u venit ziarişti, profesori, oameni diplomaţi cari la noi au fost întâmpinaţi cu alai, conduşi peste tot cu ce avem mai frumos, sărbătoriţi cu un fast deosebit, şi ai noştri nici unul nu aminteşte de soarta românilor din Macedonia Sârbeascsă. Se ştie că acolo avem licee, şcoli primare, biserici făcute din truda lor, ba unele clădite de guvernul nostru şi unde astăzi se învaţă limba sârbească — (limba românească gonită cu desăvârşire). Ne mirăm şi noi cu ce curaj mai vin sârbii pe la noi? Şi ne mirăm cum de încă nu se deschid şcoalele româneşti.

Deaceia când o să mai vie sârbii ca să li-se dea banchete, ar trebui să se reamintească de vitregia soartei fraţilor din Macedonia sârbească, iar guvernul nostru, să fie energic în privinţa existenţei şcoalelor noastre din toată Serbia.

D. Ciotti

DIN LONDRA

Biblioteca lui British Museum

— Dela redactorul nostru —

Un glas din secolul XIX: Jane Eyre. O faţă uriaşă.

III.

Celui ce zilnic lucrează la un pupitru de bibliotecă, sufletul cărţilor se destăină. Duhul şi inima închisă între scoarţele tari nu se ascund în faţa bibliofilului pentru care cărţile sunt discrete fiinţe iubite şi iubitoare. Cum îl înţeleg pe Silvestre Bonnard!

Iată un volum albăstriu, scurt şi gros. E povestirea de dragoste a lui Jane Eyre, eroina sub care se ghicea biata tuberculoasă genială: Charlotte Bronte, stinsă prea de timpuriu, pela mijlocul veacului trecut. Ea era una din cele trei surori geniale: Emily, Ana, Charlotte. Encyclopedia Britanică pe care Britisch Museum mi-o pune imediat la îndămână, îmi spune că sărmanul păstor de ţară care era tatăl lor, se chema Patrick. Am înţeles, el era un „Paddy“, un Irlandez cu clocotitor sânge celtic în vine.

Iată de unde vine focul pasiunei ce arde în Jane Eyre: Totdeauna m'a uimit rasa aceasta cu suflet meridional pe care două milenii de vieţuire în negurile reci ale Nordului n'au reuşit să-l şteargă. Biată Charlotte! Am cetit cu lăcomia primei adolescenţe cartea ta pe când eram elev la liceul din Braşov. Ce misterioasă predestinaţie e la temeiul relaţiilor dintre oameni. Voi cărţi dragi sunteţi legătura cea mai tare între oamenii ce-au fost şi cei ce încă sunt călători de-o mână de ani pe acest pământ. Nu sunt bibliotecile oare locuri unde vorbim şi ne împărtăşim de quintesenţa veacurilor? Nu mă îndoesc că Charlotte Bronte m'a adus pe mine fiu al Carpaţilor prin meleagurile acestea fără soare. Ea m'a atras spre Britisch Museum, la pupitrul P. 2 unde azi scriu despre dânsa. Jane Eyre m'a făcut să iubesc şi studiez limba şi literatura engleză. De câte ori n'am citit sentimnetalele pagini. Şi azi am sub ochi ediţia originală! Privind cartea, recitind rândurile ce-am sorbit cu ani în urmă, în primăvara vieţii mele, îmi răsare din nou în minte Jane Eyre, guvernanta după chipul şi asemănarea autoarei: slăbuţă la trup dar cu sufletul tare, visând lucruri frumoase, veşnic înfrigurată de setea unei iubiri ideale: un Rochester, un lord, caracterul tare, căutând în vara vieţii o dragoste curată de care n'a avut parte în primăvara anilor săi. O afecţiune adevărată deasupra prejudiţiilor sociale. Văd vastul lui manor de ţară, salonul spaţios, pianul pe care J. Eyre, guvernanta i-a cântat melodii simple. Rochester în fotoliu, cu câinele mare la picioarele lui în faţa „focului deschis“. Parcul cu aleiele cu pietriş; cu iarba veşnic verde a Britaniei, cu castanul bătrân ucis de trăznet în noaptea ce-a urmat convorbirei adăpostite de ramurile verzi şi ocrotitoare; când sufletele celor doi au simţit că au fost menite să nu se mai despartă.

Ce carte caldă! Cum te face să crezi în iubire, marea mângâietoare, alinătoare a unui dor mai dulce decât dragostea însă-şi. Sărmana Charlotte, care s'a mărităt modest spre sfârşitul scurtei ei vieţi — soţul ei, mai realist, mai puţin poetic a trăit până în 1906, — ea a simţit ca puţine alte femei dulceaţa amară a iubirei, fiorul ei neînţeles ce leagă trecătoarea inimă omenească de clipirea veşnică a stelelor din albastru!

*

Cărţi înşirate pe rafturi! Simple cărţi! Frunze de hârtie legate la olaltă!

Dar închideţi ochii şi închipuiţivă câte vieţi superioare, supra-omeneşti se cuprind în cele aproape 5 milioane de volume înşirate pe peretele, în subsolul şi coridoarele marelui hall al lui British Museum! Ce de voci geniale din toate ţările şi timpurile şi să nu uităm pe leader-ii intelectuali ai secolului de minuni în care trăim! Ce de glasuri superior şi adevărat omeneşti putem asculta sub o vastă cupolă de Bibliotecă!

Da, Biblioteca lui British Museum e una din cele mai înalte binefaceri de pe planeta noastră. Ea reînvie în mintea mea minunata bibliotecă fabuloasă mistuită barbar de flăcări a Alexandriei egiptene sau comorile bibliotecilor italiene.

*

In British Museum ai quintesenţa „humanismului“.

Aici poţi „socratiza“ cu filosoful grec; poţi studia perspectiva având ca profesor pe însuşi Leonardo da Vinci — am văzut şi manuscrisul lui cu litere pe dos, scrise în faţa oglinzii! sau poţi lăsa contrapunctul lui Bach să-ţi cânte în cap ţesătura-i măiastră de voci. Poţi redescifra cu Newton taina cerurilor sau visa cu C. Flammarion „Visuri înstelate“.

Biblioteca British M. începe dincolo de Ramayana şi sfârşeşte dincoace de „Grădinarul“ lui R. Tagore. Incepe hăt departe, dincolo de Aristot şi continuă scepticismul matematic al lui Einstein.

Aici poţi auzi străvechile imnuri greceşti sunate din flaute de lemn acum două mii de ani însoţite de harpe naive dar şi polifonia atonală a discipolilor lui Schönberg, anarhistul musical al zilelor noastre.

Tesaurul imens de cărţi din toate timpurile e o lumină vie de tot atâtea facle ce luminează orizontul viitorului.

Marea Bibliotecă din Londra e o minune a veacului nostru!

I. O. Ştefanovici-Svensk.

SCRISORI DIN VIENA

— Dela redactorul nostru —

Inaintea Crăciunului, în câteva numere consecutive ale „Culturei Poporului“, am scris despre viaţa muzicală a Vienei.

Cu numărul de faţă complectez articolele precedente, cu următoarele date:

Datorită harnicului Rainer Simon, se depune multă muncă la institutul de operă din Wühring, „Opera populară“, care a fost până mai eri un eminent teatru. Astăzi, din cauze financiare stagnează. La înfiinţarea operei, adică pe vremea când „Spielhaus-ul“ s'a transformat în teatru de operă şi operetă clasică, ca director a funcţionat Alexandru Zemlinsky, care a depus multă muncă în folosul şi progresul institutului.

Mai târziu preia Felix Weingartner locul de director şi lucrează împreună cu regisorul Markowsky, — un prieten al românilor — până la anul 1923, când din motive financiare, pe care le-a prevăzut înainte, — se retrage din directorat, predând agendele lui Markowsky. Institutul trece printr'o mare criză financiară. Tenorul Grozăvescu, căruia pe timpul acela i-a expirat contractul cu direcţiunea, tot din aceste motive se retrage din şirul membrilor institutului. Viorica Ursuleac iscăleşte un angajament cu Opera din Frankfurt şi'n felul acesta se continuă desbararea prominenţilor dela această operă care aproape un an întreg a stat în concurs. Se perindează nenumărate persoane în direcţiune, dintre cari amintim pe I. Reitler, referent muzical la „Freie Presse“ şi director al „Conservatorului nou“. In prezent datorită unui directorium, format din membri vechi ai institutului, în frunte cu dirigentul Krauss, dar bazându-se pe un pact făcut între direcţiune şi cântăreţi, opera funcţionează încă, având în repertor şi operetele poporale.

Dintre cântăreţii români, ultimul angajat a fost baritonul Dr. Titu Olariu, care la începutul lunei trecute a cântat la opera din Dresda, într'un angajament de 30 de zile.

*

Pentru compozitorii tineri a stat în ajutor corul „Philarmonicei“, dirijat de Frantz Schreker, înfiinţătorul corului. Astfel s'a înregistrat de critica vieneză un succes deosebit pentru compoziţia „Gurre Lieder“ de Arnold Schönberg, executată pentru primadată în concertul corului Philarmonic.

Tot timpul acela — între 1918—1921 — s'a întărit orchestra „Tonkünstler“, care s'a pus în serviciul muzicei moderne. Cultura muzicală se caută pe căi bune. Oraşul a preluat Conservatorul vechi („Konservatorium der Geselschaft der Musikfreunde“) şi l'a transformat în academie de muzică.

Primul director a fost Löewe (decedat anul trecut), cunoscutul compozitor de lieduri. Ca profesori au funcţionat la început: Prohaska, Schmidt, Schreker şi azi rectorul institutului, care din anul trecut a obţinut titlul de „Universitate de muzică şi artă dramatică“. Pe lângă acest institut cu prestigiu, s'a ridicat şi „Conservatorul nou“, de subt conducerea lui Reitler, numărând între puterile didactice pe: prof. Lafite, Lustgarten, Zador, Dr. Kanitz, Dr. Kralik, Dr. Konta, Frantz Steiner şi alţii.

La universitate a înfiinţat renumitul pedagog, Guido Adler, un concurs de istorie muzicală, frumos frecventat. In afară de aceste mişcări, Viena, a fost întotdeauna preocupată de arta teatrului şi a muzicei; s'a vorbit şi s'a scris foarte mult.

Reviste muzicale n'au fost şi nici în prezent nu sunt, cari s'ar putea compara cu cele din Lipsca şi Berlin.

In felul acesta se prezintă Viena înainte şi după răsboiul mondial. Puteri noui se înfăţişează înaintea publicului auditor. Vom schiţa deci în linii generale mişcarea muzicală din Vina în ordinea următoare: Influinţe: Wagner, Brahmns, Bruckner şi Mahler, trecând în revistă şi a doua grupă de compozitori, care se termină cu Franz Schreker.

Filaret Barbu

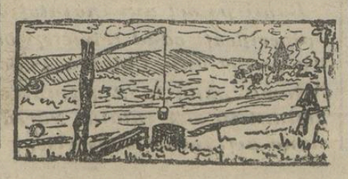

Inspăimântător!

***Un cotidian românesc şi acela al unui partid politic, îneacă de* 29 cotidiane minoritare.**

Starea aceasta dureroasă nu mai poate dăinui.

Veniţi cu obolul vostru ce-i ce doriţi un cotidian în afară de luptele politice de partid, un cotidian demn şi la înălţimea culturii româneşti.

S'au subscris până acum: 142.800 lei.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Soroca în trecut şi prezent

IX.

Până la 1808, biserica ortodoxă din Basarabia făcea parte integrantă din biserica noastră naţională, fiind ierarhiceşte pendinte de Mitropolia Moldovei, după 1812 Mitropolitul Gavriil împreună cu vicariul său părăsi Iaşii, stabilindu-se la Chişinău (Dela arh. consil. din Chişinău p. 34). După această dată protopopiile cam ţinuturile erau în Basarabia nouă şi anume: ţinutul Orheiului, Lotrici, Hotarnic, Codrului, Greceni, Soroca, Hotin, Făleşti şi Basarabia.

Apoi s'au desfiinţat vechile protopopii şi ţinuturi şi în locul lor s'au creat judeţe (niezde) şi anume: Hotin, Iaşi, Orhei, Bender, Akerman, şi Liova; iar în 1835 din părţile celor trei judeţe dela început s'au mai format două judeţe: al Sorocei şi al Chişinăului (azi Lăpuşna); iar jud. Liova s'a numit jud. Cahul; mai târziu dintr'o parte a jud. Akerman s'a alcătuit Domeniul colonial (colonialnoe upravlenie) şi com. Izmail (Gradonacialistva) pusă sub o administraţie specială.

La 1837 bisericile de dincolo de Nistru sunt alipite eparhiei Ecaterinoslav.

Prin tratatul din Paris, din 1856 o parte din nordul Basarabiei s'a întors îndărăt către Moldova împreună cu 94 biserici ortodoxe.

In 1864 guvernul român a creat eparhia Dunării de jos cu scaunul episcopial la Ismail ocupat P. S. Melhisedek sub care se romaniza poporimea.

Când la 1878, acea parte a Basarabiei se deslipi de România în bisericile noui înfiinţate se oficia românește; în urmă aceste biserici fură ruinate, serviciul devin se efectua în rusește; numeroase secte se îngrămădiră aci.

Biserica pentru guvernul rus a fost o armă de rusificare a poporului român subjugat.

Punând mâna pe Basarabia, prima grijă a Imperiului Rus a fost desnaţionalizarea clerului şi rusificarea norodului prin biserică.

Aşa încet cu încetul se scoaseră din bibliotecile bisericeşti şi şcolare, cărţile bisericeşti române, înlocuindu-le cu altele ruseşti; limba română la început tolerată, fu interzisă în şcoli, iar sub ocârmuirea duhovniceaşcă a Arhiepiscopului Pavel, călugării septuagenari de prin mânăstiri fură obligaţi — ca nişte copii — să înveţe limba ruseaşcă.

In scop de a rusifica Basarabia guvernul rus a supus'o unui regim special în ceiace priveşte învăţământul public, care era condus de Ministerul de Instrucţie şi Departamentul de Culte al Sf. Sinod.

In această privinţă merită a fi menţionată părerea vestitului rusificator al Poloniei P. S. Batinşcov, însărcinat de împăratul Alexandru al III-lea să tipărească un studiu istoric referitor la Basarabia, apărut în 1892 la St. Petersburg: „Chiar după anexarea Basarabiei la 1812, scrie Batinşcov în cartea sa Basarabia, (pag. 192, 173 Bibliot. Academ. Române) cu toată ocârmuirea guvernamentală sau menţionat aci mai multe obiceiuri favorabile românizării ţării şi populaţia rusă nu se foloseşte până acum de prerogativele unei naţiuni domnitoare. Aceste obiceiuri trebuesc stârpite, Basarabia odată devenită o simplă gubernie. Până la 1871, când pe scaunul episcopal veni P. S. Pavel, în unele mânăstiri şi biserici serviciul divin se oficia în limba română. P. S. Pavel, imediat ce se sui pe scaunul episcopial al Chişinăului, orândui ca în acele mânăstiri în care până atunci se oficia în limba română să se oficieze eventual în două limbi: cea slavă şi cea moldovenească; deci hotărî să s deschiză şcoale mânăstireşti în cari să înveţe limba rusă şi călugării români di ncei neîmbătrâniţi încă.

„Cu toate acestea dispoziţiuni, avem ştiri personale, scrise mai departe Batinşcov, că în multe mânăstiri serviciul divin urmează a se oficia în limba moldovenească şi că ruseşte nu se cânta decât Gospoli pomilui (Doamne miluieşte).

o *Cezar Stoika*

MĂRIREA DEȘARTA

Dumineca a cincea a Sf. Post

Iisus mergea cu apostolii către Ierusalim. Mergând pe cale, a început să le spună, că el va fi dat în mânile dușmanilor săi, cari îl vor judeca la moarte, îl vor batjocori și îl vor omorî. Dar el, după trei zile se va scula. După umilința patimilor va urma așadar mărirea învierii.

Apostolii Iacob și Ioan, auzind acestea, s'au apropiat de Iisus, zicându-i: Învățătorule, voim să ne faci nouă ceeace vom cere. Dă-ne să ședem, unul de-a dreapta ta, și altul de-a stânga ta întru mărirea ta? Auzind acestea, Iisus le zise: Nu știți ce cereși. Putea-veți bea păharul pe care îl beau eu, sau să vă botezați cu botezul cu care eu mă voiu boteza? Ei au răspuns: vom putea. Atunci Iisus le zise iarăși: Păharul pe care îl voi bea eu, îl veți bea și cu botezul meu vă veți boteza. Dar a ședea de-a dreapta sau de-a stânga mea nu este mie a vă da, ci aceiora, pentru cari s'a gătit.

Cum vedem, acești doi apostoli au avut o clipă de uitare de sine, fiind cuprinși de pofta măririi deșarte. Ei au dorit, ca să fie aleși între ceilalți apostoli, mai presus decât ei. Iar Iisus le spune, că de mărire omul trebue să se facă vrednic. Botezul și păharul, despre cari vorbește Iisus, închipuiesc doar patimile și moartea, pe cari el avea să le sufere ca să intre întru mărirea sa.

De pofta măririi deșarte suntem cuprinși și noi, adeseori. Dorim și noi mereu să fim cinstiți și lăudați din partea oamenilor, mai mult decât suntem vrednici.

Deaceea apoi, ne place să ne lăudăm cu faptele noastre, spunându-le în gura mare, iar dacă facem vre-o faptă bună, nu o facem de dragul lui Dumnezeu, ci cu gândul ca să ne laude și preamărească oamenii. Astfel de om a fost și fariseul despre care am vorbit altădată, care, cum știm, s'a lăudat că nu e păcătos ca și alți oameni, ba, s'a lăudat și cu postul și zeciuiala pe care o da bisericei.

Cel cuprins de pofta măririi deșarte, de obicei hulește pe alți oameni, căutând mereu să le scoată la iveală scăderile. In loc să-și bată capul cu păcatele lui, el își bate capul cu păcatele altora, voind în acest chip să se ridice pe sine însuși. Cu foarte mare ușurință apoi, cel iubitor de mărire deșartă e în stare să spună și minciuni despre altul, numai să se poată ridica pe sine însuși.

Cel iubitor de mărire deșartă spune minciuni chiar și despre sine, lăudându-se cu fapte pe cari nu le-a săvârșit și cu însușiri pe cari nu le are. In tot chipul el se silește a se arăta înaintea oamenilor mai sfânt, mai drept decât alții.

Cel cuprins de pofta măririi deșarte cu nici un preț nu vrea să fie mai mic decât alții. Pe toți ceialalți oameni îi socotește mai prejos decât el. Dacă merge la vreo adunare, el caută întotdeauna locul cel mai de frunte, tot astfel la ospețe și petreceri.

O altă însușire a oamenilor cuprinși de pofta măririi deșarte este, că ei cu nici un preț nu vreau să se abată dela părerea lor. Ei cred că numai ei au dreptate, și că judecata lor este totdeauna bine cumpănită. Zadarnic ar încerca cineva să-i convingă, că părerea lor este greșită, ori, că ar fi mai bine dacă ar aduce altă judecată. Acela care pe dreptul ori pe nedreptul, se crede pe sine cel mai bun, cel mai cuminte și cel mai drept, niciodată nu va vrea să înțeleagă că și alții știu ceva și că și părerea altora trebuie să o ea în socotință. Nici rugămințile, nici lacrimile nu pot să înduplece pe un astfel de om să-și schimbe părerile.

Omul iubitor de mărire deșartă cu mare ușurință ajunge să se socotească mai presus chiar și decât Dumnezeu. El nu va lua în seamă aceste porunci, căci socotindu-se mare, mare, își va da însuși poruncile. Cei iubitori de mărire deșartă pe de-o parte sunt fățarnici, iar pe de altă parte sunt de obicei păcătoși. Uneori ajung să se chiar laude cu disprețuirea voinței lui Dumnezeu și a poruncilor lui.

Iată, frați creștini, ce este mărirea deșartă și cari sunt urmările ei. Uneori, cel iubitor de mărire ajunge să-și împlinească gândul, ajunge la mărirea pe care a visat-o. Dar ce folos! E trecătoare și mărirea, ca toate lucrurile acestei lumi. Impăratul Solomon a ajuns la cea mai mare mărire pământească ce se poate închipui, și încă, nu pe nedreptul. Cu toate acestea, la sfârșitul vieții a fost nevoit să spună: Deșertăciunea deșertăciunilor, și toate sunt deșertăciune...

Da, frați creștini, mărirea pământească e trecătoare, deaceea să nu o socotim ca pe un rost al vieții noastre. Iar mărirea cerească, ne-o va da dreptul judecător, dacă ne vom face vrednici de ea prin faptele ce le săvârșim în viață. Ce folos că vom fi cei dintâi pe pământ, dacă în viața viitoare vom ajunge să fim cei din urmă?

Pofta mărirei deșerte este o fiică a îngâmfării. Să ne gândim dar, frați creștini, în ce măsură îngâmfarea și-a făcut sălaș în sufletele noastre? Să ne năzuim apoi, a o stârpi din rădăcini. Aceasta ne-o spune și Iisus în sfânta Evanghelie de astăzi. El zice apostolilor săi: celce vrea să fie mai mare între voi, să fie tuturor slugă. Și celce vrea să fie între voi cel dintâi, să fie tuturor slugă.

Iisus ne îndeamnă așadar la umilință, așadar, buruiana îngâmfării o vom stârpi din sufletele noastre dacă în locul ei vom sădi floarea umilinței.

Ca să o putem face aceasta, să ne gândim mereu, că noi suntem nimica înaintea lui Dumnezeu, să ne gândim mereu la începutul și sfârșitul nostru. Să ne aducem aminte de cuvintele sfintei scripturi, cari se citesc și la rugăciunea cea din urmă a sfintei liturghii: toată darea cea bună si tot darul desăvârșit de sus este, pogorându-se dela Părintele luminilor.

Să ne aducem apoi aminte și de urmările îngâmfării. Să nu uităm, că îngâmfarea cu adevărat astupă isvorul harurilor cerești. Dumnezeu, celor îngâmfați le stă împotrivă, spune sfântul apostol Iacob.

Să ne silim a fi cu bunăvoință față de toți oamenii, chiar și față de aceia cari sunt mai mici decât noi. In lume avem să suferim multe din partea oamenilor răi, dar să ne aducem aminte de cuvintele Mântuitorului: In lume scârba veți avea, dar îndrăzniți, căci eu am biruit lumea. Mai presus de toate să ne aducem însă aminte de viața lui Iisus Hristos, care fiu al lui Dumnezeu fiind s'a umilit pe sine, făcându-se om pământesc pentru a oamenilor mântuire.

Iată, ce zice sfântul Augustin despre umilință: O, sfântă umilință, cât ești de deosebită de îngâmfare. Ingâmfarea a alungat pe diavoli în iad, iar umilința a înălțat pe oameni de pe pământ la cer. Ingâmfarea a scos pe Adam din rai, iar umilința a deschis tâlharului de pe cruce poarta fericirei. Ingâmfarea a pierdut pe Faraon și oastea lui, umilința a mântuit pe Moise și pe poporul său!

Cel îngâmfat se iubește pe sine, disprețuind pe Dumnezeu, iar cel umilit iubește pe Dumnezeu disprețuindu-se pe sine. Iisus Hristos ne zice: Invățați dela mine, căci sunt blând și umilit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre.

Despre apostolii Iacob și Ioan știm, că după această învățătură a lui Iisus au alungat din sufletele lor orice urmă a îngâmfării. Aceasta să o facem și noi, frați creștini! Să părăsim îngâmfarea și să ne împodobim sufletul cu podoaba umilinței. Să ne împlinim datoriile acestei vieți, ne căutând mărirea deșartă și trecătoare. Astfel apoi, ne vom face vrednici, ca Domnul să ne dea mărirea cea vecinică, în vecinica lui împărăție.

Septimiu Popa

O scrisoare de pe vremea războiului

16 Ianuarie 1918
Zvorâștea-Dorohoi

Scumpul meu fiu!

Află despre noi că suntem bine sănătoși, dimpreună cu toți frații tăi. Vei ști, că Gheorghiță, vărul tău, a venit de pe front acasă și, fiind bolnav, a întrat în spital la Dorohoi și are să-i facă operație la gât, având niște bube grele. Vei ști că moșu' Haralamb[ie] este în județul Botoșani cu regimentul din care face parte el.

Deasemenea vei ști că moș'tu Sava este cu regimentul din care face parte la gara Gârleni, jud. Bacău. A răsbit și el p'acasă în postul Crăcinului; era cam slab, ca de pe boală. Gheorghe, moș'tu face serviciul (datoria de militar) în Hârlău la o coloană. Vei ști că moș'tu Ion, este la Vlăsinești cu serviciul lui. Merge bine cu serviciul. Am avut supărare mare că n'auziam nimic despre tine. Care a fost pricina?

Vei ști că și contingentul 1919 a fost luat pe ziua de 12 Ianuarie și i-au dus la regimentul de recruți să-i îmbrace, căci sunt și ei de-acum ostași, cum ești și tu. E greu. Numai Dumnezeu dacă și-ar face o milă! Căci în sat sunt numai copii și femei. Mai este și câte un bătrân, care de-abia își trage viața pe drum. Plicul eu nu l'am primit. Zici că l-ai trimes pe un camarad, dar n'am primit nimica. Bunica ta e sănătoasă. La noi Rușii trec prin sat. Mai stau câte o săptămână în sat, apoi se duc. Vin alții, și așa se petrece pe la noi. Vei ști că furâ de svântă!... Până și la copiii mici de școală li-au furat căciulile din cap. Tot așa au pățit și niște preoți, mai din sus, spun oamenii. Ai noștri încep a-i ocoli pe frații ruși, că nu-i chip, nu-i de-a înțelegere cu dânșii.

Am auzit că Vasile îți face acolo mult bine și te mai ia cu dânsul. Ii vom răsplăti pentru facere de bine. Profira, sora ta, te dorește tare mult și te plânge în tot ceasul.

A ta mamă, Natalia...

Din culegerile păr. *D. Furtună*

Cultura legumelor

Grupa rădăcinoaselor

a) **Morcovul.** — Pentru morcov să cere un pământ nisipo-argilos gras, lucrat cu săpătură adâncă de toamnă și una mai superficială de primăvară.

Deoarece sămânța de morcov este mică se cere ca pământul să fie bine mărunțit și nivelat frumos cu grebla. Locul astfel pregătit să împarte mai întâi în tarlale după felul plantelor ce voim a cultiva, apoi luând tarlaua rezervată morcovilor o împărțim în straturi de câte un metru lățime. Cărările între straturi se vor face călcând cu picioarele pe lângă sfoara întinsă în lungul stratului la măsura de 1 metru lățime. In multe părți se practică facerea cărărilor cu sapa înălțând stratul cu pământul scos, aceasta este dăunător pentrucă straturile înalte să usucă iute așa că în anii secetoși legumele nu reușesc bine.

Practica sămănatului.

Sămănatul se face prin împrăștiere sau în rânduri. de preferat e sămănatul în rânduri.

Pentru aceasta se fac 5 (cinci) rânduri pe un strat, trase find cu un marcator anume făcut, cu coada greblei sau cu coltul sapei făcându-se niște șențulețe mici numite și rigole. Distanța între rânduri va fi de 20 c. m.

Terminându-se făcutul rigolelor să ia cu mâna dreaptă sămânța și să samănă pe fiecare rigolă așa fel ca sămânța să cadă printre degete în mod uniform, după care să astupă cu dosul greblei, presându-se stratul cu un tăvălug ușor sau cu o bucată de scândură spre a se pune sămânța în mai bună legătură cu pământul. Pentru acei ce nu sunt așa de dibaci la sămănatul sămânței, pot amesteca mai întâi sămânța cu nisip, cenușă sau mraniță în proporție de nouă părți nisip sau mraniță și o parte sămânță, să amestecă bine și apoi să samănă. In felul acesta chiar și cel mai puțin dibaci va reuși să facă o sămânare bună.

După 10 sau cel mult 15 zile, sămânța va răsări dacă timpul va fi prielnic. Mai târziu când plantele au ajuns de grosimea unui creion, se face răritul, lăsând distanța de 12 până la 15 c. m. între plante. Pentru ca răritul să se facă mai ușor e bine ca mai înainte să se sape intervalele dintre rânduri cu săpăliga.

Lucrări de întreținere. — Sunt: udatul dacă trebuința cere, prășilele și plivitul la timp.

Dacă observăm că pământul nu e așa de hrănitor, se poate cerne pe straturi gunoi bine putred (mraniță) care va da destulă putere de hrană plantelor.

Durata vegetației. — E șase luni chiar 7 luni de zile după care timp se poate recolta.

Adică semănat în Martie—Aprilie, se recoltează în Septembrie—Octombrie.

b) Pătrunjelul, Păstărnacul și Scorțoniera se cultivă la fel ca morcovul.

Varietățile cele mai renumite sunt morcovul „Nantes“ de mărime mijlocie cilindric și pătrunjelul mijlociu neted.

V. Enache

Știință

NORII

Norii de pe cer în milioanele de ani trecuți până acuma pe pământ, au purtat apa tuturor oceanelor în sus și s'au întors totacolo sub formă de ploaie și râuri, ducând cu apa lor atâta pământ încât au umplut fundul oceanelor.

Dacă am tăia scoarța pământului vom merge pe kilometri întregi de adâncime de straturi depuse grăunte cu grăunte de apa care a cărat acești grăunți, apă venite de sus din nori.

Norii au creat văile cele mari, ducând prin ploaia lor, pământul în oceane.

Soarele sculptează pământul

Sculptarea s'a făcut în trecut, și când a apărut omul, a găsit-o deja făcută.

Acuma o întreține și lucrează înainte pe nesimțite.

Soarele e ca o unealtă de sculptor care sapă scobituri în pământ, unaalta fiind lovită de ciocanul care este forța gravitației. Soarele ridică apa sub formă de vapori, norii, și aceștia prin condensare, devenind ploaie și picăturile de apă fiind grele, cad pe pământ, ducând de aci grăunți de stânci, săpând și adâncind văile.

Cum încep norii.

Cea mai mare parte a norilor încep în oceane. Moleculele apei, sunt în mișcare unele față de altele, dar oarecum destul de strâns legate între ele. Moleculele dela suprafața apei, prin căldura ce o primesc dela soare, se desfac de moleculele vecine și se ridică în sus în aer, pentrucă o moleculă de apă, e mai ușoară ca o moleculă de aer. Moleculele de apă sunt așa de mici și așa de multe în un spațiu restrâns încât în un degetar încap 50 de bilioane de bilioane.

Dacă n'ar bate vântul, aerul s'ar sătura de moleculele de apă, și nu s'ar mai putea evapora altă apă în acel loc.

Vântul duce însă vaporii de apă mai departe, (acolo unde nu se evaporează apa), și alți vapori se ridică de pe fața oceanelor. Norii nu sunt decât molecule de apă, multe la un loc. Ploaia nu începe până ce moleculele nu se unesc între ele ca să formeze picături de apă, care sunt mai grele decât acelaș volum de aer, căci în o picătură de apă sunt mult mai multe molecule de apă, decât moleculele de aer din același volum de aer.

Cum se formează picăturile de ploaie

Moleculele de apă nu încep să se strângă la un loc ca să formeze o picătură de apă, dacă nu există în aer câte un nucleu sau sâmbure de ceva, de exemplu praf.

Praful acesta se găsește în aer, dus de vânturi sau asvârlit de vulcani.

Deasupra oceanelor se găsește cel puțin 750 fire de praf în fiecare centimetru cub de aer. In orașe și la uscat, numărul de grăunțe de prof e cu mult mai mare (trece de 200.000 grăunțe în un centimetru cub). Câteva molecule de apă vin de se unesc cu grăuntele de praf. Dacă aerul unde sunt norii, se răcește, moleculele de apă se apropie de grăunți de praf, și aceștia primesc mai multe molecule de apă, începând astfel a forma picăturile de ploaie. Când picăturile s'au mărit destul, ploaia începe să cadă.

Câtă apă e în un nor

Știm că un nor e format din molecule de apă care plutesc printre moleculele aerului.Cantitatea de apă pe care o are un nor ce ar umplea o odaie, mare, este aproape cât apa din un pahar. Numărul de molecule de apă din acest pahar este de 8000 de trilioane de bilioane de molecule. Un nor mare cât unul din hotelurile mari, ar putea da atâta apă cât s'ar umplea o baie pentru o persoană.

Omul stăpânește puterea norilor

Puterea norilor, care e luată din căldura soarelui, (căci aceasta a format norii) se poate stăpâni de om.

Norii formați în picături de ploaie și aceasta căzând pe pământ, formează torentele dela munte, sau căderile de apă, cari învârtesc turbine, Turbinele învârtesc dinamuri electrice și puterea electrică este întrebuințată la mersul tramvaielor, la luminat, sau la încălzit și bucătărie.

Norii sunt cu adevărat ceice ne dau hrana zilnică. Puterea lor, de s'au suit în sus, a luat-o dela soare. Așa că noi întrebuințăm în fond puterea soarelui.

Știința a descoperit cum plantele formează zahărul

Doctorul E. O. Baly, profesor de chimie la universitatea din Liverpol a arătat în o conferință modul cum plantele formează zahărul.

Doctorul Baly, admite teoria că bioxidul de carbon și cu apa formează corpul numit formaldehidă, prin absorbirea energiei din razele solare.

Dr. Baly, a făcut experiența de compunere a formaldehidei, prin bioxid de carbon și apă sub influența razelor ultra-violete puternice, dela o lampă cu vapori de mercur și cu sticla de quarț.

El a descoperit și faptul că formaldehida formează imediat zahărul.

Reacțiunea chimică cere o mare cheltuială de energie.

Ce bogății conține Marea Moartă.

Marea Moartă va putea înbogăți Palestina dacă se va găsi mijlocul practic de a transporta produsele de acolo până la Marea Mediterană.

Cantitatea de potasă conținută, este în mod practic inepuizabilă.

Sarea de bucătărie este în așa cantitate încât problema va fi cum să se scape de cantitatea scoasă.

Sarea s'ar putea extrage prin un sistem de evaporare și cristalizare foarte repede, datorită căldurei mari din valea Iordanului.

Cum am spus mai sus, chestiunea transportului, de aci, e problema grea de rezolvat.

Comandor Buchholtzer

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Sculați-vă de dimineață. Respirați aerul curat al dimineții. El vă dă viață și sănătate.

2. Spălați-vă bine imediat dupăce vă sculați!

3. Imediat după masă nu lucrați, că nu-i bine. Mai bine odihniți-vă!

4. Imbrăcați-vă bine iarna! Nu umblați după modă, căci ea vă pregătește trupul pentru boli și moarte.

5. Culcați-vă de vreme! Nu pierdeți nopțile! Ele sunt pentru odihnă, pentru somn. Opt ceasuri de somn sunt destule pentru oricare. Somnul prea puțin ca și cel prea lung strică.

6. Dacă viața vă silește să stați la oraș, Duminecile, sărbătorile și vacanțele petreceți-le la țară, la aer curat!

7. Aerisiți-vă camerile de locuit zilnic! Obicinuiți-vă să dormiți cu fereastra deschisă.

8. Nu mâncați cu lăcomie! Fugiți de băuturile spirtoase, ele sunt adevărata otravă și bunele prietene ale morții.

9. Nu uitați că tutunul e unul dintre cei mai puternici dușmani ai inimii.

10. Feriți-vă de oboseli mari, de emoții violente și de învălmășeală!

„Cultura Poporului“
Secția de propagandă

Cartea unei vieți sfinte

E uimitor câtă viață se poate închide uneori, în câte o carte! Cum e și cartea italienească pe care a scris-o călugărul Francesco Pelegrini, și care s'a tipărit la anul 1670, în orașul Milano din țara Italiei, Ce carte frumoasă și scumpă pentru noi, românii și noi n'am știut nimic de ea, până acum vr'o 10 ani.

Binecuvântată ziua din Martie 1905, când bunul român, George Sion, a dat peste ea la un negustor de cărți vechi, în Roma, și a cumpărat-o.

Astăzi, această prețioasă scriptură, se păstrează, din darul domnului Sion, în biblioteca universității din Cluj. Dar cum se păstrează? Ca o comoară neprețuită, închisă într'o casă de fier, sub cheia, pe care o păstrează directorul bibliotecii, care o arată cui se cuvine, apoi iar o încuie în casa de oțel, ca Doamne ferește, să nu cumva să se isce vr'un foc și să pieară în flăcările mistuitoare.

Cu adevărat scumpă comoară cuprinde ea pentru noi. In ea este închisă o sfântă viață de român, care a legat țara noastră românească cu pământul străbun al Italiei, sfințindu-le pe amândouă și apoi a legat pământul cu cerul, prin sfințenia vieții și morții sale.

Prin cărțile bătrâne frunzărind, găsește omul câte o floare uscată, tescuită între filele îngălbenite. Cine știe ce gânduri au străbătut sufletul celui ce a pus floarea, cu miresme, între foile cărții, ca un semn al unei cetanii de folos...

Floarea s'a uscat între tablele cărții; și-a pierdut nițel forma și și-a împrăștiat mirosul. Fluturi și albine nu ar mai cerceta-o; dar cum o privești, ea pare că-ți povestește și te înduioșază cu povestea ei.

Cam așa o floare am găsit eu. Cam în acest chip s'a păstrat, în cartea cea bătrână, dela Napoli, floarea cea frumoasă, care s'a deschis pe câmpia țării noastre și s'a straplantat în grădina unei mănăstiri din Italia. Vedem culoarea ei albă, ni-se spune despre mireasma, ce eșia ca un suflet viu din ea, și suntem mândri, că din pământul nostru a răsărit o floare de așa bine primită mireasmă dumnezeiască. Suntem mândri, că în pământul nostru a crescut și pe pomul vieții neamului nostru a înflorit un mărgărint așa de alb și așa de bine mirositor în cer și pe pământ.

Ceace este uimitor în povestea ce se desprinde din cartea comoară, e, că sfântul de român, care a uimit Italia și-a cucerit cerul, n'a știut nici scrie, nici ceti, și totuși s'a fericit, și-a fericit pe mulți creștini.

Iată ce face darul lui Dumnezeu cu cei ce-l caută și-l iubesc pe Domnul!

Dovadă, că, cu ajutorul Tatălui ceresc, și omul cel neînvățat poate învăța legea lui, poate cunoaște poruncile lui și poate împlini voia lui cea sfântă.

Și cei neînvățați deci pot învăța cele de lipsă pentru mântuirea sufletului, dacă au voie hotărîtă. Dar asta să nu încurajeze pe nimeni pentru a se feri de carte. Căci dacă și fără carte omul se poate mântui, apoi cu cât mai ușor se va mântui știind ceti în sfintele scripturi?

Când un tânăr, dornic de desăvârșire, ca și tânărul român de care povestim, s'a îndreptat odată către Domnul Christos, întrebându-l: Invățătorule bune, ce să fac eu, ca să câștig viața de veci? atunci Domnul i-a răspuns tot cu o întrebare:

— In lege ce este scris? Cum cetești?

Va să zică și Domnul Christos așteaptă dela cei dornici de mântuire să știe ceti scripturile, în care se cuprinde legea și învățătura cea adevărată.

Dar, vai, dacă pe lângă românașul nostru nu ar fi fost călugări cărturari și învățați la carte, oare el de la cine ar fi învățat? Și dacă n'ar fi fost acel dibaci călugăr, scriitor de carte, care a scris rostul vieții lui, atunci noi de unde am putea ști ceva despre el?

Cinste se cuvine sfântului Ieremie Vălacul și celor ce'l sfințesc pe el.

Dr. E. Dăianu, protopop

Conferințele „Astrei la Cluj“

Ciclul prim: Problema Sifilisului. In fiecare Miercuri, ora 6 p.m. în Sala IV-a a Facultății de Litere a Universității.

10. Martie, Dr. Valeriu Bologa: „Istoria sifilisului“; 17 Martie, prof. Dr. C. Tătar: „Generalități despre sifilis, infecție și manifestațiuni“; 24 Martie prof. Dr. I. Hațiegan: Sifilisul și boalele interne“; 14 Aprilie, prof. Dr. I. Minea: „Sifilisul și sistemul nervos“; 21 Aprilie, Dr. Aurel Voina: „Ereditatea sifilisului“; 28 Aprilie, Docent Dr. C. Stanca: „Sifilisul și căsătoria“; 4 Mai, prof. Dr. I. Moldovan: Etimologia și profilaxia socială a boalelor venerice“.

Toate conferințele vor fi însoțite de proiecțiuni.

PUTEREA CUVÂNTULUI

Toți am dori să domnească în lume cinstea, dreptatea și omenia. In sufletul fiecăruia din noi este sădită ideia de dreptate. Ce fericită ar fi lumea aceia în care ar lipsi minciuna și răutatea! Toate relele sunt copiii minciunii.

Dacă punem în asemănare puțin timpurile de astăzi cu vremea strămoșilor noștri, ne vine să credem că din ce în ce minciuna oficială și cea particulară e mai puternică, că adevărul astăzi e mai prigonit decât altădată. Și aceasta nu e numai o simplă părere. Așa e, acum se minte mai mult, se fură mai cu curaj, se trăiește fără cinste și fără rușine. Proverbiala cinste a românului s'a dus odată cu paginile frumoase ale istoriei. Dovezi pentru aceasta avem o mulțime la îndemână.

Odinioară se împrumutau oamenii între ei fără acte autentice, fără înscrisuri și plata se făcea cinstit și la timp. Unde se pomeneau altădată falimente rușinoase la negustori?

Unde se pomenea ca astăzi, ca un negustor asigurat să-și dea singur foc prăvăliei sale, ca să înșele pe societatea, care l-a asigurat?

Astăzi nu poți primi nici o hârtie cât de neînsemnată dela vre-un funcționar sau dela o autoritate fără ca să-ți ceară o dovadă în scris. Iată că cuvântul tău de omenie nu mai are nici un preț. La anchete, la procese, la autorități te prezinți ca om serios, matur, nepătat să spui ceva, toți îți întorc spatele, te iau în râs sau te dau pe ușă afară ca și cum ai fi venit în glumă sau ai spune minciuni. Astăzi adevărul este batjocorit și pedepsit. Primești o sumă dela stat pentru o lucrare. Toată greutatea este să o capeți, căci justificarea ei este o copilărie. Pentru o lucrare care costă de fapt 20.000 lei, încasezi 80.000 lei și poți astăzi justifica foarte ușor 150.000 lei. Iată cum școala minciunii crește. Controlul nu există, iar dacă ești așa de naiv să reclami, nu isbutești nimic; din contra vei fi rău văzut de lume. Ți-se va răspunde: — „De ce nu-ți vezi de treabă?“

Această stare de lucru îngrijitoare trebue neapărat lecuită de pătura sănătoasă a neamului românesc.

Ca să vedem cum s'a stricat la noi cu vremea ideile de cinste și de moral, să studiem puțin cum au evoluat cuvintele și noțiunile respective.

Cuvânul „nerușinat“. însemna a tădată a da cinste cuiva, a onora, a prețui. Acum însemnează a face cinste, a da de băut sau altceva mai rău. Astăzi om cinstit înseamnă om care nu fură. Altădată însemna om de mare preț, o persoană onorată. Vedeți ce deosebire!

Cuvântul „mișel“ însemna în trecut un om nenorocit, infirm, un cerșetor; astăzi cuvântul are un înțeles de om degradat moralmente.

Cuvântul „nerușinat“ însemna altădată om curat la suflet, fără nici o pată; astăzi însamnă cu totul contrarul.

Cuvântul „a primi“ înseamna a găzdui pe cineva, vechea ospitalitate a românului; astăzi acest cuvânt are înțelesul de a băga în buzunar.

Putem prelungi această listă de cuvinte la infinit. Din această asemănare se vede că nivelul moral a scăzut cu așa zisa civilizație.

Pentru îndreptarea stării actuale de lucruri, pentru revenirea la normal a sufletului românesc — cinstit prin firea lui — mulți oameni de seamă luptă în țara noastră.

Ziarul acesta luptă de câțiva ani cu folos și nu e om serios, care să nu aprecieze cât bine aduce poporului o vorbă spusă pe față, o povață frățească, un îndemn creștinesc.

De aceia e și bine să nu lăsăm rău să prindă rădăcini. Din toate țările vin la noi aduse de vânt în grădina noastră semințe de burueni. Ele prind numai decât, căci buruiana crește fără nici o îngrijire.

Marele filozof rus Leon Tolstoi spunea ce fac oamenii slabi și plini de păcate să-și acopere glasul conștiinței. Unii beau alcool, alții iau tutun, alții altceva și conștiința este adormită. Li-se par că tot ce fac este perfect moral, justificat, corect.

Inchipuiți-vă că pilotul unui vapor în loc să îndrepteze cârma după acul busolei, ar îndrepta acul busolei după cârma vasului. Unde ar ajunge vaporul?

Așa facem și noi oamenii.

Cu toții dorim să vină vremea aceia când vor dispare dovezile scrise și va veni iar la preț cuvântul dat și odată cu el cinstea care făcea mândria strămoșilor noștri.

Aurelian Ionescu, ing.

Câteva din relele ce ne bântue

De multe ori, stai și te minunezi cum se poate ca în cele mai multe orășele de provincie, — vorbim de cele din vechiul regat, — să găsești, pe lângă străzi destul de curate și bine îngrijite, unele străzi cari nu numai că nu fac cinste administrației comunale, ci chiar te obligă, din cauza necurățeniei ce domnește pe ele, să le ocolești și mai bucuros să pierzi încă un sfert de oră de cotituri pe alte uliți, numai să nu treci pe ele.

Suntem un popor foarte pacinic, dar avem unele rămășițe de.... înapoiere, de cari ne putem lecui, nu cu biciul, căci au trecut demult acele vremuri, ci prin legi aspre cari vor folosi, cu siguranță.

Vedem orășele, cu pretenție, unde porcii, vacile, gâștele și alte animale, umblă nesupărate pe străzi, împiedicând circulația oamenilor, murdărind, în totfelul trotuarele și lăsând, mai ales în timpul verei, o duhoare grea, care se unește cu aceea în altele din lăturile, gunoaiele și murdăriile ce aruncă chiar locatarii de pe acele străzi, în fața caselor lor, pe trotuare, pe stradă, căci: „cum e turcul și pistolul“, cum sunt stăpânii așa și animalele.

Arborii abia plantați, ca mai târziu, să crească și să umbrească străzile, sunt sgâlțuiți, sunt săpați, în trunchi cu briceagul și găuriți cu cuie, de către copiii derbedei — cari nu au educație părintească, — și bieții arbori cruzi, abia prinși în pământ, se ofilesc, se usucă și mor înainte de a fi putut folsi scopului pentru care au fost plantați.

Dar nu numai copiii răi sunt capabili de asemenea barbarii. Căruțași, oameni în toată vârsta, rup, fără milă, arborii abia plantați pe șosele, spre a-și face, la nevoie, oiște la car.

In orășelele cu lumină electrică, becurile (lămpile), pe străzi mai mărginașe, nu mai există: sunt sparte, pur și simplu, cu bolovani, astfel că întregul cartier, este transformat într'o beznă în care nu te poți aventura noaptea.

Cum să definim însă, o rușine și mai mare, pe care nu am observat-o numai în orășelele din provincie, ci chiar în capitalele de județe. Vezi bărbați, de diferite vârste, cari, fără rușine, ziua-nameaza mare, se dau lângă un gard și fără a fi turburați de nimeni și fără a se gândi că trec pe lângă ei femei și copii, din diferite paturi sociale, își fac, în liniște... necesitățile.

Nu există nici-o lege contra acestor barbari?

Mihăilescu-Conemy

NEDREPTATE

Mulți funcționari sunt năcăjiți în țara noastră, dar printre cei mai necăjiți, sunt învățătorii dela școalele primare rurale, cu un singur post. Năcazul vine deacolo, că la școalele acestea, învățătorul munceste peste puterile lui, deoarece trebuie să predea cursul elementar, care se compune din patru clase. Seara trebue să facă două ore cu adulții, ore cari se plătesc, însă față de munca din timpul zilei și față de interesele familiare, oricare s'ar lăsa păgubaș de cele câteva sute de lei, dacă n'ar fi obligatoriu.

O parte din aceste școale, sunt conduse de învățători suplinitori, care pe cât pot muncesc, ca să corespunză rolului de învățător, sau cum se mai zice, de apostol al neamului. E frumos acest nume de „apostol“, însă e foarte rău, că acești apostoli, n'au puterea de a săvârși minuni materiale, adică de-a înmulți în mod misterios, hrana și îmbrăcămintea, de care au nevoie.

După cum se știe școalele primare rurale, au pământuri de cultură, care potrivit legei școlare și în conformitate cu deciziunile ministeriale, se arendează învățătorilor titulari, sau stagiari, dela școalele respective, cu respectarea art. 76 din noua lege școlară. Dispoziținea, de a se arenda terenurile școlare învățătorilor, indiferent de gradul ce au în învățământ, este foarte bună, căci se mai îndulcește viața unor oameni năcăjiți, scutindu-i de-a cumpăra cu kg.; chiar tot ce le trebuie pentru hrană.

Se vede că noua lege școlară, se aplică cu strictețe, în ceeace privește datoriile membrilor corpului didactic, iar când e vorba de drepturi, se fac oarecare excepții. Un exemplu: unele revizorate școlare prin ordine circulare, au comunicat învățătorilor stagiari, că nu li-se mai arendează terenurile școlare, în urma dispozițiunilor, luate de comitetele școlare județene respective, având în vedere, că unii stagiari, nu plătesc arenda la timp; iar dându-se în arendă prin licitație, s'ar mări veniturile comitetelor școlare. Adevărat este: „că celui ce n'are, i-se va lua și ceeace i-se pare că are“. Așa și cu învățătorii stagiari; nu li-se mai arendează terenurile școlare, pentrucă unii, nu plătesc arenda la timp. Mai bine este, să li-se arendeze terenurile școlare, învățătorilor stagiari; iar leafa de pe ultimele două luni ale anului școlar să nu li-se dea, până nu prezintă chitanța de achitarea arenzei. Oricare ar fi situația comitetelor școlare, în ceeace privește mărirea sau micșorarea veniturilor, învățătorii stagiari, au dreptul a ține în arendă terenurile școlare, precum au și învățătorii titulari cu care sunt tovarăși de muncă pentru luminarea și propășirea neamului nostru românesc.

Ion Nazarie, înv.

Preoți, învățători, cărturari și oameni cinstiți, toți acei cari doriți să avem un Cotidian românesc la Cluj, dați dovadă de conștiință națională și rupeți din câștigul vostru puțin, obolul mic, și-l dați pentru înfăptuirea cât mai repede.

O acțiune 200 de lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acțiuni înaintații la Banca „Albina“ din Cluj.

Specificați când trimeteți banii la Bancă, pentru Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“.

Suma până la 2 acțiuni se depune integral, dela două acțiuni în sus întâiul vărsământ la Bancă e de 30% din suma acțiunilor subscrise.

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Buziaș (Banat)

Societatea tinerimei „Doina" din Sârbova, sub conducerea învățătorului Gh. Andraș, a dat o serbare culturală la noi în seara de 6 Ianuarie, cu o reușită neașteptată.

Tânărul cor în frunte cu sf. sa Moisă Barbulescu, preot administrator în comuna Sârbova și înv. Gh. Andraș, au dat odată cu seara o serenadă harnicului și inimosului protopop Ioan Gheția, care este de naștere din Sârbova și șefului plasei, d-lui primpretor Crăciunescu. După ce corul a cântat cântarea „Salut" și „Mulți ani" părintele a adus viile omagii din partea societății și a sârbovenilor, iar atât d. primpretor cât și S. Sa protopopul au răspuns prin cuvinte de laudă sârbovenilor și conducătorilor lor, despre frumosul lor pas făcut de-a cânta și în alte sate cu corul d-lor.

Corul a cântat multe cântece naționale, fiind răsplătit cu vii aplauze.

S'a jucat piesa teatrală „In sat la Tânguiești" în rolul prinipal d. Vichente Avram, cât nu se poate mai bine.

Șezătoarea a plăcut mult, fiind foarte reușită îmbrăcămintea fetelor.

După terminarea programului s'a încins hora care a început-o sârbovenii în frunte cu vrednicul lor învățător și cu Dimitrie Dumitru, bunul jucător. Reușita a fost frumoasă atât morală cât și materială.

A. C.

Din Rudăria (Caraș-Severin)

De curând în această comună a luat naștere o mișcare culturală care a făcut ca renumele ei să răsune în toată Valea Almăjului. Și chiar ne așteptam la o așa mișcare aici în comună, fiindcă din sânul ei a ieșit nemuritorul patriot Eftimie Murgul, generalul Traian Doda și mai târziu marele istoric Ioan Sârbu.

Astfel, o mână de tineri țărani din acest sat, sub conducerea neobositului bărbat Ioan Dancea, au organizat un cor bărbătesc și într'un timp destul de mic, au executat bine coruri patriotice, religioase, etc. Simți o mare plăcere să asculți acest cor bine întocmit în zile de sărbători cântând răspunsurile Sf. Liturghii, la biserica din sat, unde cei doi preoți tineri, I. Goanță și N. Cărălea, muncesc din răsputeri să propovăduiască cuvintele Mântuitorului.

De Sf. Sărbători ale Crăciunului, acest cor a dat o frumoasă serbare urmată de bal, care a lăsat amintiri plăcute.

In seara de 14 Februarie, a avut loc a doua serbare care a reușit foar bine.

Serbarea a fost deschisă printr'o conferință de d. Vasile Nemiș, un tânăr învățător, care deaproape doi ani muncește fără preget din zori și până în noapte pentru a forma caractere în generația de mâine. D-sa a arătat frumosul scop ce-l are această societate a coriștilor pentru cultura neamului.

S'au cântat frumoase coruri după care s'au jucat teatru sătesc: „Pețitorii" și „Maistrul Capioni".

Urez viață lungă acestei societăți care a pornit la luptă cu multă voință și răbdare, ca să poată duce și mai departe sarcina cea grea, dar măreață pe care a început-o.

A. Dinu, înv.

Din Zălau (Sălaj)

Despărțământul Sălaj al asociațiunii „Astra" în frunte cu președintele d. Dr. Nicodim Cristea, a dat o serie de conferințe la sate.

Astfel în ziua de 14 Februarie, în comunele Guruslău și Coșeiu, s'au ținut câte trei conferințe: d. președinte Dr. Nicodim Cristea a vorbit despre „Cultul eroilor" tălmăcind poporenilor că Comitetul Central al „Astrei" din Sibiu are de gând să ridice o troiță pentru eternizarea luptelor eroice ale lui Mihai Viteazul, deslănțuite acum 325 de ani, pe câmpia Guruslăului. Ziua când se va ridica troița este pusă pe 5 August. Au mai vorbit d-nii: Ioan Gozman despre „Imbrățișarea meseriilor" și Ioan Iordache despre „Cultura în viața poporului". S'au înființat și câte o bibliotecă poporală.

In ziua de 21 Februarie în comunele Bozna și Agriș, au vorbit d. președinte Dr. Nicodin Cristea despre „Conștiința națională", d. Ioan Luca despre „Pomărit" și d. Ioan Iordache despre „Foloasele învățăturii".

In Dumineca de 28 Februarie, s'au ținut asemenea trei conferințe în comuna Mirșid, vorbind d. Dr. Nicodim Cristea despre „Romanizarea vieții publice prin Astra", d. Ioan Luca despre „Foloasele pomăritului" și d. Ioan Iordache despre „Școala de Duminecă".

In fiecare comună s'au împărțit broșuri și s'au înscris membri noui.

Ion Delaschei

Din Brănișca (Hunedoara)

In ziua de 21 Febrarie, a avut loc ședința cercului cultural al învățătorilor din împrejurimi.

De dimineață toți învățătorii au luat parte la serviciul divin, împreună cu numeroși săteni.

La școală s'a ținut ședința intimă. D-l M. Zamfirescu, învățător în Bicău, a predat la cl. IV-a, Petru Rareș, dovedind un bun tact pedagogic în predarea lecțiilor.

S'a discutat apoi despre școala activă și idealul ei.

Deamează a avut loc masa la d. înv. Dan. După masă a urmat ședința publică. Numeroși săteni au fost de față, dovedind prin aceasta o mare dragoste față de școală și învățători.

D-l Fl. Zamfirescu, înv. în Sârbi, a vorbit despre „Sentimentul religios". D-sa după conferință, a împărțit la sătenii știutori de carte, mai multe numere din „Cultura Poporului".

A fost viu felicitat de ceilalți colegi, mai ales de d. Furdui sub-revizor școlar de control, care ne-a onorat cu prezența d-sale.

S'au cântat mai multe cântece, și s'au recitat poezii de elevi. La sfârșit d. Furdui, a arătat sătenilor însemnătaea acestor cercuri culturale.

N. Danielescu, înv.

Este imposibil să nu știți D-voastră, că ciorapi și mănuși mai ieftin numai la firma
SIPOS
Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.
51—8—11

Ateneul Popular „B. P. Hajdeu" Câmpina

Interesanta conferință „Despre calitățile supranaturale ale spiritului omenesc", ținută de Dr. L. Mirahorian dela clinica neurologică din Cluj.

Câmpina 7 Martie. Azi, ora 5 p. m., a avut loc la „Ateneul Popular" din localitate o interesantă conferință științifică cu titlul de mai sus, ținută de d. Dr. Mirahorian L., cunoscutul cercetător în domeniul metapsichic.

Conferențiarul își începe expunerea în fața unei săli arhipline de tot ce are orașul ca intelect, arătând că

DR. LEVON M. MIRAHORIAN

subiectul a fost ales în memoria ilustrului dispărut, B .P. Hajdeu, patronul Ateneului, care precum se știe era spiritist.

Distinsul conferențiar pune chestiunea spiritistă pe bază materială și științifică, arătând progresele fizicei moderne, prin care explică radioactivitatea corpurilor, radiovibrațiunea scoarței cerebrale, proecțiunile luminoase pe bază vibratorică la distanță și alte fenomene din domeniul metapsichic. In special experiența științifică a telepatiei sau a radiovibrațiunii scoarței cerebrale, în care domeniu conferențiarul și-a ilustrat cercetările cari l-au făcut atât de cunoscut în cercurile științifice și medicale dela noi, precum și în presa noastră și străină, care s'a ocupat pe larg de comunicările științifice ce le-a făcut în această direcțiune, a făcut o profundă impresiune publicului.

Deasemeni diferitele teorii în legătură cu somnul, visele, conștientul și subconștientul, pendinte de domeniul metapsichic, au făcut ca conferința să iasă din cadrul celor comune fiind mult gustată de publicul intelectual.

Dupăce distinsul conferențiar expune pe larg teoria poligonală, a lui J. Grasset, pe înțelesul tuturor, încheе conferința printr'o serie de exemple din viața de toate zilele, și din cercetările sale personale în această direcțiune.

Aplauzele și ovațiunile făcute conferențiarului, sunt omagii binemeritate atât pentru munca depusă de d-sa pe tărâmul științific, cât și clinicei neurologice din Cluj, și ne umple de mândrie.

Medicus

DIN CAPITALA ȚARII

— Dela redacția noastră bucureșteană —

In ziua de 3 Martie s'a ținut la Fundația „Carol I" în fața unui public numeros, șezătoarea III-a a „Caselor Naționale".

D-l profesor universitar Gh. Țițeica deschide șezătoarea printr'o însuflețită cuvântare. D-sa spune cum cu prilejul unor șezători cari au fost date de „Casele Naționale" s'a arătat încă odată că bucovinenii sunt buni păstori de tradiție. Ei știu să păstreze tot ce are românul mai bun, ei știu să păstreze tradiția. Cu această tradiție s'au mângâiat bucovinenii în vremea de restriște. Ne revindicăm în acești frați bucovineni, pe vechii păstrători ai tradițiilor patriarhale din timpurile frumoase ale românismului. Tragem concluzia să și în fundul Bucovinei a trecut doctrina „Caselor Naționale". Incetul cu încetul această acțiune se întinde spre binele și fala noastră. Prin munca armonioasă o să ne ajungem idealul de a ne vedea uniți sufletește, căci unirea face putere și puterea duce la fapte mărețe.

Noi avem, ca orice popor două feluri de vieți: una exterioară care este vizibilă și este compusă din obiceiuri și feluri de viață care constitue civilizația și alta interioară compusă din aspirații, concepții de viață alcătuind cultura.

Intre civilizația culturală întotdeauna este o mare prăpastie. Și noi ca orice popor nou ne mecanizăm, fără însă a fi pregătiți și să avem acea cultură sufletească, dorită de noi toți. Trebue să avem o cultură, care să aibă fondul specific românesc și pentru care integrare trebue să facem sforțări continue de fiecare zi, de amănunțime.

Să nu uităm că în calea spre progres trebue să călcăm solid pe acea cultură românească, tradiționalistă, binefăcătoare.

D-l general Ion Manolescu, a insistat asupra însemnătății păstrărei tradiției române. E o fală pentru noi ca să spunem că suntem români, dar mai ales că suntem tradiționaliști.

Un program artistic alcătuit de maestrul A. Eliade a delectat publicul. D-l I. Manu, dela Teatrul Național, a declamat cu multă căldură și humor versuri compuse de d-sa și de d. G. Ranetti.

D-ra Angela Enescu, cu o voce frumoasă și studiată a cucerit majoritatea aplauzelor cu cântece românești. D-l Gr. Dimitreff, tenor la Opera Română, a cântat arii din „Don Carlo", „Manon" și „Carmen".

La piano d-na A. Ionescu.

Radu S. Niculescu-Mislea.

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din București

Trăim în epoca când societățile de cultură și Ateneele Populare sunt în plină activitate.

In ultima săptămână, societatea „Tinerețea", care de când s'a înființat și până azi a desfășurat și desfășoară o activitate cultural-artistică de toată lauda. Șezătorile ce în mod regulat le ține în fiecare Joi sunt cu adevărat înălțătoare. Președintele ei neobositul N. Batzaria, întotdeauna se prezintă cu subiecte variate, bine alese și studiate. Ele fiind redate în înțelesul tuturora fac ca publicul doritor de cultură să vină în mare număr.

— In ziua de 28 Februarie, liceul „G. Șincai" din localitate, și-a sărbătorit a 33-a aniversare.

Directorul școalei în cuvântarea sa a rătat fazele prin care a trecut acel liceu, insistând mai mult asupra situației precare ce o au elevii acelui liceu, în majoritate fiind copii săraci. Cu cifre arată că 60 la sută, din numărul total al elevilor sunt copii de funcționari, 25 la sută copii orfani, 15 la sută copii de țărani. In tablouri cât se poate de mișcătoare a arătat traiul ce-l duc aceste categorii de elevi în haosul Capitalei, spre a putea căpăta adevăratele raze de lumină.

A arătat că pentru ajutorarea acelor elevi s'a creiat un fond de ajutorare.

Ca încheere d-sa a spus publicului că pentru mândria liceului care sărbătorește a 137-a aniversare a morții acelui care a fost Gheorghe Șincai, a 33-a aniversare și 7 ani dela ridicarea gimnaziului la rangul de liceu, are mulțămire împreună cu întregul corp didactic să vază că la ultimele examene de bacalaureat cei cari au reușit mai bine au fost absolvenții acestui liceu.

D-l ministru Dr. Anghelescu, foarte mișcat de cele auzite, a declarat că, ministerul instrucțiunii pune la dispoziția liceului „Gh. Șincai", suma de lei 100 de mii pentru ajutorarea elevilor săraci, a căror viață a fost descrisă așa de tragic de către d. Nedioglu, directorul liceului, precum și lei 20 mii din partea d-sale personal. Această declarație a fost primită cu multă bucurie din partea celor de față cari în picioare au aplaudat pe d. ministru.

A urmat apoi partea artistică.

Elevii: Glogoteanu, Tătaru și Ghibuna, au declamat cu mult talent din poeziile lui Eminescu, St. Iosif, Octavian Goga.

Corul condus de maeștrii Magiari, Soloveanu și Iliescu, au cântat mai multe arii.

Serbarea a luat sfârșit prin mai multe exerciții gimnastice.

— La 21 Februarie, a. c., societatea de cultură „Meglenia", și-a ținut a 4-a adunare generală când s'a ales noul comitet de conducere având ca președinte pe distinsul publicist și profesor C. Noe, iar ca secretar-casier pe scriitorul acestor rânduri.

Din darea de seamă publicată în altă parte a ziarului se poate vedea activitatea acestei societăți.

I. Naum-Delavardar

Din Brezoi (Vâlcea)

In ziua de 28 Februarie, după o întrerupere oarecare s'a reluat firul conferințelor preoțești din cercul parohial Călimănești, ținându-se conferința la noi.

Dimineața s'a oficiat serviciul religios în sobor. Răspunsurile s'au dat de corul cântăreților cercului. Predica zilei a fost ținută de păr. Gh. Popescu-Căineni, care a tălmăcit prin cuvinte alese Evanghelia zilei. A urmat apoi un parastas pentru eroii din răsboi, și o scurtă cuvântare a păr. N. N. Ionescu, în legătură cu datoriile tuturor românilor față de cei morți pentru patrie.

Masa, atât pentru preoți cât și pentru cântăreți — deși numărul trecea de 20 persoane, — a fost dată cu multă bunăvoință de păr. N. N. Ionescu, întâiul stătător. După masă s'a ținut o ședință intimă, comunicări de ordine și discuții asupra mijloacelor practice pentru îndrumarea poporului pe calea sf. Evanghelii.

Ședința publică s'a deschis în localul școlii, de către pr. Gh. Popescu Căineni, arătând însemnătatea conferințelor preoțești pentru popor. A vorbit apoi păr. N. N. Ionescu, despre greutățile vieții de azi în comparație cu trecutul.

D-l înv. Budeanu, a citit „Boii lui Călin" după care a vorbit păr. Gh. Popescu-Bujoreni despre „Mila Creștină". Corul a cântat câteva bucăți. D-l Prunescu-Sărăcinești, a citit din Vlahuță „Lumea de eri și lumea de azi". D-l P. Droc-Voineasa a citit „Ispas Credinciosul".

S'au dat premiul I, o icoană, lui Gh. Dan, premiul al II-lea, Sf. Scriptură, lui Gh. Turdaru și premiul al III-lea, mica pravilă.

Păr. N. N. Ionescu, a mulțumit, sătenilor că au venit să ia hrană sufletească azi și aici, și la biserică; d. I. Nicolescu, primar deasemenea mulțumește preoților pentru osteneală și pentru marele număr de cărți ce păr. N. N. Ionescu, a împărțit gratuit și face apel la săteni să dăruiască cât vor ca să se cumpere cărți și icoane cari se vor da în dar în alte comune. S'au colectat peste 800 de lei.

Conferința de azi, mai ales acum după frământările politice, a fost un adevărat balsam pentru sufletele parchienilor locali. Ce bine e când lumea e liniștită și nu se aud decât vorbe plăcute și frățești.

Oare de ce nu vor să se înțeleagă toți mai marii țării să nu bage politica la sate, mai ales la alegerile comunale? Fiecare sat să-și aleagă oamenii merituoși pentru gospodărie, fără ca vreun partid să se laude cu acest lucru. Ce bine ar fi! Să sperăm că se vor convinge toți cei mari că nu trebuie politica dusă la sate așa cum e azi.

Kiffa

Din Dobriceni (Vâlcea)

Duminecă, 21 Februarie a. c., învățătorii cerculi cultural Stoenești, au ținut în satul nostru conferința lunară.

S'a ținut apoi în sala școalei conferința intimă, unde d. D. Niculescu, înv. în Bunești, a făcut o lecție de aritmetică cu elevii din cl. IV-a. D-l I. Antoniu, înv. în Dobriceni, a făcut critica lecției expunând și metodica aritmeticei. D-l I. Alexandrescu înv. în Smeurat, a dat sfaturi cu privire la predarea materiei de aritmetică. După masă tot în sala școalei s'a ținut conferința publică unde d. I. Niculescu înv. în Stoenești, a vorbit cu convingere despre „Cooperație și foloasele ei".

D-l N. Oprițoiu, înv. în Bunești, a citit bucăți alese din M. Sadoveanu și C. Hodoș, iar copiii au jucat destul de bine piesele de teatru „Minciuna" și „Vrăjitoarea". Corul format din elevii școalei, sub conducerea d-lui C. Popescu, directorul școalei Dobriceni, a cântat cântece plăcute pe două voci.

D. Dogăroiu

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI"

Știrile Săptămânii

Fiecare cititor al nostru trebue să treacă la fapte, căci prin procedeul acesta să sprijină în adevăr presa puternică românească și cinstită, care să impune, să predomine presa neprietină năzuințelor demne românești. Fiecare cititor al nostru are o datorie de conștiință să ne aducă un nou abonat și să subscrie acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului". Suntem sătui de nepăsare; vrem înțelegere deplină pentru înfăptuirea adevărului prin tiparul unui civilizat cotidian românesc la Cluj cât mai curând.

D-L MARTIN, decanul facultății de litere din Geneva, a înmânat d-lui Iorga, în numele Universității din Geneva, diploma de doctor „honoris causa". Erau de față rectorul și membrii senatului universitar, președintele consiliului de stat din Geneva, ministrul României la Berna, membrii coloniei române și un numeros public.

D-l profesor Iorga, dupăce a mulțumit pentru cinstea ce i-s'a arătat a ținut o foarte aplaudată conferință.

D-L Emil Pangrati a fost confirmat de ministerul instrucției rector al Universității din București.

SE știe că d. I. Brătianu, primul-ministru, e suferind și acum se simte mai bine. Totuși nu iesă din casă. D-sa nu primește decât pe miniștri și anume pentru lucrări prea însemnate.

CU 1 Aprilie 1926, „Cultura Poporului", intră în al 6-lea an de existență. Dupa un obicei al nostru, cu acest prilej foaea va apare în haină de sărbătoare ca și în anii trecuți.

Rugăm pe colaboratorii noștri să ne trimită, până la 20 Martie articole scurte pentru acest număr festiv.

IN ziua de 11 Aprilie va avea loc o întâlnire între gazetarii români și poloni la Iași. Cu acest prilej gazetarii se vor sfătui asupra felului cum vor avea să muncească și în viitor pentru întărirea legăturilor de adevărată prietenie între cele două țări.

IN Cehoslovacia, s'a sărbătorit foarte simplu — fără manifestațiuni și onoruri militare — aniversarea a 76 ani a președintelui Masaryk

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului" sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina" din Cluj.

IN zilele de 28 și 29 Martie, va avea loc la Cluj, un mare congres al profesorilor de gimnastică din întreaga țară. S'a obținut o reducere de 75 la sută pe căile ferate.

SOCIETATEA academică „Petru Maior" din Cluj, și-a ales următorul comitet: Președinte, dr. Emil Pascu; vice-președinte, Augustin Bidan; secretar general, Vasile Noveanu; secretari de ședință Șerbu Ion, Costina Traian și Dabu Valer; casier, Francu Dumitrescu; controlor, Șerb. Miron; bibliotecari, Cosma Cornel, Matei Coriolan; arhivar, Rebreanu Romulus; econom, Mitea Simeon; membri Chirtop, Vasile Săbădeanu Vasile Vidican Teodor Munteanu Gh., Cosntantinsecu Emil.

Broderia
ALBISY
Clinică de păpuși
Articole de lux, tricotaje, lucrări de mână și depozit de ciorapi.
CLUJ, Calea Victoriei 10

PE valea râului Bistrița sunt cele mai mari căderi de apă din întreaga țară. Aceste căderi de apă sunt mai însemnate la Bicaz și Toance .In acestea două puncte se vor construi mari mașinării (uzine) cari să producă electricitate. Cu ajutorul electricității vor fi purtate toate fabricele cari sunt în munții Moldovei și cari se vor mai construi de acum încolo.

LA R.-Sărat, din luna Ianuarie, a început să apară revista „Cooperatorul" pentru propagandă, îndrumare și organizare cooperatistă. Revista apare lunar sub îngrijirea Asociației contabililor cooperatori „Solidaritatea". Astfel de începuturi sănătoase, ne bucură și rugăm pe cititorii noștri să dea tot sprijinul unei asemenea reviste folositoare.

LA Cernăuți, societatea „Locuința frățească" a dat un ospăț, la care au luat parte 70 de persoane dintre care și persoane politice de seamă. Toate persoanele s'au intoxicat mâncând pește stricat. Vina o poartă comerciantul de pește Luttinger, care a servit pește stricat. Comerciantul a fost dat în judecată.

LA Oradea-Mare, a murit ucenicul industrial Ludovic Halaș de 17 ani. La autopsie s'a văzut că inima acestui tânăr era la partea dreaptă a corpului.

BOLȘEVICII ruși, pentru a-și strânge bani pentru scopurile lor, încearcă să vândă pietrele scumpe ale familiei fostului țar din Rusia. Așa zilele trecute niște trimiși ruși s'au înfățișat la bogătașii americani din New-York, și le-au propus să cumpere cu prețuri foarte mici pietre scumpe de ale familiei țarului ucis. Dar americanii, știind că aceste pietre sunt pătate cu sânge de rus, n'au vrut să le cumpere. Trimișii ruși s'au înapoiat fără succes în Rusia.

PENTRU două acțiuni se varsă suma inteagă; dela acestea în sus se depune 30 la sută din acțiunile subscrise, primul vărsământ.

Când se trimit banii la banca „Albina" trebue să se specifice că sunt pentru societatea pe acțiuni „Cultura Poporului".

In acelaș timp se va face cunoscut de către acționari și administrației „Cultura Poporului" câte acțiuni au subscris și ce sumă au vărsat.

IN anul 1920, la Sofia capitala Bulgariei, a avut loc un atentat la Teatrul Odeon, pus la cale de Prutkin, prefectul poliției, împotriva fruntașilor opoziției de atunci, cari se adunaseră să asculte o conferință. Curtea de Apel, zilele acestea, a întărit pedeapsa la moarte prin ștreang pronunțată în prima instanță împotriva lui Prutkin și Lukow. Ceilalți doi acuzați, Murariew ,fost ministru de răsboi în guvernul Stambuliski și Marow, au fost achitați.

DĂUNĂZI trei bulgari, dezertori din armata română, au pătruns noaptea din Bulgaria pe teritoriul nostru în comuna Satu-Vechi, jud. Durostor, atacând pe cârciumarul Morin Duciu. Dupăce l'au jefuit și torturat, au trecut la locuința lui Vasile Caloianu, care lipsea de acasă. In casă se aflau numai copiii, lăsându-le vorbă ca au să omoare pe tatăl lor. Apoi s'au retras trăgând focuri de armă și rănind pe femeea Dana Ștefan. Intâlnind în retragerea lor, o căruță în care se afla caporalul Radu V. din grăniceri, împreună cu un soldat, au rănit mortal pe soldat iar pe caporal l'au târât în pădure și l'au omorît acolo prin lovituri date în cap. In luptele ce au avut loc a fost ucis și un comitagiu.

UN tinichigiu anume Ștefan Roman, în vârstă de 52 de ani, din București e un rătăcit trecut la credința baptistă. El își puse în gând că orice păcat ar greși, să-și ia singur pedeapsa. Pesemne păcătuise cu ceva zile în urmă, căci Dumineca trecută, s'a sculat din somn și s'a dus în bucătărie, căutând un topor. Apoi și-a tăiat mâna stângă din cot. Baptistul a fost dus la spital, în dureri mari.

IN Cehoslovacia a început a se răspândi o religie nouă, așa numita sectă a sinucigașilor. Credincioșii acestei relgii sunt de credința, că omul nu se poate mântui prin botez, ci numai așa, dacă se ung cu sânge de om, care și-a luat însuși viața ori i-au luat-o alții, cu învoirea sa.

Astfel au făcut doi unguri Balla Sándor și Kacsur Lászlo din comuna Ujdávidháza de lângă Munkács. Balla l-a legat pe Kacsur cu mânile la spate, l-a așezat cu capul pe un butuc și c'o lovitură de topor i-a retezat gâtul.

Atunci Balla s'a uns cu sângele mortului pe frunte, pe față și pe alte părți ale trupului și s'a dus într'o casă a lui Kacsur. Acolo și-a acoperit fața cu un zăbranic negru și c'o năframă albă își făcu un laț, ce-l prinse de un cui de grindă și s'a spânzurat.

Noua religie a adus-o Kacsur din Rusia și a răspândit-o în mai multe părți ale Cehoslovaciei.

Necurățeniile Tenului!

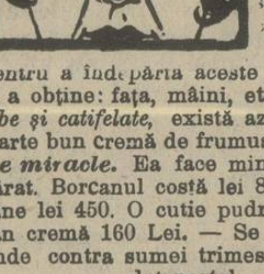

PISTRUI, PETE, COȘURI, BUBULIȚE, ACNEE, ZBÂRCITURI și alte defecte ale tenului supără și strică farmecului personal.

Pentru a îndepărta aceste necurățenii și a obține: fața, mâini, etc. *frumoase, albe și catifelate*, există azi un mijloc foarte bun cremă de frumusețe și pudra *Le miracle*. Ea face minuni cu adevărat. Borcanul costă lei 80. — 6 borcane lei 450. O cutie pudră și un borcan cremă 160 Lei. — Se trimete oriunde contra sumei trimese prin mandat postal.

„Reductor" str. R. Maria 32. CLUJ

Feriți-vă de imitațiuni! Cereți inzistent cremă și pudră „LE MIRACLE".

AVIZ

Se aduce la cunoștința Onor. Consumatori și întregei populații a orașului Cluj, că cauza întreruperei de curent electric din ziua de 6 Martie, a. c. ora 8.05 seara a fost aruncarea unor crengi de arbori pe linia de înaltă tensiune Cluj--Someșul-Rece, la stâlpul No. 217. de către individul Gugura Simion, locuitor în comuna Someșul-Rece, care a fost dovedit și deferit prin jandarmerie, împreună cu corpul delict, Parchetului Tribunalului Cluj.

Cluj, la 8 Martie 1926.

Directorul Uzinelor
Inginer **Roată**

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Din Chișinău

D-l Ludovic Dauș, dintre toți directorii de teatre pe care i-a avut Chișinăul, a avut norocul să găsească mijlocul de a atrage lumea la teatru. Pe când sub celelalte directorate sălile erau goale și trebuia să joace vre-o trupă rusească, sau să se dea vreun concert în care tot programul să fie rusesc, pentru ca sălile să fie pline, astăzi, teatru e încărcat și la piesele românești.

In primul rând, d. Dauș, a stabilit prețuri foarte scăzute.

Și teatrul poate că nu pierde, căci și-a permis, ceace nu și-a permis sub alți directori, să se refacă, să-și schimbe aspectul învechit ce-l avea în trecut, într'o sală elegantă din care nu lipsește arta decorativă și sentimentul frumosului.

In al doilea rând, d. Dauș, a căutat să-și formeze o trupă de comedie și drumul care poate face față la toate nevoile și să joace destul de atrăgător tot ce se joacă.

D-l Dauș, a aranjat și turneuri în principalele orașe ale Basarabiei.

Cum prețurile sunt și în provincie aceleași, se constată aceiași lume multă, luând parte la toate reprezentațiile.

C.

Din Edinești (Hotin)

In târgul nostru, s'a înființat căminul cultural, purtând numirea „Principele Nicolae". Comitetul de conducere al căminului a fost constituit astfel: preotul Th. Grimalschi, președinte, Dr. V. Sobolovschi, secretar I. Caufman, casier, V. Zavoicinschi, judecător, păr. Gh. Spinei, profesor, A. Braunștein, farmacist și I. Boccear, primar, membri, Z. Gherștanschi, profesor și T. Rădulescu, diriginte, P. T. T., cenzori.

Preotul N. T. Georgescu, directorul seminariului a fost aclamat președinte de onoare.

Căminul și-a inaugurat activitatea printr'un concert urmat de bal și precedat de o conferință, ce s'a dat la liceul din localitate. Succesul a fost cât se poate de îmbucurător. Toți edinețenii, au ținut să-și dea obolul pentru deplina isbândă a acestei prime manifestări a Căminului. Comitetul socotește de a sa datorie, să mulțumească, pe această cale, tuturor acelora, cari au participat, într'un fel sau altul, la serbarea inaugurală a activității căminului.

Conferința ținută de d. I. Popovici, profesor la seminar, a lămurit, pe înțelesul tuturor, rostul căminelor culturale. Corul seminarului a cântat bucăți de muzică clasică și populară. Maestru Țurcanu și elevul Haralambie Gheorghe, au recitat poezii. D-l profesor Stoianovschi și elevul Ștefănescu Aurel au înveselit publicul cu muzică instrumentală. Un quartet, alcătuit din profesori și pedagogi ai seminarului, a cântat câteva bucăți cu un pronunțat colorit național-popular. D-na Heiss a cântat din gură.

S'a petrecut într'o atmosferă de cea mai caldă însuflețire, până dimineața.

— După o pauză de o săptămână, cinematograful seminarului teologic și-a reluat reprezentațiile, cu filme instructive trimise de fundația culturală „Principele Carol".

— Biblioteca seminarului se îmbogățește pe zi ce trece cu cărți donate de: Casa Școalelor, Ministerul Cultelor, Așezământul Cultural „I. C. Brătianu", Academia Română, Cartea Românească, etc. și în curând va fi transformată în bibliotecă publică. Din cărțile și tablourile de propagandă ce seminarul a primit în mai multe exemplare s'a pus început și bibliotecilor populare ale celor două cămine înființate din inițiativa sa.

U.

Frații IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 49—26—12

Parlamentul țării

In ședința dela 1 Martie, a Camerii deputaților, d. I. Mihalache, în numele blocului partidelor din opoziție, a citit o declarație prin care opoziția-unită cere demisionarea guvernului cât mai în grabă deoarece susține că partidul liberal dela putere ar fi fost înfrânt în alegerile comunale.

Răspunde d. ministru Al. Constantinescu, arătând că guvernul nu poate fi clintit din activitatea sa.

In ședința Senatului dela 2 Martie în locul d-lui Procopiu, fost vice-președinte al Senatului, d-sa fiind numit în consiliul superior legislativ, a fost ales vice-președinte cu unanimitate de 81 de voturi d. Arțăreanu.

In ședința Camerei dela 2 Martie, d. ministru Dr. Anghelescu, a depus proectul de lege pentru înființarea institutului „Toma Stelian" în urma daniei cu acest scop de către regretatul om de stat.

In ședința Senatului dela 3 Martie, d. Dr. V. Bianu a semnalat faptul că asociația profesorilor secundari maghiari a tipărit și răspândit un „Catechism național maghiar" prin care se cere îndeplinirea celor mai șoviniste pretenții ale ungurilor.

D-l I. G. Duca, ministrul de externe, a răspuns că faptele aduse la cunoștință de d. Bianu, nu sunt, din nenorocire singuratice.

Ele fac parte dintr'o luptă de iredentism care are sediul în Ungaria, și care pornește dela acel nenorocit curent ce există în acea țară, care nu vrea să recunoască tratatele. In politica internă avem o îndoită datorie: să fim cu ochii în patru ca să împedecăm asemenea manifestațiuni iredentiste pe pământul nostru.

Pălării de domni
curăță,
vopsește,
calcă și
formează
56-26-1
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Activitatea Societăţii de cultură „Meglenia“

— Dare de seamă pe anul 1924—1925 —

Suntem noi oamenii trecători prin lume, venim şi ne ducem şi e firească dorinţa în inimile noastre de a lăsa urme pe unde trecem.

Din această firească dorinţă a porint gândul nostru al tuturora şi am pus bazele societăţii „Meglenia“, care azi după războiul pentru întregirea neamului îşi ţine a 3-a adunare generală.

Fericită a fost ideea predecesorilor noştri cari în 3 Ianuarie 1916, au pus bazele acelei „Megleneii“, care azi după dorinţa lor, este cea visată de ei.

Mulţumindu-vă pentru mandatul cu care ne-aţi onorat la începutul anului vă comunicăm azi că în decursul anului trecut am făuct tot ce ne-a stat în putinţă ca să ducem la bun sfârşit toate chestiunile ce ne-au venit spre rezolvare.

Am ridicat prestigiul Societăţii, prin diferite manifestaţiuni, la nivelul la care trebuia să fie, astfel că azi, când zici meglenit, zici unire şi putere; iar cuvântul „Megleniei“ este hotărîtor în toate chestiunile venite pe tapetul Adunării Generale a societăţii de cultură „Macedo-Române“. Şi sperăm că întru nimic şi cu nimic să nu micşorăm acest prestigiu creat.

Numele de „Meglenia“, care până ieri alaltăeri, nu era cunoscut decât de câţiva cărturari, azi el, prin felul cum am ştiut să conducem destinele societăţii noastre, este cunoscut de toate straturile sociale ale ţării noastre şi putem zice, cu drept cuvânt, că el este cunoscut şi în afară de graniţele României, fapt care credtm că numai bucurie poate să ne producă.

Datorită acestei societăţi, elementul meglenit stabilit în graniţele României, pentru făurirea căreia s'a vărsat şi sânge de meglenit, eset bine cunoscut aproape de toţi. Până la înfiinţarea ei, nici nu se ştia poate dacă există sau nu megleniţi în cuprinsul României, azi grupaţi fiind în jurul ei întocmai ca albinele împrejurul matcei, reprezentăm o forţă oarecare.

Datorită acestei societăţi, am putut risipi vălul negru, ce era aruncat — din invidia unora sau răutatea altora — asupra numelui de meglenit.

Mulţumită ei am făcut ca toată presa din ţară să se ocupe în deaproape de elementul meglenit stabilit aci şi de cel din regiunea Megleniei, arătându-ne cel mai larg sprijin moral, căci de el aveam mare nevoie deocamdată.

Domnilor,

Ca prim început întru îndeplinirea prevederilor statutare, cari au fost, sunt, şi vor fi călăuza întru atingerea scopului, am organizat două serbări de pom de Crăciun, una în 1923 şi alta în 1924, la început familiare, iar mai târziu transformate în cultural-muzicale, la care serbare au luat parte un număr destul de mare de macedo-români.

Acele sărbări au fost premergătoare cărării renumelui frumos de care se bucură azi „Meglenia“.

In zilele de 7 Ianuaria 1924, şi 27 XII. 1925, zile de bucurie pentru copii, Societatea noastră, mulţumită fondurilor adunate prin liste de subscripţii am împărţit daruri la 200 de copii şi oameni în vârstă, megleniţi de origină. Am dat ajutoare în numerar acelora pe cari i-am ştiut că sunt nevoiaşi, făcând prin aceasta să intre o rază de bucrie în căminurile lor, odată cu sosirea sărbătorii Naşterei Mântuitorului.

Ţinându-ne de litera statutelor am acordat credite la diferiţi membri, cari erau în nevoie, venindu-le astfel în ajutor. Pentru acele împrumuturi am perceput o dobândă de 15% care este mai mult decât derizorie, faţă de dobânzile ce se percep de celelalte societăţi.

Totalul împrumuturilor acordate se ridică la 32.200 lei, din care, până azi, s'au achitat 14.800 lei.

Pentru rest avem garanţii, polițe cu giranţi.

Societatea noastră a intervenit de mai mute rânduri la Consiliul de 35 al societăţii de cultură Macedo-Română, aducându-i la cunoştinţă toate abuzurile săvârşite de autorităţi asupra elementului românesc din regiunea al cărei nume îl poartă societatea noastră. Aceasta la rândul ei prin energicul ei preşedinte, bunul nostru sprijinitor şi preşedinte de onoare al societăţii noastre d. I. C. Grădişteanu, a intervenit la cei în drept căpătând uneori satisfacţii imediate, iar altele mai târziu.

In afară de acestea, societatea noastră, a căutat să fie în bune relaţiuni cu societăţile similare, intrând în legături prietenești cu ele, dând la unele din ele chiar directive de conducere.

Aşa în ziua de 1 Iunie 1925, am luat parte, la parastasul făcut de de societatea „Turia“ pentru turienii căzuţi pe altarul patriei, şi la desvelirea plăcii comemorative a aceleiaşi societăţi, când delegatul nostru a rostit o frumoasă şi mult simţită cuvânatre.

Domnilor,

Prin darea de seamă pentru anul 1923—1924 citită, dv. acum un an, vă comunicăm că societatea noastră în urma cererii exprese comunicată în scris de mai multe ori, societatea prin delegatul ei d. C. Noe, a reuşit să ajungă la rezultatul pe care-l cunoaşteţi. Dacă chestiunea colonizării, nu s'a putut aranja aşa cum trebuia şi cum spera este că cei de sus nu s'au ţinut de cuvânt. Totuşi ceeace s'a făcut este cu mult mai bună ca situaţia megleniţilor în Meglenia. Sperăm să se îndrepte lucrurile.

Intru accelerarea lucrărilor aţi delegat pe d. Kehaia Dumitru să se ducă în Meglenia. D-sa şi-a făcut datoria mai mult decât trebuia.

A învins multe greutăţi.

Memoriul ce l'a depus este oglinda activităţii sale de aceea credem necesar a vi-l citi spre a lua cunoştinţă.

Cu aducerea la îndeplinire a misiunei dată d-lui Kehaia, acesta a cheltuit 17.300 drahme şi 7.260 lei.

Până azi s'a achitat d-lui Kehaia 36 mii lei. Această sumă a fost plătită din următoarele fonduri: 1) din cotizaţiile percepute pentru colonizare lei 24 mii şi din fondurile proprii ale societăţii lei 12 mii.

Rugăm a ratifica această plată.

Domnilor,

In decursul anului expirat, pentru societatea noastră, am avut nevoie de unele fonduri pentru acoperirea unor cheltuieli, precum şi pentru venirea în ajutorul compatrioţilor noştri, acordând ajutoare şi împrumuturi. Aceste fonduri le-am procurat prin donaţiuni, serbări şi cotizaţii în decursul anului 1923—24—25. Numele donatorilor s'au citit în darea de seamă a anului 1923—1942.

Din acest total s'au cheltuit: 500 lei avans d-lui Kehaia; 15.200, împrumuturi date pe poliţe în regulă şi chitanţe girate; 2.496,25 diferite cheltuieli mărunte, conf. actelor la dosar; 7.514 s'au cheltuit cu ocazia serbării pomului de Crăciun, care după cum am spus mai sus a făcut ca Meglenia să fie mai deaproape cunoscută, care sumă a fost strânsă şi prin liste; 1.150 cheltuieli generale în care intră 750 pentru diferite impozite; 400, două abonamente la ziarul „Cultura Poporuuli“ din Cluj, care regulat a publicat dări de seamă privitoare la Meglenia. Azi bilanţul se soldează cu suma de 8670,75 lei.

Pentru ca ajutoarele să fie date la timp, credem necesar să reamintim acelor din membri cari au luat împrumuturi să îngrijească ca treptat, treptat să depună sumele cu cari au fost împrumutaţi.

Expunând cele de mai sus, rugăm Adunarea, să aprobe bilanţul ce i-se prezintă precum şi darea de seamă şi să primească demisiile noastre întrucât mandatul nostru a expirat, alegând atât comitetul cât şi cenzorii, conf. Art.9 din statute şi 5 din lege.

Şi acum ca ultim cuvânt:

Să fim cu toţii o familie legată prin afecţiune sinceră, să ostenim împreună şi să nu fim mulţumiţi decât numai atunci când vedem oglindită mulţumirea în feţele celor ce au luptat pentru punerea bazelor acestei societăţi.

Omul, care vrea într'adevăr să facă ceva când se apucă de un lucru, îşi simte sfârşitul, căci prea e scurtă viaţa omenească pentru o lucrare creiată pe temelii mai largi. La fel suntem şi noi aceştia cari am pus umărul ca să continuăm lucrarea începută acum 9 ani.

Dumnezeu să ne dea sănătate, viaţă destulă şi energie ca s'o putem continua astfel încât ceice vor urma după noi să n'o poată cârmui altfel.

Preşedinte *I. Naum*

Cărţi şi reviste primite

Gramatica limbii româneşti pentru folosinţa tuturor de August Scriban, 204 pagini, Iaşi, tipografia Vieţii Româneşti. Necesară oricărui român ori străin care vrea să'nveţe adevărata limbă românească. Preţul 45 de lei. Se poate comanda prin cartă poştală la autor (Iaşi, str. Pojărniciei, 5), care o va trimite prin rambrus. Preferabil să fie trimeasă mai multor persoane la un loc, dar se trimete şi unei singure persoane fără nici o sporire de preţ.

Contribuţia preoţimei române din Ardeal la războiul pentru întregirea neamului (1916—1919) de Dr. S. Stanca. Cluj. Preţul 60 lei.

Monumentul Durerii de C. Argintescu cu o prefaţă de d. A. C. Cuza. Preţul 20 lei.

Un pericol social: Alcoolismul cu toate boalele lui corporale de Dr. Gr. Nicolau, Bucureşti. Preţul 30 l.

Consideraţiuni asupra staţiunilor noastre balneare şi climaterice de Dr. Gr. Nicolau. Preţul 20 lei.

Ţara noastră, revistă, director O. Goga. Cluj. Piaţa Cuza-Vodă 16.

Revista Socităţii Tinerimea Română, anul 7 No. 5. Bucureşti, str. Latină No. 10.

Salonul Literar, revistă, director Al. T. Stamatiad. Anul I. No. 10. Arad, str. Ion Calvin No. 4.

Gândul nostru, anul 4 No. 8—10. Iaşi str. Sărăriei No. 117/84.

Viaţa medicală, anul II. No. 2, Timişoara Piaţa Asaneşti No. 12.

Răzeşul, revistă culturală, anul I. No. 2, Bârlad str. Cuza-Vodă 258.

Năzuinţa românească, anul V. No. 2, Craiova, str. Chiriac No. 3.

Zări Senine, anul I. No. 8—9. Bistriţa (Ardeal) „Tipografia Naţională“.

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Buzeni (Botoşani)

Printre oile locuitorilor din satul Cristeşti, bântuie epizotia de variolă, din care cauză s'a constatat şi cazuri mortale.

D-l I. Antonescu, medicul veterinar al judeţului, înştiinţat de această situaţie, a sosit în susnumitul sat luând măsuri de combaterea boalei.

— Tinerii clasei 1927, ai acestei localităţi, vor trage la sorţi, în ziua de 13 Aprilie la reşedinţa plăşei Corni. *M. Gh. Bălan*

Din Sendreşti (Tutova)

In ziua de 28 Februarie, cercul cultural „Mireni“ a ţinut şedinţă ordinară la noi în comună.

Preotul Gh. Palade, a oficiat serviciul divin; iar corul şcoalei sub conducerea d-rei Maria Nestor, au dat răspunsurile liturgice.

Tot dimineaţa d. Const. Ostafe, directorul şcoalei a ţinut o lecţie de istorie cu elevii cl. IV-a, iar d-ra Maria Nestor a vorbit despre aranjament, ordine, disciplină şi educaţie estetică. După amiază a început şedinţa publică, la care au vorbit d-nii: N. Cărăbaţ, despre „Iubirea de neam“, d. I. Lucescu, preşedintele cercului, despre „Şcoala primară cu şapte clase“. D-l Constantin Cartas „compară timpul actual cu cel de acum 40 ani“, iar preotul Gh. Palade „lămureşte îndreptarea calendarului“.

Elevii şcoalei sub conducerea d-lui director C. Ostafe, execută un program destul de încărcat, terminând cu lungi aplauze. Au luat parte pe lângă un public destul de numeros şi d. Gh. D. Mihalache, deputat de Tutova, aducându-le mulţumiri atât d-lui director cât şi d-rei Maria Nestor, pentru munca depusă. *Ion V. Lazăr,* înv.

Din Truşeşti (Botoşani)

„Mama avuţiei“ e numele Băncii dela noi, înfiinţată în anul 1904, la încrucişarea legăturilor: Botoşani-Ştefăneşti-Bălţi şi linia ferată Dorohoi-Iaşi, cu un capital de 2172 lei, a ajuns astăzi, să aibă un rulment anual de peste 13 milioane, servind cu satisfacţie nevoile agricultorilor, pentru care scop s'a şi înfiinţat, transformând această regiune într'o intensă muncă şi producţie agricolă şi săpând în popor simţul economiei. Poate că şi locul a ajutat să se desvolte această instituţie, însă totuşi adevărul sfânt rămâne că: „Omul, sfinţeşte locul“ dovedindu-se aceasta prin munca cu sacrificii adusă de către d D. Atanasiu, învăţător de 32 ani în acest sat.

In ziua de 21 Februarie, s'a ţinut adunarea generală a Băncii.

Darea de seamă a devenit un „crez economic“ pentru aceşti societari şi nu va fi de mirare dacă voi spune, că după cetirea acestei dări de seamă de către preşedinte, societarii îşi scot sumele ce le au asupră-şi pentru a le depune băncii, rezultat destul de îmbucurător, câştigat pe încredere şi cinste.

V. S.

Din Dorohoi

Seminarul „Pimen Mitropolitul“ din localitate, sub conducerea inimosului director econom D. Furtună, a început în acest an şcolar, a da o serie de serbări în satele din împrejurul oraşului, dar mai cu seamă în Basarabia. Aproape în fiecare Duminecă, se dau aceste serbări; dimineaţa cântând corul seminarului la biserică, iar după masă serbarea propriu zisă, constând din conferinţe, piese de teatru, coruri şi recitări.

Aşteptăm, ca exemplul să se întindă cât mai mult la toate şcoalele secundare, dând lumină cu această frumoasă vizită şi celor cari stau încă în întunerec.

Să ne ajute Dumnezeu!

Cojocaru Gh.

Din Buhăceni (Botoşani)

Duminecă, 21 Februarie, s'a ţinut la noi şedinţa cercului cultural. Au luat parte d. inspector şcolar, Iaşi şi d. revizor şcolar.

In şedinţa intimă d. inspector a vorbit învăţătorilor despre modul cum trebuesc ţinute lecţiile de geometrie şi aritmetică, despre importanţa povestirilor sugestive la copii în această privinţă.

După amiază a avut loc şedinţa publică. Toţi sătenii şi sătencele din sat au venit să vadă producţia artistică a copiilor lor, pregătiţi de destoinicul director Em. Bontăş.

Copiii au jucat piesa „Miron Ispravă“; au recitat poezii şi au încununat serbarea cu cântece, bine pregătite.

D-na Petrescu, a vorbit sătenilor despre: „Portul nostru naţional“.

La urmă d. inspector a făcut cunoscut sătenilor că această şcoală, care o cunoscuse altădată sub alt învăţător, a propăşit atât de mult, încât, nu rămâne decât să mulţumească harnicului director d. E. Bontăş, rugând pe săteni, să-i dea cea mai mare ascultare şi ajutor, pentru ridicarea altei sale de calsă.

V. Şofronescu, înv.

Din Filipeşti (Bacău)

In 27 Decembrie, 1925, s'a desfăşurat în satul nostru şedinţa cercului pastoral „Oneşti“. După Sf. Liturghie, săvârşită în sobor de preoţi în biserica filială „Sf. Voivozi“, păr. econ. Gh. Gheoldum, a rostit o frumoasă predică arătând importanţa martirului Sf. Arhidiacon Ştefan, pentru închegarea Bisericii creştine. Lume multă a luat parte la sf. slujbă, însoţind apoi pe preoţi până la şcoală. Aici s'a săvârşit „Sf. Aghiazmă“ pentru sfinţirea noului local de şcoală acum ridicat din temelie. El este o frumuseţă pentru sat şi e fructul străduinţei harnicului învăţător Ion. A. Băetăncii şi a înţeleptului primar al Bogdăneştilor Costică Vasiliu, un vechi şi devotat apostol al luminii. Păr. Grigore Sameş, a adus mulţămiri comitetului şcolar filipeştean pentru munca ce a depus întru înălţarea acestui falnic lăcaş al luminii. Directorul şcoalei primer din Buciumi, Dimitrie Desagă, a arătă însemnătatea acestei opere pentru satul Filipeşti şi folosul cel mare ce-l va aduce întru învăţătura neamului nostru. Şedinţa intimă s'a ţinut în casa epitropului bisericesc Nicolae Popovici, unde între preoţi şi învăţători se află şi tânărul teolog Alex. Donciu, care v'a îmbrăţişa cât de curând frumoasa misiune de preot.

Au luat parte şi preoţii Balcanaşiu Casian şi Alex. Cosma-Coţofăneşti. Corul elevilor a cântat. Păr. Alex. Cosma a vorbit despre călătoria sa la Sf. Mormânt, la Ierusalim, Alexandria, ce a făcut în toamna trecută.

Seara a început serbarea şcolară. Poezii religioase, cântece şi bucăţi literare au fost rostite de elevi, precum şi frumoasa producţie religioasă executată de d-şoarele Ianovici. Mulţimea de elevi de curs secundar, normalişti şi seminarişti, cari au contribuit la o desfăşurare cât mai înălţătoare a acestei serbări, ca şi marele interes arătat de săteni au făcut ca să se poată realiza un frumos câştig moral întru îndrumarea sufletelor şi material, întru alcătuirea unui fond bănesc de ajutor pentru şcoala primară. Donaţiunea, în teren şi bani, făcută de către d. Dr. Vasile Popovici din Bucureşti, în amintirea părinţilor săi Ioan şi Eufrosina Popovici complectată cu munca sătenilor au făcut ca satul Filipeşti să aibă pe lângă o biserică frumoasă şi un mândru lăcaş de şcoală.

Pilda lor merită recunoştinţa noastră.

Gh. Robu

Dela redacţia noastră

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

A apărut:
Biblioteca „Cultura Poporului“
No 6.
Bogăţiile ascunse în pământul ţării noastre
de Dr. Victor Laţiu
Preţul 10 lei.

Citiţi şi cumpăraţi cu toţii această broşură interesantă, scrisă minunat de frumos de d-l Dr. V. Laţiu.

In felul acesta veţi cunoaşte bogăţiile pământului Ţării Româneşti!

Broşura se găseşte de vânzare la administraţia foaei noastre.

Cereţi să vi-se trimeată.

Faceţi să priceapă cu toţii!

Un cotidian al unui partid politic încolţit de **29 cotidiane minoritare.**

Ne aşteaptă prăpastia.

Subscrieţi acţiuni la „Cultura Poporului“ pentru un mare cotidian.

Banii depuneţi la Banca „Albina“ Cluj.

O acţiune 200 lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

Activitatea culturală în regiunea Cotnarului

Dacă în ceeace priveşte însemnătatea istorică şi podgoriile, regiunea Cotnarului se poate pune printre localităţile cele mai însemnate ale ţărei noastre, apoi nu este mai puţin adevărat că şi în ceace priveşte cultura, a stat şi stă la aceeaşi înălţime.

Cum că a stat la o înălţime culturală demnă de laudă, este lucru constatat în Istorie, care arată lămurit cum acel grec Iacob Eraclide Despot, după ce a poribegit în întreaga Europă şi după ce a căpătat o vastă cultură, ajungând în domnia Moldovei (1561—1563) a înfiinţat aici la Cotnari, şcoala cea mai însemnată pe atunci în Moldova, într'un timp când nici nu era vorbă de şcoli prin ţările noastre.

Este indiferent dacă această şcoală a fost o şcoală protestantă, ori dacă a fost sau nu o universitate; lucru principal este că a fost cea mai însemnată pe acele vremuri, unde veniau fiii de boieri din toate părţile Moldovei ca să înveţe carte şi că această şcoală a fost situată aici la Cotnari.

Iată deci că această regiune a fost pe vremuri un mare centru cultural.

Este adevărat că odată cu moartea lui Iacob Eraclide Despot, s'a desfiinţat şi şcoala aceasta, fiind privită de mulţi ca o şcoală eretică; dar nu putem spune că odată cu desfiinţarea ei s'a dus şi însemnătatea acestei localităţi.

Insemnătatea ei, puterea şi dragostea de muncă în direcţia culturală a rămas şi astăzi. Acest lucru se poate uşor constata din activitatea Cercului cultural în fruntea căruia cu mândrie numim pe nepreţuitul, neobositul şi modestul învăţător Gheorghe Gaşpar, care de treizeci de ani de când a ieşit de pe băncile celei mai însemnate şcoli din ţară „V. Lupu“ din Iaşi, a predicat şi împrăştiat cuvântul culturii.

In ziua de 28 Februarie a. c. acest cerc a avut loc la şcoala primară mixtă din Buhalniţa (Iaşi) la care este director însuşi d-l Gh. Gaşpar. Dimineaţă după ce toată lumea care compunea cercul a luat parte la serviciul divin ce s'a săvârşit la biserica din sat — şedinţa s'a deschis cu o lecţie model de scris-citit la clasa I-a ţinută de d-ra Emilia Gaşpar, o distinsă învăţătoare.

Apoi a urmat o conferinţă intimă despre „Insemnătatea lucrului manual în şcoala primară“ ţinută de d. Ioan Buzenchi, învăţător la şcoala primară No. 2 din Cotnari.

După masă cercul s'a continuat cu o frumoasă serbare şcolară, a cărei desfăşurare a arătat o muncă serioasă şi îndelungată din partea d-nei învăţătoare Lucia Ştefănescu.

Dar partea din serbare care a avut o puternică influenţă asupra ţăranilor a fost conferinţa publică a d-şoarei Zenaida Tudose, înv. la aceeaş şcoală cu d-l Buzenchi, despre „Insemnătatea industriei casnice la Români“.

După conferinţă au urmat corurile şi recitările sub conducerea d-rei înv. Mărioara Moisă iar d-l Gaşpar a terminat serbarea printr'un frumos cuvânt despre „Răspândirea culturii la sate“.

Iată deci o dovadă de felul cum se munceşte pe cale culturală în regiunea Cotnarului, acolo unde s'ar putea crede tocmai contrariul, că mediul ar face pe localnici să încline către lucruri rele şi nicidecum bune.

Aşa se explică de ce această regiune a dat ţării oameni însemnaţi de tot felul: învăţători, medici, ingineri, avocaţi, profesori atât secundari cât şi cei universitari, precum şi vestiţi generali. B. N.

Au sosit
Noutăţile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească şi copii
Cluj, Piaţa Unirii 14
No. 108

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

Cetiţi şi răspândiţi „CULTURA POPORULUI“

Prăvălia de seminţe Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de seminţe de legume, flori şi de agricultură, selecţionate, curate şi cu încolţire sigură — din Germania şi Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu preţuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-59-15

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

Restaurantul şi Bufetul CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou şi stă la dispoziţia onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu şi Bela Szilassy
Piaţa Unirii Cluj
41—26—20

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
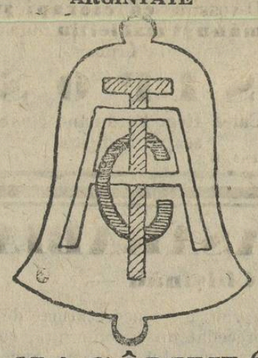
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

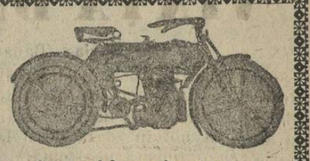
Cele mai bune şi mai eftine
BICICLETE ŞI MAŞINI DE CUSUT
se pot procura în condiţiele cele mai favorabile la firma 105-11-1
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă şi ieftine, PRÂNZIŞOARE 6 LEI PORŢIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—19 *ANTON JUDOVITS.*

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Oraşului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz şi alte preparate cosmetice, perii, pieptene şi sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Consume!
Eftine şi bune
BIDINELE
ŞI PERII
NUMAI LA FIRMA:
Iuliu Müller
FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.
CLUJ, STRr. NIC. IORGA 14.

S'a deschis PANTOFĂRIA Studenţilor Creştini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al oraşului) unde se serveşte tot felul de încălţăminte cu cele mai reduse preţuri şi se execută tot felul de reparaţii în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Mai bine ca ori şi unde se serveşte la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duş, etc.
CLUJ,
Str. Călugăriţelor (pe Someş).

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI
coafor de dame şi manicure
Spală, ondulează şi vărpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.
Cluj, Piaţa Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂŞTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malţ dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Maşini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Maşini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru maşini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
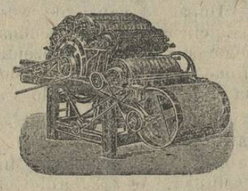
Trioare
Vânturători
Prese pentru seminţe uleioase
Sdrobitoare ptr. seminţe uleioase
Postamente de moară
Maşini de sămănat porumb
Pompe cu lanţ pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă preţuri eftine şi condiţiuni de plată avantagioase. A apărut preţcurentul nostru de primăvară şi se trimite la cerere oricui gratuit; la fel şi prospecte cu ilustraţiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de maşini mai de seamă din ţară. Cereţi pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!
Fabricele de maşini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—1

Tiparul Tipografiei „Viaţa“, Cluj, Strada Regina Maria 38.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă 21 Martie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 153 Apare în fiecare Duminecă

IARĂŞI RUSIA

Simt nevoia să revin asupra primejdiei ruseşti, deoarece gazetele o ocolesc din nou, — excepţie face „Cuvântul" întotdeauna exact şi la timp informat — deoarece din discuţiile ce le am ca şi din cuprinsul scrisorilor ce primesc, ea nu pare a fi destul de imediată. Am arătat la timp şi pe larg, schimbarea de tactică a comisarilor bolşevici: compromisuri în politica internă şi externă, iar pe de altă parte, reducerea frontului de ofensivă numai la sectorul basarabean. Când va sosi momentul oportun, ori când va plesni cazanul în care clocotesc acum nemulţumirile adunate din lungul şi latul împărăţiei moscovite, vom fi atacaţi şi atacaţi cu toată furia, de armata roşie. De ce-am fost aleşi tocmai noi ca prim obiectiv? In primul rând pentru siguranţa succesului. Căpiteniile bolşevice contează pe nemulţumirile interne, pe anumite forţe centrifugale din cuprinsul hotarelor, pe slaba pregătire a oştirii, şi mai ales pe faptul că suntem înconjuraţi de duşmani, care aşteaptă momentul prielnic spre a ne lovi. O izbândă câştigată pe sectorul basarabean, ar produce grave tulburări în Balcanii împănaţi cu agenţi comunişti, şi ar putea da naştere la serioase complicaţiuni internaţionale, ori chiar deschide Rusiei drumul spre Ţarigrad!

O dovadă recentă de atenţiunea deosebită ce se dă României: convenţia noastră cu Polonia n'a putut fi înnoită cu uşurinţă, din pricina sforilor cu dibăcie trase de diplomaţia roşie, care căuta să momească Polonia şi să atâţe în acelaş timp conflictul lituano-polon; în fine, graţie primejdiei comune şi presiunilor Franţei, convenţia a fost înnoită.

Gazetele ruseşti şi în special oficiosul „Izvestia" ne atacă vehement atât pe noi, cât şi pe polonezi.

Răstălmăcind realitatea, gazetele ruseşti s'au trudit să înfăţişeze convenţia militară româno-polonă, ca o permanentă primejdie pentru Rusia şi ca un adevărat atentat la pacea europeană, pentruca la urmă, epuizând argumentele, să treacă la adevăratele ameninţări. Oare recenta ofensivă a presei ruseşti, nu e destul de simptomatică?

ION DONGOROZI

Şezătorile Societăţii scriitorilor români

Sub cupola „Fundaţiei universitare Carol", în fiecare Sâmbătă seara, scriitorii români, într'o frăţie ideală, preoţi fără odăjdii, oficiază serviciul sfânt al culturii neamului lor. Cântăreţii acestui pământ, profeţii ce fac legătura între cele ce-au fost şi cele ce vor fi, purtătorii graiului românesc, în faţa unui public mult, citesc din operele lor, în aplauzele furtunoase ale celor veniţi să le-asculte cuvântul.

In glasul lor vibrant şi adânc vorbesc năzuinţele unui neam întreg, în ochii lor plini de lumina eternului vis se citeşte împletirea în viitor a acestor năzuinţi. Tineri şi bătrâni, cei de mult consacraţi şi cei cari de-abia sunt atinşi de vălurile diafanei „Poesis", scriitorii aduc prinosul lor sufletesc, împărţindu-l, printr'o dărnicie fără de margini, celor dornici să le soarbă versul cald şi înaripat.

Conferenţiari, oameni de înaltă cultură ca d-nii: M. Dragomirescu, Al. Tzigara-Samurcaş, Nichifor Crainic, N. Davidescu M. Ralea, precedează şezătorile cu câte-o conferinţă, deschizând ascultătorilor orizonturi noui, spre înţelegerea atâtor probleme ale artei româneşti. Cu o adâncă competenţă, cu o cunoaştere desăvârşită a acestor probleme, conferenţiarii lămuresc curente, pun în lumină legătura trainică între arta şi gândirea marilor înaintaşi şi a celor ce vin.

Se ştie că orice neam, în stăruinţa-i spre desăvârşirea însuşirilor etice şi etnice, îşi găseşte expresiunea vie şi fermecătoare în operele de artă ce-i aparţin. Tăcutul şi sincerul Carlyle spunea: „In adevăratul om de litere este ceva sacru. El este lumina lumii, cârmuind-o ca un stâlp sfânt de foc, în bâjbâirea ei întunecoasă prin pustiul timpului".

Poeţii unei naţiuni, prin cântecele lor, trezesc în sufletul mulţimii ideia perfecţiunii şi sborul gândului spre cele veşnice. Cultura nu este altceva decât oglindirea acestor avânturi în operele de artă şi ştiinţă, cu rădăcinile înfipte în „pământul pe care s'a născut artistul, iar frunzele fâlfâind în goluri, în care fâlfâire se regăseşte umanitatea întreagă", cum spune d. Nichifor Crainic, în conferinţa sa, ce precedează şezătoarea a patra.

In fiecare Sâmbătă seara, în lumina crepusculară a „Fundaţiei Carol" făuritorii graiului românesc, venind din cele patru unghiuri ale ţării, apoi stăpâniţi de înalta conştiinţă de artişti, spre a scoate şi mai mult în evidenţă frumuseţile închise în cărţile lor. In vocea adâncă a d-lui M. Sadoveanu, freamătă natura Moldovei şi întreg trecutul istoric al ei. Glasul misterios, par'că venind de pe alte tărîmuri, al d-lui M. Codreanu, spune versuri biblice, grele de cugetare şi misticism profund. Sau poetul „romanţelor", d. I. Minulescu, cu versu-i bizar, ori cei mai tineri, rând pe rând fiecare, cu ondulări în glas şi gesturi puţine, îşi spune cântecul său.

Publicul, într'o ascultare religioasă, se înalţă pe aripile cuvântului inspirat, trăind clipe de-o intensă fericire, Studenţi, profesori, cărturari mari şi mici, oameni din toate stratele sociale vin s'asculte cuvântul celor mai de seamă fii ai pământului. Iar scriitorii au dovedit c'au înţeles solia lor, nerămânând numai nişte solitari, închişi în „turnul de fildeş", pierzându-se în contemplări, pe culmile de vis. Au înţeles că în vremurile de frământări haotice, în năvala celui mai aprig materialism, ei trebuie să vină, ca prin scrisul lor serafic să desmorţească simţirea celor mulţi, deschizându-i cărări luminoase şi pline de noblete.

Şi-au îndeplinit chemarea cu prisosinţă. Şezătorile au fost sărbători ce-au lăsat urme adânci în sufletele ascultătorilor. Visătorii neamului au dovedit că sunt la înălţimea vremurilor şi că oricari ar fi norii ce ar căuta să întunece strălucirea unui popor, ei sunt paşnicii neadormiţi, ce veghiază ca nimic să nu se ştirbească din ceeace e al neamului lor.

G. Bobei

UN PREOT IDEAL

Puţine sate din întinsul ţării au avut un aşa de mare noroc ca rădăşenii. Dumnezeu i-a binecuvântat cu un preot fără pereche. Părintele Iancu, deşi după studiile sale putea să fie numit preot de oraş, a preferat totuşi să se stabilească în comuna sa de naştere, spre a păstori sufletul acelora de care era legat prin atâtea legături. Satul lui! Cât de mult îl iubeşte el! Il iubeşte ca pe un copil al lui, şi-l doare sufletul când îl vede suferind de vre-o metehnă. Şi dragostea aceasta nepărmurită i-a dat puteri nesleite şi i-a ajutat să facă din satul lui un rai pe pământ. La început oamenii se cam speriase de acest vajnic slujitor al Domnului; căci mânia lui era grozavă. când prindea pe vreunul cu o nelegiuire. Dar oamenii, când băgară de seamă că ocara lui, care ardea ca focul, era pornită numai din cea mai mare iubire pentru ei, au început să se deprindă cu el, să-l înţeleagă, să-l asculte, să-i dea ajutorul. Acu biserica e plină de credincioşi smeriţi, cari urmează sfaturile preotului lor ca litera Evangheliei. — Certuri nu se mai pomenesc în Rădăşeni de când a venit părintele Iancu. — La început, cei prinşi cu vre-o gâlceavă erau datori să plătiască 20 lei, cari se dedeau celor mai nevoiaşi din sat.. Şi apoi părintele i-a învăţat să se socotească fraţi unul cu altul. Ce sunt chiar locuitorii unui sat decât o mare familie, căreia nu poate să-i meargă bine, decât când toţi trăesc în bună înţelegere?

Datorită tot cuminţeniei părintelui nu mai sunt cerşetori în Rădăşeni. Pe cei câţiva neputincioşi sau bătrâni fără avere şi fără neamuri, îi întreţine omenească satul întreg, care ar socoti drept o mare ruşine să lase să rabde de foame pe unul din ai lor. Şi cum să nu se îndemne din tot sufletul la aceasta, când vedeau cum preotul lor dădea cel dintâi pilda, rupându-şi bucata dela gură, împărţind din puţinul său celor ce n'aveau cu ce trăi? Şi săracul ce intra la dânsul nu ieşia numai cu mâna plină, ci şi cu sufletul mângâiat cu vorbe bune şi ajutat cu sfaturi cuminţi.

Văzând că mulţi din săteni pătimesc de amarnică netşiinţă de carte, fu cuprins de o durere aşa de mare, că într'o Duminecă la biserică spuse poporenilor adunaţi că neştiinţa e un păcat de moarte, căci omul neştiutor nu poate măcar citi slova Evangheliei. Indemnă pe copiii de şcoală să înveţe buchile pe părinţii cari n'avuseseră parte de învăţătură, sfătui pe fraţi să ajute fraţilor la învăţătură şi sili pe cei chiaburi, cari aveau argaţi neştiutori, să-i pue la carte măcar o jumătate de zi pe săptămână.

Şi părintele Iancu nu glumeşte. Ce-a spus el, trebue să se facă. Să ferească D-zeu pe celce nu-i intră în voe! Lasă că unul din aceştia ar vrea mai bine să intre în pământ de ruşine, decât să capete mustrarea părintelui, dar nici nu ar mai putea trăi în satul lui. Oamenii nu i-ar mai da bună ziua şi s'ar uita cu scârbă la el. Căci pentru o vorbă a părintelui Iancu oamenii sunt în stare să intre în foc. Un învăţător tinerel, care era leneş şi pe deasupra încerca să se pue în proptă cu părintele, a fost silit chiar după a doua lună să-şi ia catrafusele şi să se ducă de unde-a venit. Cu cel nou însă, care e un om de ispravă, părintele Iancu se înţelege de minune. Şi cum să nu se înţeleagă, când l'a auzit jurându-se că în cinci ani de zile va face aşa ca să nu mai rămână în sat nici un neştiutor de carte?

Amândoi împreună au început să se ţină de capul oamenilor să se mai lase de pustia de băutură şi să nu mai înjure ca ţiganii. Ce-i drept, le-a fost tare greu, dar cu stăruinţă ce nu face omul? In bună înţelegere cu sătenii au hotărît, ca oricine bea la cârciumă, să plătească pe deasupra preţului băuturii o dijmă din care să se cumpere cărţi folositoare pentru biblioteca satului. Cine e prins beat, plăteşte o sută de lei amendă tot pentru acelaş scop. La început amenzile curgeau cam des, dar acum oamenii s'au învăţat să bea mai puţin, mai ales că părintele a hotărît să nu mai calce o lună de zile în casa celui care s'a făcut vinovat de o aşa ruşine.

Şi părintele nu e doar unul din acei eretici cari spun că vinul e o băutură spurcată. N'a spus şi Apostolul că omul poate să bea o leacă de vin pentru sănătatea lui? — „Nu e păcat, spune el, să bei vin, ci e un păcat să bei peste măsură."

Dar unul din cele mai frumoase obiceie pe care le-a iscodit părintele, e că la sfârşitul fiecărei luni adună tot satul la o masă comună, unde toţi se veselesc, joacă, beau, mănâncă până noaptea târziu. Masa asta o numeşte el „masa înfrăţirii", la care — drept pedeapsă — nu sunt primiţi beţivii, sau cei cu o purtare rea. Aceste mese sunt într'adevăr un prilej de înfrăţire, iar oamenii când se despart — se sărută cu făgăduială că au să trăiască şi mai departe în bună pace şi înţelegere.

Prin acest simplu şi frumos obicei, părintele a izbutit să deprindă pe oameni să lucreze laolaltă să se întovărăşească tot mai mult în întreprinderile lor, aşa că nu-i de mirare, că în tot judeţul nu se află cooperativă mai bine închegată ca în Rădăşeni. Oamenii au încredere unii într'alţii, căci ştiu că ajutându-se între ei, ajută la înflorirea satului, acestei mari familii, în care ei nu sunt decât nişte fraţi. Femeile nu se lasă nici ele mai pe jos. Acum în urmă ele au deschis împreună un mare atelier de ţesătorie, din care es covoare mai frumoase si mai ieftine ca în trei judeţe de jur împrejur.

Ultima dată când am fost la Rădăşeni, l'am găsit bolnav pe părintele Iancu. Suferia de ficat, boala oamenilor prea harnici. Faţa lui era slăbită şi palidă, însă iluminată de o bucurie suprapământească. Şi cum să nu se bucure când vedea iubirea şi devotamentul cu care-l impresura tot satul? Oamenii erau trişti ca şi cum fiecare avea un bolnav în familie. Puseseră toţi mână dela mână şi adusese pe cel mai bun doctor dela oraş să-l caute, iar preoteasa nu mai putea să ţină pept tuturor celor ce veniau îngrijoraţi şi plini de iubire să afle veşti despre „tata satului nostru". Căci orice iubire curată e răsplătită pe lumea asta.

Tiberiu Boldur

Folosul bibliotecilor populare

Acum când, după noua lege a organizării învăţământului, ajungem treptat la o lăţire a ştiinţii de carte şi la o intensificare a ei, este de cea mai mare însemnătate să se facă tot ce se poate pentru înfiinţarea de biblioteci populare. Intr'adevăr, cu cât se vor înmulţi cursurile complimentare de întregire a cunoştinţelor din şcoala primară şi cursurile de adulţi, cu atât se va simţi mai mult nevoia înfiinţării acestor biblioteci.

Invăţătorii se străduesc zilnic ca, pe lângă şcolarii lor obişnuiţi, să adune în jurul şcolilor pe aceia mai în vârstă rămaşi după şcoala primară la voia întâmplării şi ameninţaţi să piardă şi puţinul ce-au ştiut. Astfel învăţătorii — vrednici de toată lauda pentru munca lor — caută să ducă mai departe lumina şcolii şi să facă din şcoală un focar de atracţie pentru toţi.

Dar învăţătorii satelor odată ce au aprins dorinţa aceasta în suflete, trebue s'o hrănească mereu, s'o alimenteze neîncetat, pentru ca opera lor să nu fie zădărnicită. Cum apoi în cele mai multe sate nu sunt decât un învăţător, cel mult doi, e uşor să ne dăm seama că ei nu se pot împărţi, spre a-i mulţumi pe toţi deopotrivă şi chiar a-i stimula la contactul cu cartea, la cercetarea isvoarelor învăţăturii. Cu atât mai mult că ştim şi greutăţile traiului, pe care învăţătorii trebue să le învingă tocmai atunci, când li-se cere o muncă îndoită şi sunt chemaţi la o datorie din cele mai grabnice pentru neamul nostru. Ceeace însă nu poate face un învăţător singur şi chiar doi — oricât de destoinici — într'un sat pot să facă mai multe cărţi alese şi adunate în biblioteca satului. Dacă învăţătorul nu este totdeauna la îndemâna şcolarilor săi, nu tot aşa este cu o carte. Cartea, folositoare şi potrivită îndrumării temeinice a poporului, se poate răspândi la cât mai mulţi. Dacă şcolarii noştri nu vor vedea folosinţa imediată a ştiinţii de carte prin citirea plăcută a unor cunoştinţe folositoare traiului şi ocupaţiilor din mediul dela ţară, repede vor fi porniţi să uite tot ce-au învăţat. Apoi, după felul poporului nostru, ei trebuie să găsiască în cărticelele ce citesc lucruri de folos şi nu numai poveşti; atunci vor pricepe mai bine adevăratul rost al învăţăturii. Pentru aceasta e necesară mai întâi o bibliotecă populară, adică acea bibliotecă care să fie o mică enciclopedie a vieţii ţărăneşti. Numai atunci se va înrădăcina în mintea ţăranilor noştri ideia că ştiinţa de carte este ceva de preţ şi că merită să te obosesti şi să cheltuieşti pentru învăţătură, când prin ea ajungi la câştigarea unor cunoştinţe atât de preţioase şi care te privesc aşa de aproape. Asemenea cunoştinţe privesc gospodăria, munca câmpului, creşterea vitelor şi tot ce ajută la o mai bună stare a omului.

Ştiut este apoi că pofta vine mâncând. Astfel, cei îndrumaţi spre carte nu vor pierde niciun prilej să-şi dovedească dorinţa deşteptată în ei şi să caute a fi folositori celor mai înapoiaţi decât ei. Ei se vor simţi atunci obligaţi oarecum să citiască şi alte lucruri nouă, care înainte li-se păreau fără preţ, căci interesul se împrumută dela unele la altele. Iată cum învăţătura, nu numai că se lăţeşte, ci se şi adânceşte, cu cât îşi face dovezile de a fi o bună călăuză în viaţă. De aceea o bibliotecă îngrijită de învăţător, care este şi îndrumătorul cititorilor ei, trebuie pusă la îndemână în orice sat, pentru ca munca şcolii de astăzi să nu fie zadarnică. Trebuie adică să creiăm mediul prielnic pentru desvoltarea seminţei sădite în şcoală. Numai aşa ştiinţa de carte a ţăranilor noştri va fi mai mult decât o haină de ocazii sau uneori redusă la simpla iscălitură stângace a numelui.

Vina nu poate fi a lor în nici un caz decă nu au ajuns să cunoască adevăratul folos al cărţii şi nu li-s'a înlesnit citirea mai departe după ieşirea din şcoală.

In scopul acesta statul ar trebui cu cea mai largă dărnicie, să înfiinţeze asemenea biblioteci populare cât se poate de bogate şi în care toate cărţile cele mai folositoare şi mai pline de înţeles sufletesc să se găsiască în mai multe exemplare deodată. Răspândind astfel în nenumărate exemplare prin miile de biblioteci ale satelor noastre, cartea cea bună şi folositoare îşi va întinde o dungă de lumină acolo, unde astăzi stăpâneşte întunericul. Este aceasta şi prima datorie a unui temeinic program cultural.

C. Sudeţeanu

Vocea acelui care strigă în pustiu

A apărut dăunăzi în ziar un articol în privinţa comitetelor şcolare scris de d. înv. Nazarie. Ca o complectare şi asociere la cele spuse de d-sa, ridic şi eu protestul împotriva vitregiilor şi nepăsarea cu care sunt tratate comitetele şcolare de către primăriile comunale.

Este ştiut: că azi dacă nu ai bani mori de foame. Exact e cu un oricare comitet şcolar. S'a impus prin legea din 1919 ca în fiecare comună unde se află şcoală să se înfiinţeze şi un comitet şcolar care să supraveghieze bunul mers al şcoalei. S'a făcut aceasta în majoritatea comunelor după putinţă.

Dar ce să administreze comitetele şcolare dacă nu au ce? Trei-patru cărţi de bibliotecă ori nişte corpuri geometrice rupte, ori o sobă care-ţi scoate ochi cu fumul lui?

Se pare că trăim în era primitivă necum în veacul al XX-lea şi aceasta numai din cauza lipsei de bani. In lege spune că primăriile pe baza bugetelor şcoalei aprobate de comitetul şcolar judeţean să dea sumele necesare când acestea reclamă nevoe urgentă.

O! Nici pomeneală de asta. Suntem la mijlocul lui Martie şi şcoala nu a căpătat niciun fel de ban cu toate că s'a cerut, s'a cerşit chiar bani pentru a se procura lucrurile de cari şcoala are neapărată nevoe. Primăriile spun să mai aşteptăm, până când? Dela Ianuarie şi până azi nu ajunge?

Nu vrem să afirmăm că organele nu-şi fac datoria, — asta ar fi o ruşine — dar nu pricepem de ce atâta întârziere când vedem foarte bine că nimic nu putem face fără bani?

Servitorul şcoalei spune că pleacă fiindcă nu i-se dă o parte din bani cel puţin pe ce a slujit. S'au tăiat lemnele şcoalei dar nu li-s'a plătit la tăetori nefiind bani. Aceştia ne ia de gât.

Dar bieţii copii cum o să le spui despre termometru dacă n'am să li-l arăt.

Dar câte alte lipsuri de material didactic n'avem. E ceva nepriceput de elevi sau în tot cazul greu dacă nu ai a le prezinta după putinţă obiectul despre care vorbeşti.

Acestea sunt lipsuri fără de cari progres cu greu poţi face.

Cei în drept au datoria de a se interesa de aceste realităţi. Să dea Dumnezeu să fie auzite aceste fapte dându-li-se satisfacţie.

Nic. Dumitrache, înv.

Constatări adevărate

In „Cultura Poporului" No. 149, a apărut un interesant articol, al d-lui prof. universitar Bezdechi, cu titlul de „Politică şi... politică".

Cine a cetit acest articol, a putut vedea cine face astăzi politică în ţara noastră şi cine ar trebui s'o facă. In cuvinte destul de calde, autorul îndeamnă toate elementele culte şi conştiente, a face politică, nu a sta nepăsătoare sub motiv, că îşi tulbură liniştea şi-şi pune viaţa în pericol, lăsând mai cu seamă la sate, această acţiune, a fi condusă de oameni fără nici o pregătire. Multă dreptate are d-l Bezdechi, când spune: „căci acea minoritate de oameni gălăgioşi şi îndrăzneţi, cari înţeleg să facă din politică o meserie rentabilă, se bazează tocmai pe tăcerea, complice a cetăţenilor" etc.

Această constatare este de cel mai curat adevăr, deoarece mulţi s'au îmbogăţit pe spatele poporului pe calea politicei şi aceasta pentrucă fie care din cei mai conştienţi, se interesează numai de ei, iar de alţii prea puţin le pasă. Uită datoria ce au faţă de cei mai slabi, cari nu sunt în stare să-şi apere drepturile ce au ca cetăţeni ai unei monarhii constituţionale şi cari prin unele părţi sunt călcate în picioare, fără ruşine şi teamă de răspundere.

Ceeace este mai trist şi dureros, este faptul că acea ceartă de zavergii politici, câte odată sunt sub protecţia autorităţilor administrative şi poliţieneşti, care intervin când cineva, ar voi să riposteze contra abuzurilor şi ilegalităţilor ce se comit.

Nu sunt rari cazurile, când oameni culţi şi conştienţi şi cari îşi caută drepturile lor sau pe ale celor mai slabi, sunt arestaţi, bătuţi şi batjocoriţi de oameni inculţi, dar cu pretenţie, că sunt oamenii zilei şi că, cuconu X. om politic, îi scoate din orice ar face.

Nu ştiu la oraşe, dar la sate ilegalităţile curg într'una, devenind ceva normal. Se încasează plată pentru guarzi comunali, deşi în unele părţi nu sunt, se încasează plată pentru parcelarea terenurilor expropriate, deşi se plăteşte de stat; vitele la izlaz se plătesc, după voia celorce adminstrează islazul, unii protejaţi sunt scutiţi de şosea, sub motiv, că au lucrat la şcoală pe când în realitate, au făcut servicii lui x sau y şi câte şi mai câte, se petrec sub ochii tuturor; iar cei care îşi dau seama tac, ca să nu-şi tulbure liniştea sau că-şi pun viaţa în primejdie.

Dacă câte un cetăţean este mai îndrăzneţ, şi caută a aduce la cunoştinţa celor în drept, ilegalităţile săvârşite de unele autorităţi, apoi vai de capul lui. Este arestat, bătut de toţi, cari au poftă; iar în urmă este dus, chiar la parchet, unde negăsindu-l vinovat, i-se dă drumul, dar din om, neom, de cele mai multe ori. Nu cred, că se va supăra cineva, dacă spun, că la sate, preotul şi învăţătorul sunt oamenii cei mai culţi şi dacă sunt stăpâniţi de simţul dreptăţii, au o datorie sfântă de-a lupta şi contra acestor abuzuri şi dacă sunt stăpâniţi de principii sănătoase, au datoria de a da sătenilor şi directive politice. A lămuri pe săteni, cum ar trebui făcută gospodăria comunală, judeţiană şi chiar şi a ţării în general. Sunt sigur, că îşi vor atrage ura cetei de derbedei politici, de orice culoare ar fi, ba se mai poate să fie ameninţaţi şi constrânşi şi de unele autorităţi superoare, care de multeori ţine seamă de plângerile samsarilor politici, care pe la sate sunt conducătorii diferitelor partide.

Dacă aceşti doi factori culturali dela sate, sunt cinstiţi şi vor lupta pentru dreptate, fără scopuri personale, sunt sigur, că cetăţenii mai cuminţi se vor strânge în jurul lor; iar pe-măsură, ce timpul va trece, cercul oamenilor cinstiţi se va mări, devenind la un moment dat o forţă sub toate raporturile şi deci şi politică.

Acest cerc de oameni cinstiţi se va mări mereu; iar de acum în opt ani, când vom mai avea alegeri comunale, vom putea să ne alegem primar pe cine voim, birourile pentru alegerile comunale vor fi prezidate numai de magistraţi sau de oameni cu studii superioare şi mai conştienţi. Atunci poate primarii şi notarii vor trece în listele electorale pe toţi oamenii cu drept de vot, fără a mai zice, că au uitat.

La votare se va merge fără teamă de bătaie şi arestare, pentrucă eşti contra sau pentru cutare partid politic. Cei însărcinaţi cu menţinerea ordinei la alegeri, vor fi imparţiali, votul va fi absolut secret şi nesilit, după cum spune legea.

Atunci când toate acestea şi altele se vor face conform cu legea şi după voinţa poporului, atunci soarele dreptăţii va străluci şi va lumina pe toţi deopotrivă, convingându-ne că unirea între oamenii cinstiţi, aduce mântuirea unui popor, care a făurit din cele mai vestite popoare ale timpurilor vechi, din romani şi daci, iar cei cari vor contribui la solidarizarea diferitelor clase sociale şi la întronarea dreptăţii şi a adevărului, se vor putea numi cu drept cuvânt, fii a lui Isus Hristos, care a zis: „Iubeşte pe aproapele tău şi ceiace ţie nu-ţi place, altuia nu-i face"

Ioan Nazarie, înv.

S'au subscris până acum

143.900 lei

Cinste d-lui I. Buda, farmacist din Bilcureşti (Ialomiţa) căci a subscris 5 acţiuni!

† Preotul Ioan Nalboc

Se apropiau zorii zilei de 28 Ianuarie 1926. Intr'o căsuţă modestă, ascunsă printre frumoasele gospodării din satul Buciumi (Bacău), părintele Ioan Nalboc îşi dădea obştescul sfârşit, după o viaţă adânc sbuciumată ca preot de sat, plină de greutăţi şi lovită de asprimea mijloacelor de trai, închinată iubirii aproapelui şi îndrumării pe calea cea bună. După 47 ani de muncă şi luptă i-a fost dat să-şi părăsească pe ai săi, lăsându-i în voia soartei.

Ca învăţător mai întâi în satul Larga (com. Doftana) şi-a început prin anul 1901 munca sa pentru luminarea poporului. Ca preot apoi la Schitul Frumoasa a desfăşurat timp de nouă ani cea mai frumoasă activitate pastorală. Despre vrednicia lucrării sale a simţit şi ministerul, care i-a mulţămit şi i-a încredinţat medalia „Răsplata Muncii". Muncind de zor la biserică, şcoală, bancă, prin sfat la uşa bisericii prin cooperaţie în mijlocul enoriaşilor săi, el şi-a căpătat iubirea şi stima din partea tuturor.

Dorinţa, de a fi mai aproape de familie la făcut să treacă la Vălcele (lângă Tg. Ocna). Acolo la prins vremea crâncenă a războiului. Sub ghiulelele inamicului, care a adus jalea şi ruina, el şi-a căutat cu cele religioase pe enoriaşii săi şi ai satelor de prin prejur. Fire curajoasă, îndrăzneţ în faţa primejdiei, prezenţa sa acolo sub ploaia de gloanţe, a înbărbătat pe toţi cari primiau cuvântul său călduros. Gospodăria sa s'a risipit, copilaşii săi s'au mărit. Şi trebuia muncă.

Trecu la Grozeşti, unde domnia ruina. Biserica atinsă de ghiulele, casa parohială desbrăcată de podoabă şi atenause, aşteptau venirea sa. Şi a început a munci. A alergat în toate părţile, prin sate după ajutor.

In scurt timp gospodăriile se refăciau. Casa parohială se completă. Biserica îşi dobândi înfăţişarea ei de altădată. Dar invidia omenească îl urmăria. Printr'o ţesătură de intrigi şi vrăjmăşie i-s'a luat parohia. A fost asvârlit pe drumuri. S'a retras forţat la Buciumi. Şi aici, aceiaşi muncă. Fără leafă, fără sprijin material, el munci de-şi făcu Buciumii lui mai întâi comună şi apoi parohie. Forţele sale se reîmprospătau. Curajul faptelor sale îi dădea spor la lucru. Un viitor mai dulce părea a i-se ivi înaintea ochilor. Fii săi vor fi preoţi. Ei vor fi sprijin. Vor lupta mai departe. Dar iată că Duminică 31 Ianuarie 1926 un sobor de preoţi în frunte cu păr. iconom Stavrofor Gh. Marcu şi în glasul cântăreţilor, urmat de mult popor el a fost aşezat în lăcaşul de veci. De acum el va fi în linişte. Copilaşii săi mărunţi şi soţia sa văduvă vor fi martorii principiului său de viaţă, totul pentru alţii, totul pentru popor, nimic pentru sine şi ai săi. Păstorul cel bun sufletul său îşi pune pentru oi.

Gh. Robu

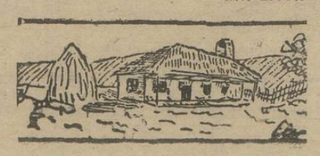

Nu intrăm în pământ de durere?

Un cotidian românesc şi acela al unui partid politic nimicit de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina" din Cluj.

Soroca în trecut şi prezent

X

„ Drept scuză pentru această nesupunere, unii moldoveni ne-au obiectat cum că poporul dela ţară nu cunoaşte de loc limba rusă şi prin urmare nu înţelege serviciul divin oficiat în această limbă. Noi afirmăm că nu numai în fundul depărtat al Basarabiei, unde populaţia a rămas complect românească, dar chiar în Chişinău am întâlnit ţărani moldoveni cari nu ştiau un cuvânt rusesc. Acest fapt nu se poate explica printr'o tendinţă separatistă, ci numai şi numai prin incapacitatea ţăranului moldovean de a învăţa şi de a se dezvolta, oricum ar fi această recunoştinţă a limbei slave nu trebue considerată ca o piedică la întroducerea limbei ruseşti în biserică.

Dacă voim ca populaţia rusă să nu se românizeze, dacă dorim ca Basarabia să nu devie obiectul dorinţelor şi agitaţiunilor românofile, ci din contra să se unească organicesţe cu Rusia, atunci trebue, prin mijlocul şcoalelor, să ne grăbim a face ca macar jumătate din ţăranii moldoveni să devie ruşi.

Spre această ţintă tocmai tinde sistemul de învăţământ public, adoptat acum de ocârmuire".

Cu acest fel de propagandă, s'a observat însă în Basarabia un indeferentism manifestat pentru biserică. Biserica rămânea deşartă şi mulţimea sectanţilor creştea. Românul din fire nu e aplicat spre schismă, cu toate acestea în jud. Soroca s'a constatat că şi ţăranii români progresau religiunea ştimdistă, un fel de protestantism .

Pentru a combate răspândirea printre poporaţiunea Encala a sectei ştimchiste, eparhia întrebuinţa două mijloace: acela a misionarilor, care îmbla prin sate şi făcea predici şi acela al distribuirii unor broşuri scrise în contra ştimchei.

Nici unul din aceste mijloace n'a adus rezultatele dorite, misionarii vorbind limba rusă, nu erau înţeleşi nici de români, nici de ruteni, elementul dominant în şturdă, iar cărţile: „Convorbitorul pravoslavnic" (pravoslavnai sobesedric) şi „Lectura de Duminecă" (voscresenoe ucenie) nu se puteau citi de populaţia fără carte.

***

Azi Soroca cu toate că n'are gară, canalizare şi tramvaiuri, totuşi se resimte o undă de înviorare sub ocrotirea românească. Oraşul e iluminat cu electricitate. Din Sept. 919 are o grădină publică „Bulevard", trei biserici ortodoxe (una în mahalaua Zastânca) o biserică catolică, 19 sinagogi, un spital de stat, 3 licee, din care unul tehnic agricol, o şcoală normală de învăţători, o şcoală medie de băieţi creştină şi una izraelită, 3 şcoale primare şi o baie.

Economiceşte stă destul de înfloritor: două bănci, mai multe cooperative, o fabrică de pielărie, 4 fabrici de ulei, 6 fabrici de săpun, 2 fabrice de bere, 3 fabrici de apă gazoasă, o fabrică de bomboane şi un atelier tehnic şi agricol.

Afară de „Cetate", în Soroca se află monumentul ridicat în Octomvrie 1921, în memoria bravului general Stan Poetaş, ucis de bolşevici mişelește, când au năvălit în nordul Basarabiei, în urma revoluţiei.

Ca propaganda culturală s'a făcut puţin. Singur neobositul luptător naţionalist C. Ifrim, preşedintele „Ateneului popular Tătăraşi" din Iaşi a vizitat Soroca şi după ce a dat aci o serbare admirabilă şi-a legat aci o strânsă prietenie cu căpeteniile culturale, politice şi administrative.

Aseştia au ţinut să răspundă printr'un gest ce va rămâne memorabil. Intorcând vizita în vechea capitală, a Moldovei, sorocenii au venit în număr mare (aproape 800 de delegaţi) cu plancarte pe târguri şi comune cu inscripţii înduioşătoare: „Sorocenii aduc salut de frate ieşenilor", „Nu am uitat vechea noastră capitală", etc.

Cezar Stoika

BUNĂ-VESTIREA

25 Martie

Incă la începutul neamului omenesc, îndată după păcatul celor dintâi oameni, Dumnezeu a făgăduit că va trimite un Mântuitor, care să șteargă păcatul și să deschidă oamenilor iarăși ușile raiului. Această făgăduință Dumnezeu a reînoit-o mereu prin patriarhii cei de demult, Moisi, și prin prooroci. In acest chip neamul omenesc a fost pregătit pentru primirea dumnezeiescului Mântuitor.

Proorocul Isaia a spus, că Mântuitorul se va naște din fecioară curată și că printr'însul se va împăca cerul cu pământul. Această fecioară a fost Maria, fiica lui Ioachim și Ana din Nazaret. Incă din frageda pruncie ea a fost dusă la biserica cea mare din Ierusalim, ca să-și petrească tinerețele în preajma casei Domnului și în acest chip să se pregătească a fi maică Fiului celui unul născut al lui Dumnezeu.

Iar când s'au plinit vremile, Archanghelul Gavriil s'a arătat celei preacurate în Nazaret, zicându-i: Bucură-te, ceace ești plină de dar, Domnul e cu tine!

Auzind aceste cuvinte, fecioara s'a spăimântat, dar îngerul i-a grăit ei:

— Nu te teme Marie, că ai aflat har dela Dumnezeu. Tu vei naște un prunc și vei chema numele lui Iisus, că acesta va mântui pe poporul său de păcatele lui.

Ingerul, așadar, a fost trimis de Dumnezeu, ca să spună Mariei o veste de bucurie pentru întreg neamul omenesc. Intre toate femeile lumii ea a fost aleasă, ca prin cel născut dintr'însa să se binecuvinteze popoarele.

Maria în acel timp era logodită cu Iosif, din neamul lui David, împăratul de odinioară al lui Israil. Atât ea, cât și logodnicul ei, au făcut făgăduință lui Dumnezeu să trăiască în feciorie curată până la sfârșitul vieții. Deaceea, cuprinsă de mirare, ea a zis îngerului:

— Cum se poate aceasta, de vreme-ce eu nu cunosc bărbat?

Ingerul i-a răspuns:

— Duhul lui Dumnezeu se va pogorî peste tine și puterea celui prea înalt te va umbri. Deaceea, și Sfântul care se va naște din tine, Fiul lui Dumnezeu se va chema!

Atunci, preacurata Fecioară, și-a plecat capul, zicând:

— Iată, eu, servitoarea Domnului, fie mie după cuvântul tău!

Iată, frați creștini, această întâmplare minunată o sărbătorim noi în această zi. După mii și mii de ani ai suferinței Dumnezeu și-a făcut milă de oameni, trimițându-le prin îngerul său vestea cea bună a mântuirii. De-aceea, sărbătoarea de astăzi se numește „Bună-Vestire, și, e o sărbătoare a primăverii, căci după iarna cea îndelungată a morții sufletești, în casa Fecioarei din Nazaret s'a ivit primăvara vieții sufletelor omenești.

Să ne bucurăm și noi, frați creștini, în această zi, socotindu-o ca pe-o bunăvestire și pentru noi. De nouăsprezece veacuri încoace doar și nouă ni-se vestește mereu mântuirea. Cel vestit prin înger ne mântuiește și pe noi de păcatele noastre.

La începutul neamului omenesc prin păcatul Evei celei dintâi s'au închis pământenilor porțile raiului. Prin cea de-a doua Eva, care este preacurata Fecioară, acum se vestește oamenilor deschiderea porților raiului ceresc. Precum prin Adam toți am murit, — spune Sf. Apostol Pavel, — așa prin Hristos toți am înviat.

Iisus Hristos este doar al doilea Adam, trimis din cer ca să curățească păcatul lui Adam celui dintâi. Cel dintâi Adam a fost făcut din pământ, suflând Dumnezeu întrânsul suflet dătător de viață. Tot astfel, Adam cel de-al doilea n'a avut tată pământesc. Precum Adam cel dintâi a fost zidit din pământul feciorelnic, așa Iisus Hristos s'a născut din fecioară curată. Adam cel dintâi n'a avut nici mamă pământească, Iisus Hristos a avut însă mamă, pe Fecioara căreia astăzi i-s'a arătat îngerul, și care este mama noastră a tuturor.

Când Dumnezeu a făcut pe Adam cel dintâi, a sădit raiul pământesc, ca omul să locuiască într'însul. Tot astfel, când îngerul s'a arătat celei curate, s'a început sădirea raiului ceresc, care avea să cuprindă într'insul sufletele celor drepți. Știm însă, frați creștini, că tocmai prin cea dintâi Evă s'au închis porțile raiului pământesc, pentru totdeauna. Prin cea de-a doua Evă însă raiul ceresc s'a deschis tuturor oamenilor, ca să nu se mai închidă niciodată.

Un înger i-s'a arătat și celei dintâi Eve. A fost îngerul cel rău, stăpânul întunericului, diavolul, care a îndemnat-o la păcat. Acest înger rău a amăgit-o spunându-i că va fi asemenea lui Dumnezeu. Acest înger i-a spus un neadevăr, pe care ea crezându-l, și-a pierdut fericirea.

Celei de-a doua Eve, preacuratei Fecioare, i-s'a arătat îngerul luminei. El n'a venit împins de pizmă, ci de dragostea cea nemărginită a lui Dumnezeu. El a venit, ca prin Fecioara curată din Nazaret să ridice pe oameni cu adevărat la Dumnezeu. El a venit să-i vestească nașterea Fiului celui unul născut al lui Dumnezeu, prin care avea să se îndumnezeiască firea oamenilor.

Ingerul a zis Mariei: Bucură-te! Blăstemul e pierit, se apropie ceasul binecuvântării. Cuvintele acestea le-a zis îngerul tuturor oamenilor, căci fiind ca maică a lui Dumnezeu, e maica noastră a tuturor. Prin păcatul Evei celei dintâi a căzut blestem asupra pământului, iar îngeru spune Evei celei de-a doua: Binecuvântată ești tu între femei!

Vedeți așadar, frați creștini, că sărbătoarea de astăzi este o sărbătoare a dragostei lui Dumnezeu față de noi.

Ingerul, care s'a arătat Mariei, ni-se arată și nouă mereu și ne vestește bucuria, mântuirii. Pe acest înger însă îl alungăm adeseori, căci iubim mai mult pe îngerul care s'a arătat celei dintâi Eva, pe îngerul cel rău care a îndemnat-o la păcat, decât pe îngerul care îndreaptă picioarele noastre pe cărarea virtuților. Astfel apoi, vestea de bucurie pe care îngerul a adus-o Evei, nu e veste de bucurie și pentru sufletele noastre.

Intru pomenirea măreței întâmplări a zilei de astăzi, noi rostim rugăciunea „Născătoarea de Dumnezeu“, în care se cuprind și cuvintele ce îngerul le-a grăit celei preacurate. Să rostim mereu această rugăciune, frați creștini, căci e rugăciunea ce vestește mântuirea. Să o rostim, aducându-ne aminte, că cea preacurată prin al cărei Fiu s'a adus în lume mântuirea, ne poate ajuta și pe noi prin ale ei preasfinte rugăciuni. Știm doar, că ea rugătoare caldă pentru tot neamul creștinesc. Și să rugăm pe bunul Dumnezeu, ca în această frumoasă sărbătoare a primăverii, să înflorească și în sufletele noastre minunatele flori ale credinței, nădejdii în Dumnezeu, ca astfel, buna vestire a îngerului, să fie o bună vestire și pentru noi.

Septimiu Popa,

Ogoare neplivite

Prin jertfa, de sânge a celor 800 mii de martiri s'a făcut unitatea națională a tuturor românilor.

Avem o țară binecuvântată de Dumnezeu în a cărui pământ se găsesc toate bogățiile, toate mijloacele traiului.

Fiecare român care și-a făcut datoria către țară și rege și-a primit bucățica lui de pământ, împlinindu-se prin aceasta măcar în parte și unitatea economică. Dar ce-i lipsește românului nostru? Cultura. Iată o chestiune care cere multe răspunsuri.

După unitatea națională și economică trebuie să se înfăptuiască și cea culturală. România s'a format dar trebuesc formați și românii.

Și cine are nevoe de cultură? Țăranul. Privirile tuturor deci, să fie îndreptate la țară către țărani, acolo unde s'a păstrat mai bine ca oriunde, tot ce numim limbă, port și datină. Și cui se datorește această operă de luminare a poporului de jos decât preotului și învățătorului?

Preoții și învățătorii, cari își fac datoria sunt stâlpii puternici de piatră ai neamului nostru. Acolo unde preotul pe deoparte dă îndrumări enoriașilor la biserică iar învățătorul pe dealta pregătește tinerile vlăstare la școală, în acele sate domnește pacea, liniștea, dreptatea.

Unde preotul nu'și va pune toată străduința în slujba Domnului, ogorul va fi plin de buruieni vătămătoare cari vor împedica dezvoltarea seminței.

E vorba de acei preoți — de sigur mai puțini — care își restrâng activitatea lor păstorească numai la ceia ce privește serviciul liturgic iar partea practică adică luminarea minței enoriașilor întru îndeplinirea legilor morale folositoare sufletului și trupului, lasă pe al doilea plan sau nu se interesează chiar deloc. Și atunci ce se întâmplă?

Fiindcă preotul nu caută ca la orice împrejurare, în orice sărbătoare să arate oamenilor însemnătatea acelor zile, să tâlmăcească o dogmă în legătură cu acea sărbătoare, să explice evanghelia, oamenii nu înțeleg bine cuvintele Domnului, sau chiar deloc.

Acei oameni vor fi, ca să zic așa, nenorociți. Fiindcă preotul nu s'a interesat de ei, ci i-a lăsat în părăsire, vor fi pradă tuturor răutăților, vor fi ambițioși, superstițioși, inculți dar cari cred.

In această stare sunt cei mai mulți dintre sătenii noștri când vine îndreptarea calendarului.

Atunci ei nefiind deprinși cu diferite explicări și comunicări de lucruri noui, nu se vor supune; fiindcă preotul n'a știut să se apropie sufletește de ei.

Fiind inculți nu vor putea înțelege schimbarea, cum că nu ne mai puteam conduce după un calendar necomplect. Iar mulți cari au înțeles, nu vor să'l țină — numai — din ambiție, ca să fie contra preotului. Fiind superstițioși cred în diferite visuri și întâmplări de nici o însemnătate. Bineînțeles, că sunt și oameni de aceia temători de Dumnezeu, cari se supun mai marilor lor și mai ales slujitorilor bisericei. Fericiți de acei cari se supun fără murmur căci au îndeplinit o poruncă ca a sfântului Apostol Pavel care zice: „Tot sufletul să se supună stăpânirilor celor mai înalte; căci nu este stăpânire care să nu vină dela Dumnezeu. De aceia cine se împotrivește stăpânirii se împotrivește rânduelii puse de Dumnezeu; și cine se împotrivesc își vor lua osânda.“

Și câți sunt oare cari fac întocmai, cari nu se supun după cum spune sf. Apostol își vor primi osânda.

Sunt mulți oameni cari cred că preotul, învățătorul și acei din sat cari au înțeles necesitatea schimbării, caută a convinge și pe alții, sunt plătiți de cineva. Am auzit pe mulți zicând: „Patriarhul acela i-a atras pe preoți și învățători și acum vrea să ne atragă și pe noi“, așa că se uită la preot și învățător ca la niște spurcați, ca la niște vânzători de credință. „Ne-a vândut credința catolnicilor maică“, auzi pe unele femei. Ei care nu știu nici să pronunțe cuvântul catolic și cu atât mai mult nu vor ști ce înseamnă, au pretenția să îndrepte pe Patriarh și pe toți acei oameni învățați.

Unii sunt atât de orbiți încât li-se pare că orice manifestație sau faptă a învățătorului pentru binele comun, o consideră ca rea și umblă pe toate căile, întrebuințează toate mijloacele pentru a-i împedica realizarea. Sărmanii! Prin asta nu știu că'și tae craca de subt picioare.

Și prin aceasta se distruge acel raport dintre școală și familie. Ce lucruri triste! Și din ce cauză toate acestea?

Din cauza inculturei și lipsei preotului de scrupul. Aceasta este starea multor din satele noastre din Moldova unde preoții, mulți din ei, nu-și înțeleg marea lor misiune și răspundere și mai ales preoții bătrâni căci cei tineri când vin în parohii găsesc această tristă stare. Și ei venind de pe băncile școlii fără experiență când intră în valul vieții au foarte mult de luptat până ce curăță ogorul de acele buruieni vătămătoare.

Nicolae Valentin

10 sfaturi de igienă pe săptămână

1. Laptele mamei este cea mai prețioasă avuție a copilului.

2. Nimic în lume nu poate înlocui laptele și inima mamei.

3. Fiecare mamă este datoare să-și alăpteze ea însăși copilul.

4. Numai medicul are căderea să oprească pe mama în anumite cazuri de boală de a-și alăpta la sân copilașul.

5. Cei mai mulți copii, nehrăniți la sân sunt sortiți peirei.

6. Laptele mamei nu poate fi înlocuit cu nici un alt fel de lapte. Laptele mamei e hărăzit de Dumnezeu copilului, precum cel al vacei e al vițelului ei.

7. Nu dați copilului sân de câteori plânge. Cea mai folositoare și cuminte alăptare este să i-se dea sân din 3 în 3 ceasuri.

8. Noaptea nu deșteptați copilașul să-i dați sân decât în primele 5 luni și atunci cel mult odată pe noapte.

9. Nu dați să sugă din acelaș sân, dați-i din amândoi sânii.

10. Luați aminte mamelor!

Copii slăbănogi, ofiliți ce zac mereu și cărora porțile spitalului sunt deschise totdeauna sunt cei hrăniți cu alt lapte decât cel al mamei.

Dr. OD. APOSTOL

Legenda înființării Târgului Hurezul (Vâlcea)

La marginea de răsărit a depresiunii subcarpatice Baia de Aramă-Hurez își rasfață privelițtei, Hurezul, cu casele sale mari și frumoase clădite mai toate în stil orășenesc.

Călătorul sosit aci vede imediat, că are de face cu mic centru comercial. Bogat cu vite, în fânațe, în livezi cu pomi roditori și mai ales cu pădurile ce se așternd pe munții ce vegniază la capătul de meazanoapte al lui, într'un viitor cât mai apropiat toate acestea îi va asigura o mare extindere comercială și industrială.

Așa se prezintă Hurezul și împrejurimile, azi.

Inainte vreme, pe locul unde viețuește acum orășelul, era un simplu popas pe care îl faceau carele ce mergeau din Târgu-Jiu către R.-Vâlcea sau către Drăgașani—Slatina.

Locul era ținut cu ambotic (arendă) de către oameni din satele învecinate. Nici o clădire nu trăda urmele vreun locuințe omenești:

La mănăstirea Hurezului (chiar la poarta ei) se facea un târg vestit, de câteori pe an nu știu, la care venea lume din depărtări mari și tolbași (un fel de negustori cu cutii de lemn purtate în spate) în care aveau diferite mărunțișuri și pânzeturi.

Actele de proprietate și hotare

Anul 1541. Copie de pe traducțiunea veche a cărții lui Vladu Voevod, act ce se păstrează în Arhivele Statului în pachetul No. 8 al Mănăstirii Hurezul, prin care întărește stăpânirea lui Vâlcu dela Rămești, asupra moșiei din Rămești.

Din document extragem următoarele:

„Dat-am Domnia mea această poruncă a domniei mele slugi, domniei mele Vâlcului dela Rămești și feciorilor lui câți Dumnezeu îi va da, precum le-am dat lor ocină în Rămești în siliștea satului, un loc de casă, precum l'au cumpărat Vâlcul dela Lupșa drept 40 bani gata“.

Și iar au mai cumpărat Vâlcul o falce dela Slav drept un porc.

Și iar au mai cumpărat Vâlcul o livadă dela Dan drept 40 de aspri.

Și iar au mai dat Vâlcului acum în Vârzoteni partea lui Stănilă toată, precum o au cumpărat Vâlcul dela Stănilă drept 50 de aspri din Luncavăț până în deal.

Și iar au mai cumpărat Vâlcul 2 livezi dela Stan drept 30 de aspri.

Și iar au mai cumpărat Vâlcul 2 livezi dela Drăgoi drept 30 de aspri.

„Și iar au mai cumpărat Vâlcul și cu frate său Stan partea lui Stanimir toată și partea lui Drăgoiu toată și partea Stancului toată și a frățni său toată, și partea lui Stănilă toată, să le ție frățește, și iar au mai cumpărat Vâlcul și Stan dela acești oameni, ce scriu mai sus, aceste părți, drept 120 de aspri gata, care sunt din fântână până în ulm, și iar au mai cumpărat Vâlcul și Stan și i-am vândut acest sat ce iaste mai sus zis toată moșia care se va alege din câmp, din padure, din apă, din siliștea satului de peste tot hotarul cu livezile și cu munții și cu toți rumânii câți scriu în zapisul lor cel de vânzare cu care s'au vândut boiarului meu afară numai din trei rumâni: Antonie cu feciorul lui, i Zaharia cu feciorii lui, i feciorii lui Dumitru Ion, i Marco, aceștia nu i-am vândut că i-au fost ertat soțul meu la moartea dumnealui, însă acești rumâni numai ei, capetele lor, fără de moșie . . .“

1691, Iunie 11. Copie de pe hrisovul prin care Constantin Basarab Voevod dă Mănăstirii Hurezul, satul Hurezul.

Din care extragem următoarele:

„Iar după ce ne-au miluit Dumnezeu cu Domnia și stăpânirea țării acesteia și dintru Dumnezeescul năstav cugetat-am întru inema noastră a zidi și a înălța Sf. Mănăstire pe locul satului Hurezi, găsindu-se locul cu acela bun și scaun de mănăstire și cu ajutorul lui Dumnezeu începând temei de zidirea Mănăstirii, dat-am Domnia mea și am închinat Sf. Manastiri satul acesta Hurez, tot satul cu tot hotarul și cu toți rumâni câți scriu în zapisul jupânesei Stanei și al fiului său Matei, anume ca să fie St. Mănăstiri moșie ohavnică și stătătoare în veci.“

Paremi-se că Sf. Sa părintele Ioan, egumenul de Hurez (precis nu știu) a găsit cu cale ca nu cadrează viața de călugări cu bâlciul care ațâță patimile și răscolește simțirile călugărilor mai tineri, pe care de multeori i-a văzut se zice, cu sângele eșit în față făcând cu ochiul fetițelor din bâlci.

Din aceasta cauza, poate și din egoismul lui de om bătrân, de comun acord cu tot soborul sfintei mănăstiri a reușit să mute târgul ce se făcea aci, dincolo peste dealul Ulmetului, pe locul unde era popasul de care, ca astfel viața monahală să nu mai fie ispitită de cele lumești.

Aici au început să se facă șandramale, șetre, case până a crescut târgul așa cum se vede azi.

Se zice că prima clădire care s'a ridicat a fost o brutărie zidită pe locul unde se află azi vechia și neîncăpătoarea biserică a Târgului-Hurez.

Adevăr în această legendă este mult. Că nu se vor fi înlănțuit întâmplările așa cum le descriu, eu nu sunt de vină, fiindcă așa le-am auzit.

In sprijinul afirmației că în această legendă se află mult adevăr dau publicării câteva acte, găsite într'o ocolnică ce mi-a căzut în mână.

* * *

O contraversă rezultă din aceste acte și legendă. Satul care se numește azi Romanii de jos și face parte din com. Romani, reese din acte că numele lui adevărat a fost satul Hurezului și că adevărata vatră a comunei a fost satul Romanii de sus, proprietatea lui Roman.

Din acte mai rezultă că: Constantin Brâncoveanu a cumpărat satul Hurezului cu totul și că pe o parte liberă a lui a clădit mănăstirea.

Legenda zice că pe pământul înstrăinat de Roman și revenit de drept stăpânirei, a clădit Brâncoveanu, mănăstirea. Deci pământul pe care se înalță sfântul locaș nu a fost cumpărat de Constantin Brâncoveanu cum scrie actul, ci Brâncoveanu a clădit mănăstirea pe pământul revenit stăpânirea prin înstrăinarea făcută de Roman.

I. D. Simionescu, înv.

Un sfat bun

Primăvara e ca și sosită; iar pământul se va desgheța. Sărbătorile Paștilor se apropie, iar femeile vor avea nevoie de lut pentru lipitul caselor. Fiți cu băgare de seamă, când să pați lut. Nu intrați în lutării, căci pământul fiind desghețat, lutăria se poate surpa și moartea este gata. Sfătuiți-vă copiii, să nu se joace prin lutării. Pe cât pare acest sfat de banal pe atât este și folositor, gândindu-ne câte nenorociri s'au întâmplat la săpatul lutului, deaceea zic: „Paza bună trece primejdia rea“. *Ioan Nazarie, înv.*

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 23—26—13

Ştiinţă

Cunoștinți folositoare

Cum văd culorile păsările

După experințe făcute de Dr. H. Erhard din Münich, păsările cari sbor ziua văd totul în o culoare roșie portocalie și nu disting albastru și violet.

Păsările de noapte nu văd roșu și ochiul lor primește și vede culoarea albastră și violet.

Păsările au niște mici globule de oloi pe retina ochiului, globulele care lucrează astfel ca ecran pentru anumite culori. Așa afirmă Dr. Erhard.

O nouă invenție în automobile.

Se zice că la Michingham, în America, s'au început construcția unor automobile în cari aparatele de conducere, frână, etc., sunt făcute cu tuburi cu presiune de oloi. (Ian. 1926.)

Intărirea plumbului.

Societatea americană Western Electric Company anunță această descoperire.

Plumbul se amestecă cu un aliaj în foarte mică cantitate și e tratat prin o încălzire specială. Plumbul căpătat astfel este de trei ori mai tare ca plumbul ordinar.

Una din întrebuințările acestui fel de plumb este la învelirea cablurilor telefonice.

Flacără care arde în apă.

Un savant belgian Oscar Brunler a inventat un aparat care arde cu ajutorul aerului sub presiune. Se aprinde întâi aparatul și pe urmă se lasă să fie cuprins de apă.

Cu modul acesta toată căldura e întrebuințată și nu se pierde nimic.

Serum contra mușcăturilor șerpilor veninoși

Raymond Ditmars, dela Parcul Zoologic din New-York, a descoperit serum contra mușcăturilor veninoase. Veninul e injectat la cai, și de aci se scoate serum antivenînos.

Ca acesta să fie efectiv, e necesar să provină din injecția chiar a veninului contra căruia se luptă. Experiențele făcute au dus la rezultate excelente și pacientul se vindecă în 24 de ore după mușcătură.

Cum se simte prin ajutorul ghetelor că are să ploae

Pielea ghetelor e foarte sensibilă la umezeală. Prin umezeală ea se strânge, apasă pe picior, în special pe bătături, și de aceia bătrânii spun că va ploua când încep să-i doară bătăturile.

Răsboiul între furnici

Un învățat naturalist, Sir John Lubbock, a spus „Furnica seamănă la apucături cu omul, mai mult de cât oricare alt animal.“

Furnica are o inteligență superioară și aplică aceasta și în răsboaele ce le duce cu alte furnici, cu calm, ca și cum ar gândi în pace.

O luptă între furnici s'a dat în Grădina Zoologică din Londra

Aici se afla o colonie de furnici instalată de mai bine de trei ani. O altă colonie se instalase aproape de curând. S'a întins o bucată de scândură între cele două colonii.

Câteva furnici din colonia veche trec puntea, și ajung la colonia nouă. Ele nu s'au mai întors acasă.

Acesta a fost motivul pentru care colonia veche a hotărît răsboiul.

Ce credeți? S'au năpustit toate pe punte, ca la capătul ei, să fie rând pe rând omorite de colonia nouă.

S'au pornit câteva din cele mai îndrăsnețe, mai pricepute la răsboi, cari au trecut puntea ca cercetași sau patrule în teritoriul inamic.

Ele n'au întâlnit nimic, pentrucă colonia nouă era în furnicar, neștiind că li-s'a declarat răsboi.

Patrulele s'au întors înapoi.

In acest timp se ținuse aci un consiliu de răsboi, și o grupă destul de numeroasă de răsboinici, aranjați în coloane și bine aliniați, ca falangele lui Alexandru Makedon, pornesc spre punte. Alți răsboinici scormonesc nisipul și fac munți mici, fortificații pentru cazul de nevoie.

O furnică din colonia nouă, se plimba afară la aer, când vede înaintând coloanele inamice. Intră în furnicar și anunță pe celelalte.

Toate es afară și se prepară să lupte. Un carnagiu îngrozitor urmează. Lupta a durat patru zile și patru nopți. La un moment dat, s'a încheiat un armistițiu de câteva ore.

Probabil că convenționea a fost călcată de una din părți, căci lupta a reînceput și mai dârză.

Cu fălcile, se mușcau una pe alta în lupte individuale, de una contra alteia. Își mușcau picioarele și se lăsau astfel în situație de a nu mai putea merge. Lupta a fost câștigată de colonia nouă. Puținele rămase în viață din colonia veche au fost luate sclave de cele noui.

Lucrătorii (furnici) au cărat departe morții și și-au reînceput viața în pace.

Puterea furnicei, ținând seamă de mărimea ei și de greutatea ce-o duce, este extraordinară.

Când o furnică cară o greutate, pe o înălțime oarecare, corespunde cu puterea (în proporție) pe care ar trebui s'o aibă un om care ar duce un cufăr de o jumătate de tonă (500 kg.) pe o scară de 25 de trepte.

O furnică duce în gura ei, o greutate de 3000 de ori mai grea decât corpul ei întreg.

Dacă omul ar avea aceiași putere în proporție cu furnica, omul ar trebui să ridice o locomotivă și să poată merge cu ea în spinare.

Sunt unele furnici (din Africa), care sar o distanță de 30 centimetri. In proporție, omul ar trebui să poată sări o distanță de aproape 50 m.

Furnicile își îngroapă morții, cu ceremonial, cu lume de furnici, după mortul purtat în gură de câteva din ele.

Experiențe de auzit dela diferite înălțimi

Aceste experiențe s'au făcut cu un balon captiv.

Vocea omenească se aude dela 600 metri înălțime.

Orăcăitul broaștelor dela 1000 de metri înălțime, clopotele bisericilor dela 1800 metri, detunătura unei arme dela 2000 metri, sgomotul trenului mergând, dela 2800 metri, fluieratul unei locomotive se aude din balon, dela o înălțime mai mare de 3300 de metri.

Methomolul

E un alcool, fabricat în Germania pentru combustibil. Dacă se bea e tot atât de periculos pentru sănătate ca și acoolul din lemn.

El produce orbirea și chiar moartea.

Comandor Buchholtzer.

Parlamentul Țării

In ședința Camerei deputaților, dela 10 Martie, d-l V. Brătianu, ministrul finanțelor, a făcut un apel la toate partidele din opoziție să se ridice deasupra patimilor politice și să nu închee această legislatură fără să voteze legea băuturilor spirtoase; asemenea și pentru legea timbrului în contul aplicării căreia figurează în buget suma de 400 milioane lei în plus peste cifra anului trecut.

In ședința dela 13 Martie a Camerei, d-l Lupaș, a arătat starea desperată a populației din jud. Soroca și că administrația nu este nicidefel cruțătoare cu lumea aceasta bântuită de foamete, față cu aplicarea legii timbrului.

La Senat în ședința dela 13 Martie, d-l Dr. Teofil Lupu și Dr. V. Bianu au vorbit asupra proectului organizării ministerului sănătății.

Aceste au fost discuțiile cele mai însemnate ale Parlamentului în curs de o săptămână; încolo aceeaș perdere de vreme, vorbărie și acuzări.

La petreceri, la serbări, la nunți, — cu orice prilej — îndemnați pe bunii români să subscrie acțiuni la „Cultura Poporului“ pentru înființarea unui Cotidian.

Se găsesc pretutindeni inimi bune și oameni conștienți și de fapte. Ne trebue la toți voință și vom înfăptui ce mulți stau la îndoială, mai cu samă acei cari vor slăbirea neamului românesc și să bijbuim mereu prin întuneric.

Norodul adunând bani va creea la Cluj, Cotidianul cinstit al celor mulți și cu adevărul alături, iar nu presa celor puțini dar îmbogățiți din spoliațiunea masselor și în urma afacerilor veroase din politică.

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“,

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a păsit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă Lei 142.800

D-l Ion Buda, farmacist, Bilcirești (Ialomița)
5 acțiuni . . . . . Lei 1.100

Total Lei 143.900

Cultura plantelor de nutreț

O grijă care frământă acum populația satelor noastre este lipsa de islazuri (păsune).

Primăvara sosește aducând amintе sătenilor de vechiul obicei care îi fac să se întrebe „că unde vor scoate vitele la păsune“.

Dealtfel se știe că în comunele unde s'au rezervat islazuri comunale suprafața calculată pe cap de locuitor în cea mai mare parte nu trece de o jumătate de hectar; deci o suprafață care dacă poate ajunge pentru o vită mare, neîndestulătoare pentru un mic agricultor cu 2 vite de muncă și o vacă de lapte.

Deaceia, față de timpurile în care trăim, trebue napărat să recurgem la alte mijloace, care nu pot fi decât să ne deprindem a cultiva plante de nutreț făcând ca de pe suprafețe mici, să dobândim producțiune mare.

Ca plante de nutreț putem întrebuința mai toate cerealele combinate cu unele leguminoase, cum ar fi mazărea sau măzărichea, apoi sorgul, porumbul, meiul păsăresc, mohorurile (păringurile); dar cele mai bune plante de nutreț sunt: lucerna și trifoiul.

Lucerna fiind planta cea mai nemerită pentru nutreț o voi descrie mai pe larg.

Istoricul. — Se cultiva din timpuri foare vechi, mai ales de popoarele orientale, care au început a o cultiva cu câteva sute de ani înainte de Christos. In Europa s'a adus din Asia Mică.

Pământul priincios. — Reușește mai în toate felurile de pământ afară de cele mocirloase, chiar și în cele sărace de oarece ia își bagă rădăcina la adâncimi destul de mari. S'a văzut lucernă cu rădăcina de 12 până la 15 metri.

Prepararea terenului. — Se face prin o arătură adâncă de toamnă și una mai în față, primăvara. Cere un teren bine mărunțit.

Modul sămănatului. — Se face cu mâna prin împrăștiere sau cu mașina prin împrăștiere sau rânduri. Dar pentru lucernă pe suprafețe mici e mult mai bine a se semăna cu mâna. E bine a se semăna cu o plantă protectoare cum ar fi ovăsul sau orzul, adică să samănă întâi orzul și dupăce a răsărit se samănă și lucerna astupând sămânța cu a grăpătură ușoară făcută cu grapa de spini (mărăcini).

Cantitatea se seamănă la hectar, Se seamănă 20—25 kgr. și întotdeauna din sămânța garantată fără torțel (cuscută).

Locul asolament. — Lucerna merge bine după o plantă prășitoare sau leguminoasă. Dealtfel ia nu face parte integrantă într'un asolament, fiindcă e o plantă vivace. Se va evita sămănatul în țeline. Lucerna sămănată odată pe un loc durează 8—10 și chiar 15 ani și se poate cosi de 3—4 ori pe vară, ceiace permite unui agricultor mic să-și poată ține destul de bine 4 vite fără să aibă nevoie de păsune.

Agricultorul iubitor de vitele sale nu va sta un moment la îndoială și va cultiva lucerna, mijlocul cel mai bun de a scăpa de grija păsunei.

V. Enache

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Baia-Sprie

Un distins dascăl și un luptător vajnic pentru ideia națională românească sub stăpânirea ungară, este d-l Atanasie Lupan, care împlinește pe catedra școalei românești 53 ani de activitate. Meritele sale sunt recunoscute prin acordarea decorației „Răsplata muncei pentru învățământ cl. I, iar Asociația învățătorilor din jud. Satu-Mare, l'a proclamat președinte de onoare.

Primăria orașului Baia-Sprie i-a înaintat această adresă:

„D-lui Atanasie Lupan, directorul școalei primare urbane.

Consiliul orășenesc vă aduce la cunoștință că în urma serviciului de 53 de ani la catedra școalei române și mai ales în urma alor 38 de ani împliniți la școala română din acest oraș, în lupta contra maghiarizării, stând ca o stâncă, ținând piept șuvoiului și infiltrând în inimile copilașilor români iubirea de neam; pentru serviciile aduse acestui oraș și pe cale politică ca reprezentant în acești 38 de ani; ca răsplata muncii și luptelor naționale, acest consiliu, în comisiunea de numire a străzilor ținută în anul 1919, strada care conduce în livada Eminescu se numește strada „Atanasie Lupan“, ceiace s'a aprobat și de Ministru de Interne, directoratul general din Cluj.

Baia-Sprie, în 31 Decembrie 1925.“

Afară de aceasta bătrânul dascăl a mai primit 3 diplome de onoare dintre care cea mai însemnată este a Reuniunei învățătorilor români, înființată de el unde a stat ca președinte șase ani.

Toate bune! Lumea îl admiră, chiar și d. ministru i-a prelungit activitatea școlară și anul acesta. Nimeni, însă, nu l'a întrebat: cu ce mijloace își crește prin școli 9 copii? S'a găsit un singur suflet mare, d. inginer Petru Lucaciu, un prietin al învățătorilor, care i-a trimis 1000 de lei și alte de trebuință. Cu ocazia decorării din partea ministrului, însărcinat fiind un deputat, acesta l'a asigurat în public că v'a primi și gradațiile legale după merit 25 la sută dar nici până azi n'a sosit nimic deși bătrânul Lupan a petiționat de două ori. Poate îi va sosi și acest drept cu plata de pe ceea lume.

St. Oprescu, înv.

Din Izvoarele (Turda)

In seara de 7 Februarie, la noi a avut loc o serbare școlară condusă de dirigintele școalei, care a ținut și o cuvântare despre însemnătatea acestor serbări. S'au distins elevele și elevii: Simon Ana, Popa Ana, Vasinca Ana, Barta Maria, și Cozma Simion, Mulea I., Mulea N., Patrașcu T. și Vasinca Adrian, în recitări și piesa jucată.

D-l diriginte a dat o masă celor de față, preotul Emil Felea, a adus laudă celor cari muncesc pentru astfel de serbări. D-l I. Hodoș, înv., a mulțămit d-nei și d-lui diriginte al școalei.

N.

DIN CAPITALA ȚARII

— Dela redacția noastră bucureșteană —

Ședătoarea VI-a „S. S. R“. Interview cu d-l Liviu Rebreanu. Ședătoarea IV-a a „Caselor Naționale. Diverse.

Sâmbătă 6 cor, a fost ultima ședătoare dată de „Societatea Scriitorilor Români“. Se anunțase conferința d-lui Octavian Goga, însă d-sa nu a putut să vie. Au citit din operile d-lor, d-nii: Cincinat Pavelescu, Horia Furtună, Alex. Cazaban, Canton Teodorian, G. Gregorian și I. Georgescu.

Cu acest prilej am căutat ca d-l Liviu Rebreanu, distinsul nostru prozator, președinte la „S. S. R“. să ne spună pentru cititorii „Culturei Poporului“ impresiile avute cu prilejul acestor ședători.

— Incheind ciclul acesta de 6 ședători — ne spune d-sa — m'am convins că publicul român, a căpătat oarecare educație literară. Succesul material a fost mare, dar cu mult mai mare a fost cel moral. Au fost cinci conferințe cu caracter literar-național și au citit din operile lor 60—70 de scriitori, cărora publicul român bucureștean le-a făcut o admirabilă primire. In general s'a văzut și s'a apreciat de publicul nostru că literatura noastră a început să prospere, să rivalizeze cu cele străine.

— Cari sunt proectele viitoare?

— Dela viitor ne așteptăm mult bine. Vom organiza un mare ciclu de ședători în număr de 12—15 și sperăm că publicul nostru le va primi tot așa de bine ca și pe cele prezente“.

Am mulțumit pentru bunăvoința și am părăsit pe unul din cei mai de seamă prozatori în viață.

— Miercuri, 10 Martie, a avut loc la Fundația Universitară „Carol I“, a IV-a ședătoare a „Caselor Naționale“.

D-l Țițeica, profesor universitar, spune următoarele:

Publicul să nu se aștepte să țiu o conferință mai cizelată, față de un program așa de reușit. Pentru ca să fiu și mai natural vă voi spune că voi vorbi obișnuit, iar conferința mea nu va fi lungă cât o zi de post. Subiectul meu de astă seară va fi postul.

Dar întâi să lămurim ce va să zică post. Postul însemnă în trecut o chestie materială. El consta în a mânca fasole, mazăre, mințării etc. Dacă stăm puțin și ne gândim vedem că și astăzi se mai păstrează acest post și această concepție de a posti.

Bătrânii noștri îi dădeau postului o interpretare superioară. Ei făceau prin post o purificare sufletească, o purificare morală. Astăzi putem să spunem că postul se deduce numai la ceva material și nu se mai face acele rugăciuni dictate de cartea sfântă: Evanghelia, Postul însemnează astăzi, a te priva dela mâncarea diferitelor grăsimi, este o renunțare materială. Se socotește astfel că spiritul se reduce. Postul am mai putea zice că este o spiritualizare. Oamenii în acest post trebue să-și facă o reculegere sufletească. In post prin țările străine, se face la biserică un fel de concerte religioase spirituale. Se vede că în străinătate s'a înțeles că de asupra noastră există o lume spirituală.

Fiindcă veni vorba de muzică, dați-mi voe să fac o parenteză în conferința mea de astă seară. La noi, artiștii muzicali nu sunt apreciați. Am să vă dau următorul exemplu: Zilele trecute să dedea la Ateneu un festival „Beethoven“, ale cărui fonduri erau destinate ridicării la conservator a unui bust marelui nostru dramaturg I. L. Caragiale. Și-a dat concursul și pianistul Dumitriu, cel mai bun interpret din lume al lui Beethoven. Concertul pe care l-a dat Dumitriu a fost admirabil. Ei bine sala era goală. De ce? Pentrucă pianistul se numia Dumitriu iar nu Demitroff sau cine știe ce nume străin, Când vine un străin în Capitală toți se reped, care mai de care să-și cumpere și să se înscrie cu bilete. La artiștii români, cari sunt cu mult mai superiori celor străini, nimeni nu se duce. Este o înjosire a genului românesc. Asemenea este și cu marele nostru violoncelist Dimitrescu, căruia astăzi nimeni nu-i mai dă atenție. Zilele trecute s'a acordat un premiu național de compoziție maestrului G. D. Kiriac. In toate jurnalele s'au anunțat numai simple notițe pe când chipul lui Munteanu și Tomescu, al cadavrului dela Brăila, al lui Dâmboviceanu își găsește locul de frunte în ziarele române. In străinătate s'ar fi consacrat numere speciale din publicațiile țării, în cari s'ar fi publicat tot ceeace ar fi fost în legătură cu sărbătoritul. Pe Dinicu, iarăși l-am uitat.

Ar trebui să ne spiritualizăm, să ne înălțăm sentimentele către un tărâm mai idealist, să ne iubim compatrioții talentați cari ne fac cinste cu talentul lor, să le prețuim geniul. Un popor nu se poate numi cult decât atunci, când poate să-și aprecieze talentele sale. In România această apreciere nu se face și nu știu de ce.

D-l profesor universitar Dr. Nicolae Minovici, a vorbit despre: „Moartea aparentă și pericolul de a fi îngropat de viu“. D-sa compară viața cu un copac. Viața ca și copacul nu pot fi supuși la aceleași împrejurări în diferite anotimpuri. Ce este viața, ce e moartea?, nu a fost definită în mod științific încă de nimeni. Apoi d-sa aduce la contribuție numeroase exemple distractive de unde s'a putut vedea cum cineva poate fi îngropat de viu din cauza obiceiurilor prea brutale populare. Arată apoi importanța camerilor mortuare de pe lângă cimitire.

Interesanta conferință a d-lui Minovici, a fost ascultată cu un deosebit interes, adevărul fiind spus într'o formă exportivă glumeață.

A urmat apoi un bogat program artistic aranjat cu multă pricepere de către maestrul Aurel Eliade dela Conservator, la care și-au dat concursul următorii artiști: D-ra A. Elefterescu, dela Opera Română, a cântat arii naționale, cucerind meritat aplause. D-sa a fost îmbrăcată într'un frumos costum românesc. D. C. Bercaroiu, a declamat cu mult simț comic, monoloage, imitații etc. D-l C. Teodorian, dela Opera Română, a cântat cu pricepere din Verdi și mai multe cântece naționale. Ședătoarea s'a încheiat cu un duett: Elefterescu Teodorian foarte reușit. D-na Aglaia Ionescu a acompaniat cu tact și simț artistic.

In general o ședătoare bună și un succes bine meritat al „Caselor Naționale“.

— Asociația creștinească Dichin Tirchilești a ținut în biserică cu același nume Joi seara, o ședință religioasă având ca scop educarea creștinească a enoriașilor din parohia sa.

Au vorbit: Sf. sale pr. N. Rădulescu, C. Popescu și d-l Gh. Lungulescu, conferențiarul „Casei Școalelor“, toți evidențiând caracterul postului și datoria creștinilor în acest post.

Corul bisericei a cântat mai multe arii religioase.

Radu S. Niculescu-Mislea.

Este imposibil să nu știți D-voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—12

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Primul concert simfonic din Iași

In seara de 26 Februarie a avut loc în sala Teatrului Național mult doritul Concert simfonic, sub dirijarea iubitului și apreciatului nostru maestru A. Ciolan. Sala teatrului complect ocupată avea aspectul unei zile de sărbătoare în care nu lipsea acea atmosferă de caldă simpatie și vădită nerăbdare ce sub forme diferite și-o manifesta marele public.

Scena teatrului era plină de orhestranți printre cari se remarcau simpaticele figuri ale popularilor noștri muzicanți, cari pot fi considerați ca stâlpii Orhestrei simfonice dela înființarea ei și până în prezent, ca bătrânul Ghiță Borteanu, prof. M. Barbu, Budală, Lupu, Ciolan (cornist) Avram, Vasiliu (contra basiști) etc.

In mod cât se poate de demonstrativ și prin lungi aplauze a fost salutată intrarea pe scenă și suirea pe estradă a maestrului Ciolan, care nu știu pentru a câtea oară începe seria Concertelor simfonice. Sperăm însă că de data aceasta acest început va fi temeinic și va căpăta ființă și drept la viață pentru viitorul artistic al Iașului, deoarece fondurile pentru susținerea cheltuelilor au fost acordate direct de d-l Lapedatu, ministrul Artelor și al Cultelor. A înțeles d-l ministru că dacă din fondurile culturale și artistice se dau milioane la București, Cluj, Cernăuți, Chișinău etc, pentru operă și concerte simfonice, nu poate Iașul (care mai mult ca oricare alt oraș merită o atențiune specială) să rămâie în urmă să nu primească măcar o mică încurajare de 200 mii lei.

Știm din nenorocire că în Iași anihilarea mișcării artistice muzicale se datorește în special acelor persoane cari erau tocmai indicate să formeze curente favorabile. Știm deasemenea că invidia și dușmănia dintre muzicanți a produs starea în care se găsește astăzi Iașul.

Frumosul gest al d-lui ministru al Artelor ne dă însă o indicație precisă că cunoaște cum stau lucrurile, a înțeles că trebue să-și facă datoria, și trecând peste orice alte considerente, a dat primul ajutor și de sigur va da și în viitor până când odată pentru totdeauna va trece în buget suma care o merită Iașul pentru propagarea și desvoltarea muzicei orhestrale și vocale.

Mulțumim cu recunoștință d-lui ministru și'l rugăm stăruitor să nu se preteze și să asculte toate acele maliționzități ticluite și puse la cale de anumite persoane în scop de a paraliza progresarea frumoasei opere pozitive de consolidare defenitivă a concertelor simfonice la Iași.

Programul acestui concert a fost alcătuit din trei numere, deopotrivă de interesante prin concepție, construcția și valoarea lor.

Simfonia de Schumann foarte just ar putea fi numită Simfonia acordurilor și a ritmurilor, compusă foarte ingrat și greu de interpretat prin uniformitatea caracterului ei. In afară de Cantilena care evidențiază până la ce punct, poate desvolta Schumann lirismul în genul simfonic, toate celelalte părți ale Simfoniei sunt cam în același fel alcătuite. Desigur că pentru noua înjghebare orchestrală, a maestrului Ciolan, această simfonie a fost o grea peatră de încercare. Desigur că cu atât mai mult merită toată lauda și admirația noastră, cu cât știm precis câte greutăți a întâmpinat până a putut face o repetiție completă la care să participe toate elementele.

Al doilea număr a fost Suita de E. Grieg, o adevărată bijuterie muzicală. Originalitatea și geniul acestui distins norvegian oricând și oriunde va face deliciul publicului. In tot ce a compus este atâta noblețâ, atâta inspirație și de o structură perfectă, încât par'că nu-ți vine a crede că Norvegia, țară atât de sobră în viață și obiceiuri, să fi avut un muzician cu un temperament atât de meridional și o fantazie atât de caldă și expansivă. Nota lui este cu totul personală și'n armonizare și'n instrumentație. Deși astăzi unii îl consideră ca un învechit, cu totuși îl consider superior moderniștilor, politoniștilor, futuriștilor, în fine acestei falange de muzicieni moderni cari tratează muzica ca o știință pe baze de calcule contrapunctistice de disonanțe și trisonanțe impuse, și de un amalgam de figurațiuni incolore și cu totul improprie temelor ce-și propun să desvolte. Intreaga suită a fost bine interpretată, execuția fină și culoarea instrumentală bine redată. Publicul entuziasmat a răsplătit cu ropote de aplauze care n'au încetat decât când a fost bisată ultima parte din suită.

Dansurile din Opera „Prinț Igor“ de Borodine, au încheiat programul. Această lucrare de mare spectacol pentru cor și orhestră, alcătuită de marele compozitor rus Borodine, are un farmec deosebit prin aceia că autorul prin genialitatea și superioritatea notei lui, a știut să menție culoarea caracteristică cântecelor populare din stepele Volgei.

Execuția a fost cu mult superioară execuțiilor anterioare ale acestei lucrări. Corurile unite au contribuit la desăvârșirea succesului. Păcat numai că orhestra nu a putut fi pusă la locul ei, lăsând deplină libertate corului pe scenă. Numai atunci s'ar fi putut simți adevăratele efecte, și aprecia adevărata valoare a lucrării. Publicul a ovaționat pe dirijor, orhestră și cor și demonstrațiile au ținut până s'au hotărît să repete în întregime toate dansurile.

Ca și în trecut și de data aceasta, n'au lipsit acele momente de expansiune care denotă de câtă popularitate și dragoste se bucură maestrul Ciolan în Iași.

După simfonia de Schumann, un grup de studente basarabene s'au prezentat pe scenă, oferind maestrului o jerbă de flori, și în cuvinte duioase și pline de emoție, mulțumindu-i pentru munca ce depune pe altarul artei, dându-le astfel hrana sufletească de care au atâta nevoie. N'au lipsit nici demonstrații de simpatie din partea studenților cari în aclamațiuni au urat viață lungă și spor la muncă pentru binele neamului.

Cu toții au plecat pe deplin mulțumiți și cu speranța că vom auzi multe concerte simfonice, iar Iașul nu va întârzia să creeze sub auspiciile Ateneului Popular Tataraș, care cu atâta dragoste și pricepere este condus de neobositul președinte C. Ifrim, instituții de seamă a Concertelor Simfonice.

E. Mezetti.

Din Priponești (Tutova.)

In ziua de 28 Februarie a avut loc în comuna noastră, cercul învățătorilor din plasa Ghidigeni. Au luat parte învățatorii din comunele: Ghidigeni, Pogonești, Ciorăști, Liești, Ciortolam și Priponeștii de jos. Învățatorii în numar de 16 au fost prezenți la școala primară din Priponești diminața la lecția model, tratată de d-ra Eufrosina Culiță, cu elevii clasei IV-a. In urma lecției model, d-l învățător Eugen Negruți o vorbit despre lene, cauzele ei și remediile prin care putem dezbăra copii de ea. Pe urmă învățatorii au luat masa parte la d-l Dimitriu, proprietar din comuna Priponești, parte la Magdălinis, directorul școalei. După masă a urmat ședătoarea culturală, sub conducerea d-rei E. Culiță, unde corul elevilor a cântat. O adevărată serbare școlară, reprezentată de elevii și elevele școalei, sub conducerea d-rei Eufrosina Culiță. D-l Antoniu, președintele cercului, prin cuvinte alese și-a arătat mulțumirile sale față de sătenii dornice defrumos. D-l Teodor Anton, înv. în Ceortalam, o vorbit despre „Improprietărire și vatul obștesc.“ Elevii au recitat, au jucat dansuri naționale și piesa „Zgripțuroaica.“ Așa se petrece viața în Moldova, la cercurile învățătorilor, cu toate că sărmanul învățător se prezintă la aceste cercuri îmbrăcat într'o haină ponosată, dar se prezintă, purtând cu el stindardul culturii și având ca țintă ideală „lumina“ poporului în care se străduește. *Iliescu Palanca.*

Din Carol I. (Roman.)

Cu 8 ani în urmă a plecat din satul nostru la învățătură tânărul D. Mihalache. S'a oprit la școala Normală „O. Lupu“ din Iași. Aici în fiecare an a luat premiu fiind întâiul, făcând prin aceasta cinste satului de unde a plecat. Isprăvi cei 6 ani de școală, cu greutăți, căci părinții nevoiași au dat parte din obolul lor spre a-și vedea odrasla la înălțime. Intră apoi în școala militara unde își facu datoria de ostaș. In urmă este trimis în Ardeal, unde un an școlar își face datoria cu prisosință. In acest timp a dat dovada de un bun dascăl, bun povățuitor și bun părinte sufletesc al copiilor. Venind în vacanța mare spre a și-o petrece alături de părinți, în acest timp îl lovi o crudă boală, ca consecință a datoriei. Căzut la pat de prin Iunie, slăbind din zi în zi, trăește cu doctorii până în ziua de 18 Februarie când își dădu obștescul sfârșit. Suflet, bun, simțitor întotdeaunea gata a sta de vorbă cu oricine. Prin moartea lui D. Mihalache s'a dus unul care promitea mult pe tărâmul dascălesc. Cu inima sfâșiată de durere prin plecarea aceluia care nu-l vom mai vedea niciodată și cu privirea plină de păreri de rău la părinții lui rostim „să-i fie țărâna ușoară.“ *Gh. Panaite.*

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pălării de domni

curăță, vopsește, calcă și formează

56—26—1

Ștefan Fehér

Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Statua lui Avram Iancu

La Cluj se va ridica o monumentală statue lui Avrem Iancu.

In vederea aceasta până acum s'au ținut două concursuri ale sculptorilor, amânându-se deoarece machetele nu prezintau un interes artistic deosebit.

Zilele acestea va fi cel din urmă concurs. Sunt expuse machetele cu motto-urile: „Craiul Munților“, „Iancu“, „Pe aicea nu se trece“ și încă două trei.

Urmărind deaproape execuția acestor statui în miniatură, am văzut la doi trei sculptori o întrezărire de talent, dar nicidecum desăvârșit, ci poate cu vremea.

Mi-au dat impresia că sunt la începutul carierii și nu au în urmă-le statui cari să împodobească piața vreunui oraș.

O singură compoziție în adevăr e impunătoare și se întrezărește imaginația unui mare artist, compoziția cu motto: „Craiul Munților“.

Statuia aceasta va fi o podoabă a Clujului și artei, iar nu lucrări mediocre ca statuia Regelui Ferdinand la Oradea, ca statuia lui Xenopol la Arad.

Protecțiile n'au ce căuta în artă; înțelegem să se încurajeze cei cari au apucat pe drumul talentului, dar nicidecum să li-se dee spre executare lucrări peste putințele lor. Să se înțeleagă odată că politica nu se poate amesteca la sculptori și nici înrâuri pe bisericuți artistice.

C. C. R.

Dela Direcțiunea Uzinelor Electrice Cluj.

Aviz

Direcțiunea Uzinelor Electrice pentru buna regulă găsește de a pune în vederea onor. public din nou publicația Consiliului orășănesc Cluj, cu No. 9784—923, aprobată în ședința Cons. oraș. din 27 Iunie 1923 precum urmează:

„Consiliul orașului Cluj încunoștințează onor. public că în viitor, cu începere de astăzi orice modificări interne ar dori să facă la instalațiunile de forță motrice și iluminat precum și instalațiuni noui trebuesc anunțate Direcțiunei Uzinei Electrice înainte de executarea acelor modificări și instalații. Aceasta în interesul reciproc și pentru buna ordine a scriptelor exploatării.

De asemeni se aduce la cunoștință d-lor instalatori, că numai acei ce au brevet industrial și autorizație specială, pot executa astfel de lucrări și orice abateri dela aceste norme se consideră ca nelegale și se vor urmări pe cale juridică conform drepturilor ce ne acordă legile în vigoare.

Totodată se aduce la cunoștința onor. public consumător, că nimenea nu are voe de a vinde sau a ceda dreptul consumației de curent pentru alte persoane.

Se pot vinde numai instalațiunile interne, lămpile, becurile, motoarele sau alte aparate și materiale cari formează eclusiv proprietatea particulară a consumenților. La nici un caz nu se pot vinde contoarele, siguranțele principale și recordurile cari formează proprietatea Uzinelor chiar și în cazul dacă costul lor au fost plătite de către consumatori.

De asemenea nu se admit transcrieri de contracte pentru iluminație sau forță motrică.

Cererile pentru aceste transcrieri se vor considera ca renunțare la contract din partea consumatorului care să mută din locuință sau din oareșcare motiv nu mai consumă curent de iluminație sau forță motrice.

Asupra curentului devenit disponibil în urma abzicerilor, dispune singure uzinele și curentul disponibil se va distribui consumătorilor noui pe baza cererilor înaintate și în limita puterei disponibile.

Totodată să pună în vederea consumătorilor cari își părăsesc locuința sau să mută în alta, să se prezinte la Direcțiunea Uzinelor pentru a realiza contractul la timp, iar consumătorii noui cari ocupă o locuință nouă, de asemeni trebue să se prezinte imediat la biroul uzinelor pentru încheierea contractului.

Cluj, la 15 Martie 1926.

Directorul Uzinelor Inginer *Roată.*

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.

Impotriva **sudoarei** și **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc. întrebuințați **„Persudor“** preparat științific. Flac. lei 65— 2 flacoane lei 125.

Impotriva **părului supărător** la **Femeie** sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Intrebuințați praful englezesc **„Radium“, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85— 2 cutii lei 160.

Impotriva *căderei părului,* mătreței, *insectelor din cap* (păduchi), etc întrebuințați săpunul în praf cu *Gudron* medicinal *Capilar* (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

Știrile Săptămânii

Fiecare cititor al nostru trebue să treaca la fapte, căci prin procedeul acesta să sprijină în adevăr presa puternică românească și cinstită, care să impune, să predomine presa neprietină năzuințelor demne românești. Fiecare cititor al nostru are o datorie de conștiință să ne aducă un nou abonat și să subscrie acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“. Suntem sătui de nepăsare; vrem înțelegere deplină pentru înfăptuirea adevărului prin tiparul unui civilizat cotidian românesc la Cluj cât mai curând.

Numărul viitor va apare de Sf. Paști și se va trimite numai acelora cari sunt în regulă cu plata abonamentului.

MINISTERUL de agricultură a făcut cunoscut consilierilor agricoli din Ardeal, că la parcelarea moșiilor expropriate să ia măsuri să rezerve, în toate comunele, terenuri necesare cimitirelor.

LA MINISTERUL de agricultură s'au adunat consilierii agricoli și inspectorii izlazurilor comunale. Ei s'au sfătuit asupra îmbunătățirii izlazurilor. S'a hotărît, că izlazurile comunale să fie sămănate cu plante de nutreț. Izlazurile, care sunt pe coaste și râpi, vor fi împădurite.

GUVERNUL român a hotărît ca România să ia parte la expoziția din Filadelfia (America). S'a deschis un credit pentru acoperirea cheltuelilor trebuitoare. O telegramă a fost trimisă în America de ministerul nostru pentru căutarea locului trebuitor construirei pavilonului nostru.

IN ZIUA de 2 Mai se va face o colectă în toate orașele și târgușoarele pentru a mări fondul din care se va ridica o statuie eroului național Avram Iancu.

IN cursul primelor 9 luni ale anului 1925, după datele statistice ale „Minierei“, producția totală de aur a României a fost de 1.164 kgr. 716 gr. Din această producție 852 kgr. 013 s'au extras în minele soc. „Mica“; 203 kgr. 514 din Minele Statului și 109 kg. 202 din mine particulare.

DUMINECA trecută, la Constanța, a avut loc solemnitatea instalării în scaun a Episcopului Gherontie, noul ales la eparhia Tomisului și Durostorului.

In acest scop au sosit din București I. P. S. Episcopul Gherontie și I. Al. Lapedatu, ministrul cultelor, Arhimandritul Atanasie și Const. Ivănescu.

La intrarea trenului, dimineața, pe peron erau de față d. Roșculeț prefectul orașului, primarul Dr. Mărgărint și reprezentanții autorităților civile și militare.

La scoborîrea din vagon, o companie a dat onorurile. D-l primar a salutat pe noul episcop. I. P. S. Episcopul Gherontie a mulțămit.

Un cortegiu impunător a condus pe Episcop la Catedrală. Aci trupele înșirate au dat onorul iar la intrarea în biserică Sf. Sa Episcopul a fost întâmpinat de corul bisericii, cu „Mulți ani trăiască“.

La terminarea serviciului religios d. ministru Lapedatu a citit decretul regal de întărire în scaun a noului episcop, apoi părintele Galaction a dat citire „gramaticei patriarhale“. D-l Lapedatu a vorbit din partea guvernului iar I. P. S. Sa Episcopul Gherontie, a mulțămit M. S. Regelui și guvernului.

COLABORATUL nostru, Părintele Cornel Grumăzescu din Galați, a ținut două conferințe: una, la „Căminul Sf. Împărați“ vorbind despre „Binefacerile aduse de Creștinism omenirii“, în ziua de 21 Februarie, iar alta la „Căminul studențesc“ vorbind despre „Adevărul asupra urmărilor revoluției din Rusia sovietică“, în ziua de 7 Martie 1926.

BRODERIA ALBISY

Clinică de păpuși

Articole de toilette, mărunțișuri și depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

ASTRONOMII prevestesc că vara anului 1926 va fi cât se poate de rece. Această prevestire e bazată pe faptul că soarele este acoperit de pete mari cari opresc radierea căldurei. La fel a fost și anul 1816, în care a nins și la mijlocul verii, iar în anul precedent, 1815, a fost vreme foarte aspră și recoltă slabă, cum a fost și în anul trecut, 1925.

DUMINECA trecută, noaptea, a luat foc sonda No. 1 a societății, „Steaua Română“. Pagubele trec de 2 milioane lei.

AL doilea congres al profesorilor de istorie va avea loc la Cluj în zilele de 21—24 Mai 1926.

MINISTERUL de război al Statelor-Unite (America) a hotărît ca în cinci ani de acum înainte să construiască încă 2200 de avioane. Ele vor costa 15 milioane dolari.

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

D-L ALEXANDRU DUMITRESCU, subinspeotor agronom în Ministerul de Agricultură și Domenii, a donat pentru biblioteca „Astrei“ secția Cluc, peste 600 volume, cari valorează peste 40 000 lei. Astfel de fapte ar trebui imitate cât mai mult.

PENTRU două acțiuni se varsă suma înteagă; dela acestea în sus se depune 30 la sută din acțiunile subscrise, primul vărsământ.

Când se trimit banii la banca „Albina“ trebue să se specifice că sunt pentru societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“.

In acelaș timp se va face cunoscut de către acționari și administrației „Cultura Poporului“ câte acțiuni au subscris și ce sumă au vărsat.

A MURIT la locuința sa din București, Ion Dincă Surugiul, în etate de 127 ani.

Acest centenar, care desigur, la un moment dat a fost cel mai bătrân om din București, are o poveste din cele mai interesante.

El a slujit ca tânăr surugiu, la curtea Domnitorului Barbu Știrbey, mai pe urmă a slujit pe Domnitorul Principatelor Unite, Cuza, și în fine, a fost și în slujba Regelui Carol.

Până mai acum doi ani, Ion Dincă Surugiul era încă văzut pe străzile Capitalei, mișcându-se cu destulă greutate, sprijinit într'o cârjă și un baston.

In amintirea unor vremuri cari îi fusesără, desigur, scumpe. Dincă purta un vechi costum de surugiu domnesc și nu se deslipea de un harapnic pe care-l ținea legat la cingătoare.

EDUARD SCRIPS, un cunoscut milionar american, proprietar a 28 ziare, urăște îngrozitor orice fel de zgomot. Cea mai mare năpăcere o simte când trebue să rostească câteva cuvinte, și de aceea se înțelege cu servitorii săi numai prin semne. Pentru a scăpa de nevoia de a sta de vorbă cu lumea el călătorește într'una pe corabia sa, făcând **înconjurul** lumii. Neobositul călător a înconjurat până acum de 8 ori lumea și nu coboară pe pământ decât atunci când n'are încotro.

GAZETELE din Viena aduc știrea de necrezut că un doctor de acolo cu numele Rather a scăpat dela moarte pe o femeie care a fost înjunghiată în inimă de bărbatul ei. In 20 de minute dela rănire femeia a fost adusă la spital, unde doftorul Rather i-a cusut repede inima presărând-o cu un fel de sare ca să se oprească scurgerea sângelui. Rănile inimei s'au vindecat pe deplin și femeia e pe deplin sănătoasă.

LA CHIȘINĂU au fost arestați un bărbat și trei femei, cari aveau într'un coș două pisici mari moarte.

Poliția a aflat că aceștia vindeau de multă vreme carne de pisică la negustori de mezeluri.

Populația Chișinăului, cu drept cuvânt, e indignată împotriva ticăloșilor de negustori, căci fiind descoperiți vor fi aspru pedepsiți.

A apărut:

Biblioteca „Cultura Poporului“

No 6.

Bogățiile ascunse în pământul țării noastre

de Dr. Victor Lațiu

Prețul 10 lei.

Citiți și cumpărați cu toții această broșură interesantă, scrisă minunat de frumos de d-l Dr. V. Lațiu.

In felul acesta veți cunoaște bogățiile pământului Țării Românești!

Broșura se găsește de vânzare la administrația foaei noastre.

Cereți să vi-se trimeată.

AVIZ!

Am onoare a face cunoscut onor. public, că fiind solicitat în diferite rânduri, m'am hotărît să reiau din nou premierea clienților mei. **Vor fi premiați toți cumpărătorii mei în intervalul din 15 Martie până la Paști.** Vă rog deci să nu pierdeți această ocaziune rară.

Am în depozit: parfume, articole de toaletă, ciorapi, mănuși, dantele, broderii, lucrări de mână, bumbac și totfelul de mărunțișuri.

Vânzări de păpuși în orice preț acceptabil.

Cu toată stima

LUDOVIC ALBISY

Calea Victoriei 10

Broderie! :—:—: Expoziție de păpuși!

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Bucureşti

Cu doi ani în urmă sub auspiciile Universităţii populare, s'a înfiinţat în Bucureşti societatea „Principesa Ileana“. De atunci şi până'n prezent s'au dat 6 şezători şi 2 festivaluri. Lipsa de local permanent nu a permis membrilor acestei societăţi să activeze mai mult.

Dumnecă, 7 Martie, a avut loc adunarea generală. D-l G. Marinescu, preşedinte, a deschis şedinţa cu darea de samă a activităţii societăţii. La ordinea de zi s'a discutat despre activitatea societăţii pe care o va duce la sate. D-l preşedinte a mai vorbit despre ziarul „Cultura Poporului“, luându-se hotărirea ca la toate şezătorile să se împartă şi „Cultura Poporului“.

— Ateneul popular „Mihail Eminescu“ a sărbătorit pe preşedintele ei d. avocat I. Negoescu, cu ocazia împlinirii a 3 ani dela înfiinţare. S'a jucat teatru, fiind bine în roluri d. Streinu şi d-ra Gheorghiu.

A. V.

Din Pucioasa-Şerbăneşti (Dâmboviţa)

D-l profesor I. Diaconescu, directorul liceului „En. Văcărescu“ Târgovişte, care este şi preşedintele soc. culturale „Gr. Alexandrescu“, luând iniţiativa a forma biblioteci în mai multe sate din judeţ, a crezut de cuviinţă să facă şi în satul său natal Şerbăneşti o astfel de îmbunătăţire.

In ziua de 28 Februarie s'a făcut inaugurarea acestei biblioteci.

I. Diaconescu, a ţinut o conferinţă despre scopul bibliotecilor la sate, şi sacrificiul ce-l face societatea „Gr. Alexandrescu“ donând acestui sat, deodată, 626 volume şi cărţi. Incheie rugând pe săteni, să cerceteze această bogăţie de cunoştinţe.

D-l înv. Il. Niţescu a mulţumit d-lui I. Diaconescu pentru darul ce a făcut acestui sat.

Intre timp corul „Cântarea Românieі“ filiala Târgovişte, de sub conducera d-lui Rusu şi corul liceului „En. Văcărescu“ dirijat de d. profesor Buică, au cântat bucăţi alese.

D-l Şeineanu prof. de vioară a cântat minunat. Elevul Teodorescu a spus poezii.

D-l înv. Platou a combătut alcoolismul, apoi a mulţumit d-lui I. Diaconescu, d-lor profesori, şi corului „Cântarea României“.

Seara a urmat bal.

Regina balului a fost aleasă d-ra Dobroiu, din Pucioasa.

C. Florescu, înv.

Din Gliganu (Argeş)

In ziua de 7 Februarie, la noi, dimineaţa s'a ţinut şedinţa intimă a cercului învăţătoresc.

D-ra Şerbănescu-Roiu, a citit conferinţa despre „Cultivarea sentimentelor“.

La masă d-na Taforangă şi d-ra Şerbănescu, au înveselit pe d-nii învăţători şi gazdă, cu cântece populare.

După amiază a urmat şezătoarea. D-l înv. M. Popescu din Tutuleşti a deschis serbarea. Elevii şcoalei sub conducerea d-lui înv. Stoica, au cântat în cor, iar doi elevi au cântat din fluer, mai multe doine. D. înv. M. Angelescu a vorbit despre „Bolile molipsitoare“ iar d. înv. Iordache despre „Originea poporului român“. Elevii au mai jucat comedia „Numai cu vitele se scoate sărăcia din casă“ localizată de d. Stoica.

I. N.

Din Poiana-Câmpina

Din iniţiativa preotului H. Popescu şi a celui ce scrie aceste rânduri s'a înfiinţat în comuna noastră căminul cultural „Inălţarea“ în anul 1923; primul preşedinte, iar eu secretar. Astăzi căminul numără 150 de membri.

In 1924 preşedintele plecând din localitate în locu-i a fost ales d. inginer Vicenţiu Babeş, şeful atelierului „Astra Română“ iar ca vice-preşedinte d. G. Motoc, şeful gării Câmpina.

In 1923 am dat o serbare câmpenească cu'n frumos succes moral şi cu'n venit de 8 mii lei, înfiinţându-se o bibliotecă cu: dulap, 1100 volume, 200 broşuri şi diferite reviste. S'au ţinut 5 conferinţe dela Ianuarie la Martie 1925 şi anume: „Alcoolismul“, „Sifilisul“ şi „Tuberculoza“ de d-l Dr. Mociu; „Din trecutul neamului nostru“ de d. prof. Stoica Teodorescu; din Câmpina „Electricitatea“, de d-l ing. Wenrauch dela „Astra Română“ Poiana.

In Mai, 1925, d. prof. Papadopol a vorbit despre „Cartea cea rea“, iar Ateneul popular „B. P. Haşdău“ din Câmpina sub conducerea d-sale, a dat o reuşită serbare, luând împreună cu noi, parte la instalarea noului paroh. Conferinţele s'au ţinut în fiecare Duminecă între orele 10—12, iar seara am avut şezători, cu citiri din literatura română: Caragiale, Creangă, Vlahuţă şi cântece.

In 1925—26, am dat în toamnă o serbare cu elevii ucenici dela Căminul Astrei, despre care aţi publicat ceva, trimis ni-se pare de d. Papadopol şi am făcut în unire cu comitetul şcolar serbarea Pomului de Crăciun, serbare ce-a avut un succes frumos şi îmbucurător pentru noi corpul didactic şi ceice s'au devotat acestui scop, rămânându-ne un venit curat de 15 mii de lei cu care s'au ajutat cu haine şi încălţăminte 25 de orfani, iar societatea vânătorească „Cerbul“ din Câmpina ne-a îmbrăcat 10 fetiţe în sumă de circa 10 mii de lei.

In fiecare Duminecă, au loc obişnuitele şezători culturale, la care se citeşte, şi cântă, tot ce veseleşte inima şi îmbogăţeşte mintea.

Luna aceasta Martie vom reîncepe şi conferinţele ce vor fi ţinute de diferite personalităţi ca doctori, advocaţi, profesori, judecători, ingineri din Câmpina şi Ploeşti.

Deasemenea, căutăm a ne procura un aparat cinematografic, fapt ce va face să avem şi mai multă lume, deoarece e ştiut că orice început merge cam greu.

Cu timpul şi cu multă însufleţire şi dragoste de neamul nostru, sperăm să ne dăm şi noi partea ce ni se cuvine, întru clădirea României Noui.

Mion.

Din Golăştii-Noi (Brăila)

Duminecă, în 28 Februarie, în satul nostru a avut loc o sezătoare. D-l înv. At. Topor, a vorbit despre însemnătatea acestor şezători.

Elevii au recitat, au jucat danţuri naţionale. Copila de cinci ani Cornelia Munteanu a spus poezia „Primăvara“.

Sufletul acestei serbări a fost d-ra O. Zamfirescu, întovărăşită de alte trei.

Ţinem să aducem d-lui înv. At. Topor, prinosul de dragoste pentru munca depusă pentru luminarea satului nostru.

I. D. Gheorghiţă

Din Seliştea-Gumeşti (Teleorman)

Duminică 31 Ianuarie, a avut loc în comuna noastră cercul pastoral al preoţilor din comunele: Seliştea-Gumeşti, Balaci, Miroşi, Strâmbeni, Râca, Buca şi Tecuci-Kalinderu. Dimineaţa s'a ţinut o slujbă religioasă la biserica satului de către toţi preoţii; iar la sfârşit s'a făcut şi un parastas pentru eroii comunei. Răspunsurile liturgice au fost date de corul cântăreţilor sub conducerea d-lui Ştefan Marinescu.

Preotul Eftimie Popescu a explicat evanghelia Fiului risipitor.

După amiază s'a ţinut şedinţa publică deschisă de preotul preşedinte Ion Popescu-Strâmbeni.

Preotul Stan Popescu-Tecuci-Kalinderu a vorbit despre „Cârtirea împotriva lui Dumnezeu“.

Omul să nu cârtească, nici să nu desnădăjduiască, ci să caute a se întări prin citirea cărţilor sfinte de unde poate cunoaşte mai deaproape pe D-zeu.

Const. N. Semenescu

Din Turnul-Severin

In seara zilei de 6 Martie a avut loc în sala de Cinematograf a Teatrului Orăşenesc, la Universitatea Populară, conferinţa „Credinţele greşite“ ţinută de P. S. Sa arhimandritul Iulian Scriban.

„Casa Luminii din Mehedinţi“ a ţinut în ziua de 7 Martie a 9-a şezătoare culturală populară cu un program cât se poate de bogat.

Subiectul a fost „Pseudo-Ştiinţa“ tratat de d. Dr. Victor Gocenu medic-şef al Spitalului Brâncovenesc din Bucureşti.

Au cântat apoi la pian elevul Graf Paul şi la vioară Alex. Păunescu învăţător, un talentat muzicant.

Dansul florilor şi Cracoveanca au fost jucate de elevele Şcoalei profesionale de fete cu multă măestrie şi vioiciune. D-na directoare Emilia Missir şi d-na maestră M dac au depus toată sârguinţa u reuşită.

La şezătoarea din 25 Martie va vorbi domnul Ilie Anghel din Bucureşti, despre politica a două curente literare: Clasicismul şi romanticismul“.

După sfintele sărbători ale Paştilor şezătorile vor urma regulat până la 31 Mai.

— Neobositul director al Teatrului cultural, părintele Coriolan Burac, care merită a i-se aduce toată lauda pentru munca ce o depune, a adus la Cinematograful „Teatrul“ filmul românesc „Datorie Sacrificiu“ interpretat cu cei mai buni artişti români.

A mai trecut în turneu oficial al Teatrul Naţional din Bucureşti, d-na Marioara Voiculescu jucând „Manechinul Sentimental“ în 3 acte de Ioan Minulescu.

G. Nastasescu

Din Tătaru (Prahova)

Nu de mult la noi s'a ţinut conferinţa cercului cultural sub preşedenţia părintelui I. Popescu din Călungeni. Sf. sa a vorbit sătenilor, dându-le multe sfaturi folositoare. Copiii dela şcoală au cântat. Preotul I. Arion a vorbit despre însemnătatea şcoalei şi a bisericii. Au luat parte mulţi săteni să asculte pe preoţi şi învăţători.

M. I. Niţă

Controlul activităţii extraşcolare a tinerimii

Iniţiativa luată în anii din urmă „de a lua parte“, tinerimea în decursul studiilor sale, la munca de ridicare a masselor, în cultură, prin aranjarea de producţiuni cu caracter instructiv şi moral, a fost cât se poată de fericită.

Neasemănat de mari sunt foloasele, dar numai, dacă să fac sub supravegherea directă a educătorilor, cari sunt datori, să controleze până în amănunt materialul din program.

Neînchipuit de mare e influinţa cea rea, ce o au aceste manifestaţiuni pretinse culturală, dacă, ele se pregătesc numai de către tinerii elevi veniţi acasă, prin producţiuni literare cu caracter dubios luate de prin cine ştie ce „reviste“, producţiuni care se vede au devenit obiect de predilecţiune pentru unii din tinerii noştri, cărora noi ştim, că le e interzis să asiste chiar la atari debuturi necum să se facă propagatorii lor.

Mă fac interpretul dorinţei tuturor factorilor intelectuali din comuna mea, când vin, să atrag atenţia binevoitoare a forurilor şcolare competente, rugându-le, să ia cele mai severe masuri de precauţiune faţă de elevii la a căror creştere s'au angajat, ca nu prin ecces de zel şi ambiţie sau lipsă de pricepere — căci nu-mi pot închipui ca rea voinţă sau intenţie păcătoasă să fie motorul acţiunii lor să îngreuneze şi mai tare sarcina celor chemaţi să treacă neîntinat sufletul poporului prin aceste timpuri de criză morală şi de influinţe vrăşmaşe oricărei acţiuni de purificare morală.

Menirea acestor viitori luptători pentru lumină este, să fie alăturea de ceeace întreprind conducătorii satelor, întărind cât se poate autoritatea acestora şi aşa scăzută prin atâtea împrejurări neprielnice, neatârnătoare de ei, spre a putea presta o muncă cât mai folositoare pentru salvarea poporului.

Suntem cu toţii de acord a constata că singurul factor de îndreptare al stărilor sociale de azi, e biserica, prin slujitorii ei, prin munca ce aceştia, vor isbuti, să o depună pentru regenerarea moravurilor.

Ce e dureros, e faptul, că par'că înadins să lucrează la distrugerea oricărei autorităţi ce trebue să o aibă neştirbită preotul în faţă credincioşilor săi.

Trebue, să înfierăm un urât obicei, ce a devenit o regulă generală, de a se da loc în programele producţiunilor cu predilecţie anecdotelor, glumelor respingătoare, făcute pe spinarea reprezentanţilor tagmei preoţeşti.

Că acestea anecdote au ajuns adevărate arme în mâna unor pătimaşi, porniţi cu ură împotriva preoţimii, e un lucru îndeobşte cunoscut.

Dar, ca înşişi elevii, să nu poarte puţină pietate faţă de persoanele sfinţite asta, eu n'o înţeleg.

Ca elevi, dela liceul din Braşov, să caute a-şi face merit din zefiemizarea feţelor bisericeşti, punând pe preot din anecdote nesărate în rând cu cele mai caraghioase tipuri de glumă, oricât ar căuta unii să micşoreze gravitatea acestui fapt, sub cuvânt, că în regat e un lucru obicinuit, e cu totul de condamnat.

Oare nu e destul de grea ba chiar imposibilă de împlinit misiunea preotului, azi, ca să i-o mai îngreunăm aceasta!

Ei, atunci, ce rost mai au acele glume, prin care, se ridiculizează slăbiciunile cutărui preot, pentruce toată munca de îndreptare din decadenţa de azi desfăşurată în predica sa de adoua zi, de pe amvon, să fie zădărnicită cu totul?!

Sau credem, că acest fel de tratament ne poate oferi leacul de vindecare ale unor defecte, de cari de sigur, că se întâlnesc şi în această tagmă ca şi de orice altă categorie de funcţionari?

Eu cred, că calea e greşit aleasă. Nu duce la rezultat. Cu exemple urâte şi înjositoare, ce taie adânc în bunul nume al întregului cler nu vom stârpi răul, dar că stingem prin aceasta orice dragoste de muncă în preoţime, făcând să scadă respectul credincioşilor, e fapt constatat.

Nu ironizare şi haz pe contul preotului, ci dimpotrivă, osteneală de toată clipa pentru a reabilita, dacă cu ceva a suferit aceasta vre-o ştirbire, să-ţi fie lozinca ta, iubite tinere, căutând, să infiltrezi în inima poporului tot mai multă dragoste şi alipire faţă de preot, şi deci către credinţa strămoşiască, care a fost şi va fi singura pavăză a neamului.

Feriţi-vă iubitilor de a mai atenta la buna reputaţie a clerului, căci prin aceasta comiteţi marele păcat, de a înjosi morala şi cu ea neamul însăşi. Azi, când atâtea influenţe contrarii caută să sdruncine biserica din temelie avem lipsă de cei mai destoinici propagatori ai adevăratei credinţe.

Preotul e chemat, să cureţe conştiinţa omenirii, să împace pe oameni cu D-zeu, să-i scoată din cea mai păgubitoare şi mai primejdioasă vrăjmăşie în care trăesc faţă de cele sfinte şi să-i mântue.

Sper, că cele scrise aici, despre celece se petrec la ţară vor avea darul, să determine, pe conducătorii liceelor noastre, să exercite un control cât mai strict, al elevilor ce vor să-şi plaseze de pe acum eforturile de energie, în scopul ridicării poporului dela ţară în cultură, dându-lise instrucţiuni categorice în aceasta privinţă.

Codlea (Braşov)

Preot Gh. H. Preşmereanu

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacţie şi la Chişinău —

Din Chişinău

In oraşul nostru a apărut cel de al doilea anuar al Universităţii populare din Chişinău. Primul anuar a apărut în 1922 rezumând activitatea Universităţii populare din anul înfiinţării 1918 până la finele anului 1921.

Anuarul de care ne ocupăm acum conţine un istoric succint al operei realizate de conducătorii Universităţii populare între anii 1922—1925.

Volumul tipărit cu îngrijire se deschide cu un cuvânt înainte semnat de fruntaşul basarabean, d. Pan Halippa, preşedintele Universităţii populare.

Urmează un articol documentat al d-lui prof. dr. I. Negrescu, secretarul consiliului profesoral al Universităţii populare din Chişinău.

D-sa, după ce rezumă în câteva pagini activitatea din trecut, arată că începând din anul 1922 şi până în prezent„ Universitatea populară“ şi-a desfăşurat acţiunea sa în cele 2 direcţii în care s'a manifestat încă la întemeerea ei şi anume: cursurile zilnice şi matineurile şi conferinţele duminicale.

Aceste matineuri şi conferinţe s'au bucurat până în prezent de concursul mai tuturor intelectualilor de seamă din Basarabia. Pe de altă parte, deosebit de organizarea acestor conferinţe cu scop de redeşteptare şi popularizarea culturii generale, Universitatea populară a luat parte activă la toate iniţiativele de ordin cultural sau naţional, cari s'au manifestat în anii din urmă la Chişinău sau în alte oraşe din ţară. Universităţii populare îi se datoreşte şi existenţa bibliotecii aşa numită universitară, frecventată în mare majoritate de profesori, elevi, funcţionari şi preoţi.

In restul paginelor se publică o parte din prelegerile ţinute în ultimii ani la matineurile universităţii populare. Găsim astfel în anuarul recent apărut următoarele conferinţe „Scriitorul Basarabean Ion Sârbu“ de d. Ştefan Ciobanu, membru al Academiei Române.

„Românii de peste Nistru“ de profesorul scriitor T. Hotnog. „B. P. Hajdeu şi glandele cu secreţiune internă“ de dr.C. I. Parhon dela Universitatea din Iaşi.

„Creştinism şi naţionalism“ de d. Cezar Papacostea, profesor la Uniniversitatea din Iaşi.

„Viaţa şi opera lui Anatole France“, de d. N. Şerban, dela Universitatea din Iaşi.

„Cucerirea Ardealului de către Mihai Viteazul“ de I. Zaboroschi. „Caracterele normale şi patologice ale vârstei copilăriei“ de d-na dr. Tereza Panaitescu, docentă universitară.

„Ideia toleranţei“ de prof. universitar Traian Bratu din Iaşi şi „Agonia dreptului“ de d. I. Peretz prof. universitar din Bucureşti.

— „Schiţa monografică a judeţului Lăpuşna“ este o carte de aproape de o sută de pagini, lucrată cu multă stăruinţă şi cu oarecare pricepere de d. Eugeniu D. Stanciu, agronom, şeful cancelariei consiliului agricol din localitate. Autorul şi-a împărţit lucrarea în mai multe capitole şi capitolaşe în care vorbeşte despre situaţia geologică şi agreologică, ape, bălţi, stupării, păduri, climă, populaţie, etnografie, administraţie, culte şi instrucţie publică, industrie, comerţ, etc.

Autorul de bună seamă în curent numai cu producţii grafice, în legătură cu agronomia, afirmă în prefaţă că o lucrare în genul monografiei d-sale n'a mai apărut în limba română dela 1900 încoace. Cu alte cuvinte, pentru d. Stănoiu, admirabila lucrare „Chişinăul“ a d-lui Ştefan Ciobanu, apărută anul trecut, nu contează de fel. Ignorarea aceasta se motivează desigur numai prin explicaţia de mai sus că d. Stănoiu nu este în curent din cauza ocupaţiei decât cu anumite broşuri şi publicaţii în imediata apropiere de profesia d-sale.

De altfel autorul e modest şi ne spune singur, tot din prefaţă, cu câteva rânduri mai jos, că „descrierea“ d-sale are, firește, unele lipsuri şi erori de fond şi de formă.

U. C.

Din Bălţi

In seara de 13 Februarie, cu ocazia lăsatului de sec, liceul de băeţi „Ion Creangă“, sub conducerea dir. d-lui T. Malenda şi cu concursul corpului didactic, a dat o serbare şcolară.

La începutul, serbării d. T. Malenda, a ţinut o cuvântare, arătând situaţia şcolii şi rolul ei faţă de valorile României noastre de astăzi.

D-sa, mulţumind celor prezenţi pentru simpatiile ce le manifestă în interesul şcolii, roagă un concurs cât mai larg şi pentru viitor.

Corul liceului sub conducerea profesorului M. Pocletaru, a cântat apoi cântecele „Eu mă duc“ şi „Serenada“ de Heyberger.

La partea II-a orhestra liceului, sub conducerea prof. de limba română, d. D. Apostol, a făcut o surpriză cu melodiile naţionale: Serenada, Chindia, Sârba, Fir'ai a naibii şi Tricolorul, din cari unele, la aplauzele şi cererile publicului, a trebuit să le repete.

La partea III-a tot d. Apostol, s'a putut bucura de succesele ce le-a avut cu „Amanetul“, comedie în trei acte de Halberg, jucată de elevii cl. VIII-a, rolurile principale fiind foarte bine interpretate de elevii Dragoş, Vrânceanu şi I. Lesnic.

După partea artistică a urmat dansul, care a ţinut până în ziuă. Cu tot timpul rău a luat parte un public select şi destul de numeros. Intre cei prezenţi au fost: P. S. S. Visarion Puiul, episcopul Hotinului; comandantul Div. d. general Papana; Castano, prefectul judeţului; părintele V. Dimitriu, protoiereul judeţului; păr. Ion Bălteanu; d. Dr. Buzenchi, medic judeţean împreună cu d-na; directorii şi profesorii tuturor şcolilor secundare din localitate şi alţii.

Din venitul curat, dela această serbare, în sumă totală de aproape 30 mii lei, o jumătate se va destina pentru ajutorarea şi încurajarea elevilor stăruitori şi lipsiţi de mijloace materiale, iar cealaltă jumătate se va trece la fondul pentru procurarea seriei de excursii cu elevii şi profesorii liceului în vacanţele de vară.

N .P.

Din Mereşeni (Lăpuşna)

Dăm raportul d-lui inspector şcolar al judeţului Lăpuşna, despre activitatea culturală din satul nostru:

„In zilele de 10 şi 11 Decemvrie 1925, am fost în satul Mereşeni, comuna Hâncești, judeţul Lăpuşna şi am constatat următoarele:

1) Propaganda culturală naţională şi patriotică se face pe o scară întinsă din îndemnul şi iniţiativa preotului Ion Madan, care pune tot sufletul pentru ridicarea intelectuală şi morală a massei poporului.

Mijloacele de propagandă sunt din cele mai eficace, care îl aduce la ajungerea scopului dorit şi anume:

a) A înfiinţat în sat, din adulţii de ambele sexe, un cor pe trei voci, cari cântă cântece naţionale, patriotice şi populare din cele mai alese şi atrăgătoare; acest cor este condus de d. D. Paraschievici, fost învăţător, şi poate rivaliza cu cele mai frumoase coruri din oraşul Chişinău.

Un asemenea cor, nu se mai găseşte în comunele judeţului Lăpuşna.

b) Preotul Ion Madan a înfiinţat un cămin cultural, care a fost aprobat de Fundaţia culturală „Principele Carol“.

Astăzi părintele Madan a început construirea localului căminului în centrul satului, local pe care îl va termina în curând având adunat şi materialul de cherestea.

c) Această localitate fiind bântuită de sectă, părintele Madan a luat iniţiativa strângerei fondurilor necesare, cu care se cumpără alimentele trebuitoare la cantina şcolară ce servesc pe elevii săraci.

d) A înfiinţat o prea frumoasă bibliotecă şcolară şi populară care este cetită de ştiutorii de carte şi se citeşte la şedinţele culturale celor neştiutori.

e) Astăzi se lucrează cu multă activitate la strângerea fondurilor pentru a se termina construcţia bisericii, care va fi o podoabă a solului.

Pentru toate operele culturale, văzute personal în acest sat, îi aduc mulţumiri părintelui Ion Madan şi îl rog a continua pe această cale pentru formarea conştiinţei naţionale şi ridicarea nivelului intelectual; de asemenea oblig pe învăţătorii locali, să fie buni colaboratori alături de părintele Madan şi să-l urmeze în acţiunea ce desfăşoară care este cea mai frumoasă operă naţională.

Aduc mulţumiri d-lui D. Paraschievici, pentru munca ce depune la formarea şi conducerea corurilor, cum şi tuturor locuitorilor acestui sat, cari dau sprijinul operilor culturale şi lucrează la terminarea bisericii şi localului căminului cultural“.

Prăvălia de seminţe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de seminţe de legume, flori şi de agricultură, selecţionate, curate şi cu încolţire sigură — din Germania şi Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu preţuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Oraşului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz şi alte preparate cosmetice, perii, pieptene şi sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Consume!
Eftine şi bune
BIDINELE
ŞI PERII
NUMAI LA FIRMA:
Iuliu Müller
FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.
CLUJ, STRr. NIC. IORGA 14.

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă şi ieftine, PRÂNZIŞOARE 6 LEI PORŢIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—10 *ANTON JUDOVITS.*

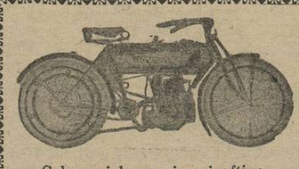
Cele mai bune şi mai eftine
BICICLETE ŞI MAŞINI DE CUSUT
se pot procura în condiţiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No 2.

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI
coafor de dame şi manicure
Spală, ondulează şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Elon şi Bubi.
Cluj, Piaţa Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Restaurantul şi Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou şi stă la dispoziţia onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu şi Bela Szilas
Piaţa Unirii Cluj
41—26—21

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂŞTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malţ dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Uzinele de fier din Hunedoara lucrează:
Fontă brută în toate calităţile,
Piese turnate din fontă şi aramă,
Piese de maşini prelucrate din fontă, [din fier, forjat şi laminat,
Sepe, lopeţi, hârleţe, fiere de plug,
Lucrări de tâmplărie, modele, mobile [şi construcţii,
Piatră sfărâmată, pietriş din carierele [proprii, var ars.
Cereţi oferta!

:-: **Coafor de dame** :-:
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-53-15

Au sosit
Noutăţile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească şi copii
Cluj, Piaţa Unirii 14
No. 108

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
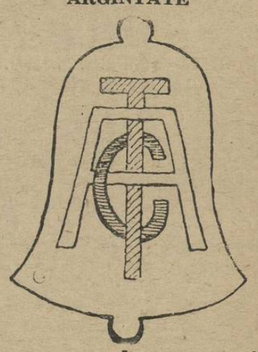
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenţilor Creştini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al oraşului) unde se serveşte tot felul de încălţăminte cu cele mai reduse preţuri şi se execută tot felul de reparaţii în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge.
Petre Gherasim
pantofar de lux

Mai bine ca ori şi unde se serveşte la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duş, etc.
CLUJ,
Str. Călugăriţelor (pe Someş).

Maşini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Maşini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru maşini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
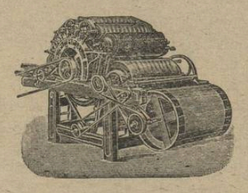
Trioare
Vânturători
Prese pentru seminţe uleioase
Sdrobitoare ptr. seminţe uleioase
Postamente de moară
Maşini de sămănat porumb
Pompe cu lanţ pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă preţuri eftine şi condiţiuni de plată avantagioase. A apărut preţcurentul nostru de primăvară şi se trimite la cerere oricui gratuit; la fel şi prospecte cu ilustraţiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de maşini mai de seamă din ţară. Cereţi pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!
Fabricele de maşini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—8

Preoţi, învăţători, cărturari ai satelor şi intelectuali săraci dela oraşe, daţi dovadă că voi puteţi să faceţi şi sacrificiul acesta: să rupeţi dela gurile voastre banul muncit cu trudă pentru înfiinţarea marelui Cotidian la Cluj.

Nu avem nevoie de banii îmbogăţiţilor de război, nici de ai parveniţilor politici.

Clădiţi voi cei mulţi şi cinstiţi o operă mare naţională şi democrată de care să se sfarme: trădăşia, minciuna şi nedreptatea.

Daţi dovadă că ştiţi ce vreţi. La fapte; miorlăiturile pe sama nemernicilor.

Nimic nu'i mult pentru binele ţării!

Tiparul Tipografiei „Viaţa“, Cluj, Strada Regina Maria 30.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rosseti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Sfintele Paşti 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 154—155. Apare în fiecare Duminecă

INVIEREA

Glas de clopote răsună, din satele întinse pe prichiciul mării şi până colo din văile munţilor. Se repetă de sute şi sute de ani şi totuşi pare veşnic mereu nou. Deşteaptă în fiecare fiorul veşnicei chemări spre zări mai senine. In sufletul celui mai păcătos, nu se poate ca dangătul de aramă în liniştea nopţii, să nu facă să tresalte ce a mai rămas curat în ei. E o purificare odată cu spălarea spumei omătului. Din an în an amintirea Invierii Celui răstignit, caută să ne scuture de rugina păcatelor săvârşite în uitarea de peste an. Aceasta e marea însemnătate a sărbătoririi marelui ceas. Icoana Mântuitorului învie în faţa fiecăruia. Clopotele vorbesc: „La ce bun tot sbuciumul răutăcioaselor patimi? In afara lor, deasupra lor e lumea bunătăţii, limpede ca seninul cerului, în care omul se simte că e făptura după chipul şi asămănarea Celui de Sus. Urmaţi calea dreptăţii şi a omeniei" ne repetă ele în fiecare an. Ferice de cei ce le aud şi le înţeleg. Fericit e acela care stăpâneşte pornirile sălbatice, privind la chipul Mântuitorului, răstignit cu surâsul de blândeţă, spre a da curaj celor ce căutau spre El. Fericit e acela care păstrează mai îndelung în inima lui sfinţenia ceasului când drept bună dimineaţa spune: Hristos a înviat! A înviat o clipă nădejdea în frăţeasca armonie dintre oameni. Impăratul să scoboară şi sărută fruntea celui ce vine să i-se plece.

Cum e dela om la om, dela creştin la creştin, aşa ar trebui să fie acum dela frate la frate, dela cel din fundul Munţilor Apuseni la cel de lângă Cetatea Hotinului. Hristos a înviat! fraţi români. După veacuri de suferinţi şi chinuri sub stăpâniri străine, după schingiuirea lui Horea şi omorîrea lui Ghica-Vodă ori a lui Tudor Vladimirescu, ne vedem la un loc. Să ne bucurăm de această înviere a neamului. Să lăsăm la o parte tot ce ar putea pentru un moment desbina. Să amuţim vorbele rele; să îmblânzim încruntătura ochilor; să ne întindem frăţeşte mâna, făcând zid de apărare în jurul neamului înviat. Perdut a fost şi s'a găsit. Aproape de peire era şi s'a ridicat pe picioare. Să nu-l doborâm din nou, pentru totdeauna, prin nesocotinţa noastră de o clipă. Să avem tăria a deosebi ce e comun în noi toţi, tăria neamului neînfrântă de atatea valuri şi să ştergem desbinarea sămănată anume de duşmanii cari ne-au ţinut încătuşaţi. Neamul a înviat! După atâta amar de chinuri, are drept la o viaţă nouă, a lui, după cum din mlădiţa amorţită de gerul iernei se deschid mugurii arborului, spre a da flori şi roade. Cui folosim dacă ne vom încrunta unii la alţii? Se bucură numai duşmanii — şi sunt puzderie printre noi şi în jurul nostru — dacă ne vom arunca unii în capul altora tot soiul de înveninări. Despărţiţi am fost şi ne vedem laolaltă. Să ne veselim! Toţi cei cinstiţi şi curaţi la suflet, să spuie destul de tare, ca vorba să treacă peste Carpaţi şi dincolo, departe, până'n Nistru: Avem de clădit din nou, să nu stăm cu mâinile'n sân şi să ne clevetim. Avem greşeli. Dar pe a cui samă să le punem? Numai pe a zilei de azi? Să nesocotim pe cea de mane, viaţa copiilor noştri? Să ne unim sufletele, români!

Orice desbinare pe poîte mărunte aduc crăpături adânci în temelia zidurilor de cetate. In faptele noastre zilnice să fim cu ochii nu asupra vecinului de acelaş sânge, ci să căutăm îngrijoraţi către ceice rânjesc de dorinţi de a ne vedea iarăşi iobagi şi înlănţuiţi.

Hristos a înviat! neam sortit să cunoşti şi zile senine, după atâta vifor şi lacrimi.

Hristos a înviat! frate român ori de unde ai fi. Mai presus de fiinţa noastră, praf uşor de spulberat, este veşnicia vieţii neamului. Către ea să caute sufletele noastre în fiecare clipă, după cum către liniştea deapururea cată cel care cu adevărat simte credinţă adâncă, atunci, când, în glasul clopotelor, zice din toată inima: Hristos a înviat!

I. Simionescu

HRISTOS A ÎNVIAT! IUBIŢILOR NOŞTRI CITITORI; VĂ DORIM BELŞUG ÎN VIAŢA VOASTRĂ, SANATATE ŞI ANI MULŢI CU BINE

Problema dezarmării în Danemarca

Ideia desfiinţărei armatei se agită de mult în mica ţărişoară dela Miază-Noapte. Incă de acum câţiva ani partidul socialist o pusese în programul ei şi în tot acest intreval de timp a făcut o propagandă foarte vie pentru această reformă îndrăsneaţă. Acuma, acest partid ajuns la guvern sub conducerea lui Stauning a şi început să păşiască la realizarea ei. Proectul cel mai important care ocupă acum dezbaterile Dietei daneze — Volketing — este tocmai acest proect numit al dezarmării. El a ajuns la a doua discuţie, fără mari împotriviri din partea majorităţii, care îl susţine, şi probabil că la a treia discuţie va fi adoptat şi votat.

Două sunt argumentele de căpetenie pe cari le aduc socialiştii în favoarea lui: 1) Armata daneză e aşa de mică numericeşte, încât, în cazul unui conflict armat cu unul din vecini, n'ar avea nicio însemnătate. II) Prin noua lege s'ar realiza mari economii bugetare, economii de care ţara are absolută nevoe ca să-şi refacă finanţele, cari s'au resimţit de zguduirile războiului mondial.

Fireşte că şi noua mentalitate creiată prin perspectiva deslegării pe cale paşnică a diferendelor dintre popoare în faţa Ligii Naţiunilor, — în care danezii au o mare încredere — a contribuit şi ea să facă tot mai actuală această problemă, care de altfel a format în atâtea rânduri obiectul preocupărilor marelui areopag european dela Geneva.

E adevărat că o mare populaţie, consevatorii în special, şi toate partidele de dreapta din Danemarca, sunt împotriva proectului, pentru motive lesne de înţeles. Reprezentanţii acestor partide spun că e o utopie să crezi în dezarmarea generală, când spirtele din atâtea ţări nu aşteaptă decât momentul revanşii; că o asemenea abdicare a soartei ţării în mâna unei instituţiuni internaţionale, neînchegate îndeajuns, şi care nu oferă destule garanţii, e o mare greşală care mai târziu se va plăti scump. Ceiace e mai grav e că o parte din presa străină, este cu totul protivnică măsurii temerare pe care vrea s'o realizeze guvernul danez. Astfel admiralul Degouy, un cunoscut autor militar francez, care în timpul războiului s'a ocupat cu situaţia politică din orient, scrie în revista „Revue des deux mondes" un mare articol prin care condamnă hotărît proectul danez de desarmare. El ajunge la concluzia că acest proect e expresia unui spirit antimilitarist — caracteristic socialiştilor — care vrea să desfiinţeze orice forţă organizată în stat, şi că e mai ales primejdios pentru că favorizează pe ascuns interesele Germaniei, care prin desvoltarea armatei sale acum pe deplin reorganizate nu urmăreşte altceva dacât să calce graniţele impuse de tratatele de pace.

Danezii — chiar prin reprezentanţii partidului lor conservator — răspund că proectul prim-ministrului Stauning nu cuprinde nicidecum o prevenire sau politeţă faţă de interesele Germane, cum se afirmă în anumite cercuri din străinătate. Dar presa daneză constată cu acest prilej că reforma privitoare la dezarmare nu e deloc o chestiune pur internă, cum s'a crezut la început şi cum mai ales socialiştii erau înclinaţi să creadă, şi o mare parte din acea presă, dă dreptate comentatorului francez, când acesta priveşte situaţia din Europa de azi, cu atâta neîncredere, cu atâta scepticism.

Cercurile politice din Danemarca, ce sprijină doctrina dezarmării, sunt —fără îndoială — însufleţite de un cald patriotism; ei socotesc că slujesc ţara, dezarmând-o complet; conservatorii însă şi dreapta, cari sunt cel puţin tot aşa de buni patrioţi, sunt de părerea cu totul contrară. Partizanii proectului pentru dezarmare şi-au astupat urechile faţă de avertismentul celor cari spuneau că guvernul danez nu poate rezolva această mare chestie naţională, fără a-şi arunca privirile şi dincolo de graniţele sale. Poate că amiralul Degouy are dreptate, când discutătnd acest proect, spune: „In clipa când la Geneva sunt pe cale să înceapă tratativele preliminării relativă la o dezarmare generală utopică, nu e poate lipsit de interes să vedem, cât de departe să merge pe calea nesocotinţii şi greşelii, când în Danemarca s'a găsit un guvern să se lase pradă unor reverii, în loc să caute să-şi dea exact socoteală de mentalitatea vecinilor săi, şi să supravegheze de aproape acţiunile lor."

„Reverie", e cuvântul nemerit pentru a caracteriza această frumoasă, îndrăzneaţă şi generoasă reformă, dar vai! primejdioasă pentru vremea noastră, în care realităţile crude şi neliniştea cronică din Europa nu ne invită la vis.

S. Bezdechi
prof. univ. din Cluj

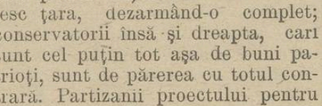

Un gând să avem — de veacuri purtarea adevărat: în Unire stă puterea!

Maria

M. S. Regina Maria, a binevoit a ne acorda acest autograf pentru ziarul nostru

ANIVERSARA „CULTURII POPORULUI"

„Cultura Poporului" împlineşte 5 ani de existenţă, ceeace înseamnă o izbândă, ţinându-se samă de criza acută prin care trece scrisul tipărit românesc. Aniversara aceasta capătă şi un înţăles mai adânc, de oarece se sărbătoreşte drumul atât de greu de străbătut mai ales când e vorba ca să trăiască o publicaţie culturală. Nestingerea acestei foi, ba dinpotrivă lumina ei care creşte şi împrăştie razele sănătoase tot mai intens în massele poporului, ne determină să credem într'o biruinţă desăvârşită în viitor.

Desigur strădania unei singure persoane ar fi măcinată de greutăţi mari dacă ar lipsi cadrele cu oamenii de ştiinţă şi publicişti, adăogându-se la aceştia covârşitoarea voinţă şi simţul realităţii ai cărturarilor cari iau parte direct cu viaţa plugarilor.

Aici constă tăria noastră că am putut înfrunta obstacolele inerente tuturor începuturilor — în apariţia unei gazete ştiu sacrificiul numai acei cari luptă deaproape — şi că în loc de înfrângere, putem privi cum rădăcinile „Culturii Poporului" se adâncesc din ce în ce mai mult în straturile de jos, pentrucă scrisul ei nu este creearea numai a purtătorilor de cultură dela oraşe, ci şi contribuirea elementelor indispensabile — învăţătorii şi preoţii — exponenţii reali ai tuturor problemelor sociale ţărăneşti. Am avut întotdeauna omogenitatea forţelor sănătoase îmbinate la un loc: scrisul omului de ştiinţă cu acel al cărturarului care duce viaţa de când se naşte şi pânăce moare, alături cu semenul lui, ţăranul.

Vorbele ar stânjeni frumuseţea jertfei noastre de până acum; vor fi deasemenea şi mai departe; un adevăr, însă, s'a desprins din sămănatul cultural al gazetei acesteia: înfiriparea dragostei de citit. Şi înseamnă o chezăşie. Se înţelege că cititul în prezent e insuficient, că nu poate să susţie îndeajuns tiparul; vina nu o poartă massele largi ale poporului; — o cunoaştem cu toţii unde e.

Am fi ajuns să ne bucurăm de această sărbătoare semnificativă pentru „Cultura Poporului", dacă n'ar fi fost sprijinul cetăţenesc? Desigur că nu. Iată că am descoperit o nouă latură: începe să se formeze opinia publică. Ea să aleaga binele de rău. Altfel cădeam învinşi.

Se credea că în vâltoarea de patimi de după război şi în vâltoarea materialismului rapace, dăunător celorce muncesc în adevăr, însănătoşirea presei ar fi venit prea târziu, pentrucă numai presa cointeresării josnice şi numai capitalul fluctuant pentru toate relele sociale putea să formeze uzina cotidiană.

Iată că şi această negură, cu încetul şi cu mari sacrificii, se începe a se sparge. Se ivesc ici şi colo raze senine. E presa cinstită, constructivă şi a adevărului. E presa care trebue poporului român. Sprijinul va veni dela sine.

„Cultura Poporului" e un vestitor nou. Brazda răsturnată de noi în ogorul publicisticei româneşti, sănătoasă, îşi are înţelesul ei. Sămănăm harnici boabele culturii şi secerişul îl vor culege acei cărora ne îndreptăm scrisul nostru plin de creştinism şi de evoluţie socială.

Mie, nu-mi rămâne decât să mulţumesc din inimă colaboratorilor şi cititorilor acestei foi, ca şi în viitor unii să-şi aducă prinosul culturii lor, prin scris, pentru binele masselor largi ale poporului, iar alţii să sprijine această hrană sufletească.

Crezul acesta să conducă pe toţi: că numai prin cultură vom putea consolida ţara şi vom vedea propăşirea ei.

General N. Petala

General NICOLAE PETALA,
directorul ziarului „Cultura Poporului"

CAVALUL ZORILOR DE PAŞTI

Cavalul zorilor de Paşti, din vremuri legendare
Ne cântă gama dramelor sublime
Din viaţa Blândului Iisus ce-apare
Azi mai viu şi cu mai multă sărăcime.

Cavalul zorilor de Paşti ne scoate iarăş — cred — din somnul nepăsării. Dulcea melodie de bas a cântecului creştin opreşte 'n loc năvalnica lume exasperată, uluită, frivolă şi fără multă sinceritate în exprimarea adevărului. Cavalul zorilor de Paşti se aprinde cântând şi luminează sufletul pângărit al lumii; el aduce în mijlocul pământului — pe aria cântului său, dulce, sublim şi divin — pe Magistrul cuvântului fascinator, pe Salvatorul sufletului culpabil, neînţelegător şi obidit, pe Cugetătorul profund al tainelor terestre şi transcendentale, pe Liniştitul, Oropsitul şi Umilul magistru divin al lumii, pe Blândul Iisus, care a smuls din mâinele dictatorilor din noaptea intelectuală a timpurilor, sceptrul impilator şi distrugător de suflete nevinovate cari nutriau o libertate egală, o gândire largă, o viaţă nepericlitată, nesubminată şi statornică, şi o descernare neştirbită a dreptăţii. Iisus a ridicat femeea şi sclavismul de sub surghiunul dictatorilor fără inimă, dictatori — cari umiliau dreptul omenesc şi batjocureau, până la exces, respectul uman. Blândul Iisus, care era — după cum spune Giovanni Papini — „atât de copilăresc în înţelesul purităţii, că depăşia pe înţelepţi în înţelepciune şi pe sfinţi în sfinţenie", a dat naştere unui creştinism, bazat pe templul sacru al iubirii. Iisus, mi-a dat o morală practică, ce se adresează inimii, blândă, sugestivă, sublimă şi neîntrecută. Sunt mii de ani de când această morală se luptă cu ateii, cu sinecuriştii timpurilor şi cu defăimătorii ei. Morala lui Iisus este optimismul sufletului uman ce tinde spre liniştea ideală a cerului; ea este nostalgia vieţii viitoare, către care — datoria ne implică — să ne îndreptăm paşii, ascultând de glasul bisericei, care ne cheamă rugătoare: „Veniţi de luaţi lumină"... Vom fi, oare, simţiţi să îmbrăţişăm pe Iisus cu tot curajul şi cu toată sinceritatea?! Vom desbrăca haina delenda est": acum pot căuta pe Iisus; unde-I?! Oare, când vom fi gata să îmbrăţişăm pe Iisus şi să plecăm la drum, cântând din cavalul zorilor frumoase, exalatoare şi senine de Paşti?

N. C. Munteanu-Muntmarg

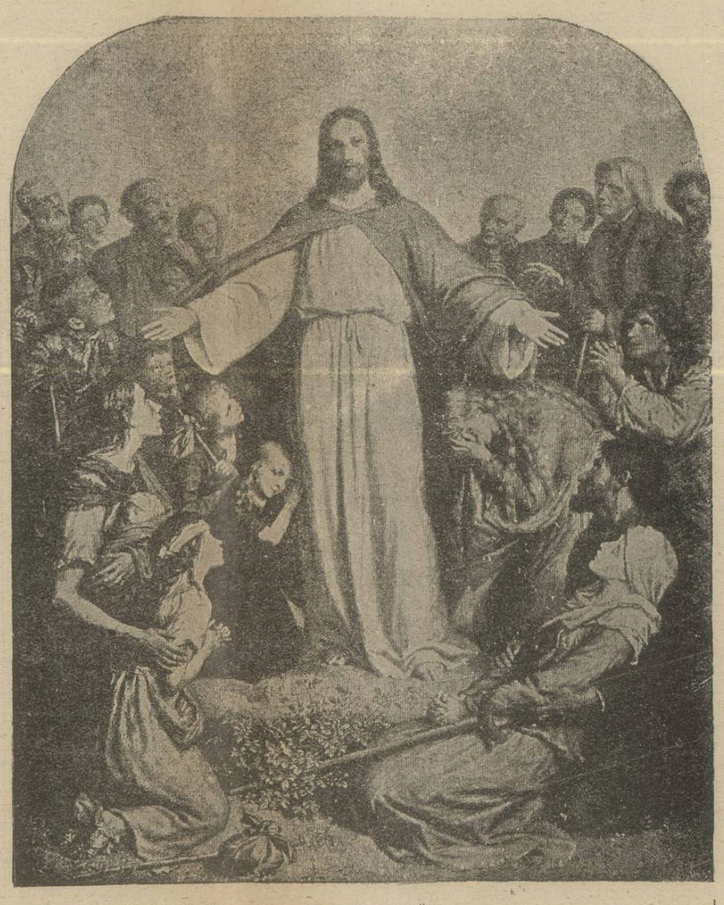

PACE VOUĂ!...

neîncrederii, a frivolismului şi a impertinenţei?! Să căutăm a ameliora atitudinea noastră incorectă barem „in melins" şi să zicem: „mea culpa

HRISTOS A INVIAT!

Sărbătorim Paştile cele mai şi minunate, sărbătoarea dragostei şi a biruinţei. Din mii şi mai de glasuri răsună astăzi cântarea învieselitoare: Hristos a înviat din morţi, cu moartea pe moarte călcând, şi celor din morminte viaţă dăruindu-le. Glasul sărbătoresc al clopotelor vesteşte astăzi iarăşi, că cel ucis pe nedreptul a înviat din mormânt, biruind puterea morţii.

Cu câteva zile mai înainte duşmanii săi l-au dat în judecată. Pe vestitorul dumnezeiesc al păcii şi bunei înţelegeri între oameni l-au învinuit că turbură poporul. Pe cel ce a venit să împlinească legea l-au învinuit că strică rânduielile legii. Pe cel ce a vestit adevărul l-au dat judecăţii cu ajutorul unor mărturii mincinoase

Pe cel ce a îndemnat pe oameni să se supună stăpânirilor l-au învinuit că vrea să se facă pe sine împărat. Pe cel ce din curată dragoste s'a făcut om pământesc, ura omenească l-a împins către lemnul crucii.

Şi totuşi, El a fost un împărat, dar împărăţia lui nu era din lumea aceasta. El dela Tatăl a venit, ca pe oameni să-i ridice la Tatăl. Impărăţia lui este împărăţia dreptăţii şi a vecinicului adevăr. El a venit, ca un împărat al sufletelor omeneşti, deaceea oamenii i-au ucis trupul. L-au ucis ca pe-un făcător de rele, măcar că El nimănui, nici-un rău n'a făcut.

Duşmanii lui erau duşmani ai adevărului. Omorându-l pe El credeau, că omoară şi adevărul. In momântul din grădina lui Iosif cel din Arimateea ei credeau că au îngropat şi cuvintele vieţii de veci, cari vreme de trei ani şi jumătate au răsunat prin oraşele şi satele Galileii, Iudeii şi Samariei. Credeau, că au aşezat în acest mormânt şi libertatea, pe care el a venit să o vestească celor legaţi cu lanţurile celei mai întunecate robii.

Mormântul l-au întărit cu pază, iar piatra momântului au pecetluit-o cu peceţi. Au luat toate măsurile, ca adevărul să fie îngropat pe vecie în sânul cel rece al pământului.

Dar, el era lumina cea adevărată, care luminează pe tot omul ce vine în lume. Intrânsul viaţă era, şi viaţa era lumina oamenilor. In dimineaţa celei de-a trei a zi mormântul s'a deschis, soldaţii paznici au amorţit, peceţile s'au rupt, iar El cu multă mărire a înviat. Invierea lui a însemnat biruinţa luminei asupra întunericului, a adevărului asupra neadevărului. Din mormântul dela Ierusalim a răsărit lumii lumina adevărului şi a cunoştinţei.

In aceeaşi zi s'a arătat multora. Mai întâi l-au văzut sfintele femei cari l-au însoţit plângând şi tânguindu-se pe drumul câte muntele suferinţelor. Apoi apostolilor şi ucenicilor, cari în zilele patimilor l-au părăsit, fiind cuprinşi de frică. Femeilor le-a întors întristarea întru bucurie. In sufletele lor curate a aprins flacăra credinţei, că Acela, pe care ele l-au ascultat şi cu ale cărui învăţături şi-au nutrit sufletul, este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu. Pe apostoli i-a întărit şi încurajat, deschizându-le mintea ca să înţeleagă toate învăţăturile pe cari încurând şi ei aveau să, le vestească tuturor popoarelor pământului.

Femeilor le-a zis: Bucuraţi-vă!

Apostolilor le-a zis: Pace vouă!

Femeile s'au umplut de dumnezeiască veselie, iar în sufletele apostolilor s'a sălăşluit duhul păcii dumneseieşti. Inimile lor s'au încălzit, ca să nu se mai răcească nici-odată, la vestea de nemărginită bucurie că Hristos a înviat!

Vreme de patru-zeci de zile apoi, cel înviat din morţi s'a arătat de nenumărate ori celor cari au crezut întru numele lui! Au fost patruzeci de zile de necontenită şi sfântă sărbătoare. Au fost patru-zeci de zile de bucurie şi pace adevărată. In aceste patru-zeci de zile sufletele lor au fost stăpânite de bucurie şi pacea lui Hristos, celui înviat din mormânt. In aceste zile mari şi sfinte sufletele lor cu adevărat s'au ridicat de pe pământ la cer.

Hristos a înviat, fraţilor! Să ne bucurăm şi noi în zilele acestea ale Paştilor celor mai frumoase şi minunate sărbători. Hristos a înviat, trecându-ne şi pe noi din moarte la viaţă şi de pe pământ la cer. Invierea lui ne-a dat şi nouă putere că să fim fiii lui Dumnezeu.

Invierea lui Hristos este piatra de temelie a credinţei noastre. Inviind el din mormânt, începătorul învierii morţilor s'a făcut. Când ne vom sfâşi cărarea vieţii noastre, vom închide ochii în credinţa, că acela care cu mărire a înviat din mormânt ne va învia şi pe noi!

Sărbătoarea învierii lui Hristos e o sărbătoare a dragostei. Să ne aducem numai aminte de suferinţele lui, de patrimile şi moartea de pe cruce a celui înviat din morţi. Inviind din morţi, pe duşmanii săi El i-a aşezat aşternut picioarelor sale, dar nu prin răsbunare omenească, ci prin dumnezeiască dragoste. Incă în ceasurile suferinţelor de pe cruce el s'a rugat Părintelui său ceresc să ierte pe cei ce l-au duşmănit, căci nu ştiu ce fac. Cel lipsit chiar şi de umbra păcatului a cunoscut slăbiciunea firii omeneşti, nutrind faţă de oameni simţământul milii şi al dragostei.

Când s'a întâlnit cu apostolii, le-a arătat lor mânile şi coasta sa. Dar nu s'a sfătuit cu ei cum să-şi răsbune asupra celor ce l-au dat morţii, ci a suflat peste ei şi le-a zis: Luaţi Duh sfânt! Cărora veţi ierta păcatele, se vor ierta lor! Inviind din morţi el proponăduieşte iertarea păcatelor.

Cea mai vie dovadă a dragostei este iertarea. Dumnezeu necontenit îşi arată dragostea faţă de noi, iertând mulţimea răutăţilor noastre. Aceeaşi dovadă a dragostei o cere şi dela noi. In timpul celor trei ani ai predicării ne contenit a îndemnat pe oameni să se ierte unul pe altul, căci astfel se vor face vrednici ca şi Tatăl cel ceresc să-i ierte pe ei.

Iertarea este pecetea cea mai sfântă a legii creştineşti. Noi, creştinii, prin acesta dovedim că suntem ai lui Hristos, că ne iertăm unii pe alţii. Cel ce nu a în stare să ierte, nu e în stare nici să iubească. Iar acela, care nu e în stare să iubească, nu poate fi creştin adevărat.

Hristos a înviat, propovăduind încă în ziua învierii, — iertarea. Să ne iertăm şi noi unii pe alţii fraţilor, pentru învierea lui Hristos. Aceia cari s'au vătământ unii pe alţii, să-şi întindă mâna frăţească de împăcare şi să se ierte. Aceia, cari, cine ştie din ce pricini s'au urît până acum, să târpească, să aprindă în locul ei flacăra dragostei creştineşti. Să fim toţi fraţi, căci a înviat Hristos, cel ce fiu al lui Dumnezeu fiind s'a făcut frate al nostru.

Noi românii, poate mai mult ca ori-când, în zilele acestea avem trebuinţă de pace, ca la umbra păcii să putem munci pentru întărirea ţării. Mai mult ca ori-când, trebue să târpim rădăcinile neînţelegerilor dintre noi şi ale urii. Să ne dăm seama, că Dumnezeu ne-a făcut şi nouă parte de înviere naţională prin unirea tuturor fiilor aceluiaş neam într'o singură ţară românească.

Ura şi neînţelegerile vor slabi această înviere, nu vor întări-o. Dragostea şi pacea însă vor face, ca sărbătoarea învierii naţionale să fie statornică, veşnică. Dacă vom târpi ura şi neînţelegerile, sădind în locul lor dragostea şi pacea, atunci învierea lui Hristos va însemna şi învierea noastră. Nici-un folos nu vom avea de sărbătorile Paştilor, dacă Hristos, cel înviat din mormânt, nu va învia şi în sufletele noastre.

Hristos a înviat, fraţi români! Cu dumnezeiască lui putere să învieze şi în sufletele noastre, curăţindu-le, sfinţindu-le. Şi să petreacă în ele de-apusuri.

Septimiu Popa.

Noul guvern

M. S. Regele, după îndelungate consfătuiri avute în cursul zilei de Duminecă şi Luni, cu fruntaşii partidelor noastre politice, a dat însărcinarea de a forma noul cabinet, d-lui General Averescu, şeful partidului poporului.

Guvernul se compune din următorii miniştri:

Preşedinte al consiliului şi ministru fără portofoliu d. general Al. Averescu.

Ministru de Intrene: Octavian Goga.

Ministru de Externe: I. Mitilineu.

Ministru Instrucţiunii Publice: P. P. Negulescu.

Ministru de Justiţie: Th. Cudalbu.

Ministru de Finanţe: I. Lapedatu.

Ministru de Culte şi Arte: V. Goldiş.

Ministru de Comunicaţii: gen. G. G. Văleanu.

Ministru de Industrie: gen. C. Coandă.

Ministru Lucrărilor Publice: Dr. P. Groza.

Ministru de Răsboi: gen. Mircescu

Ministru de Domenii: C. Garoflid.

Ministru Muncii: Gr. Trancu-Iaşi.

Ministru Sănătăţii: Păr. Lupaş.

Ministru Basarabiei: Sergiu Niţă.

D. I. Petrovici, ministru fără portofoliu.

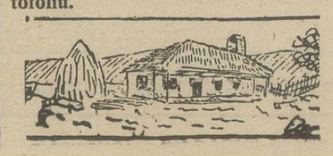

SĂRBĂTORITUL Dr. IOAN LUPAȘ

„Ioan Lupaș, Ioan Lupaș“, în timpul din urmă pe buzele tuturor intelectualilor ardeleni. Expresia aceasta spunea mult. Tălmăcirea ei nu o găseai în abundența vorbelor — ele banalizează adevărul — ci în însăși numele acestui om care simbolizează: munca științifică și propovăduirea din fața altarului național.

Perfecțiune însamnă când omul eșă din mentalitatea semenilor săi, când viața și-o închină altruismului și când trecerea lui în scurta-i călătorie dela leagăn la asfințitul zilelor, nu găsește răgaz să-și caute de chemări mai de aproape ale vanităților omenești, ci concentrându-și energia și voința în izvorul cărților, în flacăra care oțelește a iubirei de țară, în jertfa care are de scop purificarea...

Și sunt puțini aleși de aceștia. Puțini cari strălucesc și din văpaia lor încălzesc inimi spre orizonturi noui. Dela unul din ei Ardealul se împărtășește de tăria faptelor bune ale d-rului Ioan Lupaș.

Din țărani sălișteni a răsărit un exponent al lor în care să se cristalizeze ca și în piatra nestimată sclipirea pornită din pământ; feciorul care prin școli înalte să-și lumineze mintea cu cultură, însă, în adâncul ei să izvorască înțelepciunea moștenită din însușirile firești ale vigurosilor munteni.

Pe acest fond de sănătate milenară, pe acest simț pornit din glasul codrului străbun, din lacrima aramei bisericuții din sat, să se altoiască fecunditatea științifică a celui ce este dr. Ioan Lupaș.

Intors din învățături alese, purtând cu el mereu sărăcia neamului pe care-l reprezenta, tânărul sămănător de roade cu spicul plin, ocupă catedra de istorie la seminarul „Andreian“, — apoi își îmbracă haina de preot ca și toți antecesorii și antemergătorii poporului ardelenesc — calea învățătorului — protopop în satul lui natal și inspector școlar confesional.

Pătimirea iobagilor de același sânge și a tuturor cărturarilor mărunți și mari, sădește și în concepția socială a lui Lupaș, lupta și cu cuvântul tipărit pentru vremurile de orânduire dreaptă ce va să vie.

Vibrațiunile sufletului de luptător se prefac în slove de împărtășanie pentru norod; cuvântul scris capată strălucirea adevărului; — și pereții reci ai temniții îl sălășluesc pentru acel grăunte sămănat în țarina durerilor a ardelenilor robiți: „Toate plugurile umblă, numai al meu zace la umbră.“

Mai târziu veni calvarul. Icoana răstignirii a suferințelor mute cum n'au mai apucat-o și cărturarii, conducătorii satelor albe, înecate în plâns. Jandarmii l'au scuipat și pe acest îndrumător al turmei sale, l'au purtat pe ulițele rușinei, ducându-l la surghiunul dela Șopron.

Dreptatea istorică a scăpat poporul ardelean român și l'a mântuit și pe Dr. Ioan Lupaș. Mai întâi membru al Academiei Române, apoi ajunge profesor universitar la Cluj.

Iată de ce în vremea din urmă buzele tuturora pronunțau: „Ioan Lupaș“. In Sibiul năzuințelor naționale românești încă din era stăpânirii maghiare, la sfârșitul lui Mărțișor, floarea intelectualității ardelene a ținut să sărbătorească un sfert de veac de activitate publicistică a d-rului I. Lupaș. Istoricul, oratorul, preotul, ziaristul, această personalitate reprezentativă a Ardealului, trebuia să primească prinosul recunoștinții. Ea a venit la timp. Nu a fost un ospăț vremelnic, ci un eveniment istoric în viața culturală a românilor de dincoace de Carpați.

Sărbătorirea aceasta mai înseamnă simbolizarea a unei munci pe ogorul publicistic cinstit. Din fântâna aceasta cu apă vie trebue din nou să se însănătoșeze presa românească. Condeiul nu-i o armă pusă în lupta patimilor și a bisericuților politice distructive de frățietate și umanitate, ci de cimentarea sufletelor pentru a prețui fără precupețirea jertfei tot ce este românesc, ducându-l până la perfecțiune.

Activitatea sărbătoritului Dr. Ioan Lupaș în domeniul publicisticei e o pildă; învățăturile din ea trebue să ne călăuzească...

Ochii și sufletele să ne fie îndreptate spre înălțimi altruiste.

Const. Cehan-Racoviță.

SCRISORI DIN PARIS

Accident de aviație

Un aviator francez, Léon Collot, ofițer de rezervă, dupăce reușise să treacă cu aparatul său pe sub turnul Eiffel, și-a găsit moartea, lovindu-se de antenele telegrafiei fără fir, situate în imediata vecinătate a turnului.

Focul a mistuit aparatul și a carbonizat pe pilot.

Intâmplarea nu ar depăși rubrica faptelor diverse, cu toate că printr'o coincidență, victima locuia în Romania, de unde sosise de câteva săptămâni și unde se îndeletnicea cu comerțul.

Este însă de regretat faptul că se pune atâta curaj — mult prea imprudent — în serviciul unor acrobații, cu totul nefolositoare; căci chiar dacă încercarea nenorocitului aviator ar fi reușit până la capăt, aviația nu ar fi câștigat câtuși de puțin din această fantezie, care nu are nici măcar scuza dorinței de a stabili un record.

Nu dorim să scădem întru nimic meritele aviatorului, care era un brav și se distinsese în timpul războiului, ajungând din simplu soldat — cum îl începuse — locotenent și pe pieptul căruia destoinicia și curajul puseseră Crucea Legiunei de onoare.

Din contra, deplângem pe celce și-a sacrificat viața, într'o aventură fără folos, călcând regulele și prescripțiunile militare, căci chiar în cazul când ar fi supraviețuit gestului său primejdios, pedeapsa militară ce și-ar fi atras, ar fi fost destul de importantă.

Intr'adevăr, nu este permis aviatorilor să zboare deasupra satelor și orașelor, la o înălțime mai mică decât 2000 metri, căci în caz contrar viețile atâtor ființe ar fi supuse fanteziei fără margini a zburătorilor imprudenți și ca prin minune în accidentul din Champ de Mars, nu am avut de deplâns alături de aceea a pilotului, alte vieți omenești, căci această grădină a Parisului este una din cele mai frequentate.

Incercările de acest fel, nu sunt izolate.

Rigorile regulamentelor se lovesc de imposibilitatea materială de a fi exercitate în domeniul aerului și reușita unor încercări primejdioase, face ca pedeapsa eventuală, lasă nepăsători pe ceice le înfrâng.

Accidentele sunt dese și încercările care de care mai grele, mai riscate.

După armistițiu un avitor a trecut în zbor pe sub Arcul de triumf. Un altul, vroind să zboare la mică înălțime, pe deasupra casei sale din împrejurimile Parisului, a căzut, strivind pe mama sa sub resturile aparatului.

Indrăsneala nu cunoaște margini și acrobațiile cele mai fantastice, sunt executate, trebue să o recunaștem, cu cel mai mare calm și un dispreț de viață, care nu ar trebui să existe, căci pe cât de folositor ar putea fi un asemenea gest riscat, când el ar fi dictat imperios, într'un moment critic, pe câmpul de luptă, pe atât este de condamnabil, când nu pornește și nu are drept scop, decât satisfacerea setei de a-și creea și a le înfrunta singur, pericole, unită cu aceea de a deveni obiectul admirației și aclamației mulțimei, dornice de spectacole noui.

Ceeace este și mai regretabil, este faptul că această întâmplare nenorocită a fost provocată și de alte cauze cu totul străine elanului neînfrânat, chemărei irezistibile a văzduhului.

O casă americană de editură cinematografică, promisese o sumă importantă de bani aviatorului, pentru ca trecerea pe sub turnul Eiffel să fie filmată și apoi reprezentată publicului de peste Ocean.

Aceasta e explicația gestului fatal al aviatorului.

Ne închipuim cu ușurință, tentațiunea cu care a luptat el, înainte de a decide întreprinderea cursei fatale.

Este aceasta o ușurință condamnabilă, căci cum s'ar putea numi astfel tendința de a expune viața omului și a mașinei sale, pentru a-i transforma apoi acrobațiile în obiect de spectacol pentru mulțime? Este acea pornire nesocotită a masselor de a simți fiorul pericolului, acea dorință de distracție nesănătoasă, care recurge numai la senzațiile brutale.

Pentru a da o idee precisă a lipsei de răspundere (pentru a nu o numi altfel) a celor ce organizează acest fel de spectacole contrastând cu avântul curagios al celorce le întreprind cu riscul și prețul vieței lor, este deajuns a spune că pe când om și avion se prăvăleau la pământ, operatorii cinematografici, vinovați indirecți ai accidentului, luau fuga.

Vor trebui luate măsuri eficace contra celor ce cred că totul se poate cumpăra, expunând la pierzare prin tentațiile lor vieți omenești mult mai utile altor cauze, lipsite cu totul de elementul material. Deasemenea, piloții vor trebui să se convingă din lecțiile acestor victime ale curajului lor impetuos și rău îndrumat, că menirea lor este cu totul alta, decât aceea de a se arunca așa de ușor în brațele morții.

Astăzi, când toate energiile omenești sunt deosebit de prețioase, este mai mult decât o datorie imperioasă, aceea de a le cruța și a le îndrepta spre scopuri utile progresului, și depărtând din calea lor orice derivative primejdioase, orice tentațiuni adesea fatale.

Emil Pavelescu

CUM SE DUC...

Cum se duc țipând în goluri
Lungi șiraguri de cocoare,
Așa dorurile mele
Se tot duc rătăcitoare;
Cum s'aprind pe boltă stele
Tot mai vii și tot mai dese,
Așa visurile mele
Răsar tot mai ne 'nțelese;
Cum a undei argintare-i
Când mai vie, când mai lină,
Așa cântecele mele
Când râd vesel, când suspină.
Visuri, cântece și doruri,
Când vom fi noi laolaltă,
Să sburăm și să ne pierdem,
Inspre-o lume mai înaltă!
Inspre-o lume unde pacea
Peste toate e regină;
Unde nimeni nu surâde,
Nici jelește, nici suspină,
Ci seninătate eternă,
Dintr'un început se'ntinde;
Când din lumea cea de patimi
Vom putea a ne desprinde?

G. Bobei

Să ne desmetecim

Procesul Fokker a deslănțuit, printre alte slăbiciuni, și slaba înzestrare a aviației noastre militare. (Comisarul special, generalul N. Economu a declarat că toată Europa și în special dușmanii noștri, știu că sub raportul aviației de vânătoare suntem dezarmați). E un fapt de o extremă gravitate. După cum s'ar putea întâmpla, ca într'un viitor nu tocmai îndepărtat, excesiva perfecționare a aviației să împiedice războaiele, tot așa s'ar putea — și din aceiași cauză, — ca viitoarele conflagrații să depășască cu mult limitele imaginabile. Revistele de specialitate, arată sugestiv ce enorme jertfe cer: înzestrarea modernă a aviației, ca și apărarea centrelor de aglomerație umană împotriva eventualelor atacuri aeriene. Pentru aviație statele fac toate eforturile posibile. Ziarele de astăzi, aduc vestea, că departamentul Războiului din Statele-Unite, a înaintat Congresului un program de desvoltare a forțelor aeriene, eșalonat pe 5 ani, care tinde la construirea a 2200 de aparate moderne. S'a mai cerut totodată și o sporire a cheltuelilor actuale, cu vreo 15 milioane de dolari!

Slaba înzestrare a aviației noastre dă cu atât mai mult de îngrijit, cu cât dușmanul nostru permanent și cel mai de temut, Rusia, acordă aviației o deosebită de constantă atențiune. Și nu numai în domeniul aviației, ci pe toate tărâmurile, pregătirea militară a Rusiei se desăvârșește pe zi ce trece. O dovadă pipăibilă a importanței ce se acordă armatei roșii, o găsim și'n eforturile pe care le fac marile puteri, ca Rusia să ia parte la conferința dezarmării. (Al doilea delegat al Elveției la Liga Națiunilor, d-l Theondury, va pleca zilele acestea la Moscova spre a discuta cu guvernul sovietic, acceptarea invitației de-a participa la conferința dezarmării.) Credința unanimă, atât în Europa cât și în America, e că fără participarea Rusiei, această importantă conferință nu-și are rost. S'ar putea oare impune țărilor limitrofe Rusiei o parțială dezarmare, când Rusia se înarmează pe capete? Conștientă de importanța aviației într'un viitor război, Rusia încearcă toate mijloacele posibile ca să-și înzestreze și perfecționeze forțele aeriene. (Un exemplu: Decurând s'a înființat socitatea „Aviachim“, care numără până astăzi 3 milioane și jumătate de membri, obligați să contribue prin cotizații lunare, la strângerea fondurilor necesare pentru apărarea aeriană.)

Să nu uităm o clipă, că atât minoritatea conducătorilor Rusiei — pentru mirajul utopiei marxiste, — cât și marea majoritate — pentru pure interese personale, — n'au renunțat la ofensiva visată, dar că această ofensivă, — din motive strategice, — a fost limitată numai la sectorul basarabean, contându-se pe slaba noastră pregătire, ca și pe nemulțumirile ce clocotesc în Balcani. In vederea acestui asalt disperat, trebue să ne pregătim zi și noapte; Rusia trebue să ne găsească de veghe și înarmați!

Ofensiva rusească, sfărmată de rezistența noastră dârză, va tăia din rădăcină pofta vecinilor cari ne pândesc — fățiș ori pe ascunsele — hotarele trase cu risipă de sânge fânăr.

Altminteri, vom avea de trecut,— ca stat și neam — prin grele cumpeni.

Ion Dongorozi

Satul sfântului...

Am publicat în această foaie cele dintâi notițe despre viața sfântului Ieremie, fost feciorul Ion al lui Stoica Costin și Margheritei Bârbat din Țara Românească.

Am scos cele două articole și în broșură separată, pentru ca astfel cunoștințele despre sfântul românesc să se lățească și mai ușor.

Cărticica, cu viața sfântului Ieremie, a ajuns până și în palatul Regelui, dar aș dori să ajungă și în căsuțele țărănești dela sate, și mai ales din satul lui de naștere.

Dar care sat? care comună a Țării Românești? a fost fericită de a da ceriului acest fiu și neamului acest sfânt?!

Iată ce aș vrea să pot stători cu ajutorul frățesc al cetitorilor acestei foi.

Cartea italienească despre viața sfântului numește satul lui de naștere: „Zaxo“ ceace se poate ceti și „Saxo“. Socotind că în limba italiană toate cuvintele de gen masculin iau terminația în „o“, care la noi e în „u“, putem presupune că satul sfântului a fost numit: „Sasu“.

Sunt în țară mai multe sate și comune cu numele Sasu. Aș ruga pe cetitorii, cari cunosc vr'unul din ele să cerceteze, dacă este și'n acel sat numele de familie „Costin“ sau „Costit“ și numele „Bărbat“. Ar fi indicație.

Mai însemn că satul de naștere al sfântului a fost sat de deal, nu departe de vechea graniță a Ardealului. Din satul său mergând spre Alba-Iulia a trecut printre Secui. Ori ce informație sau observație în această privință îmi este binevenită și aș primi-o cu mare mulțămire.

Cluj, Dumineca Floriilor, 1926.

Dr. Elie Dăianu
protopop ort. unit.

Casele ostășești

Fiecare garnizoană își are înființată o „Casă Ostășească“ înzestrată cu bibliotecă și cu camere unde soldații pe timpul repaosului se adună ca să scrie părinților, să citească o carte, o revistă cu povestiri, sau să consume un ceai.

Ministerul instrucțiunei și casa școalelor, a arătat multă dragoste acestor înjghebări de cultură în cuprinsul cazărmilor, donând cărți, tablouri istorice și icoane.

Preotul Mateescu, confesorul Diviziei a 3-a a obținut cărți de valoare dela instituțiile arătate și pe zi ce trece biblioteca „Casei Ostășești“ își mărește numărul volumelor, isvoare de cunoștințe noui, pentru aceia veniți sub drapel ca să-și facă datoria către țară. In anumite zile au loc șezători culturale și după programe întocmite, din vreme, ostașii iau parte la reprezentare de piese cu subiect eroic, ascultă declamații, coruri și doina noastră, doina suferințelor întregului neam, cântată din caval de acei veniți de pe piscurile muntoase ale Carpaților.

La urmă în cântecele fanfarei se încinge hora și îți este drag să privești cum se întrec la jocuri și strigări, flăcăii de prin toate ținuturile de curând desrobite.

Intr o parte un muntean saltă între doi basarabeni molateci dincolo între doi străini din Cadrilater, sare și love ște călcâiele un ardelean vios și sprinten. Veselie și voia bună le-au cuprins sufletele, hora îi apropie sufletește pe tinerii cari aparțin minorităților de feciorii români.

Cu stăruință „Casele Ostășești“, ar putea să ajungă pretutindenea adevărate focare de cultură națională. Armata, acum, mai mult decât oricând, poate să se transforme după cum s'a mai spus „In adevărata școală a națiunei“.

In nici o parte, nu se poate duce o mai frumoasă luptă împotriva analfabetismului ca la armată. Indrumări dela oamenii de cultură și cunoștințe de oricefel, tinerii soldați le prind cu ușurință și fiecare dintre ei, le poate răspândi la data trecerei în civilitate prin satele din întreg cuprinsul României.

Numai prin cultură și lupta dusă pentru răspândirea culturei, se poate complecta măreția timpuriler ce ne-a fost dat ca să le trăim.

Prin sacrificii s'a creiat România întregită, prin știință și cazmă pentru răspândirea ei, se poate ridica prestigiul și pregăti prosperarea țării.

Căp. Mihail Traian

Prinos de recunoștință

S'au împlinit cinci ani de când datorită unor bărbați distinși, a apărut la Cluj, ziarul: „Cultura Poporului“, un luminător călăuzitor cu adevărat în viața culturală a neamului nostru. Cinci ani s'au împlinit de când conducătorii acestei foi, neîncetat munciți de un ideal sublim, propovăduesc lumina, deschizând drumuri noi și drepte din cele pe care le năpădise mărăcinii.

Meritul li-i cu atât mai mare cu cât au realizat să deschidă drumuri drepte, din cele ce erau cu foarte anevoie de găsit. Azi munca lor e vădită prin însutitele roduri ce au adus pe terenul cultural în massa poporului, asupra căruia plana aripa întunericului.

Nu cred că se găsește om care să știe carte fără să fi citit prețioasa foaie „Cultura Poporului“ care de 5 ani a deschis mari și noi orizonturi în viața neamului nostru cât și la românii din străinătate. Numai cel care n'a citit un număr din această comoară scumpă nu poate spune că există în țară o foaie potrivită cerinței poporului. Iar cel care a citit, nu poate să nu strige: „Cultura Poporului“ e pânea cea de toate zilele.“

Vajnicii luptători ai acestei foi, — fără nicio tendință politică, — au știut să se înconjoare de o pleiadă de tineri încă de pe băncile școalelor unii, și să sădească totodată în inimile lor, unica dorință „de-a face din tot românul, un român conștient menirei sale.“ Apoi cu gândurile lor curate au știut cum să întărească rândurile luptătorilor de mâne, entuziați de deviza: „Luminează-te și vei fi, voește și vei putea“.

Iar acum după cinci ani de-muncă încordată când au realizat cea mai mare parte din dorinți, se cade din partea noastră, cei care ne'am împărtășit cu cunoștințele lor și întăriți de îndemnul lor să strigăm cu toții: „Trăiască ani mulți înființătorii și conducătorii „Culturei Poporului“, ca astfel dorința lor, să ajungă la deplină realizare: „când tuturor li-se vor deschide ochii cu care privesc, și totuși nu văd.“

Iar „Cultura Poporului“, să le fie hrana de mult preț, ce nu trebuie să lipsească de pe masa oricărui român;

Ion V. Huștin

„CULTURA POPORULUI“

Doresc din suflet ca prețioasa foaie „Cultura Poporului“ călăuza luminătoare și statornica îndrumătoare a inimei și a minții — care intră în al șaselea an de existență — să rămână totdeauna la înălțimea numelui, prosperând tot mereu, așa, că peste zeci și zeci de ani, ea să trăiască păstrându-și cu aceiași credință și putere caracterul ei neaoș românesc.

Iar persoanele, sub a căror oblăduire a luat ființă, și care cu vrednicie și răbdare conduc această foaie, să se bucure că munca grea, istovitoare, nu le-a fost zadarnică, jertfa lor nu a fost de prisos.

Maria Dr. Gavrilescu

† Prof. Dr. Toma Ionescu

In ziua de 28 Martie, a. c. ora 3 dimineața a trecut întru cele veșnice marele savant și bunul român, profesorul Dr. Toma Ionescu.

Născut la Ploești în anul 1860, trece în 1878 cu succes bacalaureatul la liceul Sf. Sava din București, în 1882 la Paris e proclamat licențiat în drept și trece în mod strălucit concursul de extern al spitalelor din capitala Franței.

A fost elevul celor mai străluciți medici și profesori din Paris.

In 1887 obține locul de ajutor de anatomie, la Facultatea de Medicină din Paris, reușind primul la concurs.

In 1892 e numit prorector definitiv, titlul pe care numai un singur străin l'a obținut înaintea sa (In 1862 prof. Panaș.)

In 1890 e numit laureat al spitalelor din Paris, obținând medalia de argint pentru chirurgie. In acelaș an capătă premiul „Laborie“ din partea Academiei de medicină din Paris, devenind și laureatul acelei Academii.

A colaborat cu celebri profesori Poirier, Charpy și Nicolas la cel mai mare tratat de anatomie apărut în Franța.

In 1895 e numit la Facultatea noastră din București, profesor de anatomie topografică și de clinică chirurgicală, precum și director al clinicei chirurgicale dela spitalul Colțea. Nu a fost congres de chirurgie dela 1895 până azi, unde profesorul Dr. Toma Ionescu să nu fi făcut vre-o comunicare.

Este primul român admis membru asociat al Academiei de medicină din Paris (1922).

In 1924, a fost ales membru asociat al Socității de chirurgie din Paris.

Spațiul nu ne îngăduie să ne ocupăm de rodnica activitate științifică a maestrului.

Cine nu știe azi de binefacerile metodei „Prof. Dr. Toma Ionescu, de rahianestezie?“

La Londra, în Statele-Unite și în toate țările unde s'a încercat această metodă, profesorul Dr. Toma Ionescu a obținut succese strălucite.

Cea mai importantă lucrare considerată azi a maestrului, lucrare ce lărgește câmpul cercetărilor în domeniul Chirurgiei mari, e „Le sympathique cervico-thoracique“ (Paris 1925).

Politica l-a interesat — ca bun român — foarte mult. In parlament atât în 1913 cât și în 1917 a apărat cu multă convingere mult discutata reformă agrară și politică. Alături de regretatul său ilustru frate Take Ionescu și alături de ceilalți odihniți în pace, oameni de frunte ai țării noastre: Nicolae Filipescu, Delavrancea, Dr. Istrati, etc. a luptat mult pentru întregirea neamului, întregire pe care a avut fericirea s'o trăiască.

Frații noștri ardeleni îl cunosc din mișcările conduse de el. El a fost permanent sufletul studențimei românești.

Familia, Garda de onoare, alcătuită din ofițerii Inst. san. militar din București, elevii săi tineri, elevii mai în vârstă, unii ajunși și străluciți medici, prietenii săi, toată lumea intelectuală, adevărații români, toți cei cari îi datorează recunoștință, reprezentanții societăților științifice, au condus la groapă vărsând câte o caldă lacrimă pe cosciugul ce închide pentru totdeauna corpul îmbălsămat al ilustrului maestru, al savantului profesor și marele cetățean, **Dr. Toma Ionescu.**

D.

Tot înainte!

Un priten, care'ți stă întotdeauna lângă tine și care-ți face clipele vieții foarte plăcute este, fără îndoială scumpa noastră foaie „Cultura Poporului“. Când generalul Petala a fost inspirat să dea poporului însetat de adevăr, această neprețuită sorginte, care să-i poată potoli setea, desigur că și-a pus înnainte greutățile prin care avea să treacă organul său sortit pentru edificarea masselor. Numai curajul unui brav militar de talia ilustrului nostru general, a putut să biruiască vremurile și patimile vitrege prin care trecem, și, în chipul acesta, se poate pricepe cum „Cultura Poporului“ bate la poarta anului VI-lea.

Tot înnainte și mereu înnainte, ca la atac, căci numai așa lumina va putea pătrunde întunericul și va da la oparte perdeaua, care ascunde neștiința, corupția și întregul cortegiu al patimelor sociale de care încă sufere omenirea noastră.

Românii de pretutindeni au imperioasa datorie de-a susține, cu cuvântul dar mai ales cu fapta, ca, în cele mai îndepărtate colțuri de pe suprafața pământului românesc, precum și acolo, unde trăește un suflet român și bate o inimă română să fie purtată această făclie, care să încălzească și să trezească la viață pe toți cari trăesc și simt românește.

Dea Domnul ca să țină sănătos pe scumpul nostru general, directorul „Culturei Poporului“ și să-și vadă visul împlinit și pe tărâmul cultural, cum l'a văzut realizat și pe tărâmul militar.

Iar noi, cei mai mici din jurul său, statul major, să-l întovărășim cu dragostea și să-l urmăm cu devotament în anevoiosa dar nobila misiune, a cultivării poporului.

Cu inima curată și cu sufletul deschis și plin de avânt să strigăm: tot înnainte!...

Preotul Corneliu Grumăzescu

Viitorul neamului și însemnătatea capitalului de oameni

Istoria ne învață, că poporul român s'a născut din contopirea Dacilor cu Romanii, cel mai puternic popor din vechime. Limba și obiceiurile a originii sale nobile. Indecursul veacurilor poporul român a avut de luptat fără întrerupere cu tot felul de dușmani, cari năvăleau la noi în țară, răvnind bogăția pământului românesc. Dar prin lupte crâncene puterea de viață a neamului nostru a ieșit învingătoare, biruind pornirile dușmănoase ale vrășmașilor și astăzi poporul român se află unit într'o țară mare și puternică, sub acelaș sceptru țare și aceeaș conducere înțeleaptă.

România este astăzi un stat mare și civilizat, dar invidiat de multe neamuri, cari privesc cu necaz avântul propășirii noastre. Față de privirile răuvoitoare ale neamurilor dușmănoase, datoria noastră, a tuturor românilor, este să ne străduim să ne întărim țara, pentrucă numai prin tărie se poate asigura liniștea dinăuntru și siguranța dinafară, de care avem nevoie pentru a ne putea desvolta și a prospera paralel cu celelalte neamuri. Toate popoarele se silesc să înainteze cât mai repede din punct de vedere cultural, pentrucă de starea culturală a unei țări atârnă și bunăstarea populației și fericirea tuturor fiilor ei. Un popor slab nu poate să înainteze și să țină pas cu progresul popoarelor puternice; iar un popor este cu atât mai puternic și mai respectat, cu cât numără mai mulți cetățeni sănătoși și voinici, în stare să muncească, să-și apere patria și neamul și să dea naștere altor fii și urmași demni de a duce mai departe, în cursul veacurilor viitoare, faima numelui neamului lor.

Ceeace dă tăria unei țări și forța unui popor nu sunt bogățiile pământului, ci brațele vânjoase ale fiilor acelui popor, cari știu să muncească pământul și să scoată la iveală bogățiile lui ascunse. Un popor mic, oricât ar fi el de civilizat, oricând e amenințat să fie călcat în picioare și sdrobit de vecinii ambițioși și poate mai puțin culți, dar mulți la număr și viguroși la fapte. Deaceea datoria fiecărui bun român e să tindă să-și păstreze cât mai neatinsă sănătatea, pentrucă de sănătate atârnă puterea și viața; o populație sănătoasă este cea mai prețioasă avuție a unui popor. Iar un popor sănătos și numeros poate să privească viitorul cu fruntea ridicată și cu deplină încredere.

Putem spune, că viitorul unui neam se plămădește în sânul familiei, pentrucă dacă e adevărat, că păstrarea sănătății individuale atârnă de grija și de voința fiecărui cetățean, tot așa de adevărat e, că numărul fiilor unui popor se asigură în sânul familiei. Părinții picură din viața lor vlagă în trupul fraged al copiilor, cărora le dă viață; aceștia la rândul lor cresc, devin mari și dau altora flacăra de viață moștenită dela părinți și dela alți înaintași mai îndepărtați. Familia este uzina de viață a neamului, în familie cresc vlăstare, cari mâine vor forma tăria poporului nostru, familia este cea mai prețioasă ocrotitoare a celei mai valoroase averi: capitalul uman de a cărui armonică desvoltare atârnă puterea viitorului nostru ca neam.

Tata și mama sunt ocrotitorii copilului. Tatăl prin munca lui agonisește pâinea de toate zilele iar mama păzește căminul, îngrijește și supraveghiază mai deaproape copiii,-până când ies în lume, pentruca să-și poată singuri câștiga existența, pentru sine și pentru alte ființe cărora le-a dat viață. Mai ales de îngrijirile pe cari le dă mama copilului atârnă viața acestora, deci în mânile mamelor stă viitorul unui popor.

Deaceea mamele și viitoarele mame au datoria sfântă să se îngrijească cât mai bine de creșterea copiilor cărora le-a dat viața pe care sunt datoare să le-o păstreze neatinsă.

Dr. Aurel Voina.

O piatră la edificiul culturii naționale „Cultura Poporului“

Este un lucru vădit, că în totdeauna marile transformări din viața popoarelor, creiază — în urmă-le — o atmosferă așa de grea, încât dă naștere, din nou, la cele mai complicate probleme. Și în complexitatea atâtor și atâtor probleme, omenirea este purtată la voia întâmplărilor — ca spuma mărilor — formându-se în cete răslețe, ce se lovesc de moarte între ele, își pierd energia în infama situație, lăsându-se mai apoi obosită, istovită și vlăguită până în măduva oaselor, să cadă în situații și mai grele, și mai mizerabile decât cele de mai înainte și cele creiate de marile transformări sociale; căci o nenorocire nu vine nici odată singură...

In urma acestora se simte cu deosebire un gol mare ce nu se poate umple nici cu cele mai mari cantități de aur și argint, un factor principal care să aducă indivizii între ei și popoarele între ele, la o armonie „precum în cer așa și pe pământ“... și care se numește „cultura“... E un cuvânt simplu dar reprezintă întreaga filozofie umană.

In sgomotul infernal, în infama situație și în oarba mizerie, creiate de transformările sociale, și prin întunericul bestial, rătăciți pe marginele prăpastiilor, cu „glasul stins, ca de Sibile“, strigă în pustiu „cei puțin aleși“ — apostolii culturii — neauziți, nevăzuți și neurmați de nimeni... Strigă... și strigă neîncetat; se aud doar ei între ei, se strâng la un loc, formează întrei ei un front „unic“ destul de mic dar de granit, țin piept tuturor atacurilor sălbatece, suferă ca toți martirii creștinismului, și încep să propage lumina... cultura sufletului și inimei spre a forma între toți pacea și armonia ce sună etern la urechile noastre „precum în cer așa și pre pământ“...

Spre a pătrunde și în cele mai obscure colțuri, apostolii creiază „Farele de lumină“ care sunt „ziarele“ și pe cari apoi le trimit în toate părțile ca raze de lumină ale binefăcătoarei culturi, singura în măsură să împace toți indivizii între ei și popoarele între ele...

In asemenea împrejurări s'a creiat și „Farul de lumină“: ziarul „Cultura Poporului“, acum cinci ani în orașul Cluj.

E destul de tânăr, dar a apărut tocmai în momentul cel mai greu, în timpul când mizerabila situație creiată de mondialul război, începea să prindă în ghiarele ei poporul pe multe veacuri, înecându-l în întunericul trecutului poate pe vecie... Și aceasta a făcut ca astăzi, deși atât de tânăr, să străbată România noastră în lung și'n lat, dela Nistru pân'la Tisa, din Carpați și până la Mare, cu o iuțeală uimitoare. Sămânța culturii sămânată de acest ziar — cultural național — pe pământul mănoasei Românii — sufletul poporului — a început să fecundeze tocmai atunci, când minoritățile ce se cred etnice în țara noastră — și numai a noastră — începeau a se bucura de rodul învrăjbirii ce băgaseră între noi, cu ocazia transformărilor de care vorbim mai sus.

Poporul nostru a apreciat dela apariție acest „Far de lumină“ ce acum ori niciodată ne va înfrăți pe toți românii și ne va aduna cândva odată, cu adevărat într'o mare horă armonioasă ce se va întinde dela Nistru până la Tisa și din Carpați până la Mare, sub cerul senin al dreptății, sub auspiciul tatălui nostru ceresc.

Dar ne va înfrăți, căci el este o piatră puternică la temelia edificiului cultural al poporului român.

Călăuzit de cele mai sfinte gânduri, de pe meleagurile dulcei „Bucovini“ a marelui Alecsandri și în veci nemuritorului Eminescu, urez ziarului „Cultura Poporului“ să pășească în plin pas cu intrarea sa în al șaselea an, umblând din casă în casă și bătând la fereastra inimii fiecărui român, care se va deschide larg, de tot — spre a primi cultura — întocmai ca petalele florilor de trandafir în fața razelor binefăcătoare ale soarelui de primăvară.

Petre Dumitru-Copreru

Problema țării și menirea celor chemați la rezolvirea ei

Dacă pentru înfăptuirea cerințelor de ordin economic, financiar, industrial, social, etc., ale țărei noastre întregite avem oameni specialiști, desinteresați și activi până la sacrificii, problema cea mare, fără de care celelalte nu pot fi rezolvite de cât pe dibuite — este încredințată cinstei, valorei, muncei și sufletului profesorilor de toate categoriile și preoților — unii și alții — apostoli ai neamului.

Problema cultivării unui neam, care cuprinde știința și morala vieței, e o chestiune de actualitate oriunde și în orice timp.

De lumină avem nevoe totdeauna pentru ca să putem înțelege clar ceiace viața ne cere să fie lămurit, și de moralitate nu ne putem dispensa în viață — fără ca să nu ne coborâm dela înalta menire ce o avem pe acest pământ.

Instruirea și educația poporului nostru au avut în vedere reprezentanții bisericei, școalei și armatei noastre naționale din București, Iași Brașov, etc, când au început a se pune la dispoziția poporului nostru prin șezătorile culturale ce de câtva timp au înjghebat. Și-au înțeles bine menirea. Nădejdea noastră de români însă este că aceste frumoase înjghebări se vor consolida, intensifica și extinde la țară și vor servi de stimulente pentru celelalte centre, unde avem destule suflete de buni români și apostoli ai culturei noastre naționale.

Asemenea frumoase începuturi nu cer sacrificii, decât candela de bun român să fie aprinsă în sufletul celor chemați cu rol de apostoli, pentru ca nimeni să nu poată zice: „Dacă lumina este în întunerec, vai de întunerecul, care de mult așteaptă lumină“.

Const. Rotaru-Peștera

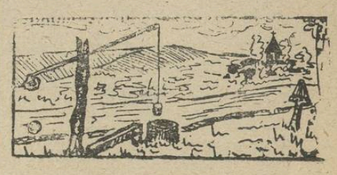

COLABORATORII ȘI REPORTERII „CULTURII POPORULUI”

N. C. MUNTEANU-MUNTMARG
publicist

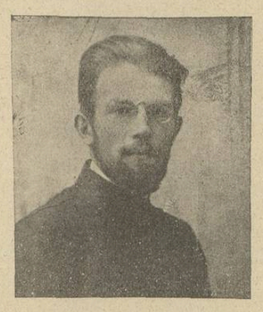

CORNELIU M. GRUMĂZESCU

CESAR T. STOIKA

I. OL. STEFANOVICI-SVENSK
redactor la Londra

CRIDIM

HOLDERIS

ILIE PĂSCULESCU

RADU S. NICULESCU-MISLEA
publicist

MIHAIL TRAIAN

C. V. URSULEAC

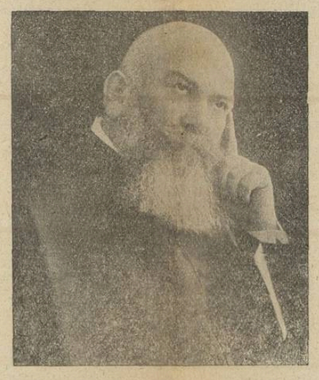

DR. ELIE DĂIANU

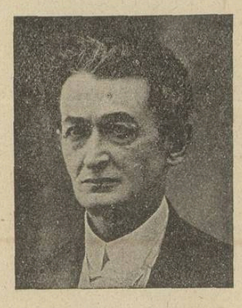

N. A. BOGDAN

AT. MOTOGNA

VALERIU GH. MUGUR

GH. BOBEI

IOAN M. POPA

EMIL ISAC

DR. OLARIU

IORD. IFR. BUCĂ

I. HOISESCU

P. DIMITRIU-LIPNIȚA

GH. GHEOLDUM

TRAIAN FLORIAN
administrator

CONSTANTIN CEHAN-RACOVIȚĂ
prim-redactor

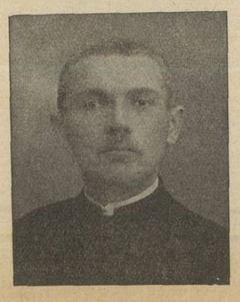

SEPTIMIU POPA
redactor

ȘTEFAN VLĂDESCU

I. N. DELAVARDAR

I. HÂRNEA

C. SUDEȚEANU

FILARET BARBU
redactor la Viena

DR. O. APOSTOL
redactor pentru partea medicală

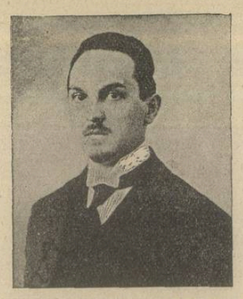

DR. ALEXANDRU BORZA

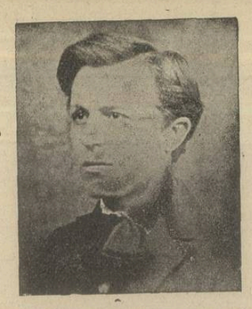

GEORGE AXINTEANU-PANDURI

GEORGE NEDELEA

I. DIMITRIU

V. SĂVULESCU

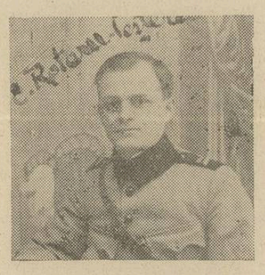

C. ROTARU-PEȘTERA

GHEORGHE BRĂNUȚIU
redactor în Detroit, Michigan

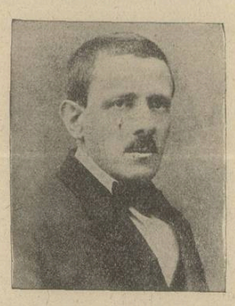

TRAIAN G. STOENESCU

GEORGE FILIPESCU

D. GUȚULESCU-DELACEGA

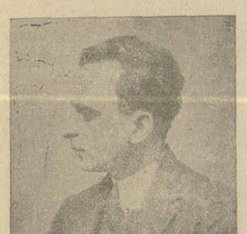

ATANASIE DINU

SIMEON RUSU

I. POPESCU

AUREL NOVAC
țăran din Bănat

IOSIF DIMITRESCU-BISTRIȚA

GH. I. CHIȚIBURA

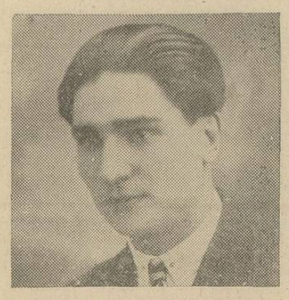

GEORGE PREOTEASA

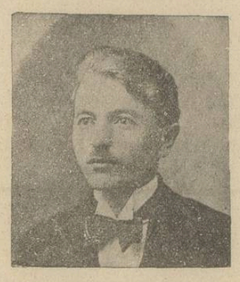

S. BURGHELEA

GRIGORIU COSTE
redactor în St. Paul Minnesota America

MIHAIL T. ROMAN
redactor în Youngstown, Ohio (America)

I. MARIN

DIMITRIE RĂSĂDEAN

ION DAMȘESCU

Strigă Ardealul că i-se devastează codrii în mod barbar

Căldura şi umezeala, atunci când trebue şi cât trebue, fac să rodească belşugul pământului, care ne susţine viaţa.

Căldura prea fierbinte şi stăruitoare, aceeace se numeşte secetă, seacă undele isvoarelor, usucă şi pârjoleşte ţarinele, aducând sărăcie şi foamete. Ploile prea repezi umflă păraiele şi râurile, cauzează revărsări şi inundaţii, cari înecând sate şi sămănături, aduc moarte şi sărăcie.

In apropierea mărilor şi în ţinuturile păduroase, ploaia se urmează regulat şi acolo găsim clima cea mai fericită. In ţinuturile departe de mare şi fără păduri, se pomeneşte numai de secete îndelungate şi spargeri de nori în ploi torenţiale.

In ţara noastră, aceste două grozave puteri ale naturii, apa şi căldura sunt stăpânite şi împărţite în mod fericit de puterea magică a munţilor bogat împăduriţi. Intre umezeala şi răcoarea bolţilor de codru pe de-o parte; formarea şi dislocarea în apă a norilor, pe de altă parte, există o strânsă legătură. Până acum ţara noastră s'a bucurat de-o climă cum puţine ţări o au pe lume.

*

Ce ni-s'a dat să se întâmple însă azi?

Impuţinându-se pădurile în Europa, în deosebi cele de brad, şi fiindcă aiurea exploatarea se permite numai pe lângă multe restricţiuni, ochii străinătăţii au căzut asupra codrilor noştri. Intinderi de zeci şi sute de mii de jughere pădure au căzut în mânile străinilor încă în vremea de transiţie dela 1918—1919, pe preţuri de râs. In nesiguranţa de atunci vechii proprietari căutau să valorizeze ce puteau, cât mai în grabă. Acapararea pădurilor de către străini s'a continuat până în prezent, când 95 la sută din bogăţiile munţilor noştri au ajuns pe mânile lor.

Cum aceşti indivizi n'au nimic comun cu ţara noastră de cât doar banul, ce vreau să şi-l scoată cât mai curând înmiit, grăbiţi şi de teama, ca nu cumva să fie descoperiţi, — dânşii s'au aruncat cu toată furia tehnicei moderne asupra falnicilor noştri codrii.

Conform datelor statistice ale oficiilor silvice devastarea codrilor a luat aşa măsură, încât dacă nu va fi împiedecată de grabă, în scurtă vreme exploatările aceste barbare, ne vor preface ţara într'un pustiu jalnic. Iar dumnealor, călăii codrilor, dupăce ne vor fi batjocorit, îşi vor împacheta lăzile cu bogăţii fantastice şi vor pleca în altă ţară, ori poate chiar pe alt continent.

Seceta din Basarabia şi potopul, ce căzu în iarna aceasta, mai cu seamă în Ardeal, sunt numai semne uşoare, faţă de răutăţile, ce vor să ne ajungă pe urma despăduririi munţilor.

*

Specialiştii, între cari vajnicul protector al pădurilor, d-l M. P. Florescu, inginer silvic şi membru în comisia superioară vamală, au semnalat de ani de zile primejdia ce ne pândeşte.

Iar acum, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron, într'o şedinţă a Senatului a descoperit în toată goliciunea lor, manoperile străinilor, în exploatarea pădurilor.

Patriarhul, membru şi în regenţă, care alături de Majestatea Sa Regele este cel mai înalt dignitar al ţării şi-a ridicat cuvântul în faţa nelegiuirilor comise de străini faţă de cea mai preţioasă podoabă a ţării, şi măsurile de apărare nu pot să întârzie.

Il putem asigura pe Inalt Prea Sfinţia Sa, că cele 14 milioane de fii sufleteşti la care se adresează. L-au înţeles şi'l vor urma îndârjiţi în lupta pentru mântuirea codrilor noştri.

„Fii ai codrilor“, suntem cu toţii!

Căci, dacă pentru veneticul fără ţară şi fără Dumnezeu, pădurile noastre însemnează numai bani, bunuri materiale; pentru noi mai însemnează şi altceva. In acea glie rădăcinile codrilor seculari, se destramă în nefiinţă osemintele părinţilor, a moşilor şi a strămoşilor noştri, de mii de ani. Tot acolo, în sânul ei de mamă iubitoare, vrem ca la vremea sa, să ni-se astruce spre vecinică odihnă, truditele oase, peste care să dăinuiască şi să înflorească, fericindu-ne, copiii noştri, în vecii vecilor.

Fiecare copac din astă ţară îşi hrăneşte coroana majestoasă din ţărâna unui iubit părinte. Sub scoarţele lor aspre palpită suflete, sufletele părinţilor noştri. Şi o rană în trunchiul lor, deschide o rană în trupul nostru!

Tr. Mager.

Pentru nouile administraţii comunale

In oraşele înzestrate cu noui administraţii (consilii) comunale, începe de acum o nouă activitate, care, toată lumea o doreşte să fie spre binele obştesc.

„Sfatul“ orăşenesc va fi, după nouile legi, mai mare ca până acum, cuprinzând oameni luminaţi din toate ramurile vieţei: negustori, agronomi, preoţi, dascăli din diferite şcoli, medici, etc., fiecare aducând cunoştinţele nevoilor de tot felul, care aşteaptă pe viitor îndreptare.

Şi multe nevoi sunt de îndreptat, multe rele trebuesc stârpite, rezultate ale războiului, care ne înfăptui România mare.

In sate şi mai ales în oraşe, unde ne-au năpădit străinii, toţi cei aleşi, sau cari intră de drept, vor trebui să aducă tot ce au mai bun ca minte, cinste şi inimă, spre binele gospodăriilor comunale, bine ce se va revărsa asupra întregei ţări. Se zice că lumea devine tot mai civilizată şi că devenim tot mai cuminţi, — de ce n'am deveni şi mai buni, mai puţin egoişti?!...

Numai cu multă bunătate şi dragoste de neamul nostru, numai cu suflete curate, să vină la noua şi frumoasa sarcină ce-i aşteaptă, noui sfetnici şi conducători ai comunelor! Căci numai astfel se vor îndrepta şi e timpul să se îndrepte! Toate, câte aşteaptă, în gospodăriile satelor, târgurilor şi oraşelor. In primul rând mă gândesc la îngrijirile ce trebuesc luate pentru sănătatea locuitorilor. Intr'o cărţulie, pe care câţi mai mulţi ar trebui s'o citească, Dr. Aurel Voina[1]) spune: „adevărata civilizaţie merge paralel cu starea sanitară.“

„Deslegarea tuturor problemelor economice şi sociale stă în strânsă legătură cu sănătatea populaţiei.“

Higiena sanitară şi morală trebue să fie preocuparea de căpetenie a sfaturilor comunale.

Prof. Dr. Iuliu Moldovan a atras de curând atenţiunea prin cărţile sale: „Igiena naţiunii“ şi „Biopolitica“, arătând câtă răspundere au, faţă de viitorul neamului, oamenii politici şi toţi cari pot contribui la binele ţării.

Participarea la cârmuirea ţărei nu trebue să fie numai prilej de îmbogăţire şi vanitate, ea încumbă datorii sfinte, de a căror împlinire cinstită vor da seamă.

Igiena naţiunei arată cauzele ce influenţează cantitatea şi calitatea generaţiilor viitoare şi ne învaţă cum se poate asigura propăşirea neamului. Alcoolismul, tuberculoza şi sifilisul, trebuesc combătute, căci ele sapă temelia ţărei.

Câte lucruri bune se vor putea face dacă cei buni se vor strânge laolaltă!

D-l prof. Moldovanu, ne arată că în Nordul Franţei în regiunea devastată de răsboi s'au creiat oraşe, grădini, după datele ştiinţei şi higienei, ca locuitorii să aibă cât mai mult aer şi soare, verdeaţă şi locuinţe bune, cu îngrijiri deosebite pentru copii, regulându-se munca şi odihna, înlăturându-se tot ce vatămă sănătatea, încurajându-se viaţa familiară.

Rezultatele au fost minunate: numai după trei ani naşterile s'au înmulţit cu peste 100 la sută, mortalitatea a scăzut, mai ales la copii, s'au stârpit crimele şi beţia, puterea de muncă a crescut.

Statisticile ultimelor decenii, arată că populaţiile de neam latin au mai scăzut, pe când germanii şi slavii s'au înmulţit. Să nu uităm că suntem ca o insulă latină, înconjuraţi de alte neamuri, mai ales slavi, cari nu ne pot iubi şi faţă de care trebue să ne întărim. Se vor lumina oare, de acum, conducătorii ţărei, ca în toate întocmirile să aibă în vedere prosperarea ţărei şi încurajarea elementului românesc?

Uşurarea muncei şi vieţii muncitorilor, mai ales în centre industriale, trebue să preocupe pe fruntaşii oraşelor.

Toate se pot îndrepta cu timpul, dacă rolurile sfetnicilor comunelor vor fi bine împărţite şi cu mult suflet se vor porni la muncă.

Reprezentanţii şcolilor şi bisericei pentru tot ce priveşte, cultura, credinţa şi morala, medicii şi tehnicienii pentru îndreptarea situaţiei sanitare, higienice şi împreună cu ceilalţi specialişti pentru ridicarea stărei economice.

Şi la baza începutului de îndreptare stă educaţia şi cultura sănătoasă a generaţiei de mâine şi a masselor în genere.

Nu cu promisiuni ipocrite demagogice, ci cu împlinirea cinstită şi desinteresată a măsurilor necesare, dictate de nevoile populaţiunei, se va ajunge la o stare mai bună, la o viaţă mai fericită.

Dintre directivele biopolitice preconizate de profesorul Moldovan, reţinem pentru moment, pe cele ce privesc administraţia comunală.

Nevoile locale trebuesc satisfăcute şi rezolvate cât mai urgent şi cu pricepere, căci intervenţiile judeţului ori statului îngreunează şi întârzie bunul mers. Pentru aceasta însă bineînţeles se cere „experienţa şi cunoştinţi tehnice, în afară de deţului ori statului îngreunează şi al organelor comunale de conduceri.“

Dr. Olaru

[1]) Valorificarea capitalului uman prin igiena naţiunei. Biblioteca „Astra“ No. 12 — Sibiu, 1926 —15 lei.

Statul şi cultura naţională

Datoria statului faţă de cultura şi educaţiunea naţională? S'o încurajeze, s'o sprijinească! In niciun caz: s'o împiedice, s'o contrazică sau să-i pue beţe'n roate.

Dela acest elementar principiu se abate măsura despre care vreau să vorbesc mai jos şi care este un prim rezultat al autonomiei c. f. r. (Ce păcat că nu pot zice: „un fericit prim rezultat!“)

Este vorba, nici mai mult nici mai puţin, decât de următoarea drastică dar dureroasa hotărire: Consiliul de administraţiune al căilor ferate române, instituţiune de ale căreia servicii nimeni nu se va putea dispensa, a ajuns la încheerea că neamul nostru se găseşte pe treapta cea mai de sus din punct de vedere al educaţiunii sufleteşti. Deaici restricţiunea pe care a luat-o de-a interzice orice fel de reduceri — printre altele — excursioniştilor.

Suntem în primăvară. Locuesc un oraş de munte şi de industrie petroliferă, o localitate cu împrejurimi şi istorice, şi climaterice, şi frumoase şi industriale, cu un cuvânt: un oraş vizitat zi cu zi sau aproape pe zi cu zi. Revăd în minte străzile lui străbătute — chiar în unele zile ploioase — din primăvară până târziu, toamna — de numeroase grupe de studenţi şi elevi, veniţi să viziteze instalaţiunile de extragere şi rafinare. Simt într'adevăr o deosebită satisfacţiune văzându-i pe unii împinşi de curiozitate, pe alţii de setea de, a şti, trecând din sondă în sondă şi din biurou în biurou, din atelier în atelier şi din laborator în laborator, spre a se informa pe deplin.

Ce păcat, însă, că toate acestea sunt în legătură numai cu trecutul. De unde până mai dăunăzi se călătoria mai mult gratuit şi cu reducere, de unde se acordaseră autorizaţiuni şi vagoane speciale cercetaşilor şi societăţilor sportive (unele formate din câţiva derbedei) astăzi, autonomiea c. f. r. ne-a dus în cealaltă extremă, sacrificând — pentru a-şi echilibra budgetul — excursiunile pe altarul culturii naţionale. E — desigur — o măsură gândită. Mi-se va nega, totuşi, că e o măsură anticulturală, antinaţională şi antieducativă. De astăzi înainte, atâta vreme cât această măsură va dura, generaţiunilor viitoare li e interzisă cunoaşterea pământului şi a bogăţiilor naţionale, monumentelor şi frumuseţilor patriei. V'aţi cultivat destul, pare a zice, această restricţiune, spre a îngădui acest lux şi celorce urmează. Cine vrea să vadă, să cunoască, să viziteze, să se plimbe, n'are decât să plătească cu bani buni spre a echilibra budgetul(sărăcit prin atâtea fraiuri, de până acum) c. f. r.

N'aş putea oare încheia calificând-o şi ca măsură antidemocratică? Desigur — căci loveşte fără milă — pe fiii poporului, pe cei lipsiţi de mijloace materiale.

Iată dece aştept immediata ei abrogare.

Paul I. Papadopol

Ce trebue să mai ştim

Vedere prin pielea frunţei

Un grup de doctori în un spital din Paris au făcut o curioasă experienţă cu o domnişoară C. care vede cu pielea frunţei.

Cele mai mari precauţiuni s'au luat ca să nu se facă nicio fraudă.

Domnişoara C. a fost legată la ochi şi unul din doctori a scos o foaie din un calendar, din o cutie bine închisă, ca să se elimine astfel şi putinţa de telepatie, din partea doctorului, dacă acesta ar fi ştiut ce foaie a scos.

Foaia de calendar a fost pusă

în faţa domnişoarei. Aceasta a răspuns data scrisă pe foaie, spre uimirea lor răspunsul era exact.

O altă experienţă şi mai curioasă urmează. O carte de joc, e pusă în o cutie fără capac, iar din unul din pereţii verticali lipseşte o parte. Cu modul acesta cartea se putea vedea prin partea lipsă a acestui perete. Cutia însă e ridicată în aşa fel încât fundul ei să vină la înălţimea ochilor domnişoarei C. cu modul acesta nicio rază directă din cartea de joc nu putea atinge ochii.

Numai dacă pielea frunţei ar fi putut vedea, s ar fi putut spune ce carte este. Domnişoara C., a spus cartea. Aceasta a demonstrat că în anumite cazuri, rare, se poate vedea cu pielea frunţei.

Din alte experienţe s'a dedus că vederea aceasta, cere şi o concentrare a minţei, şi dacă se impune celui ce vede cu fruntea să atingă obiectul ce-l vede, el pune mâna niţel în o parte de obiect. Doctorii cred că nervii frunţei au o sensibilitate deosebită şi conduc la creer impresiile sub formă de imagini.

Educaţia Nervilor

Sunt 25 de feluri de nervi cari prind fiecare diferite feluri de senzaţii şi le duc fiecare la creer. Fie-

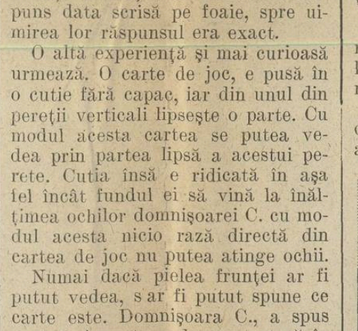

SURDĂ ŞI SURDĂ ŞI OARBĂ VORBESC ŞI SE INŢELEG

care fel de nerv duce numai un anumit mesaj.

Nervii pipăitului duc cinci feluri de ştiri.

Unii duc senzaţia de rece şi alţii duc senzaţia de cald. Putem să perdem una din simţirile acestea, prin distrugerea nervilor, dar nu perdem în acelaş timp şi pe cealaltă dacă nervul acesta a rămas neatins. Putem perde simţul durerei fără să perdem simţul contactului, (pipăitului).

Un caz este următorul: un om având o leziune la şira spinării, nu mai simţea durerea la mâini. Putea simţi însă rece arzându-şi un deget, n'a simţit arsura şi a constatat că s'a fript la nu deget numai atunci când a mirosit a carne arsă. Cu o educaţie a celor cinci feluri de nervi ai pipăitului, mulţi infirmi, de ochi sau urechi, pot înlocui funcţiunile lipsă prin cele spuse mai sus.

Astfel se dă exemplul a două doamne din care una este surdă şi mută D-na Helen Keller din copilărie, iar alta Willeta Huggins care este surdă, se înţeleg astfel:

Helen Keller înţelege tot ce vorbeşte W. Huggins ţinând degetele pe buzele acesteia; iar W. Hggins aude ce vorbeşte H. Keller ţinând degetele pe pieptul acesteia.

Helen Keller este doctor în filozofie şi scriitoare. Tot ceeace a învăţat a fost prin mijlocul arătat mai sus, cu degetele pe buzele celui ce-i citea cursurile, putând repeta şi reţine tot.

Un caz curios se istoriţete de un negustor care simţea cu mâna culoarea postavurilor, roşu, albastru, negru şi alb. Explicaţia e simplă.

Dacă se taie patrate mici şi egale de postav din acelaş material şi de aceiaşi grosime dar de culori dife-

GUSTĂTORI DE CEAI. AU SIMŢUL GUSTULUI FOARTE DESVOLTAT ŞI SUNT PLĂTIŢI CU LEFURI MARI

rite şi se pun pe o scândură acoperită cu zăpadă, cu soarele luminând peste toate, zăpada de desubt se va topi la unele mai repede, la altele mai încet, adică în timpuri diferite. Postavul negru va fi cel care va topi cel dintâi zăpada de pe scândură aflată dedesuptul bucăţei de postav. Negrul absoarbe toate razele soarelui şi nu reflectează nici una; deci ia cea mai multă căldură.

Culoarea albă, reflectează toate razele solare, şi nu reflectează deloc căldură.

Acesta e şi motivul că vara trebue să purtăm haine albe.

Culoarea roşie absoarbe mai multă lumină şi căldură decât culoarea albastră şi se încălzeşte deci mai mult ca aceasta din urmă. Negustorul de care scrim mai sus, prin simţul pipăitului, distingea culorile prin căldura pe care a avea fiecare în aceleaşi condiţiuni.

Nervii gustului, cer şi ei o educaţie specială Gustatorii de ceai, au o educaţie specială a nervilor, pe care nu trebue s'o strice prin excese cu gustat de altă natură, aşa nu trebue să fumeze, să bea, etc. Ei sunt plătiţi cu lefuri mari.

Comandor Buchholltzer

Statornicie

Pesemne, suflete nu ştii că zarzării au înfrunzit
Şi rumenă şi 'nbujorată iar primăvara a venit...
S'odat' cu dânsa şi cocorii care-au plecat în toamna sumbră
Şi n'ai văzut că nourii negri nu mai ţin soarelui azi umbră...
Nici n'ai simţit pesemne 'n tine, o clocotire de viaţă
Născând cu fiecare mugur şi 'nfiecare dimineaţă.
Când râde cu 'nţeles grădina ca ninsă de atâtea flori
Şi zările încing pământul cu brâe-albastre de cicori,
De rămâi tot îngândurat şi plângător precum te ştiu
Visând la timpul mort în urmă — o caravană 'ntr'un pustiu! —

G. Nedelea

E Paştile...

E Paştile... şi nici-o bucurie,
Copil pribeag, pe tine nu te-aşteptă;
Dar zilele atâta de frumoase
O lume 'ntreagă de amintiri deşteaptă...

Pe tata-l vezi, cum îşi mângâie barba,
Curata-i frunte încet se descreţeşte
Şi râde vesel: E Paştele, copii,
Cel răstignit, azi moartea biruieşte...

In jur sunt vesele cântări
Şi'n bolta'albastră privirea ni-se perde,
Deasupra-ne cireşul floarea-şi cerne,
Ce ni s'aşează 'n păr şi'n iarba verde...

...Acelaş soare ne străluceşte astăzi,
Acelaş cer se pierde 'n slavă sus, —
Atâta numai!... Azi eşti atât de trist!...
Copil pribeag, nădejdea ta-i Iisus!

C. N. Dărvărescu.

Din legendele Vrancei

Veghiul lui Bucur

Orice călător care întâmplător ar rătăci pe plaiurile munţilor Vrancei, va rămânea cu totul încântat de frumuseţile şi bogăţiile acestor munţi acoperiţi mai peste tot cu păduri străvechi de brad, molid şi fag, iar pe alocuri cu poeni de iarbă moale ca mătasa.

Mergând în sus pe plaiul Laposului spre Zârna, pe drumul ce şerpueşte printre mulţimea brazilor uriaşi, a căror umbră răcoroasă îţi dă puteri de viaţă nouă, — după o oră de mers voinicesc ajungi în piscul Mişinei la „Paltenul cu Balaurul“.

Aici este hotarul ce desparte muntele Laposul al Nărujenilor de Mişina despădurită fostă mai înainte proprietatea moştenitorilor Şuşu, care acum a fost luată de stăpânire prin legile de expropriere şi dată ca islaz de păşune pentru vitele Spulberenilor. Un palten bătrân cu crengile mai toate rupte, pe a cărui trunchiu fusese încrustat pe vremuri chipul unui şarpe încolăcit, străjueşte singur pe culmea muntelui despădurit al Mişinei, rămas anume, parcă de veghe, ca un soldat la postul lui.

Şi dacă tot mai osteneşti puţin să ridici şi coasta Mişinei, distanţă cam de vreo două sute metri de urcuş, pe o cărare pietroasă şi şovăelnică, apoi aici în deal, o privelişte frumoasă şi încântătoare ţi-se desfăşoară peste tot. Privind spre răsărit vezi ca'n palmă piscurile şi plaiurile pe care le-ai călcat până acum peste care domnesc pădurile de brazi ale căror vârfuri ţepoşate caută a se lua parcă la întrecere în înălţime. Tocmai în depărtare se zăreşte coasta dealului Ţipăul, la poalele căruia se găsesc casele sătenilor din Spulber, dar care de aici nu le mai poţi deslusi bine din pricina depărtării prea mari. In stânga privirile îţi sunt fermecate de valea Laposului acoperită şi pe o parte şi pe alta de aceleaşi păduri bătrâne de brazi, pe unde securile societăţilor străine încă nu au pătruns ca să le nimicească, iar în dreapta coasta de islaz a Mişinei se coboară până în apa Palcăului, un pârâiaş care de abea se vede sclipind în razele argintii ale soarelui şi care se sbate neputincios în voe spre Zabala. Dincolo de acest pârâiaş se înalţă deodată ca un zid uriaş muntele „Veghiul lui Bucur“ al moşnenilor din Herăstrău susţinut de stânci puternice şi acoperit aproape peste tot de brazi uriaşi vrednici să înfrunte orice ploi şi vânturi cât de puternice ce se abat fără nici o piedică de pe piscul galeş al Mişinei, dela miază noapte în vremuri de toamnă şi ierni grele.

Astfel cum este aşezat şi împădurit mai peste tot cu arbori, Veghiul lui Bucur pare unul din cei mai frumoşi munţi de prin prejur. Numai într'o parte de loc dinspre părâul Palcăului se arată o răpă goală pe care nu creşte nici măcar buruienile cele mai puţin rădăcinoase şi se întinde pe o suprafaţă de câteva fălci de loc: din piscul muntelui până jos în valea Palcăului. Probabil că aici s'a surpat din timpuri vechi vre-un colţ de munte, care a fugit până în vale, lăsând în urmă această prăpastie adâncă, acest hău înspăimântător.

Demult, ne spune povestea, că pe aceste locuri singuratice ale Vrancei se pripăşise un hoţ vestit, care băgase în groază toată lumea de prin partea locului, până devale în spre Odobeşti.

Tâlharul Bucur, căci aşa era numele acestui hoţ, făptuise multe isprăvi banditeşti, care de care mai inspăimântătoare: Spărgea casele chiaburilor şi ţinând sub focul revolverului său pe stăpânul casei şi ori câţi inşi ar fi găsit acolo, cari de frică îi scoteau toţi banii şi avutul ce aveau. Apoi eşea ziua în ameaza mare pe drumul pe de Milcov înaintea negustorilor mai renumiţi cari veneau cu felurite interese pe aceste locuri, schingiuindu-i şi luându-le toţi banii şi bogăţiile ce găseau la dânşii.

Făptuise şi unele omoruri faţă de acei cari i-se împotrivise voinţei lui şi astfel îşi căpătase renumele de cel mai straşnic hoţ de codru, povestindu-se până departe în ţară isprăvile lui fără seamăn împrăştiind fiori de spaimă peste tot unde se pomenea de numele său.

El îşi avea ascunzătoarea tocmai în creerul codrilor, în muntele moşnenilor din Herăstrău, care s'a botezat apoi Veghiul lui Bucur. Aici în coasta muntelui dinspre vâlea Palcăului, tocmai în locul unde astăzi se vede hăul acela prăpăstios de râpă goală, Bucur haiducul îşi săpase un beci adânc în pământ unde îşi strânsese şi toate bogăţiile furate.

Dar se vede că toate îşi au rost până la o vreme şi Dumnezeu nu lasă pe om să-şi facă de cap cum voeşte el până la sfârşit, căci iată că într'o bună zi ca prin minune se prăbuşeşte coasta muntelui unde Bucur îşi avusese bârlogul, astupând cu desăvârşire ascunzătoarea acestuia cu toate bogăţiile ce le avusese dosite acolo.

Când Bucur se întoarse înapoi la ascunzătoare de prin meleagurile pe unde fusese, rămase un moment ca trăsnit văzând cele ce se petrecuse, căci doar nici locul unde fusese beciul nu se mai cunoştea.

Intristat apoi că şi-a pierdut toate averile ce le strânsese până atunci, se lăsă pe plaiul Laposului, unde băgând spaima în nişte ciobani ce îi întâlnise păzind un botei de oi, le luă oile şi porni cu dânsele peste munţi spre miază-zi, şi s'a tot dus depărtându-se mult până ajunse în partea de jos a bărăganului pentru a nu i-se mai da de urmă.

Aici se spune că haiducul Bucur pocăindu-se pentru faptele săvârşite până atunci, s'a lăsat de hoţie, şi-a pus în gând ca să facă un picior de mănăstire. A vândut oile şi cu banii strânşi a ridicat o bisericuţă de lemn, căreia i-s'a zis biserica lui Bucur, iar în jurul bisericei s'a întemeiat un sat care cu timpul s'a mărit şi a ajuns ca astăzi să fie capitala ţărei româneşti: Bucureştii.

Aceasta este povestea muntelui Veghiul lui Bucur. *Simion Hârnea*

Închiderea Parlamentului

Sâmbătă în 27 Martie, după votarea legii dreptului de alegere parlamentul a fost închis prin un cuvânt al M. S. Regelui, în care spune următoarele:

Domnilor Deputaţi!
Domnilor Senator!

Aţi ajuns la sfârşitul legal al legislaturei după o rodnică activitate care a dat Constituţiunea şi temeiurile organizărei unitare a Statului.

In decursul ei, prin sprijinul hotărât pe care l'aţi acordat guvernului, aţi reînoit, după frământările războiului, stabilitatea în guvernare, atât de necesară intereselor generale şi aţi făcut astfel cu putinţă opera de restaurare şi de consolidare naţională, care apărată şi continuată asigură României propăşirea la care îi dau drept însuşirile Neamului şi ale Ţărei.

Prin votul legei electorale aţi impus datoria ca Ţara să aleagă noui Corpuri legiuitoare potrivit constituţiunei. Rog cerul ca ele să asigure această propăşire.

Domnilor Deputaţi!
Domnilor Senator!

Nu voi să mă despart de d-voastră fără a vă exprima adânca Mea mulţumire pentru lucrările ce aţi desăvârşit şi nu pot să nu-mi reamintesc cu emoţiune că Preşedinţii acestei Adunări Naţionale ne-au înfăţişat, Mie şi Reginei, la Alba-Iulia, Coroanele, în ziua neuitată care consacra cea mai mare realizare a Istoriei Naţionale.

Intorcându-vă în mijlocul concetăţenilor d-voastră să duceţi între dânşii simţămintele Mele de iubire pentru neamul şi ţara cărora ne-am închinat toate gândurile Mele şi într'a căror menire am cea mai neclintită credinţă.

Eu declar închisă sesiunea ordinară a Adunărilor Naţionale Constituante.

Ferdinand

După cuvântul M. S. Regelui, a mai rostit o cuvântare şi d-l prim-ministru I. I. C. Brătianu, arătând, că guvernul, după patru ani de muncă se retrage. In după amiaza aceleiaşi zile d. Brătianu s'a prezentat la M. S. Regele, înaintând demisia întregului guvern.

In zilele de Duminecă, Luni şi Marţi M. S. Regele a primit pe conducătorii partidelor, sfătuindu-se cu ei asupra alcătuirii noului guvern. M. Sa a cerut d-lor Iorga, Maniu, Mihalache şi Averescu, să se sfătuiască asupra alcătuirii unui guvern de tovărăşie a tuturor partidelor.

Pentru „Cultura Poporului“

Un axiom istoric, e că naţiunile nu pot exista decât prin cultura lor naţională şi că progresul omenirii înseamnă progresul fiecărei naţionalităţi în parte, pentrucă şi omenirea nu e decât cuprinsul naţionalităţilor.

Fiecare naţiune e condusă de instinctele sale naţionale, care-i călăuzesc orice manifestaţiune. Mai presus de viaţa instinctivă-naţională stă voinţa de-a fi, conştiinţa de sine, conştiinţa naţională. Numai acele popoare vor exista care'şi dau seama şi vor să existe. Dacă instinctul naţional e sădit dela sine, conştiinţa naţională trebue sădită şi desvoltată, dar cum? Numai prin cultura naţională. Deci nouă popor român, trebuie să ne fugă ochii numai la ţărişoara noastră. Vrem să fim un popor umanitar n'avem decât să ne ridicăm pe noi şi din belşugul nostru să dăm şi altora. Asta e adevărata umanitate.

Conştiinţa naţională prin cultura naţională; iată imperativul.

Orce energie pe pământul românesc îi rămân nepreţuită străduaniile dacă nu poartă pe ele marca culturei româneşti şi-a aspiraţiilor româneşti. Mai mult: e considerat ca un duşman ce nu merită adăpostirea lui pe pământul ei.

Laudă celor ce-şi dau seamă de acest sfânt adevăr şi ca atare muncesc fără preget pe ogorul culturei naţionale.

„Cultura Poporului“ nu înseamnează decât cultura naţiunei pentru că numai massa poporului dă existenţă deplină naţiunei şi 'n cazul nostru naţiunei româneşti.

Decând am cunoscut-o, n'am văzut în ea intrigă, calomnie, ş. a. de felul acesta; ci numai sufletul patriarhal curat şi românesc, numai expresia faptelor de cultură ale acestui suflet, încurajând până în cele mai îndepărtate colţuri ale ţărei şi peste ţări, pe cei ce sunt „de un sânge şi de-o lege.“

Era o necesitate a sufletului românesc sincer şi curat apariţia unei asemenea foi. Intr'adevăr atâtea foi care propagă ura şi vrăjmăşia, printre puţinele bune „Cultura Poporului“ şi-a căpătat locul de cinste în presa română. Ca orice lucru cu scop înalt va întâmpina pedici.

Trebue ştiut însă de conducătorii ei, că drumul spre un ideal nobil e plin de jertfe şi numai cu jertfă din jertfă se va ajunge la ţintă.

De ziua naşterei ei, noi cei de prin meleagurile Romanului, îi dorim vieţuire lungă în opera de luminătoare a poporului.

G. Cepoiu, înv.

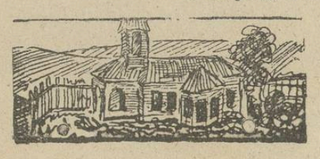

Către d-nii învăţători

Anii 1914—1918 au fost o prea grea încercare, mai cu seamă pentru acei cari au luat parte în focul ucigător, al luptelor. Faptele şi suferinţile învăţătorilor pentru întregirea neamului nostru, nu sunt publicate până astăzi, ca să servească de pildă vie urmaşilor, — şi acest sacrificiu de sânge şi sănătate sunt ameninţate să se stingă în negura vremii.

Şi ca să se poată aduna toate aceste fapte într'un volum, am fost însărcinat de ziarul „Cultura Poporului“, să îndrept un călduros apel către domnii colegi din ţară, să binevoiască a'mi trimite cât mai în grabă: o scurtă dare de samă despre faptele d-lor personale în războiu împreună cu fotografia fiecăruia.

Toate datele să fie exacte: să afirme luptele unde au fost răniţi, vitejiile, când au fost internaţi, perioada cât au fost prizonieri, voluntari, şi altele.

După primirea adeziunilor voi răspunde la toţi în parte.

Am nădejde că fiecare va contribui la această carte care va fi o veşnică păstrare de glorie ai acelora cari s'au sacrificat pentru România întregită.

T. Florian
prof. şi adm. la „Cultura Poporului.“

Primăvara pătimirii

Potire pline de miresme şi nectar
Văd în caliciul fraged al florilor de eri;
Ce îmbătase nervul celui de pe Calvar
Ca să primească moartea cu zâmbetul amar
Să'nfrângă răutatea cu aspre sfâşieri.

Sorbiţi din cupe sfinte aroma răstignirii
Neprihănitul sânge ce din belşug s'a scurs
Şi s'a'nchegat în inimi — izvor tămăduirii —
O candelă-a nădejdii, a milei şi iubirii
Ce-a luminat cărarea noroadelor ce-au curs.

Tăiaţi din fuga verde halmădă peste umăr,
Şi împletiţi cunună din roze parfumate;
Căci secole de-atuncea s'au scurs fără de număr
Şi-armatele creştine noi credincioşi înnumăr,
La sunetul de clopot sub bolţile 'nstelate.

Văd în caliciul fraged al florilor de eri
Neprihănitul sânge — aroma răstignirii
Inchisă în potirul prea sfânt împărtăşirii
Duhovnicească taină ce mântuie dureri.

D. N. Puiu

Pentru spitalele noastre

De-am fi şi noi ca ei!

— Apel —

S'apropie sărbătorile Domnului...
In sfântă amintirea Lui, datori suntem să facem câte-o faptă bună.
O faptă creştinească, o faptă pornită din inimi simţitoare.
Priviti puţin cu mine!
O casă mare, cu înfăţişarea domnească, în care râde, par'că bucuria.
Dar ce linişte pe sălile-i de piatră!
Şi ce răcoare de mormânt!...
Deschideţi, vă rog, uşile!...
Ce v'aţi dat în lături?
Deschideţi uşile larg, vă rog!...
Priviţi!... Priviţi cu mine!...
In odăile scăldate de lumină, pe paturi înşirate spre pereţi, zac bolnavii noştri, sfârşiţi de vlaga vieţii.
Înfloresc, în răstimpuri, doar suspine, lacrămi şi tăcere...
Feţele 'nălbite de scursoarea vieţii, pironesc în tavane ochi lipiţi de tunduri, şi nu le mai deosebeşti, toate sunt la fel, doar de le recunoşti după aceleaşi frânturi de chinuri ce au mai sfâşiat tăcerea şi ieri, şi ast 'noapte, şi acum...
— Of!... Doamne!...
— Dă-mi apă, soră!... Mă arde!...
— Măicuţă dragă!...
Alături, câţiva s'au furişat po lângă sobă şi de pe buzele arse de durere, răsar frânturi de vorbă.
— Ce-o mai fi 'n sat, măi vere?
— la necazuri!...
— Da' prin ţară?
— O sta 'n gazete!...
I-aţi auzit?
Au dreptate, Doamnelor.
Tot ce frământă mintea lor renăscută la viaţă, stă 'n gazetele cu cari 'mpachetaţi cumpărăturile din piaţă, cu cari, aţâţaţi focul, cu cari umpleţi lăzile de gunoiu ale municipalităţii.
Şi domniilor-voastre m'adresez Doamnelor!
Bieţii bărbaţi, abia au răsfoit gazetele (de multe ori cu lingura cu supă la gură) şi-au şi fugit la slujbă.
Rămâneţi d-voastră.
Strângeţi sau nu gazeta, v'aruncaţi poate ochii la „poze“ şi la „morţi“, şi-aţi şi zvârlit-o, de n'aţi făcut din ea vreun coif pentru mezinul ce scânceşte.
Şi-acolo, în spitalele ale căror uşi le deschiserăm adineaori, i-aţi auzit, sărmanii:
— O sta 'n gazete!
Adică (între noi fie vorba) o sta'n lada cu gunoi, o sta'n gura sobei, sau în coiful militaristului d-tale copil.
In preajma Sfintelor Paşti, faceţi o faptă bună, Doamnă.
In preumblarea-vă tihnită, sărbătorească, abateţi-vă pe la spitale şi lăsaţi portarului, pentru bolnavii noştri, gazetele ce vă prisosesc.
Şi apoi, veniţi iarăşi cu mine, Doamnă...
Ascultaţi, vă rog, din nou, la gura sobei...
— Ne-om bate iarăşi, din nou de vor fi răi!...
— Tot vutca-i prăpădeşte!...
— Pământu-i plin de sânge, dar e al nostru...
— Şi-al nostru îl vom ţine!...
Fiţi bună, vă rog, şi să trecem puţin alături...
— N'ai văzut ce scrie?
— ?!?...
— Grâu din belşug, frate!
— S'o miloştivit Domnul!...
I-aţi auzit?
Şi... spuneţi!... nu simţiţi un fior de mândrie, un suflu de alinătoare mulţumire, când ştiţi c'au aflat din gazeta d-voastră?
Şi mai târziu, când s'or mai despietri inimile oamenilor de azi, n'aţi fi mândră, ca iarăşi însoţindu-mă, s'ascultaţi la uşă?
— Mâine's Paştele, frate!
(Şi şi-or ciocni, în glumă, capetele tunse).
Dar „mâine“, mâine va fi şi Paştele lor, Doamnă, căci în bunătatea Dv. creştinească, aţi trecut deja din ajun, în drum spre biserică, pe la portar, căruia i-aţi lăsat, poate, pentru bolnavii noştri, o azimă şi câteva ouă 'ncondeiate.
Şi ce mulţumită vă simţiţi, acum Doamnă!
Mă bate-un gând, bun Doamnă.
Să împărţim luna 'n patru săptămâni (în patru Dumineci) şi să ne zicem aşa, însemnându-ne în mintea noastră:
In fiecare Duminecă să ducem gazetele de prisos, la spitale.
Sau poate că oraşele noastre vor înfiinţa, ca'n alte ţări, în diferite puncte, cutii speciale, cu menţiunea: pentru spitalul x, y, etc., şi de unde le vor ridica delegaţi ai spitalelor.
In Dumineca 'ntâi, să mergem la cimitire. Fiecare avem morţi, dintre-ai noştri. O lacrimă şi-o floare pe morminte, în scumpa-le amintire.
In Dumineca a doua, să mergem pe la orfelinate, pe la institutele de copii părăsiţi, de orbi, de surdomuţi. Sunt desmoşteniţii soartei. Doamne! De-am fi şi noi ca ei! Şi pentru dânşii, cari văd în dv. mama dela sânul căreia-au fost zmulşi, pentru ei cari vă pipăie numai bunătatea creştinească, pentru ei cari vă privesc numai, dar nu vă pot mulţămi prin viu-grai, pentru ei toţi, scumpă Doamnă, o mângâiere maternă, o bonboană, o carte.
In Dumineca a treia, să mergem în mahalaua noastră, pe la văduvele sărmane, pe la invalizii războiului cari ne-au dat această ţară scumpă, mărită, pe la sărmanii din cari vlaga vieţii se scurge zi de zi. De am fi şi noi ca ei! Să-i ajutăm, Doamnă, după putinţă. O zdreanţă ce s'acopere trupuri goale, un ban ce ar fi putut fi zvârlit, un codru de pâine rămas din strânsură.
In Dumineca a patra, să mergem pe la bolnavii noştri din spitale. Sunt cei pe cari i-am mai văzut şi ascultat. De-am fi şi noi ca ei! Sunt robii suferinţei omeneşti. Să le alinăm durerea! O mână fină pe fruntea aprinsă de durere, o şoaptă părintească celui rămas fără nădejdi, câteva rânduri aşternute la ai săi celui ce nu-şi mai mişcă mâna, o doctorie celui ce n'o are, o carte poştală, un tutun, o ţigară, câte scumpe daruri izbăvitoare de dureri!

Patru Dumineci:
Dumineca morţilor,
Dumineca copiilor,
Dumineca sărmanilor şi
Dumineca bolnavilor.
V'am răpit oare, prea mult timp?
Doar o oră, Doamnă, în fiecare Duminecă.
Cincizeci şi două de ore pe an, cincizecişidouă de fapte bune, Doamnă.
Răscumpăra-vor, acestea, păcatele noastre omeneşti?
Speraţi-o, Doamnă, şi'naintea oricărei fapte bune, înaintea morţilor, înaintea copiilor nenorociţi, înaintea sărmanilor, desmoşteniţi ai soartei, înaintea bolnavilor din spitale, spuneţi-vă totdeauna:
De-am fi şi noi ca ei!

Nicol

Spre cari zări?!

Mergeau pe-o cale destul de'ntortochiată, doi călători ce nu se-asemănau întru nimic.
Şi paşii lor îi mânau pe cărări necunoscute, precum necunoscut le era cuvântul, unul către altul.
Tăceau şi mergeau!...
Dar... până unde şi de unde?...
La asta nu s'au gândit ei niciodată.
Trecut-au dealuri, lăsat-au văi îndepărtate în urmă, când ziua se grăbea par'că la fel cu cei doi călători. Deodată un codru des de nepătruns li-se arătă în cale vrând parcă să-i întrebe ceva la care ei nici vor să se gândească. Spre funduri de desiş, în graba lor necunoscută, mai multe păsărele repetă aceiaşi întrebare:
De unde şi în care parte?!...
Dar... cine-aude? Ei se grăbesc mereu şi tac! Sub paşii lor, crengile ce trosnesc, vor par'că să spună de lucruri ce'nspăimântă! Dar ei nu se gândesc la asta. Merg mereu fără scop şi fără ţintă.
Şi ziua prin cele din urmă raze şi-a luat cel din urmă rămas bun, dela cei doi călători.
Pădurea-i deasă, noaptea-i mohorâtă şi cerul pare ca de plumb. Deodată se opresc şi unul zice:
„Spre cari zări?!...“
Un strâns din umeri, un gest de nepricepere, un semn de rămas bun între cei doi, şi-atât!
Şi noaptea toarce'n taină deasupra 'ntregu-i fir.
Când luna se abate, spre căi pierdute în funduri nestrăbătute încă, unul din cei doi călători, în neagra neştiinţă şi-a fost găsit sfârşitul...
Ar vrea să-l plângă luna şi să-i lucească stele şi-aşa se întreabă toate:
Spre cari zări... plecat-a sărmanul călător!?! Dar cine să răspundă, căci nimeni nu a înţeles spre care orizenturi şi ce anume doruri îl tot chemau mereu!!...

Priveşte a ta icoană, o omule, şi vezi: spre cari zări anume călătoreşti acuma în avântul tău eroic?!
De's căi întortochiate, de's codri întunecaţi şi zări de nepătruns, priveşte ai alături un bun prieten care se chiamă — înţelepciune.
Intreabă-l: unde mergem şi-ţi va răspunde: Omule taci şi nu-mi cere sfatul, de te conduci de patimi şi crezi că fericire îţi vor aduce ele, atunci, sărmane iată tu rătăceşti acuma pe căi strâmte şi rele, şi-ţi vei găsi mormântul în negre ascunzişuri, ce ele ţi-l pregătesc.
Ascultă cât e ziuă şi poţi să-ţi cauţi calea spre zări de curăţie: Nu te lăsa momit de patimi trecătoare şi de deşertăciuni, de suflet pierzătoare.
Vino şi ascultă-mi cuvântul! Sunt îngerul Domnului trimis să te conduc spre Dânsul. Urmează-mă! Ridică-ţi fruntea sus şi priveşte cum te cheamă să-ţi părăşeşti calea de acum. Ascultă-l cuvântul şi înţelege-l chemarea! Urmează-l porunca şi îndreaptă-ţi calea spre El... spre El cel bun... spre El cel Milostiv... spre El cel ce te cheamă la nemurire.
Ascultă, suflete această chemare căci aceasta-i chemarea ta adevărată... spre zări sfinte spre IISUS!“
Şi înţelepciunea a tăcut!
Dă-mi voe să te întreb, iubite cititor:
— Spre cari zări... anume călătoreşti acuma?!...

Preot Alexandru Gâlea

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţiile permanentă. 43—26—13

BEA ÎN SĂNĂTATEA MEA

Aşa zice azi „Cultura Poporului“.

Popor român, cu sufletul curat,
Să bei în sănătatea mea
Ozonul slovelor cântate,
Căci te-ai văzut—pe ne-aşteptate—
De vraja scrisului, împresurat...

Popor român, cu sufletul curat,
Să bei în sănătatea mea
Ozonul slovelar cântate,
Că am cântat şi scris pe carte
Aleanul lacrimilor, nevinovat!

Popor român, cu sufletul curat,
Să bei în sănătatea mea
Ozonul slovelor cântate,
Că răsărind din vremuri neuitate,
Să răspândesc lumină, am plecat.

Popor român, cu sufletul curat
Să bei în sănătatea mea,
Ozonul slovelor cântate,
C'am dus, încet, cu frunţile plecate
Tălcul gândirilor pe 'nserat...

Popor român, turnat din soare,
Să bei, că'n haina mea de sărbătoare
Ţesută şi păstrată de bietul scriitor,
Ascund simţirea întregului popor!

N. C. Munteanu-Muntmarg.

Agricultura

Foloasele sămănatului cu maşina în rânduri

Ca să obţinem foloase mult mai mari din mica noastră proprietate, trebue s'o lucrăm aşa cum spune cartea agriculturit.
Trebue să uităm şi să lăsăm obiceiul sămănatului cu mâna, pe care l-au practicat strămoşii noştri şi să întrebuinţăm maşini de sămănat.
Aceste maşini de sămănat, fiind cam scumpe, e bine să se cumpere de mai mulţi săteni la un loc, prin cooperativele agricole, care au tocmai acest frumos rol, de a procura diferitele maşini agricole.
Foloasele maşinii de sămănat fiind aşa de mari, nu pot trece cu vederea, fără a arăta foloasele ce le avem când sămănăturile se fac cu maşina.
Incercaţi şi vă veţi convinge de adevăr şi d-voastră. Foloasele sămănatului cu maşina în rânduri sunt destul de mari, eu voi înşira câteva mai jos.
1. Impraştie la fel sămânţa şi o îngroapă la adâncimi după voinţa noastră. Sămânţa deci nu rămâne la suprafaţă neacoperită, expusă ca să o mănânce păsările, după cum rămâne la sămănatul cu mâna.
2. Sămânţa fiind îngropată mai adânc în arătură, rădăcinile plantelor se înfig mai cu putere în pământ; iar sămănăturile de toamnă nu mai sunt spulberate iarna şi scoase din pământ, de geruri, când câmpului nu e acoperit cu zăpadă. Producţia în acest caz este mult mai asigurată.
3. Seminţele aruncate în pământ cu maşina răsar, înfloresc, leagă şi spicele se coc toate odată, pe când la sămănatul cu mâna avem rânduri, rânduri de spice, care se coc şi cele mai răscoapte se scutură; având deci mari pierderi cu sămânţa, care cade pe pământ la secerat.
4. Cu maşina de sămănat facem economie de sămânţă de 15—20 la sută din cantitatea ce o dăm cu mâna prin împrăştiere.
Azi când preţul cerialelor este aşa de ridicat nu este de nebăgat în samă o pierdere de sămânţă aşa de mare pentru un gospodar.
5. Sămănatul cu maşina cere arături la timp şi bine făcute, deci impune agricultorului anumite reguli de mai bună şi gospodărească plugărie.
Intrebuinţaţi deci, plugari săteni, pentru toate sămănăturile maşinile pe cari fabricele vor avea grijă să vi le construiască aşa după cum cer nevoile şi puterea pungii şi a vitelor d-voastră.

Gh. Răducanu
„Practicant“ Suceava-Bucovina

Cum trebuie legaţi pomişorii

Fiecare pomişor proaspăt plantat are nevoie de un razem. Deaceea înainte de plantare batem în groapa în care vine pomişorul răsădit un par drept, curat şi nu prea gros. După plantare trebuie pomişorul legat provizoriu de par ca să nu poată fi îndoit de vânt. Tocmai după ce s'a prins pomişorul îl legăm definitiv. Cea mai potrivită legătură se face în forma unui 8 culcat.
O altă formă de a lega pomişorii este:
Parul de care vine pomişorul legat nu trebuie să intre în coroană, ci trebuie rătezat până sub coroana pomişorului.
Ca să crească pomişorul frumos îl legăm de 3 ori. Odată lângă coroană, pe urmă vr'o 20 cm. dela coroană în jos, a treia legătură o potrivim cam 25 cm. dela pământ în sus.
Pomişorul să nu-l legăm nici prea strâns de par, dar nici prea departe de el, ci trebuie să-l potrivim aşa să nu fie mişcat pre tare de vânt.
Cea mai bună legătură pentru pom e coaja de tei sau de răchită, sau unele de răchită.
Se poate lega şi cu sfoară, care nu trebuie să fie prea subţire, căci poate lesne s ăpricinuiască rănirea pomişorului.
E bine a controla în fiecare an legăturile şi a le potrivi astfel ca pomişorul să crească cât se poate de drept.

A. Vronca

Un cotidian românesc şi acela al unui partid politic nimicit de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie împreioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina“ din Cluj.

Mulţi ani înainte!

Cinci ani de muncă nepregetată pe meleagurile ţării noastre. Cinci ani se scurg în urmă, lăsând brazde adânci, semănate cu sămânţa culturii în inimile românilor, dela tine „Cultura Poporului“.
Frumoasele şi dătătoarele tale rânduri, de lumină nu pot ieşi din mintea bunului român, ce-şi sacrifică sufletul pentru ţară.
Tu eşti aceia ce mângâi pe fraţii noştri de peste hotare, cari în tot momentul strigă: „Fie pânea cât de rea, tot mai bine în ţara mea.“ Tu eşti acea călăuză, ce-i îndeaptă pe calea binelui şi le alină suferinţele.
Mulţi ani înainte să dea Dumnezeu să păşeşti prin meleagurile verzi ale ţării şi să ne împărtăşeşti cu tot ceeace este bun şi frumos!
Mulţi ani să trăiască acei ce te călăuzesc pe cale, de sfarmă întunericul şi acei ce ţi-au înţeles glasul tău şi au căutat să te ridice atât spre mărire.
Domnul fie cu tine.

Iosif N. Dumitrescu-Bistriţa, înv.

„Cultura Poporului“

Nu ştiu cum se face că deşi sunt abonat la mai multe foi niciuna nu mi este mai dragă ca „Cultura Poporului.“ Aceasta nu pentrucă alte foi n'ar avea tot acest scop măreţ de a cultiva poporul, dar pe cât mi se pare niciuna n'am găsit-o să fie cu cuprins mai variat cultural şi mai valoros. In ea vezi ştirile din alte continente ca şi cum ar fi din ţara noastră, datorită redacţiilor sale întinse în toate centrele de pe glob.
Aceasta dovedeşte siguranţa şi tăria cu cari progresează cea mai de frunte foae a Ardealului.
Condeiul celor ce scriu în ea este apreciat şi cunoscut de lumea cultă. Datorită distinşilor colaboratori repede a putut să-şi facă loc printre rândurile oamenilor de toate categoriile.
Fiind în preajma unui nou an de viaţă urez acestei foi plină de adevăr existenţă eternă, să apară în cât mai multe exemplare, recomandând-o tuturor oamenilor doritori de aşi face o cultură generală.
Trăiască foaia „Cultura Poporului“, împreună cu vrednicii ei conducători!

N. Dumitrache, înv.

Farmacie pentru casă

Sulfat de Magneziu. Sare amară, sare de Sedlitz, sare de Epson, e un purgativ (curăţenie) foarte bun pentru oameni adulţi, cari suferă de constipaţie (încuiere) şi în boli cu febră mare, boli de rinichi sau diaree.
Se ia astfel: 2 linguri de supă din această sare se topesc într'un pahar de apă căldicică (nu rece) după aceea se mai bea un pahar de apă simplă.
Pentru copii de 5—12 ani cari tuşesc şi sunt răciţi la piept, daţi-le la fiecare ceas o linguriţă din:
Rp. Syrup de ipeca 10 gr.; Benzoat de Sodiu 1 gr. (un); Bicarbonat de Sodiu 0,50 gr. (jumătate de gr.) Syrup de polygala 20 gr., Infuzie de flori de tei 130 grame. Medicamentul foarte bun. Vi-l face la orice farmacie.

Dr. A.

FLORILE DE MĂR

Nu vreau să moară florile de măr!...
Căci ele-mi ştiu durerea despărţirii,
Când tremurau
In largurile Firii,
Polenul
Şi enigmele iubirii...

Nu vreau să moară florile de măr!...
Căci lor le-am spus prin lacrime dorinţa,
Când tremura, în sufletu-mi
Credinţa
In dragostea
Ce-mi stăpânea fiinţa...

Nu vreau să moară florile de măr!...
In rozul lor mi-am îngropat tot visul,
Când mai credeam
Posibil Paradisul
Şi când durerea'şi
Inchidea abisul...

Nu vreau să moară florile de măr!...

Agatha Grigorescu

Glorios a fost momentul

Glorios a fost momentul când marele voevod Mihai a îndeplinit temporar visul milenar al românilor.
Glorios a fost timpul când cele două ţări surori Muntenia şi Moldova şi-au dat mâna frăţească la 1859.
Glorios a fost românul în 1916—1918, când visul milenar şi l-a îndeplinit prin multe jertfe, însă
Glorios a fost momentul când ziarul „Cultura Poporului“ şi-a făcut apariţia, căci el e facla călăuzitoare către idealul sublim: unirea sufletească în deplină armonie, a tuturor românilor din cele patru unghiuri ale României întregite şi a celor răspândiţi peste ocean.
Urez acestui sfânt ziar, pentru noi românii să-şi urmeze calea trasa după deviza: „luminează-te şi vei fi; voeşte şi vei putea.“

M. G. Ionescu-Balaciu, înv.

Pentru „Cultura Poporului“

Astăzi când în ţinuturile alipite predomină încă cultura minoritară şi când o gazetă ca „Cultura Poporului“ se pierde printre numeroasele gazete minoritare, trebue să ne trezim şi să lucrăm pentru răspândirea cât mai intensă a acestui ziar.
„Cultura Poporului“ este singurul ziar din România întregită, care duce cuvântul binelui şi al dreptăţii în păturile de jos ale poporului nostru.

Gh. I. Chiţibura, publicist

La pagina 7, în apelul „Hristos a înviat, iubiţi cititori“, sau strecurat două greşeli de tipar, cari rugăm să fie îndreptate astfel: faptă bună de conştiinţă *în loc de* cunoştinţă *şi presei româneşti* cinstite *în loc de* cinsteit.

PENTRU două acţiuni se varsă suma întreagă; dela acestea în sus se depune 30 la sută din acţiunile subscrise, primul vărsământ.

Când se trimit banii la banca „Albina“ trebue să se specifice că sunt pentru societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“.

In acelaş timp se va face cunoscut de către acţionari şi administraţiei „Cultura Poporului“ câte acţiuni au subscris şi ce sumă au vărsat.

Urare „Culturii Poporului“

Iţi urez din suflet, stea scânteietoare,
Să împarţi lumină 'n România Mare.
Iţi urez „Cultură“, foaie mult iubită,
Că'n război şi pace, să stai neclintită.

Numele-ţi frumos, în veci să nu piară
Şi să ai — deviză, — dragostea de ţară;
Să colinzi pământul, meleaguri străine,
Să fii demna „foaie“ a gintei latine!

Şi'n apostolatul ce-l îndeplineşti
Tu să fii simbolul Ţării Româneşti.
Vecinic s'ai în gând, c'al ţării popor
E legat de tine, far luminător.

Iţi urez „Cultură“ ca în drumul tău
Să te însoţească bunul Dumnezeu,
Şi să-ţi dea putere, să dobori din cale
Pe cel ce-ţi vrea răul în lumea cea mare.

Iţi urez viaţă lungă, bătrânească
Şi să rămâi vecinic foaie românească.
Să luminezi lumea, ţara'n lung şi'n lat,
Să iubeşti Poporul şi-al lui Impărat.

Să trăieşti deapururi în Ţara Română
Şi să îndemi fraţii să-şi dea mâna'n mână;
Să propagi Dreptatea, Iubirea de ţară,
Ca numele-ţi mândru în veci să nu piară.

Raze de lumină să împarţi prin lume
Şi să îndrepţi Poporul pe căile bune;
O, „Cultură“ dragă, stea luminătoare
Vrem ca să ajungi stea conducătoare!

Iar slovele tale, binecuvântate
Să aibă răsunet în ţări depărtate
Şi să ducă faima Ţării Româneşti
In cele mai ascunse colţuri omeneşti.

Emil I. Cioroianu, înv.

O D I H N A

Un vultur se înalţă
spre culmi înzăpezite...
O, cum m'aş duce şi eu
Dar nu mă lasă glia...
O, du-mi, o, du-mi cu tine
spre zările senine
în sfere largi cu soare
în înălţimi albastre
truditul şi oropsitul meu suflet ce mă doare...
Pe vârfuri reci de munte învăluite 'n nori,
unde nu-s flori,
nici ape,
nici şoapte de zefiri,
nici foşnete de frunze,
nici dulce 'mbătător parfum de trandafiri;
unde nu-s uri, blesteme şi vaet de dureri,
nici chipul mut cernit al negrului păcat —
acolo sus, spre soare, spre ceru 'ndepărtat
îndurerate suflet
găsi-vei pacea lină
în liniştea ce cântă 'n templele de nori
şi'n giulgi de-argint ţesut din razele de sori...

Simeon Rusu

Unde duce beţia

Am vorbit, într'un număr trecut al ziarului nostru, despre marele pericol al răspândirei alcoolismului în toate păturile societăţii noastre. De acum înainte vom continua să aducem dovezi despre aceasta, pentruca să vadă orice om cu mintea întreagă şi să judece acest pericol.
Beţivul nu mai ştie cum să se apere de boli şi câteodată, chiar dacă ar vrea să scape de ele, nu poate, pentrucă trupul lui e slăbit şi nu se mai poate apăra.
Oftica, boala grozavă, care seceră zeci de mii de vieţi în tot anul numai la noi în ţară, se încuibă foarte uşor, în corpul slăbit al beţivului şi în cele din urma în toată casa lui. Un medic francez a găsit că în spitalul pe care l-a cercetat din 2392 de morţi de oftică, 1229 bărbaţi şi femei, erau alcoolici. Oftica se ia din cârciumă, iar celălaltă boală gravă, care distruge tot aproape atâta lume ca şi ea, sifilisul, se ia de cele mai multe ori tot în timpul când individul e beat. In Statele Unite, din America, au murit în 10 ani 300 mii de oameni din cauze beţiei şi au lăsat după ei un milion de urmaşi, iar în Anglia în anul 1864 au murit, din cauza alcoolului, 60 mii de oameni.
Un medic francez, cercetând a găsit că dintre toţi bolnavii din spitalul său, alcoolicii dădeau cei mai mulţi morţi. De pildă la 4744 de bolnavi a găsit 1405 de alcoolici; din 1328 de bolnavi din toate spitalele oraşului său a găsit 610 de alcoolici.
Dacă alcoolismul ar face rău numai celui ce bea, nenorocirea tot n'ar fi atâta de mare, alcoolul otrăveşte însă şi copii beţivului. In afară de faptul ca aceştia sunt învăţaţi de părinţi din fașă să bea băuturi spirtoase, aceşti copii se nasc slăbiţi, cu diferite boli grele şi zilele lor sunt numărate dela început. Mortalitatea copiilor beţivilor este foarte ridicată. Iată de pildă ce a putut constata un medic francez, în această privinţă: a urmărit ce au devenit urmaşii celor 396 de beţivi, pe care îi studia. Dintre aceştia 141 erau alcoolici mai cumpătaţi şi le-au murit 83 de copii; 108 erau alcoolici vechi şi aceştia au pierdut 115 copii, iar 147 de beţivi foarte înaintaţi au pierdut 244 de copii în cursul unui an.
Copiii alcoolicilor se nasc slăbănogi, cu oasele moi, în cât nu pot să meargă în picioare până la 2—3 ani. Mulţi dintre ei sunt bolnavi de epilepsie (boala copiilor), de oftică, sunt reduşi la minte. Unii dintre ei au o inteligenţă foarte desvoltată, dar la 15—20 de ani devin nişte oameni anormali; sunt violenţi, mincinoşi, hoţi. Cei mai mulţi tâlhari sunt copiii din părinţi beţivi, mai toate fetele stricate, de prin stabilimentele publice s'au născut din asemenea părinţi. Nebunii sunt într'o foarte mare măsură copiii beţivilor. Intr'un spital, din 508 de nebuni, 106 erau copii de beţivi. In Prusia, în anul 1880, erau 18000 de nebuni, a căror boală era datorită alcoolului. După socotelile făcute în mai multe ţări, s'a văzut că dintre clienţii temniţelor 46 dintr'o sută omoriseră într'o stare de beţie, 68 dintr'o sută au furat, 47 au dat foc, toţi fiind beţi.
Dar nenorocirea nu se opreşte nici aici, ci se întinde şi mai departe; nepoţii beţivilor şi strănepoţii păstrează şi ei urme dela înaintaşii lor. Sunt medici cari au urmărit până la a treia generaţie pe urmaşii beţivilor şi i-au găsit mai pe toţi idioţi, nebuni, sau epileptici. Pentru ca cititorul să fie sigur că ceea ce spunem sunt lucruri văzute şi trăite, nu numai presupuneri, să dăm următoarele exemple: s'au urmărit ce au devenit urmaşii unui cunoscut beţiv, timp de 190 de ani (numele lui era Max Jukes). Dintre ei 440 au murit de diferite boli moştenite dela părinti şi strămoşi, 400 au fost nebuni şi idioţi, 300 au murit în primii ani ai copilăriei, 300 au sfârşit prin azilele de săraci; au mai fost 50 de femei stricate, 7 criminali, 60 de hoţi. S'a urmărit ce au devenit şi urmaşii unui om cuminte (Ionatan Edwar) şi din 1344 căţi au fost de toţi, 295 au terminat cursurile liceale, 100 s'au făcut preoţi, 100 advocaţi, 80 funcţ., 60 de medici, 60 scriitori, 65 profesori, 75 ofiţeri, 30 judecători, 3 senatori şi un preşedinte de tribunal. Iată deci cea mai buna pildă de nenorocirea pe care o aduce alcoolul.
Faptul că otrava alcoolului trece şi la urmaşi se poate proba şi altfel, pentru ca să facem şi pe cei mai necredituli să nu se mai îndoiască de acest lucru: s'au luat ouă şi s'au otrăvit cu alcool. Inainte de a eşi puii din ele s'au spart şi s'au găsit în ele, în loc de pui, asemănatori părinţilor, nişte monştri (arătări). Asemenea monştri s'au găsit adesea ori şi la femeile beţive, care n'au putut duce sarcina până la termen. Un medic a găsit la 215 familii de beţivi 174 de cazuri de naşteri prea de vreme sau de copii născuţi morţi.
Copiii beţivilor sunt idioţi, slăbănogi, de statura mică, au ochii şaşi, faţa strâmbă, şira spinării de asemenea îndoită. Unii din aceşti nenorociţi sunt apucaţi de dorinţa să bea alcool şi nimic nu'i poate opri, dela aceasta câteva zile, sau chiar săptămâni dearândul, apoi se opresc şi nu mai beau de cât când îi apucă o nouă furie. Alţii sunt stăpâniţi de gândul să aprindă casa vecinului şi adesea ori se aude că într'un sat de pildă s'au aprins mai multe case sau şure într'un timp scurt. Făcătorul de rele, dacă e prins, se va vedea că a pus foc nu cu gândul să fure ceva, sau să se răsbune, ci numai să-şi împlinească dorinţa.
Indemnul la omor şi la sinucidere se găseşte de multe ori la copiii alcoolicilor. Cele mai multe din ele se săvârşesc în ţinuturile unde se consumă mult alcool şi cresc pe măsură ce consumul alcoolului creşte şi el. Iată o statistică din Franţa în acest sens:
In anul 1875 au fost 5626 de sinucideri.
In anul 1880 au fost 6259 de sinucideri.
In anul 1890 au fost 8418 de sinucideri.
In anul 1900 au fost 8926 de sinucideri.
In anul 1910 au fost 9810 de sinucideri.
Aceşti nenorociţi ori cât se luptă cu ei, dându-şi seama de ceea ce voesc să facă, nu se pot opri si-şi curmă viaţa. Se ştie de asemenea că în ţările cu o consumaţie mare de alcool, sunt cele mai multe crime. In privinţa aceasta şi noi stăm rău, căci e fapt cunoscut marele număr de crime săvârşite la noi din cauza beţiei.
Consiliile de recrutare de la noi şi din toate ţările cu consumaţie mare de alcool au observat că numărul celor ce sunt scutiţi de armată, pentru boli cari nu se mai vindecă, este mare în aceste ţinuturi, şi aceasta datorită alcoolului. Iata deci că depopulaţia unei ţări este într'o foarte strânsă legătură cu consumaţia alcoolului. Alcoolismul este cel mai de temut duşman al neamului, căci îl duce la peire încet şi sigur.

Dr. I. Glăvan
asistent al Facult. de Medicină din Cluj

BRODERIA ALBISY
Clinică de păpuşi
Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

Preoţi, învăţători, cărturari ai satelor şi intelectuali săraci dela oraşe, daţi dovadă că voi puteţi să faceţi şi sacrificiul acesta: să rupeţi dela gurile voastre banul muncit cu trudă pentru înfiinţarea marelui Cotidian la Cluj.

Nu avem nevoie de banii îmbogăţiţilor de război, nici de ai parvenţilor politici.

Căditi voi cei mulţi şi cinstiţi o operă mare naţională şi democrată de care să se sfarme: ticăloşia, minciuna şi nedreptatea.

Daţi dovadă că ştiţi ce vreţi. La fapte; miorlăiturile pe suma nemernicilor.

Nimic nu'i mult pentru binele ţării.

MONOGRAFIA SATELOR

„Toate statele civilizate au un deosebit interes în adunarea monografiilor tuturor localităţilor. In această privinţă, împrejurările ni-au determinat să fim în urmă. A venit vremea să îndreptăm acest neajuns. De aceea rugăm pe preoţi, învăţători şi cărturarii satelor să se puie pe muncă, să caute prin arhivele primăriilor, să deie la o parte colbul uitării de pe diferite acte vechi, şi să scormonească datele istorice, înflorirea comunei sau împilarea ei. Să adune tot ce se găseşte ca material naţional şi scrise în articole să ni-le trimeată pentru a fi publicate în această foaie.

Am dori să avem şi fotografii după tot ce interesează viaţa noastră românească, icoane după biserici, după monumente, după hrisoave, după lucruri vechi, într'un cuvânt tot ce formează comoara si sufletul naţiunii noastre.“

Iată câteva cuvinte cu cari acum cinci ani „Cultura Poporului“ a pornit la drum. Peste întinsele meleaguri ale acestei ţări, când furtuna războiului abia încetase, dar în suflete coborîse sbuciumul cu urmările firești ale acestui dezastruos cataclism ce se abătuse peste omenire, un singur glas — în ciuda presei cu slovă românească dar cu suflet străin, — a ridicat stindardul naţionalismului curat, neamestecat cu nici un strop din licoarea urei, un isvor nesecat de primenirea forţelor vitale cari alcătuesc în toată plinătatea structura acestui popor trecut prin atâtea vijelii, — din Clujul transformat în ultimul timp într'o adevărată citadelă culturală, — românii de pretutindeni, nu numai cei cuprinşi între cele patru hotare dar şi cei cari împinşi de nevoi rătăcesc prin ale ţări, au avut fericirea să li-se spună răspicat, fără nici un pic de şovăire: „Indrăgiţi trecutul cercetându-l în cele mai mici amănunte, pentru ca să putem pregăti viitorul de care depinde existenţa noastră ca popor, cu puteri precumpănitoare la porţile orientului.“

Cu drept cuvânt, o constatare care nu poate suferi nici o contrazicere e aceia că în ultimii ani, în mai toate ramurile de activitate, se desfăşoară o muncă intensă. Pentru cine însă e obişnuit să privească prin prisma adevărului toate aceste manifestări, cari incontestabil pornesc din imperioasa lozincă „spre mai bine“, va putea desprinde, pentru sine dacă nu şi pentru alţii, că ne învârtim într'o anomalie de fapte cari îşi au explicarea în aceia că toată strădania, pornită din sentimente cât de umanitare, dacă nu e legată cu nimic de trecut, se ofileşte mai înainte de aşi da roadele aşteptate.

Câte societăţi şi reuniuni culturale pornite din îndemnuri bune, dar despărţindu-se în sfera lor de activitate de acel trecut, fie el cât de sfios, nu s'au născut la prima adiere a vântului.

Spaţiul restrâns al unui articol de ziar, nu-mi îngăduie să citez o parte din acele scânteieri de o clipă, peste care s'a aşternut imensul val al uitării. De aci învăţătura că orice acţiune ce întreprindem, fie ea cât de banală — individuală sau colectivă, — dacă nu e bazată pe experienţa trecutului nu va putea să înfrunte timpul, factor distructiv a tot ce are o bază falsă, asemănătoare paşilor pe nisip.

Iată de ce, mai mult ca ori când, azi trebue să înţelegem că pentru a avea o mai bună siguranţă în tot ceeace facem, trebue să apelăm la trecut. Incepând cu familia, trecând la sat, judeţ şi de aci la popor, să răsfoim tot ce prezintă o chezăşie, demnă de a fi luată în seamă, şi să le transmitem generaţiei ce ne va urma. Să ne ridicăm cât mai în grabă din amorţirea în care persistăm şi părăsind drumul greşit pe care am apucat să dăm la o parte, cum cu multă dreptate spune „Cultura Poporului“ colbul uitării depe diferite acte vechi, alcătuind monografia fiecărei localităţi în care să se oglindească trecutul istoric cu clipele de înflorire şi impilare. Ştiu că mulţi îmi vor răspunde că e greu de înfăptuit această operă. E adevărat, împrejurările grele prin care a trecut ţara noastră, a făcut ca multe din arhivele şi hrisoavele comunelor să fie distruse de urgia războiului. Nu e mai puţin adevărat însă că o mare parte din aceste preţioase documente le distrugem noi, nedându-le însemnătatea cuvenită. Lipsa aceasta de pietate faţă de tot ce constitue comoara trecutului ne-a pus în coada multor popoare, avându-şi obârşia în indolenţa şi lipsa de control ce caracterizează întregul aparat administrativ. Căci cum să nu se vândă documente istorice cu chilogramul, la băcănii — drept maculatură — când pusderia de pretori, prefecţi şi inspectori nu pun serioase obligaţiuni autorităţilor din sub ordine să păstreze în cele mai bune condiţiuni arhivele ce au în primire, de multe ori fără un inventar cât de sumar? Ba ce e mai trist, privesc şi dânşii cu nepăsare la această operă distructivă. Iată deci o piedică din cele mai neînvinse, de care se va isbi cercetătorul trecutului. Totuşi nu trebue să descurajem. Acolo unde acele documente se mai păstrază încă, cărturarii satelor şi toţi cei cari păstrează respect locului unde au văzut pentru prima dată lumina zilei, să le strângă sub formă de povestire formându-le în chip de carte care mai cu timpul s'ar putea tipări cu cheltuiala fiecărei comune. Cu acest procedeu n'am mai bâjbâi în întuneric şi pornind la înfăptuirea unui aşezământ obştesc — fie politic, cultural ori economic, — am cunoaşte deabinele de unde pornim şi încotro mergem . . .

„Cultura Poporului“, foaea care nu trebue să lipsească din casa nici unui bun român, a luat frumoasa iniţiativă de a publica în articole tot ce interesează trecutul istoric al satelor, întruchipând la un loc comoara şi sufletul naţiunei noastre.

Să-i ascultăm deci îndemnul care e pornit din cele mai curate sentimente.

Ilie Păsculescu.

Gazetele la sate

Un om al nostru de seamă a spus: „Presa este a patra putere în stat“. Păcat însă că această presă — vorbesc de presa curată şi românească — nu a pătruns în acea massă a poporului dela sate şi nu a ajuns pe masa „nepotului lui Traian“. Presa noastră azi, este gustată numai de orăşeni şi de cei mai învăţaţi, deci de clasele mai ridicate din punct de vedere material şi cultural. Săteanul nostru este izolat şi rămâne străin de cele mai mari evenimente ce se petrec înlăuntrul şi în afara ţării. El le aude mai târziu şi mai sucite!

Aceste svonuri sunt dăunătoare, şi până sunt contrazise şi desminţite de un om „mai cu cap“ ele au circulat fiindcă în acel sat nu vine o foaie cu veşti şi sfaturi frumoase. In acel sat nu intră o gazetă şi iată de ce:

1) Nu ştiu toţi să citească;
2) Ştiutorii de carte nu citesc;
3) Sătenii n'au deprinderea să plătească cărţi şi gazete;
4) Ei vrau să citească gratuit.

Nu vorbesc că sunt şi cazuri mai rare sau mai dese când într'un sat să fie mai multe abonamente, dar procentul este foarte mic.

Câte biblioteci stau închise!

Câte cărţi stau aruncate şi nimeni nu le cercetează! Lipseşte gustul de citit şi lipseşte bunavoinţă de a plăti ceeace citeşti; lipseşte şi o presă populară pe gustul poporului! N'avem decât „Cultura Poporului“ singura foaie preţioasă şi singura scrisă curat românește şi fără patimă politică.

Poporul vrea ştiri impresionante, vrea glume, vrea să audă şi ce gândesc „oamenii învăţaţi, filosofii“. Şi printre atâtea probleme, se impune încă una, să facem tot ce se va putea ca să dăm poporului sătesc gazete sănătoase. Când pe lângă şcoală, carte, educaţie şi pământ, săteanul nostru va avea cu el gazeta lui pe care s'o citească colo la prânz, pe brazdă, când dejugă boii, atunci vom fi la punctul „România Tare“. Vom fi la înălţimea celor din Apus.

Scarlat Burghelea

Presa românească în Ardeal

Când sărbătorim cinci ani de existenţă a unui ziar românesc din capitala Ardealului, care în acest timp a ştiut atât de bine să-şi câştige loc în sufletele mulţimei din toate clasele sociale, se cuvine să examinăm problema presei românești de dincoace de Carpaţi, fiind aceasta un prilej bine venit pentru a ne întreba dacă suntem pe calea progresului sau dăm îndărăpt.

Privind în urmă cu puţini ani, ne reamintim de vechea „Gazetă“ din Braşov, de „Libertatea“ părintelui Moţa din Orăştie, apoi „Tribuna“ dela Arad, cari pentru noi cari am golit de atâtea ori paharul suferinţii de popor îngenunchiat şi fără drepturi, erau adevărate tribune. Zi cu zi aceste faruri luminătoare semănau în inimile noastre poveţe folositoare, ne aduceau informaţii adevărate şi fără apucături meşteşugite ne serveau cu îndemnuri cinstite şi când citeam unul dintre aceste ziare totdeauna ne alegeam cu un real folos.

Liberaţi din lanţurile sclaviei de secole, în elanul entusiasmului de atunci fostele tribune ardelenești îşi pierd actualitatea luându-le locul numai în Cluj vre-o 5 ziare cotidiane, cari însă au murit.

Cu cinci ani în urmă, d. general N. Petala fostul comandant al Corpului VI de Armată, infiinţează ziarul „Cultura Poporului“ care zi cu zi serveşte populaţiei flămânde de cultură, poveţe bune. Scris într'o limbă curat românească şi pe înţelesul tuturor, ocupându-se numai cu chestiuni cari interesează populaţia muncitoare şi stimulează munca cinstită, ziarul „Cultura Poporului“ a prins rădăcini adânci în inimile mulţimei şi încurajat de aceasta continuă printr'o stăruinţă demnă la luminarea celor rămaşi încă în întuneric şi la limpezirea căilor cari vor duce la fericirea neamului nostru. Feluritul material bine selecţionat cât şi concursul distinşilor colaboratori a făcut ca „Cultura Poporului“ să se introducă în toate casele românești, ba în mari pachete duce veşti şi poveţe românilor aflaţi în străinătate şi mai ales acelora din America.

Activitatea presei româneşti în Ardeal, nu ne mulţumeşte de loc. In vâltoarea cangrenelor cari rod şi înăbuşesc presa necesară, făcând loc unei prese de meschine interese individuale, „Cultura Poporului“ n'a fost atrasă nici pentru un minut, ceiace constitue un mare merit primului redactor d. Const. Cehan-Racoviţă.

Făcând aceste constatări, nu putem decât să dorim ziarului „Cultura Poporului“ să trăiască mulţi ani pentruca şi în viitor să împrăştie cultura românească cu dărnicie cum a dovedit cu prisosinţă şi până acum.

At. Mologna.

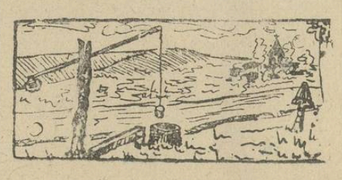

Să arăm mai adânc

Mi-se umple sufletul de bucurie la vestea înfăptuirii unui cotidian zilnic din „Cultura Poporului“. Această ideie sfântă pune într'un tremur de simţiri, sufletul şi inima mea. „Cultura Poporului“ de cinci ani depune o muncă sinceră şi fără precupeţire pentru ridicarea poporului la o viaţă cu adevărat morală şi naţională, şi cu atât mai mult am bucurie că această mişcare în slujba adevărului este sprijinită de cei mai învăţaţi şi distinşi oameni cei are ţara noastră.

Având sprijinul tuturor oamenilor de bine, să se înceapă o muncă mai rodnică, să se înfăptuiască cu un ceas mai de vreme acest ziar, care să tragă o brazdă mai adâncă în ogorul neamului, în care să strălucească slova cinstită şi fără patimă, cu suflet curat românesc ca să poată alunga valurile de răutate pornite de presa interesată şi de partid, din zilele noastre.

Suntem sătui de întunericul ce ne înconjoară, vrem aer curat, vrem un soare mai strălucitor, mai dătător de viaţă, care să ne lumineze şi încălzească pe toţi deopotrivă şi mai cu seamă vrem un ziar fără culoare de partid în care orice cuvânt scris să ştim că e drept şi isvorît din inimă. Mai vrem ca acest ziar să fie pătruns de măreţia ideei naţionale, descoperind toate ticăloşiile, toată corupţia comisă ea de ori şi cine, fie el ori cât de sus pus: boieri ori miniştri, — toţi să fie înfieraţi fără cruţare şi puşi la locul lor — toţi aceia cari îşi bat joc de poporul şi ţara noastră iubită.

Lupa aceasta nu mai îngăduie întârziere, ci trebue pornită încă azi şi nu mâine când poate va fi prea târziu.

Este un păcat strigător la cer să stăm la o parte şi să ne uităm cum trece adevărul batjocorit şi dreptatea legată în lanţuri.

Noi, ţăranii din ţinuturile desrobite nu ne-am aşteptat la frământările şi luptele politice ce să dau azi între fraţi. Nu după şicanări politice am oftat noi, ci după adevăr şi lumină a însetat şi ars pojarul din sufletul nostru.

Slova scrisă pentru noi a fost sfântă, dacă ne luăm însă după cele scrise de presa interesată şi de partid, atunci nu mai găseşti om cinstit în ţara românească.

De aceia avem datorinţa să începem nu prin minciuni ci prin fapte o mişcare de a se face lumină, alergând cu toţii, domni şi ţărani, sub steagul ridicat la Cluj şi să contribuim cu obolul nostru ca făclia aprinsă să ardă zilnic şi să lumineze toate sufletele iar nu să le învrăjbească. Sunt cuprins de fiorul unei nădejdi că acest focar de cultură va fi tipărit în condiţiunile tehnice, format şi conţinutul îngrijit de până acum, atunci va ajunge foaea cea mai de seamă pentru binele şi întărirea ţării noastre iubite.

Aureliu Novac
ţăran din Vasiova (Banat)

1 Aprilie 1926...

Adaogă încă un an de isbândă în activitatea „Culturei Poporului“.

Această făclie luminoasă care a răsărit din mijlocul frumosului Ardeal, îşi serbează al cincilea an închinat pe altarul sacru al muncei, pentru folosul binelui obştesc; cinci ani închinaţi cu o rodnică activitate pe ogorul culturei neamului nostru. Păşind acum în al şaselea an, aruncăm, o privire în urmă şi vedem că munca depusă de îndrumătorii acestui ziar, este încoronată de succes, căci pe lângă faptul că şi-a câştigat un loc de cinste în publicistica românească, se afirmă din ce în ce mai mult, cu o viguroasă forţă culturală.

Dar meritul său este cu mult mai mare, căci în acest ziar se oglindeşte graiul românilor de pretutindeni şi se adresează în special masselor mari de muncitori dela sate şi dela oraşe, adică tocmai acolo unde cultura lipseşte aproape complect, umplând astfel un gol ce se simţia de mult timp în presa noastră.

De aceia cu plăcere ne asociem cu toţii şi sărbătorim cu toată cinstea cuvenită această zi şi dorim ziarului „Cultura Poporului“ viaţă lungă pentru desăvârşirea operei începute; iar străjerilor din jurul ei, multă sănătate şi spor la muncă.

Ioan Dimitriu

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

I. Băgaţi de seamă:

a) CÂINELE poate răspândi multe boli în jurul său şi poate îmbolnăvi chiar pe cei care-l iubesc spre pildă: Dacă-i ofticos, răspândeşte oftica, dacă-i turbat şi muşcă pe cineva, îi dă turbarea, dacă-i râios, îi dă râia. Deasemeni răspândeşte ouă de panglică (Tenia) care omului îi face foarte mare rău.

b) PISICA răspândeşte şi ea oftica şi râia. Dacă-i turbată şi muşcă pe cineva, îi dă turbarea.

c) PAPAGALUL mândria unor familii, răspândeşte oftica.

d) CANARUL, păsărica aceasta frumoasă care ne farmecă uneori cu cântecul ei poate răspândi o boală gravă de plămâni (aspergiiozele).

2. Când sunteţi asudaţi, nu beţi băuturi reci şi nici nu mâncaţi îngheţată. Vă nenorociţi şi pântecele şi plămânii şi toată sănătatea o pierdeţi.

3. Nu mâncaţi repede şi nici cu gândul în altă parte sau cetind. Mestecaţi bine mâncarea în gură. Nu mâncaţi pe fugă.

4. Nu mâncaţi prăjituri, fructe şi alte alimente ce nu au fost acoperite, ferite de praf, murdărie sau muşte.

5. Dupăce aţi mâncat ceva fierbinte nu beţi nimic rece. Vi-se strică dinţii şi apoi.. cine nu cunoaşte ce mare-i durerea de dinţi!

6. Nu vă foloseşte la nimic băuturile spirtoase, ba din contră, în cantitate cât de mică vă otrăveşte.

7. Nu vă foloseşte la nimic dacă mâncaţi prea sărat, prea piperat sau prea acru.

8. Nu face bae imediat după masă. E foarte periculos.

9. După fiecare masă spălaţi-vă în gură şi curăţiţi-vă dinţii, mai ales înainte de culcare.

10. Seara nu mâncaţi mult şi nu vă culcaţi imediat dupăce aţi mâncat.

Lăsaţi cafeaua şi ceaiul deoparte. Vă strică nervii.

A.

POVESTEA PĂDURILOR

Sunt câteva veacuri de atunci. Era pe malul Mării Adriatice, dela locul unde este aşezat azi frumosul port de mare, oraşul Fiume, până departe spre miază-noapte în Jugoslavia de azi, ţinutul Croaţiei, pe o întindere mare o pădure grozavă. Copacii erau groşi, cât butoaele cele mari şi înalţi cât cele mai înalte turnuri de biserici. In cuprinsul ei era o viaţă, cum azi nu se mai poate. Tot felul de animale, cari se hrăneau în micile poene înconjurate de coroanele copacilor seculari, şi se adăpau la izvorele limpezi ca cristalele. Păsările îşi trăiau deasemeni viaţa neturburată de nimeni. Omul, această fiinţă creatoare, dar şi distrugătoare, nu străbătuse încă pe aici. Totul era natural, după cum bunul Dumnezeu rânduise. Nici vânturile nu erau aşa supărătoare ca pe la noi, că doar acolo era Marea vecinic caldă, la poalele pădurii. Un vânt dulce de dimineaţă pornea dinspre mare spre pădure şi altul venea seara dinspre pădure la mare. Locurile neîmpădurite aveau căldură destulă, dar şi umezeala suficientă să coacă grânele şi strugurii cultivaţi pe alocurea.

Cine ar mai putea recunoaşte aceste locuri? . . . Totul s'a schimbat. Umblat-am mulţi prin aceste părţi în cursul acestui cumplit războiu şi am putut vedea ce a rămas din toate acestea. Puţinii locuitori de acolo — căci doar oameni locuesc pe toată suprafaţa pământului — îşi poartă puţinul pământ pentru grădină cu coşul în spate şi-l îngrădeşte cu stânci ca să nu-l ducă puhoaiele. Păduri nu mai există. Dealurile şi munţii sunt pleşuvi. Unica linie ferată, mai de seamă, care leagă Marea cu oraşul Zagreb este săpată în stânci, în unele locuri este îngrădită cu ziduri de piatră, ca să nu o răstoarne vânturile cumplite, cari bântuie cu furie de neînchipuit Dar, însfârşit, este cum este. Aşa am cunoscut noi acest ţinut şi aşa are să fie — zicem noi.

Să deschidem însă cartea vieţii, „magistra vitae“—cum zice latinul, adică învăţătoarea vieţii şi să descoasem pricinele, cari au făcut atâta jale dintr'un ţinut aşa de frumos. Aici citim, că dupăce popoarele s'au înmulţit şi n'au mai încăput pe locurile ce le aveau moştenite, au pornit la drum spre a se întinde. Au început năvălirile şi războaiele. Oamenii de atunci din neştiinţă şi nepăsare de ceeace va urma, au tăiat frumoasele păduri, le-au încărcat şi dus spre a-şi construi din ele frumoasele palate în Italia de azi şi au lăsat locul gol. Au venit puhoaiele cari au spălat stâncile de tot pământul. Vlăstarii în bătaia vânturilor, fără adăpostul celor tari şi mari s'au stins, neavând unde să-şi înfigă rădăcinile. Ploile au devenit rare, căci aburii mării n'au găsit straturi reci deasupra pădurilor, ca să se reverse iarăşi asupra pământului. Iată deci şi cauzele, cari au adus atâta pustietate.

Dupăce s'au retras popoarele acestea nepăsătoare, acest pustiu n'a mai trebuit nimănui. Cunoscând aceste barbarii asupra naturii, şi neţinând seamă de neştiinţa lor, oare nu li-s'ar cuveni cel mai groaznic blăstăm? Pe atunci însă oamenii au fost mai neştiutori şi deci li-se pot ierta păcatele. Dacă însă se fac azi asemenea lucruri, nicidecât nu se pot ierta păcatele celora cari le fac sau lasă să se facă.

Povestire ori istorioară! . . . istoria să repetă. Aceleaşi fapte, aceleaşi păcate numai într'altă formă îmbrăcate. Lucrurile se petrec înaintea ochilor noştri şi nu le vedem, avem urechi şi nu auzim strigătele desnădăjduiţilor. Trebue să ne dea alarma unul, căruia de altfel nu i-ar fi dat să se ocupe cu aceste lucruri, după cum s'a întâmplat şi mai zilele trecute.

Cel mai înalt demnitar al bisericii noastre, Sanctitatea Sa Patriarhul Miron Cristea a rostit o cuvântare în Senat, arătând jaful ce se face cu pădurile noastre, arătând şi primejdia ce ne aştepată pe urma acestei devastări fără socoteală. Noi nu căutăm laturea, care ne-ar arăta, cine devastează. Ne interesază faptul. Scuze nu există. Nu mai poate fi vorba azi de neştiinţă. Nepăsarea supărătoare însă ne dă de gândit la ceeace va urma după noi. Noi aici vrem să trăim şi nu ne este totuna ce vom lăsa urmaşilor noştri. Jertfa de sânge nu ajunge, dacă nu putem păstra ceeace am câştigat sau nu putem stinge ceeace este netrebnic.

Fiecare din noi este dator să ne îngrijim avutul, fie particular, fie comun. Trăim în societate şi suntem datori să lucrăm pentru binele tuturor. Primejdia vecinului este şi năcazul meu. Omizile din grădina vecinului, îmi vor ataca şi pomătul meu. Boala molipsitoare se va lega şi de trupul altuia. Puhoaiele dela munţi se vor vărsa şi pe câmpii şi ne vor nimici toată agoniseala. Să fim deci cu băgare de seamă asupra tuturor lucrurilor şi faptelor ce să desfăşoară în jurul nostru.

Şi acum în pragul unui nou an de muncă, ţin să mă adresez odată cu această dureroasă descriere, acelor zeci de mii de cărturari, conducători luminţi ai satelor, rugându-i să privească în jurul lor şi să desroace din vorbele bătrânilor dela sate icoana satului lor de odinioară. Credeţi-mă veţi afla lucruri interesante, aproape de necrezut. Vă veţi putea reînchipui pădurile şi tufişurile de odinioară, unde azi se înhoalbă răpi şi prăpastii. Vă veţi putea explica cum an de an îşi mută albia pâraele şi râurile din cauza lipsei de arbori cari le-ar ţine calea. Şi câte altele, greu de enumărat în câteva rânduri de gazetă!

Datoria noastră este să explicăm cauzele şi să luminăm minţile întunecate. Invăţătorii, cari au sub conducere întreaga generaţie, viitorii cetăţeni de mâine, pot face minuni, dacă cu aceştia an de an plantează câte o coastă pustie, opresc pe loc răpele şi le plantează deasemeni, în cadrul unei mici serbări aşază câtiva pomişori lângă drumuri, etc. Şi dacă în felul acesta, primul început s'a făcut, cred, va urma şi mai departe desăvârşirea acestei opere pe cât de frumoasă, pe atât de folositoare. Şi cu vremea memoria aceluia care a pus bazele începutului va fi binecuvântată de urmaşii noştri de mâne.

Traian Florian

Scumpa noastră prietenă „Cultura Poporului“

Iţi doreşte, căminul cultural „Al. Ioan Cuza“ şi filiala societăţii junimea „Ioan Popovici“ din com. Boghiceni, jud. Lăpuşna, cu prilejul împlinirei a cinci ani, de când ai luat fiinţă, vieaţă veşnică şi încoronată de lauri; să fii, tu sprijinul şi ajutoarea noastră nepreţuită; tu care neobosită vii până'n cele mai depărtate unghiuri ale ţării. Fără a te gândi la altă răsplată decât la întinderea într'o masă cât mai întinsă a conştiinţelor ce le posezi, prin ajutorul a atâtor persoane ce merită mulţumirile din suflet ale tuturor; acelor persoane ce cu drag îşi varsă din cunoştinţă pentru a veni în ajutorul cel mare al ţării prin împrăştierea de lumină; lumina cea atât de trebuitoare la ţară.

Natalia Anghel, înv.

S'au subscris până acum

144.700 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

Cinci ani de muncă neobosită pe tărâmul igienei

E o datorie sfântă să-ţi păstrezi sănătatea, acest dar nespus de preţios hărăzit fericitului, de către Dumnezeire. Convinşi de aceasta, înarmaţi cu idealismul ce ne caracterizează, cu dragostea deaproape îndeosebi şi cu dorinţa să ne vedem neamul cât mai bine înzestrat din punct de vedere al sănătăţii fizice, noi, cei adunaţi lângă steagul veşnic ridicat al „Culturii Poporului“ încă dela începutul ei am început lupta.

Am muncit neîntrerupt, nu pentru glorie, pentru vanitate, sau câştig material! Nu!

Răsplata noastră a fost totdeauna mulţumirea sufletească, încurajările venite din toate părţile, scrisorile cu slova tremurândă sau sigură a celor dela sate şi a fraţilor noştri de peste ocean.

Totfelul de greutăţi am avut de întâmpinat :scumpetea mânei de lucru, scumpetea hârtiei, lipsa de numerar, invidia, etc., pe cari cetitorii le ghicesc uşor. Calea a fost spinoasă, chiar foarte spinoasă, dar, har Domnului, curaţi la cuget şi suflet am ajuns să păşim pe calea pe care numai flori cu miresme plăcute ne farmecă şi ne îndeamnă mereu la lucru. E calea pe care am dorit-o noi, medicii tineri crescuţi în convingerea că avem o misiune mare de îndeplinit pe lumea aceasta vremelnică, pământească: ridicarea poporului nostru şi din punct de vedere sanitar.

Am scris articolele de igienă pe înţelesul celor mulţi, le-am însoţit cu figuri elocvente, le-am dat sfaturi decum să-şi păstreze sănătatea, decum să-şi crească copiii, decum să se păzească de oftică, sfilis, etc., am tipărit 6 broşuri de igienă populară cari le-am răspândit în toată ţara, am tipărit peste 30 mii de cărţi poştale şi planşe de propagandă antiveneriană şi antialcoolică, nu a rămas colţ din ţară uitat în privinţa aceasta, am ţinut conferinţe de igienă populară şi acum intenţionăm să scoatem un supliment lunar de medicină şi igienă populară.

Am făcut anchete sanitare, anchete ce le vom continua.

Punctul din programul acestui răspândit ziar popular „Cultura Poporului“ privitor la: răspândirea în popor a noţiunilor de igienă şi medicină, a sfaturilor, pentru păstrarea sănătăţii; lupta contra sifilisului, alcoolismului şi tuberculozei; le-am executat, nu complect, timpul fiind prea scurt şi mijloacele la îndemână neîndestulătoare. Am fost ajutaţi în îndeplinirea acestui punct de elemente de mare valoare:

Dr. Bianu, autorul Dicţionarului sănătăţii (premiat de Academia română), Dr. Bădescu Gh. şeful Ser. Sanitar, C. 6. Arm., Dr. Dominic Stanca, neobosit luptător şi publicist, Dr. Glăvan I., asistent de clinică, foarte bun popularizator, premiat de Ministerul Ocrotirilor Sociale, de Cartea Românească şi Academia română, Dr. Voina A., asistent la Institului de Igienă şi Igienă socială din Cluj, publicist recunoscut şi alţii. Articolele noastre, au fost apreciate de profesori şi unele premiate de Ministerul Ocrotirilor Sociale.

D-l director al foii noastre, general Petala N., cunoscător adânc al suferinţelor massei, ne-a încurajat şi îndemnat neîntrerupt să luptăm pe acest tărâm cu toate puterile noastre. I. P. S.S. Patriarhul nostru, Dr. Miron Cristea şi alte înalte feţe bisericeşti, profesori universitari, profesori secundari, etc. etc, ne-au încurajat deasemeni prin grai sau slovă.

Nu ne vom opri aci!

Prin suplimentul ziarului ce-l vom scoate lunar, prin conferinţele ce le vom ţine la ţară şi târguri, prin planşele ce le vom răspândi şi prin broşuri, vom continua opera noastră.

Dr. O. Apostol
redactor şi conducătorul secţiei pentru răspândirea Igienei în popor

PE DRUMUL LITERATURII

RUGĂMINTE...

O lasă ca privirea mea
Sfioasă către tine
Să stea mereu asemenea
Privirilor senine! . . .

. . .Să-ţi simt şi pasul cel uşor
Când treci pe lângă mine
Să-ţi văd surîsul vorbitor
Şi voitor de bine

Mai lasă, ca cu gândul meu
Ce zboară 'n zări, departe,
Să te urmăresc mereu, mereu
Şi dincolo de moarte! . . .

Că, poate 'n cartea vieţii a fost scris
Să-mi umplu sufletul de dor de tine
Să fac din viaţa mea un vis
Ce văd că nu mai vine!! . .

I. Livideanu, înv.

Rânduri de actualitate...

„Cultura Poporului“, ziarul nostru iubit împlineşte astăzi 5 ani de existenţă. Pentru noi, cei cari l-am urmărit număr cu număr, am avut destul timp pentru ca să-i găsim şi să-i verificăm nepreţuita-i valoare, pentru publicul român dornic de a ieşi din banalul calapod al ziarelor ignorate de dorinţa cititorilor.

„Cultura Poporului“ a căutat să-şi păstreze programul de apariţie, cu care a apărut acum 5 ani. A fost la început, mai nesigur, cu greşeli inerente oricărui începător, păşind apoi cu mai multă vigoare şi ajungând în stadiul înfloritor şi la locul de cinste în ziaristica română, în care se află astăzi.

Ce este „Cultura Poporului“?

Un ziar drept, cinstit, cu idei şi convingeri nestrămutate, pus în serviciul adevăratei culturi româneşti o masselor populare.

In România, presa se poate împărţi în două ramuri distincte: presa de partid şi o presă pur ştiinţifică intelectuală. Ei bine, „Cultura Poporului“ îşi are locul între aceste două feluri de publicaţii. Cititorul „Culturei Poporului“ nu găseşte în acest ziar trâncăneala, care umple mai toate cotidianele de mare tiraj, în dosul căreia se întinde o mână hidoasă care patronează ambiţiile şi interesele personale ale conducătorilor acestor ziare.

*

Spunea într'un articol, distinsul nostru confrate P. Şeicaru că: „Profesia de ziarist în concepţia unei bune părţi dintre gazetari, s'ar rezuma în două picioare capabile să nu ostenească şi o pereche de urechi, suficiente de fine spre a înregistra totul, lăsând la o parte inteligenţa, cultura şi talentul.“ La ziaristică se cere talent pentrucă ziaristica este mai mult artă decât ştiinţă. Astăzi ziarul caută să dea o cât mai mare întindere din formatul său ştirilor, uitând de articole, cronici literare, etc. cari se găsesc refugiate pe pagina ultimă sau prin colţuri de pagini. Din toate cele din trecut se mai păstrează numai articolul de fond, care acum este de obicei de actualitate. Aşa că toată poezia, expansiunea sufletească, tot idealismul s'a dus, luând locul banalelor ştiri de actualitate redate într'o formă vulgară. Interesul cel mare al publicului este ca să vază într'un ziar o estetică, nu se mai gândeşte la fondul lui. Interesul cel mare îl poartă secretarul de redacţie, care usează de titluri, subtitluri, manşete, fotografii etc. Cuprinsul nu importă, pentrucă publicul nu citeşte. Numai dintr'o simplă ochire să înţeleagă totul, fără să citească.

Aceasta este situaţia actuală a presei române.

*

Astăzi când putem să vorbim şi să vedem cum se înfiripează o gazetă, care să-şi pue coloanele în slujba culturei româneşti, această gazetă este „Cultura Poporului.“

In ea se discută cu obiectivitate, se face şi se cimentează unirea sufletească, sinceră, loială a tuturor românilor.

Dar „Cultura Poporului“ a atras numai o părtie din lungul drum pe care îl are de făcut. Să dea Dumnezeu ca opera de propăşire a culturei şi a înfrăţirei naţionale între fraţi de „o aceiaşi simţire şi cugetare“ să fie continuată şi mărită în marele şi viitorul cotidian „Cultura Poporului“, care să-şi continue cu aceiaşi perseverenţă şi ideologia care o desfăşoară în prezent.

Radu S. Niculescu-Mislea.

De vorbă cu cititorii noştri

Incepând cu acest număr, „Cultura Poporului“ păşeşte cu paşi vioi şi cu fruntea încununată de lumina ce-a aruncat-o, până în cel mai umil colţişor de ţară, în al 6-lea an al existenţii sale.

Dacă a ajuns la jumătatea duzinii de ani, nu ne îndoim — şi nici nu se încape îndoială — că vom sărbători şi al 12-lea, al 20-lea, ba urmaşii noştri — şi al sută-lea an al „Culturii Poporului“. Cu credinţa nestrămutată că prietenii acestei gazete o vor ajuta şi mai departe, fiecare cu ce va putea, în colţişorul său, şi vom avea apropiata fericire s'o vedem apărând zilnic, stând alături de cotidianul „Universul“.

Ne trebue un ziar adevărat românesc, şi creştinesc, care să se ocupe numai de cultivarea massei imense de oameni, a tuturor funcţionarilor şi meseriaşilor din întreaga ţară.

Bogăţia articolelor ce se scriu de cele mai maestre pene ale scriitorilor de seamă din România şi străinătate, precum şi luminoasele ştiri de la sate, trimise de d-nii învăţători şi preoţi, toate acestea sunt de mare însemnătate pentru publicul cititor.

Felul cum a ştiut conducătorii acestei gazete să-şi facă datoria în conştiinţă, sacrificând totul şi neprecupeţind nimica, ca lumina împrăştiată să pătrundă cât mai departe, îi pune în rândul ziariştilor de frunte, şi merită din partea noastră — a cititorilor — toată cinstea şi recunoştinţa.

Ca încheiere, îmi daţi voie, iubiţi cititori, să vă zic: Dumnezeu să vă aibă sub paza Lui, munciţi mereu şi ajutaţi la propăşirea „Culturii Poporului“!

Am o deosebită datorie de a mă adresa şi conducătorilor acestei gazete, urând viaţă lungă şi spor la muncă conducătorilor acestei foi, precum şi tuturor redactorilor din toate oraşele din ţară şi străinătate şi tuturor funcţionarilor din redacţie şi tipografie.

Şi, uniţi în cuget şi'n simţiri, să strigăm — cu mic cu mare:

Trăiască „Cultura Poporului“ şi conducătorii ei!

Victor Săndulescu-Topolitza, înv.

Colaboratorii și reporterii „Culturii Poporului“

M. Pantea

I. Grigorescu

D-ra Agatha Grigorescu

D-na H. Moldovanu-Florescu
(America)

Const. I. Ghețu

A. Fermeșanu

P. Droc

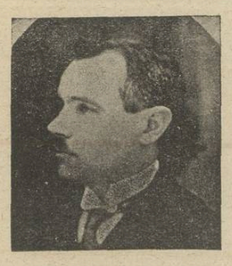

C. Meza

A. Tănase-Măceș

Gh. Botezatul

Ion Nedelescu

Al. Negură

Paul Fodoran

Ilie Bâcu

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

De vorbă cu d-l profesor C. Pantazescu

Stând de vorbă cu câteva din personalitățile basarabene, am crezut că-i folositor a pune la îndămâna publicului cititor cu ajutorul gazetei noastre, părerile unor oameni cari cunosc temeinic starea socială a provincii dintre Prut și Nistru.

Va fi, credem, și un prilej de îndreptarea multor greșeli de care suferă regimul actual al Basarabiei; greșeli, cari în zbuciumul și vremelnicia ocupațiilor de fiecare zi, nu se prea bagă de seamă, dar care mult mai greu cântăresc în balanța orânduirilor sufletești.

De aceea ni-am adresat în primul rând cărturarilor basarabeni, cari — orice s'ar spune — păstrează mai toți o regretabilă tăcere, tocmai asupra chestiunilor ce numai ei sunt îndreptățiți să le îndrumeze, să le valorifice și lămuriască în adevărata lor lumină, spre o cât mai solidă cimentare a spiritului românesc în această provincie.

Il găsesc pe d. Pantazescu la liceul de băeți, din Bolgrad, în timpul unei recreații. Și pentrucă timpul e așa de scurt, îl întreb deodată, fără introducere:

— Ce credeți despre cultura românească în Basarabia.

— Grea întrebare, dragă d-le, răspunde zâmbind d. Pantazescu și ca să fiu sincer, mai bine zis... greu de răspuns!

Mai întâiu de toate, trebuesc neapărat făcute oarecari diferențieri între ceeace se înțelege în vechiul regat „cultură“, și ce sens ia, aci, în Basarabia acest cuvânt.

Problema culturii românești în Basarabia — cel puțin deocamdată — nu e o problemă propriu zis culturală. Ea este dimpotrivă, una din multele înfățișări ale vastei și complexei probleme de unificare generală a vieții românești.

Căci dacă în vechiul regat se poate împământeni — chiar pentru o clipă, fie — anumite reguli și curente de școală nouă, în Basarabia este exclusă pentru mult timp această posibilitate.

Inchipuiește-ți, te rog, un câmp sterp; și vii d-ta, om muncitor cu frumoase intenții și începi să semeni pe el grâu de cea mai bună calitate — însă fără să fi arat, grăpat, locul... Te poți aștepta la rod?...

Așa și cu Basarabia. Căci doar e știut lucru, că în privința culturii, câmp sterp era în timpul țarismului. După 1812, poporul basarabean a fost lăsat 50 de ani fără ca să plătească biruri, dar și fără școli moldovenești. Și încetul, cu încetul, mai de frică, mai de nevoe, a început a se mulțumi cu această stare de lucruri. Apoi biserica prin introducerea limbii rusești în cântări, i-a silit să înțeleagă rugile dela strană într'o limbă ce nu era a lor. Preoții, ținătorii și reprezentanții țarismului la sate, au devenit o forță în Basarabia. Singurul lucru care i-a rămas moldoveanului, nesmuls din suflet a fost limba, vorbită în hordee și melodioasele cântece moldovenești. Această era starea Basarabiei la unire. De orașe nici nu mai poate fi vorba. Chiar astăzi, după opt ani, limba în general vorbită e tot cea rusă. Și aici este răul de care ne izbim noi, cei veniți cu gând bun și tragere de inimă pe aceste meleaguri. Căci ce folos poate avea pentru un elev cele trei ore de română, predate la un liceu, dacă el în celălalt timp al zilei, acasă, vorbește numai rusește. Și tocmai de asta îți spuneam la început, că problema culturală, aci, nu se poate indentifica cu rosturile pe care le are în regatul vechiu.

Mediul, împrejurările, mentalitățile — cu urma de îndoială rămasă încă de pe vremea stăpânirii trecute, fac ca această problemă, de-o capitală însemnătate, să difere mult de cea a regatului.

Aci trebuesc luate toate din nou; dela abecedar — dacă se poate spune astfel. Timpul, desigur, nu-i pierdut, și oameni cu tragere de inimă — cu toate nemulțumirile ivite în vremea din urmă — se găsesc.

Numai rolul intelectualilor, evident, cu sacrificii, poate precumpăni și îndruma pe adevăratele căi spre un viitor cu totul luminos sufletul basarabean.

Intregirea neamului românesc a fost realizată aproape complet, totuși idealul nostru a rămas în picioare. El cere ca patrimoniul câștigat prin scumpe jertfe și îndelungate suferinți, să fie nu numai păstrat, dar și transmis din generație în generație.

Să recunoaștem însă, că condițiile de consolidare și propășire a României întregite în partea cea mai expusă a Europei nu sunt tocmai ușoare. Peste o stare socială pătrunsă oarecum de încordările marilor schimbări, suflă anumite curente întreținute în mod ocult din afară, în scopul dezorganizării noastre lăuntrice. Și nu se poate spune, că o acțiune de subminare nu ne pândește. Pentru înlăturarea ei se impune mobilizarea tuturor forțelor vii ale națiunii. Este de datoria intelectualilor să se afirme; a lor este datoria să se coboare în mijlocul mulțimii, să lumineze întunericul și să îndrepte răul printr'o propagandă sistematizată de sfaturi și fapte.

Cum am spus, au fost și sunt încă oameni cari înțeleg această datorie. Dar atunci se naște întrebarea: de ce roadele muncii lor, după opt ani de zile, nu se văd așa de înfloritoare cum le-a fost intenția și gândul? Răspunsul, cred eu, este limpede. Prea s'a avut în vedere interesul bisericuților politice și prea puțin munca acestor oameni. Era fatal deci, ca atunci când nu serveai pentru și în numele uni crez politic, ci desinteresat și pur, numai și numai idealul sfânt al întregului popor — să te isbești de nepăsarea cutăruia și cutăruia, care reprezintă puterea maximă în trebile obștești și a cărei existență este reclamată numai de grija încorporării a unui cât mai mare număr de partizani politici...

Faptele stau mărturie. Nu le mai înnumăr; te rog să crezi, este așa de dureros...

Că trebue să eșim odată din această stare de fapte, este preocuparea de fiecare zi a omului conștient. Apoi imposibilitatea, ca să nu zic adversiunea, anumitor părți din populația localnică a îngreunat mult realizarea unirii sufletești.

Sigur, nici nu e vorba de acele elemente care și astăzi au privirile ațintite peste Nistru; elemente vremelnice și străine acestui pământ; ele n'au nimic comun, nici cu aspirațiile, nici cu trecutul, nici cu bucurile și setea de mai bine, a poporului basarabean. Sunt prea puține la număr aceste elemente, ca să le dăm vr'o atenție și să ne îngrijoreze întrucâtva.

Gândul să ne fie veșnic ațintit la elementul băstinaș care și astăzi tânjește întru realizarea completă a speranții lui de ani și ani. Adu-ți, te rog, aminte de ținutul Sorocii și mai cu seamă al Orheiului, în care nici o boabă rusește nu se știa chiar în timpul guvernării țariste. Ii auzi vorbind aidoma, cum vorbesc paginile cronicilor; la port, asemenea, cu acei eroi ai lui Sadoveanu din „Șoimi“ și „Neamul Șoimarețtilor“; oțeliți și dârzi la năcaz, pașnici și cuminți în vremuri bune — la fel cu cei de acum trei, patru sute de ani, când țineau piept cazacilor dela Don și aveau conducător în cetatea Hotinului, pe Hatmanul Arbore...

Cum e posibil atunci, ca nouă, celor de astăzi, să ne fie nădejdea stinsă?... Curând, curând, presimt cum toate vor intra în făgașul lor natural.

In primul rând să avem grijă de școli. Invățământul obligator va trebui neapărat introdus. Deschiderea câtor mai multe grădini de copii; o cât mai mare atenție și selecție în alegerea corpului didactic, și... grija politicii, lăsată mai pe planul al doilea.

Sunt planuri cari se pot înfăptui foarte ușor, numai cu munca și contribuția satelor și orașelor basarabene, fără a mai fi nevoe de încurajări și îndemnuri dela centru.

Imi pare rău, că nu mai putem sta de vorbă, îmi spune d. Pantazescu, la sunetul clopoțelului care anunță începutul lecțiilor.

Orișicum, te mângâie un gând spus cuiva; ai impresia, că se va înfăptui mai curând"...

Bolgrad.

George Dorul Dumitrescu.

Viața economică

După ultimele date statistice, în întreaga Basarabie s'au semănat o întindere de 561.967 hectare din care 471.923 de grâu, 78.749 ha. secară, 9828 ha. orz și 2825 ha. rapiță. Comparativ cu anul trecut se constată o diferență în minus. In anul trecut s'a semănat pe o întindere de 650.432 hectare și în prezent numai 561.967 ha. Pricinele acestei diferențe se datoresc faptului că sătenii s'au abținut dela semănat, din cauza temerei că anul curent iarăși va fi secetos. Pe de altă parte, mulți țărani n'au putut semăna, fiind lipsiți de semințe și bani pentru procurarea acestora. Semănăturile făcute, după ultimele știri, se prezintă binișor. Pe județe se poate spune că starea semănăturilor în județele Ismail, Cetatea-Albă și Hotin este superioară celorlalte județe. Județele Bălți, Soroca, Cahul și Chișinău au semănături potrivite. Ninsoarea a fost în întrega Basarabie, îndeajuns folosind mult semănăturilor. Se poate deduce că viitoarea recolta are șansele să fie bunicică.

O chestiune, care cere o rezolvire cât de curând, din punct de vedere a desvoltărei economice a Basarabiei, este aceea a căilor de comunicație. Deși dela anul 1918 în această privință s'a făcut ceva, totuși situația lasă foarte mult de dorit. Linii ferate absolut necesare pentru construirea cărora ar trebui să se găsească numai decât mijloacele sunt: Chișinău-Orhei-Soroca-Hotin și Chișinău-Ismail-Cahul. Basarabia are absolută nevoie să se desvolte economicește. Ori această desvoltare nu se poate face dacă nu sunt comunicațiuni ferate lesnicioase, care să facă posibil traficul comercial și legăturile economice ale tuturor centrelor comerciale basarabene. Fără aceste rețele ferate Basarabia nu va putea să progreseze în nici o direcțiune.

Până în prezent s'a făcut un pas în această privință, făcându-se mai multe porțiuni de șosele. Aceste artere de comunicație sunt de mare folos satelor basarabene cât și orașelor, dând posibilitatea sătenilor să-și poată valorifica produsele muncii lor. D-l Brașoveanu, inspector general zootecnic al Basarabiei expune într'un ziar rusesc din Chișinău următoarele păreri asupra scăderii producțiunei grâului în Basarabia.

In 1918 capul unei familii țărănești a căpătat, în cazul cel mai bun, șase hectare. Dacă luăm în vedere că în timpul acela o familie era compusă din 4 suflete, dar în ultimii opt ani s'a mărit până la 5 suflete, trebue să presupunem că în momentul de față de fiecare suflet revine un hectar. Cât grâu trebue să samene el ca să hrănească dintr'un hectar?

Dacă va sămăna ca în anii din urmă și în condițiile de azi, va obține 650 kilograme grâu de hectar, din care scăzând 130 kilograme pentru semințe, îi va rămânea 520 de kilograme pentru tot anul. Transsformând în bani acest grâu, el va încăsa pentru 650 kilograme a câte 10 lei kilogramul, 6500 lei și pentru 520 kilograme 5200 lei. Dacă adaogăm la aceasta impozitul, amortizarea inventarului, rămâne la mai puțin de 5000 lei. Este oare suma aceasta îndestulătoare pentru minimum de existență?

Dacă este așa, înțelegem de ce în Basarabia grâul nu se samănă în cantitatea care se samănă în alți ani. Grâul nostru va fi pentru câtva timp îndeajuns pentru hrana populației locale, dar pentru export nu va rămâne.

Criza de pâine în orașe nu se va micșora, chiar în anii productivi, dar se va mări.

Basarabia trebue să uite că ea a fost grânarul altor ținuturi și trebue să treacă la importul grâului pentru orașele sale din alte părți.

C. Ursuleac.

Recunoștință

Cu prilejul împlinirii a 5 ani de viață — de aici, de pe meleagurile unde mă aflu — urez „Culturei Poporului“ ani îndelungați și spor la greaua muncă ce și-a propus să înfăptuiască. De câtva timp, această foaie, mi-a' înlesnit convorbirea cu toți bunii români, din toate unghiurile scumpei noastre țări. Deși apare în timpuri critice, prin sacrificiul unor oameni de inimă, totuși ea luminează din ce în ce mai mult, împrăștiind norii și întunerecul din cale și apropiindu-se, ca ceva binefăcător, de sufletele noastre, ale tuturor.

Să dea Dumnezeu, s'o pot lăsa moștenire la fiii, nepoții și răsnepoții mei, ca pe un talisman aducător de noroc, ca pe o pasăre măiastră care poartă pe aripile sale feciori de crai și împărați, ducându-i la mari depărtări și arătându-le minunile lumii

Să dea Dumnezeu, ca această foaie, să străbată dealungul viitorului mereu înainte, mereu mai sus, îmblânzind inimile și inobilând sufletele, ducând faima neamului peste mări și țări.

Teodor Mironică, înv.

Ziarului „Cultura Poporului“

Multe ziare apar în țara noastră cu scopul de-a răspândi cultura în populația dela sate, dar cel mai de frunte este ziarul „Cultura Poporului“, aproape singrul, care privește lucrurile prin prizma dreptății și a adevărului. Menirea acestui ziar este a merge în fruntea altor ziare și a răspândi lumina în cele mai depărtate și întunecate colțuri ale țării noastre. Cu ocazia intrării în al șaselea an dela apariție, îi doresc mulți ani plini de isbândă în lupta contra întunericului și a neștiinței.

Ioan Nazarie, înv.

Penru copii

Poveste de înviere

Și se trezi în razele unui soare primăvăratec, un Ghiocel, la o margine de crâng. Incepu să cânte desdedimineață dar era așa de plăpând, încât șoaptele-i de-abia le auzi pajiștea de lângă el, care se deșteaptă încet din somnu-i greu, în care căzu încă din toamnă.

Și zise Pajiștea mirată:

„Lăiețele, te-ai sculat prea de dimineață! Mai și cânți?!... Nu ți-e frig?

— Nu, maică, nu mi-e frig!“ Și cântă Ghiocelul mai departe cu glas subțirel: ti-ti-tri-ti!

— Ești prea zglobiu, băiețele! grăi Pajiștea. Ian te uită. Uf, uf! Vine Moș-îngheț; vezi că cerne iarăși!

— Hi-hi-hi! Las' să cearnă, că e aci surioara Rază-caldă, și nu mi-e frică! răspunde vesel Ghiocelul.

Somnoros deschide ochii un Clopoțel de-alături și se uită de jur-împrejur nedumerit de glasurile ce le auzi prin vis.

— Ti-ti-tiri-ti! Bună dimineața, frățioare!, îl întâmpină Ghiocelul.

Cing-ling-ling! Ce e, neică?

— Veste bună!

— Ce veste?

—Am visat azi-noapte, — lămuri Ghiocelul — pe surioara Rază-caldă și îmi spuse: dimineață să te scoli și să-mi cânți de înviere!

— Cing-ling-ling! Ce bucurie! zise Clopoțelul. Și eu am visat tot așa!“

— Da?

— Da! răspunse Clopoțelul.

Și începu Ghiocelul și Clopoțelul să cânte și să joace: Ti-ti-tiri! Cing-cing-ling! Tri-cing! Ti-ti!...

Deodată se oprira din joc.

Și grăi Clopoțelul:

— Neică, să-ți spun ceva Să vestim și pe ceilalți frați și surori.

— Bine zici! făcu Ghiocelul. Să mergem la Bădița Ciuboțică și să-i spunem vestea, că o duce el departe.

— Să mergem!

Și porniră la Bădița Ciuboțică.

Bădița Ciuboțică se îmbrăcă tocmai când intră Ghiocelul și Clopoțelul.

— Ti-ti-cing-ling! Veste nouă și bună!, strigară veseli vestitorii.

— E-hei copii, v'am auzit eu sfatul de departe. Sunteți puțin gălăgioși. Dar acu... nu-i nimic pentru aceia; cântați numai, că îndată pornesc la drum.

...E însă ceva: ciubotele mi-s cam slabe și drumu-i greu. Asta-i!

— Păi!...

— Atunci nu-i bine!

— Ce să facem?

— Cum să-i vestim?

— „Hm, hm!...

Ghiocelul începu însă a juca de bucurie.

— E bine, bine, bine! Ti-ti-tiri-ti!

— Cum neică? îl opri Clopoțelul.

— Păi așa:

Bădiță Ciuboțică, e bun rost. Când veneam la Dumnea-ta, ne întâlnirăm cu Isvorul, care șoptea tocmai ruga de plecare. Ne duce el vestea. Ce zici?

— Da, e bine, zise mulțumit Bădița Ciuboțică. Pornesc chiar acum, ca să-l întâlnesc înainte de-a pleca pe calea-i lungă.

Și se învoi Bădița Ciuboțică cu Isvorul. Vestea se duse departe-departe la vale, peste câmpii.

Au înviat apoi toate florile; încurând se trezi și lăutarul Greeruș și își puse vioara la bărbie și începu să tragă cu arcușul o horă sprintenă. Se prinse floare cu floare în jocul învierii, ba veni la vestea cu bucurie și Impăratul Zefir-dulce cu Domnița Privighetoarea și lungul alai al Păsărelelor.

... Și ținu mult veselia...

Aurelian Borșianu

Hristos a înviat! iubiți cititori.

De Paști aveți prilejul să vă întâlniți cu rudele și prietenii voștri și să stați mai mult de vorbă cu ei.

In aceste zile de mulțămire sufletească nu uitați și de un prietin bun „Cultura Poporului“ care v'a fost sfătuitorul cuminte totdeauna și îndemnați pe toți din jurul vostru să se aboneze la ea precum și să subscrie acțiuni.

Cine sprijinește această foae îndeplinește o faptă bună față de cunoștința sa, în acelaș timp contribue la propășirea presei românești cinstite, atât de folositoare la înflorirea țarii.

Gândiți-vă și la hrana sufletului, căci fără cultura se sting toate roadele și se părguesc bunurile României. Avem cu toții o datorie: să jertfim obolul pentru cultură.

Gazetăria

Breasla gazetăriei e într'adevăr frumoasă; dar grele sunt răspunderile lui față de public și de lege. Nu or cine are darul gazetăriei. A scri azi verzi și mâine uscate ar însemna că nimenea nu-ți dă crezare și chiar adevăr de va vrea să scrie nu-i va fi crezut, deci va fi disprețul publicului, perzându-se adesea încrederea și în breslașii adevăratei gazetării. Merită deci o recunoștință gazetarul față de public când într'adevăr acesta își are meritul lui.

Pentru a fi gazetar este nevoie de muncă, inteligență, de convingere, dragoste și toate acestea spre folosința publicului cetitor. Nu de dragul arginților ce-i primește un gazetar, trebuie să scrie. Pentru a fi gazetar este nevoie de a fi în serviciul unei idei; iar nu a anumitor persoane sau chestiuni personale. Intradevăr gazetăria este necesară mai ales dacă e în slujba unor idei sănătoase pentru înfăptuirea binelui. Un gazetar are îndatorirea de a nu cruța faptele mârșave a oricui, ci a le arde „ca cu serafime“, adică le înfierează, având totodată grija de a nu trece cu vederea faptele bune, ci de a le da locul cuvenit spre pilda tuturor.

Se știe că o gazetă care'i inchinată muncei, adevărului, cinstei, trăește din sprijinul abonamentelor, dela cetitorii ei; iar care sunt departe aceste scopuri trăesc din punga unor „stăpâni“ ce stau la spate și dictează mereu cum să scrie. Cu scopul ce urmăresc aceste din urmă gazete, nu se va putea face niciodată îndreptarea răului.

Intr'adevăr, un gazetar, prin scrisul lui poate face în mulțime, buimăceală, rea voință, greșeli, dușmănie, putând face și dreptate, respectiv, frăție.

E foarte dureros când constatăm azi că gazetăria făcută în serios merge greu, pe când o gazetă ce-i scrisă cu scopuri departe de interesul neamului, se vinde ca pânea caldă; de aceia o gazetărie făcută în serios și cu inimă e nevoie de sprijinul cititorilor.

M. Gh. Bălan-Buzeni, înv.

„Cultura Poporului“

In al șaselea an de viață și de nobilă activitate, pășește „Cultura Poporului“.

Această sărbătoare o serbăm cu toată evlavia cu care cinstim zilele mari și ne bucurăm că ne găsește la muncă fără preget.

Dela prima apariție până în ultimul de față, acest vlăstar de cultură generală a poporului ne-a dat cea mai strălucită dovadă de muncă neobosită și cu sacrificii pentru luminarea neamului.

Urez ziarului nostru iubit „Cultura Poporului“ viață lungă și prosperare.

C. Ghiață
reporter cultural din M.-Ciuc

Este imposibil să nu știți D voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8.
se pot cumpăra.
51—3—12

AVIZ!

Am onoare a face cunoscut onor. public, că fiind solicitat în diferite rânduri, m'am hotărît să reiau din nou premierea clienților mei. **Vor fi premiați toți cumpărătorii mei în intervalul din 15 Martie până la Paști.** Vă rog deci să nu pierdeți această ocaziune rară.

Am în depozit: parfume, articole de toaletă, ciorapi, mănuși, dantele, broderii, lucrări de mână, bumbac și tot felul de mărunțișuri.

Vânzări de păpuși în orice preț acceptabil.

Cu toată stima
LUDOVIC ALBISY
Calea Victoriei 10

Broderie! :—: : Expoziție de păpuși!

Engros! *En detail!*

MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINETATE

Noutăți de primăvară a sosit:

Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Păturі de lână, Păturі pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la

SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL

Groman & Herbert

SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU

Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13

† Economul Const. Nazarie

Duminecă, 21 Martie, s'a stins din viaţă profesul de teologie morală de la facultatea noastră de Teologie din Bucureşti, părintele Constantin Nazarie. Ştiam, în ultimul timp, că era bolnav şi din cauza aceasta nici nu mai putea să-şi ţină prelegerile la Universitate, fiind mereu în concediu. Dispărutul a fost o personalitate însemnată ridicat la treapta de profesor universitar prin muncă cinstită, care, de altfel, i-a fost singurul lucru ce l'a preocupat toată viaţa.

Lumina zilei a văzut-o în jud. Roman, şcoala seminarială a făcut-o la Roman, şi la Iaşi, iar studiile teologice la Academia de teologie din Kiew (Rusia). Ajuns director la Seminarul din Roman, apoi trecând la Seminarul Central din Bucureşti, a păşit mai departe, pe calea ierarhică fiind numit profesor de morală la facultatea de teologie şi directorul internatului teologic.

S'a ilustrat ca bun părinte şi educator al elevilor, iscusit profesor şi fecund scriitor de cărţi. Era un idealist, dus până la extrem, aşa că el n'a cunoscut goana după materie, ci a dus o viaţă de sacrificiu.

In timpul marelui război a fost organizatorul corpului preoţesc militar, fiind şeful serviciului religios de pe lângă marele Cartier General. Toată organizaţia clerului militar activ de astăzi se datoreşte numai părintelui Nazarie, şi regretăm mult că la înmormântarea sa, glasul armatei n'a răsunat şi nici P. Sf. Episcop militar n'a slujit prohodul, după cum de drept se cuvenea s'o facă orice arhiereu în lipsa P. Sf. Sale.

Tot părintelui Nazarie se datoreşte fiinţa congreselor anuale preoţeşti, pentru care a depus multă energie. Era o vreme când preoţimea nu putea să se întruneaască spre a-şi susţine interesele sale vitale. Se puneau piedici de cei mai mari, ba că e contra canoanelor, ba că nu pot toţi părăsi parohiile şi multe dealdeastea. Prin perseverenţa sa, răposatul părinte a izbutit ca să câştige lupta de care acum se foloseşte întreaga preoţime.

Era un om de avânt, care nu cunoştea obstacole şi care nu prea căuta la faţa celor de sus. Cu toate acestea să nu se creadă că era un om aspru, ci dinpotrivă plin de o bunătate fără margini şi cu un suflet bun şi îmbrăţişător pentru toţi din jurul său.

La înmormântarea sa, care a fost în ziua de Mercuri 24 Martie, m'am întâmplat şi eu în Capitală. M'am dus la biserica Radu-Vodă — capela internatului teologic — şi am fost de faţă la slujba înmormântării: un număr de 6 preoţi, ajutaţi de vestitul cântăreţ diaconul Evghenie Orghidan, l'a prohodit pe bunul părinte, care acum stătea liniştit, cu evanghelia în mâini şi cu expresia durerilor boalei ce l'a răpus. Frumoase au fost cântările prohodului şi citirile duioase ascultate de toţi prietenii, cunoscuţii şi fiii săi sufleteşti. Am observat, printre cei de faţă pe I. P. Sf. Pimen, mitropolitul Moldovei, P. Sf. Episcop Vartolomei al Râmnicului, P. Sf. Arhiereu Evghenie Humulescu, P. Cuv. arhim. Mitrofor Iuliu Scriban, Păr. I. Popescu Mălăeşti, I. Mihălcescu, prof. univ. Gr. Pisculescu (Gala Galaction), Simion Popescu, d-nii D. Boroianu decan al facultăţii de teologie, V. Ispir secretar general la Culte, I. Valaori secretar general la Instrucţie, N. Demetrescu preşedintele „Tinerimii Române“, Rădulescu Pogoneanu prof. univ., preoţii Marin Ionescu, Celeuş, Grigoriu, P. Grigoriu şi mulţi alţii a căror nume ne scapă din memorie.

La sfârşitul slujbei au vorbit: dd. Ispir, Valaori, N. Demetrescu, păr. Popescu-Mălăeşti, P. Partenie dir. seminarului central şi doi studenţi.

Toţi au scos în evidenţă meritele defunctului şi au arătat pierderea pe care o simte biserica, şcoala, armata şi societatea.

Sufletul bunului părinte va rămâne mereu între noi şi pilda vieţii sale va fi urmată de acei, cari vor concepe viaţa aşa cum el a trăit-o.

Fie pomenirea lui în veci.

Preotul Corneliu Grumăzescu

O sărbătoare a literilor la Vaslui

In desfăşurarea programului fericit înjghebat al şezătorilor Casei Naţionale „Viitorul“ din Vaslui, ni-a fost dat, să ne bucurăm de clipe din cele mai înălţătoare. Astfel, în diferite rânduri am fost vizitaţi, fie de persoane de-o cultură suprioară, — se pot număra cu cinste o serie de cărturari profesori universitari, ba uneori şi academiciani — fie, de unele instituţii culturale, admirabil organizate în vederea înfrăţirei spirituale. Intre acestea, putem menţiona cu mândrie şi „Ateneul Popular Păcurari“ din Iaşi, o tânără, dar foarte activă şi de suflet asociaţie intelectuală, care ne-a oferit în ziua de Duminecă 21 Februarie 1926, o adevărată şedinţă „eminesciană“.

Se poate cu drept cuvânt spune, c'a fost un eveniment de predominare a sufletului, de frământare a minţilor, ziua când am avut în mijlocul nostru, pe distinşii literaţi: M. Sadoveanu, Mih. Codreanu, G. Topârceanu, Ionel Teodoreanu şi colonel C. Manolache, reprezentanţi autorizaţi ai literilor ieşene, ai bătrânului oraş, tradiţional şi constructiv prin excelenţă.

Scopul moral al vizitei: Comemorarea lui Eminescu la Vaslui, iar scopul material: strângerea de fonduri, pentru ridicarea la Iaşi a unei măreţe statui, genialului Eminescu.

Programul a fost din cele mai alese. Şedinţa a fost deschisă prin imnul regal, întonat cu măestrie de corul şcolei primare de fete No. 2, după care a urmat cuvântul de salut al preşedintelui „Caselor Naţionale“ avocat Corneliu Meza. A răspuns plin de entuziasm, d. col, C. Manolache, sufletul şi iniţiatorul acestor manifestări nespus de folositoare, tălmăcind pe înţelesul tuturor rostul ateneului din Păcurarii Iaşilor şi lămurind în acelaş timp, gândul curat al celor cari s'au întovărăşit, pentru a dărui Iaşului, un impunător monument Eminescu.

Conferinţa zilei, a fost rostită de marele prozator şi academician M. Sadoveanu, patriarhul literelor române, care în accente de o duioşie rară şi cu toată căldura sufletului său idealist, ne-a înfăţişat câteva clipe din viaţa sbucimată a celui mai mare poet al neamului nostru.

Urmează, de repetate ori chemat la rampă, poetul Mih. Codreanu, o fire senzibilă de artist şi desăvârşit mânuitor al versurilor, care a cetit din „Eminescu“.

Se succede apoi, d. Ionel Teodoreanu, simpatic şi inpresionant, precum şi d. G. Topârceanu, cuceritor şi fascinant, care cu o îndămânare de invidiat şi cu o rară artă, citesc din operele d-lor.

Intreaga serbare a fost încoronată de o parte artistică, cu gust aleasă. Se poate mândri şcoala primară de fete No. 2, de sub conducerea energică şi înţeleaptă a d-nei Eufrosina Tiron, de sufletul ce dăinueşte între zidurile sale.

Deasemenea d-ra Mustăreţ, o distinsă elevă a consevatorului din Iaşi, poate primi cu prisosinţă, laudele de bună organizatoare şi desăvârşită tehniciană, în dirijarea corurilor şi a jocurilor naţionale, reprezentate cât se poate de perfect.

Se cuvine desigur în o bună măsură, felicitări şi mulţămiri d-lui Lt. Manoliu, şeful muzicei militare a regimentului 25 Inf. care ne-a oferit bucăţi clasice şi naţionale, executate cu exactitate şi rară măestrie.

In fine serbarea s'a sfârşit prin glasul autorizat al d-nei E. Tiron, vice-prezid. Casei Naţionale, care a mulţămit tuturor pentru sprijinul dat, făgăduind şi în viitor tot concursul său şi al şcoalei ce conduce, pentru promovarea ideilor ce călăuzeşte pe membrii Casei Naţionale.

Şezătoarea terminată, ne îndreptăm — oaspeţii dela Iaşi şi câţi-va intimi din Vaslui — spre casa ospitalieră şi larg deschisă iniţiativelor frumoase şi operelor sănătoase — a d-lui colonel Hotnog, unde datorită amfitroanei şi binevoitoarei sale familii, la o masă copioasă şi într'o perfectă dispoziţie, s'a continuat o şedinţă plăcută şi aleasă.

N'a lipsit nici muza şi inspiraţi de geniul cel bun, se dă drumul inimei, toastând, d. general I. Răşcanu, fost ministru de răsboi, d. G. Topârceanu şi subsemnatul pentru oaspeţi, gazdă, comitete şi reuşita bunelor iniţiative. Asemenea ore de recreaţie sufletească, încântă, cucerindune şi îndemnându-ne spre noui iniţiative.

Mulţămesc încă odată prietenilor cari m'au secondat în organizarea şi reuşita acestui festival, exprimându-le cu satisfacţie, întreaga mea recunoştinţă.

Avocat Corneliu Meza

Cărţi şi reviste primite

Au apărut în **„Biblioteca Sămănătorul“** din Arad, următoarele broşuri:

Lucian Blaga: Feţele unui veac, No. 134—135, preţul 10 lei.

Gh. Maior: Mănăstirea Argeşului, piesă în cinci acte, No. 139. Preţul 5 lei.

N. Ghiulea: Ocrotirea clasei de mijloc, No. 138. Preţul 5 lei.

S. Teleajen şi A. Pascu: Craiul vânt, poem dramatic în 3 acte. No. 123 124. **Preţul 10 lei.**

Savin Constant: Autentice, schiţe No. 128—129. Preţul 10 lei.

Ion Dongorozi: Signor Berthelotty, schiţe No. 130—131. Preţul 10 lei.

Al. Iacobescu: Icoane şi privelişti. No. 136—137. Preţul 10 lei.

Indemnăm pe cititorii noştri să citească broşuri din această serioasă şi folositoare Bibliotecă a Sămănătorului din Arad (Ardeal). Sunt cărţile cele mai eftine.

Muguri cenuşii, versuri de Agata Grigorescu. Tipografia „Răsăritul“ Bucureşti, str. Sf. Apostoli 22. Preţul 40 lei.

Biblioteca „Astra“: Contribuţiuni la istoria ziaristicei româneşti arde lene de Dr. Ion Lupaş. No. 11 Sibiu. Preţul 30 lei.

Casa noastră, revistă, anul 4, No. 2. Bucureşti str. Golescu 2.

„Grafica Română“ revistă pentru desvoltarea artelor grafice române, Craiova.

Biserica ortodoxă română, revistă Sf. Sinod. Bucureşti.

„Societatea de Mâine“ anul 3 No. 13. Cluj. Piaţa Unirii 8.

A apărut:

Biblioteca „Cultura Poporului“

No 6.

Bogăţiile ascunse în pământul ţării noastre

de Dr. Victor Laţiu

Preţul 10 lei.

Citiţi şi cumpăraţi cu toţii această broşură interesantă, scrisă minunat de frumos de d-l Dr. V. Laţiu.

In felul acesta veţi cunoaşte bogăţiile pământului Ţării Româneşti!

Broşura se găseşte de vânzare la administraţia foaei noastre.

Cereţi să vi-se trimeată.

Articole de frumuseţe necesare oricărei femei sau bărbat.

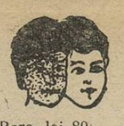

Impotriva: **Pistruilor, Bubuliţelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiţi cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albeşte pielea. Borc. lei 80 — 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.

Impotriva **sudoarei** şi **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc întrebuinţaţi **„Persudor“** preparat ştiinţific. Flac. lei 65 — 2 flacoane lei 125.

Impotriva **părului supărător** la **Femeie** sau bărbat dela subsuori, de pe braţe, picioare, etc. Intrebuinţaţi praful englezesc **„Radium“, care curăţă părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85 — 2 cutii lei 160.

Impotriva ***căderei părului,*** mătreţei, ***insectelor din cap*** (păduchi), etc întrebuinţaţi săpunul în praf cu ***Gudron*** medicinal ***Capi ar*** (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereţi aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

Pălării de domni

curăţă, vopseşte, calcă şi formează

56—26—1

Ştefan Fehér

Cluj, Str. Memorandului 21 (cercul militar)

No 99 perm.

Parfumeria

„DIANA“

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.

Palatul Oraşului

Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz şi alte preparate cosmetice, perii, pieptene şi sponghii

Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.

Mare asortiment în totfelul de săpunuri

3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Prăvălia de seminţe

Arpad Déri

Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de seminţe de legume, flori şi de agricultură, selecţionate, curate şi cu încolţire sigură — din Germania şi Olanda. In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu preţuri se va trimite la cerere gratuit

No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

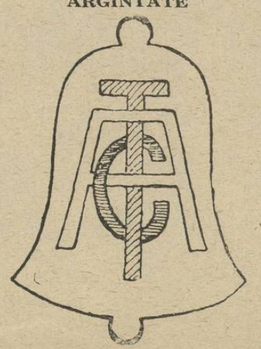

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm

Consume!

Eftine şi bune

BIDINELE

ŞI PERII

NUMAI LA FIRMA:

Iuliu Müller

FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.

CLUJ, STRr. NIC. IORGA 14.

Subscrieţi acţiuni la societatea „Cultura Poporului“

Restaurantul şi Bufetul CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou şi stă la dispoziţia onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu şi Bela Szilas

Piaţa Unirii Cluj

41—28—22

:-: Coafor de dame :-:

Cel mai mare magazin în toate specialităţile

IULIU MUSSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

73-52-15

Au sosit

Noutăţile de Primăvară

la

M. NEUMANN

magazin pentru modă bărbătească şi copii

Cluj, Piaţa Unirii 14

No. 108

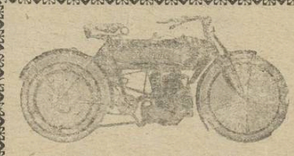

Cele mai bune şi mai eftine

BICICLETE ŞI MAŞINI DE CUSUT

se pot procura în condiţiele cele mai favorabile la firma 105-11-3

ASZTALOS

Cluj, str. Nicolae Iorga No 2.

„SIMPLON“

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă şi ieftine, PRÂNZIŞOARE 6 LEI PORŢIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26—21 *ANTON JUDOVITS.*

S'a deschis

PANTOFĂRIA Studenţilor Creştini

în Str Gh. Barifiu (edificiul nou al oraşului) unde se serveşte tot felul de încălţăminte cu cele mai reduse preţuri şi se execută tot felul de reparaţii în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

Mai bine ca ori şi unde se serveşte la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duş, etc.

CLUJ,

Str. Călugăriţelor (pe Someş).

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI

coafor de dame şi manicure

Spală, ondulează şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.

Cluj, Piaţa Unirii 22 (in curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ - MĂNĂŞTUR

berea albă Ursus

berea albă specială Ursus-Extra

berea neagră din malţ dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

Să fim uniţi

Nu este zi dela Dumnezeu lăsată, în care să nu vezi ziarele pline de fel de fel de crime, una mai grozavă decât alta. Coloanele cotidianelor noastre ar trebui să fie pline de adevăr şi de sănătoasă îndrumare sufletească. Nemulţumirile sunt la limită; cu durere asistăm la hotărârea ce şi-au luat-o studenţii, apoi avocaţii, apostoli ai răspândirei adevărului şi dreptăţii. Cultura stagnează astăzi, când avem multă nevoe de propagandă culturală pentru luminarea satelor. De ce să stăm nepăsători la toate acestea?! Să dăm mâna cu puţinii oameni pătrunşi de aceste idei frumoase şi să ne sacrificăm pentru binele ţării şi al nostru. De ce să stăm de piatră, când am putea lua şi noi iniţiative sau să dăm ajutorul nostru acelora cari s'au gândit mai de mult la aceasta!? De ce să fim aşa de nepăsători? Nu bate în fiecare o inimă românească, care să audă şi să înţeleagă vocea românescului ziar „Cultura Poporului“, care acolo unde e în toată puterea cultura străină, îşi face un loc de cinste şi se răspândeşte tot mai mult în massele poporului.

Să subscriem cu toţii acţiuni, să dăm cu toţii obolul nostru pentru a-şi ajunge scopul dorit şi apoi să asistăm cu bucurie în suflet la îndeplinirea idealului urmărit de toţi.

Multe ziare au vrut să capete viaţă, multe reviste au ieşit la lumina zilei cu programuri frumoase, dar datorită nu ştiu căror motive au încetat de a mai apare.

„Cultura Poporului“ împlineşte cinci ani de activitate, împlineşte cinci ani de apostolat. Ii dorim ca şi în viitor să dea sfaturi frumoase agricultorilor, apicultorilor, etc., tot drumul să-i fie încoronat de muncă rodnică, cinstită şi înfloritoare.

Ii urez din toată inima o viaţă lungă.

I. M. Z-Gârleşti

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

Artistice

Duminecă 21 Martie, s'a deschis în Sala Prefecturei, expoziţia pictorului, Trucinssky, cunoscut publicului clujean prin activitatea sa de pictor decorator al Teatrului Naţional. Publicul ce frecventează Teatrul Naţional din Cluj, sa putut convinge, admirând de atâtea ori, pânzele decorative lucrate de acest pictor.

Prin actuala expoziţie, se înfăţişază publicului nostru sub o altă latură a activităţii sale, aducând un bogat şi variat material artistic, munca a câţiva ani de studiu, bine închegată, sub o înfăţişare simplă şi corectă urmărind problemele picturale moderne, reuşeşte să păstreze în lucrările sale o variată gamă de sentimente şi o adâncă pricepere a naturei: florile, peisagele. Compoziţiile sale, dovedesc că a pornit pe un drum bun, şi avem tot dreptul să sperăm la lucrări de valoare.

Tabloul: O înmormântare la ţară, ne dă suficientă dovadă de ştiinţa şi talentul d-sale. Un element care trebue încurajat şi pe care îl recomandăm publicului cu toată căldura. Dealtel ca pictor d-sa e bine cunoscut în vechiul regat unde a avut expoziţii proprii şi unde în fiece an a expus la Salonul Oficial.

Nu pot închea fără să subliniăm frumuseţea şi valoarea tablourilor:

O înmormântare (No. 1), Toamna (2) Colombia (3) Porţi la Agapia (19), Clujul dimineaţa (30), Iarna (34), Ploaia care se anunţă (12), Trandafirii sălbateci, (54), Florile de cireşi.

S. I. A.

Dela redacţia noastră

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

Viaţa culturală la Arad

Poate nicăeri — în toată întinderea graniţei de vest — publicistica nu este atât de bine reprezentată ca aci la Arad. Acelaş lucru putem susţine şi în privinţa picturei şi sculpturei, unde de asemeni avem individualităţi destul de reprezentative. Afirmaţiile susţinute mai sus sunt dovedite cu următoarele fapte: 1) Aci la Arad apare revista „Salonul Literar“ de sub conducerea poetului Al. T. Stamatiad, despre care revista „Ţara Noastră“ a d-lui Goga a făcut cele mai frumoase aprecieri şi 2) sala mică a Palatului Cultural este o veşnică expoziţie — atât de pictură, cât şi de sculptură — dela începutul lunilor Octombrie şi până la lunie. Despre „Salonul Literar“ care a ajuns la No. 11 întreaga publicistică din cuprinsul ţării s'a ocupat în nenumărate rânduri şi mulţumită admirabilei conduceri, redacţia acestei tinere reviste a început a primi schimbul celor mai mari reviste franţuzeşti. Energia autorului volumului „Din trâmbiţi de aur“ şi nemuritoarelor „Parabole“ merită toată recunoştinţa şi sperăm că acest frumos început va dăinui în cel mai îndepărtat viitor.

Printre cei cari au expus şi urmează încă a expune, la palatul cultural, figurează cu destulă cinste numele pictorilor: A. Páal, Balint, Balla Béla, d-na Letiţia Al. T. Stamatiad, K. Kiss, Gh. Groza — în prezent la Florenţa — precum şi a tânărului dar puternicului talent sculptorul R. Ladea, care pregăteşte prima sa expoziţie în decursul acestui an.

Ceiace n'a putut face oficialitatea noastră: înfrăţirea artelor, pare că va putea realiza poetul Stamatiad, care a reuşit să grupeze într'un cenaclu restrâns: poezia, pictura şi sculptura. Această înfrăţire este la început şi numără până în prezent următoarele persoane: poetul A. Cotruş, profesorul A. Constantinescu un talentat publicist, sculptorul R. Ladea, avocatul T. Vuia, un promiţător talent pe tărîmul publicisticei, pictorul Balla Béla Aurel Tamaş, un admirabil traducător din limba maghiară şi căpitanii Al. Grigoriu şi C. Fortunescu, remarcabile talente poetice. Numele şi ambiţia poetului Stamatiad sunt prea cunoscute pentru a ne îndoi de o complectă realizare a frumosului scop urmărit şi din parte-ne primească cele mai calde felicitări.

Al. Negură

Tie „Cultura Poporului“

Cu un abonat vechiu al tău, îţi aduc salutul meu călduros de respect şi recunoştinţă, pentru frumoasa-ţi activitate, atât de folositoare în luminarea şi orientarea masselor pentru care binefaceri cărţii s'au arătat într'o prea mică măsură.

Felul tău original în care apari, ridicată la înălţimea vremii, deasupra tuturor patimilor omeneşti, deasupra învrăjbirii sufletelor cu care ne hrăneşte zilnic o bună parte din presa noastră; prin această notă caracteristică, pentru noi învăţătorii satelor, apari ca un nedespărţit tovarăş de luptă pentru lumină şi dreptate, ţinând aprinsă făclia românismului, tocmai de aceia pentru această hotărîtă şi constantă conduită îţi revine tot respectul nostru şi meriţi toată recunoştinţa noastră pentru propaganda ideilor tale sincere şi devotate unei cauze drepte, idei pline de simţire şi iubire către tot cei adevăr şi dreptate, în lupta pentru întrezărirea zilei de lumină, şi armonizarea claselor sociale, în vederea unui singur gând: „Să menţinem şi să lăsăm ca moştenire, generaţiilor vitoare o Românie civilizată şi înstrăinată.“

Hrana sufletească ce tu împărtăşeşti timp de cinci ani; dela apariţie, nouă celor ce te citim şi care ne-am făcut din tine un tovarăş, în clipele de singurătate — este hrană ce ne dă sănătate sufletului, este hrană care ne înviorează, este hrană care ne face să tresăltăm şi să simţim mai româneşte pe acest pământ românesc, este hrana atât de necesară ori şi cărui bun român.

Greu e drumul, cu multe nevoi lupţi, dar parecă soarta ţi-a hărăzit buni sorţi pe lume, căci în vreme ce atâţia tovarăşi de ai tăi dispar în această luptă de propagandă culturală, tu te înfigi şi mai adânc în massele populare.

Mergi, înainte, pe această cale ce ai apucat şi succesul nu va întârzia să te încoroneze de glorie! Dar cinste şi laudă se cuvine şi celor ce-ţi dau viaţă ca să trăeşti printre noi, acelora ce te conduc cu atâta dragoste şi meşteşug ca să fii atât de nedeslipit celor ce voiesc aşi forma prin tine o cultură proprie.

Harnici conducători dela „Cultura Poporului“, munciţi fără preget, munca vă înalţă, munca vă încoronează cu cinste, nimic nu-i mai sfânt ca munca!

Să trăiţi şi Dumnezeu să vă ajute ca prin „Cultura Poporului“ să ajungeţi să faceţi cu adevărat o cultură a poporului!

Const. N. Semenescu, înv.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Cetiţi şi răspândiţi „CULTURA POPORULUI“

Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“,

Vedem că avem presă puternică şi nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare şi economice şi sunt ale neprietenilor; vedem că industria şi comerţul sunt fagure de miere pentru toţi străinii, — şi totuşi majoritatea românilor se îndeletniceşte cu naţionalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă şi rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanţă străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre româneşti; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei şi la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin şcoli, instituţii ştiinţifice, şi altele.

„Cultura Poporului“ a păşit la înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni cu acelaş nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, şi'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societăţii e de 2 milioane lei.

O acţiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituţii sunt rugoţi să contribue cu obolul puţin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine şi de fapte, căci tot se mai găsesc în această ţară.

La fiecare acţiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acţionarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	***Lei 143.900***
J. Zamfirache, str. R. Ioaniţiu 49, Craiova	*3 acţ. Lei 600*
Moise Popovici, profesor Beiuş (Bihor)	*1 acţ. Lei 200*
Total	***Lei 144.700***

Cu orice prilej, acei cari vă doare înfrângerea presei româneşti, arătaţi la prietini, la toţi, că în Ardeal e:

Un cotidian românesc şi acela al unui partid politic înghiţit de 29 cotidiane minoritare.

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voştri aţi zidit şcoli de milioane, arătaţi şi un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăştie duhul şe aspiraţiunile noastre curat naţionale.

Maşini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Maşini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru maşini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

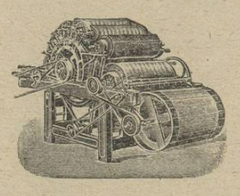

Trioare
Vânturători
Prese pentru seminţe uleioase
Sdrobitoare ptr. seminţe uleioase
Postamente de moară
Maşini de sămănat porumb
Pompe cu lanţ pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă preţuri eftine şi condiţiuni de plată avantagioase. A apărut preţcurentul nostru de primăvară şi se trimite la cerere oricui gratuit; la fel şi prospecte cu ilustraţiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de maşini mai de seamă din ţară. Cereţi pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de maşini AND. RIEGER

Societate Anonimă SIBIU

103—11—4

Tiparul Tipografiei „Viaţa“, Cluj, Strada Regina Maria 30.

CULTURA POPORULUI

Luminează-te şi vei fi! — Voeşte şi vei putea!

C. A. Rossetti

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6. TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 11 Aprilie 1926** | ADMINISTRAŢIA: STR. NICOLAE IORGA No. 6 TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 156. Apare în fiecare Duminecă

ADMITEREA GERMANIEI ÎN SOCIETATEA NAŢIUNILOR

In acest moment se discută la Geneva problema importantă a admiterei, în sânul Consiliului Societăţei Naţiunilor, cu loc permanent, a Germaniei.

Această admitere, care fusese promisă formal Germaniei prin Tratatul dela Locarno, prezintă avantajul de a consolida organismul Societăţei Statelor, al cărui pacifism ar trebui să păşească în mod cât mai efectiv, pe calea realizaţiunilor practice.

Inconvenientele-i însă, sunt multiple şi dificultăţile încep să se resimtă în mod viguros, dând loc la situaţiuni, care numai graţie diplomaţiei abile franco-engleze vor putea fi tranşate.

Unele State, ca: Spania, Polonia, Brazilia, doresc cu această ocaziune, să li se acorde şi lor un loc permanent în acest organism internaţional, şi sunt decise să se retragă chiar din Societate, în cazul când cererea lor le-ar fi refuzată.

Interesele lor legitime şi inspirate de cauze variate, prezintă acest punct comun că toate aceste ţări văd cu ochi răi intrarea în Societatea Naţiunilor a Germaniei imperialiste, a Germaniei, care nesocotind toate obligaţiunile internaţionale născute din războiu, a redus prin nenumăratele concesii ce i-s'au făcut, îndatoririle impuse prin Tratatul de Pace.

Acordarea unui loc Spaniei se discută de acum patru ani şi asupra acestui punct, reprezentanţii ei sunt decişi şi intransigenţi; Polonia uzează de acest drept cu mai multă moderaţie şi bazându-se pe concursul Angliei, care e cu totul favorabilă tezei sale. Cât priveşte Brazilia, dorinţa sa e cu atât mai fundată, cu cât în lipsa unui reprezentant al Statelor Unite, ea ar fi singurul delegat permanent al Americei, în Consiliu Societăţei Naţiunilor.

Pe de altă parte Germania, uzând ca totdeauna de concursul neutrilor, are pe partea sa pe Suedia, care se opune vehement la lărgirea Consiliului pe motivul că, cu cât mai multe State, vor avea aci reprezentanţii lor, cu atât rolul Consiliului va fi mai redus.

Germania invoacă litera Tratatului dela Locarno, care proclamă admiterea sa în Consiliu, fără rezervă şi fără condiţii; ea găseşte că întrarea sa în Consiliu, în acelaş timp cu alte State mai mici, i-ar diminua prestigiul de Mare Putere şi ar constitui chiar o contraparte a acestei admiteri, pe care se refuză formal de a o accepta; ceva mai mult, ea nu vrea nici să ia vre-un angajament în această privinţă, delegaţii-i ameninţând cu întoarcerea la Berlin, în cazul când li-s'ar refuza admiterea ei pur şi simplă.

Cum vedem Germania e sâmburele discordiei pe care a introdus-o de pe acum în mijlocul Consiliului executiv al Societăţei Naţiunilor, din care nici nu face încă parte; îşi poate da oricine seamă, plecând dela acest spirit de intransigenţă, de neînţelegerile continue la care prezenţa acestui element dizolvant va da loc în Societate. Modul autoritar cu care ea tratează arată îndeajuns, că nu e de loc animată de un spirit pacifist şi că ceeace urmăreşte pentru un moment este numai un succes diplomatic.

Credem că în cele din urmă, Germania va recunoaşte inutilitatea şi mai ales inoportunitatea pretenţiunilor sale de a conduce de pe acum un corp din care nici nu face încă parte şi că, în propriul ei interes va renunţa la timp, la ele. Altfel conflictul ar rămâne nerezolvat, sau ar fi tranşat în dauna ei, căci mai repede se poate renunţa la această admitere, decât s'ar putea accepta retragerea din Societatea Naţiunilor a trei naţiuni cari nu sunt câtuşi de puţin legate de Tratatul dela Locarno, pentru simpla raţiune că nu ele l'au semnat.

Este legitim ca fiind direct interesate, ele să'şi susţină drepturile de a face parte, în mod permanent din această Societate şi a cere să fie admise în acelaş timp cu Germania, cel puţin cu aceeaşi tărie cu care Suedia, făcând jocul Germaniei, se opune la mărirea Consiliului pe motive cu totul neîntemeiate.

Cauzele acestor neînţelegeri sunt cu mult mai îndepărtate; în primul rând, ele trebuesc căutate, în distincţia nejustificată de care s'a ţinut seamă în momentul încheerei păcei, când diferite State au fost împărţite în „Puteri Principale" şi „Puteri cu interes limitat", primele dictând celorlalte şi luând măsuri în afară de ele; aceste naţiuni, pândesc cu drept cuvânt momentul când va înceta o asemenea stare de lucruri.

Pe de altă parte, la Locarno s'a plecat dela un punct de vedere cu totul greşit, căci s'a crezut că se tratează cu o Germanie impăciuitoare şi cuminţită, când de fapt ea era reprezentată prin Luther şi Stresemann, despre a căror politică imperialistă şi anexionistă nimeni nu'şi poate face încă iluzii.

In această atmosferă de jenă, creată de prezenţa Germaniei, s'a vorbit europeneşte, după expresia primului ministru francez, Briand, şi s'au pus bazele acelui spirit de Locarno, în virtutea căruia toate neînţelegerile şi conflictele vor trebui aplanate într'o atmosferă de cordialitate şi de încredere reciprocă.

Dacă nu se va ajunge, cât mai curând, la conciliaţiunea atâtor interese contrare ce se află în joc, va trebui, cu părere de rău, recunoscut, că toată experienţa războiului şi a atâtor conferinţe şi tratate, nu a servit decât la formarea convingerei că Statele nu sunt încă în stare de a pune bazele unei politici de pace durabilă; în acest caz, organizmul internaţional suprem care este Societatea Naţiunilor, nu ar reprezenta mai mult, decât un lăudabil principiu îndepărtat încă de aplicările practice.

E. N. P.

Iisus şi cultura inimii

O! Ce raţionament abstract şi sofistic al minţii omeneşti; — zic duşmanii înverşunaţi ai creştinismului. Şi întrebându-se zic în batjocură: s'ar putea, ca un om singur să deschidă porţile ferecate de veacuri ale unei culturi adevărate?! — Da, unul singur a fost în stare să aducă lumină, Iisus; să se ştie că, numai El a putut, le răspundem cu mândrie. Da, duşmanii nu-şi dau seama — nici astăzi — de puterea copilului divin, născut în Betleem!

Umerii lui Iisus cel Blând sunt mai puternici decât ai unei lumi întregi, căci pe dânşii apasă greutatea imensă a păcatului omenesc. Marea dramă a vieţii Mântuitorului — prin idealismul ei suprapământesc—este o apoteoză a virtuţilor pure, ce le simţim trăind în sufletele noastre. Marea dramă, ce s'a desfăşurat odinioară într'un cerc restrâns, astăzi, glasul ei răsună până 'n nemărginitele pământuri ale acestei lumi. Şi astăzi, întreaga dramă a vieţii mântuitorului palpită în inimile noastre, căci puterea exemplului şi toată filosofia creştinismului a pus nostalgia unei vieţi eterne, dincolo de pământ. Creştinismul — cu drept cuvânt — a fost şi va fi un mare promotoriu al culturii inimii. Trecând peste raţionamentul pur al filosofiei păgâne, care omoară sentimentul datoriei şi al iubirii; peste acest determinism peste măsură de cras, care urmăreşte o ţintă subiectivă; trecând peste toate aceste teorii abstracte ale filozofilor egoişti, cari şi-au pus fericirea în dorinţa laterală a simţămintelor omeneşti, Iisus vine cu morala Lui, independentă, obiectivă, practică şi eternă, care se adresează sentimentului, voinţii şi inimii, şi răstoarnă, într'o clipă, morala filosofică, roabă raţiunii, aducând astfel triumful sufletului asupra trupului cu multe cerinţi trecătoare.

Aşa dar că, sistemele de morală religioasă ale lui Budha, Brahma, şi a lui Confucius, pretinse ca relevate, primind să se alăpteze la sânul lor: Platon, Socrate, Aristotel şi Sofiştii din era creştină, neavând pedestal trainic, n'au corespuns cerinţelor sufletului omenesc — care disperat — întindea mâna pentr'un ajutor grabnic. Dar în această noapte intelectuală, apare la orizont luceafărul creştinismului, care, trăgând svera de pe ochii minţii umane, deschide poarta unei culturi adevărate, conştientă de valoarea şi de menirea ei — cultură — care în decursul veacurilor, a fost contestată şi anchilozată de catranul negru al raţiunei neputincioase.

Odată însă ce, creştinismul inexpugnabil a venit în lume ca o revoltă a umililor sclavi, contra, tiraniei contra despotismului împărătesc, a adus nădejdea într'o primenire a pângăritului suflet; a aprins focul sacru pe altarul culturii, îndrumând — cu aceasta — omenirea pe calea ameliorării sufletului ei. Popoarele au ajuns la apogeul culturii şi a civilizaţiei numai prin morala Blândului Iisus; iar ceice au îndepărtat-o dela sânul lor, văzând pericolul dezastruos, au îmbrăţişat-o cu căldură.

Credinţa mână'n mână cu ştiinţa, au sondat în adâncurile adevărurilor tainice descoperind lucruri noui, ce separate, nu ar fi fost în stare să le afle. Puterile credinţii, dinamica morală a Blândului Iisus, sunt ocolite, nu numai la noi, dar în toate ţările. Adevărul — ca întotdeauna — a fost contestat. Poporul nostru a început a nu mai citi — din nenorocire — Cartea Sfântă, datorită valului unei semiculturi, care a determinat societatea să dispreţuiască acest tezaur cu datorii sufleteşti, să se înlăture acest balsam alinător şi sublim, să se conteste divinitatea lui Iisus. Societatea românească — în cea mai mare parte educată greşit — nu vrea să poarte cu dânsa arma izbăvzii finale; nu vrea să se aprofundeze în miezul ideilor sănătoase ale moralei divinului Iisus. Să nu ne ruşinăm de religia noastră. Nici un om, de altă credinţă ca noi, nu ţi-ar spune, cititorule, că i-e ruşine de credinţa ce o profetizează; el e mândru şi se laudă zicându-ţi, că o alta nu mai este ca a lui. Numai noi ne ruşinăm de Mântuitorul! Mulţi se ruşinează de religiunea lui Iisus Hristos, care-ţi dă putere, să învingi păcatul. Iisus ne cere inima noastră nu ştiu a câtea oară... Să I-o dăm. El ne caută, dar noi fugim de El, ca nişte nemernici...

Lasă-L, cititorule, pe Iisus în inima ta şi atunci îţi vor pieri desamăgirile şi lumina te va cuprinde. Adapă-te la apa vie a Lui şi ia aminte că: „dacă cineva este în Iisus Hristos, este o făptură nouă; lucrurile vechi s'au dus; iată, toate s'au făcut noui." (Corinteni 5 vers. 17.) Blândul Iisus ce-a luminat ca fulgerul în întunericul nopţii, vrea dela noi o cultură a inimii; vrea desăvârşirea noastră, luând exemplu dela El, căci, după cum spune Giovanni Papini — „Iisus era atât de copilăresc în înţelesul purităţii că depăşea pe înţelepţi în înţelepciune şi pe sfinţi în sfinţenie."

N. C. Munteanu-Muntmarg

SCRISORI DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Un savant ilustru: d-l Paul Appell

Din partea „Culturei Poporului", m'am prezentat d-lui Paul Appell, ilustrul matematician francez, una din gloriile ştiinţii moderne, membru al Institutului Franţei şi rector onorar al Academiei din Paris.

Domnia-sa trăeşte acum retras, într'un colţ pitoresc al împrejurimilor Parisului, la Boulogne, pe ţărmurile Senei, unde nu mai ajunge nimic din frământările capitalei în continuă mişcare.

D-l Appell mi-a spus:

„România este ţara ale cărei repezi progrese în toate domeniile, le-am urmărit cu cel mai mare interes, iar rolul pe care l-a căpătat în urma războiului purtat alături de aliaţi, îl consider pe cât de important, pe atât de meritat.

„Ca profesor, mi-a fost dat să admir calităţile intelectuale ale tinerilor români veniţi la Paris, pentru desăvârşirea studiilor matematice. Consider pe studentul român ca pe unul din cei mai străluciţi studenţi. Aşa am cunoscut de aproape şi apreciat lucrările prezentate ca teze de domnii: Bratu, Rallet, Angelescu, etc.; în ultimii cinci ani, funcţiunea de rector nu mi-a îngăduit să mai predau cursuri.

„Am fost totdeauna de părere, că în special pentru ţările a căror civilizaţie are aceeaşi origină ca a noastră, completarea studiilor în Franţa, prezintă un interes capital şi deaceea cred că toate Facultăţile franceze ar trebui cât mai neîntârziat să echivaleze românilor titlul de licenţiat în România; astfel, tinerii veniţi pentru specializare în diferitele ramuri ale ştiinţei, vor avea posibilitatea să se pregătească în aceleaşi condiţiuni şi cu aceleaşi drepturi ca şi studenţii francezi, trecând la Paris teze de Stat şi obţinând diplome de doctor de Stat.

„Mai cred că statul român, care trimete bursieri în străinătate, ar putea exercita un control strâns asupra activităţei lor şcolare, aşa cum fac până acum sârbii, cerând la intervale dese şi regulate, decanilor facultăţilor respective, relaţii asupra acestei activităţi şi retrăgând bursele celor ce nu s'ar arăta în deajuns de silitori; controlul acesta ar constitui unul din cele mai bune stimulente".

Cât priveşte împrumutul de onoare pe care guvernul francez l-a consimţit studenţilor români în Franţa, nu trebue uitat că d. Appell a fost promotorul ascultat al acestei generoase idei.

Pe de altă parte, comitetul de patronaj al studenţilor străini, creat de Societatea Amicilor Universităţei, caută pe cât se poate, să înlesnească viaţa studenţilor statelor al căror schimb a suferit deprecieri considerabile.

Mai departe d. Appell, continuă: „Despre România ne-a vorbit la Societatea Naţiunilor, într'un chip foarte interesant, profesorul Iorga, a cărui şcoală dela Fontenay-aux-Roses pe care am vizitat-o, aduce reale servicii, relaţiilor intelectuale dintre cele două ţări".

In altă ordine de idei, d-l Appell ne vorbeşte de actuala tendinţă foarte îmbucurătoare, ce se constată în toate ţările, de a se încredinţa conducerea treburilor politice, intelectualilor a căror activitate prezintă mai multe garanţii, decât politica politicianilor; într'adevăr ei vor lucra de sigur din proprie convingere, ridicându-se deasupra intereselor particulare şi a pasiunilor meschine.

Aşa, îmi spune domnul Appell, am fost mulţumit în momentul în care (e mult de atunci) d-l Painlevé, eziând de a candida ca deputat, a venit să-mi ceară avizul în această privinţă.

„I-am răspuns că este foarte calificat să o facă şi că ţara nu poate trage decât profit de pe urma faptului că intelectuali cu vază, departe de a se închide în turnul de fildeş al cercetărilor ştiinţifice, iau parte activă la politica statului.

„In acelaş sens am sfătuit, la timp şi pe ginerele meu, fostul director al Şcoalei normale, Emil Borel, astăzi subsecretar de Stat."

Ilustrul savant este dublat de un patriot înfocat; alsacian de origină, el a cunoscut Alsacia înainte de 1870, în timpul războiului din 1870 şi apoi, graţie victoriei dreptului, revenită la Franţa. Amintirile sale sunt strânse într'un volum intitulat „Amintirile unui Alsacian" (librăria Payot Paris).

Nu se repetă în deajuns, cât au prigonit germanii pe francezi — e strigătul inimos al d-lui Appell.

Este regretabil că nu s'a profitat în deajuns de această victorie şi că se menţine încă Alsacia-Lorena într'un regim de tranziţie, care nu îşi are raţiunea de a exista.

Alsacienii trebuesc trataţi ca francezi. Regimul actual a fost prea improvizat şi legile speciale formează majoritatea, când ele ar trebui, din contră, să fie în număr cât mai redus, iar regimul comun, cel francez.

Fapt bizar: există în Alsacia concordatul, din cauza înfrângerei dela 1870.

Un alt fapt curios, cu totul de altă natură care denotă mentalitatea unei părţi din opinia publică germană, este acela că se găsesc încă spirite rătăcite, cari doresc încă războiul, al căror sânge clocoteşte la ideea revanşei; ei prezintă — zice d. Appell — un pericol considerabil, care ar trebui să atragă atenţiunea lumei civilizate; datoria sa este de al înlătura.

Totul nu depinde decât de moralitatea umanităţei şi ar fi de dorit, ca ştiinţa să triumfe asupra forţei r ă z b o i u l u i; căci ştiinţa este armă cu două tăişuri; ea poate fi în mâinile omenirei instrument de distrugere, precum şi torţă de civilizaţie.

In acest domeniu, organizarea păcei, se impune pe baze solide.

Imi voi permite să închei aceste rânduri, aplicând domnului Paul Appell, cuvintele prin care d-sa caracterizează în prefaţa unui studiu al său preţios, persoana ilustrului său coleg, regretatul Henri Poincaré:[1])

„Consider pe d-l Appell nu numai ca cea mai luminată inteligenţă a timpului, dar şi ca pe unul din cei mai buni francezi, pe care i-am cunoscut şi una din figurile cele mai interesante, ce am avut fericirea să întâlnesc în viaţă".

D-l Appell, este alături de d-l Lecornu şi de Henri Poincaré decedat în 1912, unul din cei mai învăţaţi matematicieni, pe care Franţa i-a dat în timpurile noastre, omenirei.

EMIL N. PAVELESCU

[1]) Paul Appell: H. Poincaré chez Plon Paris. Edition

O sărbătorire bine meritată

Decorarea maestrului Ioan Vidu din Lugoj

In desvoltarea culturală a popoarelor, din cele mai îndepărtate timpuri şi până în prezent, muzica şi literatura ocupă locul de frunte. Popoarele civilizate din lumea întreagă, cari astăzi se află la un nivel, cultural mai înaintat, o datoresc aceasta numai cultivării şi desvoltării artelor frumoase: Muzica şi literatura.

Poporul românesc — lovit crunt de vitregia sorţii din trecut — n'a putut ţine pas cu alte popoare mai norocoase. Existenţa naţională fiindu-i în continuu periclitată, prin uneltirile stăpânirilor străine, sub cari a gemut veacuri dearândul, a rămas, în special ce priveşte arta muzicală, pe o treaptă inferioară. Pe când, de exemplu, italienii, francezii, germanii şi ruşii au deja o bogată literatură şi cultură muzicală, la noi românii muzica „e deabia în faşă", dupăcum a zis maestrul George Enescu.

Abia prin jumătatea a doua a secolului trecut s'au ivit şi la noi bărbaţi providenţiali, cari s'au ocupat cu cultivarea muzicei.

Ciprian Porumbescu, Gavril Muzicescu, George Dima — ca să amintesc numai vre-o câtiva dintre compozitorii români dispăruţi — au fost cei dintâi, cari au deşteleni părăginitul ogor al muzicei româneşti, demonstrând în faţa lumii, că şi poporul nostru dispune de o comoară nepreţuită: muzica poporală românească.

Intre aceşti pionieri ai muzicei româneşti, ocupă un loc de onoare şi compozitorul bănăţean Ioan Vidu, ale cărui merite artistice au primit recunoştinţa Regelui, prin acordarea decoraţiei „Răsplata Muncii clasa I."

Cu această ocaziune, în Duminecа Floriilor, s'au organizat în oraşul Lugoj, mari serbări în onoarea distinsului maestru, care ca pedagog, compozitor şi conducător de cor, a desvoltat o activitate foarte rodnică, făcându-ne cinste şi renume nu numai în ţară, ci chiar şi în străinătate.

Spre a face cunoscută opera muzicală a d-lui Vidu şi cetitorilor acestui ziar, voi da în cele următoare un rezumat al activităţii sale.

*

Inainte cu vre-o 30 de ani a sosit la Lugoj maestrul Vidu, ocupându-şi modestul post de învăţător la şcoala confesioanlă gr. or. şi fiind totodată şi dirigent al „Reuniunei române de cântări." Fiind înzestrat dela natură cu un talent muzical pronunţat, dar lipsit cu desăvârşire de mijloace materiale, spre a-şi putea cultiva talentul său înăscut, românii lugojeni i-au stat într'ajutor, trimiţându-l la Iaşi, ca să-şi înmulţească cunoştinţele muzicale. O mai nimerită alegere ca Iaşul, — acest focar al culturii româneşti, — nici că se poate închipui. Aici i-s'a dat ocazie maestrului Vidu să se perfecţioneze în arta muzicală, având ca dascăl pe mult regretatul Gavril Muzicescu, fostul director al Conservatorului de muzică din Iaşi.

Reîntorcându-se la Lugoj, a desvoltat aci o activitate foarte rodnică. Ba nu exagerez de loc, dacă afirm, că munca ce a depus-o pe altarul culturei muzicale româneşti, e excepţional de mare, dacă luăm în considerare faptul, că cea mai mare parte din viaţa sa, maestrul Vidu şi-a istovit-o cu instruirea copilaşilor de şcoală, ocupându-se cu muzica — durere — numai în puţinul timp liber, ce i-a rămas, după sfârşitul prelegerilor din şcoală.

Săracăciosul repertor al pieselor corale româneşti, s'a îmbogăţit considerabil prin piesele maestrului Vidu. Numeroasele sale compoziţii — proprii sau armonizate — au devenit repede un bun comun al românilor de pretutindeni.

Incepând cu sprintena „Lugojană" şi vesela „Negruţă" şi terminând cu duiosul „Răsunet al Ardealului", în toate compoziţiile maestrului Vidu transpiră suavul parfum al dumbrăvilor şi codrilor din Banat.

Pe lângă muzică lumească, maestrul Vidu a scris şi compoziţii bisericeşti, foarte răspândite, cari — alături de magistrala „Liturgie" a lui Muzicescu — sunt cele mai armonioase piese corale bisericeşti.

Ca un merit neperitor al activităţii muzicale a maestrului Vidu, mai menţionez şi organizarea, precum chiar existenţa corurilor româneşti din Banat. Cu drept cuvânt, Vidu a fost şi este sufletul acestor coruri, cari au contribuit foarte mult la cimentarea conştiinţei naţionale româneşti, ducând faima Banatului prin toate părţile locuite de români.

Numeroasele cursuri pentru conducători de coruri — ce le-a ţinut Vidu în decursul anilor trecuţi — au ambiţionat şi pe ţăranii bănăţeni, cari au participat în număr mare la aceste cursuri, astfel că astăzi aproape fiecare comună din Banat îşi are corul său. Iar a vedea vreun ţăran chipeş, în fruntea corului, cu bagheta în mână, e un lucru obişnuit în Banat, fiind o mândrie pentru bănăţeni.

Activitatea atât de laborioasă a maestrului Vidu, a fost un punct culminant în desvoltarea culturală a Banatului. Vor trece veacuri şi numele lui Vidu va străluci etern în paginile istoriei românilor bănăţeni. A fost deci bine meritată recunoştinţa, ce i-s'a dat din partea M. Sale Regelui, acordându-i decoraţia: „Răsplata Muncii, clasa I." Insuşi fostul ministru al Instrucţiei, d. dr. Anghelescu, i-a înmânat această decoraţie.

Dar nu numai meritele artistice ale maestrului Vidu, au primit această apreciere înaltă, ci şi martirajul său, de care a avut parte, în trecut, cu îmbelşugare. Ca român, pătruns de cele mai ideale sentimente, n'a scăpat nici Vidu de prigonirea foştilor stăpânitori unguri, ci s'a alăturat şi dânsul — mai ales în decursul războiului mondial — la lungul şirag al martirilor neamului românesc.

In anul 1916, când a intrat România în război contra monarhiei austro-ungare, furia şi sălbătăcia foştilor guvernanţi unguri s'a deslănţuit cu toată urgia peste bieţii români din Ardeal şi Banat.

Temniţele Clujului, ale Seghedinului şi tabăra internaţilor români din Şopron, s'au umplut de victime româneşti, la dorinţa descreeraţilor „patrioţi" din Budapesta. Intre aceşti mucenici ai neamului românesc, a fost şi maestrul Ioan Vidu.

In urma unui denunţ mizerabil, a fost pur şi simplu arestat, având să îndure batjocura şi tortura jandarmilor unguri până la prăbuşirea şubredelor temelii ale Ungariei, adică până în anul 1918. Ruinat trupeşte şi zdruncinat sufleteşte, maestrul Vidu s'a întors acasă, la Lugoj, totuş oţelit de însufleţirea, ce o simţea plutind în atmosfera viitorului apropiat.

Evenimentele, ce au avut loc după revoluţia din Ungaria (1918), i-au întărit şi mai mult credinţa, care a profesat-o totdeauna: eliberarea neamului românesc de sub jugul Ungurilor.

Cuprins de cel mai nobil idealism, a luat, deci, iarăşi în mână valorosul său condei de compozitor, scriind energicul „Mars al libertăţii", care a vestit foştilor opresori de veacuri, că:

„S'a deşteptat din somn românul,
Azi nu mai e sclav încătuşat..."

Cu marşul acesta a fost salutată armata română, când a intrat pe teritoriul Banatului, stârnind un entuziasm de nedescris. Melodia viguroasă a marşului acesta, e foarte potrivită cu textul poeziei, fiind unul din cele mai reuşite marşuri ale maestrului Vidu.

A fost, deci, o îndoită sărbătoare pentru bănăţeni, decorarea maestrului Vidu. Căci prin această frumoasă serbătoare s'a decorat şi serbătorit însuşi Banatul, ale cărui cântece şi jocuri au fost culese şi armonizate de Vidu, înviorând sufletele românilor de pretutindeni.

Lugojenii, în special, sunt mândri, că maestrul Vidu şi-a desvoltat bogata sa activitate muzicală în mijlocul lor, dându-le prilejul atât de fericit de-a asculta melodioasele sale compoziţii la orice ocazie.

Stima şi recunoştinţa tuturor lugojenilor s'a manifestat şi de astădată, în toată splendoarea înălţându-i sufleteşte peste măruntele năcazuri ale zilei...

Victor P. Costa

Să uităm locaşurile eroilor...

De multeori, am citit, în coloanele acestui ziar, cuvinte înduioşătoare, care m'au pătruns până în adâncul inimei şi cari de multeori şi lacrime au stors din ochii mei — cuvinte, voci în pustiu — pentru păstrarea mormintelor eroilor noştri, în faţa cărora trebue să se plece genunchii.

Şi ce păcat strigător la cer facem noi atunci, când lăsăm, ca mormintele acelora cari ne-au scos pe noi din întunericul robiei seculare, prin moartea lor, să se surpe, să se piardă în mulţimea buruienilor, ba cei mai mult, să le aruncăm şi o biată cruce de lemn dela cap, ce lea-u pus-o tovarăşii lor de suferinţe, să le-o aruncăm şi să trecem cu plugul peste sfânta lor ţărână. Aceia, cari ne-au câştigat, prin moartea lor, a ţară atât de mare, frumoasă şi bogată, aceia cari au suferit îngrozitoare chinuri, prin foc şi prin ger pe fronturi, flămânzi şi însătoşaţi; aceia —în ţara răscumpărată cu sfânt sângele lor — nu au loc de odihnă, nu au nici în pământ pacea sfântă ce le-a lipsit în viaţă.

Străbătând valea Gurghiului, apoi dela Topliţa română în sus spre Corbu şi Borsec, aceste lucruri le observi: mormintele eroilor sunt arate.

Din crucea de brad putrezită, abea ici-colea câteva bucăţi rămase, aruncate la o parte, iar mormântul nu se mai cunoaşte: creşte porumb şi ovăs din ţărâna ce închide pe mântuitorul neamului din robia seculară.

Doamne, ce păcate! Ni s'ar fi putut oare, ca cei ce au voit să are şi să samene pe locurile din câmp unde au fost îngropaţi eroii, să le fi dus rămăşiţele lor în mod solemn, la un loc, într'un cimitir? S'au dacă n'ar fi făcut aceasta — căci poporul român e prea superstiţios — să-i fi lăsat acel puţin locşor „de trei coţi" dacă ar fi rămas el chiar în mijlocul pământului cu sămănătura, căci — cred — nu-i aşa mare lucru să înconjori un petec de loc, acuma când ştim bine că acel loc căpătat, pe urma ostaşului aceluia îl avem; el şi-a vărsat sângele scump pentru acest pământ şi deci măcar atâta să-i lăsăm. Şi nu să-i astupăm mormântul, ci să ne plecăm înaintea lui şi cu inima umilită să cerem un „Tatăl nostru" pentru odihna sufletelor lor, iar ca recunoştinţă pentru moartea lor, să le îngrijim mormintele, presărând flori pe ţărâna lor, căci ei, martirii neamului „luptă bună au luptat", dăruindu-ne nouă soarele libertăţii întunecat de veacuri pe cerul neamului românesc prin moartea lor noi am înviat, deci:

Nu uitaţi de eroi, ci împletiţi-le cununi din florile recunoştinţei şi le aşezaţi pe crucile lor — acolo în munţi!

Simeon Rusu

ISUS

O stea a răsărit, când din Fecioară
Născut ai fost, să mântui omenirea
Ce drept răsplată 'ţi dete restignirea,
— Un chin sortit tâlharilor să moară —

O stea a îndrumat pe magi în rătăcirea
Noeanului de beznă ce'nfioară,
Şi dându-ţi mirt şi aur, îţi cântară
La leagănul din iesle „nemurirea".

Aceiaşi stea, Isuse, azi ne poartă
Spre ziua când — născut asemeni nouă,
Impărtăşind cu noi aceiaşi soartă —
Ne-ai îndrumat pe calea Ta cea nouă..

. . . . . .

Revino, blând, Isus, şi iar ne-arată
Cărarea, azi de patimi frântă'n două.

Al. Negură

[1]) Din volumul: „Sărmanul Pescar", care a apărut.

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului"

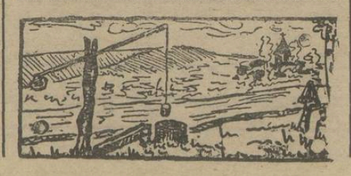

Insemnările mele

Balneologie

Din „Revista de hidrologie medicală şi climatologie" desprindem următoarele, din însemnările (din 1824 1826 ale) lui Constantin Golescu, despre Mehadia: „Aciia sunt felurimi de ape metaliceşti, fireşte feirbinte cu deosebită fierbinţeală unde decât alta, din care una este atât de fierbinte, încât peste putinţă este omul de a-şi ţinea trupul supt cursul apii, măcar până a număra cât de curând dela unul până la cinci. Deaceea şi au un maţ de piele pe care ţiindu-l neputinciosul în mână, îl trece foarte repede peste acea parte de trup ce pătimeşte...

Aciia am văzut ofiţer atât de drăpădit, încât în pătură l-au luat din călească şi l-au dus în odae, având-şi mânile şi picioarele sgârcite de tot, şi în 16 zile l'am văzut drept şi pe picioare, cu o nespusă bucurie în faţa obrazului."

Astfel lăuda Golescu băile de acum 100 de ani, când bolile făceau că „mulţi şi-ar voi mai mult moartea, decât o viaţă sluţită."

Lărgirea Canalului de Suez

Revista „The Compressed air magazine" din New-York ne aduce amănunte asupra lărgirei canalului de Suez (canalul ce leagă Marea Roşie şi Mediterana).

Contrar canalului de Panama, canalul de Suez nu are diguri (stăvilare). La început adâncimea canalului era de 7m 80, iar acum este de 12 m. (pe când marile steamers cer o adâncime de 9m.90. O lărgire şi adâncire a canalului, va da o cale sigură pentru trafic.

Lărgirea fundului canalului care era de 21m., este acum de 45m. şi se speră a se ajunge până la 90 m. (Maşini puternice fac dragarena, scoţând nisipul şi nămolul). Lărgimea la suprafaţă este azi de 93—157m., dar i-se va da o lărgime minimă de 132 metri.

Numai astfel lărgit, canalul de Suez îşi va atinge scopul pentru care a fost creat (inaugurat în 1869 şi având de promotor pe Ferdinand de Lesseys).

Deja un început de progres se observă; de unde în 1870, numărul vapoarelor ce au trecut canalul era de 486 (tonaj total 436.609 tone), în 1923, au trecut 4.621 (tonaj total 22.730.162 tone).

Trei oraşe noui s'au creiat dealungul canalului: Port Said (unde de curând a decedat Fany Seculici — Bucura Dumbravă — poeta noastră) pe malul Mediteranei, Ismailia (la jumătatea drumului dintre extremităţile canalului) şi Port Tewfik, la 3 km., de Suez, la capătul canalului, pe marea Roşie.

Comerţul maritim!

Nicol

Colonizarea fraţilor noştri macedo-români în Cadrilater

Se ştie de toţi bunii şi patrioţii români din regat că datorită unui spirit larg, umanitar şi înţelept al guvernului, s'a acordat fraţilor macedo-români terorizaţi de către greci şi sârbi, primirea lor în sânul patriei noastre; şi printr'o adâncă pricepere a problemelor noastre naţionale, s'a admis colonizarea cadrilaterului cu ei.

Gestul celor din regat a încolţit imnuri de bucurie în sufletele celor obidiţi, în inimile încercate şi atât de îndurerate ale aromânilor.

Ei au venit cu avânt şi plini de devotament, că vor servi aici în această parte a ţărei ca neadormiţi ostaşi pentru paza scumpei noastre ţări. Guvernul le-a promis tot ajutorul. Ei au venit şi aşteaptă. Ca să nu rădă minoritarii de aici de ei, şi ca să nu scadă prestigiul Statului român în chestiunile de colonizare se impune de urgenţă a se lua măsuri energice spre a pune în fapt ceiace guvernul a gândit, şi ceiace fraţii noştri au ţinut în mod ales în inimile şi cugetul lor, că România le-a fost şi le este cu adevărat scutul românilor veniţi de peste hotare.

D. Ciotti
delegatul coloniştilor macedo-români din judeţul Durostor.

PURTĂTORUL DE MIR

Dumineca a treia după Paşti

In Dumineca a treia după Paşti se face pomenirea sfintelor femei, cari în dimineaţa Invierii s'au dus la mormânt, ca să ungă trupul lui Iisus. Incă de cu noapte ele înaintau tăcute către grădina unde era îngropat sfântul trup al Dătătorului de viaţă, vorbind între ele şi întrebându-se: cine va răsturna nouă piatra de pe uşa mormântului? Ele nu ştiau, că piatra e pecetluită cu peceţi şi că soldaţi înarmaţi străjuiesc la uşa mormântului.

Pe când au ajuns ele la mormânt, piatra era răsturnată. Soldaţii nu mai erau acolo, căci, după-cum ştim, Iisus a înviat, iar ei au fugit în Ierusalim. Ingerii au întâmpinat pe femei, spunându-le vestea învierii şi întorcând întristarea lor întru bucurie. Insuşi Iisus li-s'a arătat în toată strălucirea măririi sale, iar ele, cu inima plină de bucurie s'au întors la Ierusalim, ca să ducă şi apostolilor îmbucurătoarea veste.

Sfânta Evanghelie ne spune astăzi istoria acestor sfinte femei ca să aducă aminte, că bucuria învierii nu este numai de-o zi ori două, ci trebue să fie statornică. Iisus a înviat, ca să nu mai moară niciodată. Aşa va fi şi învierea noastră în ziua celei de-a doua veniri a lui Iisus. Dacă vom avea parte, ca în ziua învierii să stăm de-a dreapta măririi lui, învierea noastră va fi o necontenită, vecinică sărbătoare.

In zilele sfintelor sărbători ale Paştilor am arătat, că trebue să înviem şi noi. Iisus, cel înviat din morţi, trebue să învie şi în sufletele noastre. Aducându-ne şi astăzi aminte de învierea lui Iisus, sfânta Evanghelie ne îndeamnă să ne străduim a face statornică şi învierea noastră sufletească.

Să nu uităm fraţi creştini, că cel înviat spre vecinică viaţă din mormântul dela Ierusalim, în sufletele noastre poate să moară iarăşi. Aceasta se întâmplă, de câteori vătămăm pe Dumnezeu prin păcate grele. Atunci, pe Iisus cel înviat îl răstignim din nou, făcându-ne vinovaţi ca şi cei cari l-au răstignit pe muntele Golgotha.

Sfânta Evanghelie de astăzi mai poate fi de învăţătură şi pentru femeile creştine ale zilelor noastre. Ele au datoria de-a căuta pe Iisus, ca şi purtătoarele de mir, îndreptând pe cărările adevăratei vieţi pe copilaşii lor, şi muncind astfel pentru întărirea împărăţiei lui Dumnezeu pe pământ.

Ştim, că între mulţimea de oameni, cari ascultau învăţăturile lui Iisus, urmându-l pe dânsul, au fost foarte multe femei. Iisus le-a învăţat şi pe ele, a tămăduit neputinţele lor, ba, a chiar înviat pe o femeie, pe fata lui Iair. Când odată, femeile şi-au dus copilaşii la Iisus, el i-a primit cu bucurie, luându-i în braţe şi binecuvântându-i.

Ca şi femeile din sfânta Evanghelie, să înseteze şi femeile creştine după cuvântul vieţii de veci.

Să iubească adevărul propovăduit de Iisus, să cerceteze mereu casa lui Dumnezeu, şi să-şi întocmească viaţa după legea cea sfântă a lui Iisus Hristos. O femeie cinstită, iubitoare de Dumnezeu, va face în casa ei sălaş statornic lui Iisus Hristos, celui înviat din morţi. O femeie, care păşeşte poruncile lui Dumnezeu, va fi mereu între sfintele femei cari au urmat pe Iisus vreme de trei ani, până în ceasul morţii pe cruce.

Pe copiii săi, femeia să şi-i crească încă din fragedă vârstă în frica lui Dumnezeu. Să-i înveţe a-şi face cruce şi a zice rugăciunile. Când sunt mai mărişori să-i ducă la biserică, învăţându-i să cinstească în toată viaţa lor casa cea sfântă a lui Dumnezeu. In acest chip femeile îşi vor împlini datoria de a duce pe copilaşi la Iisus, îşi vor împlini datoria lor de mame adevărate. Vor da dovadă, că se îngrijesc de viitorul copilaşilor dăruiţi de Dumnezeu. Işi vor împlini datoria de învăţătoare, căci femeile sunt cu adevărat cele dintâi învăţătoare ale oamenilor. Viitorul neamului omenesc este aşezat în mânile femeilor.

Vedeţi, femei creştine, ce chemare înaltă v'a dat vouă Dumnezeu! Oare nu ar fi spre cinstea noastră, să vă împliniţi această înaltă chemare?

Femeile din Sfânta Evanghelie de astăzi au dus mir, ca să ungă trupul lui Iisus.

Urmând pe Iisus, femeile creştine să se străduiască a-şi împodobi sufletul cu mirul cel de mult preţ al unei vieţi curate şi al faptelor bune. Ducând acest mir de mult preţ în sufletul lor, femeile se vor face vrednice de darul lui Dumnezeu atât pentru ele, cât şi pentru copilaşii şi toată casa lor. Acolo unde femeia e bună şi cu suflet curat, niciodată nu lipseşte binecuvântarea lui Dumnezeu.

Dacă intrăm într'o casă şi o găsim curată şi în bună rânduială, ştim că acea casă e condusă de o femeie harnică şi cinstită. Curăţenia şi buna rânduială dintr'o casă e oglinda curăţeniei şi a bunei rânduieli din sufletul femeii.

Bun lucru fac acele femei, cari îşi îngrijesc şi curăţesc casa, ele îşi împlinesc astfel cea dintâi şi cea mai sfântă datorie a lor. Bun lucru ar face, dacă s'ar îngriji şi de curăţenia şi buna rânduială a casei lui Dumnezeu! In unele sate, femeile s'au întovărăşit, ca să se îngrijească de curăţenia şi frumuseţea casei lui Dumnezeu. Au întemeiat societăţi de femei, cari rând pe rând, curăţesc biserica, ştergând pereţii şi icoanele de praf, împodobindu-o mereu cu flori şi cu alte lucruri frumoase. Societătile acestea de femei, se îngrijesc de tot ce este trebuincios casei lui Dumnezeu. Când într'o biserică îngrijită de Societatea femeilor, ţi-se pare că intri în rai şi cu nespusă însufleţire îţi înalţi sufletul spre cele cereşti.

Astfel de femei, sunt ca şi femeile din Sfânta Evanghelie de astăzi. Sunt purtătoarele de mir ale zilelor noastre, a căror pildă ar fi bine să o urmeze femeile tuturor satelor. Ele caută mereu pe Iisus, care se află pe altarele bisericilor noastre. Pe Iisus cel înviat să-l căutăm şi noi necontenit, făcându-ne vrednici, ca el pururea să locuiască între noi.

Septimiu Popa.

ICOANA VREMII

Ne găsim într'o ţară întregită şi bogată. Rănile războiului — morale şi materiale — s'au ameliorat.

...Trecutul neamului nostru, ne dovedeşte clar că, strămoşii noştri s'au sacrificat — pe altarul patriei scumpe — pentru unirea a acelor cari gândiau şi simţiau româneşte; dar au adormit cu acest gând pe buze, par'că anume, să comunice generaţiilor viitoare, că au o datorie sfântă, faţă de cei prigoniţi de soartă...

Integritatea ţării depindea de două lucruri: liniştea lăuntrică — rezultată din armonia dintre români — şi un ajutor — material şi moral — venit dela vecinii cu cari am avut raporturi intime.

Şi atât timp cât aceşti doi factori lipsiau, aspiraţiile naţionale se isbiau de stânca de granit a intrigilor veninoase — interne sau externe — cari doriau disparitia acestui cuib latin, aşezat în mijlocul slavilor. Treptat, treptat românii au început să aibă încredere în propriile lor puteri, să cunoască mai bine trecutul acestui popor — „aşezat în calea răutăţilor“ —, să vadă mai clar cari-i sunt drepturile şi menirea pe acest pământ. Şi aceste lucruri, datorite cui?... Şcoalei şi bisericii — două instituţiuni de educaţie naţională. Ele au contribuit şi vor mai contribui şi de azi 'nainte, la desvoltarea sentimentului naţional, la desvoltarea culturală şi economică a ţării; prin urmare, progresul unei naţiuni depinde de armonia existentă între şcoală şi biserică.

Nimeni nu mai poate tăgădui importanţa acestor două focare de cultură.

Sunt ele aşa de răspândite, în ţara noastră, ca în Apusul Europei? Evident că nu.

Problema înfiinţării şcoalelor primare, în fiecare sat, abia acum a început să se realizeze; acum, când s'a recunoscut că acele forţe vitale, ignorante şi inactive ce compun elementul ţărănesc, ridicate la adevărata lor valoare — prin educaţia bisericii şi şcoalei — vor fi tot atât de folositoare, ba poate şi mai mult, naţiunii române, ca şi clasele privilegiate de natură şi adăpate la isvoarele ştiinţei, mai de vreme. Insuficienţa lor se vădeşte la tot pasul; veşnic se văd plângeri, că în cutare sat nu-i şcoală. Printre multele sate, din ţară — făcând parte din sus numita categorie — trebue pus şi Pavăţul. Multă vreme, n'a avut nici biserică nici şcoală.

Nu vrem să mai arătăm cari sunt cauzele. Cei vinovaţi să tacă, rămânând ca acest sat să meargă acolo unde-i destinat de pronia cerească.

Şi deşi existau oameni inimoşi, cari îşi dădeau foarte bine seama de urmările neştiinţei, nu era un conducător care să le dea tot concursul moral şi material. Cine se putea umili să stea de vorbă cu „aceşti ţărani“, cari, mai mult ca oricine, au ştiut să-şi facă datoria de cetăţeni români.

Nimeni până anul acesta. Cu toate acestea, un fiu al Mehedinţului, un om mare la suflet, d-l Marius Vorvoreanu a îndrăsnit să lepede acea sfială, să stea de vorbă cu reprezentanţii satului Pavăţ, spre a le cunoaşte păsurile şi găsirea unei soluţiuni de îndreptare.

Şi împreună cu noi — în timp de un an — a ajutat la împodobirea satului nostru cu o şcoală şi cu o biserică. Rodul muncii d-sale se vede în tot judeţul, dela satul cel mai umil şi până la oraşul cel mai mare. Da. Şi-a 'ndeplinit în conştiinţă datoria de conducător, al acestui colţ de ţară.

Eu, noul învăţător în acest sat, împreună cu locuitorii păvăţeni, nu mai am cuvinte prin cari să arăt dragostea noastră, faţă de acest părinte al jud. Mehedinţi.

Ii urăm mulţi ani, pentruca să isprăvească opera începută, operă care-l va face o icoană, vrednică de admirat.

D. M. Gemescu, înv.

CE E MAGIA ŞI SPIRITISMUL?

Cel mai misterios om din lume este cetăţeanul american Houdini.

Are aproape 50 de ani.

Ar fi putut fi extraordinar de bogat dacă ar fi dat mereu representaţii.

Apare pe scenă în faţa publicului numai cinci luni pe an, iar restul de şapte luni pe an le reservă pentru el singur.

Houdini e magician, scamator, spiritist şi ori şi ce voiţi în ştiinţele oculte.

Houdini este însă şi om de ştiinţă.

Preferă biblioteca sa, în care se găsesc cărţi de un sfert de milion de dolari (sau de 50 milioane de

MAGICIANUL HOUDINI ÎN BIBLIOTECA SA

lei pe valuta de azi). Cunoaşte şase limbi şi literatura cea mai aleasă în aceste limbi. A studiat în toate amănuntele chimia şi fizica, mânuind aparatele cu îndămânarea unui specialist.

E autor de cărţi, tratând despre anatomie şi psichologie, e inventator şi este un splendid vorbitor. A călătorit şi călătoreşte în tot largul lumei.

In primele reprezentaţii pe care le da era cunoscut (acum vre-o 20 de ani) ca „regele cătuşelor“. Nu era cu putinţă să fie legat de mâini, de picioare, de corp, cu orice lanţ, oricât de gros, sârme, sfori, din care să nu se desfacă, să nu se libereze imediat.

Eşia din orice cufăr, oricum ar fi fost închis. Nu era vorba de aparatele sale speciale, cu fel de fel de meşteşuguri ascunse ştiute numai de el. Oricine putea aduce orice lanţ, orice fel de cătuşe, orice ladă, şi putea fi legat, de oricine, închis de oricine ori unde şi eşia liber de acolo.

Făcea să dispară de pe scenă un elefant de 5 tone greutate. Inchis în un tub plin de apă, legat cu lanţuri de mâini, vârât în apă şi capacul prins cu lacăt, eşea în câteva secunde, abia răsuflând ud şi liber cu lanţurile în mână.

Houdini stă acuma în New-York.

Un redactor al unei reviste americane îi face o vizită şi descrie aceasta în felul cum urmează:

Houdini îmi spune viaţa lui.

Cărţile i-au fost mania de când avea 15 ani.

Citea tot ce-i cădea în mână.

La vârsta aceasta a asistat la o reprezentaţie a unui magician. Era în un grup de prieteni.

La fiecare scamatorie, Houdini repeta prietinilor lui (copii) că ştie cum face scamatoria, cel de pe scenă.

Unul din copii îi spuse: „Bine, dacă eşti aşa de meşter, de ce nu le faci şi tu?“

Houdini răspunse: „Am să vi le fac acasă pe toate“. Şi le-a făcut.

Astea s'au întâmplat acum vre-o 35 de ani şi de atunci Houdini a fost cel mai iscusit scamator.

A cumpărat tot ceeace a putut găsi ca cărţi de magie şi scamatorie, şi a inventat foarte multe scamatorii noui.

A dat reprezentaţii în faţa publicului care se numără acum cu milioanele.

A dat reprezentaţii în faţa magicianilor de meserie, şi nimeni n'a putut să reproducă nici una din ele, până nu le-a descoperit el secretul. Multe din ele nu le-a explicat încă la nimeni. Le va spune mai târziu.

Nici unul din toate „efectele“ sale nu se bazează pe supranatural. Toate au o explicaţie fizică, naturală. Nu are nici o putere ocultă la îndămână.

Transmite gândul său la distanţă, (telepatie) prin un mijloc de comunicare natural, cunoscut numai de persoana cu care lucrează.

In faţa mea (scrie redactorul revistei americane) a făcut următoarea experienţă:

M'a pus de am scris pe o tăbliţă, ce am vrut eu. Am scris cuvintele următoare: „Houdini este omul cel mai misterios din lume“. A întors tăbliţa cu scrisul în jos şi a sunat comunicând să'i vină soţia.

Când Doamna Houdini a intrat în cameră, am fost prezentat.

Am vorbit câteva secunde şi am observat că Houdini n'a făcut un semn, n'a scos o vorbă despre tăbliţă.

După 20 de secunde doamna Houdini ese din odaie şi spune:

Domnule redactor, d-ta ai scris pe tăbliţa care e întoarsă, cuvintele: „Houdini este omul cel mai misterios din lume“.

Mirat, am întrebat pe Houdini cum a putut soţia sa să vadă aceasta. Houdini mi-a răspuns:

„In mod foarte natural. Eu şi soţia mea avem un cod de comunicare, făcut numai din gesturi naturale, cu care putem vorbi, fără ca cineva să priceapă ceva. Şi acestea sunt mijloacele cu care cei care spun că au puteri supranaturale de telepatie, înşeală lumea.

Spiritiştii au mijloace şi mai ordinare.

Telepatiştii, sunt ceva mai îndemânatici. Eu aş vrea să fiu convins de existenţa puterilor oculte, aştept asta, am anunţat un premiu de zece mii de dolari (2 milioane lei) celor care vor face vre-o experienţă bazată pe supranatural, şi pe care nu voiu putea s'o reproduc şi eu cu mijloace fizice naturale. Nu am găsit încă până acuma pe nimeni să poată câştiga premiul.

Houdini continuă gândul său:

„Mă ţin mereu să arăt publicului cum e înşelat de aşa zişii „mediuri“ spiritiste sau telepatiste.

Mă ţin de acest lucru, pentrucă îmi plac fenomenele, mă interesează şi din mijloacele lor scot eu parte din scamatoriile ce le fac pe scenă.

Din reprezentaţiile mele, am văzut că publicul se interesează mult în chestiunile de spiritism. Şi cum unii din spiritişti speculează buna-credinţă a parte din public, care leagă aceasta de credinţele religioase, mi-am pus în gând să servesc publicul, arătând unde sunt înşelătoriile.

Spiritiştii fac multe victime. Milioane de dolari se sustrag dela persoanele credule cari vor să vorbească cu ai lor din lumea cealaltă sau să primească vre-un sfat dela un spirit.

Pe mine — urmează Houdini — m'a costat mulţi bani şi timp în cruciada pe care am întreprins-o contra şarlatanilor, dar am reuşit

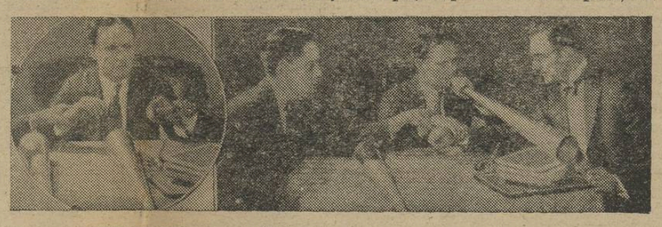

MAGICIANUL HOUDINI ARĂTÂND CUM VORBEŞTE UN SPIRIT PRIN TROMPETĂ. — FIGURA DIN STÂNGA E CERCUL DE MÂINI CÂND LUMINA ESTE ÎNCĂ APRINSĂ. — FIGURA DIN DREAPTA ARATĂ CE SE PETRECE ÎN ÎNTUNERIC.

să reduc mult numărul vulturilor răpitori, arătând publicului în reprezentaţiile mele, care sunt metoadele fizice, naturale, ale spiritiştilor, la care nu vine nici un spirit niciodată.

Houdini urmează expunerea sa.

„Nu am nimic de zis contra magicianilor, cari distrează şi amuză publicul.

Ei sunt artişti, ca şi dansatorii, ca şi muzicanţii.

Indemânarea cu care fac scamatoriile, i-a costat muncă multă.

Multe din ele costă multe privaţiuni.

Aşa eu — Houdini — n'am fumat şi n'am băut alcool niciodată, ca să pot să fiu în stare să-mi execut reprezentaţiile mele de scăpare din lanţuri sau lăzi.

Redactorul revistei americane, întreabă pe Houdini, care e cea mai reuşită din reprezentaţiile sale.

Houdini răspunde:

„Să fiu închis în o ladă, îngreunată cu 250 kgr. de fer, legat cu lanţuri de mâini, şi svârlit în apă cu cutia asta.

Es din ea şi din apă liber, după un minut.

Alta este să înghit un pachet de ace şi câteva fire de aţă. După câteva secunde orice spectator trăgând aţele afară, le trage cu ace cu tot, aţele fiind trecute prin găurile acelor.

A treia este dispariţia elefantului de pe scenă, şi a patra eşirea liber din cilindrul cu apă închis şi legat cu lanţuri.“

Dar, răspunse redactorul, în toate astea, dacă mijloacele sunt numai fizice, nu se poate întâmpla să nu reuşeşti odată, şi astfel să'ţi expui viaţa? Căci dacă eşti svârlit în mare în o ladă închisă, şi nu reuşeşti imediat, nu te îneci?

Houdini răspunse: „Ba da. Totdeauna sunt în pericol dacă nu reuşesc.

Astfel când am fost îngropat la 1 metru şi jumătate adâncime, în loc să lucrez cu linişte, mi-am perdut cumpătul, şi era cât pe aci să strig ajutor.

Sforţările desperate care le-am făcut, erau cât pe aci să mă înăbuşe. Din fericire am reuşit să mă stăpânesc imediat, am ajuns la suprafaţă, dar mai mult mort decât viu.

Altă dată, când eram legat în lanţuri, a venit unul cu lanţuri de legat navele şi m'a strâns aşa de tare în legături încât atunci când am eşit din ele, am eşit şi cu un rinichi deplasat. De atunci ani de zile am dormit noaptea cu o pernă sub rinichi.

Altă dată în Berlin, a venit unul cu nişte cătuşe pentru degetele mari dela mână. Mi-au prins degetele înăuntru şi la cea mai mică încercare de a retrage degetele de acolo, nişte ace intrau în carne.

Reprezentaţia asta a fost una din cele mai dureroase ale carierei mele.

Acele mi-au pătruns până la os, dar tot am reuşit să scot mâinile libere.

Când am aruncat jos pe scenă cătuşele un ropot de aplauze a isbucnit în toată sala, iar când am părăsit teatru am fost luat pe sus, mi-au deshămat caii dela trăsură şi publicul m'a purtat aşa prin oraş.

Altădată am fost aruncat legat cu lanţuri de mâini în o gaură făcută în ghiaţă, la Pittsburg. Am pierdut din vedere că sub ghiaţă era curent şi asta era să mă coste viaţa. Sunt un înotător excelent şi rezist sub apă câteva minute.

După ce mi-am liberat mâinile din lanţuri, când să es în sus, constat că am ghiaţă deasupra capului căci curentul mă dusese în o parte de gaura făcută.

Am înfipt lanţul în ghiaţă pe dedesubt, şi cu mâna cealaltă pipăiam ghiaţa.

Am căutat aşa câtva timp, schimbând locul de ancoraj al mâinei din ghiaţă, până am găsit gaura şi am eşit cu mâinile libere şi lanţurile în mâini. Cei de afară erau galbeni. căci mă credeau perdut.

In ceeace priveşte „spiritişti“ cercetările mele au fost necurmate.

Am asistat odată la o şedinţă spiritistă.

Dar nici n'a apucat s'o termine şi am arătat tuturor şarlataniile ce le făcea mediu. Poliţia din America a arestat astfel 20 de „mediuri“ care înşelau publicul cu „spiritele“ ce dădeau sfaturi credulilor. Nu era vorba aci de distracţie, ci de înşelarea bunei credinţe a oamenilor.

De obicei spritiştii au un „medium cu o trompetă“. Trompeta este un con de metal. Aceasta e pusă pe masă şi spectatorii stau în cerc, ţinându-se de mâini unii pe alţii.

Medium, face şi el parte din cerc.

In mod aparent se pare că nu are mână liberă. Insă imediat ce se face întuneric, auzi vocea spiritului, simţi pipăindute pe cap şi corp, auzi paşii spiritului. Trompeta, care are pe ea câteva inele luminoase cu fosfor, se vede ridicându-se de pe masă şi pare că pluteşte în aer.

Asupra acelora care azistă pentru prima oară la o şedinţă spiritistă, impresia produsă este mare. Medium, cu amândouă mâinile prinse de vecini, nu se poate mişca, aşa cel puţin se crede.

Ei bine, dacă de 35 de ani, eu Houdini mă pot libera de lanţuri, cătuşe, şi pot să es din lăzi închise aruncate în mare, e o jucărie de copil să es din cercul spectatorilor, şi să fac ca lanţul de mâini să se închidă între cei doi vecini ai mei, fără ca ei să ştie când s'a făcut schimbarea.

Să ridic pe urmă trompeta, să scriu, să pipăi pe spectatori, nu mai e nici o greutate. Şi asta se chiamă spiritism. Şi nu „eu“ cânt, vorbesc, merg, ci „spiritul“, aşa spun cei convinşi de spiritism! Mi-au spus, cu toată convingerea lor că probabil sunt un mediu, spiritist fără ca să pot să'mi dau seama chiar eu singur. La asta am răspuns că dacă „spiritele“ m'ajută fără să ştiu eu, de ce nu m'au ajutat atunci când mi-am deplasat rinichiul ca să es din lanţurile cu care eram legat; sau atunci când mi-am rupt carnea dela degete cu cătuşele cu ace.

Medium vorbeşte în locul spiritului, şi ce e curios, vorbeşte în limba şi dialectul mediului. Odată la o şedinţă spiritistă m'am ridicat şi am aprins brusc lumina.

A fost o scenă de un caraghioslâc nemai văzut. Medium, era eşit din cercul mâinilor, celorlalţi şi sta în mijlocul nostru, ţinând trompeta în mână, şi pe mâini era negru de funingine. Ce se întâmplase? Când medium pipăia prin păr pe spectatorii tremurând că'i atinge spiritul, când m'a pipăit şi pe mine pe cap, s'a murdărit de funinginea cu care eu îmi vopsisem părul înadins pentru a'l prinde.

De multeori medium are un tovarăş care îl ajută în înşelătoriile sale.

Aşa am descoperit odată, o bătută inofensivă, stând în un colţ, după ce s'a aprins lumina, dar cu mâinile negre, căci umblase „spiritul“ prin frizura mea.

Comandor Buchholtzer

Şezătoare publică în Ciclova-Montană

In ziua le 7 Martie, la şcoala primară dela noi, s'a ţinut întâia şezătoare publică din acest an.

Deschiderea a făcut d. înv. V. Jianu prin o frumoasă cuvântare. A cântat corul elevilor. Elena E. Băiaş, a vorbit despre „Ecaterina Teodoroiu“. Au declarat elevelii A. Grozav, D. Teodor şi C. Jumanca.

Monoloage spune de A. Orăviţan şi M. Stoia.

Cinste şi laudă iniţiatorilor, d-lui V. Jianu şi d. Munteanu, înv. pentru neobositta lor muncă ce au depus-o şi o depun pe terenul cultural al naţiunii.

N. B.

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, că ciorapi şi mănuşi mai ieftin numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—12

Din urmele Voivozilor români

Din trecutul ce niciodată nu piere, amintirea trezeşte chipurile celor duşi iar locurile în cari ei au trăit păstrează încă umbrele lor.

Din oraşul plin de sgomot şi sbuciumul vieţii de acum, căutând să fugi o clipă ca să guşti tihna vieţii de ţară, îţi prilejueşti tovărăşia amintirilor ce-ţi mai vorbesc de acei ce nu mai sunt.

Eşit din raza târgului Bârlad, spre apus de soare, te găseşti pe dealuri de unde jur împrejur privind, îţi revin aduceri aminte frumoase. In dreapta, în stânga, toate zic ceva iar spre răsărit de soare, ţiindu-se alb printre verdele copacilor din pădurea Grăjdeni, îţi spune o frumoasă poveste schitul zidit odinioară de pescarul Voevod, marele Petru Rareş.

Cale de un ceas dela Bârlad este satul Grăjdeni, lângă care se întinde pe deal şi pe vale o mândră pădure.

In vremea îndeletnicirii cu pescăritul, Petru Rareş, întovărăşit şi de alţi pescari, în drum spre vânat de peşte spre locurile unde-l ştiau mai mult, au poposit în această pădure.

Le-a pus pădurea la îndămână patul cel mai bun, un topşan verde acoperit de iarba fragedă înconjurat de copaci în ale căror vârfuri se perdea fumuriul cer al nopţii din care se cernea asupra lor miliardele de stele sclipicioase.

Imbălsămatul aer al pădurii, freamătul ei, scânteierea candelelor bolţii, pus-au capăt gândurilor pescarilor obosiţi, — şi ei au adormit. Şoaptele au pierit şi visele începură pentru ceice se odihneau. In zorii zilei, în care viaţa reîncepe cu sgomotul ei, la dulcea adiere a zefirului care a adus în alai aurora, toţi se trezesc, iar Petru povesteşte la tovarăşii săi visul său de peste noapte.

„Se făcea, începu el, că odihneam în locul în care am odihnit acum, pe iarba deasă ce mi-a servit de aşternut şi un roiu mare de albine sbura din gura mea.“

„Ce-o fi însemnând oare fratilor visul meu?!“ Unul din tovarăşi îi tălmăci visul spunând că are să le fie în plin pescuitul. Alţii că vor vinde peştele cu folos mare şi că au să se îmbogăţească.

Petru Rareş, după-ce s'a gândit a spus: „Semn Dumnezeesc mi-s'a făcut mie şi locul acesta în care noi ne-am odihnit trebue să-l sfinţesc.“ Mult timp nu a trecut şi în acel loc el a făcut un schit din scânduri cu catapeteasma de muşama, schit pe care l'a înzestrat cu icoane multe ale căror coroane erau toate de argint. Printre ele se afla şi o icoană la fel cu aceia ce se găseşte în schitul „Mogoru“ lângă Zorleni-Tutova, iar o alta la mănăstirea de maici „Adam“-Tutova (în posesia cuvioasei maici, Paraschiva Miloşievici) în care este zugrăvit visul lui Iisus Hristos unde i-s'a arătat Mântuitorului răstignirea şi patimile ce le va suferi pentru omenire.

Un singur clopot, odor ce vorbeşte în limba lui de vremurile ce s'au dus, a mai rămas aici, mântuire a zilelor de atunci. Din inscripţia de pe acest clopot se vede că el a fost lucrat în Rusia pe timpul împărătesei Ecaterina II, singur acest clopot a mai rămas din odoarele de la acel schit, scumpe prin vechimea lor.

Icoanele au fost luate de un dascăl şi vândute pe un preţ de nimic la un muzeu particular „unde au fost văzute acum vre-o doi ani în urmă“.

Dela zidirea lui şi până la năvălirea barbarilor, schitul dela Grăjdeni a lui Petru Vodă a rămas intact. In vârtejul furiilor sălbatice de năvălitori, tătarii au sfărmat lăcaşul sfânt zidit de Petru Vodă şi puţinul rămas a fost restaurat de nişte călugări greci prin anul 1853.

In epoca stăpânirilor, pe locul sfântului schit de scânduri s'a ridicat zidul care astăzi stă străjă, vorbind celor de acum despre faptele eroice şi credinţa către Dumnezeu a celor ce s'au dus.

Calmă şi solemnă, cu mersul ei măsurat vremea trece şi valurile ei tulburâ undele liniştite, întâmplările plăcute şi aspre ale soartei, se perîndă sub liniştea ei. Voevodul Rareş s'a prefăcut în ţărână în cripta dela Probata; tovarăşii de pescărit dorm somnul de veci în locuri necunoscute nici nouă, nici altora; schimnici destui cari au rugat cerul pentru omenire, s'au prefăcut poate în sfinţi.

Gogu Alexandrescu

Cultivaţi grădinile de lângă casă

Fiecare gospodar dela sate are împrejurul casei o bucată de pământ mai mică sau mai mare pe care o numeşte grădină, dar nu fiecare din gospodari munceşte această bucată de pământ ca să aducă vreun folos şi să merite a se chema grădină.

Când cineva apucă calea satelor în timpul verei, cu destulă părere de rău constată că mai mult de jumătate din gospodarii unui sat au grădinile de pe lângă casa lor neculti-vate, stând pline în tot timpul anului cu bălării nefolositoare, mai ales cu urzică moartă şi pelin care cresc mai înalte decât gardurile. In aceste bălării trăiesc fel de fel de vietăţi care sunt vătămătoare pentru gospodărie, cum bunoară sunt dihorii şi aricii care mănâncă puii de găină, şerpii cari pot muşca copii şi câte altele. Pe ici, pe colo se văd câţiva pomi adăpostind şi umbrind aceste bălării fără a da însă roadele aşteptate, căci şi aceşti pomi sunt lăsaţi în părăsire, crescând prea deşi, necurăţaţi de uscături şi de omizi, nealtoiţi şi nesăpaţi la rădăcină. Nici saicâmul care la mulţi gospodari e singurul pom în grădină, nu aduce folosul care ar trebui, tot din cauza neîngrijirei.

De ce să fie o grădină lăsată atât de rău în părăsire de săteanul nostru, năpădit de buruieni şi cu pomii neîngrijiţi? De ce să nu aducă acest petec de loc din preajma casei un câştig destul de frumos, lucrându-l cu îngrijire? De ce să aibă săteanul grijă numai de locul dela câmp unde seamănă grâu, orz, ovăz, porumb, etc., iar la grădina de lângă casa lui nu se gândeşte?

Cred că a sosit timpul să ieşim din nepăsarea noastră în care lânczim şi tot gospodarul să se gândească că suferă o pagubă destul de mare dacă lasă grădina în părăsire să o năpădească buruienile şi să nu tragă dintr'însa tot folosul, cultivând-o cu pomi şi cu fel de fel de zarzavaturi.

Grădina trebuie să fie rai pe lângă casă, să-i fie drag oricărui drumeţ să o privească. Ţi-i mai mare dragul când întâlneşti câte o grădină bine îngrijită şi cultivată cu pomi şi cu legume, deşi aceasta se întâmplă cam rar.

Cât folos n'ar aduce o grădină cultivată cu legume la gospodăria omului, mai ales astăzi când se ştie ce scump este zarzavatul. Grădina de legume este saţiul unei case cu o familie oricât de numeroasă, în tot timpul verei. Şi nu trebue aproape nici o cheltuială, decât puţină muncă făcută însă cu chibzuială. Dau mai la vale câteva sfaturi care vor fi de folos tuturor acelora ce ar încerca să cultive zarzavaturi în grădina de lângă casă.

Primăvara de timpuriu înainte de a ieşi gospodarul la aratul pământului în câmp, cea dintâi grijă să fie dresul gardurilor ce împrejmuieşte grădina, pentru ca nu cumva sămănătura să fie stricată de vitele vecinilor. Apoi, dacă pământul nu este gunoios, adică e sărac, atunci trebuie îngrăşat. Ingrăşatul se face cu bălegar bine putrezit strâns în grajd şi care provine dela boi, vaci, cai, porci, măgari, oi, păsări, etc. Acest bălegar strâns în grămadă, unde s'a mai pus gunoiul ce s'a măturat de prin curte sau chiar din casă, şi după ce a stat cel puţin 6 luni de zile şi a putrezit bine, e foarte bun a se răspândi în grădina de lângă casă. Se va vedea atunci ce mănos e pământul şi ce folos se trage de pe urma acestui bălegar pe care mulţi din gospodari îl duce la râpă.

Odată îngrăşat pământul din grădină, trebue săpat cu hârleţul şi mărunţit bine, iar când timpul este prielnic pentru sămănături, de nu mai îngheaţă pământul, adică pe la inceputul lunei Martie, se poate începe a pune în grădină bob, ceapă, usturoi, apoi puţin mai târziu fasole timpurie pentru păstăi, mărar, pătrunjel, marule, castraveţi, morcovi, mazăre, iar dacă grădina este mai mare, se poate pune răsaduri de pătlăgele roşii, vinete, ardei, cimbru, praz, varză, etc.

Toate aceste zarzavaturi sunt de mare folos pentru hrana familiei. Munca în grădina de legume se poate face şi de copii când vin dela şcoală. Nu-i nimic mai bun şi mai folositor ca copiii înainte de a merge la şcoală şi după ce vin dela şcoală în loc să bată drumurile, să treacă în grădină şi să facă ceva muncă uşoară cu sapa, cu stropitoarea sau plivind la buruieni. Cu acest chip ei se obişnuesc cu munca şi mai ales cu munca în grădina de legume.

In grădina de legume, pe lângă pământul care am spus să fie bine îngrăşat, şi pe lângă semănatul, săpatul şi plivitul de buruieni al legumelor, un lucru mai de căpetenie este udatul acestor legume. Căci dacă aşteptăm ca zarzavaturile să crească din ploaie, apoi nu mai avem zarzavaturi.

Udatul în grădina de legume de lângă casă se face mai mult cu stropitoarea, pentru că rar se întâmplă ca vreun pârâiaş să treacă prin sat şi să se poată uda grădina din el prin şănţuleţe. Apa cea mai bună de udat grădina de legume este cea de ploiae, sau apa din bălţi ori iazuri stătătoare. Apa de ploaie se poate strânge de pe acoperişul caselor, sau acolo unde este cu putinţă să vină în pârâiaşe în timpul ploilor, se poate strânge într'un mic iaz, iar din acest iaz, se ia şi se udă când este nevoe. Apa din bălţi sau iazuri deşi nu este bună de băut, însă pentru udat zarzavaturile este foarte bună. Când nu avem apă de ploaie, sau de bălţi, iazuri ori râuri, atunci udăm şi cu apă din fântâni sau puţuri, pe care o scoatem cu găleata, o depozităm în vase mai mari şi după-ce a stat o zi la aer, putem să udăm cu folos legumele. Udatul trebue să se facă cât de des şi numai dimineaţa până ce timpul se încălzeşte bine, iar când sunt călduri mari, udatul să se facă şi în spre seară. Dela udat atârnă rodirea grădinei. Aşa dar cu puţină stăruinţă se poate face legume în grădina de lângă casă. Şi cât de mult ar înflori satele noastre dacă în locul grădinelor părăginite de astăzi, am avea grădini cultivate cu diferite zarzavaturi şi chiar flori, cu diferiţi pomi roditori bine îngrijiţi şi cu împrejmuiri bune împrejurul grădinei.

Vlad Zamfir

Pentru nouile administraţii comunale

Sperăm că lipsa de cunoştinţi tehnice şi poate chiar de mai multă cultură a foştilor conducători — uneori foşti avocaţi de mâna a şaptea — se va îndrepta prin noua organizare a consiliilor comunale, unde acum sunt aleşi sau numiţi (?) specialişti din toate ramurile.

„Rostul esenţial al conducerii comunale este prosperitatea cetăţenilor“, din punct de vedere fizic, intelectual şi sufletesc.

Deasupra specialiştilor „trebue să fie cineva care conduce în mod priceput şi să armonizeze aceste activităţi pe baza unui program de ansamblu.“

In aceiaşi ordine de idei, interesând administraţia sanitară a oraşelor, sunt interesante rezultatele unei anchete asupra higienei publice, şi mai ales pentru protecţia copiilor în 86 oraşe din America.

In revista franceză: „Mouvement sanitaire“ (nov. 1925) sunt rezumate „sfaturile către oraşe“, dintre care multe pot folosi şi la noi, căci ele au făcut obiectul şi al desbaterilor ultimului Congres de higienă ce a avut loc în Franţa.

Textul se rezumă la apelul pentru unitatea de acţiune, coordonarea eforturilor, la educaţia publicului, cooperarea tuturor forţelor sociale, necesitatea de a avea administratori specialişti dându-şi tot timpul acestor funcţiuni.

Iată câteva din concluziuni: 1) fiecare oraş e conştient de răspunderile ce le are pentru sănătatea copiilor şi higiena publică în general; 2) nevoia cea mai indispensabilă, mai importantă este aceia a higieniştilor capabili; 3) o directivă înţeleaptă din partea funcţionarului higieniei va face mult pentru întărirea şi consolidarea acelor ramuri ale sănătăţii publice care acum, sunt asigurate de alte organizări particulare sau publice, de multeori în mod independent şi necoordonat; 4) oraşele îşi risipesc banii fără să-şi asigure un personal technic antrenat pentru munca technică a apărării sănătăţei publice de pretutindeni; 5) educaţia sanitară a publicului e necesară dacă organizările publice şi particulare trebue să aibă asentimentul şi sprijinul publicului, lucru esenţial pentru succes; 6) opera de protejare a sănătăţei publice ar creşte mult în eficacitate fără mare sporire a cheltuielilor, dacă toate cunoştinţele ştiinţifice actuale ar fi folosite şi dacă munca ar fi organizată spre a preveni lipsurile, sarcinile fără rost şi inutilităţile.

Spicuim câteva din detaliile privitoare la serviciul de higienă, statisticile vitale, controlul maladiilor contagioase, veneriene, tuberculoză, higiena maternă şi protecţia pruncilor, şcolarilor, etc.

Serviciul de higienă, în fiecare oraş trebue să fie sub direcţia unei persoane special pregătită şi antrenată în administraţia sănătăţei publice şi în metodele ce fac să progreseze ştiinţa sanitară.

E de dorit să se constitue un biurou al sănătăţei sau un comitet consultativ, sau amândouă împreună, pentru examinarea şi sprijinirea cu multă inimă a programului serviciului de higienă, sfătuind pe funcţionarul sănătăţei în chestiuni de poliţie sanitară.

Spre a se realiza maximum de economii în cheltuelile sanitare trebue să se întrebuinţeze un personal antrenat dându-şi tot timpul acestor funcţiuni.

In cel mai bun interes al sănătăţei publice, societăţile de afaceri, operele sociale, asociaţiile de binefacere şi serviciile publice trebue să facă toate eforturile ca să desvolte între ele stimă, respect, încredere şi susţinere reciprocă.

Statisticile vitale, vor oglindi bilanţul vieţilor omeneşti trebuind ca fiecare comună să cunoască zi cu zi, an de an: numărul naşterilor de copii vii, născuţi morţi; numărul deceselor; mai jos de o lună, mai jos de un an, sub cinci ani şi din fiecare grupă de câte cinci ani până la 30 ani, apoi cauzele principale ale deceselor, apoi populaţia la ultimul recensământ şi sporul aproximativ ulterior al populaţiei.

Controlul boalelor molipsitoare.— Fiecare oraş va aplica măsurile de profilaxie contra difteriei (anghinei) şi variolei, făcându-se vaccinarea în fiecare an contra variolei şi imunizarea contra difteriei, în proporţia de 90 la sută a naşterilor anuale.

Se vor încuraja şi înlesni declararea boalelor contagioase şi dacă se poate, la fiecare caz o soră de ocrotire, bine pregătită va da sfaturi familiei pentru izolare, profilaxie şi la nevoie să dea îngrijiri. Fiecare oraş va avea un laborator şi serviciu de cercetări medicale pentru diagnostizarea cazurilor de boli contagioase, care nu pot fi îngrijite la domiciliu.

Boalele venerice, vor face obiectul celor mai bune măsuri de apărare, educative, recreative, legale, medicale şi sociale. In fiecare oraş va fi o clinică, unde tratamentul gratuit sau plătit se va face astfel ca nici un bolnav să nu rămână neîngrijit.

Un serviciu oficios va urmări cazurile declarate pentru asigurarea continuităţii tratamentului gratuit sau plătit.

Tuberculoza, cere un program bine hotărît şi cooperarea medicilor, asociaţiilor private, serviciului higienei şi locuitorilor. Publicul trebue să fie educat să cunoască importanţa vieţei sănătoase şi normale, să-şi crească copiii după preceptele higienei — să trăiască în aer liber, să se joace la soare.

Vor fi în fiecare oraş consultaţii clinice pentru examinarea, diagnosticarea şi sfătuirea persoanelor ce se cred atinse de tuberculoză.

Oraşul va îngriji să fie clase pentru copii plăpânzi, cu săli speciale, program de muncă deosebit, repaos şi regim alimentar substanţial; apoi în timpul verei, copiii cu greutate sub-normal, sau expuşi contagiunei vor fi trimişi la ţară.

Se vor face înlesniri de şedere în spital pentru cazuri uşoare, pentru cei înaintaţi, prevederi pentru ajutorarea la eşirea din sanatorii.

Pentru igiena maternă, fiecare oraş va avea un program ca să înveţe pe mame câtă importanţă are supravegherea medicală din primele luni ale sarcinei, făcându-se înlesniri clinice sub supravegherea unui mamoş cu experinţă. Un serviciu de surori, va ajuta pe mame în perioada dinaintea naşterei, ajutându-le apoi la facere, cu un preţ omenos sau, la nevoe, gratis.

Protecţia pruncilor şi copiilor mici va fi asigurată, prin vizitarea în cele 2 săptămâni după naştere, de către „surori“, iar în clinică, medicii şi surorile vor face educaţiunea mamelor asupra îngrijirilor ce trebue să se dea copiilor.

Oraşele se vor îngriji mai departe de copii şi între 2—5 ani, imunizându-i contra anghinei difterice, apoi vor asigura întrarea copiilor la şcoală în bună sănătate, iar defectele fizice şi mintale vor fi corijate.

Şcolarii şi şcolile vor fi obiectul grijei deosebite a comunelor. In fiecare comună, trebue ca cel puţin odată în cursul vieţei şcolare să se facă examinarea medicală, completă a fiecărui şcolar. La noi un bun început a fost făcut de d. Dr. Dominic Stanca. Cercetarea fizică se va face după un sistem „Standardizat“, pentru a se putea compara rezultatele.

Invăţământul higienei va fi desvoltat astfel ca să-i intereseze pe elevi şi să se menţină bunul echilibru între o bază sănătoasă de învăţământ şi stimularea formării obiceiurilor personale.

Clădirile şcolare vor fi construite după cerinţele higienei şcolarului, cu atenţie deosebită pentru: latrine, lavabouri, săli de baie; apoi terenul pentru joc; luminatul natural şi artificial în toate sălile; menţinerea unei temperaturi şi ventilări potrivite.

Higiena alimentelor. — Aprovizionarea laptelui pentru oraş se va face numai dela vaci sănătoase. Trăind curat; mulgerea se va face de persoane sănătoase, în vase curate, ceiace se va controla în mod inteligent.

Apărarea contra epidemiilor ce se transmit prin lapte se va face prin pasteurizarea întregului lapte consumat.

In aceste sfaturi ce se dau oraşelor, se recomandă apoi să se tindă la stabilirea unei conştiinţe sanitare individuală şi colectivă, căutându-se să se facă o legătură între public faţă de răspunderile şi actele serviciului sănătăţei publice.

Intre organizaţiile particulare şi cele publice trebue să domnească cea mai frăţească cooperare.

Vom ajunge şi noi să punem sănătatea obştească mai presus de ambiţiile şi setea de căpătuială a oamemilor pătimaşi, împărţiţi în partide.

E timpul să ne reculegem şi să căutăm căile cele drepte şi singurele care vor duce la propăşirea neamului.

Dr. D. A. Olaru

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

Zece sfaturi pe săptămână

1. Dintre toate florile, floarea omenească — omul — are cea mai mare nevoe de soare. Nu fugiţi de soare!

2. Unde nu intră soarele, intră doctorul şi moartea.

3. Dimineaţa, dupăce vă sculaţi, deschideţi ferestrile şi lăsaţi patul nefăcut să fie aerisit timp de jumătate oră.

4. Nu măturaţi cu mătura neudată. E mai bine să ştergeţi praful cu o cârpă udă.

5. Nu scuturaţi hainele, covoarele, păturile etc. în casă.

6. Aerisiţi cel puţin 2 ore pe zi toate camerile.

7. Faceţi cel puţin un ceas pe zi plimbare la aer curat. Respiraţi pe nas.

8. Nu vă îmbâcsiţi odăile cu covoare, perdele şi mobilă grea.

9. Văruiţi cel puţin de 4 ori pe an camerile voastre. Spălaţi cu apă caldă şi leşie cel puţin odată pe săptămână pardoselile.

10. Umblaţi vara cu haine uşoare, de culoare deschisă, iar iarna cu haine călduroase, de culoare închisă.

MARIA DIN MAGDALA

Cobora aproape din fugă cărarea şerpuită a muntelui, cu poalele vestmântului fluturând în lături, ca nişte aripi negre ce-şi acăţau din când, în când, vârfurile mătăsoase de crecile mai lungi ale cedrilor, crescute în curmezişul drumului. Se opria atunci în loc şi descurcându-le iute cu degetele albe, îşi arunca privirea nedumerită înnapoi, spre Golgotha, unde se înălţa pe albastru cerului în trei părţi, neagră şi pustie, crucea patimilor.

Şi ochii plânşi se întorceau fără frică, mângâind cu luminile lor verzi, pline de milă, lemnul negru al crucii se părea şi mai mohorît sub lumina soarelui.

Par'că-l vedea din nou răstignit, cu braţele întinse în lături şi cu capul lăsat uşor în jos spre mulţimea turbată, care urla ca de moarte, cu isbucniri de ură în glas; palmele, străpunse la mijloc de vârful cuelor ascuţite, pe care picurau dealungul, strop cu strop, sângele nevinovat...

Işi şterse în fugă fruntea îmbrobonată de sudoare, şi strângând mai apăsat la subţioară coşul cu ouă, porni din nou...

Jos, la poalele muntelui, Ierusalimul se întindea leneş în bătaia soarelui, cu sclipiri albe ici, colea, printre verdeaţa pomilor. Cerul fără pic de nori se unea în zare, limpede şi albastru, cu marea neclintită; şi din toată limpezimea lui, razele soarelui se cerneau în unde strălucitoare, peste întreaga fire...

Incetinându-şi pasul, gândurile-i se aştern curate, aduse par'că de unda lină a vântului ce începuse să alunece printre frunzele pomilor, legânându-le încet, şi aducând, odată cu bătaia lui, mireasma dulce a florilor de cedru.

Magdalena plecase din Ierusalim dis-de-dimineaţă, mergând la mormânt, sus pe munte, şi având cu ea un coş cu ouă, ca să împartă din ele la fiecare drumeţ pe care-l va întâlni, câte unul — aşa cum era obiceiu în zilele de sărbătoare. Fiind prea de dimineaţă, străzile oraşului erau pustii, iar pe cărarea muntelui până la Golgotha, nu întâlni pe nimeni. Când ajunse sus, zorile începură să se arate pe culmea cerului, ca o geană de foc din ce în ce mai roşie, în sclipiri de flacări pe apa albastră a mării. Aerul rece al dimineţii îi înviară ochii şi-i răcorea obrajii aprinşi.

Cu un tremur uşor, dat de îndoiala şi de teama care îi sbuciumau sufletul, se apropie Magdalena de groapă, şi aşezându-se în genunchi pe lespedea rece turnă în cele patru colţuri ale gropii din aroma de crini.

Şi în timp ce bătăile inimii svâcneau adânc, lacrimile îi curgeau în picuri calzi din ochii ei frumoşi, lunecând în jos pe piatra netedă ce închidea mormântul.

Pleoapele se închideau încet, pe nesimţite, ca la un copil, sub mirosul tare al aromei amestecat cu acel de pământ săpat, iar sub umbra lor, ochii îşi văzură din nou fericirea de altădată, ce li-se păreau acum trăită în fundul minţii, ca un vis. In glasul ei de femee, şoptit printre lacrimi, se închegau rupte din puterea sufletului, durerea şi mila. Durerea pentru fiinţa lui Dumnezeiască ce suferise batjocoriri de moarte, fără să zică un cuvânt de ură; răspunzând duşmanilor doar cu zâmbetul privirilor senine si albastre ca şi cerul dedeasupra, iar mila, mila pentru sufletul său nevinovat canonit pe cruce între doi tâlhari. Par'că-l aude şi acum ca atunci când a şoptit rugător şi blând, cu buzele arse de sete şi de chin:

— Apă, daţi-mi apă!

Şi i-au dat slujitorii lui Pilat, în loc de apă, vin amestecat cu fiere, ca să-l chinue mai mult. Isus n'a zis nimic cu răutate; a deschis ochii, cu privirile tot aşa de bune şi dumnezeeşti ca întotdeauna, şi a murmurat, dându-şi sufletul:

— Iartă-le, Doamne, că nu ştiu ce fac"!

Apoi, l-au împuns cu suliţa în coaste, slujitorii nelegiuiţi şi din rana adâncă a curs un şuvoi roşu de sânge, pe care-l vede ea şi acum în jurul crucii de lemn.

Şi femeea plânge încet, aproape pe şoptite, stăpânindu-şi durerea în timp ce buzele, fără urmă de sânge, sărutară mereu locul alb, spălat pe piatră, de stropii lacrimilor. Deodată în liniştea dimineţii prinse să străbată un glas deabea auzit, ca venit de departe.

Magdalena se ridică iute, cu privirile nedumerite, uitându-se în partea de unde venea glasul.

Pe cărarea adumbrită de cedrii, se desprinse, ca un abur venit de sus, făptura Mântuitorului.

Intâiu, toţi se uitară nedumeriţi la ea, nevenindu-le să creadă minunea asta.

Dar povestindu-le cum se întâlnise cu Isus, Magdalena luă nahrama roşie ce era deasupra coşului, şi le-o arătă. Atunci ouăle, dedesubt rămase roşii ca nişte bucăţi de jar cu luciri de flacări în rotunjimea lor.

— Darul tău şi minunea ta sunt astea, Dumnezeul meu, vorbi femeia fără strop de lacrimă sub geană şi cu glasul limpede neşovăit, ca şi cum ar fi ştiut mai demult că are să se întâmple aşa.

Ucenicii sărutară toţi nahrama, în cele patru colţuri şi îngenunchind în faţa chipului lui Isus, luminat de o candelă, prinse să şoptească rugăciunile sfinte, încet de tot, ca ceva dumnezeesc, cu glasurile înfiorate de amintirea lui.

Şi undă după undă, vorbă după vorbă, melodia cântecului creştea în isbucniri de bărbăţie, se încrucişa mai vârtos în suflete, plămădită din izbândă şi durere, fără patimă şi fără ură; iar din tot înţelesul lor inimile nu prindeau decât Dumnezeirea. Şi încet, cântecul creştea. Sufletele se apropiau în isbucniri de vifor, iar învăţătura lui Hristos pornea năpraznică, fără zăgaz, ca din mii şi mii de piepturi, spre cele patru părţi de lume... Şi cu cât creşteau vocile duşmanilor dimprejur, cu atât melodia sfântă clocotea deasupra, o întrecea sub adevărurile spuse, copleşind-o ca pe ceva netrebnic, într'o vâltoare adâncă, o frunză galbenă şi moartă pe aripile vântului care aduce ploaea de belşug...

Şi în timp ce melodia se strecura limpede, cuvânt cu cuvânt în auzul tuturor, poate până sus la mormânt, Magdalena îngenunchiată în mijlocul ucenicilor plângea încet, fără şoaptă, cu ochii duşi la nahrama, în cutele căreia sub lumina slabă, chipul „Lui“ părea tăcut şi trist, aşa cum îl văzuse. Nu zicea nici o vorbă, doborîtă de amintiri, doar gândul senin şi drag o ducea iarăşi în grădina Măslinilor, sub lucirile ochilor lui blânzi; iar acum gândul durerii şi al morţii o întorceau din nou, sus la mormânt, în preajma crucii de lemn a cărei umbră, sub luminile piezişe din amurg, se lungeau mereu, tot mai mare, aproape nesfârşită, deasupra codrilor de cedru, deasupra mării, deasupra pământului tăcut şi răbdător, vrând par'că să înlănţue cu braţele ei mohorîte, toată bucuria şi toată minciuna omenirii, acolo sus, pe vârful Golgotei...

George Dorul Dumitrescu

Noul guvern

In numărul trecut al gazetei am dat şi noi ştirea că M. S. Regele a încredinţat conducerea ţării d-lui general Averescu, şeful partidului poporului. Din noul guvern fac parte şi trei fruntaşi ai partidului naţional, d-nii Goldiş, Lupaş şi Ion Lăpădatu şi astfel, se poate zice că noul guvern s'a format din întovărăşirea partidului poporului şi a unei însemnate părţi a partidului naţional.

Incă în cele dintâi zile s'a publicat programul de muncă al guvernului, un program, a cărui înfăptuire, va însemna fără îndoială un vădit progres în ce priveşte întrărirea în toate privinţele a ţării. In legile aduse de guvernul trecut se vor face mici schimbări, cari toate urmăresc o desăvârşire a lor spre binele tuturor cetăţenilor.

Se vor face schimbări şi în taxele de vamă, dar prin aceste schimbări se va sprijini comerţul şi industria ţării. Se vor îndrepta toate greşelile făcute în legătură cu reforma agrară, aşa încât această reformă să fie într'adevăr o înfăptuire a legii aduse sub trecuta cârmuire a guvernului Averescu. Se vor face, însfârşit, toate sforţările pentru întărirea armatei.

Cea dintâi condiţie, ca noul guvern să-şi poată înfăptui programul, este buna rânduială în ţară. Guvernul declară că orice încercare de-a se turbura ordinea, va fi împiedicată. „Dupăcum am ştiut, fiind în opoziţie, — spunea declaraţia guvernului, — să nu confundăm opoziţia cu turbulenţa, tot asemenea, deţinând noi puterea, vom şti să facem a se respecta ordinea după pilda pe care am dat-o.“

Gazeta noastră n'a făcut, şi nu va face nici în viitor politică de partid. Politica noastră este politica ţării şi a neamului. Noi am încrestat totdeauna faptele bune, oricare ar fi fost partidul care le-a săvârşit.

Deaceia, şi programul guvernului îl încrestăm conduşi de dorinţa sinceră, ca el să fie înfăptuit. Credem, că va fi spre binele ţării dacă guvernul d-lui general Averescu va fi un guvern statornic. Faptele mari, prin cari se întăresc temeliile statului, se săvârşesc întotdeauna la umbra păcii şi a bunei rânduieli.

Viitoarele alegeri vor dovedi, întrucât noul guvern al M. Sale se bucură şi de încrederea ţării. Dacă voinţa poporului va întări voinţa M. Sale, noul guvern va avea prilej să scrie o pagină de muncă glorioasă în istoria ţării.

Articole de frumuseţe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubuliţelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiţi cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albeşte pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Ii complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.

Impotriva **sudoarei** şi **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc. întrebuinţaţi **„Persudor“** preparat ştiinţific. Flac. lei 65 — 2 flacoane lei 125.

Impotriva **părului supărător** la **Femeie** sau bărbat dela subsuori, de pe braţe, picioare, etc. Intrebuinţaţi praful englezesc **„Radium“, care curăţă părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85— 2 cutii lei 160.

Impotriva *căderei părului,* mătreţei, *insectelor din cap* (păduchi), etc. întrebuinţaţi săpunul în praf cu *Gudron* medicinal *Capilar* (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereţi aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 43—36—13

Ştirile Săptămânii

Fiecare cititor al nostru trebue să treacă la fapte, căci prin procedeul acesta să sprijină în adevăr presa puternică românească şi cinstită, care să impune, să predomine presa neprietină năzuinţelor demne româneşti. Fiecare cititor al nostru are o datorie de conştiinţă să ne aducă un nou abonat şi să subscrie acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“. Suntem sătui de nepăsare; vrem înţelegere deplină pentru înfăptuirea adevărului prin tiparul unui civilizat cotidian românesc la Cluj cât mai curând.

D-L GENERAL N. PETALA, directorul foaei noastre se află la Paris, pentru mai multă vreme.

D-sa a avut o lungă convorbire cu d-l Painlevé, ministrul de răsboi al Franţei şi apoi în întrevedere cu generalul Weygand.

P. S. PATRIARHUL Miron Cristea va vizita încurând Târgovişteа. In biserica mitropolitană din acest oraş tocmai acum se fac reparările trebuincioase. Biserica va fi din nou zugrăvită de cei mai buni zugravi bisericeşti ai noştri. La toamnă apoi va avea loc sfinţirea ei, în mijlocul unor înălţătoare serbări.

A INCETAT din viaţă principesa Alexandrina Ghica, soţia scriitorului şi omului politic Ion Ghica.

Ea a murit în vârstă de de 96 de ani, şi-a fost înmormântată la Ghergani acolo unde a fost înmormântat şi Ion Ghica.

Trebue notat că până acum câţiva ani, primea în casa ei boerească dela Ghergani, pe musicanţii noştrii cei mai de seamă, şi împreună cu ei, bătrâna principesă făcea muzică, fiind o mare muzicantă.

Moartea Alexandrinei Ghica, aduce doliu în multe familii româneşti cu nume istoric.

MUZEUL militar din Bucureşti va trimite la Paris, la Londra şi la Roma, câte o colecţie de planşe, reprezentând armata română în războiul european.

BIBLIOTECA Universităţii din Cluj, ajunsă la un renume european prin bogăţia de cărţi şi manuscrise ce posedă, a dat publicităţii o listă a achiziţiilor făcute în cursul anului trecut, care sunt următoarele:

Biblioteca a sporit cu 12.383 volume, 2.813 teze de doctorat 5.498 anuare universitare şi şcolare, 2.613 publicaţii mai mici, 2.413 volume de reviste şi 706 volume de ziare.

Colecţia vechilor cărţi româneşti a sporit prin cumpărări cu 6 opere din secolul XVII, 24 din secolul XVIII şi 10 din secolul XIX. Intre acestea sunt şi trei unice.

Dela 1919, de când a fost luată în primire de români biblioteca a sporit sub conducerea d-lui director Barbu cu 71.494 volume tipărite, 455 cărţi vechi până la anul 1830; 10.553 volume de reviste, 1.646 volume de ziare, 5822 teze de doctorat; 6672 anuare universitare şi şcolare; 14.230 publicaţii mai mici, 111 hărţi şi 139 reviste singulare.

In 1921 s'a înfiinţat în edificiul bibliotecii şi o bibliotecă pentru copii, care numără 6000 de volume. Aceasta a sporit în cursul anului 1925 cu 520 volume şi 139 reviste.

Numărul cititorilor a fost în anul trecut de 124.508; s'au citit 102.976 volume şi s'au împrumtat 13.445.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuşi

Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

PODGORENII din întreaga ţară vor ţine zilele de 23 şi 24 Aprilie un mare congres la Iaşi, prezidat de mitropolitul Pimen.

Vor asista şi delegaţi ai celor patru universităţi din ţară cum şi reprezentanţi ai ministerelor de agricultură, sănătate şi finanţe, de oarece se va discuta la congres combaterea alcoolismului.

Dimineaţa se va oficia un tedeum la mitropolie. Şedinţa de deschidere va avea loc după amiază, la orele 3, în sala Teatrului Naţional şi va fi prezidată de mitropolitul Moldovei.

IN CURAND va apare în Bucureşti revista „Poesia“ sub conducereă d-lui Căp. Dem. Zavalide str. Armenească No. 1. Programul ei va fi: 1. Poezii inedite ale poetilor noştri de seamă. 2. Traduceri din poeţii însemnaţi străini. 3. Studii asupra poeţilor români şi străini şi 4. Note asupra mişcării literare româneşti.

LA MANASTIREA Agapia (Neamţ), se află monarhul Mardarie Vlahuţă, — fratele marelui poet Alexandru Vlahuţă, — bătrân de peste 70 de ani, slăbit de puteri şi lipsit aproape cu desăvârşire de vedere.

Intr'o scrisoare pe care cuviosia sa o trimite d-lui prof. dr. N. Paulescu, în cuvinte pline de o dureroasă duioşie şi de legitimă jenă, monahul Mardarie imploră caritatea publică.

Atât pentru bătrâneţele sale cât mai ales în memoria marelui său frate, ne asociăm acestei dureroase chemări şi rugăm pe cei buni să trimită obolul lor monahului Mardarie Vlahuţă, la mânăstirea Agapia, jud. Neamţ.

D. N. STANESCU, comerciant din Câmpina, a donat un milion lei pentru ridicarea unui local de şcoală profesională în comuna Poiana-Câmpina (Prahova).

Această faptă bună vorbeşte de la sine.

IN ANUL 1924 populaţia din Romănia a consumat 2.800.000 hectolitri vin, 825.000 hl. rachiu şi 4.724.470 hl. spirt, în afară de alcoolul produs de 40.000 cazane ale locuitorilor din 5089 comune. Calculat în bani, valoarea alcoolului fără nici un rost, atinge suma de 11 miliarde 627 milioane 300 mii lei, care formează două treimi din valoarea grâului consumat în cursul aceluiaş an. Şi când ne gândim că pe această sumă s'ar fi putut construi 6000 şcoli rurale, 1500 spitale şi 3000 bănci populare...

ŞTIRI SOSITE de peste Nistru anunţă că autorităţile sovietice din pretinsa republică moldovenească au dispus desfiinţarea mânăstirilor, silind pe toţi călugării la munca câmpului sau prin ateliere.

Această decizie a provocat mare agitaţie în lumea credincioşilor.

IN DREPTUL suburbiei Lipcani, doi spioni bolşevici, după ce trecuseră Nistrul, fiind observaţi de grănicerii Ion Vasile şi Stan Nicolae, dela pichetul Cerna, s'a încins o luptă între ei. Unul din spioni a fost împuşcat, iar celălalt a dispărut după ce a aruncat două granate.

Asupra celui omorât s'au găsit două revolvere, o granată şi multă corespondenţă. Siguranţa a arestat mai mulţi bolşevici.

Peste 20 de indivizi s'au aruncat pe malul rusesc la capul podului, strigând în ruseşte cuvinte neînţelese şi aruncând granate.

LA CAMPENI, în Munţii Apuseni, în Sâmbăta Paştilor a încetat din viaţă venerabilul protopop Iosif Gomboş. El este nepotul lui Avram Iancu şi timp de 38 de ani, preotul Gomboş, a luptat ca un mare patriot pentru scumpii lui moţi.

Prin moartea lui se pierde un bătrân de mare valoare. Dumnezeu să'l erte.

LA CHIŞINAU, s'a deschis o expoziţie de păsări şi animale mici de casă (epuri de casă, câini, etc).

Expoziţia este organizată de sindicatul agricol din Chişinău.

IN INTREAGA ţară sunt 8966 sate. După ţinuturi acestea sate se împărţesc în chipul'următor: Basarabia are 1751 sate, Transilvania cu Banatul, Crişana şi Maramureş are 4122 sate. Bucovina are 336 sate, Vechiul Regat are 2768 sate.

AVIZ!

Am onoare a face cunoscut onor. public, că fiind solicitat în diferite rânduri, m'am hotărît să reiau din nou premierea clienţilor mei. Vor fi premiaţi toţi cumpărătorii mei în intervalul din 15 Martie până la Paşti. Vă rog deci să nu pierdeţi această ocaziune rară.

Am în depozit: parfume, articole de toaletă, ciorapi, mănuşi, dantele, broderii, lucrări de mână, bumbac şi totfelul de mărunţişuri.

Vânzări de păpuşi în orice preţ acceptabil.

Cu toată stima

LUDOVIC ALBISY

Calea Victoriei 10

Broderie! :—:—: Expoziţie de păpuşi!

Un cotidian românesc şi acela al unui partid politic nimicit de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina“ din Cluj.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Basarabia economică în Cadrul României Mari

Sub acest titlu, d. Teodosie Stirbu, secretarul general al Camerei de Comerț din Chișinău, a început ciclul său de conferințe referitoare la situație economică a Basarabiei Dăm un scurt rezumat al conferinței d-lui Știrbu.

Cu 15 veacuri înaintea lui Hristos exista un schimb de mărfuri între popoarele ce locuiau în Basarabia de astăzi cu fenicienii, veniți din Orient și cari au înființat colonii aci, dintre care cea mai importantă a fost Ofiusa (astăzi Cetatea-Albă). Prin veacul al X-lea, înainte de Hristos, grecii veniți odată cu incursiunea regelui Dariu, izgonesc pe fenicieni din Basarabia și transformă Ofiusa într'un puternic port militar denumindu-l Tiras. De aci grecii încep a-și extinde activitatea comercială în întreaga Basarabie, înființând o serie de orașe, dintre care cel mai important a fost Epolium (astăzi Ismail). Prin secolul al IV-lea, înainte de Hristos, Filip al II-lea și mai târziu Alexandru-cel-mare al Macedoniei, trecând Dunărea, învinge pe sciții cari locuiau pe atunci în Basarabia de astăzi. Fiind nevoiți a părăsi Basarabiei, sciții trec Nistrul și se așează între Vistula și Volga, iar în locul lor vin geții și dacii, cari prin secolul I înaintea lui Hristos întemeiază un puternic stat sub denumirea de Dacia, cuprinzând Basarabia, Bucovina, Moldova, Muntenia, Oltenia, Ardealul, Banatul și Maramureșul. Deținând gurile Dunării, dacii, printr'o politică prudent condusă, reușesc a controla aproape tot comerțul internațional dintre Asia centrală și Europa occidentală. Datorită acestui comerț intens, agricultură și industria se desvoltă, se ridică starea materială și intelectuală a locuitorilor, țara e înzestrată cu un însemnat număr de orașe și cetăți, construite de arhitecți și ingineri proprii, se formează o armată regulată, condusă de ofițeri bine inițiați în artă militară, cu care au avut mult de luptat la începutul scolului I și celui următor, legiunile române.

In anul 106, Dacia fiind cucerită de împăratul Traian, întreaga viață economică a Basarabiei trece sub influența Romei. Mai departe, conferențiarul descrie năvălirile barbare, influența ce a avut-o în economia Basarabiei, oprindu-se apoi mai pe larg asupra întemeierei Principatelor Române și comerțului lor cu orașele germane și italiene (în special cu Veneția și Geneva).

Prin veacul al 15-lea, Marea Neagră, devenind un lac turcesc, comerțul basarabean se limitează mai mult la un schimb de mărfuri cu țările vecine: Polonia, Ungaria, Rusia și Turcia. După ce descrie influența negativă a Domnilor Fanarioți asupra stării economice a Basarabiei, conferențiarul trece la descrierea împrejurărilor în care s'a făcut ocuparea Basarabiei de către ruși și a consecințelor ei economice. Războiul mondial și politica ultra naționalistă a guvernului rus duce la nemulțumirile interne, terminându-se cu revoluția din Februarie 1917.

D-l Știrbu a terminat conferința descriind evenimentele petrecute atunci în Basarabia; arătând importanța actului Unirii a Basarabiei cu patria-mamă din Martie 1918 și perspectivele ce i se deschid în vitor în noua organizare economică. *C. U.*

Proectul unei noui linii ferate la noi

S'a mai vorbit în „Cultura Poporului“ de necesitatea unirei printr'o linie ferată centrală a nordului și centrului Basarabiei cu Dunărea, linie care ar servi la scurgerea tuturor produselor solului basarabean în porturile Chilia-Nouă și Ismail și care ar pune capăt doleanțelor acelora cari cred că salvarea situației gospodărești a Basarabiei o poate face numai reluarea relațiilor cu Rusia Sovietică, care ar deschide calea spre Odesa. Se știe însă că rușii înșiși deși aveau Odesa la îndămână, totuș s'au gândit la această linie ferată și au și făcut terasamentul ei de la Arciz la Ismail. D-l inginer Gheorghiu în ziarul rus din Chișinău „Viața Noastră“ publică un articol foarte documentat despre această linie ferată, propunând însă o altă direcție, în loc să se îndrepte terasamentul Arciz-Ismail, d-sa propune o linie ferată Traian-Val-Ismail și una Ismail-Chilia-Nouă, urmând litoralul Dunării, ceeace ar realiza și apărarea terenurilor dintre lacurile Catalabug și Chitai și le-ar scoate din inundabilitate, făcându-le mai producătoare.

Calea ferată Traian-Val-Ismail ar avea o lungime de 300 km., ar fi servită de 16 gări și n'ar costa decât un miliard și cincizeci de milioane, ceeace cu valuta de azi este puțin.

Calea aceasta ferată, după opinia d-lui inginer Gheorghiu trebue să fie îndată construită pentru motivul că în această regiune unde trebuesc făcute 3500 km. sosele bine pietruite, pietrișul nu poate fi adus decât pe calea ferată. Chiar acum pentru pietruirea șoselelor ce sunt în lucru în Basarabia se va aduce cu mari greutăți piatră de granit din Dobrogea.

D-l Gheorghiu arată, că dacă aducerea pietrișului pentru aceste 3500 km. de șosea necesară Basarabiei s'ar face cu căruțele, ar costa șasesprezece miliarde ceeace prin deschiderea liniei ferate Traian-Val-Ismail-Chilia-Nouă, s'ar realiza o economie enormă. Construirea acestui drum de fier ar trebui să se înceapă în 1927 ținând socoteală și de faptul că locuitorii din cauza recoltelor rele ar lucra la terasament, transporturi, salahorie, realizând în timpul lucrărilor o sută și cincizeci de milioane, care ar însemna un mare câștig pentru ei.

Cum cu deschiderea liniei ferate s'ar putea începe și construirea șoselelor, locuitorii ar putea lucra și la ele, făcând și un izvor de bogăție.

Ținând seama de interesele vitale ale Basarabiei ar trebui neapărat de luat măsuri ca realizarea liniei ferate să devie cât mai curând o realitate. *C.*

Din Bălți

Simpaticul și neobositul episcop al Hotinului Visarion depune o deosebită muncă pentru îmbunătățirea lucrurilor în noua Sa Eparhie. In curând se împlinesc trei ani de când I. P. S. Sa a venit în Bălți și de pe acum se constată rezultatele bune, care dovedesc, că P. Sf. Sa are destul talent ca organizator. Și se pricep ela lucru într'o Eparhie nouă, unde trebue deosebit tact și cunoștințe solide pentru organizarea și înființarea tuturor organilor necesare. Noul consistor duhovnicesc în prezent lucrează în deplin acord cu dispozițiile Preasfinției-sale; școala de cântăreți din mănăstirea Dobrușa peste doi ani va da primii absolvenți, cari vor completa parohiile cu cântăreți pricepuți și bine pregătiți pentru menirea sa. Catedrala din Bălți, construcție nouă, credem, peste unu sau doi ani va deveni o frumusețe pentru orașul nostru cel sărac în biserici. Pentru căminul preoțesc s'a cumpărat loc și în viitorul apropiat, credem, că preoții veniți în Bălți pentru diferite nevoi personale și de serviciu nu ar mai găzdui prin hanuri evreești și otele, care nu corespund demnității preoțești.

O deosebită atenție Vlădica arată corului catedralei; lipsa de un bun și priceput conducător a corului mult a amărît pe Vlădica, care cunoaște bine muzica bisericească. Mi se pare, că Preasfinția-sa și în privirea aceasta e satisfăcut, având nou conducător al corului pe diaconul Luca Harcolu, un om talentat și amator de muzica bisericească. Sub conducerea lui Harcolu, corul catedralei în ziua de 10 Martie a dat un concert religios din mai multe bucăți foarte bine cântate.

La acest concert religios a luat parte multă lume din Bălți și mulți preoți din apropierea orașului. Lumea asistentă a rămas pe deplin mulțumită. O deosebită plăcere a făcut publicului cântarea „Doamne strigat-am“ eu cananarh și axionul sf. Cruci, muzica de Urceaninov.

E bine înțeles, că lucru în eparhia Hotinului e încă foarte mult. Dorim din toată inima Preasf. Visarion sănătate, voie bună, ajutor dela Dumnezeu și succes la muncă. Credem, că dacă Preasf. Visarion va sta mult timp în Bălți, Eparhia Hotinului, situată în nordul Basarabiei, va deveni un solid centru de cultură spirituală, un far național românesc și o gospodărie modernă exemplară. E adevărat, că odată cazul eparhiei, pus pe patru roate solide de Preasf. Visarion, va merge treptat înainte spre progres.

Prof. Ec. St. S. Bălteanu

Din Tarutino

In coloniile din sudul Basarabiei, cultura românească se afirmă din ce în ce mai mult. In orășelul Tarutino, unde stilul caselor te duce cu gândul departe în Bavaria de unde au emigrat acești coloniști, în căutarea unei patrii cu un pământ mai binecuvântat de Dumnezeu, este un „Cerc cultural românesc“ înființat de o mână de oameni veniți de peste Prut. Mărgăritarul literaturei române, adunat în cele mai alese volume, este gustat cu multă plăcere de minoritari.

Prin neobositul sf. sa Gh. Gall, preotul plășei Decebal, „Cercul cultural românesc“ stă în mijlocul coloniei, ca un far puternic de cultura românească.

Pentru ajutorarea copiilor săraci dela școala primară ortodoxă, s'a organizat un comitet de doamne, în frunte cu d-na Cleo Gall care și-a înțeles chemarea pe meleagurile Basarabiei.

Nu de mult s'a dat la Tarutino o frumoasă serbare de elevii și elevele școalei primare.

D-l Ionescu-Popă, învățător, a arătat rolul școalei primare care e chemată să pună piatra fundamentală la consolidarea neamului românesc.

S'au jucat apoi de elevi cu un rar succes piesele: „Mana vacilor“ și „La noi în sat.“

Serbarea a fost încheiată de d. revizor școlar Popescu-Arciz, care a arătat importanța serbărilor din punct de vedere instructiv educativ și național. A adus vii mulțumiri d-nei și d-lui Gall pentru munca depusă și învățătorilor din Tarutino, cari și-au înțeles înalta lor misiune.

Din suma realizată 35.000 lei s'au îmbrăcat 34 de copii săraci. *N. S.*

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Burdusaci (Tecuci)

In 21 Mrt. s'a ținut în comuna noastră o ședință a cercului cultural învățătoresc.

Dimineața s'a oficiat slujba bisericească iar răspunsurile liturgice le-a dat corul, compus din elevii școalei și din adulți, condus de d. înv. C. Dimoftache. Se distingea mai ales, în diferite soluri, d-șoara înv. Virginia Vasiliu.

La sfârșit d. înv. D. Scântee, a vorbit credincioșilor despre legătura ce trebue să fie între scoală, familie și biserică.

Apoi d-nii învățători s'au întrunit în ședință intimă unde d-șoara înv. Virginia Vasiliu a ținut cu elevii cl. II o frumoasă și bine reușită lecție de istorie. D-l înv. D. Mucenica și-a desvoltat subiectul despre „Munca și repausul“.

După amiază, s:a ținut ședința publică în noul și frumosul local de școală de curând gătit. D. Mucenica a vorbit despre împroprietărire și votul unic.

D-l înv. C. Dimoftache, directorul școalei dimpreună cu d-ra Virginia Vasiliu, au organizat o frumoasă serbare școlară.

Elevii au jucat piesa teatrală „Arvinte și Pepelea“ de Alecsandri, având o reușită destul de bună.

Iată deci o școală unde se muncește cu rârnă pentru cultura și propășirea poporului. Iată un sat norocos!

Ce bine ar fi de s'ar găsi cât mai mulți imitatori!

Dan

Din Bucșești-Cernu (Bacău)

Duminică 7 Martie a avut loc la școala noastră cercul cultural unde a luat parte toți învățătorii din împrejurimi.

După masă a avut loc în localul școalei o frumoasă serbare pregătită de d-l învățător Ioan I. Bibiri, directorul școalei. D-sa ne-a vorbit despre cea mai înaltă datorie ce o are omul în viață: „Mântuirea sufletului“.

A urmat apoi coruri și recitări executate de elevii școalei; s'a jucat piesa de teatru „Când calci jurământul“.

A vorbit și d. înv. Gh. Chirnoagă președintele cercului, despre scopul acestor adunări culturale și care a rămas pe deplin mulțumit de ceia ce a văzut la școala noastră.

Mulțumim d-lui Ioan I. Bibiri de felul cum d-sa știe să muncească pentru ridicarea bunelor vlăstare și luminarea satului nostru — îi dorim multă sănătate și spor la muncă.

V. T.

Din Doftana (Bacău)

In ziua de 21 Martie a avut loc, la școala din Cucueți, com. noastră serbarea cercului cultural învățătoresc „C. Boureanu“ Dimineață, s'a ținut ședința intimă, unde d-ra Jana Vartan a ținut o lecție de probă cu cl. II; d-ra Marioara Păslaru a conferențiat despre: „Metoda de predare a obiectelor în învățământ“. D-l Verdeș, directorul școlii a complectat aceste lecții.

După masă, s'a dat serbarea școlară. D-na Manolescu a vorbit despre „Ingrijirea vitelor și despre agricultură.“ D-l publicist N. Munteanu-Muntmarg a vorbit în cuvinte însuflețite despre „Pericolul străinismului“.

D-l N. Verdeș a arătat cum străinii exploatează pădurile de pe Valea Trotușului, lăsând pleșuvi munții milenari. Mai vorbește — în această privință — și d-l Manolescu, funcționar la serviciul technic. Pe lângă aceste conferințe, elevii școlii au recitat și au cântat diferite poezii și cântece, sub conducerea neobositei d-ne învățătoare Manolescu lăsând o frumoasă impresie și mulțumire sufletească.

N. Trotușanu

Din Buzeni (Botoșani)

In ziua de 21 Martie, cercul cultural învățătoresc „Cristești“ a ținut la noi, ședința sa lunară.

Dimineața s'a slujit la biserică.

După amiază, a urmat ședința publică, luând parte mulți săteni. Reușita morală a fost la înălțime. Au ținut cuvântări: preot înv. I. Carseu, Ioan Alexa și d. Mina D. Apostiu, iscusitul director al școalei primare din Buzeni.

In general putem spune că școala din satul Buzeni, este școala ce ne trebuie pretutindeni unde activitatea învățătorului nu se mărginește numai la buchirea cărței între cei patru pereți, ci lumina ce trebue să fie asupra poporului.

M. Gh. Bălan

Cum am cunoscut ziarul „Cultura Poporului“

Eram elev în cl. V la școala normală „Vasile Lupu“ din Iași. Sunt acum patru ani. La sfârșitul anului școlar, elevii acestei clase, am propus o excursie în cuprinsul Ardealului.

Bunul nostru director V. Todicescu ne-a aprobat. Am plecat cu bătrânul profesor de limba română Gh. Ghibănescu. Ținta noastră era ca să vizităm întâi Blajul, leagănul și focarul de cultură românească din trecut al Ardealului. Cu trenul am trecut munții pe valea Oltului. Era zi de lucru când am trecut munții, însă noi am prefăcut-o în zi de sărbătoare, cântând cântece patriotice. Moșu Ghibănescu (căci așa-i spuneam noi bătrânului profesor) era veșnic în mijlocul nostru, explicându-ne localitățile care aveau diferite însemnătăți. In sfârșit am ajuns la Blaj într'o după amiază. Obosiți cum eram, am luat-o cu toții înspre școala normală, unde trebuia să găzduim. Inainte de a cerceta și cunoaște marile biblioteci ale lui Timotei Cipariu am eșit câțiva să luăm ziare ardelene. Eram interesați să cunoaștem vr'un ziar potrivit chemării noastre dăscălești. D-l profesor mă roagă să-i aduc și d-sale „Cultura Poporului“. I-am adus iar d. profesor ne-a adunat pe toți în jurul lui și a început să ne citească cu voce tare într'o limbă pe care dela vlădică până la opincă ar fi putut înțelege, (așa de popular era scris) în el, viața culturală din tot cuprinsul țării și spunându-ne că e unicul ziar dela noi în felul acesta; ne sfătuește apoi că fiecare din noi să se aboneze căci ne va sluji ca o armă în contra întunericului și ignoranței care domină la sate. Astăzi sunt abonat și slavă Domnului. A fost deajuns ca să citesc acest ziar de două ori la adulți și serbări școlare, și acum nu pot scăpa de gospodarii știutori de carte și neștiutori din Cainari-Tighina, căci de câte ori mă întâlnesc în cursul săptămânii, mă întreabă dacă nu a venit foaia spre a le-o ceti. Unii din ei mi-au promis că dacă mai scapă de nevoile care le au acum datorită secetei care a bântuit cu furie pe aceste locuri, cam pe la sfârșitul lunei Iunie când vor strânge grâul, vor vinde câte un pud și se vor abona.

C. Manolache
înv. Căinari-Tighina

Higienă

Dr. D. I. Vasiliu, vegetații adenoide sau polipi în nas. (Imprimeria Fund. cult. „Principele Carol“, București 1925, 70 pag. cu multe și interesante figuri, Prețul 60 lei). In aceasta lucrare, scrisă frumos, îngrijit, pe înțelesul tuturor, autorul, expune o serie de cunoștințe despre vegetații adenoide, vegetații ce fac atât de mare rău în deosebi copiilor.

Părinții mai ales, profesorii și cei ce au în grijă creșterea copiilor, vor găsi în această carte pe care o recomandăm cu insistență, tot ce este în legătură cu subiectul: Semnele, complicațiile, tratamentul, cauzele, vegetațiilor adenoide, importanța din punct de vedere social, ce este de făcut, cum să-și îngrijească o mamă bună, copilul ca să nu capete vegetații adenoide și alte multe frumoase cunoștințe.

Dr.

ÎNCUNOȘTIINȚARE

S'a pus sub tipar și în curând va apare volumul „Ecouri“ — epigrame de I. Totu-Cerna și N. Giromora. Doritorii a și-l procura să anunțe din timp pe autori la adresa: strada Miron Costin 31, Craiova, numărul exemplarelor ce se vor tipări fiind foarte restrâns. Costul unui exemplar tipărit pe hârtie velină este 12 lei, plus transportul poștei.

Dela redacția noastră

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, având-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

Cu orice prilej, acei cari vă doare înfrângerea presei românești, arătați la prietini, la toți, că în Ardeal e:

Un cotidian românesc și acela al unui partid politic **înghițit de 29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voștri ați zidit școli de milioane, ziditi și un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăștie duhul șe aspirațiunile noastre curat naționale.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 38.

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. Ln finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă Lei 144.700
D-l inginer Lucaciu, București 5 acț. Lei 1100
Total Lei 145.800

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10. 73-62-16

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc. 41—98—23
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilagyi
Piața Unirii Cluj

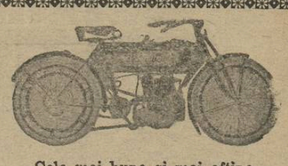
Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

Consume!
Eftine și bune
BIDINELE
ȘI PERII
NUMAI LA FIRMA:
Iuliu Müller
FABRICA DE PERII. — FOND. 1852.
CLUJ, STRr. NIC. IORGA 14.

S'a deschis
PANTOFĂRIA
Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Prăvălia de semințe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda. In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—12 ANTON JUDOVITS.

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 11. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
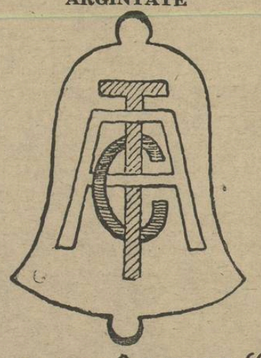
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

Pălării de domni
curăță, vopsește, calcă și formează
56—26—2
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Engros! En detail!
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINETATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Groman & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
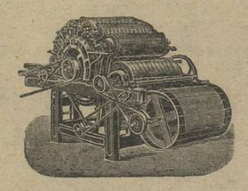
Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!
Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—5

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | Cluj, Duminecă, 18 Aprilie 1926 | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 157. Apare în fiecare Duminecă

Invățământul post-școlar

Legătura dintre forma de guvernământ a unui popor și cultura lui este un lucru mai presus de orice îndoială. Cu cât cetățenii unui Stat sunt mai luminați, cu atât e mai democratică forma de guvernământ. De aci rezultă, ca o lege, că democrația unui Stat e în funcție de cultura lui. Și să nu ne lăsăm înșelați în această privință de etichete aparente. Deși Suedia sau Norvegia au în fruntea lor un rege, oricine cunoaște cât de cât viața acestor două țări, e perfect încredințat că ele au realizat o democrație infinit mai sinceră, decât pretinsa democrație — de pildă rusească, — ce nu e de fapt decât cea mai cruntă tiranie. Evident că un astfel de fenomen nu putea avea loc decât la un popor așa de incult ca cel rusesc. Căci minciuna constituțională, ipocrizia vieții de Stat, nu se poate sălășlui decât într'o țară de ignoranți; cultura, învățământul e cel mai mare dușman al minciunii. Deci libertatea, democrația adevărată nu ne pot fi hărăzite de legi, cari pot fi foarte frumoase pe hârtie, dar veșnic călcate în picioare, batjocorite, când e vorba să fie aplicate. Nu legile ne asigură așa dar bunurile supreme ale vieții cetățenești, ci cultura. Cine iubește democrația, trebue în primul rând să răspândească știința de carte cât mai larg în toate păturile poporului.

Pătrunse de acest gând, o serie întreagă de state cu adevărat democratice — indiferent dacă eticheta lor externă este: imperiu, republică sau regat și-au îndreptat toată atenția lor asupra problemei învățământului, tocmai pentru a adânci această democrație, pentru a o înfăptui în forma ei cea mai desăvârșită. In fruntea tuturor țărilor a pornit în această direcție — de mult — lumea scandinavă, care a izbutit să rezolve problema în chip fericit și — ceiace e mai curios — pe cale particulară. Vestitele universități populare de acolo, răsărite spontan din nevoia unor popoare ce tindeau către o democrație adevărată, au umplut lacuna culturală lăsată de un învățământ elementar — care oricât ar fi de perfect, nu e suficient — și au pregătit acele generații de cetățeni pe deplin conștienți de drepturile și datoriile lor. Germania cea dintâi s'a găsit să imite acest fericit sistem, dându-i un caracter de Stat, și creind, cu mult înainte de războiu învățământul post-școlar, obligatoriu până la vârsta de 18 ani. Având în vedere că școala primară ține 8 ani, urmează că toți tinerii de ambele sexe între 15—18 ani, sunt datori să urmeze la acele școli complimentare, care mai înainte aveau un caracter eminamente practic, iar acum după războiu, au făcut loc și unei culturi mai generale. Anglia, la rândul ei, nu s'a lăsat mai pe jos. In 1918 a instituit și ea, ca un organism de stat, învățământul post-școlar, obligatoriu dela 14—18 ani. El se predă în câte 8 ore pe săptămână, în timp de 40 de săptămâni. Tânăra Republică Cehoslovacă l'a introdus și ea prin legea din 1922. Cursurile durează 3 până la 4 ani și se fac de obicei după amiază. In Elveția acest învățământ se predă în așa numitele gimnazii rurale, ce echivalează cu școalele noastre medii. Orice tânăr, care a făcut 6 ani școala primară, dacă nu urmează în o școală secundară, e obligat să frecventeze cel mai apropiat gimnaziu rural. Cursurile durează 2 ani și programul cuprinde îndeosebi cunoștințe de ordin practic.

Insă în nicio țară problema n'a căpătat o soluție mai radicală ca acum în urmă în Franța, prin proectul ministrului Daladier. Motivul de căpetenie al acestui proect, este, după însăși mărturisirea ministrului, constatarea că nu se poate ajunge la adevărata democrație decât prin cultură. Refuzul de a învăța carte, constitue după Daladier, un delict, și un delict nu numai împotriva ta însuți, ci împotriva Statului. El nu se sfiește deci să prevadă măsuri drastice împotriva acelora, cari caută să se sustragă acestei primordiale obligațiuni a cetățeanului. Vinovatul de un asemenea delict e pedepsit cu amendă, cu interdicția drepturilor civile și chiar cu închisoarea, decât, ministrul conștient că sancțiunile singure, mai ales când sunt prea aspre, nu-s eficace, și riscă să rămână pe hârtie, face apel la patriotismul învățătorilor ca să convingă cu blândețea pe cetățeni de absoluta necesitate a acestui învățământ.

In Franța acest învățământ post-școlar e obligatoriu pentru băeți și fete deopotrivă, între 13—18 ani. El are un program regional și practic, tinde să satisfacă nevoia de cunoștințe a tinerilor și să-i prepare pentru viața civică. Nu se poate îndeajuns insista asupra necesității acestui învățământ, care printre alte roluri are și pe acela de căpetenie de a pregăti viitorii cetățeni. Numai cu cetățenii astfel pregătiți putem să ne scăpăm de rușinea și minciuna politică în care ne zbatem. O dispoziție a vechii noastre legi electorale, menținută spre culmea ridicolului și în legea cea nouă, prevede 500 lei amendă pentru cetățeanul care nu-și exercită dreptul la vot. Nimeni însă nu a fost până acum pedepsit pentru o asemenea nepăsare în executarea dreptului său politic. Și bine s'a făcut, căci guvernanții știu bine, că această dispoziție a legii e o floricică de stil, și că mulți cetățeni — pe care legea îi obligă să voteze — sunt împiedecați să voteze de diferiți agenți ai forței executive. O asemenea minciună sinistră n'ar putea avea loc într'un stat cu adevărat cult. Deci încă odată, inutile sunt cele mai bune legi, dacă pregătirea cetățenilor nu e la nivelul acestor legi. Criza acută a parlamentarismului care a fost atât de discreditat, grație pe de o parte abuzului celor de sus, și pe de alta ignoranței celor de jos — nu se va deslega decât prin pregătirea cetățenilor. Toți cei cari au interes să evite profundele zguduiri ce isvorăsc în viața unui popor din nepotrivirea prea mare între fondul și forma politică, să mediteze asupra acestui lucru, căutând — prin cultura masselor — să umple acest abis, ridicând poporul până la nivelul legilor generoase dar... neputincioase.

S. Bezdechi
prof. la univ. din Cluj

CĂRȚI BUCOVINENE

Bucovina culturală ale cărei năzuinți ascenzionale și înfăptuiri remarcabile, în domeniul artei și literaturii, le-am relevat, din prilej în prilej, cu bucurie și satisfacție, prezintă de o bucată de vreme preocupări cari adâncesc cu pricepere și dragoste liniile unei vechi tradiții cărturărești din „Țara Fagilor": cartea didactică...

Condițiile în care se conturau, în aceste ținuturi, străduințele literare altădată — cultura națională atunci nefiind aici decât o armă de rezistență politică — explica, într'o măsură, caracterul stângaciu dibuitor al tipăriturilor românești din epoca Bucovinei subjugate, dar și dârzia iluminată de credinți ce cutreeră paginile lor, tipărituri scoase la iveală cu jertfe sângerătoare, luminițe sfioase, aprinse să pâlpâie într'un întunerec din toate părțile ostil. Azi: caracterul alert și în nota vremii, al cărții românești se desprinde luminos și cuceritor din renașterea și premenirea sufletească a tinerei noastre provincii... Să nu uităm însă că bucuria de a fi ajuns unde voiam, o datorim în mare parte și bătrânilor cărturirari, vitezelor suflete cari pentru slova românească, au urcat Calvarul!...

*

In ce privește cartea de inițiare literară, în epoca postbelică, meritul de a fi adus un aport real în tărâmul atât de arid al istoriei literare, revine d-lui prof. Dr. Nicolae Tcaciuc, inspector secunadar, și d-lui prof. Constantin Loghin.

D-l Dr. N. Tcaciuc, în sa „Istoria literaturii române, schițată", reproduce un manuscris redactat de d-sa la Viena, în anul 1917, unde, nedispunând de nici un manual didactic, autorul s'a folosit de el la cursurile de limba română ce le-a ținut acolo pentru elevii români ai Școalei Normale din Cernăuți, cari (Bucovina fiind ocupată de armata rusă) se adunau de pe toate fronturile armatei austriace pentru a-și trece examenele. Cărțulia d-lui Dr. Tcaciuc, fiind scrisă cu scopul de a informa publicul neromânesc al Bucovinei asupra literaturii noastre, e întâia lucrare în acest gen, pusă în slujba marei opere de regenerare a Bucovinei: unificarea culturală!

Larga simpatie cu care a fost primită, de către toate categoriile de intelectuali, scrierea aceasta, e o dovadă mai mult că avem de a face cu o realizare ce traduce desăvârșit în faptă intențiile generoase ale autorului.

*

De vreo câteva zile încoace, vitrinele librăriilor concentrează atenția trecătorilor asupra unei alte cărți de inițiare literară: „Istoria literaturii române" de prof. Const. Loghin. In prefață, autorul își expune motivele cari i-au determinat eforturile: mai întâi lipsa unei scrieri ieftene, ușoare, care să cuprindă întreaga literatură română, apoi: constatarea că actualele istorii literare nu stăruie aproape de loc asupra epocii moderne a literaturii noastre. A ști cine e Doroftei, dar a ignora pe Goga sau Rebreanu, a putea vorbi despre influența slavonă, nu însă despre cea a „Sămănătorului" — e ceva ce desigur nu poate face cinste cuiva, deși asemenea lacune se explică pur și simplu numai prin lipsurile istoriilor de literatura română.

Cuprinzând istoria întregei noastre literaturi, dela originea limbii până la literatura zilelor noastre, caracterizând lapidar și colorat toți autorii și scrierile lor, fără a trece sub tăcere nici un amănunt demn de reținut, luminând epoci și curente, oferind apoi scurte resumate a operelor fruntașe și analize literare concise, — lucrarea d-lui Const. Loghin — vie exemplificare a succintului cuprinzător, plăcut și cuceritor — e o carte utilă și o faptă bună.

Menită îndeosebi acelora care au mai multă nevoe de ea, scrierea aceasta umple un gol simțit și deseori semnalat în sărăcia mijloacelor de studiu ale tineretului școlar.

Iată pentru ce socotim că merită prețuirea tot mai largă, tot mai caldă, ce i-se dă. *George Voevidca*

† C. Rădulescu-Codin

In dimineața zilei de 29 Martie, după o scurtă și grea suferință, a încetat din viață, vrednicul revizor școlar al județului Muscel, C. Rădulescu-Codin. Era în vârstă numai de 50 ani.

Inspectând pe un timp ploios și rece câteva școale din județ, a contractat o boală gravă de plămâni, care l-a și răpus în două zile, cu toate îngrijirile medicale ce i-s'au dat. Prin moartea sa, județul Muscel a pierdut pe unul dintre cei mai vrednici fii ai săi.

A fost un dascăl model. Munca sa neobosită pe teren didactic, i-a adus înaintarea ca institutor, în frumoasa comună Priboenii. In anul 1922 se stabilește în orașul Câmpulung, căci i-se încredințase conducerea revizoratului școlar. De altminteri mai ocupase și înnainte această diregătorie. Arăta o deosebită bunătate față de corpul învățătoresc, încuraja elementele de valoare, era binevoitor și față de cei mai slabi și căuta ca prin blândețe și bunătate, să aducă pe toți la îndeplinirea datoriei.

A îndatorat pe învățători să facă coruri bisericești și a luat chibzuita măsură ca învățătorii musceleni, să țină cercuri culturale deodată cu preoții, cunoscând cât de mult folosește ridicării culturale a poporului, munca comună a acestor apostoli ai satelor.

Dumnezeu îi împodobise sufletul cu cele mai alese însușiri. Ca om, era de o bunătate rară. Căuta să se arate îndatoritor cu toată lumea și să aducă la îndeplinire orice l-ar fi rugat cineva. Nu se răzbuna asupra celor ce-i făceau rău și gândul său era neîncetat la datoria de a fi cât mai folositor tuturor.

Pe lângă munca depusă în școală, desfășura o activitate foarte bogată și pe teren literar. Poate fi cu drept cuvânt socotit ca cel mai ales scriitor pe care l-a dat județul Muscel, căci se urcă aproape la 30, numărul lucrărilor ce a tipărit. Dintr'acestea, trei au avut cinstea de a fi premiate și de Academia Română. Lucrărilor: Corbii (Muscelul Nostru) și Cuvântări Populare, li-s'au acordat parte din premiul divizibil Adamachi, iar lucrării „Dragoslavele", tipărită în colaborare cu preotul I. Răuțescu-Dragoslavele, i-s'a acordat în 1924, premiul Grigore Angelescu.

Cele mai multe din lucrările tipărite, au cuprins folcloristic. Timp de 30 de ani a cules neobosit, din gura poporului, diferite povestiri și cântece. Alte lucrări au cuprins istoric. A tipărit și numeroase lucrări didactice, în colaborare cu alți învățători. Timp de 10 ani a condus frumoasa revistă musceleană „Prietenul Nostru", care ajunsese să se tipărească în aproape 4000 de exemplare și era răspândită, aproape în toate părțile țării.

Avea în manuscris o foarte interesantă culegere de poezii populare și aștepta numai timpul prielnic spre a o da la tipar. Deasemenea tipărise aproape jumătate din lucrarea „Câmpulungul Muscelului". In seara zilei de Vineri 26 Martie, când tocmai terminase de corectat coala a 12-a din această valoroasă lucrare, a și căzut greu bolnav. Cine se aștepta ca după două zile să-și dea sfârșitul?

Mulți se întrebau, cum putea acest om să-și vadă de treburile gospodăriei, să conducă revizoratul școlar al județului, să facă la timp toate inspecțiunile cerute de regulament și să scrie atât de mult? L-am cunoscut de aproape căci am lucrat împreună la tipărirea lucrării „Dragoslavele", care are 432 pagini. Se odihnea foarte puțin și muncia fără preget.

Căpătase, timp de 30 de ani cât lucrase pe teren literar, o deosebită îndemânare. Așternea în scris în formă minunat de frumoasă, atât ceeace culegea din popor, cât și toată comoara de cunoștințe a inimii sale.

Iată ce fiu ales a pierdut județul Muscel, prin moartea lui C. Rădulescu-Codin. Au ținut să-l petreacă la lăcașul de veci, învățătorii și mare parte dintre preoții județului, deasemenea și dregătorii precum și numeroși cetățeni ai orașului Câmpulung. In ziua de 30 Martie se hotărîse transportarea scumpelor sale rămășițe pământești în satul Priboenii. L-au însoțit un mare număr de prieteni și cunoscuți, iar d-nii: I. Bratu institutor, Gh. Antonescu, directorul liceului de băeți din Câmpulung, Dr. Gh. Tănăsescu, medicul primar al județului, Dr. N. Gh. Cădere medicul orașului Câmpulung și I. Gh. Nicolaescu, președintele asociației învățătorilor musceleni, au arătat în cuvinte bine simțite și alese, meritele însemnate ale celui ce în această viață a fost C. Rădulescu-Codin.

Inmormântarea s'a făcut în comuna Priboeni la 31 Martie. A luat parte satul întreg.

Preot I. Răuțescu-Dragoslavele

Rolul femeii române în romanizarea orașelor

Principiul de organizare al căminelor de ucenice

Prin sancționarea legii căminelor de ucenici de însuși Majestate Sa Regele în ziua de 12 Martie 1926, necesitatea imperioasă a înființării și desvoltării a căminelor de ucenici a ajuns la un fapt împlinit. Însuși conducătorii țării s'au convins, că trăim în era tehnicei și a industriei, dând prin aceasta lege o deosebită importanță acestor cămine, menite de a da o nouă îndrumare economică națională viitoarei generații a celor 14 milioane de români, ținuți până aici departe de orașe, exclusiv numai la coarnele plugului și pe care trebue să-i facem azi stăpâni peste bogățiile naturale ale acestei țări.

Deși legea în felul cum se prezintă se vede a fi întocmită la repezeală, raportorul ei neținând seamă de scopul suprem național, dând autonomie și dreptul de a înființa cămine oricărei organizații din țară. Mă întreb deci, la ce ne putem aștepta? Mai apoi n'a făcut obligatorii orașele de a înființa și a întreținea astfel de cămine. Totuși legea trebue primită ca un succes al năzuințelor și stăruințelor noastre bazate pe un viitor mai strălucit și ca o izbândă a principiului vital al neamului nostru, apropiindu-ne mereu de deviză: „Dacă țara e a noastră, vrem și bogățiile ei."

Prin legea naționalizării, sancționată mai de mult, guvernul credea că a naționalizat industria și comerțul prin impunerea unui număr de 2—3 membri români în direcțiunea întreprinderilor și fabricilor, în schimb beneficiau pe acest motiv de protecția și sprijinul statului dându-le chiar și credite. In colo nu dispuneau nici de maestru sau muncitor român. Noi credem, că aceste întreprinderi și fabrici vor fi romanizate atunci, când de o parte capitalul, iar pe de altă parte cel puțin jumătate din personalul tehnic și muncitoresc va fi românesc.

Când legea căminelor văzu lumina zilei, Ardealul și Banatul robit economicește dispunea de zeci de cămine bineorganizate în vederea de a-și schimba cu o oră mai înainte aspectul de azi al orașelor, colonizându-le din nou cu elementul românesc.

Legea căminelor scapă din vedere propaganda ce trebue să se facă pentru câștigarea elementului românesc la industrie și comerț. Să nu se uite că Timișoara, grație propagandei întinse ce a făcut-o a putut schimba în timp așa de scurt starea din anul 1921 când aveam numai 21 ucenici români, azi după ultima statistică publicată în Monitorul Muncii a ajuns la 918 ucenici români.

Legea mai apoi nu face amintire de organizarea căminelor de ucenice (fete). In rolul de naționalizare ale orașelor noastre nu ne putem lipsi nici de brațele muncitoare ale femeilor române. Până când vom ținea noi talentele născute ale femeilor române în întunerecul modestelor noastre sate? Oare arta femeii române trebue să putrezească în pulpitrele lăzilor din micele colibe ale românașilor, mărginindu-se rolul ei numai la împestrițarea frumoaselor noastre costume naționale.

Nul Tinerele vlăstare ale satelor noastre trebuesc aduse la orașe dându-le prilej de a intra în industrie și comerț, de a se perfecționa în arta națională și astfel puse și dânsele în serviciul de romanizare ale orașelor. Ele trebuesc aduse la orașe și pentru a juca aici un rol social de mare importanță, de a fi soțiile demne ale maeștrilor români și prin aceasta a pune o stavilă chiar desnaționalizării elementului industrial românesc și de a-l feri de căsătoriile cosmopolite. „Unde-i unul nu-i putere, unde-s doi puterea crește" zice cântarea românească și într'adevăr așa este, căci câștigul fiind dublu dă posibilitate la un trai mai ușor.

In întreprinderile, fabricile, atelierele orașelor lucrează și concurează sute și mii de femei în rând cu bărbații, ba unele meserii mai ușoare cum e legătoria de cărți, litografia, zincografia ș. a. m. d. trec pe zi ce merge în mâinile femeilor. Saloanele de dame, de modiste, atelierele pentru confecționarea florilor artificiale, pentru confecționarea lingeriilor diferite și fabricile de bonboane sunt ticsite de femei străine, ale căror câștig stă în raport aproape egal cu al bărbaților. Oare fetițele noastre născute și dăruite de Dumnezeu cu un gust deosebit nu se vor pricepe la aceste meserii și profesiuni? Nu ar merita și ele un trai mai omenesc și mai civilizat?

Organizarea căminelor de ucenice (fete) este tot atât de necesară ca și a căminelor de ucenici. Pe când în orașul Timișoara numărul ucenicilor români a ajuns de a forma 50% din numărul total al ucenicilor, numărul ucenicelor române abia a ajuns la 3% față de numărul total.

Prin organizarea Căminelor de ucenice (fete) se dă prilej și fetelor sărace dela sate de a învăța o profesiune.

Căminele să fie întreținute de orașe sau de Ministerul Muncii, punând în fruntea conducerii învățătoare destoinice și energice.

Părinții fetițelor să fie obligați a se îngriji numai de îmbrăcămintea fetițelor pe timpul uceniciei. Fetele la patroni primesc și leafă, care o parte se va reținea pentru taxa de întreținere, iar restul se va putea economiza pe seama fetițelor pentru a-și procura îmbrăcăminte și recvizitele de lipsă în profesiunea ce o exercitează.

E de dorit ca toată intelectualitatea română să fie câștigată pentru această ideie și fiecare primar al orașelor noastre să ia inițiativa înființării acestor cămine.

Numai așa vom putea realiza viitorul economic național.

Ștefan A. C. Vulpe.
dir. Căminului comunal de ucenici și Căminul calfelor

NOUA ROMÂNIE

Oricare ar fi împrejurările prin cari trec în chip fatal națiunile, nici una nu a reprodus fenomenul de întregire al unui neam după o mie de ani de înstrăinare, ca țara noastră.

Acest fenomen s'a produs în sânul românismului nu atât prin reîntoarcerea Basarabiei la sânul de mamă al țării, nici prin a Bucovinei; dar mai cu seamă prin faptul că dela sine Transilvania odată cu celelalte părți ale românismului au venit nesilite să se contopească într'un popor, cu același suflet.

Se poate zice că acest lucru este fără precedent în istoria celorlalte neamuri, deoarece o mie de ani de reslețire dela tulpina comună nu au putut face să se piardă nimic din firea strămoșească românească, după cum s'a întâmplat cu celelalte neamuri cari sfârșesc după un noian de vremuri să nu-și mai cunoască originea și să se confunde cu naționalitatea de care întâmplător au fost subjugate.

La noi lucrurile n'au urmat astfel; frații noștri de peste munți, afară de câțiva, și-au păstrat limba și sufletul și au rămas tot așa de buni români ca și cei din vechiul regat. De aci nu urmează însă, că un moment mai solemn în istoria noastră nu va putea să se mai ivească niciodată și pentru acest cuvânt în prezent se cere mai multă dragoste de țară, cât și de artele și scrisul românesc, mai multă luare aminte la simțimintele pe cari adesea le manifestăm cu prea mare ușurință și la hotărîrile pe care trebue să le luăm în viitoarea stare pentru clădirea României culturale de mâine. Deci ce s'ar cere în primul rând pentru înnaltarea acestei Românii, ar fi încurajarea societăților culturale și revistelor literare, cum și lăsarea deplinei libertăți, pentru oricare ar fi manifestarea sufletească sau patriotică, menită să răspândească lumina în toate straturile sociale.

Intr'un cuvânt, ar trebui a se pune mai multă bază pe o pregătire serioasă și cât mai intensă prin o cultură a minții și sufletului, pentru zilele ce au să vină. Deasemeni se impune mai multă seriozitate în mișcările noastre, cât și în aspirațiunile noastre, în goana după câștig pentru statornicirea unui neam, atât de strălucit ridicat în decursul veacurilor cu sudoarea, cu sângele și lacrimile strămbunilor și fiilor noștri.

Pavel Al. Macedonski

Scrisori din South St. Paul (America)

— Dela corespondentul nostru —

Colonia românească de aici compusă în majoritate din români bănățeni, muncește din răsputeri pentru ridicarea și progresarea instituțiilor românești din acest oraș.

S'au înființat trei frumoase organizații independente și anume: „Societatea Alexandru cel Bun", „Clubul Național Român" și „Reuniunea Femeilor Române". Comitetele acestor trei organizații de comun acord încă cu trei ani în urmă au luat inițiativa pentru construirea unei biserici. Neavând fondul necesar pentru construcție au ales o comisiune condusă de d-nii Ștefan Doichiță și Nicodin Bârsan, cari cu multă energie și voință, nestrămutată au luat asupra lor toată răspunderea, supraveghind mersul lucrării până la capăt.

Datorită stăruințelor și sacrificiilor făcute de toți, astăzi colonia românească din acest oraș se poate mândri că are un frumos lăcaș dumnezeesc, care poartă numele de Sf. Ștefan și e prevăzută cu tot confortul modern: calorifer, ventilatoare electrice, apă, etc. Biserica e făcută după stilul celor din România și așezată pe 6 loturi din cari trei au fost cumpărate și trei donate de oraș. Atunci când s'a început clădirea bisericei fondul a fost numai de 6 dolari, iar când biserica a fost gata a costat suma de 24 mii dolari. Bravii români din această colonie în primul an au colectat frumoasa sumă de 16 mii dolari, plătind o parte mare din datorie rămânând numai 8 mii dolari, datorie care deasemenea se plătește repede.

La colectarea sumei a contribuit foarte mult și Reuniunea Femeilor Române din localitate, colectând peste 3 mii de lei.

Sub biserică se află o sală frumoasă în care vrednicul părinte Traian Birău, preotul bisericei, ține școală cu copii de două ori la săptămână, instruindu-i în frumoasa și dulcea limbă românească.

Societatea independentă „Alexandru cel Bun", în schimbul unei mici cotizații de 1,25 dol. pe lună plătește în caz de boală, un beneficiu de 7 dolari pe săptămână, iar în caz de moarte 600 dolari. Societatea are un fond frumos de 6 mii de dolari.

Felul cum sunt organizați frații noștri din acest oraș, și felul frumos și liniștit cum știu să lucreze pentru binele lor și al neamului întreg, poate servi ca exemplu celorlalte colonii românești cari își pierd vremea și banii în certuri fără folos.

Dacă toate coloniile românești din Statele-Unite ar urma pilda celor de aici muncind și contribuind pentru înflorirea instituțiilor din cari fac parte fără a se mai lăsa influențați ori conduși de alții, lucrând astfel nesupărați de nimeni, pot înainta în scurt timp mai mult ca alții în 10—20 de ani.

De ce să ne pierdem vremea în certuri și ponegriri consumând întreaga energie în frământări zadarnice, pe câtă vreme cu puține mijloace și mai multă bunăvoință putem face într'un an ce nu s'a putut face în atâta amar de vreme.

D. Militaru

Să nu mai păcătuești

Dumineca a patra după Paști, a slăbănogului

In sfânta Evanghelie de astăzi vedem pe Iisus în Ieusalim, unde se ducea întotdeauna la sărbătoarea Paștilor. Avea prilej la această sărbătoare să vestească adevărul unei mulțimi mari de oameni din toate părțile Galileei, Iudei și Samariteni, precum și din ale țări ale pământului cunoscute, vindecând neputințele celor neputincioși, întărindu-și astfel învățăturile prin semne și minuni.

Aproape de Ierusalim era un lac care se numea „Vitezda“, sau, scăldătoarea oilor. Mulțime de bolnavi erau în jurul acestei scăldători, căci îngerul Domnului se cobora din când în când și turbura apa. Și tot celce după turburarea apei intra cel dintâi în scăldătoare, se făcea sănătos, ori de ce boală era cuprins. Iisus s'a dus și la această scăldătoare, ca să vadă pe bolnavi. Acolo a găsit și pe un bolnav, slăbănog de mâni și picioare, care avea treizeci și opt de ani în boala sa. Era o boală grea, învechită. Iisus îl vede și îl întreabă: vrei să fii sănătos? Omul îi răspunde: Doamne, om nu am, care să mă arunce în scăldătoare după turburarea apei. Iar până să-mi capăt pe cineva care să mă arunce, altul, mai sănătos ca mine, se aruncă în apă și se vindecă! Auzind acestea, Iisus îi zice: Scoală-te, ia-ți patul tău și umblă! Atunci, omul s'a făcut dintr'odată sănătos, și-a luat patul și s'a dus la casa sa. Acela, care treizeci și opt de ani a fost slăbănog, dintr'odată a început să umble. Acela, care treizeci și opt de ani a fost nefericit, s'a simțit deo-dată plutind în razele fericirei.

El s'a întâlnit însă și cu alți oameni, cu cărturari și farisei, dușmanii de moarte ai lui Iisus. Aceștia, în loc să se bucure s'au scârbit, pentru că minunata vindecare a slăbănogului s'a întâmplat în ziua Sâmbetei. Deaceea, pe slăbănog l-au mustrat, iar lui Iisus i-au adus învinuirea că e dușman al legii. Nici cum ei nu voiau să înțeleagă adevărul, că este îngăduit și Sâmbăta a face bine.

Pe slăbănog Iisus l-a mai întâlnit odată. Aruncându-i o privire dumnezeiască și plină de dragoste i-a zis: Vezi, să nu mai păcătuiești, ca să nu ți-se întâmple ție ceva mai rău.

Iată, frați creștini, aceasta este învățătura sfintei Evanghelii de astăzi. Pricinele multor rele, de cari suferim, a multor năcazuri și boale sunt păcatele cu cari noi mereu vătămăm pe Dumnezeu, făcându-ne vrednici de pedeapsă. Iar pedeapsa, ni-se dă uneori și în lumea aceasta, ca să părăsim rătăcirea și să ne întoarcem la calea dreptății.

Păcat face acela, care cu știința și cu voința calcă poruncile lui Dumnezeu.

Cel dintâi păcat l-a făcut Adam în rai, iar de-atunci încoace, nu este om care să fie viu și să nu păcătuiască, după cum ne spune sfânta scriptură. De-aceea, pământul s'a făcut o vale a plângerilor.

Prin păcat vătămăm pe Dumnezeu, care este binele cel mai înalt. Prin păcat ne facem dușmani ai lui Dumnezeu. Iată, frați creștini, răutatea păcatului. Omul, care ar trebui să iubească veșnic pe Dumnezeu, și astfel, să-i fie prieten, prin păcat vatămă pe acela, dela care a primit viața și sănătatea și toate bunătățile. Omul care face păcat e ca acela, care aruncă cu piatră în cel ce i-a dat pâine.

Depărtând pe om de Dumnezeu, păcatul îl aruncă în brațele diavolului, care, după-cum ne spune sfânta scriptură, umblă ca un leu răcnind, și neștiind pe cine să apuce. Păcătosul alungă dela sine prietenia lui Dumnezeu, și caută prietenia celui mai mare dușman al neamului omenesc, al diavolului. Până-când omul n'a păcătuit, a fost pe drumul fericirei, iar prin păcat, el însuși se așează la marginea prăpastiei. Păcatul, pe om îl face nefericit și în lumea aceasta, și în viața cealaltă.

Păcatul l-a făcut slăbănog și pe nefericitul din sfânta Evanghelie de astăzi. Slăbănogi ne face și pe noi, uneori chiar și cu trupul, dar, întotdeauna cu sufletul.

Prin păcat, în lumea aceasta nu dobândim nimica, iar în viața cealaltă pierdem fericirea vecinică. Suferințele, pe cari avem să le îndurăm pe acest pământ, ori-cât de mari ar fi, sunt mici, neînsemnate, față de marea pedeapsă ce ne așteaptă pentru păcat în viața viitoare, unde viermele nu doarme, iar focul nu se stinge nici-odată.

Uneori se pare, că păcatul aduce plăcere. Această plăcere însă nu e adevărată, și mai presus de toate, e trecătoare. Pentru o plăcere de-o clipă, omul care face păcat își primejduește fericirea veșnică și fără de sfârșit, aruncându-se în brațele nesfârșitelor suferinți.

Să ne tragem pe seamă, frați creștini, și să ne gândim la păcatele, cu cari și noi am vătămat pe Dumnezeu. Să ne curățim de aceste păcate, dacă vrem să tămăduim slăbănogia sufletului nostru. Prin părere de rău și înfrângerea inimii să părăsim căile diavolului și să ne întoarcem la calea lui Dumnezeu.

Iar în viitor, să nu mi păcătuim. Să primim și noi acest sfat, pe care Iisus Hristos îl dă slăbănogului din sfânta Evanghelie de astăzi.

Câte dureri am răbdat și noi în viața de până-acum, de câte suferinți am avut parte! Să nu mai păcătuim, ca să nu ni-se întâmple ceva mai rău! Să nu mai păcătuim, ca să ne facem vrednici de bunătatea și mila lui Dumnezeu. Să nu mai păcătuim, ca să fim necontenit pe drumul către fericire.

Când ne-am spovedit, ne-am împăcat cu Dumnezeu, primind iertare de păcate. Am primit taina cea sfântă, pe care Iisus Hristos, din curată milă și dragoste a lăsat-o pentru vindecarea slăbănogiei sufletului nostru. Atunci însă, frați creștini, am făgăduit că nu vom mai păcătui. Am făgăduit, că ne vom îndrepta viața și vom trăi necontenit în prietenie cu Dumnezeu! Ne-am împlinit noi oare, această făgăduință sărbătorească? Nu, frați creștini! De multe-ori de-adreptul am călcat-o în picioare, făcându-ne astfel vinovați și de păcatul călcării de cuvânt.

E adevărat, că omul necontenit e supus ispitelor de multe feluri. Multe păcate facem însă noi, fără să ne dăm silința a ne împotrivi acestor ispite. De cele mai multe-ori, nu ispitele sunt pricina păcatelor, ci voința noastră.

Să nu mai păcătuiești, a zis Iisus slăbănogului din sfânta Evanghelie de astăzi. Să nu mai păcătuiești, îți zice și ție, iubite creștine. Părăsind calea păcatelor ne vom apropia de Dumnezeu, vom ajunge prietenii lui, iar plata va fi nespus de mare, nespus de multă. Vom avea pe acest pământ liniște sufletească, iar în viața viitoare fericire fără de sfârșit.

Septimiu Popa

Chestiuni economice basarabene

D-l T. Al. Stirbu, secretarul general al Camerei de Comerț din Chișinău, un om foarte activ și pe care chestiuni economice ale Basarabiei îl interesează adânc, după ce a publicat o lucrare relativă la trecutul economic al Basarabiei și după ce a propus înființarea unui muzeu permanent industrial la Chișinău, d. Stirbu se ocupă într'un alt studiu despre standardizarea cerealelor.

D-l Stirbu arată mai întâi avantagiile standardizărei, care ar fi: o îmbunătățire a cerealelor, o sporire a randamentului la unitatea de suprafață a producției, obținerea eftină și lesnicioasă a creditului, înlăturarea intermediarilor, căci prin organele create cumpărătorul este pus în directă legătură cu vânzătorul-producător.

Dar standardizarea prezintă, și mari neajunsuri. Intre aceste neajunsuri, primul este lipsa de mijloace și nu avem cu ce standardiza, căci standardizarea cere mijloace suficiente de transport instalațiuni importante și imobilizări de capital.

Apoi, n'avem ce standardiza, căci de unde România mică producea în 1910 circa 300 mii de vagoane, acum țara întregită produce abia 195 mii de vagoane pe an, iar consumul intern crește. Un alt neajuns este faptul că revoluția agrară a pulverizat marea proprietate agricolă, trecând producțiunea în mâna micului agricultor, care n'are nici inventar, nici cunoștințe speciale pentru obținerea unor producțiuni superioare. Standardizarea institue un bir nou pentru producția agricolă, ea va împiedica libertatea comerțului, căci nici o marfă nu se va putea încărca și exporta decât cu certificatul emis de autoritățile Statului.

De aceea d. Stirbu crede că legea standardizărei nu se va putea aplica în curând. Dar în așteptarea aplicărei, iată ce propune d. Stirbu să se facă imediat:

Avem nevoie de o lege, zice d-sa care să reglementeze cormetul cerealelor, să aibă ca rezultat obținerea pentru cerealele noastre a maximului de preț, stimulând producțiunea și contribuind la mărirea rolului ce trebue să-l joace comerțul de cereale românesc, organizat în favoarea economiei noastre naționale.

Trebue, prin urmare să organizăm și să înființăm o intreprindere care va avea ca scop construirea unei serii întregi de rețele și apoi treptat să se introducă regimul clasificărei.

Pe măsura înființării de silozuri și a deprinderii producătorilor de a folosi inmagazinarea cerealelor în comun, s'ar putea începe organizarea standardizărei.

Pentru moment ar fi mai bine ca sacrificiile materiale să se facă în scopul mărirei producției agricole, pentru ca apoi din rezultatul sporului de producție să se poată învesti capitaluri noui în silozuri pentru standarizare. *U.*

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Băutura cea mai bună este apa curată de izvor.

In cazuri de epidemii, de febră tifoidă (lungoare) și holeră, beți numai apă fiartă și răcită sau apă filtrată.

Ceaiul, mai ales cel de tei se recomandă.

2. Cafeaua turcească ca și tutunul strică sănătatea.

3. Nu beți apă rece când sunteți asudați.

4. Carnea multă strică sănătății. Nu faceți abuz mai ales de vânaturi.

5. Se recomandă legume și fructe nu însă crude și nespălate bine.

6. Nu luați purgative (curățenie) fără sfatul medicului. De multeori e chiar periculos.

7. Păziți-vă de conserve, de mâncări vechi, carne veche, brânzeturi stricate, cârnați vechi, carne dela vite necontrolate de veterinar, nu arareori vă puteți atât de rău îmbolnăvi încât să muriți în dureri groaznice sau să căpătați o boală care să vă chinuiască o viață întreagă. Laptele numai fiert e bun.

8. Ulcerile de stomac, apendictele, cancerul la stomac sunt mai frecvente decât vă închipuiți .Nu întârziați, duceți-vă la medic imediat ce stomacul d-voastră nu funcționează bine sau aveți vre-o durere în pântece.

9. Seara obicinuiți-vă să mâncați puțin și numai mâncări ușoare.

10. Păziți-vă de bodegi și restaurante, oricât de luxoase ar fi ele, tot trebue să fiți cu ochii în patru. Vă amenință sănătatea.

Dela medic

Răvaș despre pojar

. . . „Dar nu mai da cu gura leliță Filofteie, asta-i datoria mea de primar să dau de veste domnului doftor că ai boală grea în casă și apoi ia te uită 'ncoace! în loc să-mi mulțumești că ți-am adus pe doftor să-ți scape copila, mă ocărăști. D'apoi frumos e asta?!“

Primarul din Satul-Nou, din plasa unde-mi făceam serviciul, cum intrai pe ușoara gospodarului Nicoară, o și luă în primire pe lelița Filofteia că-l ocărâse de dimineață că mi-a dat de veste că Ilenuța, copila ei, e bolnavă.

Primarul, Marin îl chema, e un om chipeș, deștept, muncitor, plin de dorința de a învăța, bun creștin și bun român. Mai anțârț se eliberă din armată cu galoane de sergent și cu laude scrise, bine meritate, dela șefii săi militari.

Satul l-a ales primar și bine a făcut! Cât bine a făcut omul ăsta, duceți-vă în Satul-Nou și veți auzi și pe copiii de școală vorbind de el.

Pungași în sat, leneși în Satu-Nou, murdărie pe uliți sau în ogrăzi, biserica goală, copiii haimanale, școala goală, ferit-a sfântu? Are el ac de cojocu fiecăruia. Mai mult a făcut, e drept, cu blândețea decât cu răul. Nu-i vorba că a și avut mult de lucru.

Moș Radu, baba Anica, părintele Marcu, învățătorul Atanasie nu-l mai slăbesc cu laudele, binecuvântările și cu vorbele „să-l ție Domnul așa întru mulți ani.“

Ba ceva mai mult, gospodarul Mitrică i-a dat pe fiică-sa Sevasta de soție și ce mai harnică și plăcută femeie. Doamne, Doamne!

Are de furcă primarul cu babele firoscoase și vrăjitoare și cu moașa fără diplomă, dar le-a pus cu botu pe labe. Că și meritau. Era să trimeată atâția copii și femei în gura Morții.

Cum intrai și eu în casă, începui să-i zic:

— Leliță, primarul și-a făcut datoria și apoi dacă-ți iubești copila și dacă ești creștină bună, după cum te știu, de apoi nu ți-e teamă de focul Gheenei, dacă s'o îmbolnăvi și alți copii, iar al dumitale să moară cu zile?!

— Firește că da! răspunse speriată Filofteia, strângându-și copilul în brațe. Dar, iartă și d-ta, Domnule că așa suntem noi muerile proaste, că de, dacă **n'am învățat carte . . .**

O căutai cu deamănuntul pe Ilenuța mică și frumoasă, cu ochii negri și mari. Era bolnavă de pojar.

In timpul acesta veni și popa Ionic, bătrân trecut de 50 de ani, chemat să grijească (să cuminece) copilul. Nu prea-i căzu bine că m'a nimerit acolo . . . nu știu de ce. Am să-l iscodesc eu în ce ape să scalde și am să vă scriu apoi. Mă întrebă, primarul deștept și iubitor de învățătură despre această boală, despre pojar (zapor). Popa Ionică voia și el să audă din gura mea „cele multe câștigate în școli înalte“ și începui să le vorbesc pe îndelete. Lelița Filofteia făcuse ochii mari, iar Ilenuța speriată se băgase sub pătura ei.

O căutai cu deamănuntul pe Ilenuța, fata leliței Filofteia. Era bolnavă de pojar. Tot satul era plin de boala asta după cum m'am convins în urmă. Mamele ascundeau copiii să nu afle primarul, iar tații nu îndrăzneau să cheme doftorul de teama ocărilor femeilor lor.

Lelița, începu odată cu primarul să mă iscodească despre boala aceasta, și tocmai când eu începui să le vorbesc și popa Marcu, chemat să grijească pe copilaș, când mă văzu, par'că, par'că nu-i păru bine.

Vedeți, pojarul e o boală care ca toate bolile are o pricină; o sămânță, dar sămânța nu se cunoaște încă.

E o boală tare lipicioasă și se încuibă mai ales în copii. Nici oamenii mari nu scapă, iacă flăcăul Niță a zăcut de pojar la 24 de ani și încă cum. E cea mai lățită boală lipicioasă a copiilor. Foarte greu poți scăpa de ea și greu să știe când ai luat boala. Se răspândește acolo unde-i murdăria mai mare, unde-i multă lume, la cafâni, bâlciuri, școli și începe cu tusă, guturai, lăcrimarea ochilor, dureri de cap, gât și călduri mari. După aceea apar pe față și trup pete roșii multe.

Boala trebue declarată — adică fiecare e dator să spuie autorităților că în cutare casă zace un bolnav cu semnele astea pentru ca să se ia măsuri.

Pentru copiii mici de tot boala e foarte periculoasă, de foarte multe ori ucigătoare, pentru copiii mai mari e mai ușoară. Boala — după credința oamenilor, pare ușoară, dar nu-i adevărat. Ea atacă plămânii, de multeori și pregătește ogorul pentru oftică.

Nu arareori îmbolnăvește inima și urechile.

Uite acu leliță Filofteie, ce ai de făcut! Ilenuța îi voinică, pentru 5 anișori ce-i are îi tare bine:

1) S'o ții în pat 8 zile; 2) După aceea încă 8 zile în casă. N'o s'o lași afară nici în ruptul capului. Nu te uita că-i soare. Soarele de azi îi cu dinți; 3) Odăița este bună, curată. Dar să primenești des aerul. Să nu faci foc prea tare. Când deschizi fereastra (vre-o jumătate de oră), copila să fie bine acoperită; 4) Să nu-i dai decât, ceai cald de tei (2—3 pahare pe zi) apă, cafea și acu cum n'are călduri poți să-i dai și puțini cartofi copți în cuptor; 5) Să se clătească în gură cu apă sărată. Torni într'un pahar de apă căldicică o linguriță de sare. Lași să se topească. Cu apa asta să se clătească în gură de 10 ori pe zi, dar bine; 6) Să-i torni în fiecare nară de 3 ori pe zi câte 10 picături din doftoria ce ți-am scris-o aci și pe care să ți-o facă bărbatul la farmacia din sat:

Rp. Mentol 0.25 centigrame
Vaselină lichidă 50 gr.

7) Fă seara cald în casă și fă-i câte o bae (scaldă) fierbinte în postavă sau hârdău. Ține-o în apă cam vr'un sfert de ceas, șterge-o bine, înfășur-o bine, urcă-o în pat și dă-i un ceai fierbinte. Fă-i așa la 2 zile odată. Păzește-o de răceală. Când face bae nu ține ușa deschisă; 8) Ilenuța încă tușește; dă-i să-i facă doftoria asta la farmacie și dă-i din ea trei linguriță pe zi, dimineața, la prânz și seara.

Rp.

Bromur de potasiu	1 gr.
Apă de lauro-cireș	5 gr.
Thiocol	3 gr.
Syrup diacode	20 gr.
Syrup de smeură	30 gr.
Apă distilată	50 gr.

Ai noroc că nu mai ai copiii, dar spune-mi fetița cu ce copii s'a jucat.

Și m'am dus prin vecini, aproape tot satul l-am găsit bolnav. Am închis și școala.

Ilenuța după 15 zile s'a făcut bine. Lelița mi-a mulțumit. La fel și alte mame din sat. Nici un copil nu a murit. Popa-mi spunea:

— Să vezi, domnule doftor, cum se roagă pentru dumneata, la biserică. Dumnezeu să te fericească!

— Amin! părinte — îi zisei și plecai.

Dr. Apostol

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acțiuni pentru „Cultura Poporului“

NOUA LEGE ELECTORALA

Lămuriri asupra principiilor și dispozițiilor ei

In preajma alegerilor pentru Cameră și Senat, nu va fi fără interes să înfățișăm cititorilor noștri, principiile și dispozițiile principale ale nouei legi electorale votată de Cameră și Senat la 24 și 25 Martie a. c.

Noua lege unifică procedura electorală depe cuprinsul României, căci până acum aveam trei sisteme: unul în Ardeal (Legea Consiliului Dirigent) altul în Vechiul Regat și Basarabia și altul în Bucovina.

De data aceasta și la locul acesta nu putem discuta care lege este mai bună, cea de acum sau cele scoase din vigoare și nici nu putem arăta unele lacune ale nouii legi. Ne vom mărgini doar la rezumarea ei pe înțelesul tuturor, căci este una din legile cele mai greu de înțeles pentru nepricepători.

Mai ales calculele electorale pentru totalizarea rezultatelor sunt foarte complicate, și pentru exacta interpretare a legii este așteptat cu mult interes regulamentul ei de punere în aplicare.

Noua lege cuprinde VIII capitole în 134 de articole.

Art. 1 al legii spune textual: „Adunarea deputaților se compune din deputați aleși de cetățenii români majori, prin vot universal, egal, direct, obligator și secret, pe baza reprezentării minorității, prin scrutin de listă pe circumscripții electorale.

Fiecare județ constituie o circumscripție electorală“.

Am reprodus în întregime acest articol pentrucă el e un fel de program principiar al legii, el ne anunță ce fel de ideii se validitează în această lege.

Vedem că votul e **universal,** adică votează toți cetățenii majori cari nu suferă de incapacitate ori nedemnitate; **egal** în sensul că fiecare cetățean indiferent de avere sau cultură are un singur vot, de aceiași egală putere cu a celorlalți alegători; **direct,** adică nu se poate vota prin procură sau însărcinare dată ori mijlocit prin reprezentantul unor categorii de cetățeni ci numai în persoană; **obligator** în sensul că alegătorul are nu numai dreptul dar și datoria de a vota, căci altfel va fi pedepsit. Votul mai este **secret,** ceiace înseamnă că trebuie să votezi fără să se știe cu cine ai votat, altfel în mai multe cazuri te expui să-ți fie nimicit votul. Acelaș articol mai prevede că votarea se face pe baza reprezentării minorității. Aceasta înseamnă că partidul care a întrunit un număr mai mic de voturi într'un județ, va putea avea și el un deputat sau doi, după cât de mare este numărul voturilor obținute față de partidul care a ieșit cu majoritate de voturi. Față de legea din Ardeal, noua lege mai introduce o înnoire: anume prevedere că votarea se face pe **scrutin de listă pe județ,** iar nu pe persoane singure și pe circumscripții de un singur deputat.

Județele, cari acum formează circumscripțiile electorale, vor alege un număr de deputați și senatori în proporție cu mărimea lor, și anume:

Alba 9 deputați 1 senator;
Arad 9 deputați 3 senatori;
Argeș 6 dep. 1 sen.;
Bacău 6 d. 2 sen.;
Bălți 6 d. 2 s.;
Bihor 9 d. 4 s.;
Botoșani 5 d. 1 s.;
Brăila 6 d. 1 s.;
Brașov 3 d. 1 s.;
Cahul 4 d. 1 s.;
Buzău 6 d. 2 s.;
Caliacra 4 d. 1 s.;
Câmpulung 2 deputați 1 senator;
Cernăuți 6 deputați 2 senatori;
Caraș 5 d. 2 s.
Cetatea Albă 7 d. 2 s.
Ciuc 3 d. 1 s.;
Cluj 6 d. 2 s.;
Constanța 5 d. 1 s.
Covurlui 7 d. 1 s.
Dâmbovița 6 d. 2 s.
Dolj 10 d. 4 s.;
Dorohoiu 4 d. 1 s.
Durostor 4 d. 1 s.;
Făgăraș 3 d. 1 s.;
Fălciu 4 d. 1 s.;
Fălticeni 4 d. 1 s.
Gorj 5 d. 1 s.;
Hotin 5 d. 1 s.;
Hunedoara 9 d. 3 s.;
Ialomița 6 d. 1 s.;
Iași 8 d. 2 s.;
Ilfov 20 d. 7 s.;
Ismail 4 d. 1 s.;
Lăpușna 8 d. 3 s.;
Maramureș 4 d. 1 s.;
Mehedinți 7 d. 2 s.;
Mureș 6 d. 1 s.;
Muscel 4 d. 1 s.;
Năsăud 3 d. 1 s.;
Neamțu 4 d. 1 s.;
Odorheiu 4 d. 1 s.;
Olt 4 d. 1 s.;
Orheiu 6 d. 2 s.;
Prahova 8 d. 3 s.;
Putna 5 d. 1 s.;
Râmnicul Sărat 4 d .1 s.;
Roman 4 d. 1 s.;
Romanați 6 d. 1 s.;
Rădăuți 4 d. 2 s.;
Sălaj 6 d. 2 s.;
Satu-Mare 6 d. 1 s.;
Severin 6 d. 2 s.;
Sibiu 5 d. 1 s.;
Someș 5 d. 2 s.;
Soroca 6 d. 2 s.;
Storojinet 3 d. 1 s.;
Suceava 3 d. 1 s.;
Târnava mare 4 d. 1 s.;
Târnava mică 4 d. 1 s.;
Timiș Torontal 10 d. 4 s.
Tecuci 4 d. 1 s.;
Teleorman 6 d. 2 s.;
Tighina 5 d. 1 s.;
Trei Scaune 3 d. 1 s.;
Tulcea 4 d. 1 s.;
Turda 4 d. 1 s.;
Tutova 5 d. 1 s.;
Vaslui 4 d. 1 s.;
Vâlcea 5 d. 1 s.;
Vlașca 6 d. 2 s.;

In total deci 387 deputați și 113 senatori aleși prin vot universal.

Dupăce am văzut principiile fundamentale ale legii electorale și numărul deputaților și al senatorilor, să vedem cari sunt condițiile pentru a fi ales și alegător la Senat și Cameră.

Senatorii sunt de două feluri a) aleși; b) de drept. Senatorii aleși la rândul lor sunt a) aleși de cetățenii români trecuți cu 40 de ani (113 senatori) cu vot obligatoriu, egal, direct și secret, b) aleși prin vot obligatoriu, egal, direct și secret de colegiul compus din membrii consiliilor comunale și județene (71 senatori), c) aleși prin acelaș fel de vot, de către 1) Camerele de comerț secția comercială (4 senatori), 2) Camerele de comerț secția industrială (4 senatori), 3) Camerele de agricultură (4 senatori), 4) Camerele de muncă (4 senatori), d) aleși de către profesorii uriversităților (4 senatori). Senatorii de drept sunt de două feluri: a) senatori de drept în virtutea înaltei lor situații în Stat și Biserică (Moștenitorul Tronului trecut de 18 ani, Patriarhul și Mitropoliții țării (6 s.), episcopii bisericilor române: ortodoxă și greco-catolică (17 s.), capii confesiunilor recunoscute, reprezentantul religios al muzulmanilor și președintele Academiei Române) și b) cei ce devin senatori de drept (foștii prezidenți de consiliu cu vechime de 4 ani; foști miniștri timp de 6 ani; foștii senatori și deputați timp de 10 legislaturi, indiferent durata lor; foștii primi-președinți ai înaltei Curți de casație cu vechime de 5 ani; generalii de rezervă și în retragere cari îndeplinesc condițiile dela art. 7 punctul f.; și foștii președinți ai Adunărilor Naționale din Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia cari au declarat Unirea și întâiul președinte de vârsta a celei dintâiu Camere a tuturor românilor.

Capitalul prim al legii mai prevede felul de consolidare al drepturilor senatorilor de drept, verificarea condițiilor cerute și se încheie cu dispoziția că alegătorii pentru Cameră și Senat, trebuesc convocați în termen de două luni dela data dizolvării Corpurilor Legiuitoare. Convocarea se face prin Decret Regal. Intre ziua alegerilor și data decretului de convocare a adunărilor trebuie să fie un interval de cel puțin 30 zile.

Capitolul al II-lea (art. 12-25) al legii se ocupă de listele electorale, cărți de alegător etc., chestiuni asupra cărora vom reveni. Abia la sfârșit (art. 25) se prevăd condițiile ce se cer pentru a fi ales la în Adunarea Deputaților. Aceste sunt următoarele: a) a fi cetățean român b) a avea exercițiul drepturilor civile și politice c) a avea vârsta de 25 ani împliniți d) a avea domiciliul în România. Pentru a fi eligibil (ales) la Senat se cer aceleași condiții, cu excepția vârstei, care trebuie să fie de 40 ani împliniți. Senatorilor de drept nu li-se cere să aibă această vârstă.

Față de aceste condiții capitolul III prevede cazurile de incapacitate, nedemnitate și incompatibilitate.

Incapabili a fi aleși sunt cei puși sub interdicție sau consiliu judiciar precum și cei în stare de faliment declarat. (art. 26).

Nedemni sunt: a) cei condamnați pentru crime; b) cei condamnați pentru delicte prevăzute în articolele codului penal citate de al. b. al art. 27, precum și cei condamnați pentru speculă; c) cei condamnați pentru tradare și spionaj; d) cei condamnați pentru substragere dela recrutare; e) cei condamnați la pierderea drepturilor politice; f) cei ce după Unire au uneltit contra Statului Român; g) dezertorii; h) condamnații la degradare militară; i) cei ce țin case de prostituție sau casă de jocuri la noroc.

Incompatibili cu calitatea de deputat sau senator sunt: a) militarii activi (cari nu pot fi nici alegători) b) cei ce ocupă funcții de stat, județ sau comună dacă nu demisionează din funcție cu maximum 5 zile după convocarea corpului electoral. Dintre funcționarii de stat pot fi totuși aleși miniștrii, subsecretarii de stat, profesorii și agregații universitari, profesorii secundari, institutorii, învățătorii cu titlu definitiv.

Alegători sunt pentru Cameră cetățenii români majori (21 ani) cari se bucură de drepturile politice, iar pentru Senat cetățenii români cari au 40 ani împliniți și se bucură de drepturi politice.

In n-rul viitor vom lămuri alte dispoziții ale legii electorale.

A. B.

Ce e magia și spiritismul

II.

De unde și cum a pornit spiritismul?

Houdinii care a studiat chestiunea, răspunde:

„Surorile Kate și Margaret Fox, erau copii neastâmpărați. Aveau 8 ani și 6 ani când părinții lor locuiau în New-York. Ca să sperie pe mama lor, aruncau cu mere și făceau sgomote pe scânduri, prefăcându-se că dorm. O mătușă cu puțin spirit comercial a pus copiii să dea reprezentații.

Așa a început spiritismul și cu toate că Margareta Fox, a mărturisit toate astea în anul 1888, spiritismul a pătruns în lume și au apărut un nenumărat număr de „mediuri“. Partea curioasă este că nici un „spirit“ nu se ridică peste nivelul cultural al mediului. Așa am auzit spiritul lui Washington vorbind în dialect de mahala și spiritul lui Shakespeare făcând greșeli de gramatică și vorbind în dialecte moderne.

Un medium, un croitor, m'a impresionat odată, când eram copil, cu ședințele sale spiritiste.

Chemase și venise spiritul fostului președinte al Republicei Ameri-

Magicianul Houdini arată cum spiritul scrie și sună un clopoțel deși mediul (Houdini) ține ambele sale mâini peste ale spectatorului în lumină, iar când se face întuneric cum mediu înșeală și își liberează o mână cu care scrie iar cu gura sună clopoțelul.

cane, Abraham Lincoln. Eu am întrebat „spiritul“, ce a făcut imediat după ce a fost înmormântată mama sa. Croitorul (spiritul) a răspuns:

— M'am dus în camera mea, și n'am mai vorbit cu nimeni zile întregi.

Magicianul Houdini arată cum își eliberează o mână pentru a se putea servi.

Răspunsul ar fi fost corect, în cele mai multe cazuri.

Dar eu citisem că Lincoln, după moartea mamei sale, s'a dus la un preot să'l pună să citească rugăciunile de înmormântare, un lucru pe care tatăl său uitase să'l facă. Acesta era un incident pe care probabil că Lincoln nu putea să'l uite de era acolo spiritul său. Pentru motivul că aceiaș voce se aude, oricare ar fi spiritul, l'am întrebat pe croitor motivul.

Croitorul mi-a răspuns:

— Recunosc că m'ai prins, dar trebue să recunoști că multe suferințe alină „spiritul“ prin farsele mele, când cei îndurerați așteaptă o știre dela iubiții lor plecați din lumea asta“.

Am rămas înmărmurit, eram copil și n'aveam înteția să'l prind. M'a durut sufletul că a trebuit să las credința în spiritism și i-am răspuns: „Bine, d-ta, înșeli, dar nu toți „medium“, înșeală!

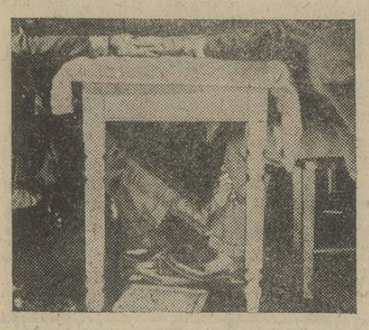

Magicianul Houdini arată cum spiritul (picioarele sale) poate suna clopoțelul și scrie pe tăbliță deși piciorul seu (pantoful) nu s'a mișcat de sub piciorul spectatorului.

Pe toți care i-am cunoscut, și dela care am învățat „înșeală“ răspunse croitorul — medium.

De atunci duc războiul contra spiritiștilor, și nici până acuma nimeni nu s'a prezentat la premiul de 10 mii de dolari pe care îl țin la dispoziția celor ce ar putea face ceva spiritist, pe care eu să nu-l pot reproduce prin mijloace fizice și fără nimic supra-natural.

Ședințele de spiritism pe care le-am ținut eu, au produs mirare, și toți credeau că sunt acolo spirite. Le-am arătat însă mijloacele fizice cu care le făceam și cunoștințelemele literare care mă ajutau.

Și așa se înșală credulii.

Comandor Buchholtzer

Oameni de fapte bune

Sunt așa de rari oamenii cari au inimă mare și nobilă; sunt atât de puțini aceia, cari își iubesc pe deaproapele lor și-i ajutorează la nevoe în haosul materialismului și egoismului de astăzi. Chiar pentru acest motiv, ei trebuesc scoși la iveală pentru a servi de model întregei societăți.

Dorul de patria mumă a înapoiat din îndreptata țară a dolarului pe unii din frații noștri români de zeci de ani înstrăinați. Așa au venit și în comuna noastră d. Alexandru Câmpianu, împreună cu mama, soția și copila d-lor.

ALEXANDRU CÂMPIANU

Și câte fapte bune n'au făcut acești oameni reîntorși!

Vom arăta pe cele mai însemnate.

Ca bună creștină, mama d-lui Câmpianu, d-na Maria Câmpianu-Hainal, a cărui chip îl dăm aici, și-a adus aminte de cuvintele mult

MARIA CÂMPIANU-HAINAL ȘI MARIOARA FICA LUI A. CÂMPIANU

grăitoare ale sf. scripturi: „să-ți aduni comoară în cer, nu pe pământ!“ și voind să împlinească ca acestora și-a arogat frumoasa idee de-a cumpăra și dona pe seama sf. biserici gr. cat. din Archiud (Cluj) un rând de odăjdii preoțești, ceeace a și înfăptuit donând un rând de

ANA SZALKAY MĂR. CÂMPIANU

prea frumoase haine preoțești în valoare de 17.000 lei. și o cruce aurită în valoare de 1500 lei.

D-l. Alexandru Câmpian gr.-cat, având soție pe d-na Ana Szalkay de confesiune rom. cat., a ajutorat mâna de credincioși rom. cat. din această comună la turnarea din nou a unui clopot al lor crăpat de mult, contribuind cu frumoasa sumă de 21 mii de lei.

Având în vedere lăudabilele fapte de creștini adevărați și buni români, dăm aici fotografiile membrilor acestei familii, ca să cunoască lumea, că mai sunt oameni, a căror fapte merită să fie trimbițate și încrestate pe răboj.

Eu le urez multă sănătate și spor la muncă și doresc ca bunul D-zeu să le răsplătească pentru jertfa d-lor înmiit...

Simeon Rusu
student în drept

Aviz

Tuturor cetitorilor foilor române din țară și acelor minoritare, precum și d-lui G. T. Kirileanu, bibliotecarul M. S. Regelui, cari mi-au cerut să le trimit „Monografia satului Zalnoc“, le fac cunoscut că încă nu am tipărit-o în volum. Foaia „Plugariul“ a promis că ea, ori chiar însăși „Academia română“ va tipări-o. Dacă îmi va succede tipărirea și-mi va fi posibil o voi trimite tuturor celor cari au comandat-o — gratis.

Ioan Dan Butean Bereanul
autorul monografiei — preot în Zalnoc, poșta Bobota, jud. Sălaj.

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

Frații IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piața Unirii. Sub poartă expoziție permanentă. 43—26—14

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Covasna (Trei Scaune)

Asociația culturală (Astra) din Sibiu prin delegații săi a înființat, în comuna noastră în ziua de 14 Martie, un comitet pentru răspândirea culturii în massele poporului. Delegații au sosit după amiază. Erau d. Dr. Crețu prim-medic al județului, d. Sibianu și Roșu dela Sibiu.

La ora 3 a avut loc adunarea la Gimnaziul din localitate la care a luat parte un numeros public, împreună cu autoritățile comunale și școlare.

Au fost de față d-nii Valeriu Giurca pretorul plășei Covasna, Dr. Stroescu, medicul plășei, Cioroiu directorul gimnaziului. Sf. Pr. Ticușanu parohul bisericii românești din comună. Președinte al adunării a fost ales părintele Ticușanu. Au vorbit d-nii Dr. Crețu, despre Boalele și sănătatea omului, la urmă împărțind la săteni broșuri cu sfaturi cum să ne păzim contra ofticei.

D-l Sibianu a vorbit despre însemnătatea Asociației culturale Astra.

Dintre sătenii adunați s'a ales un comitet de conducere compus din 15 persoane, pe urmă înscrierea membrilor.

D-l Nicolae Brașoveanu primarul comunei, a dăruit ca membru fondător 1000 lei, iar ceilalți membri benevol.

După constituirea comitetului d. Dr. Crețu și sf-ția sa părintele Ticușanu au mulțumit tuturor locuitorilor cari au luat parte, și s'au înscris ca membri ai Asociației filiala Covasna, urându-le spor la muncă pentru cultura tuturor locuitorilor din comună și împrejurimi, iar cu banii adunați se vor cumpăra cărți pentru cetit în Dumineci și sărbători.

Ștefan Bucăluță

Din Iășad (Bihor)

De mult timp — și poate niciodată — locuitorii din comuna Iășad n'au avut fericita ocazie de a se înălța sufletește mai mult ca Duminecă, 7 Martie, când au luat parte la cercul cultural al învățătorilor din acea comună și câteva comune vecine.

In aceste ocazii se poate vedea munca de apostol a învățătorilor, atunci când întreg satul, dela nepot până la bunic, se adună în jurul luminătorilor săi, pentruca să-i cetească în față entuziasmul și bucuria de a avea în mijlocul lor asemenea îndrumători.

Cât de mult s'au străduit tinerii învățători din acea comună, pentru propășirea acelora în mijlocul cărora trăesc!

Cu câte învățături n'a plecat acel sat dela acest cerc — pentru a cărui reușită d-ra M. Manolescu, învățătoare în comună și d. I. Georgescu, directorul școalei, împreună cu d. notar și-au dat toate silințele. Inainte de masă, după înapoierea dela biserică, s'a ținut între d-nii învățători prezenți, ședința intimă, unde s'au discutat subiecte de cultură profesională și s'au ținut două lecții model de d-nii învățători: Gh. Marin și Const. Theodorescu.

După masă a urmat „O șezătoare culturală“. D-l Georgescu, a vorbit despre rostul cercurilor culturale.

Un tablou executat de elevii școalei, toți îmbrăcați în costume naționale, procurate de d-ra învățătoare M. Manolescu, a înfățișat frumoasele noastre șezători dela țară. Intre timp s'au cântat coruri, conduse de d. I. Georgescu și s'au recitat bucăți alese, de levii școalei.

Remarcăm pe fetițele Bara Ana și Vlaicu Victoria, cari au recitat plăcut.

D-l George Paul, președintele cercului, a vorbit despre „Credința strămoșască“, iar d. Gh. Marin, învățător, despre „Concubinaj“.

Dup aceasta ședința a luat sfârșit.

Inchei, aducând laude harnicilor învățători din comună, precum și inimosului notar, care în toate împrejurările e mâna dreaptă a școalei, întâmpinând orice greutăți ca să nu fie stânjenită în opera ei.

V. C. I., înv.

Din Sârbi (Hunedoara)

Duminecă, 7 Martie, în comuna noastră a avut loc întrunirea învățătorilor ai „Cercului cultural Branișca“.

Dimineața s'a oficiat slujba bisericească.

Apoi a urmat ședința intimă, predând o lecție d-ra înv. Carolina C.

După amiază s'a început conferința publică printr'un frumos cuvânt de deschidere rostit de vrednicul înv. C. Răsădean din comuna Bretea de Mureș. Corul a cântat sub conducerea înv. F. Zamfirescu.

D-l înv. Marin Zamfirescu din comuna Bicău a vorbit despre „Creșterea și Educația copiilor în familie“.

D-l înv. Virgil Furdui fiul vrednicului subrevizor al plasei Ilia, a vorbit despre „Iubirea ce trebuie să o avem față de țară“.

Au urmat apoi declamații și cântări frumoase.

Toate acestea au fost aranjate de zelosul înv. F. Zamfirescu venit la noi de pe plaiurile Olteniei.

Salut cu drag, în numele comunei, pe vrednicii învățători cari ni-au onorat cu prezența d-lor dorind ca astfel de frumoase ocazii să ne găsească cât de des, pe lângă promisiunea că și noi locuitorii acestei comune vom fi vrednici de chemarea noastră primindu-i cu bucurie și și cu brațele deschise.

P. Giurgiu

Din Clopodia (Ardeal)

Duminecă, în 21 Martie, a avut loc în comuna noastră ședința cercului cultural a învățătorilor din jur.

Dimineața învățătorii au luat parte la serviciul divin. După terminarea sf. Liturgii s'a ținut la școală ședința intimă. D-ra învățătoare Olga Boulescu, a predat la clasa I. din învățământul intuitiv „Cânele“. D-l înv. Ioan Etchen a predat din Aritmetică la clasa IV.

După masă, s'a ținut conferința poporală, la care au luat parte mulți săteni.

D-l învățător diriginte C. Baia din Șemlacul mare a vorbit despre „Băncile poporale“.

Elevii școalei sub conducerea învățătorului dir. Ioan Albaiu, au declamat mai multe poezii, iar sub conducerea înv. Ioan Etchen, mai multe cântece pe două voci.

O deosebită plăcere a produs publicului „Corul tinerimii“ din loc înființat anul acesta în urma stăruințelor neobosite ale d-lui notar comunal Nicolae Badiu.

La sfârșitul conferinței sf. sa Gh. Medoia paroh român, a mulțămit d-lor învățători pentru munca ce o depun pentru binele neamului românesc și al patriei.

C. I.

Este imposibil să nu știți D-voastră, **că ciorapi și mănuși mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—8—12

Sobe de teracotă chamotte

Calitatea întâi din material adus din Cehoslovacia la reprezentantul și depozitarul general a fabricei de teracotă

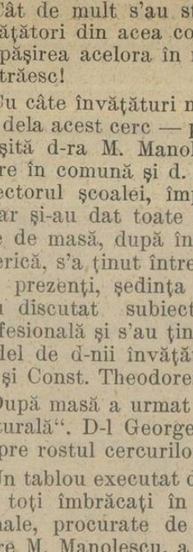

„METAN“
Societat. Anon. din Mediaș

Tiberiu Tamásy

CLUJ,

Strada Basarabiei No. 8.
(La intrepozitul „Albina“, Piața gării)

Magazie bine asortată, 150 buc. sobe în deposit, cu prețuri de fabrică

Fac devize și dau lămuriri absolut gratuit

21—15—1

Știrile Săptămânii

Sprijiniți această foae numai așa veți dovedi, fiecare în parte, că înțelegeți să alegeți ce-i bun de ce-i rău și să aveți o presă sănătoasă. Desvoltarea și îmbunătățirea „Culturii Poporului“ cer jertfe bănești și pentru a li-se putea ține piept, e nevoie de contribuția cititorului conștient. Contribuția e aceasta: fiecare să aducă un abonat nou. Izbânda urmează prin fapte. Indolența trebue să dispară din firea românului.

SUNTEM nevoiți să apărem în format mai mic din cauza lipsei de hârtie. De o lună de zile am comandat hârtie dela fabrica Petrifalău și încă nu ne-a sosit; afară de aceasta am vrut să cumpărăm hârtie de pe piață dar nu găsim mărimea care ne trebue.

Cititorii noștri vor îngădui aceasta, deoarece au văzut că de multe ori foaia a apărut și pe hârtie mai bună când n'am avut aceea de ziar; acuma, însă, ne-a fost peste putință să ne-o procurăm chiar dacă ne-ar fi costat mai scump.

PRIMAVARA aceasta ne aduce o bucurie în domeniul ziaristic din Ardeal. La Cluj, a început să apară cotidianul politic-național „Biruința“ sub conducerea d-lui Alex. Hodoș.

Răsărirea unui ziar românesc, însamnă încă un pas înainte pentru întărirea presei naționale din Ardeal.

Și aceasta nu poate decât să ne întărească rândurile față de o puternică presă minoritară.

ACADEMIA de agricultură din Cluj organizează două cursuri practice de specializare în științele agricole, cu durata de câte 30 de zile. Prima serie va avea loc dela 1—30 Iulie, iar a doua dela 1—30 August. Taxa de întreținere la căminul academiei, — în care intră locuința, hrana, laboratorul, cu un cuvânt toate cheltuelile, — este de 3000 lei pentru seria întreagă.

LA Iași, în Dumineca Tomii„ printr'un serviciu religios ținut la biserica Sf. Voevozi, s'a sărbătorit șase ani dela înființarea Ateneului Popular din Tătărași.

Au luat parte toți membrii Ateneului, în frunte cu d. N. C. Ifrim, președinte. Sara a avut loc o serbare artistică.

DEODATA cu venirea adevăratei primăveri s'a deschis și Grădina botanică a Universității (Str. Regală 28 și Pasteur 9), această instituție nouă și modernă a Clujului, care prin întinderea ei, prin frumusețile ca peisagiu și mai ales prin bogăția culturilor și dizpoziția cu totul originală a grupurilor sistematice și geografice se numără printre cele mai de seamă Grădini botanice.

Publicul poate vizita în toate zilele Grădina botanică, cu excepție de Duminecă înainte de masă. Lunea și Joia după amiază intrarea este liberă. In toate celelalte zile se percepe o taxă de intrare de 5 lei. S'au pus în vânzare și bilete permanente pentru sezonul 1926, cu prețul de 50 lei. Flărăriile, în special sera nouă a palmierilor, poate fi vizitată zilnic între orele 4—5.

Dacă se va ivi trebuința, se va deschide și un bufet pe terasa din secțiunea japoneză a Grădinii.

Școlile de orice categorie pot vizita grădina, sub conducerea profesorilor, orișicând, dacă anunță direcția cu o zi înainte (telefon 938).

DOUA ACȚIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acțiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acțiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

IN anul 1925 s'au cultivat în Banat 672.154 hectare pământ față de cele 556.625 hectare din anul 1924.

Producția în cereale a repreznetat pentru 1925 grâu 4.155.000 hl. iar porumb 4.532.000 hl. ceia ce înseamnă aproape de două ori producția din anul 1924.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuși

Articole de toilette, mărunțișuri și depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

IN ziua de 10 l.c., s'a stins din viață văduva marelui pictor român Teodor Aman. Ea moare în vârstă de 50 de ani.

LA BUCUREȘTI, dela 1 Aprilie până la 1 Mai, s'a deschis expoziția talentatului sculptor George Dimitriu. Expoziția e în Căminul Artelor „Regina Maria“, Calea Victoriei 83.

PARLAMENTUL TURCESC vrea să aducă o lege, prin care vechea scrisoare turcească se va întocmi cu cea latinească, pe care o folosesc cele mai multe popoare ale Europei. Fiind scrisoarea turcească foarte grea, se crede că noua lege va ușura mult înaintarea în învățătură a turcilor.

DE VARFUL Caraimanului (deasupra Sinaiei) se va ridica o cruce în vârful căreia se va așeza un far care își va arunca lumina la o mare depărtare. Farul e menit să păstreze trează amintirea celor căzuți pentru întregirea neamului și e pus pe locul unde va putea fi văzută atât dincolo cât și dincoace de Carpați.

IN orașul Moinești, (jud. Bacău), în noaptea de 14 Aprilie, a izbucnit un groaznic foc. Un cartier întreg a fost nimicit de flacări. Pagubele sunt foarte mari.

PRINTRE serbătorile ce se țin în America este și „Ziua Mamei“. Cu toate că în această zi autoritățile lucrează și prăvăliile sunt deschise, americanul o serbează cu sfințenie, după isprăvirea lucrului și închiderea prăvăliei. Serbătoarea este consacrată mamelor: Mama e instalată într'un jâlț; soțul, copiii, rudele și prietenele îi aduc flori și cadouri, dorindu-i să trăiască mulți ani pentru fericirea țării, fericire la care mama în primul loc a contribuit. Pentru stima ce o nutresc americanii femeii mame, s'a depus pe biroul congresului dela Washington o lege prin care guvernul să fie autorizat a trimite în Franța o mie de mame spre a vizita mormintele fiilor lor cari zac în câmpiile de luptă. Călătoria, dus și întors, a acestor mame e cu totul gratuită, afară de aceasta fiecare din ele va primi o sută de dolari (24.000 lei).

IN STATELE UNITE se lucrează acum la clădirea unui pod care va fi cel mai mare din lume. El va lega orașul New-York de orașul New Jersey, trecând peste râul Hudson. Cheltuelile de clădire vor întrece suma de 50 milioane dolari, adecă 15 miliarde lei.

IN com. Mădei (jud. Neamț) s'a petrecut următorul caz nenorocit: Soldatul jandarm Dumitru Ariton a luat o armă și s'a dus la scrânciobul din fața cârciumei lui Petrea Ghiurca. Soldatul n'a știut că arma este încărcată. S'a suit cu un prieten în scrânciob și spunea în glumă unui alt flăcău, care se afla cu o fată mai jos, în alt scaun.

— Te împușc!

— Impușcă-mă, răspunse râzând flăcăul.

Jandarmul puse arma la ochi și trase. Se auzi o detunătură puternică care înspăimântă pe toți. Glonțul răni pe fata Alexandrina N. Trifan Cârjă, în etate de 14 ani și omorî pe Natalia Eftimie Dănăilă, în etate de 16 ani.

Indată petrecerea a luat sfârșit. O jale de nedescris a fost în tot satul.

ARMELE flaubert, la cari se poate întrebuința și cartușe de „short“ sau „Lang-riffl“, se vor putea păstra numai în baza unui permis prevăzut de Legea pentru portul armelor.

Acest permis se va elibera de autoritățile în drept (în raza stărei de asediu de către Corpul 6 Armată) iar în afară de aceasta razâ de prefectura județului și numai după avizul inspectorului de vânătoare.

DAUNAZI, s'a năruit la Paris, turnul vechii biserici Dalbode, înalt de 84 de metri.

Trei care au fost dărâmate, iar de sub dărâmături au fost scoase cadavrele unui brutar și al soției sale, precum și zece răniți.

AVIZ.

Se aduce la cunoștință Onor. Consumatori și întregei populații a orașului Cluj, că cauza întreruperei de curent electric din ziua de 10 Aprilie a. c. între orele 6—8 p. m. a fost aruncarea de către răufăcători necunoscuți a unei frânghii pe linia de înaltă tensiune Cluj — Someșul Rece la stâlpul No. 429.

Cluj, la 12 Aprilie 1926.

Directorul Uzinelor:
Inginer *Roată.*

Anunțuri gratuite! **Ca să fim cât mai de folos abonaților noștri, — ca condiția însă să nu fie nici negustori, nici comercianți — primim spre publicare fără bani, anunțuri de vânzări și cumpări, ori de altă natură.**

D-lui Fred Giersch, bancher, Ohio Joungstown.

V'am trimis 2 telegrame, dar n'am primit nici un răspuns. Vă rog comunicați-mi adresa exactă a lui Mihăilă Ferezan din Germania, Oberhausen, fratele lui Teodor Ferezan, care actualmente e în Joungstown Ohio.

Cu stimă:
Alexandru Câmpean
Archiud, p. u. Teaca județul Mureș România.

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Craiova

In orașul nostru, manifestarea artistică pe toate tărâmurile este demnă de laudă. Peste tot se muncește cu râvnă și cu gust.

Rezultatele sunt din cele mai satisfăcătoare. Se scrie mult, se citește mult; o mulțime de biblioteci publice au fost la dispoziție. Și pictura e în desvoltare. O mulțime de expoziții au fost cea mai bună mărturie. Talentați artiști și-au expus succesiv lucrările în sălile Palatului Administrativ. Așa am putut vedea pânzele artiștilor Theodorescu-Romanați, Bulgăraș, Hagiu, Trybalski, Rugescu și actualmente a domnilor Schweitzer-Cumpănă și S. Pavlu și Drăgulescu.

— Miercuri, 17 Martie, a avut loc la Teatrul Național, un reușit spectacol de dansuri clasice și naționale dat de școala de ritmică și coreografie a d-nei W. Dragomano. S'au remarcat d-șoarele Marioara Domilescu și Lorica Grigoriu în „Cazaceasca“ și „Moartea Lebedei“.

— Intre edificările mărețe ale orașului nostru este și aceea a liceului „Carol I.“, care datorită energicului director d. N. Balaban, a putut fi aproape terminată. Această clădire modernă va avea și o sală mare de teatru, sală de muzică, săli de meditație pentru elevii interni, dormitoare și o sală de gimnastică, care va fi cu adevărat higienică pentru tinerii doritori de sport.

— Incurând va fi terminată și clădirea Liceului „Frații Buzești“.

Lucrările se fac sub supravegherea d-lui Ionescu-Argetoaia, directorul liceului; liceu care în prezent funcționează într'un local neîncăpător față de numărul elevilor ce s'a mărit mult în ultimul timp.

Așa că orașul nostru, va avea să se mândrească cu aceste școale, cari sunt o adevărată fală pentru Craiova, — rămânând ca elevii să-și facă datoria conștiincios.

I. M. Z. Gârlești

Odată cu luna Martie „Cercul Cultural „Traian Demetrescu“ din orașul nostru și-a reluat drumul la muncă, curmat de năprasnica iarnă.

In ziua de13 Martie a dat o mare serbare în orașul dunărean, Calafat. De după masă a avut loc în sala Mircea, matineu pentru copii, jucându-se piesa Arvinte și Pepelea în roluri cu d-nii M. Ramură și Gh. Iulian, au mai fost: Ghicitori spuse de d. Nicolăescu-Plopșor arheolog și folklorist oltean, deslegătorii au fost premiați cu cărți.

Seara d. Plopșor a vorbit despre poetul oltean D. Ciurezu-Pleniță.

După d-sa a urmat d-l N. Viorel Constantinescu, arătând meritul dispărutului poet Traian Demetrescu. Apoi a citit versuri și o prețioasă lucrare în proză de Traian Demetrescu.

D-l Ovid Rocoș artist societar al Teatrului Național Craiova, a spus versuri.

S'a jucat piesa „Nevasta lui Cerceluș“ de P. Locusteanu, în roluri cu d-nii Ovid Rocoș, M. Ramură, N. Viorel Constantinescu, Gh. Iulian, T. Niculescu și d-ra Anișoara Vasilescu, toți membrii cercului cultural.

Incă o ocazie în care o mână de oameni care alcătuiesc acest cerc, pot să se manifeste pentru binele culturii și pentru dragostea de cei dispăruți, purtând cel puțin numele lor.

Urăm spor la muncă, tinerilor și cu D-zeu înainte spre ținta dorită de toți.

Farcaș Mărzeanu

Din Bădițești (Mehedinți)

In ziua de 7 Martie cercul preoțesc, având ca preot întâi stătător pe părintele Gh. N. Dumitrescu Bistrița, a ținut în acest sat conferință.

Slujba s'a oficiat de mai mulți preoți între care este de reamintit pe bătrânul preot I. Presură .

Răspunsurile liturghice s'au dat de către corul cântăreților bisericești conduși fiind de părintele întâi stătător, care conduce și rev. muzic. „Izvorașul“ din com. Bistrița. Dintre cântăreți s'au distins Grigorescu-Peri, și Craicescu-Iginasa.

Apoi au vorbit: părintele Petrică Pălșan, păr. Ținică și păr. Mănescu.

In cele din urmă pr. Gh. N. Dumitrescu-Bistrița încheie, mulțumind sătenilor, că au luat parte în număr foarte mare și le-a îmbunat că la anul va mai ține conferință aci. Tot sf. sa a împărțit gratuit cărți cu cuprins moral.

Fiecare sătean a plecat dela biserică cu sufletul curat și foarte mulțumit de cele auzite.

După masă s'a ținut ședătoare culturală la școală. Poeziile au însuflețit pe auditor.

Monoloagele l'au înveselit foarte mult.

Piesele l'au făcut pe auditor să plece mulțămit.

Corurile pe două voci l-au făcut să-și mai aducă aminte de timpul petrecut în războiu.

Subsemnatul am căutat prin câteva cuvinte să arăt poporului, care se adunase în număr mare, că: cartea este necesară atât tinerilor cât și bătrânilor, atât bogaților ca și săracilor și atât funcționarilor ca și plugarilor.

I. N. Dumitrescu-Bistrița

Din Silistra (Durostor)

Ziua de 21 Martie a fost zi însemnată pentru învățătorimea din jud. Durostor. Revizoratul școlar anunțase din vreme că în această zi va avea loc depunerea jurământului de către învățătorii cari nu-l depuseră, invitând pe ceilalți colegi a lua parte.

A fost de față d-l Dr. Tașcu Pucerea, prefectul județului, precum și lume multă din oraș.

După slujba religioasă, oficiată de P. C. Protoereu, Pr. Slivneanu, au cuvântat: C. S. Pr. Slivneanu, protoereul județului; D-l N. G. Dinescu, revizorul școlar al județului și d-l Carp Sandu, institutor în oraș.

Invățătorii au mers apoi la cancelaria revizoratului unde au iscălit formularele.

După aceasta s'au strâns în sala de cinematograf a prefecturii, în scop de a discuta cu privire la asociația județeană a învățătorilor. Observându-se însă că mulți dintre membri vechi lipseau și că nu se îndepliniseră formalitățile pentru a avea loc o adunare legală, s'a renunțat la acest lucru, care a fost amânat pentru Duminica Tomii.

După masă a avut loc adunarea generală a comitetului școlar județean, la care fiecare comitet comunal trimisese câte un delegat. Invățătorii s'au împărțit: cei cari aveau delegație să reprezinte comitetul comunal respectiv, în adunarea județeană, s'au strâns în sala de sus a prefecturii; ceilalți au luat parte la ședătoarea artistică-literară care a avut loc în sala de cinematograf a prefecturii.

In adunarea generală județeană, prezidată de d-l Dr. Tașcu Pucerea, prefectul județului, după darea de seamă făcută de d-l revizor școlar N. G. Dinescu secretarul comitetului județean, s'a citit bugetul pe 1926; apoi unii dintre învățătorii prezenți au comunicat din neajunsurile ce întâmpină, iar d. administrator financiar — casierul comitetului județean — a dat unele lămuriri. După acestea s'a procedat la alegerea a doi membri în comitetul școlar județean. Au fost aleși: D-l C. N. Zaharescu și d. Spulber, ambii subrevizori școlari.

In acest timp, în sala de cinematograf a avut loc ședătoarea, organizată cu elevele școalei No. 1 de fete din Silistra de către d-ra Angela Gheorghe, învățătoare la acea școală și d. Boiagief.

Programul bogat și variat, conținând coruri, recitări, lectură, o piesă de teatru și jocuri naționale, a fost executat cu toată ingrijirea.

Invățătorii și-au dat apoi întâlnire la masa comună dela restaurantul Mihăilescu.

Au luat parte și autoritățile școlare ale județului, precum și d. Dr. Tașcu Pucerea. Au cuvântat: d-nii Dr. Tașcu Pucerea, d. N. G. Dinescu, d. Bărliba, institutor din Silistra, d. Carp Sandu, institutor în Silistra, d. Rață, învățător la Turcșmil (pe graniță), iar la urmă iarăși d. Dr. Tașcu Pucerea, prefectul județului.

D-l Stoicescu Aurel, institutor, a cântat versuri populare, d. Mazilu, învățător în comuna Garvan a cântat o doină, iar Pr. Luzeanu un cântec popular.

D-l Dr. Tașcu Pucerea, s'a oferit să plătească masa învățătorilor; aceștia i-au mulțumit călduros.

Până la ora 2 noaptea, învățătorii au gustat cu mult nesaț din plăcerea de a dădea întâlnirea unui număr așa de mare de tovarăși de apostolat — lucru care se întâmplă numai odată la câțiva ani.

Ne-am despărțit mai întăriți sufletește, mai hotăriți să luptăm cu piedecile, mai plini de nădejde în isbânda luminii.

Arătăm și pe această cale mulțumirile noastre tuturor acelora cari s'au ostenit cu gândul, cu vorba și cu fapta pentru a pune la cale întâlnirea noastră și pentru a ne-o face plăcută.

A. Păpureanu
înv. Caraomur

Din Corbu (R.-Sărat)

Comuna Corbu până la anul 1913 a fost pe malul râului Siret, iar din cauza marilor inundații ale Siretului în anii 1911 și 1912 când s'au distrus tot avutul și casele locuitorilor, această comună s'a mutat la 12 km. In Februarie 1913 Eforia Spitalelor civile București pe o suprafață de un km. pătrat a împroprietărit pe toți locuitorii dându-le 378 loturi de casă făcând un plan de comună model unde în centru în semn de cerc a repartizat loturi în mod gratuit pentru primărie, școală și biserică. Dela anul 1913 și până la 1916 data decretărei mobilizărei s'au făcut cele mai frumoase case și cele mai frumoase împrejurimi.

Iți era mai mare dragul să treci și să privești această comună care este așezată și pe șoseaua județeană principală Vârteșean—Brăila ce leagă județul Râmnicu-Sărat cu județul Brăila. Cu prilejul războiului 1916-1918 barbarul inamic bulgar s'a stabilit chiar în această comună, evacuând pe toți locuitorii numai cu ce au putut lua în spinare. Dela Decemvrie 1916 și până la Martie 1918 inamicul a fost stăpân singur pe aceasta comună cu pământurile ei. In Martie 1918 când locuitorii s'au reîntors nu au găsit casa, grajd, împrejmuiri, etc. ba și loturile de casă de necunoscut, fiind numai gropi de bordee de ghiulele și tranșee. Prin îndemnul d-lor Lazăr I. Dumitru perceptor, Ion St. Manta primar, Oprea D. Picuș notar și Grigore Răducan, învățător, locuitorii s'au pus din nou pe muncă fără preget, s'au înjghebat noui case de locuit, grajduri, împrejurimi, etc. ba mai mult fără murmur și șovăire locuitori conduși de intelectualii de mai sus, au pus și dat sprijinul lor împreună chiar cu toți membri familiei, și au făcut școală nouă în locul celei distruse cu desăvârșire de inamic, școală care a costat 180 mii de lei numai materialele, căci munca de salahori s'a făcut de locuitori gratuit. Școala este compusă din 3 camere mari de clasă, sala și cancelaria unde astăzi 4 învățători, învață pe copii carte. S'a clădit local de primărie, compus din 5 camere și una sală care a fost gata în toamna anului 1924 și aceasta clădire a costat lei 180 mii. S'au împrejmuit cu gard de scândură localul școalei, primăriei și biserica, împrejmuire care a costat 50 mii de lei în total pentru aceste construcții s'au cheltuit suma de lei 410 mii de lei, cari bani s'au adunat numai dela locuitori ce compun comuna și cari au muncit de zor și fără preget. Mai avem de construit locașul sfânt de biserică, și pentru aceasta până astăzi s'au adunat dela locuitori suma de lei 90 de mii cari sunt consemnați la Casa de depunere.

Din cauza secetei ce-a bântuit această comună în anii 1924 și 1925 locuitorii au sărăcit cu totul, sunt datori fiecare pe la diferite bănci cu câte 20—25 mii de lei pentru porumb de hrană, semințe, furaje, etc. Vitele le-au vândut tot din cauza secetei peste 65 la sută și nu se știe când această comună va putea să'și clădească locașul de biserică, căci 2—3 ani buni de recoltă de abia va ajuta pe locuitori să scape de datoriile ce le-au făcut în acești doi ani de sectă:

Facem un apel călduros la cei cu inima bună din cuprinsul Țării Românești să binevoiască a clădi o biserică în comuna Corbu Nou, știut fiind că îi va rămâne numele pomenit în vecii vecilor, având și norocul că face biserică la punctul cel mai cunoscut unde în anul 1916—1918 au fost lupte crâncene la Siret pentru întregirea neamului, și mai ales că în aceste locuri am avut biserică zidită de Mateiu Basarab, astăzi distrusă cu desăvârșire de inamic cu ocazia războiului pentru întregirea neamului.

D. Lazar

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

Consume!
Eftine și bune
BIDINELE
ȘI PERII
NUMAI LA FIRMA VECHE:
Iuliu Müller
CLUJ, STR. NIC. IORGA 14.
Cu ramburs:
12 buc. bidinele No. 1 — Lei 350
12 „ „ No. 2. — Lei 450

S'a deschis
PANTOFĂRIA
Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a găsit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu același nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	*Lei 144.700*
D-l inginer Lucaciu, București — *5 acț.*	*Lei 1100*
Total	*Lei 145.800*

NOVOTNY

TIMIȘOARA

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUȘSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-52-17

Pălării de domni
curăță, vopsește, calcă și formează
56-26-4
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—3 ANTON JUDOVITS.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
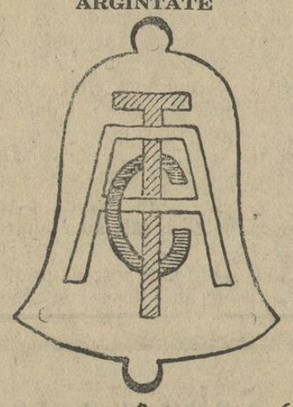
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

Prăvălia de semințe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No 96 perm.

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Restaurantul și Bufetul
CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilas v
Piața Unirii Cluj
41—26—24

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

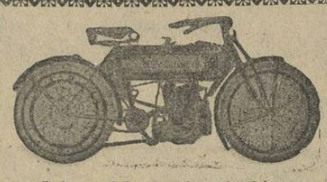
Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-8
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Engros! En detail!
MARE DEPOZIT CU MĂRFURI DELA FABRICELE DIN ȚARĂ ȘI STRĂINETATE
Noutăți de primăvară a sosit:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Pături pentru cai, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL ȘI FIUL
Groman & Herbert
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13

Produsele fabricei de bere
CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
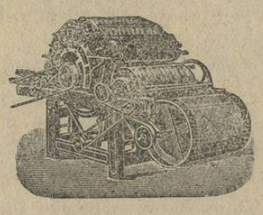
Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!
Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—6

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 38.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 25 Aprilie 1926** | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 158, Apare în fiecare Duminecă

PROFEȚI MINCINOȘI

O nouă pacoste s'a abătut asupra neamului nostru: sectele religioase. Nu a fost destul că în urma unor dureroase împrejurări istorice — pe care nu le discutăm aici — poporul românesc din Ardeal a fost nevoit să se împartă în două confesiuni. A trebuit să vină acum și noua nefericire a sectelor religioase, cari desbină tot mai mult sufletul oamenilor, destul de frământat de atâtea zizănii. Profeți mincinoși răsar ca ciupercile pe plaiurile țării și cu bani a căror origine e foarte suspectă, seamănă îndoiala în sufletele șovăitoare.

Dar chiar dacă am admite că oamenii ce propovăduiesc „nouile religii" sunt sinceri, se pune întrebarea: E oare întemeiată pe ceva o asemenea mișcare? Poate ea avea urmări bune? Răspundem hotărît: nu. Anarhizarea introdusă în spirite de apostolii nouei credințe, dintre cari se constată că cei mai mulți sunt interesați, deși se poate admite că unii sunt și sinceri, nu poate fi decât adânc vătămătoare pentrucă zguduie rosturile vieții sufletești a poporului nostru. Pe vremuri credința era totuna cu legea, cu așezământul de Stat. Și din excelența acestei strânse legături a celor doi factori, reese că celce sapă pe una, sapă și pe cealaltă. După cum există o disciplină a cetățeanului, ca parte integrantă a Statului, tot astfel trebue să existe o disciplină a credinciosului, ca membru al unei religii, care — fie spus fără să ne ascundem după degete — spre a fi eficace și reală, trebue să îmbrace într'o măsură haina națională a poporului ce se conduce după această religie. Nu trebue să uităm că majoritatea acestor noui profeți — chiar când îi considerăm de bună credință — îi mână spre revoltă împotriva interpretărilor stabilite de biserică și o mare doză de orgoliu, de semeție, sentiment condamnat cu atâta hotărîre de legea creștină, tocmai pentru că e isvorul celor mai mari nenorociri.

Dacă în alte domenii dorința de inovație poate fi folositoare și rodnică, în biserică ea e indeosebi primejdioasă. „Vai aceluia care va scandaliza chiar pe cel mai umil dintre voi!" se spune în Evanghelie. Și cel mai mare semănător de scandal poate fi decât acela care clătină pe om în credința lui, îl zăpăcește, îl duce pe calea rătăcirii și îl face să se ridice împotriva rânduielilor bisericii, și împotriva reprezentanților ei?

Dar, se va spune, că în multe părți ucenicii noilor credințe aduc o viață mai curată, mai multă omenie, mai multă seriozitate și sinceritate în viața religioasă. Se poate. Dar astea puteau fi introduse pe altă cale fără a fi nevoie de o revoltă împotriva credinței străbune. Ooamenii fac marea și neiertata greșală de a confunda religia cu servitorii ei, și cred că dacă aceștia din urmă sunt nevrednici, trebue schimbată credința însăși. Mare rătăcire! Căci dacă sunt — o admitem și noi — vai! prea mulți preoți cari nu fac cinste altarului și legei căreia îi slujesc, nu urmează de aci că credința e de vină. Oamenii, moravurile acestor oameni, acestor slujitori ai altarului, trebuesc schimbate, nu legea la care ne închinăm.

Ce s'ar alege de un Stat în care fiecare slujbaș, în loc să aducă la împlinire legile asupra cărora e chemat să vegheze, s'ar apuca să le discute și să propue altele în locul lor? Ce se poate alege din o biserică în care credincioșii, în loc să păzească și să împlinească rânduielile credinții, s'ar apuca să le judece și să le înlocuiască cu altele? Avem un creștinism, care s'a dovedit în cursul a două mii de ani cea mai trainică, cea mai sublimă învățătură dată lumii. Dacă această credință înălțătoare a ajuns uneori să fie expusă la diferite atacuri, aceasta s'a întâmplat întotdeauna, nu pentru că ea ar fi înfățișat vreo parte slabă, ci din pricina nevredniciei slujitorilor ei. Legea creștină a strălucit totdeauna fără pată, ca un far mântuitor pentru conștiințele omenești, șubrede și nestatornice, menite chinului ucigaș al îndoielii și șovăinței, fără un asemenea îndreptar.

E deci o greșală, o rătăcire, o crimă orice încercare de a zgudui temelia pe care sufletul nostru a crescut două mii de ani. Avem prea multă nevoe de această disciplină sufletească, mai ales azi, pentru a putea îngădui cuiva să se atingă de ea.

Feriți-vă deci de profeții mincinoși, cari aduc printre voi desbinarea, arma cea mai cruntă a diavolului. In religie mai mult chiar decât în Stat, avem neapărată nevoe de disciplină.

„Cultura Poporului"

Moartea lui Vasile Stroescu

Intreaga suflare românească sufere o mare pierdere. La București într'un sanatoriu, s'a stins din viață boerul moldovan: Vasile Stroescu. Era bătrân, ajunsese frumoasa vârstă de 82 ani, când moartea este așteptată de fiecare, dar închiderea pleoapelor lui de plumb, lasă un mare gol în inimile tuturora. Căci n'a murit un om ca toți oamenii, o inimă bună ca a multora, ci un suflet distins s'a dus la Ceruri, un om care a înțeles de aproape nevoile culturale și bisericești ale neamului nostru și mai darnic ca toți din ultimul veac, a donat c'un gest larg, averi mari pentru susținerea școalelor și bisericilor din Ardeal, mai cu seamă.

A fost o mare personalitate care n'a făcut nicio vâlvă în juru-i numelui lui, nu s'a îmbulzit la merite care i-se cuveneau din prisos, ci a trecut numai la fapte. Viața întreagă i-a fost plină de fapte.

Coborîtor din o veche familie boerească din Basarabia și moștenind o avere foarte mare, nu a întrebuințat-o în interesul personal, ci a împărțit-o pentru binefaceri.

Înțelegător al vremurilor mari ce va să vie pentru neamul românesc, înainte de unire, el și-a îndreptat toată nădejdea justificată, ajutând școalele din Ardeal și bisericile. A donat o sută de mii de coroane pentru Școala de fete din Arad și apoi însărcinând pe actualul Patriarh de astăzi — pe atunci episcop — a împărțit cu dărnicie bani pentru școli și biserici, pentru studenți. Deși nu-l cunoșteau personal mulți din satele ardelene, totuși îi pomeneau numele cu sfințenie.

Dar afară de ajutorarea Ardealului, a mai dăruit pentru fapte culturale din Moldova.

Vasile Stroescu, a fost un mare patriot, iubind sincer țăranii. Și aceasta a dovedit-o la moarte mai mult, lăsând prin testament toate moșiile lui să fie folosite de către țăranii basarabeni, iar averea-i întrebuințată pentru luminarea tineretului plugar basarabean.

Când trăia a lăsat o danie de 5 milioane pentru școala de agricultură din Brânzeni (Basarabia).

El s'a născut la anul 1844 la moșia Stolniceni, jud. Bălți, proprietatea tatălui său. Primele studii le-a făcut la liceul din Chișinău, apoi la liceul superior din Odesa. A călătorit prin toată Europa, a fost prin America și Africa. A fost președinte al Sfatului Țării din Basarabia când s'a proclamat Unirea. În 1919, a fost ales ca președinte de vârstă al Parlamentului român.

Vasile Stroescu a plecat pentru totdeauna dintre noi, dar amintirea îi va rămânea veșnic vie în recunoștința neamului românesc precum și numele-i scris pe școalele sătești și alte instituții culturale din Ardeal și Moldova.

Cu pietate ne plecăm genunchii la crucea-i dela căpătâi.

„Cultura Poporului"

Când trebue să iasă preotul la pensie?

Funcționarii laici dela orice instituție a statului, la o vârstă stabilită de legea pensiilor, sunt scoși la pensie. Aceasta este o măsură din cele mai bune, fiindcă, bătrânului funcționar, care a stat în praful arhivelor de biurou, atâția ani, în umezeala celor patru pereți ai școlii sau ai cazarmei, în aerul viciat, frământându-și gândurile, i-se dă dreptul de liniște sufletească, de repaos nevoit, cerut de întreg eul său. Leafa de pensionar, care e derizorie față de scumpetea trailui de azi, e primită cu însuflețire de bătrânul pensionar; căci, dacă n'ar avea-o — multă, puțină — ce s'ar face? La pensie sunt scoși toți funcționarii laici ai statului, de orice breaslă; numai preoții sunt lăsați până la moarte. La vârsta de 75 ani, dacă preotul vrea să fie pensionar, bine de bine, dacă nu, o ține înainte. Și 'n cazuri de infirmitate, de boală incurabilă, etc., autoritățile superioare ale bisericii nu au nicio rezoluție stabilă și decisivă pentru preoții suferinzi.

Măsura luată, de a se lăsa preotul trecut de 75—80 ani în slujba sa sfântă până la moarte — pe vremuri — își avea rațiunea; era firească măsură, fiindcă, acum 50 de ani poporul român își ducea viața mai în liniște în Principatele Unite; românii erau departe de ideile subversive ale diferiților sectanți; cultura era puțin înțeleasă de ei și preotul avea o pregătire potrivită timpurilor.

Astăzi însă, când puterea de convingere a bătrânului preot, cu o pregătire veche, nu-și mai are efectul dorit, uzurpatorii credinței creștine sunt înarmați cu puterea cuvântului și cu înțelesul ad literam al Bibliei.

Bătrânul preot, sleit de puteri și abia zărind literile cărții, care pe terenul subminat de propagandiștii desorientați ai Sfintei Cărți, zdrobit în suflet, mustrat de conștiință, înfierând neștiința și plângând în sughițuri spasmodice. A fi preot credincios șefului tău, în numele căruia îți desfășuri activitatea, a fi lipsit de argumente solide în privința susținerei cu tărie și cu convingere a ideilor religiei ce profesezi, a nu putea rezista și a nu putea răpune pe adversarul credinței tale, iată, cea mai mare revoltă sufletească a preotului care, în asemenea împrejurări simte cum moralul i se perde, cum suprasuferința îi zdrobește inima credincioasă și neculpabilă și, din pricina lipsei de cunoștințe generale i-se năruie toată ființa în brațele ateului, a scepticului sau a sectantului triumfător.

Predica limpede, curgătoare și plină cu argumente sănătoase, hipnotizează mulțimea, convinge necredința, înalță moralul predicatorului și motivează tăria creștinismului. Biserica creștină e amenințată de streinii, cari siluind înțelesul Bibliei, sunt contra lui Iisus. Avem nevoie de predicatori, de somitățile bisericei și de un cler select și convins, în plină activitate, ca să nu perdem trecutul, să nu perdem poporul românesc sănătos dela sate, în sufletul căruia se păstrează focul sacru al credinței; căci, dacă, sufletul săteanului va fi pângărit, credința se va știrbi, iar, biserica își va perde din valoarea adevărului ei. E nevoie ca superiorii bisericei să scoată la pensie pe bătrânii preoți trecuți de 75 de ani și înlocuiți cu alții, tineri pătrunși de sublimitatea ființei divine, convinși de morala pe care o predică de pe amvon, înarmați cu tezaurul diferitelor cunoștinți generale ale științei și ale religiei. Astfel, biserica creștină ortodoxă va pierde din credincioșii ei și Iisus va lăcrima iarăși. Biserica are nevoie de preoți tineri ce bat la ușa ei, de misionari zeloși ai moralei lui Iisus. Poporul român a început a pierde din credință. Călugării, cari ajută pe preoții bătrâni, discreditează clerul mirean, prin purtările lor. Preoții la vârsta de 75 de ani, prin forța lucrurilor, trebuiesc scoși la pensie și înlocuiți prin preoți tineri, dacă vrem ca biserica noastră să prospereze.

N. C. Munteanu-Muntmarg

MUNCĂ, SOLIDARITATE

Sub titlul „Scrisoare", d-l coleg Dașoveanu-Carpen, scrie un articol în No. 141 al foii, în care face unele comentarii asupra articolului meu „Conferințele învățătorilor", publicat într'un număr din Decembrie trecut. D-sa se referă în special la două chestiuni asupra cărora și eu am stăruit deseori: a) insuficiența stării materiale a învățătorului, din care cauză acestuia îi este foarte greu să facă diferite abonamente și b) Lipsa de mijloace de transport pentru ca învățătorul să poată lua parte la conferințele generale.

„Învățătorul trebuie să știe cât mai mult", scriam eu în articolul din Decembrie. ... „De unde să știe cât mai mult?" se întreabă d-l Dașoveanu în articolul său. Dar apoi tot d-sa răspunde: „Desigur din cărți și din reviste". Continuând, d-sa, arată apoi starea materială atât de jalnică a învățătorului, care stare nu-i poate îngădui să-și cumpere cărți ori să facă abonamente.

In ceeace privește starea materială a învățământului, sunt în deplin acord cu d. Dașoveanu, dar în privința cetitului sunt de altă părere.

Învățătorul — dacă este cu adevărat învățător și dacă își dă seama că, oricum, „el trebuie să știe cât mai mult", — atunci trebuie să facă cum o putea, cum n'o putea și să cetească. Trebuie să cetească! Dar ce să cetească? este, desigur, întrebarea ce se impune.

Răspund: Intâi și întâi „Lamura", care i-se trimite din oficiu. Că aceasta nu mai este ceace a fost odată, e adevărat, dar nici acum nu este de lepădat; decât să nu citească nimic, tot e mai bine ceva, cât de puținel. Dar, din nenorocire, mulți colegi n'o citesc nici așa cum este, deși e poate singura publicație, pe care o primesc. Dacă e puțină bunăvoință, bunăvoință în interesul lui, fiecare poate găsi o oră într'o seară ca s'o cetească. Ceeace e și mai dureros însă, e că sunt unii învățători — cunosc chiar eu dintre aceștia — cari vând „Lamura" ca hârtie de împachetat. Asta nu mi-aș fi putut-o închipui vreodată! Și o vând și necetită! Am văzut-o cu foile netăiate.

In afară de „Lamura", nu cred să fie undeva vreun învățător, care din leafa de aproape treizeci mii anual (29.736 lei, provizorii) să nu poată rupe 5—600 lei tot anual, sumă cu care să poată face abonamente la cel puțin două foi culturale ori la o revistă (Viața Românească), Iași, care e printre cele mai scumpe, costă 400 lei anual) și la o foaie culturală care are un abonament mai redus („Cultura Poporului", — cea mai bună foaie de cultură — costă pentru preoți, învățători, etc. 200 lei pe an, iar „Dumineca Poporului" numai 40 lei tot pe an.)

Dar chiar admițând — aproape imposibilul — că starea unui învățător ar fi de așa natură, încât n'ar putea rupe pentru cultura lui aceste câteva sute lei anual (câte 40—50 lei lunar) tot îi mai rămâne un mijloc: Să se asocieze cu un coleg dela aceiaș școală (școli cu un singur post sunt rare) ori cu un coleg dela o școală din apropiere ori, însfârșit, cu preotul comunei și împreună să facă un abonament-două, după puterile lor materiale.

Fie într'un fel fie în altul, e lucru hotărît și sigur că învățătorul care ține cu orice chip să-și mențină măcar, dacă nu să-și mai lărgească cunoștințele, va găsi mijlocul să o facă, fără a fi silit la prea mari sacrificii.

In afară de foi culturale ori reviste pe cari orice învățător, dacă depune oarecare interes, le-ar putea avea, învățătorul ar mai putea ceti și cărți. De unde? se va pune iarăș întrebarea.

Răspund și aici:

Fundația culturală „Principele Carol", a trimis încă din anii trecuți în comunele rurale cărți formând așa numitele „depozite", cari își aveau sediul la băncile populare, la biserici sau chiar la școli.

Am studiat aceste „depozite" și am găsit multe lucrări interesante și de folos nu numai pentru săteni, dar și pentru învățători.

Chiar în momentul de față, revizoratul județului în care locuiesc, distribuește câte 155 cărți fiecărei școli sătești, cărți trimise în acest scop de Casa Școalelor. Sunt printre ele lucrări de o reală valoare. Citindu-le, învățătorii ar avea un însemnat câștig intelectual. Socotesc că asemenea cărți au fost trimise de Casa Școalelor pretutindeni, căci n'am motive să cred că „Vâlcenii" au fost privilegiați.

Pe lângă aceste cărți — dela Fundație și Casa Școalelor, — (câți învățători le-au cetit oare?) legea învățământului primar prevede (art. 185, 186) ființarea de biblioteci școlare. E adevărat că acestea nu sunt realizabile pretutindeni. Foarte adesea, comitetele școlare n'au fonduri nici pentru alte nevoi mai urgente necum și pentru cumpărări de cărți, deși importanța acestora nu poate fi măcar nici discutată. Nu e însă mai puțin adevărat că sunt tot atât de multe comitete școlare cari ar putea cumpăra cărți dar nu cumpără. De ce, nu știu, dar bănuesc că din lipsă de interes.

Dacă aceste biblioteci școlare s'ar putea înființa, dar mai ales alimenta cu cărți, ar fi de mult folos învățătorilor, însă numai acelor învățători, cari voiesc cu tot dinadinsul să cetească.

Tot legea mai prevede (art. 188) ca din bibliotecile școalelor normale să li-se dea și învățătorilor din județul respectiv, cărți pentru cetit.

Se mai spune în acel articol că Direcțiunea șc. normale va organiza un serviciu de distribuire al acestor cărți. Pe cât știu, aceste servicii nu s'au organizat, dar mai știu că și dacă s'ar fi organizat învățătorii nu s'ar prea fi îndesat să ceară cărți cu împrumut.

Pe dealtă parte, sunt încredințat că aceste biblioteci dela „centru", n'ar fi de prea mare folos învățătorilor din cauza greutății de distribuție, deaceia scriam altă dată propunând înființarea de biblioteci pe centre culturale. Aprovizionarea cu cărți s'ar putea face în acest caz, la ficerae ședință a cercului.

C. N. Dărvărescu

DIN DURERILE CORPULUI DIDACTIC PRIMAR

Domnului P. P. Negulescu, ministrul școalelor

Inainte de aceasta cu patru ani, pe când erați D-v. în fruntea învățământului, ați făcut salare cinstite întregului corp didactic din țară, precum și nouă, membrilor din administrația și controlul învățământului. Pentru această faptă nobilă, noi totdeauna v'am fost și vă suntem recunoscători.

Dar atunci diurna de reprezentare de 200 lei lunar ni-s'a luat cu totul, taxa de 4 lei de km. ni-s'a redus la 3 lei, iar diurna de 120, respective de 150 lei pe zi pentru inspecții ni-s'a redus la 80 lei pe zi.

Nu, însă, într'atât fostul guvern liberal ne-a făcut această nedreptate și pagubă nouă revizorilor școlari cl. II-a, ci mai mult d-nii directori din ministerul instrucțiunei.

Cazul e următorul:

Consiliul de miniștri în ședința dela 14 Martie 1924, sub No. 465—1924 al jurnalului, în baza referatului d-lui ministru de finanțe Nr. 50621—1924 a ridicat diurnele de deplasare și banii de km. întregului personal al statului, deci și nouă revizorilor școlari cl. II-a.

D-nii directori din ministerul instrucțiunii, în loc să execute și să ne dea și nouă revizorilor școlari de control diurnele și banii de km. statoriți de Consiliul de miniștri, ne-au redus și pe celea ce ni le-ați fost dat Dv. Prin această procedură a d-lor ne-au pus pe o treaptă cu personalul de serviciu dela celelalte oficii.

Această procedură ilegală, neumană și multă păgubitoare se poate vedea din decizia de sub Nr. 109.266 din 22 Oct. 1924.

Că, cum s'a putut, ca d-nii directori din minister să schimbe decizia Consiliului de miniștri, nu-o putem pricepe. Noi știm, că deciziunile unui Consiliu de miniștri, sunt obligatoare pentru toată țara. Toți sunt datori să se supună lor și să-le execute întocmai, iar a le schimba numai acelaș minister are dreptul și altcineva, nu.

Notez, că am făcut destule demersuri, rugări și memorii în contra acestei nedreptăți ce ni-s'au făcut, dar nu am căpătat nici un răspuns.

Deaceea apelăm la Dv. și vă rugăm pe această cale să binevoiți a cerceta întreaga chestie și a ne despăgubi — măcar în parte — de ceeace am suferit. Pe când învățătorii, au acelaș salar ca și noi plus pământ, noi superiorii, conducătorii și supraveghetorii lor, să le fim inferiori în ce privește dotația, e un lucru ce ne strică demnitatea oficială, prestigiul personal și poziținea de drept ce suntem siliți a ni-o susține în contactul social cu ceilalți funcționari și oficii, între cari trebuie să ne învârtim incontinuu.

Las să urmeze sumele cu cât am fost păgubit eu, din partea fostului guvern, în intervalul dela 1 Ianuarie 1923 până la 30 Aprilie 1926.

1) Diurna de reprezentație de 200 lei lunar, dată de d-v., dar luată de guvernul trecut, pe timpul dela 1 Ianuarie 1923 până la finea lunei Aprilie 1926, adecă pe 40 de luni, face 8000 lei;

2) La banii de kilometri tot pe aceste 40 luni, socotind în km. mediu 150 km. pe lună, diferența de 2 lei pe km. cu cât se dă mai mult celorlalți funcționari decât nouă face 12 mii lei;

3) Diferența de diurnă de inspecții pe lunile Aprilie-Octombrie 1924, acordată de consiliul de miniștri, dar retrasă de Cons. Directorilor ministerului instrucțiunei face 100 zile a 100 lei, 10 mii lei;

4) Diferența de diurnă de inspecții pe timpul din 1 Noembrie 1924, până la finea lunei Aprilie 1926 (15 zile lunar fac 495 zile) acordată de Consiliul de miniștri dar retrasă de Cons. Directorilor din ministerul instrucțiunei (495 ori 170 lei face 84.150) face lei 34.150 mii.

Deci sunt păgubit cu suma de 114.150 lei.

Pe lângă această sumă am fost păgubit și cu aceea, că nu ni s'a ordonanțat la timp, ci cu așteptări de câte 6—8 luni de am fost siliți să împrumutăm bani de pe la bănci cu câte 25-30 la sută ca să ne putem face serviciul, apoi trimiterea de oameni expreși pe cheltuielile noastre pela inspectorate și minister pentru a ni-se ordonanța și așa târziu, cari încă ni s'au urcat câte la 3—6 mii lei pe an.

Notez, că diurnele de pe lunile Iulie, August, Oct. Nemb. și Decembrie 1925, apoi cele de pe Ianuarie-Martie 1926, și așa scăzute cum sunt, — nici până azi încă nu le-am primit.

Rugându-vă, domnule ministru, ca să nu ne treceți cu vederea umila noastră cerere, ci să ne fiți părinte ocrotitor față de aceia ce ne-au făcut strâmbătate și pagubă, și să ne despăgubiți măcar în parte.

Cu multă stimă:

Alexandru Popuz, rev. șc. cl. II. Gherla

JUNII DIN BRAȘOV

Obișnuiții juni, cari ofereau un spectacol feeric, la care luau parte peste patru sute de bărbați și flăcăi, anul acesta brașovenii, nu au putut admira la defilarea de lângă sfat decât o sută. Cu toată curiozitatea ce a stârnit conferința d-lui Radu Rosetti, ținută la Ateneu, în București, acest obicei — Junii — ținut din cele mai vechi timpuri a început să dispară. Timpul nepriincios — ploi și ninsoare — ce a fost în șir câțiva ani și de data aceasta a patra zi de Paști când junii erau între Pietre, — o poziție pitorească din suburbia Scheiului, — a împedecat lumea să ia parte, astfel că, în loc să vedem poiana plină de meseni ca altădată, de abia erau câteva familii vârâte prin scorburile stâncilor la adăpostul picăturilor de ploae. Scumpetea ce crește dela o zi la alta are și ea o parte de contribuție la dispariția acestui frumos și strămoșesc obicei. Ca să poată admira spectacolul, cei lipsiți de mijloace, au venit cu mic și mare, în piața dela sfat unde Junii defilează prin fața notabilităților localnice pe cai falnici, dați dela armată, cu aprobarea d-lui general Olteanu, comandantul corpului cinci armată, cu valtrapuri și frâie în flori, având frumoase costume naționale, cu eșarfă tricoloră iar în fruntea societății drapelul și emblema, toate cusute în fir.

Dacă acest obicei ar fi încurajat de stat ar dura încă câteva secole, dar așa, nu va trece mult și totul va fi uitat, Junii dateză de mult. Unii spun că dela romani, alții, că ar fi un obicei macedonean, venit dela „Gimii", și că românii din Schei sunt macedoneni. Că se trag din Macedonia se prea poate. In revista „Școala și familia", eruditul subrevizor Ion Dariu, confirmă aceasta. Sunt aduși aci de pe la anul 1320, mai multe sute de familii, de către un arhitect român, care a dat planul și zidit până la acoperiș monumentala Biserica Neagră, iar dela acoperiș, acest arhitect aromân, pe când studia planul sus un confrate sas, i-a făcut vânt și căzând jos a murit. Zidirea bisericii a durat 75 de ani, așa că salahorii aduși au rămas pe aceste plaiuri. Deci, se poate ca și jocul să fie macedonean, care la rândul lor îl păstrau dela strămoșii romani.

Felul cum decurge acest obicei ne face să credem că e moștenit dela sabini. La 25 Martie se face alegerea de vătaf și a celor doi armași la Crucea din deal, anunțând lumea prin cântece din surlă. Din ziua întâi de Paște până în a patra zi cele șase societăți o țin mereu într'o sărbătoare. Restul săptămânii, până la Dumineca Tomii, deasemenea Junii tineri.

Să nu lucreze o săptămână, un tânăr ce trăește din munca palmelor e greu. Așa că, singura soluție ar fi ca acestor juni să li-se plătească aceste zile ca lucrătoare. De altfel Regina Maria, care a luat parte la conferința d-lui Roseti, a făgăduit că va da tot sprijinul material acestui obicei.

Bine ar fi dacă luminătorii satelor și-ar da străduința să mențină obiceiurile strămoșești ce le au, căci numai păstrând tradiția ne putem menține ca națiune.

Ioan Popescu-Costești

BALADĂ

La hanul ce sclipește la răscruci
La hanul cu obloanele plecate, —
Sosesc din cadrul înverzit haiduci.
Și chiote s'aud întârziate.
In legănări de șoimi, la han sosesc,
Și'n noapte-un chip îmbujorat răsare
Săruturi lungi pe-obraji de aur cresc
Hangița cu ochi negri-i vrăjitoare.
Alunecă în han cu toți, pe rând...
Haiduci voinici, cu pletele cărunte
Haiduci cu piepturile ca un munte
Ce-au înfrățit furtunile luptând...
Hangița ca o floare se'nmledie
Lăsând pe masă ploscile cu vin;
La mesele mai albe ca un crin
Se 'ncinge-o haiducească veselie...
Hangița cu ochi negri îi vrăjește.
Li cresc săruturile de jăratic
Răsună cântul bătrânesc, sălbatic,
Și-o lună de argint în slavă crește.

Const. Goran

Cu orice prilej. acei cari vă doare înfrângerea presei românești, arătați la prietini, la toți, că în Ardeal sunt:

***Două cotidiane românești înghițite de* 29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voștri ați zidit școli de milioane, ziditi și un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăștie duhul șe aspirațiunile noastre cura naționale.

FEMEIA DIN SICHAR

Dumineca a cincea după Paşti

Era un popor, numit al Samarinenilor, care locuia într'o ţărişoară ce se chema Samaria, icuită între Judeea şi Galileea. Samarinenii erau înrudiţi cu jidovii, dar se deosebeau de ei în unele obiceiuri şi legi. Aşa, dintre cărţile sfinte Samarinenii nu voiau să recunoască decât pe acele cinci ale lui Moisi, iar ca loc de închinăciune şi-au ales muntele ce despărţea Judeea de Samaria. Jidovii cinsteau însă şi cărţile sfinţilor proroci, iar locul lor de închinăciune era biserica cea mare din Ierusalim.

Intre aceste popoare era o ură veche şi neîmpăcată. Un jidov socotia, că întâlnirea cu un Samarinean e o adevărată nenorocire şi pentru lumea toată nu s'ar fi împrumutat dela un Samarinean, nici n'ar fi cerut dela el măcar un păhar de apă. Tot aşa de mare era şi ura Samarinenilor faţă de jidovi, dar nu aşa de înverşunată. Iisus ne-a spus o pildă, despre un Samarinean, care a făcut o faptă de milostenie faţă de un biet jidov ajuns în mare nefericire.

In sfânta Evanghelie de azi ni-se spune, că Iisus a trecut prin Samaria, apropiindu-se de oraşul Sichar. Fiind ostenit de drum s'a oprit lângă fântâna lui Iacob, o fântână cu apă bună, aşezată la marginea oraşului, în vreme ce Apostolii erau duşi să cumpere de-ale mâncării.

Era în crucea amiezii. O femeie samarineancă venise din oraş cu vasele, să ducă apă.

Iisus i-a zis: Dă-mi să beau!

Femeia îi răspunse: Cum, tu Jidov fiind, ceri dela mine, femeie Samarineană, să-ţi dau să bei?

Chiar şi din acest răspuns al femeii putem pricepe, cât era de mare prăpastia între Samarineni şi jidovi. Iisus îi răspunde:

— De-ai şti darul lui Dumnezeu şi pe celce îţi zice ţie: dă-mi să beau, ai fi cerut tu dela el, iar el ţi-ar fi dat ţie apă vie!

Această apă vie a însemnat isvorul darurilor lui Dumnezeu, care curăţeşte, sfinţeşte şi mântueşte pe om. Această apă vie spală şi stâmpără puterea patimilor omeneşti şi pe om îl face roditor de fapte bune şi plăcute lui Dumnezeu. Această apă vie dă sufletului viaţă.

Femeia nu pricepuse înţelesul cuvintelor lui Iisus, de aceea îi zice: Doamne, n'ai cu ce să scoţi apă, iar fântâna este adâncă, de unde ai aşa dar apă vie? Răspuns'au Iisus şi i-a zis ei: Tot celce bea din apa aceasta însetează iarăşi; celce bea însă din apa ce îi voiu da eu, nu va înseta în veci, căci apa ce voiu da eu va fi isvor de apă vie pentru viaţa de veci.

Femeia nici acum n'a priceput cuvintele lui Iisus. De-aceea îi zice: Doamne, dă-mi din apa aceasta, ca să nu mai însetez şi să nu mai viu aici să duc apă. Acum Iisus vrea să-i arate, că el este Hristos. Ii zice: Dute, chiamă pe bărbatul tău.

Femeia îi răspunde: N'am bărbat.

— Drept ai răspuns, — îi zice iarăşi Iisus. Cinci bărbaţi ai avut şi cel ce este acuma cu tine nu-ţi este bărbat.

Femeia a rămas mirată de cuvintele lui Iisus.

— Doamne — îi zice, — văd că prooroc eşti tu! Părinţii noştri s'au închinat în muntele acesta, iar voi ziceţi, că în Ierusalim e locul de închinare. Spune-mi: care este adevărul?

Răspunsu-i-a ei Iisus: Femeie, crede-mi, va veni ceasul, când nici în muntele acesta, nici în Ierusalim n'o să vă închinaţi Tatălui. Voi vă rugaţi, cui nu ştiţi, noi ne rugăm, căruia ştim, pentrucă mânuirea din Judeea este.

Dar va veni ceasul, când adevăraţii închinători se vor închina Tatălui în spirit şi adevăr, căci şi Tatăl astfel de închinători caută. Spirit este Dumnezeu şi celce se închină Lui se cade să se închine în spirit şi adevăr.

— Ştiu că va veni Mesia, — a răspuns femeia auzind cuvintele acestea, — când va veni, el ne va spune tot adevărul.

Acum Iisus îi descopere femeii, că El este Mesia.

— Eu sunt, — îi zice, — celce vorbesc cu tine!

Tocmai atunci au venit Apostolii şi s'au mirat, că Iisus vorbeşte cu femeia aceasta. S'au mirat înainte de toate pentrucă spune femeii învăţături despre legea lui Dumnezeu. Pe atunci femeia era socotită ca nevrednică de-a cunoaşte şi ea lucruri mai înalte. S'au mirat apoi pentrucă stă de vorbă cu o femeie samarineancă. Dar totuşi, n'au îndrăsnit să-l întrebe: de ce grăeşte cu ea?

Femeia şi-a lăsat acolo vasele şi a fugit în oraş ca să spună oamenilor: Veniţi şi vedeţi pe omul, care mi-a spus mie tot ce-am făcut. Veniţi şi vedeţi, oare nu cumva este el Hristos?

In vremea aceasta Iisus a mai învăţat pe Apostoli despre secerişul adevărului, spunându-le, că celce seceră adevărul îşi primeşte răsplata şi îşi adună roadă pentru viaţa de veci.

Mulţi din oamenii oraşului Sichar au venit la Iisus şi l-au chemat să meargă în oraşul lor. Două zile a stat Iisus în Sichar şi a învăţat pe oameni. Mulţi au crezut într'ânsul.

Din cuprinsul sfintei Evangelii de azi să pricepem şi noi, că avem să ne închinăm lui Dumnezeu în spirit şi adevăr. Inchinăciunea care este numai dela buze, care aşadar nu-şi are isvorul în adâncimea sufletului, nu este adevărată închinăciune. Iar dela Samarineni să învăţăm iubirea de adevăr. Aşa cum ei au primit învăţătura lui Iisus să o primim şi noi, căci această învăţătură este cu adevărat apa cea vie, pe care o bea omul şi nu mai însetează în veci.

Iisus a mai spus în Evanghelia de azi, că mâncarea Lui este să facă voia Tatălui. Acesta să fie şi gândul nostru cel dintâi: să ne silim întru toate să facem voia lui Dumnezeu. Omul care împlineşte voia lui Dumnezeu e cu adevărat om fericit. Un astfel de om face cu adevărat roade îmbelşugate, pentru viaţa de veci; secerişul sufletesc al unui astfel de om e cu adevărat secerişul acela bogat, despre care ne spune Domnul în sfânta Evanghelie de azi.

Septimiu Popa

Sfaturi pentru gospodine

Când trebuesc puse găinile la clocit? Se aproprie timpul să fie puse la clocit găinile, când observăm în cuib puţin puf moale lăsat de găini; când ouă în timpul acesta, ele stau mai mult în cuib, îşi sburlesc penele şi se reped cu ciocul. Dacă observăm că o găină stă 2—3 nopţi d'arândul în cuib, e gata să fie pusă la clocit în alt cuib pregătit dinainte. Cuibul pentru clocit se aşează într'o cutie şi făcut din paie sau fân. Se aşează bine materialul şi se modelează dintr'însul un cuib circular care trebuie să fie uşor, mai adâncit în mijloc decât la mărgini; cuibul astfel format împiedică ouăle să se rostogolească în afară de sub cloşcă şi să se răcească astfel.

Ce îngrijiri dăm găinilor când şed pe ouă? Găina trebue bine presărată cu praf de insecte. Ţinem găina de picioare, cu capul în jos şi presărăm praful; astfel praful pătrunde bine între pene; dăm mai multă băgare de seamă părţilor din jurul încheeturilor şi celor de sub ar pi. Praful trebue bine împrăştiat în cuib.

Unde se aşează cuibul? Cuibul să fie aşezat la loc liniştit, unde găina care clocește să nu fie stingherită. Ea trebue mutată noaptea de pe cuibul ei de clocire. Umblă cu grijă când faci aceasta. Pune unul sau două ouă de porţelan în cuibul în care va trebui să stea găina şi aşează o scândură înaintea intrării sale ca să nu se poată da jos.

Spre seara zilei a doua, du-te binişor unde şade găina şi lasă-i ceva hrană şi apă, ridică scândura dinaintea cuibului şi las-o să se dea jos, când vrea. De se va întoarce la cuib, dupăce va fi mâncat, ridică oul de porţelan şi pune pe cele ce trebue să fie cloşite. Când timpul e răcoros, nu punem sub cloşcă mai mult de 10 ouă, pe când în primăvară, putem pune 12—15 ouă, după mărimea găinei.

Dacă stau în aceeaş odae mai multe găini, avem grijă să rămână în cuiburi, lăsându le să se ducă odată pe zi după hrană şi apă.

Cum încercăm ouăle? Unele din ouă, ouate iarna târziu ori prea timpuriu primăvara, sunt sterpe. Astfel e bine să aşezăm la clocit mai multe zile sub găini în acelaş timp. După ce ouălele au stat mai multe zile sub găină, le încercăm dacă nu-s sterpe. Ouălele fără plod le îndepărtăm şi le întrebuinţăm în economia casei pentru făcut ochiuri; iar cele bune se aşează sub găină. In chipul acesta se întâmplă să poţi pune toate ouăle cari au stat la început sub 3 găini numai sub două, iar sub a 3-a să punem alte ouă proaspete. De exemplu: sub 3 găini aşezăm 30 ouă în acelaş timp, sub fiecare câte 10. După 7 zile găsim la încercarea ouălelor că 10 sunt sterpe. Cele 20 bune le punem numai sub 2 găini şi sub găina a 3-a punem alte ouă.

Ne putem face o încercătoare de ouă. Intr'o cutie destul de mare punem o lampă obişnuită de gaz şi deschidem o gaură mică în dreptul flacărei. Altă gaură de mărimea unei monezi de 5 lei se deschide în partea de sus a cutiei ca să iasă căldura afară (lampa vine în cutie). Când ţinem un ou în dreptul găurii mici, fiind lampa în cutie, dacă e sterp are să fie limpede ca şi unul proaspăt, pe când unul bun va avea o pată neagră la mijloc — embrionul — dela care pleacă o mulţime de vine cu sânge în toate direcţiunile, când embrionul e viu. Dacă embrionul e mort şi dacă oul a stat la clocit cel puţin 36 ore, sângele se lasă departe de embrion, spre marginea gălbenuşului care, în multe cazuri, formează un inel de sânge; unele arată numai un fir de sânge şi acestea sunt stricate.

Incercarea ouălelor se face într'o cameră întunecoasă. *S. P. Radianu.*

Ce e magia şi spiritismul?

Eu am făcut o şedinţă de spiritism în felul următor:

Eram în o cameră la etajul al 4-lea.

Am anunţat că spiritul va intra pe fereastră. Eram ajutat de doi acrobaţi. Unul din ei dupăce a deschis fereastra, fiind întunerec în cameră, ţinea pe celalt în mâni. Acesta făcând echilibru cu capul în jos, atingea tavanul cu picioarele şi lovea tavanul ca în mers. Celălalt avea pantofii scoşi. Cu modul acesta se auzea paşii spiritului mergând pe tavan. După mai multe alte arătări, am aprins lumina şi spectatorii au văzut că totul era în ordine. La început au crezut că sunt un adevărat mediu spiritist, până ce le-am explicat cum i-am înşelat în toate.

La una din şedinţele spiritiste date, un alt medium, spiritul apărut a început să strige „Ajutor-ajutor, mă înec“ şi imediat s'a auzit un fel de gâlgâit de apă. Eu care mă găsiam între spectatori am aprins imediat o lampă de buzunar şi toţi au văzut cum mediu sufla prin un pai apa din un castronaş care nu era acolo pe masă când se stinsese lumina.

La o altă şedinţă, un medium chemă spiritul unui aviator. Acesta veni cu aeroplanul! Ca să-l credem, auzeam cu toţii sgomotul motorului. Am aprins şi aci lampa de buzunar şi am văzut cu toţii că mediumul nu avea nimic deosebit, dar un altul, tovarăşul, făcea sgomotul cu un ventilator electric cu care coafeurii usucă părul.

Altă dată, în o şedinţă lăsasem să se înţeleagă că tatăl meu murise şi că fusese fermier. Vorbisem aşa ca şi cum nu dasem atenţie la cele ce spuneam. Când s'a început şedinţa, am cerut să cheme spiritul tatălui meu.

Mediumul, chemă spiritul tatălui meu (care trăia încă) şi acest spirit vorbea în termeni de fermier iar în cameră se auzeau sgomote dela ţară ca să dea o atmosferă rustică. Cântă un cocoş, se auzea pompându-se apă, şi un ferestrău tăind lemne. Sgomotele erau produse de medium care era un bun imitator de toate sunetele. Spiritul venise de geaba dela ţară, căci tatăl meu trăia şi era preot şi educator şi nu avusese niciodată fermă.

Altădată un medium, o femeie, a chemat spiritul unui copil al meu, de şi n'am avut niciodată copii; precum şi spiritul primei mele neveste de şi nu fusesem însurat decât odată şi nevasta trăia şi era lângă mine la şedinţa de spiritism.

Unii mediuri se zic „scriitori automaţi.“

Mediul stă jos şi ţine în mână un creion, iar spiritul conduce mâna şi scrie.

Alţii fac ca spiritele să scrie prin unul din spectatori. Medium, întinde degetele arătătoare dela ambele mâini spre ochii celuilalt. Acesta închide ochi.

Mediu spiritist scriitor automat. Figura de sus arată ce se petrece în lumină. Figura de jos arată cum în întuneric, spiritul conduce creionul spectatorului credul.

O repede schimbare de degete cum arată figura, ochii celuilalt fiind ţinuţi închişi numai cu 2 degete dela o mână, liberează cealaltă mână cu care mediu conduce creionul. Astfel spiritul conduce mâna credului de spectator.

Doamna Doyle, soţia cunoscutului autor Conan Doyle, este un mediu scriitor. In o şedinţă de spiritism a chemat spiritul mamei mele care a scris tot ceeace cu o zi mai înainte îi spusese soţia mea despre viaţa mamei. Şi toate le-a scris în englezeşte, cu toate că mama mea n'a vorbit niciodată această limbă.

Medium nu ştia însă că în ziua şedinţei era aniversarea naşterei mamei mele căci nu-i spusese nimeni acest lucru.

Scrisul pe tablă, nu cere ca nimeni să ţină creionul de piatră sau creta. Aşa pretind mediurile.

Eu cunosc 200 de metoade cu care se poate scrie fără ca spectatorii să ştie când s'a scris.

Când se face schimbarea tăbliţelor nescrise, cu altele scrise, e o chestiune de iuţeală de mână şi de priceperea mediului.

Cum se poate face schimbarea unei tăbliţe pe care spectatorul o ţine cu amândouă mâinile pe cap, ilustraţia de alături arată mijlocul.

Spectatorul spiritist ţine o tăbliţă pe cap. In clipa când Houdini cere tăbliţa (şi refface şi lumină), Houdini cu ajutorul unui tovarăş de după perdea face schimbarea tăbliţelor, înlocuind pe cea nescrisă (ţinută pe cap de spectator) cu alta scrisă de Houdini.

Eu am repetat acest lucru de 25 de ori în şir cu aceaşi persoană şi îl anunţam că-l înşel şi până nu i-am explicat cum fac, nu şi-a putut închipui care era mijlocul.

Faimosul magician Harry Kellar a dat odată o reprezentaţie de scris pe tăbliţă în faţa unui comitet în Filadelfia, comitet care ţinea la dispoziţia spiritiştilor suma de 60 mii dolari (12 milioane de lei de acuma) dacă făceau o demonstraţie reală a puterei spiritelor.

Magicianul Houdini arată cum se face înşelătoria cu ectoplasma. Un complice ţine în spate o figură luminată peste care atârnă un voal subţire care vine până la gura magicianului.

Kellar, nu avea pretenţia de puteri supranaturale dar a reuşit să înşele comitetul. Inaintea şedinţei, comitetul a trimes să se cumpere tăbliţe speciale din oraş ca să nu fie la fel cu acelea ce le avea Kellar în camera sa.

Acesta avusese însă grije să cumpere din vreme din toate felurile de tăbliţe ce se găseau de vânzare în Filadelfia.

Tăbliţele le trecea unui ajutor ce sta în o cameră dedesubtul celei în care se făcea experienţa, prin o tăetură în covor şi scânduri. Natural că Kellar, n'a pretins premiul căci a spus că tot ceeace face sunt prin mijloace naturale fără puterea vreunui spirit.

Unii din mediuri, iau informaţii despre toţi amatorii de spiritism, şi cunosc mai dinainte multe date din viaţa lor sau familiilor lor.

Toate aceste date sunt însemnate, în carnete speciale. Cele mai bune informaţii din viaţa curentă se capătă prin servitori.

Am cunoscut un medium, care a intrat în afaceri numai ca să poată să cunoască viaţa oamenilor din această ramură de activitate.

Am cunoscut mediuri cari au făcut legături telefonice cu liniile diferiţilor abonaţi pentru a asculta conversaţiile din care deduceau ceeace'i trebuia lui (mediului) pentru a-i înmărmuri cu ceeace spunea spiritul.

Comandor Buchholtzer

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

Două cotidiane politice româneşti nimicite de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina“ din Cluj.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

I. Nu cetiţi umblând pe stradă, în trăsură sau în tren. Vă stricaţi ochii.

2. Lumina prea puternică strică ochii.

3 Pentru o cât de mică durere sau supărare la ochi, duceţi-vă la medic. Ochiul e un organ foarte delicat. Dintr'un lucru ce ţi-se pare de nimic, poţi rămânea orb.

4. Conjunctivita granuloasă (trahonul) e o boală lipicioasă (contagioasă) foarte rea. Adesea necăutată la timp te duce la orbire.

5. Nu vă faceţi la ochi cu mâinile, prosoapele, batistele murdare, ele vă pot îmbolnăvi de boli rele, grave, de ochi.

Aşa se poate lua şi trahonul şi sifilisul şi blenoragia la ochi.

6 Dacă nu vedeţi bine consultaţi un specialist. El este singurul chemat a vă prescrie ochelari.

7. Purtaţi ochelarii ce vi i-a recomandat medicul. Ei sunt ca şi un medicament pentru ochii bolnavi.

8. Nu cetiţi, nu lucraţi, nu scrieţi cu lumina ce vă cade drept în ochi.

9. Apăraţi-vă ochii de fum, nisip, praf şi scuipatul bolnavilor, îndeosebi acelor cu oftică şi anghină difterică.

IO. Copiilor imediat ce se nasc turnaţi-le în fiecare ochi câte 4—5 picături de Nitrat de argint, soluţie I la sută, sau zeamă de lămâe. In felul acesta mulţi ochi vor fi salvaţi dela orbire, cea mai dureroasă şi grea pedeapsă.

NOUA LEGE ELECTORALA

Birourile electorale şi felul cum se fac candidările şi votarea.

In numărul trecut al acestei gazete am arătat dispoziţiile ce le cuprind primele trei capitole ale legii electorale. Astăzi vom explica dispoziţiile relative la birourile electorale, acele relative la depunerile candidaturilor şi la votare.

Art. 33 al legii prevede că în fiecare circumscripţie electorală de judeţ se formează pe lângă tribunal, un birou electoral, care va fi prezidat de prim-preşedintele sau preşedintele tribunalului. Preşedintele va fi asistat şi ajutat de un judecător tras la sorţi. Atribuţiile principale ale acestui birou sunt: a) a imprima cărţile de alegător şi a primi plângeri în caz că distribuirea lor nu s'ar face regulat şi b) a primi declaraţiile de candidatură; c) a fixa secţiile de votare şi a desemna localurile de votare; d) a totaliza rezultatele votului din judeţ şi a le comunica biroului central; e) a primi contestaţiile referitoare la eventualele iregularităţi observate în cursul operaţiunilor electorale; f) a lua măsuri pentru asigurarea ordinei la localurile de vot şi în interiorul zonelor de votare.

Pentru înlesnirea operaţiunilor de votare fiecare circumscripţie electorală se va împărţi în secţiuni de votare corespunzătoare judecătoriilor de ocol.

In caz că teritoriul ocolului ar fi prea mare, se vor putea creea secţiuni de votare şi în comunele cari n'au judecătorie. Se va observa ca la nicio secţie de votare să nu fie repartizaţi mai mult de 3000 alegători.

Secţiile de votare vor fi prezidate de judecători.

Pentru alegerile de senatori ai Camerelor profesionale ţara se împarte în 4 circumscripţii cu reşedinţele la Iaşi, Bucureşti, Galaţi şi Cluj. In fiecare din aceste reşedinţe vor funcţiona câte patru secţii de votare pentru membrii camerelor de 1) agricultură, 2) comerţ (secţia comercială), 3) comerţ (secţia industrială), 4) muncă.

Declaraţiile de candidatură

Art. 44 prevede că declaraţiunile de candidatură pentru deputaţi şi senatori se fac la biroul central judeţean cu începere de a doua zi după convocarea corpului electoral respectiv şi până cel mai târziu cu 10 zile libere înainte de data fixată pentru alegere până la ora 18 a zilei.

Declaraţiile de candidare trebuiesc făcute în două exemplare. Unul rămâne la biroul electoral iar al doilea se restituie vizat şi semnat de preşedinte, depunătorilor sau candidaţilor.

Propunătorii depun în acelaş timp şi sumele fixate de preşedinte pentru imprimarea buletinelor de vot. Preşedintele trebuie să se pronunţe imediat asupra validităţii (şi deci acceptării) candidaturii.

El va examina exclusiv următoarele condiţii ale candidaturii, cari dacă sunt îndeplinite de declaraţia de candidare, candidatura e dator să o accepte:

a) dacă se propune numărul exact de candidaţi pe care'l cere legea,

b) dacă propunătorii sunt alegători şi dacă sunt cel puţin atâţia câţi cere legea,

c) în cazul că nu s'au prezentat personal, dacă semnăturile sunt legalizate conform legii,

d) dacă nu a trecut termenul legal pentru depunerea candidaturilor,

e) dacă semnul ales este din acelea cuprinse în tabloul comisiei centrale şi dacă s'a depus clişeul semnului,

f) dacă s'a depus costul buletinelor.

Declaraţiile de candidatură trebuie să fie propuse de cel puţin 20 alegători pentru alegerile de deputat şi 10 pentru cele senatoriale. Toţi alegătorii vor trebui să fie din aceiaşi circumscripţie. Dacă ceice propun candidatura nu se prezintă personal când fac această propunere, semnăturile lor vor trebui să le legalizeze sau la judecătoriile în circumscripţiile cărora domiciliază propunătorii, sau la notarii publici sau comunali.

Declaraţia de candidare va trebui să fie însoţită de o declaraţie a candidatului, că o primeşte, făcută sau personal, sau în scris.

Cine a iscălit o listă de candidare, în acelaşi colegiu nu mai poate iscăli şi altă listă căci va fi pedepsit.

Fiecare listă va putea desemna câte doi delegaţi şi doi asistenţi la fiecare secţie de votare, cari în decursul operaţiilor electorale au dreptul de control asupra activităţii biroului electoral. Numele acestor delegaţi şi asistenţi vor trebui comunicate biroului electoral judeţan cu cel puţin 5 zile înainte de alegere.

Nu pot fi delegaţi şi asistenţi decât cetăţenii ştiutori de carte.

Votarea

Votarea se va face pe buletine de vot imprimate anume, prin aplicarea stampilei pe lista pe care o vrea alegătorul. Ştergeri pe listă nu se pot face.

Preşedintele votării are puteri depline pentru a face poliţia localului de vot şi a zonei de alegere. Art. 66 prevede că în localul de vot sau în interiorul zonei de votare la nici un căz nu vor putea staţiona alţi funcţionari decât ceice aparţin legalmente biroului de votare şi corpului militar de pază: **legea prevede expres că „prefecţii, primarii, pretorii, jandarmii, poliţaii, comisarii, agenţii de poliţie nu vor putea staţiona SUB NICI UN MOTIV în zona de votare sau în localul de vot** în tot timpul alegerei, până după proclamarea rezultatului“.

Această dispoziţie e luată pentruca cetăţenii să nu fie influenţaţi de oficialitate în decursul votării.

Votul este obligator sub sancţiunea amendei de 500 lei. Cine nu poate merge la vot, ca să nu fie pedepsit va trebui să trimită în ziua sau preziua alegerii, preşedintelui secţiei de votare unde urma să voteze, cererea scrisă pentru a fi scutit de vot, în care să facă dovada imprejurărilor cari l-au oprit a se prezenta la vot. Cererea aceasta se poate trimite prin oricare alegător care votează la aceiaşi secţie.

Alegerile pentru Adunarea deputaţilor durează o singură zi. Incep la ora 8 şi se termină la ora 20 (8 seara) între 21 Sept. şi 21 Martie. Intre 21 Martie şi 21 Septemvrie încep la ora 7 şi ţin tot până la ora 20. Dacă la ora 8 nu se termină votarea preşedintele poate prelungi termenul, fără însă să întrerupă votarea, până la ora 8 a dimineţii.

Alegerile pentru Senat ţin 3 zile: o zi alegerea senatorilor obişnuiţi, o zi pentru alegerea senatorilor de către colegiul consiliilor comunale şi judeţene şi a treia zi alegerea celorlalte categorii de senatori.

Intre alegerile de Cameră şi Senat vor fi cel puţin 2 zile.

In numărul viitor vom vedea alte dispoziţii ale legii electorale.

A. B.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—26—15

Mai multă lumină la sate!

Cutreierând satele în lung şi lat, multe constatări sunt de făcut şi cu atât mai multe, cu cât cineva îţi dă lămuririle necesare.

Dar, cari sunt aceste constatări, şi îţi servesc ele la ceva? e întrebarea ce ţi-o poate pune fiecare.

Desigur că da; mai ales în timpurile de faţă, când trecem printr'o adevărată prefacere din toate punctele de vedere: social, politic, cultural, ş. a.

Nimic nu e mai nobil decât a şti şi a cunoaşte deaproape viaţa ţăranului, care din zori şi până'n seară stropeşte cu sudoarea feţii lui pământul — existenţa noastră — şi pe ai cărui umeri se sprijină puternic societatea, fără de care am trăi mai rău ca nişte puternici, în singurătate. Şi atunci, la ce folos viaţa?...

Dar să nu mă duc prea departe; am zis că multe constatări sunt de făcut la sate. Da! Trecând printr'un sat sau altul, nu cu prea multă osteneală vei afla că, acolo oamenii au pus mână dela mână şi şi-au clădit biserica sau şcoala, care le lipsea sau se dărâmase; că, dinco'o: învăţătorul, preotul sau vreun grup de tineri a pus bazele unei biblioteci, cu scopul de a lumina mintea şi educa sufletul ţăranului, care se sbate între bine şi rău, făptuind mai adesea pe cel din urmă.

Multe, multe de acestea poţi afla mai ales din „Cultura Poporului“, foae închinată satelor, şi care ar trebui să fie citită de toată lumea, ci nu revistele pornografice, cari îţi otrăvesc sufletul. Numai prin bunele noastre sfaturi — e vorba de intelectuali — şi prin ajutorul cărţilor bine alese, lăsând la oparte şcoala şi biserica, primii factori de progres într'un stat, ţăranul poate să şi dea seama mai mult sau mai puţin de tot ceiace îl înconjoară, gândindu-se la mântuirea sufletului.

Trebue să dispară credinţa că omul e fericit numai atunci când a strâns averi pe pământ, fără să se gândească la sufletul lui. Ca mâine va trece în „Cealaltă lume“, unde va trăi nu cu averea strânsă, ci cu faptele săvârşite pe pământ! Ei, bine; pentru acest lucru trebue multă muncă, dar dacă este unire între toţi, căci unirea face putere, totul se face pe nesimţite, cum s'au făcut atâtea, şi atâtea, în decursul veacurilor trecute! Deci, mai multă lumină la sate.

Până mai acum câtva timp, prea puţini au fost acei cari s'au interesat mai de aproape de starea cultural religioasă a poporului. Ceilalţi din contră, căutau să-l ţină în întuneric, furându-i orice drept, pentru a se putea servi de el, ca de un rob.

Numai aşa ne putem explica de ce necredinţa a încolţit în sufletele oamenilor, de ce beţia s'a întins şi se întinde din ce în ce mai mult şi de ce aceştia fug de spitale, lăsându-se în seama leacurilor băbeşti.

Din cele constatate personal, s'au aflate de prin ziare, adică: dacă există s'au nu biserică, şcoală, bibliotecă; dacă se ţin din când în când întruniri sau nu, putem să ne dăm imediat seama de starea culturală a acelui sat, de viaţa pe care o duc oamenii, unii faţă de alţii şi de felul cum ştiu aceştia să-şi asigure „Impărăţia Cerurilor“.

O vie propagandă cultural-religioasă se impune, şi se impune cu atât mai mult, cu cât se vede că rezultatele obţinute printr'o astfel de activitate, prin câteva sate, sunt destul de satisfăcătoare.

Se impune cu atât mai multă lumină, printr'o astfel de propagandă, în fundul satelor, cu cât se vede că starea economică înfloritoare a unui stat, merge cot la cot cu starea culturală. Exemplu: Danemarca, Suedia, ş. a., unde atât proprietarii cât şi ţăranii muncesc pământul după metoadele cele mai noui, şi unde toţi locuitorii unui sat se asociază pentru desfacerea produselor lor primind din câştig proporţional cu cantitatea produselor predate asociaţiei.

Astăzi, când poporul şi-a câştigat drepturile sale politice, când destinele României întregite sunt în mâna lui, intelectualii trebue să se simtă obligaţi în a-i desvolta educaţia socială, morală, politică, pentru a şti pe viitor să-şi îndeplinească datoria lui cetăţenească aşa cum o cer împrejurările, ci nu cum vor cei tari la pungă....

Deaceia să strigăm cu toţii cei cari ne dăm bine seama de aceste lucruri pentru ca să se ştie în toate unghurile ţării: „Mai multă lumină la sate!“

Ioan Martin

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—13

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Moscu (Covurlui)

A doua zi de Paşti, seara, a avut loc în decurând reînfiinţata com. Moscu, o mare serbare cu caracter religios. Serbarea a fost dată din sârguinţa d-lui Const. P. Beldie (seminarist cl. V. Galaţi) şi sub conducerea vrednicului şi merituosului învăţător din această comună, d. Petru C. Beldie, care a început serbarea cu un mic cuvânt de deschidere, arătând că această serbare, este prima din comuna Moscu şi a dat cuvânt d-lui Z. M. Tofan, care a vorbit despre: „Ce a însemnat biserica, în trecut şi astăzi.“

Elevul D. P. Beldie, a recitat frumos poezia „Christos a înviat“ de Vlahuţă. Au mai urmat diferite cântece, poezii, monoloage şi danţuri naţionale, conduse de d-ra Maria P. Beldie.

Comedia „Piatra din casă“ de V. Alecsandri, a fost jucată bine.

Dintre cei cari au luat parte activă, la această serbare, au fost, elevii: fraţii Dimitrie şi Const. P. Beldie, Gh. Onu, D. Tanase, V. Balan; elevele: Maria P. Beldie şi Ecaterina Stoica.

Este de dorit ca şi alţii să imiteze fapta elevilor şi elevelor din comuna noastră precum şi intenţiunea d-lui Petru C. Beldie, cari caută să depună mari sforţări pe terenul cultural.

Costin Dumbravă

Din Horgeşti (Bacău)

Este vorba de neuitatul Dr. Buşac, fostul medic al spitalului rural din Părincea, care pricepând într'un chip cu totul superior rostul vieţii omului pe pământ, s'a înălţat deasupra nimicurilor omeneşti, ajutând cu mijloacele ce avea pe semenii săi spre a-se lumina cu un ceas mai de vreme.

La apelul ce i-s'a adresat atunci când în satul Horgeşti se punea începutul unei noui case de lumină, a căminului cultural pe lângă care trebuia neapărat să ia fiinţă o bibliotecă, acest om a găsit de cuviinţă să răspundă în chipul cel mai frumos.

In 1916, în preajma marelui războiu al neamului nostru, atunci, când fiecare, simţind par'că greutăţile ce aveau să vină, strângea banul cu nouă noduri, d-rul Buşac, n'a pregetat o clipă şi a dăruit bibliotecii căminului nostru cărţi evaluate la suma de 1000 lei.

In cartea de aur a căminului se poate vedea de oricine cărţile pe care acest om de bine le-a dăruit satului nostru.

Şi acum, când binefăcătorul Dr. Buşac, a părăsit această lume, spre a trece în viaţa cea veşnică, acum când din limpezimile văzduhului sufletul lui priveşte liniştit asupra noastră, a celor care ne sbatem spre a ne scoate câtuş de puţin din smârcurile în care ne-am înglodat, gândul nostru, al tuturor, trebue să se îndrepte cu evlavie spre sufletul lui şi ca semn de adâncă recunoştinţă pentru fapta lui, să-i zicem cu toţii şi din toată inima: să-i fie ţărâna uşoară.

Gh. Niţă, înv.

Din Târgul-Neamţ

Nu e de mirare; Neamţul întotdeauna a dat oameni cu cari ne putem mândri.

Ioan Creangă cu gura sa de miere face pe cei bătrâni să trăiască încă chipe din copilăria îndepărtată, V. Conta, marele filosof ş. a.

A doua zi de Paşti, elevii seminarişti nemţeni, din propria lor iniţiativă, au dat o prea frumoasă serbare în folosul seminarului. „Pimen Mitropolitul“ la a cărui izvor se adapă.

Corurile cele mai alese, au fost conduse de C. Popescu elev. seminarist în cl. VII.

V. Teleaman a recitat: „Din Prag“ de Vlahuţă şi frumoasa poezie „Tata“.

Elevul Cosma N. cl. VI, cu frumoasa sa voce de bas profund, a cântat iarăş acompaniat de Niţă Em. cl. VI. din vioară şi Popescu C. din clarinet.

A urmat apoi piesa: „Moştenirea dela răposata“ de D. A. Rosetti.

In piesă s'a distins Oceanu Neculai cl. VII. *Gh. C.*

VIAŢA DIN BASARABIA

— Redacţie şi la Chişinău —

Cum luptă ceice muncesc pentru cultura poporului în Basarabia

După multă muncă depusă de mine şi mai ales de d. inspector şcolar. I. Moisescu, am reuşit a înfiinţa căminul Cultural „Ferdinand I.“ în comuna Suseni jud. Orheiu, sat destul de mare; aproape una mie gospodari.

La început, par'că au luat parte aproape toţi intelectualii satului, ba unul a dăruit şi două camere gratis pentru Cămin. Socoteam că totul va merge bine dar cu încetul am rămas singur-singurel cu conducerea; chiar şi celce dase camerele a spus că este greu de oarece se strică pardoseala.

Totuş, am deschis biblioteca în casa mea de unde zilnic, adulţi împrumută cărţi de cetit, fiind destui de mulţi la număr.

Ca un om neputincios îmi este foarte greu fiziceşte; dar dragostea ce o simt pentru întărirea unirei adevărate-sufleteşti a poporului moldovean dela hotarul Nistrului, cu Patria mamă, este cu mult mai înaltă şi neobositoare.

Deci nu voiu înceta, până la ultima putere fizică, a cultiva sufletul înţelenit al poporului moldovean, de toţi voitorii de rău, acestui neam mult pătimitor.

Şi sunt încredinţat adânc că ceice vor trece cu cetirea prin cărţile şi revistele folositoare, ce bunii români mi-le trimit, nu vor mai putea fi duşi în greşeală, de ceice veşnic doresc ca apa să fie tulbure în Basarabia blăjină şi primitoare.

Cu mare durere sufletească, se cuvine deci a aduce la cunoştinţă adevăraţilor patrioţi români, câte minţi luminate sunt în acest sat: „Doi preoţi, şase învăţători, personalul spitalului, primăria, pretura, secţia de post de jandarmi, circumscripţie de cultura tutunului cu persoane destul de însemnate, percepţie, administrator agricol, oficiu poştal cu întreg aparatul său şi mai mulţi alţi intelectuali şi armonie nu există; fiecare în partea lui, fiecare cu gândul lui.

De mult, foarte de mult n'a mai văzut poporul serbări cultural-naţionale. Par'că satul este lipsit cu desăvârşire de intelectuali; numai cârciumele înfloresc şi se înalţă sus cu sudoarea moldovenească.

Vrăjmaşii scumpei noastre ţări, cari încă n'au uitat „raiul rusesc“ când moldoveanul era „cap de bou“ şi „oseol“ (măgar); văzând atâta zăzanie între ceice au datoria a ţinea facla naţionalismului aprinsă, s'au pus ochiul lor drăcesc pe mine ca să mă distrugă ca moral şi să mă las de ceiace pentru ei este sare în ochi.

După multă muncă — cred eu — s'a găsit patru nevrednici, cari au socotit că cu bârfeli vor putea a mă pune la deznădejde.

Au reclamat că am vorbit contra ţării şi am spus aşa cuvinte, întrucât nu sunt în stare a le mai înşira pe hârtie.

Fiind duse în eroare autorităţile în drept, au cerut arestarea mea. M'am supus cu cea mai mare tăcere şi linişte, ştiindu-mă drept; deci de auzul său nu m'am temut.

După ancheta făcută s'a constatat că nici nu se cuvenea a aduce aceste calomnii la cunoştinţă-mi.

Am făcut aceia ce a făcut Hristos. Am ertat de şaptezeci câte şapte.

Iată ce spune d. Inspector Şcolar la inspecţia făcută Căminului acestui „periculos“ şi defăimător de patrie: C'aşa şi mai multe au fost scrise de mine.

„.....Corul şcolar şi bisericesc este condus de părintele Zinorie, căruia i-se aduc meritoase laude pentru entuziasmul şi avântul cu care lucrează la opera culturală a satului Susleni; Sf. Sa este un vrednic model de luptător cultural şi naţional, care va trebui să fie imitat de toţi fruntaşii intelectuali ai satului Susleni“... (din Proces. Verb. No. 30).

Cine sunt acuzatorii nu voiu spune, deoarece eu cred că ar fi pentru mine o sarcină grea de suportat; voiu spune că între cei patru este un evreu, căruia cu multă muncă i-am împins cârciuma mai departe cu 100 m. dela Sf. Biserică.

Am scris acestea spre judecarea scumpilor cititori şi ca să se vadă în ce condiţiuni lucrăm pe ogorul umpărăginit al naţionalismului în Basarabia.

Câtă voinţă şi răbdare trebueşte ca să poţi toate acestea suporta din partea celor ce neatinşi de nimeni, sug şi distrug tot ce este sfânt şi cinstit în Basarabia.

După puţina mea fiinţă nu voiu putea arăta soluţia, ca să scăpăm odată de aceştia ce rânjesc la toate lucrurile pornite spre folosul atotprimitoarei României întregite cu mari sacrificii.

Atât cer, dacă nu suntem răsplătiţi moralmente cu nimic cel puţin să fim în pace de a lucra şi cultiva pe această cale, de propăşire a poporului moldovean dintre Prut şi Nistru.

Diaconul Z. Smochină

Din Sbieroaia (Lăpuşna)

In ziua de 27 Martie în comuna noastră societatea culturală „Junimea“ împreună cu corpul didactic, au dat o mare serbare culturală.

Ziua de 27 Martie este istorică pentru noi basarabenii.

După oficierea sf. Liturghii a urmat Tedeumul, după care lumea a mers la şcoală. Aici serbarea a deschis-o sf. sa preotul Luca Gorceac care a vorbit despre realipirea Basarabiei la patria mamă. Serbarea s'a sfârşit cu cuvântarea d-lui înv. D. Aniţei, care a explicat pentru ce s'a îndreptat calendarul.

I. N.

Altă uşă închisă!

Zadarnice sunt plângerile atâtor mucenici ai neamului!

Ce folos că atâţia învăţători se plâng pe toate căile, de lipsurile ce întâmpină, când glasul lor este asemenea cu al rătăcitului din mijlocul Saharei, care în zadar strigă ajutor contra primejdiei ce-l ameninţă? Ce folos că se fac atâtea plângeri, când suntem spre sfârşitul lunii Aprilie şi mare parte din învăţători nu şi-au luat salarul nici pe luna Martie? Stau cu o sdreanţă de hârtie în buzunar — uitându-se în cer şi'n pământ — pentrucă d. perceptor spune că n'are bani în casă. Adevărat să fie că n'are bani? Fiindcă îi întrebuinţează în afacerile dumisale, fără să-şi dea seama că munca altuia trebuie plătită. Cum adică, leafa dumisale, şi-o ia pe două-trei luni înainte şi pe-a învăţătorilor n'o dă nici pe două luni din urmă? De ce aceasta? Pentrucă au fost amendaţi x şi y, oamenii dumisale, fiindcă nu şi-au dat copiii la şcoală.

Neputând lua salarul dela perceptor, bieţii învăţători pierdeau 5—6 sute de lei, mergeau la Administraţia financiară a judeţului şi-şi luau leafa. Acum însă li-s'a închis uşa şi aci. Ca să-şi ia salarul trebuie să prezinte hârtie dela d-l perceptor cu slovele: „nu sunt bani în casă“. Şi încă nici aşa nu merge, cu una, cu două, Aceasta ce-o mai fi?

Cică să te milogeşti în faţa unui d. perceptor o zi întreagă, pentru a scrie pe chitanţă: „nu sunt bani în casă“. Vedeţi cum pentru munca depusă cu atâta sârguinţă, baţi pela atâtea uşi, te căciuleşti pela atâţia domni fără să fii ascultat.

Să nu se uite că învăţătorimea prin roadele muncii ei formează temelia edificiului culturii naţionale. Deaceea rugăm cu insistenţă pe d. ministru al şcoalelor să fie cât mai aproape sufleteşte de ceice luptă pentru întărirea şi ridicarea neamului.

Dem. Daşoveanu-Carpan, înv.

Viaţa din Ardeal

Din Râualb (Hunedoara)

Tineretul comunei noastre în frunte cu d. înv. Petrişor Golumbeanu, a dat în ziua de 5 Aprilie o frumoasă petrecere culturală. Numărul mare şi binevoitor cu care publicul a luat parte, este o faptă înălţătoare şi o dovadă vie, că poporul nostru este dornic de cultură. Truda tinerilor râualbeni a fost deci într'adevăr răsplătită. Tinerii şi tinerele: Ioan Stoicuţa, C. Cucu, Ion Fărcaş, Ştefan Stoicuţa, Petre şi Lucreţia Comja, Stoicuţa Elena, Matesoi Badea, Grama Clara, Herţa Ion; Samuil H., Valeriu şi Victoria Stoicuţa, Săscuti Stoicuţa, Comja Şara, Saslău Roza, Terezia şi Lucreţia Macra şi Tirea Elisabeta, au jucat foarte frumos comedia „Nunta Ţărănească“ de V. Alecsandri.

Macra Adam, Lada Nicolae, Grama Balint şi Grama Ion au jucat comedia „Poveste de Paşti“ de Victor Eftimiu.

Laslău Nicolae elev şc. de meserii Deva şi Matesoi Iosif au jucat comicul dialog „Ţiganul la târg“. Au mai fost recitări, coruri şi jocuri naţionale.

Un lucru nu înţelegem. De ce au luat parte puţini dintre intelectualii comunelor vecine? Oare exemplul acesta să-l dăm poporului pentru a-l cultiva? Aşa credem noi că vom isbuti să facem unirea sufletească dintre noi şi popor? Departe suntem uneori de fiinţa adevărului.

E destul de trist.

Rămurică

Din Ficătar (Timiş)

In ziua de 21 Martie, la noi am avut o frumoasă serbare şcolară. Cercul cultural al învăţătorilor „Racoviţa“ şi-a ţinut şedinţa, adunându-se din vre-o 8 comune. Dimineaţa au fost la biserică, unde învăţătorul-preot C. Mihai, din Ohabaforgaci a slujit sf. Liturghie şi a vorbit sătenilor despre Scopul venirii învăţătorilor în comună. Apoi s'a început la şcoala primară şedinţa intimă unde învăţătorul diriginte din loc a predat lecţia din istorie „Tudor Vladimirescu“ cu elevii cl. IV.

După masă a urmat serbarea şcolară. Preşedintele Simion Idvoreanu prin o vorbire plină de sfaturi bune a deschis şedinţa urmând teatru şi cântări bine executate pentru care cinste se cuvine tinărului învăţător Traian Stan.

A. V.

Pălării de domni
din postav şi paie

curăţă, calcă vopseşte, formează şi reînoiază

Ştefan Fehér

Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevar, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimile politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

SUNTEM nevoiţi să apărem în format mai mic din cauza lipsei de hârtie. De o lună de zile am comandat hârtie dela fabrica Petrifalău şi încă nu ne-a sosit; afară de aceasta am vrut să cumpărăm hârtie de pe piaţă dar nu găsim mărimea care ne trebue.

Cititorii noştri vor îngădui aceasta, deoarece au văzut că de multe ori foaia a apărut şi pe hârtie mai bună când n'am avut aceea de ziar; acuma, însă, ne-a fost peste putinţă să ne-o procurăm chiar dacă ne-ar fi costat mai scump.

In curând ne va sosi hârtia comandată dela fabrică şi vom apare iarăş în formatul nostru obicinuit.

UN FAPT îmbucurător în presa românească din Ardeal. După apariţia la Cluj a cotidianului „Biruinţa“, la Arad a început să apară „Cuvântul Ardealului“, foae bisăptămânală. E un semn bun. Urăm noului confrate viaţă lungă.

INCA UNA din faptele mari ale dispărutului Vasile Stroescu. La 1906 — deci cu două zeci de ani în urmă — la Bucureşti s'a sărbătorit 40 de ani de Domnia M. S. Regelui Carol I şi cu acest prilej a avut loc Expoziţia generală a României. Atunci au avut ocazia să se întâlnească fraţii români din toate provinciile alipite şi chiar au luat parte şi reprezentanţii moldoveni ai Basarabiei. Marele patriot N. Stroescu, se gândea că prin biserică se va face mai uşor înfrăţirea tuturor românilor, ca să nu fie înghiţiţi de străini, — şi de aceea el a dăruit suma de 200 mii de lei pentru ridicarea unei catedrale măreţe în Capitala ţării. A mai dăruit încă o doamnă română din Viena, 5 mii de lei. D-l dr. Ducian, întreabă prin „Universul“ ce s'a făcut cu aceşti bani şi dacă n'ar fi bine să se înfăptuiască ceia ce a dorit marele patriot V. Stroescu?

ZIARUL „Epoca“ din Bucureşti, mai dăunăzi a început să publice un atac personal împotriva Sanctităţii Sale Patriarhului Dr. Miron Cristea. Câţiva credincioşi indignaţi au pătruns în redacţie şi au devastat. Ne miră cum d. Grigoriu Filipescu — directorul foaei — fiul marelui patriot N. Filipescu, şi-a perdut simţul realităţii şi insultă pe cel mai înalt demnitar al Unirii naţionale. Par'că ar fi păgân. Patimile politice orbeşte pe om. Fapta d-sale e urâtă şi vestejită de oamenii cinstiţi.

O MARE nenorocire s'a întâmplat la consiliul de războiu al Corpului II de Armată din Bucureşti. Soldatul Munteanu Virgil din corpul de gardă, scosese doi arestaţi şi îi adusese în camera de gardă, de unde urma să-i ducă la corvadă.

Inainte de a porni cu ei, soldatul a vrut să încarce arma şi când să pue piedica, arma s'a descărcat şi glontele a lovit în pântece pe caporalul Doncea V. Eşid, prin spatele acestuia a lovit în picior pe soldatul Nistor Stelea. Caporalul a murit iar soldatul rănit a fost dus la spital.

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuşi

Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

OAMENII din contingentul 1922 vor face o concentrare de 30 de zile.

LA FOCŞANI s'a stins din viaţă în floarea vârstei talentatul ziarist George Rosin. Toate asociaţiile de presă din ţară, au luat parte la înmormântare, prin representanţii trimişi. Adresăm părerile noastre de rău încercatei familii.

DIN DIFERITE părţi ale Basarabiei, ne vin ştiri că au început să se iveaască, şoareci de câmp, căci distrug sămănăturile. Agricultorii sunt foarte îngrijoraţi.

IN ZILELE de 23 şi 24 Aprilie, la Timişoara, au avut loc mari serbări cu prilejul inaugurării monumentului Lupoaicei dăruit de oraşul Timişoara. La serbări au luat parte 70 de reprezentanţi ai Fasciilor italiene din România.

DISTINSUL nostru prietin şi colaborator, d. I. Dongorozi, profesor şi publicist, a fost numit director al Teatrului Naţional din Craiova.

BASUL Petru Marcu dela Opera Română din Cluj, un talentat cântăreţ, a întreprins un turneu de propagandă muzicală românească şi clasică în tot Ardealul şi Banat.

IN SATUL Wraneş din Rusia, bolşevicii au scos din biserică icoana sfântă a Maicei Domnului cu gândul să o arunce în foc. Auzind aceasta sătenii credincioşi, ei au înconjurat biserica şi s'au luat la luptă cu bolşevicii. S'a încins o luptă mare în urma căreia au fost omorîţi mai mulţi bolşevici şi puţini săteni.

INVAŢATORUL M. Suru din Bucoşniţa (Banat), invalid de războiu şi-a împuşcat nevasta în urma unei certe.

Invăţătorul este suferind din vremea războiului, o schiză de obuz lovindu-l în cap.

In urma acestei nenorociri au rămas doi copii fără nici un sprijin.

INGINERUL IAROV din Anglia a născocit un vagon, în care oamenii pot să joace în fuga trenului. El e de părerea, că la toate trenurile accelerate ar trebui să se alăture un asfel de vagon, ca astfel, călătorii şi călătoarele cari ar avea dorinţa să joace în tren, să-şi poată împlini această dorinţă.

UN MARE învăţat englez cu numele Pickering a descoperit o nouă lună a pământului, care s'ar afla la o depărtare de patru mii kilometri de pământ. Este însă atât de mică, încât nu se poate vedea decât cu ocheanele cele mai puternice. Această lună se învârteşte în jurul pământului cu neînchipuită iuţeală: la 3 ceasuri înconjură odată pământul!

NU DE MULT doi curieri bolşevici, trecu Nistru, au voit să se furişeze în oraşul Tighina, prin mahalaua Lipcanii-vechi. Ei, însă, au fost văzuţi de patrulele de graniceri. Fiind somaţi, curierii au deschis foc asupra patrulelor, aruncând şi două granate.

S'a încins o luptă în care a fost împuşcat mortal curierul Ilie Samson, celalt a reuşit să scape.

REPUBLICA grecească a ales pe d. Pangelos ca preşedinte al republicei. Zilele trecute la catedrala din Atena, capitala Greciei, d. Pangelos a depus jurământul. Apoi a primit felicitări la palatul presidenţial.

SAPTAMANA trecută, într'o noapte, a isbucnit un foc în Piaţa nouă din centrul oraşului Chişinău. Au ars 30 de prăvălii. Pagubele se ridică la câteva milioane.

Articole de frumuseţe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubuliţelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiţi cremă **„Le Miracle“** cea mai bună, Albeşte pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.

Impotriva **sudoarei** şi **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc. întrebuinţaţi **„Persudor“** preparat ştiinţific. Flac. lei 65 — 2 flacoane lei 125.

Impotriva **părului supărător** la **Femeie** sau bărbat dela subsuori, de pe braţe, picioare, etc. Intrebuinţaţi praful englezesc **„Radium“, care curăţă părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85— 2 cutii lei 160.

Impotriva ***căderei părului,*** mătreţei, ***insectelor din cap*** (păduchi), etc. întrebuinţaţi săpunul în praf cu ***Gudron*** medicinal ***Capi'ar*** (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereţi aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

Au sosit

Noutăţile de Primăvară

la

M. NEUMANN

magazin pentru modă bărbătească şi copii

Cluj, Piaţa Unirii 14

No. 108

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Turnul Severin

In seara de 20 Martie a avut loc în sala Teatrului orașului nostru, serbarea artistică literară urmată de dans dată de Școala Normală de învățători, fiind patronul școalei.

Domnul Macovei ajutat fiind de ceilalți membri ai corpului didactic au depus toată munca cuvenită pentru reușita ei.

Programul a fost cât se poate de bogat și bine executat de elevii școalei de aplicație și normală.

Cântecul lui Tudor, cor popular.

Cuvântare: Despre Tudor Vladimirescu, elevul Bârnaure P. cl. VI Normală.

Idila Licuricilor de P. Limke executat de orhestra școalei compusă din 40 persoane.

Români pornit-au Impărații (cor) armonizat de V. Buică.

Omul când e necăjit... cor armonizat de V. Oancea.

Dansuri și recitări executate de micuțele eleve și elevi ai școalei de aplicație.

Către Pace... de P. Cerna, recitare de elevul Popescu T. C. cl. VI

La Cenerentola (cenușereasa) de Gh, Dancla, orchestră.

Crai nou, mare potpouri național de C. Porumbescu.

Banatul ne chiamă, cor, de V. Buică.

Corurile au fost conduse de maestrul V. Buică, iar orchestra condusă de d. Schuler.

Succesul moral și material a întrecut toate așteptările.

După terminare s'a dat o masă colegială. In aceiași zi la orele 10 dimineața a avut la școală și un serviciu religios cu un alt program.

Cuvânt ocazional: d. profesor Papadopol. I-se aduc mii de mulțumiri d-lui Macavei, directorul școalei care a depus toată munca și pentru felul cum sunt elevii tratati în internat fiind foarte mulțumiți.

G. Năstăsescu

Din Bordușani (Ialomița)

Cu venirea sărbătorilor sf. Invieri a Domnului, comuna noastră a avut fericirea ca în seara de 6 Aprilie să se distreze câteva ceasuri la balul dat de comitetul școlar, sub îngrijirea d-lui Alexandru Gh. Marin și Coman Ionescu. Au luat parte: slt. Popescu N. Borșaru și Giuran, seminariștii, H. Ionescu, înv., d-ra Smaranda Stănescu și Hortenzia Purcherea.

Intreg publicul a fost mulțumit.

Pr. D. Ionescu

Din Apeleni (Romanați)

Starea de inferioritate culturală a poporului românesc față de alte popoare mai mici, a trezit, mai ales în urma ultimului război, pe conducătorii acestui neam, la simțul realității, convingându-se cu toții că numai educația solidă a masselor poate asigura existența unui stat. Starea economică și financiară a României întregite este în dependință de procentul rușinos de analfabet, care face pe orice bun român, să roșască în fața oricărui străin. Și din acest punct de vedere ar trebui ca atât statul cât și inițiativa particulară să nu precupețească prea mult fondurile destinate pentru educația poporului. In lupta cu întunericul, ce s'a deschis în timpul din urmă, toți factorii conducători trebue să-și dee mâna, uzând, fiecare în ogorul său, de orice mijloace va crede mai bune, pentru a alunga în timpul cel mai scurt posibil, din granițele firești ale neamului nostru scump, orice urmă de analfabet. In acest scop noi, învățătorimea, ne putem mândri că n'am pregetat și nu vom da măcar un pas înnapoi până când nu vom stârpi din rădăcină această plagă rușinoasă, care este isvorul nesecat al tuturor relelor ce pândesc la poarta țăranului român. Atât în școală cât și în afară de școală, uitând de grijile, necazurile și lipsurile gospodăriei noastre, aruncând haina materialismului și îmbrățișând un idealism sacru, am modelat și altoit sufletele plăpânde ale acelora cari vor forma pe cetățenii de mâine ai patriei. Roadele acestor munci s'au putut vedea cu prisosință, în ziua de 21 Martie în comuna Apeleni, unde a avut ședință corcul cultural Celaru. Dimineața a avut loc ședința intimă. D-na Maria G. Popescu a ținut cu elevii cl. III o lecție de citire. La critică, s'a discutat mult în jurul chestiunei „Cum putem susține și trezi gustul de citit“, problemă propusă de scriitorul acestor rânduri. D-l I. Nistorescu, a tratat apoi o documentată teză: „Despre Memorie“. La recenzie, au vorbit d. N. Fota și M. Georgescu. După masa colegială oferită de corpul didactic local, a avut loc ședința publică. Sala era neîncăpătoare publicului prezent, dovedind astfel că sămănătorii noștri nu și-au aruncat sămânța în deșert. Cu multă libertate și pătrundere a vorbit „Despre foloasele învățăturii“, d-na Ioana V. Popescu, înv. înnaintată.

Recitările, jocurile, corurile și mai ales felul cum s'a jucat cu elevii piesa „Ispravă“, a dovedit tuturora că la școalele din Apeleni se lucrează cu mult spor. Acest lucru la relevat, în cuvântul de închidere d. Marin Fota, revizor școlar, care prin cuvinte alese a ridicat mult moralul publicului aflător în sală.

Marin Georgescu

Din Poiana-Câmpina (Prahova)

Căminul cultural „Inălțarea“ din comuna noastră a ținut, ca înainte de Pasti să răscolească și să pregătească întrucâtva sufletele și mintea poporenilor, pentru a fi vrednici să primească Invierea Domnului.

In acest scop se cuvine ca preotul și învățătorul să fie la datorie, și au fost ca întotdeauna și în ziua Floriilor.

Sf. sa preotul Al. Popescu, nou venit în comună, cu dor de muncă, a vorbit despre însemnătatea Duminecii Floriilor și-a cetit din cartea d-lui prof. Mehedinți „Poți să fii om deplin fără să fii creștin? capitolul „Cum, învață Iisus“.

D-l I. Motescu, unul din institutorii căminului a cetit „Făclia de Pasti“ de Caragiale, explicându-i înțelesul.

Elevii școalei primare au dat concursul prin recitări și o mulțime de poezii.

La sfârșitul ședătorii, pe la ora 10 seara d. I. M. secretarul căminului și conducătorul ședătorilor, a încheiat ședătoarea, arătând covârșitaorea însemnătate a Sf. Pasti.

Reușita și succesul acestei ședători au fost cât se poate de frumoase și folositoare, singura noastră mângâiere în aceste timpuri de materialism necruțător.

Cu Dumnezeu înnainte.

Miron Poiana

Din Cegani (Ialomița)

In seara de 5 Aprilie, corpul didactic al acestei comune a dat o serbare școlară urmată de dans în saloanele școalei. S'au jucat piesele „Zâna Zorilor“ și „Aparența înșeală“ de elevii școalei de sub conducerea d-rei Maria Buzoianu. Fondurile strânse s'au trecut la întreținerea școalei. S'au jucat foarte multe jocuri naționale.

D. I.

Din Bărbătești (Vâlcea)

Duminecă, 4 Aprilie, s'a dat în sala școalei din satul nostru o frumoasă serbare teatrală, de către societatea culturală „Farul“, în folosul bisericii „Buna Vestire“.

S'au recitat poezii, s'au cântat cântece la vioară și din gură și s'a jucat piesa „Năpasta“ de I. L. Caragiale de către d-ra Elisabeta Z. Stroe, dd. Const. I. Boboacă, N. Oprițoiu și D. Dogăroiu, cari au fost bine în roluri.

Au urmat apoi dansuri naționale.

D. B.

Din Vrata (Mehedinți)

A doua zi de Pasti, la noi a avut loc o frumoasă serbare școlară, dată de un grup de domnișoare localnice și de câțiva studenți cu concursul d-lui învățător G. Văduva din Gârla-mare.

Scopul serbărei a fost destul de înălțător, procurarea unei lămpi care s'a fixat la mormântul eroilor spre a fi luminat încontinuu. Acest lucru a impresionat adânc pe toți cei veniți în număr destul de mare.

S'a jucat piesa „Nevasta lui Cerceluș“ și-au urmat recitări, între cari se semnalează aceia a d-lui Cumpănășescu „Răvașul mamei“. Apoi cu o voce plină dar puțin modificată de emoție, a cântat d-na Lia Georgescu „Pocnind din biciu“. A fost mult aplaudată.

Serbarea s'a sfârșit în mulțumirea sufletească a tuturor.

Pârvulescu

Din Strehaia

A doua zi de Pasti, seara, a avut loc la noi o serbare dată în folosul bisericei din Slătincu, serbare sub patronagiul cucernicului protopop I. Bălăceanu, care a depus foarte multă muncă pentru reușita ei.

Au mai dat concursul d-nii Ștefan și Alexandru Pantel, cari au fost viu aplaudați.

Elevii școalei au cântat mai multe cântece, recitări, danțuri și au jucat piesa „Doctorul fără voie“.

Se aduc viile noastre mulțumiri d-lor Gustav Ghindoc dirigintele școalei și Jiva Zincuță învățător, cari au depus multă sârguință la adunarea lucrurilor pentru tombolă.

Au luat parte familiile:

Inginer Teodorescu, I. Dumitrescu, L. Constantinescu, C. Fuior, N. Ciuciulete, M. Bacria, șeful poliției, G. Teofilescu, N. Stamatescu, C. Vargatu, V. Gherghinescu, V. Lupu, V. Vișatchi, d-na Cișmărescu, d-na Vulcănescu.

Domnișoarele: Neti Constantinescu, Marieta Cernăianu, Marieta și Didina Fuior, Marioara Lupu, Lenuța Vișatchi, Marioara Florescu, Titi Gherghinescu Vărgatu și Felicia Sârbulescu.

Domnii: căpitan medic Ioan Cismărescu, lt. medic Benaru, lt. Smădescu, lt. medic Radu Constantinescu, lt. M. Popescu, slt. Alexandru Ivan, G. Nastasescu ziarist, Gh. Ciochină elev inginer, George Cismărescu farmacist, Costică Const. student, Liță Bidiu student, V. Francea stud., Armando și Bruna Tamburini și Jean Alexandrescu înv.

N.

Mișcările contra plăgilor sociale

In ziua de 10 Martie d-l profesor Dr. Iuliu Hațieganu, a deschis la Cluj *seria conferințelor secții medicale și biopolitice ale „Astrei.“*

D-l profesor Hațieganu a subliniat necesitatea informării publicului intelectual asupra plăgilor sociale ce se remarcă azi la noi în țară și ca pericol național.

Nu trebuie să trăească azi nimeni în ignoranță când e vorba de *Sifilis*, improprin numit boală rușinoasă, de *Alcoolism*, *Tuberculoză* și *Cancer*.

In ziua de 10 Martie la Universitatea din Cluj, în fața unui foarte numeros public, d-rul *Valeriu Bologa*, șef de lucrări al Institutului de Istoria Medicinei, a vorbit foarte clar interesant și frumos despre *Istoria Sifilisului*.

Frumoasele proecțiuni au complectat interesanta sa conferință.

In ziua de 17 Martie d-l proofesor *Dr. C. Tătaru*, directorul clinicei dermato-venerice din Cluj, în fața unui și mai numeros public (semn îmbucurător) a expus clar, pe înțelesul tutulora și crud, conferința sa *Generalități despre sifilis. Infecție și manifestațiuni.*

Proecțiunile ce au însoțit conferința sunt dintre cele mai elocvente posibile. — In ziua de 24 Martie d-l prof. Dr. I. Hațiegan a vorbit despre Sifilisul și boalele interne; în ziua de 14 Aprilie prof. Dr. I. Minea a conferențiat despre Sifilisul și sistemul nervos. Conferințele vor continua astfel: 21 Aprilie Dr. Aurel Voina: Ereditatea sifilisului, 28 Apr. Docent Dr. C. Stanca: Sifilisul și căsătoria, 5 Mai Prof. Dr. I. Moldovan, directorul Institutului de igienă și igienă socială din Cluj: Etiologia și profilaxia socială a boalelor venerice.

Societatea „Astra“ merită toate laudele că lucrează și pe acest tărâm, mai ales azi când sănătatea Națiunei e amenințată.

Dr.

Cărți și reviste primite

Graiul nostru, revistă, anul 2, No. 4, Bârlad str. Sincai 2.

Glasul țării, revistă, anul 5 No. 12, Câmpulung-Muscel, Negru-Vodă No. 31.

„Soceitatea de Mâine“, revistă, anul 3, No. 16 — Cluj Piața Unirii 8. Unirii 8.

Foaia tinerimii, anul 10 No. 7. București, str. Carol 10.

Țara de jos, revistă, anul 3, No. 4, str. Oltarului 18 București.

Gândul nostru, revistă, anul 5, No. 1 și 2, Iași, str. Sărăriei No. 117.

Cele trei Crișuri, revistă, anul 7, No. 3 și 4, Oradea-Mare.

Răzeșul, revistă, anul I. No. 3, Bârlad str. Cuza-Vodă 258.

Dela redacția noastră

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

OPTICA

Str. Universității No. 1

Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat

23—12—1

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată pe in școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	*Lei 144.700*
D-l inginer Lucaciu, București 5 acț.	*Lei 1100*
Total	*Lei 145.800*

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

No. 99 perm.

Parfumeria

„DIANA“

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.

Palatul Orașului

Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii

Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.

Mare asortiment în totfelul de săpunuri

3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Restaurantul și Bufetul

CENTRAL

complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.

Rugăm sprijinul publicului românesc.

Cu toată stima

Iuliu și Bela Szilas v

Piața Unirii Cluj

41—26—25

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duș, etc.

CLUJ,

Str. Călugărițelor (pe Someș).

Consumé!

Eftine și bune

BIDINELE

ȘI PERII

NUMAI LA FIRMA VECHE:

Iuliu Müller

CLUJ, STR. NIC. IORGA 14.

Cu ramburs:

12 buc. bidinele No. 1 — Lei 350
12 „ „ No. 2. — Lei 450

Subscrieți acțiuni la societatea „Cultura Poporului“

:-: Coafor de dame :-:

Cel mai mare magazin în toate specialitățile

IULIU MUSSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

78-52-18

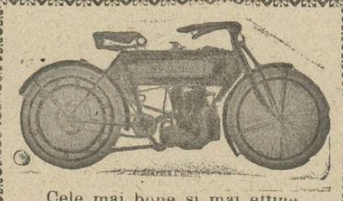

Cele mai bune și mai eftine

BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT

se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3

ASZTALOS

Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

„SIMPLON“

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26 : 4 *ANTON JUDOVITS.*

S'a deschis

PANTOFĂRIA Studenților Creștini

în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Alexandru Taub

Magazin de mode pentru domni. Cel mai eftin isvor de cumpărare în mantale cauciucate. Mare asortiment în albituri

Cluj. Str. N. Iorga 2.

Prăvălia de semințe Arpad Déri

Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda. In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit

No 96 perm.

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

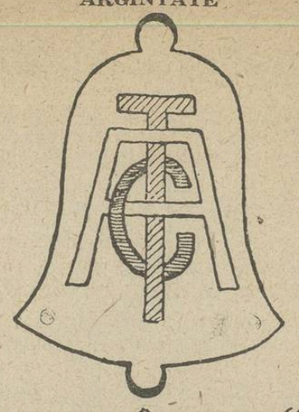

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI

coafor de dame și manicure

Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.

Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR

berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

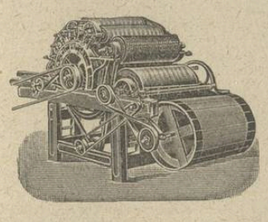

Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de mașini AND. RIEGER

Societate Anonimă SIBIU

103—11—7

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚA | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 2 Mai 1926** | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 159, Apare în fiecare Duminecă

EDUCAȚIA MORALA

Iată un lucru capital care se nesocotește sistematic în țara noastră. Avem școli unde se învață carte (mai mult sau mai puțin), avem școli unde se învață meseriile și comerțul, avem școli de educație fizică. Dar unde este școala pentru cultivarea sufletului? Și tocmai această hrană sufletească, care nu trebue să lipsească niciodată și nimănui, este nesocotită pretutindeni. Învățământul religiei în cursul secundar, unde s'ar cere tocmai cât mai multă educație morală și creștină, acolo religia este un obiect de mâna a zecea, neglijat și de stat și de elevi. Cel puțin în școlile speciale religia lipsește complet, căci e considerată inutilă. In școlile de agricultură, silvicultură, grădinărie, etc. unde vin tocmai fii de țărani cu cursul primar să-și facă o carieră, după ce au trecut prin viața de cazarmă, cu totul contrarie vieții religioase și morale, acolo în aceste școli nici o urmă de educație morala. Ba încă se găsesc destui oameni cari le spun că „biserica e pentru babe și pentru proști", că „ținerea postului apucat dela părinți este o prostie", că „Sărbătorile și Duminicile trebue să muucească ca în oricare zi de lucru."

E ușor de înțeles ce fel de elemente vor deveni aceștia fii de țărani.

Toate apucăturile rele dela cazarmă, tot ce zace în sufletul omului mai rău și mai sălbatic vor crește. Din ei se vor recruta hoții, mincioșii, tâlharii, asupritorii și toată drojdia societății. De aceia sectele religioase dușmane neamului fac așa de mari progrese, de aceia nu mai avem oameni de încredere și de omenie, de aceia la un viitor război vom avea iarăși mulți, foarte mulți trădători și vânzători de țară.

Fără o strânsă alipire de biserică, fără o legătură trainică cu cuvântul Domnului nu putem avea puterea morală necesară unui neam care vrea să trăiască. Cultura minții și forța brațelor sunt de folos numai într'un om cu suflet curat, cinstit și împodobit cu virtuțile creștinești.

Inginer *Aurelian Ionescu.*

PREOCUPĂRI ȘCOLARE

Deși în primii ani ai aplicării legii comitetelor școlare se părea că aceste instituțiuni își ajung scopul, mai pe urmă ele au dovedit că sunt ceva mai mult, cel puțin la școalele pe cari le cunosc eu. Inainte de a apare legea d-lui Simion Mehedinți, felul cum erau administrate școalele de primăriile respective, nu lasa nimic de dorit. Din vreme școalele erau aprovizionate cu lemne, reparațiile se făceau la timp și toate erau bune. In iarna aceasta a fost o jale pe la multe școli. Fără lemne, fără sobe, ele au fost silite să-și închidă ușile pentru timpuri mai ferice, când soarele binefăcător trebuia să dea căldura naturală.

Și acum, a cui este vina?

Natural că a comitetelor școlare și implicit a președinților respectivi. Există multe comitete cari sunt conduse de oameni ce numai de școală nu au grijă. La alegerea acestora, s'a căutat să se facă politică și deși legea găsește că cel mai potrivit președinte ar fi primarul comunei, totuși la cele mai multe s'au ales simpatii politice. Se vede cu această ocazie, că politica se face și la școală.

M'au surprins comunicatele din ziare, când la alegerile celor doi membri mireni în adunarea eparhială, se spunea că a reușit d-l X. liberal, Y. țărănist și Z. averescan.

Politica, bat-o focul, ne-a scos peri albi și a pătruns până și-n cele mai sfinte instituții ale noastre. Așa și cu comitetele școlare.

Din politica sătenilor încântați de anumiți agenți, au eșit școalele de astăzi, fără lemne, fără sobe, fără reparații, fără material didactic. Și atunci, dacă și la aceste comitete politica și-a băgat coada, și-au ajuns ele scopul?

Pot ele să fie organele cari, ca un adevărat părinte ceși îngrijește casa, să îngrijiască de școală?

Natural că nu! Primarul este liberal, președintele comitetului școlar este țărănist, perceptorul naționalist, iar învățătorul averescan. Cel dintâi face șicane în conducerea comitetului celui de al doilea; al treilea ce este cu banii, face pe visternicul sgârcit și supără pe cel de al patrulea și așa ajungem în iarnă fără lemne.

După mine, actualele comitete școlare, așa cum sunt organizate nu-și ajung scopul și prejudiciază evoluția și mersul bun al școalei. Cei în drept să ia aminte.

Pretutindeni auzi (mai ales la festivități și discursuri) epitete pompoase aruncate bietului învățător: „Lumină ce alungi întunericul!"

„Sare a pământului! Când te vei strica cu ce vom mai săra? Dela tine, învățător român, așteptăm ridicarea neamului!"

Ce frumos sună toate aceste vorbe de paradă și cum gâdelă de plăcut urechile. Dar sunt numai vorbe și nu încălzesc cu nimic. Nenorocitul învățător rămâne același nenorocit slujbaș, supt de muncă și flămând. Materialismul cras, ce subjugă toate sufletele, a spulberat și ultimul pic de idealism ce se cere unui apostol.

Două mii și ceva lei ce primește un învățător titular, mai pot procura un gram de idealism? Și cerințele unui apostol al neamului sunt mari. Preocupările pentru pâinea cea de toate zilele, mai pot da răgaz, ca tu învățător, să te gândești la datoriile tale, de „sare a pământului?"

Direcorul unui ziar din Constanța se adresa intelectualilor și studenților, îndemnându-i să părăsească greaua muncă a cărții și să vie vătafi în portul Constanța ca să câștige 50.000 lei pe lună.

Auziți, apostoli ai neamului? Un analfabet câștigă 50.000 lei pe lună! Și el execută cel mult o muncă fizică, nu ca a noastră storcătoare de creeri, plătită doară cu două mii și ceva.

Munca fizică întărește: munca noastră, ne tuberculizează și ne transformă în reformături, pentru ca familia noastră pe urmă să rămâie pe drumuri. Din celelalte categorii de slujbași, cei egali cu noi în studii, primesc salarii îndoite decât noi. Noi nu suntem apostoli ai neamului și apostoli ai suferinței. Nu voi uita schița expresivă, desemnată de un coleg al meu, pe tabla școalei, unde avusem un cerc cultural zilele trecute.

Se terminase ședința intimă. Discutam de situația noastră. Colegul X., sare și ne spune: vă voi arăta eu în figurat situația noastră. la creta, face întâi o hodoroagă de căruță și o încarcă cu o școală primară, o școală de adulți, curs complimentar, șezători sătești, biblioteci populare, activitatea extra-școlară; înhamă la ea o mârțoagă de cal cu coaste deșirate și scrie pe el: „Învățătorul român." Vizitiu era ministrul școalelor, care cu un bici mâna mârțoaga ce se opintea din răsputeri. Pe nările mârțoagei eșeau aburi cu literile: „Pe lună 2400 lei."

Desenul reușise perfect. El oglindea aidoma, situația actuală a „luminei ce alungă întunericul."

Prin noua organizare administrativă, o parte din comunele plășii Ostrov din jud. Constanța trec la jud. Durostor. Se știe că aci în Durostor, învățătorii au câteva avantaje acordate prin lege.

Astfel anii de gradații se scurtează. Salariul are un spor de 50% ș. a.

Intrebarea este, dacă cei trecuți dela Constanța la Durostor, se vor bucura de aceste drepturi.

Ar trebui să se lămurească chestiunea, pentru ca să se știe dela început situația acestora.

P. Dimitriu-Lipnița, înv.

DORUL ȘOPTEȘTE:

Eu cânt în sufletu-ți ce 'n șoapte bate,
și-s lungul tremur al chemării sale —
sunt: chinul sfânt al tinereții tale
ce strigă arsă de singurătate...

Eu pașii-ți mân... și-ți samân spini în cale —
și semne-ți fac din zările-azurate —
... Ți-e frig — și jar sunt buzele 'nsetate,
și ochii tăi plâng, grei de vis și jale...

Sunt: lăcrimarea inimei stinghere,
tristețea lâncedelor tale zile,
și eu te chem necontenit, copile,

și tot mai viu ți-aprind în gând tabloul
norocului...
— Eu sunt o adiere,
un sunet vag ce-și caută ecoul...

George Voevidca

OCTAVIAN GOGA

In vechiul regat un cer albastru plin de nădejde, o primăvară în toate sufletele, o muncă rodnică în toate privințile se desvolta în liniște și libertate între cântecul coasei și brazda cu belșugul în boabe; dincolo de Carpați, până la Tisa, o durere milenară, un cer închis cu stropi de lacrămi amare, o jale în fiecare casă.

Acelaș pământ românesc și cât nenoroc! Piscurile Carpaților despărțiau aceeaș viață a unei națiuni în două: deoparte libertatea, de alta: robia. Leagănul românismului îndura Calvarul și poate a fost bine. Drumul acesta greu spre Golgota, cu crucea dusă în spate de fiecare ardelean a adus desrobirea. Dacă fiecare mamă nu și-ar fi plâns într'un ungher al casei

OCTAVIAN GOGA

feciorul neîndreptățit, dacă fiecare țăran nu și-ar fi vândut cea din urmă baniță de grâu pentru a susține băiatul în prepanderie, dacă fiecare preot și învățător nu și-ar fi sacrificat cel din urmă „creițar" pentru a'l trimite copilului, student la Pesta, cine știe dacă Ardealul reprezenta energia, voința și conștiința de neam, într'un grad așa de desvoltat.

Din jertfa de veacuri, din tristețea ce mereu a îmbrobodit inimile tuturora, din prisosul de suferință ce l'a dat fiecare, din tragedia unui neam, din complecsitatea aceasta au țâșnit reprezentanții adevărați. Deaceea purtătorii de condei ai Ardealului, luptătorii în viața politică națională, cântăreții durerilor, au fost produsul însăși al vitalității unei puternice națiuni. Și deaceea Ardealul ne-a dat cultura așa de intensă, martirii și poeții nemuritori. Deaceea figura mitropolitului Andrei baron de Șaguna nu va dispare niciodată, nici a lui Andrei Mureșanu, nici a lui Simion Bărnuțiu, Gh. Barit, Avram Iancu, Gh. Coșbuc, St. O. Iosif, Augustin Bunea și a atâtor alții.

Ardealul plângea: trecea prin cele mai grele suferinți. Nu-i mult de atunci: vreo 25 de ani. Un student sărac la Pesta, Dumnezeu știe cum trăia, iarna, în chilia lui cu o geană de foc în pustiul încăperii sărace și în nopți lungi de trudă, migălea vorbă cu vorbă. Primăvara, câțiva prieteni, cari și ei aduceau ceva din sufletul acelora cari i-au lăsat acasă, rătăciau pe marginea Dunării, sub înrâurirea tânărului cu ochi albaștri, plini de avânt. Era așa de frumos atunci la Pesta sub farmecul lunei. Metropola era cuprinsă de farmec, de viață, numai un neam nu cunoștea nici parfumul salcâmilor înfloriți, nici cerul înalt, nici visarea — era poporul ardelenesc. Singur acest copil, cu trupul plăpând, cu pletele blonde peste cap, mai credea într'un vis, și uita de sărăcie, uita viața 'i tristă fără de bani pentru vipt la Pesta și le vorbea profetic prietenilor și le spunea din versurile lui. Acesta era Otavă. Stihurile începuse a și-le publica. Și ele aveau ceva deosebit; nu mai era același cântăreț pe aceleași coarde, ci era un cântec nou al patimilor noastre. Erau accente adevărate, simțiri rupte din inima poporului și tot ce suferise un neam: închegate în vorbele lui de diamant.

Studentul care copilărise în patriarhalitatea satului Rășinari, în mirosul de brazi și rășină, cu munții cari priveau înălțimile, cu aerul curat dela țară în căsuța plină de poezie a unui popă, tatăl său; toată frumusețea aceasta o luase în sufletul lui de poet și o așternea în versuri vrăjite.

Poeziile lui adunate în volum, stârnise vâlvă. Academia Română le-a premiat și tinerimea universitară de pretutindeni, introduse aceste versuri minunate în cele mai ascunse sate, în fiecare căsuță de preot și învățător. De atunci Octavian Goga, fu recunoscut ca nemuritorul poet al Ardealului.

Dar acest suflet de artist nu a rămas numai în palatul de cleștar al cântecelor sale. Inzestrat cu temperament de luptător politic, înțelese că Ardealul nu are nevoe numai de un „împărat al gândirii" ci 'i trebue și un reformator în viața politică națională. Și cu puterea-i de muncă, cu voința-i de fer, se puse în fruntea tineretului din Ardeal și a format un curent sănătos, încă din școala politică pornită de el prin „Tribuna" din Arad.

Desigur că în preajma războiului sufletul acesta mare nu putea să rămâe în Ardeal și în o bună zi se despărți de Rășinarii lui dragi, de căsuța unde a copilărit și mai presus de toate de mama lui care a rămas cu ochii plânși, fără a'l mai vedea vre-odată pe Octavian. Bătrâna pătimea pentru fiul ei scump, până ce și-a dat sufletul în cine știe ce dureri fără Octavian lângă ea...

Pentru intrarea României în răsboi, ca să-și revendice drepturile istorice, Goga a luptat din răsputeri. Impreună cu regretații Nicolae Filipescu, Take Ionescu și alții cari trăesc în viață, determină ca jertfa sângelui prea din prisos a neamuli românesc să fie alături de Franța. Și țara n'a dat greș.

Acum d. Octavian Goga, pentru a doua oară e ministru. Toate nădejdile curate se pun în el. Aici nu e vorba de omul politic al unui partid, ci de marea personalitate reprezentativă a Ardealului, personalitate care nu știu dacă poate fi alta să poată mai bine întruchipa aspirațiunile acestui neam.

Insăși poezia lui Goga formează un crez profetic politic al lumei satelor și această nesfârșită operă cuprinde izvorul temeinic și drept ce numai o minte genială a putut-o să-o desprindă din făgașurile adânci, ale unui popor profund înțelegător al rosturilor firești din viață.

D-l Octavian Goga este o pârghie a susținerii vieți naționale și sociale spre mai bine și credem în lumina lui călăuzitoare.

Const. Cehan-Racoviță

† VLADIMIR DE REPTA

La Cernăuți a încetat din viață I. P. S. Sa Vladimir de Repta, fostul mitropolit al Bucovinei, o mândrie a bisericei bucovinene, de numele căruia sunt legate cele mai sbuciumate pagini ale istoriei românilor bucovineni.

S'a născut în anul 1841 dintr'o familie de răzeși, care își pierduse în parte limba strămoșească, dar, păstra întreagă conștiința națională. Deaceea, Vladimir de Repta s'a socotit român, fără clipă de șovăire și a luptat necontenit pentru drepturile poporului român.

După terminarea învățăturii a fost numit profesor de teologie la Cernăuți, iar după ce s'a călugărit, a ajuns vicar al mitropoliei bucovinene. El a organizat din nou învățământul religiei în școale și a clădit numeroase biserici.

La anul 1898 a fost numit episcop de Rădăuți, iar după moartea mitropolitului Arcadie Ciupercovici, la 1902 a fost ales arhiepiscop și mitropolit, o slujbă înaltă, pe care a purtat-o cu cinste.

Vladimir de Repta a primit toiagul de arhiereu în zile grele pentru biserica ortodoxă din Bucovina, care purta pe atunci o grea luptă cu guvernul austriac. Ca să poată umili pe români, guvernul austriac a pus la cale pe ruteni să înceapă lupta pentru dobândirea, în sînul bisericei, a unor drepturi ce nu li se cuvineau. Nu se știe, unde ar fi dus această luptă, dacă n'ar fi izbucnit marele război. Guvernul austriac, împotriva voinței românilor a numit vicar al mitropoliei pe un rutean, iar față de Vladimir de Repta nutria gândul răsbunării.

Când rușii au ocupat Bucovina, mitropolitul Vladimir de Repta a rămas în Cernăuți, dorind să aline ranele credincioșilor săi. După retragerea rușilor, guvernul austriac l-a scos din slujbă cu câteva săptămâni înainte de prăbușirea Austriei.

După unirea Bucovinei cu patria mamă guvernul român l-a așezat din nou în scaunul mitropoliei spre marea bucurie a credincioșilor săi. Mai târziu, din pricina bătrâneților s'a retras, interesându-se și pe mai departe de soarta bisericei sale.

La înmormântarea lui a fost reprezentată întreagă Bucovina. Mulțimea de credincioși ce alergau în această zi la Cernăuți știa, că petrec la mormânt pe unul din cei mai mari mitropoliți ce i-a avut vreodată Bucovina.

In veci pomenirea lui!

MUNCĂ, SOLIDARITATE

II.

Din cele publicate în numărul trecut se vede limpede că învățătorii ar putea folosi cărțile trimise de Fundație, de Casa Școalelor, cărțile dela bibliotecile școlare ori chiar pe cele dela bibliotecile școalelor normale. Presupunând însă că n'ar avea la îndămână aceste cărți ori biblioteci, învățătorul tot poate împrumuta o carte-două dela un coleg, dela un prieten, dela preotul satului... Pentru aceasta se cere însă voință și hotărîrea de a ști.

Dupăcum trebuie să ne îngrijim de-ale îmbrăcămintei, hranei, etc., tot astfel trebuie să ne îngrijim și de-ale minții, cu atât mai mult, cu cât cariera noastră e o carieră cu caracter intelectual. Dacă îmbrăcămintea noastră — prea adesea săracă — nu ne deosebește de consăteni, (și nu haina trebuie să fie deosebirea) atunci trebuie să ne deosebească partea prin care ei nu sunt ce suntem noi: cunoștințele noastre intelectuale, căci prin acestea noi suntem învățători. Dacă nu le ai, chiar dacă mai porți titlu, dar nu mai ești învățător. Și chiar dacă ai știi tot ceace se scrie în cărțile de curs primar, tot nu ești cu adevărat învățător, căci învățătorul împreună cu preotul sunt cărturarii satelor și „cărturar" nu poate fi acel ce posedă numai materia cursului primar.

Eu socotesc că nu lipsa absolută de mijloace, e cauza pentru care mulți învățători nu fac nici măcar un abonament cât de modest ori că nu citesc la două luni o cărticică, ci cauza e cu totul alta: e lipsa de interes, e nepăsarea, e acest „lasă-mă să te las", care ne-a cuprins și care, — pare-mi-se, — începe a ne stăpâni tot mai mult.

Deasemenea nu lipsa de timp e cauza că nu e... timp de cetit. Oricine poate ceti seara o oră sau în zilele de sărbătoare două-trei ore.

Voință să fie, interes și dragoste de a ști și toate piedicile, — cari par de neînvins — vor fi înlăturate... numai voință, dragoste și interes să fie...

In ce privește chestiunea II-a la care se referă d-l Dașoveanu, — conferințele generale, — sunt pe deplin convis de foloasele lor și sunt sigur, nu sunt singurul.

Conferințele generale au o dublă însemnătate:

a) Servesc la perfecționarea cunoștințelor noastre (art. 155 din legea înv. prim.)

b) Intrunindu-ne laolaltă contribuesc la solidaritatea corpului nostru învățătoresc.

Despre rodul cultural al acestor conferințe am vorbit în no. 138 al foii, așa că de astă dată voi stărui mai ales asupra solidarității la care am putea ajunge prin ele.

Răslețiți pe văi, pe ape, în sate risipite și sărace, cu săteni umili și necăjiți, prinși în vârtejul necazurilor și al ocupațiilor școlare și gospodărești, învățătorii trăiesc izolați unii de alții. De multe ori nici nu se cunosc, deși uneori distanța dela o școală la alta nu e nici de 4—5 km. — ori dacă se cunosc — se întâlnesc foarte rar. In regiunile deluroase, mai ales, culmile despărțitoare de văi cu așezări omenești, sunt adevărate hotare de netrecut. Cei de pe o clină, habar n'au de cei de pe clina opusă. Când depărtarea e mai mare, izolarea este și ea tot mai mare. Și n'ar trebui să fie așa. Ei sunt doar toți învățători. Aceiaș școală i-a format pe toți, aceiaș școală a sădit în mințile lor același fel de cunoștințe și le-a aprins în suflete luminițele aceloraș idealuri.

Pe ogorul înțelenit al analfabetismului au aceiaș misiune; ca factori sociali au același rol; trăiesc în condițiuni de viață aproape identice, sunt supuși aceloraș îndatoriri și se bucură (vai de bucuria lor!) de aceleași drepturi.

Iată deci o pregătire comună, o misiune comună, dureri și bucurii comune! Judecând toate acestea, te miri de cum e cu putință ca oamenii aceștia — și încă oameni conștienți — să trăiască atât de izolați. Chiar dacă fiecare ar viețui ca în sânul lui Avraam, tot nu le-ar fi îngăduit să trăiască, așa cum trăiesc astăzi. Eu știu că suferințele apropie și înfrățesc chiar și pe dușmani. Dar când cei ce au aceleași suferințe, când au același suflet, același rost, nu trebuie oare nici să se cunoască? De asta stau deseori pe gânduri și-mi zic: Da, noi învățătorii, avem soarta pe care o meritâm. In adevăr, pregătirea comună, misiunea comună, durerile și aspirațiile comune, ar trebui să facă din noi un singur tot, un singur suflet, o singură voință de a învinge. Gândiți-vă la forța morală, pe care ar reprezinta-o o massă de câteva zeci de mii de oameni conștienți. „Când ne-am mișca noi, s'ar sgudui pământul", îmi spunea nu de mult un coleg. Nu pot nici măcar bănui că acest tovarăș de muncă și apostolat a înțeles prin această mișcare, „care ar sgudui pământul" o mișcare anarhică. Invățătorii au fost doar întotdeauna elemente de ordine, chiar de prea multă ordine. El a voit, desigur să arate numai forța morală, pe care noi am înfățișa-o strâns uniți și eu tot în acest înțeles am reprodus aci vorbele lui.

In adevăr, trebuie să ne mișcăm, și să ne mișcăm în două direcțiuni: prima, o activitate culturală intensă în toate direcțiunile, care să dovedească și celor ce își acopăr ochii și-și astupă urechile puterea noastră de muncă și foloasele, pe cari noi le putem aduce societății și țării și că suntem vrednici de o soartă mai bună; a doua — o mișcare hotărîtă, neînfrântă, dar legală și ordonată prin care să ne asigurăm un trai mai omenesc și ca oameni și ca învățători. Sunt sigur că am avea în acest caz de partea noastră presa cinstită și românească, cu grije de interesele românismului și dreaptă cu cauzele drepte, pe cari le-a susținut întotdeauna.

Am avea reprezentanții noștri în parlament, cari ar lupta pentru cererile noastre juste, (presupunând, bine înțeles, că aceștia n'ar mai fi unelte oarbe în mâna stăpânilor lor).

Am avea, însfârșit, alt mijloc de luptă: întrunirile, la cari am lua hotăriri. Știu că deplasările în acest sens, ne-ar sili la sacrificii destul de mari în raport cu starea noastră materială, dar mai știu că succese temeinice fără sacrificii nu se pot obține. Victoriile nu se câștigă decât prin jertfe și mișcare. Pasivitatea, nepăsarea n'a dus și nu poate duce la izbândă.

Pentru a ne mișca însă, pentru a realiza dorințele noastre cu caracter cultural și material, trebuie mai întâi să le punem la cale, să le studiem. Ori pentru aceasta trebuie să fim toți la un loc, să ne sfătuim, să ne contopim gândurile, hotărîrile.

Conferințele generale cu toate că au alt scop, ar avea totuși darul că ne-ar strânge la un loc. Cu prilejul lor ar fi cu putință ca învățătorii din diferite părți ale județului să se cunoască, să-și povestească unii altora necazurile, să se solidarizeze și mai cu osebire, să se organizeze. Asupra foloaselor pe cari la aduce o bună organizare, nu mai stăruesc. Le poate vedea oricine la muncitori, la meseriași, cari dacă nu posedă pregătirea noastră intelectuală, posedă — tocmai ceeace le trebuie — un puternic spirit de solidaritate. Advocații la un singur semn — au declarat greva generală în toată țara. Nu vreau să zic că trebuie să-i imităm în astfel de hotăriri, dar vreau să arăt cât de bine sunt organizați. In aceasta trebuie să ne fie pildă atât ei, cât și meseriași ori muncitorii.

Dar conferințele generale nu se țin. Activitatea asociațiilor noastre, cari ne-ar fi putut convoca în diferite scopuri, este aproape cu totul paralizată. Și toate numai din motive politice! Nădăjduiam să avem conferințele generale în primăvara acestui an, dar un ordin ministerial le-a amânat la toamnă; sunt convins că numai din cauze politice, după cum tot din cauze de natură politică s'au suprimat pe alocuri — în timpul alegerilor comunale — încasările de amenzi pentru elevii adulți.

Politica, politica și nepăsarea! Acesta-i cariul care neîntrerupt slăbește solidaritatea celor cari ar trebui să fie cât mai nedespărțiți. Politica ne-a răslețit, ea a făcut ca la întrunirile asociațiilor noastre să nu se mai strângă frații învățători, ci frații sau dușmanii politici, cari n'au mai pus la cale interesele obștești, ci interesele „superioare", interese ale cine știe cărui partid politic. Nu suntem organizați din cauza nepăsărei de propriile noastre interese, din cauză că prea adesea ne conducem mai mult după interese și ambițiuni personale — de multe ori în speranța vreunui păcătos blid de linte făgăduit de cine știe cari mai mari ai zilei.

Astfel nepăsarea de care dăm toți dovadă pe ogorul intereselor noastre este dusă mai departe, acolo unde ar trebui să fie numai grijă numai luptă.

Frați învățători, să ne desmeticim! Să lăsăm politica în afara zidurilor școalei, în afara rândurilor noastre! Să ne descătușăm din ghiarele nepăsărei, să ne apropiem, să ne organizăm și să luptăm în mod legal, dar hotărît — pentru realizarea idealurilor noastre culturale și pentru asigurarea unui trai mai omenesc, căci numai așa vom reuși să fim cu adevărat folositori și țării și familiilor noastre și nouă înșine!

C. N. Dărvărescu, înv.

ORBUL DIN NAŞTERE

Dumineca a şasea după Paşti

Un om, care s'a născut orb şi care aşadar niciodată n'a văzut soarele strălucind pe cer, a întâmpinat pe Isus. Învăţăceii, cari ştiau, că multe năcazuri, cari vin asupra noastră sunt urmări ale păcatelor, l'au întrebat: Învăţătorule, dar acesta pentru ale cui păcate e orb, pentru ale lui, ori pentru ale părinţilor lui? Iisus le răspunde, că nici pentru ale lui, nici pentru ale părinţilor lui, ci, pentruca să se preamărească numele lui Dumnezeu întrânsul.

A fost o întâmplare nefericirea acestui om, ca multe altele din viaţa omenească. Bietul orb îşi purta năcazul cum putea, fără să pizmuiască pe cei, cari vedeau. Soarta lui a fost poate adeseori mai bună ca a altora, pentrucă ochii văd multe, bune şi rele, el nevăzând cele bune n'a avut prilej să vadă nici cele rele.

Adeseori se întâmplă, că întâlnim oameni nefericiţi, cari ne cer ajutorul. Noi ne mântuim repede de ei spunându-le, că, tocmai ei sunt pricina nefericirii la care au ajuns. Avem uneori dreptate, dar nu întotdeauna. Mulţi oameni sufăr dureri, de cari nu sunt vinovaţi nici ei, nici părinţii lor.

Iubirea lui Iisus faţă de oameni a fost atât de mare, încât el a ajutat chiar şi pe aceia, cari sufereau nefericiri pe urma păcatelor. Aşa a fost şi slăbănogul dela fântâna vie despre care am vorbit înainte de asta cu două săptămâni. Acelora le-a făcut îndoit bine, le-a dat vindecare sufletului şi trupului. Cu atât mai vârtos i-s'a făcut milă de acest biet orb, care s'a născut aşa din întâmplare, care aşadar n'a avut nici o vină pentru nefericirea lui. Ii unge ochii cu tină şi îl face să vadă pe oameni ca copiii, umblând. Apoi îl mână să se spele la fântâna Silvanului.

Omului, care a suferit o viaţă întreagă, nu-i dă vindecare deadreptul, nu-i face parte de bucuria neaşteptată, ci îl pregăteşte încetul cu încetul pentru fericirea nemărginită ce avea să-l ajungă. Se duce la fântâna Silvanului, se spală şi vede, ca ori-ce alt om. Întâlnirea cu Iisus a fost norocoasă pentru el şi Dumnezeu într'adevăr s'a preamărit întrânsul. A văzut strălucirea soarelui, a văzut casele şi stradele, a văzut copacii şi a văzut pe oamenii cu cari vorbia. Cele dintâi clipite de vedere au fost o isbucnire a bucuriei. A înţeles, ce fericire e vederea pentru oameni şi ce mare nefericire e lipsa vederii. Dar în aceaş vreme, a văzut şi răul acestei lumi.

Ne putem închipui, cu câtă mândrie şi bucurie, poate tocmai copilărească, trecea el pe lângă oameni. Se bucura de câteori întâlnia pe vre-un om, al cărui glas îl auzise adeseori şi credea, că şi oamenii se bucură pentru fericirea ce l'a ajuns.

Dar s'a înşelat. Era Sâmbătă întru aceea zi, iar oamenii se mirau, cum a putut să primească vindecare chiar în ziua de Sâmbătă! L'au întrebat: cine l'a făcut, să vadă? El le-a spus întreaga istorie a vindecării, adăogând, că acela, care l'a vindecat e debunăseamă prooroc. „Nu poate să fie prooroc“ îi răspundeau oamenii, — pentrucă atunci nu ar vindeca Sâmbăta! Dimpotrivă, e un om păcătos...

Bietul om, care poate nu s'a mâniat niciodată în viaţă, n'a putut răbda această hulă şi le răspunde aproape mânios: Nu se poate! Dumnezeu nu dă atâta putere oamenilor!

Mai târziu omul se întâlneşte iar cu Iisus şi îi recunoaşte glasul. Iisus îl întreabă: Crezi tu, în Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu? Doamne, cine este acela, întreabă orbul, ca să cred întru dânsul? Iisus îi răspunde: Eu sunt, cel ce vorbeşte cu tine! Cred Doamne, — mai zice omul, — iar Iisus se desparte de el cu cuvintele: Credinţa ta te-a mântuit, mergi în pace!

Pentru fapta bună ce-o săvârşi-se Iisus şi-a primit dreaptă răsplată dela bietul orb. Credinţa omului, e cea mai preţioasă recunoştinţă.

Aceasta o aşteaptă Dumnezeu şi dela noi: pentru ajutoarele nenumărate ce ni-le întinde în viaţă să-i dăm credinţa sufletului nostru. El ne răsplăteşte apoi şi pentru această credinţă, cum am văzut la orbul cel din naştere, pe care credinţa l'a mântuit.

Noi, cei cari citim şirele acestea, nu suntem orbi. Vedem soarele pe cer şi avem parte de toate bucuriile lumeşti. Dar, e orb sufletul nostru, adeseori. E orb, pentrucă nu vrea să vadă binele, ci numai răul, iar orbia nu poate să ducă pe om decât la rătăcire. Cât de mult rătăcim şi noi pe urma orbiei sufletului nostru! Cât de mult avem şi noi lipsă de vindecare!

Fericit acela, care o înţelege aceasta! Fericit, care orb fiind cu sufletul, cearcă vindecare. Acela o va afla întradevăr, nu la fântâna Silvanului, ci la isvorul cel bogat al darurilor lui Dumnezeu! Omul vindecat de orbia sufletească e cu adevărat fericit. Să rugăm aşadar pe Dumnezeu în această Duminecă, să alunge ceaţa de pe ochii sufletului nostru, ca văzând binele, să încunjurăm răul şi astfel, să ni-l scăldăm în lumina dătătoare de viaţă a credinţei adevărate, care mântuieşte pe om.

Septimiu Popa.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. In ţară, s'au ivit multe cazuri de tifos exantematic, boală grea.

Această boală se ia prin păduchi. Fiţi cu băgare de seamă. Ţineţi-vă trupul şi hainele curate.

2. Gripa s'a răspândit cu furie prefutindeni. Nu-i o boală uşoară cum se crede de mulţi. Se ia prin aer.

3. Fugiţi de locurile unde-i multă lume.

4. Faceţi gargară cu apă oxigenată, apă cu sare, soluţie slabă de hipermanganat de potasiu etc. cât de des.

5. Spălaţi-vă pe mâini cât de des.

6. Turnaţi-vă în nas de 2—3 ori pe zi, în fiecare nară, câte 10 picături de vaselină lichidă mentolată.

7. Păziţi-vă de curent, răceală şi umezeală.

8. Hrăniţi-vă bine şi lăsaţi tutunul şi băuturile spirtoase necuratului. Ale lui sunt.

9. Pentru cel mai mic guturai sau junghiu în piept arătaţi-vă medicului.

10. Gripa necăutată la timp poate duce la multe urmări serioase, dureroase şi uneori te slăbeşte în aşa fel că te duce repede la groapă.

Staţiunile noastre balneare şi climaterice

Intre bogăţiile nenumărate pe care le are ţara noastră, trebue să ştim că mai sunt şi isvoarele, lacurile, apele tămăduitoare şi locurile de odihnă pentru păstrarea şi căutarea sănătăţii noastre.

Tezaurul acesta al nostru, trebue s'o recunoaştem, nu-i încă îndeajuns de cunoscut. E de datoria noastră a tuturor, îndeosebi a medicilor să-l facem cunoscut şi peste hotare. In alte ţări câte nu se fac pentru aceasta!

Docenţii, doctori în medicină Liviu Campeanu şi Ţeposu E. au publicat din îndemnul maestrului profesor Dr. I. Iacobovici dela Universitatea din Cluj, o broşură interesantă: „Apele minerale şi staţiunile balneo-climaterice din Ardeal cu cele din vechiul Regat, Basarabia şi Bucovina“ (Bucureşti, tip. „Viaţa Românească“ 1921).

In biblioteca ziarului nostru noi am publicat anul trecut din îndemnul directorului nostru, d-l general N. Petala, o broşură intitulată:

„Ţara noastră. Locuri de odihnă şi de băi pentru păstrarea şi căutarea sănătăţii“ (tip. Cartea Românească Cluj 1925. Broşura No. 4 a bibl. „Cultura Poporului“).

Din aceste două lucrări extragem datele pentru seria noastră de articole ce vor purta titlul de mai sus.

I. Apele minerale din Ardeal

1) *Băile Sf. Ladislau* (Episcopia dela Oradea-Mare).

Sunt situate pe o înălţime de 132 m., în frumoasa vale a muntelui Somlyó (înalt de 350 m.) aproape de linia ferată Cluj—Oradea-Mare, cam la 8 klm. Sud-Est de frumosul oraş ardelean, Oradea-Mare.

Este o staţiune cunoscută chiar de romani. Are o reputaţie mare chiar dincolo de hotarele ţării noastre.

Clima e dulce, uniformă, aerul e bogat în ozon şi bine suportat de neurastenici, emfizematoşi şi astmatici.

Staţiunea are mai multe izvoare calde (Fermale) dintre cari se foloseşc:

1) Isvorul Artezi (42° C.)
2) Izvorul Ladislau (41° C.)
3) Izvorul Baia Elisabeta (40° C.)
4) Izvorul Baia Ştefan (40° C.)
5) Izvorul Baia Friedrich (40° C.)
6) Izvorul Baia Tüzfas (36° C.)
7) Izv. Baia Lipovniczky (36° C.)

Având în vedere analiza chimică făcută de profesorul Lengyel, apele dela băile Sf. Ladislau, se clasează ca ape termale sulfurate (cu pucioasă).

a) Se recomandă la:

Artrită urică, atrofie musculară, afecţiuni osoase inflamatorii, boli de piele cronice, rahitism, nevralgii sciatică, reumatism articular şi muscular, boli de femei, limfatism, piatră la rinichi, constipaţie cronică, emoroizii, boli de ficat, gălbinare, îngrăşare mare (obezitate).

b) Nu se recomandă pentru:

Tuberculoşi, pentru boli de inimă, pentru artero scleroză, predispoziţie la apoplexie, pentru femeile în primele luni de sarcină, pentru orice boală cu febră.

c) Sezonul ţine dela 1 Mai până la 1 Octomvrie.

2. Băile Felix

La 7 klm. spre Sud de Oradea-Mare pe linia terată Oradea—Beiuş, la poalele muntelui Somlyó, la o jumătate oră de Oradea, într'o vale negrăit de frumoasă la o înălţime de 140 m., se află Băile Felix.

Apa este termală fierbinte, ajunge până la 49° C. (izvorul Balint).

a) Băile Felix se recomandă în:

Reumatism articular şi muscular, în pleurezii, în peritonite, afecţiuni ale oaselor, sciatică, boli eronice de piele, boli de femei, catar al aparatului urinar, otrăvirile cu plumb şi argint viu (Mercur), surmenaj nervos, neurastenie, isterie, debilitate fizica.

b) Nu se recomandă celor cu tendinţă la apoplexie, celor cu boli acute, bolnavilor de inimă, plămâni şi artere. Nici femeilor în primele luni de sarcină.

Apa dela Felix, luată intern e bună pentru bolile de ficat, contra constipaţii şi hemoroizilor.

c) Sezonul dela 1 Mai până la sfârşitul lui Octomvre.

3. Băile Geoagiu

Se află aproape de Orăştie, pe linia ferată Arad—Teiuş (ultima gară: Romoşel), într'o vale frumoasă la 350 m. înalţime pe malul drept al Murăşului. Băi cunoscute tare de mult şi cu o faimă mare. Clima e dulce, aerul e ozonizat şi curat. Apa izvoarelor e calcaroasă termală (33° C.)

Acolo se află izvorul Diana, cu apă termală feruginoasă. Singura din Ardeal (31°,9 C.) şi băi de nomol feruginos.

a) Se recomandă apa de băut pentru boli de ficat, bolile tubului digestiv, bolile aparatului urinar, iar băile pentru: reumatism articular şi muscular, boli vechi de piele, boli de femei, anemii, cloroză.

Aerul dela băile Geoagiu e bun pentru bolile de piept dar nu înaintate (începutul oftice).

b) Nu sunt bune pentru cei cu oftică (tuberculoză) înaintată, pentru cei cu arterioscleroză şi pentru cei predispuşi la apoplexie.

c) Sezonul dela 1 Mai până la 15 Septemvrie.

4. Băile Borsec

Această staţiune balneo-climaterică este situată la o înălţime de 822 m. între Călimani şi Ceahlău pe linia Topliţa—Paşcani. E una dintre cele mai vestite staţiuni ale ţării noastre. Apa „Borviz de Borsec“ e renumită şi peste hotare.

Clima este subalpină, aerul e foarte curat şi ozonizat, răcoritor.

Apa se întrebuinţează şi de băut şi pentru băi. Tot acolo se află şi băi de nomol.

Apele sunt carbo-gazoase şi se recomandă la bolile uşoare de inimă, artere, inconvalescenţa bolilor grave la boli cronice de nervi, boli de femei.

Sezonul ţine dela 15 Iunie până la 15 Septemvre.

5. Băile Zizin

E o staţiune bolneo-climaterică la 14 klm. de Braşov, face parte din comuna Săcele, la poalele munţilor Ciucaş şi Piatra Mare, la o înălţime de 565 m.

Clima este subalpină. Aerul este curat, răcoritor. Staţiunea Zizin are 11 izvoare. Apele lor servesc şi la băut şi pentru băi.

După analiza unor ape, făcută acolo, rezultă că sunt ape clorurosodice (Apa „Ferdinand“). Apa „Ludovic“ e gazo-feruginoasă.

a) Se recomandă: Apa de „Ferdinand“ este recomandată în afecţiunile catarale ale căilor respiratorii şi tubului digestiv.

b) Apa „Ludovic“ este bună în afecţiunile catarale ale tubului digestiv şi băşicei, în boli nervoase, în boli de femei, în anemii.

c) Sezonul ţine dela 15 Iunie până la 15 Septemvre.

Dr. Od. Apostol

Invenţiuni mici şi câştiguri mari

Patentele pentru invenţiuni

O „invenţie“ sau o „ideie“ ca să poată fi exploatată numai de cel care a gândit-o trebue să aibă „brevetul“ sau „patenta“. Aceasta se dă de o comisiune. Cel care cere „patenta“ trebue să înainteze un desemn (dacă este cazul) însoţit de o descriere detaliată, arătând clar, care este principiul pe care se bazează invenţia.

Pe lângă cele de mai sus trebue să alăture şi o declaraţie însoţită de mărturia a două sau trei persoane, care să afirme data când a imaginat ideia sau invenţia.

O invenţie este bună şi aparţine celui ce a gândit-o, până ce un altul demonstrează că a gândit-o el mai înainte.

Dacă brevetul nu prevede clar, în toate detaliile, principiul şi aplicarea, brevetul rămâne fără valoare căci un altul poate cere şi el brevet arătând lucruri cari nu sunt prevăzute în primul brevet.

Câteodată o invenţie nu e brevetabilă, pentrucă a fost deja descrisă prin scris, aşa că oricine poate să o aplice.

Aşa s'a întâmplat cu Margan Roberston, care a cerut brevetul pentru periscopul sau aparatul cu care „se vede‘ din un submarin, afară pe suprafaţa apei.

Oficiul de brevete a arătat însă că Jules Verne, scriitor francez, în o lucrare a sa „Douăzeci de mii de leghe sub apă“ a descris exact acest aparat şi deci nu poate fi brevetat pe numele lui Roberston.

Un alt caz curios de pierdere de drepturi de invenţiune este cel petrecut între Selden şi Ford. Selden luase un brevet în 1895 pentru „aplicarea motorului cu benzină la trăsuri cu două roate“. Când s'a cerut brevetul nu erau în întrebuinţare automobilele cu 4 roate.

Ford, ca şi alţi constructori au fabricat automobile cu motoare cu benzină şi cu trăsura cu 4 roate. Selden nu prevăzuse aceasta. Procesul a costat o jumătate de milion de dolari şi a fost perdut de Selden.

Inventatorii de meserie, cercetează ce se cere pe piaţă şi se pun la lucru pentru dat soluţia. In cele mai multe cazuri ei vând ideia, sau invenţia, înainte de a lua brevetul, şi celce a cumpărat-o spre exploatare face cererea de brevet, iar inventatorul urmăreşte o nouă idee.

Inventatorii amatori, au o mentalitate deosebită. Ei au teamă să nu li-se fure invenţia. Ei cer dela început o sumă mare, de obicei o jumătate de milion de dolari (în America).

Inventatorii de meserie, ştiu că o invenţie oricât de folositoare ar fi, trebue să fie comercializată, şi în general o vând cu dreptul de a li-se plăti o sumă pentru fiecare obiect vândut şi cu specificarea că la o anumită dată, să înceapă fabricarea obiectului inventat.

Să comercializezi o invenţiune, nu e lucru uşor. Te ciocneşti de obiectele deja inventate în aceeaş ramură, unde sunt vârâte capitaluri, cari vor lupta contra celui ce începe.

Invenţiunile cari revoluţionează principiile existente, sunt şi mai greu de introdus.

Cele mai profitabile invenţiuni sunt cele cari nu răstoarnă o stare de lucruri existentă, ci numai îmbunătăţesc lucrurile. Invenţia lor se face de obicei de ceice construesc aceste obiecte şi cunosc părţile slabe ale lor.

Sunt, însă şi cazuri când, unii inventatori n'au nicio legătură de ocupaţie sau meserie cu obiectul invenţiunii. Fulton, inventatorul navei cu maşină cu vapori, era artist. Bell, inventatorul telefonului era profesor. Aceasta trebue să dea curaj amatorilor.

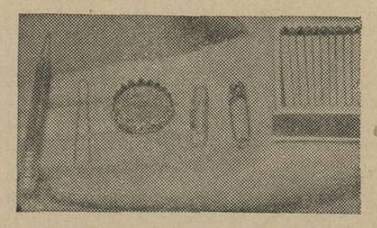

Micile invenţiuni care au adus milioane inventatorilor

Când vrei să inventezi ceva care să-ţi aducă bani, inventează un lucru pe care să-l cumpere toată lumea ca un lucru necesar.

Aşa a fost acul de siguranţă; mânerul maşinei de călcat, care rămâne rece, în timp ce maşina se încălzeşte; acul care stă în păr, pentrucă are câteva ondulaţiuni pe cele două ramuri ale lui.

Tocul de cauciuc la ghete, a adus milioane inventatorului, pentrucă în America 90 la sută din bărbaţi poartă aceste tocuri.

Invenţia cu gaura în vârful acului de cusut, în loc de gaură la partea cealaltă şi aplicaţia cu maşina de cusut, a adus inventatorului peste un milion de dolari; afară de sumele câştigate de cei cu maşinile de cusut.

Singer, cel cu maşina de cusut, primea anual trei milioane de dolari.

Inventatorul gumei de şters pusă la căpătâiul creionului, a câştigat sume frumoase.

Inventatorul dopului de cauciuc, care se umflă dupăce ai astupat sticla, învârtind o piesă sus, a câştigat sume frumoase. Asemenea cel care a inventat dopul cu garnitura de cauciuc şi strâns cu pârghii de sârmă, ca la sticlele de limonadă.

Aparatul de sticlă, pe care freci o lămâie tăiată, şi scoţi din ea tot, oprind sâmburii, şi lăsând să se scurgă numai zeama a adus inventatorului 50 mii de dolari.

In America se patentează atâtea invenţiuni, mărunte şi mari, încât la fiecare 13 minute se socoteşte că s'a inventat ceva şi s'a şi patentat.

Comandor Buchholtzer

Pentru „Cultura Poporului“

Citesc acest ziar de aproape un an, căci până atunci nu am ştiut de apariţia lui.

Intâmplător într'o zi am găsit o bucată de ziar vechi unde era intitulat „Cultura Poporului“ şi pe acea bucată am găsit alte bucăţi atât de bune, frumoase şi folositoare nouă poporului, după cum bine i-a venit şi denumirea.

M'am abonat imediat la acest frumos ziar care este pur românesc şi fără nici o culoare politică şi cum văd că-l şi primesc regulat aduc vii mulţumiri distinşilor conducători ai ziarului. Şi cum dar s'a împlinit 5 ani de existenţă şi a încoltit şi răsărit aşa de bine în cele mai depărtate colţuri ale ţării noastre, răspândind lumină ca un adevărat far pentru tot ce e românesc, urez dar distinşilor conducători ai „Culturii Poporului“ viaţă lungă spre a-l conduce mulţi ani înainte.

D. Savetescu
com. Turcului-Tecuci

Activitatea Societăţii Tinerimea din Vad

La 13 Decembrie 1925, s'au împlinit trei ani de când s'a înfiinţat „Societatea tinerimei române din Vad“ (Făgăraş) cu acest prilej se cade, ca să facem o dare de seamă despre activitatea ei.

I. Culturale. — Ideia înfiinţării acestei societăţi, a fost una dintre cele mai fericite. Tinerimea lăsată până acum la voia întâmplării, era foarte expusă unei vieţi morale decăzute. Dela această dată — 13 Decembrie 1925 — toate manifestările tinerimei, ca: jocul public din Dumineci şi sărbători, colindatul dela Crăciun, urăturile dela Anul Nou, maialul dela 10 Mai, „plugarul“ dela Paşti, precum şi petrecerile, serbările şi producţiunile din totdeauna, au apărut organizate.

S'a pus deosebită grijă asupra educaţiei religioase, contribuind şi îndemnând mereu tinerimea de-a lua parte în toate Duminecile şi sărbătorile la sf. Liturghie; iar la Paşti — în fiecare an — au ţinut a se spovedi şi cumineca în corpore.

In acest interval societatea a numărat 374 membri activi şi 159 fondatori. De prezent sunt înscrişi — pe anul 1926 — 59 membri activi şi 64 membri fondatori.

Pentru instruarea tinerimei s'a organizat 9 serbări culturale şi 2 producţiuni teatrale. In serile de iarnă tinerimea a fost incontinuu ocupată cu îndeletniciri intelectuale, ca: cursuri de istorie, geografie şi aritmetică, şi cu formarea de coruri pentru serbări şi producţiuni. Sâmbătă şi Duminecă le-a stat la dispoziţie biblioteca poporală „Dr. A. Bunea“ şi cea şcolară şi foile — abonate de societate — „Libertatea“ şi „Puiul Calicului“.

La serbările culturale s'au ţinut conferinţe pentru popor cu subiecte folositoare instructive, de către intelectualii satului. S'au predat monoloage, dialoage şi piese de teatru uşoare, apoi s'au declamat poezii patriotice şi sentimentale, din Coşbuc, Alecsandri, Eminescu, Goga, ş. a.

Trupele de teatru au fost formate dintre membrii societăţii.

II. Financiare. — In urma serbărilor şi producţiunilor — pe lângă succesul moral — societatea s'a ales şi cu un venit frumos. Starea casei în ziua de astăzi este de:

1) Fondul „Societăţii tinerimea română din Vad“ pentru clădire, lei 18.921,50; 2) Fondul „Monumentul eroilor din Vad“, lei 18.241; Total lei 37.162,50.

Societatea pe lângă fondurile arătate mai dispune şi de alte obiecte necesare diferitelor producţii şi serbări — toate inventariate — în valoare de lei 1.172,50; Total general lei 38,335.

Aceste fonduri sunt depuse la băncile „Unirea“ şi „Economia“ din comună cu 12 la sută.

Fondul, pentru clădire s'a adunat din: a) Taxele de înscriere anuale ale membrilor activi; b) Taxele de înscriere ale membrilor fondatori; c) Venitul dela serbări şi producţiunui; d) Colecte benevole la Crăciun şi Anul Nou; e) Donaţii dela institutele bancare din loc; f) Dobânda semestrială depe banii depuşi.

Fondul „Monumentului“ se alimentează din: a) Venitul Maialului dela 10 Mai; b) Colecte şi Donaţii; c) Dobânda depunerilor.

In acest loc se cade să aduc mulţumirile Societăţii tuturor mărinimoşilor donatori din America, cari au ţinut a contribui cu obolul lor, la augmentarea acestor fonduri.

III. **Organizarea internă.** — Societatea se conduce după statute aprobate de Ministerul Instrucţiunii — Casa şcoalelor. Conducerea este încredinţată unui consiliu compus din 12 tineri, în frunte cu învăţătorul Corneliu Pop.

Pentru diferitele publicaţii despre mersul Societăţii ne-am folosit de foaia locală „Viitorul Făgăraşului“.

In fiecare an se face darea de seamă şi schimbarea comitetului.

Cred că acest rezultat modest dar destul de frumos, va fi un imbold că această instituţie, cu scópuri atât de frumoase, să nu fie uitată, ci dinpotrivă ajutată, nu numai de membrii ei ci de toată suflarea din comună. De acum înainte e lucru mai lesne deoarece calea ne este bătătorită.

Preşedintele societăţii
Corneliu Pop, înv.

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Cu orice prilej. acei cari vă doare înfrângerea presei româneşti, arătaţi la prietini, la toţi, că în Ardeal sunt:

***Două cotidiane româneşti înghiţite de* 29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voştri aţi zidit şcoli de milioane, ziditi şi un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăştie duhul şe aspiraţiunile noastre curat naţionale.

Gospodăreşti

Grădinile din jurul casei

Grădina de legume este de neapărată nevoe la o gospodărie. In ea gospodina trebue să-şi pue pătrunjel, mărar, ceapă, usturoi, cimbru, leuştean, cartofi, varză, patlagele roşii, vinete, castraveţi, bob, mazăre, şi alte legume ce-i trebue pentru casă, atât vara cât şi pentru iarnă.

O grădină bună pentru casă este ca şi o vacă bună de lapte. Ea se face în aproprierea unui pârâu, râu, sau unei fântâni. Grădină de legume o poate lucra gospodina şi cu copii mai mărişori.

Când se seamănă felurite legume?

Ardeiul: se seamănă între 15—20 Martie. Se răsădeşte după 10—15 zile. Se udă şi se sapă regulat. Se mănâncă în tot timpul verei şi se păstrează uscat sau murat pentru iarnă.

Castravetele: se seamănă de la 15 Aprilie—Mai, fiind foarte simţitor la frig. Se prăşeşte de mai multe ori. Se mănâncă verde sau murat.

Ceapa: se seamănă arpagic din Martie până în Mai. Se prăşeşte, se plivşte, se udă.

Dovleacul. Se seamănă în Aprilie—Mai în rânduri rare. Se prăşeşte.

Fasolea: se seamănă în cuiburi la o depărtare de o jumătate de metru. Când este verde se mănâncă păstăi.

Mărarul: se seamănă, se prăşeşte şi se udă. Se mănâncă foile verzi sau uscate iarna.

Morcovul: se seamănă, în Februarie—Martie. Se răreşte, se plivşte şi se prăşeşte. Se udă des. Se scoate în Septembrie—Octombrie şi se păstrează în nisip pentru iarnă.

Prazul: se seamănă în Martie—Aprilie iar în Mai se răsădeşte. Se sapă şi se udă regulat. Se scoate în Septembrie—Octombrie şi se păstrează cu rădăcină în nisip.

Pepenele galben. Se seamănă în Aprilie—Mai în cuiburi sau în rânduri. Se sapă şi se udă.

Pepenele verde. Ca şi pepenele galben.

Pătlăgele roşii. Se seamănă în Februarie—Martie în rânduri. Se sapă, se copilesc, se udă şi câte odată se arăcesc. Se mănâncă şi verzi şi roşii. Se pastrează pentru iarnă în felurite chipuri.

Pătlăgelele vinete: Se seamănă în Martie—Aprilie şi se răsădesc în Mai. Se prăşesc se udă.

Ridichea de lună se seamănă în Martie, se plivesc şi prăşesc. Se mănâncă crude.

Spanacul. Se seamănă în Aprilie—Mai în straturi. Se răreşte, se udă, se mănâncă toată vara verde.

Varza. Se seamănă în Martie—Aprilie în straturi. Se răsădeşte. Cea de toamnă se seamănă mai târziu. Se sapă şi se udă des. Se păstrează şi verde şi murată.

Constatări triste

Intr'unul din numerile ziarului „Cultura Poporului“ d. Daniel Constantinescu vine cu o contribuţie care nu trebue trecută cu vederea. E vorba, în acea însemnare sumară, de banii noştri eşiţi din ţară în primele trei luni ale anului expirat, pe diferite mărfuri ce am importat din străinătate.

Imi îngădui să împrospătez în memoria cititorilor acestei răspândite foi acele sume fantastice, cu speranţa că vor trezi în sufletul lor ecoul dorit: a se lipsi pe cât cu putinţă de procurarea unor soiuri de mărfuri ce nu aduc decât ruină şi dispreţ nouă şi neamului din care ne tragem. Iată-le: Pentru blănuri de lux s'au cheltuit 4,118.800 lei, mătăsuri 146,134.500 lei, băuturi 141.732 lei, jucării 8,999.610 lei, parfum şi pudră 18,967.538 lei, fructe 21,637.820 lei, total 200,000.000 lei.

Ar trebui să fim pătrunşi de ideia că eftinirea traiului nu va veni dela nici un guvern, oricât de democrat s'ar pretinde, ci tot dela noi, poporul cel mult căruia ni-se cere, pe lângă muncă productivă şi multă, foarte multă prevedere socială care constă în primul rând în economia şi conservarea avutului naţional. Pentru a ajunge la acest ţel e neapărată nevoe să ducem un trai mai onest, necomplicat cu puzderia de maimuţării, cu nimic folositoare.

Răsnile războiului sunt prea proaspete şi mizeria hidoasă stărue încă la tot pasul, pentru a ne îngădui un lux care în vremea de azi nu poate fi calificat decât ca crimă contra societăţei şi implicit a naţiunei. Ce e mai trist decât să vezi urmaşii celor morţi pentru întregirea neamului orfani, văduve şi invalizi implorând ajutorul drumeţului? Oare să fim aşa de înguşti la minte a crede că dacă această stare de lucruri va mai dăinui ne va duce la bine?! Cifrele de mai sus ar trebui să ne trezească cel puţin acum şi să ne servească de învăţătură pentru viitor căci progresul unui popor pe care ne mulţumim a-l denumi „civilizaţie“, nu constă în a-şi schimba numai costumul cel simplu pe cel de mătasă ci a-şi cultiva sufletul de care depinde totul.

Dacă nu, deşteptarea va veni prea târziu, atunci când răul va fi prins rădăcini adânci, cu neputinţă a se mai remedia.

Ilie Păsculescu

Viaţa din Moldova

Din Drăguşeni (Covurlui)

Societatea culturală „Fiii României Mari“ din această comună, conştientă de rolul său, desfăşură neîncetat o activitate frumoasă, care-i face cinste şi-i atrage totodată dragostea şi încrederea sătenilor. De unde acum un an, nu erau decât o mână de elevi şi eleve, cari o înfiinţaseră, astăzi societatea numără o mulţime de membri dintre plugari, negustori, meseriaşi, funcţionari şi elevi din comună şi vecinătăţi. Serbările şi manifestaţiile acestei societăţi sunt aşteptate cu plăcere de toţi sătenii cari se grăbesc să vină la toate din ce în ce mai mulţi. Astfel, a doua zi de Paşti, când fu sfinţirea steagului societăţii, mulţimea de popor care venise în frunte cu primar, notar, perceptor, învăţători, jandarmi, etc., ca să ceară binecuvântarea Domnului peste ceeace au făcut şi vor mai face, nu mai încăpeau în biserică. După oficierea slujbei, au vorbit frumos preotul Ivanciu Totolici şi studentul Petre Ştefănescu, preşedintele societăţii. Cu acest prilej, d-na Tasia Dumitriu, pensionară-învăţătoare, a dăruit o frumoasă sumă de bani, însoţită de-o scrisoare mişcătoare, plină de sfaturi şi îndemnuri spre bine. Societatea o proclamă membră de onoare.

Elevele şi elevii de şcoli secundare au dat pe urmă o frumoasă serbare, care a început cu conferinţa d-lui P. Ştefănescu, student, despre „Frumuseţile şi bogăţiile ţării noastre“. Au urmat coruri şi recitări frumoase, în cari s'au remarcat eleva E. P. Raşcanu, normalistă, G. Raşcanu, comerţ şi N. Zaharia. Serbarea s'a încheiat cu piesele: „Herşcu Bucegiu“ jucată de seminaristul Al. Dumitriu, care a înveselit mult pe cei de faţă şi „Pe aicea nu se trece“ jucată cu multă însufleţire de d-ra M. Râpă normalistă, I. Ştefănescu, Gh. şi I. Duda, seminarist.

Serbarea a fost urmată de un reuşit bal public. Atât serbarea cât şi balul au fost date de societate cu scopul, ca din venitul lor să se înfiinţeze pe lângă biblioteca populară care acum s'a mărit numărând peste 700 de volume şi un muzeu popular.

S'a observat cu bucurie concursul tuturor autorităţilor şi a fruntaşilor comunii cum şi a multor persoane din satele vecine, cari au venit în număr mare.

Pass.

† Gheorghe T. Ionescu

In ziua de 16 Aprilie a avut loc la cimitirul „Oprişeni“ de lângă Fălticeni, înmormântarea fostului revizor şi inspector-şcolar Gh. T. Ionescu. Născut la 1870 în Fălticeni, a urmat cursurile primare în acest oraş, iar după aceia, şcoala Normală-Superioară din Bucureşti. In urma unei munci rodnice ca institutor şi director de şcoală, a fost numit revizor-şcolar şi, rând pe rând, a dat exemplul cel mai luminat de muncă nepregetată, cinste şi devotament pe tărâm şcolar învăţătorilor judeţelor Putna, Dorohoiu, şi Fălticeni, ce-au avut fericirea să-l cunoască! Pentru dânsul şcoala primară a fost icoana sfântă a unui ideal ce nu pregeta şi întârzia a-l atinge; acolo *„unde trebuie numai decât desţelenit ogorul“* îşi pusese el toată încrederea şi nădejdea de mai bine a progresului învăţământului!

A murit tânăr — putem zice — pentrucă şcoala încă mai are nevoie s'o ajute; a murit la vârsta de 56 ani, când mai putea veni cu atâta obol şi dragoste pentru învăţământ şi pentru tot ce este românesc. A murit însă, cu conştiinţa împăcată că a fost găsit la datorie, că sufletul său mare se apropie de-al celor 800 de mii şi puţini altora morţi în slujba ţării. Boala crudă căpătată în timpul grele-i misiuni l-a răpit dintre noi. Golul lăsat se simte asă de mult mai ales în aceste timpuri, când asemenea oameni ne trebuesc. Tot timpul activităţii sale didactice a fost o strajă neadormită întru înlăturarea întunericului, ajutând şi grăbind lumina mult aşteptată aşa cum o dorise şi visase încă din anii tinereţii şi nu încetase a uita nici pe patul morţii. In timpul marelui războiu de înfrăţire — în care îşi pusese tot gândul izbândei neamului — ca preşedinte al Legiunei cercetaşilor „Stefan cel Mare“ din jud. Fălticeni, a ajutat, a îmbărbătat, a dat sfaturi cu inima şi glasul său totdeauna blând. Refugiaţii veniţi aci mai de prin toate colţurile ţării, au găsit în el pe adevăratul părinte şi om al acelor timpuri de restrişte. Când multora le era inima sfârşită de grijile şi necazurile războiului, îmbărbătarea şi ideia izbânzii neîntârziate era arătată de inimosul preşedinte al legiunii cercetăşeşti, când mulţi au găsit prin el milă şi adăpost. Mi-aduc cu jale aminte — mai ales acum când el nu mai este — de timpul de groază din iarna anului 1916—17, când mergând din uşă 'n uşă şi din poartă 'n poartă să cerşească milă şi ajutor pentru degeraţi şi urgisiţi, facea pavăză tuturor greutăţilor numai să ajute şi să facă bine.

O biografie a vieţii sale, precum şi o înşirare mai amănunţită a faptelor măreţe săvârşite de mult regretatul adormit întru Domnul, inspector-şcolar Gh. T. Ionescu, ar arăta pe deplin tutoror viaţa bogată în cele bune ale acestui nemuritor. Dar cum ştiu, că tot ce-a fost fast, reclamă aducătoare de onoruri şi cinste a urât, n'o facem, spre a-i nu face supărare acolo, în lumea dreptilor. Destul că inimile şi ochii tuturor dascălilor şi cunoscuţilor au sângerat şi lăcrimat mult la auzul tristei veşti a plecării din viaţă a celui ce le-a fost adevărat părinte, a celui ce-a pus o piatră solidă la temelia şcoalei româneşti, unde cu mâna largă pentru cultura naţională, jertfa lui de toată viaţa n'a fost răspândită în pustiu.

Fie-i ţărâna uşoară şi veşnic în memoria noastră amintirea.

Al. Bratu, înv. Lespezi.

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—14

Dela redacţia noastră

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

RUGĂM atât pe colaboratorii noştri cât şi pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spaţiul restrâns al foaei faţă cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez şi restrânse.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—96—16

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Carei-Mari (Ardeal)

Deşi se pare că orăşelul Carei-Mari doarme în vălul întunericului, totuş la zile mari, pentru un moment deschide ochii şi pe lângă multele serbări ale minorităţilor, aranjează şi puţinii români de aici, câte o serbare.

Aşa în seara zilei de 18 Aprilie a. c. în sala teatrului orăşenesc, am avut fericita ocazie de a vedea în mijlocul nostru din partea Extensiunei universitare din Cluj, pe d-l Augustin Maior prof. univ. care ne-a vorbit despre „Universul în mic şi mare“.

Ca recunoştinţă publicul entusiasmat l-a răsplătit cu ropote de aplauze.

Afară de conferinţă au mai contribuit la desăvârşirea programului şi corurile celor două şcoli secundare din localitate şi anume: şcoala secundară de fete, cu corul condus de d-na Neamţu, o vrednică profesoară.

Corul liceului „Vasile Lucaciu“, a fost şi el la înălţime, având în fruntea pe prof. de muzică şi compozitor d-l D. Simea.

Preţul de intrare a fost redus. Beneficiul se va folosi pentru întărirea fondului de ridicarea unei statui lui Simeon Bărnuţiu.

Aceasta serbare a fost aranjată de „Astra“ desp. Carei-Mari, din iniţiativa d-lui Dr. G. P. Văleanu, căruia şi pe aceasta cale îi aducem mulţumirile noastre.

Grigore Pop

Din Deuş (Cluj)

Micul sat din jurul Clujului, e curat românesc, şi prin urmare, menit să crească mare. Aşezat lângă şosea, în faţă cu satul Budaveche, menirea lor e să se contopească într'o mare comună. Azi fiecare sat are câte o biserică mică, de lemn, de legea unită. Vor avea atunci o singură, mare biserică de zid. Dar asta e solia viitorului.

Deocamdată Deuşul şi-a clădit şcoală nouă şi frumoasă, datorită stăruinţelor inimoase ale regretatului prefect Septimiu Mureşanu. Clădirea acum e pe sfârşite. Noul an şcolor din Septemvrie se va deschide în cuprinsul ei.

Dar şi până acum au avut deuşenii şcoală bună, şcoală românească, confesională au avut şi sub unguri.

Invăţătorul de atunci Ioan Sturza mai trăieşte şi azi e asistat de noui puteri didactice.

Din şcoala lui au ieşit câţiva băieţi buni, cari au continuat a urma învăţătura la Cluj, la liceu.

Aceştia au făcut cea dintâi serbare culturală în satul lor a doua zi de Paşti, cu prilejul sfinţirei clopotului dăruit de fruntaşul Filip Goga.

Insăşi sfinţirea săvârşită de păr. protopop Dr. Dăianu, asistat de preoţii Emil Poruţiu şi Cornel Mureşanu, a fost de mare solemnitate. Când s'a sunat clopotul întâia oară s'a vestit poporului şi vestea noului guvern. A urmat apoi o masă de bucurie în casa fruntaşului dăruitor al clopotului, care a făcut din casa sa un început de casă culturală.

In şura largă a chiaburului se instalase o scenă, din covoare ţărăneşti. Şi alăturea de pătulele cu fân, în vecinătatea blajinilor pui de bivol, tânăra generaţie culturală a satului şi-a făcut primul său debut pe arena teatrului.

S'au cântat coruri. S'au jucat dansuri naţionale, „Căluşerul“, trupă alcătuită din studenţi şi flăcăi de sat, îmbrăcaţi în uniforme costume naţionale, încât nu se mai deosebia, care e „domnişor“ şi care e „fecior“.

S'au jucat „Peţitorii“, cu roluri distribuite între: Alexe Cadar, Petre Meşter, studenţi, Vas. Vălean, Vas. Oltean, Pavel Goga, Ancuţa Cadar, Ana Goga şi Măriuce Curuţ.

A urmat „Maistorul Caproniu“ în care s'a distins Valeriu Sturza şi surorile lui Cornelia şi Anuca Sturza.

Mai mult haz a produs „Nunta ţiganului“

Meritată toată lauda tinerii studenţi, cari au iniţiat şi săvârşit acest bun început în Deuşul românesc, despre care sper să mai putem da veşti bune.

A. B.

Din Nadăşu (Cluj)

In ziua de 25 Martie în satul nostru a fost cercul cultural unde şi-a făcut datoria şi de astădată corpul didactic al despărţământului Huedin. In acest sat care până anul acesta nu a avut nici un conducător, D-zeu s'a îndurat şi a trimis în mijlocul gospodarilor doritori de lumină şi cultură un învăţător harnic, care în scurt timp a făcut ca şcoala să dea rezultate bune. Corpul didactic a fost întâmpinat de salutul d-lui înv. Ghiţică Blidaru din localitate. Apoi împreună cu elevii au mers la biserică, unde au luat parte la serviciul divin. După terminarea slujbei, corpul didactic a mers la şcoală unde a ţinut lecţia practică d-l M. Blidaru. A urmat masa comună şi apoi şedinţa publică unde vorbit d-nii Dr. Parşea, d-l subrevizor Al. Ilieşu.

A. B.

VIAŢA DIN DOBROGEA

Din Peştera (Constanţa.)

In ziua de Buna-Vestire, s'a oficiat sfinţirea celei mai frumoase biserici din Dobrogea dela ţară, mândra biserică din comuna Peştera, jud. Constanţa, zidită din peatră cioplită şi pentru edificarea căreia nimeni n'a dat nici un ajutor decât gospodarii satului, toţi români veniţi din jud. Buzău, Brăila şi Ialomiţa, cum şi din Transilvania.

Datorită războiului, biserica — pe deoparte a rămas fără sfintele moaşte, ce se obicinuesc a se pune în sfânta masă la sfinţirea ei iar pe de alta a suferit stricăciuni fapt pentru care a fost nevoe de reparaţii şi sfinţire. Ajutoarele pentru reparaţii, în valoare de 50.000 lei au fost date de ministerul cultelor prin bunavoinţa d-lui Dr. Ispir, fost secretar general şi cari s'au adăugat la contribuţia obştei locuitorilor din Peştera.

Este de remarcat faptul că P. Sf. Episcopi al Constanţei, Gherontie, a ţinut să fe de faţă la această mare solemnitate de aceia, P. Sf. Sa a oficiat întreaga slujbă fiind înconjurat de Prea Cucernicul director al Episcopiei, păr I. Grigorescu, Prea Cucernicul protoiereu al judeţului, T. Protopopescu, păr. diacon Şerpe, profesor la Seminarul din Constanţa, ş. a. Slujba a fost cu atât mai impunătoare cu cât credincioşii au avut prilejul rar de a fi de faţă la hirotonisirea ca preot a tânărului seminarist Cioară.

Mult a preţuit pentru sătenii din Peştera prezenta d-lui Dr. V. Gh. Ispir, care a rămas încântat de măreţia bisericei şi de sacrificiul ce l-a pus pentru clădirea ei părintele econom stavrofor, Pavel Rotaru — preot de 20 ani în această parohie — împreună cu parohienii săi ce au dovedit prin fapte dragostea lor de neam şi religie. Cu acest prilej d. Ispir, în calitate de secretar general al ministerului de culte a citit înaltul Decret prin care M. Sa Regele a ţinut să recompenseze meritele preotului, decorându-l cu medalia „Răsplata Muncei cl. I. pentru biserică.“

P. Sf. episcop în faţa altarului a avut plăcerea să pună medalia pe pieptul noului decorat, pronunţând cuvintele: „Vrednic este“, şi să-i ureze încă mulţi ani şi tot aşa de rodnică păstorie. Poporul, care trăeşte de aproape 30 ani cu faptele păstorului lor, a rămas vădit mişcat de acest deosebit act, considerându-se el însuşi recompensat şi mulţumit de această aleasă apreciere.

O predică din care a izvorît blândeţea, înţelepciunea, religiositatea şi alesul caracter de mare păstor, a fost ţinută la sfârşitul slujbei de P. Sf. Episcop, în faţa altanului. Inainte de a se lua masa, P. Sf. Episcopul cu suita sa în odăjdii şi alături de d-l Secretar general s'au fotografiat în faţa bisericei.

In timpul mesei, care s'a luat la şcoală, au vorbit: P. Sf. Episcop lăudând opera preotului şi a parohienilor săi. La fel ca şi foştii Episcopi ai Dunărei de jos, Partenie şi Pimen, actualul episcop a spus că, dacă ar avea o putere dumnezeiască, ar muta acest monumental locaş divin în mijlocul capitalei. D-l Ispir, Secretarul general al Cultelor a arătat însemnătatea Dobrogei din punctul de vedere economic pentru ţara noastră, pentru ca apoi să documenteze rolul mare ce-l are noul Episcop în acest colţ de ţară din punct de vedere religios-moral.

Părintele Rotaru istorisind viaţa satului Peştera de când a venit ca preot în 1897, şi arătând modalitatea întrebuinţată de Sfinţia Sa pentru clădirea măreţei biserici.

Incântat de opera trăită în Peştera pe ogorul bisericei creştine ortodoxe, P. Sf. Episcop. a urat din nou aceiaş muncă în via Domnului părintelui Rotaru şi parohienilor săi. D-l. Locot. Rotaru, venit de pe meleagurile Ardealului pentru această aleasă sărbătoare a bisericei şi satului Peştera, în care şi-a trăit copilăria, a mulţumit d-lui Secretar gl. şi P. Sf. Episcop pentru atenţiunea ce au dat-o invitaţiei reprezentantului bisericei din Peştera, rugând pe Prea Sf. Episcop ca pentru ridicarea religioasă şi morală a consătenilor săi să trimită pe sfetnicii episcopiei păr. Grigorescu, păr. Rădulescu, păr. Protopopescu ş. a. când şi când, cari împreună cu tatăl său să continue opera frumoasă dar grea de păstrare a credinţei strămoşeşti, oficiind în sobor câte o slujbă în biserica pe cari „nici duşmanii nu o vor sfărâma.“

P. Sf. Episcop a mulţumit pentru discuţia deschisă, pronunţând că nu numai că va trimite pe sfetnicii săi *„cu care trebue să se mândrească Episcopia Constanţei“*, dar chiar P. Sf. Sa va ţinea să revie cât de curând în mijlocul turmei sale iubite, căci „Păstorul şi-a aflat oile Sale.“

Munca unei vieţi frumoase de păstor şi-a găsit deci satisfacţia dela ceice cu drept cuvânt au fost chemaţi s'o aprecieze. *C. R. Peştera.*

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevar, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimile politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

DUMINECĂ 25 Aprilie, în prezenţa M. M. L. L. Regele şi Regina, a avut loc desvelirea monumentului ridicat în cazarma regimentului 4 Rioşori „Regina Maria“ la Cotroceni, în amintirea eroilor regimentului, morţi în război.

LA 1871, un grup de studenţi români din Viena, în frunte cu d-l Iacob Negruzzi, actualul preşedinte al „Academiei Române“. Mihail Eminescu şi alţii, au organizat o serbare românească, la mormântul lui Ştefan-cel-Mare, la mânăstirea Putna.

Anul acesta se împlinesc 55 ani dela această serbare — prima serbare românească — şi 422 ani dela moartea lui Ştefan cel Mare.

Cercul stud. „Arboroasa“ din Cernăuţi, va comemora acest eveniment printr'o mare serbare românească tot la Putna, la mormântul lui Ştefan Vodă, în ziua de 8 August anul acesta.

Cu această ocazie se va pune un epitaf nou pe mormântul lui Ştefan-cel-Mare, se va aşeza o placă comemorativă cu bustul lui M. Eminescu şi se va bate o medalie iubiliară.

Doritorii de a lua parte la serbare, vor beneficia de 75 la sută reducere pe C. F. R.

IN ZIUA de 27 Aprilie a sosit în Cluj distinsul savant, profesorul Sergent, unul din străluciţii reprezentanţi ai Facultăţii de medicină din Paris.

Datorită activităţii sale rodnice în domeniul medicinei interne şi îndeosebi în ceeace priveşte tuberculoza, această plagă socială, numele profesorului Dr. Sergent, a trecut de mult graniţele ţării sale. Venirea profesorului Sergent la noi în ţară, şi îndeosebi la Cluj, este un eveniment cultural şi ştiinţific vrednic de înregistrat. E o dovadă a legăturei strânse între ştiinţa noastră medicală şi cea franceză.

Publicul clujan a avut fericirea să asculte conferinţele sale interesante asupra tuberculozei.

D-L Dr. L. Mirahorian, conferenţiar dela Clinica neurologică din Cluj, a ţinut o conferinţă la „Ateneul Popular“ din Câmpina, despre „Rolul sugestiei în viaţa individuală şi socială“.

D-l Emil Dandea, fost primar al oraşului Târgul-Mureş a donat comunei sale natale Bucium, de lângă Abrud, 72000 lei pentru înfiinţarea unei Case Culturale. Suma aceasta s'a adunat din mijloacele proprii ale d-lui Dandea şi din donaţiuni ale prietenilor d-sale şi ale moţilor.

Fondul este depus la Banca „Auraria“ din Abrud.

Mărinimoşii, cari doresc să spijinească această acţiune sunt rugaţi să trimită pe orice cale obolul lor, direct la Banca „Auraria“ din Abrud, arătând scopul.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuşi

Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

PE ziua de 1 Mai s'a înfiinţat clasa 4 a la trenurile de călători. Aceste clase vor circula numai la trenurile de persoane şi cele mixte. Preţul biletelor este jumătate din costul actual al călătoriei în clasa III.

DELA 1910 până la 1924 locuitorii pământului au sporit cu 300 milioane. Cei mai spornici s'au arătat americanii, iar cei mai scăzuţi europenii. Dealtfel Europa a fost măcinată şi de cel mai grozav război, din câte a cunoscut omenirea. Pe pământ ar fi 1800 milioane locuitori.

DOI bandiţi înarmaţi şi mascaţi au oprit pe şoseaua Tighina-Polindirova (Basarabia) un convoi de trăsuri, în cari se aflau cincizeci de comercianţi. Comercianţii au fost jefuiţi de tot ce aveau asupra lor. Unul dintre bandiţi stătea cu puşca la ochi iar celălalt trecând dela un comerciant la altul, îi buzunăria.

Bandiţii au dispărut apoi fără urme.

PE coasta de apus a Japoniei, a bântuit o furtună îngrozitoare. 200 de case au fost dărîmate de valurile cari au trecut peste ţărm. 100 de locuitori au fost înecaţi.

IN testamentul găsit după moartea marelui binefăcător basarabean Vasile Stroescu, testatorul arată moşiile sale: Trânea, Băragi, Zabriceni, Druţa, Stângăceni şi încă vre-o câteva din judeţele Hotin şi Bălţi, de o întindere totală de 8000 hectare precum şi sumele de bani depuse pe la diferitele bănci şi anume: vre-o 850.000 de franci francezi la Banca de Scont din Paris, vre-o 150 mii de ruble la Banca de Scont din Odessa şi alte sume mai mici depuse într'alte părţi.

Această avere este lăsată „Zemstvei guberniei Basarabiei“ pentru înfiinţarea unor şcoli săteşti cu predarea obligatorie în limba românească. In cazul că Zemstva nu i-ar fi putut îndeplini voinţa, întreaga avere trebue să rămână statului român.

IN apropierea oraşului Gheorgheni s'au descoperit de către nişte săteni cari săpau la un mal, numeroase obiecte din epoca tracă. Intreaga regiune a Gheorghenilor e, după părerea arheologului maghiar Tibori, plină de asemenea amintiri.

INTR'O noapte din săptămâna trecută, pe la ora 12, un foc mare a izbucnit la pavilioanele din curtea spitalului sf. Spiridon din Iaşi, cuprinzând uzina, spălătoria, bucătăria şi casa maşinilor.

Din cauza lipsei de apă focul s'a întins şi la un depozit de păcură. La un moment dat, întregul spital era ameninţat. Panica printre bolnavi a fost mare. Pagubele sunt peste 20 de milioane lei.

IN comuna Cocu (Argeş) un teren aproape de o mie de metri pătraţi s'a mişcat pe o întindere de 20 de metri, formând o groapă adâncă de 30—40 de metri.

Populaţia îngrozită şi-a părăsit locuinţele, fugind în comunele învecinate. Pământul aici e în parte nisipos şi acoperit cu păduri.

FOSTUL ministru de externe al Ungariei, contele Nicolae Banffy, care a ocupat şi funcţiunea de ministru plenipotenţiar al Ungariei la Bucureşti, a primit o comunicare din partea guvernului român că i s'a admis cererea de încetăţenire română.

După cum se aude, guvernul român îi va restitui contelui Banffy moşia care îi fusese expropriată în întregime ca absenteist.

Contele Nicolae Banffy va lua preşedinţia partidului maghiar din Ardeal.

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

FEMEIA E. Chirilă din Galaţi a născut un monstru. Copilul are două capete. La primul ochii sunt deschişi, iar la celălalt eşezat în locul picioarelor, figura e asemănătoare unui animal.

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

SĂPTĂMÂNA trecută o mare nenorocire s'a abătut asupra comunei Răseşti la o depărtare de 15 klm. de Huşi. Un foc puternic a nimicit în flacările sale peste 70 de case. Mulţi săteni cu familiile lor au rămas pe drumuri.

LA Bagdad în Asia, râul Tigru a inundat îngrozitor. Nici chiar palatul regal n'a putut fi mântuit. El este încunjurat din toate părţile de apă şi acolo au rămas şi marile scumpeturi, fără de a le putea mântui cineva. Sute de sate sunt sub apă şi mii de oameni fără de adăpost.

Cărţi şi reviste primite

A apărut:

Oglinda lumii No. 17, cu numeroase vederi şi instantanee fotografice, 50 vederi şi instantanee fotografice. Preţul 6 lei.

Orizontul No. 17. Preţul 5 lei, 12 pagini ilustrate.

Gazeta de Duminecă No. 25. Preţul unui exemplar 6 lei:

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Din Bălți

Dintre diferitele centre comerciale, cari să găsesc în nordul Basarabiei, orașul Bălți și împrejurimile lui joacă rolul de capetenie, rol pe care l'a căpătat mai cu deosebire de când s'a despărțit vechiul județ Iași în două, rămânând cu numele de Iași numai partea care se găsește pe țărmul drept al Prutului, iar cealaltă de pe țărmul stâng, luând denumirea de Bălți.

Devenind capitală de district și găsindu-se într'o regiune pur agricolă, în acest oraș, au început a se îngrămădi mărfuri în cantități din ce în ce mai mari, cari erau căutate aci de diferiți negustori veniți de prin alte părți ale Basarabiei și ale Moldovei. In chipul acesta operațiunile comerciale cu regiunile învecinate au devenit din ce în ce mai frecvente, așa încât astăzi orașul Bălți se bucură de un renume ca orașul cel mai comercial nu numai din întreaga Basarabie, dar chiar și din toată Moldova. Așa fiind privirile din punct de vedere economic trebue luat în seamă acest centru care pe viitor va trebui să fie legat prin cale ferată, sau cel puțin printr'o bună șosea, deocamdată cu diferite localități din județul Botoșani.

*

Dacă mai de vreme sau mai târziu vom avea putința materială (și va trebui s'o avem) ca să construim o cale ferată de legătură, care să unească orașul Bălți cu stația Dângeni (prin târgul Ștefănești), atunci vom avea pe de o parte încă o linie de legătură centrală între Basarabia și Moldova, iar pe de altă parte vom face ca toate mișiile din marele județ Bălți, cari se găsesc în întinderea Prutului, să fie deservite de această arteră de comunicație pentru ca produsele să poată trece pe vechea linie de comunicație normală din răsăritul Moldovei, care prin Iași făcea legătura cea mai scurtă între regiunile de nord ale acestei din urmă provincii și porturile noastre dunărene, Galați și Brăila, unde mărfurile erau desfăcute. Această legătură de cale ferată s'ar putea prelungi și mai departe dela Dângeni, prin Unteni, Roșori până la Botoșani, și în modul acesta s'ar face o legătură foarte simplă și foarte comodă între două centre mari din nordul țării noastre, ceeace nu ar fi decât în folosul economic al acestei țări.

*

O industrie care s'a desvoltat în ultimii ani în Basarabia după unire este aceea a uleiurilor vegetale. Industria aceasta a fost favorizată și în timpul războiului când Rusia nu avea legături cu țările producătoare de ulei și după unire când uleiurile românești au fost lipsite de concurență străină. Producția aceasta aparține mai mult județului Bălți și celorlalte județe din nordul Basarabiei. Uleiurile se extrag mai ales din floarea soarelui (răsărită) atingând 95% la sută din toată producția, apoi din in, cânepă și dovleac se extrag cantități foarte mici, iar din rapiță numai 5—6 la sută din întreagă producția.

Fabricarea uleiurilor se face în întreprinderi — fabrici speciale — înzestrate cu instalațiuni și mașinile cele mai moderne, procurate din Cehoslovacia și Germania. Industria aceasta se găsește azi în continuă creștere.

Ea sufere însă de unele lipsuri dintre care lipsa de capitaluri apoi vine lipsa de organizare între producătorii de semințe între ei prin cooperativă și sindicate și între aceștia și fabricanți.

Din cauza primei lipse a capitalurilor și a creditului, se întrepun speculanții materiilor prime, cari au reușit ca materia primă ce alimentează această industrie să fie un obiect de speculație la bursele din Basarabia. Ori contra acestui rău trebue ca producătorii de semințe să se asocieze și să încheie contracte de cultură conform cu care să poată mări sau scădea producția după trebuință, ceeace va face ca să nu se poată interima speculantul între producător și fabricant.

Aceste organizări vor mări și mai mult producția și desvoltarea acestei industrii atât de însemnate în nordul Basarabiei.

C. Ursuleac

Din Chițcani (Tighina)

Mulțumită d-lui revizor școlar Nada, s'a pus în funcțiune 8 școli cu 14 învățători. Domnii învățători au dat câteva serbări școlare cu cântece și teatru. Populația a rămas foarte mulțumită. Școlile s'au împărțit pe cătune. In cătuna Impăratul Traian s'a înființat o școală și grădina de copii sub conducerea d-șoarei Antonina Perișivalova și d-na Procopeneu. In cătuna Cuciurea o școală sub conducerea d-lui învăț. V. Glagolevschi iar pe drumul Tighinei o școală sub conducerea d-șoarei A. Borisova iar restul de școli în centru.

In centru de asemeni avem noui, învățători pe d-nii Pușcă, Șestacovschi și d-șoara Fani, restul sunt vechi învățători.

I. Miron

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Corbu (Râmnicu-Sărat)

Neavând toate documentele vechi nu putem sa-i facem o monografie exactă; dacă cineva din cetățenii comunei sau vre unul din ai cari au vizitat-o știu mai mult n'au decât să adauge, eu unul spun numai ceeace am auzit dela bătrâni și ceeace știu eu din școală și din părți particulare.

Locul pe unde e azi comuna, altădată era un drum mare pe care se scurgeau carele pline de cereale în raiaua turcească, Brăila. In partea de Sud-Est a județului Râmnicu-Sărat, oproape de gura râului Buzău, Siretul face o mare curbă în partea moldoveană.

Aici fiind loc mult și gol veneau și'și iernau oile, ciobani dela munte. Aceștia văzând că iarba în timpul verii pe lunca Siretului e destulă pentru a-și putea nutri oile, și-au așezat aici turmele lor, făcând târlele pe malul Siretului. Pe lângă aceste târle au venit de s'au mai așezat în timpul domniei lui Matei Basarab și Vasile Lupu și alți oameni cari se ocupau cu agricultura, așa că atunci când s'au format acele slobozii, acest cătun cu numele de Corbu ținea de vechea slobozie, azi nu mai există, Blehoni, așezată la 4 km. N. pe partea stângă a Siretului. Cătunul a început să crească din zi în zi așa că la 1864 când s'a dat pământ țăranilor, cătunul Corbu, îndeplinind condițiunile cerute pentru a fi comună, își luă titlul de comună. Locuitorii cătunului aveau ca loc de închinăciune o mică bisericuță din lemn, clădită în partea de nord pe malul Siretului. In timpul sărbătorilor mari acest preot mai făcea slujbă și într'o mănăstire, ce se află în partea de Sud depărtare de 4 km.

Această mănăstire ca și biserica din Corbu era făcută în mijlocul unui sat Mărcineni, care din cauza inundațiilor Siretului a trebuit să se mute. Mănăstirea nu se știe de cine e făcută, se știe numai atât că a fost reparată în anul 1639 de Matei Basarab și a făcut lângă ea și o școală, unde fiii de țărani puteau să învețe puțină carte. In anul 1899 a fost iarăși reparată de Eforia spitalelor civile din București. Țăranii căpătând pământ au întemeiat comuna foarte bine și statul a clădit între anii 1864—1870 biserica de zid în mijlocul satului. Când comuna începuse să păsească mai sigură și când locuitorii își văzuse totul pus la locul lui începu să inunde Siretul. Așa în anul 1911 a inundat de trei ori încât apa eșia pe ferestre iar cerealele au fost distruse cu totul. Guvernul conservator în frunte cu d-l Marghiloman, ajută pe cetățeni cu suma de 170 mii de lei și d-l Marghiloman veni cu automobilul de se încredință de soarta celor inundați.

Printr'un decret dela 23 Februarie 1913, satului i-se dădură locuri pe șoseaua Brăila—Vârteșcoiu, în moșia Vatra Schitului Mărcineni Corbu, la depărtare de 3 km. Vest de Mărcineni, 6 km. Est Guliancu și 9 km. Sud de vechea comună. Noua comună se întinde pe a suprafață de 1 km. pătrat, având 378 loturi de casă și i-se mai donează gratis de Eforie, loc de primărie, școală, biserică și piață. In anul 1914 toți locuitorii își aduc avutul pe plute și-și clădesc locuințe noui, iar în anul 1916 sunt distruse de marele război, căci comuna a fost în zona de operație a inamicului spre linia Galați—Focșani.

Așa că după terminarea războiului n'a mai rămas din comună nici o casă decât, numai și numai ruine.

Iar în ultimii doi ani a fost bântuită de secetă. In anul 1925 a fost așa de grozavă seceta încât acum oamenii n'au nici porumb de mâncare, iar vitele se hrănesc cu aceace adună grapa și boruna depe locul arat. In timpul războiului a fost distrusă și mănăstirea de ghiulele rușilor și bulgarilor, căci ea cădea chiar între fronturi. Din ea n'a mai rămas decât un perete. Dacă ar fi cine să caute sub ruine, ar găsi și acum odoare cari au fost acoperite.

Vasile L. Dumitriu

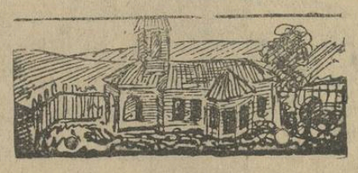

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—1

Alexandru Taub
Magazin de mode pentru domni. Cel mai eftin isvor de cumpărare în mantale cauciucate. Mare asortiment în albituri
Cluj. Str. N. Iorga 2.

Restaurantul și Bufetul CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szilagyi
Piața Unirii Cluj
41—26—26

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-52-19

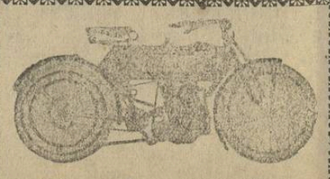
Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—5 ANTON JUDOVITS.

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Consume!
Eftine și bune
BIDINELE
ȘI PERII
NUMAI LA FIRMA VECHE:
Iuliu Müller
CLUJ, STR. NIC. IORGA 14.
Cu rambursi:
12 buc. bidinele No. 1 — Lei 350
12 „ „ No. 2. — Lei 450

O RECLAMĂ BUNĂ SE FACE NUMAI ÎN „CULTURA POPORULUI“

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Ii complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.
Impotriva **sudoarei** și **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc întrebuințați **„Persudor“** preparat științific. Flac. lei 65 — 2 flacoane lei 125.
Impotriva **părului supărător** la **Femele** sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Intrebuințați praful englezesc **„Radium“, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85— 2 cutii lei 160.
Impotriva *căderei părului,* mătreței, *insectelor din cap* (păduchi), etc. întrebuințați săpunul în praf cu *Gudron* medicinal *Capilar* (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.
„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat
23—12—2

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

Pălării de domni
din postav și paie
curăță, calcă vopsește, formează și reînoiază
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
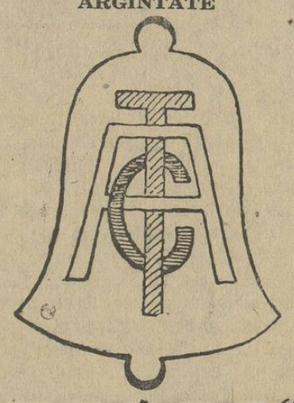
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a păsit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	*Lei 144.700*
D-l inginer Lucaciu, București — *5 acț.*	*Lei 1100*
Total	*Lei 145.800*

No. 99 perm.
Parfumeria „DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Prăvălia de semințe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No. 96 perm.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Sobe de teracotă chamotte
Calitatea întâi din material adus din Cehoslovacia la reprezentantul și depozitarul general a fabricei de teracotă
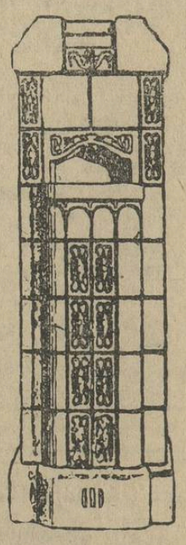
„METAN“
Societat. Anon. din Mediaș
Tiberiu Tamásy
CLUJ,
Strada Basarabiei No. 8.
(La intrepozitul „Albina“, Piața gării)
Magazie bine asortată, 150 buc. sobe în deposit, cu prețuri de fabrică
Fac devize și dau lămuriri absolut gratuit
21—15—2

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
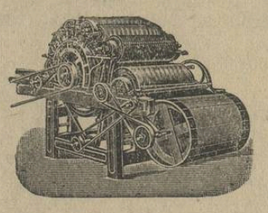
Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!
Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 9 Mai 1926** | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 160, Apare în fiecare Duminecă

Chemare de „Ziua Eroilor"

Opriți-vă o clipă! și cugetați la adevărul pios și îndemnul înalt omenesc al acestor rânduri:

E vorba de glorioșii noștri căzuți, din jertfa cărora a răsărit întregirea neamului.

Unii au murit în spitale; alții au putut fi îngropați cu grijă chiar pe câmpul de luptă, cei mai mulți și-au lăsat însă leșurile lor — fără nume — sub o mână de țărână aruncată în grabă.

Și locurile acestea sfințite — în care trupurile lor s'au plămădit cu glia strămoșească, — n'au fost însemnate nici cu o cruce, umil semn, pe care ultimul creștin și-l pune la căpătâiul locașului de vecinică odihnă.

Gândiți-vă! că tot temeiul vieții voastre de azi — așezată pe temelii trainice — se datorește, în primul rând, acelora, cari zac dealungul munților, plaiurilor și drumurilor noastre fără un semn la căpătâi!

Vremurile sunt grele, iar nevoile țării — secătuită de vitregia războiului — multe și mari.

Ajutorul statului fără sprijinul cetățenilor nu-i îndestulător.

Dați obolul vostru neprecupețit pentru eroii noștri, cu gândul că, în locul în care a căzut un luptător și o viață de om s'a stins, s'a pus și cu ajutorul vostru un semn pentru cinstirea lui, a națiunii și a voastră.

De „Ziua Eroilor" — sărbătoare închinată lor — răspundeți cu prisosință la chemarea societății „Mormintele Eroilor", care se îndreaptă către voi cu gândul că nu o veți lipsi de sprijinul vostru.

Purtați cu mândrie insignele, ce se vor împărți în această zi de societate — drept mărturie vie că știți să cinstiți eroismul ostășesc — și dați-vă obolul vostru, cu sufletul deplin mulțumit că v'ați îndeplinit o înălțătoare îndatorire.

Hotarele morții nu poartă peceții deosebite; ofrandele se primesc și semnele la căpătâi vor fi puse fără vre-o deosebire de religie sau naționalitate.

Dr. MIRON CRISTEA
Patriarh al României

EROII

O! neam latin, neîntrecut
În jertfe mari pentru izbândă,
Azi simți în inima-ți plăpândă
Durerea eroului necunoscut....

Se țin discursuri; se aduc elogii eroilor morți pentru întregirea neamului. Dar, toate acestea să fie pornite, oare, din inimă, să fie oare, simțite de toți?! Numai celce rostește cuvintele sublime și udate cu lacrimi poate să ne spuie adevărul. De ziua eroilor se încunună morții cu laurii jertfelor, se readuc în memoria noastră figurile palide ale acelora cari au căzut pe câmpul de bătae, cu mâna încleștată pe steag și pe armă. Se învie morții în inimile noastre, se înalță eroismul lor neasemuit de mare. Suspină o lume întreagă, varsă lacrimi fericită țară. Se presară flori gingașe pe morminele eroilor. Se zguduiesc parveniții și trădătorii. Se adună orfanii și văduvele de războiu în cimitire. Se sprijină bătrânul pe crucea de pe mormântul feciorului și-și șterge lacrimile ce-i broboneșc fața, cu năframa; iar naivul copil, plecându-și urechea la pământ, zice, zâmbind cu nevinovăție:

— Mamă, auzi cum doarme de liniștit tata! Nimeni nu-l supără aici.

— Da, îngerașule, răspunde mama suspinând, îi-e mai bine acolo; doarme nestingherit de nimeni. Lasă-l să doarmă; umblă mai încet să nu-i supărăm liniștea și să se trezească; îl vom vedea cândva.

Azi se înalță Mântuitorul și odată cu El, se înalță nimbul dragostei către eroii noștri, cari, în cer, formează ceata îngerilor, ce veghează la cele patru granițe ale țării noastre. Ei vor da semnalul la nevoie. Valea Ursului, Oituzul, Cireșoaia, Măgura, Cașinul, Mărășții, Mărășeștii și Valea Jiului ne povestesc epopeea neamului nostru, elegia cântecului nostru.

Numele locurilor de văpaie strategică ne invoacă pe cei opt sute de mii de mucenici ai neamului, cari au pierit în clocotul luptelor, în munții giganți, cari urlau de furie. Cultul morților este amintirea triumfului nostru. Cultul eroilor cere să revizuim nedreptățile și greșelele ce s'au făcut; cere să despoiem hainele trădătorilor cari ocupă fotoliuri înalte în stat; cere să luăm decorațiile de ve piepturile rebelilor. Lumea eroilor ce-au murit cere ameliorarea soartei eroilor cari trăiesc. Să se facă ceva mai mult pentru invalizi, pentru eroii viețuitori, ce-și târăsc istovitul corp în cârje. Eroii cari n'au murit încă, vor să trăiască, nu prin amăgeli măgulitoare, ci prin fapte realizabile. Ce s'a făcut pentru cei morți? Dar pentru cei vii? Eroii așteaptă să vadă, ce le aduce viitorul? Cu vorbe goale nu se cinstesc eroii, ci ne discreditează în fața lumii conștiente. Pentru monumentele eroilor, cine se frământă? Oamenii mari sau mici? Cine dospește în copaia idealului ghipsul monumentelor eroice?: lucrătorii harnici din lumea celor mici; idealiștii apostoli și misionari. Și e sigur că, prima piatră la edificiul templului eroilor o va pune, nu îmbogățitul de război, care tremură de frica urgiei, ci acela care a spălat odioasa faptă a trădătorului. Eroul a spălat crima parvenitului lași, dar au rămas urmele pentru eternitate, ca mărturie a faptelor hâde. Pentru îmbogățiții de război se fac multe privilegii, dar pentru eroii noștri ce se face? Să lăsăm cu toții fariseismul și să fim cel puțin vameși. Să ascultăm glasul celor mulți, cari nu vor elogii deșarte, ci o amintire demnă, care să zguduie simțurile oricărui muritor. Eroii vor să le ridicăm un monument, pe frontispiciul căruia să citească orice călător, cum citea pe vremuri, trecătorul, nemuritoarele cuvinte, scrise de omul eroic al antichității pe placarda dela Termopile. Să nu pregetăm, ci să ne înfiorăm la glasul, care răsună din sfere divine:

Nădejdea e'n mormânt cu noi.
Iluziile ni-s'au ascuns în humă!
Doar, poate, sufletul curat din voi
Ne va 'nălța un mormânt, în glumă!

Așa cugetă lumea eroilor; așa vorbesc acei cari au încrucișat săbiile! Să tresărim și nepăsarea s'o lăsăm pe seama îmbogățiților de război, cari încrucișează pungile cu bani, în necazul multora. Aceștia sunt impacienții cari poartă pe piept semnul lașității; sunt oamenii vremii. Ne vom resemna, oare în fața contrastului dintre erou și trădător?! Depinde de cum simte fiecare; totuș, eroii așteaptă; ei veghează.....

N. C. Munteanu-Muntmarg

Rolul și activitatea Societății „Mormintele Eroilor"

In urma războiului pentru întregirea neamului rămâneau răspândite pe tot cuprinsul țării 400.000 morminte de eroi.

Pentru aducerea la îndeplinire a înaltelor îndatoriri obștești față de glorioasele rămășițe pământești ale scumpilor noștri căzuți în războiu, în Septembrie 1919, s'a fondat, sub Inalta ocrotire a M. S. Regina Maria, Soc. „Mormintele Eroilor."

Atribuțiunile societății sunt:

1. Cercetarea și descoperirea mormintelor de eroi, fără deosebire de confesiune sau origine etnică.

2. Ingrijirea mormintelor și întreținerea acestora.

3. Comemorarea eroilor prin: sărbătorirea „Zilei Eroilor", monumente, plăci comemorative, troițe, publicațiuni, ș. a.

4. Execută, la cererea familiilor, exhumări de oseminte de eroi și transporturi la vatra părintească.

Pentru buna îngrijire a mormintelor de eroi — române si străine — societatea a adoptat principiul centralizării osemintelor în cimitire de onoare, organizate pe județe sau regiuni.

Până în prezent s'au organizat și întreținut peste 80 cimitire de onoare în care sunt centralizate circa 200 mii de morminte de eroi. Societatea continuă cu organizările de cimitire și centralizări, făcând apel călduros către toți bunii români, pentru a-i da un sprijin cât mai larg, spre desăvârșirea acestei pioase opere naționale.

Ziua consacrată pentru sărbătorirea și comemorarea eroilor este „Inălțarea Domnului", care anul acesta cade la 13 Mai.

Pentru această zi, societatea „Mormintele Eroilor" va organiza solemnități în întreaga țară, potrivit unui program aprobat de consiliul de miniștri.

In vederea măririi fondurilor sale, societatea „Mormintele Eroilor" a organizat cu această ocazie destribuția unor prea frumoase plachete comemorative a eroismului românesc.

AMINTIRI DESPRE P. CERNA

Iubite Cehan-Racoviță,

Iți trimit un dar prețios pentru ziarul pe care-l conduci cu atâta suflet și sârguință: „Cultura Poporului".

E vorba de niște amintiri ale unui coleg de școală, d. C. Christescu, azi, administrator financiar al jud. Orhei, al marelui poet Panait Cerna.

D-sa vorbind despre poet și opera sa, a atins în amănunt întreaga viață a liricului nostru.

Temându-mă să dau această comoară vreunei reviste literare, căci toate din cauza luptelor așa zise estetice — au devenit arene de patimi și tendințe — ți-o încredințez ție să o publici cu fidelitate pioasă în coloanele: „Culturii Poporului".

Din aceste note informative istoricul literar nepărtinitor de mâine va alege și va scoate în relief ce-i va fi necesar.

Pot să adaog că — dealtfel era și de așteptat — conferința d-lui Const. Christescu a produs o impresie de nedescris între intelectualii de aci, atât prin căldura expresiei, cât și prin sinceritatea gândirei, și maturitatea analizei avute pentru poetul P. Cerna și pentru opera sa.

Pentru orașul nostru, și în special pentru „Ateneul Popular" de aci, unde a conferențiat, a fost un adevărat moment cultural.

„L-am cunoscut — a început cuvântarea sa d-l C. Christescu — pe poetul Cerna în clasa V-a a liceului real din Brăila.

Pe acel timp liceul din Brăila era singurul liceu real din țară și acolo ne adunasem toți absolvenții de gimnazii dela Dorohoi la Turnul Severin, cari urmam mai departe cursurile superioare ale liceului real. In clasa V-a strânsesem peste 80 de elevi, și desigur, că toți ne întrebam cari sunt premianții întâi dela diferite gimnazii, de unde venisem, căci știam că între ei se dădea mai puternic lupta pentru întâietate.

Din clasa IV a liceului real din Brăila aflasem că premiantul întâi era elevul Panait Stanciof, un băiat mic, gras, voinic, cu părul negru și cu ochii mari, albaștrii, de o strălucire neobișnuită și în veșnică mișcare, în veșnică agitație.

Era originar din satul Cerna, din Dobrogea, și eram informat că nu avea tată, ci numai mamă.

Era îmbrăcat simplu, dar curat. Se întreținea singur în liceu și stătea la o familie a unui bogătaș din Brăila, Nicolopol, unde făcea diferite servicii, — căci l-am văzut deseori aducând cumpărături din piață, — și unde medita și un băiat din clasele primare ale acelei familii.

Auzisem că scria și versuri, și că și publicase câteva în diferite reviste, în special în revista „Floarea albastră" a lui Antimireanu — ce apărea pe atunci, și pe care le iscălea cu numele de P. Cerna.

Eu împreună cu alți colegi de gimnaziu, cari mai cetisem ceva literatură, — dintre care unul este autorul dramatic de azi V. Al. Jean, — am căutat să ne apropiem de el, să-l cunoaștem mai de aproape și să ni-l împrietenim.

Cunoștea toată literatura română și pe marii autori din literaturile străine, traduși fie în românește, fie în franțuzește, iar din autori germani ca Goethe și Heine — știa pe din afară mii de versuri — căci îl impresiona — spunea el — prin muzicalitatea lor.

Avea o ușurință extraordinară de a aborda orice subiect, și vorbea mult — așa că de multeori — neobosea prin mulțimea chestiunilor ce atingea, încât îți făcea impresia că niciodată nu-l vei putea reține asupra unui singur subiect, spre a-ți repauza mintea.

Deaceia și amicul V. Al. Jean, sub înrâurirea titlului unei nuvele cetite de curând a lui Guy de Maupassant — îl poreclise în glumă „Gogoloi de seu", de sigur, spre a-i caracteriza atât fizicul, cât și alunecarea prodigioasă a spiritului său creator dela un subiect la altul.

Așa l-am cunoscut pe poetul P. Cerna.

In liceu, în cursul superior, am văzut că se distingea la toate obiectele: și la partea literară și la partea științifică, inclusiv matematicile propriu zise, — deși în genere — suntem deprinși a vedea că oamenii de litere nu se prea împacă cu cifrele.

Nu arareori am avut prilejul să văd pe colegul Stanciof ridicându-se din bancă — în momentul explicațiunei unei noui lecțiuni de către profesor — spre a-i atrage atenția asupra vreunei greșeli — sau scăpări din vederi a profesorului, — deși era lecția nouă și deși colegul nostru se mai ocupa în acel moment și cu altceva, — așa că-ți făcea impresia că nu e atent.

In clasa a VII de liceu mi-aduc aminte: cu câtă emoțiune ne-a cetit profesorul de limba română o compoziție a lui P. Cerna, (o descriere a unui colț de natură — mi-se pare) ce ne fusese dată ca subiect întregei clase. Intreaga clasă mișcată lăcrămă.

A absolvit liceul real N. Bălcescu, din Brăila, ca premiantul întâiu, în 1900 odinioară, când se învăța serios, și solid, cu respect pentru muncă și știință, însemna ceva.

Trebuia să meargă la Universitate. Pe atunci vremurile erau nespus de grele. Nici burse, nici cantine, și nici un sprijin de nicăeri.

O funcțiune de copist în București era un ideal, pe care deabia puteai să-l întrezărești și era rezervat numai acelor cu mari stăruințe politice.

Toți bacalaureații, oricât de buni, erau lăsați la propriile lor mijloace, și câți au pierit, sau au intrat în mediocritate.

Ce se putea face Cerna fără nici un ban și fără nici un sprijin?

A preparat în vacanță pentru corigențe câțiva elevi, a strâns 100—200 lei și a venit cu curaj la București, spre a urma la Universitate.

S'a înscris ca și mine la Facultatea de Fizico-chimice și deosebit și la Filosofie.

In veșnică agitație de a găsi „o lecție", „o preparație", o ocupație din care să poată trăi, urma cu întrerupere la Universitate.

Cărți nu avea, caetele de note litografiate după cursurile profesorilor — costau scump, — iar mândria lui îl opreau de a se umili.

In sfârșit, un cunoscut — care era funcționar la „Creditul urban" în București, — îmi pare Beldiceanu — îi propuse să-i dea cheia unei odăi dela o casă a „Creditului", ce rămăsese neînchiriată, căci în acel timp în urma unei crize — rămăsese neînchiriate multe case — cu ratele întârziate la „Credit" și pe care puseșe stăpânire „Creditul".

Ca să primească acel lucru Cerna, însemna că-i ajunsese cuțitul la os.

Inadevăr, acolo, în acea odăiță își așternuse poetul Cerna o saltea pe jos, pe podele, și acolo dormica, înconjurat cu cărți și cu'n singur cufăraș cu rufe, și fără absolut nici o altă mobilă.

L'am găsit acolo multă vreme, toată iarna aceia, dormind fără foc în sobă, dar cu o energie neînfrântă, — veșnic în așteptarea altor vremuri mai bune, — „ce nu putea să nu vie, dar care numai întârziau deocamdată".

La o lucrare scrisă de fizico-chimice — cum se exprima el adesea — prima lucrare ce ni-s'a dat — profesorul Ioachimescu clasificase lucrările pe categorii.

Lucrarea lui Cerna — din cauza absențelor sale și a lipsei de manuale — nu a fost clasificată printre cele dintâi, după cum era obicinuit. Aceasta l-a costat mult, și dela acea dată nici n'a mai dat pe la facultatea de fizico-chimice. A rămas numai la filozofie. Zadarnic l-am sfătuit noi să urmeze și altă facultate, dacă vrea să-și creeze o situație practică în viață. Principiul său a rămas neschimbat: „unde nu pot fi întâiul, nu am ce căuta".

La facultatea de filozofie auzisem, — ce-i dreptul că se distinsese în mod neobicinuit la diferitele conferințe și seminarii și că profesorii (T. Maiorescu, M. Dragomirescu, Motru etc.) îl remarcase ca pe un element de valoare. La aceasta facultate avea ca colegi pe: I. Petrovici, Eug. Lovinescu, Papacostea, Ștefănescu-Goangă ș. a.

In acest timp căpătase câteva preparații, își asigurase existența zilnică și putea să se dedea în voie studiilor ce-i erau așa de dragi.

Primul an însă, anul de lipsă și de suferințe îi lăsase urme în organismul său și era mult slăbit, față de cum îl cunoscusem în liceu.

Continuam să mă întâlnesc cu el. Scria mereu, încă din primul an de când a venit în București; ne recita bucățile, ne cerceta părerile, însă cu toate îndemnurile noastre, nu îndrăsnea să le trimeată spre publicare.

Apărea pe atunci în București, revista literară „Semănătorul" sub prima direcție a lui Al. Vlahuță și G. Coșbuc.

Răspunsul la diferitele lucrări ce li-se trimeteau spre publicare, sau „Poșta redacției" — cum i-se zice — era făcut de Vlahuță și Coșbuc. Cercetau personal manuscrisele și de cele mai multeori, dădeau răspunsuri foarte severe trimițătorilor.

Cerna ne cetise într'una din zile o poezie a sa întitulată:

„Noapte de vară", iar noi îl îndemnam s'o trimeată „Semănătorului".

Nu era însă hotărît. Ne spunea că nefiind cunoscut de nimeni la redacția „Semănătorului", să teme să nu i-se dea răspunsuri descurajatoare.

„Eu simt că este ceva deosebit în mine — ne spunea el — mă tem însă să nu fiu descurajat și să nu mi-se distrugă toată încrederea în mine, — și asta nu o vreau".

La vre-o săptămână după aceasta citeam împreună cu 'n prieten Stinghie numărul nou ce apăruse din „Semănătorul".

Primul lucru ce-l citeam era: „Poșta Redacției". La un răspuns dat d-rei Elvira M., citim următoarele rânduri:

„Am primit poezia D-v. și ne-au bucurat, par'c'am fi găsit o comoară. Cine sunteți? De unde sunteți? Ați mai scris vre-odată? Sau sunt acestea primele lucrări ale D-v. publicate, primele bătăi de aripă spre înălțimi neatinse până azi în literatura noastră. Vă publicăm poezia cu plăcere în numărul de față și vă rugăm insistent să treceți pe la Redacția acestei reviste spre a vă cunoaște și a sta mai mult de vorbă".

Intoarcem repede paginile „Semănătorului", spre a reciti și noi poezia, pentru care se dăduse răspunsul așa de entuziast într'o revistă, unde se făcea, de obicei, discernământul lucrărilor cu multă severitate, și recitim sub semnătura Elvira M., poezia „Noapte de vară" a lui Cerna:

Umbre moi întinde ceața,
Pe când raze cad în zare:
Steaguri lungi plecate 'n față
Unor oști biruitoare...

In apus e luptă 'ncinsă
Intre noapte și lumină:
Ziua 'ngenunchiază 'nvinsă,
Codrul, apele suspină.

Marii noștri maeștri din câteva versuri îl distinsese între sutele de solicitători...

Cerna își biruise teama și trimese o spre publicare poezia sa, sub altă semnătură.

Fu cunoștință cu Vlăhuță și continuă să mai publice în „Semănătorul" și alte poezii. — (Unele ca „Isus") publicate în mai multe variante în revistele: „Floarea albastră", „Noua Revistă Română" și apoi „Semănătorul".

Apoi începu să-l remarce în mod deosebit și profesorul Mihail Dragomirescu și marele critic Titu Maiorescu.

Mihail Maiorescu scotea pe atunci revista literară „Convorbiri critice". La un moment dat, publică o serie de articole critice: „Trei mari scriitori români: Cerna, Sadoveanu, Iorga". In acest articol atrăgea atenția deosebită și analiza aproape toate poeziile apărute ale lui Cerna, care nici nu apăruseră măcar în volum, ci erau răspândite prin diferite reviste.

Lucrul acesta a stârnit invidia altor scriitori, cari publicaseră volume întregi, de ani de zile înaintea lui. Se încep atacurile veninoase contra lui Cerna, și ironiile erau conduse, mai ales de Ion Gorun. (Cunoscută era parodia poeziei poetului: „Către Pace").

L-am revăzut pe Cerna în această perioadă. Cu firea lui impresionabilă, era foarte amărât de aceste atacuri. Se îndoia de talentul său și ne întreba, dacă trebue să mai scrie sau nu. Noi îl încurajeam pe cât puteam. Ii aminteam că și Eminescu a fost ani întregi supus la totfelul de critici, și totuș în cele din urmă; s'a recunoscut talentul său excepțional; iar genial i-a fost decretat abia după moarte.

Și-i arătăm iarăși cât de neîntemeiate erau toate criticile sau ironiile aduse.

In acest timp T. Maiorescu, cetind criticile publicate, și dându-și seama de nedreptatea lor, îl chemă pe Cerna acasă, îl reținu la dejun, îl încurajă și-l sfătui. D. I. Petrovici, actual ministru, colegul poetului, îl recomandase lui Maiorescu. Printre poeziile citite criticului a fost și „Logodnă" —, care fusese inspirată lui Cerna de logodnica lui Petrovici, d-ra Solomonescu, fără ca să știe, cineva de acest lucru.

Cerna recăpătă încrederea în sine și drept răspuns criticilor, scrise o poezie filosofică: „Floare și Genune" pe care Maiorescu i-o publică în bătrâna revistă: „Convorbiri Literare", în care s'au publicat mai mult de o jumătate de secol parte din operile cele mai de frunte ale literaturii noastre.

C. Stoika

SCRISORI DIN PARIS

— Dela redactorul nostru —

Tenorul N. Leonard

Un succes care merită să fie semnalat, este acela obținut de tenorul român N. Leonard, care a cântat timp de 70 reprezentații rolul principal din opereta Baiadera, pe scena teatrului parisian, Mogador.

Insușirile-i artistice necontestabile, maturitatea talentului său de seamă, vocea sa caldă și mlădioasă, jocul de scenă elegant și degajat, au impus dela început pe Leonard publicului francez, dându-i posibilitatea să-și facă în lumea artistică parisiană un nume, cu care s'ar putea făli orice bun artist francez și aceasta într'un timp destul de scurt.

Renumele de care Leonard se bucură la noi, nu s'a desmințit nici în străinătate și aici la Paris, a cunoscut el, timp de trei luni, marele succes și a fost zilnic aplaudat de un public pe cât de cunoscător, pe atât de pretențios.

Primirea ce i-s'a făcut, atât de lumea artistică și de presă cât și de marele public, sunt din cele mai entuziaste și încurajatoare și constitue răsplata foarte meritată, a unei munci continui și neobosite, căci nu trebuesc uitate dificultățile cu care este în totdeauna obligat să lupte, un artist care se încumetă să joace pe o scenă străină și într'o limbă străină.

Leonard a eșit triumfător din această încercare, pe care numai elemente cu totul distînse o pot face cu sorți de izbândă; constitue acest fapt, pe lângă succesul personal al artistului, o bună propagandă artistică românească la Paris, pe care cu multă bucurie, ne facem datoria de a o înregistra.

Nu este de altfel, prima dată, când Leonard cântă în fața unui public străin; francezii au avut prilejul să-l admire în anul trecut la Lyon și Marsilia.

Impresiile lui Leonard asupra succesului avut, asupra publicului și artiștilor francezi, alături de care a jucat sunt — ceeace este foarte legitim — satisfăcătoare. Satisfacție neasemuită care se traduce prin dorința de a face mai mult și mai bine; căci el este din familia acelor adevărați artiști, pentru care succesul prezentului, nu este decât un îndemn mai mult spre o muncă rodnică viitoare și pentru care încrederea în ei, nu este decât un stimulent puternic spre noui creațiuni.

Am întâlnit — îmi spune Leonard — o primire așa de caldă din partea publicului, am avut prilejul să trăiesc în timpul acestor trei luni, într'o atmosferă de colegialitate pentru care rămân recunoscător artiștilor cari au jucat alături de mine în Baiadera, încât trecerea mea prin Paris mi-a lăsat o amintire neștearsă.

Voi reveni în curând la Paris, pentru a creea la acelaș teatru, în toamnă, opereta Orlof, pe care o voi pune eu însumi în scenă, cu o montare din cele mai fastuoase.

Ar fi de dorit, ca acest fel de propagandă românească în străinătate, cu efecte așa de rcpezi și așa de însemnate, să se manifeste și în alte domenii de activitate cu aceeași putere și acelaș succes spre o mai bună cunoaștere a calităților noastre, în Apus.

Emil N. Pavelescu

Satul sfântului

La întrebarea pusă de părintele protopop Dr. E. Dăianu, în n-rul 154—155 din „Cultura Poporului" dacă ar afla cineva ceva în legătură cu satul „Sasu" din Țara Românească, în care s'a ivit acel sfânt Ieremia despre care pomenește o scriere italiană, deoarece în seminarul nostru din Dorohoi sunt elevi din toate ținuturile românești și — pe cât putem — îi îndemnăm să se îndeletnicească bucuroși cu astfel de cercetări locale — am ajuns cu acești elevi la încheierea că în Valea Sasului (cum se zice azi), de lângă Câmpulung, în jud. Muscel ar fi fost un sat „Sasu", acum dispărut, cam unde este azi satul Godeni.

Pe la Peștera Dâmbovicioarei, se putea trece ușor granița în Ardeal spre Alba-Iulia — precum arată veața sfântului românesc mai sus pomenit. S'ar și povesti câte ceva de către bătrânii din partea locului.

Ce bine ar fi să avem azi, scrise de câte un preot harnic ori dascăl, amintirile locurilor. Nu e prea târziu nici acum.

Econom D. Furtună

NOUL ALFABET ROMÂN

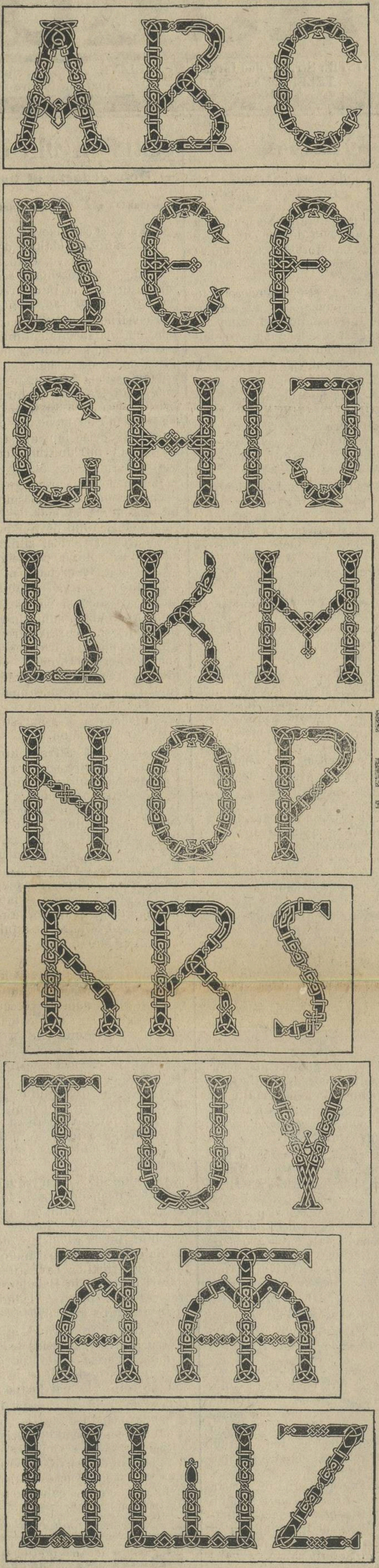

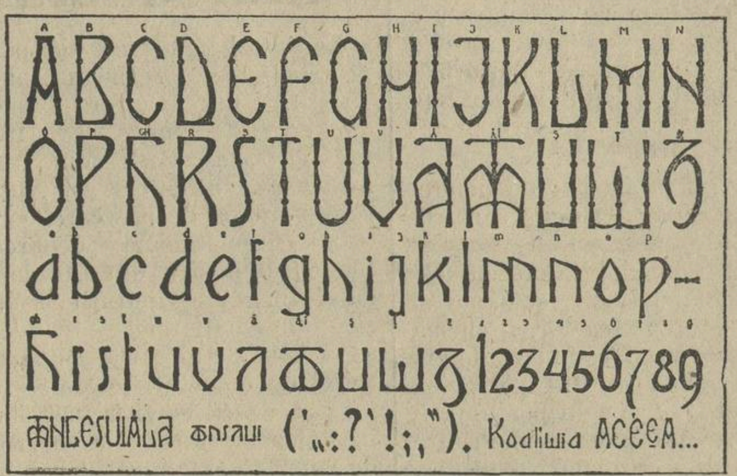

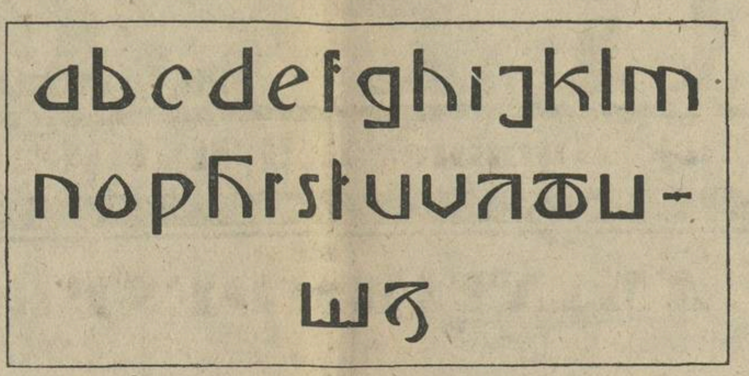

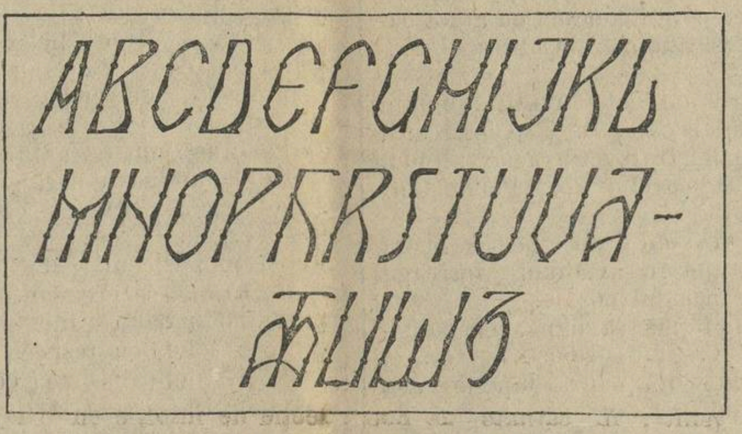

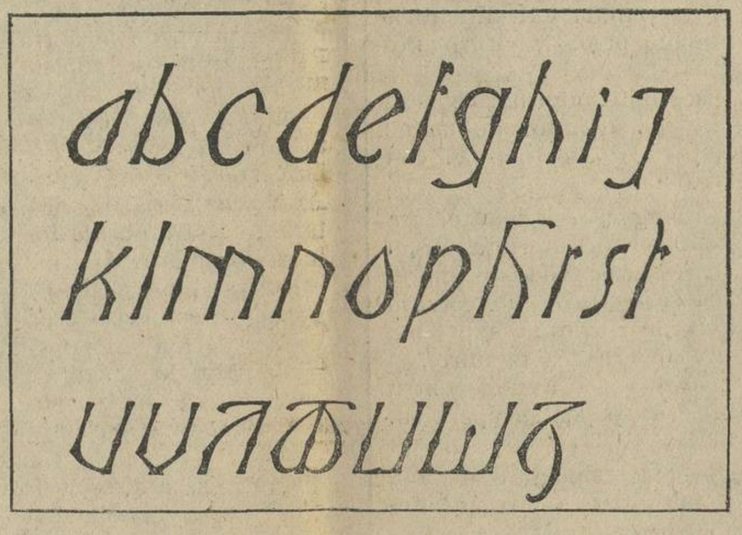

Onorată direcţie,

Am citit cu deosebită luare aminte în numerile 45, 46, 47 şi 49 din 1924 ale ziarului „Cultura Poporului" studiul d-lui A. Davila, relativ la un Alfabet românesc. Fiind, în toate punctele de vedere (afară de unul) de părerea autorului, m'am pus pe lucru şi am desenat alfabetul cerut, luând ca bază litera latină dar dându-i aparenţa literei chirilice, mai ales că am avut de inventat patru litere noui (care nu există în alfabetul latinesc (dar există în cel chirilic), anume literile ă, â, (din a sau i) ş şi ţ.

Nu sunt de părerea d-lui Davila când d-sa zice că nu trebuie o literă specială pentru a marca sunetul ţ deoarece acest sunet se poate marca prin ts sau tz.

Eu cred că trebuie o literă specială. Cred că sunetul ţ e altul, când e reprezentat prin ţ, şi altul când litera t e urmată de s sau z. De pildă, în numele proprii Davidson sau Bartson, altul e sunetul decât în numele Morţun. Rog pe d. Davila să nu oropsească litera mea specială şi să nu lipsească alfabetul românesc de o literă marcând sunetul ţ.

Vă trimit, onorată direcţie, desenurile mele de alfabet, în drepte, cursive şi compacte.

Am desenat şi un alfabet de litere ornate, prin care se începeau, în vremuri, capitolele unei cărţi. Am desenat, deasemenea, cu literele mele, pagina întâia a „Cântării României" precum şi un frontispiciu special. Chenarul cel vechi al d-lui arhitect Creţoiu, se potriveşte, ca stil, şi cu alfabetul d-sale şi cu al meu.

Primiţi vă rog, onor. direcţie, expresia deosebitei mele consideraţii.

Elev arhitect: Octav Mihălţianu
(din Com. Limba, Jud. Alba).

Am trimis d-lui A. Davila scrisoarea şi desenurile d-lui Mihălţianu şi d-nul Davila ne-a răspuns următoarele:

Onorată direcţie,

Mă grăbesc a proclama că sunt cu desăvârşire de părerea d-lui Mihălţianu. Din câte desenuri ale alfabetului mi-s'au adresat, desenurile d-lui Mihălţianu mi-se par cele mai frumoase şi mai apropiate de scopul urmărit.

Profit de aceasta împrejurare pentru a propune ca, în loc să se pună accentul tonic deasupra vocalei din silaba intonată, să se compună această vocală în tipografie, cu litera similară cursivă sau compactă, adică cu altă categorie de literă decât aceea cu care a fost compus textul.

Al d-voastră cu toată simpatia,

A. Davila

Sfinţii Părinţi dela Nicea

Dumineca a şaptea după Rusalii

Inainte de-a merge către patima cea de bună voie, Iisus a mai rostit o cuvântare în faţa sfinţilor săi apostoli, aducându-le aminte de toate învăţăturile pe cari el le-a vestit în lume şi îndemnându-i să se iubească unii pe alţii. Cuvântarea şi-a încheiat-o prin o rugăciune către Părintele ceresc, în care cere ca apostolii să păstreze unirea credinţei, şi, nu numai apostolii, ci toţi aceia cari vor crede într'ânsul.

Iisus ştia înainte, că vor veni vremi când între creştini îşi va face sălaş vrajba, şi astfel se va sparge turma oilor cuvântătoare, care el doria să fie necontenit condusă de duhul dragostei şi a păcii.

Aceasta s'a şi împlinit la 300 de ani după naşterea lui Hristos. S'a ivit un om, care a propovăduit o învăţătură neadevărată, învrăjbind pe creştini şi stricând unitatea bisericei. Acest om a fost Arie, preot din Alexandria Egiptului, care spunea, că Iisus Hristos nu este fiul lui Dumnezeu, născut din veci dela Tatăl, ci numai o făptură a Tatălui ceresc. S'au găsit mulţi oameni, cari au urmat învăţătura lui şi astfel, creştinătatea s'a împărţit în două partide: una a dreptcredincioşilor şi alta a arienilor.

Impăratul Constantin cel Mare, împreună cu dreptcredincioşii episcopi, văzând această sfâşiere a bisericei lui Hristos, a chemat pe episcopii din toată lumea la o adunare, care s'a ţinut în oraşul Nicea la anul 325 şi care se numeşte: cel dintâi sinod ecumenic, adică adunare a toată lumea.

La acest sinod au luat parte 318 episcopi, mai ales din părţile de răsărit ale împărăţiei romane, dar a venit şi episcopul Osie din Condora, un oraş în Spania, împreună cu alţi episcopi apuseni. A venit şi diaconul Atanasie din Alexandria, un om însufleţit ca un apostol, curagios ca un mucenic şi bun vestitor al cuvântului lui Dumnezeu. El spunea lui Arie, să nu întrebe: de ce omul, Iisus Hristos, este Dumnezeu adevărat, ci mai vârtos să se minuneze, că Iisus Hristos Dumnezeu fiind s'a făcut om. Fariseii vedeau minunile lui Iisus cele mai presus de fire şi totuşi se mirau, că el se numeşte pe sine Dumnezeu.

S'au cercetat sfintele scripturi, din cari, episcopii dreptcredincioşi s'au încredinţat că Iisus Hristos este cu adevărat Fiul lui Dumnezeu, născut din Tatăl mai înainte de veci.

In ziua arătării lui la râul Iordanului însuşi glasul Tatălui a mărturisit despre dânsul zicând: Acesta este Fiul meu cel iubit, întru carele bine am voit. Aceeaşi mărturisire a făcut-o Tatăl şi la muntele Tavorului, când Iisus şi-a schimbat faţa înaintea apostolilor săi.

Iisus deasemenea, a mărturisit despre sine că este Fiul lui Dumnezeu şi Dumnezeu adevărat. Adeseori a zis apostolilor: eu şi Tatăl una suntem! Trei sunt cari mărturisesc în ceruri, Tatăl, Fiul şi Sfântul Duh, şi aceşti trei una sunt. După înviere, când Iisus s'a arătat apostolului Toma, acesta a strigat: Domnul meu şi Dumnezeul meu! Dacă Iisus n'ar fi adevărat fiu al lui Dumnezeu n'ar fi lăsat pe Toma să-l mai numească astfel.

In chipul acesta episcopii dreptcredincioşi au statornicit dreapta credinţă. S'a alcătuit atunci şi partea cea dintâi a simbolului de credinţă, care până în zilele noastre se rosteşte în sfintele biserici. Apoi au mulţumit lui Dumnezeu că le-a luminat mintea ca să nu se depărteze de adevăr şi astfel, au încheiat sinodul, spre marea bucurie a tuturor creştinilor iubitori de adevăr.

Arie însă, îndemnat de diavolul, n'a voit să primească dreapta credinţă. El a rămas şi pe mai departe în rătăcirea lui, cercând să abată şi pe alţii dela învăţăturile Evangheliei. Vreme de câteva sute de ani creştinii s'au mai sfâşiat unii pe alţii, dar, încetul cu încetul învăţăturile lui Arie s'au stins, ca o dovadă că n'au fost dela Dumnezeu. Adevărul a biruit pe deplin asupra neadevărului.

Pomenirea acestui sfânt sinod dela Nicea se face în sfintele biserici Dumineca a şaptea după paşti. Intru această zi rugăm pe Dumnezeu să întărească şi credinţa noastră, ca niciodaă să nu ne lăsăm amăgiţi de aceia cari ne duc pe căi rătăcite. Sfântul Apostol Pavel, vorbind despre învăţătorii neadevărului ne îndeamnă să ne ferim de ei, căci ei sunt sfâşietorii trupului lui Iisus Hristos.

Să ne aducem aminte, fraţi creştini, că credinţa noastră nu este dela oameni, ci dela Dumnezeu, care din curată dragoste faţă de noi pe Fiul său cel unul născut l-a trimis în lume ca să ne înveţe şi lumineze. Cuvintele lui adevăr sunt, şi viaţă sunt. Să mulţumim lui Dumnezeu că ne-a învrednicit să ne naştem în dreapta credinţă, căci prin aceasta vom ajunge la mântuire.

In zilele noastre deasemenea sunt oameni rătăciţi, ca şi pe vremea lui Arie, cari cearcă să smulgă din sufletul nostru această dreaptă credinţă şi să ne depărteze de biserica cea adevărată a lui Isus Hristos. Să nu-i ascultăm, căci ei vreau să ne ducă la pierzare. Să ne aducem aminte, că adevărul nu poate fi decât unul singur, şi că Hristos a voit să fie păstorul unei singure turme. Credinţa noastră este cea vestită de apostoli, iar învăţăturile lor sunt născociri ale minţii omeneşti, întunecate prin diavolul. Şi să rugăm pe Dumnezeu, ca celor amăgiţi prin apostolii minciunii să le lumineze cărările vieţii, ca să cunoască adevărul, şi să se întoarcă în turma cea adevărată, ca astfel toţi, uniţi în dreapta şi mântuitoarea credinţă să preamărim pe Tatăl nostru carele este în ceruri.

Septimiu Popa

Economice

O CALE DE URMAT

Islazurile noastre comunale, aşa cum sunt astăzi, nu mai pot face faţă nevoilor şi bietele vite sunt nevoite să umble toată ziua de vară, cât e de mare, ca apoi seara să se întoarcă tot flămânde la locuinţele noastre.

Şi ce e mai rău, foarte puţini dintre noi le mai miluim seara cu ceva uruială sau un braţ de iarbă cosită. Fieacre ne gândim că puţina iarbă de pe cele câteva prăjini, e mult mai cuminte să o păstrăm pentru boi în primăvară când vom ieşi la plug, decât să o stricăm acum vara pentru vacă.

Şi cam aşa şi este!...

Dar atunci ce este de făcut? Să stăm cu mâinile încrucişate? O, nu, trebue să apucăm o cale şi iată care e cea mai bună. Să ne îndreptăm privirile către lucernă. Această plantă, datorită puterei ei hrănitoare, cum şi puterii de a-şi vârî rădăcinile până la mari adâncimi, dă fân mult şi în anii cei mai secetoşi; trăeşte mult, uneori ajunge până la 12 ani, şi poate să înlăture răul de care ne plângem.

Statul convins de folosinţa acestei plante încurajează cât mai mult cultura ei, şi a făcut legi speciale pentru comerţul seminţelor.

Acum ne rămâne nouă numai să luăm exemplu dela ceice au cultivat-o şi o cultivă încă.

Fiecare din noi să facem tot ce ne stă în putinţă să semănăm cel puţin 28 prăjini cu această plantă. Vom avea atunci trei coase pe vară şi vom avea cu ce milui bietele văcuşoare în timp de vară şi ne va rămânea încă şi pentru iarnă.

Primarii şi toţi fruntaşii satelor deasemeni au datoria de a face tot posibilul ca această plantă să ocupe o cât mai mare suprafaţă din islazurile comunale.

In felul acesta în loc să trimitem vitele pe câmp numai de a scăpa de grija lor de peste zi, ne-ar da mâna să cumpărăm câteva prăjini de lucernă pe care cosind-o o vom da-o vacii în grajd.

Aşa face de multă vreme în celelalte ţări, de exemplu Anglia, Franţa, etc., şi vitele lor sunt mult mai frumoase ca ale noastre.

E de datoria fiecăruia să încercăm şi vom vedea că treaba merge bine.

Nicolae Patrichi

Curăţirea butoaielor

Butoaiele, mai ales de vin, se curăţă cu fum de pucioasă. Trebuie însă să băgăm de seamă, ca să nu rămâie în butoi bucăţelele de pucioasă arsă.

Ca să nu se întâmple aşa ceva luăm o litruţă de tinichea legată de sus cu o sârmă şi aprindem pe urmă pucioasa, lăsând litruţa aninată de altă sârmă în butoi un oareşcare timp, până ce a intrat fumul în toate crăpăturile şi a omorît microbii stricăcioşi.

Borta de sus se înţelege o astupăm câtăva vreme să nu iasă fumul afară.

Se înţelege că nu avem voie să afumăm butoiul prea tare, căci altfel, vinul prinde izul pucioasei, dându-i un gust foarte neplăcut.

A. Voronca

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

ZECE MAI

Ardealul sărbătoreşte acum a opta oară, deschis şi pe faţă, ziua de zece Maiu. Au fost vremi, când Românii ardeleni sărbătoriau această măreaţă zi numai în sufletele lor, cu privirile îndreptate spre Carpaţii ce veacuri de-arândul despărţiau pe frate de frate. O sărbătoriau în credinţa, că zidul Carpaţilor se va nărui şi neamul românesc cel unul şi nedespărţit se va uni într'o singură ţară românească, una şi nedespărţită.

Ziua de zece Maiu ne aduce aminte de vitejia soldatului român sub zidurile Plevnei. Atunci, s'a scris cu sânge neatârnarea ţării în istoria neamului românesc. Iar la zece Maiu 1881 s'a încoronat cel dintâi rege al României. Ardealul a avut atunci prilej să-şi ridice privirile către steaua cea mândră a viitorului.

Cum noul stat român se întăria zi de zi, şi an de an, se întăreau şi nădejdile ardelenilor. Ardealul ştia, că mântuirea nu poate să-i vină decât dela un stat românesc puternic şi bine organizat. De-aceea, frumoasele serbări ale zilei de zece Maiu dela Bucureşti şi din toate oraşele şi satele României libere în sufletele ardelenilor aveau cel mai adânc răsunet.

De opt ani încoace nimic nu ne mai împiedică să nu sărbătorim măreaţa zi alături de toată suflarea românească. Să o sărbătorim cu aceeaş însufleţire şi nădejde în viitor. Să o sărbătorim cu gândul bun de-a munci neîncetat pentru clădirea temeliilor viitorului. Fiecare sărbătoare a zilei de zece Maiu să fie un nou început de muncă pentru întărirea unirii. Intregirea ţării s'a făcut cu sânge de viteji, întărirea ei să o facem noi, urmaşii vitejilor, cu sudorile muncii cinstite.

Astfel, vom dovedi că suntem vrednici de marii noştri înaintaşi, cari prin munca şi vitejia lor au pregătit măreaţa sărbătoare a zilelor de azi.

Viaţa românească din Viena

— **Dela redactorul nostru** —

Românii din Viena sunt grupaţi o parte în societatea românească cu parohie ort. rom. proprie, care de un an încoace se bucură de un preot definitiv, părintele Ioan Mitariu, parte „România Junâ", vechea societate academică a studenţilor români.

In ziua de 11 April a. cr., la Adunarea generală a parohiei române s'a ales următorul comitet

Preşedinte: Dr. Mariuş Sturza; v.-preşedinte: M. Milcoviciu; secretar: Prof. I. Mitariu; casier: A. Pârvulescu; controlor: Dr. E. Păunel; preş. com. rev.: Consul Dr. Nedelcu; membri în comitet: Arhitect Cesar Popoviciu, N. Procopovici, Dr. Moldovan, V. Oanea şi col. în r. Băieş.

Asemenea şi „România Junâ", şi-a ales la începutul lunei Martie următorul comitet:

Preşedinte: Aurel Precup, licenţiat în st. com.; v.-preşedinte: N. Crilovici, stud. merc.; secretar: Augustin Pap, stud. ing.; casier: Constantin Roiu, stud. ing.; bibliotecar: Filaret Azi Barbu, consv; controlor: Gheorghe Bungescu, stud. ing. agr.; econom: Virgil Pop, stud. ing.; comitetul literar s'a înfiinţat din nou, fiind ales de preşedinte: Filaret Azi Barbu, iar de membri: Constantin Sasu şi Gheorghe Dintean.

— Prima şedinţă literară s'a aranjat în 7 April a cr. deschisă fiind de preşedintele comitetului literar F. Barbu, care prin cuvinte simţite a arătat importanţa de azi a „României June" la Viena, dând cuvântul d-lui Emil Riegler, fostul preşedinte al com. lit. care a vorbit despre „Inceputul şi desvoltarea teatrului român."

— Invierea Domnului s'a celebrat la Capela română de preotul Ioan Mitariu, răspunsurile fiind date de un cor mixt, compus din 14 persoane, dirijat de d-l Filaret Barbu. Ministrul României d. Charles Mitilineu, a luat parte cu toţi funcţionarii superiori ai Legaţiunii Române, invitând după serviciul divin din noaptea învierii, delegaţii societăţilor române în saloanele Legaţiunii, la un ospăţ.

A doua şedinţă literară-artistică s'a dat la 16 Aprilie în sala verde „Cafe-Colonaden", la care a luat parte numeros public auditor. Programul a fost alcătuit din puncte artistice, executate în ordinea următoare:

Cântăreaţa Popovici—Ostheym, diferite liduri şi arii din Richard Strauss, şi Thomas.

Violoncelistul I. Popovici, bucăţi clasice.

Pianistul Constantin Roiu, dansuri româneşti de autorii bănăţeni: Tib. Brediceanu, Sabin V. Drăgoi şi Filaret Barbu.

Carol Neumann, tânărul tenor-liric a cântat liduri din Schubert.

Seara de convenire a fost foarte animată; d-l Milcovici a donat pentru fondul „Societăţii" 50. de silingi.

— In vederea sărbărei de 10 Mai se fac mari pregătiri, la care s'a obţinut până în prezent concursul tenorului Traian Grozavescu pentru un concert, dat în folosul „României June." — La 13 Mai, Ziua Eroilor se va sfinţi monumentul eroilor români, în Cimitirul central din Viena.

Gh. Dintean

Este imposibil să nu ştiţi D-voastră, **că ciorapi şi mănuşi mai ieftin** numai la firma

SIPOS

Calea Reg. Ferdinand No. 8. se pot cumpăra.

51—3—15

Din Capitala ţării

Dela redacţia noastră bucureşteană

Capitala, a fost săptămâna trecută foarte bogată în probleme culturale, politice şi sportive.

Astfel am avut prilejul să ascultăm pe ilustrul savant italian, profesorul Ettore Pas, care a căutat să ne evoace într'un ciclu de 6 conferinţe, trecutul şi zilele de glorie ale poporului roman. Punctul înnălţător al acestor conferinţe însă l'a atins în entusiasta d-sale conferinţă care a tratat despre „Politica lui Caesar, şi războaele civile până la bătălia dela Actium". Conferinţele au fost ascultate de un auditor numeros şi select.

D-l prof. Ettore Pas, a declarat ziarelor că pleacă din ţară cu cele mai bune impresii şi nici nu se aştepta de o aşa bună primire şi de atâtea frumuseţi naturale cu care Dumnezeu a dăruit îndeajuns România. Ne trebue însă numai puţină chibzuială, ca să ocupăm, de drept, locul de frunte ce-l meritâm.

— „Liga Culturală" vrând să intensifice propaganda culturală, pe care o desfăşoară cu atâta succes în decursul atâtor ani, a chemat la o consfătuire pe delegaţii cercurilor studenţeşti. A mai luat parte şi un număr destul de mare de cetăţeni cari au ţinut să răspundă acestei invitaţii de o necesitate atât de mare.

Cu acest prilej a vorbit secretarul general al „Ligei", distinsul nostru colaborator, d. avocat Traian G. Stoenescu, despre: „Propaganda religioasă a Ligei".

— Cercul cultural „Crângaşi" a ţinut Duminecă, o reuşită şezătoare. A conferenţiat d. general Ion Manolescu, preşedintele activ al „Caselor Naţionale", despre: „Rostul asociaţiilor culturale în ţara noastră." In sfârşit d-sa a dăruit 2000 de lei pentru clădirea unei scene a ateneului.

— Dumineca trecută, istoria sportului românesc a avut de înregistrat o pagină scrisă cu litere de aur. Pe terenul „Juventus" s'a jucat match-ul internaţional de football asociaţie între România—Bulgaria. Anul trecut acest match s'a jucat la Sofia şi au învins tot românii cu 4:2. Cu toate că nu au jucat cei mai buni jucători, totuş bulgarii au fost ruşinos înfrânţi cu rezultatul de 6:1 (3:0).

Arbitrajul d-lui Rolton a fost impecabil. S'au remarcat: Bartha, Ströck, Oţeleanu, Guga şi Kiss dela români şi Ivanoff cu goal-keapperul dela bulgari.

La Teniss s'a jucat turneul cupei Dawes între România şi Italia. Italienii au fost reprezentaţi prin Baronul Hubert de Montpurgo şi Clementi Serventi iar România prin Nicolae Mişu şi Aldfredo San-Galli. Italia a bătut România. Dealtminteri cei mai optimişti înclinau spre o victorie a Italiei, care posedă mânuitori ai rachetei cu mult mai versaţi decât ai noştri. Totuş jucătorii noştri, spre mirarea tuturor, le-au opus un joc dârz şi plin de avânt tineresc. Puţin noroc şi gata era să piardă Italia partida cu România. In special Nicolae Mişu, ne-a uimit cu uşurinţa cu care salva toate situaţiunile grele.

La aceste competiţiuni sportive, au asistat şi M.M. L.L. Regele Ferdinand, Regina Elisabeta, Regele George al Greciei şi A. S. R. Principesa Elena.

— La liceul „Spiru Haret" a început să se ţină, sub conducerea d-lui profesor D. Focşa, un ciclu de conferinţe, asupra „Cosmografiei".

Până acum s'au perindat pe la catedră următorii d-ni: Const. Noica, a conferenţiat despre „Teoriile Cosmogonice"; Radu S. Niculescu-Mislea, despre „Mişcările solare şi influenţele lor asupra pământului (calendare)", d-l Acterian Ars., un valoros tânăr a făcut cunoscută marea figură a lui „Gala Galileu."

Romis

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—98—17

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Stelnica (Ialomiţa)

In ziua de 25 Aprilie a avut loc la noi, soborul preoţesc al cercului „Feteşti". Au luat parte următorii preoţi ai cercului: Gh. Comana preşedinte, R. Nicolescu, G. Popescu, I. P. Nicola, Gh. Dumitrescu şi Dan Ionescu. Dimineaţa s'a oficat o slujbă bisericească, iar la sfârşit pr. D. Ionescu-Cegani, a ţinut o frumoasă predică, vorbind despre „Felurile păcatului" cu privire la slăbănogul din Evangheli.

După masă s'a citit rugăciuni pentru bolnavi iar la sfârşit pr. Gh. Popescu-Cocargea, a vorbit despre „Gravitatea păcatului şi urmările lui". In general spiritul poporului a început a lua calea bisericii.

D. I.

Din Craiova

In ziua de 22 Aprilie, la Teatrul Naţional, un public distins, compus în mare parte din intelectualii locali, era adunat în jurul d-lui Ion Dongorozi pentru a-i ura „bun venit", în calitate de nou director al Teatrului.

D-l Gr. Drăgoescu, fostul director al acestei instituţii, a făcut cunoscut celor de faţă activitatea depusă pentru înflorirea teatrului care la venirea d-sale se sbătea între viaţă şi moarte. Au mai vorbit d-nii: M. Demetrescu, membru în comitetul de lectură, tânerul visător Savin Constant., d. colonel Milcoveanu, actual prefect de Dolj şi Coco Demetrescu, în numele artiştilor.

La toate urările şi manifestările de simpatie, noul director, d. Ion Dongorozi, a răspuns, expunând şi d-sa programul foarte bogat ce şi-a propus a realiza, ca conducător al acestei instituţii, în viitoarea stagiune. Oraşul nostru i-ar datora o vie recunoştinţă dacă acest program atât de bogat şi variat l-ar înfăptui nu în întregime, ci numai în parte.

Noi cari suntem nedespărţiţi de teatru, lăsăm cortina în această primăvară cu speranţa ca la toamnă, când se va ridica iarăş, să vedem un orizont mai întins, mai clar şi un soare mai puternic la ale căror raze să ne încălzim cu toţii . . .

I. Popescu- Puţuri

Din Bordueşani (Ialomiţa)

Cercul cultural didactic „Bordueşani" a ţinut la 18 Aprilie şedinţă în comuna noastră.

Dimineaţa, întreg cercul a luat parte la serviciul divin, slujit de pr. Gh. Dumitrescu.

D-ra Vlad Vasilca, a ţinut o lecţie de intuiţie cu II-a.

La şedinţa intimă d-l H. Ionescu a vorbit subiectul teoretic „Învăţământul intuitiv". Conferinţa şi lecţia au fost studiate bine.

Şedinţa publică a fost deschisă de Coman Ionescu preşedinte, vorbind despre „Grădinile de zarzavat". Au urmat mai multe dialoguri, recitări şi piesa de teatru „Aparenţa înşeală".

Organizarea acestei serbări se datoreşte d-lui H. Ionescu, apostol neobosit în învăţământ.

D. I.

VIAŢA DIN BUCOVINA

Sâmbătă în 24 Aprilie s'a stins în Reşedinţa mitropolitană din Cernăuţi, împovărat de ani şi supt de o îndelungată boală, I. P. S.Sa Mitropolitul Vladimir de Repta. Doliul adânc al tuturor credincioşilor, ba chiar al întregii populaţii cernăuţene, fără deosebire de naţiune şi religie s'a manifestat în cea mai grandioasă înmormântare pe care au avut-o vreodată Cernăuţii.

Luni în 26 Aprilie osămintele mult regretatului defunct au fost transportate cu mare paradă din reşedinţa mitropolitană la Catedrală. La ieşirea convoiului din reşedinţă decanul Facultăţii de Teologie d-l Cotos şi studentul Tanasiciuc din societatea academică a teologilor „Academia Ortodoxă" şi-au luat în cuvinte duioase rămas bun dela acela care a fost odinioară un bun şi învăţat profesor al Facultăţii de Teologie. In dreptul Universităţii, d-l rector Cândea, înconjurat de profesorii universitari a evocat însufleţit anii de profesorat ai Mitropolitului Vladimir, ani liniştiţi, ani iubiţi, cari s'au dus, mai târziu făcând loc anilor de sbucium din timpul păstoriei Sale. Studentul Săndulescu a adus omagiile studenţimii, spiritului mare al dispărutului. In faţa templului evreesc, rabinul Mark a exprimat sentimentele de recunoştinţă ale populaţiei evreeşti aceluia, care de atâtea ori şi mai ales în timpul ocupaţiei ruseşti a fost scutul de apărare al ei. La primărie a vorbit d. primar Sbiera în numele oraşului Cernăuţi al cărui cetăţean de onoare a fost defuctul şi d. prof univ. V. Gheorghiu, preşedintele societăţii pentru cultura şi literatura poporului român din Bucovina. Ambii au relevat activitatea rodnică a Mitropolitului Vladimir în calitate de consilier comunal şi de membru al societăţii pentru cultură.

In faţa palatului administrativ al Fondului bisericesc, d. dir. gen. Mironovici, în cuvinte frumoase a descris lupta purtată de Inaltul chiriarh pentru revendicările drepte ale Fondului bisericesc.

Cortegiul a ajuns apoi la Catedrală unde a fost depus corpul neînsufleţit al defunctului până a doua zi.

Marţi la ora 2 a început ceremonia înmormântării, condusă de însuşi Prea Fericitul Patriarh Miron Cristea, asistat de I. P. S. S. Lor Mitropoliţii Nectarie şi Pimen şi de P. S. S. Lor episcopii Cosma-Petrovici şi Tit Simedrea. La sfârşitul serviciului Prea Fericitului Patriarh a rostit o pătrunzătoare cuvântare sfârşind cu citatul biblic: „Nu fiţi întristaţi că l-aţi perdut, ci bucuraţivă că l-aţi avut." Tot în catedrală a vorbit I. P. S. S. Sa Mitropolitul Nectarie, descriind în scurt numeroasele fapte bogate ale adormitului în Domnul. A mulţumit apoi M. S. Regelui pentru trimiterea unui reprezentant, Patriarhului, celorlalţi arhierei, ş. a. pentru graba cu care au venit să participe la trista ceremonie. Intr'un cortegiu impunător s'a pornit apoi spre cimitir. Aici cosciugul a fost depus în cripta arhiereilor din Bucovina şi apoi au urmat o mulţime de cuvântări, toate exprimând pe întrecute omagiul şi admiraţia cuvenită marelui arhiereu.

Astfel a vorbit d. Dori Popovici, ministrul Bucovinei, în numele guvernului, d. prof. univ. Nistor în numele Academiei Române şi al Adunării Eparhiale, păstorul Arz în numele comunităţii evanghelice din Cernăuţi, d. St. Brănişteanu, în numele ministerului de culte, d. prof. univ. Loichiţă în numele ardelenilor şi bănăţenilor, cari s'au adăpat dela isvorul nesecatei ştiinţe teologice din Cernăuţi, d. insp. şcolar Tomoiagă în numele şcolii, păr. protopresbiter Petriuc în numele Asociaţiei Clerului din Bucovina.

D.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Vine vara. Imbrăcaţi-vă cu haine uşoare de culoare deschisă. Lăsaţi gâtul gol, nu vă strângeţi mijlocul şi picioarele, purtaţi bretele elastice şi umblaţi cu capul cât mai mult descoperit.

2. Faceţi-vă încălţăminte după forma piciorului nu vă lăsaţi ademeniţi de modă, duşmanca sănătăţii.

3. Purtaţi părul scurt.

4. Feriţi-vă de umezeală.

5. Nu beţi apă rece când sunteţi asudaţi. Nici îngheţată să nu luaţi.

6. Spălaţi-vă de mai multe ori pe zi. Năduşeala şi praful închid porii pielei.

7. Băile de soare, despre care am să vă vorbesc cu deamănuntul încurând, fac mult bine sănătăţii.

8. Nu mâncaţi vara mâncăruri grele şi grase. Legumele şi fructele sunt cele mai bune.

9. Dormiţi cu fereastra deschisă şi aerisiţi-vă casa.

10. Nu fugiţi de soare. El e duşmanul neîmpăcat şi neînvins al morţii.

Cu orice prilej, acei cari vă doare înfrângerea presei româneşti, arătaţi la prietini, la toţi, că în Ardeal sunt:

Două cotidiane româneşti înghiţite de **29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voştri aţi zidit şcoli de milioane, ziditi şi un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăştie duhul şe aspiraţiunile noastre curat naţionale.

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimile politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului". O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

MAJESTATEA Sa Regele Ferdinand, luând parte la doliul mitropoliei bucovinene, a binevoit a-i trimite I. P. Sf. Sale Mitropolit Nectarie următoarea telegramă:

„Adânc întristat de moartea mitropolitului Vladimir exprim din toată inima clerului şi poporului bucovinean sentimentele mele de mare părere de rău de pierderea fostului lor Arhipăstor şi conducător. Vom păstra defunctului cea mai pioasă amintire.

Ferdinand

ALEGERILE COMUNALE pentru cameră se var face la 25 Maiu, a. c., pentru senat la 28 Maiu, a. c. Senatorii camerelor de comerţ, de agricultură precum şi cei ai Universităţilor se vor alege le 30 Maiu, iar cei ai consiliilor comunale şi judeţene la 10 Iunie 1926. Noul parlament se va întruni la 25 Iunie a. c. Ultimul termen valabil pentru depunerea candidaturilor este: Pentru cameră: 14 Maiu, pentru senat 17 Maiu, pentru colegiile camerelor 19 Maiu, pentru cel al consiliilor comunale 29 Maiu, ora 6 seara. Toate candidaturile se depun pentru fiecare judeţ la preşedintele biroului electoral judeţean.

TEATRUL Naţional din Cluj, a fost invitat de cetăţenii din Peroşani (Ardeal), ca să deie în acea localitate — unde e un centru industrial plin de muncitori — zece reprezentaţii.

Zilele acstea trupa Teatrului Naţional va pleca pentru a împrăştia razele binefăcătoare ale culturii.

E un semn faptul acesta, că Ardealul, în adevăr, are nevoie de înfiinţarea Teatrului de Vest, care să facă parte din Teatrul Maţional din Cluj.

CU părere de rău primim vestea că „Neamul Românesc" însufleţit cu jertfă şi condus de d. N. Iorga, va apare de acum înainte săptămânal. Un cotidian mai puţin lasă un loc dureros în publicistica săracă românească, faţă de anumita presă. Sperăm că vor veni vremuri mai bune când d. Iorga, va putea din nou să scoată „Neamul Românesc" zilnic.

FOSTUL guvern hotărîse ca România să ia parte la Expoziţia Internaţională dela Filadelfia (America) şi a acordat un credit de 25 de milioane. Dar afară de aceasta mai trebue încă 11 milioane de lei. Consiliul de miniştri a renunţat să mai ia parte ţara noastră la expoziţie.

LA începutul acestei luni, păr. Corneliu Grumăzescu, misionarul Eparhiei Dunării-de-jos, a ţinut o conferinţă la Regimentul 11 Siret din Galaţi, vorbind despre „Creştinismul şi războiul"; tot la acel regiment a conferenţiat şi păr. Ştefan. Cheorpec, prof. şi sub-director al seminarului, vorbind despre „Bolşevism."

IN ziua de 17 Iunie, a. c., va avea loc o mare serbare la Năsăud, cu prilejul desvelirei monumentului nemuritorului poet. Gh. Coşbuc.

PĂRINTELE Ştef. Vasilescu, paroh în Lieşti (Tutova) a fost numit protoereu în jud. Tutova, Sf. sa este licenţiat în teologie şi în drept.

ESTE în Japonia o credinţă deşartă, care spune că fetele născute în anul „hinoe-uma", care se repetşte tot la 61 de ani, vor fi nefericite în căsătorie. Astfel se explică, cum anul acesta fetele mari născute în acel an s'au omorît, ori dacă nu, apoi s'au hotărît să nu se mai mărite. Nu mai puţin de 300 de fete şi-au pus capăt vieţii din această pricină.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuşi

Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

LA Iaşi şi-au găsit moartea doi aviatori. Cu un avion „Poetz", zbura pilotul sergent Alex. Stoica, având ca pasager pe slt. Marcinschi. Pe când avionul se afla deasupra comunei Holboca, s'a prăbuşit la pământ, aducând ca jertfe doi tineri aviatori.

Dumnezeu să-i ierte.

CONCENTRĂRILE în anul acesta vor începe la 30 Mai. Prima serie a acestor concentrări — pentru ofiţeri şi trupa din rezervă — va dura dela 30 Mai până la 26 Iunie.

IN comuna Biia, jud. Târnava-mică, soţia d-lui învăţător dir. Iuliu Todoran, a dat naştere la trei feciori gemeni: Horea, Cloşca şi Crişan. Copiii sunt sănătoşi dimpreună cu mama lor. După cum suntem informaţi naşi vor fi d. O. Goga, ministru de Interne, d. Oct. Prie şi Dr. M. Căluţiu, prefect de Cluj, cu doamenele d-lor.

Rugăm pe d. ministru al Sănătăţii Publice să se intereseze de soarta mamei şi a copiilor, căci ar fi un păcat ca din lipsă de mijloace să se zdruncine sănătatea acestei românce.

IN ÎNTREAGA ţară sunt 8966 sate. După ţinuturi aceste sate se împărţesc în chipul următor: Basarabia are 1751 sate, Transilvania cu Banatul, Crişana şi Maramureş are 4122 sate. Bucovina are 336 sate, vechiul Regat are 2768 sate.

NUMĂRUL total al românilor în America nu se cunoaşte. Se crede, că se ridică la 200 mii. Gazeta „America" din Cleveland e de părere că ar fi bine să se facă o numărătoare a acestor români şi să se tipărească o carte, în care să fie însemnate adresele lor. Cunoscându-se numărul şi adresele românilor americani se va putea lucra cu mai mult folos pentru luminarea lor.

IN seceta aceasta de reviste bune, la Turnu-Severin, de patru ani apare revista serioasă şi de frunte: „Datina", sub conducerea d-lui M. Guşiţă. Indemnăm pe cititorii noştri să dea tot spirijinul unei publicaţiuni literare, care face cinste scrisului românesc.

PENTRU două acţiuni se varsă suma întreagă; dela acestea în sus se depune 30 la sută din acţiunile subscrise, primul vărsământ.

Când se trimit banii la banca „Albina" trebue să se specifice că sunt pentru societatea pe acţiuni „Cultura Poporului".

In acelaş timp se va face cunoscut de către acţionari şi administraţiei „Cultura Poporului" câte acţiuni au subscris şi ce sumă au vărsat.

UN inginer din Câmpina a arătat că dela anul 1857, de când s'a produs primul vagon de petrol în România, s'au produs cu totul trei milioane de vagoane de petrol. Dacă toate aceste vagoane s'ar lega de un tren, acesta ar fi de 28 de mii de kilometri de lung.

UN foc a nimict în flacările sale opt case din com. Epureni, jud. Iaşi, lăsând mai multe familii pe drumuri.

Flacările au isbucnit dintr'o odae în care se aflau un bătrân şi doi copii. Toţi aceştia au ars de vii.

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului" sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina" din Cluj.

IN ziua de 25 Aprilie, în sala liceului „Gr. Ghica V. V." din Dorohoi, a conferenţiat d. prof. univ. O. Tafrali, despre „Arta moldovenească veche."

NU de multă vreme, la Copenhaga, a fost înmormântată regina-mamă a Danemarcei, o femeie mult iubită de poporul acelei ţări. Sicriul răposatei regine a fost însoţit de regii Danemarcei, Suediei şi Norvegiei şi de toţi locuitorii oraşului Copenhaga.

IN oraşul Petrograd (Rusia) s'a găsit o icoană preţioasă a Macii Domnului. Icoana este din veacul al 18-lea şi este împodobită cu 118 pietre nestimate. Valoarea lor se urcă la 10 milioane de lei.

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

UN îmblânzitor de crocodil a făcut rămăşag, că va face un drum de 300 kilometri în Marea Mediterană pe spinarea unui crocodil. Călătoria a făcut-o noaptea, câştigând rămăşagul. Se spune că acel crocodil are două mii de ani.

CERŞETORII din Londra s'au întovărăşit într'o societate. Preşedintele ei a plecat prin toate oraşele mari ale lumii, ca să îndemne pretutindeni societăţile de cerşetori să formeze una, care să cuprindă pe toţi cerşetorii din Europa şi America. Iack Wrawn, căci aşa îl chiamă, a fost întâi student în drept, apoi din motive pe cari nu le-a spus, a ajuns cerşetor. El spune că toţi copiii cerşetorilor trebue să ajungă oameni, cari să muncească, aşa că pe viitor să nu mai fie cerşetori.

VIAȚA DIN ARDEAL

Plâng Munții Apuseni

Scrisoare deschisă către d-l Emil Dandea comisar guvernial pentru Munții Apuseni

Munții Apuseni se pregătesc de îngropare. Văile adânci vor să prohodească ultima rămășiță — umbrele — marilor viteji moți, a căror faimă a înspăimântat dușmanii seculari de eri și i-a silit să-și plece capul încoronat — Impăratul — în acest cuib de șoimi, cerând ertare și pace.

Se schimbă ceva în adâncul sufletului Munților Apuseni.

Azi cine încearcă să se înfigă mai adânc în munți și rotește privirea în jur, înțelege cu înfiorare ceace se petrece în structura sufletului Munților Apuseni. Umbrele fugare ale marilor înaintași se strecoară umilite și flămânde, femei încovoiate de suspinul vieții amare, copii palizi, timizi, tăcuți purtând pecetea nenorocirei, iasă în drum, în coastă, cu ochii înholbați, așteptând mântuirea.

Iți înghiață sufletul înaintea acestei tragedii. Doar scârțăitul carelor cari duc la vale bogăția moțului — bradul în jos spre Dunăre și spre Pusta Ungară te trezește din înfrigurare. Se duce bradul — prietinul nedespărțit al moțului — și fiecare lovitură de secure taie adânc în sufletul lui secătuit de vlagă.

In locul codrului răsare piatra, în locul pârâului cristalin se năruie pământul ca și sufletul moțului distrus pentru vecie.

Sifilisul, tuberculoza în sfântă alianță cu dușmanii codrilor au pornit o luptă crâncenă de extirpare și ce nu poate dărâma puterea lor, dărâmă alcoolul. Trupul otrăvit al moțului se stinge! Iar ca nimic să nu mai rămână din sufletul curat al moților se înfig în munți pe nisimțite pocăiții, baptiștii și alte secte nemiloase cu rânjetul hidos pe buze, distrugând și sufletul nenorocitului moț, năruind pe veci o parte din neamul și sufletul nostru.

Moțul în desperarea nimicirei caută alt Dumnezeu să i-se închine, părăsind credința în care iau trăit strămoșii. Alte altare se ridică, la cari va arde focul alimentat de ura seculară a dușmanului, nu de dragostea învierii și-a frăției.

Se împlinește tragedia: în Munții Apuseni!

In fața urgiei blestemate, urzită cu dibăcie diavolească din partea celor cari au interesul să piară cetatea vestică a țării — trebue să tresare toată suflarea românească.

Neamul închegat să grăbească cu sfințenia recunoștinței a aduce daruri acestui popor jertfit și sărăcit pe altarul întregirei neamului.

Nu lăsați să piară moțul! Săriți toți în ajutorul lui, încălziți-i sufletul înfrigurat de desnădejde, asigurați-i pâinea, dați-i codrul, fără de care e vitreg moțul. Faceți să se înalțe iarăși codrul falnic pe coastele azi stârpite și mâine secătuite. Faceți să răsune iarăși buciumul, de astădată de bucurie și frăție. Faceți să răsune iarăși glasuri cucernice de preoți la altarele sfințite cu scump sângele martirilor voștri, trecuți prin foc și sabie la veșnicie, în apărarea aceluiaș altar, pe care azi trebue să-l părăsească, huiduiți de lumea înebunită.

Faceți să dispară otrava alcoolului și a boalelor din trupul moțului, asigurând desvoltarea neștirbită a capitalului uman reprezentat de moți. Faceți să aibă acces nelimitat moțul la țară, pentru a coloniza surplusul populațiunei munților. Decongestionați munții, căci azi o suprapopulație străbate codrii, scormonind pământul, pentru fărămitura de pâine.

Din Fântânele până în Muntele Găina, dela Vașcău la Dealul Ursului, să răsune glas de bucurie al învierii și mântuirei. Ampoiul să nu mai plângă. Albacul, Scărișoara, Vidrele să nu-și mai poarte în pribegie suspinuri, Câmpenii să tresalte iarăși de fiorii mântuirei și mărirei, Roșia și Abrudul să răsune iarăși de bătaia șteampurilor în luptă cu bogăția, steanurilor de piatră.

Să fie odată viață mulțumită, liniștită în munții frământați de jale! Doar Gura Ursului să mai povestească, cu mormanele din preajmă-i, de urgia vremurilor trecute. Sângele vărsat în pripă de mânia secular l'a spălat de mult Ampoiul — fugarul munților de aur — și tot aceste valuri au dus și duc durerea acelora, cari și-au aflat și vor afla sfârșitul în preajma fericirei.

Ascultați deci freamătul pădurii moțului, jeluită și îngenunchiată, înțelegeți că în freamătul ei e dreptul de viață a moțului, este glasul tânguitor de strigare după ajutor. Săriți din toate unghiurile țării și ajutați frații ajunși în desperare.

Azi când hora mare s'a încins între hotare, nu lăsați moții să stea săraci, umili, înfrigurați la o parte, întindeți brațul și faceți ca și ei să tresalte în fericirea și căldura horei mari și sfinte.

Dați-i codru, în umbra căruia să-și odihnească în tihnă amarul zilelor trecute, în freamătul căruia să-și încălzească sufletul, cu tainele ce-i povestește din zile mari, cu oameni mari, viteji, întregi. Lăsați ca singur să-și cânte doina arzătoare, neturburat de glasuri străine — în codrul lui, care i-a ocrotit strămoșii. Moțul regenerat, reînsănătoșit va priveghia cu sfințenie de mucenic, cu ochiul ațintit în zare, cu brațul pururea gata a prinde arma, apărând pământul udat cu lacrimi și scăldat în sângele strămoșilor săi.

Să treacă visul groaznic!

In loc de lacrimi de durere, lacrimile bucuriei să îmbujoreze mâine fețele înveselite ale vlăstarilor de moți, iar în bisericile strămoșești să răsune iarăși slavă pentru Ceruri, din gurile unui popor, scăpat de grea urgie și dela moarte.

Cine altul poate înțelege mai bine jeluirea codrului, dacă nu tu, ai cărui moși-strămoși dorm subt glia adumbrită de codrul pângărit. Tu, care ai crescut la umbra visului lui Iancu și care ai sorbit credința în mântuirea neamului la Țebea, când îngenunchia norodul în fața mormântului, încă proaspăt al marelui erou. Tu al cărui suflet este adânc înfipt în dragostea acestor munți scumpi tuturor românilor adevărați, poți mai bine să mulțumești spiritele agitate, dând prin ajutorul guvernului care ți-a trimis liniștea de mult dorită și așteptată. Noi cari cunoaștem munții, în special noi medicii, cari vedem trista stare sanitară, boalele, cari rod la temelia acestui neam, venim cu dragoste de frate să dăm tributul nostru pentru tămăduire. Să ne punem deci pe lucru, până nu va suna ceasul. Toată suflarea românească te va urmări și ajuta în această operă de asanare.

Dumnezeu să-ți ajute.

Dr. Dominic Stanca

Din Oradea-Mare

In ziua de 18 Aprilie 1926 subsecția culturală „Astra“ din Oradea compusă din o parte de elevi ai clasei VI a liceului „E. Gojdu“ în frunte cu energicul și neobositul domn Neș, directorul liceului cu d-na, păr. N. Lăzărescu secretarul secției, medicul Dimitrie G., Gusti Chirila cu d-na, au plecat în com. Tilecuș și Borșa cu frumoasa intenție de a indemna pe oameni să se lumineze. Și după'ce au poposit puțin la cucernicul părinte din com. Tilecuș, au pornit în comuna vecină Borșa unde a fost o producție teatrală la care au vorbit d. director și d. secretar al „Astrei“ din Oradia și păr. N. Lăzărescu. Dupăce au venit dela Borșa au început în Tilecuș aceeaș producție teatrală.

Aici d. Neș a vorbit despre însemnătatea învățăturii.

D-l medic a vorbit, dând sfaturi cum să ne păstrăm sănătatea, iar d. secretar al „Astrei“, a îndemnat pe oameni să fie credincioși. La urmă a luat cuvântul d. Gusti Chirila primnotar public la Oradea, fiul cucerniculul părinte din Tilecuș.

La urmă subsecția a ales un președinte, un secretar, cărora li-s'a predat 49 volume foarte interesante, luând ființă pe lângă biblioteca „Cele trei Crișuri“ și mica bibliotecă înființată de despărțământul Astrei din Oradea. *I. Gh. O.*

Din Tinca (Bihor)

In ziua de 19 Aprilie, s'a ținut la noi adunarea asociațiunei învățătorilor, „Subsecția Tinca,“ pentru conferința de primăvară.

Au fost de față d-l sub-revizor, V. Tenca, precum și întreg corpul didactic, ce aparține secției noastre. După un tedeum, a urmat cuvântul președintelui d-l Ștefan Radu Greceanu.

Au mai vorbit V. Tenca, arătând însemnătatea și scopul conferințelor învățătorești, atât în trecut cât și în prezent, d-l înv. C. Vasilcoiu, despre „Curentul școalei active“.

Gore I. Olteanu
învățător

Domnule director,

De șapte luni de când sunt abonat la neprețuitul ziar „Cultura Poporului“, o zi pe săptămână, ziua când primesc aceasta scumpă foae, un suflu de gânduri bune și încredere în viitorul neamului nostru îmi răcorește sufletul, înăbușit de feluritele vești aduse de ziarele politice de toată ziua.

Pilda pleiadei de oameni cu inimile tinere și pline de un idealism sănătos ce și-au pus sufletul și inteligența în slujba „Culturei Poporului“, m'a îndemnat să năzuesc și eu cu slabele-mi puteri a folosi cu ce voi putea, pe calea tiparului, poporului nostru drag.

In scopul acesta, vă rog să binevoiți a mă considera și pe mine printre ceice aderă la mișcarea culturală ce ați întreprins, rugându-vă să primiți deosebita mea stimă.

Ioan Gr. Stan-Câmpeanu
directorul școalei primare Nr. 1. Com. Ghirdoveni — Prahova

Dela redacția noastră

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

DOUA ACȚIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acțiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acțiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

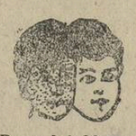

Impotriva: **Pistruilor, Bubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85.

Impotriva **sudoarei** și **mirosului** neplăcut dela mâini, **picioare, subsuori,** etc întrebuințați **„Persudor“** preparat științific. Flac. lei 65 — 2 flacoane lei 125.

Impotriva **părului supărător** la **Femeie** sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Întrebuințați praful englezesc **„Radium“, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă.** Cutia lei 85— 2 cutii lei 160.

Impotriva *căderei părului,* mătreței, *insectelor din cap* (păduchi), etc. întrebuințați săpunul în praf cu *Gudron* medicinal *Capi ar* (Le Miracle). Pachetul lei 20. — Trimite 3 pachete contra lei 60.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

IOAN KISS
Atelier de compactorie (Legătorie de cărți)
CLUJ, Str. Samoil Micu No. 2
(Colț Strada Memorandului)
Execută totfelul de lucrări de compactorie. Lucrări din piele. Mape pentru scris. Cărți de comerț. Cutii pentru comerț. Comenzi din provincie face punctuos - - - - -
LUCRURI PRECISE!
PREȚURI REDUSE!
25—2—1

Alexandru Taub
Magazin de mode pentru domni. Cel mai eftin isvor de cumpărare în mantale cauciucate. Mare asortiment în albituri
Cluj. Str. N. Iorga 2.

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—2

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

Restaurantul și Bufetul CENTRAL
complect restaurat s'a deschis din nou și stă la dispoziția onoratului public.
Rugăm sprijinul publicului românesc.
Cu toată stima
Iuliu și Bela Szila
Piața Unirii Cluj
41—26—26

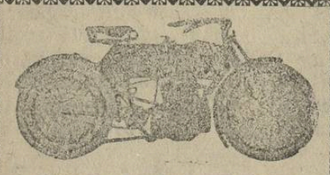

Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No 2.

S'a deschis
PANTOFĂRIA Studenților Creștini
în Str. Gh. Barițiu (edificiul nou al orașului) unde se servește tot felul de încălțăminte cu cele mai reduse prețuri și se execută tot felul de reparații în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge
Petre Gherasim
pantofar de lux

Pălării de domni
din postav și paie
curăță, calcă vopsește, formează și reînoiază
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

„SIMPLON“
RESTAURANT NOU
Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.
Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă și ieftine, PRÂNZIȘOARE 6 LEI PORȚIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“
Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă
Nr. 52—26—6 *ANTON JUDOVITS.*

Consume!
Eftine și bune
BIDINELE
ȘI PERII
NUMAI LA FIRMA VECHE:
Iuliu Müller
CLUJ, STR. NIC. IORGA 14.
Cu ramburs:
12 buc. bidinele No. 1 — Lei 350
12 „ „ No. 2. — Lei 450

Mai bine va ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltueli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

	Suma din urmă Lei 144.700
D-l inginer Lucaciu, București	***5 acț. Lei 1100***
	Total Lei 145.800

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-59-20

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Prăvălia de semințe
Arpad Déri
Cluj, Str. Regina Maria No. 10
Recomandă totfelul de semințe de legume, flori și de agricultură, selecționate, curate și cu încolțire sigură — din Germania și Olanda.
In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură
Catalog cu prețuri se va trimite la cerere gratuit
No. 96 perm.

Subscrieți acțiuni la „Cultura Poporului“

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat
23—12—3

NOVOTNY

TIMIȘOARA

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

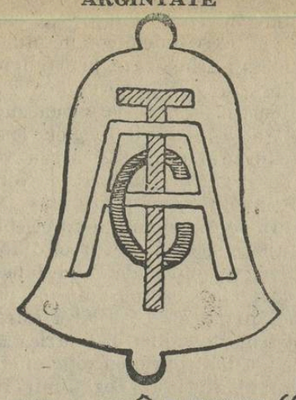

„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, onduleză și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

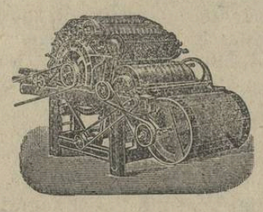

Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢA | REDACŢIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | Cluj, Duminecă, 16 Mai 1926 | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL V. Numărul 161. Apare Duminecă

Inv. "Astra" Societatea Culturale Sibiu.

Milă... pentru fraţii noştri înstrăinaţi

Nu poate fi privelişte mai jalnică decât aceia pe care ne-o oferă unii dintre compatrioţii noştri, care, fie mânaţi de dezgust, fie momiţi de agenţi criminali, fie siliţi de sărăcie îşi părăsesc căminul, întemeiat poate de neamuri, pentru a căuta aiurea mai multă dreptate şi mai ales, o mai bună stare materială. Nu ştii ce să faci: să te minunezi sau să te îngrozeşti? Ne lăudăm în orice moment că avem o ţară „bogată", în care năpădesc cu îngăduirea autorităţilor noastre atâţia străini ca să câştige o pâine mai bună — şi uneori să-şi facă palate —, iar plugari de-ai noştri, chinuiţi de foame, părăsesc cu lacrămi în ochi meleagurile străbune ca să'şi câştige traiul peste mări şi ţări.

E într'adevăr ruşinos şi nespus de dureros! Ceice urmăresc ziarele au putut constata cu adâncă amărăciune că sute — poate mii — de gospodari români, rătăcesc ca nişte umbre înfometate pe străzile oraşelor din Brazilia, trezind mila băştinaşilor şi revolta ziariştilor de acolo, cari ei înşişi se indignează de tratamentul neomenos la cari aceşti oameni au fost supuşi, şi se miră că autorităţile noastre nu iau nici o măsură de a repatria pe aceşti nefericiţi cari acolo, s'au convins încă odată de adevărul zicalei: „Fie pâinea cât de rea, tot mai bună e'n ţara mea".

Avem destui concetăţeni, cari nu ne iubesc prea mult. Avem deci tot interesul ca să păstrăm ca o comoară, şi să sporim pe cât cu putinţă materialul de semeni pur românesc, pentruca să fim mereu în o necontestată majoritate în acest Stat românesc. Dar ne cuprinde disperarea când vedem nepăsarea cu care tratează această chestiune autorităţile noastre, cari îngăduie exportarea de elemente româneşti, lăsând să se scurgă în loc atâţia intruşi problematici.

Oare trebue să colaborăm singuri la sinuciderea noastră? Aceată ţară mănoasă care hrăneşte aşa de bine — slavă Domnului — atâtea sute de *mii* de străini pripăşiţi în chip colegial pe plaiurile noastre abia acum după războiu, nu putea oare să sature şi pe acele câteva mii de ţărani români, cari acum rătăcesc flămânzi prin Brazilia şi alte părţi? Oare nu s'a găsit nimeni să-i lumineze din vreme pe aceşti oameni asupra pasului ce aveau să-l facă? Nu s'a găsit nimeni să le întindă o mână de ajutor ca să le dea putinţa să rămână la vetrele lor, să lucreze mai departe gospodăriile pe care rânduri şi rânduri de străbuni le-au sfinţit cu munca lor cinstită şi modestă?

Nu s'a găsit nimeni să închidă din vreme pe acei negustori de sclavi albi cari ne pustiesc satele şi ne compromit numele în atâtea ţări?

Iţi vine să te cutremuri când afli că în Siberia mai vegetează, trataţi în chipul cel mai vitreg, încă 14 mii de români, printre cari se află atâţia ofiţeri şi un general. Un Stat, care se cinsteşte, şi care ştie să-şi cinstească şi fiii săi, se interesează energic de soarta fecăruia din cetăţenii săi. Oare autorităţilor noastre nu le plesnesc obrajii de ruşine, când ziarele din Buenos Aires se indignează de mizeria şi părăsirea în care sunt lăsaţi compatrioţi de-ai noştri?

Domnilor în drept, treziţi-vă până nu va fi prea târziu, până nu vi se va striga că aţi vândut pe fraţi de-ai voştri, precum Iosif a fost vândut de fraţii săi. Mai mult interes, mai multă... milă pentru concetăţeni de-ai voştri, de-ai noştri.

Mentor

UNDE SĂ JOACE HORA?

D-l Ilie Păsculescu scria în „Dumineca Poporului", despre locul cel mai potrivit unde să se facă horile în zilele de sărbătoare, spunând că decât la crâşmă, tineretul ar putea juca în faţa şcoalei sau în alt loc, unde să n'audă strigătele şi sudălmile chefliilor, unde ei n'ar putea fi ispitiţi la băutură.

In adevăr, ţinerea horelor în curtea sau în preajma cârciumei, prilejeşte tineretul să vadă tot soiul de pilde urîte, s'audă fel ş fel de vorbe — şi cum răul prinde mai uşor decât frumosul — tinerii sunt ispitiţi, beau şi ei la rând cu părinţii sau cu rudele, vin în atingere cu beţivanii satului, se apucă de chef, de scandaluri şi de alte fapte urîte, fapte ce isvorăsc din cauza beţiei.

La Paşti, la Rusalii, şi la toate sărbătorile mari, sătenii noştri se strâng la crâşmă. Işi aduc deacasă de-ale mâncării şi se aşează la aşa numitele „refenele", — adică stau la masă, mănâncă, beau — mai ales beau — şi ascultă cum le cântă lăutarii. In mijlocul curţii — sau când crâşma are vad la drum, în şosea — tineretul se prinde în horă.

Asta n'ar fi nimic, dar partea cea urîtă începe de când ceice au luat cam mult „la măsea" se amestecă în joc, unde încurcă hora şi cu limba împletecită, dau ordine lăutarilor ca să cânte ce voiesc ei. Din această cauză se întâmplă foarte adesea certuri, bătăi, ba uneori chiar crime. Şi astfel, sărbătorile mari, în loc să fie prilejuri de bucurii mari, de veselie, de fapte creştineşti şi de curăţire sufletească, devin dimpotrivă prilejuri de fapte urâte, necreştineşti şi chiar de nenorociri.

Aceasta nu însemnează însă să nu ne mai veselim la zile mari. Să ne veselim, să ne bucurăm, dar nu să le necinstim prin faptele noastre. La ieşirea dela biserică să nu ne mai abatem din cale când ne este crâşma 'n drum, iar horele să le facem acolo, unde tineretul este pus la adăpostul pildelor rele.

Am avut prilejul ca vacanţa Paştelor s'o petrec în Maramureş. In prima zi de Paşti am ieşit să mă plimb puţin pe uliţile satului în care locuiam. Crâşmele, toate evreeşti, 6—7 la număr pentru un sat, de 600 suflete — erau pline de săteni. Ceice n'aveau loc înlăuntru stau lungiţi pe lângă garduri şi beau de-avalma: bărbaţi, femei copii... Când am ajuns însă în curtea bisericii mi-s'a umplut sufletul de bucurie. Tinertul — băeţi şi fete în haine de sărbătoare — era strâns aci. Lungiţi pe iarbă, tinerii vorbeau, râdeau, glumeau...

A doua zi, am făcut o preumblare şi prin comunele apropiate ale vecinei noastre Cehoslovacia ajungând până la Jassina. Pretutindeni crâşmele erau închise. Pela porţile caselor, pâlcuri, pâlcuri stau de vorbă sătenii, iar hora juca — într'un loc unde tineretul nostru nu prea mai calcă — în curtea bisericii! Acest lucru m'a minunat cu adevărat. Flăcăi cu mintene cărămizii şi cu pălării verzi, fete cu un fel de căciuliţe în culoarea lânii săine pe cap şi cu fote vărgate, jucau liniştit în horă ori stau pe sub umbrare.

In preajma sfântului locaş, gândurile le vor fi fost curate, strigăturile glumeţe, dar nu de ocară, cum se întâmplă prea adesea pe la noi. Cei rău nărăviţi şi beţivii n'aveau ce căuta în curtea bisericii. Astfel tineretul era pus la adăpostul pildelor rele şi însăşi el — din respect pentru sfântul locaş — era împiedicat dela necuviinţe ori dela gânduri urîte.

E bine să împrumutăm dela alţii obiceiurile lor frumoase, mai ales în ceeace priveşte tineretul, nădejdea zilelor de mâine. Dacă noi, rândul de oameni de azi, suntem aşa cum suntem, trebuie să purtăm toată grija de sufletele acelora cari mâine ne vor lua locul.

Aşa dar locul cel mai potrivit pentru petrecerea tineretului trebuie să fie în apropierea altarului, şcoalei sau undeva retras, pe iarbă verde.

C. N. Dărvărescu, înv.

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului"

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului" se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina" din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

Mobilizarea elementului românesc la industrie şi comerţ

Principiul de organizare al oficiilor judeţene de propagandă şi plasare al ucenicilor

In atenţia Ministerului Muncii

Neamul nostru îşi va putea câştiga viitorul şi independenţa economică numai atunci când în desvoltarea industriei şi comerţului va sta în raport şi la un nivel egal cu celelalte popoare. Oraşele şi satele noastre vor fi ale noastre numai atunci, când poporul român trezit din somnul letargiei şi al indiferentismului va căuta să exploateze şi să lucreze singur izvoarele de bogăţii nesecate ale ţării.

Industria şi comrţul la noi trebue să progreseze zi cu zi pe lângă toată criza vremelnică şi concurenţa ţărilor vecine, căci nici o ţară nu dispune de atâtea bogăţii naturale ca ţara noastră. Pădurile ce acoperă munţii falnici ai Carpaţilor au cele mai bune lemne de lucrat, vastele bogăţii în minerale ce le ascund munţii noştri, gazurile metane, petrolul şi alte comori parcă sunt date de Dumnezeu ca o recompensă pentru multele suferinţe ce le-a îndurat neamul românesc. Toate aceste ne sunt destule chezăşii de a privi cu un optimism desvoltarea industrială şi comercială şi de a ne baza pe un viitor mai strălucit.

Şi totuşi par'că noi ne lipsim de aceste daruri, stăm şi ne frământăm politiceşte şi privim cum străinii ne iau mura din gură. Cum ne exploatează toate bunurile pământeşti spre a le lucra dincolo de hotare ca mai apoi să le importeze din nou şi a le vinde pe bani scumpi.

Poporul nostru stă în espectativă şi modest cum este, se mărgineşte şi azi de a fi tolerant până la prostie şi de a fi slugă vecinică străinului. Bucurându-se de cele două-trei jugere de pământ date de reforma agrară, românul, se crede satisfăcut ca după moarte va ferici pe cei trei patru feciori ţinuţi pe lângă dânsul, lăsându-le traista de lucru şi vezi Doamne moşia de a o împărţi.

Moţii, maramureşenii, fraţii din ţinutul Sălajului, Hunedoarei şi Bihorului sunt şi azi compătimiţi şi priviţi ca cerşitorii ţării pe lângă toate că, câştigându-şi libertatea sperau într'un viitor mai strălucit, care să le şteargă din amintire odiosul trecut: „Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă 'n poartă".

Mă întreb: s'a luat iniţiativa de a salva din sărăcie şi mizerie spuzele de copii ale acestor ţinuturi căutând a-i îndruma la industrii şi comerţ, spre a-i face stăpânii aurului şi bogăţiilor ce le ascund munţii lor?

Dar nu numai ţinuturile susnumite, dar în toate satele româneşti sunt contingente imense de băeţi săraci, cari crescând cum au crescut şi părinţii lor, vor fi nevoiţi din cauza sărăciei, să meargă în slujbe ca simpli servitori şi ca servitori şi oameni săraci să rămână toată viaţa lor, profitând de ei numai capitaliştii; dar dacă ei ar intra la meserie şi comerţ ar eşi calfe fiind bine plătiţi şi după un timp de 4—5 ani ar putea profesa serios meseria sau negoţul, devenind oameni inteligenţi, cu vază socială şi cu bunăstare materială.

Pentru aceştia îmi ridic glasul şi caut să apelez la intelectualitatea noastră: până când vor fi ţinuţi în sărăcie şi mizerie?

N'ar fi bine de a se înrola acest tineret la industrie şi comerţ? Oare nici după opt ani de libertate nu privim ca cea mai vitală problemă acapararea industriei şi a comerţului pe seama elementului românesc?

Spre ajungerea acestui scop oraşele ardelene şi bănăţene au organizat cămine de ucenici, înrolând băeţii dela sate la industrie şi comerţ. Căminele sunt pline, dar numărul lor departe este de scopul ce-l urmărim. Până la o ocaziune mai prielnică financiară continuarea organizării căminelor stagnează, dar şi până atunci am putea plasa mulţi băeţi prin o organizaţiune nouă, pe care o recomand în atenţiunea Ministerului Muncii.

Căminele de ucenici sunt zilnic asediate de maeştrii şi comercianţii din judeţe, cerând mereu ucenici. Se simte o criză mare de ucenici. Oare nu ne putem folosi de ocaziunea aceasta? Ministerul Muncii să organizeze în fiecare sediu de judeţ Oficiul de propagandă şi de plasare al ucenicilor. Şefii acestor oficii să facă propagandă prin comunele mai nevoiaşe româneşti, ţinând prelegeri şi arătând cu argumente folosul mare ce-l aduce industria şi comerţul. Va căuta să înlesnească elementul românesc de prin sate ca să facă excursii prin oraşe, să cunoască viaţa şi câştigul dela oraş, meseriile, traiul meseriaşilor faţă cu al populaţiei rurale. Va face cunoscut tuturor meseriaşilor din centrele industriale şi comerciale de a se aproviziona cu ucenici dela Oficiul judeţan.

Elevii recrutaţi de către şefii Oficiilor de propagandă, de învăţători şi preoţi al căror sprijin trebue cerut, vor fi aduşi la Oficiul judeţan de plasare, şi dupăce vor fi povăţuiţi cu sfaturi şi îndrumări necesare se vor plasa la maeştrii din localitate şi provincie sau îi va trimite la alte Oficii de plasare judeţene, unde se simte nevoia de ucenici. Şefii oficiilor vor cere tot la trei luni elevii la maeştrii acasă, vor lega contractele cu patronii, se vor interesa de progresul lor de muncă, cum şi de tratamentul băeţilor. Intre oficiul de plasare şi elevii plasaţi să fie un schimb de corespondenţă. In fiecare centru, unde sunt plasaţi astfel de băeţi, primăria să fie obligată de a patrona interesele elevilor, înlocuind pe părinţii acestora.

In felul acesta vom putea plasa sute şi mii de elevi, căci maeştrii din provincie zilnic ne cer băeţi şi industria şi comerţul la noi chiar şi în sate sunt bine desvoltate. Am împărtăşit această ideie şi societăţii „Meseriaşul" din Timişoara, care deja plasează cu succes atât în centru cât şi în provincie, îngrijind de aceşti elevi şi prin delegaţii societăţii, leagă contractele, îi cercetează, dându-le îndrumări părinteşti.

Ministerul Muncii să înfiinţeze mai multe burse în urma propunerii directorilor de cămine şi a şefilor oficiilor de plasare judeţene, ca elevii cei mai buni să fie trimişi în străinătate spre a se specializa şi întorcându-se aceştia acasă, prin credite, să li-se dea capitaluri necesare pentru a-şi putea începe meseriile.

Ideia porneşte dela oamenii mici, cei mari în folosul naţiunii să o adopte, iar Ministerul Muncii să o aplice.

Ştefan Vulpe

directorul Căminului de ucenici No. 1 şi Căminul calfelor

Pentru domnul ministru al şcoalelor

Prin legea din 1924, s'a înfiinţat prin impunere în fiecare comună unde au fost cel puţin 15 analfabeţi, şcoală aşa zisă de adulţi.

In anul înfiinţării au mers cum a mers şcoalele de bine de rău, toţi au căutat să-şi facă datoria, înţelegând desigur scopul măreţ, de a contribui la înălţarea neamului românesc. In acest an şcolar 1925—26, învăţătorii pricepând în mod riguros prescripţiunile legii şcolare şi mai presus de aceasta scopul de a ridica masele populare, a căutat ca să se străduiască din răsputeri a ajunge la un rezultat cu totul mulţumitor.

Ar fi ceva prea mult ca să se ceară învăţătorului ca aceste cursuri să le facă benevole, deaceia şi legiuitorul se vede că a observat aceasta şi a pus în lege ca acest supliment de cursuri să fie plătite.

Se constată însă, cu multă durere, mai ales azi, când învăţăorul se zbate între viaţa şi moarte cu scumpetea enormă a zilei şi nu arareori cu lipsa chiar a pâinei de toate zilele, ca pe lunile Noemvrie şi Decemvrie 1925, n'a primit nici-un ban. Nu mai vorbim de anul în curs, căci de el nu se pomeneşte ca şi când n'ar fi existat nimic.

Cerem dar d-lui ministru să ia în considerare acest fapt şi să ordone organelor în drept să-şi achite plata ce i-se cuvine învăţătorilor pentru cursurile de adulţi de anul trecut şi anul în curs.

Pentru acest gest mulţumim respectos şi salutăm cu recunoştinţă pe făcătorul de bine.

Nic. Dumitrache, înv.

Statistice interesante

Evoluţia criminalităţii în România

Numărul din urmă (2) din Buletinul Statistic al României — publicat de direcţiunea generală a statisticei din ministerul industriei şi al comerţului — ne aduce între altele contribuţiuni de o valoare deosebită în domenii ce interesează în cel mai mult grad economia naţională, şi o dare de seamă relativă la evoluţiunea criminalităţii în vechiul regat şi în Basarabia, în cursul perioadei 1919—1923, semnată de directorul general al statisticei judiciare d. Dr. Eugen Decusară, unul dintre cei mai sârguincioşi penalişti specializaţi în această direcţiune.

Oricât de incompletă — căci nu se ocupă decât de crimele pedepsite la juraţi, lăsând deoparte pe cele judecate de instanţele militare (deasemenea nu cuprinde crimele ai căror autori au rămas nedescoperiţi şi nici pe acelea în curs de restricţie şi judecată), — statistica d-lui Decusară este totuşi o operă de reală însemnătate, atât prin documentarea riguroasă dovedită cât şi prin sistematizarea ştiinţifică şi de amănunt ce a adoptat. Prin aceste însuşiri, lucrarea d-sale se face indispensabilă legiuitorului penal viitor şi se impune, ca punct de repert pentru orice legi şi regulamente penitenciare, poliţieneşti ş. a. ce s'ar creia.

*

Prima tabelă statistică fixează sporul criminalităţii în România (cu Basarabia) din anii 1919, 1920, 1921, 1922 şi 1923 — faţă de 1914.

In recenzia de faţă, voi înlătura datele Basarabiei spre a înfăţişa numai pe acelea ale vechiului regat, cari se poartă asupra unei populaţii constante relativ.

In 1914, — s'au deferit juraţilor 662 crime (cu 1079 de acuzaţi; dintre cari au fost condamnaţi 456 (procent: 42 la sută) şi achitaţi, alcoolişti, etc. restul. — In 1919: 935 crime) cu 940 acuzaţi). 404 condamnaţi (44 la sută), — în 1920: 1596 crime (cu 1567 acuzaţi), 538 condamnaţi (35 la sută — la cari se adaugă 20 la sută amnestiaţi); — în 1921: 1249 crime (cu 2274 acuzaţi), 997 condamnaţi (45 le sută—la cari se adaugă 8 la sută amnestiaţi); în 1922: 1346 crime cu 2243 acuzaţi, 960 condamnaţi 45 la sută, la care se adaugă 13 la sută amnestiaţi, iar în 1923:1232 crime (cu 1743 acuzaţi), 807 condamnaţi (42 la sută — la cari se adaugă 3 la sută amnestiaţi.

Reiese din această tabelă:1) numărul afacerilor criminale a sporit din 1914 în 1923, dela 662 la 1232, înregistrând astfel un procent de 100 la sută; 2) numărul acuzaţilor a sporit, în aceşti ani, dela 1079 la 1743, înregistrând astfel o creştere de 60 la sută — ceeace dovedeşte că recidiva ia proporţii îngrijorătoare, 3) numărul condamnaţilor a trecut dela 456 la 807, adică un spor de 86 la sută, ceeace afirmă o înăsprire a penalităţii, pe care n'a influenţat-o mult nici decretele de amnestie ce s'au acordat între timp.

Sub raportul indicelui criminalităţii, România se aşează în fruntea ţărilor comparate, marcând 17 crime la 100 mii locuitori, pe când Franţa are indicele 7, Portugalia 6, Olanda 6, Belgia 5 etc.

Tabela 2 — cuprinde statistica criminalităţii în România, după natura faptei (crime de înaltă trădare, crime contra persoanelor şi contra proprietăţii etc.)

Se vădeşte o creştere a numărului celor acuzaţi de crime contra persoanelor — şi e explicată prin sporirea pruncuciderilor (din 1914 până în 1923, cu aproape 50 la sută), avorturilor cu 250 la sută şi a omorurilor (cu 50 la sută).

Tabela 3 — repartizează crimele comise în anii 1919-1923 (comparativ cu 1914) pe provincii şi în raport cu cifra populaţiilor. E sugestiv: In Moldova numărul crimelor se înfăţişează în o creştere de 120 la sută şi cu un indice de criminalitate sporit dela 11 la 24 (adică dublu) pentru suta de mii de locuitori. In Muntenia creşterea e de 66 la sută, cu indicele sporit dela 7 la 12 pentru suta de mii de locuitori. In Oltenia creşterea e de 26 la sută, cu indicele crescut doar dela 9 la 12. In Dobrogea creşterea e maximă — 270 la sută, iar indicele prezintă un salt dela 5 la 15 crime de fiecare sută de mii de locutori.

Explicaţia acestui fenomen stă în faptul nestabilităţii populaţiei bulgare, care organizată în bande şi sub pretextul iredentismului se dedă la permanente jafuri şi acte de banditism asupra populaţiei locale.

Se observă dintr'odată, că tâlhăriile sunt mai frecvente la câmpie decât la munte şi — în schimb, — că populaţia muntenească aduce criminalităţei jertfă mai considerabilă decât aceea a câmpiei.

Deasemenea că, avorturile se manifestă pe o scară progresivă la câmpie.

Explicaţia poate stă şi în faptul influenţei apropierii oraşului.

Tabelul 5 — numără crimele de drept comun după districtele în cari s'au comis.

După numărul anual, trista ierarchie e în frunte cu jud. Chişinău (urmează apoi: Bacău, Dorohoi, Vlaşca, Ilfov, Fălciu, Teleorman, Brăila, Dolj, Mehedinţi, Covurlui, etc., iar după indicele la suta de mii de români, stă în frunte jud. Dorohoi. Urmează apoi Fălciu, Vaslui, Durostor, Vâlcea, Suceava, Brăila etc.)

Tabelul 6 — e dintre cele mai importante — fixează condamnările juraţilor după naţionalitatea, sexul, vrâsta şi pedeapsa acuzaţilor.

Concluzii: numărul condamnaţilor români a sporit cu 15 la sută, (dela 361 la 631 din 1918 în 1923,) pe când numărul condamnaţilor străini a sporit cu 417 la sută (de la 176 la 417); celibatarii criminali s'au înmulţit cu o proporţie de 67 la sută, iar al celor căsătoriţi, cu 168 la sută; în privinţa nivelului intelectual, criminalitatea marchează un spor dela 193 la 429 (între 1919 şi 1923) pentru cei cu ştiinţă de carte şi un spor de 210 la 378 (87 la sută) pentru analfabeţi.

Insfârşit, după profesiuni, criminalii sunt împărţiţi astfel: agricultori spor de 128 la sută; comercianţi 57 la sută; meseriaşi şi funcţionari, staţionar; profesionişti (între cari sunt încadrate, în general, străinii) 890 la sută.

E de observat că, în compensaţie cu 1914, numărul agricultorilor condamnaţi a scăzut cu 10 la sută; explicabil prin faptul încetărei recrudescenţei seculare din viaţa muncitorilor de pământ prin realizarea reformei agrare.

Statistica înregistrează o simţitoare îmbunătăţire în mersul instrucţiunei criminale şi îngăduie indicaţia necesităţei accelerării instrucţiei şi grabnicei reprimări a infracţiunilor comise — ca cea mai utilă operă de realizat în legislaţia noastră penală.

Lucrarea d-lui Decusară se îmbie cu o serie de concluziuni, judicioase şi interesante şi cu câteva tabele sinoptice privitoare la criminalitatea din Basarabia.

*

Nu stărui asupra utilităţei şi importanţei acestei opere. Din citirea relaţiilor şi spicuirilor noastre de mai sus, fiecare şi-a putut face o părere despre valoarea lucrării.

Ceeace ne îngăduim să semnalăm aci, este îndatorirea ce o au penaliştii, juriştii, magistraţii noştri, directorii de penitenciare şi de aresturi, legiuitorii, într'un cuvânt toţi aceia cari priveghează la făurirea şi aplicarea legilor ţării, ca să aibă în fiece clipă, în vedere semnificaţia adâncă a datelor acestei statistice şi direcţiunile noui de activitate pe cari le proiectează concluziile trase din aceste tabeluri.

Dealtfel „Darea de seamă" a d-lui Decusară a fost înaintată, pe cale de raport d-lui ministru al justiţiei şi nu ne îndoim că d-sa îi va da întrebuinţarea indicată.

Ion I. Nedelescu, avocat

Două cotidiane politice româneşti nimicite de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conştiinţa împăcată în faţa acestui dezastru al presei româneşti? Nu simţim remuşcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înfiinţarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acţiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina" din Cluj.

In chipul limbilor de foc

Dumineca Rusaliilor

După înălţarea lui Iisus la cer, apostolii s'au întors în Ierusalim cu bucurie mare, ca să aştepte împlinirea făgăduinţei celui cu trupul înălţat la cer. Că le-a făgăduit să nu-i lase orfani, ci să le trimită mângâitor, care să-i întărească în credinţă. Vreme de zece zile ei erau pururea în biserică, lăudând şi binecuvântând pe Dumnezeu. In toată ziua se adunau la casa unde se făcuse cina cea din urmă, şi împreună cu alţi ucenici ai Domnului, cu maică-sa şi cu sfintele femei frângeau pânea, vorbind împreună despre cel înviat cu mărire. Şi-au adus aminte, că numărul lor era doisprezece, iar acum au rămas numai unsprezece, prin vânzarea lui Iuda. Drept-aceea, rugându-se lui Dumnezeu, în locul lui Iuda au ales apostol pe Matia, ca astfel, să se plinească numărul rânduit de Iisus Hristos.

Iar în ziua cea de-a cincizecea erau adunaţi toţi într'o casă, înălţând rugăciuni ferbinţi către Tatăl ceresc. In vreme-ce se rugau, în casă s'a făcut deodată suflare ca de vânt ce vine repede, cu toate că ferestrile şi uşile casei erau închise. Iar pe capetele celor doisprezece apostoli s'au lăsat limbi ca de foc, aşa încât capetele lor străluciau în lumina măririi. Sfântul Duh, care altădată s'a coborît în chip de porumb, acum s'a coborît în chipul limbilor de foc. Darul de sus a venit peste apostoli, ca astfel să se împlinească făgăduinţa ce Iisus le-o făcuse înainte de înălţarea sa la cer.

Toţi s'au simţit atunci ca ridicaţi de pe acest pământ, o neaşteptată schimbare făcuse în toată fiinţa lor. Din cer au primit şi darul să grăiască în toate limbile omeneşti, cunoscute pe atunci.

Fiind sărbătoarea Rusaliilor, la Ierusalim se adunaseră o mulţime de oameni din toate părţile, din Iudeea, Samaria şi Galileea, din Grecia şi Italia şi cu un cuvânt, din toate părţile împărăţiei romane. Auzind despre cele întâmplate la casa unde erau apostolii, mulţime de oameni s'au adunat în jurul casei. Atunci apostolii au vorbit cu ei, cu fiecare în limba lui, încât toţi se mirau foarte. Unii ziceau că apostolii sunt beţi, plini de must.

Atunci s'a ridicat Petru, cel dintâi între apostoli, şi a rostit o cuvântare însufleţită, arătând mulţimei că apostolii nu sunt beţi, ci, acum s'a pogorît peste ei Sfântul Duh, cum au proorocit proorocii de demult şi cum însuşi Iisus le făgăduise. Le-a vorbit apoi despre Iisus Hristos, dovedindu-le că el a fost trimis dela Tatăl, că el a învăţat pe oameni adevărul, iar mai marii Jidovilor l-au dat pe el spre moarte, răstignindu-l pe lemnul crucii. Dumnezeu încă l-a înviat pe el cu mărire. Acest Iisus, după ce patruzeci de zile a mai stat pe pământ, arătându-se apostolilor şi dându-le cele din urmă învăţături, Iisus s'a înălţat la cer, întru mărirea Tatălui ceresc, ca de-acolo din cer să cârmuiască lumea. Şi iarăşi va să vină cu mărire, ca să judece pe toţi oamenii şi să întemeieze împărăţia cea fără de sfârşit.

Astfel, şi în multe chipuri vorbind Petru, mulţimea ascultătorilor s'a cutremurat. Indreptându-se către apostoli, i-au întrebat: Bărbaţi fraţi, spuneţi-ne ce să facem? Petru le-a răspuns: Pocăiţi-vă, adică, părăsiţi-vă păcatele, şi să se boteze fiecare din voi întru numele lui Iisus Hristos! Şi în aceeaşi zi, după cum ne mărturisesc faptele apostolilor, s'au botezat ca la trei mii de oameni, alăturându-se la ceialalţi ucenici ai lui Iisus.

Această minunată întâmplare o sărbătorim noi astăzi, fraţi creştini, în ziua luminatei sărbători a Rusaliilor. Pe de-o parte, e sărbătoarea Sfântului Duh, care şi-a revărsat darurile sale asupra apostolilor şi prin ei asupra tuturor acelora cari cred în numele lui Iisus, iar pe de altă parte e sărbătoarea începutului bisericei lui Hristos.

In ziua arătării Domnului la râul Iordanului, Sfântul Duh s'a arătat în chip de porumb, căci porumbul este semnul curăţeniei, iar Iisus Hristos a rânduit botezul ca să curăţească păcatele omeneşti. In ziua aceasta a Rusaliilor s'a arătat în chipul limbilor de foc, căci focul luminează, încălzeşte şi arde.

Sfântul Duh este a treia persoană a Sfintei Treimi, Dumnezeu adevărat, împreună cu Tatăl şi cu Fiul. El din veci dela Tatăl prin Fiul purcede, sfinţind pe oameni, vărsând în sufletele lor harul lui Dumnezeu şi pregătindu-le astfel calea mântuirii.

In ziua de Rusalii s'a arătat în chipul limbilor de foc, pentrucă a luminat minţile apostolilor. De această luminare şi noi avem adeseori trebuinţă, căci şi noi, adeseori iubim mai vârtos întunericul decât lumina. Să nu uităm aşadar, în această minunată zi a Rusaliilor a ruga pe Dumnezeu, ca să lumineze mintea noastră, alungând dintr'ânsa întunericul necunoştinţei, ca să cunoaştem binele şi astfel, să putem ocoli răul.

Sfântul Duh a încălzit inimile apostolilor, ca să iubească pe Iisus Hristos şi adevărul pe care el l-a vestit lumii. După pogorîrea Sfântului Duh, în toate lucrările lor apostolii au fost conduşi de căldura dragostei faţă de Dumnezeu şi de oameni. Din curată dragoste pentru mântuirea oamenilor ei au cutrierat lumea, înfruntând toate primejdiile, iar pentru dragostea lui Iisus Hristos au suferit moarte mucenicească. Această căldură a dragostei să străbată necontenit şi inimile noastre. Incălziţi de dragostea lui Iisus Hristos, să-l urmăm pe cărările acestei vieţi, bine ştiind că vom ajunge la adevărata şi veşnica viaţă.

Focul sfântului Duh a ars din sufletele apostolilor orice frică, orice lipsă de curaj şi orice urmă a răutăţii. Incepând cu ziua de Rusalii ei au predicat pe Hristos în faţa lumii întregi, atât prin cuvânt, cât şi mai ales prin fapte. Focul sfântului Duh să ardă şi din sufletele noastre frica şi lipsa de curaj, ca şi noi să mărturisim dreapta noastră credinţă în toate împrejurările vieţii.

Să ardă răutatea şi fărădelegea, ca în locul lor să-şi facă sălaş harul lui Dumnezeu.

Sfântul Duh, care s'a pogorît în sufletele sfinţilor apostoli, să se pogoare şi în sufletele noastre, ca astfel, trăind pe acest pământ, pururea să petrecem cu Dumnezeu.

Cei trei mii de creştini cari s'au botezat în ziua de Rusalii sunt simburele bisericei lui Iisus Hristos.

Numărul lor s'a înmulţit încă în vremea apostolilor, iar sămânţa adevărului învăţăturii lui Hristos s'a răspândit în toate părţile lumii. In zilele nastre, dela răsărit până la apus, în toate părţile pământului se aduce Domnului jertfă curată, înplinindu-se astfel cuvintele proorocilor de demult.

Biserica lui Hristos stăpâneşte dela o margine până la alta a pământului. Suntem şi noi, fraţi creştini, mădulari ai acestei sfinte biserici.

Cu botezul lui Hristos noi toţi ne-am botezat şi în numele lui toţi nădăjduim. Sfântul Duh, pogorîndu-se în sufletele noastre, aşezându-se între noi şi curăţindu-ne de toată spurcăciunea, să întărească şi alipirea noastră către sfânta biserică a Domnului Iisus Hristos, ca nimic să nu ne depărteze de această corabie a mântuiri.

Septimiu Popa

Amintiri despre P. Cerna

II

In poezia „Floare şi Genune“, Cerna analizează sufletul omenesc, lovit de îndoială, îl compară cu o floare, il arată mai slab decât floarea, care e simbolul gingăşiei şi fragilităţii, şi termină cerând floarei să dea sufletului omenesc tăria şi puterea ei de rezistenţă, spre a-şi da rodul său pe pământ, după cum floarea reuşeşte să dea vieţei, toată graţia şi frumuseţea ei:

Citez câteva strofe pe sărite:

Alături de genuni răsai, o floare,
Şi pari a fericirilor icoană...
Ce mână te-a sădit încrezătoare
Pe margini de prăpastie duşmană?

Ca un răspuns al lumei pământeşti,
La zâmbetul de stele al tăriei,
Tu te ridici din lumea vijeliei,
Priveşti văzduhul, cerul – şi 'nfloreşti...

Aş vrea să mă avânt în lumi senine,
Dar ţelul este sus şi drumul greu;
Ce mult aş vrea să te răpesc cu mine
Să te sădesc adânc în pieptul meu.

Dă-mi tu un cer spre care să privesc,
Când de asupra inimei plăpânde
Ai suferinţei vulturi se rotesc;
Şi 'ncrezător în ziua care vine,
Din orice lacrimă mi-aşi face o stea
A-şi înflori, a-şi străluci ca tine.
A-şi fi însuşi norocul, floarea mea!

Indată după această intervenţie a lui T. Maiorescu — toate criticele — recunoscându-şi zădărnicia — în cetează.

Cerna continuă să publice, şi fiecare poezie a sa e un prilej de isbândă şi de consacrare definitivă.

Işi ia şi licenţa în filosofie, în mod strălucit: „magna cum laudae“; dar suferinţa crâncenă, din primul an şi poate şi emoţiile adânci din anii următori, nu trecură „fără urme“ peste dânsul. Slăbise mult. Maiorescu se îngrijeşte de aproape de el: cheamă medici să-l examineze şi-l trimete pe contul oamenilor de gust, ce formau atunci Societatea „Junimea“ (şi care continua a se întâlni în Bucureşti, în casele lui P. Carp, T. Maiorescu, N. Filipescu, S. Mehedinţi etc., ocupându-se pe lângă politică şi cu literatura adevărată) la Câmpina, apoi la Sinaia, în Sanatoriu, în vre-o două veri consecutive şi Cerna îşi revine fizieceşte şi pare îndreptat cu totul.

Işi publică versurile în volum — un singur volum — pe care Academia Română îl premiază cu premiul de 5000 lei, ceeace pe atunci însemna foarte mult.

Tot prin stăruinţa lui T. Maiorescu e trimes în Germania, la Heidelberg, unde urmează filosofia.

Işi ia doctoratul în Estetică şi Filosofie — cu o teză — care a fost mult apreciată în toată Germania.

Imediat după luarea doctoratului, pe când se pregătea să se reîntoarcă în ţară — unde-l aştepta o catedră universitară — cade bolnav de pneumonie.

Această boală, grefată pe vechia sa afecţiune pulmunară, i-a fost fatală. In câteva zile moare, iar corpul său i-a fost adus în ţară, tot prin stăruinţa lui T. Maiorescu, P. Carp, Take Ionescu, Delavrancea etc., şi e înmormântat la cimitirul Belu.

Sicriul în care zăcea corpul neînsufleţit al poetului plecat aşa de-jos, pentru a străbate cu lupte şi suferinţe supraomeneşti, până în primele rânduri ale societăţii, iar cu geniul lui până la nemurire, a fost urmat până la mormânt, la începutul anului 1913, de tot ce intelingenţa şi cultura românească avea mai deosebit, alături de bătrâna lui mamă, care singură şi săracă, venise din satul ei natal, Cerna, să-şi întovărăşească pentru ultima dată pe unicul ei copil, pe unica ei nădejde şi mângâere...

Aceasta e pe scurt, simpla şi totuş luminarea sa existenţă.

Te rog răspunde-mi.

Cu veche prietenie

Cesar Stoika

Orhei (Basarabia)

CE TREBUE SĂ MAI ŞTIM

Creşterea plantelor expuse la lumină electrică noaptea

Prin experienţe făcute asupra mai multor varietăţi de plante s'a făcut constatarea că plantele ţinute noaptea sub o lampă electrică de 500 waţi, şi ziua la soare, au crescut dublu de mari în desvoltarea lor decât cele care au crescut numai ziua la soare. Plantele alese au fost cele cu frunzele mari, cari absorb mai multă lumină decât cele cu frunzele mici.

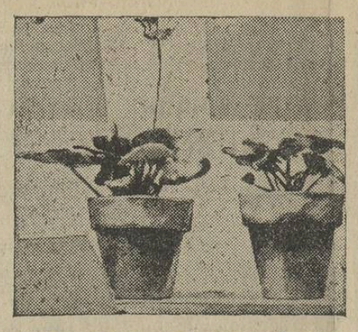

Ciclamen crescute la soare şi lumină electrică noaptea şi numai la lumină solară ziua

Serele în care se fac experienţele au instaliţii speciale. Soarele dă 37 la sută lumină şi 63 la sută căldură cu razele sale. Lampa electrică dă 7 la sută lumină şi 93 la sută căldură. Ca să se capete aceeaşi lumină ca la soare, se va desvolta şi o căldură prea mare care ar usca plantele. Instalaţia specială care se face e următoarea: Lumina dela lămpile electrice trece prin apă rece curgătoare, între 2 rânduri de sticlă, şi căldura este astfel împedicată de a trece la plante.

Alte sere sunt prevăzute cu sticle speciale pentru oprirea sau lăsarea trecerei diferitelor feluri de raze ale soarelui cum sunt razele ultra violet.

Ştiinţa în căutarea locului unde a apărut primul om

Diferitele descoperiri de fosile sau resturi de vieţuitoare par să probeze că America de Nord şi Azia au fost altădată legate între ele, şi aceasta din urmă (Azia) a fost leagănul unde a apărut viaţa omenească.

Azia centrală a fost sursa şi a celorlalte animale de pe pământ.

O expediţie ştiinţifică americană condusă de Chapman Andrens de la Muzeul de Historie Naturală din Statele-Unite, a făcut şi urmează cercetări în stâncile din Mongolia.

S'au găsit la primele cercetări, ouă ale unei reptile gigante, dinosaurul, ouă care datează de 10 milioane de ani.

Urme de alte reptile, cari locuesc şi în America, demonstrează legătura de atunci între continente.

Când a apărut rasa omenească pe pământ, trăiau şi hiene de mărime de 2 ori mai mare decât un cal din zilele noastre.

Expediţia americană a găsit scheletul capului acestui animal.

Expediţia a scos din Mongolia mai mult de 10 tone de fasile.

Căutarea s'a făcut cu ajutorul automobilelor, ceeace a permis ca lucrul făcut în şase luni să echivaleze cu munca care se făcea cu cămilele în zece ani.

Membrii expediţiei au fost atacaţi deseori de câini sălbatici, giganţi, cari se hrănesc numai cu carne de om, din cauza obiceiului Mongolilor de a depune cadavrele afară în câmp. Un alt pericol la care erau expuşi a fost viperile.

Mr. Andzews e grăbit acuma să conducă o expediţie cu durata de 5 ani cu scopul de a determina locul unde au apărut primii oameni.

Magie cu numere

Cine poate tăgădui influenţa numărului 13?

Misticul 7 este simbolul norocului.

Numărul 3 a fost în mare onoare în religiunile păgâne. El reprezintă expresiunea finalităţii şi perfecţiunii.

La licitaţie se strigă tot de trei ori.

Copiii îl întrebuinţează în jocurile lor.

Eroii diferitelor basme sau legende câştigau când au încercat a treia oară.

Jocul de numere în bomerang, (din cauză că aduci înapoi numărul) e distractiv şi cu el poţi spune vârsta unei persoane şi luna naşterei.

Se face în modul următor:

Să presupunem că cineva e născut în Ianuarie şi are 20 de ani.

Ii spui să înmulţească în gând cu doi luna naşterei $2 \times 1 = 2$.

Să ţină minte aceasta ţifră în gând (2).

Să adaoge tot în gând 5 ceeace face $(2+5=7)$ (7).

Să înmulţească cu 50 şi să ţină minte numărul (350).

Să adaoge vârsta (era 20) ceeace face (370).

Să scadă 365 ceeace face $(370-365=5)$.

Să adaoge 115 ceeace face $5+115=120$).

Să spună acest ultim număr 120.

Ii vei răspunde că e născut în Ianuarie adică luna I-a (cifra 1 din numărul spus tare 120) şi are 20 ani (ultimele 2 cifre din numărul 120 spus tare).

Mai sunt şi alte jocuri, mai grele dar toate se bazează pe întoarcerea numărului ales, şi spus fără ca celce îl spune să-şi dea seama când şi cum o face.

Comandor Buchholtzer

Cum putem pune în cultură un pământ mlăştinos

Se văd adeseori aşezături, unde apa provenită din zăpadă şi ploi din timpul ernei, stă la suprafaţă, neputându-se scurge, din cauza stratului de hlei sau argilă.

Sămănăturile în astfel de pământuri, sufere foarte mult, apa împedecând pătrunderea aerului în pământ la rădăcinele plantelor, unde după câtva timp, vedem că îngălbenesc şi pier. Multe din pământuri de acestea adâncite ca o albie, — nu sunt folosite de gospodarii noştri, tot din acest neajuns, — răpindu-ne o bună parte din pământul nostru de cultură.

Vom căuta deci cu puţină muncă şi cheltuială să folosim aceste locuri, care nu produc nimic, mărind totodată câştigul nostru, făcându-ne un bun pământ de cultură.

Când avem astfel de pământuri adâncite, vom trage brazde adânci, în partea în care locul are scurgere, făcând ca arătura să absoarbă şi să lase să se strecoare cu uşurinţă apa în pământ.

Tot acolo, unde stratul de hlei nu lasă să pătrundă apa în pământ, în partea de jos a locului facem mai multe gropi, punând în ele pietre şi snopi de nuele.

Când apa bălteşte, şi nu are din nici o parte scurgere, vom face nişte gropi adânci de 2 până la 4 metri şi pentru a putea lucra omul în ele, cu o lărgime de 2 până la 3 metri.

Cu cât se fac mai adânci aceste gropi, avem putinţa de a străbate stratul de hlei, dând de un strat mai afânat, sau până la un strat de nisip, unde înlesnim ca să pătrundă cu uşurinţă apa în pământ. In fundul groapei punem o ţeavă de fer, iar la capătul de sus o acoperim cu un strat de crăci, punând deasupra lor mai multe lespezi de piatră. Partea de deasupra a groapei o umplem cu pietre. In urmă facem şanţuleţe de scurgere spre partea groapei. Dacă locul are o scurgere mai mare facem şi şanţuri, cu o lărgime de 2 până la 3 metri şi cu o adâncime de 2 metri.

Astfel de pământuri, după scurgerea apei le putem folosi, căci pământul se airiseşte, sămănăturile de toamnă iernează mai bine, iar pe de altă parte vom putea stârpi buruienile vătămătoare, care trăesc în aceste pământuri umede.

P. Bucşan

Institutor Agronom.

Fraţii IOANOVICI

recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice

CLUJ, Piaţa Unirii.

Sub poartă expoziţie permanentă.

48—26—17

Din satul meu: Ruptura

Satul Ruptura, devenit acum comuna Ruptura, este aşezat la răscrucea judeţelor: Neamţ, Bacău şi Roman, între lunca Siretului şi-a Bistriţei, lângă mânăstirea Runcului şi la poalele pădurei cu acelaş nume.

Prin firea lui patriarhală, prin obiceiurile frumoase strămoşeşti, neatinse de nici un străinism, prin mândrul său port românesc: — cămaşă albă ca zăpada sau brodată cu înfloriturî (pui) de-un gust desăvârşit artistic şi românesc; opincile îngurzite şi cu încrestături măestrite; pălăria mare ciobănească, bonzi şi cojocele neîntrecute în frumuseţe şi originalitate; cojoace şi sumane, prin jocurile şi cântecele româneşti, ce le adăposteşte în sânul lui — făcându-şi o mândrie din tot acest sfânt patrimoniu — reprezintă în mijlocul satelor de prinprejur un colţ prea vădit de suflet românesc, curat şi înălţător, care pe orice bun român pătruns de cultura sa naţională, trecând prin el îl ademeneşte, îl farmecă, îl face să-i fie drag şi să nu-l uite.

Are şcoală de băieţi cu 4 posturi şi şcoală de fete care deşi înfiinţată de vre-o trei ani, nu funcţionează. Are biserică şi fiind filială, de curând s'a ridicat la rangul de parohie, fapt ce se datoreşte dragostei şi osândirei lor către cele sfinte şi bisericâ.

Pe lângă şcoală s'a înfiinţat şi atelier de lemnărie unde copiii din clasele supraprimare odată cu luminarea minţei îşi însuşesc şi abilităţi trebuitoare vieţei lor de viitori gospodari. Are Bancă populară şi cooperativă, de care ce-i drept nu se prea interesează, dar sunt semne bune că pe viitor vor înţelege mai bine aceste două mijloace de economie cinstită pentru sătean.

Având multe suflete, prin noile dispoziţii administrative, din cătun s'a făcut comună. Insemnat apoi; are societate de sfat şi citire: „Lumina“; şi pentrucă e aceea care pregăteşte temelia sufletească, care trebuie să stea la baza orişicărei munci sănătoase mă voiu opri la ea mai mult.

Incă din 1912 preotul şi profes. Gh. Vlad — student pe atunci — fiu al acestui sat, în fixia sa entuziastă şi idealistă, neuitând o clipă satul său natal în care şi-a petrecut anii copilăriei şi-o parte din tânăra-i viaţă, a înfiinţat în acest sat o societate de sfat şi citire „Lumina“ care printre alte mijloace de activitate i-s'a pus la îndămână, prin stăruinţa întemeetorului, o frumoasă bibliotecă, de unde sătenii noştri au început să-şi înfrupte sufletul cu roadele luminii. Indemnurile şi convingerile depuse de studentul Vlad, (pe atunci) urmat apoi de d-l învăţător Cesar Bălan, care'n avântul său de tânăr, sincer şi idealist şi-a însăilat viaţa cu fapte de un devotament şi-o râvnă la înălţimea adevăratului apostol şi pion de cultură, făcând ca şi soc. „Lumina“ să fie împământenită în sufletul sătenilor, devenind o adevărată nevoie de hrană sufletească.

Serbări şi şezători, unde se petrecea şi se înălţa sufletul creştinilor noştri, nu se mai curmau şi astfel pentru prima dată soarele binefăcător al luminei a răsărit şi pe cerul sufletelor noastre.

Dar... a venit războiul cel mare. Ostaşii satului, în frunte cu cel care până acum lupta împotriva întunericului, au sburat în calea duşmanilor. Mulţi din aceşti viteji, peste jumătate de sută, şi-au semănat trupurile pe plaiurile ţărei, îngrăşând cu sângele lor glia străbună; mulţi au căzut departe de ai lor pe meleaguri străine. In acest timp de restrişte, totodată şi de nădejdi frumoase de viitor — căci românul nostru veşnic în dureri şi'n suferinţă şi-a găsit mângâerea şi şi-a făurit speranţele — d-na înv. Maria C. Balan, soţia eroului care căzuse în mânile bulgarilor, în fruntea satului, strecura balsamul înviorător al mângâerei în sufletul tinerii soţii pentru soţul ei plecat în sufletul bătrânei mame şi moşului nins de anii vieţei care legănându-şi nepoţeii deseori îi înrourau ochii, gândindu-se la feciorii lui şi la vremea când şi el se căţăra voiniceşte în redutele dela Plevna şi Smârdan.

Neperitoare vor rămânea timpurile acelea pentru noi ce eram copii pe atunci.

Biblioteca şi'n timpurile acestea şi-a avut menirea ei. Soldaţii ce veniau în refacere şi găzduiau câte puţin în satul nostru găsiau la bibliotecă şi refacerea lor sufletească. Din această cauză multe cărţi s'au pierdut.

*

Deatunci s'au petrecut multe... Din dascălii noştri cu suflet au plecat dela noi luând cu ei şi timpurile fericite. Soarele luminei sufletelor însă odată apărut poate avea eclipse dar niciodată nu va opune.

Vremurile se limpezesc. Părintele Vlad iată-l iar venit spre sat şi preocupat cu aceiaşi grijă de soc. „Lumina“, alege un nou comitet de conducere în care şi pune toată încrederea că va munci pentru luminarea satului şi va readuce timpurile fericite.

Frumos şi nobil scop: luminarea poporului românesc! Nimeni nu va zice: ba. Dar câţi dintr'acei ce sunt îndrituiţi cu munca în acest nobil scop nu-şi irosesc puterile şi sufletul în o viaţă meschină de politicianism nedemn fiind ei înşişi în contra celor ce li-se impune ca o datorie de slujbă şi de conştiinţă?

Oamenii acestui sat sunt buni, neiubitori de gâlceavă şi de politica timpului căci sufletul lor deşi mai primitiv, îşi are sădit un mai desvoltat simţ de dreptate şi sinceritate pentruca să înţeleagă fărădelegile zilelor noastre.

Ei vor fi cuminţi, vor urma calea adevărului şi-a faptelor frumoase şi creştineşti păstrând cu sfinţenie tot ce-am moştenit dela strămoşii noştri şi vor înţelege că-i mare ruşine a lăsa ce-am apucat dela părinţii noştri, de dragul unor putregaiuri străine.

Conducătorilor morali şi materiali ai acestui sat le spun ce le spune înţelepciunea: „omul sfinţeşte locul“. Să caute să cerceteze în adânc orice manifestare românească, cultivând ogorul ce le este dat cu dragoste şi dezinteresat, luând pildă învăţătura tatălui către fiii lui: „săpaţi, că'n vie se află o comoară“.

G. Ruptureanu

Spitalul de femei din Cluj:

aşezământ de asistenţă socială model

Aşezat pe Calea Victoriei, una dintre cele mai pitoreşti străzi ale Clujului, spitalul de femei îndeplineşte toate condiţiunile unui aşezământ de asistenţă model.

Această instituţie stă sub conducerea d-lui Dr. Dominic Stanca, pe cât de destoinic practician în laturea medicală, pe atât de distins teoretician în aceeaş latură, ca publicist.

Spitalul de femei din Cluj înglobează în alcătuirea sa mai multe secţiuni: dermato-venerică, ginecologico-obstetricală, nas, gât şi urechi, ambulanţă etc... Aceste secţiuni sunt conduse de medici destoinici ca: Dr. Dominic Stanca, Dr. Constantin Stanca docent al facultăţii de medicină din Bucureşti şi medic primar al spitalului amintit, dr. Popoliţă, d-na dr. Bido Mărgineanu, Dr. Popa Radu Olimpiu, Dr. Marin Fodor etc... Toţi aceşti medici în practica lor medicală au stabilit o sinteză fericită între metodele de lucru ale şcoalei franceze şi ale celei germane, cu fructuoase urmări în laturea de realizare concretă a medicinei practice.

Din punct de vedere teoretic, în fiecare Vineri seara, au loc la acest spital „şedinţe interne“, cu care ocazie d. Dr. Constantin Stanca îşi ţine cursul său de docenţă, curs nuanţat pe un proporţionat intuiţionism şi de o reală înţelegere a grelelor probleme de ginecologie şi obstetrică.

Spitalul de femei din Cluj, al cărui suflet este d-l docent Dr. Constantin Stanca, se prezintă ca un aşezământ model, în care s'a ajuns să se facă şi injecţii intrarachidiene cu neosalvarsan contra paraliziei şi tabesului.

M. D.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. E o crimă să se încheie căsătorie fără certificat medical. Părinţilor cereţi-l totdeauna.

2. Sifiliticii să nu se căsătorească fără aprobarea medicului.

3. O mamă tuberculoasă nu trebue să aibe copii. Dacă are, trebue hrăniţi de doică, nu de mamă.

4. Doica trebue examinată totdeauna de medic.

5. Faceţi-vă analiza sângelui cel puţin de ori pe un an.

6. Pentru un lucru cât de mic, e înţelept lucru să vă duceţi la medic.

7. Nu uitaţi că sifilisul să răspândeşte şi prin sărut..

8. Deasemeni că sifilisul se şi moşteneşte.

9. Sifilisul nu se vindecă dela sine, nici cu leacuri băbeşti sau cu băi.

10. Ingrijiţi-vă la timp cu medic priceput pentrucă sifilisul e o boală care se vindecă. Mercurul, Salvarsanul, Bismutul sunt duşmanii lui.

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Timișoara

Un prilej plăcut a avut populația orașului Timișoara în ziua de Sf. Gheorghe, când s'a desvelit monumentul „Lupoaicei“, simbolul romanității și latinității noastre. Acest monument, dăruit de orașul Roma, e așezat în Cetate, B-dul Regele Ferdinand, în dreptul impunătorului palat al Camerei de Industrie și Comerț.

La serbările desvelirii a luat parte lume multă. Oaspeți mai de seamă au fost ministrul cultelor, ministrul muncii, consulul din Timișoara al Italiei ș. a.

După desvelire a urmat un ospăț la care s'au ținut cuvântări pentru poporul și dinastia română, poporul și dinastia italiană.

Seara, renumitul cor „Doina“ al intelectualilor timișoreni au organizat un concert în sala Casinoului Militaro-Civil. In timpul concertului un grup de studenți au manifestat pentru recunoașterea Basarabiei, drept răspuns la atitudinea șefului guvernului italian, care nu vrea cu nici un preț recunoașterea Basarabiei ca o provincie românească. *I. D.*

Din Culcea (Satu-Mare)

A doua zi de Paști, la noi a avut loc sfințirea cooperativei de aprovizionare și producție în comuna „Bogdan Vodă“. A luat parte lume multă din jur și Baia-Mare. Dimineața s'a ținut serviciul divin oficiat de păr. Ilieșiu; răspunsurile liturghiei le-a dat corul tinerimii locale. După actul sfințirii păr. Ilieșiu a ținut o cuvântare, aducând mulțămiri d-lui Ion Rodina, publicist din Baia-Mare, prin a cărui stăruință s'a înfăptuit această cooperativă. A răspuns d. Rodina, arătând însemnătatea unui astfel de așezământ economic, și aducând laude consiliului de administrație și d-lui primar Medan, fără de a cărui sprijin nu se putea înființa cooperativa. *A. C.*

Din Baia-Mare

Societatea literară „V. Alecsandri“ a elevilor dela liceul „Gh. Șincai“ din localitate, progresează din zi în zi și aceasta se datorește conducătorului ei, d. Ion Bozga. Societatea sub președinția tânărului Toma Gavril și a secretarului Ion Motoiu, editează revista „Prin muncă spre ideal“ scrisă de elevi. Societatea a mai ținut dese ședințe literare iar în ziua de Sf. Gheorghe, elevii au dat o reprezentație teatrală și conferință în Baia-Sprie. Laudă se cuvine acestei societăți.

I. Rodina

Din Chizătău (Banat)

In ziua de 24 Aprilie în comuna noastră a avut loc un mare concert la care și-au dat concursul cororile din comunele vecine. La acest concert au luat parte numeroși și distinși oaspeți din Timișoara. *N.*

Din Căpăt (Timiș)

In ziua de 18 Aprilie în comuna noastră am avut o frumoasă serbare școlară, cercul cultural a învățătorilor a ținut ședința și au fost udunați învățătorii din 8 comune. Dimineața la biserică a slujit păr. Valeriu Blajovan, care la sfârșit a vorbit sătenilor despre scopul venirii învățătorilor în comună.

Apoi s'a început la școala primară de stat ședința intimă unde învățătorul director Dimitrie Răsădean a predat lecția practică „Regele și miniștrii“.

După masă a urmat serbarea școlară, unde elevii școalei au jucat o piesă de teatru și au cântat. Pentru aceasta se aduce cinste tânărului învățător care muncește cu multă însuflețire. D-l I. Baia a vorbit despre „Relele alcoolismului“

A. C.

VIAȚA DIN MOLDOVA

— Redacție și la Iași —

Din Rădășeni (Fălticeni)

In ziua de Dumunică, 2 Maiu, s'a sărbătorit la noi, sfințirea drapelului Societății Arcașilor din Rădășeni, care a luat ființă din îndemnul și cu munca harnicului director al școalei de băeți, d. Const. Cardaș. Încă din zorii zilei, flăcăii din Rădășeni în portul strămoșesc cu muzica și corniștii lor, în frunte cu simpaticele și harnicele fete din sat, formând o companie, au plecat în marș spre gara Fălticeni, spre a întâmpina sosirea delegaților societăților arcășești din Bucovina, cari erau așteptați, pentru a lua parte la serbare. Intâmplarea face, ca la aceiași oră să sosească la Fălticeni d. prim-ministru, general Averescu, a cărui primire era aranjată de notabilitatea orașului. A făcut o negrăită impresie oaspeților, frumusețea acestei Companii de flăcăi, iar delegatul centrului societăților arcășești d. Docan, din Dorna Vatra, a urat d-lui prim-ministru bună venire, în cel mai curat grai românesc. Viu impresionat d. prim-ministru a mulțumit, donând societății și suma de o mie lei.

In sunetul trompeților, compania arcașilor s'a înapoiat la Rădășeni, iar după amiază la ora 6 în curtea bisericei, în fața unei mari mulțimi, a avut loc botezul drapelului.

Erau de față toți gospodarii satului Rădășeni, toate satele din împrejurimi, și toți ceice simt românește din Fălticeni, în frunte cu harnicii conducători ai casei naționale „Unirea“. După slujba religioasă, oficiată de preoții H. Theodoriu și V. Vasiliu, într'o atmosferă de înălțare sufletească, cucernicul preot Theodoriu încredințează drapelul, harnicului învățător C. Cardaș, urându-i să-l poarte glorios în lupta de redeșteptare națională. Primind drapelul din mâinile preotului, învățătorul Cardaș într'o însuflețită cuvântare, a arătat scopul societății arcășești, singura în vechiul regat; arată că aceste societăți sunt acele care au cultivat sentimentul românesc în Bucovina și Ardeal, în decursul veacurilor de subjugare străină și, a terminat îndemnând pe toți ceice simt românește să se înscrie ca membri ei.

D-l Docan, delegatul centralei societăților arcășești din Bucovina și Ardeal, un aprig luptător al culturii românești, a adus salutul a mii și mii de români din Ardeal și Bucovina.

Au vorbit apoi; învățătorul Danielescu, avocatul Prelipceanu, din partea Caselor naționale, scriitorul Dragoslav din partea Ligei culturale și alții, toți arătând nevoia ce se simte pentru înființarea societăților culturale românești în frământările de astăzi.

In mai puțin de o oră, s'a colectat peste 15 mii de lei, ca prim fond pentru societate, și printre donatori merită a fi pomenit numele d-lui I. V. Blându din Fălticeni, care a donat o mie lei.

In pajiștea verde din curtea primăriei, s'a încins hora veche românească, a cărei margini abia de se mai puteau vedea, într'o însuflețire și mulțumire sufletească de negrăit.

Odată cu apusul soarelui, după dealul acoperit cu nesfârșite livezi înflorite, serbarea a luat sfârșit și oamenii s'au împrăștiat ducând cu ei mulțumirea de a fi luat parte la cea mai înălțătoare serbare românească ce s'a văzut în Rădășeni.

Ilarion Irim

Din Poenari (Roman)

Duminică, 25 Aprilie, a avut loc conferința cercului pastoral în comuna noastră. Dimineața s'a oficiat serviciul divin de către preoții I. Popovici, P. Popa, I. Pigui și Gh. Veleșcu. După Sf. slujbă păr. Popovici a arătat însemnătatea acestor conferințe.

După amiază preotul Popovici-Băcești, președinte, a vorbit credincioșilor despre „Schimbarea calendarului“.

S'a cântat „Hristos a Inviat“ după care păr. P. Popa-Dagăța a vorbit „Despre Inviere“. Păr. Popa este cunoscut de mult ca un bun vorbitor.

Dela școală membrii clerului cu d-ni Brănia, Ciocoiu învățătorii și cântăreții respectivi au avut o consfătuire intimă la dr. Velescu.

Gh. Panaite

Din Bârsănești (Bacău)

Duminecă, 18 Aprilie, a avut loc în comuna noastră cercul cultural preoțesc de sub președinția S. S. Pr. N. Ienescu, Valera-Rea.

S'au discutat mai multe chestiuni privitoare la calendar.

— Cercul cultural învățătoresc „Gh. Asachi“ a ținut la 9 Mai în com. Enicheşti, o întrunire publică. *B.*

Din Focșani

In ziua de 29 Aprilie a. c. bateria I-a, din Diviz. 3 Art. Călăreața, a ținut la Casa Ostășească „Focșani“, o șezătoare artistică alcatuită din dansuri naționale, demonstrațiuni de box, coruri, declamațiuni și o piesă patriotică.

Căpitan I. Cojocaru a schițat prin cuvinte bine rostite însemnătatea Casei Ostășești ca instituție cultural-educativă, sfătuind pe soldați să o viziteze cât mai des.

Neobositul d-l locot. Patriciu a dat dovadă de multă îndemânare în ceiace privește partea artistică și sportivă.

Șezătoarea s'a sfârșit prin cuvinte de laudă adresate de d-l maior Carlaoutz ofițerilor și trupei, îndemnând pe soldați să se străduiască să fie cât mai folositori neamului, patriei și lor înși-le prin muncă, educație și cultură.

Intr'o atmosferă de curată camaraderie și de vădită mulțumire sufletească ofițerii și trupa au părăsit în sunetul corniștilor Casa Ostășească, ducând fiecare în suflet convingerea că în felul acestă se formează educația ostașilor cari pe lângă nobila misiune de apărători ai patriei sunt totodată și cetățenii acestei țări. *Căp. M. Stoenescu*

VIAȚA DIN MUNTENIA

Din Puțuri (Dolj)

Bine a zis cine a zis că copacul nu se culcă la pământ cu o lovitură de topor, ci pentru ca să-l dobori jos trebue să-i dai mai multe și acelea cu rost. Așa paremi-se că au judecat un grup de tineri, doritori de a-și vedea satul — cât de cât — luminat când au înființat o societate culturală în comuna Puțuri, Dolj.

Dela început, ei au înțeles că munca pe care au s'o ducă cu întunericul în care zace satul lor, are să fie destul de grea, că nu e lucru puțin să convingi pe nenea Stan ca să părăsească dugheana cârciumarului îmbâcsită de miros acru și plină de fum și să-l duci la școală, de care numai el știe cum s'a scăpat, ca să-i spui cai verzi pe pereți. Și ce să mai zici de lupta ce trebue dusă cu tineretul care deși e rușinos, trebue s'o mărturisim, se îmbată mai rău ca cei în vârstă și fac lucruri care numai cinste nu le pot aduce.

Ei au căutat ca să-și desfășoare munca prin serbări școlare și șezători culturale. Insă cum era de așteptat s'au isbit de realitate dela prima încercare.

— „Mai bine bea un chil de vin mai mult și plătesc pe Gligorie să-mi cânte până dimineața decât să pierd timpul degeaba cu „mai-muțăriile D-v.“ Cam așa a fost răspunsul la entuziasmul tinerilor.

Insă ei nu s'au descurajat. Au făcut mai întâi, în timpul liber, un fel de șezători intime pe la fiecare pe acasă la care erau chemați, vecini și prieteni mai deaproape și azi la unul, mâine la altul, până când satul a prins gustul șezătorilor. Și când la sărbătorile Paștilor s'a spus la toți la horă, că seara se va ține șezătoare culturală la școală de societate, mare mi-a fost bucuria când am văzut c'au rămas cârciumile goale și că nepotul și nepoata cu bunicul la mijloc, — că tătucul și mămica erau pe urmă — își îndreptau pașii către școală ca să asculte cântece frumoase, recitări ușoare, povești pe înțeles, „O nuntă țărănească“ și „Doina Oltului“ cântată la vioară și atâtea și-atâtea lucruri fermecătoare...

Sala școalei devenise neîncăpătoare în acea seară și mai neîncăpătoare în a doua seară, când după cerința satului, s'au mai ținut și alte șezători.

Deci tinerilor, în afară de orice patimă politică, le rămâne toată sarcina ca să ridice vălul ignoranței ce apasă de atâta vreme pe spinarea poporului nostru căruia i-s'a dat multe cârciumi și puțină, foarte puțină hrană sufletească...

N. Giromora

Din Șimian (Mehedinți)

Mare bucurie și de data aceasta pe locuitorii acestei comuni, — așezată la câțiva km. de orașul Turnu-Severin, — că în ziua de 18 Aprilie cercul învățătoresc „Zegaia“ a ținut o prea frumoasă conferință.

In ședința intimă, care s'a ținut de dimineață, și în care totdeauna s'a lucrat foarte mult, s'a predat la cl. IV-a o poezie de către d-ra, Lucia Popescu. Apoi s'a discutat felul de predare al poeziei la toate clasele. Aci d. inspector școlar V. Niculescu, care niciodată nu ne-a părăsit, ne-a îndrumat pe o cale cât se poate de bună. Tot mulțumiți suntem de frumoasele cuvinte ale d-lui profesor secundar D. Papadopol.

După masă la conferința populară, care n'a fost decât o serbare, sala era plină.

Copiii au recitat frumoase poezii și-au cântat cântece populare. Apoi s'au jucat jocuri naționale de către copii și fetițe, îmbrăcați în costume naționale.

Iosif N. Dumitrescu-Bistrița
învățător

Din Lăpușata (Vâlcea)

A treia zi de Paști, în comuna noastră a avut loc o mare serbare populară organizată de membrii Ligii culturale Lăpușata și ai Căminului cultural local. Conducerea serbării a fost încredințată d-lui G. Al. Voinescu vice-președinte al Ligii culturale, ajutat și de d-nii Nae I. Diaconu vice-președinte al Ligii, Marin I. Preoteasa, casier, Alex. Manolea, C. I. Mazilu, Ilie A. Popa, C. I. Bulacu și d-șoara Ionica C. Bungel. Toți membri a Ligii culturale.

Cuvântul de deschidere a fost ținut de d. C. Voinescu din partea Ligii, iar cuvântul de închidere de d. I. Bulacu din partea Căminului.

S'a jucat piesa de teatru „Ce poate lenevia“ în roluri cu: Gh. A. Voinescu, N. I. Diaconu, Ilie A. Popa, C. I. Mazilui, C. I. Bulacu și d-șoara Ionica Bunget. A urmat un frumos bal. In Lăpușata se dau cât mai dese serbări.

Delacerna

Oameni de bine

Dacă printre ceice conduc azi satele noastre, se găsesc mulți oameni cari muncesc cu drag pentru binele obștesc, aceasta o datoresc desigur unei culturi superioare a sufletului, care trebue socotită mai presus de toate.

Acestea sunt sufletele de inițiativă cari fac fala satelor noastre.

Din această categorie de oameni face parte d-l Ioan V. Bănulescu, primarul com. Făcăeni, jud. Ialomița, suflet cinstit și iubit de toată lumea satului nostru.

E omul care nu-și înțelege slujba numai prin semnarea diferitelor acte și certificate necesare locuitorilor, unde posedă nu numai simțul datoriei ci acel zâmbet blând de părinte cu care știe s'aline suferințele celor năpăstuiți, dar și aceea caritate a omului care și cu vorba și cu fapta știe să vină în ajutorul semenului său.

Pe acest bun gospodar al satului, îl dăm ca o pildă pentru acei ce au în grijă soarta satelor noastre.

Noi, aceice ne ocupăm cu cultura și educația masselor dela țară, promitem acestui luptător de bine tot sprijinul necesar, pentru ca entuziasmul cu care luptă să-i fie mult mai ușor, țelul mai apropiat și munca mai rodnică.

C. Guțulescu-Delacega, înv.

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți crema **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Borc. lei 80 — 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85. Săpunul lei 60. Pentru **oprit îngrășatul** la bărbat și femeie întrebuințați aparatul de masaj **„Reductor“**. Buc. lei 245. Impotriva **părului supărător** la femeie sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Intrebuințați praful englezesc **„Radium“**, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă. Cutia lei 85 — 2 cutii lei 160. Impotriva *căderei părului*, mătreței, paraziților din cap (păduchi), etc. Intrebuințați săpunul cu petrol medicinal *Capi ar* (Le Miracle) buc. lei 45. — Trimite 3 buc. contra lei 130.

„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.

In **București**: „Chemosona“ Str. Academiei 2. (Etaj III.)

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

ABONAMENTUL:

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

BRODERIA

ALBISY

Clinică de păpuși

Articole de toilette, mărunțișuri și depozit de ciorapi.

Cluj, Calea Victoriei No. 10

Un nou cod al duelului

Colegul nostru, d-l avocat Ion I. Nedelescu, redactorul judiciar al ziarului „Universul“, a pus sub tipar în editura fundațiunei „Principele Carol“:

Codul onoarei și regulile duelului — lucrare completă de doctrină, lege, jurisprudență și îndrumări practice în afaceri de onoare — după: Chatauvillard, Bruneau de Laborie, Horia Rosetti, Tavernier, Principele Bibescu și ducele d-l Eschlands, Verger St. Thomas, Dubois ș. a.

D-l general Zizi Cantacuzino-Grănicerul (care a cinstit cartea d-lui Nedelescu cu precuvântarea d-sale și cu o foarte interesantă contribuție: „Militarii față de codul de onoare“), a apreciat această operă ca fiind: „cea mai bună, mai completă și mai recomandabilă dintre toate câte s'au tipărit până acuma.“

„Codul onoarei“ tipărindu-se într'un număr restrâns de exemplare, amatorii îl pot reține de pe acum adresându-se direct autorului (în București, strada Aurel Vlaicu 21.)

Prețul unui volum, inprimat pe hârtie velină în „lux“, lei 300 legat și lei 200 broșat.

Știrile Săptămânii

Toți cititorii noștri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai așa se va putea consolida presa românească cinstită și vom putea, în adevar, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimile politice. Faptele trebuie să se afirme și pentru aceasta se cere ca tot mai mulți sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, și cetățenii conștienți trebue să înțeleagă aceasta.

CU prilejul sărbătorirei zilei de 10 Mai, directorul nostru d-l general N. Petala, fiind trimis de țară într'o misiune de aproape două luni, în Franța, însoțit de toți ofițerii români din Paris, a depus o cunună pe mormântul soldatului necunoscut. Presa franceză a înregistrat cu simpatie acest omagiu adus de armata română. A urmat un tedeum în biserica română în prezența d-lui ministru Diamandi, a d-lui general N. Petala, a personalului de legație și a reprezentantului Republice france, ministrului afacerilor străine și ambasadei polone.

După amiază d-l Diamandi a dat în saloanele legației o recepțiune în onoarea coloniei române, precum și a personalităților marcante franceze și aliate. In cursul serii a avut loc un ospăț oferit la cercul interaliat, de d-l general Petala, în onoarea legațiunii și a ofițerilor români din Franța.

S'au ridicat toasturi în onoarea Suveranilor români și pentru prosperitatea Regatului.

ZILELE trecute a încetat din viață fostul ministru G. E. Mârzescu, personalitate de mare valoare politică. Moartea lui aduce un gol nemărginit în rândurile oamenilor de stat. Țara pierde un stâlp al ei.

I. P. S. Sa mitropolitul Nicolae a trimis bisericilor ortodoxe din Ierusalim un dar de mare preț: toate cărțile noastre bisericești, eșite din Tipografia arhidiecezană. S'au trimis aceste daruri bisericilor ortodoxe din Ierusalim (biserica sf. Mormânt), din Vifleem, dela Iordan, Muntele Tabor, fântâna lui Iacob și Nazaret.

CU prilejul zilei de 10 Mai, a avut loc la Palatul Regal din București, solemnitatea ținutirii noilor drapele ale regimentelor; escortă regală, 1-12 roșiori, 2, 5, 6, 7, 9, 10, 11 și 13 călărași, 81 și 82 infanterie, 31 artilerie și 32 obuziere.

In sala de ceremonii a Palatului în prezența Familiei Regale și a generalilor, M. S. Regele a bătut prima țintă în fiecare drapel, apoi au urmat M. S. Regina, membrii Familiei Regale, inspectorii de armată, comandantul regimentului respectiv, ofițerii gărzii de onoare și post-drapel.

CURSURILE universității populare „N. Iorga“ din Vălenii de Munte se țin anul acesta între 15 Iulie până la 15 August. Inscrierile se fac la Liga culturală, str. Banul Mărăcine 1, București.

PLOILE căzute în vremea din urmă au adus mari îmbunătățiri semănăturilor de toamnă, mai ales în câmpia Munteniei, unde din cauza secetei, în unele localități nici nu se mai putea ara.

Semănatul porumbului în Moldova și Basarabia aproape s'a terminat și acuma se mai continuă în Muntenia și restul țărei.

Se speră ca în urma ploilor căzute, să avem o recoltă foarte îmbelșugată.

MAI mulți fruntași ai orașului Moinești, Moldova, au luat inițiativa înființării unui gimnaziu în acel oraș.

In vederea acestui scop s'a format o delegație care va interveni pe lângă guvern.

CASA Școalelor și a Culturii Poporului a întocmit 12 mii de biblioteci cari vor fi distribuite treptat, școalelor. Aceste biblioteci au un rost foarte frumos numai dacă toți învățătorii le-ar ști înțelege și ar îndemna copiii și tineretul să citească cât mai mult.

IN Cursul anului 1925 au ieșit din țara noastră 81.700 vite mari și 250.452 vite mici.

O GAZETĂ din București arată numărul locuitorilor României începând cu anul 1862, când fostul Rege Carol a venit în țară. In acest an România avea 4,200.000 locuitori, în anul 1887 numărul locuitorilor a crescut la 4,479.818. In anul 1881, când s'a proclamat neatârnarea, erau 4,662.614 locuitori. In anul când a intrat în război România avea 7,900.000 locuitori. Prin întregirea țarii România în 1919 a ajuns la un număr de 15,900.000 locuitori. In anul 1925 numărul locuitorilor s'a ridicat la 18,000.000. Așa în vreme de 7 ani numărul locuitorilor țării noastre s'a înmulțit cu 3 milioane.

DELA 1910 până la 1924 așa dar în 14 ani, numărul oamenilor s'a înmulțit cu 300 milioane. Cei mai spornici s'au arătat americanii, iar cei mai puțini spornici europenii. In zilele noastre după socotelile învățaților, pe pământ trăesc 1800 milioane oamenii.

SĂPTĂMÂNA trecută, într'o sară, patrula postului de jandarmi Sahinlar compusă din 7 oameni a fost atacată între satele Pasabili și Rasimahle (jud. Durostor) de un număr de douăzecișicinci bandiți înarmați cu puști, granate și rachete. Lupta a durat o jumătate de oră, bandiții retrăgându-se apoi în pădure. Jandarmul sergent Dumitru Prichei, a fost omorât, bandiții luându-i armele și bocancii.

IN America se găsește un soiu de șopârle, foarte fricoase la vederea omului, când încep a plânge, vărsând lacrimi cu boabe de sânge.

DIN Belgradul Sârbiei se vestește că încoronarea perechii regale jugoslave se va face în anul acesta, în Septemvrie, cu mari serbări la catedrala Jitci. Cu ocazia încoronării se vor da impozante serbări la Belgrad, Zagreb și întregul regat jugoslav.

UN profesor american mărturisește că-i aproape să fie stăpân pe o mare născocire: să trimeată căldura în casele oamenilor ca pe o telegramă prin aer. El spune că în curând locuitorii americani nu vor mai avea nevoie de sobe, cărbuni, lemne și alte mijloace de încălzit.

PĂSERILE flămânzesc 9 zile, omul 12 zile, broasca 360 zile, broasca țestoasă 500 zile, șerpii 800 zile, peștii 1000 zile, și gândacul 120 zile.

IN INDIA s'a format o societate pentru propagarea radiofoniei în întreaga țară. Se vor construi stațiuni la Calcutta și Bombay. Amatorii vor plăti o taxă din care societatea va primi 80 procente iar statul 80 procente.

LA PARIS (Franța) a luat nu demult ființă o societate care poartă numele de Societatea femeilor urâte. Astfel aceste femei vreau să arete lumei că și ele sunt de ceva folos.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

In 25 Maiu apare

Mersul trenurilor de vară

de MOCIANU

Scos 100 pagini într'un format frumos. Prețul 40 Lei. Conține: numele tuturor gărilor în românește și ungurește, distanța între gări în km. și noul mers al Autobuselor O hartă ușor de studiat. Date sigure.

Să arată legăturile trenurilor în diferite direcții. De vânzare la toate librăriile și chioscurile de ziare.

Cluj, Strada Radu No. 4

Hrisoave vechi basarabene

Socot deasemeni că e interesant a publica aceste zapise de acum un veac şi mai bine, spre a se vedea în ce chip se făceau înstrăinările de proprietăţi, ce limbă întrebuinţau şi care era duhul vremei.

Aceste acte au fost traduse din moldoveneşte în ruseşte pe vremea anexării şi de mine din nou în românește cu prilejul realipirii Basarabiei la Patria-mumă.

Poate se va găsi un pios culegător de hrisoave basarabene, care catalogându-le le va publica cu lămuriri şi adnotaţiuni pentru viitorime.

Datoria noastră e să desgropăm trecutul acestei falnice provincii căci pe el se întemeiază drepturile noastre istorice.

Cesar Stoika

Hrisoave vechi cirile

Act de vânzare intervenit Ioana Macarie Potlog şi Visternicul Grigore Sturza, precum şi exercitarea dreptului de rescumpărare (1803)

„Noi subsemnaţii trăitori în judeţul Iaşi în satul Bălăneşti, Ioana fiica lui Lupu, nepoata Anastasiei, împreună cu soţul meu mazâlul Macarie Potlog şi fiul nostru Anton, dăm acest zapis fostului vel-vesternic Grigore Sturza, cum că nouă ne aparţine o bucată de pământ ce se găseşte în ţinutul Orheiului, ocina Pogrebeni ce ne-a venit nouă dela susnumita Anastasia fiica lui Paharnic în care bucată hotarnicii, la împărţirea din 1 Iunie 1802, care s'a făcut în urma cererei tuturor răzeşilor spre a li-se da fiecăruia partea ce-i aparţine, am găsit că din 675 stânjeni ce s'au găsit în toate laturile răzăşeşti, după cum aceasta se vede din certificatul hotarnic, nouă ni-se cuvine o parte în întindere de şaptezeci şi unu stânjeni şi 2 coţi, socotind în fiecare stânjen câte 8 coţi domneşti, care număr de stânjeni, acum noi de bună voe a noastră, am vândut vesternicului Sturza, căruia afară de 675 stânjeni răzăşeşti, îi aparţine toată ceialaltă parte a moşiei Pohrebeni, care i-a venit lui parte dela strămoşi şi parte cumpărată dela familia sa, pentru care a noastră întindere de pământ de 71 st. şi 2 coţi, am primit noi în plin dela cumpărătorul 285 lei, socotind câte 4 lei st. şi deaceia de acu înainte îi dăm lui cât şi moştenitorilor săi drept să stăpânească de veci şi din tată în fiu, zi-sa bucată de pământ ce i-am vândut ca proprietate a sa adevărată şi să-şi ceară şi hrisov Domnesc, pentru stăpânire, dacă pe viitor va avea cineva pretenţiuni asupra pământului vândut, noi suntem datori să răspundem pentru ele, iar cumpărătorul nu are nicio răspundere, afară de acest act noi i-am înmânat şi suszisul certificat hotarnic, dat de măsurători în anul trecut şi iscălit de către toţi răzeşii şi întărit la sardărie, alte acte noi nu i-am putut înmâna căci ele se găsesc la ceilalţi răzeşi, care pe nedrept se folosesc de veniturile părţei noastre de pământ.

Spre încredinţare am iscălit 22 Martie 1830 (am semnat) Ioana fiica lui Lupu, nepoata Anastasiei; mazilul Macaria Potlog, soţul Ioanei şi fiul lor Anton.

Zapisul acesta după rugămintea vânzătorilor l'a scris (l'a iscălit) Sulgerul Grigorie. Martori au fost (au semnat) Stolnicul Ion Tentul, Sulgerul Ştefan, Sulgerul Constantin Leondari, Maftei Condicar, Vornic de poartă Dumitru Melega, Vornic de poartă Gheorghe Talpiş.

Fiindcă ruda vânzătorilor şi anume căpitanul de mazili Gavril Garaman care are dreptul de întâietate (proti misis) pentru rescumpărarea, mi-a întors mie toată suma ce-am plătit-o prin acest zapis, partea ce am cumpărat-o prin acest zapis rămâne în deplina stăpânire a căpitanului de mazili Gavril Caraman.

28 Mai 1803. (a semnat) vesternicul Grigore Sturza. Urmează pecetea familii cu zimbrul moldovenesc.

Tradus de

Cezar Stoika, avocat

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

Au sosit

Noutăţile de Primăvară

la

M. NEUMANN

magazin pentru modă bărbătească şi copii

Cluj, Piaţa Unirii 14

No. 108

VIAŢA DIN BASARABIA

— Redacţie şi la Chişinău —

ECONOMICE

Ca un mijloc de a lupta contra scumpetei vieţii ar fi cooperativele de consum, spune d. Chenzul, cunoscutul cooperator basarabean. Şi ca dovadă, aduce următorul fapt:

In ultimele două luni, societatea englezească de cumpărare engros a hotărît să scadă preţul pânei cu un peni (4 lei) şi a decis să vândă pâinea cu acest preţ. Brutarii au protestat şi au pus în mişcare toate mijloacele de luptă, până la acelea de a nu mai coace pâinea, dar după 6 săptămâni de luptă au început să vândă şi ei pâinea cu preţul stabilit de cooperaţie. Şi preţul acesta s'a întins în toată ţara. Succesul acesta a fost dobândit fără să fie nevoie de o lege, fără concursul poliţiei, al controlorilor primăriilor sau al amenzilor, ci numai datorită unirii, solidarizării consumatorilor.

La noi mişcarea cooperatistă e prea slabă spre a permite aceste succese. Totuşi în Basarabia, unde a fost o mişcare cooperatistă destul de intensă şi care în ultimii ani a scăzut, există încă organizaţii cooperatiste destul de serioase şi numeroase.

In Basarabia există aproape 400 de cooperative, merg admirabil; nu pretutindeni ele îndeplinesc rolul lor de regulatoare ale preţurilor, dar totuşi între ele sunt cooperative care merg foarte bine cu toate condiţiile neprielnice pentru activitatea lor. Aceste organizaţii sătești operează cu zeci de milioane.

Un mare neajuns însă îl au aceste organizaţii prin faptul că sunt risipite, le lipseşte o uniune obştească, Cooperaţia de consum în Basarabia este o putere însemnată şi ea are nevoie de condiţiuni mai bune, mai apropiate, mai multă libertate în acţiune, mai multă grijă din partea organelor care conduc opera cooperatstă. Astfel ea ar putea servi foarte mult consumătorului prădat de speculanţi.

— Apicultorii basarabeni au aflat o tristă noutate: Ceho-Slovacia a interzis importul mierei basarabene în ţara lor. Cauza e următoarea: Apicultorii din judeţul Ismail, având comandă mare de miere din Ceho-Slovacia, şi pentru a putea-o executa, au cumpărat în Dobrogea câteva vagoane de miere pe care a transportat-o în Ceho-Slovacia. Făcându-se analiza mierei importate în Ceho-Slovacia, s'a constatat că ea este molipsită de „putregai“ şi firmele ce au comandat mierea au refuzat categoric primirea ei. Autorităţile cehoslovace, aflând că din Basarabia s'a exportat mierea ce conţine bacilele ciumei „putregai“ a interzis strict importul mierei basarabene în ţară. Astfel apicultorii basarabeni au fost compromişi, prin faptul că deşi au cunoscut că mierea dobrogeană e molipsită de „putregai“ au importat-o în Ceho-Slovacia.

— In mai mult judeţe din Basarabia a plouat îndeajuns, ameliorând astfel situaţia agricolă.

Pretutindeni s'a sfârşit însemânţarea câmpiilor cu orz, ovăz şi porumb.

In prezent se seamănă fasole şi nutreţuri.

C. Ursuleac

Din Cetatea-Albă

In Cetatea lui Ştefan, dela Limanul Nistrului, căminul cultural al „Fundaţiei Carol“, a organizat un cor minunat, adunând vocile frumoase, redând viaţa cântecelor populare româneşti pline de farmec. Şi se întrec în învăţarea lor nu numai moldovenii dar şi ceilalţi locuitori fără deosebire de naţie. In felul acesta cântecul românesc pătrunde, nesilit în sufletul noilor noştri concetăţeni şi înfrăţesc inimile. Iată o latură a luptei pentru apropierea basarabenilor.

Paralel cu mişcarea culturală a căminului cultural, al cărui cor condus cu pricepere şi avânt de d-l Rădulescu, maestru la şcoala normală, ajutat de diaconul Gh. Şerban, se desfăşoară activitatea Societăţii Muzicale, a cărei orhestră poate face fala oricărei scene.

Infiinţată în anul 1925, Societatea Muzicală a obţinut în acest an autorizaţia Ministerului Cultelor, spre a funcţiona, precum şi o subvenţie anuală, prin intervenţia d-lui T. Iacobescu deputat, şi sprijinul d-lui Roşianu, inspectorul Artelor din Basarabia. Societatea are 271 membri, cari plătesc cotizaţii anuale.

Comitetul conducător e alcătuit din d-nii: T. Mardan, subprefectul judeţului Cetatea-Albă; F. Filipescu, decanul baroului; I. Feldsein, I. Iaroşevici, Gassert, Novicov, Otto Golver ş. a.

In anul trecut au avut câteva concerte, bine reuşite, la care au dat concursul d-na Locusteanu, Bonciu, d-na A. Dăscăliţei-Gropp, precum şi corurile şcoalei normale şi liceele din oraş. Şcoala societăţii e condusă de d-l M. Eberler, abs. al conservatorului din München şi dr. în filosofie, d-na Stavrova, laureata a conservatorului din Petrograd, Hans Moeller dela conservatorul Copenhaga, V. Vlasov, profesor la liceele din C.-Albă, Von Prossing, Diteaxeva, O. Campionj, N. Balaş, A. Şah-Nezarov ş. a. Societatea Muzicală primeşte subvenţii dela primăria şi prefectura judeţului. Iau parte la concerte ca executanţi, toţi membrii, diletanţii, iubitorii de muzică din oraşul Cetatea-Albă.

Societatea a dat două concerte minunate, cu concursul doamnelor: Mânescu, Barbulescu, Nicorescu, Velizaril, Iacob, Roznovan, a d-relor Vaniş Paşcovschi, Şofronescu, Ant. Volcov, Cevdar Brodschi, Popov, Telegea, Avocov, Grosu, Tuzenco, Elman. S'au executat „Pastorola“ din „Dama de pică“, „Azra“ de Rubinştein. „Dansul seceredateror“ din Aida; Scene din „Gheişa“ de Ionson, Melodii româneşti, Doina. Frumuseţea costumelor şi a decorurilor, precum şi datorită executantelor au stârnit aplauze.

Oraşul Cetatea-Albă se poate mândri cu activitatea Socităţii Muzicale.

A. V.

Din Leova (Cahul)

In ziua de Sftul Gheorghe, în târgul nostru a avut loc o serbare culturală la care au luat parte toate şcoalele primare, şcoala medie mixtă şi liceul Darbut, pentru sădirea de pueţi de tei la şcoala primară No. 1. Pueţii au fost predaţi de către d-l Gâlcă, şeful Ocolului silvic Leova, în urma unei frumoase cuvântări ţinută despre „Protecţia pădurilor din întreaga ţară“.

După aceasta s'a procedat la sădirea pueţilor de tei, de către elevii şcoalelor din localitate; după ce mai întâi s'a oficiat un tedeum de către preotul Tomşa, directorul şcoalei medie mixtă.

Deamiază toate şcoalele din localitate în frunte cu d-nii Gâlcă, Dr. Petroniu medic primar, Gherasim Antipa primarul oraşului şi alţi funcţionari au mers în „Pădurea Tighecianu“ din apropiere unde s'a servit o masă comună.

Corurile şcoalelor şi muzica au intonat cântece naţionale şi populare.

Această frumoasă serbare a ţinut până lă ora 5 după amiază.

Gh. Pogocianu

† Economul Pavel Savin

Nu mult după plecarea dintre noi a economului Const. Nazarie, despre care am scris la timp, iată că un alt vrednic slujitor al altarului şi şcoalei îşi ia drumul spre cele cereşti. Acesta cleric cu vază a fost părintele econ P. Savin, fost director timp de 25 ani al Seminarului Teologic „Veniamin Costache“ din Iaşi. Născut în jud. Bacău, fost preot de sat în Colonești, judeţul Tecuci, căutând să studieze mai departe s'a strămutat la Iaşi unde cu timpul a fost numit subdirector al Seminarului condus pe acea vreme de repausatul arhiereu Dr. Varlaam Răileanu-Craioveanu. Urmând cursurile facultăţii de litere şi filosofie, a ocupat postul de preot la Catedrala Mitropolitană şi după încetarea din viaţă a arhiereului Varlaam, a ocupat direcţia Seminarului până după război, vreme de 25 ani incontinuu. Ca director a strălucit ca un gospodar neîntrecut, dând dovadă de o priepere şi o energie fără seamăn.

Şcoala progresa pe zi ce trecea, iar cine avea ocazia s'o viziteze rămânea înmărmurit de tot ceeace vedea. Ordine şi disciplină, curăţenie exemplară peste tot, toate treburile mergeau ca o maşinărie şi nimic nu scăpa ochilor mereu vioi şi aprigi ai păr. Savin.

Ca părinte duhovnicesc dispunea de o bunătate sufletească largă, fără însă să'şi arate faţiş ci, sub severitatea sa proverzială, era păstrată şi dată la timp.

In ultimul timp, după război, începuse să slăbească şi acum trei ani căzu la pat lovit de o paralizie progresivă. S'a luptat ca un leu cu boala şi multe au fost suferinţele lui, până când zilele trecute a închis ochii pe vecie.

Cine a prins de veste la timp a alergat să vadă pentru ultima dată rămăşiţile pământeşti ale acelui ce a fost păr. Savin.

Atâţia elevi i-au trecut prin mâna sa şi pe atâţia i-a ajutat cu fapta şi cu vorba încât la auzul tristei veşti s'au cutremurat mulţi şi şi-au făcut datoria fiecare după puterile sale, unii însoţindu-l până la mormânt, iar alţii rugându-se pentru sufletul lui bun şi larg.

Dumnezeu să-l primească în cămara aleşilor săi, iar noi să-i zicem: odihneşte-te în pace, bunule părinte, pe care nu te vom uita niciodată în rugăciunile noastre.

Fie-ţi pomenirea ta în veci!

Păr. *Corneliu M. Grumăzescu*

:-: Coafor de dame :-:

Cel mai mare magazin în toate specialităţile

IULIU MUSSA

Cluj, Str. Memorandului 10.

78-52-20

OPTICA

Str. Universităţii No. 1

Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine preţuri. Magazie de Articole spitaliceşti, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poştă se trimit imediat

23—12—3

IOAN KISS

Atelier de compactorie (Legătorie de cărţi)

CLUJ, Str. Samoil Micu No. 2

(Colţ Strada Memorandului)

Execută totfelul de lucrări de compactorie. Lucrări din piele. Mape pentru scris. Cărţi de comerţ. Cutii pentru comerţ. Comenzi din provincie face punctuos - - - - -

LUCRURI PRECISE!

PREŢURI REDUSE!

25—2—1

ARON LAZAR

CROITOR CIVIL ŞI MILITAR

Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios

Cluj, Strada N. Iorga 2

24—52—2

Consume!

Eftine şi bune

BIDINELE

ŞI PERII

NUMAI LA FIRMA VECHE:

Iuliu Müller

CLUJ, STR. NIC. IORGA 14.

Cu ramburs:

12 buc. bidinele No. 1 — Lei 350

12 „ „ No. 2. — Lei 450

S'a deschis

PANTOFĂRIA Studenţilor Creştini

în Str. Gh. Bariţiu (edificiul nou al oraşului) unde se serveşte tot felul de încălţăminte cu cele mai reduse preţuri şi se execută tot felul de reparaţii în cel mai scurt timp. Rog onoratul public a se convinge

Petre Gherasim

pantofar de lux

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

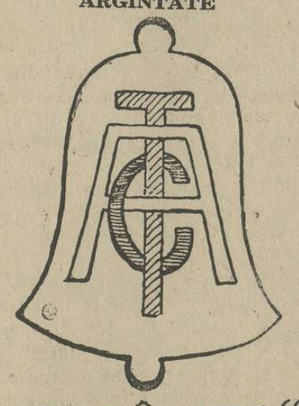

„TACÂMUL“

s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.

No. 89 perm.

Cetiţi şi răspândiţi „CULTURA POPORULUI“

Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică şi nu i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare şi economice şi sunt ale neprietenilor; vedem că industria şi comerţul sunt faguri de miere pentru toţi străinii, — şi totuşi majoritatea românilor se îndeletniceşte cu naţionalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă şi rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanţă străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre româneşti; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei şi la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin şcoli, instituţii ştiinţifice, şi altele.

„Cultura Poporului“ a păşit la înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni cu acelaş nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, şi'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societăţii e de 2 milioane lei.

O acţiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituţii sunt rugaţi să contribue cu obolul puţin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine şi de fapte, căci tot se mai găsesc în această ţară.

La fiecare acţiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acţionarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă	***Lei 144.700***
D-l inginer Lucaciu, Bucureşti 5 acţ.	***Lei 1100***
Total	***Lei 145.800***

Alexandru Taub

Magazin de mode pentru domni. Cel mai eftin isvor de cumpărare în mantale cauciucate. Mare asortiment în albituri

Cluj. Str. N. Iorga 2.

„SIMPLON“

RESTAURANT NOU

Cluj, Str. Iuliu Maniu No. 8.

Zilnic bere proaspătă, mâncări bune de casă şi ieftine, PRÂNZIŞOARE 6 LEI PORŢIA, vinuri excelente, în fiecare seară supă de fasole „KLECKER.“

Rog sprijinul on. public românesc; cu stimă

Nr. 52—26—26 *ANTON JUDOVITS.*

Pălării de domni din postav şi paie

curăţă, calcă vopseşte, formează şi reînoiază

Ştefan Fehér

Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Mai bine ca ori şi unde se serveşte la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duş, etc.

CLUJ,

Str. Călugăriţelor (pe Someş).

No. 99 perm.

Parfumeria

„DIANA“

Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.

Palatul Oraşului

Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz şi alte preparate cosmetice, perii, pieptene şi sponghii

Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.

Mare asortiment în totfelul de săpunuri

3 buc. săpun Lanolin Lei 30

Săpun englez 1 buc. „ 15

„ „ 6 „ „ 80

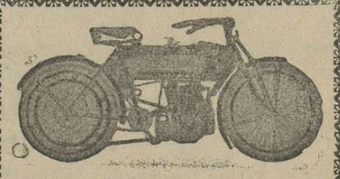

Cele mai bune şi mai eftine

BICICLETE ŞI MAŞINI DE CUSUT

se pot procura în condiţiele cele mai favorabile la firma 105-11-3

ASZTALOS

Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

Prăvălia de seminţe Arpad Déri

Cluj, Str. Regina Maria No. 10

Recomandă totfelul de seminţe de legume, flori şi de agricultură, selecţionate, curate şi cu încolţire sigură — din Germania şi Olanda.

In chestiuni de agricultură se vor da orice îndrumări de dl. dr. Bela Pater director onor. la Academia de Agricultură

Catalog cu preţuri se va trimite la cerere gratuit

No 96 perm.

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI

coafor de dame şi manicure

Spală, ondulează şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.

Cluj, Piaţa Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂŞTUR

berea albă Ursus

berea albă specială Ursus-Extra

berea neagră din malţ dublu Hercules

Se capătă pretutindeni!

Rudolf Mosse 1705.

Maşini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Maşini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru maşini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

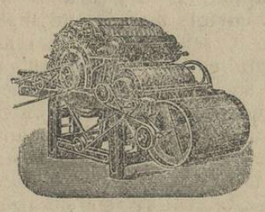

Trioare
Vânturători
Prese pentru seminţe uleioase
Sdrobitoare ptr. seminţe uleioase
Postamente de moară
Maşini de sămănat porumb
Pompe cu lanţ pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă preţuri eftine şi condiţiuni de plată avantagioase. A apărut preţcurentul nostru de primăvară şi se trimite la cerere oricui gratuit; la fel şi prospecte cu ilustraţiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de maşini mai de seamă din ţară. Cereţi pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de maşini AND. RIEGER

Societate Anonimă SIBIU

106—11—

Tiparul Tipografiei „Viaţa“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚA | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 23 Mai 1926** | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 162. Apare în fiecare Duminecă

UN DREPT ȘI-O DATORIE CE CHIAR CU JERTFĂ TREBUE RESPECTATĂ

Este o datorie civică-națională (zic și națională, pentrucă „umanitariștii" spun că este și una civică „umană", sintetizată și concretizată în sugestiva lor adresare: frați.. cetățeni ai omenirei!) care evoluiază s'ar putea spune în raport direct proporțional cu gradul de intsruire a fiecărui cetățean, ca să contribui la propășirea țărei tale: dând posibilitate prin voința ta și-a tuturor să guverneze un grup de oameni cu ideile cele mai înalte și mai promițătoare în nădejdea de mai bine a unui popor.

In senzul exercitării și achitării depline a acestei datorii, cu argumentul decisiv: că orice cetățean trebue să dispună de dreptul de-a se auto-conduce nemaidând astfel putința unei minorități de privilegiați să conducă fără asentimentul majorității și chiar contradictorii intereselor ei, vine sufragiul universal, care este cel mai indicat mijloc, în scopul realizării unei suveranități cât mai apropiată de absolut.

Ca o răsplată a jertfei fără seamăn; ca un simbol de mărturie eroică; că deacum noi suntem stăpâni pe destinele României și că noi prin noi înșine ne vom conduce, „dela vlădică și până la opincă" avem dreptul să glăsuim în felul cum dorim, să ne conducem, sau mai bine zis, cum trebue să fim conduși.

Sfârșitul marelui război, este pecetluit și cu acest suprem drept: de-a ne conduce singuri; deci sufragiu universal: egal, direct, secret și „obligator".

Teza sufragiului, atât de bine documentată teoreticește își are însă și antiteza sprijinită ce-i drept, nu pe raționamente, ci pe realități experimentate și experimentabile care desigur n'au putere să combată teza, dar formează condiții sine qua non ce exercită în adevăratul înțeles votul universal. Așa de pildă sufragiul universal cere dela fiecare cetățean, un ales și chiar superior discernământ cu obiectivul stict: interesele naționale; cere și presupune o educație civică care dacă lipsește, nu poate fi decât în detriment.

In care stadiu de educație civică ne găsim noi acum referindu-ne la massa poporului și chiar la cei mai pretențioși și „chiar pretențios"; (că-și cunosc perfect drepturile și datoriile față de țară) și'n ce fel înțeleg tocmai mulți din cei în drept aplicarea votului universal, sunt întrebări la care onoratul meu cetitor poate găsi repede răspunsul, scutindu-mă pe mine să mai arăt în scris pervertirea până la parodie, în special când ne referim la întrebarea a doua.

Multe constatări se pot face; și sunt unele care desvăluie regretabile stări de spirit! Se observă de ex. la unii și dureros chiar la mulți; și la care n'ar trebui, o indiferență absolută față de vot, față de cine ar trebui să conducă țara. Acesta a fost motivul principal de-a se introduce „obligativitatea". S'au găsit însă imediat justificări: cum că acei cari manifesta această indiferență sunt cei ignoranți până și de ei și aici s'a făcut aluzie la massa poporului.

Spre mirarea mulțimii însă, s'au văzut că tocmai elemente de-o valoare morală și intelectuală incontestabilă, manifestă aceeași indiferență. Criticii imediat au venit și i-au taxat ca oameni lipsiți de simțul răspunderei cetățenești, ca oameni cari într'o altă formă sunt tot pe treapta celor dintâiu (adică a ignoranților). Așa o fi; am spune-o și noi cu toții; dar tot cu toții trebuie să recunoaștem că politicianismul a introdus în luptele dintre partide o notă atât de agresivă și pasionată încât pe oamenii „simțitori" pe oamenii echilibrați și de ordine, îi desgustă și-i face să se retragă din chiar cadrul datoriei de simplu votant, pe bună dreptate. Atâta ură, atâta calomnie până la injurii triviale, atâta sfidare a tot ce este bun și moral — potrivnic însă reușitei partidului, — e imposibil să nu aibă consecințe regretabile asupra unora și desigur tocmai asupra acelora de care este mai multă nevoie azi. Tot ca consecință a acestui aliaj de răutăți avem atâtea erergii distruse, purtate de ici-colo de uraganele politice, pentrucă n'au nici un merit politic (așa cum se făuresc azi meritele politice!) și mai ales în sensul vederilor celor dela guvern. In această atmosferă de lupărie, politicianismul a făcut să se confunde arta politică cu practica lui modernă, oameni publici și de înalt civism cu arivism și oportuniștii politici, virtuțile politice cu demagogia și cu toate vicleșugurile. Nu spun un adevăr cred, dacă voiu zice că acest detestabil „progres" în domeniul politic s'a făcut în ordine descendentă. Dacă am sta să vedem răul pricinuit de toate ramurile de activitate și mai ales în învățământul de toate gradele cum și'n munca de păstorire a preoților și-a învățătorilor în lumea satelor noastre, ne-am putea face o icoană a grozăveniei situației în care ne găsim.

* * *

Abținerea dela vot tocmai a acestor elemente cum și nepăsarea lor de-a îndruma massele, constituie un foarte mare rău, pentrucă întâi și întâi asigură reușita celor nechemați cari în acest mod fiind în majoritate vin și-și impun concepțiile lor în conducerea și viitorul unui stat. Cum vedem, e foarte drept, că dacă ar încerca cineva să dea o definiție politicei ținând seama de aplicarea ei contemporană, procesul formulărei ei apare numai la formula „arta de-a guverna", nu te-ar duce. Asta nu înseamnă însă să lepădăm dela noi cea mai sacră datorie ce-o avem față de neamul acesta: de-ai asigura edificarea și unitatea lui sufletească, drept chezășie temeinică a unității teritoriale, ce s'a făptuit cu atâta jertfă.

Prin dictarea și impunerea celor nechemați desigur că nu vor realiza supremul nostru deziderat și de aici „cumințenia" noastră ce se manifestă în domeniul politic în indiferența ce trebuie să-și îmbrace o altă haină: haina muncei cuminte, haina perseverenței în bine și'n adevăr ca astfel să ajungă în fruntea țării acei cari trebuesc. Oare prin vot nu putem veni în ajutorul dorinței supreme a neamului? Desigur că da. Și atunci cumințenia „indiferentă" se schimbă în rea voință și dezertare dela datorie.

In adevăr: Relele de care suferim azi în domeniul politic sunt cauza unei lipse a educației cetățenești care într'o formă sau alta se manifestă până în vârful piramidei sociale. Aceasta însă până la remedierea complectă se va compensa prin cei puțini dar conștienți, căci orișice act care țintește și avizează numai la bine, va avea la un moment dat asentimentul mulțimii. Legea jertfei caracterizează orice progres și mai ales progresul moral și cum și viața poporului nostru confirmă cu prisosință această lege, ea va fi atât de convingătoare și vorbitoare, pentru a scoate din vălul indiferenții pe cei mulți. Toți factorii cari sunt conducători de mulțimi au nobila datorie de a cultiva educația cetățenească, căci numai aceasta va ridica viața politică la cuvenita ei înălțime, numai aceasta va alunga demagogia.

Tăcerea în orice împrejurări s'ar arăta este complice. Să bage de seamă că cei care tac când e vorba de vot sunt complici la starea prezentă de lucruri prin chiar această tăcere. Votul universal: direct, secret, egal și obligator este un drept și-o datorie. Trebuie respectat! Este și el..., un câștig al jertfei celei mai scumpe, și'n calea de ascensiune a poporului nostru reprezintă cel mai înalt pas de progres.

Gh. Cepoiu, înv.

Din America de Nord

Edgarton W. V, 28 April 1926

Domnule director,

Primind două numere din „Cultura Poporului" dela redacția dv. din Cleveland, Ohio, și cetindu-le am înțeles foarte bine că acest ziar este o foae foarte bună și mi-a plăcut nespus de mult. Precum m'am informat din ziarul dv. orașul Cluj ar fi acum mult mai românesc decât unguresc, cum a fost în trecut și bunul Dumnezeu a ajutat dreptății. Acum numai una lipsește în România Mare, să se pună dela mic până la mare la lucru, dar lucru cinstit. Și încă ceva: partidele politice cu oamenii de frunte ale lor ar trebui ca să se unească, să fie numai două partide, pentrucă așa cum e acum nu e bine. Și văd că dușmanii neamului românesc, nu se lasă, ungurii și sașii în America vorbesc în contra României, ba chiar așteaptă ora pentru a ataca România, căci unde suntem noi românii la minele de cărbuni, ungurii fac mare propagandă bolșevică.

Acum altăceva nu am ce vă scrie fără vă rugăm ca să ne trimiteți „Cultura Poporului" pe un an.

Să dea Dumnezeu să ne vie întotdeauna veștile cele mai bune din România; să dea bunul și atotputernicul Dumnezeu înțelegere bună, căci altfel să nu ne pară rău când om ajunge iar supuși la cari am fost, căci ar fi vai de noi.

Rămân al dv. amic pe viitor, cu dragoste cordială,

Gh. Bucur cu familia

Edgarton W. Pa, The Merchanst and Miners Bank.

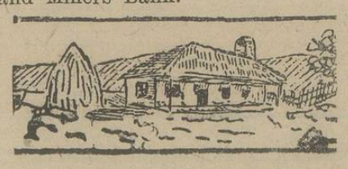

I. P. S. Sa Mitropolitul VLADIMIR al Bucovinei, decedat în 26 Aprilie 1926 la Cernăuți.

Chestiunea bisericei în Basarabia

Pe lângă multe alte neajunsuri de care sufere această provincie, desigur, cel mai mare neajuns este schimbarea calendarului.

Cei cari trăesc aici, dar numai ei, își pot da seama de curatul adevăr.

Satele cari au acceptat stilul nou, sunt excepție. Incolo, sate, târguri și orașe în frunte cu Chișinăul nu vor să primească calendarul îndreptat.

Care este cauza acestui mare eveniment, căruia trebuie să i-se consacre o pagină în istoria religioasă și apoi în istoria politică a țării?

I. Credința dusă până la fanatism în Dumnezeu. Chiar dacă „pravoslavnicul" cu dreapta își făcea semnul crucei, iar în stânga îi sta cuțitul, pentru a fi gata în momentul prielnic, ca să nu-i scape victima, totuș nu le putem tăgădui sentimentul religios. Trăiți sub regimul rus, sub care regim sfintele lăcașuri și clerul erau în cea mai mare vază, era și firesc să se întâmple așa. Bisericile și mănăstirile mai ales, fiind foarte bogate (mănăstirea Căpriana din jud. Lăpușna era posesoare a 10 sate cu 40 mii desetine pământ cultivabil,(o desetină are vreo 60 prăjini), pe lângă că fiecare cleric era socotit ca o persoană sacrosantă, nefiind la fel tratați cu mirenii, clerul având organizația lui deosebită și independentă, au făcut ca acum, schimbarea calendarului să fie privită ca o schimbare a credinței.

II. Clerul în întregime. Necunoscându-se bine provincia, conducătorii au dat ordine dela înălțime, fără a cunoaște adâncul; iar majoritatea preoților, în limita culturii lor, singuri neînțelegând acest fapt, cum ar fi putut face pe popor să-l înțeleagă? Dacă s'ar face o statistică, cred că ea ar arăta, că cel puțin 50 la sută dintre clerici sunt cu totul împotriva calendarului îndreptat. Ce e de făcut?

Clerul din întreaga țară e chemat și are datoria de a lupta pentru această cauză națională. Altfel între Basarabia și restul țării se va deschide gura o prăpastie, Basarabia va fi pierdută sufletește și păcatul va fi în primul rând al clerului.

Fără îndoială, că o mare greșală este aceea că s'a îngăduit facerea slujbei pe stilul vechi.

Cuvintele oamenilor de bună credință începuse să deie roade, când totul s'a prăbușit printr'un ordin.

Cei cari mai susțin cu înverșunare stilul nou în fața oamenilor, își pune, până și viața în pericol. Populația ne crede pe noi lepădați, de Dumnezeu, tocmai prin faptul că chestia se tărăgănează. E de înregistrat groaznicul caz din satul Temeleuți, com. Volineț, jud. Lăpușna. Preotul satului, cu toate că e basarabean, totuș om de mult bun simț și un înverșunat luptător pentru noul calendar. Dar rezultatul acestei munci fără preget este grozav. In zilele Paștilor stil nou, preotul înțelegând să-și facă datoria chiar împotriva voinței oamenilor cari-l amenințau, a avut durerea a-și vedea casa aprinsă de consăteni și pe cel mai mare copil și singurul băiat, de vreo 19 ani,— absolvent a unui liceu din Chișinău, viitor om de litere, fiind înzestrat c'o inteligență rară și c'o mare putere de muncă, consacrând din tinerețe nopți întregi studiului, — nebun.

C'o înflăcărare de admirat, căuta să convingă pe oameni de adevăr, dar dându-și seama până unde putea să ajungă mentalitatea acestor oameni, cari dăduse deja foc casei tatălui său și cărora nu le era greu a face din întreaga lui familie victime, în urma unei puternice sguduiri nervoase, a rămas nebun. Medicii spun că vindecarea este problematică.

Rezultatul grozav al muncii ideale. E un sacrificiu, bine, nimic sfânt fără sacrificiu, dar toate sacrificiile, mari și mici au fost turtite de puterea covârșitoare a ordinului de sus. Avem colaborare de muncă, sau bătae de joc? Poate înțelegem greșit.

Pe lângă biserică, școala sufere îngrozitor. Organul de control respectiv cunoște. E bine ca un regim nou să aducă reforme noi, dar bune.

Posteritatea fără milă va așeza pe fiecare la locul lui.

„Spre mai bine", iată deviza cu care trebue să ne conducem în viață și întotdeauna trebue să năzuim spre „cel mai bine", căci când cineva dorește mijlociul, ese rău.

Dorim ca cei în drept să-și deie toată osteneala pentru îndreptarea stării de lucruri de aici, fără de care îndreptare răul este inevitabil.

A. Burlacu, înv.

Nocturnă

Candele ard în azururi...
Lin cucernica lor rază
scump balsam cadelnițează...
Umbrele 'ngenunche 'n jururi...
Noapte bună!

Mut adastă 'n ușă somnul.
Pomii rugi domoale 'ngână.
Cu potirul lunii 'n mână,
peste 'ntinderi trece Domnul...
Noapte bună!

Pacea, peste sfânta vrajă
blând aiazma și-a vărsat-o —
Lângă pragu-ți, adorato,
sufletul meu stă de strajă...
Noapte bună!

Goerge Voevidca

Scrisori din America

— Dela redactorul nostru din Cleveland, Ohio —

Răvaș dela românii din Sharon, Pa.

Corespondentul nostru din orașul Sharon, Pa. d. T. Șandru, ne informează că tinerimea română din acel oraș împreună cu cei din orașul învecinat, Farrel, Pa. au înființat acolo un club cultural, „Clubul cultural al tinerimei române" pentru cultivarea și răspândirea slovei românești în straturile largi ale poporului nostru din aceste orașe. S'au înscris, până acum, în acest club peste o sută de tineri. O mare parte din aceștia cunosc prea puțin limba românească. Născuți și crescuți printre străini, fără nici un contact cu elementul românesc, lipsind nucleul unei organizațiuni care să se intereseze și de cerințele sufletești ale lor, au plutit tot mai departe de alvia neamului lor. Scopul acestui club este să remedieze acest rău.

Se evidențiază încă odată necesitatea despre care vorbiau în trecut, coloanele acestui ziar, de a se porni o mișcare culturală, independentă de organizațiunile în existență a căror preocupări principale sunt de altă natură.

Părerile pe care le vântură publicațiunile noastre de aici că, aceste cluburi culturale, să fie anexate la societățile de asigurare, nu dovedește alta decât lipsa de a înțelege această arzătoare problemă.

Aceste societăți de asigurare își au un scop bine definit; își au programul lor de muncă, și toată energia de care dispun e concentrată la realizarea acestui program. Nu a putut însă fi îndeplinit în întregimea lui. Greutățile pe care le întâmpină astfel de organizațiuni economice, a silit pe conducătorii lor să părăsească partea culturală din programul lor. Se împlinesc aproape două decenii de când aceste societăți și-au propus să facă și cultură; dar nu s'a putut. Privind la realizările făcute în aceste două decenii, de către societățile românești de asigurare, se pune întrebarea că, vor putea ele face acum ceeace nu au putut face în cursul celor aproape douăzeci de ani trecuți? Ce desfășurări noui s'au produs în viața românească de aici ca să îndreptățească această pretențiune a lor?

Din rapoartele pe care le publică cele două organe ale celor două organizațiuni majore din această țară, se vede că numărul membrilor lor este foarte mic și achizițiunile de membrii noui sunt foarte reduse. Aceasta implică, se înțelege, că dacă cluburile culturale ar fi subt aripa societăților de asigurare, ar fi accesibile unui foarte restrâns număr de membri. Cei din afară de societăți, — motivele nu importă de ce nu sunt în societăți, — ar privi cu oarecare îndoială la aceste noui formațiuni. Și s'ar feri de ele, — motivele iarăși nu importă, — așa cum se feresc și de societățile de asigurare.

Nu ar vedea oare cele nouăzeci procente de români neorganizați în cluburile puse sub tutela societăților de asigurare, o cursă de ai prinde în societăți?

Nu zic că intrarea acestora în societățile de asigurare ar fi un rău; dar nu văd, întrucât ar fi servită cauza culturii românești prin esclusivismul pe care majoritatea covârșitoare a celor neorganizați l'ar vedea, — și de fapt așa ar și fi, — dacă mișcarea culturală ar fi comprimată în cluburi anexate societăților de asigurare.

Imi place a crede că părerile exprimate de o parte a presei românești de aici, în sensul de mai sus, nu sunt decât păreri pripite, asupra cărora se va reveni.

Cluburile culturale numai independente pot progresa, deschizând, astfel, larg ușile pentru toți fii pribegi ai neamului nostru.

* * *

Cu prilejul sfintelor sărbători ale Invierii, parohiile noastre din Farrel, P., cea gr. catolică cât și cea gr. ortodoxă, au dat o petrecere teatrală foarte reușită.

* * *

In vârtejul grăbit al vieții, cu puhoiul ei de griji pentru ziua de mâine, cu noianul de vanități și veleități, e o revelație a afla, în acest bâlci, de slăbiciuni omenești, câte un singuratic ce-și consacră totul pentru binel comun.

Firi de apostoli, plămădiți în calvarul suferințelor neamului nostru din timpul robiei străine, se găsesc din abundență și prin coloniile noastre din acest Canaan al atâtor făgăduinți înșelate.

Răscolind filele oricărui început de viață românească în această depărtată țară, vei da peste numele acestor neastâmpărați urzitori de suflet românesc, gata de sacrificiu și chiar martiraj. Și cel din urmă nu e un cuvânt luat în deșert! Am avut și noi martirii noștri; ai noștri, pentrucă, spre rușinea noastră, pentru bucata de suflet ce ne-a dat-o, am aruncat asupra lor cu pietrile calomniei. Ori, preocupați cu auto-tămâierea eului nostru, i-am uitat, i-am ignorat.

Mulți din aceștia, desamăgiți ori descurajați, au pus jos armele și au lăsat ca valurile vulgare să treacă peste capul lor și să distrugă ce-au clădit.

In mariginile posibilităților vom încerca, în aceste coloane, să desgropăm oameni și fapte din viața românească de aici.

Pomenii mai sus despre înființarea clubului tinerimii române din orașele Farrel și Sharon, Pa. și am spus că cei mai mulți dintre acești tineri, au alergat să se înscrie în acest club cultural numai și numai spre a-și reînvăța limba maternă. Asta însă nu înseamnă că în susnumitele orașe n'ar fi existat, într'un fel sau altul, o viață românească, exteriorizată prin organizațiuni pur românești.

Sunt în aceste două orașe surori, — abea despărțite de o stradă ca toate străzile — două din cele mai puternice societăți de ajutor din câte avem în America. Ambele își au clădiri proprii ce ar costa la noi milioane de lei. Aceste societăți sunt independente; aparținuseră pe timpuri la cele două organizațiuni majore despre care s'a mai auzit și prin țară.

Din centrul coloniei noastre de aici, se ridică spre cer, ca două brațe ridicate spre a implora mila celui Atotmilostiv, clopotnițele celor două biserici românești.

Dar la ridicarea acestor fortărețe ale românismului din țara lui Columb, s'a măcinat multă energie și s'au cerut multe sacrificii.

Au dat cu toții; au dat cu drag și au dat întotdeauna când li-s'a cerut. Aceste instituții românești sunt tot atâtea dovezi de patriotismul și vrednicia românilor americani.

Unii însă au dat mai mult decât ar fi trebuit să dea; pe lângă punga întotdeauna deschisă, au depus și atâta muncă încât strădania lor nu poate fi trecută cu vederea.

Am dat, — acum sunt ani de-atuncea, — peste un ardelean de-ai noștri, d. Petru Miclea, originar din comuna Moardes, de pe Târnave, pe la toate aceste bisericuțe românești, societăți, parohii, cluburi, etc., dând o mână de ajutor, îndemnând, când lipsa cerea; jertfind când trebuia să jertfească, mereu în frunte, ca un stegar pornit la asalt.

M'am interesat, din nou, la corespondentul nostru din Sharon, de se mai află pe acolo, acest român vrednic și am fost informat că și acum, ca în trecut, muncește cu râvnă pentru cauza atât de scumpă nouă.

D. Miclea a fost în nenumărate rânduri președinte al societăților de ajutor și cultură „Bistrițeana" și „Transilvania" din loc.

I. Brumaru

Două cotidiane politice românești nimicite de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conștiința împăcată în fața acestui dezastru al presei românești? Nu simțim remușcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înființarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acțiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina" din Cluj.

Dumineca tuturor sfinţilor

Cinstirea şi pomenirea sfinţilor e un obicei vechi, bun şi folositor. Pe sfinţi îi cinstim pentrucă însuşi Dumnezeu i-a cinstit făcându-i părtaşi măririi celei veşnice în ceruri. Prieteni fiind ei lui Hristos, au luptat şi au suferit pentru adevărul Evangheliei, deaceea şi-au primit dreapta răsplată. Dar ei sunt prieteni şi ai oamenilor, pentrucă oameni au fost şi ei şi cunosc durerile sufletului omenesc. Deaceea duc rugăciunile noastre lui Dumnezeu şi se roagă necontenit pentru noi şi pentru a noastră mântuire.

Pe sfinţi îi cinstim, cum am spus, înainte de toate ca pe prietenii lui Dumnezeu, apoi ca pe tovarăşii veşnici ai lui Hristos şi în urmă, ca pe prietenii noştri, dar cinstea care le-o dăm lor nu este asemenea cinstei ce o datorăm lui Dumnezeu. Sfinţii nu pot să ne ajute cu puterea lor, ci numai cu sfintele lor rugăciuni. Iată ce scrie sfântul Policarp despre închinăciunea ce se aduce lui Dumnezeu şi despre cinstirea sfinţilor: „Pe el, — adică pe Iisus Hristos, — îl preamărim şi ne închinăm lui, pentrucă e fiul lui Dumnezeu, iar pe sfinţi îi iubim pentrucă au fost uceniicii Domnului şi l'au urmat pe el, cinstindu-l ca pe un împărat şi învăţător al lor.“

Pe sfinţi îi cinstim înainte de toate lăudând pe Dumnezeu pentru mărirea care le-a dat-o lor, după cuvântul proorocului David, care zice: lăudaţi pe Dumnezeu între sfinţii lui. Apoi urmând pilda vieţii lor şi ţinând sărbătorile rânduite pentru pomenirea lor.

Când va fi cinstirea sfinţilor plăcută lui Dumnezeu? Atunci, când urmăm învăţătura sfântului Ieronim care zice: Să cinstim pe servitori, ca cinstea faţă de servitori să fie spre mărirea stăpânului.

Dintre sfinţi, înainte de toate cinstim pe prea-sfânta Maică a lui Dumnezeu, care prin puterea sfintelor ei rugăciuni a făcut întotdeauna mult bine neamului omenesc. Cinstim apoi pe patriarhi, cari au trăit cu câteva sute ori mii de ani înainte de Hristos şi cari au pregătit încă de pe atunci omenirea pentru venirea dumnezeiescului învăţător. Urmează apostolii, cari au fost martori ai vieţii lui Iisus şi cei dintâi propovăduitori în lume ai legii lui. Mucenicii sau maritirii şi-au dat viaţa şi sângele pentru Hristos. Sfinţii arhierei şi preoţi, ca buni păstori au păstorit turma cea cuvântătoare, iar cuvioşii şi sihaştrii părăsind toate ale lumii au trăit numai pentru dragostea lui Dumnezeu. Sfintele Fecioare au trăit viaţă curată şi prin viaţa lor sfântă s'au făcut vrednice să primească cununa cea veşnică a măririi, ca mirese a lui Hristos.

Numărul sfinţilor bisericii lui Hristos e foarte mare, ei sunt biserica nevăzută, iar noi oamenii cea văzută. In ziua cea mare a arătării celei de-a doua a lui Iisus Hristos pe pământ, se vor arăta şi ei şi se vor bucura pentru toţi aceia, cari fiind de-a dreapta măririi Tatălui vor avea parte să fie împreună cu ei întru împărăţia cea veşnică.

Numele sfinţilor sunt însemnate în calendar pentru toate zilele anului, dar nu toţi au sărbătoare legată. Şi nici nu se cunoaşte numele tuturor sfinţilor, aşa bunăoară a celor douăzeci de mii de sfinţi cari au ars în Nicomedia şi alţii. Deaceea s'a rânduit, ca în Dumineca ce urmează după sărbătoarea Rusaliilor să se facă pomenirea tuturor sfinţilor. Aceasta se face încă din anul 610, când Panteonul din Roma prefăncându-se în biserică creştinească, osemintele multor sfinţi au fost îngropate în această biserică. La început se făcea pomenirea tuturor sfinţilor în 3 Maiu, dar la biserica cea mare din Constantinopol s'a introdus obiceiul să se prăznuiască în această Duminecă şi obiceiul acesta şi-l'au însuşit toate bisericile răsăritului. In bisericile apusului în zilele noastre pomenirea tuturor sfinţilor se face în ziua cea dintâi a lunei Noembrie.

Făcând noi pomenirea tuturor sfinţilor, să rugăm pe Dumnezeu să ne ajute, ca să rămânem pururea statornici în credinţa cea adevărată a lui Iisus Hristos.

Septimiu Popa

Să dărâmăm templul lui Bachus

O luptă titanică se dă contra alcoolismului. E lupta luminii cu întunericul. E lupta binelui cu răul. E o plăcere să bei; e o putere uriaşă, care te îndeamnă să te dai în braţele ucigătoare ale băuturii; este o laudă să bei de să-ţi pârâie fălcile, zic părtaşii alcoolismului.

In cele 49 mii de cârciumi din ţară se distrug milioane de oameni cari în zilele de sărbători şi de iarmaroc, beau peste măsură. Se înfundă tavernele mahalalelor şi maghernitele satelor cu oamenii băuturii. Câştigul, agoniseala şi averea, obţinute cu multă trudă, şi-le pierd oamenii ce simt arsura rachiului pe gât şi la inimă. Rachiul le înmoaie ciolanele şi-i transportă în lumea uitării. Rachiul e doctoria celor nepricepuţi; el este balsamul alinător al durerilor; el ostoaie durerea dela lingurică a beţivului. Beţivul nu vrea să bea acasă, la masă cu ai lui, căci bând la gospodăria lui, ci-că n'are haz; vinul nu merge şi nu-i dulceag ca la cârciumă. Ţăranul nostru, atunci zice că a petrecut, când s'a îmbătat turtă; când a mers în patru picioare, când, dibuind prin întunerec, s'a rostogolit într'o băltoacă! Se bea îngrozitor de către analfabeţi, dar spaima ni-e mai mare, văzându-i pe ceice ştiu ceva brumă de carte, că urmează regulat băutura la cârciumă. Unii beau de-avalma cu copiii lor. Şi doară, tare se mai bucură când îşi văd copilul, cum îi mai trage la măsea! Ii place să-l audă pe copil înjurând de: Cruce, Paşti, Dumnezeu, de precistanie, etc., „Ii leit ca mine“ strigă vesel cel bătrân. „Mai dă-i nevastă să se înlvioreze!“... Şi, băutura îl înviorează pentru o clipă, dar îl moleşeşte mai târziu, când urmările se ivesc.

Nu se lucrează cu toată râvna la problema sănătăţii publice, căci chiar din luptătorii, recrutaţi pentru propaganda alcoolică, cad pe teren, gustând din licoarea otrăvitoare, depozitată în cârciumi. Alcoolul degenerează rasa; pregăteşte terenul bolilor venerice şi molipsitoare; alcoolul întunecă conştiinţa, umple puşcăriile şi spitalele. El este începutul tuturor relelor. Numărul copiilor rahitici a crescut repede. Trebuie o mişcare culturală accelerată; o propagandă antialcoolică serioasă. E un fapt îmbucurător pentru unii şi înspăimântător pentru cârciumi şi consumatori, că încă din anul trecut, s'a întocmit un proect, în care se prevede reglementarea băuturilor spirtoase. D-nii prefecţi şi căpitani de jandarmi să ia măsuri severe ca, toate cârciumile să fie închise toată ziua în Dumineci şi sărbători. Să se respecte cultul divin creştin al Mântuitorului, iar noi să nu ne facem slujitorii zeului Bachus. Contravenienţii să fie aspru pedepsiţi. Autorităţile comunale să ia aminte şi unele din ele să nu se mai compromită, ca cele de multe ori. Ele să nu permită sub nici un motiv, ca în sărbători, zile de primenire sufletească, cârciumarii să vândă Moartea în sticle. Să părăsim aceste localuri de distrugere şi să îmbrăţişăm focarele de lumină: biserica şi şcoala.

Ceice-aţi uitat de Dumnezeu, tăgăduindu-l existenţa şi Atotputernicia şi ţineţi în mână cupa otrăvitoare a lui Bachus, aţi pierdut şi puţina conştiinţă ce v'a mai rămas; v'aţi pângărit sufletele. Cauza acestora e: băutura alcoolică, e lipsa de educaţie sănătoasă. Renegaţii credinţii şi hulitorii contra lui Dumnezeu, contra bisericei, contra personalului ei şi contra lucrurilor sfinte sunt semidocţii, sunt ceice au pospăiala învăţăturii.

Intoarceţi-vă la cunoştinţa deplină şi nealterată; părăsiţi întunecimea conştiinţii şi sentimentul urii contra Creatorului. Lăsaţi orgiile zeului vinului şi alergaţi în braţele moralei creştine.

Cine iubeşte prea mult vinul, se nesocoteşte pe sine, se face părtaşul fărădelegilor. Misionarii conştienţi să-şi pregătească armele şi să pornească la luptă. Să utilizăm mijloacele cele mai posibile, în lupta noastră contra alcoolismului, pentruca luptând cu convingere, să dărâmăm templul lui Bachus.

N. C. Munteanu-Muntmarg

Românul

Senin, voios în zile bune,
Gata oricând a spune glume,
La veselie.
Când vin duşmanii la hotar,
Moare luptând fără habar
Pentru moşie.

E bun la suflet, primitor,
Ii place a fi 'ndatoritor,
Şi omenia.
Cu „frunză verde“ şi oftat,
El dorurile şi-a cântat
Şi bucuria.

In sărbători în horă prins,
Cu straie noi şi brâu încins,
Joacă cu odorul.
Iar când vr'un dor îl chinueşte
Din nai sau frunză el doineşte
Şi-alină dorul.

El ştie că-alta sub cer nu-i
Mai mândră decât ţara lui
Şi 'ncântătoare.
Ogoru-i este lăptos sân,
Iar codrul frate şi stăpân
Când frunză are.

Iubeşte glia ce-l hrăneşte,
Şi codrul, că-l adăposteşte,
Ca tot românul.
Din muşchiul verde, face pat,
Din desul Codrului palat!
Aşa-i românul.

Ioan Gr. Stan-Câmpeanu, înv.

Ingrijirile ce trebuesc date semănăturilor de toamnă, în timpul primăverii

Pentru a mări recolta cerealelor de toamnă, e necesar ca să le dăm în primăvară câteva îngrijiri, cari ne vor fi răsplătite prin o producţie mai mare.

Cele mai principale îngrijiri sunt:

1. Grăpatul. De cele mai multe ori în timpul ernei, semănăturile sunt bătătorite de zăpezi sau de ploi, de pe urma cărora se prinde o scoarţă la suprafaţa pământului.

Această scoarţă trebueşte sfărmată cu grapa, pentru a înlesni pătrunderea aerului la rădăcinile plantelor şi pentru a sfărma vasele capilare din pământ, prin cari el perde foarte multă apă.

Dacă această sfărmare a scoarţei nu se face, atunci acea semănătură creşte mult mai încet şi mai slab, din cauza lipsei de aer la rădăcini, totodată suferă mai mult de secetă, din cauza evaporării prea repezi a apei din pământ.

Această grăpare se face pe la mijlocul sau către finele lunei Martie, cel mai târziu la începutul lunei Aprilie.

Vom avea grijă a nu face grăpatul până când nu s'a svântat îndeajuns terenul, pentru a nu se face prea mari urme de către vitele cu care lucrăm. Grăparea se face cu grăpi uşoare ; se poate întoarce grapa cu colţii în sus, pentru a nu scoate prea multe plante din pământ. La semănăturile făcute cu maşina, grăpatul se face în lungul rândurilor. Prin această grăpare, se mai distrug şi parte din buruienile răsărite prin cerealele noastre.

2. Tăvălugirea semănăturilor. — Dacă iarna a fost geroasă şi cu zăpadă puţină, atunci prin repetatele îngheţuri şi desgheţuri, pământul se afânează, iar rădăcinile plantelor sunt scoase mai la suprafaţă. In acest caz trebue să tăvălugim în primăvară semănătura, pentru ca să se îndese pământul pe lângă rădăcinile plantelor, cari îşi vor forma în acest caz rădăcini mai profunde şi mai puternice.

3. Intârzirea creşterei. Aceasta se face în scopul de a nu lăsa, să crească semănătura prea viguroasă în pai, pentru a nu fi expusă la cădere mai târziu. Ea se face în prima jumătate a lunei Aprilie. Intârzierea, o putem face prin păşunatul semănăturei cu oile, sau cosind vârful plantelor.

In ambele cazuri vom avea grijă ca să nu se rupă primul nod al paiului, care la această epocă începe a se forma.

4. Plivitul. Este poate cea mai principală lucrare, care trebueşte dată semănăturilor în primăvară, ştiut fiind că terenurile sătenilor noştri sunt înăpădite de burueni.

Prin relele pregătiri ale pământurilor ca: arături la suprafaţă, grăpare puţină, nedistrugerea burueniilor, etc., nu se face altceva, decât o înlesnire a culturei burueniilor. Ori dacă într'un asemenea pământ vom sămăna o plantă, se înţelege că burueniile vor întrece în creştere pe acea plantă, care va rămâne pipernicită printre burueni. Pentru înlăturarea acestui neajuns, trebuesc făcute arăturile adânci şi mai dese, iar în primăvară să plivim semănăturile.

Burueniile cele mai des întâlnite pe ogoarele noastre sunt: pălămida, bozul, scaeţii, lăptuca, et., care nu sunt plivite în primăvară, cresc în scurt timp mari, înăbuşind semănătura, îngreunând recolta şi treeratul ei.

Plivitul se poate face foarte bine şi uşor cu un otic ascuţit, cu care se tae rădăcinile plantelor adânc în pământ. Cu acest otic nu e obositor plivitul, pentrucă lucrătorul nu stă aplecat.

In fine ultima lucrare ar mai fi şi smulgerea firilor de secară din grâu, sau orzul, ovăzul, etc., din grâu, secară, etc.

Aceasta se face dupăce dau cerealele în spic.

E. I. Hrişcă

NOUA LEGE ELECTORALĂ

Centralizarea rezultatelor

In două numere anterioare ale gazetei „Cultura Poporului“ am arătat dispoziţiile de căpetenie din legea electorală nouă. Acum — în preajma alegerilor — trec asupra părţii finale a legii, unde se arată cum se adună voturile din întreaga ţară şi cum se împart pe grupările politice din întreaga ţară, pe liste şi pe candidaţi.

Toate aceste operaţiuni se fac de către comisia electorală centrală din Bucureşti, pe baza rezultatelor trimise de comisiile judeţene (tribunale).

Să vedem cum:

Intâi se procedează la repartizarea mandatelor pe grupări politice, totalizându-se voturile obţinute de fiecare grupare politică. Se calculează procentul fiecărei grupări. Gruparea care a obţinut cele mai multe voturi, în orice caz însă peste 40 la sută din total, se declară grupare majoritară. In virtutea acestei calităţi de grupare majoritară primeşte jumătate din numărul total de deputaţi ca „primă de guvernare“. La acest număr se adaogă atâţia la sută din cealaltă jumătate de deputaţi cât la sută a luat voturi.

De ex. Partidul A, a întrunit exact 40 la sută din voturi, iar alte trei partide au întrunit: B, 32 la sută, C, 18 la sută, D, 8 la sută, iar restul 2 la sută din voturi altele.

Partidul A va primi deci întâia jumătate din numărul total de deputaţi (387 împărţit la 2 face 183) plus 40 la sută din cealaltă jumătate, adecă 88. In total 271 deputaţi.

Partidul B nefiind grupare majoritară va primi numai 32 la sută din jumătatea a doua, adecă 62 deputaţi.

Partidul C 18 la sută, adecă 35 deputaţi, iar partidul D 8 la sută adecă 15 deputaţi.

Dacă sunt două partide cari au luat 40 la sută din voturi, grupare majoritară va fi ceea ce a luat mai multe voturi. Locurile de deputaţi cuvenite voturilor întrunite de listele cari pe întreaga ţară n'au nici 2 la sută, le ia tot lista majoritară, în exemplul nostru 4.

Deci lista ce ar lua 40 la sută din voturi, va avea 271 plus 4 face 275 deputaţi.

Aceasta în cazul că nici un partid minoritar n'ar fi luat în nici un judeţ peste 50 la sută din voturi. Căci în acest caz din numărul total al locurilor se scade întâi numărul de locuri luat de partidele minoritare în unele judeţe, după normele de mai jos:

Dacă grupările minoritare au întrunit în unele circumscripţii (judeţe) majoritatea absolută a voturilor (50 la sută plus 1), în aceste judeţe vor lua locuri în mod proporţional cu numărul voturilor şi anume:

Judeţul care alege:	cu procentul	Ia locuri
2 deputaţi	50.1%	1
	75.1%	2
3 deputaţi	50.1%	2
	83.1%	3
4 deputaţi	50.1%	2
	62.5%	3
	87.6%	4
5 deputaţi	50.1%	3
	70.1%	4
	90.1%	5
6 deputaţi	50.1%	3
	58.4%	4
	75.1%	5
	91.7%	6
7 deputaţi	50.1%	4
	64.3%	5
	78.6%	6
	92.9%	7
8 deputaţi	50.1%	4
	56.3%	5
	68.8%	6
	81.3%	7
	93.8%	8
9 deputaţi	50.1%	5
	61.2%	6
	72.3%	7
	83.4%	8
	94.5%	9
10 deputaţi	50.1%	5
	57.1%	6
	65.1%	7
	78.1%	8
	85.1%	9
	95.1%	10

(Tabloul Climescu)

Deci în judeţul care alege de ex. 5 deputaţi, dacă un partid minoritar are 72 la sută din voturi va lua 4 locuri ... etc.

*

Toate acestea operaţiuni le va face comisia centrală în termen de opt zile dela data alegerilor pentru Camera deputaţilor.

La alegerile de senator nu aplică principiul reprezentării minorităţilor ci se declară aleasă în întregime lista care a întrunit cel mai mare număr de voturi.

După aceste dispoziţii ale legii, art. 103—134 prevăd diferite pedepse pentru neregulele ce s'ar întâmpla cu ocazia alegerii, şi alte dispoziţii finale.

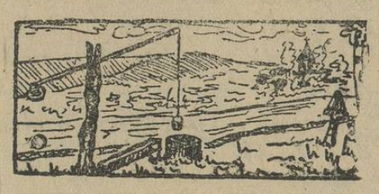

Apel către cărturarii satelor

In numărul din 21 Februarie al „Culturii Poporului“ d. Artur Gorovei din Fălticeni, face un apel la ţinerea unui congres, în care să se pună temelia unei asociaţii a folcloriştilor din ţară. Aderez la acest apel, ştiind că grosul populaţiei ţărei o formează ţăranul român dela sate pentru care se scrie aşa puţin. Azi cetitorii să distrează cu scrierile sentimentale, apoi evreii editori, cu scrierile pornografice doresc a strica legea morală şi a-şi umplea punga; iar pentru ţăranul român — talpa ţărei — nimenea nu-şi bate capul. Nu-i iertat că şi azi ţăranul român să fie nebăgat în seamă; a fost în trecut, o mie de ani slugă în cinste grofilor şi baronilor. Soarta jalnică din trecut o dovedeşte o poruncă a judeţului Sălaj (Ardeal) din 1712, prin care se orânduieşte ca poporul din gozuri şi păduri unde îşi necăjeşte viaţa să fie constrâns a se reîntoarce în sate şi ca nu cumva noaptea iarăş să fugă în fiecare sat, sara să se tragă clopotele bisericii şi să se pună străji pe sate.

In aceste vremuri dureroase când ţăranul român iogab, asuprit de nobilii unguri, chinuit de turci, jefuit de tâlhari, voinicii codrului ca Pintea Viteazul, oare în ce îşi afla mângâiere? Duminica şi în sărbători în slujba preoţilor, deşi ei erau consideraţi iobagi şi trebuiau să deie anual domnilor „culcitra lanea“ (ţol de lână); peste săptămână fiind în robota domnilor, măcinându-şi zilele cu lucru, unica mângâiere afla în doine în cari îşi vărsau durerile seculare.

Maică spatele mă dor
De lucru străinilor,
Spatele nu m'ar durea
D'aşi lucra pe sama mea.

Aceste doine formează o avere naţională şi oare n'ar merita adunate. E drept că ţăranul din câmpia Ungariei azi le-a uitat perzându-şi limba, dar românaşul din deal aciuat între păduri seculare, le păstrează ca pe nişte comori scumpe. El zice doină la plug, la secere, la săpat, la joc, la nunţi, în chiuituri e neîntrecut; iarna are plăcere a spune poveşti în şezători şi zice că

Cât îi lume pe sub soare
Nu-i mai bine ca'n şezătoare.

Apoi babele cu 99 de descântece şi ierburile vindecătoare, diferite obiceiuri fie ele chiar superstiţioase ar fi bine adunate. Dumnezeu l'a dăruit pe român cu tărie trupească şi sufletească, cu daruri poetice.

Preoţii, învăţătorii satelor, aceşti doi factori culturali, sunt chemaţi în rândul întâi a le aduna aceste comori ale literaturei române. Episcopii să dispună ca fiecare preot să scrie monografia satului şi un exemplar să-l trimită la episcopie, altul să se depună în arhiva parohială. Eu am scris monografia satului Zalnoc şi colaborez la zece foi populare. 20 ani am adunat datele necesare; aşa cred că prin astfel de lucrări să aduc contribuiri reale la cunoaşterea: idealelor, zbuciumului şi a vieţii ţăranului plugar.

Academia Română unde sunt membrii iluştri profesori, între cari amintesc de d. prof. univ. Simionescu dela Iaşi, ar face un lucru vrednic dând sprijin, scriitorilor de folclor, aşijderea „Astrei“ din Sibiu, şi nenumăratelor societăţi culturale, dar durere cei mai mulţi sunt lăsaţi în ştirea Domnului.

Ioan Dan Butean-Berean
preot Zalnoc (Ardeal)

S'au subscris până acum

145.800 lei

Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

Cu orice prilej. acei cari vă doare înfrângerea presei româneşti, arătaţi la prietini, la toţi, că în Ardeal sunt:

***Două cotidiane româneşti înghiţite de* 29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voştri aţi zidit şcoli de milioane, ziditi şi un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăştie duhul şe aspiraţiunile noastre curat naţionale.

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Strehaia

Sărbătorirea zilei de 10 Maiu, în anul acesta s'a sărbătorit cu un fast deosebit.

Dimineaţa s'a oficiat tedeumul, oficiat de păr. protopop Bălăceanu, ajutat de alţi preoţi.

Răspunsurile au fost date de către corul religios „Strehaia“ condus de harnicul învăţător Titu Prunescu, ajutat de d-na Maria Prunescu şi d-ra Victoria Prunescu învăţătoare. Au luat parte autorităţile oraşului, notabilităţile, şcoalele primare de băeţi şi fete, grădinile de copii şi un pluton de sergenţi conduşi de d. comandant Ghiţă Lemnaru.

După terminare, protopopul Bălăceanu, a rostit o cuvântare închinând în sănătatea Familiei Regale şi a întregei populaţii care simte românește.

După aceea mulţimea se îndreaptă către „Monumtul Eroilor“ unde s'a primit defilarea, primii au fost micuţii copilaşi dela grădina de copii, conduşi de înv. Victoria Prunescu, care depune foarte multă sârguinţă şi muncă pentru ei. Şcoalele primare de băeţi şi fete cu învăţătorii şi învăţătoarele, şcoala de meserii în frunte cu o echipă de gornişti aduşi anume dela şcoala de meserii din Filiaşi de către d. director girant M. Jianu, apoi au urmat veteranii, meseriaşi din corporaţia „Mihai Viteazul“ şi plutonul de sergenţi.

In corpore au plecat cu toţii la şcoala primară unde s'a ţinut o serbare şcolară dată de elevi şi elevele tuturor şcoalelor.

S'au ţinut cuvântări de către d-nii Virgil Ciochina primarul oraşului, Nicolae Pagubă, director de şcoală.

G. Nastasescu

Din Geblenești (Dolj)

In această comună se află un sf. locaş de biserică ce numai desinteresarea organelor de control o mai ţin deschisă serviciului public. Ziduri ce se ţin din puţin, fiind crăpate aproape la fiecare legătură de zid, câteva cărămizi la sf. altar ce de câteva ori au căzut în capul cântăreţilor şi credem că acelaş noroc îl va avea şi preotul, săvârşitorul sf. taine, pe care îl avertisăm să nu cumva să facă un păcat de moarte, scăpându-i din mână jertfa adusă prin căderea vreunei cărămizi, unde se află adusă spre sfinţire o părticică şi pentru ctitorii acestui sfânt locaş.

Doamne, şi ce ctitorie însemnată are acest sf. locaş. In partea dreaptă cum intri în biserică se află pictate spre vecinică amintire chipurile: Costache Geblescu, Raduţă I. Geblescu cu soţia sa Caliopi şi fiul lor Constantin şi Ion I. Geblescu. In partea stângă se află Ion N. Popescu cu soţia sa şi fiul lor Constantin. In afara bisericii în curte se află depuse toate trupurile neînsufleţite ale neuitaţilor Costache Geblescu, Raduţă I. Geblescu şi al soţiei sale Caliopi.

Aici departe de ai săi şi de palatele d-lor Const. R. Geblescu, mare proprietar, fost senator, prefect de Dolj, etc., şi departe de darnicul, fost ministru al instrucţiunii publice d. Dr. C. Angelescu, zac trupurile fără suflare a părinţilor şi donatorilor lor, alături de ruina de biserică din acest sat. Dumnezeu în fiecare sărbătoare se jertfeşte şi stă împreună cu ctitoria acestui sf. locaş învăţându-i ce este bine şi înţelept şi eu m'am rugat pentru sufletele lor. Dumnezeu să-i odihnească în sânurile dreptilor, iar nouă celor vii să ne dăruiască gândul cel bun şi înţelept spre îngrijirea sf. locaş a-i căruia ctitori suntem.

Un preot

Din Comarnic (Prahova)

Decurând a lua fiinţă şi în comuna noastră un inimos ateneu popular „Prahovioara“, sub conducerea harnicului preot Arvintache. Activitatea acestuia deocamdată la început, constă din şezători, serbări, reprezentaţiuni cinematografice, conferinţe, muzică şi sport. Invitat de acesta, Duminecă 2 Maiu, 1926, d. profesor Paul I. Papadopol, şi-a desvoltat conferinţa „Copiii, nădejdea neamului nostru“. In faţa unei săli pline. Iată în câteva linii mersul acestei conferinţe: Dupăce fixează scopul omului în viaţă, după d-sa: ridicarea sufletească a neamului, şi se opreşte un moment la scurtimea dureroasă a existenţei noastre pământeşti, conferenţiarul arată pe copil, ca singurul continuator al idealismului nostru. De aici grija cea mare pe care trebue s'o arătăm acestuia, grijă care, în timp ce la animale, e atât de completă, la mulţi dintre oameni e aproape inexistentă. Rezultatele: descreşterea natalităţii, selecţiunea naturală, generaţiuni slab înzestrate. Atrăgând serioasa atenţiune asupra duşmanilor copilului cari sunt, în acelaş timp şi ai neamului, d-sa îi trece în revistă: părinţii neglijenţi, ocupaţi sau vitioşi, lipsa de control şi de supraveghere, strada, prietenii şi colegii răi, banii, distracţiile şi cărţile primejdioase. Recomandă ca remedii: încurajarea natalităţii, stârpirea vitiilor, căsătoria bazată pe selecţiunea sexuală, încrederea în ştiinţele sociale şi îndeosebi în auxiliarele infantile ale acestora: psichologia copilului, pedagogia şi eugenia, deaproape supraveghere, îndrumarea către carierele sănătoase viaţa în mijlocul naturii. Numai astfel ne vom împlini datoria de buni fii ai acestei ţări.

Conferinţa, ascultată cu sfinţenie, a fost însoţită de lecturi din: I. Ghica, arh. I. Scriban şi I. Moldovan. A mulţumit conferenţiarului, în numele ateneului, prezidentului păr. Arvanitache, atrăgând atenţiunea asupra gravităţii chestiunii tratate.

C. D.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Nu scuturaţi covoarele de pe fereastră sau balcon pe capul trecătorilor.
2. Nu svârliţi gunoiul în stradă.
3. Nu ţineţi lada de gunoi descoperită.
4. Nu măturaţi cu mătura neudată.
5. Nu ştergeţi praful cu cârpă uscată.
6. Nu vă urcaţi cu ghetele murdare în pat.
7. Nu fumaţi în camera de culcare.
8. Nu ţineţi flori în camera de culcare.
9. Ţineţi în camera de culcare cât mai puţine mobile.
10. Văruiţi-vă locuinţele cel puţin 4 ori pe an.

VIAŢA DIN DOBROGEA

Din Silistra

Corporaţia „Mircea cel Bătrân“ din acest oraş, a cărei rol este de mare însemnătate în viaţa meseriaşilor locali, a avut norocul ca dela răsbai încoace să fie condusă de un om care a dus-o spre desvoltare şi prosperitate.

Meritul îi estte cu atât mai mare, cu cât contabilul corporaţiei Silistra a ştiut să lucreze în mod constructiv.

D. Gh. Radovici este exemplul funcţionarului conştient de menirea sa.

De o cinste deosebită, el apare pentru toţi, cei ce-l cunosc, un suflet nobil. Cu conştiinţă de funcţionar ideal, d. Radovici, are singura mulţumire, atunci când poate să mulţumească cu serviciile sale pe solicitatori.

Spcialist în slujba ce îndeplineşte, d-sa a extins activitatea şi în plasa oraşului Ostrov.

Astfel, după ce a reuşit să înscrie pe toţi meseriaşii în controalele Corporaţiei, a intervenit locului în drept şi a reuşit să capete aprobarea înfiinţării unui dispensar aşa că în prezent meseriaşii ostroveni găsesc asistenţă sanitară aci, dispensarul fiind condus de medicul plăşii Ostrov, d. dr. I. Negulescu.

Bârfit de duşmanii inerenţi oricărui slujbaş ce-şi face apostolat din funcţie, a ştiut să se apere cu cinste, chemând anchete imediate, cari i-au adus laude în loc de observaţii.

Unul din meritoşii funcţionari ai judeţului şi oraşului nostru, este şi d. Tuliu Apostolescu, şeful Siguranţei. Meritele d-sale au fost recunoscute de forurile superioare, cari l'au răsplătit, decorându-l în ultimul timp. Ca şef al Siguranţei în această parte a ţării, unde un asemenea serviciu este nu numai greu, ci un serviciu fără de care nu s'ar putea merge mai departe, a ştiut d. Tuliu Apostolescu, să fie la înălţimea chemării. Este cunoscută dibăcia acestui poliţist, care cu un ceas mai de vreme a descoperit comploturi, asasinate, a ştiut să pună mâna pe cei mai rafinaţi spioni. Se poate afirma ca o mândire pentru d. T. Apostolescu, că dacă în Cadrilater în ultimul timp nu mai este nici o mişcare dăunătoare liniştei, aceasta se datoreşte în parte şi d-sale.

Ca funcţionar, şi-a pus serviciul în interesele superioare ale statului nostru, aducându-i servicii reale. Ca om, d. Tuliu Apostolescu este iubit de toţi acei cari au avut ocazia să-l cunoască.

Pentru Durostor un asemenea om este o necesitate.

P. Dimitriu-Lipniţa
învăţător

*

Nu de mult învăţătorii din jud. Durostor au avut prilejul să ia parte la una din cele mai frumoase manifestări învăţătoreşti ce a avut loc la noi.

D-l revizor şcolar N. Dinescu, a convocat la Silistra toţi învăţătorii din Durostor, pentru:

Depunerea jurământului, a acelor învăţători ce nu-l depuseseră încă.

Adunarea generală a Comitetului şcolar judeţean.

Intr'un eventual caz, formarea unei noui asociaţiuni învăţătoreşti, cea existentă neavând aproape nici o activitate.

Invăţătorii au răspuns cu drag chemării ce le făcuse, şi cu toată vremea urâtă, aproape 80 la sută din ei au fost prezenţi. Dimineaţa, în catedrala oraşului, după terminarea serviciului divin, în prezenţa tuturor credincioşilor aflaţi în biserică, în prezenţa autorităţilor superioare din Silistra, a avut loc depunerea jurământului.

Sf. Sa protopopul judeţului a vorbit cel dintâi, arătând însemnătatea acestui act. A sfătuit pe învăţători, să meargă cu credinţă în Dumnezeu în satele lor, răspândind românismul. A urmat d. revizor şcolar al judeţului, care a felicitat pe învăţători în numele Ministerului de instrucţie, dând sfaturi părinteşti tinerilor învăţători. A răspuns din partea învăţătorilor d-l Carp, institutor din Silistra.

După masă, în cabinetul d-lui prefect Pucerea, a avut loc adunarea generală a comitetului şcolar judeţean. După darea de seamă, s'a făcut alegerea prin vot a doi membri în comitet, ale căror mandate expirau. In unanimitate de voturi, au fost aleşi dd. Zaharescu şi Spulber, revizori de control, iar d. prefect Taşcu Pucerea, reales preşedinte al comitetului. La ora patru a avut loc în sala cinematografului şcolar, o serbare dată în cinstea învăţătorilor de d-na Neagu, directoarea şcoalei primare de fete din Silistra, cu elevele de sub conducerea d-sale. Reuşita serbării a fost din cele mai frumoase. Atât copilaşii cât şi conducătoarea lor d-na Neagu, secondată de d-ra Gheorghe, au fost îndelung aplaudaţi şi felicitaţi. Seara a fost anunţat un ospăţ la care a luat parte şi d-l prefect al judeţului. Cel dintâi a ridicat paharul d-l N. Dinescu, revizorul şcolar închinând în cinstea d-lui prefect Taşcu Pucerea, pe care-l numeşte omul şcoalei. A arătat apoi meritele d-lui Pucerea şi concursul ce a dat pentru ridicarea şcoalei din Durostor.

A răspuns d. prefect, mulţumind pentru frumoasele cuvinte ce i-s'au adus. A arătat meritele învăţătorilor din Durostor şi meritul şefului acestor învăţători, d-l revizor N. Dinescu. A cerut dela învăţători multă inimă românească, pentru românizarea satelor. D-sa a spus că mint acei locuitori din Durostor cari spun că iubesc pe învăţător. Ei toţi urăsc de moarte pe învăţător, pentru motivul că învaţă copiii lor româneşte. D-sa a rostit: „Voi, învăţătorii români din Cadrilater, sunteţi pe câmpul de război şi trebueşte să învingeţi, ca să triumfe românismul, căci duşmanul nu doarme“. Intr'un avânt tineresc şi într'o atmosferă din cele mai colegiale, învăţătorii au cântat în cor mai multe cântece naţionale. Dintre învăţători, au luat cuvântul majoritatea, asigurând şefii de bunele intenţiuni de cari sunt animaţi. Cadrilaterul, au spun învăţătorii, îmbracă pe zi ce trece haina românească, iar când va îmbrăca haina românească de sărbătoare, vom fi fericiţi. Un pământ al nostru, trebuieşte să fie românesc şi-l vom face. Directorul şcoalei din Turc-Şmil, a arătat sacrificiul unui învăţător aci în Durostor. Cei de pe graniţă, ca şi ceilalţi dorm cu granatele sub pernă, cu carabina lângă pat şi cu revolverul pe masă, apărându-şi viaţa de comitagii. Arma numită românism, nu o uzează zilnic, contra tendinţelor subversive ale unei populaţiuni, ce încă priveşte spre Sofia. Aşa fac apostolat cei din Cadrilater bucurându-se în schimb de o infimă sumă la salariu. D-l institutor Barliba, a citit epigrame şi versuri ocazionale şi originale, stârnind mult humor. D-l prefect a spus învăţătorilor, că atunci când au nevoie de ceva să ceară d-sale concursul, arătând că, deşi peste câteva zile nu va mai fi prefect, totuş are credinţa că va putea servi pe cei ce-i vor cere ajutor.

P. Dimitriu-Lipniţa, înv.

Dela redacţia noastră

REDACŢIA noastră a observat că unii colaboratori ai noştri ne trimit articole cari în acelaş timp apar şi în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

PRIETINII noştri. In toate oraşele, târguşoarele şi comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupaţi în jurul mişcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mişcarea culturală, artistică, economică şi industrială din localitatea în cari trăesc. Ştiri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii oraşelor, muncitorii de prin ateliere şi fabrici şi lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacţia noastră le va răspunde ce au de făcut.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice
CLUJ, Piaţa Unirii.
Sub poartă expoziţie permanentă.
43—26—18

VIAŢA DIN BASARABIA

— Redacţie şi la Chişinău —

Din Orhei

O convorbire cu fostul prefect d-l Turtureanu

Zilele trecute am stat de vorbă cu d-l Turtureanu şi d-sa mi-a spus următoarele:

S'au construit şi sunt complect terminate 20 şcoli cu un total de 36 săli de clasă; s'au construit însă nu sunt încă terminate ci numai acoperite 11 şcoli, cu un total de 30 săli de clasă.

S'a adus materialul de construcţie, însă nu s'a început lucru la 13 şcoli, cu un total de 35 săli de cl., sunt neacoperite, însă în curs de lucru 7 şcoli cu un total de 16 săli de clasă, s'a cumpărat 2 locuri de şcoală cu un total de 4 săli de cl.; s'au construit şi terminat 12 locuinţe pentru învăţători, cu un total de 24 încăperi; s'au construit însă nu sunt terminate, ci numai acoperite 11 locuinţe pentru învăţători cu un total de 33 încăperi; sunt în lucru, însă neacoperite 15 locuinţe pentru învăţători cu un total de 45 încăperi; s'au construit în total 53 cancelarii de şcoli; s'au cheltuit în total cu aceste şcoli şi locuinţe următoarele sume: Statul a dat 6.040.000 lei, judeţul 784.404 lei, comuna urbană Orhei 300 mii lei. Mai avem nevoie în judeţul nostru de 96 şcoli cu 192 săli de clasă şi putem să ne declarăm mulţumiţi.

Concluzia este că populaţia orheiană e dornică de lumină.

Dacă la început era cam greoaie şi neîncrezătoare, îndată ce a văzut ajutorul material din partea autorităţilor a devenit entuziastă, cărând materialul, ajutând la lucru, strângând fonduri, etc.

— Cum s'au îmbunătăţit mijloacele de comunicaţie?

— Mai întâi s'a întins o reţea telefonică complectă pe o întindere de 120 km. în întregul judeţ.

Locuitorii de asemenei au ajutat contra cost la această migăloasă dar necesară legătură dintre punctele cele mai îndepărtate cu capitala judeţului.

E de remarcat că n'am avut în decursul lucrărilor nicio reclamaţie din partea celor ce au conlucrat la efectuarea acestei reţele; din potrivă comuni ca Jora, Ignăţei, etc., au venit să mă roage să stăruesc să le introducă telefon în comunele lor.

Orheenii sunt susceptibili de orice măsură civilizatoare.

Al doilea, afară de drumurile comunale şi vicinale, podeţuri, şanţuri de scurgere, etc., ce au fost ameliorate în chip simţitor, s'a construit de către guvern şi şosea de aproape 35 km. legând Orheiul cu jud. Soroca. In vreme de secetă câte o mie de lucrători zilnic au primit şi primesc şi azi 200—500 lei pe zi pentru muncile lor, fiindu-le de un folos evident pentru câştigarea existenţei. Apoi reparaţia podului de peste Răul, aproape rupt de inundaţii, precum şi facerea podurilor dela Ustia, Răcinla, Braviceni, etc.

— Din punct de vedere administrativ ce măsuri aţi luat?

— Judeţul Orhei e ca suprafaţă aproape de trei ori mai mare decât majoritatea din judeţele din fostul vechi regat; având o populaţie de aproape 400 mii locuitori, e lesne de înţeles că am avut mult de luptat ca să-i dau o direcţie sănătoasă în conducere.

In 1924 s'a înfiinţat plasa Isacova şi prin noua reformă administrativă încă două plăşi Susleni şi Răspopeni. M'am servit în conducerea judeţului în mare parte de fruntaşii basarabeni, oameni bine văzuţi de localnici, cu experienţă şi tragere de inimă. Elementele venale le-am înlăturat pe dată ce am avut probe palpabile înpotriva lor.

Şi aci e nevoie să deschid o mică paranteză. In Basarabia sunt încă din cauza răsboiului, a revoluţiei şi a stării în care a ţinut guvernul ţarist pe moldovenii noştri, sunt puţini titraţi, sau chiar cu bacalauriatul; aşa se explică de ce ne resimţim când e vorba să numim în diferite slujbe administrative şi suntem nevoiţi a apela câteodată la persoane prea tinere sau nu tocmai pregătite.

Din vechiul regat funcţionarii valoroşi, cu greu consimt să vie; de aceia am preconizat aşa zisele conferinţe administrative la care luau parte în şedinţe publice învăţătorii, preoţii, primarii, etc. şi unde se discutau nevoile locale şi măsurile de îndreptare. Tot aci se demascau abuzurile, pedepsindu-se cei vinovaţi.

O chestie care supură încă pe locuitori e aceia a podvezilor. Armata, jandarmeria, grănicerii îşi fac transportul cu căruţe de rechiziţii plătind sume mici în raport cu drumurile grele, lipsa de hrană pentru vite şi a marilor distanţe; aşa că sătenii sunt expuşi să-şi piardă vitele de povară, adică tovarăşii lor cei mai de preţ în câştigarea existenţei.

In conformitate cu ordinele primite dela d. secretar de stat Gh. Tătărescu, aceste podvezi s'au împuţinat la strictul necesar, s'a fixat plata înainte şi majorată, aşa că nemulţumirile s'au împuţinat.

E adevărat că realitatea e oarecum îngrijorătoare. E o stare de convalescenţă însă. O populaţie ieşită dintr'o revoluţie recentă, unde legea era înlocuită cu arbitrul, când nu făceau armata, nu plăteau biruri, nu era poliţie şi nici un fel de autoritate, etc., se simte oarecum stingherită azi când i-se cere să devie o massă cetăţenească în care pe lângă drepturi să aibă şi datorii.

Azi când fiecare sătean e un mic proprietar, când votează pe cine îi place să-l conducă, când are datoria să plătească, funcţionari cari să-l judece şi administreze trebue ca şi mentalitatea lui să evolueze.

La truda guvernului de a-l instrui şi a-i ridica prestigiul şi cinstea numelui de moldovean — pescuitorii în apă tulbure, agenţi politici şi de multe ori unii funcţionari nemulţumiţi cu situaţia ce o au — o parte din aşa zisă „inteligenţa satelor“ îi provoacă, îi aţiţă, îi desbină, pentru ca apoi să profite de pe urma gâlcevilor şi patimilor lor.

Cu regret trebue s'o afirm că majoritatea acestor făcători de rele, cari făgăduiesc ce nu pot da, sunt înscrişi în partidul aşa zis „ţărănist“ dându-se drept mari iubitori ai ţăranilor.

Cu ocazia alegerilor li-s'au vorbit sătenilor de suprimarea jandarmilor, perceptorilor, a stilului nou şi altele.

E drept că aceşti agitatori n'au avut succes decât acolo unde au găsit în sate oameni fără avere şi greutate.

Răzeşii, mazilii, împroprietăriţii însă, s'au opus categoric să le dea votul acestor demagogi şi aşa se explică cum guvernul, care a preconizat ca în fruntea satelor să fie gospodari fruntaşi, iar nu politiciani lacomi, a avut de partea sa alese fără contracandidaţi listele din 35 comune, 60 de liste prin luptă le-a câştigat partidul liberal, iar restul până la 118 comune au fost împărţite de opoziţie.

— Dar în oraşul Orheiu?

— Aici avem o situaţie excepţională 20 mii de evrei şi vreo 5 mii creştini formează întreaga populaţie. Evreii sunt solidari economiceşte şi intelectualiceşte, iar nu desbinaţi.

Evreii au format un bloc cu partidul ţărănesc, şi nu ştim dacă ei sunt mai în măsură să-i tragă inima pentru interesul ţărănimei decât un partid istoric şi de guvernământ, ca cel liberal.

Ei bine, partidul liberal a fost nevoit să lupte singur în comună cu o listă cetăţenească şi creştină, luând o cincime din voturile orăşenilor.

E singura capitală de judeţ din Basarabia, ce a obţinut un astfel de succes. Mă întreb dacă şi noi eram solidari dacă nu izbuteam şi în Orheiu?

Oricum, acest fapt e o lecţie politică şi socială pentru noi creştinii. Un prim pas e strângerea rândurilor între noi, deocamdată pe un teren economic.

La un singur semnal şi am şi făcut o brutărie cooperativă, unde se dă pâne excelentă, fără a fi lipsă la cântar, de unde se alimentează instituţiunele publice, funcţionarii. Cooperativa de mai sus a devenit regulatorul pieţii. Prin stăruinţa Ateneului popular a primit de curând 100 mii lei ca să-i dăm un avânt puternic.

— Ce puteţi să ne spuneţi de capitala judeţului?

— Primariatul d-lui C. Plăcintă, se poate numi de jertfă, deoarece vechea comisie interimară a luptat să facă faţă celor mai imediate nevoi lipsiţi fiind de bani. Totuşi s'a lucrat prelungirea străzei Unirii, s'a schimbat pavajul pe str. Târgului, şcoala No. 2 de băeţi, a stăruit pentru curăţirea cartierelor nepavate, etc., plus că a servit pe mîile de petiţionari, în chestiuni de toate zilele, etc. Cu un venit de 1.200.000 şi cu cheltuieli pentru funcţionari de 800 mii lei e surprinzător că s'a putut face şi atât. Eu preconizez nevoia unui împrumut cu dobânzi mici, cu amortizări lungi, pentru înzestrarea comunei cu bae, pavaj, canalizare, abator, etc.

Cezar Stoika, avocat

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-62-20

BRODERIA
ALBISY
Clinică de păpuşi
Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

D-NA Ruxanda Vlahuţă, văduva poetului Alexndru Vlahuţă, a dăruit societăţii „Mormintele Eroilor“, fără nici o condiţiune, casa din Dragoslaveni, judeţul R. Sărat, în care a locuit poetul Vlahuţă şi în care se va face instalarea unui muzeu istoric .

DUMINECA trecută, la Cernăuţi a avut loc congresul anual al meseriaşilor din Bucovina.

Congresul a cerut revizuirea legii impozitelor, menţinerea legii chiriilor şi uşurarea impozitelor comunale.

D-NA Bratu din Cluj, soţia prof. univ. Bratu, şia- trecut cu succes zilele acestea doctoratul în drept.

STATUL român a intrat în posesia a 17 linii ferate particulare din Ardeal. Ministerul de finanţe a remis celor 17 societăţi un cec în valoare de 400 mii de franci elveţieni, prima rată din suma totală de răscumpărare.

CORUL „Doina“ din Timişoara, al cărui dirigent este d. Sabin Drăgoi, directorul conservatorului comunal, a fost invitat să dea două concerte în Vârşet şi Petrovaselo, două mari centre româneşti în Banatul jugoslav.

Peste 50 persoane compun acest minunat cor, iar repertoriul cu bucăţi din Dima, Bena, Vidu, Drăgoi, formează un mănunchi de cântece alese cu cari timişorenii merg să ducă fraţilor din Jugoslavia graiul şi muzica românească, atât de mult dorită de ei.

„Doina“ a plecat din Timişoara Sâmbătă astfel că în ziua de 23 a concertat la Vârşet, iar în 24 Mai la Petrovaselo.

PE ziua de 15 Mai a fost suprimată supra taxa de 30% la la transporturi pe C. F. R. pentru cereale, leguminoase şi vietăţile destinate exportului, aplicându-se aceleaşi taxe ca şi pentru consumul intern.

IN cursul lunei August va avea loc la Focşani un congres al podgorenilor din întreaga ţară la care vor lua parte 23.000 de podgoreni.

IN zilele de 17 şi 18 Mai, la Cernăuţi, s'a ţinut congresul farmaciştilor.

LA Bacău s'a întâmplat una din cele mai mari nenorociri. Săptămâna trecută, în una din zile pe la amiazi, s'a aprins un foc la o casă de lângă poarta depozitului de cherestea şi lângă moara de făină a lui Calmanovici. Cum era vânt focul a trecut la depozitul de cherestea, iar bucăţile de scânduri aprinse erau duse de furtună la mari depărtări. Au ars 350 de case pe o întindere de 2 klm. Au rămas pe drumuri două mii de oameni. Pagubele se urcă la un miliard de lei. Guvernul va veni în ajutorul acestor nenorociţi prea greu încercaţi de soartă. Jalea în acest oraş e destul de mare.

IN curând vom avea noui timbre poştale. Direcţia generală a poştelor a deschis un concurs de modele care se închide în ziua de 1 Iunie.

Modelul care va fi ales va fi premiat cu 50.000 lei şi va rămâne proprietatea direcţiunii generale a poştelor.

LA Galaţi şi-a găsit moartea încă un avator român, căpitanul C. Himiş. Pe când sbura deasupra oraşului şi-a dat drumul din avion cu o paraşută. Paraşuta nu s'a deschis şi ofiţerul de la o înălţime de 1000 de metri s'a prăbuşit la pământ, prefăcându-se în o masă de carne.

Pieredea acestui erou lasă un mare gol în sufletul tuturora.

MAI dăunăzi în com. Licoreni, jud. Lăpuşna (Basarabia), a fost o puternică rupere de nori, urmată de o vijelie care a urmat 5 minute.

Au fost desvelite 28 de case, copaci seculari au fost desrădăcinaţi şi răsturnate învelişuri de case. Păsările şi vitele s'au înecat în mare parte. Doi oameni au înebunit de spaimă.

UN călător englez a descoperit nu de mult, din întâmplare, în India de Nord, un arbore din care la atingere ies curenţi electrici foarte puternici. Acest călător a pus de câteva ori mâna pe trunchiul arborelui şi de fiecare dată a simţit acelaş curent.

In pădurile canadiene creşte un alt arbore curios, arborele-busolă, care aduce însemnate servici călătorilor rătăciţi şi cari îi cunosc însuşirea : crăpăturile sale arată în mod foarte exact totdeauna nordul.

In Arizona există un arbore care se apără într'un mod foarte original de nepoftiţi. Dacă cineva îl atinge, arborele acesta emană un miros puturos aşa că curioşilor le trece pofta să mai repete încercarea.

Articole de frumuseţe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubuliţelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiţi cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albeşte pielea. Borc. lei 80— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85. Săpunul lei 60. Pentru **oprit îngrăşatul** la bărbat şi femeie întrebuinţaţi aparatul de masaj **„Reductor“**. Buc. lei 245. Impotriva **părului supărător** la femeie sau bărbat dela subsuori, de pe braţe, picioare, etc. Întrebuinţaţi praful englezesc **„Radium“**, care curăţă părul de prisos, făcând pielea albă. Cutia lei 85— 2 cutii lei 160. Impotriva *căderei părului,* mătreţei, paraziţilor din cap (păduchi), etc. Intrebuinţaţi săpunul cu petrol medicinal *Capi ar* (Le Miracle) buc. lei 45. — Trimite 3 buc. contra lei 130.
„Reductor“ str. Regina Maria 32. Cluj. Cereţi aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.
In **Bucureşti:** „Chemosona“ Str. Academiei 2. (Etaj III.)

VIAŢA DIN MOLDOVA

— Redacţie şi la Iaşi —

Din Galaţi

Sub auspiciil Ligei Culturale şi societăţei culturale „V. A. Urechia“ din Galaţi, a avut loc în ziua de 18 Aprilie în sala teatrului „Francais“, a 20 şezătoare culturală, la care a conferenţiat eminentul dr. Eracle Sterian din Bucureşti, vorbind despre „Medicina Socială“; tratând pe larg tuberculoza şi sifilisul, aceste cumplite boli cari fac cumplite ravagii în populaţie noastră dela oraşe şi sate.

In ziua de 25 Aprilie a avut loc a 21 şezătoare culturală la care a conferenţiat d. prof. Dr. T. Mironescu dela Univ. din Bucureşti, vorbind despre „Cancer“. Această conferinţă a fost însoţită şi de proecţiuni luminoase, arătând pe ecran diferite faze ale acestei periculoase boli. Ambele şezători au fost urmate de diferite declamaţii spuse frumos de către elevi de liceu şi de câte un frumos concert de vioară, datorit d-lui Manuelian, acompaniat de distinsul pianist Th. Fucs.

Cu aceste ultime şezători s'a încheiat al doilea ciclu de conferinţe culturale-artistice-ştiinţifice. Este de menţinut că acum ca şi în anii precedenţi, Liga Culturală, prin acest cicluri de conferinţe a făcut o adevărată operă de cultură poporală, căci au fost aduşi cei mai distinşi savanţi şi conferenţiari ai ţării noastre, cari au expus pe înţelesul tuturor subiectele conferinţelor lor; iar la alcătuirea programului s'a avut în vedere ca subiectele să fie din cele mai importante, atât cele din domeniul cultural cât şi cele din domeniul ştiinţific, pentru ca ascultătorul să tragă un real folos. De sigur se cuvine toată lauda şi stima acestor propovăduitori ai binelui şi frumosului care din toate unghiurile ţării, neţinând seamă de greutăţile călătoriei, au venit să împărtăşească mulţimei câte ceva din binefacerile culturei şi ştiinţii; dar mai presus de toate se cuvine laude şi organizatorilor: d. Aurel Scurtu, preşedintele Ligei Culturale, precum şi d-lui Aurel Bogdan, preşedintele şi d. Floriu Bengescu, secretarul societăţii culturale „V. A. Urechea“, căci prin munca şi iniţiativa d-or s'au organizat aceste frumoase şezători, dând astfel prilej conferenţiarilor să se popularizeze iar pe de altă parte publicului gălăţean să-şi îmbogăţească mintea cu cunoştinţi folositoare şi de valoare reală; petrecând astfel câteva clipe de reculegere sufletească.

I. Dimitriu

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

SUBSCRIEŢI ACŢIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

VIAȚA DIN ARDEAL

Din Sibiu

O mare și sfântă datorie, ce zace veșnic peste fiece popor, este recunoștința față de marii săi bărbați: cultul eroilor. Și neamul care nu înțelege acest lucru, care nu simte această datorie și nu caută a se achita cât mai pios de ea, nu poate avea pretenția de a se număra între popoarele civilizate, ba mai mult, pentru acel neam prezentul nu poate fi decât o stare de lâncezeală, lipsită de ideal, de avânt și deci de fapte mari. Căci prezentul e o continuare a trecutului, și sufletele mari și mințile luminate, cari au fost își exercită și asupra lui influența.

De aceea pentru formarea și educarea vieții sufletești și conștiinței naționale, a fiecărui individ în parte sau a unei generații întregi, este de cea mai mare însemnătate, apropierea de tot ce îți aduce aminte de eroii națiunii tale și de activitatea desfășurată de dânșii.

Rupându-te din vâltoarea vieții zilnice, cu toate mărunțișurile ei, în preajma monumentelor sau mormintelor oamenilor mari, când gândul îți sboară prin negura serilor spre ei, cuprins de strălucirea ce înconjoară ființa lor, simți trezindu-se în tine speranța, dorul de muncă, având spre ideal, pare că puterea ta cere să se manifeste.

De aceste sentimente am fost cuprinși și noi elevii liceului „Gh. Lazăr“ din Sibiu, când și anul acesta, ca în toți anii, am serbat, în ziua închinată mucenicului Gheorghe, comemorarea mucenicului neamului nostru, Gh. Lazăr.

Conduși de d. dr. Bunea și de d. prof. Isac, vre-o 20 de delegați ai liceului am mers la Avrig, la mormântul marelui dascăl. Era o zi senină, în razele soarelui de primăvară, satul în care a copilărit Gh. Lazăr, așezat încântător la poalele munților falnici, deschis de o singură parte de valea largă și frumoasă a Oltului, părea el însăși gătit de sărbătoare. Intreg satul, bărbați, femei și copii, în haine curate luară parte la slujba divină, și pe urmă în jurul mormântului lui Gh. Lazăr, — încununat cu o coroană de flori pe care ca modestă recunoștință, liceul din Sibiu, ce-i poartă numele, an de an o așează — la slujirea parastasului. In decursul parastasului un mic discurs ocazional fu rostit de unul dintre elevi, în numele întregului liceu. Și evlavia cu care această cuvântare a fost ținută, poate fi cea mai elocventă dovadă de spiritul sănătos național și cultural în care am fost crescuți în decursul celor 8 ani de liceu.

In acelaș timp în Sibiu toți elevii întruniți în sala de gimnastică ascultau cuvintele frumoase, prin care d. prof. Colan reînvia vremile trecute și arăta marea însemnătate a lui Gh. Lazăr pentru istoria neamului și literaturii noastre.

Această tradiție creată într'un spirit de adânc respect de d. nostru director, în marea d-sale admirație pentru tot ce a fost mare, frumos și bun, în frământatul nostru trecut este fără îndoială una din cele mai frumoase. De câte ori cu ocazia acestor serbări, pe care le înțelegeam din an în an tot mai mult, gândul nostru nu s'a întors spre trecut, sorbind de acolo puteri nouă de viață, noui speranțe și noui îndemnuri la muncă.

N. C.

Din Lipău (Satu-Mare)

In ziua de Sf. Gheorghe, la noi, s'a ținut ședința cercului cultural al învățătorilor din acest cerc. Au luat parte vre-o 12 învățători și doi preoți.

Dimineața au sosit școlarii din cursul primar superior dela școalele din comunele vecine, Valea-Vinului și Roșior, și aceștia în mare parte în haine naționale.

Elevii școlari în număr de 150 au fost conduși la biserică. Iți era mai mare dragul să-i privești îmbrăcați în frumosul port național, aici, în nord-vestul României, la granița ungurimii.

S-ta Liturghie a fost oficiată de preoții G. Selăgian și V. Popan, preot în comuna Chilia; a cântat corul școlarilor condus de d. P. Mare Nagy, înv. director. In biserică a ținut poporului o frumoasă predică d. V. Popan, despre însemnătatea cercurilor culturale.

Sub președinția d-lui P. Mare Nagy, în frunte cu d. V. Pop subrevizor școlar, tot corpul didactic a luat parte la ședința intimă, începută cu lecție de model din compunere — narațiune despre nucă— ținută prin P. M. Nagy la cl. III-a. Lecția a fost bine reușită, din care mult am putut să învățăm.

S'a ținut dizertație despre „Importanța educației fizice și a cântului în școalele primare“ de d. Iosif Cardoș, învățător în Roșior.

Președintele a propus ca la toate școalele din cerc, atât din punct de vedere higienic, cât și economic să se introducă metodul practic la școala din Lipău, ca prin un fel de cooperație școlară să se procure mașină de tuns, rechizite de scris și cărțile trebuincioase școlarilor. Membrii primesc propunerea și se decide a o introduce în fiecare școală. Apoi cu toții au luat parte la masa ospitalieră dată de d. P. Mare Nagy.

După amiază s'a ținut ședința publică.

Președintele deschide ședința, cu vorbirea despre: „Rolul de conducere a poporului român în viața de stat“.

D. Iosif Nistor înv. a rostit despre: „Libertatea poporului român de azi și din trecut“.

Elevii au jucat piesa „Pocăitul“.

A produs mult haz monologul „Teofil“ de Simeon Rusu.

Au mai ținut vorbiri d-nii Victor Pop subrevizor și Vasile Popan, preot.

E. Pop, înv.

Din Nimăești (Bihor)

In comuna noastră era un locuitor care se îndeletnicia cu braconajul. Inainte de Paști, cu câteva zile a pus în pădure o cursă, cu scopul de a prinde vulpi. Intr'o zi mergând la cursă a văzut prins un câne de vânătoare. Cunoscându-l că-i din Beiuș a voit să-l libereze. Când s'a apropiat de el cânele fiind turbat l-a mușcat. De atunci omul a fost tot bolnav până în săptămâna trecută când a murit. In timpul cât era în viață era cercetat de mulți vecini și rudenii de ale lui. Toți câți l'au cercetat s'au îmbolnăvit de turbare. Astfel săptămâna trecută au fost transportate peste 40 familii la Cluj. Locuințele lor au fost închise de autorități pentru ca să nu le cerceteze nimeni. In curând vor fi transportate la Cluj încă vre-o 50 familii cari fiind atinși de turbare, nu mai pot fi ținuți în comună.

Văzând cum un singur om poate nefierici o comună întreagă, să ne ferim de boli contagioase.

M. Pantea

Din Mercurea-Ciuc

Ziua de 10 Mai a fost serbată și anul acesta cu un deosebit fast.

Orașul a fost frumos împodobit. Dimineața, populația orașului s'a adunat în fața palatului prefecturei, elevii școalelor primare și secundare, precum și Bat. 2 Pionieri de Munte din localitate.

S'a oficiat serviciul divin în capela ortodoxă de către preotul Iancu Bărbat, luând parte toate autoritățile civile și militare, în frunte cu d. Alex. Vasu, prefectul județului Ciuc.

După terminarea serviciului divin, în fața trupei și publicului, d. colonel Radulian, comandantul garnizoanei, a ținut o înflăcărată cuvântare despre însemnătatea zilei, după care apoi a urmat defilarea elevilor tuturor școalelor și a Bat. 2 Pionieri de Munte.

După defilare a avut loc o recepție în palatul prefecturei.

După masă, în localul școalei secundare de fete a avut loc o frumoasă serbare. S'au declamat poezii, s'au jucat diferite jocuri naționale, etc., sub conducerea d-nei Comanici și a d-lui M. Georgescu, cărora le aducem laude și mulțumiri.

C. Ghiață

Din Teaca (Mureș)

A doua zi de Pași a avut loc în această comună o producție teatrală urmată de dans, dată de tinerimea română de aici.

S'au jucat comedia „Doctorul fără voe“ și „Țiganul în căruță“, apoi s'a recitat poezia „La oglindă“ de Coșbuc și monologul „Moș Martin“.

Pe viitor însă sfătuim pe dilettanții din această localitate să joace alte piese mai ușoare *) decât „Doctorul fără voe“, întru cât piesele de felul acesteia cer altă pricepere și alte personagii pentru a le interpreta rolurile. Unde mai pui apoi și scenăria!... Și cine nu știe că în privința scenăriei comunele noastre cât de rău stau.

Apoi o piesă care nu e jucată în scena indicată de autor și cu îmbrăcămintea cerută pentru timpuri și împrejurări — își pierde mai totdeauna efectul.

Sunt atâtea piese bune, potrivite pentru diletanții satelor, de ce nu se folosesc acestea?

Printre cei ce au luat parte la această producție menționăm pe d-nii E. Bran, notar public, fost senator: Dr Calianii advocat și d. și d-na Tilinca revizor de contr., A. Pop notar, I. Oros, căpitan, d. și d-na Al. Turcea-Reghin, perceptor, ș. a.

Venitul curat — în sumă de 2500 lei — a fost destinat scopului de binefaceri.

E dureros că la această producțiune românească n'au luat parte nici unul dintre minoritari.

S. R.

*) Piese teatrale poporale bune au apărut în timpul din urmă multe. De Simeon Rusu — Archiud — Teaca (Mureș) următoarele: „In calea dușmanului“ „Pedeapsa Păcatului“, „Vrăjitoarea“, „Primărița“, „Comoara“, „Cântecul cocoșului“, „Stefan și Victoria“, „Teofil“ „Dratarul“. De Aurelian Borșianu-Deda (Mureș) următoarele: „Șezătoarea cu noroc“. — Se pot comanda dela autori și toate librăriile din țară. **S. R.**

Din Mădăraș (Mureș)

In dimineața zilei de 10 Mai, sătenii și școlarii cu fețele pline de seninătate, încinși cu eșarfe tricolore au luat parte la serviciul divin oficiat de către preotul Maxim Pop. La terminarea rugăciunilor Sf. sa a ținut o predică însuflețită. După aceasta lumea s'a îndreptat în corpore spre școală unde s'a ținut o entuziastă cuvântare de către d. învățător N. Dumitrache, iar elevii au cântat și declamat.

După serbare au plecat la pădurea din apropierea satului. Aici au fost întâmpinați de școala din M. Fănațe, în frunte cu d-ra învățătoare Mureșanu V., în urale.

Inaintând în desișul pădurii am întâlnit școalele din Mărășești în frunte cu d-ra Lucreția Nicușan, Drăculea în frunte cu d. Ioan Faliboga și în sfârșit lume multă de prin satele învecinate. S'a improvizat un program, în primul rând având loc un tedeum, oficiat fiind de Sf. Sa Maxim Pop. A urmat imediat corul școalelor cu „Trăiască Regele“.

S'au ținut cuvântări. Școlarii au spus poezii. S'au remarcat școala din M. Fănațe și Drăculea. Au cântat școalele din Mădăraș-Sat și Mărășești.

Teminându-se programul școalelor au început jocurile românești.

Delacorabia

Cariera de industrie și comerț

După războiu, industria și comerțul au luat o desvoltare mai avântată și astfel mulți orfani de război și copii dela sate au fost îndreptați la orașe la diferite meserii și la comerț, punându-se la ordinea zilei problema ocrotirei ucenicilor.

Orașul Timișoara a înființat 4 cămine în cari ocrotește azi la 500 de ucenici, având toate locurile ocupate.

Societatea pentru sprijinirea tineretului român la industrie și comerț numită „Meseriașul“ din Timișoara, ținând seamă, de importanța pe care o prezintă ucenicii români în ceeace privește organizarea meseriilor și propășirea vieții noastre economice, și-a fixat ca scop în statutele sale, ajutorarea cu îmbrăcăminte și plasarea tineretului român la industrie și comerț afară de orașul Timișoara, pe teritorul județului Timiș-Torontal, în localitățile: Jimbolia, Sânnicolaul-mare, Periamoș, Biled, Lovrin, Aradul-nou și Lipova, centre de plasă cu industrie și comerț desvoltat.

Orfanii de război precum și copiii familiilor sărace de la sate, lăsați în grija sorții ar fi condamnați a rămânea ca servitori, trăind toată viața în mizerie. Așezați însă la meserie și la comerț ajung la o viață mai civilizată și bună stare economică și nu rămân pentru toată viața servitorul capitalului.

Comitetul societății „Meseriașul“ apelează deci în mod stăruitor la intelectualii satelor românești cu rugămintea de a îndemna pe părinții și rudele tineretului orfan și sărac, — băeți trecuți de 13 ani, deștepți și deplin sănătoși — ca să-și trimită copii la industrie și comerț.

In timpul uceniciei, de 3—4 ani, acești băeți vor fi așezați la patron acasă cu întreaga întreținere, inclusiv îmbrăcămintea și stau sub supravegherea comitetului societății, pe care o exercită prin organele sale locale și dela centru.

In orașele sus amintite ucenicii dela meserii și comerț vor învăța limba germană, care este o limbă mondială, de care maestrul și comerciantul are nevoe în toate locurile și timpurile.

Băeții se vor prezenta la secretarul societății, d. Nicolae Nicorescu, Timișoara-Iosefin Str. Gh. Pop de Băsești 22, aducând cu sine următoarele efecte: 2 rânduri de rufe, 1 rând de haine, o pereche de ghete, 1 pălărie și actele: Act de naștere, Certificat școlar, Certificat medical că băeatul e deplin sănătos și apt pentru meserie.

Intreaga corespondență în această chestiune să se adreseze secretarului societății.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte țări 450 lei pe an.

Viața din Bucovina

Din Cozmeni (Cernăuți)

In orășelul nostru, în privința culturală și mai ales artistică, — n'am avut nimic de înregistrat în anul acesta până în timpul de față, — bine 'nțeles, afară de manifestările de ordin național a liceului „D. Cantemir“ cu ocazia sărbătorilor naționale dela 1 Noemvrie.

Azi însă am avut fericirea de a saluta în mijlocul nostru pe distinsul inspector de muzică (având ca circumscripții: Bucovina, Moldova și o parte din Basarabia), d-l Alexandru Voevidca. D-sa a ținut în urma consimțământului binevoitor al d-lui director al liceului Maximilian Ianovici, o interesantă conferință, tratând despre „Cântul popular românesc“. Ce frumos subiect și ce frumoasă desvoltare. Ca cel mai competent în asemenea materie, cu mulțimea exemplelor, d-l inspector Voevidca a știut să mențină atenția numeroșilor ascultători încordată timp de două ore. La sfârșitul conferinței a mulțumit d-l director Ianovici vorbitorului în numele profesorilor și elevilor, cât și a asistenței întregi, iar aceasta l'a ovaționat călduros. Aici e locul să adăogăm că d-l Voevidca a mai vorbit despre același subiect în 67 centre, sate și orașe. Pretutindeni a făcut să vibreze în inimile adevăraților români sentimentul național românesc și să se interesască conștiința noastră națională, lucru de care avem nevoe pentru a putea răspunde în modul cuvenit și-a respinge în toate timpurile orice încercări lipsite de temei din partea unor răuvoitor vecini ai țării românești.

I. B.

Consumația anuală de băuturi alcoolice în Europa

Acum vreo câțiva ani s'a făcut această interesantă statistică, în ultimii ani s'a neglijat întocmirea ei, din cauza războiului.

Vinul: Anglia 2 litri de cap pe an, Germania 7, Austro-Ungaria 17, Italia 98, Franța 107, în Danemarca se obișnuește foarte puțin.

Berea: Italia 2 litri pe an pe cap, Rusia 5, Ungaria 11, Norvegia 31, Franța 32, Olanda 38, Suedia 56, Austria 80, Germania de nord 98, toată Germania, în medie, 122 litri de cap, Danemarca 104, Englitera 152, Baden 158, Würtenberg 169, Berlin 200, Belgia 210, Bavaria 240, Frankfurt 432, Münich 570.

Rachiul: Norvegia 3 litri de cap, Olanda 8, Austro-Ungaria 11, Danemarca 24, Franța consumă absint 10 litri de persoană pe an.

Țările de care a fost vorba mai sus cheltuesc pe an pentru băutură 12 miliarde franci.

OPTICA
Str. Universității No. 1

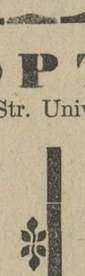

Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat

23—12—4

Mai bine ca ori și unde se servește la

Baia Elisabeta

Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

	Suma din urmă Lei 144.700
D-l inginer Lucaciu, București	*5 acț. Lei 1100*
	Total Lei 145.800

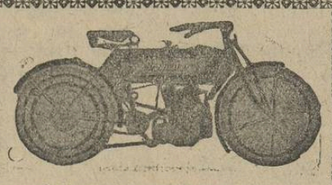

Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Pălării de domni
din postav și paie
curăță, calcă
vopsește, formează
și reînoiază
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—3

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

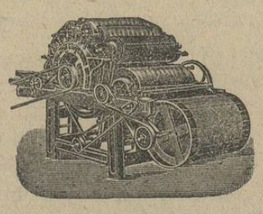

Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | Cluj, Duminecă, 6 Iunie 1926 | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 163, Apare în fiecare Duminecă

Schimbare de regim în Polonia

Polonia, prin însăși situațiunea ei geografică, este chemată să ia parte la cele mai însemnate probleme europene, în care este direct interesată, de aceea evenimentele petrecute acolo nu ne pot lăsa indiferenți.

Ultima victorie a mareșalului Pilsudski intrând triumfător în Varșovia și devenind într'un timp destul de scurt șeful de fapt al guvernului, a putut da de gândit, celor ce au văzut în acest aci introducerea în Polonia a uneia din acele dictaturi cu care împrejurările ne-au obișnuit în ultimul timp și unde o singură persoană concentrează cu puteri nelimitate, guvernarea de fapt.

Această situațiune care în Polonia s'ar fi putut continua în mod din ce în ce mai accentuat, nu a servit mareșalului Pilsudski decât numai pentru cucerirea puterei; odată stăpân pe situațiune, și dacă facem abstracție de ciocnirile sângeroase inerente loviturilor de stat și în care au pierit 200 vieți omenești, totul a intrat în liniște și prima preocupare a cuceritorului, a fost aplicarea principiilor de drept consitituțional, la starea de fapt.

În alte părți criza politică ducea prin lovituri de stat la dictatura mai mult sau mai puțin pe față; în Polonia, criza de scurtă durată trecută, formele de drept aplicate la noua stare creată, redau guvernământului, caracterul constituțional. Așa vedem pe mareșalul Pilsudski mulțumindu-se în noul guvern unde ar fi putut avea președinția Consiliului, cu portofoliul ministerului de războiu; se înțelege însă dela sine că politica noului guvern va fi aceea a lui Pilsudski căruia succesul loviturei reușite, îi dau un nou prestigiu și îi măresc popularitatea.

Fostul președinte al Republicei Wojciechowski nu a voit în aceste condițiuni să asume răspunderea de a trata ca un rebel contra autorității publice stabilite și și-a prezentat demisiunea cu toată dorința lui Pilsudski de a-l vedea rămânând șeful Republicei.

Actul președintelui este de o mare înțelepciune politică, căci departe de a dispune continuarea luptei, el a vrut să cruțe țării sale riscurile unui război civil întotdeauna regretabil și sângeros.

După cum singur a spus-o în scrisoarea ce a adresat-o președintelui Camerei, d-lui Rataj, căruia i-a transmis de drept puterea și în consecința sarcina de a trata cu noul învingător, forțele Poloniei nu trebuesc întrebuințate în luptele dintre diferitele tabere politice, ci cruțate în vederea oricărei eventualități din afară, căci Polonia este statul care poate fi mai puțin sigur decât oricare altul, de respectarea frontierelor sale actuale. A uza deci forțele ei în lupte interne, ar fi fost de două ori condamnabil: întâi, pentrucă orice lupte fratricide retrag cu totul caracterul patriotic al războiului regulat dela națiie la națiie, apoi întrucât în cazul Poloniei, orice forță trebue menajată, spre a putea fi utilizată dacă ocazia s'ar prezenta, spre frontierele sale.

De acest lucru au fost profund pătrunși — o repetăm — atât președintele Republicei Wojciechowski, cât și Witos președintele Consiliului; amândoi și cu ei întregul guvern au dispărut la timp de pe arena politică sacrificând interesele particulare, grijei de a nu'și lăsa țara pradă războiului intern, defavorabil atât din punct de vedere interior, cât și internațional.

Pilda aceasta de înaltă înțelegere politică merită să fie pusă în adevărată lumină, spre a preciza interpretarea ce trebue dată gestului acestor bărbați de stat polon, cari indiferent de partidele politice țiu să pună mai presus de orice interese binele public și să găsească în momentul în care s'ar părea că nu mai este loc decât pentru pasiunile politice, o moderațiune admirabilă.

Situațiunea prin care trece actualmente Polonia, este de un interes capital; ceeace trebue însă reținut pentru un moment, este faptul că transformarea politică promite să'și urmeze cursul într'o atmosferă cu totul calmă; aceasta, va demonstra odată mai mult că chestiunile de principii politice pot mult mai bine și mai sigur triumfa în cadrul constituțional, decât printr'o acțiune totdeauna violentă și deseori nefastă.

Paris.

E. N. PAVELESCU

A. S. R. Principesa Ileana la Cernăuți

In 27 Martie a. c. A. S. R. Principesa Ileana a onorat orașul Cernăuți cu vizita Sa. La gară A. S. R. a fost întâmpinată de un public numeros, între care s'a putut vedea o mulțime de eleve dela diferitele școli secundare. Cu o zi înainte sosiseră delegațiuni ale Asociației Femeilor Creștine (A. F. C.) din Iași și București, cari la coborârea A. S. R. din vagon au salutat pe Președinta lor de onoare pe A. S. R. Principesa Ileana, intonând imnul „Triunghiu lui Albastru".

A. S. R. a fost salutată de către primarul orașului d. Barbu Grigorovița, oferind A. S. R. tradiționala pâine și sare, din care A. S. R. a binevoit să guste. La întâmpinare au fost de față și I. P. S. S. Mitropolitul Bucovinei Nectarie, Comandantul Div. 8 d. general Florescu și toți șefii autorităților civile cât și directoarele și directorii tuturor școalelor secundare din Cernăuți.

A. S. R. a stat în Cernăuți 3 zile, în care timp a fost găzduită la Școala Normală de fete, de sub conducerea d-nei V. Constantinescu, directoarea acestei școli. Aici A. S. R. a fost întâmpinată la intrare cu un frumos și armonios „Imn de bună sosire" compus de prof. de muzică d-l C. Tomoruș și cântat de corul școalei.

Elevele i-au oferit A. S. R. buchete cu flori și i-au presărat calea dela intrare cu un covor de flori de primăvară.

In aceeaș zi A. S. R. a luat parte și la jurământul recruților din garnizoana Cernăuți, cu care ocazie d. general Florescu în cuvântarea sa la adresa soldaților a relevat deosebita cinste de care se împărtășesc ei, având prilejul să-și depună jurământul chiar în prezența celei mai tinere vlăstare a Casei Domnitoare.

In 28 Martie directoarea Școalei Normale de fete, d-na V. Constantinescu a dat un ospăț în onoarea A. S. R. în salele școalei, la care au fost poftite d-na ministru V. Nistor, d-na E. Șandru directoara liceului ortodox de fete, d-na Dr. A. Balan directoara liceului de fete Nr. 2, d-na E. Marmeliuc și o delegație de eleve dela liceul ortodox de fete. După masă s'a dat în onoarea A. S. R., în sala de gimnastică, o frumoasă serbare școlară de către membrele „Triunghiului Albastru" și elevele Școalei Normale de fete din Cernăuți. Au luat parte la serbare I. P. S. S. Mitropolitul Nectarie, inspectorul-șef al Reg. XIV d. Em. Iliuț, directorul liceului „Aron Pumnul" d-l Gh. Palamarescu, ș. a. și un numeros public dornic să vadă pe tânăra Domniță. S'au cântat admirabile coruri și jucat diferite dansuri românești.

La ieșire dela serbare A. S. R. s'a fotografiat împreună cu oaspeții și elevele Școalei Normale.

Restul timpului și zilele următoare au fost dedicate scopurilor A. F. C., unde prin conferințe, dări de seamă și propagandă s'au desfășurat și iluminat ideile Asociațiunii Femeilor Creștine precum și scopul ideal creștin ce-l urmărește această Asociațiune.

Marți în ziua de 30 A. S. R. a părăsit Cernăuții lăsând în urma Sa un regret, regretul unei frumoase dar dispărute în o zi de primăvară.

A. S. R. prin vizita Ei la Cernăuți și-a ajuns pe deplin scopul urmărit, căci a câștigat în acest scurt timp inimile tuturor, a avut însă totodată și ocazia să răspândească și adâncească aici ideile atât de frumoase, ideale și generoase a A. F. C. în publicul român din Cernăuți, dar să contribue și atât de mult la o înfrățiie adevărat creștinească a românilor bucovineni cu cei din Țara-Mamă și prin aceasta să adaogă o verigă mai mult și destul de puternică pentru întărirea și ajungerea idealului nostru: Unirea sufletească a tuturor românilor!

A. B.

Rog mult să răspundeți la acest apel.

Maria

Apelul

Societății „Furnica" către toți bunii români și către Instituțiile țării.

Operile săvârșite de inițiativa particulară și patriotismul cu care bunii români au îmbrățișat toate chestiunile de interes național, ne îndeamnă să ne îndreptăm glasul către dânșii spre a acorda societății „Furnica" sprijinul de care are nevoie în timpurile grele de astăzi.

Sunt patru ani de când această societate, lucrează fără preget pentru încurajarea și desvoltarea industriei casnice naționale și rolul însemnat pe care la avut în viața economică a țării, pe tărâmul artistic, cultural și economic, o îndreptățește astăzi, după o muncă atât de rodnică și folositoare, să spere cu încredere în buna voință a tuturor.

Intemeiată în anul 1882, sub Inaltul Patronagiu al M. S. Regina Elisabeta, de mai multe bune românce iubitoare de datinele și portul strămoșesc, societatea „Furnica" este prima societate din țara noastră, care a făcut să reînvieze comorile artistice ale neamului, amenințate de peire, asigurând țărancelor din toate unghiurile țării, un debușeu sigur pentru desfacerea produselor lor casnice, încurajându-le la lucru, îndrumându-le pe calea progresului, și în acelaș timp acordând aceeași solicitudine și lucrătoarelor dela oraș.

Actele ce le-a săvârșit în activitatea ei de aproape o jumătate de veac, au dat roadele cele mai strălucite; astfel, frumoasele broderii ce formau fala strămoșilor noștri, au luat locul produselor străine, pitorescul costum național, ce era dat uitării să fie purtat iarăș cu drag, iar până națională, ce altă dată forma obiectul principal de lucru al femeii române să-și reia locul în gospodăria casnică și a instituțiunilor noastre. Dela colibă până la palat, dela copil până la bătrân, astăzi toți privesc cu drag și interes desvoltarea broderiilor naționale, iar străinătatea le admiră și le păstrează ca o podoabă neîntrecută a îmbrăcămintei și casei lor.

Toate statele Europei, chiar America, cunosc prin societatea „Furnica" artisticele lucrări ale femeii române, cari au fost admirate la peste 20 de Expoziții Internaționale, dela cari dânsa a obținut cele mai mari distincțiuni.

In școală, unde altă dată nu se cunoșteau broderiile românești, astăzi, datorită unicei catedre creată tot prin stăruința acestei societăți, lucrul broderiilor naționale, a devenit obligator în toate școalele de fete, și nu numai elevele, dar și profesoarele se întrec a le lucra și a se împodobi cu ele.

Apoi, câte sate care își părăsiseră portul strămoșesc și unde țăranca își făcea o fală de a se îmbrăca cu stămburi și catifele străine, tot datorită acestei binefăcătoare societăți au început să reia firul lucrului casnic, iar războiul de țesut să formeze unealta principală a casei pentru îmbrăcămintea lor.

Tot aceeași grije a avut-o societatea „Furnica" și pentru desvoltarea industriei naționale a țesutului, făcând să se introducă până națională în toate instituțiunile țării, înlocuind produsele străine dela infirmerii, dela spitale, și din rufăria armatei, și introducând o pânză proprie de uniformă școlară, în toate școlile secundare de fete și cele primare de fete și băieți, contribuind astfel la desvoltarea economică a țării prin micșorarea tributului pe care îl plăteam străinătății, pentru diferitele pânzeturi ce până dată, eram nevoiți să le importăm.

Acestea sunt operile cari formează tema neîntrecută a societății „Furnica", datorită activității ei, și a înaltului sprijin ce ni l-a dat mult regretata noastră Patroană M. S. Regina Elisabeta, și pe care astăzi ni-l acordă iubita noastră Suverană M. S. Regina Maria, Augusta Patroană a societății, că o dragoste nețărmurită pentru frumoasele noastre broderii strămoșești și prin pilda ce o dă scumpului său popor, în toate ocaziunile, îmbrăcând pitorescul costum național.

Cu acest trecut atât de însemnat, care a avut un rol covârșitor în desvoltarea industriei casnice naționale și în viața economică a țării, această societate are sfânta datorie, să ție neconenit aprins farul de lumină și să ducă mai departe opera sa binefăcătoare.

Până acum, societatea „Furnica" a putut să-și îndeplinească misiunea sa, singură, fără nici o subvenție dela stat sau vre-o instituțiune, și numai prin propriile sale mijloace, lucru ce i-a fost cu putință în timpurile normale; astăzi însă, când greutatea vremii ne-a creiat tuturor o situațiune atât de grea, ne face să ne îngrijim de ziua de mâine.

Deaceea, pentru ca să-și poată continua și în viitor activitatea sa, atât de binefăcătoare pentru țară și neam, această societate face un apel călduros către bunii români și către instituțiunile țării, ca să-i acorde sprijinul moral și material, ajutând-o în aceste grele împrejurări, și contribuind prin obolul lor, spre a-și putea procura fondul de care are absolută nevoe, pentru plata chiriei localului său — atât de mărită astăzi — și pentru cumpărarea de materiale prime, necesare lucrătoarelor sale.

Președintă: Ecaterina P. Olănescu; *vice-președintă:* Zoe Rosetti Bălănescu.

SCRISORI DIN VIENA

— Dela redactorul nostru —

Mai fastuos ca în orice an, și în anul acesta colonia română din Viena a serbat cu o solemnitate deosebită ziua de 10 Mai, simbol al integrității neamului românesc, unul și nedespărțit; ziua cucernică, ziua care a dat ființă sfântului ideal al Unirii Principatelor sub Cuza, pentru ca apoi sub glorioasa domnie a Regelui Carol, care a făcut ca la 1877—78 să răsară zorii libertății și pentru populațiile subdunărene, să se consfințească ridicarea României la rangul de regat, preconizând astfel înfăptuirea visului nostru milenar, România întregită, dela Nistru pân' la Tisa, din Carpați până la Dunăre și Marea Neagră, de sub domnia înțeleaptă a Eroului ei, M. S. Regele Ferdinand I și a Eroinei Mame, M. S. Regina Maria.

Dimineața s'a oficiat în Capela română un tedeum de către părintele Ioan Mitariu, la care au lat parte peste 100 de persoane în frunte cu d. ministru C. Mitilineu și personalul Legațiunei; d. Dr. Marius Sturza, președintele și d. M. Milcoviciu, vice-președintele parohiei, membrii „României June" ș. a., iar corul capelei, dirijat de tânărul și talentatul compositor lugojan Filaret Barbu, a dat răspunsurile. A fost într'adevăr o reculegere sufletească națională pioasă!

După aceasta, colonia română de aici, în frunte cu parohul ei, d. Ioan Mitariu și corpul a manifestat călduros și la locuința d-lui ministru, unde s'a servit o gustare bună. Au vorbit d. ministru Mitilineu, proslăvind ziua de 10 Mai, Dr. M. Sturza în numele coloniei române, d. Aurel Precup, președintele „României June", în numele acesteia și Const. Sasu, din comitetul literar al „României June", în onoarea femeii române, care a conlucrat întotdeauna cu grele sacrificii la înfăptuirea idealului nostru național.

La urmă, dorința d-lui ministru Mitilineu de a se fotografia cu ovaționarii a fost cu atât mai mare, cu cât costumele naționale pitorești ale d-nei Vogl, o veche și prietinoasă membră a coloniei române, cât și îndeosebi o susținătoare neobosită a mișcărilor muzicale naționale din Viena și acelea a d-relor Paula și Florica Sturza și Viorica Mitariu, s'au remarcat prin frumusețea lor artistică.

Apoi d. ministru Mitilineu a trimes Palatului regal român o telegramă, tălmăcind urările călduroase ale românilor din Viena.

Iată deci, un mănunchi de români onorabili, cari, deși departe de țara lor mamă, nu pierd niciodată ocazia să aducă prinos de recunoștință virtuților române.

E și acesta un puternic mijloc de a ne impune străinătății, care sub svonurile tendențioase ale atâtor paraziți, intriganți și invidioși, e atât de fals informată despre cauza dreaptă a nobilului ideal nomânesc.

G. Dinteanu

S'au subscris până acum

148.440 lei

Acțiuni pentru „Cultura Poporului"

Scrisori din America

— Dela redactorul nostru —

Școală românească în Cleveland

După frământări îndelungate, în sfârșit a reușit și această colonie să-și aibă școala ei românească.

S'au făcut încercări nereușite de către preoții noștri de aici de a învăța odraslele neamului nostru, slova strămoșască, încă cu ani înainte de realizarea acestui vis frumos. S'au strâns chiar fonduri pentru ridicarea unei clădiri școlare, s'au făcut promisiuni scrise pentru acoperirea cheltuielilor ce s'ar face cu clădirea unui astfel de lăcaș de cultură. Vânturi vrăjmașe însă au spulberat dorințele mulțimii ce nu și-a uita limba și datinele strămoșești, întârziind cu un ceas mai mult realizarea acestor dorinți ale ei.

Și era timpul să se facă ceva în această direcție. O mulțime de tineri, datorită împrejurărilor specifice de aici, nu-și mai vorbesc limba mamei lor. Sunt tineri perduți pentru neamul nostru. De aci pornește și îngrijorarea fruntașilor noștri și înfrigurarea cu care „cei chemați" muncesc spre a consolida opera începută.

O școală românească în această Sahară de străini; un isvor de lumină; un altar românesc la care vor alerga sufletele însetoșate de a se răcori la scriptura slovei românești; un altar în fața căruia părinții își vor împărtăși odraslele, dându-le să guste din potirul graiului strămoșesc.

E o înfăptuire întârziată; dar, mai bine mai târziu decât niciodată.

In volbura prefacerilor de aici; în goana după câștig; în întrecerile după glorii deșarte — și tot atât de inutile — în râvna de a se sdrobi unii pe alții, elementele ce și-au făcut drum cu cotul — singurul eficace aicea — au uitat să se mai gândească și la conservarea limbei românești la noile generațiuni de pribegi.

Școala românească din orașul Cleveland, O., școala „Principele Carol" e o creațiune a poporului. Ideia a pornit dela el, și el însuși a și înfăptuit-o; s'au întrunit părinții copiilor de școală, s'au sfătuit, s'au înțeles, s'au ales un „comitet" — un consiliu de administrație — și, cu concursul d-rei Letiția Cucui, o învățătoare venită din țară, un suflet curat românesc, s'au pus pe muncă. Au mers din casă în casă, au cerut concursul tuturora și așa a luat naștere școala de aici.

Dacă însă ar fi numai atât, am putea zice că s'a trecut peste piscul greutăților și înainte se deschide perspectiva unui drum bătătorit și ușor. Din păcate, însă, greutățile par'că se înmulțesc. Sufletele strâmte și pizmașe n'au astâmpăr, n'au liniște; ele încearcă să strice ceeace au clădit alții și ce-i mai dureros că tocmai aceia cari ar fi trebuit să dea tot concursul la realizarea acestui ideal, lucrează din răsputeri ca să departe de școală pe ce-i doritori să cunoască limba lor strămoșască.

Argumentele ce invoacă acești indezirabili că, lucrând pentru școala românească s'ar lucra contra intereselor acestei țări, sunt, pe cât de neadevărate pe atât de ridicule.

In nenumărate rânduri, conducătorii acestei țări au spus că: aceia cari nu'și iubesc neamul din care fac parte, nu pot deveni niciodată buni americani. D. Newton, D. Baker, fostul ministru de războiu în cabinetul d-lui Wodrow Wilson, un fruntaș între fruntași, scriind pentru un ziar românesc, a spus textual: românii din America pot deveni buni americani numai atunci, când, mai întâi de toate sunt și vor fi buni români.

Eu nu-mi pot închipui cum poți fi bun român și în acelaș timp, să-ți ferești copiii — cum face un gazetar de aici ce-și zice că e român — de'a învăța să vorbească românește!

* * *

Cred că e momentul potrivit de a face și un mic istoric al acestor frământări. Și nu fac asta spre a tămâia de prisos pe ceice s'au trudit, au alergat și au dat din prinosul lor pentru înființarea acestui lăcaș de cultură românească și nici din dorința de a pune la locul lor pe cei orbiți de patima invidiei. Și nici n'aș încerca să scormonesc cenușa frământărilor date în jurul acestei idei, dacă n'ar intra în această problemă și elemente pe cari numai orbi fiind am fi îndreptățiți de a le trece nebăgate în seamă.

De pildă, nedumerirea noastră nu poate fi satisfăcută și conștiința noastră nu poate fi împăcată, până nu ni-s'ar justifica — dacă se poate așa ceva, — cauza ce a îndemnat pe cei din jurul Legațiunei noastre de aici, în frunte cu fostul „girant" consular român din Cleveland, O. de a fi contrari înființării unei școli românești aici, mergând atât de departe cu îndrăzneala lor, încât să provoace până și scandaluri nemaipomenite în biserica românească de aici, atunci când s'a întrunit Sinodul parohial, ca să ia inițiativa de a ridica pe intravilanul bisericei ortodoxe române „Sf. Maria", cea dintâi școală românească din America.

Explicația acestui ciudat fenomen — dacă ni-s'ar cere, — ar fi: depărtarea a dat prilej inaptitudinei să-și facă de cap.

Totuși n'ar fi îndeajuns de înțeleasă această explicațiune dacă n'am mai adăoga și următoarele: „diplomații' noștri de aici, niște copilandrii abia eșiți de pe băncile școalei, spre a dovedi superiorilor din țară că se bucură de oarecare popularitate, au căzut captivi unei secte religioase, de care ascultă cu docilitatea dobitocului pe spatele căruia să lasă să cadă, din când în când, biciul necesității de a fi sprijiniți; școala pe care românii dorcau s'o ridice, era să fie școală parohială a bisericei ortodoxe din acest oraș.

* * *

Un an și mai bine s'a scurs dela data desamăgirilor îndurate de colonia românească în urma scandalului mai sus amintit. In jurul „conducătorilor" vinovați de acest act antiromânesc s'a făcut un gol imens. Românașii noștri s'au retras, ca scoica în găoace; s'au retras, dar n'au renunțat la scopul atât de drag inimii lor curate.

S'au retras în ei, așteptând momentul prielnic ca să-și ducă la îndeplinire ce și-au propus și fără concursul acelora ce se erijau în conducători ai lor.

Și acest prilej s'a prezentat: d-ra Letiția Cucui, o învățătoare din țară, trecând pe aci și văzând mulțimea de copii,—câteva sute numai într'un suburbiu al acestui mare oraș, — rugată de românii cu sentimente românești, a poposit în acest oraș, și unindu-și forțele ei cu forțele celor buni și cu suflet românesc, a dat ființă școalei românești din acest oraș.

Luptele însă continuă; forțele întunerecului, sapă ca șobolanul, la fragila temelie ale acestui institut de cultură, sapă și mărește abisul între fiii aceluiaș neam, spre bucuria dușmanilor noștri.

* * *

Sper că aceste rânduri vor pătrunde până la urechile înalților demnitari ai Țării Românești și dedeparte, de-acolo, vor da instrucții reprezentanților României din această țară ca, în cel mai rău caz, să dee pace celor ce muncesc pentru păstrarea limbei și culturii românești.

I. Brumaru

Două cotidiane politice românești nimicite de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conștiința împăcată în fața acestui dezastru al presei românești? Nu simțim remușcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înființarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acțiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina" din Cluj.

STRĂBĂTÂND GALILEA

— Dumineca a treia după Rusalii —

Incă în zilele cele dintâi ale predicării sale, Iisus şi-a ales câţi-va bărbaţi, cari aveau să-l însoţească în toate oraşele şi satele şi să-i fie de ajutor în lucrarea cea mare a mântuirii oamenilor. Evanghelia zilei de azi ne spune, că trecând pe lângă marea Galileii, a văzut pe doi fraţi, pe Petru şi pe Andrei, cari tocmai îşi aruncau mreaja în apă, ca să prindă peşti. Iisus s'a oprit în dreptul lor şi le-a zis: veniţi după mine, şi vă voi face pe voi vânători de oameni!

I-a chemat aşadar la o muncă neasămănat mai grea, ca cea de pescari, dar şi neasemănat mai binecuvântată. Peştii, pe cari ei îi vânau până când au fost pescari, erau rânduiţi morţii. Pe oameni însă nu aveau să-i vâneze spre moarte, ci spre viaţă.

Cei doi fraţi, de bunăseamă, au auzit de vestea lui Iisus. Au auzit de minunea din Cana şi de alte minuni, cari le făcuse până atunci şi mai ales au auzit vestea minunatelor lui învăţături. De-aceea în sufletul lor au simţit un îndemn sfânt de-a urma pe acela, care îi chiamă la o muncă atât de frumoasă. Dupăcum ne spune sfânta Evanghelie de astăzi, ei şi-au lăsat acolo mrejile şi au urmat pe Iisus. In drumul lor pe lângă mare, au întâlnit pe alţi doi fraţi: pe Iacob şi Ioan, fiii lui Zevedei. Pescuiau şi aceştia şi Iisus i-a chemat şi pe ei. Iar ei, lăsând corabia şi pe tatăl lor, au urmat pe Iisus, ca şi Petru şi Andrei.

Impreună cu aceştia şi cu alţii, pe cari i-a chemat mai târziu, Iisus a străbătut toată Galilea, vestind Evanghelia împărăţiei şi tămăduind toată boala şi neputinţa întru popor.

Iisus a fost înainte de toate învăţător, care a învăţat pe oameni aşa, cum nime altul, nici înainte de El şi nici după El, nu i-a învăţat. A învăţat pe oameni ce trebuie să creadă şi să facă pentru mântuire. Le-a arătat calea ce duce la adevărata viaţă şi fericire. Cuvintele lui au fost cuvintele darului.

Dar el nu a învăţat numai cu cuvântul, ci şi cu fapta. Nimeni n'a putut să-l învinuiască vreodată, că faptele lui sunt potrivnice învăţăturilor ce le propovăduieşte.

Lui Iisus i-a fost milă de oameni năcăjiţi şi îndureraţi. A mângâiat pe cei cari plângeau, a vindecat pe cei bolnavi, a săturat pe cei flămânzi, şi întristarea multora a întors-o întru bucurie, pe cei păcătoşi i-a iertat, vindecându-le astfel sufletul.

Ca să dovedească oamenilor, că El este cu adevărat trimis de Tatăl, Fiul adevărat al lui Dumnezeu, şi-a întărit cuvintele prin semne şi prin minuni. Şi toţi, cari l-au ascultat, au dobândit lumina vieţii.

Din cuprinsul sfintei Evanghelii de astăzi se desprind două învăţături.

Cea dintâi e despre urmarea lui Hristos. Am văzut, că cei patru bărbaţi, la cuvântul de chemare al dumnezeescului dascăl şi-au lăsat toate ale lor şi au mers după dânsul, aşa şi noi, legea lui Hristos să o socotim mai presus decât toate ale lumii, căci cele ale lumii sunt trecătoare, iar legea lui este veşnică. Nimic să nu împiedice pe noi dela împlinirea poruncilor legii lui celei sfinte. Pe părinţii şi fraţii noştri trebue să-i cinstim şi să-i iubim, dar dacă ei ne-ar îndemna vre-odată să părăsim pe Hristos, atunci suntem datori să ne lăpădăm mai bucuros de ei decât de acela, care este isvorul tuturor bunătăţilor.

A doua învăţătură este cu privire la faptele noastre. Dacă vrem să fim adevăraţi ucenici ai lui Hristos, să fim şi prin fapte, nu numai prin credinţă. Să facem ceeace credem, căci credinţa fără fapte, moartă este. Dacă faptele noastre vor fi bune, atunci şi prin aceasta vom propovădui pe Hristos. Văzând oamenii faptele noastre cele bune vor preamări pe Tatăl, carele este în ceruri. Faptele bune ale celor dintâi creştini au îndemnat pe păgâni să părăsească rătăcirea în care erau cufundaţi şi să se apropie de adevărul vieţii. Dacă faptele apostolilor nu ar fi fost potrivite cu învăţătura ce o propovăduiau, legea lui Hristos nu s'ar fi putut răspândi peste tot pământul.

Pe cei patru bărbaţi, cari au fost chemaţi de Iisus în sfânta Evanghelie de astăzi, Iisus i-a ales mai târziu între cei doisprezece Apostoli. Despre Petru, vom vorbi la sărbătoarea sfinţilor Petru şi Pavel. Andrei, după pogorîrea Sfântului spirit a vestit legea lui Iisus între Jidovi, apoi s'a dus în Scitia, Epir, Tracia şi Grecia şi vestind împărăţia lui Dumnezeu mulţi au primit legea lui Hristos. In urmă, ajungând în oraşul Patra din Achaia, cârmuitorul acelui oraş, cu numele Aegeos a încercat să-l silească a se închina idolilor. El însă a răspuns, că nu se cade să se închine omul decât singur lui Dumnezeu, cel adevărat. Aegeos l-a aruncat în închisoare, iar mai târziu l-a răstignit pe cruce. Andrei s'a simţit fericit văzând, că are soarta să moară ca şi Hristos. Răstignit pe cruce, uitând toate durerile, el vestia celor din jurul crucii mântuirea, care este întru Iisus Hristos.

Iacob, după pogorîrea sfântului spirit, a păstorit cetatea Ierusalimului, şi pentru dragostea lui faţă de Hristos a fost ucis cu sabia.

Ioan a ajuns în insula Patimos din marea Greciei. El a scris viaţa lui Iisus în Evanghelia, care poartă numele lui, trei epistole şi o carte despre a doua venire a lui Iisus, care se chiamă Apocalipsul. El a fost singurul Apostol, care a murit la adânci bătrâneţe. Iisus, ca şi celorlalţi Apostoli, i-a făcut parte de mărirea cea vecinică. Şi nouă ne va dărui viaţă vecinică, dacă îl vom urma, crezând în dumnezeiasca lui învăţătură şi împlinind poruncile legii Lui celei sfinte.

Septimiu Popa

ZILE DE MAI

Cam la toate popoarele luna Mai este dintre toate lunile anului cea mai slăvită şi cântată de poeţi. E luna florilor şi a păsărilor cântătoare. Verdeaţa proaspătă a câmpului, grânele înalte presărate cu maci roşii ca focul, umbra dulce a pădurilor, salcâmul şi teiul înflorit înveselesc sufletul omului. Adică ar trebui să-l înveselească. In grâu cântă pitpalacul, în crânguri cucul, grangurul, turturica, cintizoii şi mai ales regina nopţii: privighetoarea. Nici nu poţi dormi seara afară de cântecul lor, la care se adaogă de regulă comerţul sgomotos al broaştelor din baltă. Şi balta râde de fericire. Trestia a crescut înaltă, stânjenelul galben umple malurile apei, nufărul alb o decorează la distanţă. Luciul apei e curat, peştele îşi depune icrele, ţânţarii încă n'au ieşit.

In pădure e o umbră plăcută, căci arborii sunt îmbrăcaţi de frunzişul lor verzui şi fraged. Teiul se vede de departe, că numai el are frunzele întoarse şi pe dos, aşa că sticleşte în lumina soarelui ca argintul. Salcâmii sunt numai floare şi dacă stai sub el, auzi un mare bâzâit de albine. Stejarul şi frasinul se iau la întrecere în creştere, ulmul şi-a vărsat toată sămânţa pe jos formând un aşternul alb.

Cine mai poate deosebi păsărelele după cântec, că de văzut e foarte greu? Dar mulţimea nenumărată de gângănii, fluturi şi muşte? Fiecare fiinţă e veselă şi ocupată cu munca ei, căci vara este scurtă.

Numai omul are timp destul. El ştie că vine iarna vieţii, adică moartea, şi ştie că îl aşteaptă ceasul socotelilor. Omul nostru îşi pierde timpul cu chefurile, cu politica şi cu invidia.

Luna Mai e una din lunile anului bogată în sărbători, făcute pentru reculegerea omului şi înălţarea lui sufletească. Ce fac oamenii în sărbători? Mănâncă mai bine şi mai mult, beau până la turburarea creerului, cântă, joacă, se plimbă sau se mănâncă între ei. Unii discută politică, care e un amestec de ură, mândrie şi lăcomie. Mai rari sunt cei ce şi-aduc aminte de Dumnezeu şi de rostul vieţii. Mai rari sunt cei ce se duc cu evlavie în casa Domnului, se hrănesc sufleteşte vorbind sau citind lucruri înălţătoare sau cari ducându-se în mijlocul naturii, câmp, pădure sau baltă, stau de vorbă în tăcere cu Creatorul.

Unii citesc ziare, reviste sau cărţi de literatură, cari oricât de bine ar fi scrise, nu sunt la locul lor, dacă le citeşti în pădure. Acolo e păcat, să cugeţi lucruri deşarte şi să nu fii atent la veselia naturii. Ar fi ca un spectator, care ducându-se la operă ar dormi pe scaun.

Ce frumos şi bine şade copiilor şi tinerilor când **mergând pe câmp** sau prin pădure cântă sau se roagă lui Dumnezeu!

Ce frumos şi bine şade unora cari mergând în excursii caută să înveţe numele florilor, plantelor, păsărilor sau insectelor!

Ce urât este când vezi tineri eşind din pădure ameţiţi de vin sau vorbind cu femeile lucruri murdare!

Şi e păcat că răul prinde mai cu seamă în tinerii cu carte, cari ar trebui din contră să fie pildă de virtute.

Multe lucruri ne mai învaţă natura! Să ieşim cât mai des din casă şi să cunoaştem natura mai deaproape.

Iată sfatul tuturor învăţaţilor lumii.

Ing. *Aurelian Ionescu*

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

Apel către d-nii învăţători dela sate

Domnilor învăţători,

Precum apostolii lui Hristos odinioară, umblau pe pământ şi semănau sămânţa sf. Evanghelii, au îndurat multe şi au avut de a face cu fel de fel de lume, tot astfel şi D-v. astăzi aveţi de a face cu multă lume, în funcţiunea frumoasă care o aveţi pentru a semăna sămânţă bună, ridicând tinerele vlăstare ale neamului nostru, dându-le instrucţiunea necesară pentru a fi mâine cetăţeni cinstiţi şi români desăvârşiţi. Vă jertfiţi totul ce aveţi şi ce puteţi avea — din punct de vedere moral şi material numai pentru un singur ideal — cultura şi lumina neamului nostru. Şi ca unul ce cunosc că D-v. sunteţi primii educatori ai omenirii, de care apoi depinde cam întreaga educaţie şi activitate a oricărui individ, facem acest apel către D-v. apostolii neamului, care aveţi mijloace de a ne ajuta, publicându-l în preţioasa gazeta „Cultura Poporului“.

Apelul care-l facem către domniile-voastre este în scurte cuvinte:

Protejarea şi îngrijirea aşa ziselor sfinte păduri care le mai avem azi în ţară, zic sfintele păduri, pentru că ori şi cine ştie cât de strânsă legătură în viaţa omului e pădurea în care se ascund tainele fermecătoare ale naturei şi hotărîte sunt legile naturei că odată cu sfârşirea existenţei pădurilor se va termina şi cu existenţa oricărei veţuitoare de pe globul pământesc, dintre care cel mai întâi lovit va fi bietul om, care prin exercitarea unei lucrări nejuste, prin aceea a distruge şi a neîngriji pădurile şi-a pregătit singur sicriul, precum însuşi şi Majestatea Sa Regele Ferdinand I. a-l României, zice la un congres de silvicultură:

„Nici odată să nu se uite că acel ce pune toporul la rădăcina unui arbore, pregăteşte sicriul agriculturei“.

Şi deci, odată pregătind sicriul agriculturii nu va fi departe nici sicriul omenirii. Şi ca urmare pentru mai întinsa prevenire şi preîntâmpinare a distrugerii şi defrişării pădurilor, care în multe cazuri e cauzată de necunoştinţa oamenilor de ce însemnătate utilă sunt pădurile.

Aşa dar domnilor învăţători facem acest apel către D-v. care aveţi putinţa de a vorbi oamenilor dela sate şi'n special elevilor, şi'n principal în timp ce faceţi excursiuni prin păduri.

Vorbiţile chiar dela începutul omenirei — de omul primitiv — cum că pădurea a fost care a oferit întâi omului pe pământ adăposturi, hrană, mângâere şi distracţie în felul lui original.

Vorbiţile că pădurile au fost locaşul sfânt pe vremuri când strămoşii noştri alungaţi de hoardele barbare se refugiau şi trăiau prin păduri, aşteptând vremurile mai bune. Vorbiţile că în timpuri grele de război, pădurile au fost adăposturile cele mai bune pentru ostaşul luptător de pe front; pentru răniţii din spatele frontului şi pentru bieţii nenorociţi refugiaţi, câţi copaci nu s'au jertfit arzând în foc în acele timpuri biruind puterea gerului greu de iarnă, scăpând dela moarte sigură multe suflete omeneşti.

Pădurea e locaş sfânt! Vorbiţi-le de însemnătatea pădurilor în referire la situaţia şi buna reuşită a agriculturii, de influenţa ce o au asupra condensării vaporilor din atmosferă şi provocărei ploilor. Demonstraţi-le rolul însemnat ce-l joacă pădurea în natură prin proprietatea de a extrage corpurile gazoase otrăvitoare din atmosferă. Prin urmare pădurea este a doua biserică de pe pământ, după biserica lui Hristos. In sfârşit aveţi multe, foarte multe subiecte principale prin care puteţi arăta însemnătatea pădurii. Iar ca încheere să aveţi întotdeauna îndemnul la plantarea, îngrijirea şi protejarea arborilor, ca întotdeauna când voesc a tăia copaci dintr'o pădure, a fura, a paşte cu vitele tinerii pueţi şi altele stricăciuni, să se gândească la importanţa pădurii arătate de D-v. şi la respectul ce-l datorăm arborilor după binele ce ni-l oferă pădurea.

Domnilor învăţători rămânem cu deplina speranţă că la apelul nostru — care nu este decât un glas al pădurei care vorbeşte, dar nu toţi îl înţeleg — ne veţi da tot concursul şi veţi pune toată bunavoinţă a D-v. căci putinţa o aveţi.

Ioan N. Curelaru, brigadier silvic

MOARTEA NEVOILOR

Când scriu aceste rânduri mă găsesc într'un moment de străduinţe ca să pot răspunde la o întrebare: De ce cooperaţia, — acest cuvânt pronunţat şi repetat deodată de zeci de mii de guri — cuvânt ce exprimă una din condiţiunile cele mai principale de existenţă a tot ce există — de ce nu se găseşte la înălţimea şi în locul de mare cinste ce-i oferă timpurile? ... Răscolesc trecutul, citesc cu multă însufleţire tot ce se scrie pentru ea, cercetez acţiunile prezente de pe ogorul ei, mă bucură şi-mi umple sufletul de nădejde faţă de cele ce se promit mişcării dar ... găsesc că încă suntem la un început.

Cooperaţia română încă este în faşă. Şi tocmai de aceia îmi pun întrebarea de ce se găseşte încă în faşă, când ar trebui să se găsească dacă nu la majorat cel puţin în adolescenţă?

Sufere de multe rele care nu-i dă voe să se ridice. Paşii ei timizi — dar siguri — calcă peste obstacole. Incercările sunt vrednice de admirat, totuşi ... ţinta este departe.

Ştim că ori când o cooperaţie este necesară, dar, când colţii nevoiei nu sunt aşa crud înfipţi în spatele bietului popor, cum este cazul în timpurile actuale, pentru ca să-l decidă şi să-l forţeze să se gândească la alte sisteme de convieţuire, (cum e mişcarea cooperatistă), o atare idee de unire era de multe ori privită ca un moft. Căci ce-ţi mai trebue când ai de toate? Vorbesc de alte timpuri. Vorbesc de timpurile care le-au apucat bătrânii de azi. Vorbesc de acele vremuri când leul era cât roata carului şi când ţăranul pleca la târg cu un leu şi se'ntorcea acasă cu traista plină şi c'un rest de câţiva gologani. Nu zic că atunci nu erau nevoiaşi. Nu zic aceasta pentrucă ştim că nevoile izvorăsc din însuşi faptul că trăieşti. Dar pe atunci erau mai lesne înlăturate.

Numai în acest chip ne putem lămuri asupra primului obstacol „neîncredere şi nepăsare“ ce-l întâmpină cooperaţia din partea multora şi în special bătrânii şi oamenii mai în vârstă. Nu le poate intra în minte că se poate face ceva prin tovărăşie. Nu înţeleg ei că este nevoe să se lase conduşi de alţii. Şi acest motiv pedeoparte este îndreptăţit prin faptul că de multe ori li s'a exploatat de către interesaţi şi oameni fără suflet, avutul şi buna lor credinţă; iar pe de altă parte însă, sunt de condamnat, căci sunt stăpâniţi de patimi şi răutăţi sufleteşti ca: invidia, mândria, etc.; la care mai adăogăm astăzi, o nenorocită luptă aşa zisă politică. O adevărată pacoste pe bieţii oameni, căci sunt învrăjbiţi mai ceva ca de diavol.

Nu mai adaog, căci socot că se ştie de toţi, că de multe ori chiar şi cei sus puşi, — prin mijloace permise sau nepermise, au căutat să subordoneze mişcarea pentru scopuri vanitoase şi rău făcătoare cum este spre ex. — o politică rău înţeleasă.

Alte timpuri au fost şi altele sunt astăzi. Alţi oameni s'ar cuveni să fie, dar nu toate se conformă timpurilor.

Spuneam că trăim în alte timpuri. Aceste timpuri se numesc noui. Dar nu timpul, ci condiţiunile de trai sunt noui. Oamenii vechi cu greu se înoesc şi ei şi poate — cei mai mulţi — vor rămânea tot vechi, până când vor dispărea, rămânând a le lua locul nouile generaţii.

Dar să revenim la subiect.

Nimic n'a existat, nimic nu există şi nimic nu va exista în afară de acele ce se supun legilor fireşti ale cooperaţiunii. In tot ce vedem, lucruri sau fiinţe, în însăşi natura, mama noastră a acelor ce suntem pleavă pământului şi'n năzuinţele noastre stăpânitorii lui, nu găsim decât legea supremă a cooperaţiunii. Condiţiune principală — cum am spus mai sus — de existenţă a tot ce există. Această lege este aplicată sub diferite forme — pe care singur nu le voi putea arăta aci, — între care există şi forma aceia numită economică-socială.

Nevoile materiale şi morale, în epoca aceasta turbure, sunt accentuate. Suferinţele se ţin lanţ şi lacrimile udă pământul. De ce? De ce mai există aceasta când ştim bine că printr'o acţiune comună lesne putem scăpa de ele?

Tocmai de asta zic şi mă întreb de ce cooperaţia nu se găseşte la înălţimea ce-i oferă timpurile? Căci sigur când mai găseşte ca acum o lume de suflete rătăcind fără rost; un haos fără margini şi o societate sdruncinată din temelii? (efectul poftei puterilor dominante, de a fi stăpânitorii pământului al doilea după Dumnezeu şi care au provocat izvorul nenorocirilor prin actul de violenţă, — războiul —). Acuma e momentul când cooperaţia ar da roade minunate şi ar prinde rădăcini adânci în sufletele tuturor acelor ce se pretind că trăiesc.

Cooperaţia prin felul întrebuinţării sale, poate suprima sigur orice neplăceri. Poate înlătura în fine tot ce constituie o boală în societate şi deci nu pe nedrept i-am dat titlul de „moartea nevoilor.“ Este singura care duce lupta de exterminare contra lor.

Ca încheere şi răspuns la întrebarea pusă în primele rânduri zic că: Cooperaţia n'a ajuns şi nici nu va ajunge la înălţimea meritată, până când acei ce o compun, nu vor deschide uşile sufletelor să pătrundă în ele o rază de interes general, până când nu vor desbrăca haina neagră a egoismului şi până când icoana de închinare nu va fi „iubire şi lepădare de sine.“

George J. Filipescu

TUBERCULOZA

Flagel şi pericol social

Având în vedere statisticile numeroase publicate şi cele culese şi de noi, putem spune că *tuberculoza face concurenţă celor mai teribile războaie.*

In fiecare an mor *cinci milioane de tuberculoşi*, cam *zece pe minut.*

Boala se încuibează repede, luând înfăţişarea unei epidemii chiar în Olanda şi Germania, ţări ferite aproape complet de tuberculoză în deceniul trecut.

Tuberculoza e ucigătoare pentru tinerii între 20—40 de ani. E drept că poporul nostru are multă vitalitate, aceasta s'a văzut în războiul ce ne-a hărăzit soarta să-l trăim, dar nu-i un motiv să nu luptăm la timp contra întinderei acestei boli.

Se impune să dăm o extindere cât mai mare măsurilor formulate, contra celui mai de temut duşman al sănătăţii omului.

D-l *Dr. S. Irimescu*, despre care am mai vorbit în coloanele ziarului nostru, e un mare medic al ţării şi un aprig şi neobosit luptător, în ziua de 17 Mai a dat iarăşi un strigăt de alarmă la Congresul Asociaţiei medicilor.

Acest strigăt de alarmă, ne-a hotărît şi pe noi a ne ocupa în coloanele răspânditului nostru ziar, de chestiunea *luptei contra tuberculozei.*

Dela început trebue să subliniem că este nevoe de *bani* şi încă de mulţi, în această luptă.

Interesul general trebue să prevaleze contra intereselor particulare.

* * *

Tuberculoza e o boală contagioasă dar vindecabilă, dacă se aplică tratamentul la timp. Cum e o boală care s'a răspândit la noi fulgerător se impune o luptă aprigă.

Iată în propoziţiuni scurte, dar pline de adevăruri, programul de luptă contra tuberculozei:

1. Educaţia masselor în direcţia Higenei:

In *şcoli, fabrici, cazărmi* ş. a. prin *afişe, broşuri* populare ca cele răspândite de *Ministerul sănătăţii publice, „Cultura Poporului“* din Cluj, *Cartea românească, filme* (mai ales) bine întocmite, *conferinţe* în felul celor datede *„Astra“*, de *„Moldova întregită“* societate de care s'a ocupat ziarul nostru anul trecut, *cursuri libere, sfaturi* în felul început de noi ş. a.

Să se facă educaţia publicului să nu *scuipe pe jos* în localuri publice, birouri, tramvaie, trenuri, ş. a.

La Londra cel care scuipă pe jos e pedepsit cu 40 shillingi. Să se recomande *scuipătoare portativă.*

2. Şcoala în aer liber.

„Dintre toate florile spune Michelet, *floarea omenească are cea mai multă nevoie de aer şi soare.*“

3. *Să nu se primească în şcoli copii tuberculoşi.*

Se impune deci triajul şi certificatul medical.

Deasemeni nici *ucenicii*, nici *vânzătorii* din prăvăliile cu alimente, mai ales: brutarii, bucătarii, *doicile* (luare aminte mare cu ele) lucrătorii în fabrici, ş. a. facă examen medical amănunţit.

Să se introducă peste tot *fişa medicală.*

In acest sens se impun *anchetele sanitare.*

Trebue să se facă, cât mai multe şi cât mai complete.

4. La încheerea căsătoriilor să se ceară certificat medical obligator.

5. Deosebită atenţiune să se dea, construcţiei locuinţelor ieftine şi *Higenice*, pentru funcţionarii statului şi lucrători. Nu trebuesc uitate şcolile, atelierele, fabricile, cazărmile şi birourile publice.

Construirea locuinţelor higienice, e un real progres în lupta contra tuberculozei.

6. Să se facă multe *parcuri* şi *grădini* de distracţii pentru copii şi muncitori.

7. *Educaţia fizică şi sportul să se facă numai sub control medical.*

8. *Să se mărească lefurile funcţionarilor proporţional* cu scumpetea vieţii şi numărul membrilor familiei.

9. Să se facă multe societăţi de ajutor eventual.

10. Deasemeni societăţi de *asigurări sociale.*

11. Organizarea asistenţei invalizilor din război; tuberculoşi.

12. *Copii născuţi din părinţi tuberculoşi* să fie izolaţi în preventorii la aer şi soare.

13. Să se înfiinţeze colonii rurale cât mai multe.

14. Atenţiune pentru populaţiunea băştinaşe a localităţilor balneoclimaterice.

15. Să se reglementeze munca.

16. Să se facă multe dispensarii fixe sau ambulante cu personal bine pregătit. Ele vor descoperi şi atrage pe tuberculoşi. Nu se va eticheta numai boala ci se va da ajutor efectiv prin îndrumări folositoare ş.a.

Dispensarul e adevăratul centru pentru profilaxia tuberculozei. Dar trebue să fie bine înzestrat, cu personal suficient şi echipe bine instruite.

17. O primordială necesitate e crearea unui corp solid de infirmieri şi infirmiere monitoare sau vizitatoare.

Uniunea naţională suedeză a organizat cursuri pentru atari infirmieri încă dela 1910.

18. *Sanatorii.* Castelele părăsite, localurile vămilor dealungul şirului Carpaţilor, sunt potrivite de amenajat ca Sanatorii.

19. Lupta contra alcoolismului. Nu-i deloc exagerat că „alcoolismul pregăteşte culcuşul tuberculozei“.

20. Controlul laptelui şi a cărnei bovideelor.

21. Declaraţia obligatorie a tuberculozei. Numai astfel se poate cunoaşte focarul de contagiune şi să se generalizeze măsurile de desinfecţie impuse de higienă.

22. Izolarea tuberculoşilor.

Iniţiativa particulară, reprezentată prin cunoscutele societăţi de profilaxie contra tuberculozei, cheţele, apelurile călduroase şi inimoase ale M. S. Regina Maria, nu pot da banii necesari pentru o atare luptă.

E drept că dela propuneri la realizare e o distanţă mare, ba chiar pentru unele foarte mare şi deci trebue înlăturată această distanţă cât mai urgent.

Administraţiunile mari de stat trebue să dea şi ele concursul lor material şi moral, dar mai ales material. Serviciul sanitar civil şi cel militar, să lucreze mână în mână în această mare operă de salvare a sănătăţii naţiunii noastre.

Dr. Od. Apostol

Economie

CULTIVAŢI IN!

Plăcut şi de laudă este pentru gospodarul nostru, dacă se fereşte să dea bani pe ceia ce el ar putea produce.

De ce dar plătiţi mii şi sute pe bumbacul mult mai scump şi puţin mai trainic ca inul?

Sămănaţi două-trei prăjini de in şi dela el veţi folosi fuiorul şi sămânţa.

Pentru ca să ai folos bun dela o semănătură de in, îngrijeşte-te să ai sămânţă proaspătă, de un an sau doi ani, să fie curată şi să nu aibe prin in sămânţă de ianiţă sau in sălbatec, care se cunoaşte prin aceia că sămânţa este mai lunguiaţă, mai sbârcită, şi mai aspră la pipăit decât aceia de in care este lătăreaţă lucitoare alunecoasă şi unsuroasă.

Pământul trebue să fie îngrăşat cu gunoi bine putrezit cu un an mai înainte. La pământuri prea petroase nisipoase sau pe coaste prea arse de secetă nu reuşeşte. Inul reuşeşte minunat în ţelină proaspăt spartă, care însă trebue să o ari de două ori pentru ca în timpul anului inul să nu fie năpădit de buruenile ce cresc mai repede ca el şi pe care nu le poţi plivi fără ca să nu strici inul, călcându-l sau smulgându-l.

Dacă ai sămânţă curată şi proaspătă, samănă trei kilograme şi jumătate la prăjină. Ingroapă sămânţa cu o grapă uşoară dar mai bine cu o greblă, căci în cazul când sămânţa este îngropată prea adânc, răsare rânduri, se coace rânduri, şi trebue să-l culegi rânduri, lucru anevoios şi nelipsit de pagubă.

Când vezi că cea mai mare parte din fire bate în galben spălăcit, îl smulgi, îl legi în snopi, şi mai ţii snopii resfiraţi în bătaia soarelui şi a vântului câteva zile, până ce toate firele au aceiaşi culoare. Apoi cu un maiu de lemn, pe o scândură tare, baţi uşor căciuliile inului, pentru ca să scoţi sămânţa, pe care în urmă o vânturi şi o aşezi spre păstrare în strat subţire.

Snopii de in îi aşezi la topit, şi apoi treaba gospodinei.

Al doilea an nu poţi avea folos bun dacă în pământul de unde ai cules in, sameni tot in.

Pânza făcută din in este foarte trainică, frumoasă şi de mare laudă pentru gospodina care a lucrat-o.

Sămânţa de in o poţi vinde cu preţ bun, pentrucă din ia se face uleiul de in atât de căutat.

Neculai Arghir.

Oameni de bine

O mare mângâiere sufletească avem, când auzim sau citim despre faptele bune ale fraţilor noştri, cari nu se lasă târîţi în învălmăşeala patimilor menite să ne învrăjbească.

Unul dintre aceşti oameni de inimă este d. Ştefan Preda, care este azi în America (Detroit, Migan Russell str. 514). D-sa a colectat dela fraţii noştri de acolo 56 dolari pentru monumentul eroilor din Căciuleşti, jud. Ilfov şi pentru ridicarea unui lăcaş sfânt în Mediaş, 100 dolari. Printr'o scrisoare, adresată ziarului nostru, a abonat şase numere şi s'a înscris la Societatea „Cultura Poporului“ cu 10 acţiuni.

Fapte mari şi demne de urmat.

UNDE MERGEM?

Boala, care înainte vreme era necunoscută săteanului voinic, dela război încoace s'a înrădăcinat în viaţa lui, şi se ţine de el ca scaiul de oae. Ce constată medicii la sate, este îngrozitor. Intâmplător am cunoscut un medic de plasă, care la inspecţia unei comune, a avut buna voinţă să mă invite cu dânsul. La primăria satului s'au adunat toţi suferinzii, anunţaţi din vreme de venirea medicului.

Erau adunaţi acolo peste 16 bolnavi. Urechile mele s'au înspăimântat şi ele, de ceeace au auzit din gura medicului. Şi acum îmi sună în ureche: Ftizie, S. I. (sifilis perioadă), S. II. Ftizie, Ftizie galopantă. Câte unul pe faţa căruia se vedea suferinţa, cerea consultaţia între patru ochi. Atunci medicul trecea cu bolnavul într'o odae aparte, dar la eşire, urechile mele iar auzeau: Blenoragie. Consultaţiile au continuat şi printre alte nume de boale, am auzit şi vorba alcoolism. Iată deci, ce sănătos este săteanul nostru. Modernizat după răsboi, el a reuşit să adopte toate boalele ce înainte caracterizau oraşul. Iar ignoranţa, cea mai grozavă dintre boale, atinge 60—65 la sută din populaţia rurală. Reţetele medicului au rămas numai scrise. Sfaturile date de el, erau numai strigăte în pustiu. Credeţi că s'a găsit vre-unul care să se conforme? Nu! Toţi aceşti nenorociţi dau crezare „doftorilor“ şi „doftoriţelor“ empirice; care cu premeditare, îi trimit cu ani mai devreme pe lumea cealaltă. Despre ignoranţa caracteristică satelor, voi povesti următorul caz autentic: Intr'o familie de tuberculoşi, au murit rând pe rând tatăl, fratele mai mare şi venise rândul altui frate mai mic.

Se intervenise la serviciul sanitar al judeţului şi acesta, prin intervenţii la cei în drept, obţinuse pentru acest tuberculos, care era la începutul boalei, un loc în sanatoriul de ftizici dela Brâncoveni, acel renumit sanatoriu, cu reputaţie şi în străinătate. A fost absolut imposibil să se convingă mama şi membrii acelei familii, să lase pe acel nenorocit să fie internat în sanatoriu. Mama lui, cu un cinism extraordinar, a spus: „Vreau să moară acasă, nu între străini unde are să-l tae.“ Cu toate sfaturile date, ea a renunţat la binele ce i-se făcea, cu toate că medicul garanta vindecarea lui în acel sanatoriu, având în vedere stadiul în care se găsea boala. La o lună jumătate după aceasta copilul acelei mame ignorante, al treilea membru în familia ce murea, s'a stins.

Acum, în fiecare dimineaţă, vecinii aud bocetele ei, bocete ce seamănă cu cântecul cucuvaei, cum spunea medicul plăşii. Această ignoranţă, bagă zilnic în groapă sute de suferinzi, ce printr'un tratament medical, putea să scape. Acel fatal: „Atâtea i-au fost zilele“, nu poate fi desrădăcinat din mintea babelor satelor noastre. Groaza boală, datorită bacilului lui Koch (microbul ftiziei), căutând par'că să distrugă tot ce o ţară are mai scump, s'a încuibat acolo unde era şi natural să se încuibe, având în vedere reaua stare higienică ce domneşte pretutindeni; s'a încuibat în cazărmi, internate, etc.

Spaţiul ziarului fiind restrâns, nu voiu comenta aceste cazuri, ci voi da glas unei scrisori trimise de o tuberculoasă, elevă de internat către o colegă de a ei, în aceeaş stare de sănătate. Dealtfel, ziarul „Universul“ a dus o aprigă luptă astă vară, contra vieţii de nesuportat din internate. Să lăsăm să vorbească scrisoarea:

Buna şi drăguţa mea colegă,

Ai văzut dragă cum a vrut Dumnezeu? ai văzut? Nu credeam dragă, chiar să-mi fi profeţit cineva dinainte, eu n'aş fi crezut să ajungem noi aici . . ., cel puţin cu tine o adevărată minune! Tu, eleva cea robustă care în cinci ani de viaţă mizerabilă de „internat“ n'ai fost bolnavă aproape deloc şi ai suportat cele mai grele zile şi nopţi de iarnă, cu hrană nesuficientă şi frig chinuitor, zile de muncă, de salahor fără a da semne de cea mai mică scrinteală în ce priveşte sănătatea şi răbdarea, să ajungi tu, zic, în halul ăsta aproape ca şi mine, care am fost tot timpul bolnăvicioasă cum mă ştii? E de necrezut dragă.

Dar eu nu te compătimesc, pentrucă ar trebui să mă compătimesc întâi pe mine. Cu toate că n'ai ajuns în halul meu, ascultă ce-mi zic eu şi fă şi tu aşa: Ce trebuie să mă descurajez eu? Sunt tânără şi voinică, am deci la îndămână două arme foarte sigure pentru a birui şi alunga nepoftita boală. Ba eu drept să-ţi spun dragă, m'am pus pe trai şi pe petreceri, că destul am suferit la şcoală. Am dat serbări şi am fost pe la o mulţime de baluri, cu elevi şi eleve. Jucam câteodată de curgeau apele de pe mine şi pe urmă eşeam afară să mă răcoresc.“

Mai cuprindea scrisoarea câteva rânduri intime. Iată deci din ce fabrică ies luminătorii şi luminătoarele satelor. Treziţi-vă, treziţi-vă, stăpânitori, că mergem spre prăpastia ce aşteaptă să ne primească pe toţi cei şaptesprezece milioane de români.

P. Dimitriu-Lipniţa, înv.

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

I. Toată lumea ştie că nu-i igienic să scuipi pe jos, deoarece prin scuipat să răspândeşte oftica. Nu toată lumea însă face aşa. Să o silim deci prin legi să respecte această măsură. In alte ţări nu-i imposibil acest lucru.

2. In fiecare birou sau local public obligaţi pe cei în drept să aibe scuipători practice şi igienice.

3. Noi recomandăm şi scuipătoarea portativă, de buzunar.

4. Nu angajaţi nici un funcţionar, nici un ucenic, nici o dactilografă, nici o servitoare, nici o bucătăreasă etc. etc., fără certificat medical oficial.

5. Noi recomandăm ca nici la şcoală să nu se primească copii fără examen medical sever.

6. Băgaţi de seamă! Tuşitorii ceia bătrâni, cari se joacă cu copilaşii voştri sau cari stau pe capul vostru aşteptând sfârşitul vieţei, pot să fie foarte periculoşi răspânditori de microbi ai oftícei.

7. Nu lăsaţi copiii lângă cei cari mătură sau scutură.

8. Pedepsiţi pe cei cari scutură hainele sau covoarele pe capul trecătorilor în stradă.

9. Deasemeni pe cei cari aruncă gunoaiele în stradă.

10. Pedepsiţi aspru pe vânzătorii de legume, zarzavaturi, alimente, pâine, etc., cari ţin marfa neacoperită, ferită de muşte şi praf.

VIAŢA DIN MUNTENIA

Din Celaru (Romanaţi)

In lupta aprigă contra întunericului şi pentru micşorarea acelui procent ruşinos de analfabeţi, ce ameninţă existenţa noastră ca stat, membrii societăţii noastre „Zorile Romanaţului“ animaţi fiind de cele mai înflăcărate sentimente de solidaritate şi patriotism, au desvoltat în vacanţa de Paşti o deosebită activitate. De data asta şedinţele noastre au fost intime şi publice, luând caracterul unor măreţe adunări populare, entuziaste cari au stârnit în tinerele vlăstare, temelia de mâine a neamului, o puternică emulaţie şi un viu interes de iniţiativă pe terenul culturii. Varietatea producţiilor şi felul lor de executare au atras un public aşa de numeros încât sala de şedinţă devenea neîncăpătoare. Conferinţele tratate, de aleşii vorbitori, au fost ascultate cu mult nesaţ şi cu mare interes. D-l Alex. Constantinescu din Marotinul-de-jos, a vorbit despre: „Credinţe deşarte“, îndemnând publicul a nu-şi strica legea adevărată creştinească, care ne-a păstrat neamul în clipe de restrişte. D-l Stănescu Badea, din localitate, a vorbit despre „Beţie şi urmările ei“, care ne decimează şi ne înjoseşte neamul şi ţara, îndemnând la cumpătare pe poporeni.

D-ra Rea Silvia Georgescu, învăţătoare în Vişina, a vorbit despre „Educaţia fetelor“. D-sa, prin cuvinte alese şi pornite din cele mai nobile sentimente de care este animată, a izbutit să convingă publicul că într'adevăr „Viitorul ţării îl ţese mama“. D-l Dumitru Stoenescu, din Marotinul-de-sus, a vorbit foarte frumos despre „Portul naţional şi industria casnică“, trezind sentimentele de iubire pentru tot ce are caracter românesc. D-l Cotora, notar din Marotinul-de-sus, a vorbit amănunţit despre „Drepturile şi datoriile cetăţeneşti“, îndemnând spre o echitabilă achitare de datoriile noastre de buni români. Corurile pe trei voci, monoloage, dialoguri, solo şi duete de violină, jocurile: Cracoveanca, Brâuleţul şi Vine Mai, cum şi frumoasele Piramide au distrat în chip demn publicul. Piesele: „Regina Muncii“, „Un mic viteaz“ şi „Ecaterina e nevinovată“ au avut un frumos succes.

La şedinţele intime au vorbit dnii Nicolae Georgescu despre „Viaţa omului primitiv“, Petre Nuţă despre „Industria Cauciucului“, D. Stoenescu despre „Alegerea cărţilor de citit“ şi d-ra Ecaterina Datcu, învăţătoare în Devesel, despre „Munca şi solidaritate“, aducând în mijlocul nostru un entuziasm sacru şi dătător de mari nădejdi în viitor. Cu această ocazie şi la îndemnul scriitorului acestor rânduri, s'a pus bazele unei biblioteci, colectându-se la primul apel, 157 volume, dela membri societăţii, cărora le aduc vii mulţumiri în numele comitetului de conducere.

Marin I. Georgescu

Din Câmpina

In ziua de 23 Maiu, d. ministru al Instrucţiunii, P. S. Negulescu, a fost sărbătorit de comitetul şcolar, profesorii şi părinţii elevilor liceului din Câmpina, pentru marele concurs pe care l-a dat definitivării acestui liceu. Insufleţitelor toasturi prin care d-nii avocat Victor Rădulescu, primarul comunei şi preşedintele comitetului şcolar, ing. C. Bărbăcioru, preşedintele primului comitet, Stelian Ştefănescu membru în acel comitet şi unul dintre întemeietorii acestui aşezământ de cultură, Miron Pandrea avocat, Ştefan Popescu, dir. liceului şi I. Nicolescu, profesor, au mulţumit d-lui ministru pentru larga contribuţiune pe care a oferit-o acestei opere de cultură (atât de trebuitoare mai ales aici: un centru, pe deoparte, înstrăinat, pe de alta ţărănesc) d. ministru a răspuns următoarele:

„Când — acum câţiva ani — mareşalul Joffre, eroul dela Marna, a venit la noi spre a decora oraşele cari mai mult suferiseră din cauza războiului, s'a îndreptat între cele dintâi spre această poartă de neînvins a românismului, spre Mărăşeşti. Aici au avut loc cunoscutele festivităţi date în onoarea generalului erou. La toate acestea d-sa a răspuns:

Vă mulţumesc, domnilor! Nu mi-am făcut decât datoria!

Aminteşte apoi o baladă a poetului german Goethe în care este vorba despre un cântăreţ rătăcitor (trubadur). Intr'adevăr un asemenea artist, ducându-se la curtea unui rege, cântă atât de măestrit, încât acesta îşi scoase dela gât salba regală şi i-o oferi. Ce desamăgire! Cântăreţul îl refuză cerându-i ca semn al mulţămirii numai un pahar de vin şi adăogă: „cântând aşa, n'am făcut decât ceiace trebuia să fac, ceiace fac păsările primăvara, fără să aştepte dela nimeni vreo recompensă.“

Nu mi-am făcut decât datoria! Iată cum răspund eu tuturor acelora cari mi-au mulţămit. Atât şi nimic mai mult! Doriţi să aduceţi mulţămiri? Acestea trebuesc adresate în primul loc celui dintâi comitet şcolor, în frunte cu d-nii ing. C. R. Bărbăcioru, avocat V. Rădulescu şi St. Ştefănescu, cari au lucrat atât de mult şi de frumos pentru această instituţiune şi apoi: corpului profesoral de elită, format aproape numai din titulari, care, prin activitatea desfăşurată în cursul acestor 7 ani, a reuşit să impue şcoala dv. autorităţii superioare şi înlesnindu-mi mie ajutorul dat azi. Cred că sunt în asentimentul dv. închinând paharul acesta în sănătatea acestor apostoli ai culturii cari împreună cu cei de mai sus sânt adevăraţii fondatori ai liceului din Câmpina.

Iată, într'adevăr o înaltă lecţiune de modestie!

Paul I. Papadopol

VIAŢA DIN BASARABIA

— Redacţie şi la Chişinău —

Din Orhei

Serbarea zilei de 10 Mai a avut anul acesta un deosebit fast. După tedeum-ul oficiat de protoereul Radian Piescu, cucernicia sa a ţinut o frumoasă cuvântare despre însemnătatea zilei.

Trupele şi şcolile au defilat în faţa d-lui Stere Costescu, prefectul judeţului.

La recepţie au vorbit d. Dem. Tiros, preşedintele Trib. local şi a răspuns d. prefect.

După amiază a avut loc un festival cultural în grădina cinematografului public, dat de „Ateneul Popular“ şi de şcoalele primare şi secundare de băeţi şi fete din localitate.

După întonarea Imnului Regal, de către corul Ateneului, condus de d. Palade, s'a ţinut o cuvântare ocazională de către d. avocat Cezar Stoika, delegat din partea „Ateneului Popular“.

D-sa a arătat că: reîntregirea României nu e o taină, ci e o consecinţă firească a omogenităţii şi desimii unei populaţii de 15-18 milioane de locuitori, limba la fel, puterea de asimilare şi eliminare, oţelirea în decursul timpurilor (contra barbarilor, musulmanilor şi azi a bolşevicilor).

In Basarabia pe lângă legătura istorică a existat şi una culturală: Donici, Stamati, Russo, Hajdeu sunt scriitori ce au arătat dragoste şi conştiinţă naţională. Basarabenii în învăţătură au jucat roluri mari şi în Rusia, ca P. Movilă, Herăscu, Antioh Cantemir.

După răpirea Basarabiei, ţarii au lăsat populaţia în părăsire. Unii renegaţi ca Purişchevici, ziceau că a ne da drepturi ar urma să dea şi japonilor, jiansiţilor şi ceremuşilor?

După 1905 imperiul ţarist se cutremură. Incepe prin ziarele „Luminătorul“ şi „Cuvântul Moldovenesc“ să dovedească apropierea sufletească cu Regatul român. Azi prin introducerea oficială a limbei materne în şcoale, biserici, justiţie, administraţie, desfiinţarea claselor şi latifundiilor, dreptul de vot — unirea se desăvârşeşte.

In Orhei soc. „Frăţia Românească“ şi „Arcaşii lui Ştefan“ au început înfrăţirea. Azi „Ateneul Popular“, prin şezători, conferinţe, case de citire, coruri, a început propaganda culturală.

Norodul basarabean, uriaşa forţă etnică, ca un şivoiu elementar, trebue îndemnat şi luminat. Trebue să i se ridice moralul, să i se desvolte mândria de a fi român.

Conducătorii trebue să aibă prestigiu. Norocul nostru că'n timpul războiului naţional am avut un conducător suprem, care prin jertfa sa de sine însu-şi să confunde cu icoana Patriei.

Au urmat declamaţii, dansuri, exerciţii gimnastice şi o „scenă istorică“ : România Mare.

Seara a fost retragerea cu torţe.

A. C.

Cărţi noui

S'a tipărit zilele acestea de către Soc. de Editură „Scrisul Românesc“ din Craiova, un Tratat de armonie, în condiţiuni tehnice lăudabile. Lucrarea e scrisă de d. C. Pârlog, prof. la şcoala normală din Cluj, şi e de mare folos pentru elevii şi elevele şcoalelor noastre secundare, fiind unica de acest fel. Acum, când prin noul regulament s'a întrodus studiul armoniei în şcoalele normale, cu începere din clasa II-a, acest tratat e venit la timp.

Scris într'un stil uşor şi clar, se bazează pe principii pedagogice solide. La tot pasul face apel la cunoştinţele elevilor, pe cari îi pune la contribuţie, introducându-i pe nesimţite în tainele „Armoniei“.

Fiecare capitol e urmat de exemple şi aplicări practice. Elevii, chiar singuri, se pot folosi de acest manual, cu uşurinţă.

Il recomandăm tuturor celor ce vor să se ocupe mai temeinic cu studiul muzicii, spre a o putea înţelege şi aprecia după merit şi în special d-lor învăţători şi preoţi spre a putea aduna şi armoniza cântecele populare, cari se pierd văzând cu ochii.

Fraţii IOANOVICI recomandă atelierul lor de fotografiat pentru pregătirea de fotografii artistice CLUJ, Piaţa Unirii. Sub poartă expoziţie permanentă. 48—26—10

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Mercurea-Ciuc

Ziua Eroilor s'a sărbătorit ca şi în anii trecuţi cu un deosebit fast.

Dimineaţa populaţia locală, elevii tuturor şcoalelor, precum şi Bat. 2. Pionieri de Munte din Garnizoană, s'au înşirat în faţa prefecturei jud. unde părintele Iancu Bărbat a oficiat un serviciu divin.

La cimitirul Eroilor, s'a oficiat din nou un scurt serviciu divin de către preoţii de toate riturile începând cu preotul ortodox.

Apoi d. Alexandru Vasu, prefect al jud. Ciuc, a ţinut o scurtă dar înflăcărată cuvântare despre însemnătatea măreţei zile, a mai vorbit d. colonel Radulian, preotul ort. I. Bărbat, d-na Paula Balota, directoarea şcoalei secundare de fete, preotul reformat şi cel catolic.

După masă în localul şcoalei secundare de fete a avut loc o frumoasă serbare.

C. Ghiaţă

Din Mercurea-Ciuc

In ziua de 24 Mai, în comuna noastră s'a dat o serbare şcolară de către tânărul nostru învăţător Gh. Bologa. Aduc călduroase mulţumiri d-sale căci deşi de puţin timp venit la noi (numai dela 1 Ianuarie) a reuşit să intre în sufletele noastre ca să nu-l mai putem uita. Cu tinerimea din satul nostru a făcut un cor şi i-a învăţat cântece populare.

Serbarea d-sale este cu totul ceva nou la noi. De dimineaţă am fost cu toţii la biserică. Părintele Filip din Lugoşul de jos a oficiat serviciul, iar corul şcolarilor a dat răspunsurile la sf. Liturghie. După masă a urmat serbarea. D-l învăţător Gh. Bologa a vorbit frumos şi a lămurit oamenilor ce scop au aceste serbări. Copiii au spus poezii şi au cântat cântece naţionale şi religioase.

Demian Iacob

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

DĂUNĂZI, la Paris, d-l general Débéney, şeful statului major al armatei franceze, a dat un prânz în onoarea d-lui general N. Petala, directorul ziarului nostru.

Au luat parte mulţi generali francezi şi toţi ofiţerii români din misiune. D-l general Débéney a închinat pentru gloria armatei române.

SECŢIA ştiinţelor naturale a „Astrei“ a hotărît editarea unei biblioteci ştiinţifice portative pentru studenţii şi intelectualii iubitori de ştiinţă. S'a ales o comisiune, compusă din d-nii: Popescu Voiteşti, A. Ciortea, Al. Borza, Victor Stanciu şi V. Puşcariu.

DIN iniţiativa d-lui Strugariu, inspectorul şcolilor de ucenici, se va înfiinţa la Cluj primul cămin de ucenice. Ministerul de instrucţie a aprobat suma de 400.000 lei pentru aceasta.

D-NII abonaţi sunt rugaţi să-şi achite abonamentele, căci astfel vom fi nevoiţi să sistăm trimiterea gazetei acelora cari sunt în restanţa.

UN nou spor de un miliard lei va fi acordat ofiţerilor, gradaţilor şi personalului civil pendinte de armată. Sporul va fi distribuit cu începere dela 1 Iulie.

GUVERNUL a înăsprit exportul vacilor în greutate dela 600 kgr. în sus cu plata taxei vamale de lei 6000 de cap; iar vacile dela o greutate de 600 kgr. în jos, cu plata taxei de export de lei 4000 de cap, la vama respectivă, fără restricţiuni de etate.

DOAMNA Olimpia Bârsan, renumita noastră artistă, a plecat în Turneu în Ardeal cu piesa „Antonia“ piesa care a avut mare succes la teatrul naţional din Cluj. La Deva şi în alte părţi a fost primit de un numeros public de toate naţionalităţile, cu flori şi urale nesfârşit.e

STUDENŢII români aflători la Montpellier, Franţa, au pus bazele societăţii studenţeşti „Vasile Alecsandri“.

Preşedintele soc. e d-l Eustaţiu Pretorian, doctorand în teologie, vice-preşedinte d-l I. Radovici şi casier I. Marian.

P. S. Arhiereu Dionosie Erhan, vicarul arhiepiscopiei Chişinăului, va purta pe viitor titulatura de „Tighineanul“ în locul aceluia de „Ismaileanul“.

SOCIETATEA culturală „Petroşiţa“ (Dâmboviţa), înfiinţată din iniţiativa preotului Simionescu şi a unui grup de liceeni şi normalişti din localitate, aduce mulţumiri profesorilor liceului Mănăstirea Dealului, pentru donaţia de 110 volume făcută bibliotecii Societăţii.

BRODERIA
ALBISY
Clinică de păpuşi
Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

INVĂŢĂTORUL Ioan Luncan din comuna Chişcou, judeţul Bihor, în ziua de 10 Mai s'a dus la cârciuma evreului Valdner Marton din aceiaş comună, unde a aflat un grup de ţărani cu femeile lor, chefuind. Invăţătorul a tras atenţiunea celor de faţă fiind zi de sărbătoare. Iar evreul împreună cu femeia lui furioşi au atăcat pe învăţătorul rănindu-l grav.

ZIARUL „Argus“ anunţă că în judeţul Hunedoara, la marginea comunei Cioclovina, s'a descoperit în fundul unei peşteri adânci, foarte mari cantităţi de guano (gunoi) depozitat de stolurile de lilieci care locuesc acolo.

Imediat, această bogăţie naturală a fost luată în exploatare de o societate în comandită care intenţionează să construiască un funicular aerian dela peşteră până la staţia cea mai apropiată, pentru a transporta gunoiul.

Acest guano constitue o îngrăşăminte naturală pentru pământ, de nepreţuit. Cantităţi uriaşe de guano se găsesc pe coasta de apus a Americei de sud.

PLOILE torenţiale din ultimele zile căzute în Jugoslavia au cauzat inundaţiuni şi stricăciuni grave în numeroase localităţi. Pagube mai însemnate s'au înregistrat la Vârşeţ, Varaidina, Liubliana Smeredevo, Niş şi Sabats.

LA şcoala medie de agricultură din Roman, au fost declarate vacante catedrele de viticultură şi horticultură. Cererile de înscriere pentru ocuparea lor se vor adresa direcţiei învăţământului agricol din ministerul agriculturii până la 27 Iunie.

IN apropiere de Câmpina, la cotitura de lângă podul Băneşti, un automobil condus de avocatul Radu din Bucureşti, s'a răsturnat din cauza întunericului în şanţul şoselei şi apoi a căzut în apa Prahovei.

In automobil se aflau două domnişoare anume Weiss. La ţipetele lor, a sărit în ajutor căpitanul Chiriţescu, comandant de jandarmi, care a adus imediat mai mulţi săteni în ajutor pentru a scoate automobilul din râu. Pasagerii au scăpat dela înnec, ca prin minune.

UN groaznic accident de autobuz s'a întâmplat în apropiere de comuna Tuşnad, din judeţul Trei-Scaune.

Venind dinspre Miercurea-Ciuc, un autobuz condus de un şofer, transporta 19 pasageri.

Aproape de Tuşnad, ascunsă de o mică cotitură, în faţa autobuzului apăru o căruţă.

Şoferul voi să înlăture o ciocnire şi cârmui brusc maşina. Mişcarea însă a fost atât de fatală, căci direcţia rupându-se autobuzul se prăbuşi în prăpastia ce mărginea şoseaua.

Sătenii cari au sărit în ajutorul victimelor, au scos dintre sfărâmăturile maşinei 4 morţi, 11 grav răniţi 5 răniţi mai uşor.

IN regiunea Wieselburg din Austria de jos s'au descoperit mari zăcăminte de petrol, în valoare la 50 milioane de cisterne.

LA Filadelfia (America) a fost arestat un individ, cunoscut în general sub numele de Lord Beaverbrokk deşi îşi dădea o mulţime de nume după împrejurări. El s'a însurat de 48 de ori şi şi-a însuşit dela numeroasele sale soţii peste un milion de dolari.

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

Domnule director,

Văzând roada adevărată a muncii desfăşurate de colegii mei în această direcţie, cum şi a altor oameni mult mai competenţi, un ce lăuntric mă îndeamnă să urmez şi eu calea apucată de alţii.

Sunt abonat de mulţi ani şi urmăresc de aproape această binefăcătoare foaie numită cu adevărat „Cultura Poporului“, care nu este menită numai pentru popor, în adevăratul înţeles al cuvântului, pentrucă, în ea se găsesc lucruri interesante atât pentru muncitorul manual, cât şi pentru muncitorul intelectual; atât pentru cel înstărit, cât şi pentru cel sărman.

Această foae, care presintă cetitorilor o cultură generală din toate ramurile activităţii omeneşti nu trebue să lipsească de pe masa nimănui.

Oricât de multe şi grele ar fi grijile acestei vieţi, totuş, este bine ca în programul nostru de activitate să lăsăm o clipă liberă, să ne îngrijim şi de hrana sufletului nostru şi să trăim puţin mai ideal, ridicându-ne din josnicia în care am căzut.

Treziţi-vă! porunceşte această foae. Lăsaţi mai la oparte, lumea actuală ce vă înconjoară şi faceţi să încolţească în voi sâmburele idealismului. Nu mai staţi în josnicia actuală şi prin voi înşivă deşteptaţi-vă!

Mânat de acest strigăt al „Culturii“ mi-am propus ca să fiu ceva mai de folos deacum înainte, dat fiind, că şi în ceasul al 11-lea se poate ceva, când omul are voinţă.

Şi odată cu mine, a-şi vrea să se mai întoarcă mulţi la calea cea adevărată pe care acum s'o primească, ca pe-o lumină bine făcătoare şi nu va fi târziu.

Faceţi în aşa fel, ca să pătrundă în casele şi în inimile mulţimii, adevărul concentrat din această foaie.

Intărind rândurile luptătorilor, ne vom întări înşine, vom întări neamul şi ţara noastră.

N. Marinescu Paşoi, înv.

VIAȚA DIN BUCOVINA

— Redacție și la Cernăuți —

Din Cernăuți

Cele două însemnate sărbători naționale, 10 Mai și Ziua Eroilor, au decurs după obicinuitul ceremonial: serviciu divin, muzici militare, defilare și discursuri ocazionale.

Un număr mai puțin monoton al lui 10 Mai, a fost reprezentația de gală a reputaților artiști ieșeni: Aurel Ghițescu și Sorana Țopa cu „Gelozia“, drama lui Arțibașev. A fost un rar prilej, de veritabilă emoție estetică pentru publicul cernăuțean.

— Un alt eveniment important pentru publicul intelectual, a constituit vizita învățatului filolog francez A. Maillat.

D-sa a rostit la Universitate în fața studenților și a publicului amator, două conferințe din specialitatea d-sale: „Limba latină și civilizația“ și „Originile latinii vulgare“. La plecarea din Cernăuți, o parte din profesorii și studenții universitari l-au petrecut până la gară, unde s'au despărțit în mod cordial, oferindu-i-se din partea studenților un frumos buchet de flori.

— Sâmbătă seara în 15 Mai, cohorta cercetășească „Aron Pumnul“, a reprezentat „Heidelbergul de altădată“. E un semn că organizația cercetășească a tinerimii școlare, poate realiza fapte frumoase când nu se mărginește la uniforme și părăzi.

— Duminecă, 16 Mai dimineața, Liga Culturală (secția Cernăuți), a pregătit — destul de modest în fond ca și în formă — o comemorare a morții lui Ion Slavici. Președintele secției, d-l prof. Dr. V. Gherasim, a analizat viața și opera celui mai reprezentativ și mai talentat — cel puțin până azi — prozator ardelean.

I. Slavici s'a născut în Șiria (lângă Arad) în anul revoluției 1848. Și-a făcut liceul prin Arad și Timișioara deprinzând bine limba germană, în dauna celei românești. La Universitate, în Budapesta, din lipsă de mijloace, n'a stat decât un an, făcându-se secretar al notarului din St.-Ana. In 1869 se duce la armată în Viena. Aci se întâlnește cu Eminescu, fapt hotărîtor în viața sa. Audiază amândoi cursuri de filosofie. Eminescu îi devine doctor în ale scrisului și cetitului. Il îndeamnă să cetească românește, să-și înavuțească limba, îi prescrie chiar, în chip metodic ce și cum să cetească pentru a putea deveni un bun scriitor. Îi recomandă pe Schopenhauer, pe Budha, Confuciu. Slavici se supune în totul. Dar metafizica nu era pentru el. Aceasta rămase partea lui Eminescu. Și în timp ce unul se aprofunda amețit de măreția fanteziei metafizice a Inzilor, în studiul religiilor: brahmană și budhistă, celălalt mai interesat de realitatea vieții practice, de traiul muncitor și răbduriu al țăranului de care era legat prin mii de fire, se dedea cu tot mai multă plăcere la studierea lui Confuciu, întemeietorul religiei moraliste a imperiului chinez. Fiecare și-a ales ceeace-i cerea însetat construcția firii sale. Pe Slavici l-a ademenit mult morala superioară a lui Confuciu cu cele cinci virtuți fundamentale ale ei: dreptate, adevăr, sinceritate, cumpătare și veneratie. Visa și el să se facă profetul unei ordine morale ideale, în care suprema fericire a fiecăruia să consiste în munca pentru aproapele.

Sincerității îi ridică Slavici adesea imne pline de cea mai caldă efuziune.

Munca liniștită în serviciul altuia i-a fost viața întreagă crez neclintit. Detesta sgomotul, turburările cari îl deslipeau dela lucru.

Caracterul liniștit al firii sale e o notă nelipsită și a operei sale literare. Literatura lui calmează, mângâie; o mână caldă, moale, care trece cu mângâiere peste încrețiturile chinuite ale frunții.

Precum în pregătirea intelectuală, Eminescu a jucat un rol covârșitor pentru Slavici, tot așa el a fost și acela care i-a pus peana în mână, întroducându-l la „Convorbiri Literare“ recitându-i și corectându-i manuscrisele până ce a deprins bine limba românească. Pentru aceasta i-a fost Slavici recunoscător lui Eminescu toată viața.

Dintre operile sale sunt de amintit: „Din Bătrâni“ roman istoric în 2 volume. O zugrăvire colorată a patriarhalelor vremuri neatinse de lepra civilizației. Epoca migrațiunii popoarelor, despre care manualul istoric ne-a sugerat iremediabil, grozăvenii înfricoșate, ne apare la Slavici plină de fericire și de pitoresc.

Dar cele mai multe opere ale sale sunt inspirate din prezent și din lumea satelor ardelene. Țăranul și preotul sunt personagiile de frunte ale nuvelelor sale. Ceeace constitue caracterul fundamental al nuvelelor nu e dramatismul sau fantazia, ci un realism mulcom senin. E de mirat cum cu toată tendința moralizatoare evidentă, nuvelele sale atrag cu un farmec „irezistibil“. „Budulea Taichii“ și „Popa Tanda“ sunt două capodopere de literatură moralizătoare. Ideea care le străbate e: munca sfințește pe om, munca perseverentă te duce la mulțumire sufletească și bunăstare materială. E concepția de bază a țăranului ardelean.

Ceeace te ține legat de nuvelele lui Slavici, cu toată tendința lor e iubirea, mila, înțelegerea cu care autorul își învăluie ca un părinte bun toți eroii. Rar se întâmplă să mai găsești undeva la un scriitor atâta milă pentru toate personagiile lui, indiferent de viciile și de caracterul lor.

Din această înțelegere crește apoi tonul lui liniștit, zâmbitor care dă atâta farmec celor două nuvele „Budulea Taichii“ și „Popa Tanda“.

In „Moara cu noroc“ aceeaș idee moralizătoare: omul să se mulțumească cu ceeace poate câștiga prin muncă cinstită și liniștită, să nu se aventureze dus de lăcomie, după câștiguri nemuncite. Dar atmosfera și technica e radical schimbată. Dincolo era seninătate, zâmbet, naivitate, aci fețe întunecate, gânduri și ambiții ascunse, acțiune precipitată și pe deasupra tuturor o fatalitate care-i mână pe toți la peire. Dar mila nu lipsește nici de aci.

Ion Slavici a făcut, necesitat de împrejurările în cari a trăit și politică. A fost redactor al „Tribunii“ din Sibiu. A făcut cunoștința cu temnițele ungurești, pentrucă stăpânirii i-s'a părut că-i prea mare român. Dela isbucnirea războiului mondial, a împărtășit, din sinceritate, o altă părere decât cea a majorității. Se gândea la scăparea Basarabiei, care suferea greu și era primejduită mai mult ca Transilvania, știind că aceasta din urmă și așa va fi câștigată într'un viitor mai depărtat. I-s'a interpretat această credință sinceră, ca trădare și în 1918 a fost condamnat la 5 ani închisoare, de cari a scăpat prin amnestie. A fost condamnat și de unguri și de ai lui.

Acsasta i-a fost cea mai mare durere. Și poate cu ea s'a dus în mormânt.

Conferința d-lui V. Gherasim a fost răsplătită cu aplause multe.

D.

La liceul No. 1. „Aron Pumnul“ din Cernăuți ființează o societate cu numele „Steluța“, care e compusă numai din elevii cursului superior al liceului și e supravegheată de direcțiunea acestuia. Directorul liceului este membru onorific al societății, iar fără prezența acestuia sau a delegatului său nu se pot ține adunările societății.

Scopul acestei societăți este cultural și deaceea s'au înființat patru secții (literară, artistică, muzicală și științifică) pentru a da posibilitate elevilor de a-și desvolta talentul lor care se manifestă apoi la șezători la care ia parte și publicul. In fruntea societății stă un comitet ales și compus din membrii societății și anume: un președinte, vicepresedinte, secretarul I, secretarul II, cei patru șefi de secții și patru controlori. Fiecare șef își alege ca ajutor 2 sau mai mulți subșefi.

Șezătorile sunt de două feluri: externe și interne. La cele interne iau parte numai elevii și profesorii liceului, iar la cele externe publicul.

Această societate a fost înființată la 6 Februarie 1924, iar la anul 1925 a fost aprobată de Ministerul instrucțiunii publice.

De atunci s'au dat multe șezători, atât externe cât și interne. La conducerea societății s'au perindat până acum 5 comitete, deoarece timpul de acțiune este restrâns la jumătate de an școlar, după care se alege alt comitet.

Comitetul din semestrul al doilea al anului școlar 1925—1926 este următorul:

Președinte: Aurel Zapratan (cl. 8); vicepreședinte: Vlad Liteanu (cl. 6); secretarul I: Barbu Pascu (cl. 6); secretarul II: Grozav (cl. 6); șef. sec. literare: Mircea Străinul (cl. 5); șef. sec. artistice: Caius Luția (cl. 8); șef. sec. muzicale: Adrian Brăteanu (cl. 5); șef. sec. științifice: Milan P. Sesan (cl. 5); controlori: Botă (cl. 6), Prodan (cl. 8) Șofroniuc (cl. 8) și Tarnavschi (cl. 8).

Sub conducerea acestui comitet s'a dat o șezătoare internă în ziua de 16 Aprilie 1926 cu următorul program:

Cuvânt de deschidere rostit de d-l A. Zapratan. I. Botez: „Dumnezeire“, recitată de d-l B. Slușanschi, Ironia în opera lui Alexandrescu, discurs rostit de d-l G. Luția.

Th. Speranția: „Dă fitanța“, recitat de d-l A. Zapratan. Melodie rusească, duet la violină și armoniu, executat de d-nii A. Brăteanu și E. Palamarescu.

Războiele Husiților, discurs rostit de d-l M. Șesan. Craiul aninilor, după Ghoete, poezie recitată de d-l G. Luția.

Th. Speranția: „Vaca neagră“, anecdotă recitată de d-l A. Zapratan.

Duet de violină și armoniu, executat de d-nii A. Brăteanu și E. Palamarescu.

Cuvânt de închidere, rostit de d-l A. Zapratan.

Rezultatul material cât și cel moral a fost destul de satisfăcător.

Se mai pregătesc încă câteva șezători, și avem bune speranțe că rezultatul acestora va întrece pe cel al celor de până acum.

C. D.

O carte folositoare

Dr. C. Veluda, docent al Facultății de Medicină din Cluj, a dat la iveală a II-a ediție a manualului său de Anatomie și fiziologie elementară“ (50 de lei).

Manualul e foarte îngrijit tipărit, are 128 pagini și 37 figuri foarte reușite.

Acest manual, scos azi în a doua ediție, e o dovadă că era necesar în literatura medicală românească, e o dovadă că se simțea nevoia de el.

Manualul e scris pe înțelesul tuturora. Autorul, medic foarte competent și anatomist recunoscut, a învins toate greutățile ce se întâmpină în redactarea unui atare manual.

Manualul îl recomandăm nu numai subchirurgilor, infirmierelor, moașelor, surorilor de ocrotire și de caritate, agenților sanitari, sanitarilor militari, după cum menționează autorul subtitlul lucrării sale ci și elevilor de liceu, elevilor dela belle-arte și titular acelora cari se interesează de alcătuirea și funcțiunile corpului omenesc.

Limba în care e scrisă, face ca această lucrare să fie ușor cetită. Noi o recomandăm cu căldură tuturora.

Dr. Od. Apostol

Cereți dela toate librăriile principale din țară.

„Manualul de Anatomie și fiziologie elementară“ Ediția a II-a de Docent Dr. C. Velluda

Prețul 50 lei.

Viața din Moldova

— Redacție și la Iași —

Din Buzeni (Botoșani)

In satul Buzeni a încetat din viață săteanul Vasile C. Macsim, în etate de 60 de ani, care timp de 42 de zile cât a fost bolnav n'a mâcat nimic.

In primele zile de boală a cerut să fie dus la un duhovnic în Botoșani ceiace a și fost, spre a se spovedi și împărtăși. Dupăce s'a înapoiat acasă nu a mai avut poftă de mâncare de loc și deci până când a murit adică 42 zile n'a mâncat nimic.

Acesta în viața lui a fost câtva timp căiugăr la mănăstirea Vorona, după care s'a retras din mănăstire, trăind în satul său, izolat de consătenii lui, petrecându-și viața în cântări și cetiri de cărți bisericești.

M. Gh. Bălan

Din Târg-Stănișești (Tecuci)

Ziua de 10 Maiu a fost sărbătorită cu solemnitatea cuvenită, acestei zile măreție, de școala primară dela noi, împreună cu autoritățile și cu mare parte din săteni.

Dimineața corpul didactic împreună cu cei 200 de elevi, în frunte cu steag și cu corul școalei au plecat de d-nii judecători: avocat Crinând cântece, sub conducerea directorului Alexandru Zota.

După Te-deum a avut loc un ospăț la casa d-lui Pudunichi Conici, primarul comunei.

După amiază la școala primară a urmat serbarea școlară. Am remarcat pe dd. Judecători; d. avocat Cristescu, preot Spiru Mironescu, șef de secție, primarul, perceptorul d. Brăescu, Huștin, subrevizor școlar de control.

In fața acestei mulțimi serbarea a fost deschisă prin cuvântul d-lui director Al. Zota, care a vorbit despre însemnătatea zilei. Apoi au urmat coruri și recitări. S'au jucat piesele: „Isprava“ și „Ochelarii bunicii“.

Toate acestea au fost conduse de d. Al. Zota și d-ra Aurelia Lupu.

Grădina de copii a luat parte cu mici recitări.

Serbarea a luat sfârșit cu cuvântarea d-lui Spiru Mironescu.

I. Iordăchescu

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin
în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-52-21

Dela casa școalelor din București

Casa școalelor în dorința de a continua publicațiile societății „Steaua“, care a donat întregul său avut acestei instituțiuni, publică concurs pentru alcătuirea a 3 (trei) lucrări în formatul cărților soc. Steaua, coprinzând 80-100 pagini de tipar cu următoarele subiecte:

1) Istoria războiului pentru întregirea neamului, care va cuprinde o serie de episoade eroice din război, păstrându-se ordinea cronologică.

2) Cât pământ trebuie unui gospodar pentru traiul familiei, în care se vor da sfaturi despre cultura sistematică a unui pământ agricol și despre o bună folosire a tuturor mijloacelor de cultură rațională și practică pentru obținerea maximului de beneficiu necesar traiului unui sătean gospodar.

3) Partea de contribuție a poporului român la progresul general al omenirei prin scriitorii, artiștii și bărbații săi de știință, prin oamenii politici, luptători și de cultură pe care i-a dat altor neamuri și prin sprijinirea aspirațiunilor naționale ale vecinilor săi.

Aceest sunt subiectele iar concurenții vor găsi singuri titlurile potrivite cărților. Cărțile se vor adresa poporului și vor trebui prin urmare să fie scrise în stilul popular și cu expresiuni potrivite și înțelese de popor.

Pentru fiecare lucrare se institue 3 premii: I-iul de 6000 lei, iar al II și III-lea de câte 1500 lei.

Manuscrisele pentru cele dintâi două lucrări se vor depune sub „Motto“ la Casa Școalelor până la 1 Noembrie 1926, iar cele pentru lucrarea a treia se vor depune până la 1 Februarie 1927.

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Bubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Boc. lei 80·— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85. Săpunul lei 60. Pentru **oprit îngrășatul** la bărbat și femeie întrebuințați aparatul de masaj **„Reductor“**. Buc. lei 245. Impotriva **părului supărător** la femeie sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Intrebuințați praful englezesc **„Radium“**, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă. Cutia lei 85·— 2 cutii lei 160. Impotriva *căderei părului*, mătreței, paraziților din cap (păduchi), etc Intrebuințați săpunul cu petrol medicinal *Capilar* (Le Miracle) buc. lei 45 — Trimite 3 buc. contra lei 130.

„Reductor“ str. Reg. Ferdinand 65 Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii. Droguerii, Parfumerii, etc.

In **București**: „Chêmosona“ Str. Academiei 2. (Etaj III.)

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—4

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a pășit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă		*Lei 145.800*
D-l Dem. Dașoveanu-Carpen, Dolj	*2 acț. Lei*	*440*
D-l Ștefan Preda, Detroit Mig. America	*10 acț. Lei*	*2200*
Total		*Lei 148.440*

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia I I. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Pălării de domni
din postav și paie
curăță, calcă vopsește, formează și reînoiază

Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat
23—12—5

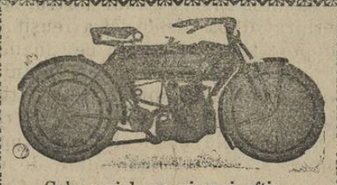

Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

Au sosit
Noutățile de Primăvară
la
M. NEUMANN
magazin pentru modă bărbătească și copii
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

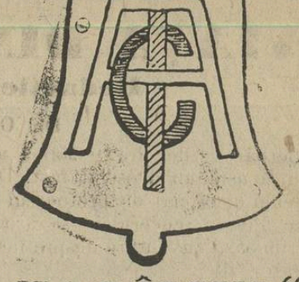

„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și vopsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Produsele fabricei de bere CZELL din CLUJ—MĂNĂȘTUR
berea albă Ursus
berea albă specială Ursus-Extra
berea neagră din malț dublu Hercules
Se capătă pretutindeni!
Rudolf Mosse 1705.

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare

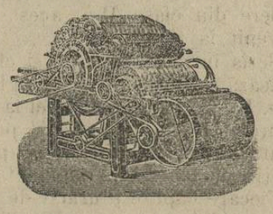

Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin

sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele „RIEGER“!

Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | Cluj, Duminecă, 20 Iunie 1926 | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 164, Apare în fiecare Duminecă

UITAȚI URA!

Alegerile din urmă, ca și cele dinainte, au făcut multora mult venin. Și mult venin vor face oamenilor și alegerile viitoare. S'au făcut — zice-se — nedreptăți. Da, s'au făcut și se vor mai face, oricare ar fi partidul dela cârmă. Căci aceste nedreptăți vor continua atât timp cât oamenii nu-și vor primeni sufletul, învățându-se să respecte legile și să se respecte mai mult unii pe alții. Din pricina inculturii noastre toți suntem vinovați de abuzurile ce se săvârșesc, de neomenia ce ne stăpânește în raporturile noastre unii față de alții, mai ales în timpul alegerilor.

Atunci care e leacul?

Unii, fanatici cuprinși de dorul nestins al răzbunării, sunt de părere că trebue să cocoloșim ura în piepturile noastre, s'o hrănim, s'o facem mare și puternică, spre a pedepsi, pe ceice s'au făcut vinovați. Aceștia ne recomandă mai ales să nu uităm nicicând de această ură; s'o ținem veșnic trează, ca pe un biciu de foc, ce are odată și odată să cadă asupra vinovaților. Dar propovăduitorii urâtă că și ei sunt tot atât de vinovați cât și aceia pe care îi urăsc. Și apoi nu e nici o doctrină mai nefastă, nici un crez mai blestemat decât acela al urii. Ura e negativă; e șarpele otrăvit care gangrenează mai întâi pieptul la care se adăpostește.

Noroc că firea românului e iertătoare. Românul are în fibrele lui acest sentiment profund creștin, care'l face să uite nedreptățile.

Alții — mai numeroși și mai primejdioși decât cei dintâi — sunt de părere că sistemul de guvernământ e rău, că acesta e pricina răutăților. Dar aceștia se înșală mai amarnic decât ceilalți. Căci avem legi foarte bune, foarte liberale, poate prea liberale pentru noi, nenorocirea e că nimeni nu le respectă. Și atunci nu ne rămâne altceva de făcut, decât să învățăm cu toții a cinsti deopotrivă aceste legi, pe care acum le batjocorim cu toții cu același cinism.

Oh, nu! Nu suntem unii mai buni decât alții. Păcatul e al nostru al tuturora. Și cată să ne vindecăm cu toții de această racilă: nesocotirea legii, pe care o invoci în opoziție și o calci la guvern.

Mulți pripiți, văzând lanțul de siluiri, batjocoriri și călcări ale formelor de viață constituțională, au început să creadă că însăși parlamentarismul e de vină și că ar trebui să fie înlocuit cu alt sistem. Cu care? nici unul nu știe prea bine. Cu o dictatură? Dar am ajunge un fel de Mexico sau Portugalia. Cu comunismul? Dar mai bine de o mie de ori cum suntem azi, decât să ajungem în halul Rusiei Sovietice.

Nu, oameni buni. Nu sistemul e de vină, ci noi. Când ne vom îndrepta, se va vedea că și sistemul e foarte bun. Lăsați deci urile voastre vătămătoare, și creșteți-vă sufletul în respectul legii și al concetățeanului vostru. Astfel, numărul celor cari strigă că nu mai avem nevoie de Parlament, și caută o orientare fie spre o dictatură cezariană sau una comunistă, va spori neîncetat. Și atunci, rătăcirea de pe urmă va fi mai rea ca cea dintâi.

Nu! Lăsați mai bine urile să se potolească, vindecați-vă de păcatele voastre, vedeți în pace de munca voastră — căci munca voastră rodnică e cea mai bună politică — și să nădăjduim că oamenii se vor cumineți. Căci nu de alte legi avem nevoe, ci de alți oameni. De oameni mai cumințI!

„Cultura Poporului"

Scrisori din America

— Dela redactorul nostru —

ZIUA MAMELOR

9 Mai 1926.

Ziua Mamelor, care a fost fondată de domnișoara *Jarvis* din Philadelphia, Pa, și destinată pentru a se serba în a doua Duminecă din luna Mai, când ca emblemă este de a se purta trandafir de coluri în onoarea mamei care este în viață și un trandafir alb în onoarea mamei care este decedată. Cu zile înainte de această zi, toți ceice țin la mamă, se pregătesc de a trimite mamei flori, ori unde s'ar afla ea. Știind însă fiecare fică și fiu, că totul ce are ca succes și bucurii este numai în urma mamei, nimic nu poate fi mai iubit, ca mama și prin aceasta d-ra Jarvis și-a dat bine seama de fapta ce a făcut atunci, când a fondat această zi. De astă dată toți fiii și ficele caută toate posibilitățile de a dovedi mamei că o iubesc, iar mamele la rândul lor sunt foarte mulțumite că văd o zi destinată lor.

Ziua mamelor se sărbătorește de toate bisericile din aceasta țară fără deosebire de confesiune. Azi, la 9 Mai, când se sărbătorește aceasta zi din anul acesta, s'a pregătit cele mai bune programe de coriști la biserici și la una din cele mai mari stațiuni de radiofonie din New-York s'a lăsat anume dela 5 până la 6 după amează, să execute din cele mai frumoase puncte din acest program.

In țara noastră până acuma nu se serbează ziua mamelor, cred însă că se va găsi și la noi o miss Jarvis, care să fondeze aceasta zi de mare însemnătate, având în vedere ca prin aceasta și Mama română să poată fi sărbătorită, care a contribuit foarte mult la creșterea poporului român care într'u numic nu a fost și nu a putut fi schimbat de a-și iubi țara mamă, oriunde a fost el și oricât ar fi fost de prigonit a dovedit că este român.

Fondul comunității de 377.000

Pentru fondul comunității s'a fixat suma de 377.000 dolari și s'a însinuat ca voluntari pentru a colecta aceasta sumă 30 de persoane, femei și bărbați. La masa dată în onoarea celor ce s'au însărcinat pentru a colecta această sumă s'au dat instrucții ca să se poată lucra cu succes în aceasta direcție. Marea însemnătate a acestui fond este exprimată de către marele bărbat de stat Theodore Roosevelt prin următoarea declarațiune: „O comunitate nu are locul de trăit, dacă nu dă posibilitatea la toți să trăiască" ceiace înseamnă, că dacă ceice sunt destinați să trăiască în comunitate nu vor căuta toate modalitățile ca să trăiască toți, nu se plătește a trăi. Ca toți să poată trăi în Community Chest să cere, ca cei ce sunt înzestrați cu sănătate, să contribuie din micul lor agonisit la radicarea acestui fond de 377.000 dollari. Din acest fond se susțin toți acei cari nu se pot susține singuri, ca orbii, schilavii și orfanii. Tot din acest fond se susțin și unii medici, care fac vizite gratuite celor ce nu au cu ce plăti. In fiecare an se adună toți copiii, cari nu au părinți sau părinții lor nu-i pot scoate la câmpul liber, la aer curat, etc. Organizațiunile destinate pentru supravegherea acestor lucruri, după ce strâng copiii și-i scot afară la aer liber, le pun aici la dispoziție toate lucrurile pentru distracție timp de 2 săptămâni.

Pentru colectarea acestei sume atât de mare se acordă numai 6 zile. In acest timp suma necesară totdeauna s'a adunat. Aceasta dovedește că poporul american este un popor care își face datoria. Pentru colectarea sumei contribue toate instituțiunile ce le avem, se face propogandă în toate direcțiile prin placate mari în toate părțile; toate ferestrile sunt aranjate așa de bine pentru a pune în vedere trecătorului, că numai o mare datorință își face atunci, când ajută să se colecteze pentru acest măreț scop. Este de notat, că pentru colecturea acestei sumi este și-o vrednică românca d-na Stângaciu. De câteori m'am gândit la aceste obiceiuri. Din zecile de mii plecați de aici nu s'a aflat nici cel puțin unul în fiecare oraș și sat pentru a îndemna pe cei de acasă ca să adopte unile lucruri atât de nobile și să aline greutățile rămase în urma marelui război.

Fondul pentru Comunitate îl cred de mare folos pentru orașele noastre din țara mamă, cât și satele unde bietul țăran, care poate este cu sufletul deschis pentru a ajuta pe cei ce nu să pot ajuta singuri, totul ce ne trebuie sunt oamenii și femeile care să jertfească puțin timp și energie pentru a influența acel popor blând și darnic.

Chestii din colonia noastra și altele.

D-na Olga Cristolveanu care deși este aici de mai mulți ani și prin vocea d-sale atât de dulce și frumoasă a încântat americanii, acum câteva săptămâni au avut fericirea și fratii din Cleveland să asculte la un concert *frumoasa-i voce*. Românii din Cleveland s'au exprimat că a fost prima cântăreață care i-a purtat peste toate locurile noastre, din mândra noastră țară, în câteva oare. Românii din Cleveland încântați de marea bucurie și plăcere ce le-a făcut d-na Cristoloveanu cu ocazia unui concert la Chicago, roagă pe toți românii de acolo să nu lipsească dela acest concert. Pe românii din America îi poate numai bucura când avem fericirea să vedem artiști de ai noștri aici și cari ne face cinste țării și neamului nostru.

M. T. Roman.

S'au subscris până acum

148.440 lei

Acțiuni pentru „Cultura Poporului"

Frivolism și megalomanism

Poporul are o admirație întreagă și putem zice chiar un cult pentru succesul datorit norocului; el își asigură belșugul și tihna verii, ieșind în dumbravă, ca să audă unde-i cântă cucul! Așa l'am auzit pe marele prozator al nostru pe d. M. Sadoveanu, vorbind la o conferință. Și e adevărat. Căci, dacă, norocul hărăzește — ca'n clipele acelea de așteptare — să-i cânte prevestitorul cuc în față sau în mâna dreaptă, speranța într'o viață fericită i-se strecoară în suflet; iar dacă, fatalitatea face să-i cânte cucul în spate sau în mâna stângă, desnădejdea îi copleșește, îi atrofiază toată energia. Și e foarte adevărat. Odinioară, era curentul puternic al superstițiilor, care a lăsat urme adânci până astăzi, căci prea multă lume își pune la noi nădejdea în cuc. Și, vrând-nevrând, suntem nevoiți să frângem poporul în două; în aceia cărora le-a cântat în stânga și în aceia cărora le-a cântat în dreapta. Iată, dar, selecțiunea: fericiții epicurianiști din extrema dreaptă și nefericiții stoici din extrema stângă. Cei dintâiu sunt cucii mincinoși ai unei politici de tarabă și ceilalți cucii nerăbdători ai lumii încrezătoare... Dacă, această pătură de oameni, încrustată cu umbra și cu fantomele trecutului, își are felul ei de a înțelege lucrurile acestei lumi, apoi, este o alta, care nu vrea să știe de voință, de inteligență, de-o valoare personală morală și această pătură este aceea ce stă pe-o treaptă mai sus decât obișnuiții oameni.

Plebea — cum e numită massa nevoiașilor ce duc jugul greu al țării — în majoritate e încătușată de lanțurile de plumb ale ignoranței; însă, până la o prefacere apropiată, îi dăm dreptate să se prosterne în fața zeului superstițiilor. Dar, icoana vie a celorlalți ne face să cădem loviți de orbita unui frivolism exagerat. Să pătrundem în miezul adevărat al acestei noțiuni. Am zis că, suntem frivoli.

Da, e adevărat! Suntem frivoli, fiindcă ne credem prea mult. Vrem să fim ceeace nu suntem, născocind feldefel de legende, în jurul cărora ne învârtim...

Legendele sunt niște narațiuni istorice ale unui popor, care au un miez de adevăr și care servesc drept izvoare istorice unei națiuni; însă când, acestea sunt puse în slujba fantaziilor, ele degenerează în basm și basmul întotdeauna, e o creație artistică bătrânească, care nu-și are realitatea.

Spunând acestea, nu caut să nimicesc literatura imaginară a poveștilor, ci vreau să mărturisesc că, basmul datorit unei fantazii bătrâne, e potrivit aperceperei copilărești. Noi, fiind un popor în deplină maturitate, trebuie să fim ceeace trebuie să fim; altfel, datorită frivolismului educativ care determină pe omul preaîncrezător să critice și să condamne morala creștină, biserica și pe demnitarii ei cu atâta ușurință de vorbe pripite, pe inima generației noastre va apăsa greu de tot peatra grea a remușcării, care va împiedeca răsăritul de soare al frontului sufletesc românesc. Să-i lăsăm pe copii să-și formeze în jurul lor feldefel de legende, care să-i ridice în lumea visurilor. Suntem un popor ce nu visăm ziua în amiaza mare, ca poporul rus, al rușinei și al dezonoarei. Astăzi, dupăce ni-am câștigat drepturile (nu toate) nesocotite veacuri dea- rândul, suntem un popor, ce urmărim un ideal suprem care să producă în noi energii și care să sfârșiască cu rezultate dinamice. Să ne desbrăcăm de haina irealității, de frivolismul cultural, casnic și educativ. Să nu frunzărim viața, ci să ne adâncim pentru înțelegerea ei. Să ne sculăm din robia formalismului și a birocratismului orb și sterp, în care am căzut. Massa oamenilor încărunțiți — rămasă puțină din pleiada celor bătrâni nederutați — și care se încrede în vitalitatea și'n serviciul curat al tinerei generații, se simte străfulgerată de sabia durerii, privind cum tineretul tinde spre un frivolism al culturii și al educației sterpe. Ne îngrijorăm. Lipsește pregătirea sufletească a tineretului. Mulți, dar foarte mulți din adepții luxului nefolositor, sunt tipuri de ale spaniolului umorist Cervantes și de ale „à la Ana Rachiș" eroina din „Dan" al lui Vlahuță. Insuficiența educației ne amenință. Să reacționăm, luptând alături de biserică. Cu drept cuvânt a spus Carmen Sylva: „In zilele noastre nu mai există decât bacalauriatul; educația s'a demodat." Suntem înflăcărați către ținta periculoasă a frivolismului în extensio și această predispoziție peste măsură de condamnabilă, duce la un dezastru sufletesc, la o decadență morală. Nu se mai ține seamă de regulele unei vieți liniștite, normale, demne, și nepătate cu incorectitudini. S'a uitat de simțul datoriei și al conștiinței. Școala de azi urmărește utilitarismul. Ea vrea ca, elevul să aibă cât mai multe cunoștințe, dar cunoștințele sunt numai niște amănunte pentru ați cunoaște trecutul, pentru ați putea examina complexul atitudinilor, numai niște mijloace care indică individului calea normală a vieții, neputând forma caracterul. Caracterul se formează numai printr'o educație morală superioară. Filosofii mari ai timpurilor începând cu cel mai mare, cu Divinul Mântuitor Iisus Hristos, apoi, numărând cu ceilalți mai noui și mai mici cu: Koke, Spencer, Kant, Rousseau, Förster, etc., au recomandat eduacția morală. Cerul înstelat ne arată nimicnicia noastră; legea morală ne arată personalitatea și datoriile noastre, ea ne glorifică, existența, ne înalță la Dumnezeu. Istoria antică ne amintește mereu de decadența morală a romanilor, care a sfârșit cu căderea imperiului. Se știe că, de îndată ce dânșii au început o viață ușoară și a cimenta în doctrinele ei vițiul, au mers repede spre pieire. Ce era în Roma?: petreceri, destrăbălări, cântece, jocuri olimpice, etc. Lumea dorea numai pâine și circ. Roma luase orice plăcere ca scop al vieții, după cum ne încredințează, Quo Vadis, Mesalina, Satiriconul, etc. Aproape aceeași priveliște de odinioară se înfățișează în fața ochilor noștri. Literatura pornografică e întâia. Citirea cărților serioase a pierit de mult. Tipografiile inundă librăriile cu otravă literară. Viața se trăiește în toată goliciunea ei. Aspectul frivolismului ni-l redă foarte bine: romanul „Lulu" al d-lui E. Lovinescu. Cititorii s'au desorientat; oamenii sunt sub influența plăcerei, a sensualismului. Peste morala creștină planează suflul otrăvitor și asfixiant al celei păgâne.

Trăim într'un secol al materialismului evdemonist, ce atrofiază simțurile bune, deșteptând în om crezăminte dăunătoare societății și neamului nostru. Ceice nu-și cunosc menirea să ne lase în pace, să lucrăm în liniște pentru obștească fericire, pentru discreditarea frivolismului și a megalomaniei multora. Avem nevoie de roadele moralei creștine, de triumful ei, pentruca să se poată făuri România sufletească și civilizată în cultură. Zilele de grea încercare prin care a trecut neamul românesc, au făcut să dorim o pace generală; și am căpătat-o. Vroim să câștigăm o cultură care să pătrundă în cele mai ascunse cute ale sufletului. Pentru ce ni-o luați, voi, cari nu vă cunoașteți pe sine?! Intoarceți-vă iarăși la datorie, la solidaritate, ca înainte de furtună... Să dominăm prin cultură, prin urmele ei eficace, să ne valorificăm prin merite, să învingem prin agerimea minții.

Să învingem, nu aruncând cu pietre, cum a aruncat Saul în Sf. Arhidiacon Ștefan, ci prin bătaia de flori, ce se destramă de pe trunchiul cu ramurile unei culturi adevărate a inimii, pentruca astfel să fim demni de cuvintele Blândului Iisus: „Pace vouă" și de cântecul cu tâlc al creștinilor: „Ave Maria". Cine nu voiește să se prosterne în fața acestei dorințe, acela înseamnă că, este un călău, care caută a sugruma viața țării noastre și a bisericei și pentru aceasta, trebuie exclus din sânul ei.

N. Munteanu-Muntmarg

Repartizarea definitivă a mandatelor de deputați

Comisia electorală centrală a isprăvit calculele și a repartizat cele 387 mandate de deputați în felul următor:

Partidul Poporului (averescan) i-s'a atribuit 292 de mandate, în cari se cuprind și deputații minoritari, unguri, secui, sași, șvabi, germani din Basarabia, ucrainieni, evrei, bulgari, turci și polonezi, aleși pe listele guvernamentale, în urma cartelurilor.

Blocului Partidelor Național și Țărănesc i-s'a acordat 69 de mandate și anume: 46 deputați aleși prin reprezentarea minorității electorale (capii de listă) și 23 de mandate dobândite prin majoritatea absolută obținută în județele Alba, Cahul, Cluj, Făgăraș, Hunedoara, Muscel, Someș și Tulcea, total 69.

Partidului Liberal i-s'a recunoscut 16 mandate obținute pe baza reprezentării minorității electorale în diferite județe, adăogându-se, deci la rezultatele provizorii cunosmute și d. G. Tătărescu la Gorj.

Ligii Apărării Naționale Creștine (gruparea cuzistă) i s'a atribuit zece mandate, în loc de nouă, adăogându-se și mandatul dela Focșani.

Noi am fi putut avea o epopee națională?

Noi am fi putut avea o epopee națională, pentrucă în istoria noastră avem multe exemple destul de frumoase și înălțătoare, cari să înflăcăreze pe acela care l-ar citi.

Epopeia noastră, națională, ar fi putut să fie formată din următoarele cărți sau cânturi — cum se numesc în epopei:

1. Cele două expediții ale lui Traian pentru cucerirea Daciei.

2. Cucerirea Sarmisegetuzei ar fi fost un tablou foarte plăcut. Intr'un colț să vedem pe un bunic înconjurat de nepoței așteptându-și obștescul sfârșit, iar nepotul cel mai mic, prâslea, înălțându-se și zicând: — „Lasă bunicule, nu te teme... mă voi face eu male... și te voi răsbuna,"

In alt colț să vedem pe muribunzii cari băuseră din cazanul cu otravă, iar în mijloc pe Decebal înjunghiindu-se, arătând că preferă moartea decât să fie sclav și să ia parte la grandiosul trimuf al lui Traian. Iar deasupra tuturora planând moartea.

3. Cel de al treilea cânt ar fi fost: Năvălirea barbarilor. Aci ar fi fost un tablou înspăimântător.

4. Inființarea Țărei Românești și Moldovei unite cu legendele vulturului lui Negru Vodă și zimbrului cu cățeaua Molda a lui Dragoș-Vodă.

5. Viața și faptele lui Ștefan-cel-Mare, arătând felul cum el învingea pe Turci spre bucuria creștinătății.

6. Viața lui Mircea „învingătorul dela Rovine n'ar fi fost alt capitol în care scriitorul ar avea mult de scris.

7. Viața lui Mihai Viteazul împreună cu cuceririle lui: Moldova și Transilvania.

8. Viața și Moartea celor doi Domni C. Brâncoveanu și Dimitrie Cantemir. Mai ales moartea lui C. Brâncoveanu care a preferat să moară în credința strămoșească de cât să treacă la mahomedanism.

9. Domnia atât de nefastă a fanarioților și răscoala Domnului oltean Tudor Vladimirescu.

10. Unirea Principatelor cu marile acte ale lui Alexandru Ioan Cuza.

11. Nemuritoarea Domnie a lui Carol I, primul rege independent al românilor, și răsboiul pentru Neatârnare.

12. Și însfârșit mult glorioasa domnie a M. S. Regelui Ferdinand, cu răsboiul pentru întregirea neamului împreună cu încoronarea primilor regi ai tuturor românilor ar fi putut forma epopeea noastră națională.

S'au făcut încercări de către Ioan Heliade Rădulescu, Bolintineanu, I. Budoi Deleanu în Traianida, Mihaida și Țiganiada. In urmă de d. I. Popp Florentin, însă nu s'a ajuns la perfecție, din cauză că în vremea când au fost scrise, limba română era împestrițată cu neologisme atunci, archaisme acum.

Singurul om care ar fi fost în stare să ne făurească epopeia națională a fost marele: George Coșbuc, pe care însă moartea ni-l'a răpit prea de timpuriu din mijlocul nostru. Era singurul care făcuse încercări. A tradus din limba sanscrită marea epopee Romayama și Ilida din limba elină. Scrisese Sacontala, Moartea lui Fulger (epopeia morței), Nunta Zamfirei (Putea foarte bine să fie epopeia nunței la români.)

Așa dar Coșbuc era singurul om indicat să facă epopeia națională.

Am fi putut avea o epopee națională, pentrucă materialul este destul, dar ne-a lipsit omul. Epopeia însă nu mai corespunde stării de maturitate literară a unui popor.

Radu S. Niculescu-Mislea

Rolul tineretului studios în cultura poporului român

Este neînchipuit de frumoasă datoria pe care o are orice român cu carte, de-a procura la rândul lui celuilalt român fără carte, posibilitatea de a afla mai multe. Dar aceasta nu e numai datoria românului față de același sânge cu el, dar e mai mult, e datoria omului față de om. Am spus că este o datorie fiindcă noi, mai ales, așa trebue s'o socotim.

Astăzi, când în alte țări analfabeții se numără cu unitatea la mie, iar la noi cu zecile la sută; astăzi, când mărindu-se țara, au fost aduși în interiorul ei o mulțime de neamuri străine, cu civilizație și cultură mai veche și mai adâncă înfiptă în massele adânci ale poporului lor decât noi, astăzi, când ideile de schimbarea așezării societății bântue cu mai multă furie ca oricând și mai au și grozăvia că sunt crezute de către cei mulți tocmai din pricina lipsei de cultură; astăzi, mai cu osebire noi, cari am avut norocul să învățăm mai mult decât a ceti și socoti, întreaga tinerime care prin învățătura primită a ajuns să priceapă că orice din cultură pornește, are datoria imensă și nespus de frumoasă de-a nu menține numai pentru ea ceeace a primit, ci de-a o împărți și la alții, la cei lipsiți de aceasta, cea mai însemnată bogăție. Când tânărul cu carte va înțelege că el are datoria să pătrundă în pătura de jos a țărănimii (căci ea este cea mai numeroasă și cea mai puțin cultivată) să stea de vorbă cu oamenii dela sate, să trăească în graiul lor, să le arate calea cea bună, să încerce în sfârșit să-i facă mai buni decât sunt, atunci cea mai mare parte din opera de cultivare a poporului român ar fi adusă la îndeplinire.

Negreșit, că tânărul nu trebue să fie înfumurat, pedant, asemenea aceluia care din pricină că studiase la Paris, uitase cum se zice la greblă și nu și-a adus aminte decât în urma lecții primite dela țăranul ce-o ținea în mână. Când țăranul va vedea binefacerile culturii, apoi desigur că părintele elevului nu va mai aștepta să fie amendat ca să-și dea copilul la școală, să fie forțat să-și văruească casa etc., iar în felul acesta vom avea o țărănime mai viguroasă, mai luminată, mai civilizată.

Dar să nu uităm că ceeace lipsește nu e decât cultura, căci forma de civilizație găsești.

De multeori la țară se întâmplă să găsești pe la oamenii cu stare bună, mobile frumoase, chilimuri și altele, dar ce folos când el doarme pe rogojină, se spală în mijlocul casei etc.

Dar să revenim la rolul tinerimii. Noi nu trebue să uităm, că în trecut, când neștiința plutea în nouri și mai grei asupra poporului nostru, tot tinerimea studioasă a fost aceia care a împrăștiat ideile vechi cari țineau încătușat poporul nostru.

Tot tineretului îi se datorește „Unirea". Și cu ce au luptat acești oameni? Cu arma? Nu! Cu numărul? Nu, căci erau mai puțini decât adversarul; au luptat cu sufletul lor curat, cu cunoștințele adunate în școli, și au reușit contra acelora cari aveau și număr și forță.

Aceasta n'ar constitui un exemplu destul de elocvent pentru tinerimea studioasă din zilele noastre?

N'ar fi un îndemn? Desigor că da. Dar și tânărului ca să poată îndeplini această sarcină i-se cere anumite condițiuni. Să cere ca mai întâi să fie el însuși convins de ceeace spune; să cere ca tot ce face să fie complect desinteresat.

Numai în așa condițiuni tânărul își poate îndeplini cu folos rolul său, pe care m'am silit să-l arăt aci.

M. Roșianu

Două cotidiane politice românești nimicite de 29 cotidiane minoritare!

Putem avea fiecare conștiința împăcată în fața acestui dezastru al presei românești? Nu simțim remușcări?

O datorie imperioasă avem de îndeplinit: să contribuim la înființarea unui cotidian demn de cultura românească.

O acțiune 200 lei, plus 20 lei cheltueli de fondare.

Banii pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina" din Cluj.

Tot chestiunea bisericii în Basarabia

Dragă Burlacu,

Intru'un număr trecut al „Culturii Poporului“ ai publicat un frumos articol în chestiunea care atât de mult ar trebui să ne intereseze pe toţi!

Părerile îţi sunt cu totul îndreptăţite, totuşi, din dorinţa de a se şti adevărul adevărat, îngăruieşte-mi să adaog ceva la ceeace scrii. Da, e foarte trist lucru: în frunte cu Chişinăul şi oraşele, cei mai mulţi locuitori, încurajaţi de svonuri şi îndemnuri aproape subversive, se împotrivesc schimbării calendarului. Cum să nu fie trist?! De acolo de unde trebue să vie lumina, dela oraşe, de acolo, aici, ne-a venit tocmai contrarul, raze cari tulbură spiritele şi le neliniştesc. Şi că lucrurile sunt adevărate, avem dovezi, insule de sate depărtate de oraş cari stau în mai multă linişte cu calendarul .

In sufletul ţăranului român — simbol al originii neamului ca păstrător al vechilor datini — e întipărită ideia dinastiei, a ordinei şi a supunerii la legi. Veacurile au afirmat aceasta. Acolo însă unde a fost influenţă străină contra bunului mers al statului, laolaltă cu suferinţi cu totul de altă natură, sufletul tare s'a pus la îndoială. Sub coaja pământească a omului, acolo, în adânc, la lumina conştiinţii se dă o luptă...

Cum se explică însă că tocmai oraşele influenţează cu spiritul lor de opunere la noua stare de lucruri? In mare majoritate, oraşele Basarabiei, vechile cetăţi ale voivozilor români, sunt populate prin forţa împrejurărilor unei dominaţii străine cu oameni de alt neam. Şi ca străini, tind ca să se opue intereselor statului român. Pentru aceasta, s'au slujit de toate mijloacele cari le stau la îndămână. Prilejul a sosit şi cu schimbarea calendarului. Şi s'au opus acestei schimbări, iar opunându-se au atras de partea lor şi pe alţii. O durere nestăpânită te cearcă atunci când vezi cârduri de bărbaţi, femei şi copii din mahalale, ca o sfidare pentru cei îndreptaţi, dând prin gară şi pe străzi cu făcliile aprinse după ce ies dela săvârşirea a doua oară a înmormântării lui Hristos. Nu este oare aceasta o chinuire mai mare decât ce-a dintâi a Celui ce s'a răstignit pentru păcatele noastre?

Şi cât de dureros este când aceste lucruri stau la adăpostul unei dispoziţii venită de sus!

Astăzi politica e unul dintre cele mai mari rele cari ne bântuie. Ce să facă bieţii preoţi şi alţi luminători ai satelor când toată munca li-se distruge printr'un ordin? Ce sunt ei vinovaţi? Jelindu-şi năruirea clădirei ce lua fiinţă, la urmă, vor fi tot ei traşi la răspundere.

S'au văzut cazuri când candidaţi şi propagandişti de „partide“, şi nu de idei, nechemaţi şi nepregătiţi de cât cu vorbe deşarte, la alegerile trecute pentru camerile agricole, când făgăduiau oamenilor că, de vor fi ei cei aleşi, le vor face calendarul să fie după vechiul stil, cum aveau grija să-i încredinţeze că e bine. Era totodată şi o făgăduinţă şi un îndemn. Ce se gândeau oare aceşti nebotezaţi în duhul adevărului, că, la camerile agricole vor lucra la calendar?!

S'au dus vremile când se spunea că „scopul scuză mijloacele“. Să ne oprim o leacă să ascultăm ce spune un mare pedagog (Förster) în această privinţă, că el spune mai bine: „... chiar în străduinţele pentru alţii şi în serviciul obştei ne sunt oprite multe mijloace, prin cari o energie îşi scurtează şi uşurează drumul. Cât de repede am scoate la capăt unele lucruri, dacă am trece lesne peste o minciună, o trădare, o grosolănie sau chiar peste viaţa sdrobită a unui om? Şi totuşi: energia oarbă şi lipsită de conştiinţă nu otrăveşte şi distruge la urma urmei opera acelora cari s'au bizuit pe dânsa? Oare viaţa însăşi nu îngrămădeşte, mai curând sau mai târziu, groasnice ruine peste tot ce-a fost cucerit printr'o atare energie?“

E lucru adevărat că o grupare politică trebue să-şi dee toate silinţele să ajungă cât mai curând la cârma ţării pentru ca să-şi poată pune în aplicare ideile sale. Mijloacele necinstite sunt însă cu totul condamnabile. Riscăm astfel să ne coborîm în faţa altor neamuri.

Ce ar putea să zică cei din ţări depărtate când li-s'ar svoni că România e atât de barbară încât s'a opus unei schimbări de calendar, atât de necesară — dar Dumnezeu ştie, dacă nu li-s'a şi svonit deja aşa ceva? Şi cine să aibă răspunderea?

Amestecul politicei în chestiunile de ordin bisericesc nu e de loc firesc.

Te doare sufletul când vezi confirmări. Trăesc într'un sat unde-ţi era mai mare dragul să zici „Hristos a înviat“ — şi aveam la aceasta partea de muncă — pe când în alte părţi ţi-era frică su nu te găseşti cu o înjurătură sau cu o indiferenţă de necrezut. Toţi locuitorii îşi făceau sărbătorile după calendarul îndreptat; excepţăm doar câteva cazuri rare, şi acelea destul de îndoelnice. La o sărbătoare după stilul nou îl văd pe unul din aceştia într'o atitudine destul de nehotărîtă: se silea să doarmă şi nu putea. Ce mai faci, îl întreb, lucrezi sau sărbătoreşti? Şi mi-a răspuns foarte sincer: „Nu ştiu ce să mai fac, nici nu lucrez, nici nu serbez, ia nu mi-se alege nimic de treabă!“

Aceiaşi locuitori cari erau mulţumiţi cu îndreptarea calendarului, după învoirea de sus, care de interesaţi a fost arătată drept calea spre o schimbare definitivă, aceiaşi oameni se îndoesc. Pe mulţi, în zilele de sărbătoare îi vezi cu sapele pe umăr ducându-se la câmp, să lucreze.

Cine e de vină? Cine e de vină când oamenii cari erau închişi la secţia de jandarmi pentrucă au încuiat, într'un sat apropiat, pe preot în biserică, dimineaţa, că nu săvârşise slujba învierii pe stilul vechi dela miezul nopţii, cum vroiau ei — aceşti oameni vinovaţi — sunt puşi în libertate de un „misterios“ personagiu scoborît din automobil, fără o mustrare a faptului?

Las la aprecierea bunului cititor.

Aşteptăm timpuri mai bune cu speranţa că vor veni.

I. Volintiru

Spre o altă viaţă

Războiul cel mare a adus schimbări profunde în viaţa popoarelor. Providenţa a făcut ca, în urma acestui cataclism, popoarele să-şi construiască noui hotare constante. E lucru explicit că, un stat nu poate să dăinuiască dacă-i un complex de naţiuni — de indivizi — cu caractere deosebite. Starea deplorabilă a vechilor împărăţii de odinioară — din Europa — îşi găseşte interpretarea, în această lege a firii.

Putea să dureze mult timp împărăţia austro-ungară un amalgam de naţiuni?

Desigur că nu. Fiecare naţiune îşi are dreptul de viaţă. Nu se poate contopi cu uşurinţă, în massele popoarelor dominante.

Era admisibil ca fraţii noştri supuşi să piardă limba, dorinţa fermă de reîntoarcere la patria mumă! S'a constatat că nu. Năzuinţele poporului român cu'n trecut lamentabil au fost îndreptate spre un singur ideal: acel al întregirii şi întăririi externe a patriei. In urma unui efort prodigios — datorită căruia s'a realizat România Mare — aşteptam cu nerăbdare soarele mântuirii. Deşi suntem în posesia mai multor bunuri naturale, viaţa după război a atins culmea. Lupta economică a luat locul celei militare. Şi cauzele acestor neajunsuri sunt aruncate — uneori pe nedreptul — în spinarea străinilor, din ţara noastră, atraşi, mai ales după război, de bogăţiile ţării noastre — râvnite întotdeauna de vecini. Dacă poporul român ar fi fost mai laborios, toate sursele naturale n'ar fi în mâinile streinilor, cari au profitat de această slăbiciune. Vina cade asupra noastră. Un dicton zice: „Munţii noştri aur poartă, noi cerşim din poartă'n poartă.“

Intr'adevăr, România e o ţară bogată numai că n'am ştiut să profităm de aceste daruri, pe cari natura ni le-a pus deagata la dispoziţie. In schimb, luxul, sărăcia, mizeria morală, au triumfat: au găsit un teren favorabil. Care-i remediul acestei boale de care suferim şi'n ghiarele căreia ne sbatem? E munca. Ea va fi salvatoarea neamului românesc. Ea va da românilor forţe noui cu cari vor lupta să înlăture acest rău, care trebue evitat cât mai repede.

La muncă dar fraţilor români!

D. Gemescu, înv.

Colectă

Făcută în ziua de 13 Mai, a. c., (Ziua Eroilor) pentru Societatea „Mormintele Eroilor“.

1) Societatea „Sf. Maria“ 4055 lei; 2) Societatea „Principele Nicolae“ 3098 lei; 3) Societatea „Ortodoxă Română“ 2961 lei; 4) Reuniunea „Femeilor Creştine“ 2864 lei; 5) Societatea „Crucea Roşie“ 2557 lei: 6) Societatea „Crucea Roşie“ 2470 lei. Total 18.005 lei.

Comitetul de organizare al serbării „Zilei Eroilor“ în Cluj, aduce pe această cale viile mulţumiri societăţilor de mai sus, precum şi domnelor şi domnişoarelor din aceste societăţi cari au binevoit a distribui cocardele-insigne cu acea ocaziune.

In numele comitetului, preşedinte

Medic general **Dr. Bădescu Gh.**

ECONOMIE

„AGRICOLA“

Societate Anonimă de Asigurări Generale din Bucureşti

Am primit la redacţie bilanţul pe 1925 al acestei societăţi, care a împlinit în luna trecută 20 de ani de existenţă. In cuvântul de întroducere al bilanţului, d-l profesor Brancovici, directorul general al societăţii, îşi exprimă părerea că diminuarea activităţii economice a ţărei noastre şi-a ajuns apogeul în 1925 şi exprimă speranţa că ne putem de acum aştepta la o stabilizare şi asanare generală a afacerilor din ţară.

Ştim că d-l profesor Brançovici îşi exprimă totdeauna părerile sale în materie economică dupăce e bine documentat şi că părerile d-sale cântăresc greu în lumea economică aşa că avem tot dreptul să ne unim la speranţele exprimate în zisul bilanţ.

De altfel socotim că recolta prosperă ce se anunţă şi intenţiunile guvernului de a aviza la mijloace ce trebuie să ducă la asanarea generală a economiei ţărei, întăresc speranţele exprimate de d-l profesor Brancovici.

Din cifrele ce le indică bilanţul în chestiune se poate trage concluzia că soc. „Agricola“ nu numai că a ajuns la o mare desvoltare în cei 20 de ani de existenţă, dar că a contribuit cu o parte însemnată la refacerea perderilor ce economia ţărei a suferit prin încendii, grindină, accidente etc.

Cifra de lei 205,917.210·— despăgubiri plătite până la 31 Dec. 1925 (din cari o parte în lei aur în perioada leului aur) este o dovadă temeinică al acestei afirmaţiuni.

Cifra aceasta mai este o dovadă că direcţiunea acestei societăţi a înţeles să pună în practică adevărul, că o societate de asigurare nu este numai un institut cu caracter de interes social.

Obiectivul societăţii „Agricola“ nu este numai a face afaceri cu orice preţ, ci conştientă de misiunea ei socială, această societate a ştiut să lucreze cu prudenţă, să despăgubească în mod drept pe sinistraţii ei şi să formeze şi rezerve în aşa fel evaluate şi plasate ca s'o pună la adăpost în vremuri grele. Ori, felul cum sunt calculate rezervele unei societăţi de asigurare, formează cheia de boltă al acestui gen de întreprinderi.

In special pentru asiguraţii ram. „Viaţa“ chestiunea aceasta trebuie să primeze la alegerea societăţii la cari vor să-şi plaseze economiile pentru bătrâneţe şi să-şi asigure familia pentru cazul morţii.

Ei bine, în bilanţul soc. „Agricola“ pe lângă că rezervele sunt calculate după cele mai stricte metode tehnice lei 70,968 525 la 31 Dec. 1925 le găsim plasate cum nu se poate mai sigur.

Aşa vom cita că imobilele societăţii în număr de şease (din cari numai palatul societăţii din Bucureşti, are azi o valoare constructivă de peste 100,000 000 lei valuta de azi) sunt trecute în bilanţ pe o valoare numai de lei 5,890 055.

In acest mod de evaluare se poate vedea uşor ideia călăuzitoare a societăţii. Imobilele acestea au fost evaluate apropriat de valoarea lor aur, aşa că în momentul trecerei la bilanţul aur, moment ce nu e departe în ţara noastră, rezervele societăţii transformate în aur, vor permite nu numai ca societatea să poată garanta pe deplin pe asiguraţii ei şi să poată continua cu mijloacele ei proprii afacerea, dar va avea posibilitatea să-şi extindă operaţiunile pe o cale sigură şi stabilă.

La aceiaşi concluzie ajungem când analizăm tabloul acţiunilor şi efectelor publice ce le posedă societatea şi ţinem seama de valoarea lor în aur şi cursul pe care au fost trecute. Să dăm un exemplu din acest tablou: Lei 1,625.300 scrisuri funciare urbane Bucureşti sunt trecute în activ pe lei 747.638, adică pe 46%. Cu alte cuvinte 100 lei scrisuri funciare urbane sunt trecute cu cca. 1 leu aur. Oricine cunoaşte cât de puţin „Creditul Urban Bucureşti“, va înţelege că în momentul trecerii la aur, este exclus ca 100 lei să aibă cursul de un leu aur.

Nu mai continuăm cu exemplele.

Genul acesta de calculare şi plasare a rezervelor nu interesează numai pe acţionarii societăţii, cari au astfel siguranţa plasamentului lor, ci trebuie să intereseze de o potrivă pe *asiguraţi.*

Asiguraţii să nu creadă că unde e mai eftin e *mai bine.* Asiguraţii să cerceteze cum e condusă societatea şi să se asigure acolo unde constată o conducere serioasă şi prudentă.

Şi o societate nouă, cu rezerve încă mici poate fi socotită ca o sigură asigurătoare, dar când? Când din bilanţul ei se constată *prudenţă, scrupulozitate şi adevărul* în calcularea rezervelor. Fără existenţa acestor elemente, în bilanţul unei societăţi de asigurare, aceasta poate fi socotită ca neviabilă. Mai curând sau mai târziu, o asemenea societate va peri, spre regretul asiguraţilor că s'au încrezut în cuvintele amăgitoare ale nechemaţilor, ale vânzătorilor de asigurări pe orice preţ.

Primele unei societăţi serioase nu pot *fi reduse la cererea asiguratului,* care caută eftin, ci ele izvoresc dintr'un calcul de probabilităţi şi de experienţă. Societăţile cari asigură cu prime necalculate ci numai după nevoia de a face afaceri, nu stau pe tărâmul tehnic al asigurărilor, şi n'au sorţi de a putea trăi, lungă vreme.

O societate de asigurare este chemată să despăgubiască pe sinistraţii ei în mod drept. Nu întrebuinţăm cuvântul de „culant“ intrat în reclamele zilnice. Intrebuinţăm cuvântul de drept.

O societate serioaseă are a primi primele rezultate din calcule nu tocmeli şi are a plăti daunele tot după calcule.

In acest scop societatea trebuie să fie lichidă.

La soc. „Agricola“ găsim în bilanţul pomenit lei 27,320.360 aflător la 31 Dec. 1925 în cassă şi la bănci. Cifra aceasta impresionantă într'o vreme când banul e atât de scump, când e atât de producător în plasamente, dovedeşte că „Agricola“ ţine să poată achita imediat daunele ei. Altfel la ce ar ţine atâta sumă în numărar în cassă şi la bănci?

Vom termina spicuirea bilanţului cu o ultimă cifră şi anume aceea a câştigului nett. Din zisul bilanţ rezultă că sociatatea a dat un beneficiu nett de lei 7,021.752 la un capital de lei 20,000.000. De sigur că cota beneficiului raportată la capital dovedeşte că afacerea a prosperat şi că societatea e bine administrată. Dar dovedeşte această cotă, un câştig exagerat sau întăreşte această cotă aserţiunea celor nechemaţi că se poate lucra cu orice primă, după tocmeală?

Răspunsul la această întrebare rezultă dela sine, dacă citim în acelaş bilanţ că totalul primelor încasate a fost în 1925 de lei 115,528.339. Prin urmare la un asemenea total de prime încasate, de abia a rezultat un câştig de lei 7,021.752.

Dacă adaugăm şi faptul ce rezultă din acelaş bilanţ că societatea a avut numai din rezervele ei, din chirii şi dobânzi un venit de lei 7,375 885·57 rezultă clar că zisul beneficiu a rezultat numai dintr'o bună gospodărire a rezervelor societăţii, acumulate în 20 de ani, iar nu din industria în sine a asigurărilor.

Pe ce au fost dar întrebuinţate primele de lei 115,528.339? Nu răspunde bilanţul. Pe plata daunelor (lei 51,654.246) a reasigurărilor, a impozitelor, cheltuelilor, formarea rezervelor tehnice de „Viaţa“ ce aparţin asiguraţilor.

Am ţinut să facem şi analiza aceasta pentru a dovedi dintr'un bilanţ serios, al unei societăţi serioase, că primele percepute de o societate ca „Agricola“, sunt primele posibile, prime bazate pe calcule şi că sunt atât de mici încât ele de abia acoperă cerinţele tehnice ale societăţii.

Asiguraţii să mediteze asupra acestei chestiuni, şi înainte de a se lăsa ademeniţi de a face asigurări la societăţi aşa zise mai ieftine, să ceară bilanţul real acestor societăţi şi să-l disece şi pe urmă să-şi încredinţeze avutul lor spre asigurare.

Uniunea Femeilor române din România-Mare

Chemare

către cetăţenele române

Să punem stavilă luxului!

Glasul Maj. Sale Regelui, cu blânda sa povaţă, trebue să vibreze întâiu în sufletul femeiei, care are datoria să participe la acţiunea sanării crizei financiare, ce apasă greu asupra ţărei.

Este rândul nostru a secunda aceasta acţiune prin toate mijloacele, ce ne stă în putere.

Să punem stavila luxului şi fastului, ce derapănă familia şi neamul, să ne întoarcem la viaţa simplă, să încurajăm industria noastră casnică şi să folosim la portul nostru iar haina noastră de sărbătoare să fie costumul naţional.

Facem apel la spiritul de sacrificiu şi la devotamentul patriotic al tuturor cetăţenelor, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune a colabora într'o solidaritate la aceasta operă de restabilire a stărei financiare.

Iară dacă statul ar cere ţărei şi colaborarea sa materială cu drag să oferim obolul nostru, aşa precum odinoară femeia română şi-a dat juvaerele scumpe pentru binele patriei sale.

Maria B. Baiulescu
preş. uniunea fem. rom.

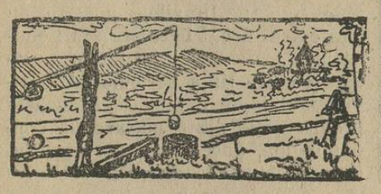

Insemnările de pe cărţile vechi bisericeşti

Aproape toate bisericile noastre, îndeosebi cele zidite în veacurile trecute, posedă un număr însemnat de cărţi vechi bisericeşti. Aceste scumpe rămăşiţe ale trecutului, descopăr generaţiunii de astăzi, multe din tainele trecutului.

Din cetirea lor putem cunoaşte în primul rând, câtă osârdie arătau ierarhii şi voevozii ţării, pentru tipărirea diferitelor cărţi bisericeşti. Putem apoi cunoaşte limba vorbită de strămoşii noştri. Multe din aceste cărţi mai cuprind şi diferite însemnări făcute în decursul timpului de preoţii bisericilor, sau de alte persoane, care scriau cu mâna lor, ceeace socoteau vrednic de a fi cunoscut şi de urmaşi.

In rândurile de mai jos voi da câteva însemnări de pe cărţile vechi bisericeşti din satele Cotenești şi Rucăr, situate în partea de nordest a judeţului Muscel.

In biserica satului Cotenești se păstrează Cazania tipărită în timpul domniei lui Mateiu Basarab. Iată începutul său:

„Cu voia părintelui şi cu (în)demnarea fiului şi cu săvârşitulă duhului sfântă prea luminat întru dereptă slăvitoră şi credincios, întru părintele nenăscut şi întru fiul dela părintele născut, năinte de toţi veacii şi întru duhul sfântă dela părintele purcezător şi pre fiul odihnitoriu, sfânta Troiţă, unul adevărat Dumnezeu ziditor şi făcător tuturor văzutelor şi nevăzutelor **Creştinul Matei Basarab Voevodă** (cu roşu) cu mila şi cu darul lui Dumnezeu biruitor a toată ţara românească, împreună cu blagosloveni(e) şi cu nevoinţa preasfinţitului Mitropolit chir Teofil şi iubitoru de Hristos episcop chir Ignatie Râmnițchi şi Ştefan episcop Bozoschi.

„Cu tot sfatul cinstiţi(lor) boiari mari şi mici, dela Dumnezeu şi izbăvitorul nostru Is. Hs. care nu s'a ndurat dentru mila lui de ne-au dăruit dar (ca) această carte pre limba românească. Şi pre dânsa citiţi, pre noi pomeniţii; întru ruga voastră nu ne uitaţi pururea întru veaci de veaci. Amin.“

Pagina I-a în care a fost însemnat anul tipărirei, lipseşte. De bună seamă însă că această Cazanie e cea tipărită în anul 1642. Scris de mână, în paginile următoare se găsesc următoarele cuvinte: „Aceast mărgărit(ar) iaste al sfintei bisereci den târg, den Câmpulung, ce să chiamă bisearica Grecilor, unde iaste hramul Sfântului Nicolae (caracterul literilor de mână din ultimele decenii ale sec. XVII-lea).

Aproape de sfârşit este o altă însemnare din 1699. Iat-o şi pe aceasta: „Eu Iacov am scris mai micul fraţilor noştri şi mai plecat tuturor nţelepţilor Neculae Grămăticul şi croitorul ot Moldova

Iulie 15 din lt 7207 sau (1699).

Pe la începutul veacului al XIX această cazanie a fost cumpărată de logofătul Gheorghe din satul Cotenești şi dăruită bisericii zidită de neamul Coteneştilor în acel sat, după cum se poate vedea din o altă însemnare cu următorul cuprins:

„Această Cazanie este a dumnealui log(ofătului) Gheorghe, precum să se ştie că au cumpărat-o cu tl 250 făr de nici o pricină. Şi cine să va ispiti să o fure, sau să o mute într'altă parte, să fie supt blestemul celor 318 sfinţi părinţi.“

Log. Gheorghe Cotenescu

1825 Fevr. 19

Tot la această biserică se mai află o sfântă Evanghelie, tipărită în anul 1682, în timpul lui Şerban Cantacuzino. Intr'însa se află această frumoasă însemnare:

„Această sfântă Evanghelie fiind aici la sfânta mănăstire Prahoviţa şi adeverindu-mă dintr'o carte a Prea Sfinţiei sale părintelui Mitropolit chiru chir Cozma, cum că schitul ce să numeşte cetatea Negrului Vodă din sud Muşcel, di ntâmplările (sic) vremilor răzmiriţii, ar fi fost lipsit atât de cărţi cât şi de alte odoară şi aici fiind de prisos această Evanghelie, temutu-m'am de osânda slugii celui ce au îngropat talantul şi pentru aceasta s'au dat la numitul schit, cetatea Negrului Vodă, de mine cel mai păcătos decât toţi păcătoşii Mihalache Capi... epitrop sfintei mănăstiri Prahoviţa din sud Prahova ca să nu şază sămânţa legată şi închisă în ladă, ci să se semene, ca să poată rodi.“

Insemnarea n'are dată, însă de bună samă din intervalul 1787—1792, când a păstorit mitropolitul Cozma, de care se vorbeşte mai sus, şi când a fost şi răzmiriţa din timpul domniei lui Mavrogheni. In acel timp cărţile bisericilor din Dragoslavele au fost ascunse în satul mai ferit, numit Mesteacăn.

Pe un Molitfelnic al bisericii din Rucăru de din sus, se află următoarea însemnare:

„Precum să s(e) ştie că acest sfânt şi dumnezeesc molifelnicu este al părintelui popii lui... (rupt colţul fili unde era scris numele) de din sus şi l-au cumpărat pe bani gata tl 5, adică cinci lei şi de s'ar întâmpla ca să-l piardă cumvaş, sau să-l fure vre un om blestemat, şi nu l'o coláci al cui este şi o vedea scrisoarea cum este şi nu (va) coláci şi dacă o vedea scrisoarea, dă o şti carte, au n'o şti, iar şi cine-l va lua, ala o şti; să spue al cui e, că vede el slova de unde e. Iar nespuind, să fie blestemat de Domnu nostru Is. Hs. şi dă trei sute şi optusprezece sfinţi părinţi dela Nicheia. Şi iarăşi, de va spune, să fie ertat şi blagoslovit de Domnul nostru Is. Hs. şi de toate sfintele soboară şi dă cei 318 şi iarăşi de n'o spune, blestemat să fie, cum am scris mai sus. Şi am scris eu Gheorghe logofătul în luna lui Iunie în zile 24 lt 7279 sau (1771). Scrisam cu mâna slova, iar slova rămâne.“

Pe un alt molitfelnic[1]), al aceleiaşi biserici, se găseşte următoarea însemnare, din timpul ocupaţiunii ruseşti: „Această sfântă carte ce să chiamă Molitvenic, l-am cumpărat noi preoţii din Rucăr dela biserica din mijloc, Adormirea Precistii, anume: popa Ion Baştea duh(ovnicu) i popa Simon, i popa Ion sin popa... i popa Bran, cu tl 32, dela preotu Ele(f)terie şi am dat pă legat tl 12 pl... şi am zis să fie al sfintei biserici, în veci, neclătit. Impăratu Nicolae Pavlovici şi Grigore. Leat 1833 Dec. 24. Şi am scris eu popa Ion duh(ovnicu) ca să se ţie minte.

Preot *Ioan Răuţescu-Dragoslavele*

[1]) Molitfelnic bogat tipărit întocmai după cel dela Râmnic cu blagoslavenia prea sfinţiei sale Părintelui ocârmuitorului Sfintei Mitropolii şi Marelui Cavaler al ordinului Sfintei Anii kir Neofit. Bucureşti în tipografia lui Eliad 1832.

Asociaţiunea pentru literatura română şi cultura poporului român „ASTRA“

AVIZ!

Cu Nr. 2469/1925 Asociaţiunea culturală „Astra“ din Sibiu, a fost adus la cunoştinţă, pe calea publicităţii, că pentru anul şcolar 1925—1926, distribue: 30 premii de câte lei 2000 acelor preoţi şi învăţători, cari se vor distinge prin instruirea unui număr mai mare de analfabeţi, îndeosebi în vârsta de peste 18 ani, în cursuri aranjate anume pentru acest scop.

Constatarea succesului obţinut, în cetit, scris şi socotit, în aceste cursuri, se face în modul următor:

1. La încheierea cursului se va face un examen în faţa preşedintelui despărţământului „Asociaţiunii“, sau a preşedintelui cercului cultural al acesteia din comuna respectivă, care va raporta, care va fi public.

De dorit ar fi ca, după terminarea examenului, cei examinaţi să se producă şi cu declamări şi cântări.

2. Instructorul va face înainte de examen o consemnare a celor ce au fost înscrişi la curs, dimpreună cu a celor ce au urmat cursul până la sfârşit. In această consemnare se va indica: a) numele elevului; b) vârsta (bărbat sau femee); c) progresul general ce l'a obţinut la examen (a învăţat: a ceti, a scrie, a socoti, pe deplin sau numai în parte, a ştiut carte mai înainte, etc).

Conseninarea sus arătată se va înainta după examen comitetului central, cu eventuala recomandare pentru premiere.

Sibiu, în 31 Maiu 1926.

Vice-preşedinte: Dr. O. Russu, m. p.; secretar: Romul Simu, m. p.

Un nou aparat de ascultat plămânii şi inima bolnavilor

D-rii Gamble, H. E. Williams, Richard, C. Cabot şi Paul D. White cu inginerii dela celebra societate americană de construcţia materialului electric şi telefonic, „Western Electric“, au construit un aparat electric de ascultat plămânii şi inima, aparat ce l-au botezat Stethophon.

Stetophonul este un microfon ultrasensibil, care se aplică pe partea corpului ce trebueşte examinată: Microfonul este legat de o parte de un amplificator cu lămpi de T. F. F. cu 3 etaje şi de altă parte de un grup de filtre electrice care să permită eliminarea sgomotelor ce ne-ar în curca înpunerea diagnosticului şi de aparate de ascultat ce serveso celor ce mai vor să asculte (chiar 500 de persoane).

Avantajele pentru studiul medicinei deci sunt:

1) Pot să asculte deodată mai mulţi doctori şi studenţi în medicină acelaş bolnav.

2) Profesorul s'au medicul care explică nu-şi întrerupe ascultaţia bolnavului explicând.

3) Permite să înregistreze sgomotele plămânilor şi inimei pe plăci de fonograf.

Dr. Apostol.

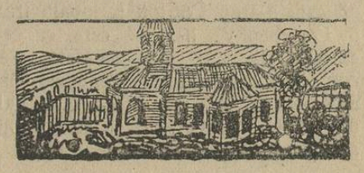

SEMNE RELE

Umblând în zilele din urmă prin mai multe sate, pe cari nu le cunoşteam, până acum, am văzut multe lucruri cari se cer, însemnate la răvaşul vremii. Printre multele semne bune, cari dovedesc înaintare şi întărire pentru neamul nostru, cum e firesc să fie, după reforma agrară, e cu atât mai isbitor, când găseşti sate, în cari în loc de întărire vezi slăbire mare, atât morală cât şi materială.

Trebue să scot la iveală, în această privinţă, mai ales, două sate, din judeţul Clujului, cari sunt aşezate sub poalele munţilor.

Din aceste sate strigă prăpădul şi pare că nu-l aude nimeni. Las' că situaţia lor e de aşa natură că prin reforma agrară nu li-s'a putut ajuta, nefiind în hotarul şi în jurul lor moşii mai mari de expropriat şi de împărţit. Dar mi-se pare, că slăbirea lor nu e numai materială, ci şi morală.

La aceste stări trebue să se atragă luarea aminte a autorităţilor bisericeşti, cari singure ar putea ajutora, fiindcă singure par vinovate, prin neglijenţă, de scăderea ce se constată. Păcat, că şi aici, ca şi în atâtea altele, amândouă bisericile româneşti, îşi găsesc partea lor. Unul din sate ţine de episcopia ortodoxă dela Cluj, iar cealaltă de mitropolia unită dela Blaj.

Aceasta din urmă, Hăşdatea, e un sat vechiu, aparţinând, până la noua împărţire, judeţului Turda. Aşezat intr'o groapă între nişte dealuri calcaroase, nu e nici sat de câmpie, nici de munte. Hotarul nu e rodnic pentru agricultură, muntele cu pădurile e departe. Creşterea vitelor mai ales a oilor, i-ar fi potrivită, şi cultura pomilor. Nici una din aceste ramuri ale economiei nu este îmbrăţişată.

Centrul satului pare a fi crâşma, pururea cercetată de mulţi, tineri şi bătrâni, chiar şi în zile de lucru. Deaceea mulţi oameni afumaţi, cu cari nu se poate înţelege omul treaz. Biserica, chemată a contrabalansa influenţa dezastruoasă a crâşmei, e de-oparte, pe înălţime. Zidirea bisericei e de piatră, dar neîngrădită. Are un foişor cu stâlpi şi arcuituri, dar întreg foişorul ameninţă să se desfacă de trupul bisericei şi să se ruineze. Nu ştiu cum e cercetată biserica, dar nu mi-se pare să aibă o înrâurire deosebită asupra populaţiei. Preotul e bătrân şi vested, cu puţină pregătire. Parecă n'ar fi în sat. Toţi vorbesc cu sfătoşenie copilărească, şi cu îndrăzneala cercetătorilor de crâşmă, numai Sfinţia sa tace, retras, la o parte. Cărţile vechi, din biserică, şi însemnările din ele dovedesc, că înainte cu o sută şi mai bine de ani, înaintaşii celor de acum erau vrednici, evlavioşi şi râvnitori de bine. Dădeau câte 12 zloţi buni şi o oaie pentru o carte ceeace pe atunci era o avere. Cei de acum par a nu da decât pe pălincă. Toată nădejdea de mai bine se scuteşte în şcoală, care e slujită de doi învăţători harnici, veniţi din vechiul regat, un oltean şi un moldovean. Tinerii dascăli, dacă n'ar descuraja, ar putea să dee o altă generaţie, cu care un preot harnic ar putea să dee altă îndrumare tuturor şi comunei întregi, vrednice de o soartă mai bună în România noastră.

Alt sat nenorocit e Someşul-cald, care nu are cu ce să încălzi. Deşi aşezat între păduri, din sus de îmbinarea celor două braţe ale Someşului nostru, nu are păduri proprii. Proprietarul de pădure e oraşul Cluj, cu o Dumbravă de 200 jughere. Oraşul ar trebui să primească pădure în alte părţi, pe lângă o linie ferată, şi Dumbrava să se atribuie satului. Ar fi o cale de mântuire pentru aceşti săteni, cu totului părăsiţi. Preotul, care l'au avut, a trecut în satul vecin, la care e mai uşor de comunicat. La ei comunicaţia e aproape imposibilă, fiind podul peste Someş, peste care se intră în sat, stricat încă din Decembrie anul trecut şi nereparat.

Biserică n'au, că biserica de lemn, frumos zugrăvită, a rămas neacoperită dinaintea războiului, şi se putrezeşte acolo, în vârful de deal, din marginea satului, în voia tuturor ploilor. Se cutropeşte bârnă peste bârnă, icoană peste icoană, par'că ar fi în pustiul unei păduri, iar nu în marginea unui sat de creştini ortodoxi. Alături de biserică, pe un platou frumos, verde, e o casă veche de lemn. Casă mare, cu trei camere, acoperită cu paie afumate, pe care cresc muşchi deşi, formând un veşmânt impermeabil. Lemnele bine clădite, încheiate cu cuie măestrite de lemn, e o piesă de muzeu tip, al vechei case ţărăneşti. Aci locuiau în vechime preoţii. Acum e părăsită. Dacă ar fi fost acoperită cu şindilă ar fi ajuns şi ea pradă putrezimei cutropitoare. Paiele afumate o scutesc astfel pentru multă, multă vreme, dar fără folos.

Bieţii creştini, oameni buni şi blânzi, dar foarte săraci, stau neajutoraţi. Preotul, când vine, rar, le slujeşte sfânta slujbă în şcoală şi apoi iar se duce şi ei rămân, în paza Domnului...

Şi autorităţile administrative au îndatorirea să se preocupe mai mult de îndreptarea condiţiilor de traiu a comunei, dar mai ales Episcopia ortodoxă dela Cluj, ar trebui să cerceteze acest sat curat ortodox şi să-l ajute, chiar şi cu riscul de a nu se mai ocupa de satele unităilor, prin cari n'am văzut niciodată stări aşa de deplorabile.

Nepăsarea, cu care sunt tratate unele sate este un slab coperiş, prin care trece vântul şi străbate ploaia şi se putrezesc chiar şi bârnele de temelie, şi sfintele icoane zugrăvite pe lemn... Şi e păcat.

R. Ardeleanu

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

IN ziua de 14 Iunie, Academia Română din Bucureşti a sărbătorit aniversarea de 60 ani a M. S. Regelui, în faţa unui public imens.

Au vorbit d-nii Bianu, Iorga, Marinescu, aducând elogii Suveranului.

M. Sa a răspuns printr'un strălucit discurs, arătând meritele Academiei şi munca depusă de ea pentru cultura poporului român.

A reamintit meritele Regelui Carol, întemeietorul României moderne, care totdeauna a sprijinit Academia. M. S. Regele a promis să sprijinească şi El Academia, îndemnând guvernul să găsească mijloacele de ajutorare.

A încheiat, făgăduind un milion lei pentru biblioteca şi publicaţiunile Academiei din fondul fundaţiei culturale Ferdinand.

Discursul Suveranului a fost îndelung aplaudat.

A. S. R. Principesa Elena a luat iniţiativa înfiinţării unei şcoale pentru infirmiere. In această şcoală se vor primi eleve cu cel puţin patru clase secundare.

D-L PROF. Babeş a fost ales membru de onoare la Academia din Turino, una din cele mai importante Academii din Europa.

D-NII abonaţi, cari sunt în urmă cu plata abonamentului sunt rugaţi să ne achite abonamentele. Pentru acest scop anexăm în fiecare exemplar câte un mandat.

LA Bucureşti a încetat din viaţă profesorul de teologie Dragomir Demetrescu, unul dintre cei mai învăţaţi profesori ai bisericei ortodoxe. Inmormântarea lui s'a făcut la biserica Şerban Vodă, slujind P. C. Sa Atanasie Mironescu, starețul mânăstirii Căldăruşeni, însoţit de un sobor de preoţi. S'au rostit mai multe cuvântări, arătându-se vredniciile marelui bărbat.

IN primele zile ale lunei Iulie va avea loc la Tighina o şedinţă a comisiunii mixte ruso-române. Intre altele se va discuta:

Situaţia refugiaţilor ruşi aflaţi în Basarabia şi modalitatea repartizării unora dintre ei.

Chestiunea conflictelor de graniţă ivite în ultimul timp.

COMISIUNEA pentru distribuirea premiilor naţionale de proză şi poezie, întrunită în zilele trecute la ministerul cultelor şi artelor sub presidenţia d-lui ministru Goldiş, având ca membri pe d-nii: Bogdan-Duică, M. Sadoveanu, I. Brătescu Voineşti, M. Codreanu, Rebreanu şi d. Şt. Ciobanu ca reprezentant al Academiei, a hotărît ca premiul naţional de proză, pe anul acesta să fie dat d-lui I. Gorun, iar premiul naţional de poezie d-lui G. Topârceanu. Premiile sunt în valoare de 100 000 lei fiecare.

SE ştie că în România avem o singură teologie mai înaltă ortodoxă, la Universitatea din Bucureşti. I. P. Sa Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei, a cerut ministerului de culte să se deschidă o teologie şi la Universitatea din Iaşi. Se crede, că cererea înaltului arhiereu va fi împlinită.

BRODERIA
ALBISY
Clinică de păpuşi
Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

MINISTERUL instrucţiei a aprobat ca în vara anului curent să se ţină următoarele cursuri: Pentru învăţătorii stagiari, absolvenţi de gimnazii, cu doi ani de suplinire la Iaşi, Galaţi, Băzău, Piteşti, Craiova, Zălău, Oradea şi Satul-Mare. Pentru învăţătorii stagiari cari au patru ani de funcţiune efectivă, la Botoşani, Piatra-Neamţ, Bârlad, Constanţa, Alexandria, T.-Severin, Tg.-Mureş, Sighet. Pentru învăţătorii cari funcţionează la secţiile de altă limbă, la C.-Lung, Cluj, Târgovişte, R.-Sărat, R.-Vâlcea, Fălticeni, Timişoara şi Sibiu. Cursurile vor începe la 10 Iulie şi vor dura până la 31 August. Candidaţii vor avea locuinţă şi întreţinere în şcolile normale. Alocaţia de întreţinere zilnică va fi de 25 lei din partea ministerului, iar pentru rest rămâne ca să contribue cursiştii.

S'A înfiinţat o cameră de comerţ cu sediul în oraşul Râmnicul-Sărat.

PENTRU a împiedica emigrările ţăranilor basarabeni în Brazilia (America), consiliul de miniştri a hotărât să oprească vânzarea loturilor de împroprietărire.

Consiliul a mai decis înfiinţarea unui oficiu de studii financiare pe lângă ministerul de finanţe.

IN luna August vor veni în ţară 60 de studenţi americani. Ei sunt într'o călătorie de studiu în Europa.

LA Chişinău a început să reapară ziarul „România Nouă“. D-l O. Ghibu, azi profesor la Universitatea din Cluj, a înfiinţat ziarul cu acest titlu în vremuri dintre cele mai grele şi mai tragice pentru Basarabia. In desnădejdea şi desorientarea, urmată după dezastrul Rusiei trădătoare, paginile calde ale „României Nouă“ întăriau sufletele şi aprindeau nădejdile. După ce s'a făcut unirea, harnicul profesor, întorcându-se în Transilvania, ziarul atât de patriot şi de general românesc şi-a încetat apariţia.

Acum din, nou tot d-l O. Ghibu, scoate acest ziar la Chişinău. Sunt pagini de cald patriotism pe care le cuprinde „România Nouă“, pagini de cultură românească, pentru întărirea căreia vedem că colaborează fii de ai Basarabiei fără deosebire de vederi politice. „României Nouă“ îi dorim mult spor, întrăţirea sufletelor prin cultura ce o propagă.

O MARE nenorocire s'a întâmplat în satul Vişeul-de sus (Ardeal). Puntea de pe apa Vişeului s'a rupt tocmai când se aflau pe ea cinci persoane, cari voiau să treacă pe celălalt mal. Toţi cinci s'au înecat. S'au pescuit până acum trei cadavre: un bărbat, o femee şi o fetiţă.

UN învăţat francez a socotit că soarele are o vârstă de 20 milioane de ani. După socoteala aceluiaş învăţat soarele nu va mai trăi decât 14 millioane de ani. Incetul va pierde din căldură şi se va stânge, împreună cu toate planetele ce se învârtesc în jurul lui.

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

IN oraşul Castella din Spania, a murit nu de mult o văduvă de 80 ani. Inainte de a muri, pe când era încă foarte bolnavă, ea a chemat pe tinerii din oraşul său şi i-a rugat că la moarte să-i urmeze sicriul în cea mai mare veselie. Pentru a fi încredinţată că i-se va împlini dorinţa, ea a plătit vre-o 20 fete jucătoare, care aveau să joace cu tinerii. Apoi a chemat pe cel mai mare conducător al muzicanţilor din oraş şi a plătit să cânte mai multe muzici la înmormântare. Şi dacă a murit bătrâna, dorinţa i-s'a împlinit întocmai, căci pe tot drumul până la cimitir au cântat şi au jucat într'una. La groapă s'a făcut apoi un bal în toată regula, iar după înmormântare au petrecut toată noaptea la casa văduvei.

IN orăşelul Créon (Franţa) o pisică a născut un pui cu un cap, cu patru labe dinainte şi două coade. Fiecare din cozi avea două picioare şi o coadă. Nu se spune însă dacă puiul acesta s'a născut viu. Dar dacă e viu, se poate întâmpla să-l vedem şi noi pela un bâlciu ceva.

BIBLIOGRAFIE

A apărut:

„Gazeta de Duminecă“ No. 31 cu un cuprins foarte bogat şi variat.

*

„Orizontul“ No. 23, cu 12 pagini ilustrate. Preţul 5 Lei.

*

„Oglinda Lumii“ No. 23, cu numeroase vederi şi instantanee fotografice. 16 pagini. 6 Lei.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei. In America 3 dolari, în Jugoslavia 120 dinari, în celelalte ţări 450 lei pe an.

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Budurleni (Mureş)

A doua zi de Rusalii, cercul cultural Archiud a ţinut a doua şedinţă în comuna noastră.

S'a dat o reprezentaţie teatrală urmată de danţ, de către înv. Nic. Duican cu ţăranii acestei comune.

S'a jucat comedia „Peţitorii“; dialogul „Cântecul cocoşului“ de S. Rusu ş. a. Corul a cântat.

S. Rusu-Câmp.

Din Variaş (Arad)

Intr'un cătun cu 58 case în comuna noastră 2 indivizi dintre care unul cârpaci de cismar, au deschis 2 cârciumi, şi fără brevet au vândut băuturi spirtoase, pe motiv că au înaintat petiţii prin care au cerut astfel de brevete. Şeful postului de jandarmi din localitate a dresat acte pt. contravenţie şi totodată le-a pus acestor indivizi în vedere să nu mai vândă băuturi spirtoase. Unul din aceştia când a sosit în localitate pretorul plăşei Pecica, i-a spus că este oprit de şeful postului ca să vândă băuturi spirtoase. Pretorul anume Ludovik Fazékas a chemat la primărie pe şeful postului şi cu gura mare a strigat către el că nu are treabă să se amestece acolo şi că acei indivizi pot să ţie cârciumile fără brevet până când le vine răspuns la petiţiile ce le-au înaintat. Se vede că d-l pretor Ludovik Fazékas, în loc să caute a reduce numărul cârciumilor după cum caută şi legea, dânsul din contră şi în contra legei caută să le mărească, dar cu astfel de apucături nu putem progresa. *S. N.*

Din Rudăria. (Banat.)

De ziua Eroilor, ca şi în alţi ani, creştinii au cântat să fie cu mic cu mare la biserică. Serviciul divin a fost făcut de cei doi preoţi. Răspunsurile leturgice au fost date de corul soc. „Cultura“ din sat şi pentru care aducem cele mai mari laude dirijorului Ion Dancea. In faţa bisericii s'a făcut rugăciunea pentru eroi, iar la sfârşit preotul Ion Goanţă a ţinut o cuvântare în cinstia eroilor, M. S. Regelui şi M. S. Reginei. Seara a urmat serbarea. Preotul I. Goanţă, preşedintele societăţi, a vorbit despre „Rolul societăţii culturale“. Corul societăţii a cântat frumos. S'au jucat piesele „Doamna mea“ şi „Năpasta“. In roluri au fost bine d-nii S. Disagă, V. Nemiş, Alex. Gavrilescu şi Iacob Dragota.

Gavrilă Popânzăleşti.

Veniţi toţi cu obolul vostru!

O acţiune 200 de lei, plus 20 lei cheltueli de fondare. Până acum s'a subscris suma de 148 440 lei. Banii pe acţiuni înaintaţi-i la Banca „Albina“ din Cluj.

In acelaş timp faceţi-ne şi nouă cunoscut câte acţiuni aţi subscris şi ce bani aţi vărsat la Bancă.

Specificaţi când trimeteţi banii la Bancă, bani pentru Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“.

Suma până la 2 acţiuni se depune integral la Bancă. Dela 2 acţiuni în sus întâiul vărsământ la Bancă e de 30% din suma acţiunilor subscrise.

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI
coafor de dame şi manicure
Spală, onduleză şi văpseşte părul. Face şi alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi.
Cluj, Piaţa Unirii 32 (în curte). (No. 71 perm.)

„FONCIERA“
Societate Anonimă de Asigurări Generale Cluj.
Primeşte în condiţiuni avantagioase şi cu prime moderate asigurări contra: **incendiului, grindinei, furt prin spargere, daunelor de transport, precum şi contra daunelor cauzate prin spargerea sticlei de oglindă;**
mai departe: **asigurări de viaţă după cele mai variate modalităţi, asigurări contra accidentelor corporale, deasemenea asigurăricontra accidentelor de călătorie, precum şi asigurări contra daunelor de răspundere civilă.**
Reprezentanţe în toate oraşele şi comunele.
Centrala: Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 38 (Edificiul Băncii Agrare)

DIN GRADINA

Nici un glas şi nici o pană, nu ar fi în stare să redea în vorbă sau în scris, acel farmec dumnezeesc ce exală natura întreagă în această dulce zi de primăvară.

Mai întâi un murmur nesfârşit de viaţă, o muzică neînţeleasă ce tot mai în taină se aude, nu pricepi de unde vine, unde se ascunde; e o chemare, un ciripit desmerdător pe care abia îl prinzi, şi ai dori să nu-l pierzi, să-ţi mângâie auzul mereu, aşa în caldă lumină de soare, privind necontenit, şi rămânând ţintuit cu ochii în zările albastre.

Câtă frumuseţe, cu câtă splendoare a împodobit Dumnezeu acest oraş obijduit, acest cuib de sacrificiu — Ieşul — din care n'am înaintea mea decât un singur colţ, un colţişor de rai!

Dealurile care îl încing ca un brâu vechiu dar solid şi scump prin amintiri, strălucesc în podoaba lor neasămuit de gingaşe, de un verde cu fel de fel de nuanţe, făcând să se desfăşoare tot mai mult sub lumina soarelui, acea mătase diafană, care răsare şi să colorează ca în poveşti, numai la atingerea nevăzutelor mâni ale naturei.

Mănăstirile, Cetăţuia şi Galata sunt cele mai frumoase pietre nestimate ale acestui brâu, sunt străjerele care dacă atâta vreme au fost lăsate în părăsire, azi strălucesc prin îngrijirea unui suflet, care ştiindu-le însemnătatea lor istorică, le-au pregătit şi pe ele pentru o viaţă nouă. Cât e de frumos dealul acoperit cu tânăra lui plantaţie, şi cât de fermecătoare e cărăruşa, ce şerpuieşte tăinuită din poarta Cetăţuei până în şoseaua cea mare a Socolei.

Inchizând binişor ochii, ţi-se pare că vezi cum va străluci şi predomina de pe culmi, mărgăritarul prins în fire de aramă, chipul celui mai iubit fiu al ţărei Vlaicu, care a sburat pentru prima oară în Iaşi deasupra Cetăţuei.

Oh, şi cât de aurită pare cărarea ce duce spre Galata. Dintre viile ce o împrejmuesc, această mănăstire răsare mândră ca într'o haină de sărbătoare. Cât de sclipitor strălucesc turnurile şi acoperemintele acestor două sfinte locaşuri sub ploaia abondentă a razelor din amiază!

E un cer atât de senin, atât de albastru, nici un nouraş nu vine să păteze această jânză aurie care acopere ca o năframă nesfârşită, toată această frumuseţe a naturei.

In vale se zăresc sute de căsuţe care de care mai albe şi mai curate, ce se perd ca în vis printre frumuseţea pomilor înfloriţi. Prin văzduh e o adevărată ninsoare, fluturii se întrec în sbor cu petalele albe, care la cea mai mică, adiere se desprind din corolă şi într'un vârtej armonios se alungă şi se sărută cu muscuţele strălucitoare care taie aerul cu zumzetul şi aripioarele lor diafane.

...Se desprinde ca dintr'o bucată de smarald mănăstirea „Frumoasă“, care străluceşte la poalele dealurilor. Cele patru turnuri ale ei în bătaia soarelui par nişte bucăţi de argint, care desfid prin vechimea şi măreţia lor, turnul sărăcăcios al bisericuţei „Ziua Crucei“ ce stă mai la oparte timidă, dar mulţumită în tihna sărăciei ei.

Iţi fug ochii şi se opresc pe biserica Lipovenească, pe numeroasele ei turnuri şi turnuleţe ascuţite, pe înaltele cruci aurii; biserică frumoasă, cu verdele ei caracteristic ce se desenează de minune pe albastrul siniliu al cerului.

Apoi, toate acele palate şi vile colorate în tonuri dulci şi moi, cari îţi răsar tot mai deslusit ochilor dintre crengile pomilor înfloriţi, din rozul şters al merilor şi al piersicilor şi din vălul alb ce acoperă ca o floare de lămâiţă, toată gingăşia vişinilor şi a cireşilor mândri de suava lor podoabă.

...Pe nesimţite, te prinde, te ţine încătuşat tot acest farmec al primăverei, care văzând cu ochii îţi desfăşoară noui şi splendide tablouri, îmbiind totul la viaţă, la ertare, la clipe de o fericire necunoscută.

In aceste momente de redeşteptare, de supremă evlavie, armonia sufletelor se uneşte cu aceia a naturei în primăvară, a clopotelor care vestesc a doua înviere, şi împreună cântă cel mai frumos, cel mai sublim adevăr „Iubirea“

Maria Dr. Gavrilescu

Intreprinderea de Instalaţiuni Electrice a oraşului Cluj
Ataşată Uzinelor Electrice
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTĂ:
Instalaţiuni electrice de înaltă şi joasă tensiune pentru iluminat şi forţă motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare şi aparate electrice rebobinaj şi reparaţiuni în mod radical. Staţiune specială: de verificat contoare electrice cari se şi repară şi instalează din nou
Depozit de lămpi electrice, material de instalaţiuni, piese de schimb, etc. etc.
Planuri, proecte, oferte şi devize. Efectuate de specialişti la cerere

TELEFON 105. Nr. 28—12—1
RADIO
*
ALEXI ŞI VASS
ING. DIPL.
Aparate de recepţiune şi emisiune pentru amatori, Instalaţiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detaşate engros şi endetail pentru Superheterodyne, Ultra şi Tropadyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepţie. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcţie. Instrucţiuni practice şi teoretice gratuite. Desemne de construcţie.
CLUJ Str. Londrei Nr. 21.
Atelier şi laborator pentru montare şi reparaţiuni.

VIAȚA DIN BASARABIA

— Redacție și la Chișinău —

Congresul eparhial din Bălți

Ziua întâia.

Sesiunea de vară a adunării eparhiale a Eparhiei Hotinului s'a deschis la 19 Mai în palatul consistorului din localitate.

După scurta cuvântare a P. S. Episcop Visarion Puiu, adunarea a procedat la alegerea biroului președințial, compus din d-nii Candiani și Cantemir din partea mirenilor și părintele I. Vidrașcu din partea clerului. După apelul nominal al celor prezenți s'a intrat la ordinea de zi, conform programului.

S'a procedat la formarea comisiunilor cari vor studia diferite chestiuni. Aceste comisiunii s'au ales astfel: a) Comisiunea administrativă-bisericească, preoții: Crocos, Iavorschi, Gh. Dimitriu, Evs. Popovici, A. Mintici și A. Donos. b) Secția culturală, preoții: Postolache și Cunițchi și d-nii: Crupenschi, Candiani, Albot și Ceban. c) Secția misionară, preoții: V. Dimitriu, S. Draganciul și d-nii: Danilov, Scvoznicov, Pelevaniuc și Calistru. e) Secția economică, preoții: Grimalschi și Vidrașcu și d-nii: Soltuz, Cantemir și Tomescu.

S'au repartizat rapoartele generale ale Consiliului Eparhial și actele întrate spre rezolvirea adunării, încredințându-se comisiunilor respective spre studiare și referire. A urmat apoi discuția chestiunilor generale.

1. Pentru validarea alegerei cercului 4 Bălți s'a constituit comisia compusă din părintele Grimalschi și d-nii: Pelevaniuc și Calistru, cari vor depune raportul a doua zi.

2. S'a procedat la votarea regulamentului adunării Eparhiale al Episcopiei Hotinului. A urmat votarea articolelor din proectul de regulament, cetindu-se și votându-se fie care articol în parte astfel cum a fost redactat cu mici modificări notate în textul proectului. La articolul 14 d-l Eftimie Popovici, fost senator a făcut opinie separată, arătând că după părerea sa nu ar fi în concordanță cu spiritul legei prevederea din regulament ca deputații cari nu s'au prezentat la 2 ședințe consecutive se socotesc ca și cum ar fi depus mandatul. Adunarea a primit articolul astfel cum a fost modificat.

S'a suprimat articolul 30 din proect, modificându-se numerotarea pentru celelalte.

Rezultatul fiind pus la vot, în total se aprobă.

S'a suspendat ședința pentru 10 minute.

La reluarea ședinței s'a dat cuvântul comisiunei de validare, astfel că s'au declarat aleși: d mi I. Ionescu și Al. Costin.

Mai departe P. S. S. Episcopul Visarion a arătat situația, creată în urma unificării administrative. Asupra acestei chestiuni a luat cuvântul d-l Crupenschi, preoții Melhisedec și Madan, rămânând a se studia de comisia bisericească. In urma lămuririlor ce s'au dat de către Ep. Visarion s'a aprobat înființarea unui al doilea cerc cler în parohia Chizdita, jud. Soroca, Slobozia-Sirăuți, jud. Hotin și Sângeri, jud. Bălți.

Preotul Madan a citit apoi regulamentul provizoriu pentru numirile în cler. S'a hotărît a se avea în vedere următoarele norme în cazul când poporul cere să se facă numirea e necesar să se asigure existența materială parohului de către poporeni, sau de către stat.

D-l Crupenschi, fost prefect de Soroca, luând cuvântul, a comunicat că de o bucată de vreme se simte o imixtiune a politicei în biserică. Sunt unele partide politice cari reazămă programul politic pe chestiuni religioase asociind involuntar și clerul. Crede că această situațiune e dăunătoare b sericei. S'a luat obiceiuri de a sfinți steagurile și emblemele ceeace e contra legei, care prevede sancțiuni severe contra acestei acțiuni. Asupra acțiunei politice luate în Basarabia de a se schimba sărbătorile religioase pe stilul vechi arată situația grea în care este pusă preoțimea din cauza acestei acțiuni. Aceasta cu atât mai mult cu cât astfel de măsuri au fost luate cu scopuri politice numai în Basarabia.

P. S. Sa Episcopul Visarion a arătat că nu aprobă nici o imixtiune cercurile bisericești. In cazurile ce le scoate în evidență d-l Crupenschi în prima parte a cuvântării le-a deferit justiției civile. In ceea ce privește tulburările aduse de amestecul politicei în chestiunea schimbării calendarului după stilul vechi. S. Sa a cerut în Sinod să nu se mai ivească asemenea imixtiuni. In vremurile actuale tulbure nu se poate lua măsuri decât așteptându-se rezolvarea lor de forurile competente ale Sf. Sinod și Parlamentul țărei. La concluziunele de mai sus se asociază întreaga adunare.

Ziua doua (ședința de dimineață)

Ședința s'a dechis la ora 9 dimineața sub președinția Episcopului Visarion al Hotinului, și s'au început discuțiile în continuare ale lucrărilor din sesiunea de primăvară.

S'a citit procesul verbal al ședinței precedente, care s'a primit. Intrându-se în ordinea de zi s'a dat cuvântul părintelui V. Dimitriu, raportorul comisiunei misionare. S. sa a arătat că pricina sporirei sectelor se datorește întâi turburărilor lăsate în spiritul poporului de revoluția rusească care a făcut mult rău religiei creștine îndeobște. S'a arătat folosul cursurilor misionare și a trecut la măsurile de luptă contra sectanților care ar fi următoarele: Rostirea de predici populare, dându-se lămuriri credincioșilor asupra învățăturilor creștine. Organizarea de cursuri misionare la mănăstirea Dobruța. Imbunătățirea stării materiale a clerului ca preoțimea să nu mai ceară taxe mari. Distribuirea broșurei misionarului Scvoznicov despre călăuza creștinilor ortodocși. Dese adunări ale clerului, cercurilor protoierești culturale unde să se discute modul activității ce trebue desfășurato împotriva sectanților. In acea luptă să se asocieze și învățătorii precum și fruntașii din enorie.

Părintele Barus a adăugat că sunt unii credincioși cari arată toată tragerea de inimă în îndeplinirea datoriilor misionare și că aceștia merită încurajare deoarece depun multă muncă.

Părintele V. Dimitriu a spus că bugetul prevede asemenea încurajări bănești.

Părintele Gh. Neaga, a arătat că la adunarea cercului său s'au luat măsuri de distribuire a broșurilor de propagandă religioasă și crede că ar fi necesar să se generalizeze acest lucru răspândindu-se cât mai multe cărți de acest fel, având în vedere marele răsunet ce ele au în întărirea credinței în întreaga eparhie.

Părintele Afinoghen Postolache, raportorul comisiunei culturale a citit un regulament asupra chipului cum secția culturală a eparhiei urmează a-și îndeplini activitatea. In acest regulament se prevede supravegherea predării religiei atât în școlile bisericești cât și în cele civile. A recomandat cărțile ce se vor preda în școli, precum și cele ce se vor redacta pentru activitatea religioasă. Injghebează șezători culturale, supraveghează activitatea teatrelor populare pentru ca ele să fie în conformitate cu morala creștină. Comisiunea a mai propus ca o lege să fixeze drepturile preoților de a preda religia în școli. Să se formeze cât mai numeroase burse la seminariul din Edineți, jud. Hotin și școala de cântăreți din mănăstirea Dobruța, în sprijinul elevilor din eparhie. Să se organizeze excursiuni în celelalte provincii românești. Părintele Postolache a mai citit darea de seamă a activității secției culturale săvârșite în 1925 din care se văd și cărțile răspândite în popor.

P. S. S. Episcopul președinte a arătat câmpul vast de lucru ce are secția culturală și exprimă dorința de ase începe o activite intensivă pentru anul în curs care să fie arătată printr'un referat. Părintele Gh. Dimitriu, fost membru în comisia de verificare a băncii clerului din Chișinău a citit raportul privitor la acea bancă, arătând că situația ei nu este așa de rea deoarece anul financiar s'a terminat cu un profit.

P. S. S. Episcopul Visarion se îndoește de bunul mers al băncei arătat de raportor deoarece are informațiuni nefavorabile asupra mersului ei. Părintele Dimitriu a arătat că situația băncii a fost cercetată de experți comptabili, găsind-o în stare bună.

Părintele Gh. Dimitriu a citit mai departe referatul experților care recomandă băncii cele ce urmează pentru consolidarea ei: Să se tipărească un tablou asupra situației sumelor încasate pentru arenda terenurilor bisericești, să se facă acte de gaj pentru debitorii particulari și să se transforme actuala bancă în societate anonimă pe acțiuni. Asupra stării rele a băncii se mai expun preoții Holdevici și Popovici.

In concluzie s'a aprobat să se intervină la banca clerului ca să se comunice episcopiei Hotinului situația actuală financiară exactă a băncii și sumelor ce aparțin preoțimei din eparhia Hotinului.

Să se dee răgaz actualei direcțiuni care are posibilitatea în situația actuală politică să treacă greutățile prezente, iar dacă banca nu limpezește situația ei, eparhia să ceară socotelile cuvenite.

Sedința de după masă

La ora 5 după cetirea procesului verbal al ședinței precedente s'a intrat în ordinea zilei.

Părintele Pastolache, referentul secției culturale, a citit în continuare raportul asupra activității culturale propunând o serie de măsuri pentru succesul mai bun al propagandei.

P. S. S. Episcopul Visarion a propus măsuri pentru intensificarea mai temeinică a mișcării culturale pe viitor.

Părintele Vedrașcu, referentul secției economice, a citit raportul secției verificării gestiunei făcută la această secție.

In discuție generală, d-l Cateli a propus introducerea în budget unuia capitol pentru deschiderea de credite pentru cheltueli ce s'ar ivi în timpul anului la consiliul eparhiei.

D-l Candiani, arătând un izvor de venit pentru budgetul eparhiei amintește chestinea bonurilor de exproprierea dela casa de depuneri și consemnațiuni din București cuvenite pentru pământurile bisericești. S'a hotărît ca secția economică a consiliului eparhial să facă formele necesare pentru ridicarea acelor bonuri și a veniturilor de pe arenda pământurilor bisericești pentru care nu s'a făcut nimic până acum, ci acestea din urmă stau fără nici un folos la banca clerului din Chișinău.

A urmat apoi discuția pe articole a referatului comisiei economice, scoțându-se hotărîri respective.

Preotul Eusebie Popovici, referentul comisiei administrativ-bisericească a dat citire raportului prin care arată că lucrările cancelariei consistorului au fost găsite în perfectă regulă.

S'a propus ca la formarea parohiilor noi să se asigure avantajiile ce trebue să le albă preeții, precum: locuința, pământ și salar dela stat. S'a cerut ca în județul Bălți să fie 5 cercuri protoierești. De asemenea s'au cerut severe măsuri disciplinare contra acelor preoți cari se abat dela datoriile lor pastorale.

Pentru mirenii depărtați de credință și potrivnici bisericei ortodoxe s'a cerut excluderea din sânul bisericei.

Adunarea a aprobat referatul în total.

De către preotul Madan s'a cetit apoi darea de seamă asupra congresului național bisericesc din București.

D-nii Sergie Niță și Ion Pelivan, membrii aleși ai Congresului Eparhial, cari n'au răspuns la nici una din invitațiile făcute spre a lua parte la adunările eparhiale și n'au luat mandatele de membri ai congresului național din București, se socotesc retrași și locurile lor rămân vacante.

P. S. S. Episcopul Visarion a închis desbaterile congresului eparhial, mulțumind călduros tuturor membrilor pentru munca depusă.

C. Ursuleac

Dela redacția noastră

RUGĂM atât pe colaboratorii noștri cât și pe cei cari ne scriu, ca articolele d-lor, să fie cât mai scurte, avându-se în vedere spațiul restrâns al foaei față cu multa materie ce trebue să apară în ea.

Totdeauna se poate spune mult de tot în articole pline de miez și restrânse.

PERSOANELE cari au subscris până acum acțiuni la societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

REDACȚIA noastră a observat că unii colaboratori ai noștri ne trimit articole cari în acelaș timp apar și în alte foi. Astfel de articole nu primim de cât cele scrise numai pentru noi.

PRIETINII noștri. In toate orașele, târgușoarele și comunele rurale din România, vrem să avem prietini grupați în jurul mișcării noastre culturale. Ei vor trebui să ne scrie în foae: fapte bune, mișcarea culturală, artistică, economică și industrială din localitatea în cari trăesc. Știri de asemenea natură în cât să intereseze intelectualii orașelor, muncitorii de prin ateliere și fabrici și lumea de la sate. Prietinii ne vor trimite aderarea lor, iar redacția noastră le va răspunde ce au de făcut.

Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică și nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare și economice și sunt ale neprietenilor; vedem că industria și comerțul sunt fagure de miere pentru toți străinii, — și totuși majoritatea românilor se îndeletnicește cu naționalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă și rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanță străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre românești; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei și la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin școli, instituții științifice, și altele.

„Cultura Poporului“ a păsit la înființarea unei societăți pe acțiuni cu acelaș nume, cu scopul înființării unui Cotidian românesc, și'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societății e de 2 milioane lei.

O acțiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituții sunt rugați să contribue cu obolul puțin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine și de fapte, căci tot se mai găsesc în această țară.

La fiecare acțiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acționarilor se vor publica în fiecare număr.

	Suma din urmă Lei	*145.800*
D-l Dem. Dașoveanu-Carpen, Dolj	*2 acț. Lei*	*440*
D-l Ștefan Preda, Detroit Mig. America	*10 acț. Lei*	*2200*
	Total Lei	*148.440*

PANTALONI TENNIS
COSTUME de PÂNZĂ
SACOURI de LUSTER
la
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai ieftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat
23—12—5

Articole de frumusețe necesare oricărei femei sau bărbat.

Impotriva: **Pistruilor, Rubulițelor** etc. de pe **obraz, mâini** etc. folosiți cremă **„Le Miracle“** cea mai bună. Albește pielea. Borc. lei 80·— 6 borcane lei 450. Îi complectează efectul pudra **„Le Miracle“** cutia lei 85. Săpunul lei 60. Pentru **oprit îngrășatul** la bărbat și femeie întrebuințați aparatul de masaj **„Reductor“**. Buc. lei 245. Impotriva **părului supărător** la femeie sau bărbat dela subsuori, de pe brațe, picioare, etc. Intrebuințați praful englezesc **„Radium“**, care curăță părul de prisos, făcând pielea albă. Cutia lei 85·— 2 cutii lei 160. Impotriva *căderei părului*, mătreței, paraziților din cap (păduchi), etc. Intrebuințați săpunul cu petrol medicinal *Capi ar* (Le Miracle) buc. lei 45. — Trimite 3 buc. contra lei 130.
„Reductor“ str. Reg. Ferdinand 65 Cluj. Cereți aceste produse la Farmacii, Droguerii, Parfumerii, etc.
In **București:** „Chemosona“ Str. Academiei 2. (Etaj III.)

SUBSCRIEȚI ACȚIUNI LA „CULTURA POPORULUI“

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—4

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-59-21

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
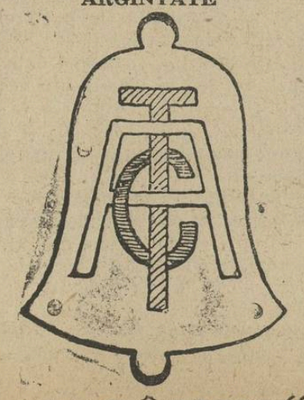
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

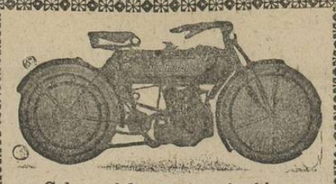
Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

No. 99 perm.
Parfumeria
„DIANA“
Cluj, Calea Reg. Ferdinand 28 a.
Palatul Orașului
Recomandă tuturor magazinul său bogat asortat cu totfelul de parfume, pudre, cremă pentru obraz și alte preparate cosmetice, perii, pieptene și sponghii
Apă de Colonia 1 l. Lei 100, Origan, Quelques fleurs, Chypre, Ideal, etc.
Mare asortiment în totfelul de săpunuri
3 buc. săpun Lanolin Lei 30
Săpun englez 1 buc. „ 15
„ „ 6 „ „ 80

Pălării de domni
din postav și paie
curăță, calcă vopsește, formează și reînoiază
Ștefan Fehér
Cluj, Str. Memorandului 21 (Cercul militar)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!

Cu orice prilej, acei cari vă doare înfrângerea presei românești, arătați la prietini, la toți, că în Ardeal sunt:
***Două cotidiane românești înghițite de* 29 cotidiane minoritare.**
Săteni, cărturari dela sate, cu banii voștri ați zidit școli de milioane, ziditi și un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăștie duhul și aspirațiunile noastre curat naționale.

Subscrieți acțiuni la „Cultura Poporului“

Atențiune agricultori!
Se apropie timpul treeratului!
Păstrați timpul, banii și displăcerile, procurându-vă o garnitură de treerat de prima calitate, cereți ofertă gratuită asupra 27-3-1
Batozelor de treerat MAV.
și Motoarelor de benzină DEUTZ
cari sunt *neîntrecute în durabilitate și capabilitate.* Aceste se găsesc cu *prețuri foarte reduse și pe lângă condițiuni foarte avantagioase* de plată în depozitele
Departamentul Mașinilor al Reuniunei agricole s. a.
SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: Sighișoara, Mediaș, Tg-Mureș.
Cont-curent: Institutul de Credit Fonciar, Sibiu.

Mașini de scărmănat lâna
Darace pentru lână
Lupi scărmănători
Mașini de tors lână
Imbrăcăminte de piepteni pentru mașini de scărmănat lâna
Batoze de treerat cu motor
Motoare
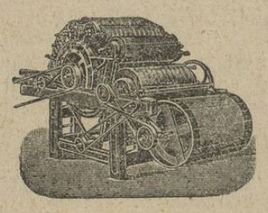
Trioare
Vânturători
Prese pentru semințe uleioase
Sdrobitoare ptr. semințe uleioase
Postamente de moară
Mașini de sămănat porumb
Pompe cu lanț pentru fântâni
Teascuri de vin
sunt livrabile prompt pe lângă prețuri eftine și condițiuni de plată avantagioase. A apărut prețcurentul nostru de primăvară și se trimite la cerere oricui gratuit; la fel și prospecte cu ilustrațiuni. Fabricatele noastre se află de vânzare în toate depozitele de mașini mai de seamă din țară. Cereți pretutindeni exclusiv fabricatele **„RIEGER“!**
Fabricele de mașini AND. RIEGER
Societate Anonimă SIBIU
106—11—

Cetiți și răspândiți „Cultura Poporului“

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | Cluj, Duminecă, 4 Iulie 19[illegible] | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. Numărul 165, Apare în fiecare Duminecă

Onor "Astra" Societatea Culturală Sibiu

Înseninare într'o parte, nor într'alta!

Incontestabil că primejdia cea mare pentru noi, rămâne tot primejdia rusească.

E greu de bănuit că va înceta cândva; își va schimba însă ritmul, marcând suișuri ori coborîșuri, după mentalitatea conducătorilor — indiferentă forma de guvernământ — și după sistemele de raporturi internaționale.

Deaceia, singura politică de urmat, spre Răsărit, este consolidarea cu orice preț, a unui „perete izolator". Acest perete pentru noi, e alcătuit din cele două state naționale Polonia și Ukraina (mai cu seamă Ukraina). „Aventura" mareșalului Pilsudski — așa a fost înfățișată în prima fază reacțiunea partidului polonez, — ne-a pus cu drept cuvânt, pe gânduri. Nu interpretarea prea ortodoxă a unui tratat de alianță, ar fi prilejuit poate din nou vărsarea de sânge românesc, ci interese imediate și de ordin superior.

Puteam rămânea oare simpli spectatori, când batalioanele roșii și-ar fi croit pârtie spre inima Poloniei, când elementele extremiste din republica vecină ar fi reacționat, accentuând astfel spărtura ivită în peretele ce ne izolează de primejdia rusească?

Din fericire, patriotismul, cumințenia și exacta tâlmăcire a realităților politice, de către încercatul ostaș, care e mareșalul Pilsudski, a înseninat din nou cerul spre Răsărit. Să nădăjduim că regimul de luminată și patriotică dictatură, ce s'a instituit în Polonia, va însemna pentru vecina și aliata noastră firească, o eră de adevărată consolidare.

Dacă într'o parte s'a ivit o geană de lumină, alături însă — e vorba de republica ukraineană, — s'au îngrămădit iarăși nori grei. Stăpânirea sovietă tinde să înăbușe în Ukraina orice licărire de viață națională, iar acel minunat ferment și luminos simbol, hatmanul Petliura, a fost doborît la Paris de gloanțele giuvaergiului Samuel, din Smolensk.

Reconstituirea statului național ukrainean, de sine stătător, are pentru noi, o deosebită importanță. Mai cu seamă Ukraina va constitui „peretele izolator" de care se vor izbi năzuințele de expansiune rusească. Procesul de separație dintre Rusia și Ukraina, s'a accentuat în decursul veacurilor, pe măsură ce încercările de rusificare s'au multiplicat și intensificat. Deosebirile dintre ruși și ucraineni sunt ireductibile și le întâlnim pe întreaga scară, începând cu însușirile trupești și sfârșind cu cele sufletești. Din pricina acestor deosebiri, ca și a conștiinței de neam, rusificarea începută sub Petru cel Mare s'a continuat cu violență până către sfârșitul războiului european. Procedeele au fost cele clasice: limba rusească în școală, biserică, armată și administrație, oprirea cu desăvârșire a tipăriturilor în limba ukraineană (recunoscută tocmai în 1905 de Academia din Petrograd ca limbă deosebită de cea rusească), rusificarea și desrădăcinarea nobililor și intelectualilor, acapararea latifundiilor de către polonezi, ruși și germani. Caterina a II-a — „cățeaua", cum e poreclită în cântecile populare, — ca să complecteze măsura, a făcut pe țărani iobagi. Cu toate acestea, poporul n'a fost îngenunchiat, conștiința națională s'a clădit, iar la cel dintâi prilej, ca o încheiere a seriei de răscoale țărănești, Ukraina, scuturând jugul, s'a constituit ca stat neatârnat, luând poziție fățișă împotriva dușmanului secular. Să nădăjduim — și avem tot dreptul să nădăjduim — că mâine, Ukraina, izbutind să scuture jugul sovietic, va renaște pentru a doua oară! Ivirea unui nou Petliura, *care să împlinească năzuințele celui dintâi, va însemna pentru noi adevărata înseninare spre Răsărit!*

Ion Dongorozi.

SCRISORI DIN VIENA

— Dela redactorul nostru —

VIENA ROMÂNEASCA

E poate un titlu cam îndrăzneț, dar realitatea îl justifică mai mult sau mai puțin. E vorba iarăș de viața românească din Viena, care sub entusiasmul tradițional al societății academice social-literare „România Jună", pare a-și fi atins apogeul manifestării prin ultimul concert aranjat la „Hotel Post" de comitetul literar-artistic, în onoarea Parohiei ort. rom. de aici.

Programul, înjghebat în stil mare sub auspiciile tenorului Grozăvescu, membru al Operei din Viena și dirigența tânărului muzician d. Filaret Barbu, a dat natural rezultatul moral prevăzut. N'am fi îndrăznit însă a ne gândi la un rezultat material defavorabil, pe care l-a avut această manifestare românească atât de nobilă. Și aceasta e cu atât mai mult regretabil, cu cât venitul a fost destinat unui asemenea scop. Fără biserică regulată și despoiată de fonduri în urma nenorocitului „împrumut de război", parohia română se găsește azi într'o situație precară.

„Corul parohiei române", înjghebat din inițiativa părintelui Ioan Mitariu, de d. Filaret Barbu, a întonat ca punct prim clasicul concert bisericesc „Heruvichul", op. 5. D-l. Grozăvescu, care prin sobrietatea sa vocală de-un lirism subtil recunoscută de toată lumea muzicală, — ceeace l-a hărăzit dealtfel a fi un interpret neîntrecut îndeosebi al operelor italiene, — ne-a transpus în lumea visurilor prin ariile din „André Chénier" și „Fanciula del West"; asemenea și d-ra Sofia Munteanu, cunoscuta sopranistă dela Opera Populară din Viena, a stors cu vocea-i mlădioasă gentialitatea muzicală din „Liedurile" unor Schubert, Brahms și Strauss; iar d-ra Constanța Bădescu, dela școalele de canto din Viena și Milano, ne-a prezentat cu vocea d-sale de priveghetoare tehnica desăvârșită în arta coloraturii, cântând arii din Traviata și „Dinorah" și apoi în românește: „Pe sub flori", de T. Brediceanu.

D. Septimiu Chirvai, care a câștigat considerația noastră dela prima apariție pe scena vieneză, cu ocazia seratei date de „România Jună" în onoarea artiștilor „Teatrului Național din Craiova", când promițând prin calitățile remarcabile ale vocei d-sale de bas dramatic voluminoasă, s'a impus prin câteva arii de-ale autorilor italieni. De data aceasta d. Chirvai s'a confirmat definitiv prin Cavatina din „Ebreea", care l-a așezat în rândul cuvenit al bașilor de operă.

Nu mai puțin și-au dovedit arta și cântăreața Costopol Aidonne d'Etoile prin aria finală din „Gioconda", „Cei trei țigani" ai lui Liszt și liedul englez „Break O'Day" de Wilfrid Sanderson, precum și tânărul tenor liric Carol Neuman, care a interpretat Aria lebădei din „Lohengrin" și Lieduri din Schubert și Schuman.

Concertul a fost încheiat de Corul parohiei prin „Peste deal" de Vidu, cu solo de bariton executat de basul Chirvai. Este incontestabil, meritul dirigentului, d-l Barbu, care a depus o muncă considerabilă la instruarea corului, năzuindu-se ca și coriștii de naționalitate străină (elevi ai Academiei de Muzică din Viena) să pronunțe cât mai românește. Astfel „Peste deal", perla corurilor noastre populare, a fost cântată, mulțumită ostenelii d-lui Barbu, cu cele mai perfecte nuanțări. Costumele naționale ale coriștilor au fost natural și cu această ocazie la înălțimea pitorescului lor.

După concert a urmat danț. Hore și alte dansuri naționale, la cari s'au potrivit de minune costumele naționale, te făceau pentru un moment să n'admiți, că ești totuș atât de departe de Țara Românească!

Iată deci, o Vienă artistică și... românească!

Gh. Dinteanu

Călătorii pe apă

KHAMSIN

In dimineața zilei de 8 Mai, 1926 ne apropiam de Haifa. Cu ivirea zorilor, spre sud, se desemna tot mai bine muntele Carmel, al cărui far îl recunoscusem pela ora 1,30 după miezul nopței.

In prora noastră, în lumina aurorei, aveam farul roșu din Akka ce cu greu se mai puteă observa.

Cu viteza redusă, așteptam să se lumineze mai bine ca să ne scoborîm spre Haifa unde trebuia să ancorăm. Rada se arăta tot mai clar odată cu primele zori de ziuă. Spre Est malul jos și nisipos era bine definit, apoi venea crângul de palmieri și orașul cu luminile uzinei electrice cari singurele mai dăinuiau.

Se făcu lumină deabinelea. Ajunsesem lângă micul dig al portului și zecile de mahoane ancorate cu cari se face descărcarea vasului.

Câteva corăbioare cu două catarge se amestecau cu mahoanele. Sonda comunică opt metri, aruncarăm ancora.

Adierea dimineței începu să se simtă, dar puțin cam neobișnuită; soarele se ridică galben și arzător de după dealurile dela Est. Aerul era când cald când răcoros. Ți-se părea că este gonit de un mare ventilator. Nu știam ce se va petrece, însă toți ne așteptam la ceva nou.

Muștele își făcură apariția dintr'odată, pare că ar fi adus cineva un roiu pe punte.

Năpădiră peste tot, umplură cabinele, toate sălile dar mai ales bucătăria.

Răsuflarea era greoaie, apăsă ceva peste plămâni de nu le da voie să se umple de aer. Adierea se schimbă în câteva clipe într'un vânt mai tărișor dar cald, ce mereu creștea în intensitate și în căldură. Soarele doar era cu câteva grade mai sus de orizent. Barometrul înregistrase o scădere de trei milimetri. Vașul a girat pe ancoră și se așează cu prora la Est.

Peste o jumătate de oră vântul se transformase în furtună. Văzduhul era plin de o ceață fină, care supăra nasul, ochii, gura. Nisipul dela coastă era spulberat în sus, amestecându-se cu cel adus de vânt de departe, de dincolo de munții din zare.

Căldura biciuia figura și simțeai cum te arde vântul în față și cum te încălzește în loc să te răcorească. La adăpost de vânt nu se simțea usturimea lui însă căldura te înnăbușa. Praful de nisip trecea prin toate crăpăturile și pătrundea oriunde. Coasta se acoperi într'o ceață gălbuie prin care abia se mai zăreau punctele negre.

Akka dispăru din vedere, Haifa apărea cu totul deosebită. Străbătuse mereu din cauza prafului de nisip ce pătrunsese în nas, pleoapele usturau când clipeam din ochi. Porii astupați, de pulberea fină cu care era încărcată atmosfera, nu mai transpirau, încât febra începu să fie simțită de toată lumea. In jurul nostru acostaseră mahoanele cu arabii, începând descărcarea vasului.

Agentul veni la bord împreună cu medicul portului.

— Azi este prima zi din an când bate Khamsin, — îmi spuse agentul.

Era vântul care se abate de optnouă ori pe an, tocmai din deșertul Arabiei, vântul cel mai periculos în deșert, care bate cu violență și ridică dunele de nisip în aer, trasportându-le tot mai departe. Era vântul pe care arabii îl suportă și îl doresc căci le amintește de deșertul ce l'au părăsit. Distrugător al plantelor și arborilor, căci fiind la temperatură de peste 40 grade, usucă totul în calea sa.

Deseori este așa de violent că linia ferată Ismailia—Gaza se acoperă de nisip și întrerupe circulația trenurilor, după cum zăpada la noi întrerupe iarna comunicația cu trenul.

Este cel mai de temut vânt pentru toți acei ce îl înfruntă în mijlocul nisipului, departe de oaze.

Acest vânt s'a deslănțuit în timpul marelui război, pe malul canalului de Suez, în dimineața zilei de atac, împedecând să străbată în Egipt, armatele însetate și înfometate ale lui Djemal Pașa ce veniseră tocmai din Constantinopol și străbătuseră deșertul dela sud de Gaza.

Arabii lucrau la vas, nepăsători și mulțumiți.

Am întrebat pe unul în italienește, ce este vântul acesta.

— Buono, capitano, caldo, buono — îmi răspunse.

Khamsinul bătu până la 4 ceasuri seara, tare de tot, apoi apusul soarelui se liniști, adierea era iar normală. Viețuitoarele, plantele respirau și la fel făceau toți europenii.

Spre seară, la sud se îngrămădeau nori negri.

Ploaie însă nu căzu, se sfârșise anotimpul ploios încă din Aprilie. Noaptea trecu calmă.

A doua zi timpul a fost plăcut, atmosfera era limpede, viața își reluă cursul obișnuit.

Lt. Comandor *Iosif Răşcanu*

Sărbătorirea zilei de 10 Mai, la Paris

— Dela redactorul nostru —

Domnul general Petala, inspector de armată, și directorul ziarului „Cultura Poporului" găsindu-se la Paris în misiune, a organizat pentru ziua de 10 Mai, un pios pelerinaj la mormântul soldatului necunoscut francez, dela Arcul de triumf.

Toți ofițerii români se găseau prezenți la această festivitate, atât cei trimiși în misiuni, cât și ceice urmează aici cursurile diferitelor școli de perfecționare.

Domnul general Petala a depus o frumoasă cunună, purtând tricolorul românesc; guvernul francez era reprezentat printr'un general, făcând parte din Casa militară a Președintelui Republicei.

Un Tedeum a fost apoi oficiat în biserica românească din strada St. Jean de Beauvais, de către părintele Vasile Radu, la care pe lângă tot corpul ofițeresc în frunte cu d. general Petala, a asistat d. Diamandi ministrul nostru în Franța, împreună cu tot personalul Legațiunei.

Seara, a avut loc în saloanele Cercului interaliat, o masă oferită de d. general Petala, personalului Legației și ofițerilor români. Au luat parte d-nii ministru Cantacuzino, Vintilă Petala și Buzdugan, secretari de Legație, Geblescu, ataşat de Legație, precum și personalul consular, ataşat comercial; Lt.-colonel Niculescu, ataşat militar căpitan Georgescu, ataşat militar-ajutor maior Dr. Răduțescu, locot. Nicolescu, Teodoru, Roman Popescu din Marină, ș. a.

Domnul ministru Cantacuzino a închinat paharul său, în cinstea armatei române, atât de ilustru reprezentată în persoana d-lui general Petala și a elementelor alese ce îl înconjurau.

A răspuns d. general Petala, care într'un discurs călduros, a mulțumit d-lui ministru Cantacuzino, pentru cuvintele sale de laudă; adresându-se apoi ofițerilor, a ridicat paharul său în onoarea Familiei Regale, departe de noi în acest moment, și totuș atât de aproape de inimile noastre!

Emil N. Pavelescu

In slujba literaturii românești[1])

Conferința de față (mai mult un apel) pornește dela starea de desconsiderare a literaturii românești la noi, atât în școală unde, din atâtea motive, se învață dinceînce mai puțin (dovadă rezultatele slabe ale examenului de bacalaureat de anul trecut) cât și în societate unde mai cu seamă conferințele științifice se țin lanț — în timp ce clasicii noștri n'au ajuns — unii — la a II-a, alții la III-a edițiune, iar revistele literare o duc greu și cu mari sacrificii materiale. Urmările? Scriitorii nevoiți — în paguba literaturii — să-și iea slujbe: editurile (cazul „Culturii Naționale") silite să înceteze sau să vegiteze. Cu un cuvânt: reaua stare a literaturii noastre — la noi.

De consecințele acestei stări de fapt ne dăm seama dacă avem în vedere — pe deoparte — valoarea intrinsecă a acestei literaturi (care a dat reprezentanți ca Gr. Alexandrescu, M. Eminescu, G. Coșbuc, P. Cerna, Al. Vlahuță, etc., în poezie: I. Creangă, I. L. Caragiale, I. Al. Brătescu-Voinești, în proză: I. Budoi-Deleanu, în poema eroicomică, etc., nu numai egali, dar adesea superiori conrespondenților lor în literatura universală), iar — pe de altă — dacă înțelegem, pe deplin, întreitul rol de educatoare, de doveditoare a sufletului național și de cuceritoare a neromânilor pe care literatura noastră îl joacă.

Deaici: lupta înverșunată pe care această literatură o duce (prin periodice, tipărituri, conferințe, cenacluri, șezători și chiar reclamă) spre a se impune și spre a se adânci în ascunzișurile sufletului național.

Deaici concursul pe care îl dă statul care, mai ales în timpul din urmă, subvenționează și întreține atâtea instituțiuni literare (Editura Casei Școalelor, Institutul de Literatură, Consiliul Literar, diferite periodice, etc). Tot de aici: obligativitatea pe care noua lege administrativă o impune comunelor de a destina din excedentul bugetului anual o sumă precisă care să constitue așa numitul fond cultural, obligațiune impusă, de altfel, de atâta vreme, și băncilor.

In fine: tot de aici apelul la public de a sprijini — cumpărând și cetind, răspândind și îndemnând — cartea românească de literatură. E singurul mijloc prin care ne putem dovedi imediat calitatea de buni fii ai acestei țări.

Paul I. Papadopol

[1]) Idei dintr'o conferență ținută cu ocaziunea festivalului organizat de elevii cl. VIII. a liceului de baeți din Câmpina.

SINGURĂTATE*)

Lui Corneliu Moldovanu

Ce freamăt jalnic se ridică
Din șir de sălcii plângătoare
Și ce adormitor plutește
Mireasma pomilor în floare.

Pe 'ntinsul văilor, amurgul
Își lasă umbra lui molatic,
Un plop înalt în depărtare
Suspină trist și singuratic.

Cu murmur de izvor, din vale,
Se 'nnalță-o doină fermecată
Și luna plină, s'o asculte,
De după dealuri se arată.

Frunzișul adormit îngână
Ca 'n vis povestea lui de șoapte
Și singur buciumul mai sună
In trista liniște de noapte.

Al. T. Stamatiad

*) Din volumul de: „Poezii" apărut în Edit. Casa Școalelor și premiat de Academia Română 1926.

In chestiunea coloniștilor macedoneni

Domnule Ministru al Domeniilor,

Desnădăjduiți de mizeria în care își târăsc zilele coloniștii macedoneni români din Durostor, îndrăznesc să viu cu o nouă rugăminte, solicitând intervenția pentru salvarea vieței lor și a familiilor lor grav amenințate de foame și *tot* felul de lipsuri.

Primăvara a trecut și coloniștii nu au fost în măsură să însămânțeze nimic, neavând nici un petec de teren arabil, ci numai terenuri defrișabile și islazuri cari și acestea numai pe alocuri au fost date în primirea coloniștilor.

Cele mai multe familii nici n'au fost încă puse în posesia terenurilor ce li-se cuvin. Inginerii Casei Centrale nu au mai continuat parcelarea vetrelor de sat unde coloniștii ar putea să improvizeze un adăpost provizoriu până când guvernul va putea organiza depozitele de cherestea pentru construirea locuințelor.

Ajutoarele ce constau în grâu pentru întreținerea familiilor până când vor avea recolta proprie, s'au suspendat și coloniștii cerșesc pe toate cărările coaja de mălai cu care d'abia își pot astâmpăra foamea.

Această situație umilitoare pentru coloniști și compromițătoare pentru guvern și țară trebue imediat remediată prin soluționarea următoarelor cereri:

1. Să se trimită de urgență inginerii Casei Centrale de Improprietărire, însărcinați cu parcelarea vetrelor de sat.

2. Să se ia măsuri ca ajutoarele date de fostul guvern, adică hrana necesară familiilor coloniștilor să nu fie suspendată.

3. Să se găsească mijlocul ca coloniștii să poată face împrumuturi dela diferite instituțiuni de credit pentru a-și putea procura vite și unelte de muncă pentru cultivarea pământului.

4. Să se formeze depozite de cherestea sau să se permită coloniștilor să-și procure gratuit cheresteaua necesară pentru construcția caselor, din pădurile statului.

5. Să se ia măsuri ca toți cantonierii și pădurarii din acest județ să se recruteze dintre coloniști.

6. Deasemenea toate gărzile comunale sau caraule să fie compuse din coloniști.

7. Să se intervie energic pe lângă Consilieratul Agricol să pue în posesia terenului cuvenit orice familie sosită și să dea sămânța necesară pentru semănăturile de toamnă.

8. Locuitorii cărora li-s'au verificat titlurile de proprietate și cari datoresc statului treimea prevăzută de legea Dobrogei Noui, să fie obligați să verse de pe acum Consilieratelor Agricole, recolta culeasă de pe această treime cuvenită statului.

Avem credința că înaltul guvern va înțelege durerea noastră și va satisface aceste cereri pentru salvarea și buna orânduire a celor mai desnădăjduiți fii ai acestei țări.

In numele coloniștilor din Durostor,

D. Ciotti, deleg. coloniștilor

UN SINGUR SUFLET*)

In vale, pe alee, zâmbește trandafirul
Și ei mergând alene îi mângâe zefirul.
El svelt, cu fața brună, cu ochi care te sorb,
Cu pletele mai negre ca penele de corb —
Și ea subțire, fină, cu mlădieri de floare,
Cu buclele de aur, cu gene visătoare.
Își spun la braț povestea etern întinerită
A dragostei eterne, — și'n pajiștea 'nflorită,
In cerul plin de soare, în cântul de izvor,
In toată 'mprejurimea ei văd iubirea lor.

Al. T. Stamatiad

*) Din volumul „Poezii" apărut în Editura Casa Școalelor și premiat de Academia Română 1926.

CREDINȚA

Dumineca a șasea după Rusalii

Evanghelia acestei Dumineci e la fel cu cea din Dumineca a doua a sfântului post, istorisindu-ne minunata vindecare a slăbănogului din Capernaum. Vă aduceți aminte, frați creștini, cum acest slăbănog avea dorința ferbinte să vadă pe Iisus, și cum, slăbănog fiind, l-au dus vecinii cu patul la casa unde se afla dumnezeiescul învățător. Neputând intra în casă, oamenii au ridicat coperișul și l-au coborît cu patul în fața lui Iisus. Vă mai aduceți aminte apoi, cum Iisus, văzându-l, a citit în însufletul lui, și cunoscând credința de care este pătruns, i-a zis: Iartăți-se ție păcatele tale! Când unii oameni dușmani ai lui Iisus au gândit rele în inima lor, Iisus, ca să le dovedească puterea sa de-a ierta păcatele pe pământ, a mai zis slăbănogului: Scoală-te, iea-ți patul tău și umblă! Bolnovul s'a sculat și s'a întors vesel la casa sa. Atât el, cât și ceilalți oameni din casă văzând acestea au preamărit pe Dumnezeu.

Iisus a dat slăbănogului îndoită vindecare, tămăduindu-i și trupul și sufletul. Pricina acestei îndoite vindecări, cum v'am spus, a fost credința pe care Iisus a citit-o în inima lui, credința, a cărei putere e minunată și nemărginită. Să învățăm așa dar și noi din sfânta Evanghelie de astăzi, a ne împodobi sufletul cu virtutea aleasă a credinței, făcându-ne vrednici ca Dumnezeu și asupra noastră să-și reverse comorile nemărginitei sale bunătăți.

Ce înseamnă a crede? Incă în anii copilăriei am învățat, că a crede înseamnă a socoti că ceace ne spune cineva e adevărat. Iar a crede lui Dumnezeu înseamnă a socoti, că tot ce ne-a spus Dumnezeu este adevărat. Despre Dumnezeu, v'am mai spus altădată că e adevărat vecinic, dreptatea lui e dreptate în veac și cuvântul lui adevăr, prin urmare nici pe-o clipă nu ne putem îndoi în cele ce ni le-a spus Dumnezeu.

De unde cunoaștem noi ceeace ne-a spus Dumnezeu? Cine ne învață cuvintele adevărului dumnezeiesc? Iisus Hristos, fiind pe pământ, a întemeiat biserica sa, dându-i porunca să vestească Evanghelia la toată zidirea, chemând astfel pe toți oamenii la mântuire. Acestei biserici i-a încredințat Iisus comoara cuvintelor lui Dumnezeu, prin urmare, noi trebue să credem tot ce sfânta biserică ne învață. Trebue să rămânem credincioși bisericei, căci cel ce se lapădă de biserică, se lapădă de însuși Iisus Hristos. Să nu credem, că vom găsi cuvântul adevărat al lui Dumnezeu și în afară de biserica lui Iisus Hristos. Sunt unii oameni rătăciți, cari lăpădându-se de biserică spun, că ei învață adevărul, ei însă au lăpădat o parte însemnată a cuvântului lui Dumnezeu, apoi, o însemnată parte a acestor învățături ce ei le propovăduiesc e greșită. Iisus Hristos a întemeiat numai una singură biserică, pentru-că adevărul numai unul poate fi. In fruntea acestei biserici a lăsat pe apostoli și pe urmașii lor, căci numai către aceștia a zis: Iată, eu cu voi sunt în toate zilele, până la capătul veacului.

Invățăturile bisericei sunt întemeiate pe sfânta scriptură și tradițiune.

Sfânta scriptură e o carte mare, care cuprinde în sine o mulțime de alte cărți și în cari citim o însemnată parte a cuvântului lui Dumnezeu. Se împarte în două părți, în cărțile legii vechi și cărțile legii noui.

Cărțile legii vechi s'au scris înainte de nașterea Domnului nostru Iisus Hristos și ne arată felul, cum Dumnezeu a purtat grijă de oameni în acest timp, pregătindu-i pentru primirea Mântuitorului. In cărțile vechi găsim și o mulțime de învățături ale înțelepților și proorocilor.

Cărțile legii noui s'au scris după nașterea Domnului Iisus Hristos și cuprind viața Mântuitorului, precum și o parte a învățăturilor lui. Tot între cărțile legii noui sunt și epistolele sfinților apostoli, pe cari ei le-au trimis creștinilor din diferite cetăți și ținuturi, tâlcuindu-le învățăturile lui Iisus Hristos, precum și o carte a sfântului apostol Ioan, numită Apocalips, în care ne arată cum va fi sfârșitul veacurilor.

Cărțile sfintei scripturi au fost scrise de oameni, e adevărat, dar oamenii aceștia au fost sfinți, drepți și nepătați. Ei au fost insuflați de Dumnezeu, ca să nu greșească, prin urmare, învățăturile sfintei scripturi nu pot să cuprindă decât adevărul. La sfârșitul evangheliei sale sfântul apostol Ioan ne spune, că Iisus a făcut și învățat și alte lucruri, cari nu se cuprind în cărțile sfinte. Cărțile sfintei scripturi nu cuprind așadar întreg cuvântul lui Dumnezeu. Apostolii au propovăduit însă și învățătura cea nescrisă a lui Iisus Hristos, prin graiu viu. Această învățătură s'a păstrat la creștinii cei dintâi din neam în neam, iar mai târziu, s'a scris în cărțile sfinților părinți, în hotărîrile sfintelor sinoade și în cărțile de slujbă bisericească. Invățătura lui Iisus Hristos, păstrată în acest chip, se numește tradițiune. Iată isvoarele cuvântului celui viu al lui Dumnezeu.

Fără să aibă credință, nimeni nu se poate mântui. Iisus Hristos, a spus lămurit apostolilor săi, că cel ce va crede și se va boteza, mântui-se-va, iar cel ce nu va crede, osândi-se-va. Credința voastră trebue să fie puternică și statornică, așa încât nimica să nu o poată clăti. Așa a fost credința celor dintâi creștini, a martirilor și a sfinților, cari mai bucuros și-au dat viața decât să-și lapede credința lor întru Iisus Hristos.

Credința, bine înțeles, trebue să o arătăm și în afară, prin semne și prin fapte. Semnul creștinului adevărat e cel al sfintei cruci, prin care în acelaș timp mărturisim și credința noastră în Dumnezeu cel în trei persoane. Prin acest semn mărturisim credința în sfânta biserică și în toate împrejurările vieții. Aceia cari propovăduiesc învățături greșite, cum sunt „pocăiții“, au lăpădat acest semn, dovedind și în acest chip că credința lor nu este cea adevărată.

Credința o mai mărturisim și prin fapte, după cuvântul sf. apostol Pavel care ne spune, că credința fără fapte moartă este. Ce folos este dacă cineva ar zice că el crede în Iisus Hristos, dacă faptele lui sunt potrivnice legii lui celei sfinte?

Sunt unii oameni, cari cred în lucruri neadevărate, în farmece, descântece și în câte altele. Credințele de acest fel sunt însă neadevărate și deșarte. Creștinul bun, crede numai învățăturile sfintei sale biserici.

Iată, frați creștini ce este și cum trebue să fie credința voastră! Prin această credință ne vom mântui și noi, ca și slăbănogul din sfânta Evanghelie de astăzi. Să alegem așadar pe bunul și milostivul Dumnezeu, ca să întărească credința noastră, ca astfel, statornici fiind în credința cea întru Hristos să ne facem vrednici a ne împărtăși bogăției darurilor sale.

Septimiu Popa

Zece sfaturi de igienă pe săptămână

1. Nu vă așezați la masă înainte de a vă spăla mâinile cu apă caldă și săpun, alcool sau sublimat corosiu 1‰.

2. Nu luați înainte de masă aperitive și mai ales licheruri s'au țuică.

3. Nu mâncați lucruri fierbinți, vă stricați și dinții și stomacul.

4. Nu vă grăbiți. Mâncați pe îndelete și mestecați bine.

5. Nu citiți și nu vorbiți în timp ce mâncați.

6. Nu întrebuințați în timpul mesei decât apa minerală prescrisă de medici.

7. E un obicei periculos să dați câinilor și pisicilor să vă lingă farfuriile.

8. Mâncărurile prea sărate, prea piperate sau acriturile sunt periculoase.

9. După masă stați puțin trântiți în pat. Nu cetiți și nu lucrați nimic.

10. O plimbare de vre-o jumătate oră după aceea nu strică.

Selecționarea organelor de control în învățământul primar

Cu prilejul încheierei anilor școlari, se face adesea observațiunea că roadele școlii primare n'ar fi tocmai cele așteptate. De aci aprecieri asupra învățătorilor, asupra activității lor, aprecieri mai mult sau mai puțin întemeiate. Vor fi cuprinzând și ele un sâmbure de adevăr, dar cauzele slăbirii rezultatelor școlii primare, — credem, — mai trebuiesc căutate și în altă parte, nu numai în puțina stăruință, pe care unii învățători o depun pe unele părți. Astfel:

a) Pregătirea și starea sufletească a învățătorilor nu corespunde în totul rostului și muncii lor.

b) Școala actuală nu poate da cele mai bune rezultate — și

c) Unele organe de control nu corespund menirii lor.

Acestea sunt — supărarea noastră — cauzele mai de căpetenie, datorită cărora roadele școalei primare de astăzi nu sunt cele potrivite vremii de acum.

Se știe că școalele normale prin felul cum sunt organizate în prezent, nu pot da cei mai buni învățători. Insuficientei lor pregătiri i se mai adaugă o stare sufletească prea puțin fericită, care își are rădăcinile adânc înfipte în mediul social în care viețuiesc, în mentalitatea post-belică — de ale cărei roade nefaste suntem cu toții convinși — și în reaua apreciere a muncii și retribuției lor.

Privitor la școala actuală, se știe că e o școală stearpă: „Școala tradițională, dătătoare de învățătură teoretică și abstractă și numai între respunde nici cerințelor vremii, nici cei patru pereți ai clasei, nu mai coînvățămintelor psichologiei copilului“; zice d-l profesor Nisipeanu într'una din lucrările sale. Ceice sunt preocupați de buna îndrumare a școlii noastre primare, știu că afirmațiunea aceasta nu poate fi nici măcar discutată.

O mai bună pregătire sufletească a învățătorilor, cât și ruperea cu școala actuală — de tipiceală și abstracțiuni — cer însă o mai îndelungată experimentare de metoade; aci schimbarea nu se poate face dintr'odată.

Deși nu e natural să te gândești la îmbunătățirea mijloacelor de control atâta vreme cât n'ai învățători pregătiți și răsplătiți cum trebuie și cât n'ai cea mai bună școală, găsesc totuși cu această îmbunătățire a supraveghietorilor școlii, se poate face cu mai multă ușurință și mai repede, decât punerea pe alte baze a pregătirii învățătorilor și a școalei primare de acum. Cred că prin bunele îndrumări ale acestor organe de control s'ar micșora relele efecte ce decurg din nepregătirea sufletească a multor învățători și dintr'o școală care nu corespunde psichologiei reale a copilului.

Dar, pentruca aceste organe de control să fie cu adevărat potrivite scopului urmărit, trebiesc — pe cât posibil — riguros selecționate, trebuie — adică — s'o rupem hotărît și definitiv cu trecutul.

Funcțiunea de organ de control a fost — și este și în prezent — un post politic, dat cutărui sau cutărui partizan de idei — drept răsplată pentru prinosul de ... voturi adus partidului cu ocazia alegerilor — sau dat, însfârșit, vreunuia care are rude cu trecere la Ierusalim ...

Va să zică numirea organelor de control nu are azi nici o legătură cu școala, — dar are una strânsă cu politica — din care cauză e un adevărat noroc când se întâmplă — și e adevărat că se întâmplă uneori — ca printre cei numiți astfel să se găsească și elemente destoinice. Dar pentru bunul mers al învățământului trebuie ca toate organele de control să fie elemente destoinice. Ori, actuala numire a lor, nu asigură acest lucru. Ba dimpotrivă, nu cei mai buni zurbagii politici, nici cei mai de ispravă agenți electorali pot fi cei mai de seamă învățători. Nu fac nici o aluzie, nu vreau să jignesc pe nimeni, dar când spun acestea, socotesc că spun adevărul și adevărul nu trebuie să supere pe nimeni, deci nici pe cei cu musca pe căciulă ...

Pentru prestigiul nostru de luminători ai neamului, pentru bunul mers al școlii și pentru a fi cât mai de folos milioanelor de săteni pe cari trebuie să-i scoatem din ignoranța în care se găsesc, trebuie să avem în fruntea noastră pe acei — și numai pe acei — ce merită să stea în frunte. Dar pentru aceasta ei nu trebuie să mai fie în funcțiune de ideile politice pe cari le au, ori nu le au, nici de partidele — tot politice — în care sunt înregimentați și nici, însfârșit, de rudele pe cari le au ori, — eventual, — și-le procură la locurile sfinte, ci trebuiesc selecționați.

Mijloacele de selecționare de mai jos nu vor fi cele mai bune, dar — incontestabil — sunt de preferat criteriilor politice de azi.

Alegerea. Invățătorii conjudeteni ar alege prin vot secret pe cei mai capabili dintre ei. Mijlocul acesta însă, dacă nu este bazat pe cea mai curată sinceritate, nu prea este de recomandat. Cel ales astfel, va simpatiza cu ceice l'au ales — drept mulțumită pentrucă l'au votat și pentruca să-l mai voteze și altădată — și va persecuta pe cei cari i-au fost potrivnici ori va căuta ca să-i câștige și pe aceștia. Așa că — și într'un caz și în celălalt — învățământul ar suferi și ar suferi din toate punctele de vedere.

Concursul ar fi mult mai bun și mai sigur decât cel dintâi. El ar consta dintr'un așa examen, încât cel ales să fie în adevăr bine pregătit și în toate direcțiile. In acest caz, candidații pentru ocuparea posturilor de organe de control, ar putea fi desemnați de chiar colegii lor — din cei cunoscuți ca oameni ai datoriei și cu activitate serioasă la bază — însă numărul celor recomandați astfel ar fi mai mare — bunăoară de trei-patru ori, decât numărul locurilor ce trebuiesc ocupate. Cei desemnați, ar trebui să fie — pecât cu putință — din ceice au luat înaintarea, întrucât la aceștia — trecând mai multe examene — se presupune o pregătire mai temeinică. In ce ar consta acest examen și cum s'ar ține, nu e locul să intrăm aci în amănunte, dar ar fi un examen de așa natură, încât fiecare să fie cântărit în justa lui valoare.

Fie prin alegere, fie prin concurs, fie, însfârșit, prin orice alte mijloace, scopul trebuie să fie punerea ca organe de control a celor mai aleși dintre aleși, pentruca să știi că aceștia merită în adevăr să te inspecteze și să-ți dea îndrumări, nu ca acum și ca până acum, când cel inspectat era prea adesea superior celui ce-i făcea inspecția ... Aceasta e o adevărată răsturnare a valorilor și dacă răsturnarea valorilor mai merge în viața politică (ba încă cum!) apoi în învățământ n'are ce căuta. Avem datoria de a nu lăsa să se cuibărească în învățământ germeni producători de boală și descompunere.

Cu organe de control în adevăr destoinice, s'ar mai împuțina și animozitățile dintre învățători, întrucât fiecare inspectat va fi apreciat cât mai aproape de adevărata lui valoare, nu ca azi, când — foarte adesea — procesele verbale, — cari au în cap „Azi, luna cutare ...“ Și în coadă „Ni se vor trimite grabnic atâtea coopii“ — cuprind simple păreri de multe ori mai mult decât discutabile, ori cari n'au altă valoare decât aceia a încasării cuponului ... Invățătorul trebuie înfățișat așa cum este — și nu mai așa — lucru pe care nu-l poate face oricine și cu atât mai puțin organe de control cu merite politice.

Realizarea celor de mai sus stă în mânile noastre și numai în ele. Pentru aceasta trebuie însă să ne lepădăm de interesele și ambițiile personale și mititele — căci ele sunt vrednice numai de oameni mititei, — ci să ne înnălțăm gândul și acțiunile spre orizonturi mai curate, mai dumnezeești, căci cel mai mare interes al nostru trebuie să fie bunul mers al școlii poporului, și numai acesta ...

C. N. Dărvărescu, înv.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

La meserii băeți români!

Moșii și strămoșii noștri au murit cu dorul de a se vedea între hotarele firești ale neamului românesc. Din tată în fiu a rămas această nădejde și acest ideal sfânt: Unirea tuturor românilor.

La ce strădunii noștri au visat, părinții voștri conduși de spiritele și îndemnurile lor au realizat. Azi graiul dulce al limbii românești răsună liber dela Nistru pân' la Tisa. Prin eroismul și vitejia lor la Mărăști, Mărășești s'au rupt pe veci lanțurile sclăviei. Hotarele vechi impuse cu forța de neamuri străine au dispărut. Voi cari azi părăsiți băncile școalei nici nu le mai cunoașteți, sunteți fericiți învățând de a cunoaște nu dușmanii neamului, cum învățam noi odinioară, ci pe eroii neamului cu trecutul lor plin de glorie, cari au luptat pentru prosperarea și eliberarea neamului românesc de sub sclăvia popoarelor străine. Azi voi salutați pe revizorul școalelor și în satele voastre pe trecători în limba maicii voastre. Mulți dintre voi părăsiți băncile școalei primare, urmând ca să frecventați numai școala de adulți. Unii dintre voi, ai căror părinți sunt bogați și dispun de mult pământ, vă veți duce în școli la orașe sau rămâneți la coarnele plugului și deveniți economi, dar ce veți face voi copii săraci ai neamului, voi cari sunteți cu sutele de mii, căci poporul român e spornic, dar durere e sărac. Voi veți rămânea și pe mai departe în țara voastră servitori ziuași, lucrând ziua și noaptea pentru un codru de pâine cum au făcut-o strămoșii voștri? Ei dragilor mei erau condamnați să fie iobagi, slugii stăpânilor de eri, căci porțile orașelor erau închise pentru dânșii, șuba țăranului român puțea, numai banii lor erau buni pentru oraș. Azi sunteți liberi și aveți dreptul la o viață mai cinstită, mai omenească, cum o au și celelalte popoare.

Fiecare dintre voi a avut prilejul să vadă câte un oraș, unde părinții voștri își cumpără cele trebuitoare gospodăriei și familiei. Ați văzut oamenii dela oraș cum sunt de bine îmbrăcați și hrăniți. Cea mai mare parte dintre aceștia sunt maeștri și comercianți, dar nu sunt români. Banii noștri cei mulți intră în punga străinilor, cari nu-și cresc băeții de servitori și muncitori de a lucra din greu, ci îi dau la meserii și negoț, căci câștigă mult, de 10-ori mai mult decât un ziuaș sau muncitor dela sate. Oare noi românii nu avem drept la o viață mai fericită și la un trai mai omenesc în țara noastră?

Ar fi o greșală de neertat a conducătorilor neamului, dacă v'ar lăsa și mai departe în mizeria de azi. Am avut prilejul să văd o expoziție de lucruri manuale la școalele primare și am constatat, că mulți dintre voi dispuneți de un talent deosebit în lucrurile manuale și ar fi păcat ca talentele voastre să fie îngropate la sate.

Gândiți-vă băeți la viitorul vostru și rugați pe părinții voștri să vă deie la meserii și negoț.

Căutați și vedeți chiar în satele voastre cum trăesc meseriașii și negustorii, cari durere toți sunt străini. Ei și-au ales partea mai ușoară a traiului, iar pentru voi e lăsat greul muncii, târpitul pădurilor, păzitul oilor, caprelor, vitelor și mizeria ...

In timpul liber de vară rugați pe părinții voștri să vă lase măcar o zi la oraș, să cunoașteți viața dela oraș, să vedeți cum se zidesc palate, cum se fabrică mașini și automobile și cum se fac mobile, oglinzi, vesminte, ghete și alte lucruri trebuincioase, dar cu regret numai de mâini străine.

Plecați deci la meserii și negoț, băeți săraci de pe coastele sărăcăcioase ale țării, veniți la orașe să le facem ale noastre, veniți ca mai târziu să le stăpâniți.

Veniți și bateți ferul nostru pe nicovala noastră și cu ciocanul nostru. Oricine dintre voi se hotărește a se face meseriaș, își voiește binele său și al patriei.

Tărie sufletească și voință, dragi băeți, și vom ajunge la țintă. N'am fi demni de a stăpâni țara, dacă am lăsa câștigul numai străinilor.

Toți aceia, cari doresc să îmbrățișeze meseria sau negoțul să se adreseze subsemnatului,

Ștefan A. C. Vulpe

TIMIȘOARA, Piața Țepeș-Vodă 2.

Sfaturi pentru un sfârșit de an școlar...[1]

Domnilor,

Doriți cu tot dinadinsul ca începutul atât de frumos de școală pe care îl vedem aici, în comuna d-v., să ajungă în curând un măreț așezământ cultural?

Răspunsul îl văd pe fețele d-v. vesele, în numărul d-v. mare, în stăruitoarea d-v. prezență — aici, lângă copiii d-v. și profesorii lor. Cum se poate ajunge la această țintă?

Desigur: prin numeroase mijloace. Dintre toate nu le uitați însă pe acestea două:

1. Părinți, corespondenți, rude și simpli cetățeni strângeți rândurile, faceți front unic și închegați-vă împrejurul școalei care nu e numai a d-v., a celor de azi — dar a tuturor generațiunilor ce ne vor urma — a întregului nostru neam care are nevoe de cetățeni luminați și de propagandiști culturali hotărîți.

2. Dupăce veți fi realizat această solidaritate (pe drumul căreia cu bucurie, constat, că pășiți) mergeți mai departe și puneți-vă toată încrederea în dascălii cari — cu mari riscuri și sacrificii — vin din București în fiecare zi să vă lumineze copiii. Aveți încredere deplină în ei — în priceperea și judecata lor de a vedea și de a răsplăti, în notele, recompensele și pedepsele lor și iubiți-i ca pe aceia, cari fac pentru copiii voștri ceiace nu puteți să faceți. Iubiți-i fără umbră de interes: nu fiindcă, întâmplător, veți fi având copii mai buni sau fiindcă îi vor fi protejind — dar pentrucă așa poate răsplăti un bun părinte pe acela care-i face copilul om. Nu-i huliți și nu vă amestecați în meseria lor — cum nu îngăduiți ca alții să se amestece în a voastră.

Numai așa veți face ceiace urmăriți: un liceu de frunte la Buftea.

Să trăiți!

Paul I. Papadopol.

[1]) Spuse părinților la 16 Iunie la Buftea.

Sfaturi practice

Apă contra căderei părului

Rpt.
Alcool lavandulae
Alcool rectific. câte 100 gr.
Tra Jaborandi
„ Chinae àà 20 gr.
Kali nitrici
Formol àà 0 gr. 50
Acid salicilic 1 gr.

Rpt.
Kali nitrici 0 gr. 20
Pilocarpin muriatic 0 gr. 50
Formolof 0.02
Eter depurat 20 gr.
Acid acetic conc. 2 gr.
Spirt lavandulae 25 gr.
Alcool 90° 250 gr.

Apă de dinți

Rpt.
Acid timic 0 gr. 25
Acid benzoic 3 gr.
Tra Eucalipt 15 gr.
Alcool 100 gr.
Ol. menthae 0 gr. 75

Rpt.
Ol. Cinamomi 1 gr.
Ol. Cariophyl 2 gr.
Ol. anis. 2 gr.
Ol. menthae 8 gr.
Tra benzoe 8 gr.
Tra Garac 8 gr.
Tra Coccionela 80 gr.
Acid salicilic 15 gr.
Alcool 80° 940 gr.

Dr. A.

Veniți toți cu obolul vostru!

O acțiune 200 de lei, plus 20 lei cheltueli de fondare. Până acum s'a subscris suma de 148.440 lei. Banii pe acțiuni înaintați-i la Banca „Albina“ din Cluj.

In acelaș timp faceți-ne și nouă cunoscut câte acțiuni ați subscris și ce bani ați vărsat la Bancă.

Specificați când trimeteți banii la Bancă, bani pentru Societatea pe acțiuni „Cultura Poporului“.

Suma până la 2 acțiuni se depune integral la Bancă. Dela 2 acțiuni în sus întâiul vărsământ la Bancă e de 30% din suma acțiunilor subscrise.

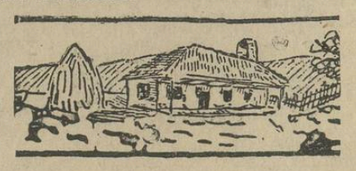

Ani răi agricoli în Basaraaia

Locuitorii basarabeni, timp de 3 ani, au avut a trece prin grele nevoi.

In anul 1923, ogoarele au fost lipsite de ploile trebuincioase, ceiace a adus oarecari pagube agricultorilor.

In anii 1924—25 li s'au dat ajutoare de către Stat, încurajare prin a le procura seminţe pentru sămănături de toamnă cu preţuri mai reduse, prin Băncile populare.

S'au făcut sămănături din belşug pentru acoperirea pierderilor din anul trecut; însă blestemul lui Dumnezeu iarăşi cade tot pe capul lor.

Din nou nu au fericirea ca ogoarele să le fie udate de ploi cari să satisfacă cerinţele sămănăturilor.

Cad ploi sau în timpul efectuării lucrărilor de însămânţare, zădărnicindu-le astfel, sau în timpul culegerei puţinelor recolte ale plantelor ce au fost mai mult rezistente arşiţei soarelui şi aduc din nou stricăciuni agriculturii şi mai însemnate.

Săräceşte complet pe bunul gospodar basarabean de altădată.

Il forţează de aşi vinde şi puţinul avut rămas în gospodărie, strâns de-atâta vreme, pentruca să-şi poată cumpăra alimente pentru întreţinerea familiei slăbită de foame. Gospodarul îşi vinde vitele, uneltele de muncă, pe sume prea mici şi rămâne mai zdrobit materialiceşte decât în vremea foametei din 1917 şi-1918.

Insă nu numai atât. Anul 1926, după felul cum se prezenta la început, dădea speranţe că va putea reface starea de plâns a acestui obijduit, şi supune pe bietul agricultor basarabean la alte sforţări de a-şi reveni în fire.

El îşi ipoteca pământul sau casa, singurele bunuri ce mai are, pentru a putea face alte semănături care să-i dea putinţa, a putea rezista cu întreaga familie, măcar până la noul an agricol.

Dar zicala că: „Ziua bună de dimineaţă se cunoaşte“, a dus în adâncă greşală toată lumea basarabeană.

Din luna Aprilie cad ploi aproape regulat la răstimpuri de câte cel mult două săptămâni. In ultimul timp cad ploi, din două în două zile, torenţiale, uneori însoţite de grindină şi furtuni cari cauzează alte pagube agriculturii.

Satele, în majoritate de pe malul Nistrului, au fost terenul grindinei. A căzut grindină în cantităţi destul de mari, stricând astfel semănăturile pe suprafeţe întinse, rupând mugurii viţelor de vie, distrugând livezi de pomi roditori, descoperind case, cu un cuvânt, cauzând cele mai mari stricăciuni la toate în calea ei, lăsând astfel locuitorii mai săraci decât cum au fost.

In multe judeţe, torenţi mari formaţi de ploi din cauza configmaţiei terenului, au cauzat şi mai însemnate stricăciuni.

In cursul lor au înecat viţei, păsări.

Pagubele au fost prea mari.

Const. C. Stanislav

O şcoală model

Duminecă, 17 Iunie, am avut fericirea să asist la serbarea de fine de an cu care noul gimnaziu „Principele Barbu Stirbey“ din comuna Buftea (Ilfov) şi-a încheiat activitatea şi o mărturisesc, am rămas profund impresionat. Petrucă totuşi rândurile de faţă să nu treacă drept simple amobilităţi, subsemnatul să grăbeşte să facă o declaraţie: în calitate de membru al corpului didactic am avut ocaziunea, în decursul unei cariere de mai bine de 10 ani, să văd destule alte festivalităţi de aceiaş natură; să le organizez pe unele, să le judece pe altele. Niciodată, însă n'am avut o satisfacţie mai vie, mai naturală, mai întreagă şi mai nouă decât în cuprinsul acelei zile în care e întrecere de forţe reale, sănătoase şi diferit înzestrate, mă făcea să mă gândesc la valoarea educativă a acelei instituţiuni în care numărul repetenţilor s'a oprit (la 3 clase cu 144 de elevi) la.... 7.

Cât de multă silinţă şi-au dat dascălii acestui gimnaziu (în frunte cu conducătorul lor profesorul C. Dinu) se vede din acest rezultat îmbucurător, dar pe deasupra: din numărul mare de premii şi destinaţiuni (la studiu, la desemn, la sărituri, la alergări, la dansuri, la desemnul geografic, la declamaţiune, la lucrul de mână, etc) şi încă din frumoasa serbare de fine de an (cu întreceri sportive, cu expoziţie, cu festival) pe care a ştiut-o bine organiza. Se vedea peste tot ochiul atent al directorului, un cunoscut organizator cultural, cum şi concursul larg şi dezinteresat al colaboratorilor lui.

In asemenea împrejurări şi fără să uităm două foloase pe care această instituţiune le-a putut aduce prin ridicarea elementelor dela ţară şi cultivarea maselor (înfiinţare de secţiuni subsecţiuni de-ale „Ligii Culturale“) e dela sine înţeles decât sprijin sufletesc sunt astfel de instituţiuni, conduse în mod atât de hotărît de astfel de oameni în comunele noastre suburbane sau deadreptul rurale. Ele contribue în mod simţitor la valorificarea avutului nostru naţional (singurul pe care nimeni nu ni-l poate precupeţi): comoara nesecabilă a sufletului românesc.

Paul I. Papadopol

Vin din poama socului

Cine are soc mult în grădină poate să facă o încercare în felul următor: Fructele coapte de soc se adună într'un vas în care turnăm apă peste ele, până la aceeaş linie cu fructele. (Câte fructe atâta apă). Amestecătura astfel căpătată o punem la fiert, clocotindu-o ca o jumătate de ceas. Fiertura o strecurăm prin sită şi mustul căpătat îl lăsăm să se răcească. In mustul răcit punem zahăr. Acest sirop îl mai clocotim bine, cam un sfert de ceas. Zeama răcită o turnăm într'un butoi, unde începe să fiarbă în curând, ca mustul de struguri. După încetarea fierberii, astupăm bine butoiul şi-l aşezăm la loc statornic.

După două luni avem un vin de soc tot aşa de limpede ca şi vinul de struguri, şi bun, să-ţi lingi buzele. Vinul de soc, limpezit, se trage în sticle şi se păstrează ca toate vinurile.

Publicaţiune

Ministerul de Război a aprobat, ca ofiţerii de rezervă şi retragere, proveniţi din activitate şi aflaţi pensionari, să-şi poată aproviziona lemnele prin unităţile armatei, pe a căror teritoriu se găsesc, în cantităţile următoare:

Ofiţerii necăsătoriţi în total 3000 kg.
Ofiţerii căsătoriţi fără copii 6000 kg.
Ofiţerii căsătoriţi cu copii 9000 kg.

Spre a cunoaşte care este cantitatea de lemne necesară acestor, sunt rugaţi a se prezenta cel mai târziu până la 10 Iulie a. c. la Comandamentul respectiv, cu o cerere în scris, timbrată legal, în care vor arăta cantitatea de lemne, de care au nevoe, în limita cantităţii arătate mai sus.

Ofiţerii din aceasta categorie, domiciliaţi în Cluj, îşi vor înainta cererea în persoană împreună cu carnetele de pensiune la Serviciul Intendenţei Corpului VI Armată Cluj, Str. Dorobanţilor No. 10 camera No. 57, în oricare zi de lucru, la orele 11-12½.

Cererile prezentate după data de mai sus, nu mai vor putea fi luate în considerare.

Şeful Serv. Intendenţei Corpului VI Armată, Intendant Colonel:
Iecuror *Scheley*

Ştirile Săptămânii

Toţi cititorii noştri au datoria să răspândească această foae cât mai mult. Numai aşa se va putea consolida presa românească cinstită şi vom putea, în adevăr, să ne bucurăm de roadele scrisului mai presus decât patimele politice. Faptele trebuie să se afirme şi pentru aceasta se cere ca tot mai mulţi sprijinitori să se aboneze la „Cultura Poporului“. O presă puternică e îndrumătoare spre progres a neamului nostru, şi cetăţenii conştienţi trebue să înţeleagă aceasta.

CAMERA de Comerţ din Bucureşti a acordat un fond de un milion lei pentru Fundaţia „Ferdinand I“ dela Vălenii de Munte.

DUMINECĂ 27 Iunie, la Piatra-Neamţ, s'a desvelit busturile celor dintâiu doi profesori: Ion Negrea şi Calistrat Hogas, cari acum 57 ani (1869) au pus bazele gimnaziului dela Piatra-Neamţ, precum şi a lui M. Stamatin, directorul decedat acum în urmă.

Tot în acea zi prima promoţie de bacalaureaţi ai liceului seria 1900, şi-a serbat 25 ani dela absolvire.

D-L ŞTEFAN Bezdechi, distinsul nostru colaborator şi prietin, a fost numit titular al catedrei de limba şi literatura greacă dela Universitatea noastră.

LA SĂLIŞTE (Ardeal) s'a cumpărat o casă, care se va folosi pentru adăpostirea bătrânilor neputincioşi şi săraci. Pentru cumpărarea acestei case d-l ministru al sănătăţii a dăruit suma de 500 mii Lei.

NICI NU-I vine omului să creadă, şi totuşi este aşa. In armata franceză, care s'a luptat în Maroc împotriva lui Abd-el-Krim, se află mai mulţi români, dintre cari unul a cerut ziarul „Universul“ dela Bucureşti şi l-a predat apoi şi soţilor săi de arme. Iată şi numele acestor români: Seb. Ghinescu de fel din Câmpulung sergent furier, sergent Rădulescu de fel din gara Omer, sergent Chisăliţă din Galaţi, caporalul Paul de fel din Craiova, caporalul Nohy sas de origină din Sf. Gheorghe, şi legionarul Baziliu de fel din Bucureşti. Toţi aceştia au fost propuşi pentru decoraţia „Crucea de război“ şi acuma, după sfârşitul războiului, vor fi împroprietăriţi, fie în Maroc, fie în Algeria.

NOI ROMÂNII suntem deocamdată săraci în toate. Banii noştri, fiind foarte ieftini, nu ajung pentru cumpărarea din străinătate a atâtor trebuinţe. Avem şi noi tot ce ne trebue, dar puţintel. Iată de pildă câte aeroplane au ţările străine. Rusia are 1455, Franţa 1242, Anglia 636, Italia 1146, iară Japonia 580. Cu un cuvânt toate celelalte ţări, şi mai ales Rusia, se înarmează până'n dinţi, aşa că nici noi nu mai putem sta cu mânile în sân, oricât de paşnici am fi dela fire.

LA POŞTA Centrală din Capitală s'au descoperit fraude în sumă de 500.000 lei comise de funcţionarul Anghel Păunescu. Acesta trimetea mandate pe adrese fictive, apoi tot el încasa valoarea indicată în ele.

BRODERIA
ALBISY
Clinică de păpuşi
Articole de toilette, mărunţişuri şi depozit de ciorapi.
Cluj, Calea Victoriei No. 10

D-NA COLONEL Maria Cristodulo Georgescu din Galaţi, dându-se drept vice-preşedintă a soc. „Mormintele Eroilor“, a încasat dela Banca de Scont de acolo, numeroase sume de bani din fondul depus spre fructificare de către societate.

Fapta descoperindu-se, preşedintele societăţii, d. general Marin Ionescu, a reclamat parchetul care a ordonat arestarea d-nei Georgescu.

S'a stabilit că d-na Georgescu a încasat dela Banca de Scont suma de 170.000 lei, şi că a făcut şi diferite colecte în oraş.

Arestarea hoaţei a făcut senzaţie mare în Galaţi.

IN COMUNA Cimişeni din Basarabia stâna oilor este aşezată într'o goliste din mijlocul satului. Intr'o noapte din săptămâna trecută o haită de lupi au năvălit în sat şi au atacat stâna. Sătenii, prinzând de veste, au sărit cu pari şi cu furci de fier să-şi apere oile. Lupta cu fiarăle prin întunerec a fost fioroasă. Oamenii strigau, câinii făceau tărăboi cumplit şi vuia satul ca de prăpăd. Până să poată fi alungaţi, lupii au sfăşiat 20 de oi şi 10 câni.

PERSOANELE cari au subscris până acum acţiuni la societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“ sunt rugate să înainteze banii la Banca „Albina“ din Cluj.

INTR'UN orăşel din Dalmaţia a fost zilele trecute o ploaie foarte ciudată. Ciudăţenia s'a arătat după încetarea ploii. Anume, atunci s'a văzut că tot pământul, casele etc. erau roşii, ca şi cum ar fi pline de sânge. Lucrul a fost tălmăcit aşa, că vântul a adus cu ploaia şi cenuşe dela vulcani (munţi din cari iese foc), care cenuşe e de coloare roşie.

A FOST arestat de către poliţia Timişoarei măcelarul Giesser Carol, care a fost prins tăind doi câini din carnea cărora a fabricat apoi mezeluri puse în consumaţie publică. D. comisar Atanasie Guţu, şeful serviciului detectivilor cercetează cazul de aproape şi a întreprins o razie la toţi măcelarii din Timişoara pentru a vedea dacă nu se mai găsesc şi alţi criminali de soiul celui arestat.

IN ŢINUTUL Cahvruel din Iudia, era un leopard (o fiară sălbatică sângeroasă şi cumplită), care vreme de cinci ani a pustiit 125 oameni şi un foarte mare număr de animale. In sfârşit acest leopard a fost împuşcat de căpitanul englez Corbet după două luni de urmărire.

IN ORAŞUL Lewcood din Anglia, femeia plugarului Amand Reinold a cumpărat un peşte, în stomacul căruia a găsit un inel de aur. Preţul pietrii scumpe ce împodobeşte acest inel se ridică la suma de 100 mii lei.

DOUA ACŢIUNI la „Cultura Poporului“ se plătesc în întregime; dela două acţiuni în sus, primul vărsământ este de 30 la sută din suma subscrisă.

Banii se vor înainta la Banca „Albina“ din Cluj. O acţiune costă 200 de lei plus 20 lei cheltueli de fondare.

CONDUCĂTORII BĂNCII POPULARE „CUZA VODĂ“ DIN COMUNA ZBEROAIA, JUD. LĂPUŞNA

EPITROP V. LUPU, PAROH-PREOT LUCA GORCEAC, PRIMAR GR. LUPU, CÂNTĂREŢ E. NAGACERSK, VASILI KEŞCO, VASILI LUNCAŞ, KIRICĂ URSU, NICHIFOR TESLER, IOAN SAJIN, NICOLAI SPÂNU, ION GLIGOR ŞI PETRU NICOLAU

VIAŢA DIN BUCOVINA

La 26 Martie a. c. corul liceului de stat No. 1. „Aron Pumnul“ din Cernăuţi a aranjat în sala „Teatrului Naţional“ un concert în folosul elevilor sărmani dela acest liceu. Programul acestei producţiuni şcolare a fost minunat.

Pentru acest concert d. prof. de muzică Sava Arbore a format într'un timp relativ foarte scurt (d-sa funcţionează la acest liceu abia dela 1 Septemvrie 1925) un cor de 300 elevi şi eleve, cor care fiind bine disciplinat încurând va deveni o fală a Cernăuţilor, ba a Bucovinei întregi.

Pregătirile pentru acest concert au fost încredinţate unui comitet de acţiune mai restrâns compus din directorul liceului d. Gh. Palamarescu ca preşedinte şi profesorii M. Ieşan, T. Huţan, E. Scalat, S. Prelipceanu, S. Arbore şi Vl. Nichitovici ca membri şi cari cu cel mai desinteresat devotament au muncit pentru buna reuşită a acestei producţiuni şcolare. Faţă de d. prof. Arbore, care a avut situaţia cea mai grea, atât colegii lui cât şi elevii corişti şi-au arătat cea mai profundă recunoştinţă pentru munca depusă, oferindu-i colegii o prea frumoasă baghetă de abanos şi argint, iar elevii o admirabilă cunună de lauri.

Venitul de pe urma acestui concert a fost de 41.645 lei dela care sumă trăgându-se cheltuelile în suma 21.386 lei 50 bani rămâne venit curat frumoasa sumă de 20.258 lei 50 bani, sumă ce a fost predată spre administrare comitetului şcolar al liceului cu menirea ca să servească de prim fond pentru crearea unei orchestre şi unei fanfare a liceului „Aron Pumnul“.

Meritul deosebit al d-lui prof. S. Arbore consistă evident în faptul că d-sa într'un timp atât de scurt a fost în stare să creeze un cor atât de bun, atât de puternic şi atât de bine disciplinat, care urma cu preciziune şi cea mai mică nuanţare voită de dirigent; dar şi mai mare merit are d. Arbore că a fost în stare să creeze acest cor fără ca învăţământul regulat să sufere câtuşi de puţin.

Trebue însă numai decât relevat şi marele interes care l'a desvoltat îndeosebi directorul liceului, care a ţinut de datoria sa să asiste aproape regulat la repetiţii cât şi a membrilor întregului corp didactic, care şi-a făcut chestie de onoare ca producţiunea publică a liceului să fie la înălţime.

Printr'o colaborare strânsă şi în cea mai deplină bună înţelegere se pot obţine rezultate admirabile şi dovada aceasta ne-a dat-o de astădată liceul „Aron Pumnul“ din Cernăuţi.

A. B.

S'au subscris până acum
148.440 lei
Acţiuni pentru „Cultura Poporului“

VIAŢA DIN ARDEAL

Din Arad

Revista „Salonul Literar“ de sub conducerea poetului Al. T. Stamatiad, şi-a încetat aparaţia. Ştirea ne-o aduce ultimul număr din această revistă, cu care îşi încheie un an de aparaţie absolut regulată. In toate cele 12 numere ale „Salonului Literar“ poetul Stamatiad a reuşit să înscrie numele a peste 30 de colaboratori, printre cari remarcăm pe cele a d-lor: Bogdan Duică, D. Nanu, T. Vianu, E. Lovinescu, I. Minulescu, Perpesicius, V. Demetrius, Emil Isac, A. Cotruş, M. Romanescu, M. Solacolu, M. Celarian, etc.

*

Intreg ansamblul Operei Române din Cluj, a descins în oraşul nostru şi dela prima reprezentaţie „Aida“, succesele devin din ce în ce mai mari, preschimbându-se în sărbătoriri nemai văzute. Printre solişti întâlnim numele cântăreţilor: Lya Pop, M. Nastasescu, Apostolescu, Ujeicu, G. Căldăraru, ş. a.

Al. Negură

Din Căpăt (Banat)

Duminică, în 2 Mai, s'a căsătorit orfanul de război Dimitrie Crâsnicu din Căpăt cu d-ra Sofia Aramă din Hodoş.

Dimineaţa au venit după mirii cari erau d-l Luţian Todorescu şi Ioan Costane având ca vizitiu pe d-l Ioan Măgăt şi ca stegar pe d-l Ioan Ţenche, ca paznicii miresii pe d-l Ioan Crâsnicu şi pe d-l Lazar Grasu. Venind ei cu mirii, au plecat cu 11 trăsuri în Hodoş.

Ajungând în Hodoş au scos mireasa şi au urmat 3 ore joc. După asta am plecat îndărăt la Căpăt. Aici a urmat iarăş joc în localul casei şi în timpul acesta se pune un lanţ în uşă şi jos o farfurie cu apă iar un om păzeşte să nu între nimeni până nu plăteşte la uşă.

Jocul miresei se face aşa: un paznic ia mireasa şi o joacă. Atunci alt ţăran pune bani, ia şi el mireasa şi o joacă; altul tot la fel urmează şi mai departe până când vine mirele, plăteşte şi el şi scoate mireasa din joc. Unul la banii şi îi dă miresei. După jocul miresei la ora 1 se pune cina, după cină urmează joc până când se duc nunii acasă.

A doua zi dimineaţa la ora 10, nuntaşii au venit iarăşi după nuni şi ajungând la casa mirelui au urmat jocul, apoi plecă nunii împreună cu mirele, mireasa şi cu mult popor la fântâna peste drum de biserică, cu un ciubăr, au scos apă şi toţi câţi sunt adunaţi se spală. Apoi merg acasă şi urmează joc până la strigatul cinstelor. După cinste se pune cina şi după cină se duc nunii acasă şi se sfârşeşte nunta.

Ioan Ţenche-Gârda

Din Rudăria

Am mai scris de multeori în „Cultura Poporului“ despre viaţa culturală din comuna noastră, mişcare care astăzi zâmbeşte ca razele soarelui la începutul primăverii, dând cele mai frumoase speranţe.

Este vorba de d-l Comandor C. Mănescu, care din R.-Sărat, vine să puie temelia unei adevărate societăţi culturale într'o comună din Valea Almăjului.

Imprejurarea a făcut ca în vacanţa Sf. Paşti d-l V. Nemiş înv. în susnumita comună să facă cunoştinţa d-lui Comandor şi să amintească despre munca ce am început, spre a pune temelia unei societăţi culturale aici. D-l C. Mănescu, a ajutat pe d-l învăţător la alcătuirea statutelor şi a făgăduit că va ajuta cum va putea mai bine la ajungerea frumosului nostru ideal.

Mare ne fu mirarea şi nespusă bucuria când cu data de 25 Mai a. c. primim o scrisoare dela d-sa în care ne înştiinţează că prin poştă ne trimite 34 volume pentru biblioteca societăţii. Citez câteva rânduri din scrisoarea d-lui în cari se oglindeşte dragostea ce hrăneşte pentru românii din ţinuturile alipite:

„Vă trimit 34 volume. Unele din aceste cărţi sunt de valoare şi convin a se păstra în bibliotecă.

Le dau cu drag şi nimeni de acolo să nu se mire de astă mică dărnicie a celor din regat, ci mai curând să crează în iubirea noastră frăţească; iubire pentru care am suferit împreună cu ei şi ne-am dus ţara până la marginea prăpăstiei“.

Intreaga comună cu peste 2400 locuitori, mulţumeşte d-lui Comandor din suflet, şi roagă pe bunul Dumnezeu să-i fie călăuză nedespărţită. Numele-i va fi rostit cu sfinţenie de acesti români din munţii şi pădurile dela graniţa sârbească, cari după un secol de chinuri sub stăpânirea trecută, găsesc un frate din vechiul regat care nutreşte cele mai frumoase interese pentru ei.

Gavrilă-Popânzăleşti

Cu orice prilej. acei cari vă doare înfrângerea presei româneşti, arătaţi la prietini, la toţi, că în Ardeal sunt:

***Două cotidiane româneşti înghiţite de* 29 cotidiane minoritare.**

Săteni, cărturari dela sate, cu banii voştri aţi zidit şcoli de milioane, ziditi şi un mare cotidian românesc la Cluj, de unde să se împrăştie duhul şe aspiraţiunile noastre curat naţionale.

Societatea pe acţiuni „Cultura Poporului“

Vedem că avem presă puternică şi nu-i a sufletului curat românesc; vedem că avem întreprinderi mari financiare şi economice şi sunt ale neprietenilor; vedem că industria şi comerţul sunt fagure de miere pentru toţi străinii, — şi totuşi majoritatea românilor se îndeletniceşte cu naţionalism sentimental în loc să treacă la muncă asiduă şi rodnică.

Trăim în vremea faptelor. La finanţă străină, să o punem a noastră; la capitaluri străine, ale noastre româneşti; la întreprinderi de tot soiul, asemenea; la presa de bulevard, presa de idei şi la cultură străină cultura noastră proprie întemeiată prin şcoli, instituţii ştiinţifice, şi altele.

„Cultura Poporului“ a păşit la înfiinţarea unei societăţi pe acţiuni cu acelaş nume, cu scopul înfăptuirii unui Cotidian românesc, şi'n afară de luptele politice de partid. Capitalul societăţii e de 2 milioane lei.

O acţiune costă 200 de lei. Acei cari pricep binefacerile unei asemeni instituţii sunt rugaţi să contribue cu obolul puţin ce-l au, — căci picătură cu picătură, se adună marea.

Avem nădejde în oamenii de bine şi de fapte, căci tot se mai găsesc în această ţară.

La fiecare acţiune se adaugă 20 lei cheltuieli de fondare. Banii se varsă la Banca „Albina“ Cluj. Numele acţionarilor se vor publica în fiecare număr.

Suma din urmă Lei 145.800

D-l Dem. Daşoveanu-Carpen, Dolj	*2 acţ. Lei*	*440*
D-l Ştefan Preda, Detroit Mig. America	*10 acţ. Lei*	*2200*
	Total Lei	***148.440***

VIAȚA DIN BASARABIA

Moldova de peste Prut, economică.

Problema culturii semințelor fiind la ordinea zilei în Basarabia, printre specialiștii basarabeni în chestiuni de agricultură se agită de multă vreme ideia înființării unei grupări organizate a selecționarilor din Basarabia.

„Buletinul agricol“, ce apare la Chișinău, ocupându-se de problema organizării „uniunei selecționarilor din Basarabia“, arată cum cele mai multe din țările europene după ce au isbutit să sporească recolta cantitativ, întrebuințând în acest scop cele mai perfecționate metode de știință agronomică, au purces apoi la îmbunătățirea calitativă a produselor recoltate. America și Rusia atribue cea mai mare atențiune chestiunii selecționărei semințelor și obțin rezultate uimitoare.

In privința aceasta însă provincia basarabeană a rămas mult în urmă ca și în privința înbunătățirii metodelor tehnice practice în gospodăria locală. Această stare de lucruri se datorește faptului că agricultorii basarabeni nu cunosc deloc sau destul condițiunile economice, naturale și tehnice necesare pentru o bună producțiune a semințelor. Prin urmare toate sforțările specialiștilor agricoli de aici s'au îndreptat aproape exclusiv în direcțiunea încurajării agricultorilor basarabeni, ca aceștia să se ocupe mai intens și cu mai multă tragere de inimă de producția materialului de sămânță, de care se simte atâta nevoie în Basarabia.

In rezumat „Buletinul“ insistă mai cu seamă asupra uniunei selecționarilor din Moravia (Cehoslovacia) care ar putea servi drept model. Uniunea va avea misiunea să grupeze în jurul ei pe acei gospodari cari se interesează de ridicarea agriculturii basarabene la un nivel superior, să adune mijlocele materiale necesare, să obție credite avantajoase pentru angajarea instructorilor specialiști, să organizeze stații pentru clasificarea semințelor și — ce e mai principal — să pue din primul moment la dispoziția membrilor un teren fixat într'o localitate potrivită scopului și inventarul viu și mort necesar pentru producțiunea semințelor.

In vederea recoltei abundente de fructe ce se anunță în Basarabia, Camera de Comerț din Chișinău a convocat zilele trecute o importanță conferință la Chișinău a exportatorilor de fructe din întreaga provincie. Conferința a discutat problema intensificărei exportului fructelor și precum și măsurile ce trebue luate în acest scop. Din discuție s'a constatat că cauza principală care contribue la stagnarea exportului este următoarea: Calitatea inferioară a fructelor basarabene exportate, provine din faptul că ele sunt prea de vreme culese, așa că devin improprii transporturilor și conservării îndelungate. In al doilea rând ele sunt insuficient selecționate, din care cauză varietățile superioare își pierd valoarea și sunt clasificate laolaltă cu fructele inferioare din alte țări. Față de această stare de lucruri, conferința exportatorilor a luat o serie de măsuri menite să aducă folos intensificărei exportului și anume:

Producătorii vor fi obligați să nu culeagă rodul înainte de a fi bine copt, se va înființa o comisiune locală compusă din specialiști pentru a face expertiza fructelor puse în vânzare. Misiunea acestei comisiuni va fi în primul rând de a veghea ca fructele exportate să fie de bună calitate. Deoarece consemnarea fructelor proaspete este dificilă, se va cere guvernului să pue la dispoziția exportatorilor de fructe vagoane cu precădere.

Se va cere micșorarea taxelor de export la nuci și altele.

Bursa de cereale și mărfuri din Chișinău, într'o ședință avută zilele acestea, a hotărât o serie de măsuri represive contra acelor misiți neoficiali cari își exercită profesiunea lor în mod clandestin în dauna producătorilor agricoli. S'a discutat și chestiunea înființării unei secții de vinuri și fructe pe lângă Bursa Chișinău, în scopul de a regulamenta acest comerț atât de important vieții economice din Basarabia.

Camera de comerț din Chișinău s intervenit pe lângă ministerul de Industrie și Comerț, cerând modificarea regulamentului intern al oboarelor din Basarabia în sensul dea introduce în competința acestor oboare și vânzarea de furaje. *C. U.*

Din jud. Cetatea-Albă

In majoritatea comunelor sau dat în curtea cimitirelor, de către primării, mese în cinstea eroilor morți pentru patrie.

La Șagani a întrecut așteptările. Remarcăm munca primarului.

In comuna Camcic a căzut piatră în greutate de un fund (400 gr.) pricinuind stricăciuni.

Populația sărăcită, de taxele luate de așa zisele birouri de expediție în Brazilia, este desperată. Se cer măsuri pentru salvarea lor și drastice măsuri pentru acele birouri cari iau derutat.

Soția învățătorului Ionescu din comuna Tuzla, satul Bezimenca I, a avortat opt copii gemeni.

Învățătorul Ivan Bobernaga din Șagani, a cerut elevilor bani pentru funii de sărituri, în schimb cu aceste funii leagă vacile.

Tot acest nenorocit refuză să dee cărți copiilor, decât în schimbul serviciilor, făcute de părinți.

In ziua de 16 Mai a. c., a avut loc la Nouă Suliți ședința cercului cultural „Alex. Donici“, care s'a terminat cu o frumoasă petrecere.

In ziua de 17 Mai doi țigani nomazi, au tăiat cu cuțitele copilul Emilian Martin din com. Spasca jud. Ismail, apoi au dispărut cu cei doi cai ce îi păzea copilul.

Const. Ghețu

Din Zbiroaia (Lăpușna)

Incă de mult timp, de comun acord cu organele didactice și administrative, societatea culturală „Junimea“ din Zbiroaia și părintele Luca Gorceac, au luat inițiativa ca în ziua de 9 Mai să serbeze sădirea pomilor cu satele Zbiroaia și cătuna Balaurești la pădurea Zbiroaia.

In dimineața acestei zile toți sătenii, școlarii din satul Zbiroaia, societatea culturală „Junimea“ s'au strâns în fața primăriei de unde în frunte cu d-șoarele învățătoare Iulia Priluțchi, Olga Nagacerschi, cu d-l înv. Aniței, cu drapelul societății și cu muzică au pornit spre locul de plantare, însoțiți fiind și de primarul Grigore Lupu și de notarul Petru Artenov.

In pădure, la locul de serbare sădirea arborilor, au fost întâmpinați de către șeful ocolului silvic „Prut“ d-l inginer N. Stanescu împreună cu brigadirul silvic C. Druer și câțiva pădurari din apropiere precum și preoții Luca Gorceac, Alexandru Serghier și o mulțime de oameni din satul Balaurești.

S'a oficiat sfințarea apei și locul de plantare, precum și tedeum despre ploi.

După oficirea serviciului religios părintele Luca Gorceac a vorbit despre însemnătatea sădirei pomilor. In urmă a luat cuvântul d-l inginer silvic Nicu Stanescu, care a vorbit despre importanța padurilor din punct de vedere general și importanța lor din punct de vedere special pentru Basarabia.

A vorbit despre desvoltarea conștiinței silvice de massele populare și a făcut un mic istoric al sărbărilor „Sădirei pomilor“ în țările străine și în țara noastră. După aceasta s'a procedat la plantare, întâi plantând câte un puiet de gledice fiecare școlar. S'a plantat 400 puieți de gledici. In timpul plantărei muzica a întonat cântece și în urmă după o mică gustare luată în pădure s'a întins o horă la care s'au prins cu toții.

A. S.

BIBLIOGRAFIE

A apărut în editura „Cartea Românească“:

„Povestea vorbei“ volumul I. de Anton Pan. Prețul 45 lei.

Biblioteca agricolă populară No. 33, „Despre sămânță și semănat“ de Ioan G. Botez, profesor de agricultură. Prețul 5 lei.

Biblioteca Agricolă populară No. 34, „Pepiniera de pomi roditori“ de D. I. Ștefănescu. Prețul Lei 5.

Biblioteca Agricolă populară No. 35, „Bolile viermilor de mătasă“ de N. Roșianu, inspector agricol. Prețul 5 lei.

Cetiți și răspândiți „CULTURA POPORULUI“

Presa despre noi

Iată ce scrie revista „Gândul Neamului“ din Chișinău, despre ziarul nostru:

Nu există în țara românească o publicație similară, care să meargă pe un drum mai bun, mai hotărâtor și mai cinstit ca foaia săptămânală din Cluj „Cultura Poporului“.

Inchegarea ei înseamnă un eveniment fericit pentru poporul, către care puțin s'au îndreptat așa cum se apropie paginele acestei minunate gazete. Știm cu toții că forța pământului nostru o întregesc sătenii, marea massă a țăranilor, dar câți se străduesc s'o lumineze și să-i apere cu dragoste dezinteresată drepturile, nădejdile? Le îmbibăm mințile și le otrăvim sufletele cu politica deșertăciunilor și a promisiunilor ațâțătoare, pentruca să le câștigăm ofrandele unor voturi inconștiente. In schimb nu le dăm nimic sau dacă le dăm „ceva“ apoi atunci acel „ceva“ nu e aproape niciodată lumină, știință, orientare culturală, sufletească.

Dar vremea prinde a lua înfățișări blagoslovite pentru lumea noastră de jos. „Cultura Poporului“ este una din aceste manifestări. A face educația cetățenească a poporului dela țară, a-i întări puterile și sprijini aspirațiile, a-i lumina taina lucrurilor și înălța sufletul prin iubire, iată opera măiastră ce vine s'o înfăptuiască „Cultura Poporului“. Și aceasta fără umbra tulburătoare de spirite a politicei de partid, fără scopuri meschine, fără sfori, cu capetele în mâinele interesaților. Cam ciudat pentru țara noastră unde totul se reduce la politicianism, dar o ciudățenie plină de înalt adevăr.

Admirăm această publicație în care pe lângă multe adevăruri găsim în cronici simple — tremurând sufletul îndurerat al săteanului — unde întâlnim jalea unui om cinstit și luptător român ca diaconul cuvios Zmochină, dela biserica din com. Suseni, județul Orhei Basarabia, care după ce-a luptat pentru înființarea unui cămin cultural și a înzestrat comuna cu-o bibliotecă folositoare, prin aceasta și-a ridicat mai târziu blestemul așa zișilor „intelectuali“ de acolo. „Și-au pus ochiul drăcesc pe mine“, zice părintele „ca să mă distrugă ca moral și sa mă-las de ceiace pentru ei este sare în ochi“. Pacostea pe capul părintelui știți de ce-a căzut? Pentrucă Sf. Sa ca un bun creștin „a împins, după multă trudă cârciuma unui evreu cu 100 m. departe de Sf. biserică“ și pentrucă nu cere altceva decât „dacă nu suntem răsplătiți moralmente cu nimic, cel puțin să fim în pace de a lucra și cultiva pe această cale, propășirea poporului moldovean dintre Prut și Nistru“. Ai dreptate părinte, că multă voință și răbdare îți trebuește ca să poți suporta toate acestea din partea celor neatinși de nimeni și care nu se sfiesc totuși de a suge și distruge tot ce este sfânt și cinstit în Basarabia.

Dacă ne gândim la publicația din Ardeal, apoi ne gândim și cu durere că Basarabia n'are și ea războjul unde să-și însemne ce-i apăsați și prigoniți taina gândurilor, unde suflete ca venerabilul părinte Zmochină să-și găsească apărare și încurajare.

PANTALONI TENNIS
COSTUME de PÂNZĂ
SACOURI de LUSTER
la
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
78-52-23

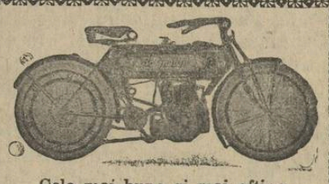
Cele mai bune și mai eftine
BICICLETE ȘI MAȘINI DE CUSUT
se pot procura în condițiele cele mai favorabile la firma 105-11-3
ASZTALOS
Cluj, str. Nicolae Iorga No. 2.

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai eftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat.
23—12—6

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE

„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—5

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

TELEFON 105. Nr. 28—12—2
RADIO
*
ALEXI ȘI VASS
ING. DIPL.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropadyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
CLUJ, Str. Londrei Nr. 21.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

Intreprinderea de Instalațiuni Electrice a orașului Cluj
Atașată Uzinelor Electrice
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTĂ:
Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou
Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, piese de schimb, etc. etc.
Planuri, proecte, oferte și devize. Efectuate de specialiști la cerere

„FONCIERA“
Societate Anonimă de Asigurări Generale Cluj.
Primește în condițiuni avantagioase și cu prime moderate asigurări contra: **incendiului, grindinei, furt prin spargere, daunelor de transport, precum și contra daunelor cauzate prin spargerea sticlei de oglindă;**
mai departe: **asigurări de viață după cele mai variate modalități, asigurări contra accidentelor corporale, deasemenea asigurăricontra accidentelor de călătorie, precum și asigurări contra daunelor de răspundere civilă.**
Reprezentanțe în toate orașele și comunele.
Centrala: Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 38 (Edificiul Băncii Agrare)

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, onduleză și vărpsește părul. Face și alte lucrări în păr. Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!

En gros! En detail!
Mare depozit cu mărfuri dela fabricele din Țară și străinătate
Au sosit noutăți de vară:
Velour, Postavuri, Frakk-Crepp, Flanele, Palmeston, Melton, Cheviot, Double, Pături de lână, Covoare, Furnituri de croitorie la
SUCCESORII SCHERER CAROL și FIUL
GROMAN & HERBERT
SUCURSALA CLUJ A FABRICEI DE POSTAV DIN SIBIU
Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 13

MAȘINI DE TREERAT
cu motor de benzină sau motorină, livrează în condițiuni de plată foarte avantagioase
Fabricele de mașini
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
La cerere trimitem gratuit oferte și prospecte.
30—4—1

Atențione agricultori!
Se apropie timpul treeratului!
Păstrați timpul, banii și displăcerile, procurându-vă o garnitură de treerat de prima calitate, cereți ofertă gratuită asupra
27-3-2
Batozelor de treerat MAV.
și Motoarelor de benzină DEUTZ
cari sunt *neîntrecute în durabilitate și capabilitate.* Aceste se găsesc cu *prețuri foarte reduse și pe lângă condițiuni foarte avantagioase* de plată în depozitele
Departamentul Mașinilor al Reuniunei agricole s. a.
SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: Sighișoara, Mediaș, Tg-Mureș.
Cont-curent: Institutul de Credit Fonciar, Sibiu.

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Prim-redactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | **Cluj, Duminecă, 8 August 1926** | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON No. 10/70 | ANUL VI. No. 166, Apare în fiecare Duminecă

Să dăm ușurare celor suferinzi!

— Chemarea A. S. R. Principesei Ileana a României, către toate sufletele miloase —

Mi-e sufletul plin de bucurie că la apelulmeu, mi-s'a răspuns din toată inima de cei cărora până acum m'am adresat și le mulțumesc cu recunoștință.

Nu m'am îndoit niciodată că românul are un suflet milos și că știe la vreme de nevoie să ajute pe aproapele lui.

Ajutați-mă însă și mai departe să-mi îndeplinesc dorința, căci deși am adunat în ziua de Vineri, 18 Iunie, suma de un milion lei, și Sâmbătă, 19 Iunie, cinci sute de mii lei, totuș îmi trebuie încă ajutorul vostru.

Ajutați-mă să dăm ușurare celor bolnavi din spitalul militar, prin construirea unui pavilion, unde să-și poată găsi vindecarea.

Ascultați glasul meu, prin care vorbesc miile de suferinzi.

Ei ne vor binecuvânta pe toți.

Ileana
Principesă a României

NOTA. — Sumele ce se vor dona, se vor trimite pe numele meu, la palatul Cotroceni.

SCRISORI DIN LONDRA

Locurile de seamă ale Londrei. Prin Westminster Abbey.

D-lui Prof. V. Pârvan în semn de admirație și afecție.

I.

Ca să înțelegi și simți ce este Westminster Abbey, trebue să cercetezi bătrânul lăcaș de închinăciune de numeroase ori.

Prima întipărire: o biserică de o neobișnuită mărime în ascuțitul stil gotic, aproape prea încărcată de monumente funerare ce-i căptușesc pereții, și lespezi de morminte presărate pe jos; un grandios osuariu ce te apasă la gândul veacurilor înmormântate acolo.

Dar dacă citești istoria acestui unic lăcaș al Domnului și revezi locul din timp în timp; dacă te lași pătruns de șoaptele din umbra colțurilor ce-au păstrat aerul vremurilor cronicărești, ce-și amintesc că pasul tău calcă deasupra cenușii vreunui ales, dacă îngădui închipuirei să-ți reconstruească timpurile riguroase ce-au înfiripat secol de secol această clădire de închinăciune pe malul pe care Tamisa îl inundează cu reci cețuri nordice, atunci înțelegi rostul simbolic al lui Westminster Abbey.

să nu amintim svonul legendelor ascultate cu atâta drag aicea, în țara tradițiilor — că această piatră a fost „perina" pe care a odihnit capul lui Iacob când a visat scara pe care îngerii suiau spre înaltul cerului...

„The Stone of Scone", adusă din Scoția la 1297 a fost pusă sub Scaunul Incoronării pentru ca „Regii Angliei să fie unși pe piatra pe care se încununau pe vremuri Domnii Scoției".

Nu departe de Scaun e mormântul lui Eduard I cu inscripția pe care și-a dorit-o: „Malleus Scotorum" (Ciocanul scoțienilor).

O! sunt multe morminte regale sub bolțile ascuțite și întunecoase ale lui Westminster Abbey.

Iată Elisabeta întinsă pe sarcofagul ei: un aer de liniște se amestecă cu șiretenie pe fața ei. Și cum privesc chipul ce zace aici de mai bine de trei sute de ani, în umbra funerară a locului, figura culcată țeapăn pare că se ridică și preface în femeea tânără, gătită cu roata de

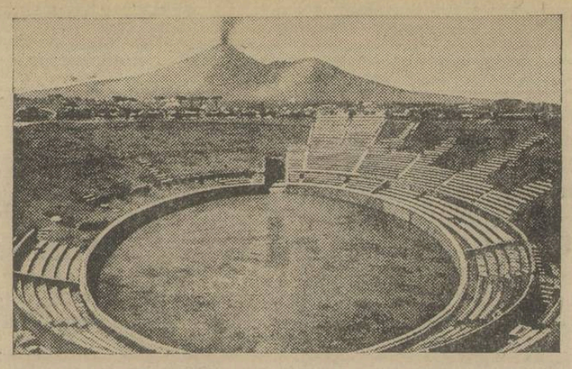

Vestitul teatru antic din Pompei. In fund se vede Vezuvul fumegând.

horbote a timpului în jurul gâtului, roata pe care o vedem pe pânzele maeștrilor Țărilor de jos.

Și mi-o închipuesc așa cum a înfățișat-o un artist în grupul expus la „Galeria Tate":

Elisabeta jucând „șah" cu vrășmașul ei spaniol, cu Filip II. Tabla de șah e dreptunghiulară și înfățișează oglinda de apă a mărilor. In locul obișnuitelor figuri — fugari, cai, turnuri ș. altele — cei doi regali jucători pun pe tablă corăbioare. Filip concentrat și sever, cu un aer de Iesuit subtil și fanatic, fața prelungă și fin intelectuală, barba ascuțită mefistofelică. El a pus pe tablă o nouă corăbioară și așteaptă ca regina să răspundă printr'o „mișcare". Ea ține două corăbioare în mână și ascunde altele alături de tablă.

Fiecare pândește jocul și gândul ascuns al celuilalt. Fiecare se străduește să ascundă partenerului numărul vaselor cu cari ei luptă în acest joc de șah, care, în secolul XVI a fost, așa de real și tragic, lupta navală a Angliei Elisabetane împotriva marei „Armada Invencible" lui Filip al Doilea. Și în același timp lupta protestantismului cu Spania inquisițional Catolică.

Femeia ce odihnește de mai bine de 300 ani în Westminister Abbey, ea a câștigat jocul:

„La Armada Invencible" a fost învinsă și odată cu acea înfrângere stăpânirea mărilor trece tot mai mult în puterea Angliei.

I. Olimpiu Stefanovici-Svensk

Tradiția glăsuește de un templu al lui Apollo prin meleagul acesta foarte mlăștinos pe vremea Romanilor, prin locul unde azi orga uriașă întovărășită de sute de voci engleze umple bolțile răsunătoare de imnuri protestante.

Alte svonuri de mai bine de o mie de ani vorbesc de o biserică ridicată între anii 605 și 610 dela Cristos.

Cine ar putea spune cât adevăr și cât neadevăr stă în spusa de mult rostită și stinsă a veacurilor.

Dar ceeace se știe e, că în 1050, Eduard „Confesorul" a pornit ridicarea unei mărețe biserici „în formă de cruce" și că această clădire a fost adăogită și împodobită de urmașii întemeietorului.

Știm că începând cu Wilhelm Cuceritorul (Insulei), — cel prin fapta răsboinică a căruia atâta sânge francez avea să intre în trupul nației și graiului englez — începând cu el toți regii Angliei — cu excepția lui Eduard V. — s'au încoronat aicea.

Printre multele sarcofoge în care zace pulberea celor înfățișați culcați deasupra lor — în straie regale, ca perina de metal sau piatră sub cap — ochiul întâlnește Scaunul Incoronării:

Un scaun simplu cu răzimătoarea sfârșind triunghiu. Alături spada și scutul de lemn al lui Eduard III.

Piatra de desubtul lui e „Piatra Destinului"; pe ea se încununau regii celtici ai Scoției în timpuri vechi.

Tradiția spune — și s'ar putea

† Simion T. Kirileanu

După pierderea dureroasă a valorosului folklorist român, institutorul Șt. St. Tuțescu, întâmplată la 6 Martie 1926, ne sosește o altă știre tot atât de jalnică, că Simion T. Kirileanu, unul din harnicii culegători a comorilor sufletești ale poporului, ne-a lăsat, mai adăogând la ranele durerilor noastre nevindecate dela perderea lui Tuțescu, strămutându-se în înălțimile azurului, la ceilalți prieteni dragi: Tudor Pamfile, Mihaiu Lupescu, C. Rădulescu-Codin și Șt. St. Tuțescu ...

Născut în Holda, com. Broșteni jud. Suceava, fu elevul regr. M. Lupescu, în apropierea căruia i s'a deșteptat dragostea de culegerile și scrierile poporale.

A dat la iveală culegeri folkloristice în revistele: Gazeta Săteanului, Șezătoarea, Albina, Ion Creangă, Floarea Darurilor, Răvașul Poporului și Vestitorul.

A tipărit: Ștefan cel Mare și Sfânt (cântece și istorisiri populare) Focșani 1904; Povești morale, Fălticeni 1919. Cântece voinicești și ostășești (în tovărășie cu alții) și Frământături de limbă (Păcălituri) tot în tovărășie; Cuza Vodă (poezii și istorisiri populare) în tovărășie.

A alcătuit antologii și cristomații pentru tineretul nostru.

Are în manuscrise:

Povești cu pilde și povețe; Poezii populare într'ales; Povești basarabene, ce s'au tipărit; Adâncurile poporului (cuget!... scoase din întreaga poezie populară); Proverbe agricole ș. a. A scris pentru popor: Calendarul sătenilor peste 14 ani. A dat la iveală: Regele Carol I (cântece și istorisiri din popor); Pilde și Povețe (schițe din popor); Cântece populare potrivnice beției; Badea Cârțan (povestiri) ș. a. Ca ostaș a luat parte la campaniile 1913 și 1916—1918; a fost rănit la cotul mânei drepte. Ajunse la rangul de căpitan.*)

Se strâng rând pe rând iubitorii literaturii poporane. Și noi, mai rămânem în urma lor, cu un duios suspin pe buze, cu ochii ațintiți la cer spre golul în care s'au ridicat gingașele suflete ale lor ... Și ne gândim ... că și noi vom merge.

„N'o să treacă multă vreme" ... dar mai avem de purtat, câte clipe ne-o fi dat, povara acestei glii.

Dunga de lumină și calea ce-au brăzdat-o scumpii noștri răpausați însă, avem s'o urmăm, dacă nu cu atâta râvnă și ideal ca dânșii, barem cu acele forțe ce ne permit sufletele noastre.

Lacrima ce-o vărsăm fiecare, la care ne-a fost drag Simion Teodorescu- Kirileanu, dorim a-i fi o ușurare dincolo de pragul vieții, iar trupului rămas noi îi scriem:

Sit tibi terra levis.

Simeon Rusu-Câmp.

* Biografia din „Folkloriștii noștrii" de Șt. St. Tuțescu 1923.

† Episcopul Teofil Mihailescu

Pe pagina celor dispăruți dintre noi, iată că trecem astăzi numele unui vrednic ierarh al bisericei noastre, acel al arhiereului Teofil Mihăilescu Râmniceanu, fost episcop-canonic de Argeș.

Dispărutul ierarh a fost fiu de preot din Dorohoi și după studiile teologice a intrat în monahism, urcând cu vrednicie treptele ierarhice. In anul 1912 a fost ales arhiereu-vicar al Metropoliei din București sub Mitrop. Roman Arămescu, pe care l-a ajutat foarte mult în conducerea arhiepiscopiei Ungro - Vlahiei. In 1918 a fost ales episcop de Argeș de către Marele Colegiu electoral întrunit la Iași. După plecarea nemților din teritoriul ocupat, guvernul liberal anulând toate lucrările Parlamentului marghilomanist (conservator), cei doi episcopi aleși — Antim Petrescu la Râmnicul-Vâlcii și Teofil la Argeș—au fost desărcinați din episcopatele lor. A fost o măsură absurdă, întrucât alegerea acestor episcopi nu fusese făcută numai de Parlamentul guvernului conservator ci și de sf. Sinod și Consistoriul superior bisericesc. Ori lucrările acestor corporații bisericești nu puteau fi anulate de o dispoziție laică unui guvern, oricare ar fi fost el. Totuș, lucrurile s'au petrecut astfel, și atunci episcopul Teofil rămâne numai ca membru al sf. Sinod purtând titlul de Râmniceanul, adică ca vicar al episcopiei Buzăului; iar episcopul Anthim moare în 1919, răpus de o boală dureroasă (cancer stomahal) la care se adăugase și abdicarea sa forțată dela scaunul episcopal al Vâlcii. Murind în 1921 episcopul Buzăului, Dionisie Climescu, văduvita eparhie este condusă de vicarul său, arh. Teofil, timp de șase luni.

Felul cum a condus treburile eparhiei și cum s'a comportat în sericești. A candidat și la alegerea pentru Huși, dar n'a izbutit.

Intre timp a mai îndeplinit funcția de vicar al Mitrop. Ungro-Vlahiei, în timp ce titularul — arh. Platon Ciosu — gira eparhiei Dunării de jos, și a candidat și la alegerile la această episcopie dar n'a reușit.

In urmă s'a liniștit și trăia retras în București în casele din curtea lui Antim, ocupându-se cu studiul și conducând Institutul Biblic al sf. Sinod.

Pe tărâmul literar teologic, episcopul Teofil s'a distins foarte mult. A scris lucrări cu caracter polemic, răsturnând în chip măestrit aberațiile ateismului, raționalismului, liber-cugetătorilor preconizați de grupul vestit din Iași (Tiron, Bujor etc.). In organul sf. Sinod, rev. Bis. ort. rom. cele mai frumoase pagini erau ale P. Sf. Teofil, fiind gustate cu plăcere de cetitori.

Ca om era o fire blândă, împăciuitoare, cu mult tact și prudență, harnic, conștiincios, smerit, așa cum îi șade mai bine unui călugăr și mai ales unui Vlădică. Cu toate aceste nobile și prețioase calități n'a avut parte de o viață tihnită ci a fost zbuciumat încât în ultimul timp era îmbătrânit și slăbit foarte tare. Vedeam cum puterile îl slăbesc pe zi ce trecea și mai dăunăzi a fost internat la spitalul Colentina în urma unui acces de arterioscleroză.

Ca să se mai vindece n'a fost cu putință, și-a închis ochii. A fost dus la mânăstirea Cernica unde a fost îngropat în cimitirul în care odihnesc și alți vlădici de samă ca și el.

Plângem moartea, înainte de vreme a acestui ierarh în care ne pusesem multe speranțe într'o vreme când socoteam că răsărise soarele și pentru el și anume când fusese ales episcop la Argeș.

Dela băile Covasna la cheresteaua Comando

In primăvara blăjină, apare baia Covasna așezată într'un buchet de arbori înfloriți, tăiată de râul ce se leagănă pe prundișul întins, între șiraguri de sălcii împletite.

Căsuțele curățele cu boschetele de liliac, în preajma zaplazului, fac cheu pe latura rîului, ce murmură ici și colo cu micile sale cascade.

Tot pământul este îmbibat de mineralii, de ape gazoase și acid carbonic, ce emană necaptat prin pivniți și curți. Câte-un stabiliment primitiv îngăduie celor suferinzi, băi uscate de acid carbonic.

In bazinele reci feruginoase să vede clocoteala acestui accid. Mai multe fântâni de o gustoasă și plăcută apă minerală, ne îndeamnă la răcoreală, fiind totodată folositoare sănătății.

Pe o suprafață întinsă despărțită de populația maghiară se anină culcat în brădet, satul Voinești, unde românii s'au strâns în trecut, sub scutul bisericei lor, iar astăzi presărat de vile frumoase, care adăpostește distinșii oaspeți de vară, înflorește în vremuri de oblăduire românească.

Apropierea munților, cu pădurile la Feciorești, au dat prilej exploatării și industriei lemnului. Cheresteaua grandioasă „Comando", așezată pe culmea muntelui la 1020 m. deasupra mării, este interesantă de văzut.

Excursiunea dela Covasna se face cu trenul pe o cale îngustă, ce pleacă din gara Covasna.

După o jumătate oră, ne găsim în fața unei stavili; muntele cu panta repede stă în calea noastră și pe care îl urcăm cu funicularul, ce funcționează neîncetat înălțând și coborând platformele, care debarcă enormele exploatări de păduri pentru transport.

Ajungem sus pe o pajiște cu o gară mică, dela care pornim iarăși cu trenul pe cale îngustă, de-alungul muntelui, pe coastă cotită și ondulată, de unde se deschid orizonturi încântătoare, cu priveliști depărtate.

De laturea muntelui, trecem prin păduri de brad, ca și prin luminișuri de povârnișe presărate cu arbori trunchiați ce ne dă impresia de cimitirele pădurei.

Trenul șerpuește mereu și ajungem cu încetul pe un șes întins, pe care pășunesc turme de oi, păzite de ciobanii lor.

Un rîuleț limpede trece pe aceasta pajiște înălțată și se grăbește mereu cu undele sale, pe cari se bat păstrăvii, să coboare de vale pe dosul muntelui spre vechiul Regat.

Suntem aproape de frontierele vechi, de-o parte abia de 17 km. sunt Nehoiașii, de altă parte se trece spre Patua, colo Penteleul, vechiul străjuitor se scaldă în soarele României mari.

Intrăm în marea colonie ce încunjură cheresteaua. Grupuri de vile construite în lemn, împrejmuite de grădinuțe, adăpostesc peste 2000 de locuitori.

D-nii directori, între care unul are funcțiunea de primar al acestei colonii bine organizate, și cari veghează de zeci de ani asupra acestei industrii, ne primesc cu o deosebită afabilitate, oferindu-ne o fragedă gustare în cantina locală.

Vedem casele direcțiunii generale, casa medicului, casele funcționarilor și ale lucrătorilor, precum și Casinoul din Comando, ce este în construcție și aproape terminat.

In chintesența serului de minte cu decorul muntelui ce face cerc în bătaia soarelui, luăm drumul spre cherestea.

Intrăm în largul spațiu, unde mugesc și ne asurzesc, cele patruspreze ferestraie de toate mărimile, care fără nici un răgaz, ziua și noaptea, taie și mărunțesc cu motoare electrice butucii arborilor în scânduri de tot felul și de tot soiul, până și pentru chibrite. Exportul se face în toate părțile lumii; ni-se arată comande pentru Anglia, Algeria, Egipet și altele.

O altă parte a fabricei este menită a transforma tărița lemnului în brichete compacte, ce se folosesc pentru încălzitul locomotivelor.

Admirând munca titanică ce o săvârșește omul în luptă cu pădurea, care adeseori știe să se răzbune, prăvălind copacul vânjos asupra îndrăznețului vrăjmaș, ne întoarcem pe aleea pacinică, cu cele mai plăcute impresii, luând drumul înapoi, ce ne coboară de vale.

Maria Baiulescu

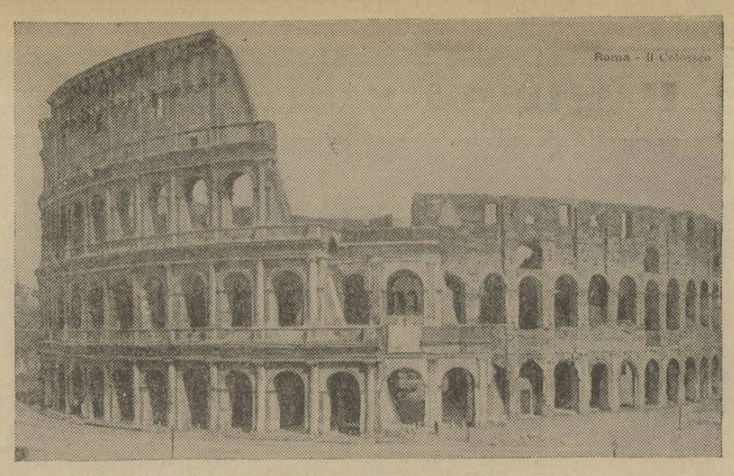

Coloseul dela Roma (Italia)

toate împrejurările, a făcut ca să uimească pe toată lumea, care zicea, în capul eparhiei Buzăului a venit un „sfânt".

Făgăduințele de a fi ales episcop titular au fost numeroase, dar dela a făgădui și până a îndeplini, trece de mai multe ori timp în care se fac fel de fel de încurcături și combinații meschine de natură politică. Rezultatul a fost, că nu a fost ales. Pentruce, nu mai discutăm. Demisionând în 1924 episcopul Nicodem al Hușilor, a fost trimis ca locțiitor tot arh. Teofil, care și aici, vreme de 3 luni, n'a manifestat ca un om bun și cu pricepere în treburile bi-

Par'că-l văd: zvelt, răzimat cu mâinele pe toiagul său, cum discuta voios, pe strada Ștefan cel mare din Iași cu un domn, în urma alegerii sale.

M'am dus și i-am sărutat mâna și l'am hiritisit, fără să știe cine sunt nici până în ziua de azi, când îi scriu aceste rânduri în amintirea sa.

Dumnezeu să-l primească în ceata elevilor săi și să-i facă parte de un locaș de odihnă mai bun decât acel pe care l'a avut aici pe pământ.

Fie-i amintirea în veci neuitată printre noi!

Preotul Corneliu M. Grumăzescu

CÂNTEC

Floare albă, tristă floare,
Abătută stai în soare,
Jocul razelor te doare;
Sub căldura lui de foc
Îți plângi vitregu-ți noroc.
Prea târziu am prins de veste
Că tu suferi, prea târziu,...
Că te doare amintirea
Doinelor de Olt și Jiu.
Te-am ales
Și te-am culeș
Din muscele oltenești:
Te-am purtat de-autunci prin lume,
Năzuind să-ți dau alt nume,
Nume scump și nume rar;
Dar tu floare greu tânjești,
Rareori de mai zâmbești,...
Trist zâmbești.
Te-ai închis în tine. floare,
Te-ai închis în tine,
Când în slăvi i-atâta soare,
Feerie prin ponoare,
Toate de viață pline!
Dă-mi o lacrimă și mie
Să-ți mai ușurezi din plâns;
Unduire argintie
In potirul tău s'a strâns:
Și te-apasă... și ți-i greu,
Spre pământ tu cați mereu!
Dă-mi din plânsul tău și mie,
Cine știe,...
Intr'o noapte de Brumar,
Noapte-adâncă și pustie,
Ingâna-voi trist și rar
Cântec nou, neauzit,
Din norocul tău urzit:
Alții cu mai mult noroc
L-or purta din loc în loc...
Și din cântecul tău trist
Alte cânturi s'or urzi,
Când tu floare n'ai mai fi,
Floare albă, tristă floare.

I. Bobei

PREOCUPĂRI ȘCOLARE

Eram pregătiți pentru a primi noua lege a învățământului primar-normal? — Școalele cu populație eteroglotă se pot ține de programul școlar?

Imediat după război, într'un avânt caracteristic unor vremi ce se numesc „noui“, s'a început o întreagă campanie de refacere școlară. Clădiri noui de școală, înzestrarea acestora în limitele posibilității cu material didactic, refacerea celor distruse de urgia războiului, etc.

Sate cu 50—60 familii și-au ridicat școale de ți-e mai mare dragul. Și contribuția a fost după spinarea țăranului. Dar nu e deajuns numai școală, mai trebue învățător.

Chestiunea recrutării învățătorilor după război a fost chestiunea grea și a trebuit mult tact, pentru ca școala să-și merite cel puțin numele. Chestiunea suplinitorilor și a suplinitoarelor, este în memoria noastră încă. Dar această campanie de refacere școlară, se conducea după vechea lege școlară, ținându-se în seamă numai cerințele ei. De exemplu: O școală nouă ridicată, era făcută numai cu 4 săli, pentru că se știa că 4 clase vor să învețe copiii.

Ori, ce se întâmplă? Abia liniștiți după campania aceasta de refacere, vine legea nouă a școalelor cu imediata ei aplicare.

Deci în plus, curs complimentar: cl. V-a, VI-a și a VII-a.

Bine, nimic de zis! Foarte bine. Se va învăța carte mai multă! Asta înseamnă progres. Dar de unde săli de clase? Cele mai multe școli au două saloane de clasă. Cum va proceda acel învățător ca să împace și varza și capra? Cursul elementar (cele 4 prime clase) nu poate fi neglijat, el fiind baza; dar trebue respectată și legea care spune că pe ziua de 1 Noembrie 1925 iau ființă și clasele complimentare.

Ce te faci tu, învățător, ca să eși bine? Vei face cursul pe jumătăți de zi, dar și aci cazi în capcană cu noua programă analitică, care dă de fiecare clasă 24 ore săptămânal și tot atâta materie, care dacă nu va fi făcută, îți vei primi pedeapsa reglementară.

Dar tu diriginte, cum vei împărți clasele între învățătorii școalei?! Admite că la o școală cu 4 posturi (tip urban) deci cu 4 învățători, s'au înființat și clasele complimentare! Patru învățători și șapte clase! Vor lua fiecare câte două clase și vor face pe jumătăți de oră. Altceva n'ai de făcut.

Dar mai poți tu respecta programa analitică a unei clase, făcând lecții de 30 minute în loc de o oră? Și vei continua așa, fiindcă și revizorul a aprobat. (Altfel n'ai cum face). Natural, dacă ești conștiincios vei face o lecție bună și o vei repeta dacă n'au înțeles-o elevii, neținând în seamă nici cele 30 minute, nici ora întreagă.

Dar vine inspecția! Și dacă este o inspecție specială! Inspectorul care citește pe lege, va vedea că tu ești în urmă cu materia, deci, va zice el, a neglijat școala învățătorul! Notă rea pe statul personal urmează. De aceea zic eu, nu prea eram pregătiți să adoptăm legea nouă școlară. Trebuia mai întâi terenul pregătit și apoi să vie legea. Când face o lecție la o clasă, întâi face pregătirea, aduni materialul aperceptiv pentru înțelegerea noului subiect; nu intri direct în tratare.

Sunt chestiuni acestea, cari sunt bine să fie cunoscute dela început spre binele tuturor.

In Dobrogea, Basarabia și Ardeal, sunt comune numeroase cu o populație școlară eteroglotă. Oricine cunoaște meseria de dascăl, își dă seama că munca acestui dascăl ce predă la o asemenea școală, se dublează.

Dar mai este o chestiune: Se poate el ține de litera programei analitice, care-i cere acest lucru? Puțini vor fi acei dascăli cari să spuie că da.

Acelora le răspund eu că numai școală nu fac! A fi conștiincios în meseria ta, fiind dascăl la o asemenea școală însemnează a nu te ține în curent cu elevii români, cari cunosc limba și altfel, de exemplu cu elevii bulgari. Deci scuza acestor învățători la o eventuală inspecție este asigurată.

P. Dimitriu-Lipnița, înv.

Școala primară la sate

Ce este și ce-a fost școala primară în orice timp și în orice țară, este o întrebare de mare importanță pentru orice popor, care tinde către o cultură cât mai vastă și o civilizație cât mai bună. Intrebarea aceasta a preocupat cândva și astăzi chiar, ba încă foarte mult, pe toți oamenii intelectuali ai lumei. Chestia școalei primare este foarte mult cercetată, conducătorii ei sunt foarte mult munciți de gânduri înalte pentru a atinge puncte cât mai înaintate, în ceeace o privește. Se poate ca toate aceste lucruri să mire într'un grad înalt pe cei mai mulți dintre cetățeni, pe acei cari încă n'au ajuns să înțeleagă rostul școalei primare. Adesea s'au întrebat și se întreb oamenii dela sate despre a căror școală voesc să spun ceva în aceste rânduri, adeseaori zic se întreb, cam în felul acesta: „Care-o fi oare rostul „școalei“ ăștia? Eu nu'nțeleg; dacă copilul meu nu merge mai departe prin străinătăți, la ce să mai învețe nimicurile astea de aci? Ori ca să piardă șapte ani de pomana tati! Las' ce-am fost eu, o să fie și fi'meu.“ Se vede dar din aceasta până unde merge neîncrederea omului dela sate, pentru școală. E drept că de după războiu, lucrurile s'au mai schimbat, dar asta n'are mult aface, după cum voi arăta mai jos. — Deocamdată!

Școala primară, revenind la întrebarea de mai sus, este aceea care în limitele celor cinci ani, până alaltăieri, astăzi în largul celor șapte ani, prevăzuți de ministerul instrucțiunii, purifică copiii de orice instincte rele, posedate fiind prin ereditate dela tată, mamă sau bunic, fie căpătate dela tovarășii de joc.

Rousseau a zis că noul născut vine pe lume curat, fără nici-o apucătură moștenită; iar dacă ajunge un om rău, apoi asta se datorește educației primite dela mamă, dela școală și dela semenii dimprejur! După el, cea mai bună educație, era cea făcută în mijlocul naturei. „Duce-ți copii în pădure și faceți-le educația“, zicea el. Chiar dela început s'a văzut că așa ceva nu se putea. Copilul capătă cunoștințele în cea mai mare parte prin imitație, căci el văzând pe mama, tata sau copiii vecinului făcând un lucru îl face și el, cercetând totodată. Să ni-l închipuim singur, ca'n poveste pe Făt-frumos, în pădure; ar ieși un bun ins ca fizic și desvoltare trupească; dar un slab intelectual și deci un slab civilizat în schimb un mare sălbatic. Copilul cere tovarăși; vrea asociație, viața de mai târziu în mic. In școală și'n sânul familiei are îndeplinită această cerere; oricum el prin contact capătă deprinderi, cultura și civilizația lui, educația lui, depinde deci acei cu care vine în contact mai ales când e mic, când își capătă primele noțiuni de viață.

Familia e în primul rând; e aceea care-i dă primele noțiuni, fie la țară, fie la oraș, într'un chip oarecum neregulat, una peste alta.

Școala, în al doilea rând; întregește pe prima, aranjează cele căpătate, eliminând instinctele rele, oprind și asimilându-le pe cele bune. Școala primară este factorul principal pot zice, de educație, cultură și bună ordine între fiii unui popor. Și lucrul acesta se vede și s'a văzut.

Noi, până mai bine de curând, n'am avut o școală primară ca lumea; și slavă Domnului, ne-o mărturisește și Creangă și Ghica și toți oamenii noștri de seamă, cari au apucat acele timpuri. Ori prin acele timpuri de tristă memorie pentru educația poporului nostru, țara noastră era foarte, mult în urmă, vorba lui Caragiale. „Dacă țara noastră nu merge, apoi stă pe loc.“ Cartea s'a învățat la noi cu mare greutate; iar dacă am avut oameni de știință, mari, apoi o datorăm părinților lor, cari cu mari sacrificii i-au făcut s-o poseadă.

Pe timpul lui Ștefan-cel-Mare, Vlad Țepeș, Mihai-Viteazul, până mai de curând, cartea nu se învăța decât în umbra chiliilor și numai de aceia cari erau destinați preoției, sau fii de boeri mari. Veni epoca fanarioților, când pe la curțile marilor boeri dădeai de câte-un „Dascalos grecos“ cari îi învăța un pic de carte făcându-le o educație „a la varga grosa“. Când a trecut valul lor, a venit curentul francez până când s'a întărit și la noi școala primară propriu zisă, care obligă pe toți fiii de cetățeni dela 7—12 ani să învețe carte. Frumos! Dar unde? Localurile erau foarte proaste; dascăli rău preparați; iar predarea suna tot „a la varga grosa“. Totuși mergea. Copiii veneau acum la școli. Clasele se populau; învățătorii veneau din ce în ce mai bine preparați. In 1916 școala se prezenta binișor. Cu războiul totul a fost răsturnat. Cursurile nu se mai țineau regulat; copiii erau ținuți acasă la treburi, învățătorii pe front; școala încercă din nou o cădere. In sfârșit după răsboi fără să vrea școala făcu și face salturi din ce în ce mai mari. Caută să atingă aceleaș puncte ca și școala din apus. Rezultatele se văd a fi bune la oraș; la sate însă nu merge tot așa.

Vedeam scris într'o bucată de d. Cezar Petrescu, anume „Lumina din fereastră“, scris cum se prezintă școala primară la sate: „In sat sunt două școli. Câte trei dascăli la fiecare; doi din ei fără titlu! Unul și-a făcut fabrică de frânghie. Altul, vechil. Curs nu se ține decât în patru clase, celelalte n'au bănci. Intr'una am găsit cinci rânduri de câte trei locuri; cu totul cincisprezece elevi așezați la pupitre. Ceilalți, treizeci, stau în picioare.

— Scriu cu rândul, lămurise dirigintele.

Frumoasă școală! să stai cu rândul să scrii cu rândul. La ce te poți aștepta? Să înveți carte cu rândul, asta ar fi rezultatul. Și mai jos, când întreabă pe un copil întâlnit pe șosea, roșu de frig:

— Și de ce nu te-ai dus la școală? N'aveți clasă?

— Păi să vedeți... avem râie, domnule agint!“

Iacă dar școala, așa cum a văzut-o d. Cezar Petrescu, fără bănci, condusă de suplinitori, cu copii plini de râie. Frumos progres. Onoratul minister crede că odată dată legea de obligativitate a învățământului am progresat; educația se face în cele mai bune condițiuni! Departe de a se realiza asemenea visuri cu asemenea realități. E drept că dacă nu în toate satele se prezintă în acest fel școala primară, apoi în schimb se prezintă și mai rău. In loc de lipsa băncilor se vede lipsa localului de școală; în loc de râie, copiii bolnavi de scarlatină, de pneumonie, de răcială, etc. In ceeace privește suplinitorii, e o boală care foarte greu se poate alunga. La diplome de învățători, e cea mai mare strictețe; strigătul unanim al comisiei este: „Puțini dar buni“ rezultatul este mulți și răi; căci de doboară pe acela care are cel puțin avantajul predării, vine în schimb strajnicul suplinitor, înarmat cu o solidă... nuea și cu frumosul dar de a cere ouă dela copii.

Asta nu se mai poate numi o educație în forma cerută de marii pedagogi, cari zi și noapte caută reguli de conducere cât mai bună, de o predare cât mai inteligentă. Greu lucru de a căpăta noi așa ceva. Intr'o țară ca a noastră, tânără, cu puteri născânde pentru o viață frumoasă și bună, trebuesc drumuri bune, pe cari să se avânte, îndrumători, capabili cari să le îndrumeze!...

Ne trebuesc învățători, ne trebuesc localuri, în nici un caz asupriri asupra tineretului. Decât să-i aducem la o școală ca cea de mai sus, spre a-i înapoia părinților neoameni, mai bine să-i lăsăm acolo lângă vatra caldă, la povestea bunicului. Școala e școală! O educație nu se cârpește ca o haină veche cu un petec verde, altul roșu și așa mai departe. Ttrebuesc oameni. La școlile normale cu foarte mare greutate se intră și asta prin mituială. Apoi traiul s'a scumpit așa de mult încât un bursier mai repede se poate numi solvent.

Inlesnirea traiului și aici este în mare parte un bine pentru progresul școalei primare, cum și buna îngrijire a tinerilor elevi. Invățătorii eșiți de un an sau doi, ca apoi să moară, sunt foarte numeroși; iar mulțimea de suplinitori, de rele elemente ale învățământului, e foarte mare.

Atâta timp, cât nu se vor lua măsuri contra dificultăților de mai sus, înlături cu orice speranțe ale înălțării școalei primare la sate.

Gh. Văduva, înv.

LUXUL LA SATE

Am zis: „Luxul la sate“ fiindcă la oraș era mai de mult. Și nu este vorba de a scrie un articol într'o foaie, ci este vorba de un rău izvorît după război. In timpul războiului era o boală: Tifosul Exantematic, după război s'a ivit alta: luxul. Prima distrugea viețile, a doua distruge pungile. Luxul la sate, azi constituie încă un rău și care par'că ar veni în locul altor rele: pe măsură ce analfabetismul ar dispare, datorită luptei ce se dă azi contra lui, pe aceiași măsură, luxul se întinde tocmai în locul lui.

Insuși M. S. Regele Ferdinand, într'un recent discurs, ținut anul acesta muncitorilor, a semnalat acest pericol și ca un tată ce are grijă de fiii lui, ne-a sfătuit să ne lăsăm de lux.

Pericolul este tocmai aici: luxul la sate, aduce și va mai aduce încă un import țării, mai mare din ce în ce și un import tocmai cu lucruri nefolositoare nouă și pe care noi sătenii le-am putea înlocui cu alte lucruri cu mult mai de folos.

Va zice unul sau una că cu banii lui sau ai ei face ce vrea. Ii voiu răspunde: „Făcând d-ta ce vreai cu banii d-tale, aduci un rău țării. Banii d-tale sunt câștigați de d-ta, dar acești bani sunt românești și trebuie să rămână în România noastră, nu să meargă în străinătate pe: mănuși, fulare, cravate, gulere, inele deșantate, cercei, mătăsării și atâtea și atâtea lucruri ce nu ne țin nici de foame, nici de vr'un folos. Banii aceștia să meargă sau în visteria statului nostru care are lipsă de ei, sau să meargă peste hotare să ne aducă mașini agricole, rase bune de vite sau diferite unelte agricole. Dacă ai bani mulți și nu știi ce-i de făcut cu ei, cumpărăți pământ, pune-i la economie, cumpărăți o carte sau abonează-te la o foaie folositoare minții, căci azi nimeni nu pune preț pe haine ci pe om, nimeni nu pune preț pe formă ci pe fond, nimeni nu cumpără vasul pe dinafară ci caută ce este în el.

Nu uita române, portul tău românesc care este cel mai frumos port cu care se mândrește chiar și M. S. Regina Maria și chiar Familia noastră Regală; nu uita că „nu se caută haina ci ce este într'însa“.

Numai munca și lumina te poate ridica în ochii lumii, nu haina scumpă.

Cine este luminat cu mintea, cine are o cultură serioasă, cine are bani și avere multă, cine are slugi și moșii, acela poate fi și „luxos“ căci „îi dă mâna“ cum zice cumintele nostru popor. Un proverb zice: „Ori te îmbracă cum ți-i vorba, ori vorbește cum ți-i portul“! Ori noi facem pe dos: ne îmbrăcăm cum nu ni-i vorba și vorbim cum nu ni-i portul.

Luxul la sate mai aduce și alte rele: „jocuri moderne“ (adică străine) cuvinte străine în limba noastră dulce și frumoasă: „bon jur“ — în loc de „Bună ziua“ — „Cadău“ — în loc de „dar“ și așa mai departe...

Dacă s'ar scula din morți un strămoș de-ai noștri, cu pletele pe spate și cu ciubota întoarsă (vorbim de răzeșii moldoveni), ce s'ar mai minuna de noi cei cu părul tuns „franțuzește“, sau cu părul rătezat „la modă“.

Prea multă „modă“, prea multă modernizare, prea mult lux și ferească Dumnezeu să ajungem să vedem unde ne vor duce toate acestea.

— Unde-i doina, unde-i cântecul românesc, unde-i portul național?

In locul doinei, auzim azi cântece lumești și deșanțate; în locul horei avem azi valsul și alte „dansuri moderne“; în locul portului românesc avem: pantofi de lac, ciorapi de mătasă „culoarea pielei“, costume viu colorate în roșu, verde, ș. a. în locul frumoasei cosițe avem bonete albe, roșii, pălării așezate pe părul rătezat. Nu mai amintesc de fețele smălțuite...

Feciorii noștri și-au schimbat până și numele, ei își zic azi: „Cavaleri“ iar fecioarele: „domnișoare“. Unde-s azi iții sau cioarecii? — S'au schimbat pe pantaloni călcați „la dungă“ și mai au și bastoane elegante!... Apoi manșetele și gulerile, cravatele curg.

„Și cum viu cu drum de fier
„Toate cântecele pier
„Sboară pasările toate
„Din neagra străinătate“.

Așa striga Eminescu într'o poezie a sa bine cunoscută.

Prea ne înstrăinăm gusturile, obiceiurile, portul și limba și vom fi blestemați tot de acel mare poet:

„Cine a îndrăgit străinii
„Mânca-i-ar inima câinii“...

Deci înapoi, la ale noastre, înapoi la hainele noastre, la limba, cântecile și jocurile noastre românești. Să ne ascuțim mintea, să ne luminăm căci numai atunci vom fi civilizați, numai atunci vom ajunge un popor vrednic de vremurile mari pe care le trăim.

Scarlat Burghelea, înv.

Regimul în obezitate

REGIM ALIMENTAR

Orice individ gras, care vrea să slăbească, trebue să se înarmeze cu răbdare și o voință mare. Să mănânce singur sau să se interneze într'un sanatoriu apropiat. Să se cântărească la fiecare 8 zile.

Toate regimurile se bazează pe reducerea massei de alimente, pe alegerea alimetelor din punct de vedere calitativ. Acestea sunt regimurile de foame.

Alimente oprite: carne grasă, sosurile, untul, sardinele, feculentele în purée, patiseriile, ciocolata, aperitivele.

Băuturile oprite: berea, lichiorurile, alcoolul, vinul, șampania, cidrul.

EXEMPLE DE REGIMURI DIETETICE

A) **Indivizi foarte grași.**

Repauz în pat.

Prima săptămână 3-4 litri de lapte pe zi și 1-2 ouă.

A doua săptămână 3 litri lapte pe zi și un ou.

A treia săptămână: trei litri de lapte. Bolnavul se va scula din pat.

A patra săptămână 2 litri lapte, câte-va plimbări.

B) **Indivizi grași mijlocii.**

Dimineața: ceai cu zeamă de lămâie.

La prânz: beefsteak, salată cu puțin unt de lemn, oțet și zeamă de lămâie, pâine prăjită o felie, o fructă.

Seara: Foarte puțină carne de pui, salată, o fructă, o felie pâine prăjită. Apă când dorește.

C) **Tratamentul diferitelor tipuri de obezi.**

a) **Obesitate necomplicată.** — Se adaogă pe lângă regimurile prescrise mai sus, plimbări lungi, gimnastică, înnot, patinaj, etc., băi calde, băi de aburi, masaj, mecanoterapie, gimnastică electrică generalizată Bergonie, 7 ore de somn.

b) **Obezitate complicată cu turburări ale inimei.** — Mare prudență se cere. Cura Oertel.

c) **Obezitate complicată cu gută.** Regimul alimentar descris la punctul b. și a.

d) **Obezitatea complicată cu diabet.** — Suprimarea zahărului; să nu se prescrie regimul cu mulți hidrați de carbon, exerciții fizice moderate.

TRATAMENTUL MEDICAMENTOS

Oțet (tratare populară), laxative, alcaline, apă de Vichy căldicică dimineața pe nemâncate, iod, extract de trioidă (numai sub supravegherea medicului).

Băi. — Vichy, Marienbad, etc.

Dr. A.

Recete pentru gospodine

Dulceața de caise.

Se iau 20—30 caise mari, coapte și tari. Se pun în apă de var în care să stea 20 minute. De aci se scot și se pun în apă rece curată. Se pun pe un servet să se svânte de apă, apoi le scoatem sâmburii.

In acest timp curățim și legăm ca de regulă un kgr. zahăr în $^3/_4$ kgr. apă. Când zahărul e legat punem și caisele, felii subțiri dela o jumătate, lămâie, precum și o jumătate bastonaș de vanilie, tăiat în bucăți mici, luând spuma în timpul fierberei și lăsând să fiarbă până să leagă bine.

Inainte ca dulceața să fie gata, spargem sâmburii de caise, curățim pielița sâmburilor și îi punem în dulceață. Dulceața, gata făcută o scoatem de pe foc, o acoperim cu un șervet ud până a doua zi, când cu o linguriță de argint, o trecem cu băgare de seamă în borcane.

Sia

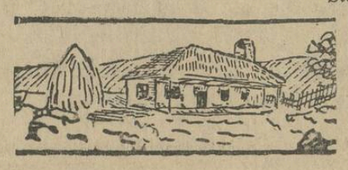

Trebue scos preotul la pensie?

Știut este că funcționarii sunt scoși la pensie la o vârstă anumită deoarece cantitatea de energie scade spre bătrânețe. Preoția este o funcție sau o misiune? Nu. Aceasta este o misiune înaltă și frumoasă, convingerea și-o poate forma oricine cugetând puțin. Altceva, eu cred că un X nu îmbrățișează această misiune pentru a-și căpăta existența în viață, deoarece sunt funcții cari îi pot oferi așa ceva; ci îmbrățișează această misiune deoarece se simte demn de așaceva fiind bine pregătit; cu unicul scop și anume: de-a face ca turma lui Hristos să nu umble decât pe acea cale ce îi poate oferi fericirea pământească precum și pe cea cerească. Acum, dacă acel X îmbrățișează această misiune cu scopul arătat mai sus și nicidecum cu scopul de a-și căpăta existența în viață; trebue scos preotul la pensie?

E rea măsura luată ca preotul să stea în slujba sfântă până la moarte? Așa se zice că e rea sub motivul că el nu mai corespunde vremurilor de azi, că el nu poate înfrunta ideile sectanților.

Preotul cu pletele albite, este cel ce poate să facă ca în turma cuvântătoare să nu poată pătrunde ideile sectanților, căci poporul aleargă la el și din alte parohii, deoarece cuvântul lui are mai multă putere de convingere decât al preotului tânăr care abia își începe activitatea. Iată dar terenul pe care preotul bătrân e sigur de reușită — fiind conștiincios —. Dar într'un județ de exemplu, sunt numai preoți bătrâni? Nu. Acum, dacă preotul tânăr are mai multă cultură teologică prin pregătirea ce i-se dă în seminar spre a corespunde timpurilor de azi, își are și el terenul lui de muncă destul de greu și anume: de a sta la discuție cu sectanții și a le combate ideile arătându-le falșitatea susținerilor lor. Dacă fiecare din ei își au terenul lor de muncă ce mai lipsește? Armonia, precum și zelul din partea fiecăruia, iar reușita vine sigur luminând și deschizând calea către mântuire, întocmai cum aureola apare la orizont și deschide frumos calea solară și totodată se vor îndeplini cuvintele Mântuitorului ce zice: „Și va fi o turmă și un păstor.“ Ioan X-16. Ceva mai mult, eu cred că nu toți preoții tineri vor ști să aducă argumente puternice contra sectanților; totodată adaug că și preoții bătrâni vor ști să combată ideile sectanților, deoarece nu mă îndoesc că mulți din ei au studiat Sf. Scriptură, iar revistele teologice (ex. Bis. Ort.) nu le-au lăsat nerăsfoite, cari le-au ajutat la complectarea cunoștințelor.

Cari preoți sunt mai mult pătrunși de sublimitatea ființei divine? Biserica creștină nu are nevoe de preoți tineri fiziceșce cari mâine vor îmbătrâni; ci de preoți cari să întinerească zi cu zi în credință și în morală cei doi stâlpi puternici a-i bisericei lui Hristos. Acum iată concluzia: Preoții trebue scoși la pensie în caz de infirmitate fizică, scoși din slujba sfântă în caz de infirmitate morală și atunci când vor încerca să știrbească Credința — acestea indiferent de vârstă.

Gheorghe D. Ciocan

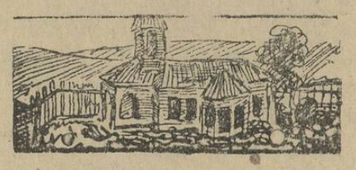

CONGRESUL
internațional de studii psichice și psichologie experimentală dela Paris

Strălucitul succes științific al României.

In cursul lunei Iunie a. c. a avut loc la Paris, sub auspiciile Societății Națiunilor, al 4-lea congres internațional de studii psihice și psihologie experimentală, congres la care a participat 53 state din toate continentele.

Comitetul internațional de patronaj a fost compus din: Profesorul E. Bozzano (Savona); Prof. Dr. Enrico Morselli, neurolog (Genua); Prof. Van der Naillen (San Francisco); Prof. Dr. E. Defillo (San Domingo); Prof. Dr. Paul Joire (Paris); Prof. Dr. J. Ferrua (Turin); Prof. E. A. Chavez (Mexico). La acest mare congres internațional, România a fost învitată și reprezentată prin d. Dr. *L. Mirahorian*, dela clinica neurologică din Cluj.

Cu care ocaziune, distinsul nostru medic a făcut trei comunicări științifice privitoare la a) *radio-vibrațiunea scoarței cerebrale;* b) *automatismul centrilor corticali și subcorticali în stările de sugestiune;* c) psihozele și nevrozele față de pichoterapie.

Comunicările științifice ale delegatului țării noastre au fost strălucit relevate, luându-se hotărîrea de a fi publicate pentru toate țările participante la congres.

Cu această ocaziune s'au adus mari elogii la adresa țării noastre, căreia i-s'a acordat un loc permanent în comitetul central internațional, pentru care a fost propus și ales cu unanimitate d-rul L. Mirahorian.

D-sa a mai fost învitat cu acest prilej, să țină două conferințe la Philadelphia.

Onoarea ce i-s'a făcut României, precum și strălucitul succes al delegatului nostru, în urma căruia d-sa a obținut înalta distincțiune fiind ales membru în comitetul central internațional, se resfrânge pe de altă parte, și cu drept cuvânt asupra întregului corp sanitar militar, care are cinstea de a-l număra în cadrele lui active la spitalul corpului 6 A.

Putem să ne mândrim de acest strălucit succes științific al țării noastre, care desigur că va aduce o puternică contribuțiune la ridicarea prestigiului ei în ochii întregii lumi.

Medicus.

Comuna Golășeii-Noi
— Date istorice —

Comuna Golășeii-Noi, compusă din satul Golășeii-Noi, a fost înființată în anul 1895 de către Petre Carp, pe atunci prim-ministru.

Această comună se află situată la 30 km. spre sud de orașul Brăila. Are o populație de 2000 suflete (485 familii).

Satul la început a fost clădit de stat, zidind locuințe model tip și pe care locuitorii le-au achitat în 15 ani.

Tot în anul 1895 s'a clădit de către guvernul Petre Carp și o școală foarte frumoasă, care funcționează din Noembrie 1898.

Dela acea dată și până azi a fost condusă de d-l Diceatu Aftanasie Topor, un om energic și plin de avânt.

La 1898 a început școala cu 1 post și un număr de 90 elevi, iar în prezent are patru posturi și un număr de 412 elevi.

Felicităm pe d-l Topor pentru energia și munca depusă pentru luminarea poporului.

Satul desvoltându-se se simțea nevoia de a avea o biserică, și în anul 1906 din inițiativa d-lui A. Topor se strânse capitalul necesar și se clădi o biserică destul de frumoasă care se sfinți în ziua de 13 Decemvrie 1906, purtând hramul „Sfinții Arhangheli“.

In Aprilie 1923, luă ființă comuna, iar în anul 1924 își clădi primăria, care poate face cinste oricărui cetățean.

In comună avem ca instituții publice următoarele:

Banca populară „Alexandru Ioan Cuza“ înființată în anul 1906, având 70 membri și un capital social de 200 mii lei. Mai are o Cooperativă Agricolă înființată în anul 1923 cu 16 membri și un capital de 10 mii de lei.

Comuna Golășeii-Noi, poartă numele moșiei lui Petre Carp.

El a murit, dar comuna și școala vor vorbi mereu despre el, amintind din generație în generație cine a fost Petre Carp.

G. E. Solomon

Cronica gălățeană

Asociația „Cultura Technică“ din Galați, a absolvenților Școalelor de meserii, a dat în cursul lunei Mai a. c. un frumos festival artistic și cultural, al cărui beneficiu va servi pentru clădirea unui lăcaș de cultură al meseriașilor.

După cuvântul de deschidere rostit de d-l M. V. Mârza — președintele acestei Asociații — a urmat frumoasa conferință a d-lui ing. Stavri Cunescu, directorul învățământului din Ministerul Muncii, care a vorbit despre „Educația muncitorimei“.

D-l Ștefan Doliș a declamat frumos poemul „Muncitorii“, dedicat d-lui ing. V. Mișicu, Inspectorul atelierelor C. F. R.

S'a jucat apoi piesa de teatru în versuri „Jean Marie“ de Andre Theriet, în roluri: d-ra Lyda Jossai și d-nii M. Munteanu și Gogu Vasiliu. Simpaticul artist popular Ciorobea, a delectat publicul cântând o poemă din Ardeal — din frunză — și din fluer o doină care au plăcut mult publicului.

La urmă s'a jucat drama într'un act „Comoara“ de V. Eftimiu, în roluri: d-ra T. Nicolau și d-nii M. Auneanu și A. Comarinescu. Publicul a răsplătit cu aplaude binemeritate pe artiștii diletanți care s'au achitat în mod lăudabil de rolurile lor; de asemeni se cuvine laude și d-lui M. Mârza, harnicul președinte al acestei Asociații, care muncește din răsputeri, organizând astfel de petreceri culturale, al căror venit este destinat la ridicarea unui Cămin cultural care este ținta de căpetenie a acestei Asociații.

Ioan Dimitriu

Din Bârlad

Orașul Bârlad, orașul inițiativelor frumoase, dă o nouă dovadă de o frumoasă și nobilă inițiativă.

La „Spitalul Bârlad și Elena Beldiman“, preotul capelei spitalului — de curând numit — pr. Iulian Georgescu, a luat lăudabila inițiativă înființând o bibliotecă, așa zisă: „Biblioteca bolnavilor din spitalul Bârlad și Elena Beldiman“, a făcut apeluri scrise la societatea bârlădeană, cum și la aproape toate institutele de publicitate și librăriile din întreaga țară, cari în parte — până în prezent — au răspuns cu bunăvoință, trimițând gratuit tinerei biblioteci: cărți morale, literare, sociale și patriotice, strângându-se astfel cam o mie de volume, cum și câteva abonamente de reviste gratuite.

Preotul inițiator, care e și bibliotecar, împarte de două ori pe săptămână cărți personalului inferior spre a se cultiva și bolnavilor, ca prin cetitul lor să li-se ridice moralul, iar timpul pe patul de suferință să li-se pară mai scurt. O plăcută impresie face vizitatorului văzând pe bolnavi cu cărțile în mâini, iar pe fețele lor citindu-se o schimbare morală înspre bine și o bucurie. Țăranul dela țară, fost bolnav în spital, pleacă vindecat refăcut sufletește, cu gustul cetitului atât de necesar lui și cu impresii duioase că se mai găsesc și pentru dânsul oameni cari se îngrijesc și de luminarea lui, și că în fine, în spital a obținut pe lângă vindecarea trupească și pe cea sufletească.

Ar fi de dorit ca biblioteci de felul acesta să se înființeze în fiecare spital, în vedere că suferindul are timpul necesar cititului.

Inițiatorul, cu gusturi americane, intenționează și se străduește a înființa și un mic cinematograf mobil pentru distracția bolnavilor din spital cu filme morale și patriotice.

Urăm tinerei și binevenitei biblioteci mărire, inițiatorului curaj și spor la muncă, iar publicului îndemn în a dona cărți, încurajând cu modul acesta pe toți acei ce se dedică binelui public.

G. Nedelea

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Trei premii pentru copii

Pictorul N. N. Tonitza anunță pe această cale instituirea a trei premii anuale, cari vor fi pe durata de trei ani consecutivi (1926, 1927 și 1928) pentru cele mai caracteristice desemne (în negru sau colorate) executate numai din minte ori numai după natură, de copii cari să nu fi depășit vârsta de 13 ani. Trimiterile se fac de pe acum până la 1 Septembrie c., în plicuri recomandate, pe adresa N. N. Tonitza, Str. Popa Soore No. 66 București. Fiecare copil va putea prezenta, în același plic, chiar zece exemplare desemnate, purtând fiecare pe contrapagină în afară de titlul bucății, numele și pronumele concurentului; anul, localitatea și ținutul de naștere; școala, localitatea și provincia unde se află acuma, precum și profesiunea mamei și a tatălui. Lucrările primite se vor cerceta între 1 Septemvrie și 1 Octomvre a. c, de către o comisiune alcătuită din un profesor de pedagogie, un scriitor, un cronicar de artă, un sculptor, și un pictor al căror nume se vor publica la timp. Cele mai izbutite desemne (mai copilărește izbutite) vor fi reproduse în diferite gazete și reviste și premiate după cum urmează:

Premiul	I.	1500 Lei
Premiul	II.	1000 Lei
Premiul	III.	500 Lei

Odată cu publicarea rezultatului (1 Oct. c.) premiații vor primi prin mandat postal la adresele arătate, cuvenitele sume.

Concursurile acestea n'au nimic comun cu obicinuitele întreceri de jocuri și șarade, organizate de numeroasele publicațiuni hărăzite exclusiv copiilor. Ele au scop mult mai înalt, anume acela de a aduna cât mai numeroase și variate documente, cari vor servi ulterior unui studiu atent și amănunțit asupra evoluției tehnicei în legătură cu evoluția sufletească a artistului contemporan.

In această delicată muncă de selecționare, pictorul N. Tonitza se bazuie pe sprijinul luminat al pedagogilor, artiștilor, scriitorilor, preoților, institutorilor, învățătorilor, părinților de pretutindeni, cari sunt deopotrivă preocupați de sufletul copiilor noștri.

Sfaturi practice

Cum se pot scoate petele de grăsime. — Fă soluția următoare: Esență de terebentină 300 gr.; Eter 40 gr.; Alcool 30 gr.; Acid citric 1 gr.

Se toarnă câteva picături din această soluție pe o bucățică de flanelă și se freacă de mai multeori pata, care în curând va dispare.

Pete de cerneală. — Oțetul foarte tare are o mare acțiune asupra cernelei. Se udă pata cu oțet, se spală apoi cu apă, se freacă și se usucă. Pata dispare.

Sarea de oxalat de potasiu presărată pe pata de cerneală face să dispară. Distruge însă culoarea stofelor.

Curățirea mănușilor. — Faceți următoarea pastă:

Apă de ploaie 100 gr.; Praf de săpun 200 gr.; Apă de javelle 170 gr.; Alcali 10 gr.

Muiați un burete din această pastă și frecați mănușile până dispar petele.

Sia

Serbarea școlară din Doftana (Bacău)

Duminecă, 20 Iunie a. c., a avut loc la școala din comuna noastră serbarea de fine de an. Serbarea a fost deschisă de d-l N. Verdeș, directorul școlii, citind situația școlară și vorbind despre necesitatea școlii și despre foloasele cărții în lume, rugând publicul să aibă mai multă dragoste de școală și să lucreze alături de școală pentru înlăturarea analfabetismului. S'au recitat poezii și anecdote frumoase și s'au jucat mai multe jocuri naționale de elevele școlii ca: treicolorul român, dansul margaretelor, dansul cercurilor, dansul Marioarei, hora țărănească, etc. S'a jucat „Paiața satelor“ o piesă morală, care combate pe ceice își părăsesc portul și vorba strămoșească, schimonosindu-se în toate. Piesa a avut o reușită remarcabilă, datorită muncei și priceperei d-nei învățătoare Cicica Munteanu-Muntmarg.

D-na înv. Tița Rodoteatu a instruit foarte bine pe elevele cari au jucat dansurile amintite mai sus, depunând o deosebita muncă. Publicul a vizitat frumoasa expoziție de cusături naționale, lucrate de elevele școalei sub conducerea d-nei înv. Cicica Munteanu-Muntmarg, care are o deosebită dragoste pentru arta națională. După serbare s'au împărțit premiile și s'au dat elevilor prezenți bomboane. Programul a lăsat o deosebită satisfacție în sufletele tuturor asistenților.

ȘTIRILE SĂPTĂMÂNII

Ne permitem a aduce la cunoștința cititorilor noștri că:

Ziarul „CULTURA POPORULUI“, care va deveni în curând organul oficial al Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român „Astra“ din Sibiu, își va înceta apariția pe oarecare timp mai scurt, până la regularea chestiunilor de fuz une cu Asociațiunea culturală „Astra“.

A. S. R. Principesa Ileana a trimis pentru fondul serbării date de d-l Ioan Begu, conducătorul Căminului „Mihai Popescu“ la Ateneu, suma de 1000 lei.

Beneficiul net al acestei serbări pentru coloniile școlare este de 15 519 lei care s'a depus d-lui casier al coloniilor.

I. P. S. Patriarh Miron, va întoarce vizita Patriarhului Ierusalimului, făcând la 15 Septembrie o călătorie la locurile sfinte.

CURSURILE universității populare „N. Iorga“ din Vălenii de munte, s'au deschis la 15 Iulie și durează 30 de zile.

S'AU împlinit 37 ani dela moartea poetului M. Eminescu.

DECAN al Facultății de medicină din București este în prezent profesorul Dr. Bălăcescu.

DEȘI profesorul și savantul nostru Dr. V. Babeș, a atins vârsta de limită de profesorat, având în vedere valoarea d-sale, s'a prelungit cu un an profesoratul d-sale.

S'AU împlinit 4 ani dela moartea marelui nostru om politic Take Ionescu.

DIRECȚIUNEA Presei din ministerul de interne, a publicat lista persoanelor pe care M. S. Regele l-ea primit în audiență oficială în cursul lunei Iulie:

D-nii N. N. Săveanu, fost ministru; P. Papacostea, directorul general al P. T. T.; general de corp de armată A. Văitoianu, fost președinte al Consiliului de miniști; N. Crainic, secretar general al ministerului cultelor; N. G. Muzicescu, secretar general al ministerului de interne; Hamed Khouloussi-Bei, însărcinatul de afaceri al Egiptului; Aurel Vlad, deputat și fost ministru; I. Petrovici, ministru de stat; N. Petrescu-Comnen; Al. Crăsnaru, președintele consiliului ad. Verm.; Dr. N. Gane; Dr. St. Minovici.

ACADEMIA ROMÂNĂ, în ședința intimă dela 10 Iunie c., a ales cu unanimitatea voturilor, membri onorari ai ei, pe d-nii: Réné Cagnat, secretar perpetuu al Academiei de inscripții din Paris, Eemond Pottier, maestru în archeologia clasică și reprezentantul Franței în Uniunea academică internațională. Franz Cumont, celebrul archeolog belgian și membru al Institutului Franței.

In aceeaș ședință au fost aleși membri onorari ai Academiei, pastorul Roth din Sas Sebeș, cunoscutul compatriot Dr. C. Levaditti și d l Petre Missir.

Academia Română a ales cu unanimitate de voturi în ședința dela 12 Iunie curent, membru de onoare pe d-l Charles Richet, laureat al premiului Nobel, membru al Institutului Franței, profesor al facultății de medicină din Paris, descoperitorul „Anafilaxiei“ unul din creatorii Seroterapiei și luptător luminat în domeniul Metapsihicei.

D-l ministru al lucrărilor publice primește în audiență Marțea și Vinerea între 11—1 pe particulari; în fiecare zi, între 11—12, pe d-nii senatori și deputați.

MINISTERUL de finanțe a întocmit o decizie, prin care se prevede că începând dela 1 Iulie a. c., toate cererile privitoare la cârciumi vor fi soluționate numai la 1 și 15 a fiecărei luni. In intervalul dintre cele două date de mai sus se vor face cercetările necesare și se vor întocmi referatele pentru cererile privitoare la cârciumi ce se vor depune în acest interval.

S'A aprobat modificarea art. 3, alineat c., din regulamentul clinicii stomatologice de pe lângă facultatea de medicină și farmacie din Cluj, în modul următor: Majorarea taxei de 500 lei la 1500 lei, pentru doctorii în medicină și chirurgie cari se specializează în stomatologie la universitatea din Cluj.

SATUL Petrești de lângă Iași, a fost aproape complect distrus de un incendiu.

DIN salina Tg.-Ocna au evadat 12 ocnași, luând armele și uniformele santinelelor.

MINISTERUL artelor a împrumutat muzeului asociațiunei „Astra“ din Sibiu, 25 de tablouri ale diferiților pictori români, pentru a fi expuse, timp de 6 luni, în secția plastică a acestui muzeu.

In chipul acesta publicul ardelean va putea cunoaște artiștii din regat.

D. general Mircescu, ministrul de război, a plecat cu ziua de 1 August c., în concediu de o lună.

ARTICOLELE 1, 3, 11, 12, 13, 14, 15 și 19 din regulamentul de punerea în aplicare a „legii învățământului secundar și superior“ au fost modificate printr'un recent decret regal publicat împreună cu modificările în „Monitorul Oficial“ din 27 Iulie c.

DUPĂ cum am anunțat mai demult, cu începere dela 1 Iulie se vor plăti nouile sporuri de solde la ofițeri și personalul civil pendinte de ministerul de război.

Aceste sporuri au de scop a armoniza sumele pe cari le primea până acuma fiecare grad și ele vor fi mai mari dela maior în sus; adică dela gradul de unde s'a plătit mai puțin până acum.

Sporul va fi de 24 și jum. la sută la solda care se primea în 1914.

Pentru plata acestor sporuri s'a cerut o sumă de 160 milioane lei ministerului de finanțe.

IN ziua de 27 Iunie a avut loc cu deosebită pompă desvelirea monumentului, ridicat în memoria celor 214 eroi din comuna Rucăr (Muntenia), morți în războiul pentru întregirea neamului.

S'au făcut invitații celor mai distinse personalități ale țărei și tuturor comandanților de unități, cărora războiul purtat multă vreme pe plaiurile acestui sat pitoresc, le-a lăsat vie amintirea vremurilor hotărîtoare pentru neamul nostru.

D-l Simion Munteanu este rugat să se prezinte negreșit la administrația noastră în timpul cel mai scurt căci de altfel ne vom referi parchetului.

JUDECĂTORUL minorilor de pe lângă tribunalul din Oradea, a hotărît facerea unei razi cu concursul poliției, vizând protecția minorilor.

Rezultatele admirabile, măsura frumoasă trebue pestetot aplicată.

Inainte de a pleca la băi procurați necondiționat

Mersul trenurilor din Țară

de MOCIANU

Cel mai precis organ de îndrumare!

Cuprinde toate liniile ferate, gările, nomenclatura stațiunilor, legăturile trenurilor în țară și străinătate, cu hartă și cu cele mai precise date.

Prețul acestei cărți de 100 pagini este numai Lei 40·--

Se găsește la toate librăriile și chioșcurile de ziare din Țară

Administrația:

„HERMES“

Cluj, Str. Radu No. 4

Telefon 11—01

Excursiunea învățătorilor din jud. Covurlui prin Ardeal

In zilele de 14 și 15 Mai, 100 membrii ai asociației învățătorești din județul Covurlui, au făcut o exursiune, vizitând Ardealul și anume: orașul Cluj, unul din frumoasele orașe ale țării.

Am sosit în ziua de 13 Mai, fiind întâmpinați de d-na profesoară Bratu, de o bună voință măgulitoare pentru noi, de câțiva colegi clujeni și mai mulți studenți, care ne-au primit cu cuvinte bine simțite. Toți ne-au condus până la școalele normale de fete și băeți, unde am găzduit.

In timp de 2 zile, abia am putut să vizităm câteva din cele mai de seamă instituțiuni, fabrici, etc., cu mult regret o spunem.

Insoțiți pe tot timpul de colegul I. Anghelin, care ne-a arătat adevărată bunăvoință colegială, am vizitat:

Casa Invățătorilor, unde am fost întâmpinați de câțiva colegi, în frunte cu directorul casei și mai mulți studenți. Un local măreț care adăpostește peste 150 de studenți, fii de învățători din Ardeal.

La fabrica de tutun am văzut modul de fabricare a diferitelor calități de țigări.

Am vizitat Instit. Surdo-muților, unde am văzut modul de predare al învățătorilor la 6 clase de elevi și eleve.

La institutul de ortopedie, am vizitat frumoasele saloane, iar d-l Dr. Al. Rădulescu, șeful, ni-a arătat diferitele aparate medicale, multe din ele fiind invențiunele proprii ale d-sale.

Am vizitat fabrica de bere, școala No. 5 un local frumos, cu o curățenie de nedescris, institutul de educația idioților, localul Universității și măreața Bibliotecă Universitară, toate în mod sumar. Biblioteca Universității este sub direcția d-lui Dr. Barbu. Aici am fost primiți cu cea mai mare răceală. Chiar dela intrare ni-s'a pus înainte deviza: Numai ochii să lucreze, iar mâinele în buzunare. Un local atât de colos, cu o bibliotecă atât de vastă, cum nu este alta în țară, să nu vedem, să nu auzim ceva explicațiuni, nu mi-am putut închipui. N'am trecut decât prin câteva sale cu: inventariile, revistele, jurnalele, Aula și încolo nimic. Când eram în Aula Univărsității, cu dorul și setea de a auzi și primi cera nou, nu putea cineva să ne facă istoricul acelei clădiri și a bibliotecii. Par'că n'am fi fost Români. Mulțumim d-lui student Gavrilescu, cave din fugă ni-a dat ceva explicațiuni, fiind siliți să plecăm.

Am vizitat muzeul româno-ungurese instalat în casa veche unde s'a născut Matei Corvin, unde prin cele ce am văzut, am fost destul de impresionați.

Am vizitat Teatrul Național, cam de mărimea și frumusețea celui din Iași, asistând și la reprezentarea Operei „Tosca“.

Cu cea mai mare bunăvoință și însuflețire românească am fost primiți la Academia Agricolă de sub direcția d-lui Chirițescu. Am vizitat localul Academii cu sălile de studii, așezat pe o coastă păduroasă cu priveliști fermecătoare și muzeul agricol după specialități. Punându-ne la dispoziție camionul școalei, am vizitat Ferma Academii situată la un km. depărtare. Aici am văzut diferitele rase de animale, locuințele lor sistematice, hambarele cu diferitele producțiuni de semințe, câmpul de experiență de aici, d-l director ne-a ținut o frumoasă cuvântare, arătând că datoria noastră a învățătorilor e să pregătim pe copii încă de pe băncile școalei, să iubească și să îmbrățișeze agricultura, bogăția de căpetenie a țării, căreia nu i-se dă atenția cuvenită.

De asemenea nu vom uita nici bunavoință ce ni-a arătat-o d-l director al școalei normale de băeți și d-șoara directoare a școalei normale de fete d-șoara Gabor Ioana, care ne-au dat cea mai mare ospitalitate și pentru care le aducem cele mai vii mulțumiri.

Atât la ducere prin trecătoarea Palanca cât și la întoarcere prin trecătoarea Predeal mi-s'a desfășurat în fața ochilor cele mai frumoase și neuitate priveliști ale iubitei noastre țări.

V. Huzmu
învățător

Serbarea liceului „Traian“ din Turnul-Severin

In ziua de 15 Mai c. fiind patronul liceului din orașul nostru, a fost sărbătorită cu un fast deosebit.

La orele 9 a. m. în grădina liceului în fața autorităților militare, civile și a întregului corp didactic, s'au executat de către elevii acelui liceu: Imnul Regal; 15 Mai, conferință rostită de elevul Martinescu din cl. VIII care a fost viu aplaudat. Plânsul Sfinxului, poezie de C. Gorun, elevul Băileanu cl. I. a. Cântecul Alpilor, cor armonizat de I. Sf. Paulian. Reîntors, de Oct. Goga, Popescu Mihai cl. 8. Imnul Liceului „Trian“ de maestrul cunoscut I. St. Paulian, executat nespus de bine. Corurile au fost conduse de părintele diacon Sachelarie din cauza de boală a d-lui Paulian. Orele 10.30 a. m. se oficiază la catedrala orașului un serviciu religios de către părintele Munteanu, răspunsurile fiind date de Fl. Flueraș prim-cântăreț și corul religios.

Gheorghe Năstăsescu

Serbări în județul Sălaj (Transilvania)

Ziua eroilor s'a serbat cu solemnitatea cuvenită în pădurea Dohului; unde s'a prezentat școlari cu drapele în frunte cu învățători și preoți din satele Hidig-Doh, Mălădia, Zalnoc, Moiad, părintele protopop Ostate din Hidig a deschis serbarea cu o vorbire potrivită, fiecare școală s'a produs cu cântări și declamări, a plăcut mult dialoagele școlarilor din Doh, a cântat pe 2 voci școlarii din Zalnoc sub conducerea înv. director Vițian, corul învățătorilor a escelat; d-șoarele învățătoare Ostate din Hidig ca sopranistă, iar d-șoara Felicia Bran din Doh ca altistă, a atras atențiunea tuturora. Serbarea a închis-o părintele Butean din Zalnoc, rugând sătenii ca și pe anul viitor să vină în număr așa frumos.

Venind lăutari s'a încins la horă cei 600 școlari, cu săteni și inteligenții satelor, după horă fiecare școlar s'a provăzut cu ujina, iar doamnele preotese din Hidig și Doh au întins o masă bogată pe iarbă verde, a ospătat pe inteligenți, după care s'a depărtat fiecare la satul său. Românașului îi place mult dacă „domnii noștri“ să interesează de ei.

— In 24 Mai, s'a sfințit un clopot în satul Orboi, s'au prezentat cu procesiuni și cântări 10 sate vecine, iar fanfara din Cehaluț a dat răspunsurile liturgice, predica o ținut-o părintele Butean din Zalnoc.

E trist că în aceste părți a dispărut cu totul portul național, cei prezenți păreau orășeni, un singur copilaș din satul Chegea a fost admirat de toți în frumosul port național. Săteanul Iliș a ospătat inteligenți, iar curatorele și sătenii, pe cei prezenți.

— In 30 Mai și-a ținut Sinodul tractul Serecuad în satul Hotoan, lângă Carei, s'au prezentat 11 preoți și protopopii Cupsia, Pătcaș, Bohățel, a predicat în biserică preotul Vaida din Serecuad, răspunsurile liturgice le-a dat corul plugarilor din sat care face fală județului Sălaj, lauda i-se cuvine învățătorului Popan care încă are o voce plăcută.

După slujbă s'a ținut sinodul în care preotul Filip din Pir și-a cetit disertația sa lucrată cu multă pricepere „Despre socialism“, s'au pertractat starea tractului, apoi protopopul Patcaș a dat o masă bogată, acest venerabil preot bătrân de 84 ani, cu o barbă și păr alb ca zăpada îți impune respect, cunoscut ca scriitor de cărți de rugăciuni, cunoscut în aceste părți „zise ungurene“, ca naționalist înfocat; care dacă nu trăia sub regimul maghiar, azi l'ar împodobi mitra vlădicească pentru meritele avute.

Tot în 30 Mai s'a sfințit cu mare fast un clopot nou în satul vecin Câuaș, de către protopopul A. Baliban din Unimăt și preotul local.

Țăranii din aceste părți mărginașe cu Ungaria sunt model de bisericoși, gospodari cu stare și cinstitori de preoți și biserică strămoșească.

I. D. Butean

Bibliografie

A apărut:

TEORIA UNDELOR GÂNDIREI

Reprezintă sinteza unei științe universale a energiilor din natură și explică: Sugestiunea, Televiziunea mintală, Telepatia, Hipnotismul și Spiritismul. Această teorie rezolvă cea mai importantă problemă asupra naturei omenești, cu ea se creiază o nouă știință: Psicho-Energia.

Avlcenne, ilustrul Dr. arab (980—1037), susținea influența prin fascinație, la distanță; Van Helmont, celebrul Dr. belgian (1577—1644), a susținut și el influența oamenilor, la distanță; Mesmer, renumitul Dr. german (1713—1815), făcea experiențe de magnetism animal. Mulți savanți ca: Ferre, D'Arsonval, Becquerel, Du Bois Raymond etc., precum și Școalele lui Charcot dela Paris și a lui Bernheim dela Nancy, au stabilit existența electromagnetismului omenesc.

Magnetizori și spiriștisti celebrii au admis emanațiuni fluidice din organismul și creerul omului. Prin empirism s'a stabilit transmiterea gândirei și cazurile de sugestiune și telepatie.

Sugestiunea la distanță nu a fost încă demonstrată până la 1903, afirmă profesorul Grasset, la pagina 130, din cartea sa: „Hipnotism și sugestiune“, publicată în 1906.

Se confirmă dar că demonstrația științifică începe la București în 1903, în o conferință făcută la Ateneul Român: „Energia universală, Electricitatea și viața“ de căpitanul Ștefan Christescu, autorul noului sistem de Cosmogonie științifică: „Organizarea celulară și solenoidă a lumilor“, pune bazele unei teorii științifice asimilând Fenomenul psichologic al undelor gândirei cu fenomenul fizic al undelor din T. F. F.

Din 1903, în o serie de 14 lucrări, din 25 ce are publicate în țară și străinătate, printre cari se află: „Energia creatoare și Gândirea omenească“, a formulat o teorie complectă (1919), confirmată acum prin captarea acestor Unde, în aparate sensibile speciale.

In 1924 în o conferință făcută la Universitatea din Paris (Sorbona), în fața membrilor Radio-Clubului Franței, prezidată de Eduard Belin, a susținut această teză, publicată sub titlul: „Undele fluorescente în substratul materiei“. Astăzi prin lucrarea: „Undele gândirei“, desvoltată la Conferința dela Fundația Universitară Carol I., la 23 Mai 1926, desăvârșește această demonstrațiune care aparține Științei și Gândirei românești. Această teorie interesează atât pe doctori, magistrați, avocați, etc., cât și pe toți intelectualii cari urmăresc fenomenul sugestiei, precum și pe toți românii doritori să cunoască și să sprijine știința românească. Se găsește la principalele librării din țară.

Mișcarea culturală din Târnova (Soroca)

Laudă și mulțumire aducem oamenilor mari la suflet, cari au stăruit să se înființeze în comuna noastră „Căminul cultural“. Fiind o comună cu multe forțe intelectuale, căminul cultural a prins repede rădăcini.

Datorită membrilor cari se compun din învățători, preoți, judecători, etc., căminul organizează șezători culturale, din două în două săptămâni.

Șezătorile se încep cu coruri, după cari urmează cuvântări cu conținut diferit: religios, agricol, după care urmează recitări, de către elevi și persoane particulare, și coruri executate de către corul căminului.

La unele șezători se citesc bucăți alese din scriitorii români, cu stilul ușor și cu caracter plăcut. Datorită felului cu ce se desfășoară șezătorile, sătenii vin în fiecare dată tot mai mulți, și se întorc mulțumiți spre casele lor.

Tot cu ocazia șezătorilor culturale li-se vorbește gospodarilor despre răul mare comis de acei ce își leapădă gospodăriile și se duc în Brazilia.

Un cămin cultural într'un sat este un focar de cultură, alături de școală și biserică. Conducătorii acestor instituții sunt datori să îndrumeze mulțimea pe calea adevărului, dreptății și altele pe care cale de mult merg alte popoare, îndeplinindu-și prin aceasta cea mai sfântă chemare a lor și făcând națiunei cel mai mare bine.

Ganea S., înv., Soroca

Din activitatea satului Balaciu

Cercul cultural „Sf. Gheorghe“ și-a continuat cu succes și anul acesta activitatea culturală.

Locuitorii comunelor au primit cu multă bucurie cerc. cult. și au dat tot concursul luând parte în număr destul de mare la micile serbări date cu elevii școalelor. Dintre toate aceste comune vizitate, com. Sărățeni merită mai multă atenție, și iată pentruce: comuna Sărățenii-Noui e formată în împrejurări grele. Și-a mutat vatra de pe malul Ialomiței, care inundă deseori comuna, tocmai aproape de linia ferată (5 kilometri depărtare). Deși e un sat nou format de doi ani de zile, totuși locuitorii sub imboldul stăruitor al bătrânului învățător, Gh. Popescu, un apostol al neamului, au putut ridica și școala — focarul de lumină — și biserica — focar de credință — două altare sfinte.

Frământările locuitorilor în această direcție au fost enorme. Și-au dat și ultimul ban pentru a ajuta la ridicarea acestor altare sfinte. Și azi după doi ani rămâi uimit văzând ce-au făcut acești locuitori pentru satul lor.

In ei se află sădită credința în D-zeu, care n'a dispărut din sufletul lor — cum e pe cale a dispare la unii locuitori din alte sate — și iubirea față de acest stâlp al națiunii: școala. Ei sunt pătrunși adânc de rostul lor în viață căci, credința și cultura formează baza civilizației. Dumnezeu să le ajute acestor cinstiți muncitori și credincioși locuitori.

Gh. Ionescu-Balaciu, înv.

CÂNTEC

Cât îi țara ungurească
Nu-i ca fata românească.
Ce cu brâul când se'ncinge
Fața ei îi varsă sânge.
Când se'ncinge cu-amândouă,
Fața ei îi varsă rouă.
Când se'ncinge peste tot,
Fața ei îi varsă foc.
Mai în sus de cingătoare,
Are două merișioare.
Merișoare aurite
Ce le ține-acoperite.
Fața-i albă ca paharu,
Gura dulce ca Zaharu.
Ochii negrii ca neghina,
Gura dulce ca smochina.

Auzit dela *Preoteasa D. Maria* din Cacoți-Mehedinți de *Iosif N. Dumitrescu*

OPTICA
Str. Universității No. 1
Cea mai modernă prăvălie pentru articole de optică. Repară ochelari cu cele mai eftine prețuri. Magazie de Articole spitalicești, de gumă, bandaje etc. Comenzile făcute prin poștă se trimit imediat.
23—12—7

ARON LAZAR
CROITOR CIVIL ȘI MILITAR
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cluj, Strada N. Iorga 2
24—52—6

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!

TELEFON 105. Nr. 28—12—3
RADIO
ALEXI ȘI VASS
ING. DIPL.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropadyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Str. Londrei Nr. 21. CLUJ
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

Subscrieți acțiuni la „Cultura Poporului“

MAȘINI DE TREERAT
cu motor de benzină sau motorină, livrează în condițiuni de plată foarte avantagioase
Fabricele de mașini
AND. RIEGER S. A.
SIBIU
La cerere trimitem gratuit oferte și prospecte.
30—4—2

Intreprinderea de Instalațiuni Electrice a orașului Cluj
Atașată Uzinelor Electrice
CLUJ, Calea Regele Ferdinand No. 30.
EXECUTĂ:
Instalațiuni electrice de înaltă și joasă tensiune pentru iluminat și forță motrică, montări de tot felul de motoare, transformatoare și aparate electrice rebobinaj și reparațiuni în mod radical. Stațiune specială: de verificat contoare electrice cari se și repară și instalează din nou
Depozit de lămpi electrice, material de instalațiuni, piese de schimb, etc. etc.
Planuri, proecte, oferte și devize. Efectuate de specialiști la cerere

:-: Coafor de dame :-:
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
Cluj, Str. Memorandului 10.
73-52-23

PANTALONI TENNIS
COSTUME de PÂNZĂ
SACOURI de LUSTER
la
M. NEUMANN
Cluj, Piața Unirii 14
No. 108

FABRICA DE ARTICOLE ARGINTATE
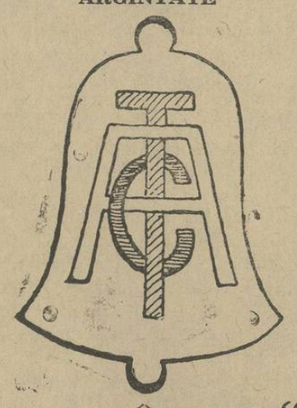
„TACÂMUL“
s'a mutat în str. N. Iorga 11-a.
No. 89 perm.

Mai bine ca ori și unde se servește la
Baia Elisabeta
Băi de abur, de cadă, duș, etc.
CLUJ,
Str. Călugărițelor (pe Someș).

Atențiune agricultori!
Se aproprie timpul treeratului!
Păstrați timpul, banii și displăcerile, procurându-vă o garnitură de treerat de prima calitate, cereți ofertă gratuită asupra
27-3-3
Batozelor de treerat MAV.
și Motoarelor de benzină DEUTZ
cari sunt *neîntrecute în durabilitate și capabilitate.* Aceste se găsesc cu *prețuri foarte reduse și pe lângă condițiuni foarte avantagioase* de plată în depozitele
Departamentul Mașinilor al Reuniunei agricole s. a.
SIBIU, Strada Sării No. 22.
Sucursale: Sighișoara, Mediaș, Tg-Mureș.
Cont-curent: Institutul de Credit Fonciar, Sibiu.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondulează și văpsește părul. Face și alte lucrări în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi.
Cluj, Piața Unirii 22 (în curte). (No. 71 perm.)

Tiparul Tipografiei „Viața“, Cluj, Strada Regina Maria 36.

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 10 Octombrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 167, Apare în fiecare Duminecă

Onor "Astra" Societatea Culturală Sibiu.-

UN POPAS

Suiam și ne-am oprit, Nu era tihna oboselii, ci ne dureau rănile primite. Vulturul nu se teme de înălțimile albastre, ci de alicele celor de jos.

După o ascensiune de șase ani a „Culturii Poporului", într'o zi de vară, cuvântul ei a amuțit. Se putea un zbucium mai apăsător pentru acei cari'i dăduseră viață și o creșteau cu năzuințile lor sufletești? Sunt lacrimi în deajuns pentru pierderea unui ideal? Sângerau rănile și prăpastia ne rânjia salbatic. Veșnicia întunericului ne înspăimânta: Să numai fie „Cultura Poporului", să se stingă această lumină binefăcătoare care se înfiripase ca o îndrumătoare rază culturală în casele acelora ce aveau atâta trebuință socială de ea?

Căutăm unde erau defectele luptei noastre. Și o constatare ce ne strângea inimile ca un cerc de fier, răspundea: Cititorii nu știu a alege binele de rău. Decepția ne-a zăpăcit câtva timp. O voce surdă, dojonitoare, ne striga în urechi: Zadarnic vă măcinați energiile; vă risipiți aurul sufletului și banii pentru pâinea de o doua zi, deoarece acei cărora vă îndreptați, nu sunt destul de pregătiți ca să vă înțeleagă chemarea. Urma să fim înfrânți. Aceasta nu o puteam concepe; ceva lăuntric din firea noastră ne îmbărbăta: E ușor a vedea metehnele dar e superior a le îndrepta. Inainte! Inainte!...

... Și iarăș suim. Credința ne dă aripi de avânt. Cinstea cu care am cuvântat atâția ani, e crezul că prietinii cari ni-au urmărit nu pot de cât să ne ajute în înfăptuirea unei prese conștiente. Să o avem — impune vremea. Și să nu se uite că pentru orice luptă, chiar culturală, trebue bani. Tiparul cere bani mulți. Tiparul care propăvăduește adevărul nu primește subvenții; ba mai mult el trebue nimicit de tiparul ideilor subversive. Dacă am fi vrut, o clipă, să fim crainicii ai orișicărui partid politic, am fi avut argintul necesar. Nu l'am vrut și nu 'l vrem. Suntem fanatici în lupta noastră pentru luminarea prin cultură a poporului. Nu vrem să aducem nici o învinuire, nu vrem să ridicăm nici un cuvânt împotriva miilor de cititori cari au primit foaea fără să o plătească, ci rugăm stăruitor, măcar de data aceasta, pe prietinii acestei mișcări culturale, să ne trimită obolul lor cât mai neîntârziat, să putem da „Culturii Poporului" avântul și proporțiile pe cari le merită.

Contigentul de oameni cinstiți e mare încă în țara aceasta; avem credința că învățătorii, preoții, cărturarii, sătenii, ne vor da putința să ne refacem.

Rugămintea noastră o credem adânc înțeleasă. Și rănile ce le avem, pipăite și vindecate cât mai curând de acei ce cu atâta dragoste am sângerat pentru ei.

„Cultura Poporului"

Morala lumii

Altădată se credea că morala este una și aceiași pretutindeni și în toate vremile.

Dar încetul cu încetul unii învățați au respins morala adevărată, care e aceia a lui Hristos, și au făurit una relativă, aproximativă, foarte variabilă după om și împrejurări. De pildă, ceeace e bine pentru un om sau pentru o epocă, lumea crede că e rău pentru altcineva sau în altă epocă. De aceea ca să știi astăzi cum să te porți, nu mai ai nevoe de Evanghelia lui Hristos, ci de așa zisul *„tact."* Ce înțelege lumea prin tact? Să trăiești după gustul tău, să cunoști repede cu ce fel de om ai face și să te porți cu el, menajându-i slăbiciunile și părțile ridicole, chiar cu riscul de a te face odios și mizerabil, numai să-ți meargă ție bine. De aceea lumea crede că omul moral e acela, de care auzi vorbindu-se numai de bine. Expresia *„băiat bun"* astupă orice alt defect sau amoralitate.

Dragostea de aproapele, pentru care a murit Hristos, este scoborîtă la rangul de slăbiciune sau neseriozitate. A prețui sau a iubi sincer pe un subaltern este o faptă rea în fața colegilor sau superiorilor.

In această ordine de idei amintesc două lucruri caracteristice epocei noastre de decadență morală.

In primul rând avem în general necuviința sau brutalitatea funcționarului public. Azi funcționarul public, învestit cu așa zisa suveranitate națională, calcă mândru și fie că e sărac, așteptând mituire, fie că e bogat și așteaptă altceva, își face o glorie răspunzând necuviincios bietului om care are nevoe de dânsul. Funcționarul nu înțelege că el e plătit să servească pe public, adică pe oricine; ci el crede că trebue să fie servit. Vin țărani cu desagii pe umăr din toate colțurile țării, obosiți, flămânzi, cu lacrimi în ochi de felurite nevoi și dureri.

Abia la ora 12 i se lasă liberă intrarea în ministere și autorități, — tocmai când funcționarii sunt mai distrați, mai obosiți și gata de plecare. Dacă întreabă unde să se adreseze, i se întoarce spatele, iar dacă nemerește în haosul ministerelor biroul sau pe funcționarul de resort, acesta ori lipsește, ori e dus la bufet, ori vorbește cu domnișoarele funcționare, ori n'are timp, ori îi răspunde: „N'am timp acum, vino mâine sau săptămâna viitoare."

Din birouri ies nori de fum și glume ușoare. Neapărat că sunt și oameni cu suflet, dar aceia sunt foarte rari. Cu ce gânduri iese și ce idee își face, țăranul român de alcătuirea noastră socială!

In al doilea rând avem modul cum este primit un biet funcționar inferior, când este asuprit sau jefuit de dreptul lui legitim. Să te ferească Dumnezeu să te plângi contra unui superior! Probele cele mai evidente nu servesc la nimic. Poți să arăți că asupritorul tău sau cutare om face fraude, abuzuri, enormități. Nu se deranjează lumea așa de ușor. Mai întâi ți se răspunde cu acreală: „Asta e treaba D-tale?" Ca rezultat în fața probelor răspunde: „O să cercetăm noi!" Care e cercetarea? Cine e omul reclamat, ce protecție are, ce dă, ce politică face, etc.? Ancheta ce se va face sau nu, e în funcție de toate acestea. Și chiar dacă o anchetă se face, cine iese vinovatul? Bietul măgar, ca în fabula lui Lafontaine, îndată o persoană sus pusă găsește cu cale, că deși superiorul tău e vinovat, dar ce să-i faci? așa-i el, un om curios. Tu însă, care ai un rang inferior, ești mult mai vinovat că n'ai căutat să taci din gură, să te adaptezi moralei locale și să trăiești bine. Unde mai pui ura anchetatorilor pe cari i-ai deranjat, afară numai dacă s'a prevăzut diurna respectivă? Un cadou, o femee sau o carte de vizită a cuiva schimbă cu totul rezultatul anchetei.

Creștinul văzând acestea pleacă cu sufletul îndurerat și se întoarce în satul lui mai încurcat ca oricând.

Iar dacă deschide Sfânta Evanghelie vede cât de mult ne-am depărtat de morală. Din cauza aceasta fericire nu va fi pe pământ. Fiecare râvnește la lucrul altuia, fiecare se gândește la sine.

Oamenii cari gândesc altfel, nu pot găsi liniștea de care au nevoie, nici în avere, nici în mândrie, nici în știința lumei. Omul drept iubește adevărul și orice ar suferi din partea lumei, merge înainte, căci nu poate altfel. Lumea iubește minciuna și o numește: tact și bun simț. *Isus Hristos* iubește adevărul și dragostea. *Numai El* poate da liniștea și odihna celor amărâți și împovărați. (Matei, 11).

Aurelian Ionescu, inginer.

Opera care ne trebue

In mai toate ziarele și revistele noastre — politice și literare, — se vorbește necontenit de răspândirea culturii în popor. Și iarăși, nu e conferință ori tribună dela care să nu se arunce publicului ascultător această „îngrijorare obștească" — e de o însemnătate capitală.

Glasul acesta, care pornește de câțiva ani din pieptul slăbit al învățătorului de sat, și se contopește cu al profesorului dela universitate, credem că nu este „o exagerare," cum s'au obișnuit a crede unii optimiști ai zilei, ci mai de grabă semnalul pentru a se începe, cu un ceas mai de vreme, mult așteptata „Cruciadă culturală".

In această direcție, care a rămas tot pe planul ultim, s'a lucrat foarte puțin. Imi amintesc că mai anii trecuți, un singur om din tagma intelectualilor, scriitorul Gala Galaction, printr'un articol apărut în coloanele „Adevărului Literar și Artistic", se adresa scriitorilor noștri rugându-i a întrerupe fiecare lucrarea ce a interprins: poezie, nuvelă, roman, etc., venind în ajutorul poporului cu cărți folositoare, scrise pe înțelesul lui.

Cred că e de prisos să adaog că satele noastre trăesc în mare parte tot sub influența superstițioasă a „Zodiilor" cum și a unui număr foarte restrâns de broșuri din care, pentru folosința practică, nu se poate extrage nimic bun.

Nu știm întru cât scriitorii vor fi prețuit cuvintele înțelepte ale confratelui Galaction. E destul să privim revistele literare — cea mai mare parte — și realitatea te isbește în față. Din fiecare colț de țară, preocuparea de căpetenie a oamenilor cari se grupează în jurul unei reviste, e de a-și arunca înjurii.

Zice-se, de mulți, că aceasta e „critica vremei" și că toate certurile provin din prea multele curente cari și-au făcut loc — pe nepusă masă — în literatura noastră...

Or cum ar fi, dacă cele expuse mai sus se petrec în adevăr — năpădirea curentelor nesănătoase în literatura noastră, — o cale mai simplă și mai frumoasă în același timp trebue urmată de conducătorii revistelor: un limbaj dulceag, moderat, dojenitor — așa cum numai românul îl are, și totul, suntem pe deplin convinși, va intra în mersul firesc al lucrurilor.

Să mediteze or și cine că toată această vorbărie, pro sau contra, pe masa imensă a poporului n'o interesează cu nimic. Atunci de ce atâta risipă de hârtie și cerneală?

Nu s'ar putea ca aceste materiale să se întrebuințeze pentru un scop mai înalt, acela de a tipări cărți folositoare pentru mulțime?

Cred oare acei cari se antrenează cu acest sport, făcând astfel de literatură, că sunt folositori și pe placul cuiva? Nu. Credulii să-și alunge din minte o astfel de iluzie.

Trebue știut că în împrejurările în cari ne găsim, scriitorului, — adevăratului scriitor demn de acest nume, — îi incumbă marea datorie de a face din ocupația sa, din cele mai de căpetenie, o operă de apostolat. Căci cine mai mult decât el are la îndămână limba, cea mai bogată comoară prin care se exprimă virtuțile și sentimentele cele mai nobile ale unui popor?

A sosit vremea să ne debarasăm de astfel de obiceiuri. Să aruncăm la o parte tot ce nu e menit să aducă vre-un folos, moral sau material, celor cărora ne adresăm. Trecutul, în care ne-am complăcut o bucată de vreme, să ne pară o abatere dela adevăratul drum pe care am pornit și să nu-l mai privim, căci în el clocotește mulțimea de patimi înjositoare cu care trebue să rupem legătura, odată pentru totdeauna.

Și semințe proaspete, din care să răsară roadele înțelepciunii și adevăratei fericiri, să sămănăm cu mic cu mare pe întinsul acestei țări, trecută prin vârtejul împilărilor de tot felul...

Deviza să ne fie aceiași: Un neam, un suflet și-un hotar!

Ilie Păsculescu.

Scrisori către un necunoscut

I

11 Mai 1919

Românii

Românii sunt, astăzi, pe pământ, vre-o 15 milioane de suflete (cu cele înalte, cu cele josnice, cu tot).

Nu este dat nici unui om să cunoască personal 15 milioane de ființe. Cunosc foarte mulți concetățeni, dar, se poate că pe d-ta să nu te cunosc; aș fi chiar fericit să nu te cunosc, căci pentru mine, ești o entitate. Cum actorul X însemnează, pentru mine, toată viața actoricească, d-ta însămnezi toată românimea. — Deci, nu cutărui sau cutărui român îi adresez scrisorile mele, ci românimei întregi. Nu sunt comune, între noi, acele anume simțiminte cari trăiesc împreună, dar sunt comune, între noi doi, aceleași năzuințe, aceleași doruri, aceleași vise, aceleași credințe. Nu te cunosc și nu mă cunoști; dar inima noastră bate la fel, și, de o fi să ne întâlnim în viață, ne vom strânge mâna ca niște cunoștințe vechi. Poate că te voi întâlni pe treptele tronului, poate pe brazda plugului; poate că vei fi omul de astăzi, contimporanul armatei din acest război, sau omul de altă dată, contimporanul legionarilor, și al Dacilor. Ei s'au luptat unii contra altora, s'au biruit unii pe alții, dar, apoi, s'au înfrățit în *Dacia Comata*. Pentru mine, nu ești cetățeanul cutare, sau cutare; ești ce ești: coborâtorul luptătorilor de pe atunci, străbătătorul veacurilor, *Românul*.

Nu te mira prin urmare, de numeroasele incarnații ce vei avea în scrisorile mele. Infățișarea d-tale nu va constitui decât partea exterioară, haina; dar sub haină, vei fi tot acelaș: *Românul*. Să fii de la Pind, din Dobrogea, din Basarabia, din Ardeal, de pe malurile Dunărei sau din regatul acesta, tot acelaș vei fi *Românul*.

Românul nu piere! zice bătrânul Alecsandri, vorbind de micul popor de pe vremea sa. Așa e! Dar dacă acel mic popor nu a pierit, cum, oare să piară poporul român strâns într'un *singur*, într'un *mare* popor? Confluența unor râuri răzlețe fac un fluviu puternic, ale cărui valuri răstoarnă obstacolele puse în calea lui.

Studiul acestor obstacole, unele mari, dar cele mai multe mici, e scopul acestor scrisori. Precum și altă dată, s'a lovit românimea de ele și le-a înlăturat (când ele i-se aruncau înainte sub alte forme); tot astfel le va înlătura și de aci încolo, orcare ar fi forma lor.

Iar d-ta, zărindu-le, vei da din umeri, zâmbind... și vei gândi:

— Incă un obstacol de răsturnat! Au mai fost și altele!

In adevăr, prin multe a trecut poporul nostru ca să ajungă în zilele noastre. Dacă e adevărat că *Istoria se repetă*, prin multe va mai trece și de-aci încolo, fără să piară.

*

După multe necazuri și multe furtuni, a venit și o epocă de liniște relativă și de prosperitate. Aceasta epocă a ținut aproape o jumătate de veac, cât a ținut domnia Regelui Carol. Dânsul a fost îmbelșugat de soartă cu toate bunurile. Slăvit, înăuntrul țării, de poporul român, și dincolo de hotar, de celelalte popoare, el, mintos și înțelept, a voit să fie vrednic de atâta slavă și a lucrat, din răsputeri, pentru progresul poporului în capul căruia îl chemase soarta. Erau, însă, prea multe de făcut: se simția nevoia să ni se schimbe starea *economică* și starea *sufletească*. Să se săvârșească aceste amândouă schimbări într'o viață de om, era peste putință. Silit să aleagă, Carol alese starea economică și ne înzestră cu școli, armată, șosele, căi ferate, poduri, *pipe-line*, etc. Aproape o jumătate de veac s'a luptat cu dificultăți de tot soiul; dar a izbutit.

La moartea lui, făcuserăm un mare pas pe calea progresului. Partea cealaltă, schimbarea sufletească, s'o facă urmașii lui. Izbuti-vor și dânșii cum a izbutit el? Cine va trăi, va vedea.

*

Până una alta, ni se mărește țara; *dela Nistru până la Tisa*, fâlfâe, azi, tricolorul român.

Dar să nu ne facem iluzii: progresul economic și sufletesc e dincolo de Carpați. La urma urmei, nu noi îi vom fi cucerit pe cei de dincolo, ci ei pe noi. La ei s'a înfăptuit și schimbarea economică, și schimbarea sufletească; ne-au luat-o înainte. Noi avem mult de învățat dela ei. Cuceritorii cari (prin prigoniri, prin bici și sabie) le-au arătat poteca progresului, nu'și închipuiau, firește, că *nu* lucrau în folosul lor propriu, ci în folosul nostru. Ei au persecutat populația română căzută sub jugul lor. Acu, ne sunt nouă de folos sbuciumările, de atâtea veacuri, ale Românilor de aiurea. In *Țara Mare*, înfăptuită în sfârșit, sufletul țării va fi la ei.

Poate să nu placă tuturor aceste pronosticuri; dar, eu, unul, le cred întemeiate.

Prea am trăit bine (noi, aceștia din Statul român) dela Unirea Principatelor încoace. Traiul bun ne-a muiat sufletul. Mare rău e traiul bun. El a muiat, la Capua, armata de cuceritori a lui Annibal. De așa rău nu te ferești; te răsfeți în el; îl crezi veșnic și amăi, mereu, pe a doua zi, căutarea sufletului strămoșesc; acei cari n'au trăit bine, însă au păstrat în pieptul lor sufletul strămoșesc. Astăzi, Românii de dincolo de granițele vechiului Stat român, îl au, pe când, noi, îl căutăm și... nu dăm de el.

Nu că l'am pierdut... dar... nu știm unde l'am pus.

Al. Davila.

Răspândiți

Cultura Poporului

Inaintați abonamentul

Rolul învățătorului în ridicarea satelor

O scurtă înfățișare a vieții satelor față de aceea a orașelor, e trebuitoare pentru a se vedea mediul în care va lucra învățătorul; e trebuitoare cu atât mai mult cu cât rolul de ridicător al satelor — ce-l are învățătorul — nu'i tocmai ușor de împlinit.

Când învățătorul, nou ieșit din școala normală dela oraș, *„pleacă în știrea Domnului"*, undeva într'un colț de țară, spre a-și împlini menirea, dă de-o lume cu totul schimbată, totuși bună... Aici, înfățișarea generală a vieții satului e curată și însoțită de liniștea trebuitoare unui suflet așezat să se apuce de muncă temeinică. Sufletul țărănimii, ca și mediul satului, e în strânsă legătură și cu starea materială a locului. Nu-i vorbă că, de-ar fi oricâtă avere, tot lut e dacă lipsește puterea sufletului ce-i dă viață și-o pune în valoare.

E greu, de tot greu, să faci ceva acolo unde mizeria râde, indolența și miopia sufletului se desmiardă. „Popa Tanda" — al nemuritorului I. Slavici — prin puterea pildei din „Sărăcenii" lui, îți dă nădejdea unor zori făcători de minuni. *„Omul sfințește locul."* Să statornicim aici, o cumpănă a puterilor ce se pun în luptă: de-o parte sufletul învățătorului și pregătirea lui; de altă parte, sufletul și mentalitatea săteanului. Insușirile celui din urmă, cunoscute ca valori netăgăduite și anume: inteligența firească, bunătatea inimii, duioșia, starea de om robaciu și așezat, încrezător după ce te cunoaște, etc., îți poruncesc să înfiripi o muncă pentru binele obștesc, pe care să ți-o judece săteanul prin felul lui de pricepere și apoi poți zice că muncă pe tărâm social ți-e abia urzită.

Mijloacele cele mai nemerite le socotesc a fi: *a)* Munca social culturală în afară de școală și *b)* Munca economică.

a) După ce învățătorul a îngrijit ca tinerimea trecută prin școală să fi căpătat o educație potrivită mediului și spiritului românesc, un început de cultură ce țintește, mai ales, pregătirea omului pentru viața practică, mai are de dus o muncă cu adevărat socială unde-și va împlini planul din școală. Munca socială e ușurată întrucâtva, când găsești în sat un ascendent cultural; e cu atât mai greoae când nu-l găsești, căci, va trebui să curgă vreme și energie multă să se risipească până să-l urzești. Fiind prin chemarea ta paznicul vieții românești, nu vei cruța nici o jertfă, când e vorba de pregătit ogorul social al muncii. Invățătorul trebue să întreție vie viața etnică — specific românească. Va încuraja și întreține ca pe ceva sfânt tradiția neamului, limba dulce românească, credința din străbuni — datinele — așa cum sunt și cele uitate, pe alocuri, să le desgropăm din adâncul uitării, dându-le viață dintr'a noastră. Va căuta să întreție și să sporească nivelul culturii dată în școală, prin lectura celor cărți din biblioteca populară, conferințe, șezători, serbări populare cu caracter rustic, serbări naționale prin care să simbolizăm faptele mari ale românilor, cultul eroilor, etc. Cine, din cei cari au încercat acest lucru, nu s'a încredințat că sătenilor le plac foarte mult aceste lucruri? Sunt adevărate clipe de înălțare sufletească. O ușurare sboară de pe chipurile lor... Așa se apropie sufletul lui de școală și învățător; așa-l abați dela delectări nevrednice și-l ai tovarăș de muncă...

Nu-i de ajuns ca învățătorul să fie un conservator al bunurilor sufletești ale săteanului și să-i dea o brumă de pregătire formală — teoretică — ceeace de fapt se face — căci, n'ar putea dăinui ceeace propovăduiește; trebuie, s'o înfrățească pe aceasta, cu pârghia materială a vieții lui; pe ea s'o îmboldească cu fapte vii, — să fie un autor al acestei vieți.

b) Munca pe tărâm economic. Nu ne putem plânge că suntem așa de săcătuiți materialicește. Fenomene sociale, destul de binefăcătoare, neau pus în stăpânirea pământului la care am avut dreptul odată cu trezirea noastră pe el; starea de iobag — aproape generalizată mai ieri — s'a topit ca negura în fața soarelui. Un cusur: săteanului deși îi drag pământul, cum nu se poate mai mult, nu-l prețuește în deajuns din lipsa cunoștințelor științifice și ocupațiunea aproape unilaterală. Agricultura, axul nostru material, nu-i întovărășită de complexul de industrii. Aici vine rândul învățătorului să-și spună cuvântul prin fapte. E greu, totuși se poate și se poate cu atât mai mult că, avem exemple vii sub ochii noștri.

Starea economică a Germanilor din sudul Basarabiei, a Sașilor, etc. din Transilvania o putem râvni. Starea noastră, comparată cu a lor, nu trebuie să ne desnădăjduiască, întrucât ușor se explică și condițiile ceau înlesnit-o, cum și evoluția cu elementul de bază. La noi, pe vremea „Carului cu două protoape", ce te putea preocupa decât *instinctul de conservare națională?* La ei, cu mult înainte încă, în țara de unde au fost aduși, se preocupau de reforme religioase, renaștere culturală; deci, pentru ceva sufletește superior. Odată aduși, pe meleagurile noastre, de către stăpânirile străine, pentru desnaționalizarea elementului românesc, etc. li s'au dat toate mijloacele de ridicare și s'au ridicat lesne, căci pregătirea sufletească o aveau. Această fază, la noi, se pregătește prin activitate dusă în lăuntrul și în afară școalei. In școală, prin sfat și conferințe, în afară, prin fapte, prin așezăminte.

Acestea încercate cu gândul de a-i face săteanului un trai mai bun. Pentru aceasta ar trebui să răsară în umbra satelor *pităriile sătești* cu ajutorul cărora „pelagra" și-ar recruta cele mai puține victime. *Baia sătească* așa de ușor de înjghebat, dacă ar lucra gospodarii satului numai o singură zi de cap, sub conducerea unui meșter. Și cred că nu-s deloc îndrăzneț, când spun că: dacă un sat are nevoie de biserică pentru curățirea sufletului, are tot atâta nevoie și de-o baie, căci nu-și poate nimeni închipui un suflet curat într'un trup întinat.

Lipsurile înspăimântătoare de care sufere o gospodărie sătească în ce privește menajul, nu se pot alunga decât prin întemeierea pe centre a *școalelor de menaj*.

Industria casnică și națională lăsată pe seama româncei, care a fost cu drept cuvânt, păstrătoarea trează a bunurilor artistice, trebuie ajutată de școală, ca ea, la rându-i, să fie sămănătoarea gustului pentru frumos.

Săteanul nostru muncește istovindu-se, dobândind în schimb un folos prea mic pe urma muncii lui, numai din pricina lipsei unui plan rațional de muncă. Invăluie câmpii, aproape numai cu brațele, și atunci muncă nu poate fi împlinită în condițiuni bune și la timp. Rezultatul? ... Amărăcini... pagubă... desnădejde... Și când te gândești că, dacă s'ar convinge de economia puterilor și cantitatea de muncă, superioară sub toate reporturile, ce-o poate realiza o mașină de plugărie, la ce nu se poartă gândul și câte aprecieri crude nu faci în intimitatea ta?... Scăparea, dragi frați ai brazdei, e tot la noi...

Biata școală sătească, de mult glăsuește și ascultători au fost puțini!... Constituiți-vă în *„Cooperative de producție agricolă"*. Greul se învinge numai prin puterea asociației, prin ea se pot cumpăra lesne toate soiurile de mașini agricole și pentru mici industrii; prin ea, poți face comerț înlăturând specula și pe mijlocitori.

In scurt, cam acestea, pe lângă altele multe, sunt mijloacele de ridicare a satelor noastre. Sătenii sunt datori să-și cunoască valoarea bunurilor ce dețin și să înțeleagă adâncul nevoilor din vremurile noastre, ca și rostul instituțiunilor de care am vorbit; dar să nu uităm o clipă că: „Omului îi poți lua cu sila, dar nu să și-i dai." Cred că v'ați convins de adevărul că nimic nu se mai dă de-a gata, ci se făurește prin voință proprie. Și veți fauri numai atunci, când veți simți nevoi adânci.

V. M. Lișman, învățător.

Boala Mitropolitului Suciu

I. P. S. Sa Mitropolitul Vasile Suciu al Blajului, se află greu bolnav în clinica din Cluj. Doctorii i-au tăiat un picior. Familia Regală a trimis următoarea telegramă: „Adânc întristați de vestea despre boala Prea Sfinției Tale, Regina cu mine rugăm pe bunul Dumnezeu să'ți redea cât mai curând sănătatea. Ferdinand", iar dela Roma s'a primit altă telegramă: „Sfântul Părinte, adânc îndurerat pentru boala Excelenței Tale, îți trimite, drept chezășie a confortării cerești, binecuvântarea sa apostolică. Cardinalul Gasparri". Dorim și noi cât mai grabă însănătoșire I. P. S. Sale.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Cuvinte înțelepte despre viața oamenilor

Din „Șoaptele sufletului“ de R. Tagore, poet și filosof indian

Viața religioasă, aduce liberarea conștiinții. Dacă am ajnns a trăi o astfel de viață, vom afla totdeauna o dezlegare ușoară sufletească. Până ajungem aici, vedem cum oamenii, din pricina vieții interesate și a credințelor falșe, sânt despărțiți prin o perdea întunecată de toate lucrurile vieții. Odată această perdea ridicată, vedem nu numai formele viețuitoare ale lumei, ci ne apropiem de ființa lor veșnică, ceeace însemnează, că înțelegem frumusețea lor nespusă. Unii caută semnul adevărului religios în lumea din afară. Ei se lovesc însă de anumite duhuri sau cine știe ce întâmplări supranaturale, însă toate acestea duc tot așa de puțin, către adevărul religios, după cum cuvintele unui dicționar ne-ar face poezii.

Pentru lumea naturii nu e nevoe să purtăm de grijă. Soarele nu așteaptă să-l curățim și să-l aprindem. Insă lumea mică a eului nostru, ne cuprinde și frământă mintea cu tot felul de gânduri, în fiecare zi. Insemnătatea ei stă în aceia, că această lume, este lumea noastră și că trebue să avem puterea să ne-o formăm după sufletul nostru și să ne-o facem cât mai apropiată de inima noastră, în care să putem adăposti oricând pe *Domnul* și *Stăpânul* întregei lumi.

In viața de toate zilele trăim în lipsă, trebuind a ne susține viața prin mijloacele noastre; dar puterea noastră de muncă se stinge curând și atunci venim în fața lui Dumnezeu și-I cerșim să dea bucurie vieții noastre. In zilele de sărbătoare însă, nu mai sântem zgârciți, ci ne arătăm bogățiile și ne simțim egali lui Dumnezeu, în darurile ce facem. In astfel de zile, îi aducem Lui, ca dar însăși bucuria noastră. Astfel ne apropiem cu adevărat de El, când nu lipsa, ci bucuria noastră ne duce la El,

Viața noastră își ajunge cel mai nalt moment al ei, când poate să primească în chip cu totul deplin de Dumnezeu. Noi trăim în lumea lui Dumnezeu și Il uităm pe El însuși prea des, căci cine știe numai să primească, fără să dea el însuși ceva, acela nu află niciodată.

Adevărul. Noi ne asemănăm cu pustiul, care primește ploaia fără să dea vre-un rod, așa că primirea lui n'are nici un scop. Dumnezeu ne dă lumea Sa, și numai dacă și noi îi oferim lumea noastră, ne putem numi stăpânii darului Său.

Legătura noastră cu lumea este absolut personală. Ea nu se bazează numai pe știința și pe folosul practic. Toate legăturile noastre cu faptele, au un mediu nesfârșit: *Legea naturei;* toate legăturile noastre cu adevărul, au un mediu nesfârșit: *Rațiunea* (mintea); toate legăturile noastre personale au un scop nesfârșit: *Iubirea.* Noi nu sântem niște mici și goale obiecte în această lume, noi sântem personalități. De aceea nu trebue să ne lăsăm târâți de curentul întâmplărilor. Noi avem idealul suprem al iubirei, prin care trebue să dăm vieței noastre pacea ce-i trebue; noi avem în viața noastră un adevăr de arătat: *că noi sântem copiii veșniciei.*

Din nemțește de:
D. G. Popescu.

Mănăstirea Cozia

Acolo unde Oltul neastâmpărat și veșnic murmurând, taie masivele Carpaților bătrâne spre a curge în vale; acolo unde într'un cerc se înalță trufașe creștete de munți, spintecând orizontul ca niște uriașe sulițe; acolo unde pădurile de brazi îmbălsămează aerul curat și rece cu miresme de rășină și unde mirosul floarei de tei te îmbată; în sfârșit acolo unde o liniște adâncă domnește și unde suflul păcii este purtat pe aripele ecoului tainic al vreunei doine din fluer sau caval, purceasă de pe vre-o creastă; acolo pe unde se trece dela Dunăre în ținutul Sibiului ardelenesc; acolo se găsește vechea și istorica Mânăstire Cozia.

Cine a venit de primblare sau în căutarea sănătății la Călimănești și la alinătorul durerilor, izvorul de Căciulata, și n'a vizitat și această mânăstire? Este numai de-o aruncătură de băț dela Căciulata, și păcat de acela ce calcă pe aceste meleaguri și nu se duce să vadă cu ochii opera unui mare voevod, înegrită de veacuri.

Plecând din Căciulata, îndată treci de cotitura Oltului de lângă izvor, pe o vatră scobită între stâncile uriașelor împădurați, apare ca un burete alb, o mică cetățue din mijlocul căreia se înalță un turn c'o cruce.

Nici nu simți cum mergi pe șosea, că numai te pornești în fața porții mânăstirei, care doar nu te cheamă . . .

Câte nu sunt de văzut aci . . .

Biserica afumată, îți deschide ușile păzite de cete, cete de sfinți zugrăviți la intrare poate decând i s-a pus temeliile. Asemenea înăuntru icoanele îmbătrânite, cu privirile lor îndurerate, îți vorbesc de alte vremuri, de alte timpuri, ce s'au tot scurs rând pe rând, peste plaiurele românești, lăsând doar urmele lor adânci.

In jurul bisericii, ziduri de cetate se văd ridicate și găurite de chiliile acelor cari caută liniștea și pacea sufletească, jertfindu-se de voie pe altarul credinții lui Christ.

Pelângă peretele de răsărit al cetățuei, curge spumegător Oltul, cel c'o sută de legende, ducând cu sine în alte meleaguri, până în Dunărea albastră, și Marea cea Neagră dela hotar, frumoasele clipe trăite printre stânci și vestea despre minunățiile intâlnite în cale.

Minunat de văzut este admirabila expoziție de industrie casnică, organizată și instalată cu mult gust în trei salonașe chiar pe malul drept al Oltului.

Produsele sunt ale monahilor și monahiilor dela mânăstirile Olteniei.

Ideia expoziției la Cozia, a fost dată de P. S. S. Vartolomeu episcop al Râmnicului și organizată și executată de P. C. S. Arhimandrit Efrem Enăcescu, președinte al eforilor mânăstirilor din Oltenia și director al Școalei de cântăreți depe lângă această mânăstire.

Felul cum se prezintă expoziția, dovedește cu prisosință, o muncă stăruitoare și chibzuită și meritele revin desigur organizatorului ei.

Obiectele expuse, sunt expresiunea pură a artei noastre naționale și fericit, de acei ce contribue, cu multa lor răbdare la răspândirea ei. Aceasta este o dovadă, că acei ce se adăpostesc în căutarea Dumnezeirii, sub acoperemântul mânăstiresc, nu uită a munci sârguitor și pentru propășirea unei cauze naționale și pentru aceasta pot avea cu atât mai mult recunoștința noastră.

Ca o idee generală dau mai jos o notă de obiectele expuse de fiecare mânăstire:

Dela Mânăstirea Horez: covoare olteneși, țesături fine de borangic și inișor.

Dela Mânăstirea dintr'un lemn: covoare naționale, perniță, scoarțe, ie lucrată în ajur ș. a.

Dela Mânăstirea Sarăcinești: covoare naționale, perniță. Tricotaje ca: rochii, jerseuri, veste, șaluri, ciorapi, costume pentru copii, stofe de borangic și lână, pânză inișor, pânză pentru prosoape și fețe de mese, diferite cusături naționale, galoane pentru rochii, cămăși de damă de zi și de noapte, cămăși barbatești de noapte, rame pentru fotografii, diferite mileuri, ș. a.

Dela Mânăstirea Cozia: paturi, mese, scaune sculptate, butoaie, picturi, analoage dintr'un singur lemn, icoane pictate, etajere pirogravate, rame, ploști pirogravate, figure săpate în lemn, cărți de citit, etc.

Dela Mânăstirea Frăsinei. Strungărie: bastoane, diferite servicii de masă, cruci montate în sticlă, policandre, iconițe sculptate, galerii pentru draperii, potcapele preotești ș. a.

Dela Mânăstirea Govora: tablouri pictate de către monahul Gherasim Cristescu bolnav, care nu se poate mișca din pat.

Toate lămuririle ne-au fost date cu multă bună voință de către maica monahie Fevronia Miclauș.

Pelângă Mânăstirea Cozia funcționează școala de cântăreți, unde fii de săteni pot să învețe în timp de trei ani, cântările bisericești și totodată și alte meserii, deoarece le stau la dispoziție, ateliere de croitorie, lemnărie, cizmărie, sculptură, etc. Intreținerea anuală pentru elevi este de 5000 lei.

Și iată câte comori se ascund, între hotarele scumpei noastre Românii și așteaptă doar să fie îmbrățișate și stăpânite de fiii ei.

Mânăstirea Cozia, în care se odihnește pe veci marele Voevod Mircea și care a adăpostit, ca monahie și apoi trecută în rândul drepților pe Tofana, mama Viteazului Mihai, (moartă 1606), rămâne și mai departe renumită, tinzând a deveni tot mai însemnată, tot mai folositoare, și va continua să rămână și în lungul veacurilor ce vor să vie, fala poporului român.

G. F.

Din viața cooperatistă

Citind cu plăcere, în coloanele diferitelor ziare știri despre ținerea diferitelor întruniri și congrese cooperatiste, nu putem decât să ne bucurăm de asemenea lucruri, căci dovedesc zi de zi, că mișcarea cooperatistă e tot mai mult înțăleasă în masele poporului.

In lupta cu speculanții și acaparatorii bunurilor noastre naționale, cooperația își afirmă tot mai puternic existența și poate . . . nu va trece prea mult timp, până când va adăposti sub aripile sale, toate bogățiile țării.

Lupta se va termina mai repede, cu cât se va face mai mult apostolat în mișcare și cu cât se va lucra în mod tot mai sincer și tot cu mai multă tragere de inimă.

In capitala țării s'a luat hotărârea de a se înființa o cooperativă care să aprovizioneze pe toți locuitorii, cu carne cât se poate de eftină, căci se vor înlătura speculanții cari însală și pe vânzătorii de vite și pe bieții consumători.

Cooperația, își întinde aripile, cum vedem și în viața orașelor, unde până acum nici nu se pomenea de ea.

In alte țări, tovărășiile cooperariste sunt în floare și nici nu se pomenește de speculanți străini, intermediari, misionari, fel de fel de oameni fără suflet și fără milă, cum sunt astăzi la noi.

Dar trebue să recunoaștem că oamenii acolo sunt mai înțelegători. Acolo nu se lasă înșelați și furați, până la ultima bucățică de pâine, cum ni se întâmplă nouă.

Credem însă că a venit timpul să ne trezim și noi din amorțeală și întunericul în care am trăit până acum și vom începe să ne întovărășim ca frații așa cum spune sf. Evanghelie, lăsând la o parte ura și dușmăniile din sufletele noastre.

Cum spun mai sus, trebue să ne bucurăm de încercările frumoase cari au sprijinul oamenilor celor mai încercați.

Astă vară s'a sărbătorit în întreagă lume „mișcarea cooperatistă“ și deci și în țara noastră.

Felul cum poporul român s'a manifestat dragostea și iubirea sinceră față de ea, ne face să credem într'un viitor mult frumos.

La tedeumul oficiat la catedrala orașului Tecuci, cu prilejul serbării Cooperației, P. S. S. Pr. Conduratu protoereul județului, în inimoasa sa cuvântare a spus că nici o mișcare nu se îngrădește și nu urmează mai mult învățăturile Evangheliei, ca mișcarea cooperatistă, căci singura are la bază principiul: „iubirea aproapelui“. Și în adevăr așa este. Cooperația este credința nemărginită în învățăturile lui Hristos și aplicate în viața de toate zilele.

Cu prilejul acelorași serbări, în comuna Podu-Turcului, unde știe o lume întreagă că este un cuib de străini și unde se fac „afaceri“, pe seama bieților nevoiași, sf. sa părintele I. Telibașa la tedeumul oficiat, la fel în cuvinte pline de înțelepciune a arătat foloasele celor mai frumoase și mai dragi mișcării în care lucrează de peste 20 de ani.

Banca populară „Rodul Muncii“ de mult a început să-și dea roadele și le împărtășește cu drag multor nevoiași.

Părintele Telibașa este inițiatorul acestei Bănci populare și spre mândria ei, se găsește și astăzi în conducere.

Nu pot trece fără să mai adaug că, venerabilul preot dela Podu-Turcului, în bunătatea sa nemărginită, este un izvor de înțelepciune și îndrumare a tineretului căruia oricând, este gata a-i da un sfat.

Cine a stat de vorbă cu sf. sa și nu-l-a auzit: „Lucrați cu dragoste și desinteresare și duceți la desăvârșire ceia ce noi bătrânii am încaput, nu vă pierdeți printre minciunile omenești și aveți ca țintă totdeauna interesele generale“.

Nu-s oare cuvinte pline de dulceață și înțelepciune? Să dea Dumnezeu să trăiască mulți ani, și să nu lipsească din nici un sat asemenea purtători ai cuvântului Dumnezeesc.

Toate relele au un sfârșit și urmează și binele ce-l așteptam să-l ie triumfător și pe care-l simțim că ne bate la ușă.

Tinerii în special să aibă urechi de auzit și voință de a pleca la treabă cu un ceas mai de vreme.

George Iustin Filipescu.

Ce este un om?

Un om este acel, care crede, pentru totdeauna, în *scurgerea cu folos a zilelor sale,* în *muncă rodnică,* în durerea, care dă izbăvire și în credința voinții, ce stă la temelia lucrurilor.

Un om este acel, care are inimă de frate, care nu înțelege fericirea sa despărțită de fericirea semenilor săi, care trebuie să rămână unite la un loc, mergând în rândul și sufletul omenirii, după cum își iubește familia și țara din toată inima și cu toată puterea jertfei sale.

Un om este acel, care încearcă să se conducă nu numai după patimele, capriciul, interesul și violența altuia, ci numai după *legea dreptății.* Un om este acel, care știe să lupte pentru tot ce este bun, pentru tot ce este sfânt, urând răul și declarându-i război fără milă, știind bine că dușmanul cel mai mare al nostru este numai **răul.**

In sfârșit, un om este acel, care știe să moară, care înțelege să-și dee viața, să n'o piardă dar să și-o izbăvească.

Mic soldat, de pe această câmpie de onoare a omenirii, fii la datoria ta! Fă bine cât poți! Fii viteaz, drept și să ai credință tare! Când pe vechii Gali îi întreba cineva de ce se tem, ei răspundeau c'o ironie foarte frumoasă: *„Nu ne temem decât de un lucru, ca cerul să nu se prăbușească peste noi.“*

Dacă ești bine pătruns de valoarea neprețuită a vieții, inima ta va deveni puternică ca și aceia a Galilor și, când pe drumul datoriei te vei simți tremurând în fața primejdiei, *cineva,* care-i mai mare ca cerul și ca toată lumea văzută, îți va spune: *„Nu te teme de loc, eu sunt cu tine.“*

Traducere din volumul „Vaillan ce“ al pastorului Charles Wagner.

Preot Cornelin M. Grumăzescu.

Invățătorul, preotul și Politica

Iată o problemă de actualitate, care cere stăruitor atenția noastră pentru a rezolva într'un chip cât mai potrivit cu chemarea acestor doi factori, sau cum se mai zice: cu chemarea acestor doi misionari: preotul și învățătorul.

Dacă recunoaștem că preoțimea și învățătorimea constitue cea mai de seamă clasă de muncitori spirituali, în organizația unui stat (le zic spirituali pentrucă în chipul cel mai efectiv muncesc și ei la făurirea sufletului unui neam) și că viitorul unui stat e în foarte mare parte în funcție de munca acestora, trebue să dăm o deosebită atenție la orice problemă ce tinde a lămuri un fapt sau o stare de lucruri potrivnică și stânjenitoare direct sau indirect muncei acestora, așa de imperioase.

Printre aceste probleme ar fi și cea de sus.

Intr'adevăr: preotul și învățătorul constituesc farurile cele mai înalte, după-care se orientează și trebue să se orienteze, viața în genere a satelor noastre. Unul, reprezentant al științii, altul reprezentant al credinții și unul pe altul se continuă și se complectează. Unul pregătește tinerile vlăstare în scopul unei vieți pământești cât mai complectă, pentruca celălalt să-i desăvârșească munca, infiltrând mai temeinic seva ce face cu adevărat viabil și fertil orice suflet: credința.

Dacă alt soi de funcționari lipsesc, apoi preotul și învățătorul sunt nelipsiți din orice sătișor.

Ei afară de ceea-ce sunt în chip mai special, vor fi medici, agronomi, ingineri; vor fi factorii model pentru multe direcții de activitate omenească, vor fi făclia de lumină care cu toate puterile ei slabe și împrejurările dușmănoase, trebue să stăruiască în a'și împrăștia razele-i binefăcătoare în întunecimile cele mai nepătrunse ale neștiinței dela sate. Mare și nobilă chemare . . . ! și cu drept cuvânt: viitorul unui neam, cc teză puternic, pe munca lor.

Dacă ei vor înțelege că această muncă, în cadrul acestor slujbe ce ese din rândul celorlalte și de aici numele de misiune, apostolat, s'o încoroneze cu aureola celei mai pure moralități, dacă ei vor fi îndrumați de un tact de conduită superioară care are la bază numai adevăr, dreptate și cinste, putem spune că la fie-ce pas munca lor va aduce roade și roadele vor forma temelia sufletească a unui popor, temelie ce va dura la infinit, căci la infinit vor dura și principiile de morală în numele căruia ea a fost făurită.

Tin să reamintesc că preoții și învățătorii prin excelență sunt acei cari trebue să cultive în sufletele condușilor lor pacea și armonia, principiile de bază ale religiunei creștine.

Dela ei se cere suflet pătruns de devotament și de altruism până la abnegațiune. Ambițiunile deșarte ale lumei acestea, nu merită sălaș în sufletele lor și pacea isvorîtă din iubirea lor nețărmurită pentru cei păstoriți trebue să se întrevadă până în cele mai mici acțiuni a lor.

Idealul acestor misiuni să se identifice cu idealul ființelor ce'și fac din ele (după aceste misiuni) cariera vieței, iată idealul. In nici o parte nu este nevoie de „idealiști“ ca aici; și mai ales azi!? . . . de *idealiști* e nevoie mare!

*

Sunt multe cauze care fac pe preot și învățător să nu depună tot sufletul ce li se cere în slujba lor. Greutăți de ordin material: salarizarea; greutăți de ordin moral și câte poate alte nefericiri de ordin mai intim, stânjenesc mult și de! oricât s'ar spune, om ești și de „grija cea lumească“ nu te poți desbrăcătușa complect, niciodată.

Este însă ceva cu mai puține motive de scuză ce distrage și preocupă esențial viața unora. Acest ceva e „politica“. Natural, este legitimată preocuparea fiecăruia în chip fervent chiar pentru un viitor mai frumos al țării și al neamului, căci tocmai asta ar însemna politică: interesarea sinceră și neprecupețită pentru mai binele neamului tău.

Dar dacă chiar în acest sens curat și frumos s'ar aplica teoria politicei azi tot încă preoții și învățătorii n'ar fi legitimați ca să neglijeze slujbele pentru care sunt pregătiți, căci dacă s'ar înțelege, slujbele lor sunt cele mai superioare forme de politică în viața unui stat.

In acelaș timp, tot adevărat și necesar este, ca aceștia să nu neglijeze politica, chiar când este înțeleasă numai în latura pur administrativă a noțiunei, căci și'n administrație este nevoie de elemente conștiente și cinstite și elementele acestea se aleg de către cei cari cunosc și printre aceștia sunt desigur și cei de cari vorbim.

Mai mult: ei fiind cunoscători adânci ai nevoilor poporului, cum și'n interesul susținerii clasei lor cu multiple deziderate de revendicat, sunt necesari și'n adunările legiuitoare, trimițându-se astfel exponenții lor.[1])

Să fugim însă de pe panta teoriei și să ne coborîm în lumea realităților unde vom vedea adevărul și vom putea desprinde puncte în interesul conduitei preoților și a învățătorilor. Să vedem că politica azi prin aplicările-i numeroase și-a schimbat înțelesul, numai exprimă ce-ar trebui. Interesele cele mai sfinte ale țării, principiile cele mai morale de purtare, sunt aproape întotdeauna sacrificate pentru interesele personale și de partid cele mai nedemne.

Gh. Cepoiu, învățător.

1) Aici vine o altă problemă: „problema elegibilității preoților și a învățătorilor“ care ar trebui discutată.

Informațiuni

M. S. REGINA MARIA, a plecat într'o călătorie în America.

IN EDITURA LIBRĂRIEI *T. Fischer Urani* din Londra a apărut o nouă lucrare literară a M. S. Regine Maria, lucrare intitulată „Cartea de povești a Reginei României“.

ANUL ACESTA, CU PRILEJUL deschiderii stagiunei Teatrului Național din Craiova, s'a sărbătorit în mod deosebit și jubileul de 75 de ani, a acestui teatru. S'a tipărit un istoric al teatrului, datorit atenției scriitorului I. Dongorozi, directorul teatrului.

DL. I. PETROVICI, ministrul școalelor, s'a reîntors din concediu ce l'a petrecut în străinătate.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitor rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prietin. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaea, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte avându-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foae să'și ajungă scopul și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

LA CHIȘINĂU A LUAT ființă Asociațiunea „Cântecul Basarabiei“, pentru culegerea, armonizarea și răspândirea melodiilor populare românești din Basarabia. Inițiatori au fost dd. Cristea Bender, Ion Căpriță, Andrei Elladi, G. Gâdei, I. Urlescu și A. Toma.

IN POLONIA s'a format un nou guvern, în frunte cu d. Pilsudski ca prim-ministru și ministru de război.

IN TÂRGUL IVEȘTI din jud. Tecuci, s'a înființat o școală comercială elementară.

DUPĂ 2—3 NUMERE „Cultura Poporului“ va apare iar în patru pagini.

HOȚII AU FURAT de la mânăstirea Căldărășani, odoare în valoare de jumătate milion de lei.

MORTALITATEA în țara noastră e cea mai mare din Europa. Numărul morților e mai mare la orașe, din pricina traiului în sărăcie. In anul 1922 din 100 copii născuți la oraș, au murit 75, iar la sate din 100 copii născuți au murit 56.

In anul 1922 s'au legat 170.000 căsătorii, dar au fost și 8549 divorțuri. In 1923 au fost 165.217 căsătorii și 8148 divorțuri. Ar veni, *la 100 căsătorii 5 divorțuri.*

Triori și Mașini de sortat cereale Mașini de tăiat sfecle

!

produce și vinde eftin
Fabrica de mașini
And. Rieger S. A.
Sibiu

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

Atențiune agricultorilor!

Se apropie timpul treeratului!

Păstrați timpul, banii și displăcerile, procurându-vă o garnitură de treerat de prima calitate, cereți ofertă gratuită asupra

Batozelor de treerat MAV. și Motoarelor de benzină DEUTZ

cari sunt neîntrecute în durabilitate și capabilitate. Aceste se găsesc cu prețuri foarte reduse și pe lângă condițiuni foarte avantagioase de plată în depozitele

Departamentul Mașinilor al Reuniunei agricole
societate anonimă
SIBIU, Strada Sării No. 22.
SUCURSALE: Sighișoara, Medias, Tg.-Mureș.
Cont-Curent: Institutul de Credit Fonciar, Sibiu.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondolează și vâpsește părul. Face și alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Telefon 105. Telefon 105.

RADIO

ALEXI ȘI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.

Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.

Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 7

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/7. | Cluj, Duminecă 24 Octombrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 169 Apare în fiecare Duminecă

„Astra“ Societate Culturala Sibiu. —

Ofensiva culturală

Frontul nostru cultural a fost unul din cel mai mare pe care l'a avut până acum, la noi, o publicaţie săptămânală. Ofensiva ni era în creştere. „Cultura Poporului“ ajunsese să fie cea mai răspândită foae pentru lumea sateior şi ca un pas înainte ce nu'l făcuse astfel de foi până la ea, străbătea în cea mai mare măsură la fraţii români din America, afară de această şi la fraţii aromâni.

Şi această ofensivă în proporţii aşa de mari, avea nevoie de sprijin bănesc serios. Aveam legionarii începând dela scriitorii cei mai consacraţi până la sutele de învăţători şi preoţi, cari cu toţii luptau într'un avânt cultural de nedescris, dar la jertfa lor era nevoie de muniţii. Şi în războiul cultural trebuie muniţii, nu'i deajuns numai irosirea energiilor într'un elan vrednic de admirat. Şi aceste muniţii nu ne veniau din urmă: Banii. Guvernul care împrăştie în mod vinovat milioane de lei pentru toată sgura politică, pentru lucruri cari revoltă pe cetăţenii cuminţi, n'a găsit cu cale să sprijine această ofensivă culturală, cinstită. De ce? Pentrucă orice guvern nu are vreme să se gândească la cultura scrioasă a celor de jos, ci la blidele de întins la toţi flămânzii partizani după rosturi veroase, Moravurile bizantine nu se pot desţelina.

Şi această publicaţiune cinci ani în şir s'a luptat cu un buget anual de trei milioane de lei, fără a putea fi acoperit din abonamentele cititorilor. Se înţelege că în fiecare an pagubele creşteau. Oficialitatea nu ne punea la îndămână măcar hârtia trebuitoare, ci o plătiam pe piaţă mai scump ca foile cu capital; oficialitatea care găseşte sute de vagoane de hârtie să le umple cu otravă în vremea alegerilor. Paguba această bănească trebuia suportată de un nabab, dar în jurul foaei aceştia nu se găseşte nimeni, ci numai cărturari cari să-şi împrăştie lumina sufletului, singura avere ce o au.

Vina o mai poartă şi miile de cititori cari au primit foaea dar n'au sprijinit-o. E o inconştienţă aşa de mare la cei mai mulţi cititori în câf te revoltă, căci oamenii aceştia nu se gândesc că tipărirea unei publicaţiuni costă bani, hârtia asemenea, poşta, cheltueli de administraţie. Şi dacă n'ar fi lupta aşa de sfântă pentru luminarea straturilor poporului, ai lăsa pe cei ce ştiu să citească în plata Domnului, în păcatele în cari se bălăcesc, în nevoinţa de a ajuta cu obolul lor la o cauză dreaptă susţinută numai pentru ei.

De aceia azi „Cultura Poporului“ intră în casa multora aşa de mică. E steagul ciuruit în luptă dar nu e frânt. V'aduceţi aminte ce impunătoare, ce estetică, ce mare, ce variată şi plină de învăţăminte, era această foae. Ea facea cinste ori şi cărei naţiuni civilizate. Cei mai mulţi n'aţi ştiut-o s'o apreciaţi. Cheltuiţi bani pe orice vanitate dar nu vă înduraţi să daţi un ban pentru cartea românească. Fiecare aproape are o pospăială de cultură, căci nu se explică altfel cum nu se pot susţine cu atâtea milioane de cărturari, mişcările sănătoare culturale.

E ceva putred pretutindeni şi numai o mână de idealişti, în această ţară, îşi sacrifică viaţa. Aceştia puţini învăţaţi, oameni de litere, publicişti, umplu mereu candelele cu undelemnul talentelor lor, ce răsfrânge numai lumină nemuritoare, ca în schimb cetăţenii din restul unei ţări să trăiască într'o nepăsare complectă.

Progresul îl duc câţiva titani în spate, ca politicianii, oamenii de stat, să'şi împartă prada de guvernământ, pe ani, facând iureş în averea naţională. Oameni de stat, statui de bronz mai târziu, locuri de predilecţii pentru ciori, ca în gesturi de ironie şi-şi lase albul stomacului pe frunţile pleşuve.

Din ofensiva culturală pe care o duce această foae, ea rămâne sfâşiată, mică. E steagul ciuruit în luptă dar nu frânt. Il ţinem sus, dârz, cu cele din urmă sacrificii. Cine ţine la el, să vie, să'şi pue avântul în cumpănă. Să vie miile de preoţi şi învăţători pe cari îi vedem pe terenul de luptă cultural, şi cu ei vom învinge.

Să vie această oştire.

Undeva, se zăreşte, orizontul că se începe a lumina. Spre el, tot spre el. Să fim beduinii cari deşi din ei cad cu buzele tremurânde şi arse de sete, spre oaza din largul nemărginit al nisipului, să ajungem să împlântăm steagul victoriei culturale.

Veniţi oaste de preoţi şi învăţători, în jurul accstei ofensive culturale, ca să îi dăm iarăş însemnătatea ce a avut-o şi va avea-o mai larg în viitor „Cultura Poporului.“

Const. Cehan-Racoviţă.

Datoria statului de a sprijini viaţa religioasă

II

Oare în anticitatea creştinismului se petreceau lucrurile tot aşa, sub stăpânirea romană? Nici-decum, ci dimpotrivă. Din citările ce vom face, se va vedea adevărul spuselor noastre.

Creştinii cei vechi priveau Duminica ca zi de bucurie; totuşi se abţineau în ea de toate petrecerile lumeşti. Impăraţi ca *Teodosie I, cel mare*, opriau jocurile gladiatorilor în teatre, jocurile circense, vânătorilor, şi luptele de animale; iar *Teodossie II, cel mic,* întinse oprirea şi la alte sărbători mari, şi nu numai pentru creştini ci şi pentru iudei şi păgâni, pentruca toţi să ştie că e timp de rugăciune, şi nu de petrecere.

Impăratul *Constantin-cel-mare* a fost cel dintâi, care a hotărât prin lege, ca'n acestă zi fiecare să se reţină de procese, sentinţe şi pertractări judiciare. Deasemeni, emiseră legi împăraţii *Valentinian* I şi II-lea ameninţând cu pedepse pe cei ce-ar păşi contra. In fine, în ziua Duminicii erau oprite toate lucrările meseriaşilor şi ale artiştilor, iar lucrul câmpului se permise de Constantin pe timpul secerişului la'ntâmplare de vreme neprincioasă, care ar primejdui holdele.

Creştinii vechi, părăsindu-şi lucrul cel de toate zilele, mergeau la biserică spre a lua parte la slujba Sf Leturghii, la ascultarea cuvântului dumnezeesc şi la împărtăşirea cu Sf. Taine. Istoriograful roman, *Amian Marcelin*, din sec. IV-lea, raportează despre Iulian Apostatul sau Paravatul că el, în Galia, în ziua Aratării Domnului (Boboteaza), dimpreună cu ceilalţi creştini lua parte la toate serviciile d-zeeşti, iar împăratul *Valens* merse în ziua aceasta, cu toată Curtea sa la biserică unde *Sf. Vasile* aducea Sf. jertfă. Şi pentruca creştinii menţionaţi, fără nicio piedică, să poată lua parte la faptele pioase ale credinţei şi religiozităţii, se reţineau de toate priveliştile, jocurile şi petrecerile publice. La ziua Cincizecimii (Duminica Mare), erau oprite prin legi împărăteşti, toate jocurile teatrale şi circense, căci precum zice legea emisă de împăratul Teodosiu II, aceasta-i o zi de închinare măreaţă, în care creştinii trebuie să se ocupe cu slujba lui Dumnezeu şi cugetele lor să fie îndreptate la povestirea minunelor săvârşite de Apostoli spre ntărirea Evangheliei.*)

Iată un izvor de documente, cari totodată, *pot fi un imbold pentru statul nostru* de a lua măsuri la fel, pentruca liniştea şi sfinţenia zilelor de sărbători să nu mai fie turburată şi pângărită, prin ţinerea *iarmaroacelor*, prin întruniri şi congrese zgomotoase, prin reprezentaţii teatrale şi cinematografice cu totul obscene şi imorale.

Chiar în vremea noastră, în alte state sunt decizii şi regulamente, cari, prin aplicarea lor riguroasă, dau caracterul unei religiozităţi în toată puterea cuvântălui, în asemenea ocaziuni. Ne permitem a cita felul cum se respectă, în alte state din Europa, zilele hotărâte odihnei sufleteştt. Se ştie însă că la această contribuie întâi măsurile luate de stat, prin organele sale, cari asigură liniştea ce trebuie să domine în acele zile.

Aşa în fostul stat *Austro-Ungar*, iată ce prevedea legea din 8 Martie 1885, care totodată se şi execută: „Se opreşte Duminica tot lucrul meseriaşilor şi *negoţul*, dela 12 ore în sus; iar prin legea din 16 Ianuarie 1895, se hotăreşte că repausul duminical are să înceapă cel mai târziu dela 6 dim. şi să dureze cel puţin 24 ore.

Preotul Corneliu Grumăzescu.

*) Vezi: *Dr. V. Mitrofanovici*, Liturgia Bis. răsăritene.

Răspândiţi

Cultura Poporului

Creşterea tineretului

II

După familie avem şcoala. Dalta pedagogică e menită a sculpta în ceara moale a sufletului fraged caracterul moral-religios al bărbaţilor de mâine. Durere însă, şcoala par'că nu-şi mai înţelege rostul. Şcoala alungă încet, încet religia din sânul său, ca pe o zdreanţă învechită, bună de muzeul de antichităţi. Din zi în zi devine tot mai puternic curentul separatist, manifestat în atâtea congrese învăţătoreşti de atei convinşi, încât îţi vine să înalţi compătimitor din umeri, gândind cu amărăciune: „Pentru Ion urăsc şi pe Sf. Ion“. Pentru preoţime care e ca un ghimpe în ochii nu ai tuturora ci ai celor puţini şi neînţelegători, urăsc biserica cu întregul ei aşezământ, şi urăsc chiar religia care e manifestarea sufletului nostru către atotputernicul Părinte, necuprinsă în obezile josnicilor patimi omeneşti.

Se uită că şcoala e fătul bisericii, că s'a desvoltat ca un pui plăpând sub aripile ocrotitoare ale azi urgisitei biserici. E un fapt trist dar adevărat, care prevesteşte vremuri mai turburi. Şi curentul acesta pare a fi favorizat de sus pentrucă nu se explică cum un duşman declarat al bisericii a fost numit, după cât ştiu, în comisia pentru formarea programei şcolare. S'a zis de oarecine că se observă un curent de înceată descreştinare pornit de sus şi zisele acestea se adeveresc cu prisosinţă.

Dar cred că n'am merita cuvintele de tunet ale furtunosului Mereşkovski svârlite bisericii ţariste.

Cu programa de azi a şcoalelor, lipsită de duhul caldei credinţe, fiecare prevede către ce prăpastie ne îndreptăm. „O naţiune care nu simte în sine pasiunea mesianică a sortită pieirii“ — glăsueşte un bărbat de talia lui Giovani Papini.

De greşala aceasta e vinovat în parte şi clerul. Atunci când la ordinea zilei sunt chestiuni de ordin vital, doar glasuri răsleţite şi timide se înalţă, când întreaga preoţime ar trebui să se ridice, svârlind cuvântul plin de putere cu greutate de plumb, în cumpăna împrejurărilor hotărâtoare. Aceasta ar trebui cel puţin acum când „religia e tolerată din simpla raţiune de stat“ cum se exprimă un bărbat din lumea celor de sus.

Mediul şi exemplul său din familie şi societate influenţează foarte mult în educaţia copilului.

In unele părţi e aşanumitul „clic“ foarte vătămător tineretului, deoarece e o petrecere de noapte şi poate cuprinde în sine vinovate dorinţe. Iau măsuri organele administrative şi poliţieneşti? Intrebare!

Concubinajul face ravagii spăimântătoare cu urmări dezastroase pentru tineret. Ce măsuri au luat cei de sus? Aproape nici una. Am observat că în unele părţi, în chiar postul mare, e permisă hora. E logic aceasta? Când sufletul trebuie să fie oarecum mai departe de grijile lumeşti, tocmai atunci Satana ne prinde mai puternic în mreaja lui ademenitoare. Ce măsuri s'au luat sau se vor lua, nu se ştie.

In zile de sărbători biserica e goală, glasul preotului răsună ca trâmbiţă în mijlocul deşerturilor africane. Dar o altă „biserică“ cârciuma e plină. Le vezi, le auzi şi taci. Ordonanţe sunt, cei de sus au luat măsuri pe hârtie. Se aplică sau nu, altă chestiune.

In alte părţi am auzit că atunci când se oficiază liturghia, birourile autorităţile sunt deschise. Poate ca aşa e logic!

In unele părţi, se zice, că nici la marile sărbători creştine copiii nu sunt conduşi sau cel puţin trimişi de învăţători la biserica Domnului.

Ce să facem! Reminiscenţe din anormalitatea vremurilor turburi!

Sub povara atâtor rele şi altora poate mult mai grele, geme societatea noastră românească. Şi din această societate face parte întregitoare şi tineretul.

Când la tot pasul exemplul rău te urmăreşte cu tendinţe de încătuşare în mreaja lui pustiitoare, trebuie să ne gândim întâi la o puternică educaţie cetăţenească în general şi apoi la îndrumarea tineretului către o viaţă religioasă-morală.

In zadar vorbim de educaţia specială a tineretului câtă vreme educaţia maselor nu-i făcută. In zădar voim să desvoltăm simţul pudităţii în tineret când revistele galante, vistavoii, tiribombele şi toate vinovatele scrieri şi desene pornografice murdăresc asemenea reptilelor desgustătoare toată verdeaţa sufletului românesc.

Zadarnic sunt toate când teatrul nu-şi mai înţelege chemarea ci se coboară câteodată sub nivelul circului din bâlciuri, când „Coana Manda“ batjocorind totul infiltrează în suflet dorinţe pătimaşe. Zadarnică e orice sforţare, când cinematografele şi romanele senzaţionale formează cheia deschizătoare a câmpului întunecos al banditismului, furturilor îndrăzneţe şi crimelor înfricoşate

Când mâna criminală a celor ce ne pândesc în umbră, apasă tot mai greu asupră-ne ca forţa titanică a geniului rău, o întrebare plină de durere se înfiripă în adâncimi de suflet cuprins de 'ngrijorare: Ce măsuri se iau de organele în drept şi cum se aplică acele măsuri! Nimeni nu cere ca triumful luptei pentru „regenerarea caracterelor“ cum se exprimă I. P. S. S. mitropolit Bălan, să fie hotărât printr'un articol de constituţie, dar când interese vitale ale neamului întreg sunt în joc, nu se permite atâta indolenţă.

In mijlocul actualelor frământări, cei chemaţi a face lumină trebuie să fie sentinelă vrednică la poarta sufletului veşnic ameninţat.

O sentinelă vrednică e preotul. Dar se bucură de o slabă atenţie din partea forurilor competente. Inţeleagă cei de sus sublimitatea misiunii sale şi importanţa capitală în viaţa neamului şi interese-ze de soarta sa. Când chinuitoarea grijă a zilei de mâine va dispare, fiecare preot în singuratecu-i ungher va şti ce să facă. Cu puternicul concurs al administraţiei — dacă i se dă — lucrând cu vreme şi fără vreme, cu blândeţe şi cu asprime, cu voinţă de fer şi muncă de titan, el va reuşi să însenineze atmosfera sufletească îmbâcsită de miasme otrăvitoare.

Va întreprinde în unire cu ceialalţi factori educativi, uriaşa operă de evanghelizare şi largă educaţie a masselor în spirit religios, va rupe cele şapte peceţi ale cărţii sfinte Scriptura, o va pune în faţa poporului explicând-o şi sfătuind ca fiecare să aibă în casă cea mai nepreţuită comoară a tuturor veacurilor. Pentrucă nu ştiu dacă multe sate se pot mândri cu posedarea ei. De aceea răsărit-au pe ogorul credinţei sectarii nemernici trădători de neam şi lege, cari vor să sdruncine biserica şi să prăbuşească neamul.

Predarea religiei în şcoală, de preot, e o chestiune care prin covârşitoarea ei importanţă se impune dela sine, ca un „sine qua non“ al regenerării. Să nu se uite că creştinismul e atât de strâns de fiinţa românească încât adeseori se confundă. Pentrucă în adânc de vremuri stinse când s'a plămădit sufletul neamului nostru ca punctul în sânul mamei, aceste două noţiuni aproape s'au contopit. Deci a separa creştinismul de românism, înseamnă a separa sufletul de corp.

A se purta blând cu copiii, a le da sfaturi îndrumătoare spre o direcţie nouă în viaţă, a vizita familiile — însă nu aşa des — a-i învăţa cântări religioase, a face cu ei citiri biblice şi altele asemenea acestora, cine nu le ştie? Le ştim cu toţii, dar nu le facem nici unul.

De sus, dela stâlpii ţării, unde trebue să troneze veşnica seninătate, pornească îndemnuri spre gânduri nobile şi viaţă neprihănită.

Foile partidelor, pline de injurii grosolane discreditatoare a tuturora în mijlocul desorientării generale, şi presa de tarabă, să-şi schimbe direcţia.

Stăvilească-se puhoiul străinilor de lege şi neam, cari ne-au copleşit binecuvântata noastră ţară şi sub a căror despotică stăpânire geme îndureratul nostru popor, străin în ţara lui.

Pe ruguri medievale să se ardă desgustătoarele pornografii, cari ne duc cu mii de ani în urmă, spre colţul desfrânatelor zeiţe, şi toate filmele cinematografice purtătoare de otravă să se ardă, şi cenuşa lor să fie svârlită în cele patru vânturi.

Să se respecte de toţi, fără excepţie legile şi regulamentele privitoare la sărbători şi religiozitatea şi moralitatea poporului.

Glasul preotului să fie ascultat de cei de sus, ca o trâmbiţă de alarmă, pentru căe crainicul durerii unui neam.

In cumpăna acestor vremuri pline de sbucium, când unitatea sufletească nu-i înfăptuită şi viitorul învăluit în nesiguranţă, toţi, dela „Vlădică până la opincă“ să aruncăm aluatul muncii noastre desinteresate în frământătura cea nouă a sufletului românesc.

Când vânturi întunecate bat la porţile românismului şi nouri de funingine prevestesc furtună, cel puţin în ceasul încercării să lepădăm ambiţiile josnice şi patimile personale şi călăuziţi de aceleaşi doruri sfinte, să luptăm contra valurilor de întuneric, cu puteri unite spre desăvârşită biruinţă. Iar tineretul să-l creştem cu dragoste neţărmurită, adăpându-l la isvorul dătător de viaţă al trecutului plin de sacre învăţăminte.

Numai aşa firul sorţii neamului nostru se va depăna neîntrerupt din nesfârşitul caer al vremii mii de veacuri pe acest pământ, pierzându-se departe, în veşnicia marelui necunoscut.

Preotul Ştefan Florescu.

REGINA MARIA

— O scrisoare americană despre Regina Maria —

Cine e Regina Maria? Unde domneşte? Cum se face că domneşte într'o ţară aşa de depărtată? Cât timp e de când s'a urcat pe tron? E ea frumoasă? Vorbeşte Regina englezeşte?

Aceste sunt cele mai des repetate întrebări pe cari le pun femeile din America, acum când Regina Maria a României e în Statele Unite. *Zoe Beckley*, cunoscuta scriitoare americană corespondentă a mai multor ziare mari din Statele Unite şi o prietenă a Regimei, răspunde la aceste întrebări, printr'un articol apărut în mai multe ziare din America.

„Regina Maria s'a născut prinţesă regală engleză. Mama Sa a fost Marea Ducesa Marie, singura fiica a Impăratului Alexandru al XI-lea al Rusiei socotit ca un stăpânitor liberal şi care a fost omorît de bomba unui nihilist, cu 40 de ani în urmă, în ajunul punerii în aplicare a unor reforme în treburile de stat.

Tatăl prinţesei Maria a fost ducele de Edinburgh, al doilea fiu al Reginei Victoria. Aşa dar Regina Maria e jumătate rusă, jumătate engleză-germană,

Locul de naştere al Reginei e Eastwell Parc, în Anglia.

Cea mai bătrână dintre fete e Victoria Melita, căreia i se zicea „Ducky“, şi care e acum soţia ducelui Kiril al Rusiei.

Ducele de Edimburgh devenise admiral al flotei engleze de pe Mediterană şi familia sa a locuit câţiva ani în Malta, despre care Regina Maria spune că e ce mai frumoasă amintire din anii săi de copilărie.

Prinţesa Maria şi sora sa prinţesa Victoria, ţin una la cealaltă cu pasiune.

In 1893, la etatea de 17 ani, prinţesa Maria lua în căsătorie pe prinţipele Ferdinand din Familia Hohenzolerln-Sigmaringen,, pe atunci de 27 de ani şi Moştenitorul Tronului României.

România era stăpânită de primul Ei rege — Carol al Germaniei, care a fost chemat să domnească. Regele Carol muri în 1914 şi Ferdinand deveni Rege.

Până atunci Regina Maria locuise în România 33 de ani. La început nu vorbea româneşte, iar limba franceză nu cu mult mai bine.

Ca şi în Rusia aşa şi în ţările din Balcani, limba franceză era limba care se vorbea la curte şi în viaţa socială. Tânăra prinţesă engleză învăţă franţuzeşte.

Regina va sosi în Statele Unite în Octombrie, luna sa de naştere. In Octombrie 29 Regina va împlini de 51 ani. In aparenţă Regina Maria e “every inch a Queen“; înaltă şi impunătoare, cu o ţinută regală, cu maniere încântătoare. Părul îi e auriu şi cade în valuri, pieptanat spre ceafă.

Ochii îi sunt albastri, curaţi, pieliţa fină, trăsăturile perfecte şi zâmbetul cuceritor. In totdauna a fost privită ca cea mai frumoasă regină a Europei. Se îmbracă bine, dar nu e sclavă a modei, deşi ţine seamă de schimbările ei.

Această călătorie e cea dintâi peste Atlantic deşi a călătorit foarte mult în Europa. In timpul războiului şi imediat după război Regina Maria a călătorit în întreaga Europă în automobilul său privat.

A luat parte la conferinţa de Pace dela Versailles pentrucă, după cum spunea, trebuia „să facă faţă României.“

Regina Maria iubeşte să călărească, mai mult decât ori ce alt sport.

Regina a scris până acum 12 cărţi. E perfect sănătoasă şi foarte activă.“

Către „Cultura Poporului“

Mai sus! Tot mai departe! Mai 'nainte!
Să te ridici spre culmile acele.
Tu, stea luminătoare printre stele,

Şi 'n graiul plin de-atâta fermecare,
Să duci cântările latinei ginte
Departe, peste lumi, peste hotare!

M. Simarand-Oprişanu

Scrisori către un necunoscut

II.

23 Mai 1919.

Tricolorul Naţional.

Mintea omenească ştie multe denumiri ale unor lucruri *concrete* (ca, de pildă, copac, pâine, carne, cal, etc.), şi multe denumiri ale unor lucruri *abstracte* (ca, de pildă, virtute, patrie, coloare, iubire, etc.). Patriotismul e o abstracţie şi colorile naţionale tot aşa. Dar oamenii, în general, sunt în stare să sacrifice orice pentru aceste două abstracţii. In adevăr ce e patria? Un teritoriu înconjurat de nişte limite convenţionale?.. O ţară locuită de oameni la fel cu noi?.. Sau e numai o închipuire a noastră, o nevoie a sufletului nostru?..

Intrebarea merită să fie pusă, deoarece sunt oameni lipsiţi de patrie propriu zisă, dar nelipsiţi de acea solidaritate care, în asemenea condiţii, face una cu patriotismul. (Aşa sunt de pildă, evreii). Dacă, dar, acei lipsiţi de abstracţia patriei, sunt capabili de patriotism, cum trebuie să fie cei înzestraţi cu abstracţia *patria* şi cu lucrul concret: *pământul ei?* Aceştia din urmă sunt stăpâniţi şi de solidaritate şi de patriotism şi au, prin urmare, un dor mai mult decât acei cari nu sunt stăpâniţi decât de solidaritate. Dânşii pot deschide graniţele patriei lor celorlalţi, pentru că au o patrie, pe când ceialalţi nu le pot deschide graniţele lor, pentru că nu au patrie.

Printre acei cărora românii le-au deschis graniţele ţării lor, sunt mulţi cari au astăzi şi *patrie* şi *ţară*. Sunt şi câţiva, însă, cari neînsuşindu-şi, pe lângă calităţile lor proprii, pe acelea ale poporului ospitalier, au rămas (ceea ce au fost), fiinţe lipsite de patrie.

Oare faptul că nu am poseda pământ ne poate face mai puţin patrioţi decât acei cari posedă pământ?

Cine are ce ara
Are şi ce apăra.

zice cântecul. Adevărat să fie?.. Adică cum?.. Noi, aceştia, fără pământ, (şi suntem mulţi), să avem mai puţin desvoltat sentimentul de patriotism, de jertfă către patrie? Eu unul, cred că nu. Să nu confundăm două nevoi absolut diferite: nevoia economică şi nevoia sufletească.

Unii adună lumea sub steagul lor roşu. Acest steag o fi simbolizând revendicări drepte, dar nu simbolizează o patrie. Până să-şi dea seama de dreptatea unor revendicări, oamenii şi-au dat seama de existenţa unei patrii şi, însufleţiţi de drapelul lor naţional, ei şi-au îndeplinit, de veacuri, voios sacrificiul: *„pro patria“*.

*

Vedem că nu numai acei cari posedă pământul îndeplinesc acest sacrificiu, ci şi ceialalţi; chiar acei în mânile cărora nu e lăsată averea decât în mod tranzitoriu (cum e de pildă femeea). Ducându-şi zestrea aiurea, femeia, mai întotdeauna, îşi păstrează sufletul şi credinţele. Soţul dispune de averea, de inima soţiei sale; dar, chiar străin, e nevoit să respecte unele abstracţii.

Nici o persecuţie, de nici un fel, n'ar face romancele de peste graniţele regatului să nu se împodobească cu tricolorul naţional. Dacă vă îndoiţi, treceţi hotarele şi convingeţi-vă.

Iar instigatorii cu steagu roşu să nu comită, cumva, crima de *lez-patria.*

A. Davila.

Ce trebuie să ştim

Soarele e mai mic

Astronomii au greşit măsura dimensiunilor solare cu 1200 km. şi din această pricina cercurile astronomice sunt foarte alarmate.

Acel care a descoperit greşala nu putea fi altul decât Einstein, acest revoluţionar al ştiinţii.

Einstein e de părere că soarele e cu mult mai mic, conform teoriei sale. Şi are dreptate, ne spun astronomii.

Intr'adevăr, conform teoriei relativităţii generale, lumina fiind grea, razele proprii ale soarelui deviază şi şi ele spre exterior, aşa că noi vedem soarele mai mare decât în realitate.

După măsurătorile făcute conform teoriei relativităţii, al căror rezultat a fost publicat în revista „Astronomische Nachrichten“, soarele e mai mic cu 1200 km. în diametru.

Cum Astronomia e o ştiinţă de mare precizie, îşi poate oricine închipui surpriza astronomilor.

Semințele de sămănat trebue să fie fără mălură, tăciune și rugină

Tăciunele și mălura foarte des infectează (îmbolnăvește) pânele noastre și micșorează foarte mult recolta; ele sunt foarte periculoase, otrăvitoare și de aceia fiecare gospodar trebue să le știe și să poată lupta contra lor.

Tăciunele aduce gospodarului mare pagubă mai ales în anii ploioși. Cât poate fi de periculoasă această amestecătură arată următorul exemplu: în partea de sud a județului Bălți, țăranii din vremurile de demult se ocupau cu sămănatul grâului de primăvară „Ulca.“ Astăzi grâul de primăvară a eșit din cultură. Țăranii explică aceasta așa: că „ulca“ aruncă așa de mult tăciune, încât a încetat de a mai da vre-un venit.

Tot așa se observă acuma și cu orzul, care tot așa de tare suferă de tăciune și din an în an dă tot mai puțin venit. Mulțumită acestora unii țărani sunt gata să mântue și cu orzul așa cum au făcut cu grâul.

Tăciunele se ivește pe toate pânele: pe grâu, orz, ovăz, secară, porumb, mei și altele. Tăciunele cum știe fiecare gospodar constă într'aceia că pe pâini, în diferite părți (pe flori, tulpină și foi), se ivesc niște umflături, în cari se găsește colb întunecat. Așa colb în loc de grăunțe, se desvoltă și în spicurile plantelor infectate.

Sămănăturile, infectate de boala aceasta, cum s'a spus, dau mai în totdeauna recolte mici, iar paiele cu colbul de tăciune pot fi foarte periculoase pentru vite.

Se întâlnesc două feluri de tăciune; mălura cu miros rău (de ouă clocite) și tăciunele propriu zis cu colb, care comparativ e nepericulos, dar mălura sau tăciunele cu miros rău e foarte otrăvicios.

Paiele și grăunțele, infectate de mălură (se întâlnesc la grâu și secară) sunt foarte otrăvitoare atât pentru oameni, cât și pentru orice vite. Vita, otrăvită de așa hrană, pierde puterea de a înghiți și face multă spumă la gură, apoi se clatină, se paralizează și moare.

Având în vedere aceasta, fiecare gospodar trebue să ia măsuri de luptă cu tăciunele, fiindcă singură ea nu trece.

In timpul de astăzi se știe în ce constă pricina acestei boli și s'a găsit măsuri precise de luptă contra ei.

Așa astăzi s'a clarificat că colbul negru al tăciunelui, nu este altceva decât chiar sămânța acestei boli.

Când acești colți sunt copți, sunt foarte ușori și au niște perișori cari foarte bine le servesc la răspândire.

La strânsul pânei, ori la treerat, colbul tăciunelui se lipește de grăunțele sănătoase, de paie și cuvântul se răspândește uneori la mari distanțe. Când colții tăciunelui s'a așezat în pământ împreună cu grăuntele infectat, încep a crește și infectează planta tânără. In momentul acesta pericolul pentru plantele răsărite constă într'aceia că această infecție poate să se lipească de planta ce răsare și s'o infecteze.

Infectarea se întâmplă numai în timpul încolțitului, iar plantele mari nu se infectează. Așa dar, știind cum se întâmplă infecția cu colbul tăciunelui plantelor sănătoase, măsurile de luptă trebue să fie îndreptate spre distrugerea colbului tăciunelui depe grăunțe și spre îngrijirea pânelor răsărite. Pentru aceasta, nu trebue sămănat pâne după pâne, fiindcă unele feluri de tăciune pot trece depe o pâne pe alta. Principalul e că gospodarul toate stăruințele trebue să le îndrepte spre distrugerea colbului de tăciune depe semințe. Pentru aceasta semințele se spală într'o apă preparată, care ucide embrionul tăciunelui și nu strică nimic grăuntelui.

Cea mai sigură din aceste ape și mai la îndămână și eftin este formalinul se vinde în toate farmaciile. Cu 200 grame de formalin se poate spăla 800 kg de grăunțe. Se face acest lucru așa: se ia 200 grame de formalin și se topește în 5—6 căldări de apă. Semințele se împărțesc în movilițe nu prea mari pe o podea de scânduri ori pe o mușama și cu lichidul pregătit de formalin se udă cu o stropitoare. Udând movilița tot odată se lopățește pentru ca fiecare grăunte să se ude cu formalin. Apoi movilița se acopere cu un țolișor umed, muiat tot în acest lichid și așa se lasă 1—2 ore. După aceasta, grăunțele se împrăștie într'o pătură subțire să se usuce.

Pe așa cale se poate bine lupta cu tăciunele. Din contra, fără așa spălătură embrionul lui poate, fără nici un pericol pentru dânsul, să se păstreze dela 5—10 ani.

Rugina poate aduce gospodăriei mari pagube. Boala aceasta constă într'aceia că pe foi și tulpină se ivesc niște pernișoare. Pernișoarele acestea se așează uneori în pete, conțin colbușor (embrionul ruginei) și are diferite culori: roșu întunecat, galben, vânăt întunecat și altele.

Nici paiele, nici grăunțele stricate de rugină, pentru vite nu sunt periculoase și paguba făcută de ea, constă într'aceia că grăuntele se face ușor, uscăcios și puțin prețios.

Rugina, înainte de a cădea de pâne, trebue un an să trăiască pe alte plante: pe buruene și apoi după aceasta poate iar infecta pânele.

Pentru lupta cu rugina, semințele pânelor e necesar de spălat în formalin, cum a fost arătat pentru tăciune, iar câmpurile ținute curat de buruene.

Așa dar, nici tăciunele, nici rugina singure nu se pierd, și pentru aceia gospodarul trebue să ia contra lor măsurile arătate.

Moisei Neamțu
Șef de cultură la Școala de agric. Grinăuți

„Urmați'l, El este mântuirea“

Mântuirea nu se face decât prin Hristos, El este viața, El este mântuirea! Căutându-l în tot locul îl găsim pe El, acela care și-a dat viața pentru mântuirea noastră. Binefacerile moralei lui Hristos a redeșteptat la o viață nouă toate popoarele și le-a îndreptat pe drumul cel adevărat, arătându-le zorile senine ale unei vieți fericite, aici pe pământ, cât și dincolo în viața cea veșnică. Să ne redeșteptăm, reculegându-ne, ațintind mai bine ochii minții, spre morala lui Hristos, care este perla cea mai scumpă, brilantul cel mai neprețuit al creștinismului și îmbrățișându-l, zorile unei vieți fericite nu vor fi îndepărtate. Să-l chemăm pe El în sufletele noastre în tot momentul, să-l avem lângă noi în tot minutul, să-l purtăm în noi pe El firea cea desăvârșită, pe El firea cea blândă și iertătoare care, bătut în cue fiind a zis: „lartă-le lor Doamne că nu știu ce fac.“ Să citim în vreme ca într'o carte — și vom vedea totul ca într'o oglindă realitatea — care nu se acomodează cu principiile moralei lui Hristos. Relele timpului au străbătut până în cele mai ascunse lacune ale sufletului nostru. Răul, care își are izvorul în ură, în invidie, egoism, mândrie, lăcomie și trufie, ne duce sufletul spre peire, spre iad. Binele, adevărul și dreptatea, iubirea, credința și dragostea — principiile moralei lui Hristos sunt vândute cu cel mai umil preț.

Să ne trezim, căci prăpastia nu este departe! Să ne trezim rupând pojghița care ne întunecă mintea și să ne întoarcem la El, „viața și mântuirea.“

Să ne trezim, căci El este pentru 400 milioane de ființe omenești organul spiritual, marea pereche de aripi, pentru a ridica pe om mai pre sus de El insuși, mai pre sus de viața să trăitoare și de orizonturile „ale mărginite, pentru a-l conduce prin răbdare, rezemnare și speranță, până la seninătate; pentru a-l ridica prin cumpătare și bunătate, până la devotament și sacrificiu.

Totdeauna și pretutindenea, de optsprezece secole, îndată ce aripile lui slăbesc sau se strică, moravurile publice și private decad. Când ai văzut de aproape această priveliște, poți socoti că zorile mântuirii sufletului sunt apropiate.

Să lăsăm ura între noi, căci ura ne produce desbinare și să ne iubim, căci numai iubindu-ne, ajutându-ne ne putem numi cu adevărat fii celui care s'a răstignit pe Golgotha.

Relele care bântue în zilele noastre sunt nenumărate; să ne dezbărăm de ele, căci numai dezbărându-ne ne putem iubi și iubindu-ne vom fi cetățeni model ai națiunii, și soldați luptători ai lui Hristos. De aceste rele urâte, care de bună seamă se văd în tot locul, nu ne putem dezbăra decât urmându-l pe El, care este viața fericită și mântuirea cea veșnică.

D. I. Iliescu-palanca.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin
în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

Scrisori din Cleveland [America]

— Dela corespondentul nostru —

Istoria vieții noastre organizate ca grup, în America, se începe cu organizarea primei biserici românești în orașul Cleveland. Atunci când s'a pus „piatra“ din capul unghiului“ acestei modeste case de rugăciune, primii români și-au asigurat veșnica recunoștință a grupului nostru național românesc.

Aceasta biserică se înalță și azi în centrul coloniei românești de pe partea de apus a orașului nostru. E biserica Sf. Elena.

De atunci sunt 20 de ani. Viața românească s'a schimbat în toate raporturile. Azi avem aici trei biserici, pe lângă ziare, societăți, cluburi, săli și școala — cea mai tânără dintre instituțiunile noastre.

Cu prilejul împlinirii a douăzeci de ani de viață organizată comitetul parohial împreună cu reuniunea femeilor și cu preotul au aranjat o frumoasă petrecere, așa ca, aceasta mare și istorică zi să rămână cu o frumoasă amintire și un semn de închinare sufletească, a celor cari din modesta bisericuță au luat hrană sufletească douăzeci de ani.

In ziua de 26 Septemvrie avu loc această măreață serbare creștinească. Slujba bisericească a fost oficiată de patru preoți. Au luat parte toți românii din colonie.

A. B.

Chioase din Moldova

Toată vara n'am lucrat
Tot de-aiestea am așteptat.
Nici la vară n'oi lucra
Tot de-aiestea oi aștepta.
Vine ziua lucrului
Vine boala trupului.
Hai nevastă la prășit
Vaileu! m'am 'mbolnăvit!
Hai nevastă la băut
Bodaproste, că mi-o trecut!
Fă 'nainte că te-ajung.
De-ar fi tot zi de sărbătoare
Că nici capu nu mă doare.
La cusut ochii mă dor
La băut ni-i mai ușor.
La păsit mă doare-o mână
La crâșmă ni-i îndămână.
Căci din ac și din gherghief
Nu mai face lumea chief
Da din ocă și din litră
Toată lumea-i veselită!

Nu mă pune la vatale
Pune-mă să-ți bai în palme
Că-i urâtă pânza'n casă
Da mi-i drag oca pe masă.
Urâtă mi-i pânza lungă
Da mi-i drag oca adâncă.
Furca lungă moartea-i ea
Oca adâncă-i viața mea.

Toarce furcă și tu fus,
Eu mă duc la crâșmă'n sus.
Am pns furca pe tejghea
Și m'am pus la rafinea.
Nici un fir pe fus n'am pus
Șapte căni pe gât s'o dus.
Da talharul cel de fus
S'o dus la barbat și-o spus.
Dar barbatu așa o zis:
— Lasă beie saraca
C-o 'mbătrânito furca.

Auzite de la Saveta Cical
din
Ghilea-Sendriceni Dorohoi
de
Gh. Oanea

Din Bârlad

In această foae am vorbit despre activitatea intreprinsă de preotul *Iulian Georgescu* și între altele am arătat că d-ta urmărești înființarea unui Cinematograf pentru distrarea bolnavilor din spital.

In acest scop s'au orânduit o serie de spectacole cinematografice la cinema *„Carol“* cu filmul *„Castelul de Molancontre“*; spectacole ce au avut loc în 2 și 3 Septemvrie.

Ei bine, mărturisesc, că atât sufletul și entuziasmul dispus de păr. Georgescu de a plasa cât mai multe bilete, a rămas zadarnic, iar noi cei cari eram pentru reușită desamăgiți. Nu știu ce să cred dar pare-se că suntem încă sălbateci.

Dealtfel asta era și de așteptat, deoarece bârlădenii noștri au mai dat și în alte rânduri dovadă de marea *tragere de inimă* ce o au, când e vorba de ași da puținul lor, în folosul vr'unui scop, mai ales fiind el cel cultural. Numai așa se explică și cazul, dece aici nu poate dăinui, niciodată aproape, mai mult de un an sau doi o publicație literară sănătoasă, care să facă cinste unui oraș ca Bârladul, care se bucură dealtfel de o tradiție destul de frumoasă și unde și-au avut leagănul unii dintre scriitorii de frunte ai țării noastre.

Intelectuali avem și acum și încă destui, cari ar putea să urmească în plin carul . . . dar ce folos dacă năzuințele lor se lovesc veșnic de această „massă“ inertă și încăpăținată, care e publicul nostru.

Și mă întreb, până când vom băläci în această ignoranță?!

G. Nedelea

Mișcarea culturală la sate

Cu plăcere putem anunța, că roadele tânărului cerc studențesc „U. S. B.“ au început să se arate în aureola lor binefăcătoare.

Astfel la stăruințele cercului s'a trimis de către Casa Școalelor, mai multe biblioteci în județele: Sătmar, Sălaj, Someș, Cluj și Năsăud.

Cu câtva timp mai în urmă s'a înființat o astfel de bibliotecă în comuna Lăpuș, iar în 17 Octomvrie s'a pus bazele bibliotecei populare din comuna Suciul-de-jos.

A fost o zi măreață, o zi de sărbătoare. S'au adunat la școală aproape toți locuitorii comunei, și au ascultat cu mare dragoste, simțitoarele cuvinte, rostite de către dl Stoicescu, învățător în comuna Lăpuș și delegat al cercului, despre „Scopul și binefacerile acestei biblioteci“.

In urma acestei însuflețitoare cuvântări, a răspuns dl Budu preot aducând elogii: Casii Școalelor, Cercului studențesc și conferențiarului, asigurându-i de dragostea și recunoștiința pașnicilor locuitori ei Suciului.

Apoi a adresat cuvinte pline de entusiasm și dragoste, vechiului regat și regățenilor ce cu sufletul de adevărați români, au venit pe plaiurile noastre, să contribue la ridicarea culturală a țăranului nostru.

I. S.

Cronica Gălățeană

Sub auspiciile Ligei Culturale secția Galați, a avut loc în ziua de 14 Oct. în comuna Mânjina (jud. Covurlui) la casa ce a aparținut marelui patriot român Costachi Negri, o pioasă comemorare sărbătorindu-se 50 ani dela moartea lui, punându-se o placă comemorativă în mijlocul acestei case ce a avut un rol atât de important în istoria noastră națională, căci aci s'a plămădit Unirea Principatelor Române.

Au luat parte la această frumoasă sărbătoare, autoritățile din Galați în frunte cu dl Aurel Scurtu președ. secției Galați a Ligei Culturale, numeroși admiratori ai marelui român precum și mulți săteni din jud. Covurlui și de pe moșia Mânjina fosta proprietate a lui Costachi Negri.

Serviciul divin s'a oficiat de către protoereul Stoica înconjurat de sobor de preoți. S'au ținut mai multe cuvântări lămurind marele patriotism de care a fost călăuzit Costachi Negri, jertfind tot avutul său pentru neamul nostru și în special pentru clasa țărănească în mijlocul căreia a trăit.

Dl Aurel Scurtu în frumoasa sa cuvântare, a scos în evidență personalitatea lui C. Negri descriindu-i viața și lămurind publicul că la această casă ce i-a aparținut se adunau la consfătuiri boerii moldoveni și munteni: Cogălniceanu, V. Alecsandri, Bolintineanu și Bălcescu ce susțineau mișcarea nnionistă, punând la cale fapte mari patriotice; și tot în această casă după o întrevedere cu domnitorul Alexandru Cuza s'a pus la cale unirea Principatelor Române.

Această pioasă sărbătoare s'a terminat într'o atmosferă înălțătoare de patriotism și recunoștință către acela care a pus bazele unirei tuturor românilor.

Răspândiți
Cultura Poporului

Triori și
Mașini de sortat cereale
Mașini de tăiat sfecle
!
produce și vinde eftin
Fabrica de mașini
And. Rieger . A .
Sibiu

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios
Cluj, Str. N. Iorga 2

INFORMAȚIUNI

M. S. REGINA MARIA însoțită de A. S. R. Principele Nicolae, principesa Ileana și întreaga suită regală, a sosit la Washington, cu un tren special regal. M. S. Regina a fost salutată în numele guvernului Statelor Unite de către d. Kelog ministru de Externe și dna. Un escadron de cavalerie cu efectivul de război a format o escortă până la legația română, dând ale mai înalte onoruri militare.

CASTELUL CHANTILLY din Franța a fost jefuit. Hoții au intrat în castel furând bijuterii de o valoare foarte mare, între altele renumitul diamant al Rozei, numit și Marele Conde, pumnalul lui Abdel Kader, împodobit cu diamante, pumnalul Beyului din Tunis ornat deasemenea cu pietre prețioase. In afară de aceasta hoții au furat numeroase bibeluri de aur și alte miniaturi de mare valoare. „Diamantul Rozei“ a fost prețuit înainte de război a 10 milioane franci.

NE BUCURĂ mult când vedem că și în sate apar foi. Așa Liga Culturală secția Lăpușata, jud. Valcea, scoate o revistă numită „Liga.“ Sacrificiul acesta se datorește membrilor Ligii din Lăpușăta în frunte cu conductorii revistei dd. Gh. Al. Voinescu și V. Nicolescu.

Cu Dumnezeu înainte.

RECOLTA PE ANUL 1926 e foarte bună. România va putea vinde străinătății aproape 100 mii vagoane grâu, 30 mii vagoane secară, 100 mii vagoane orz, 40 mii vagoane ovăz.

Valoarea acestor cereale se ridică la multe miliarde de lei.

INR'O MAHALA din orașul Cetatea-Albă (Basarabia) autoritățile au descoperit o fabrica de mezeluri din hoituri de câine, pisici moarte și cai periți de antrax.

Pichevici — așa se numește conducătorul fabricei și criminalul care a fost arestat, — avea agenți cari procurau vitele moarte. In șoproanele fabricii au fost găsiți 90 de câini jupuiți.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitor rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prietin. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaea, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foae să'și ajungă scopul și să fie cât mai răspândită

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

DUPĂ 2—3 NAMERE „Cultura Poporului“ va apare iar în patru pagini.

SOCIETATEA „Crucea roșie română“ împlinind 50 de ani de existență dela înființarea ei, a organizat în toată țara, dela 17—24 Octomvrie, mari serbări cu scopul de a aduna noui fonduri.

NUMEROȘI STUDEȚI, răspunzând inițiativei părintelui I. Țincoca, au format un minunat cor bisericesc, care concertează în fiecare Duminecă și sărbători în biserica „Talpalari“ din Iași.

IN CEHOSLOVACIA s'a constituit un nou guvern sub presedenția dlui Svehla.

PARLAMENTUL țării se va deschide la 15 Noemvrie.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaea aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați.*

Această jertfă cerem de la fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare se va da „Culturii Poporului“.

Telefn 105. Telef 105.
RADIO
ALEXI ȘI VASS
Inginer dipl mat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă. Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Sveză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondolează și vâpsește părul. Face și alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere alba mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindenil

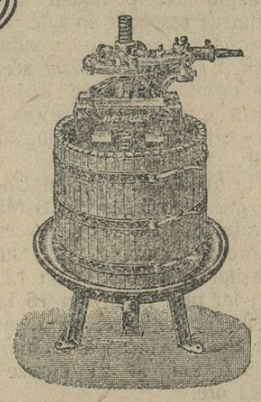
Teascuri de struguri
Zdrobitoare de struguri
Zdrobiroare de poame
Mașini de scărmănat
și prelucrat lână în calitatea cea mai excelentă
Produce:
Fabrica de mașini
And. Rieger Soc. Anon. Sibiu
Prospecte și oferte trimitem la cerere gratuit
Cereți la toate depozitele numai fabricalele „RIEGER“
No. 34—5—1

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 9

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 31 Octombrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6, TELEFON 10/70 | ANUI VI. No. 170, Apare în fiecare Duminecă

Onor "Astra" Societatea Culturală Sibiu.-

Școala nouă

In anii din urmă s'a înrădăcinat în spirite din ce în ce mai mult convingerea că temeliile pe care se bazează școala, trebuesc schimbate. S'a început cu școala primară, reforma s'a înfăptuit, îi așteptăm roadele și nădăjduim că vor fi bune. Acuma se elaborează un proect de program pentru învățământul secundar. Glasuri din ce în ce mai numeroase cer și o reformă a învățământului universitar și poate nu e departe timpul când se va realiza și aceia. Dar să revenim la învățământul secundar. Actualul ministru de Instrucție a plecat dela un punct de vedere sănătos și îi urăm succes la munca începută. E vorba să se renunțe la cele trei secțiuni de specializare, care au dat rezultatele sub-mediocre pe care le constatăm mereu. Va fi deci un învățământ unitar, la baza căruia — aci stă originalitatea reformei — va sta filosofia. Se revine deci la principiul excelent „nu multe, ci mult" care totdeauna a dat rezultate minunate. Materia de studiu mai puțină, însă mai bine organizată, și având ca menire nu să umple sufletul tânărului cu cunoștințe moarte, ci să-l învețe să cugete, să-l învețe să se orienteze în lume, să-l învețe mai ales să trăiască, să scoată adică din viața lui maximum de energie și folos pentru sine și pentru statul în care trăiește.

Căci, încă odată, s'a dovedit școală bună, nu aceea care'ți dă maximum de cunoștinți pe care nu știi să le utilizezi, ci aceea care te învață să ai în viață o atitudine clară, să deslegi bine și repede problemele pe care ți le pun datoriile tale de om și de cetățean. Și la aceasta nu te poate ajuta nici matematica singură, nici istoria, fizica ori științele naturale, ci acea *filosofie*, acea concepțiune de viață ce se desprinde din fericita lor îmbinare, sub controlul unei idei superioare. Un moment lumea orbită de cuceririle amețitoare ale științii, a detronat filosofia din rangul ei de regină în învățământ, și a pus în locul ei diferitele discipole științifice. Fiicele — căci științele sunt niște fiice îndrăznețe ale filosofiei — au alungat din scaunul de cinste pe mama lor. In învățământul proectat de dl Petrovici, filosofia e reîntronată în drepturile ei. Nu alături de celelalte ramuri de studiu, ci deasupra lor ca o păzitoare cuminte, ce ia seama ca nici una să nu treacă de drepturile ce-i se cuvin. Ele vor recăpăta acel spirit filosofic, din care au pornit și către care trebuie să tindă din nou, spre a alcătui o concepție de viață, steagul atât de trebuincios unei generații dezorientate. Și îmi place să cred că în mijlocul acestei concepții va trona ideia de „cetățean al statului românesc".

S. B.

Doi pioni culturali

Inalt, vioiu, cu ochii scânteitori, cu fruntea înaltă, visătoare, cu părul buclat și negru, veșnic preocupat; așa l'am cunoscut pe părintele dr. I. Luca, profesorul și avocatul, care are ca deviză: *totul pentru alții, nimic pentru sine.* Câtă blândețe nu se citește pe fața lui! Sunt trei ani de muncă rodnică, de când păr. Dr. I. Luca a tras brazdă adâncă pe ogorul înțelenit al culturii. Sunt sacrificii, cari au lăsat urme adânci în inimile celor cari l'au cunoscut. Unii l'au iubit și-l iubesc, dar mulți îl invidiează și-l urăsc cu patimă; și aceștia din urmă formează pleiada impotenților culturali și acelor slabi de înger. El nu s'a descurajat, — ei deschizându-i-se noui orizonturi — a privit într'un viitor de izbândă finală. A așteptat un corifeu, care să simtă ca și dânsul și cu care să pornească luptă sănătoasă în contra prigonitorilor. Corifeul a întârziat și păr. dr. Luca — poate a lăcrămat după el — căci oamenii de valoare se ivesc cu greu și câți sunt stau în culise, nu sunt luați în seamă; sunt lăsați în întunecimea neștiinții. Venind cel dorit, păr. dr. Luca a surîs și l-a primit cu încredere. A venit târziu, dar totuși a venit, ca să brăzdeze doi, nu unul, ca înainte și acela — într'o vreme — blasfemiat și sfidat.

A venit: el e dl dr. Tabacaru, care îndemnat de sentimentul datoriei, a pornit cu cundela aprinsă a culturii, să-și servească conjudețienii. Câtă străduință e din partea acestor diriguitori de suflete entuziasmate. Datorită lor, prin cutele sufletului băcăuan se strecoară cu tura adevărată a inimii, se încheagă idei și sentimente, se clădește focul conștiinții de sine. Societatea culturală dela biserica „Sf. Impărați" din Bacău, condusă de păr. dr. I. Luca, își poartă pașii pe drumul idealurilor, căutând să aducă pe toți dornicii de cultură și de simțire românească sub acelaș scut al minții. Dl. dr. Tabacaru, conducătorul societății „Ateneul Cultural" are aceleași scopuri. Ei călăuzesc pașii tinerilor către idealul sfânt al personalității, se străduiesc ca'n locul literaturii deșantate, a revistelor pornografice și'n locul altor cărți, cari aprind imaginația neformată a elevilor, care excită nervii, care desteaptă în ei idei nesănătoase, afundând astfel sufletul nevinovat al tânărului desorientat în mocirla neagră a vieții, literatură, care se citește pe la dosuri, pe furișe — să infiltreze în aceste mlădițe gustul pentru citirea unei literaturi, care să încălzească inima. Intocmai dupăcum, brândușul de primăvară își scoate capul de sub iarba fragedă — cerându-și dreptul la viață — tot astfel, societatea culturală „Sf. Impărați" a luat ființă, cu gândul de a primeni sufletele membrilor ei, de a-i înfrăți și de a trage în fața ochilor minții perdeaua sfântă a luminii. Și dacă vom răsfoi paginele din cartea de activitate a acestei societăți, vom vedea că, dela început, a dat semn de viață sănătoasă; dar întocmai ca și călătorul străin, care întâmpină multe obstacole în drumul său, care e nevoit să se ia la hartă cu oamenii răi ai locului, ce voiesc a-i stinge viața, tot astfel, această societate a avut de înfruntat și de luptat cu mulți răivoitori, cari nu înțelegeau rostul societății, cari nu-și cunoșteau îndeajuns datoriile, cari nu-și aveau personalitatea. Aceștia s'au clătinat și au pierit ca și primul suflu al primăverii, sau ca picăturile de rouă, ce pier în fața soarelui dogoritor; iar societatea a ieșit și va ieși mândră și triumfătoare, fiindcă are la temelie un ideal suprem și fiindcă a fost clădită pe un pedestal tare ca granitul. Aceste două societăți de cultură, de sub conducerea acestor doi pioni, au menirea de a ne face mai buni, de a ne uni într'un singur cuget — ca astfel — să ne ridicăm cu ochii minții pe piscurile gândirii omenești. Cine aude corul societății „Sf. Impărați", rămâne mișcat de măestria și de farmecul cântecelor naționale românești, cântece, care te ridică cu sufletul în sferi înalte, care te îndeamnă la fapte, care bat frumos și duios la poarta inimii. Meritul de căpetenie, e că păr. dr. I. Luca vorbește frumos. Pe unde n'a fost corul acesta al societății și pe unde n'a vorbit neobositul conducător? In Banat ca și în Basarabia, în Moldova ca și'n părțile Bucovinei și a Ardealului, glasul și munca lui au avut răsunete.

Păr. dr. I. Luca și dr. Tabacaru sunt doi pioni culturali ai Bacăului, cari te atrag prin vorbe simțitoare. Din fiecare cuvânt pronunțat se găsește miezul unui adevăr, care pus în fața vorbăriilor goale ale acelor mândri și pretențioși, se ridică tot mai sus, îmbrăcat în haina sinceritătii, sfichiuind pe cei lași și grandomani în pretențiile și puterile lor. Pe unde trec aceste două societăți, lasă un simțimânt de iubire gingașă a portului și a cântecelor cu adevărat românești. E vremea, când ne trebuesc astfel de caractere, care să pornească la munca grea, de a uni sufletele, de a face ca o cultură adevărată a inimii să-și aibă locul în massa poporului, ca floarea mirositoare a operei de artă să înbalsameze sufletele nevinovate ale acelora, cari așteaptă multe dela ceice își cunosc menirea.

Calvarul ce trebue dus, pentru clădirea unui edificiu cultural al sufletelor, se sprijină pe umerii celor doi cărturari, pe cari tineretul îi vor ajuta. Acești doi pioni culturali sunt doi oameni ai vremii, cari știu că, nu e deajuns numai să trăim pe pământ, dar să ne cunoaștem datoria: *de a ne cultiva sufletește, de a ne înălța cu inima, de a face un pas înainte spre drumul fericirii eterne, pe drumul moralei sublime a blândului Iisus.*

Iar acelora cărora li se par toate acestea niște ficțuni, le spun că, judecă pripit, cu patimă sau de loc. Aceștia sunt convingerile mele și a multora, întemeiate pe realitatea lucrurilor, prin sintetizarea adevărurilor și a lăudabilelor fapte. E știut însă că lauda adusă unora, supără pe alții.

De ai năcaz, cititorule, nu sta cu mâinile în buzunar, ci pornește la lucru. Viața îi scurtă pe pământ, dar e foarte frumoasă pentru acela care o înțelege și știe cum să o trăiască. Fă ceva pentru binele obștesc. Luptă pentru o cauză dreaptă, pentru o idee sănătoasă. Viața parazitară să o lăsăm pe seama trântorilor inconștienți. Energia trebuie consumată pentru fapte mari, pentru desăvârșirea vieții noastre. Terenul e în fața noastră și porțile ne sunt deschise. Să nu stăm sub umbra zidurilor, ci să tragem brazda culturii inimii, bazată pe principiile moralei creștine. Se plecăm cu acești doi pioni culturali ai Băcăului pe drumul izbânzii.

N. C. Munteanu-Muntmarg.

Palatul-muzeu Maryhill

Regina Maria va sfinții cu prezența Sa noul muzeu

Pe malul drept al râului Columbia la o mare distanță de centrele industriale și în centrul unei moșii ce se întinde pe 7000 de jugăre pătrate a fost ridicat, cu o cheltuială de aproape un sfert de milion de dollari, palatul-muzeu „Maryhill" al bogatașului Sam Hill, — un simplu milionar din vestul țării.

Una dintre principalele cauze care a determinat pe Regina României de a întreprinde o călătorie în Statele Unite e și invitația de a sfinți cu prezența Sa acest castel-muzeu. Sam Hill, ginerele lui James Hill, magnat al unei puternice întreprinderi de cale ferată, e foarte adesea poreclit ca „prieten al împăraților". Un călător neobosit, Sam Hill a fost oaspele mai multor regi și împărați Castelul său de la Haryhill a fost făcut cu intenția de a primi într'însul pe oaspeții regali cari vin să viziteze Statele Unite.

In primul rând, Regele Albert al Belgiei trebuia să se bucure de a fi găzduit în acest castel. Și azi, coroana regatului belgian ornează marea intrare în castel.

Dar regele belgienilor n'a putut face această călătorie din pricina războiului, I-a fost dat Reginei României ca să sfințiască acest curios castel, care va fi transformat în muzeu.

Sam Hill e de mult timp prieten al Reginei Maria. In ultima vizită în România Sam Hill a informat pe Regina Maria că construește un castel ca în povești și că una din cele 44 de săli va fi închinată artei românești.

Regina a fost încântată de planul bogătașului american și a făgăduit că dacă va putea călători în Statele Unite, va vizita castelul.

Cu toate acestea castelul nu e complet. In fața castelului se întind câmpii goale, cu puțini platani, ici-colo.

Pentru completarea muzeului s'au primit daruri din toate părțile lumii, dar n'au fost expuse.

Castelul e situat pe malul râului și călătorul e surprins că, în mijlocul unei câmpii uriașe, cu lungi fâșii de arătură, să afle acolo un castel.

Castelul e o enigmă. Nimeni nu știe de ce d. Hill a ales acest loc pentru a clădi mărețul și curiosul castel. Castelul a fost construit în așa fel, ca să dureze contra tuturor intemperiilor. Totul e construit din beton armat și plăci de oțel. Castelul are 44 de odăi.

Fermierii din jur nu'și pot explica, de ce castelul acesta e ridicat tocmai acolo și cu atâtea cheltuieli. Unii spun că intenționea d-lui Hill a fost să zidească aici o puternică cetate, contra unei eventuale invazii de pe Pacific.

D. Hill nu intenționează să locuiască în castel. Bogătașul are numeroase locuințe în diferite părți ale țării.

Sam Hill călătorește cu anii. Ideia de a construi acest castel, după părerea multora a fost aceia de a avea plăcerea să primească capetele încoronate din Europa, atunci când ele se coboară în vizită în democrația americană.

Cu prilejul vizitei în Statele Unite a mareșalului Foch, d. Hill a însoțit pe mareșal și i-a făgăduit că va ridica un castel la Maryhill. Regina Maria a dăruit mai multe obiecte de artă cari vor fi expuse în sala românească a castelului de la Maryhill.

Printre aceste daruri și altele cari vor fi trimise mai târziu, vor fi și două mari tablouri-portret a Regelui Ferdinand și Reginei Maria, pictate de celebrul artist sârb Paul Ioanovici.

Printre daruri vor fi și jucăriile prințesei Ileana, jucării făcute din lemn, de elevii de școală și dăruite prințesei.

Copii autografiate lucrărilor literare ale Reginei Maria vor ocupa un loc de onoare în sala românească.

Până acum castelul n'a fost deschis publicului și vor trece încă câțiva ani până când întreaga lucrare va fi completă.

Călătoriile la castel se pot face pe râul Columbia.

Pentru ce agonosim cultura?

Omul, așa cum se naște, nu poate rezista tuturor furtunilor vieții, nu-i în stare să trăiască singur, să se îngrijească, nu-i apt pentru lupta cu viața, până la o vârstă destul de înaintată. Copilul nu poate — ca și puiul multor animale — să se hrănească singur, să-și caute cele trebuitoare traiului, deaceia el are nevoie de a fi îngrijit, crescut și format așa fel, încât, atunci când i se va da drumul singur în valurile vieții, să știe cum să lupte, cum să și organizeze toată activitatea pentru a fi folositor lui și societății.

Adevăratul om nu se formează decât prin educație și educația se bazează pe cultură.

Prin ajutorul culturii educatorul poate culege principiile de educație și tot cu ajutorul culturii poate să le aplice în formarea omului — copil. Cultura a ajutat foarte mult omenirii încă dela început. Toată învățăturile de care omenirea a avut nevoe la început, au reeșit din nevoile și din lupta cu natura. Toate științile s'au format dintr'o nevoie imperioasă ce le cereau; astfel nevoia de a lecui o rană, a inventat medicamentele, nevoia schimbului și a negoțului, matematica, a corpului omenesc, anatomia ș. m. d.

Toate acestea la început au apărut într'o formă slabă, mai târziu prin ajutorul culturii s'au desvoltat și toate științile au ajuns acolo unde le vedem astăzi. Am zis, cu ajutorul culturii, un om poate fi bine crescut, deci poate fi cult. Nu e nevoe de a mai arăta, că un om cult trăește mai ușor decât unul incult. Dela oameni putem trece și la popoare. Știm că toate popoarele cari au avut o cultură întinsă, au durat mai mult și au adus un folos mai mult sau mai puțin omenirii.

Sunt popoare cari au trăit cu 3—4000 de ani înaintea noastră și dela cari ni-au rămas multe lucruri ce ne folosesc și nouă astăzi, datorită vastei lor culturi și datorită tot culturii, care este la baza oricărei instituți s'a ajuns astăzi la o inaintare așa de mare în toate direcțiile. Vedem că popoarele culte sunt privite așa de bine de celelalte rămase mai în urmă, iar ochii lor sunt mereu atintiți către dânsele de a le imita, de a munci ca și dânsele pentru a agonisi cultura lor. Popoarele culte trăesc mai bine, mai ușor, au mai multe arme în lupta cu viața, contribuind foarte mult la progresul omenirii.

Din sânul popoarelor culte, civilizate au eșit oamenii cei mai mari. Cât bine nu a adus omenirii un Edison, inventatorul telegrafului, un Pasteur, care a descoperit lumea microbiană, un Gutenberg inventatorul tiparului, un Stefenson și Watt inventatorii mașinei cu aburi și alți învățați, cari toată viața lor s'au dedat studiului, numai și numai pentru a descoperi ceva nou pentru folosul omenirii. Acești titani prin munca și cultura lor, au împins omenirea cu multe sute de ani înainte, salvând și crutând atâtea vieți omenești.

Poporul cult trăește mai ușor, își înțelege menirea, asemenea și un om, cu cât posedă mai multă cultură, mai multă știință, are mai multe arme în lupta vieții, e mai mult sigur de isbândă, nu-i este fircă că-i va doborî nevoia și sărăcia, știe că este folositor lui cât și semenului lui. Din contra, un om incult, vedem cu câtă greutate își duce traiul de azi pe mâine, numai fiindcă nu are și el un mănunchi mai mare de cunoștinți — care se capătă numai prin cultură — și care să-i folosească în viață. Deaici vedem câtă nevoe de cultură pentru fiecare popor și mai cu seamă pentru poporul nostru care e compus din 80 și ceva la sută neștiutori de carte, pe când celelalte popoare au o cultură mai înaintată; e o excepție dacă găsești un om ce nu știe carte. Dar cultura unde se capătă, unde-o putem agonisi? In școală în primul loc. Deabia în timpul din urmă a înțeles românul nostru nevoia de școală, acum când timpurile sunt grele și nu pot trăi altfel, a văzut cu ocazia războiului mai cu seamă, că trebue carte și iar carte, căci școli am avut noi, dar așa e firea țăranului nostru lăsătoare și nepăsătoare, care l-a făcut de multe ori s'o înconjure; dar astăzi când nevoile și rușinea de a nu ști carte l-au ajuns, parcă-și trimite mai voios copilul la școală. De multe ori s'a blestemat singur și pe părinți că nu l-au dat la școală. Dar și prin citirea înafară de școală se poate cultiva omul. Școala ne dă prea puțin pentru a ne putea baza pe ea, dânsa ne dă numai o îndrumare și un imbold de a citi mai târziu.

A citi cărți, de care lumea dela care om să-și agonisească măcar o parte din cultură, fiindcă atunci ar fi mai multă fericire pe pământ și tocmai acesta este scopul statului și al religiei, — fericirea omului. Cât de mult nu ar progresa omenirea, dacă fiecare ar contribui la înaintarea ei și această contribuire nu se poate face fără cultură. Datorită culturei și științei omenirea a progresat de câteva secole și ce sunt toate invențiunile, toate mașinile folositoare ce au înlocuit milioane de brațe și au făcut traiul mai ușor, decât știința și cultura. E bine determinat rolul culturii acum în viață, foloasele ei sunt netegătuite de mari, deaceia statele cheltuesc foarte mult pentru acest scop și din necesitatea ei s'au format atâtea școli și instituții, unde neîncetat se propagă cultura.

Aproape toate nevoile ar dispare, dacă fiecare ne-am aținti privirile și am căuta să acăpărăm cât mai multă lumină de acolo de unde pornește, să dăm ascultare celor ce ne cheamă și satisfacție celor ce ne îndeamnă cu toată puterea, cu toată dragostea să sorbim din ea.

Să agonism cultura, s'o punem în serviciul poporului, făcând bine statului și lumei întregi.

Mihai Pușcalău
student.

Datoria statului de a sprijini viața religioasă

III

In Anglia, serbarea Duminicii are o mare însemnătate. Iată ce scria, în această privință în 1915, profesorul universitar, *dl V. G. Ispir,* dela Facultarea de Teologie din București, pe atunci student la Oxford: „Inainte de toate, trebuie să se știe că'n toată Anglia Dumineca este o zi de rugăciune și petrecere sufletească. Berăriile și teatrele sunt închise toată ziua. Societatea a găsit cu cale ca localul de petrecere pentru Duminecă să nu fie altul decât biserica. Cine nu se duce la biserică se poate duce la plimbare în acele admirabile parcuri pline de farmec și măreție. In orice caz, Dumineca trebuie petrecută deosebit de celelalte zile. Ce face un student la Oxford? De obiceiu, la Oxford lumea se scoală la 6 ¾ a. m. In colegiu — un fel de cămin studențesc — studenții sunt obligați să participe la serviciul religios. După un scurt serviciu, veniam de luam dejunul și apoi plecam la biserica Universității S-ta Maria, unde se ținea renumita predică, foarte mulți studenți se duc la această adunare a *Uniunii creștine* a studenților din Oxford — la un fel de adunare de rugăciune ținută dela 1—5 p. m. într'o cameră a parohiei S-ta Maria. La 6½ p. m. e serviciul de seară în parohie, care nu durează decât 1½ oră constând din: rugăciuni, cântări, cetiri din Biblie.

In afară de sentimentul religios adânc săditîn inima englezului, ceeace face ca biserica să fie plină, e *netăgăduit personalitatea Preotului, care e în adevăr un apostol al lui Hristos.*

La 8½ seara, cei mai mulți studenți, iau parte la un serviciu special pentru studenți, săvârșit în biserica Universității, unde li se pune în față diferite probleme și li s'arată datoria ce vor avea față de ele ca creștini adevărați. Universitatea din Oxford lucrează împreună cu biserica. La ora 11½ p. m. nimeni nu mai e pe stradă, totul e liniște. Și totuș, *nimeni nu protestează că această ar fi o viață închisă, o viață lipsită de petreceri.*

Oh, când mi-aduc aminte c'am stat în București și că n'am cunoscut o familie, că n'am fost în casa unui preot niciodată — deși eram teolog — când știu că studenții noștri petrec Duminicele în cafenele și berării și că distracțiile dela teatru le sunt preferabile slujbelor religioase; când mi-aduc aminte că nimeni dintre studenți nu erau iubitori de biserică, ci cuprinși de un total indeferentism religios și că morala lor în niciun caz nu era condusă de anumite criterii — cei mai mulți fiind sceptici, când știu că viața socială a studenților noștri nu e plină de poezie, *căci e multă sărăcie și multă mizerie în țara noastră iar de îndreptat nimeni nu vrea să pună umărul* și când mi-amintesc ce-i deoparte și știu ce-i acolo viața: lumină, frăție, însuflețire, speranță, când cunosc această tinerețe plină de vigoare, condusă cu atâta înțelepciune, plâng un popor și înnalț pe celălalt"[1])

In America de Nord, viața religioasă, deasemeni este interesantă. Așa în orașul *New-York* se urmează o foarte interesantă experiență religioasă.

E vorba de predicile care se țin în lunile de iarnă în diferite localuri publice, predici *la care iau parte notabilitățile orașului.* Peste 500 mii de indivizi au format auditoriul acestor predici religioase, pentru acăror organizare o mare parte din tineri dau tot concursul treburilor.

Autoritățile însă au manifestat o deosebită simpatie față de această acțiune, care se dovedește prin autorizația acordată de a se folosi pentru ținerea acestor predici, locurile cari fac parte din domeniul public și prin participarea lor la ținerea predicilor religioase.[2])

Ne 'ntoarcem iarăși la Anglia, pentru a cită câteva rânduri ale marelui nostru învățat și istoric, *d-l N. Iorga.*, care, în „note de drum" din revista „Drum drept" spune, între altele: „Se duce Dumineca *toată lumea la biserică* și acelui care, din neștiința obiceiurilor, n'aduce cartea lui pentru a urmări slujba, personalul bisericii îi oferă, mai binevoitor, mai cu sila, una.

Vizita la biserică e adeseori datoria de contabilitate a negustorului cinstit. E ambiția, engleză de a-și poseda cât mai de plin Dumnezeul[3]).

Acum, arătând o ochire asupra celor expuse până aci, putem trage concluzia că, pentru a se putea îndeplini o parte din datoriile noastre preoțești, se impune ca la aceasta să fim ajutați de organele administrative ale statului.

Să ne fie asigurată deplina liniște ce trebuie să domine în zilele de Dumineci și sărbători, pentruca pe deoparte, credincioșii să nu mai fie împiedecați dela datoria ce o au de a frequenta biserica, iar pe de alta, noi, clericii, având-u-i prezenți la slujbele bisericești, vom putea să-i edificăm în noblima învățătură a Evangeliei și credem că se v'ajunge la frumoase rezultate, atât pentru biserică cât și pentru stat. Nu cerem acele intoleranțe religioase pe care le săvârșiau împărații romani cu păgânii și iudeii, nu pretindem suprimarea totală în sărbători a spectacolelor ca 'n Apus, ci măcar, în timpul cât durează serviciul divin, să fie luate măsuri ca să domnească cea mai mare liniște și cuviință, spre a nu mai sminti pe nici un credincios dela datoria sa.

Așa fiind lucrurile, adică după dorința exprimată mai sus, nu cred c'atâtea suflete, cari azi îs preocupate de alte gânduri, să nu fie mișcate de adânca liniște și vor căuta câteva clipe de reculegere, pe care le-ar găsi într'un dumnezeesc lăcaș, ce le va eși înnainte.

Deci, cu speranța că glasul nostru va fi auzit și ascultat de cei în drept, nu rămâne decât să îndeplinim dorința vie pe care o nutrește fiecare bun român: tămăduirea crizei morale și sociale din țara noastră și, cu aceasta, ne vom achita de înalta misiune cu care suntem însărcinați. Atunci se vor îndeplini — cu adevărat — cuvintele Domnului Hristos care spune: „Căutați mai întâiu Impărăția lui Dumnezeu și dreptatea lui și toate celelalte vi se vor adăuga vouă"[4]).

Preotul Corneliu M. Grumăzescu

[1]) *Revista Ortodoxă* an. IV. Nr. 3 din Dec. 1915.

[2]) *Viitorul Bisericesc* an. X Nr. 21—22.
[3]) *Drum Drept* an. I. No. 6.
[4]) *Ev. Matei* cap. VI. v. 33).

Despre avort, lepădare sau stârpire la animale

Nu sunt rare cazurile, când crescătorii de vite se pomenesc cu vacise, oile sau epele lor, că leapădă fetușul sau puiul înainte de vreme, mort. Această lepădare trece de multe ori neobservată de îngrijitorul animalelor, dacă puiul dste lepădat întâia sau a doua lună a sarcinei.

Dacă însă această lepădare se întâmplă la jumătatea sarcinei, sau mai târziu atunci să-i auzi pe gospodarii și femeile lor cari cred în vrăjitori, farmece, tălmăcind cauza lepădărei.

Unii spun că grajdul nu-i curat, adică e vizitat de spirite rele, alții spun că vecinii cu ură pe ei le-au făcut turnături de ape în cari au descântat vrăjitori.

Alții mai spun că a căzut un blestăm dela Dumnezeu pe capul lor, pentru că n'au serbat sărbătorile bâbești: Sft. Foca, Sft. Andrei, Trifan, etc. In fine, fel de fel de superstiții și credințe strămoșești.

Ar trebui ca gospodarul să nu se ia după cele auzite dela babe, sau moștenite dela strămoși, ci să caute să-și explice adevărata cauză a lepădărei sau stârpirei.

In câteva cuvinte voi căuta să înșir aci cele mai principale cauze ale stârpirelor. Ele pot să fie de două feluri: accidentale (întâmplătoare) și epizotice (molipsitoare, umplutoare).

Cele mai dese, sunt stârpirele accidentale. — Trebue să deosebim stârpirea de naștere înainte de vreme; la stârpire puiul întotdeauna este aruncat afară mort, pe când la naștere înainte de vreme, puiul este viu și poate trăi dacă îi vom da anumite îngrijiri.

Cauzele cari pot să determine aceste stârpiri ar fi:

1) Răceala. Dacă animalul a stat o noapte afară în frig, sau l'a surprins o ploaie rece, o zăpadă, și n'a avut adăpost, sau s'a împotmolit în niște noroiuri mari, unde a stat mai mult timp, acel animal a răcit.

Răceala poate să mai provie din apa cu ghiață, pe care o bea animalul, din cartofi sau sfecle înghețate, iarbă cu brumă, din apă rece băută la drum lung, când animalul este obosit.

Animalul mai poate răci în grajduri rău construite în care trage curentul, și l-am băgat în acel grajd, lăsându-l nebuciumat, neacoperit cu vre-o pătură.

Toate aceste cauze fac ca animalul să răcească, să tremure, producând o slăbire a corpului, o răcire a organelor din lăuntrul lui.

Această răcire o simte și puiul din pântecele mamei sale, se sbate deprinzând de cele mai multe ori învelitorile de casă, care împreună cu puiul mort, sunt asvârlite afară.

2) A doua cauză a stârpirei ar mai fi hrana proastă, stricată, mucegăită, care poate să fie alcătuită din coceni, pae, fân, porumb sau ovăs stricat. Otrăvurile din aceste alimente stricate, trec în sângele animalului unde căutând o poartă de ieșire și ușurare, trec lesne la cămașa fătului, desprinde învelitoarea și apoi nu întârzie nici aruncarea afară a fătului mort.

3. Altă cauză ar mai fi încuiatul (*neurinarea*) și mai ales umflarea.

Când animalul nu se poate urina, atunci se produce o vătămare a organelor lăuntrice, care vătămare poate provoca stârpirea.

De asemenea când animalul se umflă, burta lui se mărește și apasă asupra fătului, care este foarte simțitor la orice atingere. Prin această apăsare fătul prinde a se frământa, a se încorda, rupe legăturile din casă și făt, provocând stârpirea.

4, Alte cauze a stârpirei mai sunt *lovirile* primite în pântece (burtă).

Aceste lovituri pot fi de copite căpătate dela alte vite, de împunsături, bătăi de-ale servitorilor sau îngrijitorilor, din căderi, sărituri, alergări prea mari, trageri de greutăți prea mari, etc.

Acestea ar fi cele mai principale cauze de stârpire accidentală.

Am spus că mai există un fel de stârpire, și anume cea epizotică sau molipsitoare, *umplutoare*.

Această din urmă stârpire este provocată de niște mici vietăți, cari nu se pot vedea cu ochiul liber, cari se numesc microbi sau bacterii.

Acești microbi dacă pătrund în corpul animalului prin căile organelor genitale (*fătătoarei*) produc o îmbolnăvire a acestor organe și a fătului, care este aruncat afară în scurt timp și fără dureri.

Această stârpire este foarte periculoasă, pentrucă o vacă sau o iapă îmbolnăvită de acești microbi, le poate îmbolnăvi pe toate celelalte vaci sau iepe, cari sunt însărcinate și cari la rândul lor stârpesc deodată toate vitele însărcinate.

Cum se pot lua acești microbi dela o vită la alta?

La o vită bolnavă de acești microbi se vede un fel de scurgere din fătătoare, o materie asemănătoare puroiului, în care sunt foarte mulți microbi. Cu această materie se murdărește la coadă, sau se murdărește așternutul și vaca sănătoasă care e legată lângă ea, se freacă de cea bolnavă, sau se culcă pe așternutul murdar de acea materie, iar când le slobozim la apă, vin în atigere cele bolnave cu cele sănătoase, se murdăresc cu acea materie și astfel se îmbolnăvesc toate vitele însărcinate dintr'un grajd.

Semnele stârpirei. Ele depind de înaintarea sarcinei și de cauzele care le provoacă. In prima perioadă a sarcinei, stârpirea se face cu ușurință, și fără dureri mari. Când însă sarcina e înaintată la jumătate sau 7—8 luni, atunci vita și mai ales iapa, arată suferință care atrage atenția îngrijitorului. Vita ca și la fătare se culcă, se scoală, se trântește, se uită la deșert, încordează burta, lasă niște scursuri din organele genitale și în fine este aruncat fătul afară. După aceasta, vita își revine în fire ca și mai înainte.

Câteva povețe.

Stârpirele accidentale le putem înlătura, ferind vitele noastre de toate pricinele și vătămările înșirate mai sus.

Odată însă ce răul a venit, trebue să căutăm a veni în ajutorul vitei cu îngrijiri medicale. Când avem de a face cu o stârpire microbiană, este absolută nevoe de a chema un medic veterinar, care știe să ia măsurile de vindecare.

La o stârpire accidentală, vom avea grijă de curățenia grajdului, apoi spălarea pe dinafară și pe dinăuntru a fătătoarei, cu apă în care am pus acid fenic, sau creolină în cantitate de 1 lingură la 1 kgr. apă.

Pe gură îi vom da ceaiuri de mușețel, ismă, cafea cu 2 linguri spirt curat la 1 kgr. crai.

E. H. Hrișca,
Institutor Agronom, Brânzeni-Vechi

Gânduri ortodoxe

Din biserica creștină țâșnește razele scânteitoare ale Evangheliei, fiindcă, creștinismul este eternul adevăr a cărui structură a fost cristalizată cu forțele uriașe și cu jertfa supraomenească a Divinului Iisus, în vederea progresului omenirii.... Dar, ortodoxismul este o valoare morală perpetuă, care va fecunda umanitatea cu caractere creștine prin puterea primordială a voinții devine. O rază feerică se ridică în Orient; este raza ideală a Blândului Iisus, trimisă prin forța ortodoxismului, să lumineze calea omenirii și să șteargă pecetea silnică a proxenetismului moral, căci, ortodoxismul este adevăratul suflet și caracter creștin, neculpabil. *N. C. M.*

Insămânțările de grâu

Să nu sămănăm decât grâu ales, din ultima recoltă, fără boli și pe care l-am vânturat și trierat. Aceasta pentru motivul că puterea germinativă (de înmulțire) descrește cu vechimea seminței. Să fim foarte prevăzători cu schimbarea seminței. Această operațiune este necesară căci plantele cultivate mult timp în acelaș loc degenerează. Trebue să le reînoim din când în când. Aceattă operațiune să o facem însă cu precauțiune și să le încercăm pe o suprafață mai mică înainte de a le introduce în cultură. Să sulfatăm (împietrăm) sămânța înainte de a o semăna. Pentru aceasta dizolvăm 1 kgr. de piatră vânătă în 100 litri de apă, la care adăugăm și 1 kgr. var. Să nu uităm însă că acest procedeu mărește volumul boabelor cu aproape a 5-a parte. Operațiunea este însă mult mai ușoară prin tratarea uscată a semințelor cu Porzol, un preparat nou însă destul de recomandat, ce se întrebuițează în cantitate de 100 gr. la un sac de grâu. Pentru sămănatul în rânduri vom întrebuința 9—10 d. d. la Ha.. iar prin împrăștiere 11—12 d. d. Sămănatul în rânduri este cu mult mai bun, deoarece răsărirea are loc în acelaș timp; acest lucru recere însă o mai bună pregătire decât aceea ce se dă în general pământului nostru. Este știut că sămânță mai multă trebue să dăm atunci când sămănăm târziu și în terenuri nu atât de pregătite; de asemenea vom îngropa mai puțin adânc sămânța în terenurile compacte, decât în cele ușoare.

Să facem loc de scurgere pentru apa ce s'ar putea strânge pe răzoare căci nimic nu vatămă mai mult grâului ca apa ce bălțește.

Pentru grâul destinat vânzărei putem sămăna un amestec de grâu alb și roșu, cu condițiunea cu varietățile să aibă aceeaș epocă de coacere.

Este foarte nimerit să îngrășăm pământul pe care cultivăm grâul și pentrucă în general cerealele nu suportă gunoiul de grajd, fiind expuse la cădere, putem întrebuința îngrășămintele chimice, ca suprafosfatul, pe care trebue să-l răspândim înainte de arătura de însămânțare, în cantitate de 250—300 kgr. la Ha.

Intotdeauna să sămănăm ceva mai de vreme, ca schimbările repezi de timp să nu se încurce socotelile. In cazul acesta, decât să sămănăm prea târziu e mai bine să înlocuim planta respectivă cu o alta sau să-l destinăm pentru o cereală de primăvară.

G. V.

„Zorile Romanaților“

Față de diferitele probleme, ce s'au deschis în timpurile din urmă și de a căror rezolvare depinde și viitorul neamului românesc, se cer tot mai multe sacrificii și tot mai multă muncă, începând dela sărac, până la bogat; dela soldat, până la general, — atât în fabrică cât și în școală, în armată, în țarină, peste tot locul. Inițiativa particulară trebue să depășească opera oficială de stat. Acest efort colectiv trebue să biruie orice piedici, căci starea precară economică și financiară amenință existența noastră de stat, iar problema sanitară cere tot mai multe sacrificii, căci alcoolismul, sifilisul și tuberculoză ne decimează și ne degenereaza neamul nostru scump. Arma cea mai puternică de luptă nu poate fi de cât cultura și scrisul românesc. Și din acest punct de vedere am comite un mare păcat dacă n'am înduraja și n'am susținea foaia „*Cultura Poporului*“ dela Cluj, singura foaie românească din Ardeal. Ar fi o mare rușine pentru noi românii, când și această licărire de lumină din Ardeal s'ar stinge la un moment dat.

Orice operă, deci și cea culturală, cere sacrificii atât morale cât și materiale și semnul vremii ne arată că acest curent de activare culturală în masse e pornit și de jos în sus, ieșind din sfera exclusivă a școalei și îmbrățișând într'o frățească armonie pe toți cei doritori de progres, pe toti aceea cari socotesc că adeseori forța unui popor nu se mai măsoară prin numărul baionetelor, ci prin cătățimea de virtute și moralitate ce posedă.

„*Zorile Romanaților*“, conștientă de menirea ei, a desfășurat o laudabilă activitate culturală în vacanța cea mare, răspândind raze dătătoare de nădejdi și speranțe viitoare în jurul făclierilor iscusiți, cari vor revărsa apoi nectarul științei lor, acolo, unde predomină încă întunerecul și incultura. Adepții ei credincioși și hotărâți la muncă, au dovedit prin frumosul succes, ce-au avut la ele două mari serbări ce au dat, că sunt capabili, de lucruri mari, și la timp vor înfrunta cu frunțile sen ne orice nemernicie omenească, care ar tinde la zădărnicia unui ideal. Frunzele, care se scutură și legănate de vânt pică jos, sunt călcate fără milă cu piciorul, dar acolo pe trunchiul, care stă măreț în picioare vor răsări în primăvară, mii de frunzișoare, care vor apăra copacul de arșița soarelui, ce tinde a-l sufoca. Și din acest punct de vedere „*Zorile Romanaților*“, trimite celor din jurul „*Culturii Poporului*“, modestul ei cuvânt de încurajare rugându-i, ca în fața mizeriei materiale, în care se zbate ca o barcă naufragiată, singura foaie românească ce primim de peste munți, să se plece, dar să nu se frângă; că poate, în țara asta mare, s'or mai găsi atâtea inimi mari, câte ar trebui, pentru a împodobi iarăși cu frunze frumoase, golașul copac de cultură românească din Ardeal: „*Cultura Poporului*“!

Marin I. Georgescu,
Celaru—Romanați

Dela medic

1. Protestați contra obiceiului sălbatec de a se scutura covoarele, hainele sau cârpele de pe fereastră, în stradă pe capul trecătorilor.

Astfel se răspândește multe boli, îndeosebi *oftica*.

2. Protestați contra obiceiului de de a se vinde apă în pahare la cinematografe. Paharele murdare trec dela gură la gură fără a fi spălate. Așa se răspândește *sifilisul* și multe *boli de gât, scarlatina* etc.

3. Pe alocurea *scarlatina* face victime multe. Luați seama! Scarlatina e o boală lipicioasă, foarte rea mai ales pentru oameni mai în vârstă. Atacă rinichii și inima. Omoară adesea pe bolnav. Fugiți de aglomerații, clătiți-vă zilnic gura cu soluție de apă oxigenată, spălându-vă pe mâni, nu vă apropiați de cei ce se plâng de dureri în gât, de cei cu fierbințeală sau cu pielea ce se jupoaie. Aceia sunt bănuiți de scarlatină. Declarați medicului sau agentului sanitar toate cazurile ca să se ia toate măsurile de apărare. Căutați-vă copii zilnic în gât. Cum se simte puțin rău imediat la doftor!

O boală luată în pripă totdeauna e subjugată.

Dr. A.

Prețul muncilor agricole

In *Muntenia și Dobrogea.* Ziua de lucru cu brațele se plătește cu 40—100 lei, ziua de lucru cu carul se plătește cu 150—300 lei, și arătura cu 400—800 lei hectarul.

In *Moldova și Bucovina.* Ziua de lucru cu brațele se plătește cu 40—100 lei, ziua cu carul se plătește cu 150—300 lei, și cu 500—800 lei hectarul de arătură.

In *Basarabia.* Ziu cu brațelele se plătește cu 200—300 lei, și cu 400—600 lei hectarul de arătură.

In *Transilvania.* Ziua de lucru cu brațele se plătește cu 80—120 lei, ziua cu carul se plătește cu 250—350 lei, și cu 800—100 lei jugărul de arătură.

INFORMAȚIUNI

DARURI PENTRU M. S. REGINA MARIA. Toate casele comerciale din Statele Unite se întrec în a oferi daruri M. S. Reginei Maria,

O problemă care a preocupat pe americani a fost aceia, în care hotel din New-York avea să descindă Suverana. Hotelul „Ambassadors“ și hotel „Plasa“ își disputau această onoare. In cele din urmă s'a găsit următoarea soluție: Suverana va locui la prima ședere în New-York la Hotel „Ambassadors,“ iar la înapoiere la hotel „Plasa“.

Pentru amenajarea etajului pus la dispoziția Suveranei și suitei, hotel „Ambassadors“ a cheltuit 30.000 dolari.

Cu această ocazie ziarele relevă că bucătarul șef al hotelului „Ambassadors“ primește o leafă de 35.000 dolari (șapte milioane lei).

TOATE SÂRMELE telefonice din Japonia au să fie luate de pe stâlpi și se vor pune în conducte pe sub pământ.

Arborii sunt păzitorii sănătății

Ce frumoase sunt străzile cari au arbori de-alungul lor! Casele de pe ele, — fie cât de mici și de vechi, — au par'că o altă înfățișare, și o mai mare valoare materială. Umbra și răcoarea acestor fac locul mult mai prielnic viețuirii.

Pe lângă umbră și frumusețe, arborii mai prezintă și alte foloase. Ei dau oxigen aerului, făcându-l prielnic sănătății; apoi — prin evaporarea apei din frunzele lor — se răcorește atmosfera pe vremuri de secetă. Fructele — ce ni le dau pomii roditori — sunt de o altă valoare.

Ar prinde bine comunității în general, dacă fiecare om ar planta — acolo unde locuește — câte un arbore, sau un pom de fiecare membru al familiei. Binele acesta se poate face cu mici sforțări și aproape fără nici o cheltuială. Dacă avem azi, pe la câte o casă și pe unele străzi, arbori rotați, — apărători de arșiță și păzitori ai sănătății, — e numai mulțumită altora, cari acum cinci, zece ori douăzeci de ani, le-au înțeles foloasele.

Verdeața — de felul acesta — ridică foarte mult valoarea caselor și a pământurilor, fapt care ar trebui să decidă pe fiecare proprietar a planta — ori unde se poate — câte un pui de arbore.

Așa dar, arborii sunt păzitorii sănătății.

Preot Grivas D. Cruceanu
Doctorand în teologie

O carte de folos pentru învățători

A reapărut, în „Biblioteca pentru toți“ Nr. 446—447 bis, „Curs practic de lucru-manual“ alcătuit de Fl. Ilioasa, învățător. Cartea costă 18 lei și cuprinde: 162 de figuri explicative împreună cu „Impletituri de paie și papură, cartonajul legatul cărților, tâmplăria, sculptura în lemn, traforajul și pirogravura“, în 170 de pagini. Mai ales acum, când învățătorii sunt obligați să aibă ateliere, cartea aceasta își are rolul de căpitenie și poate înlocui, la nevoie, pe maistru predând chiar ei înșiși. Dacă nu se găsește în localitatea Dv., la librării, comandați-o direct la Librăria „Alcala“, Calea Victoriei 27. București.

Prieteeul Dv. care vă sfătuește,
Topolitza.

LA TIGHINA s'a descoperit un complot comunist.

S'au făcăt numeroase descinderi în oraș. S'a găsit o importantă corespondență cu sovietele.

Au fost arestate 6 persoane.

Complotiștii aveau ca principală îndeletnicire, spionajul.

Toți arestații au fost aduși la Chișinău, având aci legături cu diverși indivizi.

CAII DELA căruțele primăriei din Berlin au pe fiecare an o vacanță de câte trei săptămâni. Atunci ei stau pe un câmp unde se găsește și spitalul veterinar.

IN ORAȘUL Boston din America s'a despărțit de curând, de bărbatul său, tânăra femeie Ellen Key. Ea s'a plâns judecătroilor că bărbatul ei n'o sărută nici măcar Dumineca și, că ea, de aceea s'a măritat, ca să fie sărutată în toate zilele.

IN ZIUA DE 16 Noemvrie va sosi în țară un grup de profesori universitari și juriști polonezi. Ei vor vizita București, Iași și Chișinău.

IN COMUNA Ulmi jud. Lăpușna (Basarabia), șase domnișoare de confesiune mozaică, au trecut la creștinism.

Solemnitatea botezutului a avut loc în biserica satului

Neofitele au avut 56 nași.

Trei dintre ele, în aceeaș zi, s'au logodit cu trei flăcăi din sat.

IN CELEA din urmă două săptămâni, din țara noastră s'au vândut în străinătate: 413 vagoane grâu, 2845 vagoane orz, 555 vagoane ovăs și 151 vagoane porumb. Cu totul 2864 vagoane cu diverse cereale. Celea mai multe din acestea vagoane se vor exporta prin Galați, Brăilă și Constanța.

FACULTATEA de teologie dela Chișinău se va inaugura în ziua de 8 Noemvrie. Din partea guvernului vor participa dnii Petrovici, Goldiș, Goga și poate și primul ministru.

URAGANUL care s'a destănțuit asupra Havanei (Cuba) a făcut 58 morți și 2100 răniți dintre cari 400 grav.

Se mai anunță că uraganul a făcut 650 victime omenești și 16.500 persoane au rămas fără adăposr.

IN ZIUA DE LUNI 8 Noemvrie 1926, comitetul central executiv al „Ligei Culturale“ va prăznui la Biserica „Mihai Vodă“ (archivele Statului) pomenirea marelui Voevod. Imediat după sfârșirea serviciului divin se va pune piatra de temelie a Palatului Ligei pe locul de pe B-dul Schitu Măgureanu, colț cu calea Plevnei.

Cu acest prilej dl profesor N. Iorga, președintele comiletului central executiv al Ligei Culturale, va ține ocazionala cuvântare.

Atât la serviciul divin cum și la punerea pietrei de temelie a palatului au fost invitați să ia parte președinții secțiilor Ligii din toată țara convocați în congres extraordinar.

La această solemnitate sunt invitate școlile, instituțiile culturale cât și autoritățile civile și militare să binevoiască a trimite câte o delegațiune.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebuie să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare se va da „Culturii Poporului“.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămurlri.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10

Triori și
Mașini de sortat cereale
Mașini de tăiat sfecle
!
produce și vinde eftin
Fabrica de mașini
And. Rieger S. A.
Sibiu

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios
Cluj, Str. N. Iorga 2

Telefon 105. Telefon 105.
RADIO
ALEXI ȘI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondolează și vărpește părul. Face și alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere alba mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindenil

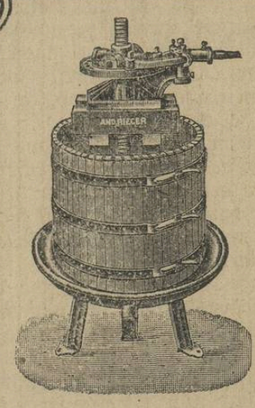
Teascuri de struguri
Zdrobitoare de struguri
Zdrobiroare de poame
Mașini de scărmănat
și prelucrat lână în calitatea cea mai excelentă
Produce:
Fabrica de mașini
And. Rieger Soc. Anon. Sibiu
Prospecte și oferte trimitem la cerere gratuit
Cereți la toate depozitele numai fabricalele „RIEGER“
No. 34—5—1

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 7

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 7 Novembrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 171 Apare în fiecare Duminecă

Onor „Astra" Societate Culturala
Sibiu.-

Dintr'un păcat într'altul

Atunci când scriam în coloanele acestei foi No. 105—106 din 16 Aprilie 1925, că chestiunea colonizării Cadrilaterului cu aromâni trebue studiată în deamănuntul ei și că trebue să se chibzuiască foarte mult asupra măsurilor ce urmează să se ia ca, odată coloniștii aduși în țară să nu cază în deziluzii, accentuând și asupra faptului că aromânul este foarte susceptibil.

Colonizarea s'a făcut cum de toți este știut în modul cel mai pripit. Nu s'a ținut seama de nimica. Toate cele ce s'au scris în privința aceasta au rămas literă moartă pentru acei ce-și luaseră greaua sarcină, de a coloniza Cadrilaterul cu elemente românești din Macedonia grecească.

Deziluziile celor aduși în țară pot zice că au fost de așa natură, că mulți din ei erau hotărâți să se reîntoarcă în iadul ce-i aștepta. Căci din ziua plecării lor din Macedonia grecească acel ținut pentru ei s'a transportat în adevăr iad.

Au plecat bucuroși că pot respira aerul liber din patria mumă și că își pot reface gospodăriile în timpul cel mai scurt posibil odată ce li se spusese la întocmirea listelor de emigrare că în țară îi așteaptă 20 Ha. pământ arabil pentru fiecare cap de familie, 5 Ha. pentru locuință, 50 mii de lei în numerar plus acaretele necesare unei gospodării moderne. Și ce au găsit în Cadrilater? Mizerie, foamete, slugărnicie. Din stăpâni au fost nevoiți să devie slugi. Și de ce, pentru că nimic din cele promise nu era făcut cu asentimentul guvernului respectiv. Și atunci cine era vina?

Dar rostul acestor rânduri nu este să căutăm vinovații, ci, să împedicăm un rău ce este pe cale a se înfăptui în parte, rău ce este văzut de unii ca mijloc de mântuire al coloniștilor, trimițându-i înapoi în Grecia, iar de alții și împeună cu ei și de noi ca cea mai mare crimă națională ce s'ar putea face și pe care paginele istoriei noastre naționale n'ar putea-o suferi. Este vorba să se repatrieze un grup de aromâni pentru care cei chemați să împedice aceasta, fac declarații, că li se vor elibera pașapoarte gratuit, li se vor înlesni vizele, li se vor da ajutoare de drum, bani ca să-și refacă gospodăriile în Grecia, numai și numai să plece căci, după ei, sunt indizerabili Dobrogei românești.

Și bieții aromâni, creduli la tot ce ese din gura unui frate și în urma suferințelor îndurate timp de un an — căci știut este mizeria în care au fost lăsați odată cu aducerea lor aci — se pregătesc de plecare fără să ție seama de focul ghienei grecești ce-i așteaptă.

Nu ne vine a crede că se va găsi un demnitar al Țării Românești, care să simtă cu adevărat românește, și să elibereze pașapoarte măcar la unul din coloniștii aduși. Căci, fiecare pașaport dat unui colonist pentru reîntoarcerea sa în Macedonia ar însemna săgeată otrăvitoare dată de tine, în mâna dușmanului tău, ca pe urmă, să ți-o împlânte în locul mortal al trupului tău.

Voi ce sunteți chemați la veghera neștirbită a numelui și renumelui românesc, împiedicați cum veți ști înfăptuirea răului ce se pregătește care n'are alt scop decât satisfacerea unor obligațiuni electorale.

N'așĭ fi scris în coloanele acestei foi rândurile de mai sus știut fiind caracterul foaei noastre. Dar întrucât „Cultura Poporului" prin felul ei de a fi este citită și în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, scriu aceste rânduri de durere, spre a fi auzite de toți românii și poate din colțurile cele mai îndepărtate să vie glasul mântuitor pentru cele peste o mie de familii de aromâni aruncați pradă luptelor politice.

I. N. Delavardar

† Vasile Todicescu

In ziua de 2 August, a închis ochii pentru totdeauna în Câmpulungul Bucovinei, răpus de o boală care nu iartă și care-l chinuia mai de mult, *Vasile Todicescu profesor de pedagogie* și fost director un răstimp la *Școala Normală „Vasile Lupu"* din dealul *Copoului, Iași.* S'a stins în floarea vrîstei, căci abea număra 39 de ani. S'a dus acolo să-și caute de sănătatea lui sdruncinată, dar nu s'a mai întors decât cu ochii închiși și cu mânele pe pept; iar în 4 August, pe când soarele era ca de două suliți până să asfințească, într'o profundă jale, condus la locul de veci de mulți cunoscuți, prieteni, colegi și admiratori, câțiva din foștii lui elevi cum și conducătorii de frunte ai *Ateneului Popular din Tătărași,* i-au scoborât la cimitir în țărâna Iașului său drag truditele oseminte pământești...

Primăvara acesta, dăscălimea și neamul nostru au pierdut trei iubitori și cunoscători profunzi ai sufletului țăranului nostru, trei din cei mai harnici și destoinici culegători de folklor. La 6 Martie, în *Balota—Dolj* închide ochii la 46 de ani, *Șt. Tuțescu;* la 29 Martie, în *Câmpulung din Muscel,* la 50 ani se stinge revizorul școlar *C. Rădulescu-Codin;* iar ceva mai în urmă se duce și dascălul din ținutul *Neamțului Simion T. Kirileanu.*

La acest șireag de mărgăritare se alătură acum cu durere și cu cinste și dascălul dela Iași, *Vasile Todicescu,* care a fost un mare iubitor al țărănimii, în adevăratul înțeles al cuvântului.

Fiu de țăran, orfan de mic, din Horodnicenii Sucevii din apropierea Ozanei și a Humuleștilor lui Creangă, posedând o cultură aleasă, căpătată cu greutățile cu care au de luptă elevii și studenții săraci, modești dar cinstiți, el a purtat cu sine pe treptele universității, în școală, pe catedră, ca și ori unde se ducea, mai mult ca alții, alesele însușiri ale sufletului moldovenesc.

Ridicat prin cultură în sferele abstracte ale filosofiei, la masa sa de lucru, el a rămas totuși în port, în apucături, în grai, țăranul neaoș nepervertit de curentul modernismului.

Așa l-am cunoscut: bun și blând cu cei ce pizmuiau, căci, ca om, a avut și el dușmani. Admirator pasionat al frumoaselor datini strămoșești, el le înțelegea tot rostul și farmecul. Iubea glia, iubea codrul, iubea artele, iubea satele; dar mai cu seamă pe *„țâncii"* cari veneau la învățătură la Școala Normală, pentru ca de acolo să se întoarcă luminători în satele lor...

Pentru elevii săi, ei, profesorul de pedagogie, a fost un iubitor sincer, un frate mai mare, veghetor, un părinte cu inima caldă. Numai așa se și explică, cum de a fost așa de iubit de elevii săi!... Atâtea serii de normaliști nu-l vor uita și vor pomeni multă vreme cu evlavie numele său, de care pe lângă carte, au mai învățat ca să-și iubească bârlogul, să fie învățători harnici, buni, drepți, neprefăcuți, să iubească sumanul și opinca...

Vasile Todicescu a fost un om dintr'o bucată, care spunea omului ce avea de spus verde în față.

El a fost un vizionar, un idealist de-aceia poate mulți nu l-au putut înțelege.

A murit sărac cum mor de obicei toți oamenii cinstiți și cari nu știu să se *„învârtească"*... In compromisurile vieții noastre politice el nu s'a amestecat, căci ridicarea maselor o înțălegea numai prin cultură adevărată și nu prin demagogism deșănțat.

Dar meritul lui e în altă parte. Todicescu a fost un vorbitor popular de real talent, cum poate n'avem mulți. Figura lui simpatică, ochii lui blajini de moldovan neaoș, nepervertit, vorba lui blândă, gluma sa așezată, captiva pe auditor și entuziasma. El nu făcea înfloriturl retorice, ci vorbea simplu, cu simțire și așezat, ca un leit moș Ion Roată de pe vremea lui Cuza...

Dar dacă școala pierde în el un dascăl de frunte, tribuna pe un vorbitor popular de talent, apoi, neamul nostru pierde în Vasile Todicescu pe interpretul poate fără pereche al operei nemuritorului Ioan Creangă.

Cine l-a auzit citind din Amintirile lui Creangă, nu-l va uita nici odată. Ni se părea că-l auzim în persoană pe Nică a Petrei diu Humulești, cetindu-și isprăvile...

La opera culturală și de înfrățire sufletească cu frații noștri din provinciile desrobite întreprinsă de Tătărași, el își are partea sa însemnată de merit; căci, pe când atâția patrioți plini de osânză alergau vara pe la băi și pe la aer, el mergea în excursie cu Ateneul și în atâtea orașe și sate sămăna ca un apostol zelos sămânța cea bună, chiar cu primejdia acceselor boalei cu care se lupta...

E de datoria Ateneului, ca să arate într'o broșură opera dezinteresată a sa pe acest teren și pe care unii au crezut de cuviință ca s'o critice.

Acum, se odihnește în pace trupul tău sbuciumat în cimitirul Iașului.Ești aproape de idolul tău Ioan Creangă, de moș Mihail Lupescu și de alți iubitori de neam! V'ați strâns grămadă...

Din ceata dreptilor sufletul tău se va bucura când va vedea, că „topârlanii", „gheorlanii," „pandurii" tăi din dealul Copoului nu te pot uita și că vor veni din când în când să-ți vadă locul de odihnă și să-ți răsădească flori pe mormânt... Cunoscuții și prietenii cari te-au înțeles și te-au iubit, în treacăt nu-ți vor ocoli crucea...

Dormi dar în pace în cortul Dumnezeului, unde nu-i durere, nici întristare, nici suspin...

Pr. N. Hodoroabă.

UCENICIA

Invățământul profesional nu poate fi făcut numai prin școală. Niciodată statul, comuna sau inițiativa particulară nu va putea înființa atâtea școale câte sunt necesare pentru ridicarea tuturor meseriașilor de care industria unei țări are nevoie. Totdeauna baza învățământului profesional va fi ucenicia: ucenicia în atelierele meseriașilor, ucenicia în fabrici. Între aceste ucenicii însă, ucenicia în atelierele meseriașilor este superioară uceniciei în fabrici, fiindcă în atelierele meseriașilor ucenicii învață fabricația întreagă, capătă educația complectă a meseriei, pe când în atelierele fabricelor ei nu învață decât părți din fabricație, patronul industriaș având nevoe de lucrători cât mai spcializați și cât mai ieftini pregătiți. Cu toată superioritatea uceniciei în atelierele meseriașilor, ea nu corespunde scopurilor ei de învățământ profesional de cât dacă este făcută în anumite condiții, cn anumite garanții.

Dacă ucenicul în loc să fie pus la învățătură este întrebuințat la alte servicii, de pildă la servicii casnice sau curse în oraș, atunci ucenicia nu este un mijloc de învățătură.

Dacă ucenicul a căzut în mâna unui patron care nu se ocupă de învățătura lui, sau el singur nu-și cunoaște în deajuns meseria, ucenicul nu învață meseria.

Dacă tratamentul ucenicului, îngrijirea și întreținerea lui sunt astfel făcute în cât îi periclitează sănătatea, atunci ucenicia în loc să fie un mijloc de învățătură profesională, este o cauză a tubercolozii care bântue cu atâta furie între păturile muncitoare.

Nu ori cine poate să aibă dreptul să țină ucenici. Patronii cari nu sunt meșteri, cari nu cunosc îndeajuns meseria, cari nu sunt recunoscuți de o moralitate desăvârșită, cari nu au ateliere destul de bine instalate pentru a putea sluji de școală pentru ucenici, cari nu au un suficient număr de lucrători pentruca învățătura ucenicilor să fie făcută în bune condiții. Astăzi sunt lucrători la domiciliu, cârpaci, meseriași cari nu-și cunosc meseria, cari țin ucenici la învățătură. Ce pot învăța acei ucenici de la profesorul lor, nu îndestul de pregătit el însuș și de cele mai de multe ori specializat până la absurd.

Ucenicul la patron trebuie să capete pe lângă învățătura meseriei o educație morală și socială. El mâine va fi membru în societate și patronul său are obligație de educație a ucenicilor nu numai în fața acelor copii, ci în fața societății întregi. La patroni imorali, vicioși, foști condamnați, ce educație morală și socială, pot căpăta ucenicii?

Astăzi sunt ateliere mizerabile care nu corespund nici nevoilor meseriei, nici necesităților timpului, și în ele sunt chemați copiii să facă ucenicie. Ce fel de meseriași vor deveni, acei copii, când ei nu vor cunoaște nici toate sculele de care trebuie să se folosească în viitor, nici toate materialele pe cari trebuie să le prelucreze?

De asemenea, astăzi găsim multe ateliere unde nu este nici un lucrător, sau este un număr foarte neînsemnat de lucrători, și toate lucrările sunt executate de patron împreună cu ucenici. Din cauză că patronul este nevoit să se folosească cât mai curând de brațele ucenicilor, îl specializează pentruca în scurt timp lucrul ucenicului să fie aproape la fel ca execuție și randament — producție — ca al unui lucrător. Dar ce fel de meseriași vor fi acei ucenici, cari nu învață de cât o parte a meseriei?

Nu orcine poate să fie ucenic. Copiii cari se destină carierii de meseriaș, trebuie să fie supuși unei cercetări medicale, pentru a se vedea dacă greutățile meseriei nu le-ar periclita sănătatea. Vârsta de intrare a copiilor în meserie trebuie iarăși fixată, pentru a nu fi primiți ca ucenici copii prea fragezi, sau neîndestul de capabili să înțeleagă meseria. Nu pot fi primiți ca ucenici de cât copiii cari au absolvit școala primară, pentruca învățătura ucenicilor să se suprapuie învățământului general, pentruca meseriașii să poată înțelege mai bine complexul meseriei lor, locul acestei meserii în viața economică a societății și să fie elemente pregătite pentru viața socială și publică.

Astăzi vedem copii slabi la ferărie, candidații la tuberculoza de mâine, sfârșindu-și puterile ridicând ciocane grele și topindu-se în căldura cuptorului. Vedem copii supt zece ani muncind în ateliere, când ei au nevoie să crească și să se joace. Cei mai mulți ucenici, astăzi, sunt copii ce nu au isprăvit școala primară. Ucenicii recrutați în aceste condiții nu vor fi buni ucenici și nu vor deveni niciodată buni meseriași și buni cetățeni, de care economia națională și societatea are atât de mult nevoie.

Contractul de ucenicie

Supt orice regim, înțelesul de astăzi al contractului de ucenicie nu poate fi altul de cât legământul scris al patronului față de ucenic prin care acesta se obligă să dea învățătură, bună creștere și întreținere cuviincioasă dacă se învoiesc la aceasta, copilului încredințat lui.

Obligativitatea contractului de ucenicie este cheia întregei ucenicii.

Copii intrați fără contract de ucenicie, nu sunt ucenici, ci lucrători prost plătiți, cari nu vor deveni niciodată meseriași. Contractul de ucenicie garantează bună învățătură profesională, garantează și pe patron că munca sa nu va fi zadarnică și că ucenicul va sta să-și îndeplinească învățătura.

Clauzele contractului de ucenicie, care după cum am spus trebuie să fie scris și autentificat la o autoritate — breaslă, primărie, camera muncii — trebuie să fie prevăzute în lege și repetate în contract.

Contractul trebuie să prevadă pe lângă numele părților contractante, felul meseriei pentru care se face învoiala, durata uceniciei, timpul de încercare, trebuie să prevadă încă obligațiile patronului mai ales în ce privește învățătura meșteșugului și creșterea morală a ucenicului, întreținerea și plata ucenicului, precum clauzele de reziliare a contractului.

Pentru noi însă nu este important încheiarea contractului ci executarea lui.

In contractul de ucenicie nu este numai o învoială civilă care se încheie între patron și părinții sau tutorii ucenicului, ci și o obligație socială pe care și-o ia patronul să dea societății un meseriaș bun, și un om folositor societății. In acest contract societatea este tot atât de interesantă ca părțile însele. Societatea este interesată ca viața ucenicului să nu fie periclitată printr'o întreținere rea, ca ucenicul să capete cunoștințe complecte despre meseria pe care a îmbrățișat-o pentru a deveni un meseriaș bun, ca educația morală pe care o capătă ucenicul în atelier și casa patronului să facă din el un cetățean muncitor, cinstit și cumpătat, și un om folositor vieții în comun. Pentru aceasta societatea este mai interesată, chiar de cât părțile, la executarea contractului.

Respectarea și buna executare a contractului trebuie încredințată unui serviciu de supraveghere anume instituit.

De sigur că această supraveghere nu poate fi făcută decât printr'o autoritate locală.

Această autoritate ar avea obligația să fie de față la încheierea contractului, să supravegheze ca legile privitoare la ocrotirea minorilor să nu fie călcate, să vegheze la buna aplicare a contractului, să vegheze ca învățământul profesional să fie dat în bune condiții.

Această autoritate ar avea să hotărească dacă un contract se poate încheia sau nu, dacă un patron are voe sau nu să ție ucenici la învățătură, dacă un ucenic întrunește condițiile că poate fi primit ca ucenic, dacă un contract poate fi sau nu desfăcut.

Rolul acestei autorități nu s'ar mărgini numai la partea administrativă, ea ar avea însărcinarea să îndrumeze și să sfătuiască pe părinți și tineri, asupra meseriilor ce pot fi recomandate ca mai potrivit aptitudinelor, însușirelor fizice și intelectuale, tinerilor, precum și împrejurărilor pieții. Ea ar face propaganda ca să îmbrățișeze mănoasa carieră a meseriilor câți mai mulți copii și să recomande autorităților, pentru distingere, pe patronii cari se pun în lumină ca buni învățători, și cari formează mai mulți meseriași destoinici.

Inspecția muncii ucenicilor în ateliere ar avea să o facă tot această autoritate. Ea ar putea însă să aibă și multe alte îndatoriri cari fac complexul grelei și importanței chestii a meseriei.

O asemenea autoritate însă nu poate fi oarecare; sunt prea importante și vitale interesele sociale care îi sunt încredințate, pentru a lăsa ca această autoritate să fie un comitet de breaslă oare care, fără tragere de inimă și fără viață.

Autoritatea locală pentru supravegherea ucenicei nu poate fi decât o autoritate publică, în care să fie reprezentate în chip paritar interesele patronale și cele muncitorești, interesele sanitare, interesele comunale și sociale.

In afară de această autoritate locală, este nevoie de un organ superior care în scopul unei acțiuni unitare, să lege și să îndrumeze după acelaș norme toate organele locale.

Această autoritate centrală ar fi un organ de justiție superioară, și un oficiu de cercetări și studii în chestia ucenicei. La conducerea acestei autorități ar fi să participe pe lângă persoanele competente, reprezentanții interesaților.

Aceste autorități ar putea fi legate între ele printr'un serviciu de inspecție care ar constata și îndruma autoritatea organelor locale și ar face propuneri de îmbunătățiri trebuitoare, organului central.

N. Ghiulea
profesor universitar la Cluj.

Amintiri frumoase

Eram elev al Școalei Normale din Craiova, când am avut fericirea de a citi un număr din „Cultura Poporului". Cu câtă dragoste citeam această foaie culturală...

Când am primit primul număr din această foaie, ne-am adunat toți elevii cls. V, căci în această clasă eram, și în liniștea cea mai profundă, am ascultat pe unul din colegi, timp de două ore, până ce a cetit cele 8 pagini, ale sus numitei foi.

După ce am terminat de ascultat această foaie, cu sufletul și mintea plină de cele auzite, ne-am hotărât, cei mai avuți din noi, să ne abonăm la „Cultura Poporului". Și din sus numita clasă, ne-am abonat cinci.

Cu câtă nerăbdare așteptam să vie Dumineca pentru ca să trăim din nou acele clipe de adevărată hrană sufletească, care o găsiam în „Cultura Poporului".

Au trecut ani deatunci... și aceea foaie care ne hrănea sufletește și pe care o așteptam, cum așteptau ucenicii pe Domnul, apare într'o singură filă.

Mă întreb acum: oare se vor fi isprăvit acei elevi cari o doreau atât de mult? Nu cred... Deși pentru un moment nu sunt, dar vor apărea cât de curând și vor sprijini din tot sufletul, foaia „Cultura Poporului", care este hrana sufletească a întregului popor român, nepătată de sbuciumări politice.

Scumpi elevi și iubiți prieteni! Faceți ca glasul meu să fie auzit, spre folosul vostru și al neamului. Abonați-vă cât mai mulți la foaia „Cultura Poporului"! Dați-vă obolul vostru! Faceți aceasta, pentruca foaia sus numită, să apară iar în patru foi și atunci să fiți mândri că ați ajutat ca hrana sufletească a neamului, să nu piară.

Punând multă nădejde în ajutorul vostru, rog totodată pe toți bunii români, să facă ca și voi.

Iar bunul Dzeu să le dea curaj celor ce o conduc, ca să nu dispere.

Mircea C. Nicolăescu
înv. în Smârdan. Dolj.

M. S. Regina numită colonel al gărzii naționale a New-Yorkului

M. S. Regina a primit titlul onorific de colonel al gardei naționale a orașului New-York.

Suverna a fost apoi primită de membrii Institutului „Sulgrave" la palatul „Baltimore".

Suverana, primită cu ovații, a pronunțat câteva cuvinte grațioase deși era obosită de programul unei zile foarte încărcate. A ținut să-și exprime recunoștința pentru călduroasa recepție ce i s'a făcut.

Președintele Institutului „Sulgrave" a relevat faptul că nu este nici o nepotrivire dacă această societate care și-a luat angajamentul de a susține principiile democratice, aduce somagii Reginei unui mare Regat, căci orice țară e democrată, atunci când se îngrijește de binele poporului.

Religia în învățământul secundar

Problema religioasă a fost — întotdeauna — rău înțeleasă de oamenii lipsiți de subtilul element al credinții religioase. Izolați cu sufletul de cultura inimii, de pregnantul regim al religiei creștine, unii oameni au insistat, cu o îndrăsneață cutezanță, pentru promovarea cultului științific, înaintea cultului spiritual. Elementul senzibil din om, sufletul, este neglijat cu desăvârșire, cu toatecă lumea de eri și de azi se folosește de forța primordială a sufletului. Clericii luptă pertru suveranitatea religiei în școală, însă, cine ascultă de referatele lor?! Cine se convinge că numai prin extinderea învățământului religios, se va recruta, pe viitor, cu multă ușurință, oamenii utili societății? Cu o adâncă simțire și cu o iscusință pedagogică, Isus — în mod spontan — a dat a înțelege, cu lumea copiilor, care formează massa școlară, este pregătită a-L primi. *„Lăsați copiii să vie la Mine"* (Isus). Iată, care trebuie să fie idealul lumii: *de a apropia tot mai mult pe copii de inima lui Isus.* Noua programă a învățământului secundar prevede o oră de religie pe săptămână și aceasta numai pentru clasele dela întâia și până la o cincea. Prin această programă detestabilă, învățământul religios, aproape, nici nu este luat în seamă. Lovituri de asemenea natură, cu atitudine dârză, s'au dat învățământului religios, întotdeauna. Discuțiile, programele și desideratele Sfântului Sinod n'au fost primite cum se cuvine. Nu s'a ținut seama întotdeauna de hotărârile înalților prelați ai bisericei cari și-au spus cuvântul. S'a accentuat că numai prin extinderea învățământului religios, românismul va tinde spre înfăptuirea unificării sufletești, spre cultura superioară a spiritului. Problema religioasă este o problemă de stat, de-o importanță capitală. Cu'n program școlar, atât de steril în materie de religie, se va ajunge la recrutarea unor oameni „liberi-cugetători", sceptici, atei, cari-și vor bate joc de puterea creatoare a religiei creștine, de credința ei. Religia creștină cerută cu mult suflet de către studenții japonezi și propoveduită, azi, cu mult zel și abnegație, de către indienii din Tibet, pare a fi exclusă din focarele de cultură generală întemeiate și susținute, de veacuri, de către reprezentanții religiei creștine, cu jerfe mari, în vremile critice, din viața poporului român. Inalta filosofie creștină, adorată cu multă piozitate de marii cugătători și pedagogi, în frunte cu Förster, care în opera sa: „Hristos și viața omenească" face, cu o dârză convingere, apologia creștinismului edificator, pare a fi îndepărtată din școlile secundare române. Problema religioasă trebuie privită cu'n înțeles vădit. Extinderea învățământului religios se cere imperios. Religia să fie tolerată, iar nu exterminată. Proeminentele binefaceri ale învățământului religios s'au observat, fiindcă — în decursul veacurilor — cartea se preda sub umbra zidurilor bisericei. Și azi pentruce atâta nepăsare pentru un obiect educator și constructiv? Pentruce, un program lipsit de problema regeneratoare de suflete, care este religia? Cu acest sistem de educație sterilă, se va continua din licee și din școli normale să porniască — în loc de voluntari creștini — echipe de oameni lipsiți de nervul lui Isus, lipsiți de seva creștină, dar împuterniciți pentru triumful proxenetismului moral și pentru educarea mentalității telurice. Cu actualul sistem de cultură religioasă, întrodus în școli, vor ieși, de pe băncile școalelor, oameni fără suflet, fără credință trainică, căci numai puterea primordială a religiei creștine orientează sufletul uman spre centrul vieții creatoare, spre Dumnezeu. Fără religia creștină, oamenii zac în iluzii destructive, se pierd în abstracții și negații infrunctoase. In viață avem nevoie de multiplele prelucrări spirituale, nu numai de deducțiile și de abstractele teorii ale științii. Problema religioasă trebuie să ocupe locul de frunte în programa învățământului secundar, căci religia creștină ne învață cum să înțelegem realitalea vieții, să progresăm în direcții utile, să ne solidarizăm cu Divinitatea, să regenerăm viața omenească. Se impune extinderea învățământului religios în școlile secundare și aceasta o spun, fiindcă trebuie, în primul rând, să fim o țară creștină, cu suflet creștin și cu voință creștină.

Să fim prevenitori: fără religia creștină, viața rămâne paralizată și fără forță spirituală.

N. C. Munteanu-Muntmarg

Scrisori dela țărani

Onorată redacție,

Cu inima strânsă de durere vin a vă răspunde la apelul dv. ce l faceți către reporterii culturali ai celui mai cinstit ziar din țara noastră, ziar care și numele îl spune că e pentru „Cultura Poporului“. Acest apel către toți oamenii de bine a căzut ca un ciocan greu peste capul meu, — și eu sunt în situația dv, tot ce am înființat bun și ideal de la înfăptuirea României stă să se dărâme. Nu voesc să mă laud — că sunt un țăran simplu fără multă învățătură, dintr'o familie numeroasă, având și eu familie, iar starea materială foarte modestă având 3 jug, pământ — dar am fost sufletul și viața tuturor lucrurilor bune înființate cu atâta însuflețire în comuna noastră, am scris și în coloanele „Culturii Poporului“ așa că anul acesta am ajuns să avem cinstea deosebită de a concerta cu corul chiar la București în ziua de 10 mai a. c. la Ateneu și Arenele Romane, unde am fost onorați cu prezența Majestății Sale Regina.

Personal am cântat Doine la mesele oferite, soluri cu înțelesuri, am recitat poezii storcând lacrimi din ochii auditorului — și am fost admirați ca țărani în cântare, în ținută și cu portul alb și curat ca și sufletul nostru. Am intervenit personal și în scris la miniștri și chiar eu am dat o epistolă cu rugare chiar Majestății Sale Regelui, în care erau două cereri una pentru schimbarea numelui gării în Vasiova din Bocșa-banya și una pentru a interveni să căpătăm o casă a S. U. D. R. din Reșița care a căzut sub expropiere și servește ca local de crâșmă la locul cel mai potrivit lângă biserică în mijlocul satului unde-i stă așa de bine „Casei Culturale“. Rezultatul, la intervenția Majestății Sale, gara cu ziua de 1 August s'a schimbat cu numele ei adevărat *Vasiova*, (ca mâne poimâne alt guvern să o schimbe iarăși în Deutsch Bogsan), ce am așteptat noi însă pentru viitorul și cultura poporului și ca folos real nici o vorbă. Personal am fost amenințat de jandarmerie iar Societatea U. D. R. ne sfidează, a închis crâșma și a făcut cfartiruri pentru locuință. Iar Societatea noastră „Doina“ trage să moară. Anul acesta am încheiat bilanțul cu perderi simțitoare fiindcă numai pentru localul Societății de lectură și Cooperativă trebuie să plătim chirie de 3000 lei lunar și la un loc rău și nu în centru.

Iată acum vin să mă spovedesc înaintea dv. Nu-s bețiv, nu fumez, și mulțămită lui Dumnezeu nu am nici un vițiu căci am atâta tărie să mă pot stăpâni, dar am ajuns să trăiesc mâncând pâne amară și cu kg. Eu care ca plugar am crescut liber, împărțindu-se pământul între frați am mai cumpărat 1 jug. și acum am 3 între care 1 de deal iar din cel expropiat după ce l-am nivelat și curățit 4 jug. am fost strămutați după 3 ani în alt loc și mai sterp și sărac așa că cu toții l-am lăsat neavând înțeles să facem muncă zadarnică. Eu care am iubit codrul cu poenile lui, aflând plăcere și într'un firicel de iarbă a trebuit având datorință și de familia scumpă inimii mele să mă bag ca muncitor simplu în fumul infect al fabricei din Reșița unde cu sudori grele câștig 2500 lunar. In schimbul cărora m'am ruinat trupește; am rugat pe toți domnii noștri cari mă cunosc să intervină pentru mine, sunt, atâtea posturi bune și bine plătite în care numai români nu sunt. Am rămas însă numai cu făgăduieli, până azi numai acolo am ajuns cu puterile proprii, începând dela 17·50 lei am ajuns la 100 lei zilnic după multe, multe umiliri... Acum însă după cele scrise mai sus și după apelul dv. mă simt complet ruinat și... sufletește. Știu și cunosc toate greutățile cu care trebuie să se lupte o foaie culturală — dar cum a zis-o și altădată — ce face guvernul ? Pentru foile cu otravă politică are bani ? Pentru cele de educație și cultură, nu?

Și ne întrebăm noi: „Până când tot așa ?“ E destul de trist și din cale afară de dureros, cu ce politică falșă lucră toate guvernele din țara noastră. Noi am câștigat-o cu mari jertfe iar politica blăstămată de partide, împinge tot mai afund în prăpastie țara noastră iubită. La o așa administrație proastă nu ne-am așteptat. Nimic sfânt, nici ideal, nici o cinste, nici omenie, ori dreptate nicăiri. Omul cinstit e făcut bolșevic. Iar cel fals, bătăuș, îndrăzneț și fără pic de rușine în obraz, e pus la loc de onoare unde sfidează pe toți oamenii cinstiți... Cu durere, cu inima plină și ochii scăldați în lacrimi, scriu aceste șire... Mă ertați că fără voie am scris atâtea cam încâlcite, dar așa cum mi-au venit de pe pojarul inimii și mi-am ușurat puțin pojarul și le scriu sara la lumânare, e târziu și nu mai am timp de a îndrepta...

Vasiova, pl. Bocșa. (Banat)

Aurel Novac.

Cronica nemțască

Mai bine mai târziu. de cât niciodată

In ziua de 18 Iulie a avut loc, la școala din satul Răpciune, comuna Ceahlău, un mare bal popular dat de funcționarii P. T. T. din localitate. A cântat orhestra muzicantului Călin, renumită pe valea Bistriței. A luat parte foarte multă lume de prin împrejurimi și din localitate.

In ziua de 20 Iulie, (Sf. Ilie) a avut loc un bal popular, la școala din com. Șerbești, date în folosul comitetului școlar.

A cântat orhestra muzicantului Nastasă Preda dela Vad. Au luat parte mulți învățători din împrejurimi, precum și preoți.

Duminecă 25 Iulie (Sf. Ana) s'a dat o serbare școlară, cu jocuri și cântece naționale la școala din com. Dochia, în folosul comitetului școlar din acest sat.

Au luat parte foarte mulți săteni din localitate cât și din împrejurimi. Seara s'a dat un frumos bal popular, organizat de dl Mihaiu Andreiescu, directorul școalei. Amintim că, la acest bal, s'au jucat numai jocuri românești.

In ziua de 27 Iulie (Sf. Pantelimon) a fost patronul bisericii din Cârnu-Bicaz. Slujba bisericească a fost oficiată de părintele paroh Th. Borș și părintele Danielescu dela Grumăzești, care a trecut prin acest sat.

Au luat parte toți sătenii din Cârnu, precum și din împrejurimi. Părintele Danielescu a ținut o prea frumoasă cuvântare, arătând însemnătatea acestei zile pentru Satul Cârnu și a stăruit asupra îndreptării calendarului, explicând pe înțelesul tuturor. Au luat parte și câțiva dintre fruntașii comunii: dl primar Mierlă, dl Armășescu, cu dna, precum și alții.

După slujba bisericească toți au luat parte la Hora țărănească ce s'a făcut la N. Lazăr, pe malul Bistriței.

Duminecă 1 August, a avut loc o mare serbare populară la Teatrul sătesc din Bicaz, dată de L. A. N. C., secția femenină din jud. Neamț. Serbarea s'a început cu cuvântarea dnei Țapu, președinta Ligii nemțene, apoi au urmat cuvântările d'or: Florescu, inspector silvic și deputat, M. Băleanu, doctorand, Col. Neculcea, și Iuniu Leca, senator.

Au urmat apoi recitări și o piesă de teatru, „Căsnicia lui Păcală“ jucată de doi tineri dela Roznov. Au luat parte organizițiile Ligii din Rosnov și din Bicaz, condusă de părintele I. Corijescu-Tașca.

Au luat parte mulți săteni.

La sfârșitul serbării, toată lumea a ieșit afară unde s'a fotografiat, apoi au urmat jocurile naționale, cu eleve de școala primară, conduse de dra învățătoare Lili Borș.

Seara s'a făcut tragerea la tombolă, care a fost frumos împodobită prin stăruințele doamnei Silvia Armășescu. La bal s'au jucat numai jocuri românești. S'au distins la joc 3 săteni, cari au luat premii în bani, în valoare de 500 lei. (Jocurile propuse la premii, au fost: Corăbeasca, Chindia și Brâul). Deasemeni s'au premiat și cele mai frumoase costume naționale femeiești, distingându-se 3 persoane, care au primit 500 lei. Muzica a fost formată din țărani dela Zănești.

In satul Topolița, com. Grumăzești, de curând a luat ființă o societate culturală a tineretului din școalele secundare din localitate, cât și împrejurimi, cu numele de societatea culturală „Topolitza“ și este condusă de un comitet compus din dnii: P. Gavriliu, președinte, Victor Sandulescu, vice-președinte, N. Oceanu, idem, Elena Asandei, secretară, Gavr. Gheorghiu, casier, Balan, bibliotecar și cenzorii: Lucreția Vasiliu, Gr. Cozma. Preș. onorific e pr. N. Topoliceanu.

Urăm tinerei societăți viață îndelungată, conducătorilor spor la muncă și unire.

In ziua de 5 August, soc. „Ion Creangă“ din Humulești a plecat în excursie, cu dl institutor Bancea, la Mrea Putna din Bucovina.

In ziua de 15 August, (Sf. Maria) a fost hramul Mrei Varatic din acest județ.

Slujba bisericească a fost oficiată de I. P. S. Mitropolit al Moldovei Sucevei, înconjurat de soborul preoțesc.

După serviciul Liturghiei, I. P. S. a ținut o cuvântare, în ograda mănăstirii, combătând adventismul, alcoolismul și boalele lumești. Au luat parte mulți credincioși din județ cât și de prin județele Fălticeni, Suceava și Roman. Mai amintim că răspunsurile Liturghiei au fost date de corul soc. „Ion Creangă“ din Humulești.

După amiază, a urmat o mare serbare populară, dată în ograda primăriei Varatic; corul susnumitei societăți a distrat publicul adunat, cu cele mai frumoase cântece. Seara s'a dat un bal popular.

In satul Dănești, com. Dochia, a avut loc un mare bal popular, dat de dnii: I. Moraru și V. Mihăilă, în localul școalei din sat.

In satul Sacalușești, com. Filioara, s'a dat un bal popular în localul școalei, pentru strângerea fondului de terminare a localului.

In satul Valea-Seacă, com. Bălțătești, a fost bal popular.

In com. Vânătorii-Neamț a avut loc o serată dată de tineretul din localitate.

In satul Bodeștii-Precistei a fost bal popular.

Duminecă 22 August, a avut loc o mare serbare populară în satul Topolița, com. Grumăzești, dată de căminul cult. „Topolitza“. Serbarea s'a început cu cuvântul de deschidere al dlui Victor Săndulescu, vicepreședintele societății și a încheiat cu rugămintea, către toți oamenii de bine, să dea ajutor societății.

Au urmat apoi coruri, recitări, solo de vioară, jocuri naționale, executate de drele L. Vasiliu, E. Asandei, E. Năvrăpescu, și A. Humulescu. S'a jucat apoi piesa de teatru „Harță răzeșul“ de Alecsandri.

In seara zilei de 28 August a avut loc o serată, dată de un grup de elevi din șc. secundare, în localul „Ateneului Popular“ din Vânătorii Neamț.

In ziua de 29 August, (Tăierea cap. Sf. Ioan) a fost patronul bisericii din Topolița-Grumăzești. Slujba bisericii s'a făcut de către păr. paroh, N. Topoliceanu și păr. Resmeriță, Preutescu și Vasileseu. Răspunsurile Liturghiei au fost date de seminariști.

După slujbă s'a ridicat panahida pentru ctitori iar păr. Vasiliu a ținut o cuvântare, despre însemnătatea zilei.

In ziua de 8 Septemvrie, (S f. Maria Mică) a fost hranul bisericii din Ocea-Grumăzești. Serviciul liturghiei s'a săvârșit de către părintele Topoliceanu, iar răspunsurile au fost date de corul soc. „Ion Creangă“ condus de D. Tibeică.

După serviciul divin a urmat, la dl. N. Oceanu, o masă comună, la care au luat parte toți membrii amânduror societăți. Masa a fost așezată într'o încântătoare luncă de pe marginea Topoliței.

După masă a urmat jocul. Seara s'a continuat jocul, sub formă de bal, unde s'a petrecut până dimineața.

In ziua de 25 Septembrie, soc. cult. „Ion Creangă“ a dat o mare serbare la Piatra-Neamț, în sala otelului „Continental“.

Duminecă 26, toți membrii societății au făcut o excursie la Mrea Bistrița, unde s'au consultat diferite documente, precum și pictura descoperită, pe pereții paraclisului, de către dl. profesor O. Tafrali. Starețul ne-a spus că mai sunt încă picturi, sub varul depe pereți, dar dl. N. Iorga, preș. comit. „Monumentele istorice“, a oprit această descoperire. Cauza opririi nu se știe sigur.

Luni 27, societatea a dat o altă serbare, tot la „Continental“, cu un nou program, compus din recitări, coruri și o piesă de teatru „Moștenire dela răposata“ de Rosetti.

Conducătorii corului au fost: dl. D. Tibeică liceist — pentru corurile mixte — și dl. C. Popescu, seminarist — pentru cursurile bărbătești. Atât corurile, cât și piesa de teatru, au fost bine pregătite și au făcut o frumoasă impresie asupra pietrenilor. Dl. N. Bancea a cetit din „Amintirile“ lui Creangă.

Serbarea s'a terminat cu un frumos bal, la care a cântat orhestra „Călin“.

Sandu Lescu-Topolitza

Cărți și reviste primite:

Lamura, anul 6 pe Septemvre, București, Fundația culturală „Principele Carol“.

Câmpul, foae pentru săteni, anul 19 No. 20 la 15 Noembre, București, str. Luterană 4.

Linia C. F. R. Dorohoi-Noua-Suliță-Cernăuți, etc. de d. G. G. Burghele-Dorohoi, Tipografia Bercovici. Dorohoi.

Țara-de-jos, revistă culturală lunară, anul 3 No. 10 pe Octomvre. București, str. Olarului 18.

Cosinzeana, revistă literară, anul 10 No. 43, Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.

Tomisul, foae oficială eparhială, Constanța, anul 3 pe Octomvre.

Buletinul Camerii agricole a jud. Olt, anul 1 No. 3, Slatina.

Zări senine, revistă culturală lunară, anul 2 No. 6—7 pe Septemvrie și Octomvrie. Dej „Librăria L. Medgyesi“.

Răsăritul, revistă literară, anul 9 No. 1 pe Septemvrie, București, str. Sf. Apostoli 24.

Țara Noastră, anul 7 No. 42—43 pe Octomvre. Cluj, Piața Cuza Vodă No. 16.

INFORMAȚIUNI

O fotografie a M. S. Regina transmisă prin radio

A sosit din New-York la Paris o fotografie a primirei M. S. Reginei Maria la primăria din New-York.

Fotografia a fost luată în momentul în care primarul ținea discursul de bun sosit. Transmisiunea prin radio s'a făcut cu unele defecte. Totuși, M. S. Regina și primarul au apărut distincți și vizibili.

Este prima fotografie transmisă prin telegrafia fără fir dela New-York la Paris.

MINISTERUL artelor a învoit ca Teatrul maghiar din Cluj să facă un turneu în Ungaria, La Budapesta se va juca între alte piese ungurești și „Năpasta“ și „Scrisoarea pierdută“ de Caragiale.

IN ZIUA DE 1 NOEMVRE, studențimea eșană a organizat o solemnitate originală în amintirea marelui învățat și profesor Matei Cantacuzino.

ALOCAȚIA DE HRANĂ A TRUPEI — prin noul buget — a fost sporită de la 17 lei pe zi la 19, iar pentru cai de la 30—34. Dl general Mircescu, ministrul de război, a cerut sporirea bugetului la acest minister cu un miliard de lei.

Astfel că bugetul general al statului se va ridica la 34 miliarde de lei.

UN grup de antreprenori din Ardeal au făcut guvernului propunerea să înființeze în colaborare cu statul o fabrică de revolvere.

IN comuna Neporotovca din județul Hotin (Basarabia) s'au descoperit osemintele unor animale cari au trăit acum 20—30 mii de ani. Obiectele și osemintele găsite au fost aduse la muzeul național din Chișinău.

IN NOUL BUGET al ministerului Instrucțiunei publice s'a prevăzut suma de 170 milioane pentru îmbunătățirea situației membrilor corpului didactic primar. Pentru corpul didactic al școlilor normale s'a prevăzut un nou spor de 8 milioane de lei.

GUVERNUL UNGAR a obținut un împrumut de 6 milioane dolari pe piața New-Yorkului. Împrumutul este destinat refacerei diferitelor orașe din Ungaria.

LA Chișinău a avut loc inaugurarea localului Societății „Astra“ și al ziarelor „România Nouă“ și „Cuvântul Moldovenesc“.

La această sărbătorire a luat parte și d. ministru Goldiș, în calitate de președinte al „Astrei“.

Serviciul divin a fost oficiat de I. P. S. La Arhiepiscopul Gurie, după care d. P. S. Sa a ținut o cuvântare arătând rostul și menirea „Astrei“ în Basarabia. Au mai vorbit d. Goldiș, O. Ghibu, comisarul general al „Astrei“ în Basarabia și directorul ziarelor „România Nouă“ și „Cuvântul Moldovenesc“ și d. Pan Halippa.

DUMINECA trecută, în orașul Bolonia, a avut loc un mare atentat contra lui Musolini.

Un individ de pe stradă, pe când Musolini eșia dela congresul pentru progresul științelor și mergea pe jos, a tras un foc de revolver, din fericire fără ca să-l atingă. Mulțimea indignată a linșat pe atentator, omorându'l. Corpul criminalului poartă urme de zugrumare și 14 lovituri de pumnal.

IN SATUL Dragosloveni, judetul R. Sărat, nemuritorul poet Alex. Vlahuță, când trăia își făcuse o casă, cuibul lui patriarhal. Intr'însa a locuit foarte mulți ani poetul, întâlnindu-se aici cei mai de samă scriitori ca Delavrancea, Caragiale și alții.

Doamna Alexandrina Vlahuță, cu sufletul ei de mare româncă, deși săracă, a dăruit această casă pentru un muzeu național. Zilele trecute a avut loc inaugurarea acestui muzeu. Suflarea românească rămâne recunăscă oare pentru acest gest măreț a văduvei Vlahuță.

MITROPOLITUL primat al lipovenilor din Bucovina, a încetat din viață la mănăstirea Uspenia din Slava Rusă (Bucovina).

M. S. REGINA a vizitat școala militară din Westpoini, unde a trecut în visită corpul cadeților și unde s'a dat onorurile militare rezervate șefilor de stat. Seara la Buffallo recepțiune urmată de banchet oferit de autoritățile civile, cari au decernat M. S. Reginei calitatea de „Cetățeană de onoare a orașului Buffallo“.

LA BUCUREȘTI în Parcul Carol, s'a inaugurat expoziția de toamnă a societății horticultorilor din România

A. S. Regală Principesa Elena, a binevoit să ieie parte la deschiderea expoziției. A fost întâmpinată de d. ministru Garoflid și alte personalități de seamă.

IN ZIUA de Duminică 7 Noemvre la Iași, în Aula Universității, de către prietini și admiratori va fi sărbătorit d. Petrovici, pentru activitatea de 20 de ani ca profesor de filosofie la Universitatea din Iași. Dsa ocupă în prezent portofoliul de ministru al școalelor.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebuie să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare se va da „Culturii Poporului“.

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă conpimte și mai departe să ne fie resorter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-și ajungă scopul și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Răspândiți

Cultura Poporului

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10

Triori și
Mașini de sortat cereale
Mașini de tăiat sfecle
!
produce și vinde eftin
Fabrica de mașini
And. Rieger S. A.
Sibiu

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste,
servește prompt
și conștiincios
Cluj, Str. N. Iorga 2

Telefon 105. Telefon 105.
RADIO
ALEXI ȘI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondolează și vâpsește părul. Face și alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere alba mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindenil

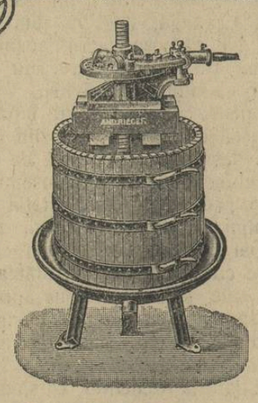

Teascuri de struguri
Zdrobitoare de struguri
Zdrobiroare de poame
Mașini de scărmănat
și prelucrat lână în calitatea cea mai excelentă
Produce:
Fabrica de mașini
And. Rieger Soc. Anon. Sibiu
Prospecte și oferte trimitem la cerere gratuit
Cereți la toate depozitele numai fabricalele „RIEGER“
No. 34—5—1

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 1

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA: Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 14 Noembrie | ADMINISTR.: Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 172 Apare în fiecare Duminecă

Onor „Astra" Societat. Sibiu.

Lumea dela sate

Rezervorul cel mare, în care s'au păstrat, prin veacuri, limba, biserica, vitejia strămoșească, e lumea alături de plug și codru.

Nici o restriște, nici o furtună, nici toate vânturile din răsărit și apus nefericite nu au putut desrădăcina un popor care-și avea și are truda în brazdă, iar odihnă puțină cu ochii în cerul cu cumințenia lui Dumnezeu.

Indepărtat-am orice nenorocire cu ajutorul acestei lumi umile, acestei lumi curată la suflet ca și floarea merilor ce se scuturau și scutură încă pe streșinile căsuțelor mici, acoperite cu răgoz sau stuf, căsuțe neîncăpătoare, doar cu-o icoană veche în perete, veșnică purtătoare de credință.

Această lume și dela șes și dela munte, prietenă și nedespărțită de doinele, și de plăvanii și de fiorul pădurilor seculare, ni-a dat în totdeauna ce-a avut mai bun: în trecut pe boierii noștri, ctitori de altare strălucitoare și azi, și apărători ai moșiei cu prețul trupurilor cosite de moarte și presărate pretutindeni; în prezent prin clasa adevărat cultă, ridicată de jos și răspânditoare de muncă și de cultură. Adevărata clasă conducătoare dela noi se pierde cu rădăcinile în țărănime, și numai o parte e străină și suprapusă, care nu are nimic comun cu minteanul din spatele săteanului și cu dangătul aramei vechi, în a cărui vibrare e o pictură din sufletul românesc, din sbuciumul străbunilor.

Suntem un popor de țărani. Sănătoși, viguroși și cu Dumnezeu în cugetele noastre. Orașele sunt surori mai mari ale satelor; știința și lumina din laboratoare, se resfrâng iarăși către norodul cel cuminte din care ne-am ridicat.

Lumea satelor trăește în fiecare din noi. Și aceasta a dovedit-o vitejia prin ruperea lanțurilor dureroase, care ne ferecau și limba și biserica și sufletul nostru românesc. Lumei dela sate i-s'a dat pământul ce i se cuvenea. Lumea dela sate trebuie ridicată; odată ea ridicată vom fi stăpâni cât va fi o apă și-un pământ. Și pentru aceasta, lumea orașelor trebuie să se razime pe bogăția aurului din coșarele țăranilor noștri. Dar la acest aur al holdei, trebuie să se mai adauge încă un aur al slovei românești. Pentru aceasta în fiecare sat este nevoie de o casă națională împodobită cu cărți. Aici e comoara. Și această comoară are nevoe de răspândire. Se va găsi un student sărac dar cu sufletul mare, se va găsi un preot cu barbă albă, dar tânăr la suflet, se va găsi un învățător cu haina ruptă, dar cu haina minții frumoasă care unul câte unul să adune câteva cărți, să le pună pe o poliță și să formeze biblioteci sătești. Le vom vedea la început, în unele sate, poate necercetate de nimeni din neștiință de carte, dar zilele trec și se ridică altă generație, setoasă de lumină. Să i-o dăm, să le punem la îndămână gândurile scriitorilor noștri; să le punem la îndămână cartea cărților: biblia; să le punem la îndămână ca alături cu poveștile spuse de mame să vadă ce frumoasă e povestea neamului românesc. Indreptată odată privirea spre lumea dela sate, dându-le izvorul curat al cărții, va veni vremea când întunericul și nedreptățile vor dispare și țare va fi fericită pentrucă țăranul nu va obărcui, ci va fi cetățeanul conștient nu numai la datorii ca azi, ci și drepturi...

Și atunci nu vom asista la putregaiul social de azi, nici la demagogismul politic, nici la plimbarea minciunii și destrăbălării, în locul adevărului și cinstei.

Lumea dela sate nu va fi săracă în țara cu aur,

C. Cehan-Racoviță.

Prin Basarabia culturală

O instituție culturală însemnată cu care se mândrește astăzi Chișinăul, este fără îndoială școala de Arte-Frumoase. Infiinţată în anul 1890, de primarul A. Smidt, a fost sub auspiciile primăriei locale. Dela anul 1890—1919 ea a fost condusă de defunctul V. Ocușco, care i-a dat dat caracterul unei școli de desemn. Datorită energiei deosebite și personalității puternice a lui Ocușco, școala a fost în stare bună și a avut când va un rol mare în viața culturală a orașului Chișinău. Prima comisie interimară, în Basarabia Românească, de sub președinția d. De-Herța, care s'a interesat mai de aproape de soarta acestei școli, a hotărât reorganizarea și transformarea ei într'o școală de Arte-Frumoase.

D. Ocușco murind a fost invitat ca director al acestei școli d-l D. Plămădeala, care a fost însărcinat cu reorganizarea ei, acordându-i un local încăpător, compus din 25 camere mari și luminoase.

S'a întocmit un regulament și un program nou, iar primăria orașului a întrodus în budgetul ei o sumă anuală necesară intreținerei școalei. In anul 1921 școala a fost vizitată de d. Octavian Goga, pe atunci ministru al cultelor și artelor, iar în anul 1925, de d. ministru Banu. Miniștrii rămânând foarte mulțumiți de activitatea școalei, i-au acordat o subvenție dela minister.

In anul 1922, școala a luat parte la expoziția artiștilor basarabeni la București (prima manifestare a unirii pe teren cultural) și atunci câteva lucrări au fost reținute de minister pentru colecțiile statului, iar profesorii au fost decorați. Majoritatea absolvenților urmează academiile de Arte-Frumoase la București și în străinătate, iar alții ocupă catedrele maeștrilor de desemn în școli și licei din Basarabia. Unii dintre foștei elevi ai școalei lucrează în teatrele țării în calitate de decoratori.

Școala este o operă frumoasă culturală și dă dovezi că Basarabia are multe talente, care astăzi ocupă un loc însemnat în rândul țării. Astăzi școala este protejată de Ministerul cultelor, de unde primește o subvenție anuală, precum și dela primăria orașului Chișinău. Școala are 3 secții: pictura, sculptura și arta decorativă. Fiecare secție se împarte în 4 clase. Din obiectele teoretice se predau: anatomia, perspectiva și istoria artelor.

*

Viața culturală din Bălți, văzută astăzi în asemănare cu ceeace a fost înainte, până la unire și dela unire încoace ne arată progresele serioase și îmbucurătoare cari s'au putut face până acum.

Din instituțiile pur culturale ale orașului e de remarcat societatea culturală „Gh. Enescu". Aceasta societate dela înființarea ei și până în prezent a dat rezultate destul de frumoase. Are un fond bănesc de peste 200 mii de lei și o bibliotecă cu 8500 de volume cărți, care au fost cetite de peste 30 mii de cetitori. Depinzând tot de această societate, s'a mai înființat aci și căminul cultural-teatral „N. Iorga", care este o ramură a acestei societăți și care lucrează în direcția pedagogică și teatrală. Căminul are înființate până în prezent peste 50 de cămine cultural-teatrale în județ. Această activitate este datorită d-lui dr. Em. Buzenchi, medicul șef al județului și președintele societății, precum și d-lui At. Necula revizor școlar, membru activ al societății.

După noul statut, întocmit și aprobat de adunarea membrilor, ținută zilele trecute, societatea a întocmit un vast program de activitate pe tărâmul cultural în oraș și județ.

Noul comitet al societății este compus din următoarele persoane: d. Dr. Buzenchi președinte, d. At. Necula vice-președinte și membri: d-nii N. Serdunea, institutor, Palamaru, Cazacu, Paranici, Lițu, Cucu profesori, Dăianu, farmacist, Alexandru, librar, Enescu, Moruz, profesori, Gofman, avocat și M. Popovici, institutor, secretar.

*

In 1919 un grup de intelectuali din toate colțurile României (printre cari d-nii Paranici, Palamaru, Moldoveanu, Bălteanu și a.) au pus aici bazele unei societăți, care se organizeze un institut pentru copii sătenilor din județele nordului Basarabiei. Astfel a luat ființă societatea culturală „Vatra școalei din Bălți". Prin subscripții și ajutoare dela particulari s'a înființat mai târziu institutul „Vatra școlii" pentru copiii sătenilor.

Societatea posedă azi un local în care se adăpostesc la o sută de copii de țărani. Localul este igienic și posedă câteva dormitoare mari și luminoase. In ele sunt puse paturi curate și mese pentru studiu. Sub supravegherea directorului institutului, copii își învață lecțiile. Sălile de mâncare etc. se țin în curățenie exemplară.

Este nevoie ca astfel de institute să se înființeze în fiecare județ, devenind în viitor pepiniere pentru pătura sătească, de unde se vor scoate adevăratele elemente sănătoase.

C. Ursulini.

O vizită la Principele Carol

De când s'a retras în exilul său de la Neuilly, știrile privitoare la viața, pe care o duce Principele Carol n'a fost niciodată limpezi și multe legende au fost create de către iubitorii de senzații.

Dar puțini norocoși cari au putut vedea pe prinț în retragerea sa au rămas uimiți de modestia vieții aceluia pe care-l așteptа fastul regal și interesul viu și pururi hrănit cu informații precise pe care prințul îl poartă țării, de care nu-l desparte nicio prăpastie peste care nu s'ar putea arunca o punte.

Și cum adevărul nu poate să supere nici pe cei cari s'au declarat inimicii de câtva timp ai fostului prinț de coroană, e bine să se știe de toți acei cari l'au iubit și-l iubesc pe prinț cum își petrece viața în colțul său de retragere din Franța.

L'am văzut pe prinț în mica sa vilă de la Neuilly, discretă și lipsită de orice pretenție, învăluită în taina și liniște adâncă, ascunsă de mari arbori stufoși și de un zid înalt. E destul să pătrunzi prin vestibulul aproape gol în salonașul atît de simplu, încât ai crede că e o simplă improvizație trecătoare pentru a avea. impresia că un om sărac și singur, uitat de prieteni și izolat de lume își duce existența sa tristă. Pretutindeni în salon însă fotografiile Regelui și principelui Mihai atrag atenția vizitatorului și-l fac să înțeleagă tragedia adâncă și mută care sguduie încă sufletul prințului.

Nicio podoabă pretențioasă, nicio mobilă inutilă și bogată nu turbură simplicitatea încăperii în care prințul primește pe puținii săi intimi. Dar caracteristic e biroul în care o simplă bibliotecă de stejar pe care ai putea-o găsi în casa oricărui intelectual constituie aproape singura mobilă a odăii de lucru, în care prințul cetește și scrie cu sete de cultură pe cari rare ori o poți întâlni la un vlăstar regal. Iar sus la etaj dorul de țară al prințului și modestele daruri ale prietenilor au înjghebat cu totul original o odaie românească, în care covorul, cusătura și cartea românească se întâlnesc spre a vorbi marelui exilat de țara pe care nu a uitat-o.

Ce desmințire mai lapidară și mai categorică s'ar putea da zvonurilor privitoare la resursele numeroase bănești de care ar dispune prințul în străinătate decât a descrie această locuință, pe care ar putea-o avea orice fiu de boier trimis să studieze la Paris? Adevărul e că prințul nu dispune de nicio altă resursă decât aceia pe care i-o procură moșia sa moștenită de la defunctul rege Carol.

In această atmosferă calmă de exil voit prințul nu a uitat de țară. Pe cât poate și pe cât îi îngăduie împrejurările excepționale în care trăiește, prințul urmărește zi de zi mișcarea politică, economică și intelectuală de la noi. Te minunezi vorbind cu el cum în retragerea ce și-a ales-o a putut aduna atâtea cunoștințe privitoare la tot ce se petrece în țară. Și la toate acestea se adaugă un spirit critic luminat și o cultură îmbogățită zilnic cu noi cunoștințe. Niciun cuvânt de critică pasionată, nicio vorbă jignitoare la adresa nimănui de la noi, nicio observație subiectivă nu va întâlni cineva în convorbire cu prințul Carol. Il va surprinde însă varietatea cunoștinților, îndrăzneala și siguranța părerilor și o precizie a expresiilor și formulelor în care își închide gândurile. Niciun domeniu al culturii și al vieții publice nu este străin prințului și te miră ușurința cu care trece de la o discuție financiară la una literară sau artistică. Dar precum în literatură prințul are gustul format, tot astfel în problemele mari sociale are atitudini și soluții care nu sânt numai ale unui om cult și ale unui bun observator, ci și ale unui suflet pe deplin format pentru rosturile vieții de stat. Numai cine l-a auzit pe prinț vorbind despre măsurile ce s'ar putea lua pentru a face din țăranul lucrător de pământ un adevărat factor de producție, numai cine l'a auzit ridicând în slavă atot puternicia culturii naționale, va înțelege de ce ochii exilatului se umplu de tristeță când vorbește de țara al cării copil este.

Am plecat de lângă prinț cu sufletul plin de credința că acela care se mulțămește cu exilul acoperit de tăcere de la Neuilly, dacă după tragica noapte din Ianuarie a încetat să fie prințul de coroană al României, a rămas unul dintre cei mai buni și mai devotați copii ai ei.

Ion Sân-Georgiu

Din „Neamul Românesc".

Cronica bucureșteană

Scriu din nou pentru prețuitul ziar „Cultura Poporului" această cronică după o pauză de cinci luni. Cu ce mare durere am văzut cu toții cum pe la sfârșitul lui August în loc de a împrăștia mai departe, tot mai larg și mai mult în massele poporului, adevărata slovă cinstită și românească, în loc de a aduce — cum îi era obiceiul — noui îmbunătățiri tehnice și redacționale, „Cultura Poporului" se dădea la o parte din pârtia luminoasă pe care o trăsese, făcând loc marelui vraf de scrieri imorale cari au pervertit atâtea suflete în vremurile acestea postbelice.

Mulți ne vor găsi învinuiri. Dar puțini sunt aceia, cari și-au dat seama de adevărata valoare a acestei foi și mai ales de a lupta cu acel „nervum rerum" fără care nu se poate face nimic astăzi.

Am motive serioase cari mă îndrituesc să cred că în viitor toți cititorii acestui ziar îi vor da acelaș concurs moral și material, pe care îl dădea odată, ba încă mai mult.

*

Bucureștii își continuă viața fără mari incidente în traiul său. Singurul lucru important și demn de notat este acela că în cursul săptămâni trecute a primit în sânul său o misiune italiană sub conducerea principelui Aimone Roberto de Savoia, duce de Spoletto și a mareșalului Badoglio.

După o serie de primiri triumfale la Jimbolia, Timișoara, Craiova au sosit în București Joi 4 Noembrie unde în gară au fost primiți de toți demnitarii țării în frunte cu M. Sa Regele Ferdinand, asistat de toți miniștrii în frunte cu dl Averescu.

In sunetul „Imnului regal italian" al fasciștilor „Giovinezza, Giovinezza" și în strigăte de „Eviva Italia", „Eviva fratelanza italiana-romana" au fost conduși la palatul regal unde au trecut în revistă companiile de onoare.

Fără a intra în descrierea amănuntelor pe cari cititorii le-au citit în celelalte ziare de reportaj ținem să insistăm asupra însemnătăței vizitei de înfrățire a reprezentanților poporului italian.

Noi nu putem decât să ne alipim la manifestațiile de simpatie, specific poporului român, și să strigăm din adâncul inimii:

„E viva Italia!"

*

Fața de marele număr de funcționari publici și particulari, meseriași și elevi particulari cari vor să-și continue studiile pe cari nu și le-au putut urma din lipsă de mijloace și acum pentru ca să poată avansa trebuesc să aibă studii mai înaintate, s'a înființat în localul liceului „Sf. Sava" un liceu seral între orele 7—10 jum.

Cursurile au început să fie frecventate de un numeros număr de elevi.

*

Viața religioasă a început să se organizeze pe baze temeinice. Astfel după adunările cu caracter religios dela Biserica Manea de sub conducerea preotului Moisiu, cele dela Schitu Măgureanu ale preotului Șerban, vin la rând cele ale consiliului parohial Dichiu-Trichilești.

Joi 4 Noembrie la ora 8 s'a ținut a 5-a adunare creștinească, din ciclul II. A vorbit P. S. Sa arhiereul Tit Simedrea vicarul Patriarhei despre însemnătatea virtuților creștinești, iar S. Sa preotul Nae Rădulescu a vorbit despre însemnătatea mișcărilor religioase de cartier. A fost o oră de reculegere creștinească în care corul a cântat diferite coruri religioase, fiecare participant plecând cu cele mai frumoase idei și par'că mai înălțați decât veniseră.

Incă odată și cât mai mult aci se dovedește proverbul românesc, exponentul înțelepciunii că „omul sfințește locul„ și acesta grație numai S. Sale pr. profesor N. Rădulescu.

*

Orice societate culturală sau artistică și în genere orice conferențiar sunt rugați să ne înștiințeze despre șezătorile, serbările, conferințele lor, printr'o cartă postală sau telefon la adresa de mai jos: Str. Romană 189. Telefon 79|40 pe adresa subsemnatului,

Radu Niculescu-Mislea

Monumente amintitoare ale răsboaelor lui Traian cu Dacii

Noi, românii ne-am născut din amestecul a două popoare vechi, cele mai viteze de pe acele timpuri din Romani și Daci.

Aceste două popoare n'au trăit în bune înțelegeri. Ei au avut mai multe războae și cum poporul dac, locuia în stânga Dunării, adică prin Oltenia și Transilvania noastră de astăzi ne-au rămas o mulțime de amintiri din aceste războae, mai ales că Traian, împăratul Romanilor pe acea vreme, obișnuia ca după fiecare război în care eșia învingător, să ridice un monument care să amintească de acel război. Neau mai rămas și monumente ridicate întâmplător, fie în pregătirea unui război, cum de exemplu ar fi castrele ș. a.

Noi, românii, cărora ni se contestă de unii străini originea noastră latină, este bine să cunoaștem aceste monumente pe degete, și prin ele să dovedim în fiecare moment că acum 1800 de ani, pământul pe care-l locuim noi, era locuit de strămoșii noștri și dovadă avem aceste monumente, cari în nici un caz nu pot fi contestate.

Primul monument amintitor a acestor lupte este podul de peste Dunăre la Turnu-Severin de astăzi. Traian încercând mereu să ocupe Dacia, a simțit nevoe de un pod care să-i lege imperiul cu Dacia. Atunci inginerii romani, puși de Traian, au ales locul unde Dunărea trece foarte îngustă, lângă vechea localitate Dobratae. Aci vestitul inginer roman Apolodor din Damasc, a construit un pod, monumental prin măreția lui. Era format din 4 stâlpi mai mici, în plus unul mare. Legat prin numeroase bârne de lemn, cari prin felul cum erau încheiate îi dădeau o solidaritate mare. El avea și pe malul drept și pe cel stâng, două citadele de apărare și porți grele îi închideau intrarea și eșirea.

El a existat două secole: II-lea și al III-lea. A fost refăcut într'un timp și de Constantin cel Mare. In timpul năvălirilor barbare nu a putut rezista și a fost cu desăvârșire distrus. Astăzi când apele Dunărei scad, se văd urmele picioarelor acestui mare monument care amintește începutul războiului al II-ea a lui Traian cu Dacii.

Al doilea monument este columna lui Traian, ce se găsește în Roma de astăzi. Traian ca să eternizeze mai bine activitatea sa războinică a pus un mare artist sculptor, care pe o uriașă columnă, a săpat multe din scenele războaelor lui Traian cu Dacii.

La început artistul ne poartă prin Moesia inferioară, unde un mare fluviu își duce apele la vale. Pe malul acestui fluviu corăbii încărcate cu butoaie, cu saci, pe care trupe auxiliare le descarcă. Ne arată frumoase peisagii din Moesia inferioară, ne duce prin munții Carpați, ne arată capitala Daciei: „Sarmisegetuza" cum era la început și cum era distrusă. Ne arată cetatea Zanes, cum din ea es trupe în frunte cu gorniști și trâmbițași, după care vin coiferii, acvilori, etc. Ne arată lupta dela Tropae și ca să ne facă să înțelegem că Romanii au învins, simbolizează printr'un Jupiter, care din înălțimile cerului, aruncă tunete și fulgere asupra armatei dace. Ne arată o castră bine reușită, unde din pretorium, împăratul primește două solii dace, care vin de se închină, una mai plecată, alta mai trufașe și cer pace.

Ne arată podul lui Apolodor astfel: Un fluviu care'și rostogolește nebun apele, peste care trece un uriaș pod.

Pe columnă se citește marea dramă a distrugerii unui popor, ce ne-a fost strămoș. Al treilea monument este acel dela Adam-Klisi din județul Constanța. Acesta simbolizează biruința, victoria.

Situat în apropierea comunei Adam-Klisi, acest monument este o operă de mare valoare. Inalt de 25—30 staturi de om, cu un diametru de 15 picioare, închipuiască-și ori și cine măreția lui. Pe un turn cu 6 fețe era un soldat roman armat care avea în dreapta și stânga câte un prins dac. Sub el avea iarăș un prins dac. Sub acesta era placa dedicatorie. Urma un trunchiu de con, acoperit cu solzi uriași.

Urma un cilindru din 7 rânduri de piatră cu rostarile regulate. De jur împrejur săpături ce reprezentau scene din lupte.

Ca să fie și mai măreț, arhitectul a pus acest cilindru pe 7 trepte de piatră. Așa era falnicul monument, care nu a putut suporta năvălirile barbare și a ajuns la noi într'o stare tristă. Locuitorii Dobrogei neștiind valoarea istorică, au cărat cu toții ca dintr'o carieră piatră fie la cimitirile lor, fie la construcții și asta pe o rază de 50—60 km., ceeace înseamnă că monumentul a fost un colos.

Al patrulea monument amintitor este și Tropaeum Traiani, cetatea de lângă Adam-Klisi, care amintește războiul lui Traian când a venit cu planul strategic, mai bine determinat și când în drumul său dela Aenos a fondat aceste cetăți, dându-i celei dela Adam-Krisi o însemnătate deosebită și care cetate a contribuit mult la colonizarea Moesiei inferioarea. Astăzi ea se sapă și timpul ne va scoate multe la iveală.

Al cincilea monument sunt castrele în special *cele stative*, cari pot cu drept cuvânt să se numească monumente amintitoare, prin faptul că ele mai târziu au luat organizație serioasă, ajungând orașe, pe care astăzi, unele descoperite de arheologi, ne pun în curent cu șirul războaelor lui Traian. când el a trebuit să poposească cu armata și a ridicat castre care la început nu erau decât niște tabere militare, organizate însă cu mult gust.

Al șaselea monument ar fi ridicăturile de pământ, ridicate de Traian pentru apărarea și delimitarea graniței împărăției lui și care poartă numele de „valul lui Traian". Ele ne amintesc sfârșitul războaielor lui Traian cu Dacii.

Al șeptelea monument ar fi și capitala fostei Dacii, Sarmisegetuza, pe ruinele căreia Traian a ridicat mai târziu „Ulpia Traiană". Și aceasta este un monumenl amintitor al războaelor cu Dacii.

Acestea sunt în rezumat cetățile și monumentele amintitoare ale războaelor lui Traian și Dacii, cari s'au sfârșit prin supunerea poporului dac, supușenie ce a avut ca urmare nașterea poporului român.

P. Dimitriu-Lipnița.

Regina cetățeană de onoare a orașului Buffallo

M. S. Regina a vizitat școala militară din Westpring, unde a trecut în revistă corpul cădeților și unde i s'a dat onorurile militare rezervate șefilor de stat. Seara la Buffallo recepțiune urmată de banchet oferit de autoritățile civile, cari au decernat M. S. Reginei calitatea „Cetățeană de onoare a orașului Buffallo".

Scrisori

Direcțiunii "Cultura Poporului"

De și greutățile vieții de astăzi îmi dau mult de lucru, totuși socotind că e absolută nevoie ca ziarul „Cultura Poporului" să trăiască și pe viitor și dacă se va putea și cu mai multă putere și tărie, decât în trecut, pentru binele poporului românesc răspund apelului onoratei direcțiuni a „Culturei Poporului", că primesc cu multă bună voință să vă fiu de ajutor în cercul meu printre sătenii de pe Valea Lotrului, și doresc, împreună cu dv ca în curând „Cultura Poporului" să fie la adăpost fără grija zilei de mâine, și să aibă propriu, dacă nu un palat măreț cum ar trebui să aibă o gazetă românească în Capitala Ardealului, dar cel puțin un local cât de modest, numai să fie.

Cu nădejdea în un viitor mai bun pentru „Cultura Poporului" vă rog să primiți salutări și urări de bine din parte'mi.

P. Droc

din Voineasa (jud. Vâlcea)

Pomenirea și sărbătorirea scriitorului Al. Vlahuță

Duminicca trecută în comuna Dragosloveni R-Sărat, satul natal al regretatului scriitor și poet — Al. Vlahuță —, s'a oficiat de către P. S. S. episcopul Ghenadie al Buzăului, înconjurat de un număr însemnat de clerici, un parastas. Apoi delegații oficiali ai diferitelor instituții, a vorbit mulțumei despre viața, meritele și marele rol cultural, ce a jucat în anii cât a trăit. Dl. general Manolescu, directorul Societății „Mormintele eroilor" a mulțămit dnei Vlahuță, pentru voința de muncă, ce depune material și moral casei sale acum și sală de cetire. La ora 12, s'a servit o gustare comună sub tufani din fața casei, locul unde ilustrul scriitor visa fericirea neamului. Apoi muzica regimentului 9 inf. a cântat. Hora s'a întețit în felul cum place românului și nu a contenit decât în amurg. Sfârșitul a lăsat în sufletele adunării mulțumirea că a putut cinsti pe un vrednic om.

C. Georgescu-Obrejița

Scrisori din Caracal

Un oraş liniştit, măreţ în simplitatea sa, străzile largi şi curate poartă numele scriitorilor şi oamenilor mari ai neamului. In centru „Kadrilaterul“, un fel de grădină publică, aranjată de curând, în mijlocul căreia se înalţă maestos „Monumentul eroilor patriei“. Parcul construit după modelele apusene, ascund în el tot ce natura are mai frumos. Bine înzestrat în toate ramurile activităţii omeneşti, organizat cu instituţiile necesare, cu şcoli, biserici, bănci şi cooperative, librării, tipografii, teatru şt cinematograf. Caracălul îşi urmează liniştit calea vieţii . . .

Ajutată de reclama tipografiilor, de librăriile încărcate cu cărţi şi reviste, de lumea şcolară ce o îmbrăţişează tot mai mult, precum şi de Cinema Apollo şi de Sala Teatrului Naţional, unde au loc manifestările culturale şi unde sunt primite trupele de artişti în turneu ai teatrelor mari, — cultura pătrunde încetul cu încetul, tot mai adânc în massa poporului. Se citeşte, se urmăresc ziare şi reviste, tineretul şcolar îşi strânge rândurile în jurul societăţilor culturale şi bibliotecilor, intelectualii şi personalităţile distinse luptă pentru luminarea neamului. Un lucru ne mâhneşte: nici un ziar, nici o foaie culturală nu apare aici. Sperăm, însă, ca viitorul să ne rezerve surprize plăcute.

Societatea „Olteanul voinic“, înfiinţată în anul 1913, de eminentul profesor de Şt. Naturale, Mihail Dimonie, societate, care a dus luptă dârză înfruntând urgiile vremii şi ajungând astăzi la o existenţă de 13 ani, şi-a întocmit comitetul de conducere pe anul şcolar în curs, precum urmează:

Preşedinte: M. Matei cl. VIII. m.; *vice-preşedinte*: B. Gatoianţu, cl. VII R.; *casier*: M. Mihăescu, cl. VIII R.; *bibliotecar:* I. Chiriţă, cl. VIII R.; *bibl.-ajutor:* D. Dumitrescu cl. VIII R., C. Petrescu, cl, VII m.; *secretar:* I. Ionescu, cl. VIII R.; *secretar-ajutor:* B. Stănescu, cl. VII R.; *cenzori:* O. Florescu, cl. VIII R., P. Găleşanu. cl. VIII, M., N. Drossu, cl. VIII M. şi *controlori:* P. Păuneseu, cl. VIII. R., T. Diaconescu, cl. VIII M.

Societatea are de scop:

1. Repararea radicală a scenei amfiteatrului.
2. Conducerea cinematografului liceului.
3. Două şedinţe culturale pe lună la care se va reproduce intelectul şcolar şi
4. Biblioteca societăţii, cu un număr vast de volume.

Are ca fonduri:

Cotizaţii şi 50 % din venitul şedinţelor, restul rămânând comitetului şcolar.

Societatea „Olteanul voinic“ a dat roade bogate pe tărâmul cultural şi face cinste distinsului ei fondator.

După Corăscu cu „Revistele“, după trupa d-lui Demetriade, care ne-a interpretat pe Ovidiu de V. Alecsandri, concertul dat de Societatea Crucea-Roşie română, cu prilejul serbări a 50 ani de existenţă dela înfiinţarea ei, în seara zilei de 17 Octombrie, ne-a înviorat sufletele, ne-a înălţat inimile.

A vorbit Dl. Dr. Mârtz despre scopul şi însemnătatea Soc. Crucei Roşii, arătând în cuvinte alese lupta nobilă şi sublimă ce a dus această societate. S'a cântat cu însufleţire la pian; maestrul dela muzica militară d. Kaluş, şi-a reprodus pe scenă compoziţii muzicale proprii, s'a cântat din gură şi din vioară, Culmea însă a atins-o dra Sorianu, una dintre cele mai măreţe luptătoare a Soc. Crucea Roşie şi a atâtor alte societăţi culturale şi de binefacere, care, prin însufleţirea ce a dat recitărilor artistice din Coşbuc, Elena Farago şi alţi poeţi străini, a captivat aşa de mult publicul, încât de nenumărate ori a fost chemată la rampă în aplauzele furtunoase.

M. Smarand-Oprişeanu

Să'l urmăm pre El

Unde suntem şi încotro mergem? Vremurile s'au scurs încetul cu încetul în noianul nesfârşit al trecutului. Le vedem însă glorioase şi pline de farmec, le vedem strălucind ca o stea luminoasă depe nemărginitul cer albastru. Trecutul cel plin de glorie mă înalţă, citind cartea lui nesecată de fapte bune, de frumuseţi neperitoare. Aceste vremuri au fost strălucite şi în ele au trăit oameni cari au fost daţi pildă, atunci — şi vor fi daţi pildă mâine. Dar astăzi îi vedem noi pe ei, pe aceia cari s'au martirizat pentru propria lor idee. susţinând, care adevărul, care dreptatea, care mărturisind credinţa cea adevărată? Nu. Oglinda prin care trebue să-i vedem în sufletele noastre, s'a spart. Criza morală prin care trecem, este cu mult mai mult primejdioasă ca cea economică. Totul este uitat, totul este numai pospăială de formă, încolo este fondul fără nici o bază. Incotro mergem? Ursita viitorului care va fi, dacă vom continua înainte cu astfel de răutăţi? Unde este bogăţia sufletului nostru; unde este mila, unde este sinceritatea, unde este munca în toate direcţiile, unde este dreptatea, unde este adevărul? Nicăiri . . .

Suntem poporul cel binecuvântat de D-zeu, poporul, care a trecut prin foc şi sabie, poporul care am îndurat atâta amar de vreme, poporul chinuit. Şi astăzi dacă soarele binefăcător ne luminează şi pe noi ca pe alte popoare, am uitat ce ne trebue, am uitat acea perlă nepreţuită, care ne ridică mai sus, spre orizonturile cele mai senine ale vieţii, am uitat „*morala*“ aceluia care pentru noi a fost bătut în cue pe Golgotha. Pentru cine a murit El? Nu pentru noi? Pentru cine a fost scuipat El? Nu pentru noi? Pentru cine a fost pironit El? Nu pentru noi? O! Atunci dacă a îndurat atât de mult, pentru noi, nu se cade să-l iubim mai presus decât toate, nu se cade să-I avem viu în sufletele noastre care s'au rătăcit?! Da. Se cade. Căci El este viaţa, El este moartea, El este mielul cel blând care s'a junghiat în locul Căpăţânei, pentru a ne şterge păcatul strămoşesc şi pentru a ne mântui pe veci. Unde este El? Departe peste mări şi ţări, acolo unde nu ne putem duce din cauza crizei de bani? Nu! El este în tot locul. Caută-L şi-L vei afla. Caută-L, cum cauţi apa de izvor limpede ca cristalul, când eşti însetoşat şi gustând din apa lui vie te vei înviora; îl vei cunoaşte îndeajuns şi cunoscându-l, nu te vei mai putea despărţi de El niciodată. Bate la poarta sufletului tău, intră în lăuntru şi-l vei găsi ascuns în cele mai ascunse fibre ale tale. El te va primi ca pe fiul cel perdut, îţi va tăia mielul cel mai gras şi multă bucurie şi veselie va fi atunci în cer cât şi pe pământ. Uşa lui este deschisă în tot timpul şi oricine care va bate setos de a-l primi îi va fi deschisă. Primindu-l în tine te vei simţi mai presus de nimiciniciile vieţii, vei vedea zorile fericirii strălucind ca un far luminos în depărtare. Atunci vei şti ce este viaţa, atunci vei înţelege moartea, atunci te vei înţelege pe tine, rostul tău în această lume vremelnică, atunci vei fi mai presus de tine.

„Bate şi ţi se va deschide“ — dar trebue să-l urmezi pre El, calea adevărului, trebue să iei crucea şi s'o porţi, trebue să laşi ura, să laşi trufia, invidia, răutatea, care-ţi roade sufletul cum roade rugina fierul. Numai urmându-l zi şi noapte, în tot locul şi în tot ceasul, vei putea scăpa de toate acestea şi vei putea zice „Mântueşte-mă Doamne că am aflat har înaintea Ta“. Bate la uşa sfântului Locaş şi acolo îl vei găsi pe Hristos, Mântuitorul nostru, acolo vei găsi viaţa fericită, viaţa în adevăratul ei înţeles. Nu bate nici odată în uşa pe care intră numai Diavolul, căci acolo găseşti numai moartea; ci bate numai în uşa unde este El, căci acolo găseşti viaţa fericită şi fericirea cea veşnică.

D. I. Iliescu-Palanca

Invăţătorii în armată.

Ca orice cetăţean şi învăţătorul este chemat prin Legea Recrutării ca să-şi îndeplinească datoria sa de ostaş faţa de patrie. L. R. prevede cadrele de înrolare a ostaşului român şi potrivit acestei legi se face încorporarea după articole anumite. Astfel că noi învăţătorii suntem încorporaţi în condiţiunile art. 52 L. R. cu avantajul de termen redus, adică un an de zile de serviciu şi în care timp devenim sublocotenenţi de rezervă. Desigur asta mulţumită dlui Ministru de războiu care, am putea spune, este străin de cariera noastră civilă şi încă a venit în ajutorul nostru. Dar ceiace ne face să înşirăm acestea este următoarul principiu: Un învăţător titular, cu un loc ocupat în învăţământ, dacă îi vine pofta să ocupe o altă funcţiune desigur mai avantajoasă ca cea de învăţător, legea învăţământului îi acordă şi dreptul la 25% din leafă, pe lângă cea ce o are în funcţia ocupată, iar în postul ocupat îşi numeşte un suplinitor. Ce deosebire atunci între acela şi noi aceştia, cari suntem încorporaţi şi în loc avem numiţi supliniiori, şi nici nu mai avem nici o altă leafă afară de solda acordată de lege, şi nouă nu ni se acordă dreptul la cele 25% din leafă.

Pentru aceasta intervenim cu rugămintea către Onoratul Minister al Instrucţiunilor Publice pentru a veni în ajutorul nostru, echivalând cel puţin avantajele noastre cu cele acordate de Ministerul de Război.

Invăţătorii El. T. R. din România.

Răspândiţi

Cultura Poporului

Din Bârlad.

Expoziţia pictorului: *S. Tarasov.*

In Sala „Casei Naţionale“ din localitate. s'a deschis, cu începere dela 1 Octombrie a. c., o interesantă expoziţie de pictură şi desemne, a pictorului şi profesorului de liceu, S. Tarasov.

N'aşi fi greşit în aprecieri dacă aş afirma, că dela războiu încoace, singura expoziţie care a interesat şi atras mai mulţi vizitatori, este aceea despre care vorbesc. Şi expoziţii au fost dealtfel, aproape în fiecare an.

Pânzele şi tablourile d-sale nu reprezintă numai un singur gen de pictură, cum ar fi de pildă: peisajul sau portretul, ci pe amândouă dintr'odată şi cu o egală siguranţă.

Sunt unele pânze şi tablouri, în cari sunt frumuseţi nebănuite. Citez câteva: *In Deltă, Ardeleanca, Otilia, Nud culcat,* etc. Să nu se creadă însă, că acestea's singurele cele mai reuşite. Dimpotrivă, numărul pânzelor ori tablourilor reuşite e destul de însemnat, însă am citat atâta cât îmi permite spaţiul.

Un suflu cald de tinereţe şi sănătate care te îmbie, se desprinde şi crezi, că ceiace ai în faţa ta, e însăşi şi natura în carne şi oase, iar nici decum o pictură de Tarasov.

De aici şi însemnătatea deosebită ce o are această expoziţie; ea reprezintă expresia definitivă şi matură a unui talent în toată puterea cuvântului.

A unui talent, care acum sau mai târziu va însemna ceva în viaţa picturei noastre româneşti.

G. Nedelea.

Din Budeni—Lespezi
(Fălticeni)

La noi s'a ţinnt conferinţa preoţilor; de dimineaţă a avut loc — în sobor — Sf. slujbă; răspunsurile leturgice au fost date de corul şcoalei din Buda. S'a vorbit publicului despre patima luxului, combaterea lui, ridicarea şi aprecierea banului românesc prin munca intensă, cinstită, nepregetată a ţăranului român, punerea în valoare a bogăţiilor naturale ale ţării şi desvoltarea — prin munca mai mult a femeii — a industriei casnice. Prin exemple şi cuvinte atât de bine chibzuite şi şi a Prea cuvincioşii preoţi Pienescu, Luca, Dascălescu, Zăhărescu, Mateiu, Maioceanu şi Nicanor, n'a fost cineva să nu rămâie cu credinţa că: luxul este un rău împrumutat dela străini ce ruinează averea, cinstea şi sănătatea; prin el se pierde şi portul nostru atât de frumos şi preţuit până şi de alte neamuri. Sătenii, aproape toţi ţărani şi ţărance veniţi într'un număr cât se poate de îndestulător, precum şi şcoalele cu învăţătorii lor, au făcut să se dea o adevărată şi cuvenită însufleţire atât sf. slujbe — în sobor — când şi unde s'a simţit unica şi adevărata „uşurare“ „curăţie“ şi „apropiere“ de cele „fără de prihană“, cât şi desvoltării şi interpretării conferinţii amintite, încât toată lumea a plecat mulţumită. In şedinţa intimă s'au adus mulţumiri părintelui N. Dăscălescu parohul bisericii — (dealtfel acest sfânt locaş de rugăciune cum rar se poate vedea pe această vale a Siretului, s'a clădit şi sfinţit în urma unei munci pline de rod a Sf. Sale) ce ştie să facă ca poporul să cinstească cum se cuvine Casa Domnului. S'a insistat asupra importanţei acestor „cercuri“ şi a mult preţuitei colaborări cu fraţii de muncă, învăţătorii.

A. E. Bratu

Cărţi şi reviste primite;

Societatea de mâine, revistă săptămânală, anul 3 No. 45 (7 Noemvre). Cluj. Piaţa Unirii 8.

Ţara Noastră, anul 7 No. 45 (Noemvre). Cluj, Piaţa Cuză Vodă 16.

Cosinzeana, anul 10. No. 45, Cluj Piaţa Cuza Vodă 16.

Biblioteca Minerva: No. 65 A. *Prăvălia la doi ciorapi* de Theuriet. Editura „Cartea Românească“ Bucureşti. Preţul 9 lei.

Biblioteca Minerva: No. 112. *Hermann şi Dorothea* de Goethe. Preţul 6 lei.

Cunoştinţe Folositoare Seria C. No. 26. *Românii din Bulgaria* de Emanuil Bucuţa. Editura „Cartea Românească“ Preţul 5 lei.

Familia, revistă literară, anul 1 No. 8 pe Octomvre. Oradea-Mare, str. Tache Ionescu 42.

Răzeşul, revistă culturală, anul 1 No 9 pe Octomvre. Bârlad str. Cuza Vodă 258.

Educaţia, anul 9 No. 7 şi 8 (Sept. şi Oct.) Bucureşti, str. Termopile No. 6.

Răsăritul, anul 9 No. 2 pe Octomvre. Bucureşti, str. Sf. Apostoli 24.

Ideea Europeană, anul 8 No 192. Bucureşti str. Paris 1.

Viaţa Agricolă, anul 17 No. 20. Bucureşti, str. Luterană 4.

Din Ciupercenii—Noui
[Dolj]

In sara de 26 Octomvre, la noi, a avut loc serbarea „Crucii Roşii“ urmată de bal, în localul şcoalei primare şi sub patronajul d-lui Marin Teică, directorul şcoalei şi căpitan în rezervă.

Dsa a deschis serbarea prin o dare de seamă a activităţii comitetului „Crucei Roşii“ local, arătând că s'a încasat 3 mii de lei. Apoi a vorbit că Genovezii au fost cei întâi cari au pus bazele „Crucii Roşii“ şi rolul acestei societăţi în războiu. Apoi sub conducerea sale a cântat corul şcoalei. S'a jucat „Conu Leonida faţă cu reacţiunea“ de Caragiale, în roluri cu d-ra Elena Călin învăţătoare, N. şi M. Dugăeşescu eleve la liceu.

A urmat apoi balul. Regina balului a fost aleasă dra Elena Petculescu.

M. C. Nicolăescu, înv.

Păstrarea cartofilor

Sunt mai multe metode de păstrarea cartofilor, dar unul din cele mai practice este cel descris mai la vale şi care dă rezultate foarte bune.

Pentru păstrarea tuberculelor se alege un loc ceva mai înalt (mai bine înţelinit).

Silozul (grămada) are forma unei prizme triunghiulare. Lăţimea este 2—2,40 m., iar înălţimea 1,20 m. Lungimea depinde de cantitatea cartofilor ce gospodarul a recoltat însă este bine ca să nu treacă 20 m. Se recomandă ca înainte de a fi aşezaţi, cartofii să se cureţe de pământ, căutând totodată ca materialul pentru păstrarea să fie cât mai uniform, apoi se procedează la aşezare în grămadă. Peste un timp scurt cartoful se acopere cu paie de o grosime de 55—60 cm. şi cât mai bine. Această pătură apără cartoful de îngheţuri în timpul iernii. Din distanţă în distanţă se lasă răsuflători din coceni sau nuele sau din scândură găurită. Deasupra paielor se aruncă pământ, dintâiu din partea nordică şi apoi studică a silozului. Se mai poate să se lase în lungul gropii din partea sudică, o porţiune de paie lată de 12—15 cm. neacoperită cu pământ, aceasta în vederea aerisirii.

Mai mult pământ se aruncă la baza silozului şi trebuie se aibă grosimea 35 cm. iar spre vârf să dă ceva mai puţin, 30 cm. Pământul se ia de prin jurul grămezii şi în urmă se formează un fel de şanţ.

Păstrarea în felul descris se face foarte bine, şi primăvara cartoful din siloz se prezintă având un aspect foarte frumos. Tuberculele putrede sunt puţine şi numai din cele vătămate în timpul săpatului.

Gr. Pârlea
Grinăuţi—Soroca

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

NOVOTNY

TIMIŞOARA

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste,
serveşte prompt
şi conştiincios
Cluj, Str. N. Iorga 2

INFORMAŢIUNI

ASOCIAŢIA „ASTRA“ din Sibiu, a luat măsuri ca ziua de 1 Decembre 1918, proclamarea Uniiri Ardealui cu ţara mamă, să fie sărbătorită în tot Ardealul cu fastul cuvenit. In toate bisericile se vor sluji sfta liturghie, se vor ţine cuvântări ocazionale şi şedinţe festive cu participarea societăţilor culturale, a corpului didactic şi elevilor.

IN ORAŞUL ILLINOTS din America, primarul şi prefectul de poliţie au fost atacaţi în stradă de bandiţi cari se aflau în trei automobile încărcate cu mitraliere.

Bandiţii deschizând focul au omorît pe primar şi au rănit grav pe prefectul poliţiei.

PIELEA PE PICIOARELE locuitorilor Binghi din Astralia, e cea mai groasă picle ce se găseşte pe vreun corp omenesc. S'a văzut cum oamenii aceştia îşi bat ţinte în tâlpi, fără ca să simtă vreo durere

UNIVERSITATEA DIN BUCUREŞTI a făcut intervenţii pe lângă savantul dr. Levaditi de la institul Pasteur din Paris, se primească catedra ocupată de regretatul dr. Babeş.

Din Sihlea (R.-Serat),

In săptămâna din urmă, un mănunchiu de studenţi cu gânduri frumoase a hotărât o şezătoare urmată de joc, cu scopul de a mândri portul românesc. La această petrecere au luat parte şi tinerii din satele megieşe. Soarele era la toacă când hora mândră se întindea pe poiana comunei Sihlea. Ochii mulţumiţi nu se săturau privind la frumuseţea consânzenilor şi feţilor îmbrăcaţi cu iţari, minteane, iar fetele cu ii, fote argintii şi aurii, la care soarele scotea sclipiri de foc.

Pretutindeni domnia veselie cum rar se întâmplă în vremea de acum. Când vălul serii a început să cuprindă întinsul nesfârşit, hora a fost adusă în şcoala satului. Dela ora 8—10 seara s'a citit şi ţinut cuvântări frumoase, apoi a urmat jocul care a ţinut până în zorii zilei.

Frumoase fapte!

A.

LA IAŞI a avut loc înaugurarea unui cămin pentru elevii, fii de ţărani, pe lângă liceul naţional. Consrtuirea căminului a costat 4 milioane jumătate lei.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebuie să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonaţi.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

REPORTORII NOŞTRI CULTURALI sunt stăruitori rugaţi să ne răspundă fiecare în parte dacă conpimte şi *mai departe* să ne fie resorter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne sprijinim şi cu câţi mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonaţi. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se în vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonaţi.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-şi ajungă scopul şi să fie cât mai răspândită.

Cine doreşte să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Telefon 105. **Telefon 105.**
RADIO
ALEXI ŞI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepţiune şi emisiune pentru amatori, Instalaţiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detaşate engros şi endetail pentru Superheterodyne, Ultra şi Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepţie. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcţie. Instrucţiuni practice şi teoretice gratuite. Desemne de construcţie.
Atelier şi laborator pentru montare şi reparaţiuni.

BÖSZÖRMÉNYI şi ERDÉLYI
coafor de dame şi manicure
Spală, ondolează şi vâpseşte părul. Face şi alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton şi Bubi
CLUJ, Piaţa Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„U R S U S“
berea neagră specială
„HERCULES”
a fabricei de bere „C Z E L L“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

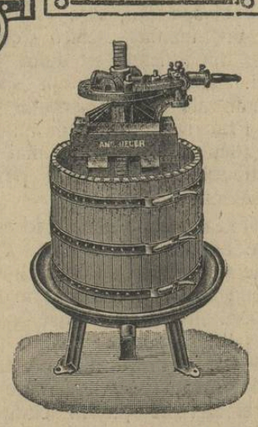
Teascuri de struguri
Zdrobitoare de struguri
Zdrobitoare de poame
Maşini de scărmănat
şi prelucrat lână în calitatea cea mai excelentă
P r o d u c e:
Fabrica de maşini
And. Rieger Soc. Anon. Sibiu
Prospecte şi oferte trimitem la cerere gratuit.
Cereţi la toate depozitele numai fabricatele „RIEGER“
No. 34—5—1

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 7

Onor Astra Soc Culturala Sibiu

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 21 Noembrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 173 Apare în fiecare Duminecă

Constatări triste

Rolul de aducător al unei veşti rele e totdeauna neplăcut. Câți asemenea mesageri pe vremuri n'au plătit cu moartea, unii cutezanța, alții simțul datoriei care-i îndemna să pue adevărul mai presus de orice? Ei, dar azi, în timpul tuturor libertăților, dacă nu mai e un pericol să taci pe crainicul durerii, rămâne ori cum o datorie să arăți oamenilor lipsurile supărătoare de care suferă.

Iată unul: Sub toate guvernele — şi mai ales sub cel trecut — s'a făcut atâta caz de chestia şcoalelor şi de problema culturii româneşti. Nu era săptămână, dacă nu zi, în care să nu cetești de inaugurarea cutărei şcoale, să nu dai de discursuri în care se atragă atenția asupra acestei imense lacune de care suferim, sau de felicitări schimbate între optimişti că de acuma s'a procedat radical la stârpirea analfabitismului. Naivii îşi închipuiau că deacum orice comună îşi are şcoala ei, orice băiat sau fată, la vârsta de 7 ani, găsesc un loc pe o bancă a unei şcoli, ca să înveţe cel puţin a ceti şi a scri. Dar adevărul vine ca un plesnet de bici să ne trezească din această dulce închipuire. Aflați oare, oameni buni, că în Maramureşul, care a dat Moldovei pe primii voevozi, din 43 de mii de copii în vârstă de a merge la şcoală, *36 de mii* sunt condamnați să rămână analfabeți, pentru că n'au şcolile sau dascălii necesari? Asta în veacul de grație al douăzecilea, după opt ani dela Unire, după atâtea parade, atâtea discursuri, atâtea făgăduieli, atâtea inaugurări!

Nu-ți vine să te cutremuri, cititorule, când te gândeşti că astfel riscăm să rămânem țara de pomină, care cu atâtea resurse la îndămână, după un război glorios şi norocos, izbuteşte să ajungă cea mai producătoare de analfabeți, din pricina bicisniciei oamenilor de sus, din pricina celor cari muncesc de predilecție notari evrei prin comunele lui Dragoş Vodă, din pricina celor cari trimiteau peste granițe şi băgau în buzunar banii depe vagoanele de porumb menit să stâmpere foamea oamenilor care-şi înşelau stomacul cu mămăliga din făină de ciocălăi fără boabe?

Nu te cutremuri, cititorule, când afli că în anul de grație 1926, consilierii de la Satu-Mare au hotărât să introducă la Primărie limba maghiară ca limbă oficială, în statul românesc, la o instituție unde culmea culmilor, sânt funcționarii ce vor fi nevoiți să înveţe limba maghiară, ca să nu riște a-şi pierde slujba, şi asta pentru că nu s'a luat din vreme măsura ca funcționarii unguri de acolo să fie obligați a învăța româneşte?

Şi nu te cutremuri, cititorule, când afli că liceanii minoritari din Cernăuți, puşi la cale de răivoitorii statului, au tăbărât asupra profesorilor trimişi să-i examineze la bacalaurat pentru că aceştia n'au consimțit să-şi bată joc de datoria lor?

Infioară-te, cititorule, dar fiorul acesta să nu-ți ucidă nădejdea de mai bine, să nu-ți stârbească voința de îndreptare. Nu. Cată ca el să fie un generator de mânie împotriva celor răi şi nemernici, căci mânia dreaptă e o binecuvântată îndreptătoare a relelor.

St. Bezdechi,
prot. univ. la Cluj.

Scrisori

Onorată redacție,

La apelul publicat în foaia noastră, — zic „a noastră" căci a noastră a tuturor românilor trebuie să fie „Cultura Poporului", care prin felul ei de a fi aduce reale foloase națiunii, — răspund cu aceiaşi dragoste şi căldură cu care în Iulie 1924 mi-am oferit modesta colaborare în coloanele „Culturei Poporului".

Cu această ocazie, țin să vă comunic că, scurta suspendare a foaei noastre, am considerat-o ca un popas spre a porni apoi cu mai mare avânt; iar pentru aceasta, urmează ca fiecare din noi, pe lângă aportul adus cu condeiul, să aducă — în margina posibilității şi aportul său material, ştiut fiind că fără el, o foae ca a noastră cu un tiraj însemnat nu poate face sacrificii până la infinit.

Intru cât mă priveşte voi căuta să fiu de folos „Culturei Poporului" şi în această privinţă.

Cu toată căldura
I. Naum-Delvardar

*

Onorată redacțiune,

Văd să foaea „Cultura Poporului" trece prin mari greutăți. Pentru susținerea frontului cultural voi lupta şi eu după puterile mele. De aceea vă rog a mă considera prieten devotat a cauzei ce susțineți şi a primi un ajutor de patru sute lei pentru susținerea foaei. „Cultura Poporului" trebuie să fie, cum a fost, cea întâi foae de propagandă culturală în țara românească. Cu Dumnezeu înainte!

Primiți deosebita stimă,
Iancu Ciobanu,
profesor în Panciu (Putna)

*

Domnule director,

Întâmplător luând cunoştință că din nou ați pornit la drum, cu aceleaşi năzuinți generoase ca'n trecut nu'mi pot exprima în destul bucuria mea.

Ca şi'n trecut şi de aici înainte voi sta alături de garda dv. de pionери culturali şi cu cât putințele mele îmi permit voi contribui şi pe mai departe la mâna de ajutor de care aveți nevoie.

Al Dv. devotat pioner,
Ion Iordache-Delaschei
din Zălau (Ardeal)

Inaugurarea nouilor clădiri şcolare

In ziua de Octomvrie s'a ținut inaugurarea celor trei şcoale cu 5 sale de învățământ şi locuință pentru învățători, clădite prin jerfa locuitorilor din comuna Sărmaş, plasa Toplița, județul Mureş, şcoale care sunt construite din cărămidă, în stil modern, acoperite cu țiglă.

Incă de dimineață au început să se aduna țărani, bărbați şi femei, îmbrăcați în frumoasele costume naționale adevărat româneşti la celea trei puncte unde sunt situate noile clădiri. După amiază sosesc cu automobilul la prima şcoală din cătunul Platonești, d. Dr. Petru Roşca subprefectul județului şi președinte al comitetului şcolar județean, însoțit de d. Ioan Puia revizor şcolar, Liviu Popescu consilier județean, Ioan Cucur pretor şi alte notabilități din orașul Toplița.

Oaspeții sunt primiți de populație cu strigăte de ura, iar d. înv. Nițulescu în câteva cuvinte le urează bun venit, pe urmă în sala şcoalei s'a oficiat serviciul divin, sfințindu-se noua clădire de către părintele Dr. Răcoțeanu. Asemenea s'a procedat şi la şcoala din Marcani-Fundoae. Pe urmă oaspeții urmați de popor s'au îndreptat spre şcoala din centru, unde la arcul de triumf, unde fălțâiau drapelele naționale, au fost primiți de bătrânul înv. dir. Vasile Trâmbițaş, care prin o vorbire însuflețită a descris micul istoric şcolar a comunei, la care a răspuns d. dr. Petru Roşca subprefect, exprimându-şi bucuria văzând cele înfăptuite şi la care numai din întâmplare ia parte ca reprezentant al județului.

Pe urmă în una din salele şcoalei s'a oficiat serviciul divin, sfințindu-se noua clădire de către păr. protopop Codarcea V. şi păr. Dr. Pacoțeanu. După acestea d. Iacob Pop notar cercual, stând în fața pietrei comemorative, adresându-se d.-lui subprefect a rostit următoarele cuvinte:

Domnule președinte,

După ce din punct de vedere tehnic al edilității, s'a înfăptuit preluarea noilor clădiri, în numele comitetului de construcție, în calitate de membru, daţi-mi voe ca, în mod solemn să declar predarea pentru publicitatea acestor trei clădiri compuse din 5 clase de învățământ şi locuință pentru învățători, cu scopul ca, în ele să se continue apostolatul învățământului primar de stat şi ca de-a pururea să fie adevărate focare, pentru propogarea culturei naționale româneşti, iar copilaşii de țărani din această localitate, întotdeauna să-şi poată câştiga cunoştințile necesare spre dobândirea fericirei lor, spre bucuria părinților, precum pentru patrie şi tron, să devie cei mai fideli şi devotați ostaşi ai neamului românesc.

Domnule președinte,

Poate că în momentul de față mulți se vor întreba cum şi prin ce împrejurări s'au construit acestea clădiri, când comuna n'a dispus de mijloacele materiale necesare? Răspunsul nostru e scurt şi categoric. Prin muncă şi iar muncă cu multe greutăți.

Tocmai pentru aceasta nu pot trece cu vederea fără să nu amintesc numele tuturor tovarăşilor de muncă cari dinpreună am luptat contra greutăților zilei şi anume:

1. Baciu Ioan fruntaşul țăran, președinte al comitetului şcolar, care pe lângă munca ce-a depus-o în tot timpul construcțiilor, a donat pentru şcoala din Fundoae-Marcani o suprafață de un iugăr pământ.

2. Batenţian Ion, harnicul şi inimosul învățător care în tot timpul lucrărilor a fost adevăratul mecanic al întregei maşinării de construcție.

3. Vasile Moldovan primar comunal.

4. Suciu Dumitru, asemenea țăran fruntaş, care în calitate de primar mai târziu ca membru în comitetul şcolar, pe lângă munca ce-a depus-o a donat pentru şcoala din centru, aici unde ne găsim în momentul de față, o suprafață de un iugăr pământ.

Pe urmă am fost secundați de toți membri comitetului şcolar precum şi de întreg consiliul comunal ataşându-se lângă noi şi majoritatea dintre locuitori.

Domnule președinte,

Noi ne bucurăm de faptul că, am putut realiza ceea ce vedem cu ochii, dar cu aceasta n'am făcut alt ceva de cât ne-am îndeplinit o datorie față de țară şi neamul nostru românesc. In primul rând meritele sunt ale revizoratului şcolar din județul Ciuc, la care am aparținut înainte de unificarea administrativă şi în fruntea cărui se găseşte luminatul revizor şcolar Nicolae Comanici, având la dreapta sa pe colegul său Nicola Lateş subrevizor, care în continuu iarna prin zăpadă şi vara prin noroi şi ploae a cutreerat pe jos acestea localități dând îndrumări şi îndemnuri ceea ce a făcut să ne crească puterile chiar şi atunci când eram cei mai obosiți.

Domnule președinte,

Noi prin aceasta n'am terminat opere de muncă, țin să amintesc că intelectualitatea din acest cerc notarial în colaborare cu pătura conducătoare a țărănimii din comunele Subcetate, Tărmaş şi Gălăuțaş, sunt strict unite sufleteşte aşa ca în fiecare clipă ne vom da silința să punem o mică petricică la consolidarea celor cinci puncte de operă națională:

1. Ridicarea moralei poporului cu caracter național patriotic, combătând zvonurile false ce răspundesc duşmanii neamului cu intenții subersive.

2. Şcoala. Să întărim în popor credința şi dorința de-a învăța.

3. Reînvierea în popor a glasului industrial pentru ca milioanele ce le plătesc tot țăranii să numai treacă frontiera țării cu atâta uşurință ca până acum.

4. Cooperația care singura este instrumentul de-a putea face emanciparea economică şi socială.

5. Şcoala inimii. Să ştergem din inimile tuturor românilor invidia şi intriga de care astăzi sunt stăpânite atâtea suflete româneşti. Aceasta să fie înlocuită cu eroismul bunătății, dreptății şi cinstii.

Domnule președinte,

Venirea în mijlocul nostru şi îndemnurile ce ni le ați făcut cu atâta însufleţire, a creat în inimile noastre noui forțe de muncă pentru viitor.

Pentru toate acestea în numele tuturor locuitorilor vă mulțumim de bună voința ce ați arătat rugându-vă ca şi pe viitor să ne ocrotiți ca până în prezent contra cărui n'avem nici o îndoială.

Dl. Petru Roşca subprefect a răspuns prin o frumoasă cuvântare descriind istoricul culturii naționale, aducând mulțumiri comitetului de construcție şi locuitorilor celor cc au jerfit pentru noile clădiri, îndemnând pe mai departe la muncă.

Au mai vorbit d. Nic. Comanici, revizorul jud. Ciuc, arătând munca şi foloasele şcoalei şi ce se bucură că acestea şcoli şi după noua împărțire administrativă se găsesc în bune mâini adevărate româneşti; doreşte mult progres şi spor la muncă.

Dl. Ioan Puia revizorul şcolar al jud. Mureş arată ce după preluarea acestor şcoli urmează desvoltarea unei munci uriaşă, arătând foloasele ce poată aduce şcoala pentru neamul românesc şi tot odată a mulțămit revizoratului Ciuc pentrn munca ce-a depus-o în jurul construcțiilor.

A urmat un ospăt în localul şcoalei la care au luat parte şi țărani fruntaşi.

A. B.

Un răspuns

Invățătorul Gh. Rădăşanu din Bogata-Băii jud. Fălticeni, îşi permite să atace „Cultura Poporului" prin foaia „Vestitorul Satelor".

Acest învățător nu poate avea decât un suflet necinstit, nu poate fi decât un om rău şi o coadă de topor politică. Vorbind fără respect de „Cultura Poporului" înseamnă că n'a citit'o niciodată; astfel nu se explică răutatea față de o publicație aşa de sănătoasă. Dar nu cu acest neînsemnat omuleț vom sta de vorbă. Ne mirăm numai cum de se poate ca asemenea apucături urâte să se strecoare în „Vestitorul Satelor"? Noi totdeauna ne-am bucurat de propaganda culturală ce o duce această foae sănătoasă şi cuminte printre săteni şi în loc că între aceste publicațiuni să fie o înfrățire de sentimente, să se permită oricărui nechemat, ca să scrie de rău şi minciuni despre o altă foae tot culturală. E regretabil, ceeace s'a strecurat în „Vestitorul Satelor" despre „Cultura Poporului" şi credem că redacția acestei foi va rectifica această greşală fără voia ei. Aşa e cinstit; altfel vom face o constatare tristă: Câteva foi culturale ce le avem în loc să'şi întărească frontul de luptă între ele, să urăsc. Tot fapte triste în detrimentul poporului.

„Cultura Poporului", la care colaborează Augusta noastră Regină, Sanctitatea Sa Patriarhul, mitropoliții țării, cei mai distinşi învățați, să vie şi să o atace un oarecare, şi să se găsească o foae întocmită de spiritul cinstit al celui ce-a fost dascălul Nicolae Stoleru, să publice bârfeli. Ce spuneți dv. d-lor redactori de la „Vestitorul Satelor?"

C.

Prin Basarabia culturală

Una dintre cele mai frumoase zile prin care a trecut satul Nisporeni (Basarabia) a fost ziua de 24 Octombrie, când cu mare fast oficial s'a pus piatra fundamentală a „Casei Naționale".

Dacă până acum folosul „Casei Naționale" aici nu a fost cunoscută de unii gospodari, apoi azi nu cred că va fi vre-unul ca să nu creadă în acest locaş ca într'o adevărată şcoală pentru ei înşuşi.

Toți cred în menirea acestui locaş cu aceiaş putere ca şi în zilele când sub glas de tun credeau în adevărata izbândă. — Insemnătatea „Casei Naționale" aici în satul moldovenesc îşi are un scop vădit.

Dacă dl general Manoilescu reprezentantul „Caselor Naționale" s'a înfrățit în gânduri înalte şi fapte cu dl Onisifor Ghibu, în ceeace priveşte operele desfăşurate apoi acestea toate nu au fost făcnte decât din instictul unei înalte datorii față de marea massă a românismului,

Pentru scopul pe care îl are „Casa Națională", va lucra mână în mână cu Asociațiunea „Astra" care astăzi a ajuns în fruntea asociațiunilor de acest gen din întreaga țară.

Având credință că reuşita deplină a unei acțiuni culturale este condiționată de sprijinirea ei pe forța închegată a tuturor factorilor culturali s'a căutat ca la serbarea punerii pietrei fundamentale a „Casei" să păstrăm legătura cu şefii autorităților din Chişinău şi reprezentanții culturii din București, cărora le mulțumim în mod solemn pentru binevoitorul concurs ce l-au dat. Drept încheere a acestui fapt ne place a crede că vom avea şi mai departe în mijlocul nostru şi cu aceiaş bună voință pe capii asociațiunilor culturale, binevoitori ai poporului ca şi până acum.

U.

Deschiderea Parlamentulni

Cu tradiționala sărbătorire, Parlamentul țării, s'a deschis în ziua de 15 Noemvre. Majestatea Sa Regele a sosit la Camera deputaților la ora 12 fără 5. Muzica a intonat Imnul Regal. M. S. Regele a intrat în Cameră urmat de d. priministru Averescu şi toți ceilalți miniştri. M. Sa a fost primit cu lungi aplauze şi ovațiuni de către toți deputații şi senatorii.

M. Sa Regele a citit Mesajul Regal, fiind acoperit des de aplauze. Apoi a părăsit Camera cu ceremomonialul obişnuit.

După amiază la ora 3 şedința Camerii a început, prezidând d. Negulescu. Mai mulți deputați din opoziție cer o nouă alegere a birourilor. Propunerea punându-se la vot cade.

Adoua zi prezidează la Cameră, d. C. Braescu, vicepreşedinte, Dl. Meyer Ebner, deputat evreu, vorbeşte despre cele petrecute la Cernăuți, susținând că astfel de fapte au drept consecință săparea unui abis între minoritari şi populația majoritară. Victima de la Cernăuți rămâne „un martir al cauzei evreeşti din România".

D-nii deputați A. C. Cuza şi I. Lecca, protestează: Jos de la tribună! Jos de la tribună:

D-l deputat averescan Mişu Pop: In nici o țară evreii nu trăiesc mai bine ca în România.

Preotul Pop (Bihor) aduce la cunoştința Camerei plângerea a 53 de sate din jurul Beiuşului, care nici până azi n'au fost împroprietărite.

D. A. C. Cuza cere reprimarea tuturor agitațiunilor şi provocărilor venite din sânul populației evreeşti. D-sa interpelează pe d. ministru de interne asupra acestei chestiuni, cerându-i să ia măsuri urgente contra vinovaților, printre care citează şi pe d. deputat Ebner.

D. min. Oct. Goga declară că aşteaptă desvoltarea interpelărilor d-lor Ebner şi Cuza, pentru a putea da răspunsul cuvenit.

La Senat, d. general Coandă a fost reales preşedinte.

D-l ministru Trancu-Iaşi îi aduce elogii în numele guvernulni, mulțămind d. general Coandă.

Apostolat cultural la sate

Răhău, sat uitat până acum, cu mândrie poți striga că ai fost trezit la realitate, de-o mână de înțelegători. In regiunile ardelene înjghebări culturale sunt foarte puține, iar de înjghebări corale nici nu poate fi vorba. In Răhău, înaintea tuturor celorlalte sate din jur, simțindu-se lipsa unei astfel de societăți, prin sârguința tânărului părinte N. Floca s'a înființat Societatea tinerimii adulte „Sfântul Gheorghe", a cărei situație în faima satelor din jur este mult invidiată. Din inițiativa neobositului diriginte (profesor de muzică la gimnaziul de băieți din Sebeş) Nicolae Lupu, s'a isbutit a se da acestei societăți un caracter cultural-muzical, recrutându-se elementele din tineretul intelectual şi țărănesc din sat, membrii ai susnumitei societăți.

Zelul şi entuziasmul, profesorului diriginte al corului, înmănunchiat cu multă trudă, au reuşit să facă să încolțească încrederea în sufletele tinerei generații. După obositoarea muncă ce o prestase la catedra lui, acest cărturat însufleţit de-o singură idee luminarea talpei țării, se întoarce în satul lui, să-i mulțumească pe ai săi, justificându-şi timpul ce a petrecut prin oraşe îndepărtate. Oare câți dintre cei plecați se mai întorc să dea şi celor rămaşi la vatră din puțina lor comoara sufletească câştigată prin sudoarea trudnicilor lor părinți îngârboviți de sarcina anilor apuşi? Cei mai mulți ajunşi în viață întind perdeaua uitării peste neamul ce pluteşte dincolo de oraş.

Te cuprinde mirarea privind armonia desăvârşită între tributarii muncii acestui cor mixt de 70 de persoane. Aduceau aportul lor de muncă în egală măsură tineretul țărănesc, precum şi viitorii purtători ai cuvântului călăuzitor la sate, studenți, eleve şi elevi, cari au răspuns la glasul dascălului lor, văzând în chemarea lui un exemplu de urmat.

Şi într'o zi de August a avut loc cea întâi sărbătoare corală. Zi de praznic pentru răhoveni, ziua în care țăranul nostru a fost în stare să se transpună pentru câteva clipe înălțătoare, din situațiunea tragică în care l-au târât mai mult urmările politicianismului distructiv militant, pe toate văile. Insufleţirea şi munca desfăşurată de merituosul inițiator au câştigat toată încrederea fruntaşilor satului într'ucât neînsemnat este numărul acelora cari au lipsit dela aceste clipe măreţe. Muncă uriaşă pentru un om care a fost capabil să înfrâneze eşirile descordante ale țăranului care se prezenta pentru prima oară în fața unui auditoriu numeros întrecând cu mult numărul participanților de la nu ştiu ce conferință din centrele ardelene. Atmosfera aceea disciplinată şi execuția perfectă a cântecelor şi pieselor foarte potrivit alese smulgeau cuvinte de admirație din gura celor de față.

Străduințe în vederea realizării unui scop măreț! Recunoştința noastră cuvenită celor ce s'au jerfit pentru înfăptuirea idealului milenar am întârziat să-le-o închinăm. Poate am fi întârziat şi mai mult. Dar glasul profesorului n'a strigat în pustiu, căci prin colaborarea tuturor s'a pus bazele fondului monumentului eroilor căzuți pe câmpul de onoare. Dar această activitate extraşcolară nu s'a mărginit numai la trezirea din letargie a unui singur sat, ci falanga aceasta de oameni simțindu-şi misiunea mai largă, şi-a întins'o asupra întregei împrejurimi. Astfel au colindat vre-o câteva sate din jur, îndeplinind un adevărat apostolat cultural. Aceşti peregrini îşi vesteau prezența lor, în bisericile locale, prin răspunsurile corale ale liturghiei şi prin predica îndrumătoare cu sfaturi creştineşti ale teologului Secaş, urmând a se executa pentru după prânzul zilei programul şedinței fixat pentru fiecare sat în parte.

Satele cari au avut fericitul prilej a simți emoția câtorva clipe înălțătoare, sunt în ordinea în care au înțăles a asculta cuvântul: 1) Laz, comună de a cărei înțelegere şi interes pentru orice manifestare de acest geu am rămas impresionați. 2). Săsceori apoi 3) Călnic şi abea departe, Cut. In fiecare din aceste sate s'au jerfit câteva clipe pentru memoria celor „plecați într'u Domnul" înființându-se câte un fond cu caracterul celui din Răhău. Prin această activitate desfăşurată într'un timp atât de scurt ne-am năzuit să aducem țăranului nostru o schimbare în şirul clipelor la fel. Şi foarte satisfăcuți şi mulțumiți putem declara că am reuşit. Am alungat din mintea țăranului pentru câtva timp figura spălăcită a banalului *„domn"*. Căci *„domnul"* apărea la sat numai când cerşea vot, deşerta urna şi apoi dispărea nemai arătându-se până la alt prileg cu scop similar.

Ion Burdulea.

Limba maghiară la primăria din Satu-Mare.

In țara noastră a tuturor pactărilor politice cu minoritarii, ce n'au niciun rost de cât învârteli de partid, o vedem şi pe aceasta: că noul consiliul comunal al orașului Satu-Mare, a votat cu 22 voturi pentru şi 3 contra, întroducerea limbi maghiare în primărie.

Se poate o mai mare îndrăzneală față de statul român?

In care țară se mai poate întâmpla asemenea fapte cari jignesc prestigiul limbii oficiale şi de stat?

Numai la noi ca la nimenea!

11 Noembrie în Coțmani

11 Noembrie pentru bucovineni este o zi sfântă, națională de veşnică aducere aminte a unei regăsiri după un secol şi jumătate.

In orașul nostru s'a sărbătorit cu un deosebit fast.

Preotul a ținut la biserică o frumoasă cuvântare în care evoacă scene emoționante din *11 Noembrie 1918* când armatele române intrau în Cernăuți în entuziasmul şi ovațiunile celor ce — în tăcere — aşteptau ceasul sfânt, al dreptății spre a da „mână cu mână toți cei cu inima română".

Şi au dat mâna cu mână, încununând cu vulturul şi treicolorul român, inima dulcei Bucovini, pentru a pune capăt duioasei şi strigătoarei „doine" a marelui Eminescu, care spune: *Din Boian la Vatra-Dornii, au umplut omida cornii . . .*

Dar nu s'au unit numai mâinile, ci şi inimile ni s'au unit, consfințind prin lacrimile amare şi cele de bucurie, unirea pe vecie; căci dacă cum spunea cineva — „Dzeu a făcut să curgă sânge, la deslipirea Bucovinei de patria mumă, tot el a făcut ca unirea s'a facem făr vărsare de sânge;" ceiace tocmai nu este adevărat, dacă ne gândim la sângele celor optsute de mii mucenici — împreună cu lacrimile amare a altor sute de mii rămaşi orfani — vărsat numai pentru aceasta.

La liceul „D. Cantenir" din localitate s'a ținut şi o mică serbare şcolară unde elevii cl. VI au executat admirabil cântece şi jocuri naționale precum şi o mulțime de recitări.

Tot aici d. prof. Țigănescu a desvoltat pe larg, clar şi bine documentat însemnătatea acestei zile — pentru noi, — care nu trebuie să rămână numai o simplă însemnare în cronica vremii, sau o efemeră întâmplare în istoria poporului român.

Şi dacă prin ea nu s'a făcut o „cucerire cu armele" a unei bucăți pierdute — cum s'au grăbit a spune duşmanii — s'a consfințit totuşi, o regăsire, o reîntâlnire după 143 ani.

. . . Şi regăsirile sunt cele mai puternice cuceriri sufleteşti.

Petre Dumitriu-Copoieru.

Abonați Cultura Poporului

Știri din București

Față de numărul considerabil al studenților ce se înscriu în fiecare an la diferitele facultăți, vechile clădiri, devenite neîncăpătoare au început a fi înlocuite prin altele noi.

Astfel, în ziua de 15 Noembrie a avut loc inaugurarea noului palat al „Academiei de înalte studii comerciale și industriale“ din București.

Slujba religioasă a fost oficiată de arhiereul Tit Simedra, vicarul patriarhiei, la orele 10 a. m.

I. P. S. Miron Cristea, patriarhul, luând cuvântul face istoricul industriei românești.

Intr'un timp — nu așa depărtat — era desvoltată industria casnică și țăranul nostru își făcea singur toate obiectele de cari avea nevoe în viata lui de țară. Mai târziu, bazată pe zăcămintele de petrol și cărbuni minerali, a luat naștere o industrie mai mare, ale cărei produse impuneau — implicit — desvoltarea comerțului.

In războiul modial, factorul principal care a învins, a fost, — pe lângă materialul de oameni, — industria.

Comerțul și industria trebuesc naționalizate — adică indentificate cu interesele și aspirațiunile unui popor.

Unde comerțul și industria națională înfloresc, acolo înfloresc și es la iveală cu toate calitățile sufletești ale poporului, literatura și artele frumoase; toate trebuesc să se desvolte după firea neamului, pentru ca nota specifică să fie cunoscută civilizației mondiale.

Făcând elogiul desvoltării industriei și comerțului românesc în acest fel, I. P. S. termină binecuvântând „generația de azi și din viitor a acestei Academii“.

Dl Angelescu, rectorul Academiei de comerț și industrie, mulțumește celor cari și-au dat obolul pentru ridicarea acestui măreț palat, arătând străduințele prin cari s'a ajuns la realizarea acestui fapt.

A mai vorbit dl dr. Cerchez, președintele camerilor de comerț din București, și dl Berlescu, ministru de industrie. Dsa aduce omagiu M. S. Regelui, sub a cărui glorioasă domnie a fost ridicat lăcașul de cultură. Arată că țara noastră fiind repusă în drepturile ei imediat după marele război, prin muncă trebuie să se ridice la locul ce îl merită între popoarele că civilizație vădită.

Printre cei prezenți, cari au iscalit cartea de aur a Instituției, observăm prezența dlor miniștri: Trancu-Iași, Lapedatu, general Mircescu, dnii Vintilă Brătianu, dr. C. Angelescu, Stelian Popescu, directorul ziarului Universul, general Moșoiu, dnii profesori universitari N. Iorga, Mrazec, Popovici, Băznoșanu, Gh. Taşcă și numeroși asistenți militari și studenți.

Solemnitatea a luat sfârșit la ora 1 p. m., în mulțumirea tutulor cari au luat parte la măreața operă de bine obștesc și național.

Ion Martin.

Cronica gălățeană

Liga Culturală, secția Galați, nu scapă nici un prilej, spre a nu-și scoate în lumină activitatea sa pe tărâmul cultural și patriotic. Astfel în ziua de Sf. Arhangheli Mihail și Gavril, a organizat o pioasă comemorare pentru pomenirea mucenicilor neamului nostru: Mihai-Voevod, Mihail Kogălniceanu și Mihail Eminescu. Serbarea s'a început la Catedrala orașului, unde P. S. Sa Episcop Cozma al Dunării-de-jos cu întregul cler episcopal au oficiat un tedeum în prezența autorităților civile și militare, elevilor școalelor secundare și a numerosului public ce a ținut să ia parte la această înălțătoare serbare. După terminarea serviciului divin, d. Aurel Scurtu, președ. Ligei Culturale prin cuvinte bine simțite a arătat meritele și faptele patriotice ale eroilor pomeniți; de asemeni d. G. Sachelarie a vorbit despre faptele de arme ale lui Mihai-Viteazul când a înfăptuit pentru prima dată unirea cu Ardealul. Muzica militară a intonat „Imnul Regal“ și „Pe al nostru steag“ în ovațiunile mulțimei. După trecerea în revistă a trupelor întreaga procesiune în frunte cu membrii Ligii Culturale și a Universității Populare, au mers în centrul orașului la Parcul Municipal și au depus flori și coroane la statuele lui M. Kogălniceanu și Eminescu. Cu concursul școalelor secundare s'a organizat după amiază la Teatrul Paradis un frumos festival. Dl profesor Const. Calmuschi a vorbit despre viața și însemnătatea lui Mihai Viteazul. D. N. N. Lengucianu a vorbit despre personalitatea lui Mihail Kogălniceanu iar studentul Crăciun a vorbit despre poezia lui Eminescu. Elevi și eleve au citit pagini din Bălcescu și Kogălniceanu și au recitat poezii de Eminescu. Corul Seminarului Sf. Andrei a întreținut publicul prin frumoase cântece.

— In ziua de 31 Octombrie a apărut la Galați „Svastica“ organul L. A. N. C. regionala Cuza-Vodă; ziar pentru propagandă cultural-națională pus sub șefia dlui prof. Const. Calmuschi președintele Universității Populare din Galați. Dorim conducătorilor acestui ziar succes desăvârșit pe drumul spinos ce au de urmat iar ziarului cititori și și viață lungă. *I. Dimitriu.*

Untura de pește.

Cea mai bună e cea blondă și mai ușor de luat. E bună pentru copiii rahitici, limfatici sau scrofulo-tuberculoși; bună pentru tuberculiza pulmonară a adultului, osteomalacie, diabet complicat cu tuberculoză etc. etc.

Se ia pe gură, prin injecție (Gadyl Wassermann, un preparat italian foarte bun), și se unge pielea în anumite boli de piele.

Se ia simplu, sau sule formă de marmeladă, cu sirop, cu bere, cu zamă de varză, cu zbamă de lămâe, cu sirop de iodur de fier, cu fosfat de calciu, cu extract de malt etc. etc.

Copiilor li se dă untură de pește de la vârsta de 15 luni. Dela această vârstă până la 3 ani, o linguriță pe zi.

Dela 3—5 ani 2 linguriţe pe zi. Dela 5—10 ani 30—40 gr. pe zi (o lingura).

Dela 10 ani 2 linguri pe zi.

Untura de pește se dă iarna și puțin înainte de fiecare masă. Pentru un adult este suficient 2 Kgr. pentru o iarnă.

Untura de pește (nefalșificată) este un foarte bun medicament care aduce foloase mari sănătății omului.

Dr. A.

Din Zălau

Invățătorii membri ai cercului cultural „Treznea“ s'au întrunit pentru prima dată în anul acesta școlar în comuna Treznea.

Dimineața au luat parte în corpore la serviciul divin, după care s'au adunat în sala școalei primare.

Dl Alex. Coșuțiu directorul școalei primare din Treznea și președintele cercului a deschis adunarea subliniind scopul frumos ce-l urmărește acest cerc prin prelegerile poporale la sate.

Dl Ioan Maxim învățător în Treznea a ținut o lecție practică despre ținuturile Crișurilor.

Dșoara Anuța Mureșan învățătoare în Treznea a ținut o conferință cu subiect din geografie.

„Despre necazurile poporului“ a vorbit d. Ștefan Varga, înv. în Chichișa, iar d. Ioan Iordache ziarist, economul desp, central județean al „Astrei“ a îndemnat poporul să-și dea copiii și pe la meserii.

D. Traian Costea preotul comunei Treznea a propus ca să se facă o vie propagandă pentru a putea elimiua cu timpul barbarismele atât de multe, ca ploaia de ciuperci din limba noastră, ca astfel să obținem unitatea noastră linguistică. Aceasta s'ar ajunge mai cu succes prin iocalizări de piese, cari ar ridiculiza defectele de limbă.

Ion Delaschei.

Din Bogdănești-Gura-Văii (Vâlcea)

Lupta dusă de P. S. Episcop Bartolomeu pentru propoveduirea sf. Evangheliі în popor atât în biserică, cât și cu ocazia conferințelor preotești, pe multe locuri a început să dea roade bune, mulțămită și stăruințelor depuse de preoții respectivi.

Așa în comuna Bogdănești sătenii au venit în număr cât se poate de mare atât la biserică dimineața, cât și la școală la conferință.

Tineretul a fost foarte bine reprezentat. Saltă inima or cărui bun creștin și bun român când vede asemenea manifestări din partea poporului nostru dela sate. Unele dintre femei însă ar putea să ție socoteală de anumite păcate de ale lor și cu ocazia conferințelor preotești — mai ales să și le ascundă, cum d. e. spoirea feței lor cu diresurile roșiiatbe ale lui Satana.

Serviciul religios s'a oficiat în sobor. Pr. Gh. Popescu-Câineni a ținut predica zilei, A urmat apoi parastasul pentru eroi. Corul cântăreților a fost cât se poate de bine cu răspunsurile. Dl Ion Cucu și Pr. Gh. Popescu-Câineni, preamăresc pe eroii neamului nostru prin cuvântări înălțătoare. Apoi corul sub conducerea Pr. N. N. Ionescu, întâtul stătător a cântat Imnul Eroilor.

Masa a fost dată de d. Maxim Grigorescu. și după conferința intimă s'a deschis conferința în fața unui mare număr de săteni. Dl. înv. Cucu a arătat însemnătatea conferințelor preoțești și deschizând ședința Pr. N. N. Ionescu a vorbit despre mijloacele cari pot să ajute creștinilor pentru dobândirea ajutorului lui D-zeu în lume, și pentru câștigarea vieței de veci. Corul a cântat. Seminaristul Pruneș a cetit despre: Viața sf, Francisc din Asisi. Apoi Pr. Popescu — Bujăreni a vorbit despre jurământ, și jurământul strâmb. D.P. Droc Voineasa, a citit Povestea unui butoieș. „După aceasta a împărțit gratuit peste 40 foi din „Dumineca Poporului“, și „Cultura Poporului“, urmând împărțirea de cărți și icoane la șase săteni mai evlavioși din sat. iar la ceilalți icoane mici și diferite cărți religioase în număr de peste 100 bucăți, toate gratuit. Sătenii au colectat aproape 200 lei pentru fondul cercului, după care pe înserate, sătenii și preoții cu autoritățile de față cari spre cinstea lor, în deosebire de alte comune au ținut să ia parte la conferință, s'au despărțit cu părere de rău că s'a lăsat întunericul nopții prea de vreme.

Cinste bogdăneștilor, cari țin cu tot înadinsul să se hrănească și sufletește nu numai trupește,

Kiffa.

Din Poiana Câmpina

Duminecă 7 Noemvrie, căminul cultural „Inălțarea“, ce funcționează din 1924 ca filială a Fundației Principele Carol, și-a deschis al III-lea an de activitate culturală, prin conferința dlui Stoica Teodorescu, profesor de istorie la liceul din Câmpine, tratând despre „Rolul lui Mihai Viteazul în istoria neamului nostru“.

Ședința a fost deschisă de d. secretar al căminului I. Mateescu, care a arătat scopul Căminului în viața satelor, considerându-l izvor de lumină și răspânditor de nobile sentimente, prin evocarea figurilor mari din istoria neamului, cum este a Voevodului Mihai a cărui comemorare de 325 ani s'a făcut de Cămin.

Conferința a avut un succes frumos, fiind urmată de recitări și cântece naționale, susținute de elevii școalei primare și ai Căminului de ucenici de pe lângă Societatea „Astra“.

La urmă s'a mulțumit, de către d. secretar, conferențiarului, cerându-i concursul si în viitor, ceiace dsa ne-a făgăduit cu multă bună voință. Conferințele se dau cu întrare în scopul de a se forma fondul necesar cumpărării unui aparat cinematografic.

Pentru viitor avem mari speranțe, pe cari cu muncă și răbdare stăruitoare, sperăm că le înfăptuim spre folosul satului nostru!

Mion-Poiană.

Apel către cititorii noștri.

Iubiți prieteni,

Ne aflăm într'o situație foarte grea, când presa românească — numai cu numele — e în mâna străinilor, cari ne încondeiază în fițuicele lor cum le vine la socoteală, fără nici un pic de rușine și bun simț. Mereu vezi cum ies ca ciupercile după ploaie aceste fițuici murdare scrise de cine știe ce *sgârie hârtie* și mâzgălite cu tot felul de chipuri porcoase, ca să *veselească* și să *instruească* tinerele vlăstare de pe băncile sc. secundare și primare.

In fața puhoiului de fițuici stă, ca o santinelă, care-ar zice: *„Stați, până aici, mai încolo să nu treceți!“* zic stă „Cultura Poporului“, care trebue ajutată, căci este a *noastră*, a tuturor celor cari simțim românește, și mai avem o credință în Dumnezeu.

Prietenul Dv. care vă roagă,

V. Săndulescu Topolitza
învățător, jud. Neamț

Sfat.

Intr'o zi se întâlnesc doi români. Dintr'una'ntr'alta încep să vorbească despre nevoile lor.

— De, nene Ioane! — zice unul dintre ei — dacă n'am boi și am pământ tot nimic. Baremi de-aș avea pământ mai mult, da'cu-o palmă de loc ce să fac? Nu tu ban, nu tu mămăligă, cu ce să-l muncesc? Când să-l bag în pătul la eules, îl și dau aă-mi astup găurile. De! spune dacă mai este de trăit!

— Mă Stane! Dacă te vaieți tu, — ce să mai zic de alții cari n'au pământ nici de casă! Ș'apoi ce dracu nici atâta lucru n'ai știut? Ia boi pe datorie?

— Da când îi plătesc?

— Când îi plătește! Iacă faci și tu cum poți: odată când ai avea, odată când n'ai avea și altădată când ai muri, — așa că te scapi de datorie.

Auzit în Brabova-Doljiu
de
Ion Martin

INFORMAȚIUNI

IN ZILELE de 29, 30 Noemvrie și 1 Decemvrie, se va ține la Iași, congresul general al studențimii române. Vor lua parte cam 10—15 mii de delegați din toată țara.

LA BUCUREȘTI a încetat din viață d. Al. Constantinescu, fost în nenumerate rânduri ministru și unul din membrii de frunte a partidului liberal. Guvernul îi va face funerarii naționale.

CITIȚI CEA MAI folositoare bibliotecă „Sămănătorul“ din Arad. Se editează cărțile cele mai sănătoase scrise de cei mai buni scriitori ai noștri. Sunt broșuri de 5 și 10 lei. Cereți catalogul gratuit ca să alegeți broșurile de la Biblioteca „Sămănătorul“ Editura Diecezană în Arad (Ardeal).

D. GENERAL AVERESCU a făcut următoarea schimbare minlsterială: dl general Coandă încetează de a fi ministru fără portofoliu, dsa fiind președinte al Senatului.

D, general Răşcanu a fost numit ministru fără portofoliu, cu misiunea de a se ocupa de aominstrarea Basarabiei.

APĂRUT IN biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești.* povestiri de *Const. Cehan Racoviță* Cereți cartea dela foaia noastră, prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal.

SOCIETATEA academică Junimea din Cernăuți va inaugura Vineri seara 26 Noemvre în sala festivă a Casei Germane, al 49-lea an de activitate.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriaș și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 4.0 lei Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Ateneul popular Tatarași

Acest așezământ de cultură din Iași, în pragul ernii și-a început activitatea sa.

In acest scop vor avea loc, în sala Ateneului, de două ori pe lună, șezători artistice și culturale, care au dat așa de bogate rezultate până acum. Prelegerile de universitate populară vor continua și anul aceasta, câte trei pe săptămână, începând dela 15 Noembrie 1926.

Echipa de propagandă culturală a Ateneului, sub auspiciile Fundației Culturale „Principele Carol“, își va urma deasemenea opera sa, prin șezătorile ce se vor da în centrele mai importante din Moldova, Bucovina și Basarabia.

Comitetul general al Ateneului a hotărât apoi sprijinirea editării unei gazete ca caracter cultural, redactată într'o formă aleasă și într'un grai neaoș românesc. Biblioteca populară a Ateneului, care cuprinde un mare număr de cărți alese, va fi pusă gratuit la îndămâna iubitorilor de lectură sănătoasă. Se va da o și mai însemnală luare-aminte cinstirii și păstrării datinelor, în care scop se va edita o broșură.

Solemnitatea deschiderii șezătorilor a avut loc Duminică 7 Noembrie după amiază. D-l prof. univ. I. Simionescu, cunoscutul savant și propogandist cultural, a voebit despre „Conștiința Națională“, începând astfel a 7-lea ciclu de conferințe organizate de Ateneu.

Cărți și reviste primite:

Biblioteca Hasdeu: No. 1. Ce este spiritismul? (Teorie și practică) de Anatolia. Prețul 20 lei. Depozit la: Inginer Aurelian Ionescu în Brăzesti (Ilfov).

Ramuri, revistă literară, anul 20 No. 7—9 (Iulie-Septemvrie), Craiova Palatul „Ramuri“.

Gândul nostru, anul 5 No. 10 și 11. Iași, str. Bărboi 9.

Răzeșul, anul 1 No. 9 pe Octomvre. Bârlad, Cuza Vodă 258,

Țara noastră anul 7 No. 46, Cluj. Piața Cuza Vodă 16.

Renașterea, anul 5 No. 10 pe Octomvre, Craiova Cuza Uodă 114.

Biserica Ortodoxă-Română, anul 52 No. 9 pe Septembre București, Sf. Sinod, str. Antim.

Grafica Română, anul 4 No. 45—46, Craiova Bulevardul Mihai Bravul 4.

Foaia Tinerimii, anul 10 No. 22, București str. Carol 10.

Palatut Justiției, anul 9 Nn 7—8. București Bulevardul Academiei 1,

Consînzeana, anul 10 No. 46, Cluj Piața Cuza Vodă 16.

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

Triori și
Mașini de sortat cereale
Mașini de tăiat sfecle
!
produce și vinde eftin
Fabrica de mașini
And. Rieger S. A.
Sibiu

Răspândiți
Cultura Poporului

Telefon 105. Telefon 105.
RADIO
ALEXI ȘI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manicure
Spală, ondolează și vopsește părul. Face și alte lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindenil

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No. 7

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIŢĂ | REDACŢIA Str Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 28 Noembrie 1926 | A[illegible] | [illegible]o. 174 [illegible]minecă

Onor Astra Soc Culturala

Sibiu

OBOLUL CELOR MICI

M'a mişcat adânc gestul unui om. Se numeşte D. I. Iliescu-Palanca şi trăieşte într'un sat din Moldova. Printr'o „scrisoare" de câteva rânduri, spune că din leafa de două mii ce o primeşte, în fiecare lună va trimite câte o sută de lei pentru susţinerea foaei „Cultura Poporului".

Şi cine putea să fie acest om dela ţară, cu sufletul nespus de mare, dacă nu un învăţător?

Ca niciodată am simţit şi am priceput însuşirea „covârşitoare a bietului învăţător rural, împrăştiitor de lumină în întunericul satelor. Va să zică acest învăţător modest îşi rupe *din salarul lui de neajungere cu ce trăi, o sută de lei lunar, ca să poată da sevă ca să crească tot mai sus o foae culturală. Se poate o pildă mai caracteristică de jertfă de sine pentru contribuirea culturii româneşti? Se poate un mai mare învăţământ de cât din acest gest sublim? Bunătatea vine tot de la cei umili. Ce spun, căci eu nu găsesc cuvintele îndeajuns, acei cari au prea mult, sunt nesăţioşi şi nu dau nimic pentru binele şi dragostea obştească? Cu inimile lor seci, rămân şi pe mai departe cămătari ai celor obidiţi, rămân ca să-şi satisfacă poftele la sclipirea aurului, mai departe şi mai departe.*

Un rost social reesă din fapta mare a învăţătorului nostru: Ce bine ar fi dacă s'ar desmetici milioanele de umili, ar contribui cu picătura lor de bunătate la formarea oceanului umanitar care ar îneca toate netrebniciile.

Gestul învăţătorului nostru e o trîmbă de lumină, căruia mie personal, mi-a adus multă nădejde şi încredere în clocotirea luptelor mele interne sufleteşti.

De două zeci de ani scriu pentru tipar, de două zeci de ani îmi pierd sănătatea în redacţii de tot sărace, de două zeci de ani îmi chibzuesc cuvântul şi'l desprind cinstit, de două zeci de ani de multe ori am fost înfrânt în lupta pentru spovedania credinţilor drepte, ca astăzi să am cea mai mare mângâere: gestul minunat, de apostol, al învăţătorului nostru rural. Eu cred mult în acest gest. E ceva specific şi deluşit: se deschid drumuri noi şi pentru cei umili şi aceştia încep să înţeleagă că ei singuri trebue să rupă dela *gură, ca să-şi poată câştiga cauza. Nimic de la alţii, nici o aşteptare, nici o nădejde, totul se cucereşte prin sacrificiu, prin unire, prin consolidare, prin opera constructivă a celor cinstiţi împotriva celor răi.*

Testamentul meu politic e în această „Cultură a Poporului" unde în atâţia ani am renunţat la o viaţă mai acătăre pentru familia mea dragă, ca să pot propovădui în haosul acesta de tipar pătimaş şi bolnăvicios, calea cea dreaptă care nu poate fi de cât prin cultura adevărată mântuirea celor de jos şi umili.

Gestul învăţătorului nostru, e desmeticirea, ea vine; e puterea conştientă care va da la o parte zăgazul celor îmbuibaţi de bine şi ticăloşi în toate manifestările vieţii lor.

Se face ziuă; lumina vine tumultoasă.

„Cultura Poporului" am credinţă şi voinţa ca aşa va fi: tiparul pentru cuvântul învăţătorilor şi al preoţilor, mai întâi.

Aceştia să sporească din toate părţile ţării, să răscolească cu chibzuinţă toate problemele care interesează viaţa din toate punctele de vedere; să le dezbată prin „Cultura Poporului", în care să se reflecteze viaţa satelor, dând o presă puternică, cinstită, constructivă ca şi sufletul ţăranilor noştri.

Acest simbol văd în gestul minunat al învăţătorului nostru rural.

Const. Cehan-Racoviţă.

Scrisori

Onorată redacţie,

Rătăcit pe aceste meleagiuri ale Moldovei, departe de ai mei mă simt înstrăinat, dar cu sufletul cald că pot să-mi îndeplinesc o misiune.

Când am fost la R. Vâlcea, unde sper că mă voi reîntoarce în curând, acolo din toate puterile mele am căutat să sprijin şi să aduc cât mai mult sprijin gazetei „Cultura Poporului". Este unicul ziar de care nu mă pot despărţi ori unde voi fi. Astăzi trecând foaia prin greutăţi, din umila mea leafă de 2000 lei pe lună, m'am hotărât ca pe fiecare *lună să sprijin gazeta cu câte 100 lei. Trimit acum alăturat 200 lei, pe Octombrie şi Noembrie.*

Primiţi devotamentul meu,

D. I. Iliescu-Palanca,
înv. în Ciorăşti (Moldova).

Onorată redacţie,

Ca vechi reporter cultural la „Cultura Poporului", vă răspund, că voi continua şi de aici înainte să rămân lângă foae, lucrând din răsputeri ca să putem să-i dăm avântul de odiuioară.

Cu stimă,

Ioan M. Popa învăţător
în Văroatrpele-de-sus jud. Teleorman.

Apel „Ligii Culturale"

Am pus cu mule greutăţi piatra de temelie a Casei „Ligei Culturale". Zidirea acestui adăpost al curatei culturi naţionale şi a bunei culturi populare are de mult în gândul conducătorilor acestei societăţi, închinate celui mai înalt ideal. Sunt aproape cincisprece ani de când prin serbări foarte bine primite, strânsesem o sumă de 75,000 de lei, care pe atunci era o avere. Locul ne fusese dăruit de primărie şi un întâi plan fuse alcătuit. Cât pe-aci era să se ajungă la scopul mult dorit. Dar a venit războiul şi urmările lui. Cu multă greutate am dat de suma care ni se părea odată aşa de impunătoare. Banca Naţională din Iaşi n'o trimesese în Rusia, dar nu fuseserăm înştiinţaţi că a rămas în păstrarea ei. Azi cele 75.000 de lei aur, ar reprezenta trei milioane. Nu le putem reclama însă. Totuşi cu atât de puţin, cu câteva titluri de rentă, am pus temeliile. Nici atâta n'ar fi putut face colaboratorii noştri, dnii I. Traianescu şi C. Cihodariu, dacă nu ni s'ar fi pus la îndămână, de către d. ministru general Mircescu, mâna de lucru. Pe temeliile puse, clădirea aşteaptă să se ridice. Măcar un rând din a cărui chirie să putem urma cu lucrul. Dar Liga n'are un ban. Ea a împrumutat 400.000 de lei dela Aşezământul Ferdinand, rămas el însăşi fără buget. Cu ce urmăm construcţia? Pun această întrebare unui popor înţelegător si generos. Dacă ar da fiecare român un leu aur, adecă două hârtii de douăzeci, preţul unui loc la cea dintâi serbare în palatul ce se va ridica, şi chitanţa noastră va cuprinde această obligaţie, am putea înălţa cele şase rânduri ale unei case, care va fi a poporului nostru, primitoare şi zâmbitoare şi fără pretenţii ca dânsul. Casieria Ligei, str. Domniţa Anastasia 5. Bucureşti aşteaptă cu încredere răspunsul la acest apel.

Preşedintele „Ligei Culturale"
N. Iorga.

Din nevoile învăţamantului

Şcoala noastră în România, mai cu seamă dela război încoace, trece prin timpuri grele, de sigur timpuri de prefacere şi de mai bune îndrumări. Prin alipirea provinciilor surori, prin îmulţirea celor dornici de învăţătură şi mai ales prin ocrotirea şcolii româneşti, persecutate în Ardeal, Banat, Bucovina şi Basarabia a fost nevoe să se înceapă o luptă aprigă de clădiri, de localuri de şcoală.

Guvernele de până acum s'au întrecut în construcţiuni, de şcoli, frumoase, confortabile şi demne.

Dar, ceia ce era esenţial, s'a pierdut din vedere!

Nu localul frumos şi mare formează şcoala, ci *sufletul* şi calitatea profesorilor. Aceşti profesori, dascăli sau învăţători serioşi, culţi, distinşi, idealişti, bine plătiţi lipsesc. La ce mai serveşte clădirea frumoasă a şcolii? In fiecare an absolvenţii şcolilor primare şi secundare ies mai slabi, fiindcă profesorii n'au timp să se ocupe exclusiv de şcoală. Greutăţile vieţii, insuficienţa salariului (pentru cei cari trăiesc cinstit din salariu), patima politicei, ispita unor câştiguri lăturalnice lovesc adânc în prestigiul învăţământului nostru. In afară de aceasta soluţia corpului profesoral lasă mult de dorit.

Profesorul trebue să îndeplinească următoarele condiţiuni:

Să aibă o serioasă cultură generală şi o suficientă cultură specială.

Să aibă o pregătire pedagogică şi să aibă dragoste şi talent în cariera de dascăl.

Dar ce vedem noi? Profesorii buni sunt puşi la alte treburi, iar la catedre sunt vârâţi cu sila oameni fără nici o pregătire sau avânt didactic. Invăţământul nostru special sau profesional o duce şi mai rău.

Politica şi capriciile completează catedrele cu orice om, — ca şi cum catedra este pentru oricine. Programele sunt rău făcute sau inexistente, — pentru că lipsesc persoanele, cari să fie croite pentru învăţământ. Neapărat sunt multe excepţiuni onorabile şi e de sperat că treptat vom avea programe bune, cari se vor executa. Până atunci vreu să atrag atenţia tuturor asupra unui fapt de o mare gravitate. Şcolile noastre speciale sunt cu totul lipsite de un curs de morală religioasă. In fiecare an avem câteva mii de absolvenţi, fii de ţărani, cari ies în viaţă nu numai lipsiţi de orice pregătire morală şi religioasă, (căci cea din clasele primare nu contează), ba chiar protivnici credinţii şi plini de păcatele inerente firii omeneşti într'un grad destul de mare, la care a contribuit mult politica rurală imorală şi viaţa de cazarmă. Ce ne facem cu oamenii aceştia, cari şi bruma de simţire creştinească ce vor fi moştenit dela părinţii, s'a dus pe gârlă? Ce fel de funcţionari şi cetăţeni vor fi oamenii aceştia, dacă în afară de ştiinţa pur omenească, nu recunosc pe *D-zeu* şi nu se tem de nimic?

Există un proiect de lege în sensul acesta, dar până acum încă nu s'a întrodus religia şi morala în toate şcolile. Până atunci şcolile o duc destul de greu, căci viaţa de toate zilele e un rău sfătuitor. Şcolarii văd rău şi numai rău, mulţi din superiorii lor nu le dau de loc pildă de moralitate. Ziarele şi cărţile (anumite) nu le servesc hrană sufletească. Iată de ce aşteptăm cu toţii însănătoşirea învăţământului nostru prin reforma lui pe baze morale, prin selecţionarea şi buna renumerare a corpului didactic. Adevăratul profesor nu face nici comerţ, nici politică; el este un visător, care plămădeşte viitorul neamului nostru în odraslele tinere.

Aurelian Ionescu
inginer — profesor

[illegible] satelor.

Incă de înainte, dar mai ales de la războiul din urmă încoace, satele îşi trimit pe fiecare an tot mai multe vlăstare prin şcolile secundare. Incepe o întrecere mare între gospodari, pe calea aceasta. De unde în trecut era socotit bogat şi fruntaş cel ce avea mai mult pământ sau vite, acum începe a fi socotit în acest loc unul care îşi dă măcar un copil la o şcoală secundară. Nu ştiu decă toţi cei ce şi dau copiii la asemenea şcoli sunt pătrunşi de adevărata însemnătate a cărţii, ori poate unii îi dau cu scopul de a le asigura o „funcţie" spre a nu mai fi „robii pământulu", iar alţii fac acest lucru din spiritul de întrecere şi ambiţie. E destul însă că numărul fiilor de săteni la asemenea şcoli se măreşte. Ei îşi înţeleg apoi chemarea pentru care se pregătesc...

Doritori de a se lumina, muncesc cu tragere de inimă pentru a prinde cât mai mult din comoara nesecată de învăţături de prin cărţi şi dela îndrumătorii lor, iar când munca pe băncile şcolii se întrerupe odată cu începutul verii, ei încep o altă viaţă de muncă câmpenească deavalma cu ai lor, de multe ori rămânându-le ca zi de odihnă numai sărbătoarea.

In dragostea lor mare de a ajuta cu ceva la ridicarea colţişorului de lume unde se simţesc aşa de mulţămiţi, aceste vlăstare nu se sfiesc a munci — şi în acele zile de odihnă — pentru pregătirea unor clipe senine şi de rară frumuseţe pentru satul lor: aşa numitele serbări populare.

Prin corurile religioase, patriotice, şi în deobşte populare, prin lecturi alese şi prin poezii potrivite, dar mai ales prin înfăţişarea unor piese de teatru sătesc, caută ei să atragă măcar pentru o zi, pentru câteva clipe, sufletele sătenilor din drumul crâşmei şi a căderii, la cel al ridicării şi al frumosului.

Aici, vorbind preotul, învăţătorul şi alţi prieteni ai satelor, cântând, recitând şi jucând elevii piese cu caracter moral şi naţional se poate face, subt o formă plăcută pentru săteni, un pas mai mult pentru ridicarea lor.

Aşa fac şi elevii şcoalelor secundare din satele din împrejurimile Iaşului. Astă vară au dat serbări în cătunul Bârleşti şi în satele învecinate: Totoeşti şl Româneşti, precum şi în altele mai apropiate, Popeşti, Focuri şi Erbiceni.

Dacă în satele din jurul Podul-Iloaei şi a Iaşului pe o rază de câţiva Km., asemenea serbări sunt aşa de preţuite, apoi în satele rătăcite prin văi şi coclauri la cine ştie ce depărtări de târguri, ce preţ li se dă oare?..

Elevii din Totoeşti s'au unit cu cei din Erbiceni şi Româneşti şi pregătesc un cor religios care în curând va cânta, pe rând, la acele trei biserici.

Iată rolul de ridicare a satelor îndeplinit în bună parte de fiii lor.

D. A Frăsinei,

Cronica bucureşteană

„Casele Naţionale" această mare asociaţie de cultură cetăţenească şi-a reînceput din nou mişcările culturale în masa poporului printr'un mare festival la „Ateneul Român".

A vorbit d. prof. Ţiţeica despre progres iar în partea artistică, de sub conducerea d-lui prof. Aurel Eliade şi-au dat concursul d-nii Niculescu-Basu, protagonistul Operei Române, Silviu Florescu (violină), profesor de perfecţiune la conservator, I. Filionescu (piano), şi d-ra Florica Filimon (canto).

D-l I. Manu, dela Teatrul Naţional, a spus minunat mai multe versuri, asistenţilor descreţind frunţile.

Miercuri 17 Noemvre a avut loc a doua şezătoare artistico-literară în sala Fundaţiei „Carol I". Un public numeros a luat parte la această reuşită şezătoare.

Ca de obicei şezătoarea s'a deschis printr'o cuvântare ţinută de d-l profesor universitar Gh. Ţiţeica. D-sa a spus următoarele:

Cu toţi remarcaţi această toamnă lungă care se înbină atât de frumos dând o admirabilă simfonie de culori. Emoţiunea pe care ne-o produce această toamnă estetică este fără îndoială potolită de sentimentul de frică. Există — dacă se poate zice — o frică de viitor. Se pun peste tot locul întrebări de altfel legitime: Vom avea pâine în viitor? Se vor putea face semănăturile cari asigură viaţa noastră? Cu prilejul acestor întrebări vedem o preocupare generală a sentimentului de solidaritate.

Dar în legătură cu toamna se desbate o altă problemă care e opera solidarismului naţional. Şi tot deodată în legătură cu acestea nu pot să vă spun decât următoarele:

De 7 ani d-l general N. Manolescu caută să propăşească sentimentul naţional. Dar cu destulă durere vedem că nimeni nu a reuşit să facă această solidaritate sufletească naţională. Mai presus de toate este solidaritatea ce trebue s'o avem fiecare. Mai mult decât aceasta. Trebuie să ne dăm seama că avem o răspundere, căci în sentimentul acestor legături intră şi responsabilitatea pentru moştenirea ce lăsăm dar şi mândria că suntem români.

Marele filozof indian Rabindranath Tagore spune că numai popoarele cu suflet superior au ieşit totdeauna înălţate din greutăţile prin care au trecut şi că în faţa greutăţilor mari sufletele mari se cunosc. Numai sufletele mici, caracterele josnice se coboară faţă de greutăţile vieţei. De exemplu Ungaria prin atutidinea care o are faţă de ţara noastră contribue mult la starea nenorocită în care se sbate.

De aceia când este vorba să ne pronunţăm pentru naţionalism să alegem fără cea mai mică îndoială, naţionalismul activ, paşnic, permanent şi înalt, nu pe cel contemplativ sau agresiv care ne duce cu siguranţă la desbinări şi apoi la ruine.

De aceia să ne facem un apostolat întru îndeplinirea şi ajungerea scopurilor „Caselor Naţionale" cari au ca principiu: naţionalismul activ.

După conferinţa d-lui Ţiţeica a urmat un bogat program artistic. D-l Filionescu a cântat la piano deasemenea d-l I. haller Tprim violoncellistul Operei Române, d-l M. Giugulescu a declamat iar d-l Petrescu, bariton la Opera Română a cântat cu desăvârşit succes.

— La Liceul „Spiru Haret" s'a luat iniţiativa ţinerei unui ciclu de conferinţe asupra românilor.

Până acum au ţinut prelegeri cu succes în ordinea în cari s'au ţinut următoarele:

D-l Const. Noica despre: „Căsătoria romană", d-l Niculescu-Mislea despre „Arhitectura romană", şi dl A. Acterian despre „Băile romane" (Thermae).

Aceste conferinţe au fost audiate cu mult interes de lumea dornică de asemenea excursiuni pline de folos în lumea antică.

*

„Artele frumoase" şi în special pictura au început iarăşi să înflorească în Bucureşti. Astfel, după cam o lungă pauză profesorul Cosmovici din Iaşi ne prezintă în salonul „Ileana" (Cartea Românească) o serie de reuşite lucrări în genul acuarelei, gen atât de puţin cultivat la noi.

Sunt lucrări făcute cu mult gust artistic şi efect. Profesorul Cosmovici este fără îndoială astăzi un puternic temperament de artist. Distingându-se prin siguranţa liniei, inspirata alegere a localităţilor pictate şi un frumos şi real colorit, d-sa tinde să renască genul acuarelei atât de puţin cultivat la noi. Mai ales în epoca aceasta în care abundă desenuri de ale lui Rubin şi ale altora cari numai artă nu fac în elucubraţiile lor numite: cubism, futurism, modernism sau constructivism.

Dintre toate a impresionat mult „Dorna după ploaie" o bucată redată admirabil şi însufleţită cu mult gust artistic.

In general o expoziţie reuşită atât prin calitate cât şi cantitate.

Radu S. Niculescu-Mislea.

Achitaţi Abonamentul

Fapte mari

Domnul Ioan Dobros şi soţia sa Maria n. Proca din comuna Cernatul Săcelelor, jud. Braşov, îmbogăţiţi din moşia cerească a cuvântului dumnezeesc, pe care o preţuesc mai pre sus decât averea plină de rugină, care-i idolul zilelor de azi, din averea lor câştigată prin muncă cinstită, au dăruit pentru Sf. biserica ortodoxă-română, din Covasna, jud. Trei Scaune suma de zece mii de lei, înfiinţând un fond în amintirea iubitei sale mame trecută la veşnicie Floarea Dobros n. Popica din această parohie, mătuşa P. Sf. Sale Episcopului Iustinian, cu măreaţa destinaţie de a se împărţi în tot anul ajutoare văduvelor sărace din parohie.

Consiliul parohial, aduce cele mai călduroase mulţumiri marinimoşilor donatori, cerând dela D-zeu răposatei în Domnul odihnă lină, iar donatorilor viaţă lungă şi îndestulare, ca să mai poată săvârşi astfel de fapte mărete înscrise, nu atât în cărţile binefăcătorilor supuse uitării, *ci în cartea cerului în veci nepieritoare.*

Preot Er. Ticuşan.

Prin Basarabia culturală

Cu prilejul vizitei făcute în Basarabia de către d. Octavian Goga, ministrul de interne, d-sa a fost şi la Chişinău unde printre altele, a făcut o vizită la mormântul scriitorului Leon Donici. Amicii şi admiratorii acestuia d-nii Constantin Lungu, directorul Băncii Naţionale, avocat Stoica şi alţi publicişti locali, au pus în curent pe directorul revistei „Ţara Noastră" de situaţia precară a familiei lui Leon Donici şi în acelaş timp i-au arătat unde se găsesc manuscrisele rămase depe urma lui.

D. Octavian Goga s'a interesat de amândouă chestiunile şi aflăm, că s'a constituit o comisiune compusă din dd. Nichifor Crainic, Eugen Titeanu şi alţii cari vor aduna toate manuscrisele româneşti şi ruseşti şi le vor fi publica în unul său mai multe volume.

Prin grija d-lui Stoica s'a putut aduna o mare parte din articolele răspândite prin diferite ziare româneşti şi în acelaş timp s'au putut strânge toate manuscrisele ruseşti care vor fi date unui bun cunoscător al limbii ruse pentru a le traduce în româneşte.

Amicii lui Donici speră că începând cu anul viitor toate manuscrisele rămase vor putea fi date tiparului. Din produsul vânzării volumelor se vor plăti micile datorii, iar locuinţa unde s'a născut scriitorul va fi eliberată de orice sarcini, rămânând proprietatea familiei lui Leon Donici. E o manifestare care nu poate decât să ne bucure.

* * *

Printre figurile mari culturale ale Basarabiei cea mai luminoasă figură a fost fără îndoială, Bogdan Patriceicu Hasdeu.

Erudit istoric şi critic literar, poet, ziarist, filolog şi cercetător în toate domeniile gândirii omeneşti, Hasdeu a fost un luptător naţionalist înfocat. Pentru ideile sale a trebuit ca să părăsească Basarabia din tinereţe.

In tot timpul vieţei sale el nu a uitat Basarabia şi a scris pagini frumoase despre locurile unde a copilărit şi a trăit. Dacă în celelalte centre ale ţării nu se vede nicăeri figura lui Hasdeu turnată în bronz, se cuvine ca Chişinăul să repare această nedreptate, ridicând pe locul unde a fost odinioară statuea ţarului Alexandru al II-lea, o statue marelui Hasdeu care a fost în secolul trecut cea mai luminoasă figură a Basarabiei şi care a rămas şi în prezent cea mai mare figură culturală pe care a produs-o provincia românească de peste Prut. Sperăm că corpul profesoral local, ca şi intelectualii oraşului cari au aderat la ridicarea unei statui lui Mihail Eminescu, se vor grăbi ca să convoace o adunare publică spre a discuta acest lucru urmând ca să se ridice fie în localitate sau în Hotin — locul de naştere a lui Hasdeu — un monument măreţ, Fireşte ministerul artelor, cel al instrucţiei publice şi acel al Basarabiei au în această chestiune un rol însemnat.

U.

Scrisori din Caracal

Prin librării, cărţile se îngrămădesc mereu, iar printre multele ziare şi reviste, zadarnic cauţi pe cea visată: maculatură şi vorbe goale sunt cele mai multe publicaţiuni actuale.

Zadarnic se cheltuesc energii, zadarnic se pierde timpul şi hârtia.

Poporul nu se va lumina.

Omul nu va fi mai bun.

Şi atunci, „Cultura Poporului", cea dintâi chemată, — vino! luptă! şi vei învinge!

— Romanul d-lui D. Diaconescu — Dăeşti, „Cum ucide dragostea", este foarte gustat de tineretul intelectual, plin de visuri şi idealuri. Blândul poet de pe malurile Luncavăţului, într'un stil ales şi curgător, dintr'un isvor de viaţă sublimă, ne-a creat cel mai curat ideal de iubire, a cărui menire este de a ridica fiinţa omenească mai sus de patimi şi cuvinte.

— Sub îngrijirea d-lui prof. de fizico-chimice, C. Predeţeanu, — de anul trecut, liceul „Ioniţă Asan" a fost înzestrat cu un aparat complect de radiofonie. La şedinţele ce au avut loc anul trecut, s'a ascultat reprezentaţii muzicale, teatrale, oratorice, etc. din toate părţile lumii.

— Cinema „Casa Ostăşească", a Reg. II Romanaţi, No. 19 Infanterie, urmărind educarea şi luminarea masselor prin cinematograf şi conferinţe însoţitoare, reprezintă adesea filme potrivite, pe un preţ de intrare foarte mic.

— Câţiva tineri intelectuali vorbesc să scoată prin Decembrie o revistă, în oraşul nostru. Le dorim succes şi aşteptăm.

— Trupa d-lui Vasile Leonescu, în seara de 9 Noembrie, ne-a reprezentat pe „Nerone" o tragi-comedie de Pietro Cossa. Reprezentaţia a fost cam nenorocoasă de data aceasta, fie din cauza piesei slabe, fie din cauza publicului, care n'a venit mai mult la teatru.

Apoi... viaţă, griji şi uitare Poporul se târăşte în întunerec şi lipsă, bucatele sunt ieftine, şi bietul ţăran, supus de nevoi, dă pe o nimica toată grâul preţuit în aur, ca el să se hrănească cu mămăligă şi să geamă sub jugul nevoilor.

M. S. Oprişeanu.

Instalarea noului vicar al Silvaniei.

I. Prea Sf. Sa Episcopul Dr. Iuliu Hossu a binevoit a numi în scaunul de *vicar episcopesc* al Silvaniei, la Şimleu, pe rev. *Emil Bran* protopop în Dragomireştii Maramurăşului.

Numirea aceasta bine chibzuită este o răsplată faţă de munca neobosită depusă timp de aproape jumătate veac de ogorul cultural şi bisericesc spre binele şi propăşirea neamului românesc, a rev. protopop Emil Bran, o minte luminată, un suflet ales şi un creştin şi român foarte iubit. In poetica să comună Dragomireşti a ridicat o prea frumoasă biserică românească în stil pur românesc încă din timpul Ungurilor, a zidit o şcoală şi o casă parohială. Ca director al despărţământului „Astrei" a condus cu roade nepreţuite aproape un sfert de veac lucrările spre binele poporului maramurăşan.

Ne rugăm ca Atotputernicul să-l ţie întru mulţi ani!

A.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învăţători, profesori, preoţi, studenţi, meseriaşi şi muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plăteşte înainte; se fac abonamente şi pe o jumătate de an.

Pentru instituţii financiare, biblioteci, cluburi şi localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Dragostea creștină

In lupta zilnică, luptă care o ducem astăzi pentru existența ființei noastre, avem multe greutăți de întâmpinat. Această luptă se reduce până la extremul forțelor noastre fizice, care forțe le întrebuințăm ceas cu ceas, muncind pentru pâinea de toate zilele! Acest trup omenesc care întâmpină toate greutățile nemiloasei vieți, este și el o mașină și încă mașina cea mai perfecționată depe pământ. Dar cu toată perfecțiunea și tăria ei, încet-încet se strică șuruburile; i-se freacă ghivinturile și la sfârșitul câtorva zeci de ani, mașina noastră cea perfectă numai funcționează, și chiar dacă mai funcționează, funcționează ca o mașină îmbătrânită peste capul căreia a trecut un noian de vreme. Să privim moșnegii bătrâni ale căror forțe fizice sunt pe sfârșite, să privim obrazii lor îmbătrâniți, părul lor alb ca zăpada peste care a trecut o vreme îndelungată, find martorii tuturor rătăcirilor și binefacerilor. Pe om nu-l îmbătrânește nimic în lumea aceasta, decât necazurile, greutățile vieții, răutatea oamenilor, neliniștindu-i partea cea mai scumpă din ființa lui „sufletul“. Dela începutul veacurilor și în trecerea lor, cât va fi lumea a existat și va exista munca, greutățile, cinstea dar va exista și ura, vrajba, invidia și răutatea între oameni. Dumnezeu, Tatăl nostru al tuturora, vede în tot momentul purtarea fiilor lui de pe pământ. In vremurile vechi, lumea era foarte rea, ceeace nu-i lipsește și celei de azi. Dumnezeu a pedepsit prin fel de fel de pedepse, cu gândul că doar, doar se va îndrepta. In cele din urmă a întrupat în om pe însuși fiul său, trimițându-l în mijlocul oamenilor ca să le arate calea adevărului, calea mântuirii lor. Venind blândul Hristos pe pământ, a început să învețe poporul în pilde, fiind model de viață; blând, pașnic, cumpătat, neprihănit ca o fecioară, iubitor de aproapele, iertător cu ce-i ce greșau, ajutător, mângâetorul celor nenorociți. Mântuitorul Hristos a învățat lumea calea cea dreaptă, calea adevărului, calea mântuirii sufletului omenesc. Invățătura lui era o lumină mântuitoare și întrânsul o putere minunată, o putere Dumnezeiască cu cu care făcea minuni, vindecând durerile celor suferinzi, vindecând ochii orbilor și înviind chiar morții!

Mântuitorul Hristos, în timpul când învăța lumea, fiind urmat de ucenicii lui și de popor mult, s'a oprit întruna din zile pe un șes larg din câmpiile Galileii și ridicând ochii către popor, cu glas blând a rostit cele nouă fericiri: fericind pe cei săraci cu duhul, fericind pe cei blânzi, pe cei ce plâng și însetoșează de dreptate pe cei cu inima curată, pe făcătorii de pace, pe cei ocărâți pentru dreptate și pe cei scârbiți de această lume spunându-le: „Bucurați-vă întru acea zi și vă veseliți că iată plata voastră multă este în ceruri“. Știut este, că unde este frăție, dragoste și iubire, totul merge numai spre bine pe drumul fericirii, In lumea aceasta plină de deșertăciuni avem de luptat cu însuși ființa noastră și cu lumea din afară fiind înfluențați de mediul în care trăim, întâmpinând la tot pasul numai răul, numai vrajba, numai ura care ne distruge sufletul nostru, lă ându-ne lipsiți de fericirea cea veșnică, de moștenirea vieții celei de veci. Pentru a lupta cu aceste răutăți se recomandă de către blândul Hristos ca să fim pașnici, căci numai atunci vom fi cu adevărat creștini fericiți și desăvârșiți.

Omul care este pașnic în cele lumești este cu adevărat fericit, iar dacă este pașnic în cele sufletești este cu adevărat creștin desăvârșit. Omul pașnic este cu adevărat creștin desăvârșit, pentru că din sufletul lui este distrusă cu totul ura, invidia, răutatea și este blând în sufletul lui; nu dorește răul nimănui, trăind cu toți frații în bună armonie. Creștinul cel fără de pace este un omticălos și creștin fățarnic, pentrucă el nu știe decât să urască pe aproapele lui, să invidieze și să laude că face totul, că este credincios și vrednic de a căpăta viața cea veșnică. Dar oare, ce trebue să aibă omul mai întâi de toate ca să fie pașnic? Trebue să aibă în sufletul lui acea piatră nestimată, acel mărgăritar neprețuit „dragostea“. Inteleptul Iisus Lisah zice „In trei lucruri am aflat plăcere și frumusețe; în unirea fraților, pace către vecin și în femea cu bărbatul având între ei dragoste“! Iar psalmistul zice: „Iată acum ce este mai bine și mai frumos, decât când locuesc frații împreună, că acolo a poruncit Domnul binecuvântare și viață de veci“. Dragostea este punctul de căpetenie în creștinism. E pârghia care mână pe om spre bine, nivelează pornirile omului, pregătește mântuirea, fiindcă ea pecetluește pentru veșnicie legătura cu Dumnezeu.

Ea e călăuza vieții. Dragostea se raportă mai întâi la căsătorie căci zice apostolul: „Bărbați iubiți-vă femeile voastre“. Și apoi poți iubi și pe aproapele că de va zice cineva, iubesc pe Dumnezeu și pe aproapele urăște, mincinos este căci cel ce nu iubește pe fratele său pe care l'a văzut pe D-zeu care nu l-a văzut cum poate să-l iubească ?. Dragostea creștinului trebuie să fie tare ca moartea. Dar ce este dragostea ? Dragostea este predarea eului nostru altuia și primirea eului altuia în al nostru. Ajungem la ură fiindcă primim altfel dragostea, nu cuprinzând în ea iubirea aproapelui. Dragostea cere reciprocitate și iubind pe aproapele nostru merge până la jertfire. Eroii noștri au murit cu sutele de mii, lăsându-și leșurile lor prin văi și munți, numai pentru dragostea ce au avut-o pentru apărarea țării, pentru apărarea pământului strămoșesc. Nu rare ori se văd cazuri când un prieten se aruncă în fața primejdii scăpând pe prietenul lui dela nenorocire. Aceasta nu o face decât din dragostea ce o are față de el. Și oare dece să nu avem dragoste și iubire între noi, când știm că însuși Tatăl ceresc a avut dragoste față de noi, iubindu-ne întratât încât a dat pe însuși fiul său morții pentru mântuirea noastră? De ce să ne urâm între noi, dece să nu ne iubim, dece să nu avem dragoste când însuși Tatăl ceresc ne iubește și are dragoste față de noi? Blândul Isus cât a fost pe pământ a propovăduit pacea și iubirea, dar mai presus de acestea „dragostea“ pentru că dacă avem dragoste față de aproapele avem și pace și iubire. Intre oameni când domnește dragostea, fericirea cea veșnică îi așteaptă după moarte.

D. I. Iliescu-Palanca.

De pe Valea Lotrului (Vâlcea)

Numărul sătenilor cu știință de carte pe valea Lotrului s'a mărit mult față de trecut. Cu toate acestea un sătean lotrean nu poate ocupa un post mai înalt la o societate forestieră locală de cât cel mult supraveghetor de rând la lucrările exterioare, în frig, în vânt, în ploaie și cu un salariu redus, și aceasta din cauză că sătenii lotrenii-funcționari comerciali nu se cultivă în nici un fel. Se mulțumesc și rămân cu ceea ce au învățat în școala și în armată.

Da, nu se cultivă, și aceasta o spunem cu destulă durere sufletească! In schimb se văicără cu toții de mama focului, că: românii nu sunt băgați în seamă decât pentrn servicii ordinare, pe când străinii: unguri, nemți, fie din regat, fie străini de țară, sunt puși în slujbe mai mari, și plătiți mult mai bine.

Da, frați români, așa e, nu suntem băgați în seamă cum ar trebui și nu ni se dă plată ca și celor străini de neam pentru, că acei străini în orele libere nu-și pierd timpul ca noi, ci unii se duc la Casa de citire a soc. respective, citesc gazete și cărți, alții primesc prin poștă foi în limba lor, ba unii și câte 2—3 feluri, și așa se cultivă, pe când noi? Noi din 20—30 de români dacă citim 2—3 inși și aceștia... păsărește, iar restul nici atât, ba adesea se râde de cei 2—3 cari citesc!

Cum dar să fim apreciați dacă nu citim o carte, o revistă, dacă nu abonăm cel puțin frumoasa și mult răspândita foaie adevărat românească: „Cultura Poporului“ din Cluj, care are știri culturale și sfaturi bune din toată lumea și care nu costă nici prețul unui pachet de țigări pe zi?

Să știți fraților că vom ajunge și mai rău, atâta timp cât nu ne cultivăm mintea, atâta timp cât, fiecare din noi nu vom face parte din o societate culturală română cum e „Liga Culturală“ din Voineasa, care în schimbul unei cotizații de 5 lei hârtie pe lună dă or cui cărți și reviste de citit, gratuit, din frumoasa și bogata bibliotecă ce posedă.

Nu mai stați în nepăsare. Luați pildă tot dela străinii aflați pe aici. Nu e unul să nu fie înscris la o societate culturală (ba unii și la mai multe, străine de noi bine înțeles) și faceți la fel. Va fi binele vostru și al neamului. Siliți-vă frați români — până mai e timp — să vă ridicați prin cultură, cel puțin la nivelul străinilor aflați azi aici și veți vedea cum veți fi apreciați pe viitor. Rămânând unde sunteți azi, veți ajunge — și tot neamul nostru — în stare și mai josnică de cât azi.

De greu nu e greu, numai să voiți! Voiește și vei putea, luminează-te și vei fi, zice un mare român și vă repet și eu această maximă.

O dovadă în acest sens ați avut-o chiar în Brezoiu. Un om în etate a învățat în câteva luni, limba engleză, și doar nu e tocmai ușor acest lucru. Și totuși, dacă a avut voință, a reușit să învețe.

Vă așteptăm la lucru.

B.

Abonați

Cultura Poporului

Pentru „Cultura Poporului“

Dragă prietene Nicolăescu,

Ceiace scrii în acest ziar, răscolind amintirile, de pe timpul când eram încă pe băncile școalei normale, mi-am adus aminte de momente plăcute, sorbite cu nesațiu, când citeam acest isvor de îmbogățire a minții ce se chiamă: *„Cultura Poporului“*.

Deși foarte puțini abonați, dar atunci când cădea un număr în mânele noastre, strânși roată, unul din noi — și erai dintre cei ce citeau mai bine — zicea cu glas tare, ori ce slovă de dela articolul de fond, până la cele mai mici reclame, iar ceilalți, fără să clipească ascultau... Paginile acestui ziar de cultură nu erau stropite cu otrava politicei.

Coloanele „Culturii Poporului“ nu bârfiau pe nimeni din acei ce se ocupă cu politica — politica minciunii — ci fiecare frază îți umplea sufletul și mintea cu frumoase sentimente și nouă învățături.

Dar ca orice ziar ce întoarce spatele politicii n'o duce bine.

Lipsă de fonduri, sărac de cetitori serioși ce știu să aprecieze, ziarul „Cultura Poporului“ s'a oprit...

Popasul i-a fost de scurtă durată căci — deși nu ca înainte cu forțe superioare, dar totuș puternic să înlături piedeci — a pornit.

Il doream cu toții. Acum când îl vedem apărând iarăși în mijlocul nostru modest — modest ca formă, dar bogat ca fond — se cade ca noi, elevii de alaltăieri, să-i dăm tot sprijinul, așa cum odată, din proprie convingere, făceam.

Se cade dar, ca om de cultură și învățător, tu și cu toți cei ce au gustat din plăcerile citirii „Culturii Poporului“ să dați mâna și în unire cu mine să luptăm pentru sprijinirea lui, făcând o propagandă, cât mai întinsă, căutând să fie cât mai cunoscut, căci nu facem altceva decât contribuim și noi la frumoasa și marea luptă: Ridicarea morală și culturală a țăranului român la nivelul celor din Apus.

La muncă deci...

Petre Florescu
învățător
Călărași, Dolj

Medicamente bune

1. *Aethone*, bun medicament contra *tusei*, mai ales contra tusei convulsive (tusa măgărească). Se ia în apă *rece* (nu caldă), în *lapte rece* s'au sirop sub formă de picături.

Copiiilor. Dela 1 lună — sau vârstă de 5—6 ani pe zi câte o picătură de fiecare lună de vârstă, adică dacă copilașul are 3 luni i se dă trei picături de odată.

Dela 1—2 ani 10—20 picături. Dela 2—5 ani 20—25 picături. Dela 5—10 ani 25—30 picături. Dela 10—15 ani 30—35 picături

Pentru adulți. De 5—6 ori pe zi câte 50—60 picături. In 24 ore se poate da adulților până la 400 picături.

2. *Cyto-sèrum Corbière.* Se dă în injecții sub piele sau în muschi în cazuri de anemii, lipsă de sânge, în tuberculoză pulmonară, tuberculoza ganglionilor, a încheeturilor și a oaselor, neurastenie, astenie după gripă, după orice boală grea, anumite boli de piele.

Medicamentul acesta conține Cacodilat de Sodiu, sulfat de stricnină și ser fizologic.

3. *Tricalcina*, un medicament foarte bun îi limfatism, anemie, rahitism, scrofuloză, diabet, convalescențe, fracturi, carie dentară, turburări în dentație. Se dă sub formă de praf, granule cu ciocolată, amestecat cu cacodilat de sodiu, etc. etc. *Calcilina* la fel de bună ca și Tricalcina.

Medicamentele ce trec tu laptele mamei: Iodul, Mercurul, Morfina, Opiul, Fosforul, Chinina, Rubarba, Valeriana, Oleul de ricin, Șofranul, Salicitatul de Sodiu, Santonina, Siminichia, Sarea amară, Urotropina.

Dr. A.

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialitățile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

ARON LAZAR
Croitor civil și militar
Prețuri modeste, servește prompt și conștiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

INFORMAȚIUNI

P. S. Sa Episcopul Cosma al Dunării de jos a fost victima unui pungaș.

Pe când călătoria în trenul Galați-București, a pătruns în compartimentul său un individ, care dându-se drept controlor a cerut biletul de călătorie, după care a sustras servieta episcopului. In servietă se afla marea cruce de briliante și 10 hârtii a câte 1000 lei.

Observând dispariția servietei P. S. Sa episcopul Cosma a dat alarma.

Incepându-se cercetările s'a procedat deocamdată la arestarea șefului trenului.

Crucea cu briliante valorează jumătate milion de Lei.

IN ORAȘUL AIUD (Ardeal) a început să apară o foaie sămptămânală pentru săteni, numită *„Gazeta Poporului“* și condusă de talentatul scriitor Ovidiu Hulea. Asemenea fapte ne umple sufletul de bucurie și dorim nouei publicațiuni ani mulți.

COMISARUL Romanescu, directorul prefecturii de poliție din Cetatea-Albă (Basarabia) a dispărut din localitate. Se crede că el a plecat în străinătate.

UN FOC PUTERNIC a adus mare nenorocire în comuna Pata de lângă Cluj, unde au ars școala primară, acareturile parohiale și multe gospodării. Pagubele se urcă peste 2 milioane de lei.

DL. GENERAL PAUL ANGHELESCU, mareșalul Palatului, a plecat din țară întru întâmpinarea M. S. Reginei, Maria, care se reîntoarce din America.

Arbore care dă lapte

Explotatorii cari fac cercetările prin pustiile Americei Centrale pot găsi un arbore care dă lapte și care poate înlocui foarte bine pe cel de animale. Arborele acesta a fost descoperit de curând de oamenii de știință.

„Vaca arbore“ se poate „mulge“ prin facerea unei găuri în coajă, gaura prin care apoi începe să țâșnească un lapte gros, dulce, bogat și bun. Aceasta este declarația profesorului S. J. Record, dela departamentul produselor de arbori al universității Yale.

In părțile tropicale din America de Sud cresc câteva varietăți de astfel de arbori, însă cea mai bună este una găsită prin Guatemala și în părțile mai dinspre nord.

Foae verde trei spanace

— Foae verde trei spanace,
Și tu pleci neică, sărace,
Eu cu dorul ce m'oi face ?„
— „Tu vei face, mândră, biae
Că mai sânt voinici ca mine,
Numai eu oiu face rău
Că mă duc din satul meu,
Și mă duc cu dorul tău.
Inimă de putregaiu,
N'am cuțit ca să te taiu
Să văd în tine ce ai —
Stiu c'ai sânge închegat,
Cu dragoste-amestecat,
Dela mândra căpătat“.

Auzite dela Ion Amfulescu, Brabova Dolj
de
Ion Martin

Cărți și reviste primite:

Calendarul Gospodarilor pe anul 1927, întocmit de d. I. Simionescu, prof. univ. Editura „Cartea Românească“ București. Prețul lei 25. Sfătuim pe fiecare sătean știtor de carte să și'l procure.

Cunoștințe Folositoare: Seria D. No. 15. *Aparat de radiofonie* de Lt. M. Zapan. Editura „Cartea Românească„ București. Prețul lei 6.

Cunoștințe Folositoare: Seria B. No. 46. *Sfaturi casnice* de Maica Raluca. Edituza „Cartea Românească“ Prețul 6 lei.

Biblioteca populară a Asociațiunii „Astra“: No. 141, *Vine Crăciunul* piesă de teatru pentru copii de Elena C. Sporea. Editura „Astrii“ Sibiiu, prețul 5 lei.

Biblioteca populară a „Astrii“: No. 140. *1 Decemvre 1918* conferință pentru serbarea Unirii Ardealului cu patria mumă, întocmită de Romul Simu. Prețul 5 lei.

Arhiva, anul 33 No. 3 și 4 pe Iulie—Octomvre, Iași, str. Albineț 4.

Falanga, revistă, anul 1 No. 4. București, str. general Berthelot 46.

Ideea Europeană, anul 8 No. 193. București str. Paris No. 1.

Societatea de mâine, anul 3 No. 47 și 48, Cluj. Piața Unirii, 8.

Higiena, anul, 14 No. 54, București, str. Paris 27.

Cuvântul Agronomilor, anul No. 11—12, București, Căsuța Poștală 516.

Căminul, revistă creștină pentru familii, anul 2, numerele 8, 8 și 10, Galați, Palatul Episcopal.

Viața Agricolă, anul 17 No. 21, București, str. Luterană 4.

CU OCAZIUNEA VIZITEI A. S. R. Ducele de Spoleto, M. S. R. Italiei a binevoit a conferi d-lui general Coandă, fost președinte de consiliu ad-interim, ministru fără portofoliu; d-lui Ioan Mitilineu ministrul afacerilor străine; d-lui general Mircescu, ministru de război și d-lui Constantin Hiotu, ministrul Casei Regale, marea cruce a ordinului „Sfinților Mauriciu și Lazăr“.

Insignele acestui ordin au fost remise destinatorilor chiar de mâna Alteței Sale Regale, la legațiunea italiană, fiind de față mareșalul Badioglo și marchizul Durazzo, ministrul Italiei la București.

DIN CAUZA scarlatinei care a luat proporții la liceul militar „Mănăstirea Dealului“, liceul a fost închis.

TOT DEPOZITUL cu fân și alte păioase al comune, Timișoara a luat foc și a ars, aducând o pagubă de 3 milioane.

STATELE UNITE au construit în cea mai mare taină un avion de bombardament considerat ca fiind cel mai puternic din lume.

Avionul va putea transporta 2 mii kgr. bombe explozibile și va zbura cu o viteză de două mile pe minut.

FURRTUNI MARI s'au dezlănțuit în întreaga regiune a Mediteranei în sudul Germaniei și Silezia. In Spania, aproape toate fluviile s'au revărsat.

Pagubele materiale sunt foarte mari. Sunt și victime omenești.

PRIETENII noștri cari vor să ne scrie pentru numărul de Crăciun, manuscrisul trebue să'l avem la redacție până la 10 Decemvre.

A APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 și 143: *In cerdacul casei bătrânești*, povestiri de *Const. Cehan Racoviță* Cereți cartea dela foaea noastră, prețul 10 lei plus 2 lei porto poștal.

CITIȚI cea mai folositoare bibliotecă „Sămănătorul“ din Arad. Se editează cărțile cele mai sănătoase scrise de cei mai buni scriitori ai noștri. Sunt broșuri de 5 și 10 lei. Cereți catalogul gratuit ca să alegeți broșurile de la Biblioteca „Sămănătorul“. Editura Diecezană în Arad (Ardeal).

REPORTORII NOȘTRI CULTURALI sunt stăruitori rugați să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte și mai departe să ne fie reporter și prieten. Vrem să știm pe câți ne sprijinim și cu câți mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei și pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunțată, în înțelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonați. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se in vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru faeerea de abonați.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaiă să-și ajungă scopul ei și să fie cât mai răspândită.

Cine dorește să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condițiunile unei prese așa cum merită o națiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonați.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte și credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

Dacă doriți să aveți IMPRIMATE eftine și frumoase, cercetați o-o
Tipografia DACIA
Cluj. Calea Victoriei Nr. 7.

Fabrica de articole argintate
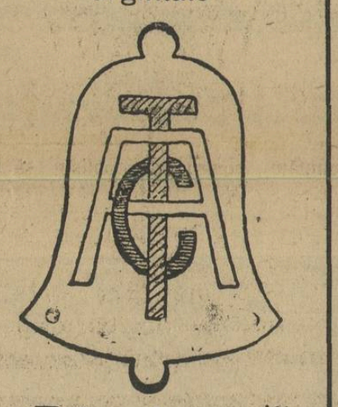
„Tăcâmul“
sia mutat în Str. N. Iorga II-a.

Telefon 105. Telefon 105.
RADIO
ALEXI ȘI VASS
Inginer diplomat
CLUJ, Strada Londrei Nr. 21.
Aparate de recepțiune și emisiune pentru amatori, Instalațiuni complete de posturi cu cadru sau antenă, Piese detașate engros și endetail pentru Superheterodyne, Ultra și Tropodyne, Audionete, Reinartz, Low-Loss etc. marcă Americană, Germană, Engleză, Svedeză etc., etc. Lămpi de recepție. Accumulatori speciali, Kit-uri complete pentru construcție. Instrucțiuni practice și teoretice gratuite. Desemne de construcție.
Atelier și laborator pentru montare și reparațiuni.

BÖSZÖRMÉNYI și ERDÉLYI
coafor de dame și manic ure
Spală, ondolează și vâpsește părul. Face și al te lucruri în păr.
Tunde după moda nouă: Eton și Bubi'
CLUJ, Piața Unirii 22 (în curte)

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găsește pretutindeni!

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No 7.

Leg 167,168,171,175

Onor Astra Soc Culturala

Sibiu

CULTURA POPORULUI

Primredactor: CONST. CEHAN-RACOVIȚĂ | REDACȚIA Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | Cluj, Duminecă 12 Decembrie 1926 | ADMINISTR. Str. Nicolae Iorga 6 TELEFON 10/70 | ANUL VI. No. 176 Apare în fiecare Duminecă

Dușmanii legii

Nu e vorba de legea omenească, ci de legea dumnezeiască. Pe vremuri religia era legea. „Nu e de legea noastră“ însemna — și înseamnă încă pe alocuri — „nu e de aceiași religie cu mine“. Acest lucru dovedește că odată religia ocupa un loc de frunte în viața omenească, era lucrul de căpetenie în jurul căruia se concentrau toate preocupările de seamă ale omului.

Azi situația s'a schimbat mult. De ce? nu e locul să ne întrebăm aci. Vedem numai că „legea“ noastră creștinească are din în ce mai mulți dușmani. Și nu cei mai puțini din aceștia se recrutează din mijlocul evreilor cari trăesc în mijlocul nostru. Așa, nu de mult, un tinerel din neamul lui Izrael, după ce acum vreo câțiva ani și-a luat diploma de absolvirea liceului din Cernăuți, s'a instalat la Viena, și acum în urmă a încercat să-și facă un nume scriind o carte plină de cele mai mari insulte la adresa religiei creștine.

Un ziar din Bucovina s'a grăbit să pomenească în cuvinte de laudă pe autor și cartea lui, lucru care — evident — constituia o nespusă obrăznicie față de acest Stat românesc a tot îndurător, și față și de celelalte neamuri de lege creștinească.

Primejdii de acestea — mai bine zis necuviinți de acest fel — se vor mai ivi încă adesea. Cea mai bună măsură pentru a le preveni, este să contribuim la educația credincioșilor noștri, dându-le putința să-și cunoască cât mai bine religia lor, pentru a se putea feri de ispită. Și cum am putea face mai bine acest lucru, decât punând la îndămâna tuturor celor ce se zic creștini, cărțile fundamentale, cartea de căpetenie în care se cuprinde esența religiei creștine Biblia, sau cel puțin Sfintele Evanghelii. E dureros să constatăm că azi această carte, acest îndreptar al vieții noastre religioase, a devenit o raritate. Fenomenul acesta e profund caracteristic, căci invederează dezinteresarea noastră față de religia în care ne-am mărturisit. Mă întreb cu o adâncă surprindere, cum se face, că în acest veac al două zecelea, când se scot atâtea nenumărate cărți în fiece an, nu se găsește nimeni să întreprindă publicarea în câteva sute de mii de exemplare a Sfintelor Evanghelii cel puțin? Oare forurile noastre superioare eclesiastice nu găsesc mijlocul să umple această periculoasă lacună a vieții noastre spirituale? Sau trebue să ne consolăm cu „A cincea Evanghelie“ a necuviinciosului tinerel originar din Cernăuți?

S. Bezdechi
Profesor la Univ. din Cluj.

Scrisori

Onorată redacție,

Deși rătăcit pe aceste meleaguri ale Ardealului, departe de locurile-mi dragi și de toți ai mei, sunt vesel și mulțumit în sufletu-mi cald, că pot să contribui și eu alături de alți buni români la o cât mai întinsă propagandă și voi căuta din toate puterile mele să sprijin ziarul „Cultura Poporului“, care este unicul de care nu mă pot despărți ori unde voi fi.

Mercurea-Ciuc (Ardeal).

Primiți devotamentul meu,

C. Ghiață

Religia în învățământ

Proectul de reforma învățământului secundar, anunțat de Ministerul Instrucției, preocupă decâtva timp pe dascăli, preocupă presa, preocupă publicul.

Chestia fundamentală a acestei reforme, se pare a fi intensificarea învățământului filosofic și eliminarea religiei din acest învățământ.

Părerile publicului — care judecă tăcut, dezinteresat — s'au împărțit în două tabere: una pentru și alta contra; în fine o a treia ar mai fi și acea: ca amândouă să meargă — dacă se poate — mână'n mână.

Cei mai mulți și cari au protestat mai vehement — și poate pe drept! — au fost cei care voesc ca religia să nu dispară din învățământul secundar ci, din contra, să se intensifice cât mai mult; din șirul acestora, facem și noi parte.

De religie nu ne putem despărți. Dacă pâinea este o hrană trupească, apoi religia este o hrană sufletească; deci nu ne putem lipsi de ea.

Baza principală a civilizației este religia; orice s'ar spune contra, nimica însă nu va putea distruge acest adevăr. Voește cineva exemple? ele sunt pipăibile: Europa față de Africa bunăoară. Popoarele care ajunse la un nivel de a numai respecta cultul credinței strămoșești au ajuns a se distruge, a se dărâma prin ridicarea altora care își executau cultul până la fanatism. Istoria stă ca o mărturie gigantică în această privință.

In opera de educație a generațiilor tinere nimic nu va avea mai mare influență asupra lor decât glasul aceluia care a zis *„Lăsați copiii să vie la mine!...“*

Acei cari vor să înlăture copiii de lângă Isus, înseamnă că's lepădați de El, că nu-L mai au în ei. Fără religie însă nu se poate. Roformatorii pedagogi, întotdeauna au recunoscut că „Religia este cea mai bună filozofie aplicată vieții“. Nici o metodă de educație nu inspiră tineretului mai mult decât religia datoriile ce are de îndeplinit în viață; adică simțul datoriei, jertfirea de sine și virtutea iubirii aproapelui — fără care societatea omenească ar fi un imens haos, fără nici un senz.

Nervul principal al societății este Religia și dacă pe acesta îl strivești, paralizezi întreaga societate...

Inalții prelați ai bisericii noastre au protestat. Rămâne acum a se vedea dacă „reformatorii de azi“ vor înțelege să înlăture „catastrofa „socială“ de mâine — pentru care generațiile viitoare, ne vor face răspunzători.

Un lucru însă pare foarte curios. Vedem că toți se agită în jurul problemei „eliminării religiei din învățământul secundar“, pe când o altă problemă, poate mai urgentă și mai gravă decât aceasta, a fost dată la spate de toți. Chiar Sf. Sinod se pare a fi lăsat pe planul al doilea...

Noi mai avem în țară și alte categorii de școli, unde se impune mai mult această problemă; și totuș nu s'a deschis nici o vorbă asupra lor... Este vorba despre școlile de agricultură, de meserii, de comerț, etc.

Școlile de agricultură se conduc după un vechi regulament care trebue — neapărat — refăcut, iar în programa pentru învățământul acestor școale, nu se prevede nici o oră de religie; sau dacă se prevede apoi e numai de... formă!

După cât suntem informați, se lucrează la un proect de reformă acestui regulament. Ar fi bine dacă s'ar „introduce“ și aici religia.

Introducerea ei în învățământul agricol ar fi și o operă de dreptate pentru elevii ce fegventează aceste școli — 90% fii de țărani — cari au fost lipsiți aproape cu desăvârșire până acuma de religie.

Trebue să veghem mai din vreme...

Petre Dumitriu—Copoieru

Lumea dela sate și tuberculoza

Dela început vă previn, dragi cititori, că prin rândurile de față n'ar să vi se aducă la cunoștință nimic nou, mai ales când este vorba de materie de profilaxie, aplicată la lumea satelor noastre.

Am doar intenția să repet numai o constatare unanim consimțită de cei cari'și dau seama, dar învăluită în criminala nepăsare și banalitate derivate ale civilizației noastre moderne, care ne învață și ne face oameni dar nu ne învață și nu ne face și umani.

Constatarea glăsuește așa: *In lumea satelor noastre, sau dacă vreți: în lumea codrilor și-a plaiurilor noastre, s'a încuibat tuberculoza care progresează zi de zi cu o poftă diabolică.*

Imbrățișate cu căldură atunci când se face duș democratic de către „oamenii publici“ ai zilelor noastre, lumea satelor care vrem să-i schimbăm fața, pozând-o în fel de fel de legi occidentale-democratice; lumea satelor care este temelia ce dă reală existență națiunii noastre și-o regenerează cu adevărată viață; („regeneratorul și conservatorul comorilor etnice-naționale“ când e vorba de prelegeri și tuasturi cu șic democratic) care a fost capabilă de cea mai neînchipuită jertfă ce se poate vedea în istoria vre-unui popor (și când vor veni ceasurile grele i-o vom cere-o iarăși dacă om mai avea de unde cere), se vede azi învălită de fel de fel de moravuri noi care au menirea nefericită de a produce stricăciuni sufletești, ruinare morală și ca o consecință poate..., vine *ruinarea trupului, mai ales a dragului nostru tineret.*

E iubită această lume dela plaiuri și dela codri, deseori însă nesincer, din interes și tendință, speculată fiind în sufletu-i primitiv dar cinstit. O iubești pentrucă simți nevoie de ea. Și numai atât..., d-le om politic; pe urmă adio! pân'la noi alegeri. Dar iubirea dtale e și perzanie: că sub masca lupului dezinteresat, îi omoră sufletul, fără să cunoască el, că-i „prost“; și apoi dta ai metodă..., că doar nu de geaba îți dai aere de om zis „public“!

Să n'am păcat însă. Mulți sunteți cari faceți caz c'o iubiți. Dar aceștia scrutați-vă serios conștiința și vedeți, n'o iubiți cumva numai teoretic, numai în poezie, numai în demagogia discursurilor și nicidecum în faptă și cu fapta? N'o fi așa! Da e prea vădit: trăim în secolul teoriei.

De fapte și muncă însă secetă și se uită că unicul criteriu de apreciere a pretinselor personalități e numai munca și fapta; că altfel demagogia tronând maiestos sfidează.

Și se vede bine:

Zilnic societăți; inițiative și iar inițiative, întrecându-se în originalitate. Intrevezi în dosul lor tendința unuia care într'o măsură mai mare sau mai mică își gădilă vanitatea omenească sperând într'o „creare de poziție.“ Asistăm de exemplu la o vădită tendință de-a învia pe cei morți și paralel la o vădită indiferență pentru cei ce veșnicia vrea să ni-i ia.

Ce ironie! O dorință de înviere pentru cei ce au murit, o indiferență de ghiață pentru cei cari mor.

Slăvești pe cutare om politic mort, faci larmă, îi strângi bani cu talgerul pentru monument și banalizezi perspectiva de moarte a tânărului studios. Se vede bine că spui în sine: *de aici* (din înființarea unui comitet regional ce are de scop s'ajute pe cei bolnavi) nu poți să-ți capeți nimic; o banalitate. Ceva mai original. Și fugi, te eschivezi dela legea ta de creștin: „ajută pe aproapele tău“ și-ți împarți bănetul pe alte năzdrăvănii cu caracter pământesc meschin. Rămâne o sărmană oficialitate care mereu ține conferințe și face apeluri. E în zadar însă. Inima ta e împetrită de mult. Conștiința a amuțit. Săcurea boalei tae, tae mlădițele și vlăstarele neamului.

Tu popor umil — umil, dar în istoria neamului tău mare — în spuza din vatra căminului tău sărac, ascunzi geniile naționale. In umilirea ta de fost iobag și'n neprihănirea sufletului tău de jertfă ai îndepărtat cu eroicu-ți suflet furtunile ce-au venit spre patria ta scumpă.

Ai ajuns acum de ai câmpii întinse și mănoase și fără jale în casă.

Codrii cei dragi cari te-au ajutat să păstrezi comorile neamului tău scump, sunt ai tăi și nu ai străinului din afară. Ai făcut o „Românie Mare“. Cu bună seamă că vei trăi fericit deacum. Acesta pare a'ți fi și gândul și nădejdea... Dar uită-te tu cel ce te crezi deacum fericit, uitați-vă și dv. dle cu *„mari răspunderi“* și vedeți în fața cui se vede „roșul“, semnul sănătății și rezultatul fructului muncit cu sudoarea săteanului nostru. Ca să vă fie și mai convingător solicitați o statistică în care să se vadă câți străini sunt tuberculoși și câți români. Să dea Dumnezeu să nu fie așa, dar martor mi-i sătișorul meu. Veniți acum în el și veți găsi o vlăstare de 19 ani întinsă în sicriu. Veți mai găsi altele (6—10 cazuri) care au început să scuipe sânge, unele gata să-și dea obștescul sfârșit; iar câți mai sunt nesemnalați nu de doctori, ci de noi nedoctorii, că dacă s'ar face poate o anchetă doctoricească ne-am aștepta la groasnice senzații. Am făcut chiar o jalbă către autoritățile în drept dar nici până acum nu s'au învrednicit să vie cel puțin de curiozitate să vadă ce-i. Și-i de mult; de vreo câteva luni. Apoi în acest caz vă întreb: nu suntem sortiți morții pân'la unul dată fiind nepăsarea țăranului nostru care nu știe ce-i tuberculoza și dată mai mult fiind totala absență a sentimentului de datorie și de ajutorare la lumea noastră civilă și oficială?

Satul meu, la intervale mici de tot își dă un tribut acestei boale în persoana celor mai dragi fii ai lui. Oare țara întreagă ce tribut dă? Dacă în orice parte a ei se va vedea ce este aici deunde vă vorbesc, apoi o spun drept și curat: *Dacă n'am murit cu toții în urgia războaelor, vom muri acum în război cu această neînvinsă boală.*

Deaceea lăsați dlor mai mari orice! Cunoașteți sincer poporul, veniți-i în ajutor cât mai este vreme; altfel cum vedeți ne-așteaptă peirea. Lăsați invențiile! Nu croiți mereu reforme pentru pepturi măcinate și picioare reumatice.

Lăsați-i și sufletul în pace; și decât să-l faceți să se adape la civilizația dv. rafinată lipsită de Dumnezeu, lăsați-l în primitivitate!

Toți cei ce vă gândiți la fel de fel de născociri, îmbrobodindu-le în casânca: „binelui patriei“, gândiți-vă și la înființarea unui comitet al regiunei în care sunteți și care să aibă de scop: înființarea unui sanatoriu, colectare de bani pentru cei bolnavi, tipăriri de broșuri, etc., punându-vă astfel în calea dușmanului. E drept nu-i ceva pompos poate, nu-i cu caracter de originalitate pentru unii dar dv. dați-vă seamă că'n toate veacurile nimic n'a fost mai pompos, mai original decât atunci când te-ai pus în fața unui așa dușman și ai răspuns unui *imperativ creștin și național.* Acest imperativ trebue să ne trezească și pe noi; acum cât nu-i prea târziu. Să nu ne lăudăm mereu că suntem un popor de țărani voinici și tari ca oțetul. E bun optimismul în viață, dar cel care are la bază numai realitate. Că adică dacă clădești reforme pe trupuri tuberculoase înseamnă optimism, autorule de reformă? Eu cred că nu. Intăriți neamul, ajutați-i inteligent sănătatea lui.

Intăriți-l de jos în sus, firesc, căci numai așa vom regenera energiile naționale. Izvorul cu cât vine mai dela fond va fi mai răcoros și mai dătător de sănătate.

Gândiți-vă, că nu-i de glumă. E timpul când trebue să ne întrebăm cutremurător: *unde mergem?* Faceți o statistică și vedeți dacă binevoiți să despărțiți în două țara noastră: străini și români: Câți tuberculoși sunt într'o parte și cât în alta? Câți români sunt argați la străini, la evrei de ex. și câți străini argați la români?

Câți străini dețin stabilimente de otrăvire pentru poporul nostru și câți români? Câți codrii sunt exploatați de români și câți de străini? Câte avuții ale țării acesteia sunt supte de străini și câte de români? Câte gazete ce apar pe spatele poporului nostru vin în ajutorul lui și câte îi otrăvesc sufletul cu tendințe antinaționale? Adăugați pe lângă toate acestea că Dumineca și în toate sărbătorile săteanul nostru este luat de curentul crâșmei și al bâlciului nu de al bisericii și al școalei. Crâșmele și tot ce se poate numai casă de otrăvire se'nmulțesc, nu se reduc; alcoolismul face ravagii. Criza valutară are repercursiuni adânci asupra recoltei țăranului; a lui toate sunt eftine, a târgului toate scumpe. Gazete peste gazete pornografice cu șefi neromâni.

Străinii ciotcă și organizați sistematic ne surpă tacit temelia subredă a neamului nostru pe când noi desolidarizați și deseori în serviciul intereselor străinilor.

Proprietatea mare sfârticată în proprietăți mici dar cu lipsă complectă de directive în agricultură. Și apoi nici nu s'a ajuns la o împământenire complectă, deoarece multe locuri stau în stare de arendă. Politica timpului nostru, o ironie a suveranității naționale, prin oamenii politici cari o compromit, omoară sufletul poporănilor noștri. O mulțime de moravuri noi dela război încoace; încât ne vedem siliți să asistăm la un spectacol trist de tot. Sinucideri, omoruri, adultere, criză de autoritate, imoralitate, amoralitate....

Cu drept cuvânt, suntem la o răspântie a istoriei noastre. Și încotro vom apuca, ne gândim cu toții.

Epoca actuală are însușirea de haotică. Și fără o canalizare, fără o disciplină nu se îndreaptă lucrurile. Incercata Rusia „laboratorul utopiilor sociale“ ne dă mărturie și ne face acum când a îndepărtat și pe Znioniev și pe Trozki să ne îndreptăm ochii mai mult spre principiile Italiei noi. Este nevoe de un bisturiu în mâni de un om cerut de trupuri care să înțeleagă unde stă răul.

Chemați la viață lumea satelor și n'o lăsați să se prăpădească. Chemați căci cu ea chemați mana țării, doina, cântecele, limba, și credința, patrimoniul nostru sfânt.

Deschide bogatule, punga, și dă ceva pentru sănătatea tineretului! Deschide și tu legiuitorule, visteria și pentru toate fii sgârcit numai pentru ajutorarea celor bolnavi, nu. Vino om al timpurilor ce te cer. Vino și scrie cu litere de foc până în cea mai umilă instituție: „mens sana in corpore sano“.

Că de și este știută și de școlarul de clasa I-a a liceului, dar savanții cei mai autorizați de acest nume dacă o au în memorie nu înțeleg că *„minte sănătoasă în corp sănătos“ și corp sănătos condus de-o minte sănătoasă* este principiul inițial al adevăratului progres.

Ingrijiți de sănătatea lumei dela sate, care este neamul și fiți încredințați că răspundeți unei porunci a timpului, căreia trebue să ne supunem; altfel fiți siguri că pe țara aceasta, țara jertfei s'o numim căci binele n'o așteaptă!

Gh. Cepoiu
Invățător

Cronica bucureșteană

„Casele Naționale“ își continuă în mod strălucit, seria de șezători întreprinsă în toamna anului acesta. Săptămâna trecută în fața unui numeros public a avut lec a treia șezătoare. La început dl profesor universitar Gh. Țiteica desprinde învățături și îndemnuri bune din cele două eveni mente ce s'au petrecut în cursul acestei săptămâni: Jubileul de 25 de ani al Soc. corale „Carmen“ și venirea indianului Rabindranath Tagore.

Relativ la jubileul soc. „Carmen“ spune că un cor însemnează o activitate culturală. Maestrul Chiriac are meritul că timp de 25 de ani a condus-o cu jertfă și energie la succes. Jubileul soc. „Carmen“ este încoronarea operei culturale, care se traduce în fapt prin armonia sufletească dintre coriști și ascultători.

Trecând apoi la cel de al doilea punct: venirea profesorului și poetului indian Rabindranath Tagore o remarcă din mai multe puncte de vedere. După ce face istoricul vieței lui Rabindranath Tagore, care a început să scrie dela 17 ani, debutând ca poet liric, național și apoi universal, spune că gândirea lui Tagore este simplistă. In toată opera lui el predică o revenire la natură, de unde am plecat. Natura să fie mediul în care să crească toți copiii, toți oamenii dornici de mai bine, de mai frumos, cu un ideal mai înalt.

Dl general Ioan Manolescu unul din promotorii „Caselor Naționale“, după ce face apologia energii lor culturale dela periferii, arată scopul concursului între șefii de orhestră din București cu premii de 4000, 3000 și 2000 lei. Se încurajează producția națională și se dă un colorit mai frumos șezătorilor.

Apoi în mulțumirea generală și în mijlocul ropotelor de aplauze d. T. Popescu, donează 2000 m. p. și 2000 cărămizi pentru „C. N.“ din cartierul Crângoși; gestul n'a rămas neimitat căci dl F. Popescu, donează 5000 cărămizi, nisip și pietriș împreună cu o altă porțiune de loc iar dl. Nicolau donează alte 2000 de cărămizi.

La concursul șefilor de orhestră maestrul Grigoraș Dinicu a cântat admirabil bucăți simfonice și a căutat să reînvie frumoasele noastre romanțe și cântece naționale.

*

Scriam rândul trecut, în cronică, despre redeșteptarea sentimentului religios în publicul bucureștean, și remarcăm între altele mișcările religioase din cartierile: Manea-Cavafu, Dichiu-Tirchilești și Schitu-Măgureanu.

La acestea s'a adăugat o nouă forță, foarte puternică. Această nouă forță, este mișcarea culturală-religioasă din jurul bisericei Sf. Silvestru de sub conducerea vrednicului preot și desăvârșitului inițiator S. Sa pr. Georgescu-Silvestru.

Intr'o caldă atmosferă de misticism, și de pioasă religiozitate s'a ținut Vineri seara a 4-a adunare creștinească. A fost un prilej de unire sufletească în care s'au citit și s'au explicat pasagiile inteligibile de către S. Sa Pr. Georgescu-Silvestru secondat cu multă pricepere și simț de sacrificare pentru binele obștesc de către S. Sale preoții C. Bidoianul, Eug. Bărbulescu și diaconul Leonida.

Noi cei strânși în jurul ziarului „Cultura Poporului“ nu putem decât să salutăm cu deosebită bucurie aceste mișcări religioase de cartier și să le urăm succes în lunga-le cale spinoasă dar sigură de cea mai vrednică și lăudabilă victorie.

*

La cea de apatra șezătoare a „Caselor Naționale“, dl profesor Universitar Gh. Țițeica a spus următoarele:

„Actul dela Alba-Iulia, pe lângă alipirea Ardealului la patria mumă mai înfățișază și solidaritate românească pentru istorie.“

Apoi dsa a comentat scrisoarea M. S. Regelui către dl general Alex. Averescu, președintele consiliului de miniștri, în care se arată cum M. S. și-a înfrânt orice sentimente personale în fața sentimentului patriei, sentimentului patriotic. (Intreg publicul, în picioare, face manifestație de simpatie și devotament pentru suveran).

Trecând într'o altă ordine de idei dl Țițeica vorbește despre muncă, spunând că dispreful pentru muncă vine decând munca era obligatorie. In cuvinte spirituale și sugestive dsa expune cum pe vremuri era un lux ca boerașul să mâne singur trăsura. Astăzi este o rușine să mâni singur trăsura, însă e o onoare să conduci volanul. In vechime majoritatea savanților își făceau singuri instrumentele, astăzi ei și le cumpără deagata. Bucher Washington, acel care a înființat Universitatea Neagră în care elevul este obligat să muncească, face o fericită comparație cu problema muncei. Este comparația următoare: „In chestiunile sociale, oamenii de rase diferite, pot fi despărțiți ca și degetele unei mâni dar când e vorba de progresul țării, de chestiunile supremei atunci toți trebue să fie una cum este mâna“, Deci oricât am fi de despărțiți în ceeace privește credințile politice, trebue să fie una, un tot când la mijloc este interesul general al patriei.

Incheind dl Țițeica spune: Când vom ajunge la concepția că suplimentul muncei se face pentru progresul statului, toți vom inobila munca și nu ne mai va mai fi rușine să muncim cinstit și oneros.

Dl V. Militaru, distinsul nostru poet, ne-a citit din fabulele sale, iar dl profesor Mih. Ghermănescu, cu un frumos timbru de bas, a cântat fiind îndelung aplaudat. D-l Florescu, prim solist al Operei Române, a cântat la contrabas cu o mare virtuozitate, Nic. Gărdescu a declamat cu o îndrăcită versă din poeții noștri. Pianul afost susținut cu un deosebit simț artistic de către d-l Filionescu dela Opera Română.

La concursul de șefi de orhestră s'a produs Stamate Rădulescu cu dansuri, romanțe naționale și compoziții proprii.

Radu S. Niculescu-Mislea.

Scrisori din Caracal

Duminecă, 28 Noemvrie, în sala școalei primare din Osica, Romanați, profesorul de Șt. Naturale dela școlile secundare din Caracal, Mihail Dimonie, cu ocazia răspândirii în popor de broșuri din studiul d-sale: „Plante Medicinale“, a ținut o conferință despre Plantele Medicinale, istoricul și întrebuințarea lor.

— In amfiteatrul Liceului „Ioniță Asan“, societatea „Olteanul Voinic“ și-a ținut a II-a ședință, la 28 Noemvrie. Președintele soc., M. Matei, cl. VIII-a, a deschis serbarea, vorbind despre cultură și rolul acestei societăți întru răspândirea ei.

Au urmat recitări, muzică, etc.

Serbarea a fost organizată de elevii clasei a V-a și s'a dat în folosul Laboratorului de chimie al liceului.

— In orașul nostru s'au ivit numeroase cazuri de febră tifoidă. Autoritățile au luat măsuri.

— Ne plac caricaturile d-lui V. Melanide, dar e de dorit să nu atingă moralitatea publică, prin tablouri obscene, care degradează societatea.

— Societatea culturală „Zorile Romanațului“ desfășură o activitate din ce în ce mai intensă, strângând în jurul ei atâtea talente tinere, atâți luptători entuziaști, răspândind cultura și lumina în massele poporului, prin carte și serbări culturale, și făcând cinstea creatorului ei, M. Georgescu. Societatee are bibliotecă, cor, echipe sportive, va face excursii în timpul vacanțelor și speră ca în curând să scoată o revistă literară și de folklor.

M. S. Oprișeanu.

ABONAMENTUL

Pe un an 250 de lei. Pentru săteni, învățători, profesori, preoți, studenți, meseriași și muncitori 200 lei pe an.

Abonamentul se plătește înainte; se fac abonamente și pe o jumătate de an.

Pentru instituții financiare, biblioteci, cluburi și localuri publice abonamentul este 400 lei. Pentru sprijinitorii foaei minimum 500 lei.

Răspandiți Cultura Poporului

Din Galaţi

In călătoria de studii făcută prin ţara noastră de Misiunea juridică poloneză, s'a oprit şi în oraşul nostru în ziua de 21 Noembrie. Ei au sosit cu vaporul venind dela Brăila; la debarcader au fost primiţi de toate autorităţile în frunte cu corpul magistraţilor, corpul didactic şi consulul polonez din localitate. După ce s'au făcut prezentările de rigoare, s'au îmbărcat pe nava „Măcin“ şi oaspeţii au fost conduşi pe Dunăre să viziteze docurile, bazinurile de încărcare a vapoarelor precum şi terenul destinat pentru zona liberă; apoi în automobile au vizitat întreg oraşul exprimându-şi admiraţia pentru poziţia geografică a Galaţilor. De amiază a avut loc la Palatul administrativ prezentarea comisiunei justiţiei militare din Bucureşti, compusă din dd. colonel Drăgulinescu şi maior V. Pella. Cu această ocazie d. maior Pella a înmânat tuturor membrilor misiunei poloneze, decoraţiile ce li s'au conferit de către M. S. Regele. După aceasta li s'a oferit un ospăţ într'o atmosferă prietenoasă, membrii misiunei au mulţumit autorităţilor noastre pentru frumoasa primire ce li s'a făcut; iar după amiază au părăsit oraşul nostru, însoţiţi fiind de d. dr în drept Cristescu plecând în spre Cernăuţi.

— Asociaţia Cultura Tehnică, a organizat în sala teatrului „Central“ un frumos festival artistic şi cultural. După cuvântul de deschidere rostit de d. Manole Mârza (preşedintele Asociaţiei) a avut loc conferinţa dlui dr Lazăr, care a vorbit despre „Tutun şi efectele lui asupra fumătorului“. D. Gogu Vasiliu a declamat iar dşoara Irina Ştefu, absolventă a conservatorului a cântat câteva arii populare ce au plăcut mult publicului. S'au jucat apoi două comedii. In amândouă s'au remarcat însuşirile artistice ale dlui Jean Pârvu, care a fost cel mai vin aplaudat şi felicitat. De asemeni şi-au susţinut bine rorurile şi dşoarele Nely Gheorghiu cu Virginia Vasiliu, precum şi dnii Gogu Vasiliu, Comarinescu, Doliş şi Sârbu. Publicul a răsplătit cu aplaude binemeritate pe artiştii improvizaţi. Asociaţia „Cultura Tehnică“ se afirmă din ce în ce mai viguros pe tărâmul cultural, datorită câtorva tineri inimoşi în frunte cu d. Mârza (preşedintele) care nu cruţă nici o oboseală pentru buna prosperare a acestei asociaţii, şi dorim să'şi contiune şi pe viitor această cale.

I. Dimitriu.

Lupta pentru existenţă

In sfârşit, e greu de trăit. Viaţa a ajuns o grea problemă, aproape pentru toată lumea. Şi e greu de trăit cu atât mai mult, cu cât vedem că zilnic ne cufundăm în oceanul lipsurilor şi nevoilor, ale cărui valuri, ne răpesc liniştea, ne răpesc zilele.

E foarte adevărat, că atunci când suntem victimele unor împrejurări independente de voinţa noastră, ne văicărăm, dar hai să zicem că avem dreptate. Cu toate că după o vorbă înţeleaptă, n'ar trebui nici atât.

Dacă sunt multe rele din afară de noi, care vin şi ne atacă apoi nu-i nimeni vinovat. Sau cel mult să aruncăm o îndrăzneaţă vină asupra lui D-zeu. N'avem acest drept să imputăm divinităţii nevoile noastre; sau dacă chiar cutezăm — cum de altfel mulţi o fac — a aduce injurii şi blesteme celui Atotputernic, apoi vom avea de aflat că acestea planează tocmai deasupra capului nostru şi ne lovesc, întocmai cum te-ar lovi o piatră aruncată cu putere în altă piatră mai mare, sărind înapoi ca mingea. Cu cât o arunci mai cu putere, cu atât te loveşti mai crud.

Dumnezeu este mai bun sau mai rău cu noi, după cum noi suntem mai buni sau mai răi cu El. Totul pleacă dela înţelegerea noastră şi mai pe urmă primim binecuvântarea sa.

Nu rareori întâlnim cazuri, când suferim depe urma noastră înşi-ne.

Injuriile şi blestemele care pleacă cu atâta otravă din sufletele noastre, ca nişte săgeţi de foc şi care în aparenţă socotim că le-am repezit cu sete de răzbunare în bănuitul vinovat, nu merg decât să străpungă propriul nostru corp, propria noastră fiinţă.

Omul cu inima curată şi bun trăeşte ca albina între flori. Calea lui este luminată de fericire. Cine-i rău, viaţa şi întreg drumul vieţii lui este o noapte neagră, întunecoasă, în care totul luptă pentru distrugere.

Dar să revenim la chestiunea „bucate de pâine.“

Cui să ne plângem noi dacă ne naştem cu pielea goală şi ne trebue haine să ne îmbrăcăm? Cine este de vină dacă ne trebue pâine să mâncăm şi n'o poate face decât pământul? Cine este vinovat dacă avem nevoe de ploae şi nu ne-o poate da decât Cerul? Cine este vinovat că am venit pe această lume? Nimeni! Suntem datori să îndurăm şi să ne resemnăm

Să înţelegem odată că dacă ni-am născut n'am voit-o noi şi nici n'am dorit-o. Dacă trăim, apoi nu trăim decât prin milostivirea „pământului“. Ca să murim nu prea dorim şi nici nu prea voim. Sau dacă se întâmplă la urmă şi aşa ceva, apoi „toate la ceasul lor.“ Si moartea ca şi naşterea are clipa ei pe care nimeni n'o poate prinde, nimeni n'o poate cunoaşte.

Suntem din întâmplare; trăim la întâmplare şi murim prin întâmplare. Existenţa noastră o datorim graţie „atotputernicii întâmplări.“ Deci nu putem face pe nimeni răspunzător de cele ce sunt afară de noi.

Nouă nu ne rămâne decât, ca printr'un ajutor reciproc, să evităm sau să rezistăm, solidarizându-ne, cimentându-ne, tuturor întâmplărilor care zilnic ne izbesc.

Ca să putem afirma existenţa noastră, trebue şi trebue, dar trebue „ajutor reciproc.“ Un spic de grâu sprijinit pe singurul său pai, în mijlocul unei câmpii, nu va putea exista, căci nu va putea rezista furtunilor; însă miile de spice în şanuri, sprijinindu-se unul de altul **vor putea rezista oricărei furtuni, deci vor putea exista.**

Dacă trăim greu şi putem deabia să mai zicem că mai există din cauza nesiguranţei „zilei de mâine“ nu-i nimeni de vină decât tot noi înşine. Noi suntem vinovaţii, căci în loc de ajutor reciproc pe care-l reclamă viaţa, suntem egoişti. Astăzi asistăm cu durere la timpurile. „Fiecare pentru el,“ Şi fiind fiecare pentru el, este firesc a fi în acelaş timp contra celorlalţi a tuturor şi invers, este tot aşa de firesc a fi toate contra unuia singur. De aci porneşte o luptă crunţă între indivizi, fiecare căutând a-şi afirma existenţa şi puterea prin a prăbuşi câţi mai mulţi conveţuitori şi în pofta nebună ce are de a stăpâni şi comanda se urcă, se înalţă pe cenuşa şi ruinele celor căzuţi şi împrăştie jale şi lacrimi.

Să se cerceteze fiecare pe sine şi se va descoperi că într'un chip sau în altul, este un asasin.

Şi mult îi greu a lupta „tu“ un biet muritor, o sărmană jucărie a împrejurărilor, pedeoparte pentru existenţa ta de om în mijlocul naturii şi pedealtă parte, pentru existenţa ta de om între oameni.

Partea întâia este de admis, dar partea doua nu-i înţeleg rostul.

Aci cred că este cea mai mare neghiobie şi prostie omenească şi cea mai mare prăpastie ce se deschide existenţei noastre.

Lupta pentru existenţă este îndrumată greşit. Calea pe care am apucat merge la peire.

Mai mult suflet... mai multă încredere... Ajutor reciproc să putem exista, nu fiecare pentru el.

Fiecare pentru toţi şi toţi pentrn fiecare.

Cooperaţie! De zece, de o sută, de un milion de ori cooperaţie. Salvarea vieţii noastre este. Să nu ne gândim odată pentru noi, fără a ne gândi de două ori pentru alţii. Atunci vom fi fericiţi. Asta este lupta pentru existenţă! Nu alta.

Dă-ne Doamne minte să facem voia ta ajutându-ne unii pe alţii şi viaţa noastră ţie s'o închinăm, acum şi în vecii vecilor.

George Iustin Filipescu

Din Mercurea Ciuc

La 1 Decemvrie anul acesta împlinindu-se 8 ani de la unirea Ardealului cu patria mamă, s'a sărbătorit cu fastul obişnuit unor astfel de zile scumpe pentru noi toţi românii şi mai ales pentru ardeleni.

Oraşul a fost frumos împodobit cu treicolor. Dimineaţa în capela ortodoxă s'a oficiat tedeumul de către preotul Iancu Barbat, în prezenţa tuturor autorităţilor civile şi militare din localitate. După tedeum a vorbit preotul Iancu Barbat, arătând în câteva cuvinte însemnătatea zilei.

După amiază în faţa unui numeros public a avut loc o frumoasă serbare şcolară la şcoala medie de fete, unde elevele şcoalei îmbrăcate în costume naţionale au jucat diferite jocuri naţionale, s'au recitat poezii, etc. Iar dna E. Gavrilescu a vorbit despre rolul femeii minoritare în statul român. *C. Ghiaţă*

Cărţi şi reviste

Peninsula balcanică, revistă literară, anul 4 No. 7—8 pe Noembrie—Decembrie Bucureşti, Căsuţa Poştală No. 328.

Arhivele Olteniei, anul 5 No. 27, Craiova, Str. Jules Michelet 2.

Cooperatorul, anul 1 No. 9—10, R.-Sărat, Federala R.-Sărat.

Societatea de mâine, anul 3 No. 49—50, Cluj, Piaţa Unirii 8.

Păreri de rău

Păreri de rău v'au simţit numai cei de aproape ai „Culturei Poporului“, când într'un timp, în vară, preţiosul ziar a trebuit ca să înceteze de-a mai răspândi pe întreg cuprinsul ţării comoara de mult preţ „cultura“, atât de necesară astăzi oricăruia, ci şi noi toţi acei cari am cunoscut-o. Noi, cari ne deprinsesem cu hrana sufletească, ci ne-o procura ziarul clujan, tare greu ne venea în acele zile de vară pline cu arşiţa dogorîtoare a soarelui. Aşteptam zi cu zi, ca primindu-l să-i sorbim cu nesiaţ învăţămintele. ca pe apa unui izvor rece, şi care ne trezeau întotdeauna un deosebit interes, căci cultura, venea numai pentru români cari voiau să reînvieze şi la alte raze tot atât de binefăcătoare ca şi ale soarelui.

Şi vai! aceste raze au trebuit să apună un timp fiind eclipsate de un nor; căci după cum a glăsuit un luptător al acestui ziar: „arginţi s'ar fi găsit destui“, dacă ar fi înbrăţişat părerile unui partid politic.

Dar oricât de orbitor este întunericul vremei pentru ochii unora, trebue să se stângă în faţa luminii. „Cultura Poporului“, şi-a sfârşit micul popas, şi-a pornit din nou pe drumul strâmb şi înţelenit dar pe care îl va deşteleni cât mai curând, că, conducătorii ei, din nou şi-au îndepărtat toate grijele de orice natură, încordând forţele cu mai multă voinţă şi interes sperând în apropiata zi de sărbătoare, când „Cultura Poporului“ nu va lipsi de pe masa fiecărui adevărat român.. Până atuncia înainte, înainte culturo, că menirea ta e sfântă.

Ioan V. Huştiu,
student în teologie, Chişinău.

Afecţiunile gripale Profilaxia lor

Gripa e foarte răspândită în prezent la noi în ţară. Nu-i o boală uşoară cum se crede. Dă complicaţii foarte serioase. Germenii pătrund în organismul nostru prin nas şi gură.

Pentrn oprirea accesului acestor porţi de intrare Dr *A. Riff*, din Strasburg, recomandă în Presse médicale No 9—1926 următoarele;

1. *Gargară* zilnică, de 8—10 ori cu orice desinfectant: apă cu sare, borat de sodiu, acid boric, clorat de potasiu, apă oxigenată, soluţie slabă de ipermanganat de potasiu etc. etc. Soluţia antiseptică trebue să ajungă în timpul gargarei cel puţin până la amigdale.

2. *Pentru nas.* Se cere dela farmacie următorul medicament:

Rp. Alcool camforat. 50 gr.
Camfor pulv. 10 gr.

Din acest medicament se toarnă o linguriţă pe o batistă îmbetită de 2—3 ori. Batista se ţine în buzunar până la evaporarea alcoolului. Apoi se apropie batista de nas şi se fac câte-va inspiraţii profunde, mai ales *când stai de vorbă cu un gripat sau eşti într'o aglomeraţie de oameni.*

Persoanele cari din nenorocire sufăr de uscăciunea mucoase nasale, vor întrebuinţa reţeta de mai jos:

Rp. Gomenol *treizeci de picături*
Mentol 0·5
Acid boric 3 *gr:*
Vaselină albă *30 gr.*

3. Nu vă scărpinaţi în nas.
4. Lăsaţi tutunul deoparte.
5. Vinul în cantitate moderată, în timp de epidemie de gripă se recomandă.

Dr. O. A.

Din Celaru (Romanaţi)

Invăţătorii cercului cultural „Celaru“ Romanaţi, în număr de 32 şi-au început din nou activitatea pe acest an şcolar. Prima şedinţă s'a ţinut la reşedinţa cercului, în localul nou de şcoală, din Celaru, — ce face fală întregului judeţ. In şedinţa intimă, s'a tratat o lecţie de „Geometrie.“ La şedinţa publică, au luat parte foarte mulţi săteni şi sătence, doritoare de lumină şi cultură. Dl învăţător Fl. Gavrilă a vorbit celor de faţă, îndemnându-i la muncă şi economie.

S'au jucat apoi de băeţi piesele: „Un mic viteaz“ şi o Mila de cei obijduiţi“; iar fetele, sub conducerea dni Zenobia M. Georgescu, directoara şcoalei, au jucat frumos piesa „Minciună şi adevăr.“ A impresionat frumos pe săteni piesa „Un mic viteaz,“ jucată de elevii cl. III-a, cari erau costumaţi în uniforme de mici dorobanţi. Corul amândoror şcoale sub conducerea dlui învăţător Marin I. Georgescu a cântat pe două şi trei voci: „Sună buciumul de alarmă,“ „La mijloc de codru des,“ „Ce te legini codrule“ şi solo „Copilul şi părinţii,“ a fost cântat de elevul Andreescu, care, la această vârstă, are un timbru de voce deosebit. Seara, la despărţire, d. Teodor Popescu şi Nae Fotă-Spelevii, au evocat, prin cuvinte bine alese, memoria regretatului coleg Grigore Popilian, hotărându-se a se procura de fiecare şcoală din cerc, câte-o fotografie a defunctului, care să se păstrcze în cancelaria şcoalei, ca simbol al muncii şi al hărniciei.

D. L.

Peste munţii aurii

(Doină)

Peste munţii aurii,
Peste codrii cei verzui,
Trece dorul suspinând
Şi din gur'aşa grăind:
— „Codrule, ce te mândreşti
Că aşa de tânăr eşti?
Azi îţi cântă jos în vale
Doine dulci, pline de jale;
Mâine însă cine ştie
Codru ai fi... ori pustie.
Munţilor ce vă mândriţi
Că aurul coperiţi?
Azi vă cântă la izvor
Doine dulci, pline de dor;
Mâine însă cine ştie
Şi voi veţi fi sărăcie!“
Păsărică mică din ogor
Nu-mi cânta aşa drăguţă,
Nu-mi cânta să mor, —
Că nu-i nime să mă'ntrebe
De ce oare mor;
Păsărică mică din ogor
Nu-mi cânta aşa drăguţă,
Nu-mi cânta să mor.

(Auzită dela Marioara Amzulescu, în Brabova—Doljiu,) de *Ioan Martin*

INFORMAŢIUNI

IN ZIUA DE 6 Decemvrie, M. S. Regele a fost operat de către neîntrecutul chirurg francez d. Hartman, întovărăşit şi de medicii C. Regaut, E. Juvara, Gerota, Romalo şi Manulea.

Starea sănătăţii M. S. Regului e satisfăcătoare.

LA TG.-MUREŞ (Ardeal) a început să apară foaea „Astra“, foae a depărtământului Societăţii „Astra“ Târgu-Mureş.

Dorim noului ziar, ani mulţi.

CALENDARUL baptist pe anul 1927 arată că în România numărul baptiştilor a atins cifra de 2600 membri. In toată ţara ar fi pentru aceşti membri 224 case de rugăciune, 135 pastori şi 325 ajutători de pastori. Numărul baptiştilor din toată lumea după o socoteală ar fi 9 milioane, iar după alta ar fi 11 milioane.

SFĂTUIM IN SPECIAL pe cititorii noştri ţărani, ca să se grăbească şi să-şi schimbe bancnotele vechi de 500 lei căci ultimul termen este la 1 Ianuarie 1927. Rugăm în acelaş timp preoţimea şi învăţătorimea noastră dela sate să atragă atenţiunea populaţiei asupra acestui lucru fiind în interes obştesc, ca ţăranii noştri dintre care mulţi păstrează în fundul lăzii banii de câte 500 lei, să nu sufere pagube.

MINISTERUL muncii va înfiinţa în cursul lunei Decembrie o şcoală industrială superioară pentru absolvenţii şcolii industriale de ucenici.

Absolvenţii cari doresc a urma cursul acestei şcoli se vor adresa la direcţia învăţământului muncitoresc din minister.

INVĂŢĂTORII Teofil Ţurcanu şi Vasile Roşca, din Vasilău (Cernăuţi), au fost loviţi cu pietre de către sătenii ucranieni din acea comună şi opriţi de a preda cursurile.

Motivele sunt de ordin naţional, ca urmare a propagandei nefaste a intelectualilor din acea localitate.

LA Paris s'a căsătorit marele duce rusesc Dimitrie, luând în căsătorie pe o americană care s'a făcut ortodoxă şi a primit numele de principesa Hinskaia şi i-a adus zestre 20 milioane dolari, adecă aproape 4 miliarde lei. Ducele e de 35 ani iar mireasa de 22 ani.

DESGROPÂNDU-SE un faraon din Egipt de acum 6000 de ani, s'a găsit în mâna lui câteva seminţe de crin. (Floarea se uscase cu totul). Seminţele au fost sămănate şi au răsărit crini parfumaţi.

LA CONGRESUL dela Iaşi din 28—30 Noemvrie au luat parte, în mijlocul însufleţirii generale, peste 4000 de studenţi şi studente dela universităţile noastre. După serviciul divin dela mitropolie, preotul Valeriu Iordăchescu, reprezentant al I. P. S. Sale Mitropolitului Pimen, a salutat congresul, invocând binecuvântarea Domnului, care să călăuzească munca tineretului universitar pe căile luminate ale adevărului, după cuvântul evanghelic: „Eu lumina în lume am venit, ca tot cela ce crede întru mine, întru întunerec să nu rămâe“. Biserica, zice oratorul, va fi totdeauna sprijinitoarea culturii. Congresul s'a ocupat, în şedinţele sale cu mişcările studenţeşti şi cu alte chestiuni. In oraş a domnit ordine şi linişte perfectă. In moţiunea votată de congres se spune, că studenţimea va face naţionalism integral şi intransigent, creştin, şi nu va putea face parte, ca organizaţie studenţească din nici un partid sau organizaţie politică.

D. TACU, preşedintele Camerei agricole, a făcut intervenţii la autorităţile în drept pentru înfiinţarea în Iaşi a unui târg agricol permanent.

Imediat ce aprobarea va fi obţinută, târgul se va instala pe platoul dela Copon şi va fi administrat de 3 delegaţi ai Camerei de comerţ şi al municipiului Iaşi.

CITIŢI cea mai folositoare bibliotecă „Sămănătorul“ din Arad. Se editează cărţile cele mai sănătoase scrise de cei mai buni scriitori ai noştri. Sunt broşuri de 5 şi 10 lei. Cereţi catalogul gratuit ca să alegeţi broşurile de la Biblioteca „Sămănătorul“. Editura Diecezană în Arad (Ardeal).

REPORTORII NOŞTRI CULTURALI sunt stăruitori rugaţi să ne răspundă fiecare în parte dacă consimte şi mai departe să ne fie reporter şi prieten. Vrem să ştim pe câţi ne sprijinim şi cu câţi mergem la drum.

Din partea tuturora cerem în interesul cauzei şi pentru izbânda ei, o activitate cât mai pronunţată, în înţelesul să ne răspândească foaia, să ne procure abonaţi. Articolele trimise să fie cât mai scurte, având-se in vedere formatul foaiei.

Să ni se ceară carnete pentru facerea de abonaţi.

Energia deosebită a fiecăruia se cere ca această foaie să-şi ajungă scopul ei şi să fie cât mai răspândită.

Cine doreşte să fie reporter cultural, să ne ceară lămuriri.

FIECARE cititor al nostru, care e convins că foaia aceasta trebue să fie cât mai răspândită, ca să poată apărea în condiţiunile unei prese aşa cum merită o naţiune de 18 milioane, este rugat să ne facă *2 abonaţi.*

Această jertfă cerem dela fiecare cititor în parte şi credem că nu e un lucru greu.

Cu chipul acesta se va vedea ce desvoltare mare va lua „Cultura Poporului“.

APĂRUT în biblioteca „Sămănătorul“ din Arad, No. 142 şi 143: *In cerdacul casei bătrâneşti,* povestiri de *Const. Cehan Racoviţă.* Cereţi cartea dela foaea noastră, preţul 10 lei plus 2 lei porto poştal.

AMERICANII sunt oameni fără astâmpăr. Ce fac vor să fie mai pre sus de obişnuit: Au bogătaşi cari ar putea cumpăra o ţară întreagă; au oraşe plutitoare pe vapoare; au case cu câte 56—57 etaje (caturi). Intr'una singură încap 13 mii de oamei; ba vor să facă altele şi mai mari, un fel de turn al Babilonului din biblie.

IN ZIUA de 6 Decembrie, s'a deschis la Cluj, în localul prefecturii de judeţ, expoziţia de pictură a dnei Elena Popea.

Cel mai bun dar de Crăciun, este un abonament la „Cultura Poporului“

Coafor de dame
Cel mai mare magazin în toate specialităţile
IULIU MUSSA
CLUJ, Str. Memorandului 10.

ARON LAZAR
Croitor civil şi militar
Preţuri modeste, serveşte prompt şi conştiincios
Cuj, Str. N. Iorga 2

Dacă doriţi să aveţi IMPRIMATE eftine şi frumoase, cercetaţi o-o
Tipografia DACIA
Cluj. Caela Victoriei Nr. 7.

Fabrica de articole argintate
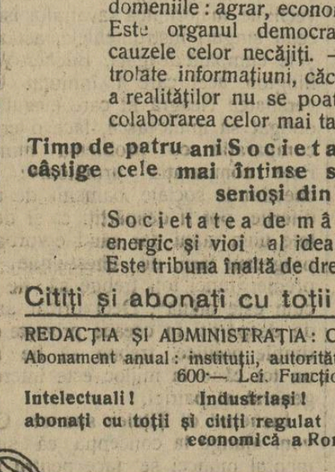
„Tăcâmul“
sia mutat în Str. N. Iorga II-a.

NOVOTNY

Societatea de mâine
Revistă săptămânală pentru probleme sociale şi economice

Societatea de mâine dă lămurirea teoretică a problemelor sociale, economice şi culturale. Intreprinde cele mai vaste anchete publiciste în domeniile: agrar, economic, biopolitic şi cultural. Este organul democraţiei radicale susţinând cauzele celor necăjiţi. — Publică cele mai controlate informaţiuni, căci fără cunoaşterea exactă a realităţilor nu se poate consolida nimic. Are colaborarea celor mai talentaţi scriitori şi ziarişti.

Timp de patru ani Societatea de Mâine a reuşit să-şi câştige cele mai întinse simpatii în lumea cititorilor serioşi din toată ţara!

Societatea de mâine este agentul cel mai energic şi vioi al idealurilor de progres social. Este tribuna înaltă de dreptate şi libertate a ideilor.

Citiţi şi abonaţi cu toţii „Societatea de mâine“!

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: CLUJ, PALATUL DE IND. ŞI COM.
Abonament anual: instituţii, autorităţi: 1000·— Lei. — Profesiuni libere 600·— Lei. Funcţionarii: 500·— Lei.
Intelectuali! Industriaşi! Comercianţi! Muncitori! abonaţi cu toţii şi citiţi regulat cea mai mare publicitate social-economică a României întregite!

Ca mărci cele mai bune de bere sunt recunoscute:
bere albă mult apreciată
„URSUS“
berea neagră specială
„HERCULES“
a fabricei de bere „CZELL“ din Cluj
Se găseşte pretutindeni!

Tiparul Tipografiei „DACIA“ Cluj, Calea Victoriei No 7.